

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

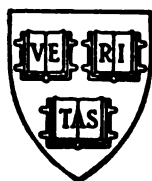
WIDENER LIBRARY

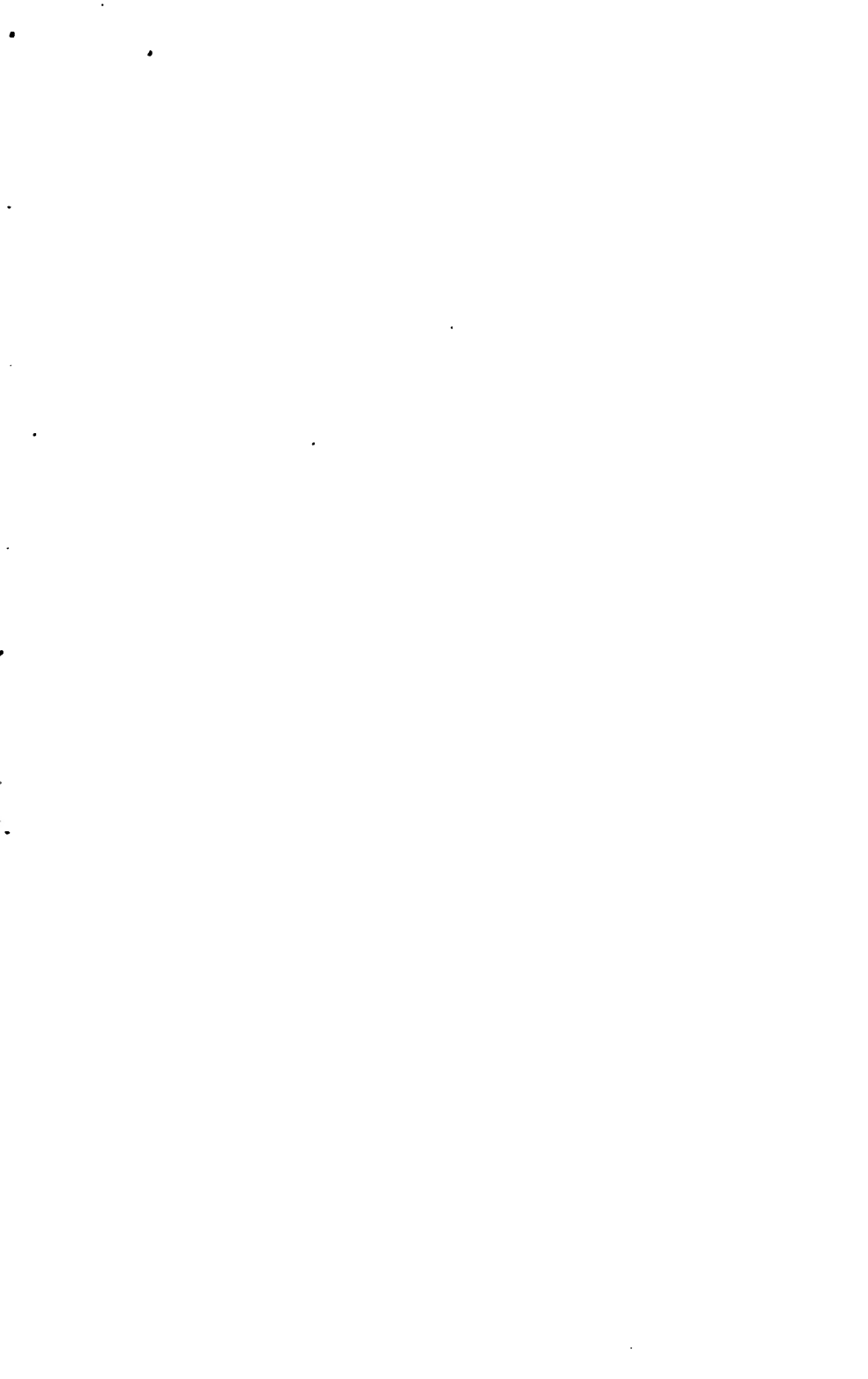
HX Q4IN Z

Li 12.160

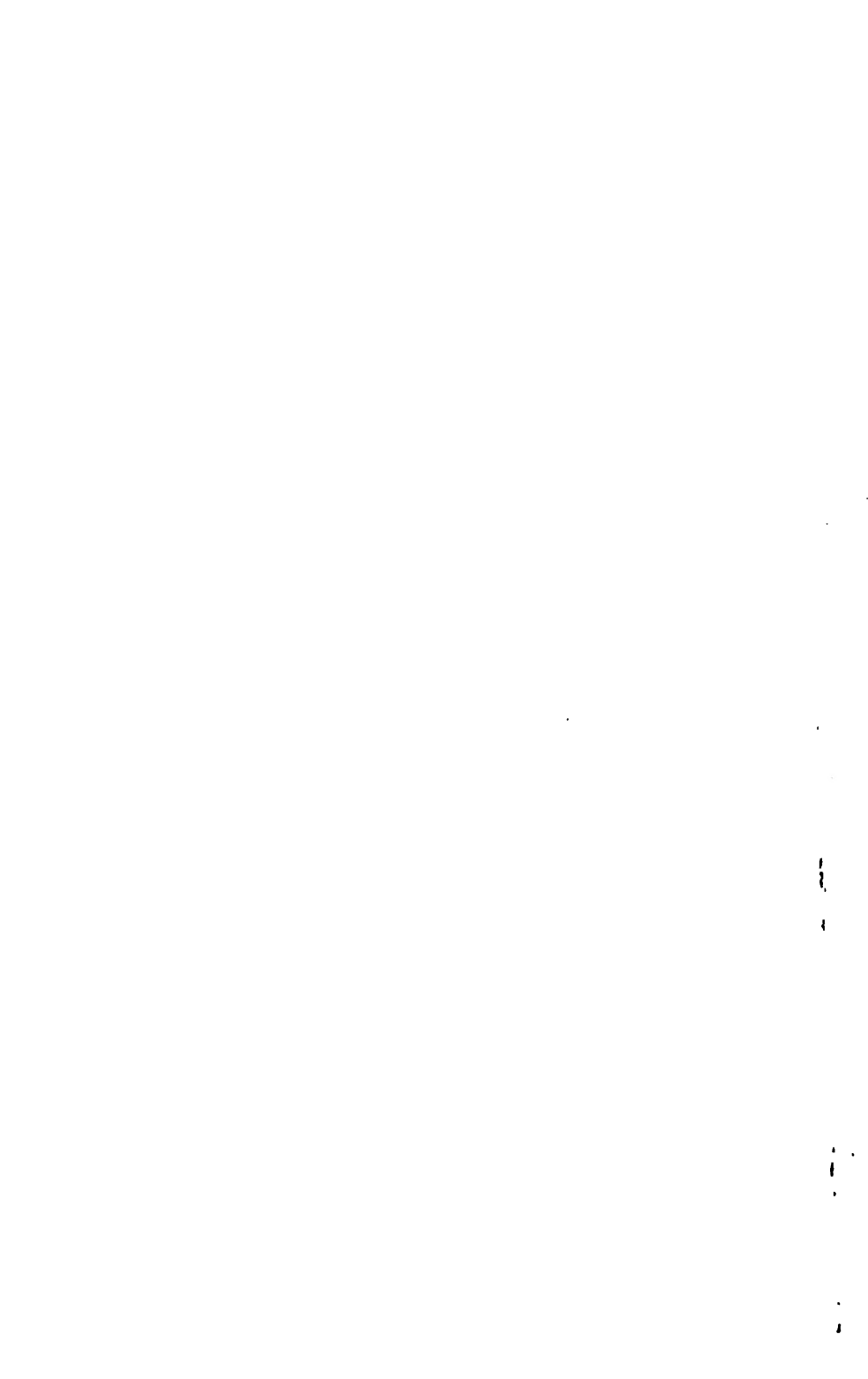
HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

①
JUSTINI
HISTORIÆ PHILIPPICÆ

EX EDITIONE ABRAHAMI GRONOVII

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU EDITIONUM ET CODICUM

ET

INDICE LOCUPLETISSIMO

ACCURATE RECENSITÆ.

3823
3823
211

VOLUMEN SECUNDUM.

T

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1822.

Li 12.160

NOTÆ VARIORUM
IN
JUSTINI
HISTORIAS PHILIPPICAS.

EX EDITIONE A. GRONOVII,

LUGD. BAT. 1760. 8vo.

NOTÆ VARIORUM

IN

JUSTINI

HISTORIAS PHILIPPICAS.

PRÆFATIO.

§ 1 *Multi ex Romanis, etiam consularis dignitatis viri*] A. Postumium Albinum cos. anno ab U. c. 603. Cicero in Bruto refert Historiam de Rebus Romanis Græce scripsisse. Idem de eod. ait Gell. lib. xi. cap. 8. Florus in Livii Epitome lib. lxi. C. Julium senatorem, Dionysius H. in Præf. Hist. suæ Fabium Pictorem et L. Cincium, res Romanas Græco sermone scripsisse, commemorant. *Gl.*

Multi ex Romanis] Ut A. Albinus, referente A. Gellio Noct. Att. xi. 8. Vid. Macrob. init. Saturn. et Cic. Brut. c. 21. Hunc locum opportune suggessit eruditiss. Joh. Freinsh. cujus acri politoque judicio plurimum hæc notæ debere statim initio profiteri libet. Sic Lucullus Marsicum Bellum Græce scripsit. Plut. Luc. c. 2. C. Julius senator Græce res Romanas scripsit, Liv. Epit. lxi. f. Annales Acilianos Græce scriptos et Latine versos refert Liv. xxv. 39.

14. Etiam Cic. Commentaria Consulatus sui Græce composuit l. i. ad Att. Ep. penult. *Bern.*

Pompeius] Ejus de genere Justin. inf. xliii. 5. 13. 14. 15. *Id.* Mentionem huj. et inf. facit xxxviii. 3. 11. et xliii. 5. 13. et priore quidem loco, quid Trogus in Liv. ac Sall. desiderarit; posteriore vero, quibusnam parentibus prognatus ille sit, exponit. Aliorum de eod. Testimonia, aut Judicia, supr. ipsi huic Epitomæ præmissa videas. Trogi nomen habuere et alii. Varro quidem lib. v. de L. L. 'T. Quinctium Trogum' nominat. *Vorst.* Is sub Augusti seculo vixit. Avus e Vocontis, Galliæ Narbonensis populo, Sertoriano bello civitate a Cn. Pompeio donatus; a quo et nomen accepisse videtur. Pater ejus sub Jul. Cæsare militabat. De his vid. inf. l. xliii. c. 5. Scripsit etiam de Animalibus, quo nomine sæpius a Plin. et Charis. laudatur. Ejus eti-

am meminere Servius, D. Hieron. Augustin. Oros. Priscian. aliique. Oz.

Corporis] Hoc de *σωματοειδὴ* accipere, non de robore corporis, ut Hispanicus interpres. Bern.

Rem magni et animi et corporis adgressus] Scribe *animi et operis*. 'Res' enim 'magni operis' est quæ vario et multo labore constat: vox hæc ab architectura, sive vulgari sive militari, petita est: nam et *opera* sunt, quæ struntur, ut ap. Suet. in Jul. 'Operibus exornare urbes:' et ap. eund. in Octav. 29. 'Publica opera plurima extruxit:' et Tib. 47. 'Princeps neque opera ulla magnifica fecit:' et munitiones in oppidis opugnandis, ut 'Opere instituto' ap. Cæs. vii. B. G. 70. et Suet. in Jul. 35. 'Maximis obsessum operibus:' et, prout structura multiplex est, *magni vel parvi operis* res vel munitionis vocatur. Sen. Ep. 55. 'Speluncæ duæ magni operis:' et Liv. xxii. 57. 'Oppidum magno opere munitum:' et xxvi. 8. 'Quam jam parvi operis munitio esset.' Hinc igitur transfertur ad alias molitiones. Plin. xxxv. N. H. 10. 'Corpora enim pingere, et media rerum, est quidem magni operis.' Curt. vii. 13. 'Magni operis videbatur tam vastam voraginem explere.' Gronov. Nihil facit corpus ad meditationes eruditiorum. Pygmæus sit, an Polyphæmus, qui ad scribendum se applicat, est perinde, modo valeat animo et ingenio, laboribusque ferendis par sit. Qui *corpus* hic accipiunt pro libro, iis Lat. lingue genias adversatur. Non enim dixeris *rem magni corporis seu libri aggredi*. Ms. Marq. Gudii, et Juntarum ed. præstantissima, quam Bongars. et alii editores non viderunt: *rem magni animi et operis adgressus est*. Hæc Justinus est scriptura. Imitatur Livium, qui in Præf. 'Res est præterea immensi operis, ut quæ supra quingentesimum annum repe-

tatur.' Quintil. Inst. i. 4. 'Quæ vel sola [ars] omni studiorum genere plus habet operis, quam ostentationis.' Ov. iv. ex Ponto: 'Quodque aliis opus est, hoc tibi ludus erit.' Sic et Græci *ἔργον* pro labore. Aristot. vi. de Hist. Animal. 'Ἔργον μὴ συνήθει ἔργῳ καταμάθεν ταῦτα: Res magni operis est rerum istarum insolenti eas perdiscere. Contra *ὁδὸν ἔργον* notat non est difficile. Philippus ap. Stobæum in Olynthia: Πόλεψ τ' ἐμπύκν ὁδὸν ἔργον μαχομένη; h. e. Reprehendere pugilem pugnantem non est difficile. H. locum H. Grotius δ *πάρυ* in Florilegio prava distinctione laborantem male interpretatus est: Et castigare pugilem cum a pugna vacet; conjungens *ὁδὸν ἔργον μαχομένη*. Sed Græcis hæc loquendi ratio est ignota. Quin et h. locum Justinus ex conjectura sic dudum restituit Gronov. Firmatur etiam auctoritate vetustiorum. Anglicani, testante id editore Justinus Oxon. Græc. Legendum *operis*, non *corporis*; rem 'operosam,' difficilem et arduam, suscipere illum significat, qui historiam universalem complecti, eamque ab origine rerum ad sua tempora velit perducere; id quod a Trogo Pomp. præstitum fuerat. Hæc lectio ex Juntarum ed. revocata est a J. Græv. Doctore præstantissima. Faber. Legebatur vulgo *rem magni et animi et corporis*. Sed optime locum h. restituit cl. Græv. quod ex cod. Ms. Marq. Gudii et vetere typis expresso Juntarum pro *corporis* rescripsit *operis*. Est autem *res magni operis* dictum ita, ut Liv. in Præf. dicit 'Res immensi operis.' Qui *corporis* legerunt, intellexerunt, vel de robore corporis, ut Interpretæ Hispan. vel de *σωματοειδὴ* ipsius libri, ut Bernegger. et alii. Verum neutro sensu consistere vox hic potest. Magnitudo et robur corporis ad scribendos libros nihil quicquam faciunt. Et quia 'animi' antecedit *τὸ corporis*, si omnino legend. casset, non de libri,

sed de hominis, corpore intelligendum esset. *Vorst.* Ms. Gudii et Ed. *Junt. et amici et operis*, quod recte probant cl. *Græv.* et *Vorst. Schef.*

§ 2 *Nonne nobis Pompeius*] Ms. Anglicanus non minus nobis. Sed a vulgatis non est recedendum. Nam et longe suavior est ista interrogatio, et pluribus Mss. ilque vetustiss. quibus præcipue Bongar. usus est, nititur. Sed nec loco movend. quod in optimis libris, tam editis quam manu exaratis, repetitur, *videri debet*. Est enim hoc priscæ elegantiae. Cic. vi. Fam. 6. 'Quare, quando, ut augures et astrologi solent, ego quoque augur publicum ex meis superioribus prædictis constitui apud te auctoritatem augurii et divinationis meæ, debet habere fidem nostra prædictio: 'h. e. Si quid veri anquam dixi, hoc verum est, quod tibi scribo, et pro verissimo, quod certissime futurum est, habendum. Serv. Sulpicius ad Cic. in iv. Fam. 5. 'Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrum interlit, aut occisus est, quorum vita brevior esse debet, cum uno loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant: 'Natura hæc est hominum, ut necessario citius eis sit pereundum, ut non possint tam diu durare. Petron. 'Hic boni nescio quid debet esse: 'Quantum certis et veris conjecturis assequi possum, hic est aliquid boni. Hæc vis est hujus verbi 'debet' in his similibusque locutionibus, quæ frequentiores in Tullio reperiuntur. Sic et scripsit in hac Præfatione Justinus. Sententia est: Si alii scriptores sibi videntur rem magni laboris aggressi esse, cum unius populi res gestas memorie mandant, Trojum Pomp. sane, si recte sentimus et judicamus, stupenda et plusquam Herculeæ audacia gentium omnium origines et facta describenda suscepisse, fatendum est nobis. *Græv.*

§ 3 *Sese gregatim*] Mire hic variant libri scripti; ego lectionem quam

sine litura habebant duo Mss. secutus sum, explosa vulgata, quæ nulli rei est, imo contra mentem Auctoris est. *Bongars.* Angl. *inter se gregatim*, quod notarum auctor explicat 'sine ordine.' Puto potius innui multitudinem eorum, quo appareat Herculeæ illa audacia unius colligentis labores tam multorum, de quo supr. Justinus. Itaque servo, et. tantum scribo, *inter sese gregatim*. Sane illud *se gregati*, quod est in ceteris, aut idoneum non habet sensum. At jam præcedit 'prout commodum cuique visum,' quod illud *se gregati* satis ostendit. At 'gregatim' sic usurpat Noster etiam alibi: vid. xiii. 8. 2. *Schef.*

Occupaverunt] *Lego, occupaverunt*, et ita quidam impressi libri. *Fab.*

Omissis] F. leg. *admisis*. Cic. ii. de Orat. 4. 'Nam Græci, ut ingenio excelluerunt, ita hoc audiant, quod non adhibuerunt semper judicium.' *Gron.*

§ 4 *Cognitione dignissima*] Tac. A. xiii. 31. 'Ex dignitate populi Romani repertum est, res illustres memorie mandare.' Marcellin. xxvi. 1. 'Historia, discurre per negotiorum celsitudines adueta, non humilium minutias indagat causarum,' &c. Add. Gunth. Ligor. lib. i. v. 14. Sc. huj. præcepti Justinum ipsum non ubique memorem, passim Lector attentas animadvertet. *Bern.*

§ 5 *Ad te, non tam*] Vulgo editi, *ad te, Imperator Antonine, non tam*. Quam *εὐσεβέστερον* Vir summus Jac. Bongars. Justinus sospitator amicis, in antiquis codd. inveniri negat: et obtrusam apparet ab iis, qui Justinum hunc epitomatores eundem putarunt cum illo philosopho et martyre, qui anno Chr. 158. Librum Apologeticum pro Religione Christiana Imp. Antonino obtulit. At hi non nisi nomine conveniunt; alter Christianus et Græcus: Gentilis alter et Latinus. Adde quod oblatam

Imperatori Librum 'emendandi causa' (nam hoc dicit Auctor) credi vix queat. In quibusd. codd. Mss. hic Noster dicitur *M. Junianus Justinus*: item *Justinus Frontinus*: ex quo, simulque stylo, de ætate qua vixit, an quid erui possit, viderint qui genios auctorum seculorumque possident. *Bern.* Antiquiores quæd. odd. habent sic: *Quod ad te, Imperator Antonine.* Verum Bongars. illud *Imp. Ant.* expunxit; quod in Codd. Mss. id non reperiret. Et adstipulatur ei *Bernecc.* qui nec credibile esse ait, 'emendandi causa,' ut Auctor loquitur, librum oblatum fuisse Imperatori. *Joh. Ia.* Pontanus tamen et *Gerh. Joh. Voss.* rō *Imp. Ant.* genpinum esse putant; neque offendere quemquam debere familiarem illam qua Imperatorem compellat orationem, quod constet *Plinium* item in *Præf. N. H.* ad *Vespasianum* eadem *parthesia* usum esse, dicendo, 'Vespasiano suo;' item 'Jucundissime Imperator.' Observandum autem et illud, quod *Bongars.* ex Codd. Mss. edidit: *Quod ad te, non tam cognoscendi magis quam emendandi causa;* et *Berneccerus* illud *magis* rursus expunxit. Mihi vero cum *Voss.* rō *magis* potius retinendum, et contra tam expungendum videtur, legendumque adeo: *Quod ad te, Imperator Antonine, non cognoscendi magis quam emendandi causa.* Vor.

Quod ad te, non tam] Sic scripsisse *Justinum*, non est verosimile; nomen enim ejus requiritur, ad quem scripsit, sive hic posuerit, sive in *Præfationis* huj. fronte. Igitur *Voss.* in *Historicis* Græcis existimat fuisse olim: *Quod, Antonine Im., non cognoscendi magis, quam emendandi, causa transmissi,* atque ex *Antonine Im.* factum esse ad te non. De re non abnuam; at emendatio non placet. *Vett.* ipso *Voss.* teste ita habent: *Quod ad te non tam cognoscendi magis, quam emendandi, causa transmissi.* Ex quibus

verbis colligo, lectionem veram ita sese habuisse: *Quod ad te non tam cognoscendi, Marce Antonine Cæsar, quam emendandi, causa transmissi.* Error totus natus est ex compendio scripturæ, quo quis nomen *Imperatoris* per solas litteras initiales expresserat, h. modo: *m. a. cæs.* Has litteras quia non intelligebat, qui debebat describere, conjunxit, et ex eis fecit *maces.* Post supervenerunt alii, qui emendarunt sc. et ex eo fecerunt *macis,* et postremo *magis.* Esse autem emendationem nostram illa altera meliorem, vel ex eo paret, quia retinet illa *ad te,* quæ non possunt abesse, cum rō 'transmissi' omnino ea requiratur. Sed et tam respondet melius τῷ 'quam,' quam *magis.* Quod autem hic objicitur, oblatum Imperatori librum emendandi causa credi vix posse, hoc ut alibi fortasse locum habeat, sic in *Antonino* valet nihil, quem est notum fuisse literarum omnium non modo amantissimum, sed et studiosissimum. *Schef.*

Cato] In princ. *Originum M. Cicero* pro *Planc.* c. 37. meminit et *Columella* fine lib. II. *Bongars.* Et *Symmach.* I. Ep. 1. *Galbam* contra *Suetonius* c. 9. 5. dicere solitum refert, 'quod nemo rationem otii sui reddere cogatur. *Bernecc.*

Simul ut et otii mei, cujus et Cato reddendam operam putat, apud te ratio constaret.] Locus corruptus: lego, simul ut et otii mei, cujus et Cato reddendam rationem putat, apud te ratio constaret. Neque enim reddere operam otii sui, sed rationem, Latine dicitur. Adde quod et quæd. vett. *Justini* edd. hanc lectionem secutus sunt; quam ego a posterioribus editoribus rejectam fuisse demiror. *Faber.* Cato ipse, ad cujus verba Noster alludit, usus videtur phrasi 'rationem reddere.' Cic. enim in *Orat.* pro *Planc.* ubi *Catonis* istud laudat, sic habet: 'M. Catonis illud, quod in principio scripsit *Originum* suarum, semper magnificum et

præclarum putavi, clarorum virorum atque magnorum non minus otii quam negotii rationem extare oportere.' Et Colum. ubi ad idem illud alludit, i. e. in ext. lib. xi. scribit: 'Tam otii quam negotii rationem reddere majores censuisse.' Et sunt quoque edd. vett. Justinī, quæ omnino sic habent: *cujus et Cato reddendam rationem putat*. Bongars. tamen, cum in Codd. Mss. reperiret *reddendam operam*, ita plane rescribend. putavit. Et habet quoque ita vetus typis expressus Becharil. Si igitur Justin. ita omnino scripserit, fecerit illud ideo, ne vocabulo *rationis* bis uteretur; cum mox additurus esset, 'apud te ratio constaret.' Sed quid sibi vult *operam reddere*? Aliis *operam reddere* nihil est aliud quam, operam edere, operari. Cic. xvi. Fam. 10. 'Tu Misis nostris para ut operas reddas.' 'Operæ,' quas Misis suis Tronem reddere volebat Cic. erant ipsius Ciceronis aliorumve scripta recitare, scribere, evolvere, examinare. At Justin. *operam* posuit pro opere, i. e. pro eo quod per *operam* efficitur, postque eam relinquitur. Qua notione ipsum quoque Ciceronem vocem usurpasse docuit me vir summus J. F. Gronov. Nimiram xv. ad Att. 13. verba ejus sunt: 'Quid queris? Exstabit opera peregrinationis hujus.' Pro quo v. 4. ad Att. legitur sic: 'Curabo ut hujus peregrinationis aliquod tibi opus exstet.' Vorst. Bongars. *reddendam operam*. Vetustiores alii pro *operam* habent *rationem*; quo modo et Cato ipse locutus videtur. Verum vix sic scripserit Justinus, propter sequens 'ratio constaret,' ingratissime repetitum. Ergo præfert *operam* Vorst. quoque, ac per, opus, putat explicandum, quomodo 'operam' pro opere usurparit ipse Tullius xv. ad Att. 13. Quamvis autem ita usurparit ipse, nihil tamen facere id arbitror ad locum præsentem, quippe ejus ita pareat sensus, quem Noster ex Catone proponebat. Longe nam-

que aliud est, 'reddere rationem otii,' et 'opus aliquod reddere' vel 'producere per otium.' Itaque nil certius, mea quidem opinione, quam scripsisse Justinum, *cujus et Cato reddendam putavit*, omisso vocabulo *rationis*, quod ex seqq. etiam hic intelligend. Certe illud *operam* a glossatore adjectum, qui putabat locum esse mutilum, constat vel ex eo, quia *rationem* alii pro eo substituere, sine prorsus eod., nisi quod rectius putarent ex seqq. huc posse transferri. Schef. Non frustra manu exarati omnes, *operam*, ut et Junt. Impressi nonnulli vetustiores substituerunt *rationem* contra membranarum fidem. Non est vero simile, ut docti viri monuerunt, paucis verbis interjectis, eandem vocem usurpasse Justinum. Nihil igitur contra vetustorum omnium librorum, quos docti consuluerant, consensum est immutandum. Sicut enim Tullio 'opera profectionis' recte dicitur opus, quod elaboravit in profectione; quod ostendit, quomodo tempus, quo abfuit urbe, collocarit, in xv. ad Att. 13. sic et *opera* otii est opus, quod elucubravit in otio: quod declarat, quam bene sit usus otio. *Reddere* autem *operam* pro, edere operam seu opus, cur non licuit dicere Justino, cum licuit Terentio Andr. iii. 1. et Suet. Domit.? Et 'reddere ludos,' pro, edere, et 'reddere justa,' Catoni pro, dare justa. Vere enim Celsus L. 94. de Verb. Signif. 'Verbum reddendi quamquam significatum habet retro dandi, recipit tamen et per se dandi significationem.' Ap. Petron. 'Apodixim defunctoriam reddere' est, specimen edere leve; ut recte vexatissimum locum exposuit *de verbis* J. F. Gronov. lib. iv. Obs. Nec alia vocis *reddere* notio est in illo loc. quem Vorst. attulit ex Cic. Fam. 'Tu Misis' &c. Nam pro hoc Seneca dixit de Provid. c. 2. *edere operas*: 'Ferrum istud, civili bello purum et innoxium, bonas tandem ac nobiles

adet operas:’ quamvis locutio integra aliud notet quam hic operum cōti reddere. Græv.

§ 6 In hoc tempore] Ita edd. antiquiores Becharii, Majoria, Sichardi. At Bongars. maluit in tempore, extruso pronom. demonstrativo. Quod tamen videtur abesse non posse; ut videl. designetur tempus, quod tunc erat, cum Auctor scriberet; quia mox de tempore future verbis ‘apud posteros’ subjuncturus erat. Ver.

In hoc tempore] Sic recte Veist. ex vett. edd. quibus adtipulatur Junt. et liber Angl. Græv.

Apud posteros &c.] Ov. i. Eleg. 15. ‘Pascitur in vivis livor, post fata quiescit. Tunc suus ex merito quemque tuetur honos.’ Add. Martial v. Ep. 10. Sall. fin. Orat. ii. ad Cæs. Gebhard. ad Catull. p. 228. f. Tac. iv. A. 35. 2. ‘Suum cuique decus posteritas rependit.’ Berner.

LIBER I.

Historiarum Philippicarum] Quarnum *δυναστεία* a Trogo esse vett. librorum consensus arguit. Philippicas autem quare inscripserit, difficile est iudicium. Nam velle ex hac Epitoma de integro Trogi opere iudicare, desipere est: ita Trogum male accepit hic, quisquis fuit, Justinus. Qui dum ressecare cupit, quæ nec jucunda erant et minime necessaria, optimum autorem prorsus evitavit, ut vetus poeta loquitur. Ego putaverim Philippicam Historiam Trogo Macedonicam esse, princeps nempe huj. operis argumentum. Nam a vii. lib. ad xli. regnum Macedonicum describit: cujus a Philippo, Alexandri patre, dignitas capit, ita ut id ‘Græciæ et Asiæ cervicibus, velut jugum servitutis, imponeret,’ at ext. lib. vi. Justinus: et eum Auctor Prologorum ‘Magnum’ vocat. Quæ autem Philippico imperio præmisit, arbitror esse *Mundi origines*, quas vett. librorum titulus jactat: *Terra autem sita*, quos eadem pollicetur inscriptio, esse descriptiones regionum, quæ in Justino fere nullæ, in Trogo frequentes fuerunt: ut indicant Prologi, quos ex Mss. edd. produxi in ‘luminis oras.’ *Ἀθηναίων* Theopompi citantur ab Athe-

næo passim; quibus historiam Philippi libris 68. complexus est, ut Diod. refert lib. xi. Quinque autem libros eum inseruisse a Philippi historia alienos, idem Diod. auctor est, e quibus tres res Siciliæ continebant. Non est autem aspernanda P. Pithæi conjectura, Trogum Theopompi æmulatione atque exemplo Historias suas, ut Demosthenis M. Tullium Orationes suas in Antonium, Philippicas inscripserit. Bong. Observat eruditiss. Notarum Anglicarum Auctor, in quibusd. Mss. legi: *Historiarum Philippicarum, et totius mundi originum, et terræ sitas ex Trogo Pompeio*. Plane sicut quondam fuit editus a cl. Barneoc. M. Juniani prænomen alii omittant, et Justinus vocabulo apponent cognomen Frontini, de quo jam a Voyn. est actum in opere de Scriptoris Lat. Schef.

CAP. I. § 1 Principio rerum] Totum h. locum transcripsit August. iv. G. Civ. D. Compara hæc cum iis, quæ initio Catilinarii Sallustianus, cujus studiosum fuisse Justinum, aut Trogum ipsum, et hic locus, et alii, satis indicant: et, quæ in princ. lib. ii. de rebus Scythicis, ‘quæ satis amplè magnificæque fuerant,’ eadem totidem verbis de Atheniensibus Sallust.

Vid. ad h. l. M. Cic. iii. Leg. 2. et. ii.
Off. 12. Arist. i. Polit. 1. Tac. iii. A.
Bongars. Arist. iv. Polit. 8. 'Pri-
mum maximeque divinum regnum.'
Sall. Cat. 2. 1. *Born.*

Hujus majestatis] Ms. Col. N. tentor
majestatis. Oxon.

Ambitio popularis] Ea est, cum 'potentia ex vulgi adulatione queritur,' inf. XII. 3. 2. De qua questus Sall. Cat. 52. 31. 'Omnia,' inquit, 'virtutis præmia ambitio possidet.' Bern. Interim Autor respicit duas factiones, quæ et olim hodieque frequentes sunt in rebus publicis. Gron.

Modestus] Cujus effectus est, ut
'recusantibus imperia ingerantur,'
prout de Eraminenda loquitur vi. &
idemque probat clare locus Livii v.
18. 'Licinium Calvum prerogative
tribus militum non potentem creant,
moderationis experte in priori magis-
tratu virum.' *Mem.*

§ 2 *Populus nullis legibus, &c.*] Idem fere de Romanis tradit in Enchiridio sœ de Origine Juris his verbis Pomponius JCIus. L. 2. § 1. 'Initio civitatis nostræ populus sine lege certa, sine jure certo, primum agere instituit: omniæque mæna a regibus gubernabantur.' Dionys. lib. x. Tò δὲ αὐτῶν οὐδὲν ἄλλ' ἢ βασιλεὺς τὰ πάντα ἔποιετο ἢν. Vid. et Josephum contra Appion. lib. II. et Hemerum, qui non utitur legum nomine, quod nullis tum legibus Græciæ populi tenerentur, inquit Cajacius. *Med.* Idem fere de principiis Romanis tradit Tac. A. III. 26. Dionys. x. 1. Pompon. in Ench. de Orig. J. Hemerus nuppiam utitur 'legum' nomine, quod nullis tum legibus Græciæ populi tenerentur, inquit Cajacius. Nec male hoc, ut in illa ævi simplicitate innocentia. 'Leges in facta constituantur: quæ futura incerto sunt,' Tac. III. A. 69. Euseb. III. 23. *Bern.*

§ 4 *Primus omnium Ninus*] Oros. II.
2. 'Omnes Historiæ antiquæ a Nine
incipiunt: omnes Historiæ Romanæ
a Proca exoriuntur:' ita habet Ms.

popularis mei P. Daniele, viri studii
bonarum artium preclariss. cum in
impressis deest prius membrum. Est
autem Ninus primus *ῥῶς εἰς ἱεροπόλιν*
καὶ πύργου παραδόξου. Diod. II. 1.
quem vid. Et a Nino Chronici initium
sumit Enseb. *Bongars.* Augustin.
Quæst. ex utroque Test. cap. 115.
T. IV. *Bernæ.* Hic fortassis est ille,
qui in sacris literis Nimrod vocatur.
Sane Nimrodi ævo Ninive sive Ninus
urbs jam extitit, atque a Nimrodo
condita illa fuit; ut ex Gen. x. 11.
apparet. Deinde quæ ab historicis
sacro Nimrodo, et a Justino allisque
Nino, tribuuntur, eadem fere sunt;
ut enim Justin. scribit, 'Ninum vete-
rem et quasi avitum gentium morem
nova imperii cupiditate mutasse, et
primum finitimis bellum intulisse';
sic de Nimrodo Moyses Gen. x. 9.
quod 'inceperit potens esse in terris',
quodque 'potens fuerit venatione co-
ram Domino', i. e. quod bellator fuerit
potens; ut in cap. XVII. Comment. de
Hebraïsmis N. T. *ῥῥω* exposuimus.
Habuerit igitur Nimrodus duo nomi-
na, et alio nomine dictus fuerit Ninus,
atque ab ipso nomen istorum altero
urbem, quam condidit, Niniven, vel,
ut scriptores profani appellant, Ni-
num, denominaverit. *Vocat.*

Acidum] *Mos. habitus*. 'Habitus' pro, avitus, et 'habe' pro, ave, ascriptissae vett. notum est. Varro ap. Non. 'Quibus instabilis animus ardens mutabiliter habet habere, et non habere' ibi enim 'habet' est, avet. *Bongara*. *Bongara*. maluit *avitus gentilis* morem. Sed non video, quo istud tertii casus vocabulum referri possit. Neque enim videtur dici posse *mos avitus genti*; sed dicend. potius *esse mos gentis avitus*. Et sane antiquiores typis expressi, Bech. Maj. Sich. gentium habent. *Vovet*.

§ 5 *Rudes adhuc ad resistendum*] Thucyd. i. p. 51. Ἀδυνάτους ἀμύνεσθαι. Aelian, vi. 5. de Animal. Ἐφίμους τῶν ἀμυντηρίων. Gron.

[§ 6 *Temporibus antiquiores*] Angl. *temporibus antiquis*. Quæ est præstantissima et historię coavenientissima. Nam alias Vexorem Nino antiquiorem fuisse, fabsum. Vid. Rupert. ad Bessoldi Synops. *Schef*. Minime sollicitanda est lectio vulgata. Nam si *temporibus antiquis* recipimus, perversa est ratiocinatio Justinī. Quid enim hoc ad rem, quod antiquis temporibus post Ninum fuerint Sesostria et Tanaus, qui longinqua bella gesserunt? Hæc vero est argumentatio ejus: Sesostria et Tanaus fuerunt antiquiores quidem Nino, et bella gesserunt ante Ninum, sed longinqua, non finitima, ut Ninus. Erravit quidem Justin. in ratione temporis, sed in Ægyptiorum regum temporibus computandis alios est secutus auctores, quam Ctesiam, cujus probavit Historiam Assyriam falsissimam, æque ut ceteri. *Græv.*

[*Vexoris*] Turnebus, quod nullam usquam hujus regis mentionem extare videret, quæque hic scribantur, Herodotus lib. II. 'Sesostri' tribuat, ejusdem nomen quoque hic reponendum censet: præsertim, inquit, cum vetus scriptura sit *Suxores*, quæ ad *Sesostrem* propius accedit; ego, ut de suis quibusd. monet Bongarsius, reperio in meis quoque Mss. partim *Vixores*, partim *Vezores*. Mod. Turnebus, vir magnus, et veluti Sol quidam Philologiæ, lib. II. Advers. c. 15. quod nullam usquam huj. regis mentionem extare videret, quæque hic scribantur, Herodotus lib. II. 'Sesostri' tribuat, ejusdem nomen hic quoque reponendum censet: et fecissem, nisi ipse mihi legem dixissem, nil absque Mss. Codd. autoritate temere mutandi. Variant autem illi ut plerumque in propriis nominibus: *Vixores*, *Vezores*, *Vexores*, *Vexoria*, *Suxoris*, quod postremum ad *Sesostrem* propius accedit. Tac. II. A. 60. 5. videtur 'Rhamsen' appellare. *Bern.* In Mss. quibusd. legitur *Suxo-*

sis: pro quo alii *Sesostria*, ut et Herod. lib. II. Malim scribere *Sesosis*, vel *Sesosis*, quod propius accedit. *Scotus* sane a Diod. passim appellatur 'Sesostria.' Sed et aliis quibusdam sic dicitur. Nonnullis et 'Sesonchia,' vel 'Sesonchosis.' Vid. Scholia ad lib. IV. Apoll. Rhod. Quisnam vero sit, quem hic Justinus 'Tanaus' vocat, affirmare non possum. Herod. Melpom. primum Scytharum regem facit 'Targitaum.' Qui forte idem est. *Voss.* Libri *Vezores Ægyptius*. Sesostria, qui et Sesosis, et Ramesses et Ægyptus, Awnais sive Danai frater, qui filii Amenophis, Græcis Belli, ejus ipsius, qui Israëlitis excedentibus Ægypto in Rubro Mari submersus est. Usserius ætate M. quarta p. 804. n. 2510. *Gronov.* Junt. ed. *Sesostres*: leg. *Sesostria*: ut recte jam olim Turneb. Sic enim Herod. dicitur lib. II. et Val. Fl. lib. IV. 415. 'Cunabula gentis Colchides hic ortusque tuens: ut primo Sesostria Intulerit rex bella Getis; ut, clade suorum Territus, hos Thebas patriumque reducat ad amnem Phasidis; hos imponat agris, Colchosque vocari Imperet.' Sesostrium eum regem esse, qui in obelisco ap. Marcellin. XVI. dicitur 'Rhamestes,' ab Euseb. et Joseph. 'Ramesses,' a Maneth. 'Setosis,' recte docuerunt Scaliger ad Euseb. et H. Valesius ad Marcellin. Istum Sesostrium autem esse Sesacum illum, qui templum Hierosolymitanum diripuit, dubitare nos non sinunt, quæ nobiliss. Marshamus de ejus ætate in Ægyptiorum Chronologia disputavit accurate in Ægyptiaco Canone. Nam ante h. Sesostrium Ægypti nil præclari patrios extra fines gesserant, nec tam victoriis, quam cladibus, fuerunt nobiles. Quin in ipsa patria sæpe peregrina Æthiopum et Arabum imperia per aliquot secula passi. Non mirum autem eum spoliasse hostilia templa. Non tamen propterea lupi aut tyranni infamiam

subiit. Nec movere nos debet, quod tam longe feratur vixisse ante Ninum. Decepit Trogum, ut plerosque alios, mendacissimas Ctesias, qui primus Assyriorum regno tantam tribuit antiquitatem, ut ejus initia in secundum a diluvio seculum incidant. Cum satis certo constet cum ex silentio scriptorum antiquissimorum, Mosis, Auctoris libri Josuæ, Judicum, Samuelis, Homeri, (qui, si tam illustre fuisset Assyriorum imperium, ut totius Asiæ fere per tantum tempus fuerit potitum, non potuissent non ejus mentionem facere, nec passi essent illi tam potentes reges, aut eorum præfecti, impane sibi eripi florentissimas regiones a Josua;) tum ex testimonio Herodoti, qui lib. I. tradit Semiramidem 5. generationibus floruisse ante Nitocrin matrem Labynti, quem Cyrus vicit, h. e. vix 300. annis ante Cyrum regnum Assyriorum tum nondum fuisse ortum, cum a Ctesia scribitur deletum fuisse. Ne dicam id arguere inaniam regum, qui post Ninum et ejus uxorem commemorantur, nomina. Quando Ægyptus a Nino et Semiramide, si Ctesia credimus, subacta jugum hoc excusavit? Altum de his omnibus in Ægyptiorum historis silentium. Nihil falsius commentitia Assyriorum antiquitate. Verissimum videtur, quod Herodotus prodidit, per 500. annos Assyrios in Asia Superiore rerum potitos esse: nec tamen videntur regni huj. initia valde fuisse clara, sed perexigua. Tum autem floruit maxime, cum illius potentia in Sacris Literis tantis laudibus extollitur, et factis ipsis ostenditur. Quo autem tempore maxime in Hebræorum libris commemoratur viguisse Assyriorum regnum, si Ctesiam sequimur, dudum nullum fuit, quippe quod ante fuerit a Medis extinctum, penes quos rerum summam tum per 200. fere annos fuisse credunt et tradunt. Sed istarum notularum angus-

tis non permittunt ut hæc pluribus persequamur, quod alibi forte faciemus diligenter. Hæc tantum hic libuit annotare, ut scrupulum eximamus lectoribus, quem vir eruditiss. movit, cum propter temporum rationes, secundum Ctesiam calculos falsissimos, repudiandam censuit opinionem de Sesostri, qui corrupto Vexori erat substitutus. Græv. Dici vix potest quot et quantas hic locus turbas dederit; dum se omnes omnia scire postulant. Rem ego ad panca contraham, neque me prolixiorem fecero. Turnebus pro *Vexoris* legend. censet *Sesostri*, quod ego omnes, ob tanti viri auctoritatem in literis humanioribus, amplecti video. Sed frustra et temere id ab Adr. Turnebo assertum est. At, inquit, in secunda Musa Herodoti multa de Sesostri, eaque sane perquam magnifica et illustra, referuntur. Sed quid tum? An ideo Vexoris Justinus repente fiet Sesostri Herodoti? At hoc nec fieri potuit, neque ferri potest. Proteus enim ex Herodoto ipso post Pheronem in Ægypto regnavit; ante Pheronem Sesostri; ergo res planissime falsa est, quam isti tam facile credidere. Dixerit aliquis, hæc, quæ a me dicuntur, nullam fidem facere. Imo autem vel maximam, atque adeo certissimam. Nam Proteus ex Herod. et Homero ipso, qui multo antiquior est, temporibus belli Trojani ap. Ægyptios florebat: unde necessario efficitur, Vexorin non posse esse Sesostri, cum Vexoris tam multis annis ante Ninum imperii Assyriaci conditorem vixerit. Plane enim et diserte hoc ponit Justinus, 'multo antiquiorem fuisse Nino.' Itaque, ut dicam quod sentio, Vexoris ille fabula ethnicorum fuerit, nihil aliud, nisi tu multa alia, eaque certiora, inter fabulas haberi voles; certe nobis ignotus est, neque Sesostri esse potest. Nam cum Ninus non multo post diluvium Noachi

ap. Assyrios regnare cœperit (quæ constantissima doctorum hominum sententia est), qui tandem fieri possit, ut tam multis ante ipsum annis Vexoris in Ægypto regnarit? Eod. quoque videtur referend. quod Tro-
 gus, Justino teste, scripsit, Ninum tributi pendendi finem fecisse, quod Scythæ ceteris Asiæ populis imposuerant, per 1500. annos ante ipsum Ninum. Hæc enim nisi fabulis et commentis veterum accensebis, in multa, eaque gravia, incommoda tibi incurrendum fuerit, si te animi cogitatione ad rerum originem referes, qualis hodie ex fide libr. Sacrorum confirmata est et constabilita. Nunc alio etiam nostra convertatur oratio (quanquam nihil hæc ad Vexoris). Sunt, illic viri doctissimi, qui ita dicant: Sesostrin Herodoti illum ipsum esse, quem Hebræorum monumenta 'Sesacum,' seu 'Susaceim,' vocant. Sed id fieri non potest; nam ille Sesac vehemens lupus, et merns rapacitas, qui clypeos aureos, &c. sub primulam regni Hebræici divisionem floruit, quod a nemine possit negari; at Sesostris ante bellum Trojanum bibebat, ludebat, bel-
 labat; excidium autem Trojanum sub finem Judicum, seu 'Αρχαίων Judai-
 corum, accidit. Unde igitur ille Se-
 sac, nobiliss. ille latro, unde is esse Sesostris potuit? Hæc autem a nobis ad intendendam Lectoris diligen-
 tiam, et ad exacuendum animi judi-
 cium, scribenda esse existimavimus; quæ si lubuisset diffundere, et latius ac prolixius spargere, multum illa temporis, multum chartæ, occupas-
 sent; sed is mos nunquam noster fuit. *Fab.* Inf. II. 8. 8. 'Vexoris rex Ægyptius.' Ceterum quæ Noster Vexori, ea Herod. Sesostris, tribuit. Unde Turneb. hic quoque *Sesostris* legend. censet. Et sane vetus ed. Junt. ut et Græv. testatur, manifeste *Sesostris* habet. Quod autem id. Græv. ed. istam *Bongarsio* non visam

putet, falli videtur. Notavit quoque ipse *Bongars.* ad II. 8. 8. Justini ed. Florentinam et h. et altero l. habere *Sesostris*. Atqui ed. Junt. qua de id. Græv. testatur, ipsa Florentina est, utpote Florentinæ anno 1525. ca-
 rata. Sunt et varia alia, ex quibus colligi licet, eand. illam Junt. atque Florent. ed. quam Grævio videre contigit, et ex qua optimas quas-
 lect. idem Auctori reddidit, et *Bongarsio* visam fuisse: etsi idem præstantiam codicis fortassis non sic ut par erat estimaverit. *Vorst.* Nil hic mutem, etsi Junt. *Sesostris*, et revera hic fuerit qui aliis 'Sesostris.' Nomina enim propria variant in infinitum ap. scriptores. Cæterum hunc Vexorem non antiquiorem Nino, sed recentiore, fuisse, pridem alii, interque ipsos etiam Rupertus ad Historiam *Besoldi*, docuere. *Schef.*

Tanais] Is f. quem Jornandes 'Tan-
 nasin' vocat. *Bongars.* Idem videtur esse cum *Targeta* Herodoti. *Ox.*

§ 7 *Longinquæ*] 'Ευθίους ορπακίας
 Thucyd. I. p. 6. Strab. II. p. 511.
 'Επίθους τρωφάρου τὰς μὲν παραρτίδας,
 τὰς δὲ καὶ ἑγγυθερ. Gron.

Nec imperium sibi] Ita Scythæ inf.
 II. 8. 7. 'Victores nihil præter glo-
 riam concupiscunt.' Flor. III. 10. 34.
Bern.

Quasita, &c.] Saxo Grammaticus
 I. Hist. Dan. p. 304. 14. 'Nec qua-
 sitæ dominationis felicitate conten-
 tus': XIV. p. 317. 9. 'Quippe Saxo-
 nes, proferendi imperii cupiditate,
 victoris lucra continua possessione
 firmare.'

§ 9 *Zoroastres*] Diod. II. 6. dicitur
 'Οξάρτης. *Bongars.* De hoc *Plin.*
 XXX. I. D. Aug. XXI. I4. Civ. D.
Bern. Scribit et Diod. lib. II. eam
 regem quendam Bactrianorum Ninum
 bellum gessisse: verum non Zoro-
 astrem, sed Oxyartem, eum vocat.
Vorst. De Zoroastri ætate incerta
 sunt omnia; tanta est opinio-
 nis discordia. Recentiore fuisse, et in

initio imperii Persici vixisse, Agathum aliisque credendum videtur. Vid. Marsham. in Canon. *Ægypt.* ad Sec. ix. *Græv.*

Qui primus dicitur artes magicas invenisse, et mundi principia diligentissime spectasse] I. e. physicam, ut xx. 4. de Pythagora: 'Hic Sami Demarato locuplete negotiatore natus, magnisque sapientie incrementis ornatus, Ægyptum primo, mox Babyloniam, ad perdiscendos siderum motus originemque mundi spectandam, profectus.' *Faber.*

§ 10 *Et ipse decessit*] *Ælian.* V. H. vii. 1. ex Dione refert, Ninum ab uxore Semiramide interfectum esse, cum hæc imperium Asiæ ab eod. ad 5. dies impetrasset. Diod. tamen tantum in vincula conjectum scribit. *Voss.*

Ninus] Ita, uno excepto, vett. omnes: et Euseb. et Cassiod. Græcis est *Ninvas*, et ita ap. Agath. restituit *Leunclav.* lib. ii. Variasse in hoc nomine auctores refert August. lib. xviii. de Civ. D. cap. 2. *Bongars.* Qui et patris nomine 'Nivus' aliis, et a patre 'Ninius.' Alii 'Zameim' quoque dixerunt. *Bernæc.* *Ninum* plerique *Mss.* legunt. *Conon* lib. 9. ap. Phot. Cod. 186. historiam hanc longe aliter narrat. *Oz.*

Semiramide] Præter Diod. ii. 4. vid. Plut. in *Epuratio* cap. 10. et *Ælian.* *Nov.* vii. 1. *Bongars.* *Conon* ap. Phot. Narr. ix. tradit, Semiramis, non uxorem Nini, sed filiam, fuisse. Ait præterea Justinus, illam, concubitam cum a filio petiisset, ab eod. interfectam. *Conon* vero longe aliter. Scribit enim, cum imprudens et ignara cum filio colisset, re cognita, eid. nupsisse, et ex eo tempore licitum semper fuisse Persis committeri matribus. *Voss.*

CAP. II. § 1 *Tractare*] Tac. ii. A. 67. 'Qui regnum interim tractaret' et *Lucret.* v. 980. 'Tractare vitam' *Græcorum.*

Vix patienter] *Angl.* *vix parentibus.* Quod videtur melius. Nam illud *patienter* superfluum, quia, ubi est impatientia, ibi nemo paret. Deinde verba, sicut nunc se habent, agunt de futuro. At Semiramis colligebat ex præsentī, quid sperandum metuentumve sibi esset. Itaque recte *parentibus*, tum scil. et proxime ante vivo adhuc Nino. *Schef.* Cave quicquam mites contra tot codd. fidem. *Vix patienter pariturus* est, quæ gravatim ægre parere soleant uni viro, nedum femine. Non movebit ququam futurum. Non solum enim participia sunt omnium temporum, ut bene docuit Sanctius in *Min.* sed et futura sæpe in hac notione ponuntur, quæ 'parituræ' hic positum esse ostendi, ut pluribus monui in *Lectt.* *Hesiod.* *Græv.*

§ 2 *Lineamentorum qualitas*] 'Qualitas' vox Ciceronis ævo nova, et ab eod. ad Græcum *καὶ ὄψεις* vocabulum formata, ut ex Acad. Q. i. apparet. 'Qualitates appellavit,' inquit, 'quas *καὶ ὄψεις* Græci vocant.' Quodque Cic. ibid. de vocabulo Græco dicit, 'non esse id apud Græcos vulgi verbum, sed philosophorum,' id ævo Ciceronis de ipso quoque Latino verum fuit. Usurparunt tamen vocem postea Scribon. Largus, Sen. Plin. Colum. *Vor.*

§ 3 *Velamentis*] Vett. alii *virilis vestis*: alii *calciamentis*; placet vulgata lectio. Lib. ii. 'Prinsquam adversus calorem vel frigus velamenta corporis invenirentur.' Virg. vi. *Æ.* 221. 'Purpureasque super vestes, velamina nota, Injiciunt.' *Bongars.* Retinui vocem usurpatam Auctori etiam inf. ii. 1. 6. Quanquam cl. Salmas. *δ θαυμάσιος*, in illis consummatissimæ doctrinæ Notis ad Hist. Aug. 223. E. ex fide *Mss.* eodd. hic reponit *calciamentis*, et explicat, *fascias crurales et feminales.* Quo modo Pollux etiam *ὀπδήμα* vocat τὸ πέλμα: et Hesych. *ἀπτήρα, ὀπδήμα*:

cum tamen ἀπὸ τοῦ et πάλιν pedulia sint potius, quam calcei. Ἀναξυρίδης certe s. braccas (Polluci proprium Persarum gestamen), ceterasque vestes illis coriaceas intio fuisse, tradit Herod. i. 71. *Bern.*

§ 4 *Mentita*] Saxo vii. p. 125. 37. 'Femineam mentitus effigiem.'

§ 7 *Hæc Babyloniam condidit*] Quod ipsum tradunt Strabo lib. xvi. princ. Diod. ii. 7. Solin. cap. 56. princ. et alii. Verum Herennius Philo a Babylone Belli fil. conditam scribit, qui fuit 1800. annis antiquior, teste Steph. de Urb. in Βαβυλόν. Curtius v. 1. 42. Belum, patrem Nini, conditorem facit, quem a Nimrodo non distinguunt Eusebius in princ. Chronic. Hieron. in c. 11. Osem. August. de Civ. D. xvi. 17. sed Herodotus (iniquè a Steph. d. i. reprehensus) rectissime lib. i. 184. Babyloniam a multis Assyriorum regibus conditam fuisse paullatim. Unde Marcellin. xxiii. 20. 'Mœnia quidem urbis a Semiramide constructa esse,' ait: 'arcem autem ab antiquissimo rege Belo:' et Oros. ii. 6. 'Babyloniam a Nemrod gigante fundatam: a Nino vel Semiramide reparatam.' At Nemrodum quidem primum conditorem faciunt et Josephus i. Ant. Jud. 6. Zonar. tom. i. et Cedren. in Hist. Comp. nec abeunt Sacræ literæ Gen. x. 10. *Bernec.* Hujus opinionis auctor est mendacissimus Ctesias. Babylon urbs condita est a regibus Assyriis longe post hæc tempora. Vid. Marsham. ad Sec. xvii. Græv.

Harena vice bitumine interstrato] Sequutus sum Cujacii doctoris mei Codicem: quod in constructione murorum Babylonis nemo harenæ aut picis meminerit. Diod. τὰς πλείους εἰς ἰσφαλτὼν ἐκδυσάμεν. Vid. Curt. Ruf. lib. v. Marcellin. lib. xxiii. Oros. ii. 7. Optimus optimi et clariss. Viri Cl. Puteani liber habet *harena pice*. Asulani ed. *arenæ et calcis vice*. Bongars. Harenam intellige

calci permixtam: quo modo Plin. quoque xxxv. 15. m. 'Bitumen,' ait, 'calcis usum præbuisse, ita ferruminatis Babylonis muris.' Ubi item non calcem nudam intelligit, sed calcem arenatam. Alterutra enim sola in muris struendis locum non habet. Hinc de oratione non coherente dictum a Caligula Suet. c. 63. 'arenam esse sine calce.' Perspicue magis quam necessario Ald. exemplar, *harena et calcis vice bit. int.* Salmas. δ πάμμεγας in Solin. 1228. C. 2. legend. censet, *arenati vice bitumine interstr.* Bene, et admissemus in textum, si vel unus Mss. Codd. addixisset. Est autem 'arenatum' Vitruvio vii. 3. fin. 'calx cum arena permixta.' Non placet quod est in ed. an. 1500. excusa, castigante Sabellico, *harena bitumine interstrata*: ut nec aliorum: *arena, pice, bitumine int.* quia in constructione murorum Babylonis harenæ et picis adhibita nemo meminit. Vid. Curt. v. 1. 43. Marcellin. xxiii. 20. Oros. ii. 6. *Bernec.* Ed. Ald. *harena et calcis vice bitumine interstr.* Et sane calcis ea in re præcipuus usus est. Unde Plin. xxxv. 15. solum 'calcem' nominat, ubi de eod. bituminis usu agit; scribitque 'bitumen calcis usum præbuisse,' &c. Ceterum quod Codd. Mss. *arenæ* tantum, vel *harenæ*, habent, Salmas. in Exerc. Plin. in Solin. p. 1228. coniecit legend. esse *arenati vice*: uti calx arena permixta intelligi possit. Est enim 'arenatum' Vitruv. et Catoni 'calx arena permixta.' *Vorst.*

E terra exaustuat] Plerique vett. et erectæ statuas. Semiramidem in regia χαλκᾶς ἐκείνης posuisse refert Diod. ii. 8. et 9. et in templo Jovis τρεῖς, inquit, κατεσκεύασεν ἀγάλματα χρυσῇ σφυρήλατα Διὸς, Ἡρᾶς, Πέας. Sed vulgata lectio confirmatur Cujacii libro. *Bong.*

§ 8 *Æthiopiam quoque regno suo adjecit*] Non concedet hoc Herod. lib. ii. qui Æthiopiam ab nemine externo

unquam victam scribit; neque ego etiam credo Semiramidem eo usque extendisse imperii terminos. *Glar.*

§ 9 *Sed et India bellum intulit; quo præter illam, et Alexandrum Magnum, nemo intravit*] Expeditionem Herculis hic Noster oblitus est, qui multis ante seculis id præstitit, quod postea Alexander. Atque adeo id miror etiam magia, quod ipse Justin. XII. 7. dicat: 'Peragratâ India, cum ad saxum miræ asperitatis et altitudinis, in quod multi populi confugerant, pervenisset, cognoscit Herculem ab expugnatione ejusdem saxi terræ motu prohibitum. Captus itaque cupidine Herculis acta superare,' &c. Neque vero Herculis tantum, sed et Bacchi, immemor fuit, cujus tamen ipsius ab eo facta est mentio, eod. lib. c. 7. 'Cum ad Nysam urbem venisset, oppidanis non repugnantibus, fiducia religionis Liberi Patris, a quo condita urbs erat, parci jussit, lætus non militiam tantum, verum et vestigia se Dei secutum.' *Feb.*

India] Libri script. *Indis.* Gron.

§ 10 *Interfecta est*] Injuste. Inf. XVI. 1. 4. Add. Oros. I. 4. August. Civ. D. XVIII. 2. Ejus epitaphium habet PInt. in Apoph. et Stob. Serm. x. Herod. tamen I. 178. Nitocri tribuit, quæ Semiramide posterior est. *Bern.*

Duos et XL.] Præter unum Mss. omnes *duo et triginta*: duo antique pro *duos*. Et statim quidam vett. *regnum potita*: quomodo lib. XII. 'Qui postea regnum Indorum potitus est:' et lib. VI. 'Potiti victoriam' et lib. X. 'Ultionem potita:' et lib. XXXVII. 'Ne non diutius administrationem regni potiretur.' Vid. Prisc. XVIII. qui ex Jug. Sall. adfert, 'Adherbalis potiretur:' quo I. vetus cod. Sallustii habet *Adherbalem*. Bougara. Vid. etiam Ind. in *Potiri*. Bernegger. Ms. C. C. Coll. et W. legunt *triginta duo*. Oxon. Cum Mss. Bong. qui omnes præter unum, *duo et triginta*, Angli-

cani accedunt, in quibus scribitur *triginta duo*, non video, cur id sit respuendum. Dissensisse in annis imperii Semiramidis Trogam ab aliis, nihil miri, cum quidquid de Nino et Semiramide traditur sit incertissimum. *Græv.*

§ 11 *Elaborato, &c.*] Saxo x. p. 208. init. 'Majorum virtute elaboratam finivit imperium.'

§ 13 *Assyrii, qui postea Syri dicti*] Imo Syri, qui postea Assyrii dicti. Nihil verius judicio Salmasii in Solin. 1238. A. 1. Sed, codd. Mss. consensum secutus, nihil mutandum duxi; potius est ut Autoris *ραρραμα* quam librariorum credamus. Vid. tamen Scalig. in Animadv. ad Euseb. p. 24. f. 1. et Selden. de Diis Syris Proleg. p. 4. f. Hieron. in XIX. Iesaja: 'Quos veteres Assyrios, nunc vocamus Syros.' *Bernegger.* Hoc est commentum Ctesis, quo totum fere orbem fascinauit. Verius Herod. I. 95. prodidit Assyrios Asiæ superiori imperasse annos 520. cum Medi primi ab iis deficere ceperint. Hoc tempus incidit in Trojanum bellum, cum Gideon judex Hebræis præsesset. Hinc et Porphyrius ap. Euseb. de Præp. Evang. Semiramidis matrem ad Trojanam refert tempora. Illam Herod. scribit I. 184. ante Nitocrin vixisse ætates 5. quæ nondum annos 200. conficiunt. Nitocris autem mater fuit Labyniti regis Babyloniorum, cujus tempore Babylon capta fuit a Cyro. Illa falsam Assyriorum regni antiquitatem primus impugnavit Hermann. Conring. lumen Germaniæ, in Adversariis Chronologicis de Asiæ et Ægypti antiquissimis Dynastiis; postea magnus Usser. Armachanus in Annalibus Vet. Fœd. labefactavit; et tandem evertit illustris Marsham. in Canone Chronol. 'Syrus' et 'Assyrius' Græci et Latini sæpe confundunt, ut et Salmas. et Bochart. docuerunt. Sed Syriæ nomen longe recentius est, quam Assyriæ. Syri

enim appellati sunt a metropoli Tyro, quæ Hebræis Taur dicitur, cum olim appellarentur Arimæi, Hesiodo et Homero Arimi; Assyrii vero in Sacris Litteris sunt filii Assur. *Grav.* Id. Salmas. prædicto loco putat vocibus transpositis legend. esse, *Syri*, qui postea *Assyrii* dicti. Nobis lectio vulgata proba, ac tum ipsi Auctoris menti, tum quoque veritati, consentanea videtur. Antiquius omnino videri debet integrum *Assyriorum*, quam quod ex eo decurtatum est *Syrorum*. Et exploratum prorsus est, unde integrum illud originem traxerit; videl. a nomine 'Assuris,' filii Semi, qui regionem eam, quæ Assyria dicta, occupavit. *Vorst.*

CAP. III. § 1 *Sardanapalus*] 'Tricesimus a Nino,' inquit Diod. Ut Vell. lib. 1. 'Tertius et tricesimus.' *Bongars.* Alias 'Thonosconcoleros' dictus, teste unico in Chron. Eusebio, qui eum a Nino 'tricesimum sextum' facit: at Diod. II. 28. 'tricesimum' tantum: Vell. I. 6. 'tertium et tricesimum.' Causam diversitatis a divini Scaligeri ad Euseb. Animadv. colligere est: qui et affirmat, in omnibus libris Mss. per geminum μ exprimi *Sardanapallum*; ut propter hominis turpitudinem obscæna sit allusio ad $\omega\alpha\lambda\lambda\delta\varsigma$, s. $\phi\alpha\lambda\lambda\delta\varsigma$. Nos simplex τ retinemus, cum purum putum sit Assyriacum, cujus posterior vocula legitur etiam in medio nomine regis Assyrii Teglath-phal-Esar. *Bernecker.* Nomen hoc Assyriorum regis non simplex, sed compositum, videtur; et quidem ex 'Esar,' 'Haddon' et 'Phul:' suntque istarum nominis partium in ipsis Sacris Literis vestigia. Et prima quidem illarum est in nominibus 'Saimaneser,' 'Tiglat-phileser,' et 'Esarhaddon:' altera in eod. illo 'Esarhaddon:' et tertia denique legitur separatim II. Reg. xv. 19. estque etiam in prædicto 'Tiglat-phileser.' Et putat vir summus Sardanapalum esse ipsum illum Esar-

haddonem, qui in locum patris Sanheribi, ab aliis 2. filiis interemti, successit. *Vor.*

§ 2 *Arbactus*] *Arbactus* inepte legitur pro *Arbaces*: est enim *Arbaces* Medorum, sicut 'Arsaces' Parthorum, nomen; nisi quis hæc etiam ap. Græcos aut corrupta, aut variata, fuisse credat. *Glarean.* Præfectus, qui hic *Arbæstus*, in Prologo est 'Arbaces:' Diodoro II. 24. Strab. I. xvi. Athenæo XII. 7. Agath. II. 'Αρβᾶκς. Vell. I. 6. mendose *Pharnaces* pro *Arbaces*. Orozio I. 19. et II. 2. 'Arbatus: quem,' inquit, 'alii Arbacem vocant.' *Bong.* Macrobi. in Somn. Scip. II. 10. Nicol. ap. Vales. p. 425. *Bernecker.* Junt. *Arbæsus*, quod propius a vero abest. Scribend. enim, ut in Prologis, et ap. alios scriptores, quos laudat *Bongarsius*, *Arbaces*. Justinus cum Trogo in Medorum quoque regno, ut plerique alii, sequitur Ctesiae fidem valde sublestam, cum certiora sint, quæ de huj. regni ortu et duratione tradit Herod. I. 95. et seqq. Nimirum cum Assyriorum regnum intestinis tumultibus vexaretur ob cædem Sennacheribi, ab Assyriis defecisse Medos, et se in libertatem asseruisse; eumque suis fuissent legibus usi aliquamdiu sine rege, legisse tandem regem, qui dictus sit Deioeces, qui Ecbatana condiderit, et regnum usque ad fl. Halyn protulerit, cui successerit Phraortes filius, qui Persas domuerit, sed ab Assyriis cæsus fuerit, tantum abest, ut tum fuerit extinctum Assyriorum regnum: Phraortis filium, Deiocis nepotem, fuisse Cyaxarem, qui Ninum reperit, et Assyrios domuerit: hunc exceplisse Astyagen filium, quem Cyrus vicerit, deletio regno Medorum, quod steterit 150. annos: hæc Ctesia: nis veriora esse multis adstruit Marsham. in Canone Chronol. Sæc. XVII. *Grav.*

Arbaces] Ita omnino scribend. non autem *Arbæstus*: id enim rationes suadent: prima est quod *Arbæstus* de-

insentiam Barbaricam non habet; altera quod manifeste scriptum est *Arbaces* in illis Prologis, qui e Mss. Codd. a Bongars. v. cl. publicati sunt. Adde hoc quod ita Chronologi paulo eruditiores, *Faber*. Ed. Junt. uti Græv. testatur, *Arbaceus*. Et ap. Oros. qui ex Nostro excerptis, i. 19. in Codd. Mss. ut Franc. Fabricius testatur, est *Arbatus*: quod quidem perperam pro *Arbaceus* scriptum apparet. Porro *Arbaceus* illud propius accedit ad verum Ἀρβάκης, *Arbaces*, quod præfecto huic alii tum Græci, tum Latini, auctores tribuunt. In vetere denique Prologo huj. libri manifeste est *Arbaceum*: ex quo ipsum Trogum Pomp. et fortasse Justinum, quoque sic scripsisse verisimile sit. Sunt enim Prologi isti, ut facile apparet, non in Epitomen Justinii, sed in ipsas Historias Philippicas Trogi Pomp. confecti. *Vorst*. Junt. *Arbaceus*, unde Græv. et *Vorst*. *Arbaces*, quod vel ob lectionem similem in Prologis amplector, *Schef*.

Magna ambitio] ‘Ambitio’ hic pro studio, industria, et contentione aliquid faciendi aut impetrandi. *Nepos* x. 2. 2. ‘Magna cum ambitione Syracusas perduxit.’ *Cic.* i. ad Att. 1. ‘In quo uno maxime ambitio nostra nititur.’ Sic et derivatum inde *ambitionis* non modo eum, qui honores affectat, sed et eum, qui magna contentione ac studio aliquid facit, significat. *Ov.* iii. de Pont. Ep. 1. ‘Sed tamen hoc factis adjunge prioribus unum, Pro nostris ut sis ambitiosa malis.’ *Vorst*.

Purpurem] *Plat.* ii. de Fortuna Alexandri. *Bongars*. Non temere Mss. *purpurem colo nentem*. *Horat.* ii. Od. 18. ‘Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpureas clientæ.’ *Græv*.

Oculorum lascivis] Quæ *Petronio*, ‘oculorum quoque mobilis petulantia.’ Unde *Sardanapalus* a *Max. Tyrio* Diss. xix. dicitur τὰ ὀφθαλμοὺς ἐκ Delph. et *Var. Clas.*

verypas, h. e. *Persii* verbis, i. 18. ‘Patrañti fractus ocello.’ *Cresoll.* Vacat. Autumn. 168. m. *Freinshemius* referre mavult ad oculos picturatos, tinctaque fuce supercilia, quæ *Sardanapalo* tribuit *Athenæus* xii. 7. p. 529. a. et *Medis* in more fuisse scribit *Xen. Cyripæd.* 1. p. 8. c. *Bern*.

§ 3 *Tractantique lanam*] Recte: ‘tracta’ enim in vet. Gloss. sunt *κατακταρα ἑλκω*. Sed ea dicta videntur a ‘trahendo.’ *Varro*: ‘Sed simul manibus trahere lanam.’ *Vett.* omnes excepto *Cujacii* cod. *tractantesque ferrum, et arma habentes*: et ita *Saresb. Policratici* vi. 14. *Bong*.

Tractantique lanam, ferrum et arma tractantes parere] Ita scribi curavi ex Mss. Codd. quos legerat *Bongars*. vir nobiliss. Illud autem *portantes*, quod prius legebatur pro *tractantes*, ex hac ed. ejici volui; primum quia Latine ‘portare arma’ (ut ap. *Sall.* ‘armorum portationibus,’ in *Cat.*) longe aliud ab illo est quod *Gall.* dicimus, *Porter les armes*, i. e. ‘militare,’ ‘militiam sequi,’ s. ‘stipendia merere;’ deinde quod homini *tractanti lanam* si qui viri opponantur, illi esse debeant *qui arma tractent*; id enim figuræ ratio postulat; et annotatum oportuit. Ita autem dixit *Justin.* *tractare arma*, ut *Cic.* ut *Liv.* alii. Ita et ‘tractare imperium,’ cap. 2. huj. lib. ‘Tractare rempublicam,’ *Cic.* ‘Tractare artem musicam,’ *Terent.* ‘Jus civile tractare,’ &c. *Fab*.

Ferrum et arma portantes] *Oxon.* ex Mss. præfert *ferrum et arma habentes*. Quod haud dubie est glossatoris. Est enim aptior oppositio inter *tractare lanam*, et *portare ferrum*, quam *habere*, cum alterum similiter actionem significet, velut masculam et virilem. *Schef*.

§ 4 *Bellum Sardanapalo inf.*] *Diod.* 11. 26. et 27. *Bern*.

Mox deinde cum paucis et incompensitis in bellum progreditur. Victus in regiam se recipit, &c.] *Isthæc* mihi

Justin.

2 R

haud sane placent, et aliter collo-
canda verba ipsa Justinii videntur;
h. modo sc. mox cum paucis et incom-
positis in bellum progreditur. Victus
deinde in regiam re recipit. Faber.
Saxo x. p. 203. 'Cum paucis et in-
compositis adversus multitudinem
manum conserere cunctatus non est.'

§ 5 *Et extracta*] Angl. ubi *extracta*,
quod videtur præferend. *Schef.* Recte
tres Angl. ubi *est*. quod Oxon. reci-
pit, adstipulante Junt. *Græv.*

In incendium mitti] Rem fusc nar-
rat Athenæus xii. 7. Addit autem
ex Clitarcho Sardanapalum senio obi-
isse, Syriæ tamen imperio spoli-
atum. Ejus Epitaphium extat ib. et in
Plut. ii. de Fortun. Alex. c. 8. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Astyagen*] Vid. He-
rod. lib. i. et Oros. i. 19. Astyagis
filiam 'Mandanen' vocat Herod. i.
107. et Val. M. i. 7. quæ Æliano V.
H. xii. 24. est *Μανδάνη*, inverso v.
Sed videtur emendandus Valerius,
quum inquit: 'Astyages duos præ-
nuntios somnii frustra discutere ten-
tavit;' legend. enim *duo prænuntia
somnia*: ut in quodam Ms. legere me-
mini. De Cyro præter Herod. et
Oros. lege Ctesiae *Ἐκλογάς*, et Xe-
noph. *Κύρου Παιδείαν*, quam quidem
non ad historiæ fidem scripsit, sed ad
effigiem justî imperiî, inquit 1. ad
Fratr. M. Cicero. *Bongars.*

§ 2 *Ex naturalibus filiæ*] Nomen ei
Mandanes, ut ex Herod. i. 107. et
Val. M. i. 7. ext. 5. constat. Nec
multum discrepat Ælian. qui V. H.
xii. 41. *Μανδάνην* vocat. 'Natura-
lia' quæ Auctor vocat, Cic. ii. de
Div. pari fere modo 'naturam' vo-
cat. *Vorst.*

§ 4 *Cambysei mediocri vero*] Camby-
sen vilioris sortis virum fuisse, quam
existimatur vulgo, Dio Chrysost. si
ei credendum, ostendit, qui Orat. xv.
de Servitute tradit, Cyrum ante reg-
num fuisse hominem, qui candelis
faciendis quæstum, fecerit: 'Ἦ οὐκ
ὄληθα, ὅτι Λαχνοποιὸς ἦν ὁ Κύρος Ἀστυά-

γου, καὶ οὐδὲν γε ἡδυνήθη, καὶ ἔθεον αὐ-
τῷ, ἐλευθεροῦν ἅμα καὶ βασιλεὺς ἐγένητο
τῆς Ἀσίας ἡπείρου; Ἀνὰ νεκρὸν ἀνδρα-
γὰν ὀφύσκειν ἦναισιν Cyrum Ἀστυαγὸς ἴ-
λιον, ἐτὶ ἑλευθερὸν αὐτὸν καὶ τὸν βασιλεὺς
ἐγένετο τοῦ ὅλου Ἀσίου, ἐτὶ ὅταν ἐπὶ αὐτῷ,
ἐτὶ ὅταν αὐτῷ ἐπὶ αὐτῷ; Ἄλλοι τὰμὲν
Καμβύσην εἶναι γενεῇ Ἀχαιμενιδῶν,
ὡς αὐτὸς ἐστὶν Ἡρόδοτος. i. 107. ἐτὶ
ἀλλοι. Diod. in Excerpt. Peiresc. illum a
patre disciplina regia fuisse forma-
tum tradit, ut jam alii notarunt.
Græv.

In matrimonium tradidit] Angl. tra-
dit. Probo, quia sic historici amant
loqui, et sequitur mox 'arcessit,' si-
mili tempore. *Schef.*

§ 5 *Arcessit*] Ea est omnium fere
vett. librorum in hoc Auctore scrip-
tura. Dicitur autem 'arcesso' ab
'arcio'; ut a 'capio,' 'capesso,'
'facio,' 'facesso.' Priscian. lib. viii.
Et 'arcio' est, accio: *ar* pro *ad* ἀρ-
χαικῶς. Vid. Scaurum de Orthogr.
Bong.

§ 6 *Natus infans, &c.*] Hæc omnia
prolixè Herod. exsequitur i. 107. et
seqq. Ctesias negat ex Astyagis san-
guine fuisse Cyrum. *Bern.*

Regis arcanorum participi] Non so-
lum Junt. ed. sed et Mss. legunt, *re-
gis amico et arcanorum participi*. Quod
male mutarunt editores, ut dudum
præcepit Gronov. Amici enim re-
gum dicebantur olim, qui eis a con-
siliis sunt. In cap. 7. huj. lib. 'Quo
facto et amicum in adulterium uxoris
sollicitatum hostem sibi fecit:' et
cap. 9. 'Magum quandam ex amicis
delegit:' lib. xii. 15. 'Cum deficere
eum amici viderent:' lib. xxxiv. c.
3. 'Cum cunctari eum videret, con-
sultationemque ad amicos referre.'
Suet. Tib. 55. 'Super veteres amicos
ac familiares viginti sibi e numero
principum civitatis depoposceraat,
velut consiliarios in negotiis publi-
cis.' *Græv.*

Regio amico et arcenorum participi] Ita ex uno cod. Ms. quem Bongars. vidit, et ex typis expresso Juntarum legend. videtur. Certe, qui regis arcenorum particeps, is ejusd. et 'amicus' est. Estque ea vocis 'amici' significatio non in hoc tantum, sed et in ceteris bonis auctoribus, passim obvia. Quin et inf. i. 5. 6. ipse ille Harpagus, de quo hic agitur, 'amicus regis' vocatur. Vorst. Recte Græv. ex Msa. et Junt. *regis amico et arcenorum*. Vorst. jam recepit in textum. Schef.

§ 12 *Quem ubi in manum mulier accipit]* Scribe omnino, in manus; neque enim dixeris accipere in brachium, sed in brachia, ita uti et Græci solent. Sed et ratio ipsa, absque usu sit, hoc facile persuadeat. Faber. Gemina huic *ἥσσις* est inf. xii. 6. 11. 'In cujus manibus pueritiam egerat.' Ergo quod Germani mei dicunt, auf den arm nehmen, id Latini dicunt 'in manum accipere.' Vor.

Veluti ad notam allusit] Sic quatuor Msa. nostri. Impressi interponunt puer. Oxon. Recte Oxon. secutus quatuor Msa. puer delevit, et Vorst. cum Scheff. in seqq. *infantis*. Sunt interpretum glossemata: *blandientis* est, cum blandiretur in alludendo. Græv.

Dulcis quidam blandientis infantis riuus] Lege *blandientis infantie*: hanc enim lect. confirmant Quintil. Decl. xix. 'Quum adhuc rudis unci blandiretur infantia:' et Plin. xxxii. N. H. 2. 'Surculi infantie alligati tutelam habere creduntur.' Gronov. Mirum quod Bongars. adjecit *infantis*, cum in antiquioribus typis expressis id non inveniret, vocemque 'pueri' jam paulo ante positam videret. Vorst. Recte illud *infantis* a Vorst. deletur, cum libri vett. non agnoscant. Forsan et alterum *blandientis* delendum. Certe non coherent satis commodè *apparuit in illo riuus dulcis blandientis*; rectius dixisset in illo

blandiente. Sed de hoc sic quisque statuatur, ut volet. Schef.

Uxor ultro] Oxon. ex Msa. *uz. multum*. Græv.

Quo suum partum pro illo exponeret] Hoc non est verisimile. Herodotus ait uxorem pastoris peperisse mortuum puerum, atque illum expositum pro Cyro, quod est vero similis: æque enim pastorum uxores ex se prognatos liberos diligunt, atque reginæ suas proles. Sane multa in hac historia sunt variata ab Herodoti traditione, quæ longius prosequi non est nostri propositi. Herodoti enim descriptio est longe verisimilior, maxime ubi postea bellum est inter Cyrum et Astyagem. Glar.

Quo suum partum] Scio usurpari aliquando 'quo' pro, ut; at h. l. nescio, an sit conveniens: suspicor scripasisse Justin. ut *pastorem uxorem ultro rogaret quoque, suum partum*. Oratio profecto longe efficacior et convenientior. Schef. Alii omittunt hæc verba, *quo suum partum pro illo exponeret*. Herodotus auctor est infantem pastoris mortuum fuisse natum; unde in orbitatis solatium permutatio ista vivi pueri loco defuncti non temere expetebatur. Oxon. *Quo suum p. p. i. exp.* et quod sequitur *que uncinis* includit Ed. Bong.

§ 14 *Nutrici postea Spaco nomen fuit, quia canem Persæ sic vocant]* Cum et Trogus Pomp. et Herod. ipse traderint hac voce canem ap. Persas significari, ab illa quæsi, quos in hoc genere scire aliquid credebam, utrum id hodieque verum esset? Negarunt, et alio nomine nunc canem Persice vocari affirmavere. At ego hoc scio, canem ap. Hyrcanos, qui sub ditione Persarum sunt, nunc quoque dici *Spac*; unde huj. appellationis vetustas apparet. Hoc didici ex Libris, s. Relationibus, Wikfortii, viri clariss. atque elegantiss. quem virum populi principesque ambire, amplexari, possent, si illum satis nossent.

Faber. Junt. recte *Spaco*. Herod. *Ἰσπὰς* i. 110. *Græv.* Crediderim legend. esse non *Spacos*, sed *Spaco*; quomodo ed. Junt. habere testatur Grævius. Certe Herod. qui primus hæc prodidit, ita vocat. *Vorst.* Græv. *Spaco* ex Junt. Forte *Spacus* Noster scripsit pro Græco genitivo *Ἰσπakoῦς*. *Schef.*

CAP. V. § 1 Cum inter pastores esset, Cyri nomen accepit] Non solum ed. Juntæ, sed et antiquus Cod. Bongarsii legunt: cum inter pastores esset imperiosus, Cyri nomen accepit. Sic et codex Angl. Sed alius imperio usus. Hanc veram esse huj. l. lectionem puto, qua canassa redditur, cur dictus sit Cyrus, cum antea fuerit ei aliud nomen a pastore et ejus uxore, a quibus educabatur, impositum. Docet id etiam Herod. i. 113. *Τὸν δὲ ὁστερον τοῦτων Κύρον ὀνομασθέντα παραλαβούσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ τοῦ βουκόλου, ὄνομα ἄλλο κεν τὶ καὶ οὐ Κύρον θεμένη:* Alterum vero, qui postea Cyrus appellatus est, uxor bulbuli sibi sumtum educavit, imposito illi alio quopiam ac non Cyri nomine: et non longe post puer, quem Cyrus flagellis ceciderat, *κατελθὼν δὲ ἐς πόλιν, πρὸς τὸν πατέρα ἀποκτιζέτω τῶν ἀπὸ Κόρου ἡγεῖσε.* λέγων δὲ οὐ Κόρου (οὐ γὰρ καὶ ἦν τοῦτο τὸ ὄνομα) ἀλλὰ πρὸς τοῦ βουκόλου τοῦ Ἀστυάγεος παιδός: In urbem vero cum contendisset, apud patrem questus est, quomodo a Cyro esset exceptus: non tero *Cyrum* appellavit, nondum ei hoc erat nomen; sed filium pastoris boum *Asiyagis*. Non igitur primis annis, quos inter pastores exegit, Cyrus fuit dictus, sed post illud tempus, quo inter pastores imperio erat usus in puerili illo ludo, Cyrus demum fuit appellatus, sive a pueris, cum quibus luserat, sive a veris parentibus, sive a civibus. Narrat deinceps Justinus, quomodo ex illo imperio seu regno inter pueros exercito fuerit agnitus ab avo: 'Mox rex inter ludentes sorte delectus, cum per lasciviam contumaces flagellis

cecidisset, a parentibus puerofuam querela est regi delata.' Hæc ita sunt accipienda: mox a parentibus puerorum querelam esse regi delatam, cum in illo imperio, rex sc. inter ludentes sorte delectus, per lasciviam contumaces flagellis cecidisset. Vides igitur non frustra *imperiosus* inveniri in libris antiquis, quamvis emendatius legatur in uno, imperio usus. Doctissimi et amicissimi mihi, cum in vivis esset, viri emendationem, qui conjicit scribend. esse, *Puer deinde cum inter pastores esset in Persia Cyri nomen accepit*, probare non possum; quia pastores illi, ap. quos educabatur, et quibuscum versabatur, non erant Persæ, sed Medi. In Media enim natus erat Cyrus, in Media expositus, in Media ad decimum annum, quo imperium inter pastores exercuit, commoratus: vid. Herod. i. 10. Postea demum ad parentes in Persiam remissus est, ubi non inter pastores egit, sed ut regis Medorum nepos, et Mandanes filius, laute fuit habitus et edncatus: vid. cap. 122. ejusd. lib. Et hoc est, quod ad eum scribit Harpagns, 'eum ablegatum fuisse in Persas.' Tum autem ei videtur hoc nomen impositum fuisse in Persia. Persis enim 'Cyrus' est, sol, ut notarunt Ctes. et Plut. Etiam nunc *Chur* et *Churshid* ap. Persicos poëtas solem significare viri doctiss. monuerunt. *Græv.* Vett. plurimi habent: i. p. esset imperiosus, quod et Græv. dicit, non temere spernendum. At quid sibi velit, hoc vero non declarat. Porro vox *imperiosi* vix hic obtinere potest locum. Hoc enim vitium significat: deinde quomodo imperiosus fuerit puer adhuc, et constitutus sub arbitrio pastorum? quod illud ejus esse potuit imperium? Et plane propositum hic Nostro, reddere causam, quare Cyrus dictus fuerit. At hoc non addiscitur ex illo *imperiosus*, quoniam Cyrus non *imperiosus*, verum *Solem*, denotat, ad quem

nū facit vox *imperiosus*. Puto igitur sic legend. *Puer deinde cum inter pastores esset in Persia, Cyri nomen accepit.* Ostendit nempe illud 'in Persia,' cur ei Persicum nomen Cyri sit impositum, et non Medicum aliquod, videl. quia puer versabatur non in Media, sed in Persia. Porro locum h. sic esse legend. patet etiam ex seqq. in quibus Harpagus eum scribit 'ablegatum in Persas;' neque enim ista possunt intelligi, nisi locus h. ad istum modum legatur, cum de ista Cyri ablegatione in Persas nullum verbum alias præcesserit. *Schef.*

Cyri nomen] 'Cyrum' Persico sermone *Solem* significare auctores sunt Ctesias, Plut. in Artaxerxe cap. 1. Plethon in Expositione eorum, quæ in Magicis Zoroastris Oraculis obscurius dicuntur. Unde apparet Suidam, etymon exotici nominis petentem e Græcia sua, toto, quod aiunt, cælo errare. *Bern.*

§ 2 *Servilibus verberibus*] Inf. II. 5. 4. 'Verbera in aciem, non arma, ferenda, omissoque ferro, virgas ac flagella, ceteraque servilis metus paranda instrumenta.' Et recte Accursius ad L. 12. D. de Jure Fisci, 'servilia verbera' interpretatur, flagella: ut L. 10. §. pen. D. de In Jus Vocando, juncta L. 7. §. 2. D. de Injuriis, probat. Petron. 'serviles pœnas' dixit. Sall. I. H. 'Abunde libertatem rati, quia tergis abstinetur.' Vid. Senecam ext. Apolocynt. *Bongars.* Hinc 'verberibus fœdari' homines liberi dicuntur Tacito III. H. 77. Aliud est: 'puerili verbere moneri.' v. A. 9. Add. Brisson. Sel. Ant. Juris II. 9. *Berneccer.* Florus I. 23. 1. 'Serviliter in terga sævire,' et Noster inf. II. 5. 5. *Vorst.* Saxo XIV. p. 306. 12. 'Primo siquidem verberibus adfectus.'

§ 5 *Animum minacem duntaxat in illo fregit*] Pro *minacem* malim legere *minatione*; quomodo Major edidit. *Vorst.* Non displicet, quod ex cod.

Majoris probat *Vorst.* legend. *minatione* pro *minacem*, cum vix integer alias sit sensus. Et *minatione* pro comminatione ponitur eleganter, ut non pauca huj. generis alia. Sensus; 'fregit animum,' i. e. minuit iram, *minatione*, i. e. comminatione, qua Cyrum ab ulteriore conatu satis detertere posse sibi visus est, 'duntaxat in illo,' i. e. eatenus saltem, quatenus iratum habuit animum erga Cyrum: non quatenus et erga Harpagum, cui non putavit sufficere ad delinimentum, si Harpago minaretur solum, sed damno simul aliquo in solatium ultionis afficiendum. *Schef.* Vetustarum edd. lectionem, quæ *minatione* præ se ferunt, quod et in Junt. legitur, minime sequendam duco. *Animus minax* est, ira percitus, qui exitium minabatur et Harpago et Cyro. Non enim placatum ejus animum et mitigatum erga Cyrum statim fuisse, postquam eum agnoverat, patet ex Herod. qui I. 120. narrat, ut Astyages deliberarit cum Magis, tollendus ne Cyrus esset propter somnium, an vero servandus. Hæc tantum verbo, ut in compendio, tangit Justin. Sententia est: Astyagen iram illam minacem, si non erga Harpagum, saltem erga Cyrum, compressisse. 'Duntaxat,' Latinis est, saltem, minimum. *Græv.*

§ 6 *Filium ejus, &c.*] Commemorat et Sen. de Ira III. 15. *Bongars.* Et Ov. in Ibin. *Bern.*

Epulandumque patri tradidit] Theophilus ad Autolycom lib. III. non hoc Astyagi, sed Cambysi, tribuit. *Perperam. Voss.*

§ 7 *Ad præsens tempus*] Sufficit 'ad præsens,' et sic loquuntur Tac. quoque A. IV. 31. et 44. H. I. 44. et Suet. Tit. 6. nec dubitem a manu glossatoris esse *tempus*. Sed hoc editorum consensu nihil audeo mutare. *Berneccer.* Putat *Bernecc.* *tempus* esse a manu glossatoris; quod alii dicant 'ad præsens,' subaudito *tempus*. *Ve-*

rum quod ita loquuntur alii, non necesse erat et Nostrum ita loqui. Fit enim ut, quæ subaudiri solent, etiam diserte adjiciantur. Ita dicunt 'brevis' et 'brevis tempore.' *Vor.*

§ 8 *Ut ablegatus in Persas ab avo fuerit*] Optime Mss. *ablegatus*. Amant enim hoc verbum sic usurpare, ut adsit ei quædam invidia et malevolentia: genus loquendi, quo sæpe Liv. utitur: ut v. 2. 'Remotam in perpetuum et ablegatam ab urbe et republ. juventutem:' et xxii. 26. 'Consulum alterum specie classis Punicæ persequendæ procul ab Italia ablegatum:' et xxxiii. 31. 'Deinde ubi ablegatum velut de industria M. Marcellum viderunt.' Sed et de hac ablegatione exstat memorabilis narratio ap. Athenæum xiv. p. 633. petita ex Dinonis Persicis. Gronov. Maj. Bech. et alii ediderant *relegatus*; quod magis placet, et sine dubio itid. e Mss. haustum. *Vor.* Vorstio magis placet *relegatus*, quod nonnulli habent. Mihi vero *relegatus* glossa videtur alterius. Saltem *relegatio* non fuit illa Cyri dimissio in Persas, sicut quidem alias vox 'relegationis' sumitur pro ejectione infami e patria: tantum illuc mittebatur, ut retrunderetur ejus spiritus, omnisque rei gerendæ ipsi adimeretur occasio. At hujusmodi sensu vox *ablegationis* nota optimis scriptoribus. Terent. in Hecyr. 'Aliquo mihi est hinc ablegandus, dum parit Philumena.' *Schef.*

§ 10 *Exinterato lepori*] Ita Mss. Glossæ: 'Interata, *ἐξεργαστέρα*;' voce ab interioribus ducta. *Bong.* De historia consulendus Herod. i. 123. et Polyæn. vii. et Frontin. iii. 13. 3. Bern. Vix dubium, quin legend. sit *exenterato*. Higlin. Fab. xxx. 'Hydrum Lernæam Minerva monstrante interfecit et exenteravit.' Plin. xxx. N. H. 5. 'Idque in exenterato proscissoque vivo [catulo] deprehendi.' Gron. Bongars. e Mss. maluit *exinterato*. Mihi magis placet

lectio vulgata: quæ et ap. Plant. observatur Epid. ii. 2. et v. 2. Est enim 'exenterare' sine dubio ex Græco *ἐξεργάζω* formatum; ipsum Græcum autem ab *ἐρρεπα*, quod quidem viscera significat, ortum. Vid. et Voss. in Etymol. L. L. *Vor.*

Ut sub specie venationis dolus lateret] Mihi magis placet quod in antiquioribus typis expressis est *venationis*, quam quod *Bong.* edidit *venatoris*. Sic et v. 8. 12. 'sub obtentu liberationis,' quod retinuit *Bong.* melius est quam quod in aliquo Cod. Ms. est *sub obtentu liberatoris*. Inf. xxxiv. 3. 8. pro, sub specie venationis, dicit 'specie venandi.' *Vorst.* *Vorst.* ex editis vetustioribus, *venationis*. Non displicet. *Schef.* Sic et Jant. Græv.

CAP. VI. § 1 *Endem somnio aggredi jussus est*] Antiquiores edd. habent, *eandem viam s. a.* *Vorst.* Nihil hic mutand. Nam quod in quodam legitur *eand. v.* glossatoris est, qui hæc desumpsit ex verbis præcedd. in cap. 5. § 9. *Schef.*

Sed præmonitus] Mendum est sane leviculum, at mendum tamen. Pro *sed legend. et*, quod Mss. Codd. *Bong.* habuere. *Faber.*

Quem primum postera die obvium habuisset, socium captis assumeret] Edd. antiquiores edd. *haberet*: quod rectius videri possit propter id quod sequitur 'assumeret.' Sed non insolens tamen est ipsum plusquam perfectum tempus poni pro imperfecto: ideoque illud quod e Mss. sine dubio rescribere placuit Bongarsio, hand muto. *Vor.*

§ 2 *Antel. temp.*] Sic Saxo xiv. p. 248. 4. p. 285. 33.

Iter ingressus] Saxo xii. p. 282. 'Cum rex iter ingredi vellet.'

Nomine Sybarem] Ms. habet *Sebarem*. Legend. *Sabarem*. Et sic quoque inf. *Sabares* is est *CEbares*, *Oisâpys*. Utrumque enim dicitur. Sic Androcottus Sandrocottus, Indica Sindica, Merdis Smerdis, Osthanes

Æschylo est Σαοδάμνς. Alibi plura. *Voss.* Isaacus ille Voss. in quo mihi ingenium et doctrina ex æquo certare videntur, *Œbarem* legend. esse ostendit, non *Sybarem*; id quod et verum est, et, ni ipse occupasset, potuissem et ego ostendere. *Fab.*

[§ 3 *Persepolis regreditur*] Hoc sæpe miratus sum, quod et nunc demiror, unde isthæc appellatio Græcanica urbis antiquissimæ, et quæ olim totius Orientis regia fuit. An a Baccho? an a Perseo? an denique ab Hercule? *Somnia.* Vellẽm autem, vellem, verum tam claræ urbis nomen edidissent vet. historici. Nam, aut valde fallor, aut Græculi homines morem suum in mutandis locorum nominibus secuti sunt; quod in exemplis pene infinitis nuper demonstravit incomparabilis ille noster amicus Sam. Bochart. in suo PHALEG, quod ego opus immortale futurum, si quid conjectura valeo, jam pridem auguror. *Fab.*

[§ 4 *Ibi convocato populo*] Frontin. i. 11. 19. *Bongars.* Herod. i. 125. et seq. *Præto cum securibus esse*] Malim cum Mss. meis, *p. c. s. adesse*, et sic edere malim, quam quomodo hactenus circumfertur, *p. c. s. esse*. Sed minutum hoc. *Mod.* *Adesse* restituit e Mss. suis *Mod.* Antea fuit *esse*. *Berneccer.* Antiqq. Edd. *esse*. Et retinuit eadem *Bong.* At *Mod.* quod in quibusd. Mss. reperit *adesse*, et secutus eum *Bernecc.* compositum istud pro simplici rescribend. censuerunt. Nobis simplex rectius videtur; quia 'præto' antecedit. *Vorst.*

Esse Iuntina et Oxon. ex Ms. asserit. *Græv.*

[§ 5 *Postera die ad paratas epulas invitat*] Cum et *Bong.* fateatur in manu exaratis suis Codd. exstare, *p. d. apparatus epulis* i. et ita nostri membrancei libri scripti antiquissimi habeant, ita ed. *Cratandriana* *Basileensis*, cui præfuit vir doctiss. *Joann.*

Sichardus, ita Italica A. 1510. quam recognoverat eruditiss. vir *Sabellius*, emisit *Augustin. Becharius*, non video, cur ea scriptura rejici debeat: maxime cum ita etiam loquatur historicorum princeps *Livius. Mod.* Vulgo editi, *ad paratas epulas* i. Sed restituumus Auctori lectionem, quam et *Bong.* et *Mod.* fatentur in manu exaratis suis codd. extare. Ita *Sall.* H. iv. 3. 18. 'Cum se cibo vinoque læti invitarent.' Imo *Noster* ipse XII. 19. 7. *Bern.*

[*Apparatis epulis invitat*] *Bong.* maluit *ad paratas epulas*; credo quod in quibusd. Mss. id reperisset. Monuit tamen alios Codd. Mss. et antiquiores item typis expressos, habere *apparatis epulis*. Neque perpetuum illud est, ut dicatur 'invitare ad aliquid,' vel 'in aliquid,' sed dicunt etiam simpliciter 'invitare aliquem.' *Noster* XII. 13. 7. 'Instaurata comessatione et ipsum et sodales ejus invitat.' Hic quomodo duo ablativi consequentiam designantes præmittuntur, sic et in altero illo factum videri potest: ut *apparatis epulis invitat* sit pro, epulas apparat et invitat. Vel potest *epulis* pro casu tertio haberi: qua ratione dicunt 'invitare aliquem tecto et domo,' 'invitare hospitio,' 'invitare poculis.' *Vor.*

[*Apparatis epulis*] Lectionem hanc asserit quoque quam sæpe laudamus *Junt. ed.* Nescio autem cur hic *Vorst.* tricetur. 'Invitare' hic non est, vocare ad epulas, ut vir doctus et alii existimant, sed, vino epulisque liberaliter hospites accipere. *Cæs.* i. B. C. 74. 'Interim alii suos in castra invitandi causa adducunt, alii ab suis adducuntur.' 'Invitandi causa' est, ut benigne eos excipiant amiceque. *Liv.* i. 9. 'Invitati hospitaliter per domos cum situm, mœniaque et frequentem tectis urbem vidissent,' h. e. laute et comiter tractati. Hinc et qui libenter vescuntur, et largius bibunt, *se ipsos in-*

vitare dicuntur. Sall. 'Cum se cibo vinoque læti invitarent.' Plaut. Amphit. I. 1. 'Mira sunt; invitavit se in cœna plascalum.' Suet. Octav. 77. 'Quoties largissime se invitaret.' 'Apparatæ epulæ' sunt, splendidæ, lautæ, opiparæ: ut 'Apparatus cœnare' ap. Plin. in Epist. et 'Profusissimi obsoniorum apparatus' ap. Suet. Vitell. 10. Inferius XI. 8. 'Fuit rex armorum quam conviviorum apparatus studiosior.' Græv.

§ 6 *Utrius vitæ sortem legant*] Valde durus mihi locus hic videtur; certe nihil est, quod illi *vitæ* commode respondeat: non enim *vitæ laboris*, nec *vitæ epularum*, jungi possunt. Cogitand. igitur, an non scripserit Noster *utriusque sortem*, et non nemo illud *vitæ* apposuerit ex seq. 'omnem vitam.' Schef.

§ 8 *Meriti sui in Harpago oblitus*] Quos offenderis, periculose summæ rei præfici, docet exemplum M. Livii, in Liv. XXVII. 42. 8. Bernec. Oxoniensis ex quatuor Mss. legit in *Harpago*: sed alii et Juntina stant recte pro vulgata. Græv. Angl. in *Harpago*, quam lectionem video et in suis reperisse Auctorem Fori Romani; vid. vocem *Oblitus*: scio equidem indifferenter præpositioni 'in' apponi modo quartum, modo sextum, casum. Suspicio tamen hic illud *Harpago* esse ortum ex scriptura antiqua *Harpagon* pro *Harpagum*. Nam 'merita in Antonium,' non *Antonio*, dixit et Vell. II. 96. *Id.*

§ 9 *Per deditionem tradidit*] Quidam typis expressi *p. proditionem t.* Quod consentaneum ei, quod sequitur, 'perfidia defectionis ulciscitur.' Vorst. Non probo, quod habent quidam *per proditionem*, propter hoc ipsum, quia sequitur 'perfidia defectionis,' ne idem dicatur. Tò *deditionem* modum declarat, quo tradiderit exercitum, opponiturque traditioni per certas leges et condiciones. Neque potest offendere verbum 'tradidit.' Nam

et Liv. 'In fidem deditionemque se suaque ipsi tradidere,' Schef.

Regisque, &c.] Saxo XIII. p. 244. 18. 'Invidiam fraterna prælatione conceptam perfidia defectionis exsatiatis.'

§ 10 *Partem exercitus a tergo ponit, et tergiversantes ferro agi in hostes jubet*] Unus Ms. *p. e. de tergo p. et terga vertentes f. a. i. h. j.* ingrata auribus ejusd. vocis repetitione. Mod. Sic inf. XXXI. 8. 7. Liv. X. 36. 6. 'Necessitate acta virtus causa victoriæ est,' ait Flor. III. 3. 13. Contra, 'Quanto plus spei ad effugium, tanto minor est ad resistendum animus,' Tac. H. III. 18. Bern.

Tergiversantes] Juntæ scripserunt: *et in terga vertentes ferro agi, ut in hostes jubet.* Non male: vereor tamen ne hæc sint interpolata. Itaque hanc lectionem nec ipse magnopere probo. Rationes tamen, cur improbatur, nequeo laudare. Quam diu pugnabant, terga non vertebant. Sed si accidisset, ut terga verterent, erat alia acies civium post hanc aciem collocata, quæ terga vertentes retro ageret, ferrum in illos tanquam in hostes stringens. Si fugisset prima acies, terga vertisset hostibus, a quibus fugabatur, non civibus, qui, a tergo pugnantium positi, fugientes exciperent et repellerent. Nihil tamen, silentibus Mss. mutand. censeo. Græv. Emendand. putat vir doctiss. *et terga vertentes*, quod probare vix possum. Saltem sermo est h. l. de pugnantibus: sic enim præcedit, 'pugnantibus suis partem exercitus a tergo ponit.' At alii pugnantes, alii terga vertentes. Deinde sequitur: 'post terga inventuros.' At, si jam terga verterant, non erant eos inventuri post tergum, sed a fronte. Schef.

§ 12 *Post necessitatem pugnandi*] Pro, postquam necesse habuerunt et coacti sunt pugnare. Ita concise scribit et alibi. Ut VIII. 1. 'Prorsus

quasi post arma et bellum locum legibus reliquissent; pro, postquam arma jam sumpta sunt. Similiter Nep. Att. 9. 5. 'Neque post calamitatem versuram facere potuit.' Vide et Ind. in Nep. v. *Post. Vor.*

Animus exercitus ejus accessit] Friget hic τὸ *ejus*. Cur respuerunt scripturam veteris libri? an. *ex. et vis a.* Vis est, virtus, fortitudo. Virg. 'Non ea vis animo.' Sæpe sic ap. Nostr. et alios. *Græv.*

§ 13 *Matres et uxores, &c.*] Refert et Plut. libello de Virt. Mullerum cap. 9. *Bongars.* Nec absimilia de Germanis Tac. cap. 8. princ. *Bern.*

§ 15 *Facta, &c.*] Saxo VII. p. 138. 29. 'Impressione facta ad eum acrius impetendum pudore coguntur.'

§ 16 *Nepotemque in illo magis quam victorem egit*] Bech. et alii pro *egit* habent *se gessit*. Vorat. Notant pro hoc *egit* alios habere *se gessit*. Verum hoc ex manifesta glossa est. Quod propterea notand. ut sub clarissimo exemplo pateat, non parum damni accepisse Nostrum ab intempestiva glossatorum manu. Certe sicut h. in l. *agere victorem*, ita alibi 'agere propugnatores', 'agere tutorem', usurpavit, quod satis arguit esse genus hoc Auctori nostro receptum. *Schef.*

Maxima genti] Lectionem vulgatam, quam Cujacii codex et Orosius i. 19. comprobant, sequutus sum. Vett. enim plerique pro *maxima* habent *decimum*. Ex voce *maxima* solum X forte remanserat in eo lib. ex quo multi deinde transcripti sunt, cæteris litteris aliquo casu deletis; ea nota librariis imposuit: in cl. Patiani Ms. legitur *ducem*. *Bongars.* Legitur et *maxime* in ed. Colon. Gymnic. ut et *Justina. Græv.*

§ 17 *Hic finis Medorum imperii fuit. Regnaverunt annos ccccl.*] Imo secundum calculum certiorum Herodoti, tantum annos 128. imperarunt. Sed *Marham.* docte ostendit 4. Medorum

reges fuisse, illorumque imperium fuisse 150. annorum. Vid. illius Canon. Chronol. Sæc. XVII. *Græv.*

CAP. VII. § 1 *Initio regni Cyrus*] Cyrus creditur primus rex fuisse Persarum. Sed ap. *Æsch.* in Pers. v. 767. duo commemorantur qui illum antecesserunt. Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ. Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τὸ δ' ἔργον ἤνυσεν. Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κύρος, εὐδαίμων ἀνὴρ. Medus erat primus dux exercitus. Alter ejus filius opus perfecit. Tertius ab illo Cyrus felix stirps. Tum reliquos inde Persarum reges recenset usque ad Xerxem. Hæc primus observavit ill. *Marham.* in Can. Chron. qui et docnit illum Medum, qui primus recensetur in serie regum Persicorum, esse Darium Medum, cujus sæpe meminerit Daniel, qui non fuit Babylonius, sed Medus. Cujus etiam meminit Suidas, cum ait: Μῆδος βασιλεὺς Περσῶν, Medus Babyloniorum rex. Et in *Δαρεϊκοῖ*. Εἰσι μὲν χρυσοὶ στατήρες οἱ Δαρεϊκοὶ οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ ἡέκτου πατρὸς, ἀλλ' ἀπ' ἐτέρου τινὸς παλαιωτέρου βασιλὸς ἀνομιώθησαν. *Darici sunt stateres aurei, non a Dario Xerxis patre, sed ab alio quodam antiquiore rege, denominati.* Cum vero inter Cyrum et Darium Hystaspis fil. nullus alius fuerit huj. nominis rex, necessario Darius fuit, qui ante Cyrum ap. Persas regnavit. Fuit iste Darius Cyaxaris fil. Hinc Danieli dicitur vi. 1. fil. Asveri de semine Medorum. Cyaxares est Asverus, ut *Scalig.* de Emend. Temp. docuit. Is fuit Phraortis fil. quem pater præfecit regno Persico, nomine ac potestate regia, quia Persæ jam pridem excutere volebant jugum dominationis Medorum, teste *Herod.* i. 127. Cyrus autem primus vulgo Persarum rex habetur; et quia pater ejus erat Persa, cum priores duo reges essent gente Medi; et quia res et gens Persarum ante tempora Cyri fuerant valde obscuræ, quas primus illustravit Cyrus homo Persa. Secundus anonymus Persarum rex

ap. Æsch. est Cyaxares Xenophontia, ut pluribus docet laudatus Marsham. in Can. Chron. in Sæc. XVIII. Græv.

[Capt. socium] Saxo VII. p. 131. 42. 'Cæptorum sociæ.'

§ 3 Cum adversus Babylonios bellum gereret] De Babyloniorum regno nihil commemorat Justin. nisi hæc de illius excidio et post rebellionem sub Dario Hystaspis fil. cap. ult. huj. lib. Ejus origine nihil est obscurius, quam tamen erudite, ut cetera, ex Can. Chron. regum Babyloniorum Ptolemæi eruit Marsham. præclare de doctrina temporum, si quisquam, meritis. Is Canon complectitur epocham s. annos Nabonassari, primi regis Babyloniorum. Is fuit Assyrius gente. A tempore Nabonassari fuerant duplices reges Assyrii. Alii, qui Nini sedem imperii habuerant, alii qui Babylone reguarent. Hinc prima pars Canonis continet regum Assyriorum et Medorum seriem, usque ad initium Cyri. Illa complectitur annos 159. Altera Persarum reges, usque ad mortem Alexandri Magni, annos 215. ut totius regni Babylonicæ periodus fuerit annorum 424. Unde constat quoque Babyloniam non esse tantæ antiquitatis, ut vulgo creditur, et superius traditur a Justino. Originem debet Nabonassari. Is vixit sæculo 17. post diluvium, anno circiter 750. ant. Chr. natum. Naboclassarus Nabopolassari fil. qui Ebræis dicitur Nabucodnosor magnus, vel secundus, eam mirificis operibus exornavit. Vid. Marsham. ad Sæc. XVII. Ultimus Babyloniorum rex fuit Nabonadius, quem expugnata Babylone cepit Cyrus, et Carmanix præfecit, ut auctor est Berosus ap. Joseph. lib. I. contr. Apion. Sed de regibus Babylonix, quorum meminit Canon Ptolemæi, ut et de iis, quos Daniel commemorat, vid. Marsham. ad Sæc. XVII. et XVIII. Græv.

Rex Lydorum Cræsus] Omnes tradunt, jam tum temporis Cræsum a

Cyro victum captumque fuisse, cum Babyloniis bellum inferret. Quomodo ergo iis opem tulerit, non video. Sed videtur Trognus, ut sæpe, alios secutus fuisse auctores. Voss. Herod. lib. I. prodidit, Assyrii et Babyloni a Cyro tum demum bellum illatum, cum Cræsum idem jam vicisset, omnesque terras, quæ ditio- nis ejus fuerant, occupasset. Quod si verum, ut sane videtur, non potuit Cræsus in auxilium venire Babyloniis. Vid. et Scalig. de Emend. Temp. lib. VI. Vor.

[Cujus, &c.] Saxo XIV. p. 268. 41. 'Cujus insignes ea tempestate vires fuere.'

Victusque jam de se sollicitus] Pertinaciter pertendunt etiam nostræ Membranzæ *victusque j. ac desolatus*; qua voce etsi usus Virgil. ejusque similis Silius, et ante hunc Liv. nihil tamen muto. Mod. Val. Acidalius ad Vell. sub finem, ut in vett. ita ascribend. hic monet *victisque*, nempe Babyloniis, quibus auxilio venerat: non ipse victus. Ego *victus* præfero: nam mox sequitur, 'fortuna prioris prælii perculsum.' &c. Bernec. Jam pridem monuit Gronov. Obs. lib. IV. restituendum esse ex Mss. *victusque j. ac desolatus*, h. e. desertus, nudatus, exutus exercitu, castris, copiis omnibus. Vid. c. 20. illius lib. Certissima est hæc vett. librorum scriptura *desolatus*, h. e. desertus a suis, qui fusi erant, et fuga, qua quisque poterat, sum consulebant saluti, rege relicto. Græv. Legi oportere arbitror, *de se sollicitus, in regnum refugit*. Et hoc Latinissimum est. Neque eo opus sit quod in quibusd. lib. legitur *desolatus*, pro *de se sollicitus*. Tu tamen et Voss. videto et Græv. Faber. Omnino legend. e Codd. Mss. quos vidit Bong. *victusque j. ac desolatus*. Qua de re et Gronov. IV. Obs. 21. monuit. Vulgo legitur *victusque j. de se sollicitus*. Est autem 'desolatus' idem quod, desertus, nudatus, exutus

exercitu et castris. Dicunt sane ipsum quoque hominem 'desolatam,' si, quibus ante stipatus fuerat, discedant, aut ab eo segregentur. Tac. I. A. 'Nonnus opperientas Tiberii epistolas clamitaverat: mox, desolatus aliorum discessu, imminuentem necessitatem sponte praevenit.' Et lib. XII. 'Desolatus paullatim etiam servilibus ministeriis.' In antiqua inscriptione ap. Grut. mater 'desolata' dicitur, cujus filius obiit, quæque filio orbata fuit. Vid. p. 682. operis Gruteriani. Vor. Putant scribend. j. ac desolatus; Vorst. in textum quoque transumit. Explicat autem per, nudatus, exutus exercitu, castris, copiis omnibus. Atqui hoc in Cræso falsum. Docet ipse Nostrer, quando exercitum ipsius scribit fuisse periculum fortuna prioris prælii. Hoc enim vix potest accipi de exercitu plane alio et novo, sed de veteri, qui semel ab hoste profligatus fuit. Suspensio igitur adhuc assensum meum, donec lectio ista codd. et pluribus et melioribus fuerit firmata. Et quoniam video in quibusd. pro victis que legi victisque, cogitand. aliis relinquo, an non scripserit Nostrer, victisque j. ac desolatis, in regnum refugit, ut ad Babylonios referatur, sitque sensus: Babylonios illo prælio sic fuisse fuses cæsosque, ut nulla spes ipsis relinqueretur reficiendarum virium. Idcirco Cræsum non potuisse longius auxilio eis esse, sed, quod ex suo exercitu cladi superfuerat, id reduxisse domum. Schef.

§ 6 *Perculaum*] Sic inf. II. 13. 1. Male vulgati *percussum*. De re vid. Gruteri Diss. XIV. ad Tac. H. v. 16. 'Superease, qui fugam animis, qui vulnera tergo, ferant.' Add. Liv. VIII. 16. XXXV. 2. 3. XXXVIII. 26. 7. Bern.

Nullo, &c.] Oros. III. 1. 'Putantes se vacuum presidio civitatem nullo intraturos negotio.' Saxo XIII. p. 242. 31. 'Hostes nullo neg. fugavit.' XIV. p. 342. 1. 'Terga vertentes n. n.

undit.'

§ 6 *Tanto et mitior*] Flor. II. 8. 26. Bern.

§ 7 *Urbs Barce*] *Barce* est in Africa, Pentapoleos oppidum in Cyrenaica, sed ea regio nondum erat sub Persis; quare hoc nomen suspectum est: non tamen aliud temere reposuero, nisi exemplari aliquo adjutus aut historico meliore. Cæterum Herod. ait Cræsum semper sub Cyro fuisse, ac post Cyri mortem Cambysi commissum. *Glarean*. Mss. quidam *urbs vero concessa*: alii *vero et concessa*: alii *Baragon cessa*: vulgata lectio probari non potest: est enim *Barce* in Cyrenaica provincia urbs Pentapoleos, quo Persarum arma victricia nondum pervenerant. Herod. lib. III. init. Absurdus est *Beræa*, quomodo Asulanus edidit: est enim oppidum Macedoniæ, Ptolemæo Βέρροια. Ctesias urbem Cræso dono datam *Barenem* vocat πόλις μεγάλη, ἑγγυς Ἐκβαδίων, de qua et Steph. *Bongars*. Si vel unus librorum Mss. emendationi faveret, rescriberem *urbs Barenem*, quam Mediæ urbem, cujus et Steph. meminit, Cræso dono datam ostendit ex Ctesia Bong. Nam neque *Barce* Pentapoleos urbs in provincia Cyrenaica h. l. convenit, cum eo Persarum arma victricia nondum pervenerint, ut apparet ex Herod. III. 1. nec item illa ab Alexandro condita, de qua inf. XII. 10. 6. minime vero, quomodo Asulanus edidit, *Beræa*, Ptolemæo Βέρροια, Macedoniæ oppidum. Ex cætt. quoque lectt. nihil sani erui potest: *urbs vero concessa*: *vero et concessa*: *Baragon cessa*: et, quod Sabellicus habet, *urbs Berse concessa*. Bernec. Non est dubitand. de emendatione Bongarsii, qui censet legend. esse *urbs Barenem*. Sic Ctes. καὶ ἔδωκε Κύρος Κροίσῳ πόλιν μεγάλην Βαράνην ἑγγυς Ἐκβαδίων. Et dedit Cyrus Cræso urbem magnam *Barenem* prope *Ecbatana*. In ed. Junt. vestigia verò h. lect. deprehendere licet. In ea enim scribitur *urbs Beræa*. Græv.

§ 10 *Passurusque Cyrus grave bellum Gracia fuit*] Oxonn. ediderunt ex Ms. ut *passurus g. b. ejus gratia fuerit*. Quam lectionem puto esse elegantissimam. Nam præterquam quod *bellum Gracia* paullo dicatur insolentius pro, a Græcia, etiam illud *Gracia* superfluum: quoniam præcedit 'ex universa Græcia.' *Schef.*

§ 11 *Lydi, &c.*] De quibus et Polyæn. Strateg. vii. Ad h. modum domuit Xerxes Babylonios ap. Plut. Apoph. Reg. cap. 6. Aristodemus Cumanos ap. Dionys. vii. 8. et Sesostris Egyptios, referente Schol. Sophoclis: Romanos certe 'voluptatibus plus adversus subjectos quam armis valuisse' Tacitus affirmat H. rv. 64. et est exemplum in Ag. c. 21. *Bern.*

§ 12 *Cauponias, &c.*] In libris antiquis legitur *cauponias, ludicras artes*, quod non negligend. Suspicio quippe, veram Justinī scripturam esse, *cauponias artes et lenocinia exercere*, atque illud *ludicras* ex glossa, qua quis illud 'cauponias' explicabat, irrepis-
sisse. 'Cauponius' vocabulum est probum, ipsique usurpatum Plauto in Pœnulo, ubi 'puer cauponius' nominatur sensu non alieno ab h. l. pro puerili scorto vel cinædo. Nam 'cauponiarum artes' ap. Nostrum meretriciarum, quales olim in cauponis frequentissime solebant exerceri, ut est pridem demonstratum Casaubono ad Theophr. Charact. p. m. 184. Itaque hic conjunguntur cum lenociniis. Quanquam non meretriciarum solæ, sed et aliæ ad luxum atque voluptates pertinentes, plane sicut hodieque non raro in cauponis ista conjunguntur. 'Cauponium instrumentum' usurpavit quoque Marcianus Jctus in L. 17. §. 2. D. de Fundo Instructo, ut vix possit dubitari, quin hæc lectio Nostro sit restituenda. *Schef.* Vett. Codd. præ se ferre *cauponias et ludicras artes* olim monuit Val. Aicalius in lectt. Velleianis, et merito probavit, præfatus eod. modo formatam esse hanc

vocem, ut 'histrionius et præconius quæstus' ap. Cic. eamque inveniri apud Plaut. apud quem legatur 'cauponius puer.' Sic et *lenonius* ap. eund. Comicum Pseud. ii. 4. 'Oppidum expugnatum faxo erit lenonium.' Asseruit hunc lectionem etiam cl. Scheff. Sine hæsitacione illam recepi, ubi vidi in Juntina dudum eam extitisse, quam seqq. editores interpolant, quia huj. vocis rarioris exemplum eos fugiebat. *Græv.*

§ 14 *Fuere Lydis*] Herod. lib. i. de Gyge; vid. et Plut. i. *Συμροσύνῃ. Βογαρῶν.* Lydorum regnum est antiquissimum. Ab antiquo illius terræ rege Mæone patre Cybeles populi Mæones olim dicti, et, quæ postea Lydia vocabatur, appellata fuit Mæonia, ut constat ex Herod. Strab. et aliis. Primus Mæoniæ rex fertur fuisse Menes, Jovis et Telluris fil. ut auctor est Dionys. Antiq. lib. i. Post ibi rerum potitus est Atys, cujus fil. fuit Lydus, a quo mutato pristino nomine dicti sunt Lydi. Ab Atye vero prima regum Lydiæ familia fuit Atyadarum dicta, ad quam pertinet Omphale, Jordani filia, uxor Tmolī, cui servivit Hercules 8. annos. Atyadarum familiæ successerunt Heraclidæ; Hercules tempore servitutis consuevit cum Omphale ancilla, quæ puerum ex illo sustulit, cui Cleolao nomen. Vid. Apollodor. Biblioth. lib. ii. Cleolai nepos fuit Argon, Alcæi fil. qui, extincta Atyadarum gente, regnum transtulit ad Heraclidas paulo ante bellum Trojanum. Herod. i. 7. Hi rerum potiti sunt annos 505. Ultimus huj. familiæ fuit Candaules Myrsi fil. de quo hic Justin. Tertia familia regum Lydiæ fuit Mermnadarum, cujus primus rex fuit Gyges, ultimus Cræsus, qui dicuntur imperasse Lydis annos 170. Hæc in tyronum gratiam. Pluribus exequitur ista cl. Marsham. Can. Chron. cap. 17. *Græv.*

Fortuna Candauli] Rectius f. *fortuna C.* Diffundit hanc historiam He-

rod. i. 8. et seqq. Vid. et Plut. Sympos. i. Quæst. 5. Non absimilia de Othone Tac. A. xiii. 46. *Bernecc.* Simpliciter h. locus est accipiendus, nempe ut nullius regis casus fuerit similis fortunæ Candauli; quod loquendi genus jam illustravimus iv. Obs. 8. Ceterum *Candauli* est secundi casus. Id enim placuit veteribus, ut in nominibus propriis, in *es* desinentibus, secundum casum efferrent per *i*, non per *is*. Ut Terent. 'Chremi.' Cic. 'Socrati.' Gell. 'Euripidi,' 'Sophocli,' et sic ap. alios: quia et Græci etiam nomina, alioquin in *is* desinentia, sæpe per *es* finiebant. *Gronov.* Suspicitur *Bernecc.* legend. esse *fortuna*: idem et mihi pridem visum est, et certum puto. Nam *Candauli* est tertii casus: unde et mox legend. *cædes Candaulis*, non *Candauli*. Nam iste morio, iste fatuus, Princeps, Herodoto non ille quidem 'Candanlos' dicitur, sed 'Candaules.' Posset tamen et retineri istud *Candauli* in secundo casu, itid. ut dicimus 'Achilli' pro, Achillis; 'Ulyssi' pro, Ulysis; 'Pericli' pro, Periclis; nempe per metaplasmum, ut vocant grammatici, i. e. per variam declinandi nominis rationem. *Fab.*

Nullus tamen fortunæ Candauli comparandus. *Berneggerus* mallet *fortuna*; et ut *Candauli* sit casus tertii. Verum enimvero *Candauli* sine dubio casus secundi est; ut in illo, quod paulo post sequitur, 'cædes Candauli.' Estque hujusmodi secundus casus ap. Auctores satis frequens. Ne pos: 'Themistocles Neocli filius.' Plura habet *Vechernus* in *Hellenol.* Deinde nec illud insolens videri debet; quod non *fortuna nullius*, sed *nullius fortunæ Candauli comparandus* dicitur a Nostro. Ita enim inf. ii. 14. 10. 'Atheniensium virtus ceteris prælata,' pro, ceterorum virtuti præl. Et n. 15. 20. 'Non inferior virtutibus patri,' pro, virtus ejus non inferior virtutibus p. Etiam sic alii lo-

quantur. *Plant. Asin.* 'Hic quæstus noster aucupi est similissimus,' pro, aucupis quæstui. *Cic. pro Flacc.* 'Cujus ego civitatis disciplinam atque gravitatem non solum Græciæ, sed haud scio, an cunctis gentibus anteponendam jure dicam,' pro, disciplinæ Græciæ et cunctarum gent. *Vorst.* *Angl. fortunæ Candauli*, quod præfero, quia respondet præcedenti casibus: *comparandus fortuna* idem est ac, comparandus in fortuna; genus loquendi simile illi Ciceronis pro *Quint.* 30. 'Non comparat se tecum gratia L. Quintius, Sex. Nævi, non opibus, non facultate, contendit.' *Schef.*

§ 15 *Quam propter formæ pulchritudinem deperibat*] *Junt. q. p. f. p. nimium dep.* *Græv.*

Voluptatum, &c.] *Saxo vii. p. 138. 23.* 'Tacita fortunæ conscientia fretus.'

§ 17 *Ut affirmationi suæ*] *Mss.* habent, *affirmatione sua*: quod fortasse non repudiari debebat. Sententia est huic l. admodum accommodata: Veritum nempe *Candaulem*, ne illi prædicationi suæ non haberetur fides, ideo adhibuisse *Gygem* velut testem, qui sua affirmatione posset convincere alios, ac efficere, ut crederetur verum, quod *Candaules* prædicaret. Debebat facere fidem dictis et prædicationi *Candaulis* per suam affirmationem. *Schef.*

§ 18 *In adulterium uxoris sollicitatum*] *Ms. Angl. et Juntina, in a. u. illectum.* *Græv.*

§ 19 *Nuptiarum præmium*] Et hic l. sanitatem debet *Gronovio*, qui in *Obs. ii. 25.* egregie restituit *pretium*: quia cædes pretium fuit nuptiarum, quo emit quasi et consecutus est nuptias reginæ *Candaules*. Cædes enim non præmium nuptiarum fuit, sed nuptiæ præmiū cædis. Nihil certius: vid. quæ ibi firmandæ huic lect. affert. In alia omnia it politias. ille *Faber*, cuius memoria mihi semper erit desideratissima. Nec tamen per-

suaderi possum ut a doctoris mei sententia discedam. Nam licet demus *nuptiarum præmium* poni pro nuptiali præmio, ut 'munus funeris' pro munere funebri, tamen videtur ipsa huj. loci ratio postulare, ut legamus *nuptiarum pretium*. Cædes enim Candaulis non fuit præmium nuptiale; nam præmia nuptialia offerebantur, cum jam conditiones essent matrimonii acceptæ, et sponsa in mariti manum convenisset; sed pretium nuptiarum est res, qua mulieres conciliantur, ut in nuptias consentiant, res quæ viris puellas et illarum nuptias conficit. Sic vett. locuti. Flor. III. 1. 'Qui ubi diffusus rebus suis alienæ cladis accessio fieri timet, pretium fœderis atque amicitie regem facit.' Sicut hic rex traditus fuit pretium amicitie et fœderis, h. e. traditione Jugurthæ sibi conciliavit fœdus et amicitiam Romanorum Bocchus, sic et cædes Candaulis fuit pretium nuptiarum reginæ. Exempla alia sunt in promptu: vid. Gronov. in Obs. laudatis. Græv. Ad hæc sic scribit Amicus meus J. Græv. Hic l. sanitatem [&c. V. snpr. Citat usque ad 'sed nuptiæ præmium cædis.'] At mihi alia sententia est, nil mutand. sc. Ita enim Justin. scripsisse videtur ad morem Asiaticorum et vett. Græcorum respiciens, qui munera et grandem pecuniæ summam ad sponsam et illius parentes mittebant; quod ex libb. Mosis et ex Homero certum est; quæ dona et ipsi 'dotem' vocabant. Hinc itaque est quod mox ista regina 'sanguine mariti dotata' dicitur, quod Gyges Candaulem eo fine interfecerat ut illius nuptiis potiretur. Eo quoque respectum a Virgil. fuisse arbitror, cum dixit: 'Sanguine Trojano ac Rutulo dotabere, virgo.' Quem l. ante oculos habuisse videtur Justin. Illa autem s. præmia s. munera Græci homines *Νῆρα* vocabant, quod sexies septies ab Eustathio Homeri interprete ostensum est. Ad confirman-

dam illam vocem *præmium*, unice facit quod in xv. 4. anulum 'munus concubitus' et 'donum' ab Apolline accepisse dicitur Laodice. Priusquam ab eo, vid. mihi locum insignem Iliad. xi. 242. 243. 244. Quod dixi modo de donis procorum ap. vett. id hodieque ap. Turcas, Scythicum genus, usurpari didici ex Petro Bellochio III. 1. Faber. Gronov. II. Obs. 25. legend. censet *nuptiarum pretium*: cædem enim Candauli non præmium, sed pretium, fuisse, quo Gyges quasi emerit et consecutus nuptias fuerit; ipsas nuptias autem præmium fuisse cædis. Vorst. Vir summus Gronov. legebat *pretium*, quod Grævio probatur. Hæreo, et *præmium* accipio pro mercede laboris ob interfectum Candaulem. Quomodo *præmii* vocem usurpavit et Plin. ix. 8. 'Sed enixioris operæ quam in unius diei præmium consilii sibi [delphini piscatores adjuvantes] operiantur in posterum.' Schef. Sed quid est *cædes Candauli fuit merces nuptiarum*? Imo nuptiæ fuerunt merces cædis, ut de Gronovii emendatione non sit dubitandum. Græv.

Et *uxor mariti sanguine dotata*] In Ms. quodam legitur et *uxore* m. F. scripsit Justin. et *uxor* e. m. a. d. quod qui non intellexerunt, fecerunt ex duobus vocabulis unum, et pro *uxor* e scripserunt *uxore*. Sane *dotata* e *sanguine* rectissime dicitur, per adjectionem præpositionis, quæ hunc casum unice regit. Nam casum sextum non aliunde, quam a præpositione, pendere, Sanctio tam clare probatum est, ut dubitandi causa nulla superest. Quia tamen frequentissime omittitur, ideo pro *uxor* e, et post *uxore*, scioli fecerunt *uxor*. Schef.

CAP. VIII. § 2 *Tomyris*] Frontin. II. 5. et Jornand. in Geticis c. 10. et nostri Vett. omnes constanter *Tomiris*, uno excepto, qui habet *Tomeris*; Orosii Mss. II. 7. 'Thameris.' Valerii M. ed. postrema IX. 10. 'Thâmýris.' Herodoto I. 207. et seqq. est *Τόμυρις*: aliis *Τόμυρις*. De Cyri morte

dissentit a ceteris Diod. lib. II. in Scytharum historia. *Bongars*. Luciano in Charonte, et aliis, *Τάμυρις*. Historiam ex modo dictis auctoribus præcipue diffundit Herod. *Bernec*. Juntæ illi Bongarsiano Ms. adsentiantur, qui scribit *Tomyris*. Et sic omnino ex Lucian. et Herod. scribend. ubique. *Græv*.

Quæ non, &c.] Saxo I. p. 6. 'Quæ [Gro], sponsum adesse rata, insolito cultas horrore mullebriter territa.'

Cum prohibere eos transitu *Araxis fluminis* posset] Nescio, quid Marcelino lib. XXIII. in mentem venerit, quod scribat: 'Cyrum, Bospori fretum cum multitudine fabulosa transgressum, ad internecionem delevit Tamiris regina Scytharum, ultrix acerrima filiorum.' Araxem transgressum fuisse Cyrum, cum Tamiridi et Massagetis bellum inferret, ex omnibus constat: Bosporum vero trajecisse nemo dixit. Miror quoque, virum doctiss. h. l. reponere *Tomyris* pro *Tamiris*. Nam dicitur *Τάμυρις*, *Τάμυρις*, et *Θάμυρις*. Quamvis postremum hoc nomen viris attribuatur, non feminis. Ita Polyænus Sacaram regem vocat. Ap. Æsch. quoque in Pers. aliquoties *Θάμυρις* pro *Θάμυρις* legend. esse, patet ex Schol. Et sane videtur esse commentum Græcorum, quod de hac, tanquam muliere, produnt. *Teimur* namque masculum nomen ap. Scythas semper fuit. Quin etiam multum ab eo abit, quod refert Lucian. in Macrobiis, auctoritate cipporum Persicorum et Onesicriti. Ait enim: *Κύρος ὁ Περσῶν βασιλεὺς ὁ παλαιός, ὃς ἐπὶ τοῖς Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων ἔροι, οἷς καὶ Ὀσησίκατος, ὁ τὰ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου συγγράψας, συμφωνεῖν δοκεῖ, ἐκατονοβότης γενόμενος, ἐξήγει μὲν ἕνα ἑκάστην τῶν φίλων. Μαθὼν δὲ τοὺς πλείστους διεφθαρμένους ὑπὸ Καμβόσου τοῦ υἱοῦ, καὶ φάσκοτος Καμβόσου κατὰ πρόσταγμα τὸ ἐκείνου ταῦτα πεποιμέναι, τὸ μὲν τι, πρὸς τὴν ὁμότητα τοῦ υἱοῦ διαβληθεὶς, τὸ δέ τι, ὡς παρανομοῦντα αὐτὸν αἰτιασόμενος, ἀδυνήσας,*

ἐπὶ αὐτῶν τὸν βίον. Quamquam absurdissimum hoc multis videbitur. Ut pote cum Cyrus 40. annos natus regnare cœperit; imperarit annos 30. Cambyzes vero annos 7½. Fieri itaque non potuerit Cyrum centesimum annum ætatis implese, regnante Cambyse. *Voss*.

§ 4 *Dein postera die simulato metu, quasi refugiens castra deseruiasset, ita vini affutim*] Hanc l. ex Oxon. et Junt. sic restituit: *D. p. d. cum, vim. m. q. r. c. d. vini affutim, et ea quæ erant epulis necessaria, reliquit*. Cum ex Juntina interposul, ita auctoribus Mss. Anglicanis et Juntina delevi. Panno ante ead. ed. Junt. 'cum prohibere eos posset, vadum Araxis fluminis transire permisit.' sed *fluminis* irrepsit ex margine. Quis credat Justinum brevitatis tam studiosum in ead. periodo iterato sine necessitate usuram eadem voce? continuo enim sequitur: 'et sibi faciliorem pugnam intra regni sui terminos rata, et hostibus objectu fluminis fugam difficiliorem.' *Græv*.

§ 6 *Vino, &c.*] Saxo v. p. 94. f. 'Ingenti se oneravere vino.'

§ 7 *Ebrietate*] H. modo perierunt et Histri ap. Flor. II. 10. Add. Frontin. II. 5. 12. Videtur de simili eventu loqui Sall. H. IV. 3. 18. *Bern*.

§ 8 *Saucios*] Ea est vetus lect. Strabo (qui lib. II. p. 353. pr. hæc in Sacis gesta scribit) *ἐξολούος καὶ παραπλήγας, vinoletos et stupidos*: Auctor inf. XXIV. 8. 1. 'mero saucios' dicit: quomodo Ennius et Lucret. 'amore saucios.' Inde ap. Tibull. I. 2. 'Perussus tempora Baccho.' Qui Grecis dicitur *ὀυνοπλήξ*. Plaut. Casina III. 5. 6. 'Quid est, nisi hæc meraclo Se uspiam percussit flore Liberi?' Ea videtur esse ejus loci vera lect. 'Flos Liberi' et Plauto sine, et Turpilio ap. Non. est vinum. *Bongars*. Plura Gruterus Suspicion. VIII. 13. Impressi securos præferunt. Freinssh. *sepiotos* legend. suspicatur: ut ap. Curt. VIII. 6. 32. 'Sopitus mero ac

somno.' Est qui *saucios* ideo damnat, cum jam modo bis de ebrietate præcesserit. Sed nulla hic tautologia, quod ea vox stuporem, effectum ebrietatis potius, quam ipsam, designare videatur; inde ducta metaphora, quod admodum ebrii mente sic alienentur, ut nihil sentiant, prout solent graviter saucii. Pari fere translatione Archilochus ap. Athenæum xiv. 6. m. *Ὀλῶν στυγεραὺς πόδας, vino mentem attonitus*. Nec alia de causa Plant. Anul. iii. 6. 39. 'deponere vino' dixit, quam quod ebrii non secus efferantur ac ii, qui jam animam efflarunt. Certe 'saucius' absolute hoc significatu sumitur etiam a Martiale iii. 63. Apul. vii. M. Bernec. Videri posset dicend. esse *vino saucios*; nec id primus moneo. Certe ita locutus est Justin. xxiv. 8. 'Hesterni mero saucii.' Faber. Antiquiores typis expressi habent *securos*. At Bong. e Mss. restituit *saucios*. Et credo Auctorem ita omnino voluisse; quod videam inf. xxiv. 8. 1. pari modo eum scripsisse 'Hesterni mero saucii;' et Martialem item iii. 68. atque Apuleium lib. vii. ead. notione vocabulo usos esse. Vorst.

§ 9 *Et quod gravius dolendum*] Et q. g. *doleret*, legitur in altero Ms. Voss. Gronov. Oxon. ex Ms. et q. g. *dolet*: probe. Græv. Angl. et q. g. *dolet*. Placet admodum, videturque repudiatum ab his qui hoc genus nesciebant vetustioribus receptum. Arria ap. Plin. iii. Epist. 16. post extractum e pectore suo pugionem, ad maritum: 'Pæte non dolet.' Et Martialis rem eand. memorans: 'Vulnus, quod feci, non dolet.' Schef.

In ultionis solatio intendit] Ad 'intendit' Freinsh. subaudiri vult, mentem, ut ex Ind. quem in hunc Auctorem confecit, apparet. Mihi autem ἀπὸ κοινοῦ repetend. videtur 'dolorem.' Vorst. Recte Vorst. hic non, animum, subaudiend. ait in verbo 'intendit,' sed referend. ad superius 'dolorem.' Sed quid est 'intendere

dolorem?' Id quod opponitur præcedenti 'effundere dolorem,' h. e. non finire dolorem, sed proferre, producere, eumque convertere in solatium, velut scopum aliquem, quemadmodum arcum intendere in aliquid dicimur. Schef. 'Intendere dolorem' est, augere, ut 'intendere vocem,' 'linguam,' ap. Tullium. 'Intendere dolorem in solatium,' est, acris dolere ut solatium capias. Hæc vero balbuties est Justino et Trogo indigna. Recte Freinsh. vidit, animum, esse intelligend. ut alibi quoque hanc vocem addit huic verbo, alibi omittit, Justin. 'Intendere animum in ultionis solatia,' est, cogitare acris de solatio doloris capiend. ex ultione. Græv.

§ 10 *Cyrum ad angustias neque produxit*] Optime Juntæ *produxit*; est enim proprium verbum in hac re. Cæs. vii. B. G. 'Cum fuga vehementi Volusenum longius produxisset.' Id. iii. B. C. 'Elicuit naves Cælianas, atque ex his longius productam unam quinqueremem et minores duas in angustis portus cepit.' Non potuit inveniri vox aptior et huic l. accommodatior, quam quæ in Junt. legitur, cujus vim cum non intelligerent seqq. editores, id immutarunt in notius, ut plerumque fit. Interpolationum enim præcipua causa ignorantia priscæ elegantie. Hinc recentiores aut descriptores aut editores exquisitioribus et parum tritis supposuerunt vulgatiore vocabula et locationes. Nam quod aiant 'producere' esse, porro ducere, verissimum est. An vero qui in fraudem pellicit, cedendo fugiend. donec perveniat in locum ubi insidiæ sunt structæ, an non is persequentem porro ducit, h. e. eo producit, quo acit esse qui in insidiis sunt collocati? Græv. Testatur Græv. ed. Juntinam habere *produxit*: quod mirifice et mihi placet. Sane ad h. modum Cæs. vii. B. G. Vorst. Mallet vir doctiss. secutus Juntas legere *produxit*.

Ego nihil mutem. Loca sane, quæ pro altera lect. afferuntur, huc non quadrant. Aliud enim 'producere longius,' et aliud 'perducere ad aliquem locum.' Illud recte dicitur, quia 'producere' est quasi, porro ducere. At si adhiberetur in posteriori genere, sensui repugnaret. Nam qui ducit ad locum, is non ducit porro, is non producit, sed perducit. *Schef. Uaque non habet Angl. Græv.*

§ 11. 12. 13 Cum ipso rege trucidavit. In qua, &c.] Atqui Cyrum regem in acie captum, et cruci affixum, scribit Diod. II. 44. Xen. tradit, placide in lecto obdormiisse. Ctesias alio modo. *Bern.*

§ 13 *Satis te, inquit*] Metuo ne illud inquit hic intrusum sit a sciolo. Nam quæ hæc loquendi ratio, *regina jubet, inquit?* debebat saltem conjunctio intercedere: *jubet et inquit.* Sed et si adderetur ea, haud quadraret illud 'hæc' in verbis 'cum hac exprobratione.' Nam ostendit, exprobrationem nudam oportere sequi, non narrationem, ad quam spectat verbum *inquit.* *Schef.*

CAP. IX. § 1. 2 &c.] Fusius hæc omnia tractat Herod. lib. II. et III. *Bern.*

Cambyses] Quæ paucis auctor noster, ea Herod. lib. II. et III. tractat fusius. *Bong.*

§ 2 *Apis*] Mss. nostri *Serapis*, quod pro eod. est: qui enim 'Apis,' is et 'Serapis' et 'Osiris' etiam, dictus. *Mod.* Bos Osiridi consecratus, i. e. Soli. Describunt Herod. III. 28. Diod. I. 85. Plin. VIII. 46. Marcellin. XXII. 33. et alii. *Bern.*

§ 3 *Ammonis, &c.*] Meminit et Plut. in Alexandr. c. 46. et Sen. N. Q. II. 30. *Bong.*

4 *Fratrem suum Smerdem regnaturum*] Miror sane in hac historia tantam nominum confusionem. Solius fratris Cambysis nomen ap. Herod. et Justin. est idem, nempe 'Smerdis,' reliqua variata. Nam occiso

Delph. et Var. Clas.

rem Smerdis Herod. 'Prexaspem' vocat, Justin. 'Comarim.' Hunc Comarim, perpetrata cæde, fratrem suum Oropasten Magnum, cum et ipse Magnus esset, subjecisse Cambysi, ac pro Smerde proclamasse, quoniam Smerdi, fratri Cambysis, persimilis fuerit. Herod. autem Magos vocat, alterum Patisthen, alterum Smerdim, qui ita fratri Cambysis et nomine et vultu persimilis fuerit, unde et ausos occupare regnum. Atqui talia in Justino omnia enumerare nimium laboris caperet: propterea multa vobis necessaria tacenda ac dissimulanda. Sed et Val. M. in libro II. de Fortitud. Dario adscribit, non Gobriæ, lustrationem istam cum Mago. Id. tamen Val. lib. IX. cap. 2. de 6. illis, aut 4. ut Justin. habet, a Dario cæsis suspectam mihi historiam memoriæ reliquit. Judicet lector. *Glar.*

Fratrem suum Smerdim] Cambysis frater, qui hic in vet. est *Mergis*, ap. Herod. est *Χαίρης*, quo nomine etiam magum Oropasten vocat: et *Cometes* magus, qui in edd. vulgatis dicitur *Comaris*, contra libros ap. eund. Herod. est *Πονέδωρος*: et *Ostanes*, qui vulgo *Orthanes*, Herodoto dicitur *Ὀδάνης*: et Darius *Histaspis* fil. in vet. nostris est *Hyptasi*. Hæc, ut in Herod. habentur, edidit Asulanus. Sed *αὐτὸν δομῆτον μεταπτόσει, καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικῶν, πολλὰ*, ut est ap. Strab. Et quanta est inter Trogum et Herod. varietas, tanta aut longe etiam major inter Herod. et Ctesiam in ipsa historia dissensio. *Bongars.* Non sine injuria posset aliquis suspicari, scribend. esse. *Merdim*, et paulo post *Merdi* pro *Mergide*. Merdim enim et Merdiam appellant nonnulli Cyri filium, ut testantur Scholia ad Pers. Æsch. Ap. Æsch. ipsum male legitur *Μάρδης*, ut jam vidit Schol. Herodoto et Aristoteli est *Χαίρης*. Nam sæpe τὸ σ nominibus propriis in principio affigitur. Ctesias est *Ταυοξέδης*

Justin.

2 S

κας. Ait enim: Κύρος δὲ, μᾶλλον τελευτῆν, ταυτοφάκην τὸν νεότερον υἱὸν ἐπύκνωσε δεσπότην Βακτρίων, καὶ τῆς ὑβέρης, καὶ Καραμυανίων, καὶ Παρθίων, καὶ Καρμανίων, &c. Sic legend. Oropastes ipse est Σαρδαδάρης. Voss. Junt. Smerdem: Ms. Smergim. Leg. Smerdim ex Herod. Græv.

[Fratrem suum Mergim] Vett. edd. Bech. et Sich. habent *Mergidem*: quod et in Mss. quibusd. esse notavit Bong. Et congruit ei, quod paulo post sequitur, *Mergide*, Junt. ed. uti Græv. testatur, manifeste *Smerdem* habet, ut ab Herod. appellatur. Verum, quia bis deinde *Mergide* sequitur, putem Justinum et *Mergidem* vel *Mergim* per G scripsisse. Minime vero omnium placet *Smerdide*, quod Grævium in textum recepissee video. Vor.

§ 7 *Nomine Cometem*] Junt. et nonnullæ aliæ, *Præxaspes*. Ab Herod. sane 'Præxaspes' appellatur in Thalia c. 30. Græv.

§ 8 *Gladio sua sponte evaginato*] Strabo ext. lib. xv. a Magis sublatum tradit: ab Auctore nostro est Herod. iii. et Marcellin. xvii. cñjus mihi locus de mendo suspectus est. Bong. Ab Auctore nostro est Herod. iii. 64. et Marcellin. xvii. 6. Sulp. Severus lib. ii. Hist. Sacræ p. 116. Contrarius videtur Strabo, qui lib. xv. extremo, 'Cambysen a Magis sublatum' dicit, interp. Xylandro. Verum ibi τὸ κατελῶν, de imperio Cambysis a Magis intercepto, quam occiso ipso, malim accipere: quæ verbi notio Thucydidi, Xen. Herodian. &c. est recepta. Quanquam etiam Oros. ii. 8. Magos, sub nomine 'quem occiderant Regis,' regno obrepere ausos scribit. Bern.

[In femore] Quum in Mss. omnibus legatur *in femur*, suspicor Auctorem hic usum fuisse Græcismo, et scripsisse *femur*, ommissa præpositione. Nec aliter Liv. xxi. 7. 'Annibal ipse, dum murum incautius subit, adver-

sum femur tragula graviter ictus cecidit.' Suet. Octav. 20. 'Una acie dextrum genu lapide ictus: altera et crus et utrumque brachium ruina pontis consusciatus.' Val. M. iii. 2. 23. 'Tragula femur trajectus, saxique pondere ora contusus.' Auctor B. Afr. 78. 'Pacidianus graviter pilo per cassidem caput ictus.' Id. 85. 'Pompeius Rufus brachium gladio percussus:' eod. modo, quo Cambyses, occubuit Engelramus de Cusci, teste Matth. Paris. in Henrico iii. p. 862. Gronov. Lib. Mss. habent *in femur*, pro *in femore*; quod repudiatum videtur ab iis, qui hoc genus sermonis, quia infrequens est, non intelligebant. *Vulneratus in femur* plene dicitur, quod et per ellipsin posset formari, dicique, *vulneratus femur*. Quomodo ap. Plin. est, 'Vulneratus humerum et femur,' vii. 28. 'Ipse vulneratus humerum ac femur.' Præp. in significationem habet Græci κατὰ, de quo vid. Sanctium lib. iv. Min. p. m. 403. Schef.

Panasque, &c.] Saxo xiv. p. 307. 20. 'Luensque pœnas seu admissi seu tolerati parricidii.'

§ 9 *Magus ante famam amissi regis occupat facinus*] Magi duo fuerunt, ut ex Herod. constat et Oros. ii. 8. ap. quem vox *duo*, quæ est in Ms. deest in impressis: septem commemorat Val. M. lib. ix. cap. 2. et Marcellin. lib. xxiii. Bong. Duos tantum fuisse Magos, qui Persicum imperium occupaverunt, præter Nostrum asserunt Herod. iii. 61. Sulp. Severus lib. ii. Hist. Sacr. p. 116. Oros. ii. 8. Cedren. p. 118. 54. Constat Manames in Annal. et alii. Atqui septem commemorant Marcellin. lib. xxiii. cap. 22. fin. et Val. M. ix. 2. Ext. 6. Verum auctoritas Ammiani, consensui plurimum impar, nec tanti, est: Val. vero Maximi locum feliciter emendavit ac Nostro conciliavit vir magnæ dignationis eruditionisque Janus Rut-

gersius Var. Lect. i. 8. Cum enim vulgati sic habeant: 'Ne quem ex conjuratione, quæ septem magos cum eo oppræsserat,' &c. ille transposita una, non amplius, vocola legit: *Ne q. ex c. septem, quæ m. c. eo o.* Septem, inquam, illorum, a quibus oppressi duo Magi, procerum Persarum, de quibus accipiendus et Florus III. 5. 2. Vid. H. Steph. Annotatt. in Plat. Tom. III. p. 68. 69. Bern.

§ 10 *Erat enim decorus et corporis lineamentis persimilis*] Malo, quo pacto et Bong. in Ms. libro esse proficitur, et ego in Fuldensibus meis disertim exstare scio: *E. c. et oris et c. l. p.* quæ enim pars in homine, in qua major solet haberi lineamentorum ratio, quam os et vultus? *Mod.* Restitui locum ex sententia V. cl. Fr. Modii, qui disertim in Fuld. suis ita scriptum ait: quo pacto et Bong. in Ms. libro esse proficitur. Nec enim in homine pars est, in qua major solet haberi lineamentorum ratio, quam os, h. e. vultus. Antea vulgati: *E. c. d. et c. l. p.* Herodotus III. 61. *Ἡ τὸ δὴ ὅμοιος ἔστω.* De decore nihil. *Berne.* Videtur legend. *Erant c. et oris et c. l. persimilis.* Gronov. Juntæ: *Erat c. oris et c. l. persimilis:* lege: *Erat c. ei oris et c. l. persimilis.* Græv. Edd. vett. ante Bong. habebant: *Erat c. decorus et c.* Unde suspicor, lect. veram Justinii fuisse: *Erat c. de oris et c. l. persimilis.* Ablativum regi a præp. supr. est ostensum. Ea sicut frequentissime omittitur, sic appositæ nonnunquam reperitur, quod hic accidisse puto. Scripserat autem, pro *de oris*, junctim quispiam ab initio *decoris*, quod per emendationem deinde factum est *decoris*. Tum nata lectio, quæ nunc habetur. *De oris* dictum, ut, 'De facie notus.' *Schef.* Vincent. III. 27. 'Lineamentis Smerdi persimilis.'

§ 11 *Sub specie majestatis*] Similiter a Deioce rege Medorum institutum, Herod. i. 99. tradit, ne conspici re-

gem fas esset: ne sc. assiduo conspectu vilesceat. 'Majestati major e longinquo reverentia,' Tac. A. i. 47. 'Continuus aspectus minus verendos homines ipsa satietate facit,' Liv. xxxv. 10. 5. 'Quicquid in excelso fastigio positum est, humili et trita consuetudine, quo sit venerabilius, esse vacuum oportet,' Val. M. i. 6. Utut sit, omnibus potius quam nemini patere debere principem, ostendit egregie Grut. ad Tac. Diss. XLIV. Bern.

§ 12 *Ad favorem populi conciliandum*] Sic Iuf. xxi. 1. 4. et 5. Sc. 'novum imperium inchoantibus utilis est clementiæ fama,' Tac. H. iv. 63. Bern.

Tributa et militiæ vacationem in triennium permittunt] Quid hic est *permittunt tributa*? Certe, permissis tributis favor populi non obtinetur. Eruditiss. Gronov. noster pro *tributa* legit *tributi*: tributum nimirum vacationem permittunt. Recte, si quid jodico. *Boxhorn.* Omnino legend. *tributa et militiæ vacatione in tr. remittunt*: ipsoque Auctore illam lectionem confirmante xi. 1. 'Alii tædio longinquæ militiæ remissam sibi expeditionem gaudebant,' et xxxviii. 3. 'Debita civitatibus publica privataque remittit, et vacationem quinquennii concedit.' Et 'Delectum remittere' Liv. xl. 28. Gronov. Juntæ et unus Ms. *remittunt*. Quod probat Gronov. et pluribus asserit Obs. iv. 2. His accedunt tres Angl. in quibus *permittunt*. Retinenda vulgata, sed non ideo retinenda, quod *permittunt* significet, remittere, quem doctorum virorum errorem dudum rejecti acerrimi iudicii vir J. F. Gronov. in l. laudato; sed quod 2. pluribusve nominibus nonnunquam apponatur verbum, quod ad ultimum tantum potest referri, cum ad præcedd. sit aliud intelligend. Vid. quæ de his locutionibus notavi ad Flori III. 21. Locus Augustini, quem Vorst. attulit, nihil facit ad id, quum *permittunt* contem-

dunt poni pro, remittere, confirmandum. Hæc enim mens est Augustini: 'Deus neque permittendo,' sc. ut debeat, h. e. ut peccetur nimirum impune, 'neque exigendo quod debetur,' h. e. puniendo peccata, 'injustus est.' *Permittunt* igitur Magi *militiæ vacationem*, sed ad *tributa* intelligend. *remittunt*. Græv. In Mss. aliquot pro *remittunt* legitur *permittunt*. Veriorem tamen lect. esse crediderim *remittunt*, ut ipsemet Justin. XXI. 1. 'Tributa populo per triennium remittit;' neque sane aliter optimi quique scriptores loquuntur. Sed hoc sæpe demiror, quod hic legitur: *vacationem remittunt*. Nam *remittere* quidem *tributa* recte dixeris, quia 'tributum' res dura est, et onerosa, et, ut opinor, non magnopere optanda; at 'vacatio' res est et jucunda et in primis expetenda. Quamobrem ipse libentissime legerim, id quod, ut ingenue dicam, necessarium judico, *tributi et militiæ vacationem in tr. permittunt*: i. e. vacationem a tributo, vacationem a militia. *Faber*. *Remittunt* habent sane vet. typis expressi, quos curarunt Juntæ, Bech. Maj. Sich. Sed et unus Ms. quem vidit Bong. sic habet. Probantque lect. eam Gronov. atque Græv. Sane phrasi 'tributa remittere' usus Auctor XXI. 1. 5. similiterque XI. 1. 2. dicit 'expeditionem remittere.' Queritur autem, quomodo dici potnerit *militiæ vacationem remittere*; quoniam ea fere tantum quæ molesta sunt, ut 'tributum,' 'expeditio,' 'remitit' dicuntur; non autem ea quæ sunt grata, ut 'vacatio militiæ.' Dicend. igitur, verbo *remittere* duplicem vim subjectam hic esse; et *militiæ vacationem remittere* idem esse quod, militiæ vacationem *permittere*. Quam vocis significationem notarunt Cujacius in Obs. Lips. in Not. ad lib. 1. Taciti, et Gifan. in Obs. L. L. Quod autem unum idemque verbum ad diversa nomina relatum duplicem in-

terdum significationem habeat, ejus ipsæ Noster plura exempla suppeditat: III. 1. 9. in his: 'Et cædem patris, et se ab insidiis Artabani vindicavit;' et XI. 9. 14. in his: 'Non mortem, sed dilationem mortis deprecantur.' Sed Bong. quia in pluribus Mss. reperit *permittunt*, ita plane et rescribend. putavit. Si igitur legere quispiam malit *tributa et militiæ vacationem permittunt*, rō *permittunt* item notione non una, sed duplici, accipiendum erit: ut *tributa permittere* sit pro, tributa remittere. Sed negat Gronov. eam verbi significationem usquam observari. Vid. IV. Obs. 2. Alii tamen, inter quos Gifan. eam observari asseverant. Quorum observationibus adjicio ego quod in Ep. 106. Augustini legitur: 'Deus' &c.] V. supr.] *Vorst*. Nihil mutem, etsi habeant alii *remittunt*, hocque probent viri doctissimi. Nam cum sensu duplici accipiend. verbum sit, sive hoc, sive illud, ponas, malo credere *permittunt* scripsisse Justinum, quam *remittunt*, quia id magis respondet propiori *vacationem*. Schef.

§ 13 *Indulgentia et largitionibus*] Sic male editi: omnes enim scripti libr. *indulgentia* l. eodemque modo inf. XVI. 1. 'Stirps subolis.' Gron.

§ 14 *Ostani*] Ostanes Pharnaspis fil. cujus filia Phædyma appellabatur Herod. lib. III. cap. 68. Pedima L. Ampelio. Bern.

In conjecturis vagacissimo] Non contemno, quod impressi quidam habent, *in conjectura*, quia firmat Ms. in quo *conjecturas* legitur. Ultima enim littera ex initiali sequentis vocabuli adhaesit. Sane cur de pluribus, quam hac una in præsentī negotio, conjecturis locus debeat intelligi, vix dari potest causa. Schef.

§ 15 *Filia*] Quæ ab Herod. *Φαίδυμη*, a Zonar. *Φαίδυλη*, vocatur.

§ 16 *Recludantur*] F. *seclud*. Gron.

§ 19 *Septem tantum*] Thucyd. VI. 9. 26. 'Pauci conjuraverant, quo tu-

tiores essent.' Add. Curt. viii. 6. 20. Tac. xv. 59. 5. Cæterum istorum 7. optimatum nomina recenset Herod. iii. 70. L. Ampel. inter quos tamen non est Ἀναφᾶς Diodori xxxi. Bern.

Per quemquam narraretur] Manu exarati codd. habent *per quencunque*. Suspicio a prima manu fuisse *per quemquam enarraretur*: fuerat enim *enarrare* verbum admodum idoneum hoc l. pro, enuntiare, quod alibi usurpat, h. e. abdita narrando divulgare; qui sensus ejus primus principalisque est. *Schef.*

Ocellato, &c.] Saxo i. p. 19. f. 'O. a. v. f. opportunum sceleri tempus expectabat.'

§ 20 *Animus, &c.*] Saxo i. p. 18. 37. 'Nec Tostoni in vindictam sui animus defuit.'

§ 21 *Duos de conjuratis interficiunt*] Atqui hos non interfectos a Magis, sed tantum læsos, scribit Herod. iii. 78. cujus quidem ob antiquitatem haud paullo major, quam Justinī, auctoritas. Et patet ex seqq. ibi deliberationibus, duos illos ex vulnere convaluisse. *Bernec.* Pro *interfic.* videtur aliud quippiam legend. quod modo vulneratos duos illos significet; quia non Herod. tantum 2. ex conjuratis modo læsos scribit, sed ipse quoque Noster in seqq. non obscure significat, omnes 7. conjuratos deliberasse, atque pactos inter se fuisse, qua ratione regnum ad unum ex ipsis perveniret. *Vorst.* Putat *Vorst.* pro *interfic.* aliud quid scribend. cum Herod. auctore fuerint tantum vulnerati. Verum non necesse est, ut Trogus secutus Herodotum solum credatur. Sed nec ex seqq. patet, omnes 7. deliberasse de regno, quod ait *Vorst.* Dicuntur quidem omnes perduxisse equos, omnes convenisse, sed illos omnes fuisse 7. numero, hoc non indicatur. Neque juvant ista: 'Regnum Persarum septem nobilissimorum virorum virtute quæsitum:' fuerat enim omnium 7. virtute quæ-

situm, licet per virtutem istam non omnes 7. etiam in vita se potuerint servare. *Schef.*

§ 22 *Gobryas*] Val. M. iii. 2. Ext. 2. Paulo post *fortuna tamen ita regente*; malim *ictum reg.* Magophonie meministi et Agathias lib. ii. *Bong.*

Med. am.] Saxo xv. p. 267. init. 'Arusiorum pontifex Sueno medium [regem] complexus.'

CAP. X. § 1 *Magna quidem gloria recepti regni principum fuit*] Mss. nostri expresse habent: m. q. g. *reciperati* r. p. f. quam lect. veram præsto, non hic tantum, sed et v. 9. ubi item repono: 'Omnes se Argos et Thebas contulere; ibi non solum tutum exilium egerunt, verum etiam spem recipiendæ patriæ receperunt.' Item ap. Liv. lib. v. 'Ferro, non auro, recipiari patriam jubet.' Sic enim et ibi reperias in membranis. Quid autem sit *recipere*, indicat his verbis Festus: '*Reciperatio* est, ut ait Gallus Ælius, cum inter populum, et reges, nationesque, et civitates peregrinas lex convenit, quomodo per recipiarios reddantur res, recipiarenturque, resque privatas inter se persequantur.' *Mod.*

Principium] '*Principium*' dixit pro, principum, ut ubique '*civitatum*,' '*penatium*,' '*apium*,' '*paludium*,' '*sapientium*,' antiquo genitivo, quem et Pandectæ Flor. et plerique libri vet. agnoscunt. '*Hominium*' dixit Sall. Ju. 74. 2. 'Neque illi res, neque consilium, aut quisquam hominum, satis placebat:' monuit flos delibatus litteratorum Scaliger. '*Principium* pro, principum, scripsisse Licinium Tit. de Stupratoribus docuit me doctor meus Jac. Conjaci: 'Et ageste illud ad prisca conditoribus robur fracta molliter plebe tenuatum, convicium sæculi; vel conditorum inrogare, vel principium.' Leg. f. *Et ageste illud ab conditoribus robur.* Quod quum indicassem ingenioso et erudito amico meo Anton. Arnaldo, subjicit eadem sententia dixisse Horat. iii. Od. 6.

37. 'Sed rusticorum mascula militum Proles.' *Bong.*

Cum de regno ambigerent] Liv. xxi. 31. 'Regni certamine ambigere.' Terent. Heant. iii. 1. 93. 'Vicini nostri hic ambigunt de finibus.' Festus in v. *Silvi*. 'Quum inter eos de regno ambigeretur.' *Gron.*

Concordare] Nam alias natura 'in-sociabile regnum,' Tac. A. xiii. 17. 'Nec regna socium ferre nec tedæ sciunt,' Sen. Agamemn. 259. *Bern.*

§ 2 *Virtute et nobilitate, &c.*] Hinc intelligitur, quid sibi velint ista Val. M. vii. 3. Ext. 2. 'Darius sex adjutoribus ejusdem dignitatis assumtis,' &c. qui locus a V. cl. Casp. Gevartio Elect. i. 1. optime restitutus explicatusque, crucem doctis fixit hactenus. *Idem.*

§ 4 *Pactique, &c.*] Herod. explicatus iii. 84. et seqq. *Idem.*

Inter solis ortum. Antiquiores edd. habent *ante s. o.* Herodotus, ἡλίου ἐπανεσθλάντος, et ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνίστασι. Quibus magis congruit *inter s. o.* quod ex Mss. hausit Bongar. quam alterum illud. Nam *inter s. o.* nihil aliud est quam, dum sol oritur. *Vorst.*

§ 5 *Solem Persæ unum Deum esse, &c.*] 'Ne,' ut ait Ovidius alibi, 'cadat [detur] celeri victima tarda Deo.' 'Ratio enim victimarum,' quemadmodum scribit ad Virgil. Servius, (ibi 'Meritos aris mactavit honores,') 'fit pro qualitate numinum: nam aut hæ immolantur, quæ obsunt eorum muneribus, ut porcus Cereri, quia obeat fragibus: hircus Libero, quia vitibus nocet: aut certe ad similitudinem, ut Inferis nigras pecudes, Superis albas,' &c. Porro huj. Dei antistes femina erat, cui pudicitia perpetua servanda erat: ipse Just. x. 2. 'Ut honeste negaret [Artaxerxes rex Persarum, puta] quod temere promiserat, Solis eam [Aspasiam] sacerdotio præfecit, quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia imperabatur: nomina-bant autem 'Mithren' a. 'Mithram.' Lutatius Grammaticus ad illud

Statii: 'Indignata sequi torquentem cornua Mithram:' 'Sol,' inquit, 'ap. Achemænios Titan, ap. Assyrios Osiris, ap. Persas, ubi in antro colitur, Mithra vocatur.' Unde intelligere licet istum Claudiani locum: 'Et vaga testatur volventem sidera Mithram.' Itemque alium Scriptoris nondum editi de Vita Alexandri Magi: 'Persis tamen multa contentio erat cupientibus regem [Alexandrum] in regno Persico sepelire, proque Deo Mithra religionibus consecrare.' Strab. lib. xv. Τιμῶσι [Πέρσῳ] δὲ καὶ ἡλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν. Qui tamen idem Strabo, quod ipse sibi contrarius, per oblivionem indubie, ut et elegantiss. Lips. censet, eod. xv. lib. scriptum reliquit: 'Ὅσον τε θίωσι τῷ Ἀρεί, ὃν Πέρσαι σέβονται θεῶν μόνον, in causa fuit, cur temerarii quidam et præposterii emendatores ap. Curt. quoque nostrum v. 13. etiam cum planu imæ cavæ reponerent: 'Ipse [Darius] cum ducibus propinquisque agmina in armis stantium circuibat, Solem, Martem, sacrumque et æternum invocans ignem, ut illis dignam vetere gloria majorumque monimentis fortitudinem inspirarent.' Ubi *Solem Mithram* legend. ad eund. Curt. ante annos septem octo docti: nunc eo revertor, ut equum Soli Persas immolare solitos affirmem: sicut præter allegatos jam etiam Xen. attestatur, cum lib. iv. περὶ Κίρου Ἀναβάσας. Καὶ Ἰντων, ὃν εὐχάρη παλαίωτερον, δίδωσι [ἔνοφῶν] τῷ κομμάτῳ ἀναδρέψαντι καταθῆσαι, ὅτι ἤκουσαν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ ἡλίου, δεδωκὲς μὴ ἀποθάνειν, tum lib. viii. Κίρου παῖδ. Πρώτον μὲν ἤγγονο τῷ Δα ταύροι πάγκαλοι εἰς τέσσαρας. μετὰ δὲ τούτους, Ἰντοι ἤγγονο θῦμα τῷ ἡλίῳ. Atque hunc Persarum morem observasse etiam Massagetæ auctor est Strabo lib. xi. ubi ait θεῶν δὲ ἡλιον μόνον ἡγοῦνται, τοῦτε δὲ ἱεροθυτοῦσι. Contra vero Romanis equus victima quidem fuit, sed non Soli; verum originis suæ, ut volebant, auctori Marti, sacra. 'Quod,' ut ait Festus,

'per ejus effigiem Trojani capti sint: vel quod eo genere animalis Mars delectari putaretur.' Sed nimis hic sum: nisi quod volui stabilire, quæ olim recte a me ad Curt. notata, temere, ut levissime dicam, a sciolis quibusd. reprehensa, et ut parum certæ fidei in disquisitionem revocata sunt: nunc pergo agere, quod ago. *Mod.* Hoc ipsum Strabo lib. xv. p. 508. Macrobi. i. 6. et alii confirmant. At id. Strab. sub fin. lib. xv. Martem unum Persas Deum colere tradit: et Curt. iv. 13. 17. Martem a Dario facit invocatum. Sed Strabonem sui ipsius oblitum erroris arceffit Lips. Not. xcvi. ad Tac. vi. A. Curtio veterem, h. e. suam lectionem restituit *Mod.* pro *Martem* sc. *Mithram* seu *Mithram* legendo. Sic enim Persas Solem appellare solitos, ex eod. Strabone, Suida, et pluribus notum est. Huj. Dei antistitem perpetui pudicitie feminam fuisse, patet ex Auctore x. 2. 2. *Bern.*

Et equos, &c.] Ita Xen. Cyrop. viii. 219. D. et Anab. iv. 333. B. Pausan. in Lacon. iii. 201. 14. Rationem reddit *Qv. l. f.* 'Placat equo Persis radiis Hyperiona cinctum: Ne detur celeri victima tarda Deo.' Quomodo et Herod. lib. i. ext. Massagetæ ait, equos ideo Soli mactasse, 'quod Deorum perniciosissimo e quadrupedibus omnibus perniciosissimum conveniret.' At Romanis equus non Soli victima, sed Marti, 'quod per ejus effigiem' [*&c. v. sup.*] Festus in *Equus*. Id. de Mysis Flor. iv. 12. 17. Add. Pontani Progymn. iv. 76. *Bern.*

§ 8 *Darii equus]* Unde postea Dariam in sigillo habuisse sculptum equum, per quem hinnitum edentem rex factus fuerat, a Schol. Thucyd. est notatum. *Id.*

12 *Tanta patientia cessasse eo, quod]* Bong. edidit *eos*. Sed prætuli lect. quam idem in variantibus e Ms. monstrat. Sc. hoc erat incredibile, proceres illos, regno, quod sum quisque vite periculo Magis eripuerat, æquo

animo uni Dario cessasse. 'Cedere alicui regno,' dicit Anctor etiam xxix. 2. 6. et 'Cedere regnum' x. 2. 3. Freinsh. ita mallet: *eo, ob quod.* Vid. et Acidal. in Vell. p. 244. *Bernec.* *Bernec.* auctoritate unius cod. quem vidit Bong. scripsit *eo*, cum alii, tum typis expressi tum Mss. haberent *eos*; sc. verbo 'cedere' adjiciend. putavit casum sextum rei, qua illi cesserint. Verum reputand. erat, casum quantum personæ abesse itid. non posse. Ego quidem facilius concozero, si casus sextus aut quartus rei absit, quam si casus quartus personæ: casus enim sextus aut quartus pronomini quo res notetur commode subaudiri potest, quoniam pronom. relativum 'quod' sequitur. Plena locutio foret, 'tanta patientia cessasse eos illud' vel 'illo, quod:' dicitur enim utrumque, 'cedere aliquid' et 'cedere aliquo.' Jam frequens plane est ante pronom. relativum omitti subaudiendumque relinqui pronom. demonstrativum. Nepos ii. 9. 1. 'Quod ætate proxima erat, qui illorum temporum historiam reliquerunt.' Ubi ante 'qui' subaudiend. est, illis. Id. x. 9. 5. 'Miseranda vita, qui se metui malunt.' Ubi ante 'qui' subaud. eorum. *Vor.*

§ 13 *Quamquam præter formam... hoc imperio dignam]* Delendam esse arbitror partic. istam *hoc*; debet enim esse enuntiatum universum de quovis imperio, non de uno aliquo; cum præsertim facile appareat Instinum sese cogitatione referre ad decantatissimum illum Ecripidis locum, in quo gravis et plena dignitatis forma dicitur 'digna imperio' s. tyrannide. *Fab.*

§ 14 *Cyri regis filiam, &c.]* Atqui duas Cyri filias Atossam et Artystonam, nec non Parmyn Smerdis, et Phædimam Otanis, filiam, Dariam duxisse refert Herod. iii. 88. Sed harum principes fuit Artystona Dario maxime adamata, cujus etiam imaginem ex auro solido compactam ha-

bult. Herod. vii. 69. An forte rescribend. h. l. *filias*? Bern. Vox *regis* est a mala manu, nec Mss. Codd. Bongarsii illam agnoscunt, uti nec duo Voss. Codd. Gron.

Regalibus nuptiis] Sic inf. xiii. 6. 4. et Tac. Ag. 6. 'Domitiam, splendidis natalibus ortam, sibi junxit; idque matrimonium ad majora nitenti decus ac robar fuit.' Hoc spectans et Lycus ap. Sen. Herc. F. 345. 'Una sed nostras potest Fundare vires, juncta regali face Thalamisque Megara; ducet e genere inclyto Novitas colorem nostra.' Debeo locum hunc indicio nob. Alb. Sebisii, cujus sublime iudicium et meliorum autorum accurata lectio sæpe hic nobis subsidio fuere. Ita ap. Appian. 455. d. Cato vociferatur 'imperia parari nuptiarum lenociniis.' Bern.

§ 15 *Zephyrus*] Græcis Herod. Plut. 'Zopyrus;' π in φ. Ut iii. 4. 'Phalanthus,' qui aliter est 'Phalanthus,' et in Prologis 'Pœni' 'Phœni' dicuntur: sunt autem a Phœnicibus. Bong.

Zopyrus] Sic enim Herod. iii. 153. et seqq. Plut. Apoph. Reg. c. 3. et alii id nomen scribunt, *Zērypos*; Bongarsius, nec male, *Zephyrus* e Mss. expressit. Affines enim literæ sunt π et φ, sæpeque mutantur invicem: ut 'tropæum' et 'trophæum.' Sic iii. 4. 12. 'Phalanthus,' qui aliis est 'Phalanthus.' Ceterum huic facinori non absimile quid habet Flor. i. 7. 6. Bern.

§ 16 *Transfuge titulo, &c.*] Saxo ii. p. 22. init. 'T. t. oppidum petit:' v. p. 88. 50. 'Trothonem t. t. petens:' xiv. p. 252. 45. 'T. t. Olavum petivit.'

§ 17 *In regni petitione*] Ita unus etiam ex Mss. nostris: alii aut *sortitione* aut *sortitione* pro *petitione* habent: adeo ut omnino legend. putem: in *r. sortitione*: maxime, cum et ante dixerit: 'Ipsi igitur viam invenerunt, qua de se iudicium religioni et

fortunæ committerent,' &c. *Modius*. Ita Mss. fatente et Modio, qui tamen *sortitione* legend. contendit; maxime cum n. 3. dicat Auctor: 'Ipsi,' &c. Verum hoc ipsum Zopyrus queri se simulat, in regni petitione non virtuti et iudicio hominum, sed auspicio sortitque, fuisse locum. Ad hæc si valeat emendatio Modii, sequetur sortitionem aliquam virtute et hominum iudicio regi: quod contra est. 'Sors deerat ad parum idoneos,' ait Tac. A. xiii. 29. 'Sorte et urna mores non discernuntur,' Id. H. iv. 7. Quidam impressi *portione* legunt, pro quo Sichert. in Ed. Basil. *partitione* mallet, contra mentem Auctoris et competitorum regni. Bernegger. Quidam impressi habent *portioni*. F. olim per compendium fuit scriptum *portione*, pro *postulatione*; et videri debet, quodnam vere sit Justinus, hoc, an, quod nunc legitur, *petitione*. Nam alterutrum est glossatoris, et, si meum interponere iudicium debeo, id ipsum, quod in textu hodie comparet. Schef. Mirum qui hoc viro docto potuerit in mentem venire. 'Petere regnum,' 'magistratum,' Latinis dicuntur, qui illa ambiunt. Sed quis unquam audivit candidatos 'postulare,' aut 'flagitare,' magistratus? Recte Cic. Phil. ii. scribit 'petere' consulatum in laude poni, 'rogare' vero in vitio. Si 'rogare' in vitio ponitur, quid de 'postulare' existimand. sit omnes intelligunt. Græv. Saxo xiii. p. 243. 24. 'A quo se in regni petitione superatum videbat.'

§ 19 *Hortatur ne*] Ne est in antiquioribus edd. Bech. Maj. Sich. quomodo Terent. in Hecyr. 'Hortor ne cujusquam misereas.' Bong. tamen maluit *non*; subaudit, ante illud, ut. Vorst. Junt. quoque *ne* præ se fert. Græv.

§ 21 *Consulto*] Mss. habent *ex c.* quod præfero vulgaris, quia solet addere præp. Noster, quam omittunt alii, quod et supr. notavi. Schef.

§ 22 *Ad postremo*] Al. Ed. *Ac p.*

Utrumque minus bello. Legerem *Ad postremum*, ut sæpe alibi. *Faber*. Ex Junt. recepi *Ad postremum*, quod Oxoniensibus placuit ex Ma. et T. Fabro ex conjectura. *Græv.*

Exercitum Dario prodit] Similem proditorem, vel geminam potius, ipse Darius, in Sacas movens, passus est a Risace equisone quodam Saca,

referente Polyæno VII. Strateg. p. 491. *Bern.*

§ 23 *Quod sequenti volumine referatur*] Quidam habent *refertur*, alii *referam*. Quæ varietas lectionis facit, ut pœne credam, esse hanc appendicem non Justinî, sed alterius ejusdemque, cum præsertim nihil simile occurrat cett. in libris. *Schef.*

LIBER II.

CAP. I. § 1 *Quæ satis ample magnificæque fuerunt*] Eadem verba usurpat et Sall. Cat. 8. 2. de Atheniensibus. Scythicum autem Darii bellum et Herodotus occasionem dedit res Scythicas altius repetendi initio lib. IV. *Bongars.* Add. Diod. II. 43. Arrian. IV. princ. Niceph. Gregoram lib. II. post princ. *Bern.*

§ 2 *Nec virorum imperio*] Uterque Cod. Ms. Voas. vocem postremam ignorat, ut nec in suis invenit *Bong.* *Gron.*

Quam feminarum] Sc. 'ne quis sexus a laude cessaret,' ut ait Flor. I. 10. 9. *Bern.*

§ 3 *Amazonum*] De quibus multa Diod. II. 44. Appian. in B. Mithrid. Noster inf. c. 4. et alii. Alb. Krantz. lib. I. Hist. Suecicæ cap. 6. eas origine Gothicas, h. e. Germanas, fuisse contendit. At Strab. II. p. 348. et Arrian. lib. VII. p. 156. hoc mulierum genus unquam exstitisse negant. De his accuratissime Reinæc. tom. I. p. 219. *Bernæc.* Amazonum quinam veterum mentionem fecerint, easque exstitisse vel affirmant vel negent, studiosè observavit, et ad Curtii VI. 5. 24. docuit, Freinsh. *Vor.*

§ 5 *Scytharum gens antiquissima*] Herod. tamen IV. 5. ipso Scythas ait dicere, *ροδρωτες ἀνδρῶν τῶν ἰσθμῶν οὐκ τὸ σφέτερον*. Et de gentis anti-

quitate Ægyptios non cum Scythis, sed cum Phrygiis, certasse refert II. 2. quod confirmat in Eutropium Claudian. II. 261. Sed Marcellin. XXII. 34. 'Egyptiam gentem,' inquit, 'omnium vetustissimam, nisi quod super antiquitate certat cum Scythis.' *Bongars.* Similem contentionem inter Athenienses et Argivos memorat Isocr. Panathen. *Bern.*

Quamquam, &c.] Damasc. in Vit. Isidori ap. Phot. Bibl. Cod. CCXLII. p. 1027. *Ἀγύπτιοι τοίνυν οὗτοι μὲν παλαιότεροι ἀνθρώπων εἰσιν, ὥς ἀκοῇ γινώσκωμεν, ὁλίγον τι πᾶσιν οὐδέτεροι οὐτὼ ἐστὶν ἡφιστάθη, ὥς οὐχὶ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λεγόμενου τε καὶ γραφόμενου.*

Contentio] Quam pluribus exponit Otho Henr. in Indico c. 13. *Bern.*

Vetustate fuerit] Angl. *fuil*. Cic. Orat. pro Marcello: 'Quamquam iste tuus amicus nunquam his angustis contentus fuit.' Vid. Vallam II. Eleg. 21. *Schef.*

§ 6 *Non modo primæ gentis homines*] Pro, non modo non. Cic. II. Off. 13. 'Non modo illi invidetur ætati, verum etiam favetur.' vid. Mureti Var. Lect. x. 7. Sic inf. IX. 2. 6. Cic. pro Cluent. 34. 8. Liv. XXIX. 19. 11. *Bernæc.* Ita IX. 2. 6. 'Ne sumtum quidem viæ, non modo officii pretia, dederit,' pro, non modo non officii pretia, dederit. Sed hoc interest, quod 'non modo' hic sequi-

tur, 'ne' antecedit; cum in altero illo 'non modo' antecedit, 'ne' sequatur. Rursum xl. 8. 4. 'Non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi, inveniretur;' pro, non modo non spes rem. Atque ita passim et alii. Liv. i. 40. 'Regnare advenam, non modo vicinæ, sed ne Italicæ quidem, stirpis.' Vor.

Generare homines] Ita mox inf. n. 18. Persuaserunt enim olim sibi profani Gentiles, ut etiamnum hodie Sinenses, homines initio cum ceteris animantibus, non a Deo conditos, sed e terra, stirpium adinstar, ortos. Vid. Diod. i. 7. Eo spectat Atheniensium gloriatio, quam Diogenes Cynicus his cum muribus et lumbricis communem dicebat, esse se *αἰρώχθους*, h. e. ut Noster inf. ii. 6. 4. ait, 'eodem in-natos solo.' Sed huj. profanitatem sententiæ refutat Lactantius de Falsa Relig. ii. 12. *Bernac.* Sic paulo post: 'Quanto prior quæque pars terrarum siccata fuit, tanto prius animalia generare coepisse.' Virgil. ii. G. 'Cum primum lucem pecudes hausere, virumque Ferrea progenies duris caput extulit arvis.' Vor.

Tueri] Cic. xiii. Fam. 11. 'Sarta tecta ædium sacrarum locorumque communium tueri:' et i. Verr. 50. 'Ædem Castoris P. Junius habuit tuendam.' Jctus Valens in L. 12. D. de Legat. iii. 'Stichus liber esto; et, ut eum heres artificium doceat, unde se tueri possit, peto.' Eadem ratione *tutelam* usurparunt optimi quique, ut inf. xvi. 8. 'In tutelam classis tributum describere:' et Sen. ad Helv. 9. 'Terra vix ad tutelam incolentium fertilis:' et Celsus in L. 30. D. de Legat. ii. 'Reip. lego in tutelam viz.' *Grenov.* 'Tueri' idem hic est quod, alere, sustentare. Cic. pro Deiot. 'Antea alere majores copias poterat, nunc exiguas vix tueri potest.' Nep. Epam. 'Amicorum in se tuendo caruit facultatibus.' Vor.

§ 8 *Nulla terra feracior*] Fertilitatem Ægypti prædicant et Isocrates in Laudat. Busiridis, Joseph. B. Jud. v. 11. &c. Egesipp. iv. 27. Tac. H. iii. 5. Plin. Paneg. c. 30. et 31. cum aliis. *Bern.*

§ 9 *Ubi educari facillime possent*] Sic et Junt. Non audiendi sunt illi codd. qui expungunt *facill.* Ægyptiorum hoc fuit argumentum: Credibile esse, ibi primos homines prodixisse, ubi facillime potuerint propter cœli et soli benignitatem educari. *Facill.* est, in magna rerum affluentia, quas ibi fert terra in tutelam hominum. Illa soli fecunditas quam prædicant Ægyptii in verbis præcodd. significatur. Porcius Latro in Vita Terentii: 'Nihil Publius Scipio profuit, nihil illi Lælius, nihil Furius. Tres per idem tempus agitabant nobiles facillime.' Ipse Terent. Adelph. iii. 4. 'Quam vos facillime agitis, quam estis maxime Potentes.' Theocr. Idyll. xi. 7. *Ὁβρι γοῖν πότιον διὰ τὸ δὲ Κόκλῳ δὲ παρ' ἡμῶν.* Sic *Cyclops ap. nos facillime vixit.* Græv. Angl. non agnoscit *facill.* et sane priora docent argumentum Ægyptiorum hoc fuisse: Homines primum natos ibi, ubi primum potuerint educari; in Scythia quia tum nondum fuerant inventa vestimenta contra frigus. De facilitate vel difficultate educandi sermo fuit nullus. *Schef.*

§ 11 *Animalia quæque generasse*] Junt. sic recte, quod et Oxon. Ms. fidem secuti probarunt: vulgo, *quæque* g. Græv.

§ 12 *Quanto cœtum, &c.*] 'Ingenia hominum ubique locorum situs format,' Cnrt. viii. 9. 26. 'Posito cœli corporibus habitum dat,' Tac. Ag. c. 11. Quem l. insigniter illustrat Grut. Diss. xlv. ad Tac. Addendus Erasm. Adag. 'Mores hominum regioni respondent:' et Veget. i. 2. *Bern.*

Ingenia duriora] Ingenium durum h. l. est, firmum, solidum, et quod s. spe s. metu haud facile permoveatur. *Fab.*

§ 14 *Illuvies aquarum*] Gronov. ad Liv. l. 4. scribend. censet et hic et in cap. 6. huj. lib. *eluvies*; quia 'illuvies' sordes sinit exterius adpersæ, 'eluvies' vero inundatio. Græv. Alii emendant *eluvies*. Vid. quæ notabo ad cap. 6. *Schæf.*

Ignis, &c.] Sen. vi. Benef. 22. 'Ignis cuncta possideat, quem deinde pigra nox occupet.'

Utriusque primordii Scythas origine prætere] Errare illos puto qui huic lect. acquiescunt, cum 'primordium' et 'origo' idem sint. Id quoniam verum est, si quis dixerit, 'Scythas utriusque primordii origine præstant Ægyptiis,' rem ridiculam dixerit; tantundem enim est ac si dicat, 'Utriusque primordii primordio,' &c. Quod ut ineptum est, ita et explodend. judico. Sic autem emendari hic l. posset: *utriusque primordii Scythas rationes præstare Ægyptiis*. At 'ratio' et 'argumentatio' idem plane valent, et ita Cic. millies locutus est. Itaque hoc dixerit Just.: 8. ab aqua s. ab igne argumentum duxeris, &c. Scythas vincant necesse est. Ceterum paulo superius, ubi legitur *illuvies*, scribend. omnino, *eluvies*, ex observatione et iudicio Gronovii. *Fab.*

§ 15 *Si ignis prima possessio rerum fuit*] I. e. si ignis primo omnia possedit. Estque hic 'possessio' pro possessore. *Vor.*

§ 17 *Quod si omnes, &c.*] Quod jam a me proferetur, id, opinor, non negligenter transilierint, qui sciunt bene et accurate legere. Postquam in priore parte periodi dixit Just. 'decurrentibus aquis,' in altera ponit *eandem aquam*; idque cum nimis nimisque vitiosum sit, scriptum ab eo fuisse existimo non *eandem*, sed *stantem*; quæ huic rei, qua de agitur, valde propria est, nisi si *stagnantem* malis, quod magis etiam proprium fuerit; nam aqua stagnans est aqua reses. *Vor.*

§ 19 *Scythiam adeo editiorem*] Virgil. i. G. v. 240. 'Mundus ut ad Scythiam Riphæasque arduus arces Consurgit; premitur Libyæ vexans in Austros.' Sed constat inter Mathematicos, in globo nullum esse alio editiorem locum. *Bong.*

§ 20 *Ægyptum autem (quæ tot regum)*] Mirum quomodo hic l. si ita legatur, sit intelligendus. Ut primum seposita parentesi verba ordinemus: *Æg. aut. nec pos. vid. hom. vet. ult. quæ sive exagger. reg. sive N. tr. l. terr. rec. vid.* Quis horum verborum sensus, scire velim. Parenthesis adhuc obscurior, maxime in his verbis: *nihilom. colli, nisi excluso N. non pot.* Quidam pro *excluso* reposuerunt *ex-pulso*; verum ead. obscuritate manente sensus. Ego, quod ad hæc ultima verba attinet, conjunctionem nisi expungerem: sed lectores iudicent; nam ego me explicare non possum, indicare tamen dignum existimavi operæ pretium. *Glar.*

Ægyptum, &c.] Strato quidam ap. Strab. lib. i. p. 34. *Ægyptum* ait τὸ παλαιὸν θαλάττην κλέψουσα, &c. *Bong.* Et sane, quod statuerent vet. *Ægyptum* ex limo, quem Nilus vehit, accumulato et exaggerato natam, exinde 'Nili donum' eam appellarunt. Enstath. in Dionys. Perieg. p. 31. pr. Videndi Herod. ii. 5. Aristot. Meteor. i. 14. Plin. ii. 35. Sen. N. Q. vi. 26. Quibus contradicit Brodæus Miscell. iii. 5. ubi ait, nec 10. quidem mundi stantes ad spatium istud humo explendum sufficere. *Berneccer.* Sed falsissimam esse hanc opinionem pluribus docet Bochart. Geogr. Sacrae iv. 24. *Græv.*

Tot fossis comitis] Sic merito Gronov. legend. censet ex antiqua edd. suffragante Junt. Ead. in verbis præcedd. *adversus vim decurrentium aquarum tantis instructa molibus*: optime, si vet. libri adsentiantur. Vulgati: a. v. *incurr. a. t. structa m.* Sed *Ægyptum*

struere molibus, quam Latine dicatur, viderint, qui vulgatam defendunt. *Græv.*

Tot fossis concissa] Antiquiores typis expressi *conciisa*: quod magis placet, neque mutand. fuisse videtur. *Legend.* ita iudicat et Gronov. ad *Plin.* xxxiv. 8. citatque illud *Cæsaris* iii. B. G. 'Pedestria itinera concisa æstuariis.' *Vorst.* Alii et Gronov. *conciisa* legunt, quod et *Vorstio* probatur. Ego nihil mutem. *Schef.*

Cum his arceantur, illis recipiantur, aqua] Huc respiciens *Isocrates*, in Laudatione *Busiridis*, 'Ægyptios' dixit 'imbrium simul et siccitatem, quorum aliis Jupiter promus condus est, per se ipsos potestatem habere:' dum sc. Niloticas aquas, quæ vicem imbrium Ægyptio præstant, pro arbitrio vel fossis in agros suos derivant, vel objectis molibus arcent. *Bern.*

Hominum vetustate ultimam] Terra 'hominum vetustate ultima' est, quæ prima homines habuit: *ultimum* enim etiam illud dicitur quod est omnium primum. *Virgil.* vii. *Æn.* 'Tu sanguinis ultimus auctor.' *Cic.* pro *Arch.* 'Pueritiæ memoriam recordari ultimam.' *Vor.*

Aggerationibus regum] Inde *Titulus Codicis* 'de Nili aggeribus non rumpendis.' *Cic.* 'moles' vocat 'oppositas fluctibus,' *Off.* ii. 4. *Bong.*

Quæ sive exaggerationibus regum, sive Nili trahentis limum, terrarum recentissima videatur] Edidit ita *Bernecc.* secutus, credo, *Bongarsium*. At *Gronov.* ad *Sen. Herc.* *Æt.* 1260. *Codd.* *Mss.* et meliores *Edd.* ait habere sic: *quæ agg. reg. sive N. l. l.* ut prius *sive abist*; quomodo *inf. lib. ix.* 'Ducenta millia Persæ, eo prælio, sive naufragio, amiere:' et *lib. xxxviii.* 'Eosque variis exhortationibus ad Romana bella, sive Asiatica, incitat:' et *lib. xlii.* 'Captivi ex Crassi, sive Antonii, exercitu recollecti.' Porro in Antiquioribus *Edd.*

Bech. et *Sich.* reperio *exagg.* ut sit una vox. At *Bernecc.* maluit *ex agg.* cuius causa non apparet: neque enim Latine dici videtur, *Ægyptus terrarum recentissima videtur ex agg. regum*; sed, si vocula *ex* locum habere debeat, dicend. fuerit, *ex agg. regum apparet, Ægyptum terrarum recentissimam esse.* Ceterum *agg.* vel *exagg. regum Ægyptus terrarum recentissima videtur*, recte dicitur: est enim *agg.* pro, propter aggerationes. *Vorst.* Non placet quod existimant, *exagg.* conjunctim legend. Neque proba conjectura, quando putant haud Latine dici *exagg.* et, si præp. adhibenda esset, scribend. fore *ex agg. reg. apparet.* Debet certe, etiam, si vel conjunctim legatur, ablativus regi non a verbo, sed a præp. sive appositus, sive subintellectus, quod jam dudum *Sanctius* et ex ipso *Sciopp.* docuere. At vero ea alia non potest esse, quam *ex præp.* Quod quodammodo agnoscunt ipsi, quando ablativum reddunt per, propter aggerationes. Quod enim hoc est aliud, quam *ex agg.*? Quomodo non uno l. ap. alios etiam illud *ex* usurpatur. Neque si legatur divisim, illud 'apparet' quidquam valet h. l. Stant per se, *terra ex agg. regum, terra ex agg. Nili*, significantque talem terram, quæ est terra, quæ terra extitit et facta est ex aggerationibus, s. quod idem est, per aggerationes, sive propter *agg.* istas. *Schef.*

Nili trahentis limum] *Angl.* quoque h. modo: sed observat notator, alibi legi *trahens*, quod intelligend. foret de terra, et videtur hoc convenientius. Terra enim debet trahere, ut evadat major, non flumen. Nisi velle dicere, illud *trahentis* esse positum non pro, attrahentis; verum, abstrahentis. *Schef.* *Cett.* librorum lectio *N. trahentis l.* longe est prior et certior. *N. trahentis l.* est id ipsum quod *Diod.* de hoc fl. dicit: *Τὸν Νεῖλον τὴν ἐξ Αἰθιοπίας ἰσὺν καταφέροντος. Νίλῳ*

ex *Æthiopia linum secum ferentis*. Curt. III. 11. de Marsya: 'Inde diffusus circumjectos irrigat campos, liquidus et suas ondas trahens:' lib. IV. 9. de Tigri: 'Multorum torrentium non aquas solum, sed et etiam saxa, secum trahens.' *Græv.*

CAP. II. § 1 *Ripæis*] Non temere factum, quod scripserit librarius; ita jusseram, et ita scribi debet, non *Ripæis*, quod ille tamen Pseudo-Servius probat, nugator mirificus. Ita 'trophæum' in omnibus fere libr. reperias, et error est tamen ridiculus, etiam si ita Gallice pronuncietur. *Fab.*

Phasi flumine] Ita legend. etiam contr. libros, qui habent *Ithasi*. De *Phasi* vid. Plin. VI. 4. et Solin. cap. 20. et libellum de Flaminibus nomine Plutarchi editum. De *Scythiis* præter Herod. lib. IV. vid. Diod. lib. II. et Strab. lib. VII. ubi eorum integritatem multis prædicat, de qua Horat. III. Od. 24. Vid. et pauca ap. Marcellin. XXII. 19. et cf. quæ XXXI. 5. et seqq. de Hunnis scribit et Alanis, quos cap. 7. 'discurrere' ait 'latrocinando et venando.' Ita enim videtur locus ille supplend. *Bong.*

§ 4 *In plaustris*] *Ἀμαξίστοι*. 'Plaustra' autem ait 'coriis tecta,' pro quo Marcellin. XXII. habet 'corticibus,' nescio an recte. *Bongars.* Unde *Scythæ Ἀμαξίστοι* et *Ἀμαξίστραι*, h. e. in *plaustris viuentes*: item *Ἀμαξίστοι*, domos suas in *plaustris habentes*. *Bern.*

Coriis] Vix inhibeo manum rescriptarientem *corticibus*: quæ vox e *curribus*, quod *coriis* in Ms. quodam superscriptum *Bong.* affirmat, facili literarum ductu formatur. Certe *plaustra Scythica 'corticibus' tecta* facit et Marcellin. XXII. 19. Idemque XXXI. 2. 'Alanos' ait 'vagari supersedentes *plaustris*, quæ operimentis curvatis soliticum [tanquam imbricibus] per solitudines conserunt.' Hippocr. de Aëre, Locis, et Aquis p. 74. 12. tradit currus illos *Scythicos* coactilibus ex

lana crassa compactis esse obductos. Ibid. alia multa de victu cultuque *Scytharum* invenias. *Bern.*

§ 5 *Justitia gentis*, &c.] *Δικαιοσύνη* Homero II. XIII. 6. Strabo VII. p. 209. et Arrian. IV. pr. Ideo inf. XII. 1. 17. 'gentem innoxiam' dicit. *Bongars.* Ceterum de priscis Romanis similiter Sall. Cat. c. 9. 'Jus bonumque apud eos non legibus magis quam natura valebat.' De Germanis Tac. c. 19. 'Plus ibi boni mores valent, quam alibi bonæ leges.' Idemque in universum de vetustissimis mortalium, A. III. 26. Burdelot. in Petron. P. 376. *Bern.*

Ingeniis] 'Ingenium' vocat, quod paulo post 'naturam.' Nævius: 'Ite acta in frondiferos lucos, ubi Ingenio arbusta nata sunt, non obsita.' Notavit ad Anson. Scaliger I. 23. Petron. 'Crines ingenio suo flexi.' Tac. A. III. 26. 'Cum honesta suoapte ingenio peterentur:' alii. *Bongars.* Sall. H. lib. III. 'Pugna ingenio loci prohibebatur.' Et lib. V. 'Insulæ suoapte ingenio alimenta mortalibus gignunt.' ita Flor. II. 6. 27. et II. 17. 5. *Berneccer.* Paulo post: 'Hoc illis naturam dare.' Ergo 'ingenium' hic pro, natura. Qui vocabuli usus et ap. alios observatur. *Vorst.*

§ 6 *Quid saluum esset*] Ita Vett. Edd. Mstorum traduces. Melius, opinor, quam quod *Bong.* eddidit, *quid inter silvas superesset*? Nam ratio ista generalis est, non silvarum propria. Add. quod non in 'silvis,' [ubi vehiculorum incommoda vectio] sed planitie morari soliti *Scythæ*: unde 'campestres' eos vocat Horat. III. Od. 24. *Berneccer.* Mss. *quid inter sylvas superesset*. Edd. vett. *quid saluum esset*, quas sequitur *Bong.* Sed *inter sylvas*, quod retinent omnes Mss. non erat ejiciend. sed reponend. suo l. cum Junt. ap. quos recte legitur: *Nullum acies apud eos furto gravior, quippe sine tecto munimentoque pecora et armenta inter sylvas habentibus quid*

solum esset, si furari liceret? Hærent hic viri eruditi sine causa. Nam *inter sylvas* Latinissime dici pro, in sylvis, non puto exemplis hoc declarand. cum obvia sint et trita. Nec frustra *inter sylvas* additur. Quid saluum esset, si furari liceret, cum sine tecto munimentoque in sylvis perpetuo degant cum pecoribus, in *sylvis*, inquam, in quibus facilius fures possunt latere, et grassari minore cum periculo in illic agentium bona? Hinc semper *sylvæ* et luci fuerunt receptacula latronum, aliorum facultatibus et vitæ insidiantium. Propterea callium et saltuum cura Romanis mandabatur magistratibus. Hæc itaque verba *inter sylvas* augent id quod dixerat, Scythas non furari, quamvis furandi fenestram quasi aperiant *sylvæ*, in quibus cum pecoribus vivant semper sine ullo tecto et munimento. Mss. quoque tres Angl. stabilunt hanc scripturam, quamvis *inter sylvas* non his verbis adjecta sint, sed seqq. Sic enim in illis extare testantur Oxonn. *sine t. munimentoque pec. et arm. hab. quid sal. inter sylvas superesset, si fu. li.* Et sane hæc quoque non potest damnari lectio, quamvis illorum libr. quos Ald. et Junt. sunt secuti, sit elegantior. Græv. Antiquiores Edd. Junt. Bech. alique, *sine t. munimentoque*: quod magis placet. Porro pro *quid sal. esset*, Bong. ediderat *quid inter sylvas superesset*. Quod adeo non probatum fuit Berneccero, ut id *inter sylvas* prorsus eliminaret. Verum genninum illud satisque commodum esse, dummodo inter proximæ præcedentia consistat, ostendit Ed. Junt. quæ, ut cl. Græv. testatur, sic habet: *sine t. munimentoque pec. et arm. inter sylvas hab. quid sal. esset?* Vorst. Bong. ex Mss. pro his ediderat, *quid inter sylvas superesset*. Græv. reponit, *pec. et arm. inter sylvas hab. quid sal. esset*: quod et Vorstio probatur. At ego vellem respondissent objectioni Berneccerianæ, qui dicit non

ex eo nihil potuisse salvi esse, quod haberent pecora inter silvas, sed generatim, quod haberent sine munimento, et ideo illud *inter sylvas* otiosum esse. Addo, quod ne quidem satis commode dicatur *arm. habere inter sylvas*, pro, in silvis. Mihi lectio Bongarsii videtur optima, sed paulo aliter explicanda, quam accepta est a Bernecc. videl. ut illud *superesset* non intelligamus simpliciter, sed cum respectu ad victum, quem vult nullum potuisse habere, si furta fuissent frequentia, et addit rationem, quia habitabant *inter sylvas*, ubi nulla alia dabantur alimenta, quam ex solis pecoribus. Ut quid tale voluisse Nostrium credam, facit quod in Mss. legatur, *pec. et arm. et alimenta hab. vel pec. et alimenta hab.* liquet enim, præcessisse quid de alimentis, quod ostenderit non potuisse ea haberi sublati pecoribus in ista silvarum feritate. Unde quoque putem locum totum ita esse scribend. *quippe sine t. munimentoque pec. et arm. alimenta hab. quid inter sylvas superesset, si fur. lic.* Eleganter *arm. habentes alim.* de his, qui pecora sua et armenta adhibent in alimenta, qui alimenta ex his capiunt. Schef.

§ 7 *Aurum et argentum non perinde aspernantur*] Ita Vett. omnes. Tac. de Germanis, cap. 5. 'Possessione,' inquit, 'et usu [auri et argenti] hant perinde afficiuntur.' Bongars. Edd. quædam vett. et e Bong. Mss. unus, f. melius, *per. asp. ac r. m. a.* Qualis antithesis est etiam L. I. C. Theod. de Annon. et tribut. 'Anferri id sibi cum tanta instantia depoposcit, quanta alii poscere consueverunt.' Berneccer. Juntæ cum nonnullis Mss. et Edd. *Aur. et arg. per. adsp. ac r. m. a.* Adstupulantur tres Anglicani. Græv. Melius et elegantius impressi libri et manu descripti, *Aur. et arg. per. asp. ac r. m. a.* vera lectio, et que in textum ipsum operis recipi debuit. Faber. Antiquiores edd. ut Junt.

Bech. alique sic: *per. asp. ac r. m. a.* Nec aliter unus *Ms.* quos Bong. vidit. Et mihi quidem hoc genuinum videtur. *Vorst.* Junt. ac alii, *arg. per. asp. ac*, quod probant *Bernecc.* *Græv.* *Voss.* me non repugnante. *Schef.*

§ 8 *Lacte*] Inde Homero II. XIII. v. 8. γαλακτοφάγος, lactioſori. Strabo lib. VII. et XI. addit carne, et caseo, equino maxime. *Bong.*

§ 9 *Lana* *is* *usus, &c.*] Sic lego: *d. is u. ac vestium ignotus, quanquam continuis frigidibus urantur. Pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur.* Particula *et* interposita ante 'quanquam' totam loci sententiam turbat, quæ plana sit ea sublata. *Sal.*

Lana *is* *usus ac vestium ignotus: et quanquam continuis frigidibus urantur, pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur*] Locus sine dubio corruptus. *Quanquam* enim et *tamen* non bene hic opponuntur: quod quisvis videt. *Bong.* pro *tamen* rescripsit *tantum*. *Acidalius* vulgatum lect. retinet, et *tamen* idem hic quod, *tantum*, esse existimat. Neuter eorum recte. Ex mala interpunctione et *est* in *et* mutato laborat locus. Itaque, me auctore, sic lege: *L. is u. ac v. ign. est, q. c. f. u. p. t. f. a. m. u.* Nihil planius. *Bonz.*

Quanquam continuis frigidibus urantur] *Ms.* Anglicanus: *Lana* *is* *usus ad vestitum ignotus.* Sed hæc interpolavit sciolus, qui neciuit per *ἡ δὲ λέγουσιν λανὰς αἱ vestes* dici pro, lanæ vestes. Nullis utantur laneis vestibus, ut *Græci*, *Romani*, ac pleræque gentes, sed pellicels tantum. *Huj.* schematis ignoratio viros doctos quoque in errorem induxit, ut hærent in seqq. *pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur*: ibi non male *Juntæ* pro *utuntur* scribant *vestiuntur*, sed male pro *ferinis* reposuerunt *felinis*. 'Ferinae' pelles sunt majorum animalium, ut *luporum*, *ursorum*; 'murinae' vero minorum, ut *vulpium*, *leporum*, *cuniculorum*, ut recte monu-

erant *virī docti.* *Græv.* Sic legerem: *Lana* *is* *usus ad vestem ignotus.* I. e. vestibus utantur quidem, sed non laneis, at pellicels tantum. Falsum enim est veteribus illis *Scythis* vestium usum ignotum fuisse. Dices: Vestes non habebant, sed pelles, quæ pro veste utebantur. At hoc minus vere asseratur; nam braccas illud genus habebat; quin etiam vestem aliquando ad oculos usque adducebant, ut se a nimia frigoris immanitate tutarentur, in quam rem tam certus quam infelix testis esse potest *Ovidius*. Dein, si quis, neglecto ant ignoto lanæ usu, sese pellibus tegat, an ille adeo vestem habuisse negabitur? At non habet laneam? Sed pelliceam habet. Qui serica aut bombycina veste utitur, non ideo nulla veste uti dicitur, quia laneam non habet. *Faber.* Lego cum *Salm. q. c. f. u.* expuncta vocula *et*, quæ erat ante 'quanquam.' Quod 'urere' et frigida dicitur, etiam aliunde notum. *Vorst.* Notat *Vorst.* hoc *tamen* non opponi proximo 'quanquam urantur,' sed præcedenti 'vestium usus ignotus,' quod probum est. Sed omittit illud *et* ante 'quanquam,' quod et *Græv.* facit. Quia tamen retinent antiqui libri, propterea scribend. censeo: *L. is u. ac vestium ign. est, q. c. f. u. Pell. tamen, &c.* *Schef.*

Pellibus tamen] Malim *tantum*. Pelles Nomadicas merces commemorat *Strabo* lib. II. De Hunnis *Marcellinus*, 'Indumentis,' inquit, 'operiuntur lintels, vel pellibus silvestrium murium consarcinatis.' *Bongars.* *Mallet Bong. tantum*: sententia certe requirit. Sed *Val. Acidalius* ad *Vell.* II. 28. 5. contendit et isthic, et alibi passim in veterum scriptis, 'tamen' accipi quandoque pro, *tantum*. Ipse viderit: est h. sensu ap. *Frontin.* I. 1. 4. *Liv.* XXIX. 35. *Ulpian.* *Tit.* XXX. §. 9. *Bern.*

Pellibus tamen ferinis ac murinis utuntur] *Sen. Ep.* XC. 'Non hodieque

magna Scytharum pars tergis vulpium induitur ac murium, quæ tactu mollia et impenetrabilia ventis sunt? Hincque lucem accipit Claudiani vs. ille: 'Castra crnore natant, moritur pellita juvenus.' Prudentius autem hujusmodi pellitas vestes *mastrucas* videtur vocare, dum lib. II. contr. Symmach. sic canit: 'Tentavit Geticus nuper delere tyrannus Italiam, patrio veniens juratus ab Istro, Has arces æquare solo, tecta aurea flammis Solvere, mastrucis proceres vestire togatos.' Neque aliud intellexit Cæsar B. G. dum nescio quos populos 'rhenonibus' ait vestiri solitos. Sunt enim et hi nihil aliud, quam detractæ feris pelles, ut recte tradit Isidorus. *Mod.* Vir magnus *marinis* hic legend. suadet, cum et in Tac. G. c. 17. sit: 'De pellibus belluarum, quas exterior Oceanus gignit.' Vix persuadet: magis Turnebus Adv. xv. 23. 'mures' antiquos intellexisse, non tantum domesticas illas bestiolas omnia rodentes ac penori infestas: sed et silvestres ferasque bestias minoris formæ pelle commendabiles: quo in genere sunt martes et hermelinæ. Facit hoc illud Sen. Ep. xc. 38. 'Magna Scytharum pars' &c. Eginhardus in Vit. Caroli M. 'Ex pellibus lustrinis vel murinis thorace confecto humeros ac pectus hieme muniebat.' Ammian. xxxi. 3. Hunnia item 'indumenta' tribuit 'ex pellibus silvestrium murium consarcinatis': ubi Notas eruditissimas V. c. Fr. Lindenbergii vid. Ceterum de pelliceis tegumentis hoc pertinentia multa, nec aspernanda, congressit Hieron. Magius Miscell. III. 7. *Bernegger.* In quibusd. codd. legitur *felinis* pro *ferinis*. Totum autem h. l. sic emendavit cl. Salmas. *Lanae iis usus* [&c. V. supr.] Scythas enim, sive Parthos, marinis pellibus, conficiendis tunicis, usos fuisse, testatur Hesych. *Χιτων παρὰ Πάρθους καλεῖται τὸ μὲν ἀγρίου εἶδος, οὗ ταῖς δοραῖς χρίσονται πρὸς χιτῶνας.* Hujuscemodi

tunicas *murrobs* appellabant. Sed non possum hic præterire, quæ de hoc animali ad me perscripsit vir divinus cl. Salmasius. De Simore, inquit, verum est, quod tibi in familiari sermone dixi, hodieque a Persis hoc nomen dari animalculo cuidam parvo

feli non dissimili. Arabes *Simmor*, ejus pellem calidiorē esse corpori humano, quam cujuslibet alterius animalis, scribunt, sed nec eodem modo præparari. Puto esse, ut illud animal describunt, quam Martem Zibellinam vulgo appellamus, Hungari et Poloni, Germanique *Sobel*, vel *Zobel*. Sed ut feli similis sit hæc bestia, non ideo tamen admiserim scripturam, quam in quibusd. scriptis Justinus exemplaribus reperiri ais, *felinis* aut *murinis*. Quis enim non videt, ab imperito aliquo esse excogitatam, qui cum videret *marinas* ibi *pelles* nominari, statim putavit *felinas* pro *ferinis* dicendas, quas Auctor una commemoraret? Atqui certum est vet. Latinos marium nomine, cum *marinas pelles* dixere, et feles ipsos, omne genus domesticos ferosque, comprehendisse, et majora etiam animalia, quorum pelles ad vestitum usurparentur. Cum pantheras Romani mures Africanos vocarunt, nonne earum pelles murinas posse vocari verisimile est? Puto tamen Justinum per *marinas pelles* intellexisse minorum omnium animalium, ut sunt martures, meles, feles feri, vulpes, simores Parthici, et alia. Per *ferinas* vero, grandiorum ferarum, ut sunt lupi, leones, leopardi, et similia. Marcellin. xxxi. 2. notat, 'Hunnos indumentis operiri linteis, vel ex pellibus silvestrium murium consarcinatis.' Ad quem l. Henr. Vales. scribit has pelliculas odoratas fuisse, et citat Hieronymi verba, quæ de alio plane mure intelligenda. Nam animal Moschi etiam mus est, et Zibethum quoque murem appellarunt; sed eorum pellibus ad

vestitum non sunt usi; et silvestres illi mures, ex quorum pellibus sibi vestes Hunnos consarcinasse tradit Marcellinus, de martis vel marturibus accipiendi, et vulpeculis, quarum hodieque in illis pelles ad amictum expetantur, et in alium orbem, nostrumque, inde importantur. Hactenus Salm. Vos. Quidam Mss. habent *fetinis*, quod est cur non videtur contemnendum. Et certe mures etiam sunt *feræ*, adeoque pelles eorum *ferinæ*. Nihil tamen temere mutand. quia *ferinæ* pelles hic intelligendæ de feris maioribus, ut *marinæ* de minoribus. *Schef.*

Pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur] Quod adversum huic est, id non in proximis illis 'Quamquam continuis frig. urantur,' sed in paulo remotioribus apparet; et quidem in his: 'Lanæ iis usus ac vestium ignotus.' Et sit sane ut *tamen* ipso periodi initio ponatur. Ut II. 4. 30. 'Receptaculum tamen habuere castra sociorum.' Et XXXIX. 4. 9. 'Omnibus tamen propediem auxilium se missurum pollicetur.' Vid. et Nep. II. 8. 1. et Val. M. VIII. 1. 10. Porro pro *utuntur* ex antiquioribus edd. malim legere *vestiuntur*: ut hoc sit pro, vestiunt se. Ita 'lavari' dicunt pro, lavare se; et 'exerceri' pro, exercere se; et infinita id genus alia. *Vorst.* Mallet *vestiuntur* *Vorst.* Atqui præcesserat 'vestium usus ignotus iis.' Si vestium usus ignotus fuit, ergo ne vestiebantur quidem: hoc enim verbo ille vestium usus exprimitur. Retinend. ergo illud *utuntur*, et accipiend. de usu qualicunque, qui in vicem vestimentorum adhibebatur. Hoc vult: non habuisse arte quadam confectas vestes, sed pelles illas quoquo modo injectisse corpori, eis corpus quoquo modo circumdeditisse, atque ita defendisse a frigore. *Schef.*

Morum quoque justitiam edidit] H. e. peperit. Cic. 'Qui nihil possunt dignum hominum auribus efficere at-

Delph. et Var. Clas.

quo edere.' Ap. eund. est 'edere magnam ruinam,' 'edere fructum.' *Justina* tamen: m. q. j. *dedit*: et Oxonn. ex duobus Mss. m. q. j. *addidit*. Sed *addere justitiam* Latinis genus loquendi est insolens. *Græv.*

§ 13 *Neque plus hominum, &c.*] Inf. VI. 8. 3. 'Qui partim fato, partim ferro, periere.' Et XXXIX. 4. 5. 'Spiritus non fato, sed parricidio, dedit.' Ergo 'fato perire,' 'fato spiritum dare,' et 'naturalem fatorum conditionem rapere, aliquem,' illud est, quod nos dicimus *Naturliches Todes sterben*. Tac. A. II. 71. 2. dicit 'fato concedere.' *Vor.*

§ 14 *Inculca barbaria*] Oxonn. ex uno Cod. malunt *in barbariet*; et mox pro *proficit* ex duobus *prescit*: sed causæ nihil est ut ab aliis Codd. et Vulgatis discedamus. *Græv.*

CAP. III. § 1 *Quæsiere*] H. e. acquisivere; pro composito simplex. Ita supr. I. 9. 13. Vell. II. 18. 7. et alii. *Bernegger.* *Quærere* pro, acquirere, frequens Nostro. Ut II. 4. 9. 'Pace armis quæsitæ.' Cetera loca vid. in Ind. ubi et alios sic locutos invenies. *Vor.*

§ 2 *Turpi fuga*] Ead. prope verba inf. VII. 3. 1. *Id.*

§ 4 *Zopyriona*] Cum Græci scribant *Ζωρυπλων*, et in antiquioribus typis expressis, imo et Mss. quibnsd. nomen hoc per Z scriptum reperiat, non video cur scribend. potius sit *Sopyrion*, quomodo hic et alibi edidit Bernec. *Vor.* Adstipulatur ceteris Junt. *Græv.*

§ 6 *Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderunt*] Hæc verba omnino delenda; sunt enim petita ex huj. lib. initio, ubi sic scriptum est (*quippe cum ipsi Parthos Bactrianosque condiderint*). Ubi studiosus aliquis ad imam paginam, ut fit, quia phrasis ipsa esset paulo insolentior, atque minus consueta, *condere Parthos, condere Bactrianos*, glossema suum addidit (i. e. *Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderint*); quæ verba

Justin.

2 T

posterius in contextum operis sine iudicio recepta sunt. Ut ut erit, ut ut iudices, sunt isthæc expungenda; et fontem ipsum erroris videor aperuisse. Ad id confirmandum quod a me dictum est superius, delendam esse sc. lineam illam (*Parthicum et Bactrianum imp. i. condiderunt*), hoc apprime facit, quod in impressis quibusd. legitur, (*Mox Parthicum et Bactrianum, &c.*) Ubi nemo non videt, isthuc *Mox* ex barbaria illorum seculorum natum esse pro, modo, s. paulo superius, &c. Quo glossemate studiose aut alios aut seipsum ad locum illum superiorem remittebat; at tu, lector, cogitabis. *Fab.*

§ 7 *Gens et laboribus et bellis aspera*] Hoc genus loquendi, ut perquam Auctori nostro, sic et aliis Scriptoribus placuit, nempe *ἡ διὰ δουρί*. Pro quo XIII. 1. 'Labores bellicos.' Sic tamen et Ov. III. M. 32. 'Martius anguis erat cristis præsignis et auro.' Et Virg. XI. Æ. 126. 'Justitiæne prius mirer, belline laborum?' Supr. cap. 2. 'Lanæ ac vestium usus:' et XII. 6. 'Quantum fabularum et invidiæ.' Gronov. Mss. aliqui et *laboribus et bellis*, quod non displicet, ob emphasin oppositionis, quæ perit pæne per omissionem conjunctionis alterius, cum præsertim 'labores' significatione strictiori notent molestias in pace, ex incerto isto cultu agrorum et laboriosa pastione pecorum, de quibus cap. præc. *Schef.*

Parare] Pro, parant; infinitum pro finito. Sic et XXXVI. 4. 2. et XL. 3. 8. *Vorst.* *Parare* pro, parant, inquit *Vorst.* Mallem ego cum seq. 'concupiscunt' construere. *Schef.* Tres Angl. *paraverre*. Græv.

Nihil victores, &c.] Supr. I. 1. 7. Pulchra in hanc rem dissertatio Phil. Camerarii Hor. subcis. Centur. I. 78. *Bern.*

§ 8 *Bellum indixit*] Oxonn. ex uno cod. ediderunt *b. intulit*. Græv.

Vexoris] Ita boni libri: alii *Viro-*

ris: quidam *Besosis*. Oros. Ms. I. 14 'Vesoges.' Florent. ed. h. l. et I. 1. 6. supposuit *Sesostres*, cont. libros, opinor, quia Herod. lib. II. refert, eum Scythas subegisse. Jornandi est 'Vesosis.' *Bong.*

Vexores rex Egyptius] Lege quoque hic, ut supr. *Sesosis*. Sed miror equidem, quod Just. hic dicat, Scythas vicisse Sesosin, sive Sesostrem, et in regnum repulisse; cum Herod. Di-cæarch. Diod. et alii prodiderint hunc Scythas subegisse, omniumque, quas adierit, gentium fuisse victorem. Trogum tamen secutus est Val. Fl. lib. V. 'Ut prima Sesostri Intulerit rex bella Getis; ut, clade suorum Territus, hos Thebas patriumque reducat ad amnem; Phasidos hos imponat agris, Colchosque vocari Imperet.' *Vos.*

Lenonibus] Hanc vocem omnes præter unum vet. agnoscunt, et probat P. Danielis Ms. Glossarius. 'Leno, i. e. mediator,' inquit: 'qui ap. Italos dicitur *Ambassador*. Unde Trogus Pomp. in secundo Historiarum: 'Præmissis lenonibus, qui hostibus parendi legem indicerent.' *Bongars.* Nec abeunt Glossæ Isidori. Neque vero mirand. *lenones*, flagitii propudique ministros, de re honesta usurpari: sicut contra 'conciliator' et 'conciliare,' voces honestæ, ad hoc turpe ministerium postea sunt ductæ. Nam et Plato in Gorgia coquo oratorem assimilat. Certe Socrates ap. Xen. in Conviv. testatur, uno 'lenocinio' se confidere vel maxime: ea est ars conciliandi amicitias. Atqui ea legati ars est inter præcipuas: vid. Burdelot. in Petron. p. 203. m. *Bernegger.* Reposuerunt Oxonn. ex tribus Mss. veterum 'edd. scripturam, *missis primo legatis*, quam et Juntina agnoscit. Sed cum *lena* in bonam accipiat partem pro conciliatrice, ut ap. Ov. 'Maxima lena mora est;' et *lenocinium* ap. Nostr. XI. 12. 'Nec a se quicquam factum

in hostis adulationem, nec quod in dubios belli exitus aut in leges pacis sibi lenocinia quæreretur,' h. e. quæ facilius sibi pacem sint conciliatura, et veniam impetratura: et *lenocinari* sæpe: Cic. de Orat. 'Ipsa sollicitudo commendat eventum, et lenocinatur voluptati:' cur ergo non 'leno' quoque in bonam accipiatur partem, pro pacis conciliatore? Igitur non repudianda lect. quam in antiquis. libris eruditi viri invenerunt. *Grævo*. Scribend. est *legatis*, non *lenonibus*. Car ita sentiam dum res faciunt. Prior, quod jam dicit Justinus, 'Scythicæ legatis respondent,' (non *lenonibus*). Altera quod ita in duobus Mss. legitur. Aliud item est amplius quod moneam; pro *missis* legend. *præmissis*; ut lib. ix. 'Scythica bella aggreditur, præmissis legatis.' Quare autem isthuc *primo* non placeat, facile videas. Si enim *primo* ponas, oratio postulat ut addas *mox*, *dein*, *post paulo*, et quæ sunt ejus generis. *Faber*. Antiquiores edd. *missis prius legatis*: sed Bong. subjecit *lenonibus*, quod in omnibus Mss. præter unum id reperiret. Ipse tamen Just. *mox* et 'legatos' appellat. *Vor*.

Legem dicerent] Eod. modo Liv. XIII. 49. 'Neminem alium quam ipsos legem dicturum.' *Gron*.

§ 10 *Stolide*] *Ms. colendi*, Unus *italide*, quod ad vulgatam lect. proxime accedit, quam sequutus est Orosius. Hic locus explicat, quod Scythicus legatus ap. Curt. VII. 8. 27. ait 'eulis patuisse iter usque in Ægyptum.' *Bongars*. Mss. plures hic habent *colendi*, aliquis et *italide*, unde suspicabar Nostrum forsitan scripsisse *calide*, eo sensu, quo imprudenter, incogitanter, et præcipitanter factum denotat, et quomodo 'calida consilia' ipse Cic. usurpat. Sane illud *stolide* darius videtur, quam ut negotio huic conveniat. *Schef*.

§ 11 *Belli certamen*] Alii habent *bello*, unde quis conjiciat, id verbum

hic intrusum ex glossa, cum præsertim paulo ante præcedat idem vocabulum in istis, 'occupasse bellum.' *Id*.

§ 13 *Nec dicta res morata*] Ita Flor. III. 3. 9. 'Nec segnius quam minati fuerant,' &c. *Bernæccer*. Ov. IV. M. 546. 'Res dicta sequuta est.' Et Apoll. Rh. IV. 103. *Ἐπὶ ἔπος ἡδὲ καὶ ἔργον ὁμοῦ πέλεν ἐσσυμένοισιν*. *Gron*.

In regnum se recepit] Angli ex tribus Mss. in r. *trepidus se rec*. Sic et ed. Junt. *Græv*.

15 *Asiam*, &c.] *Hegesipp*. v. 16. p. 355. ed. Colon. 'Nostrī sacerdotales infulas Babylonis vectigales fecere.' Saxo VIII. p. 147. 41. 'Jutiam vectigalem effecit.'

§ 16 *Per legatos denuntiantibus*] I. e. cum illæ denuntiarent; idque per ablativum liberum et absolutum, ut vocant. Scio quidem ex regalis artis scribend. fuisse *denuntiantium*; sed et sic alibi locutus est Just. ut XVIII. 1. 'Additis Samnitium et Lucanorum precibus, et ipsis auxilio indigentibus.' Ubi manifeste dicere debuisset *indigentium*, si præcepta Grammaticæ, quam animi sui judicium, sequi maluisset Justinus; sed aliter eum l. interpretari debes; sic videl. cum et ipsi Lucani auxilio indigerent. Ita VI. 2. 'Sed Cononem seditio militum invadit....eo instantius debita poscentibus, quod,' &c. En tibi et aliud exemplum XXX. 3. 'Huc accedebat quod Romani, Pœnis et Annibale superato, nullius magis arma metuebant; reputantibus, quantum motum Pyrrhus parva manu Macedonum in Italia fecisset.' Videas, 'Romani,' 'reputantibus'; quod posterius abstractum est et divisum a suo subjecto, 'Romani;' neque h. l. variant edd. ullæ, neque Codd. Mss. Et tamen istud 'reputantibus' pro corrupto haberi debere crederes, nisi hanc loquendi consuetudinem secutus esset Justinus. Addo amplius, quod ego in primis animadvertendum

arbitror; ut interdum ablativis liberis utitur Just. ita et nominativis: XXII. 4. 'Hujus consilii non minus admirabile silentium quam commentum fuit; populo hoc solum professus, invenisse se victoriæ viam,' &c. Ibi enim 'professus' nominativ. est absolutus. Ita et alibi: 'Hæc considerans, pigere eum cepit,' pro, Cum hæc consideraret, tum eum pigere cepit. Est quoque aliud exemplum in VII. Cujus hand equidem comminini satis. At in XI. 7. hoc expressum est, et disertum: 'Percontatus eam quem potissimum augurem consulere, illa respondet,' &c. Denique et multa ejus generis ap. Homerum literarum parentem animadverti; sed in hoc oppido Græcos characteras non habeo queis uti possim nisi invitus. *Faber*. Aliquis Cod. Ms. et antiquiores typis expressi, ut Junt. Bech. et alii, habent *deunquantium*: id quod Grævio et placet. Et assentire ipse, nisi Auctorem et alibi casu sexto participii ita usum, et casum sextum pronominis subaudiend. reliquisse, scirem. Inf. VIII. 5. 10. 'Verentibus ne ipsæ lacrymæ pro contumacia haberentur.' Rursus XXIII. 2. 5. 'Ex qua desperatione bellum inter filium nepotemque ejus, regnum jam quasi mortui vindicantibus, oritur.' Ubi Grævius ex ed. Junt. legere mallet *vindicantes*. Sed vid. plura id genus Inf. in Notis ad VIII. 5. 10. *Vorst.* Alii *vindicantium*. Sed mutand. nil videtur. Consule *Vorst.* h. l. *Schef.*

Nec passuras, ut in posteritatem] Freinsh. rescribit ita: *nec p. in posterum, ut, &c.* Bene, ut puto: si tamen Just. ita scripsit, qui non ubique nimis bene. *Berneccer*. Jo. Peyraredus, nobilis Aquitanus, legit, *nec p. ut sine posteritate, &c.* Voss. Freinsh. legi malit, *in posterum*; idque ante 'ut.' Verum quia nullus Ms. qui sic habeat, laudari potest, retinend. potius *in posteritatem*. Quod tamen

nihil aliud hic esse potest quam, in posterum, deinceps. *Vorst.* Cogitand. an non a Justinianum fuerit: *in posteram ætatem*, post compendiosè scriptum, *in poster. ætatem*: mox conjunctim *posteratatem*, et sic factum *posteritatem*. *Schef.*

§ 17 *His igitur....imposuit*] Hoc etiam arripere poterant latini Præadamitarum Somniatores. Hinc enim planissime conficitur, Scythas invasisse Asiam Meridionalem annis 1500. (non adeo multi desunt) ante diluvium universale; quod quale sit omnes videre possunt: cum illa eluvies acciderit A. M. 1656. et post paulo regnarit conditor ille Assyriorum Ninus. Sed hæc, uti dicebam superius, inter fabulas referre, quam inter certa et stabilia veteris historiæ monumenta, multo fuerit consultius. Nam isthuc plane verum est, Ethnorum antiquitatem totam pene fabulosam esse; quod primi illi Ecclesiæ Christianæ Doctores multis sæpe argumentis probavere. *Faber*.

CAP. IV. § 1 *Duo regii juvenes*] Totum h. l. cf. cum Oros. I. 16. Et de Amazonibus quædam Herod. IV. Multa Diod. II. et Strab. II. qui hæc fabulosa judicat. Vid. et Ammian. XXII. et Eustath. in Dionysium, et Steph. in *Ἐπεσος. Βονγάρ.* *Ylinon* Oros. ubi hæc excerpserit, i. e. lib. I. c. 16. vocat 'Plinon.' Estque ita in antiquioribus quoque typis expressis. *Vorst.*

§ 2 *Cappadocia*] Oros. *Capp. Pontica*. Legend. ex Ms. *Pontique. Bong. Thermodonta*] Hinc. et Ov. IV. Pont. 10. 'Et tu feminæ Thermodon cognite turmæ.' Et Propert. III. 2. 'Qualis Amazonidum undatis bellica mammis Thermodonteis turba lavatur aquis.' *Gronov.* Junt. *Thermodoonta*. Utrumque dicitur, *Thermodon* et *Thermodoon*. Græv. Diod. IV. 16. 'In Pontum vela facit [Hercules] et Thermodontis sinui ostiis invectus prope Themiscyram urbem, in qua regia

Amazonum erat, castra ponit.' Steph. *παρὶ Πελ. Θμισκυρα πόλις ἣ ὁρῶν ἄριστον Θερμύδοντες, καὶ οἱ εὐκρίνορες τῆν χέραν Θερμύδοντες.* Legend. autem non ut quidam edidere, *Themiscyreas*, sed *Themiscyrias*. Id enim et analogia requirit, et, ut Bong. in V. L. notavit, habent codd. Mss. Sed et Oros. prædicto l. habet, 'Campis Themiscyriis sibi subjectis.' Sed idem Oros. *ῥδ* 'subjectos' non recte cepisse videtur; neque enim Just. ipse habet *sibi subjectos Themiscyrias campos*; sed 'subjectosque': ipsamque encliticum 'que' argumento est, Justinum *ῥδ* sibi non addidisse. *Vorst.*

§ 6 *Singulare omnium seculorum exemplum. Auxere remp. sine viris*] Cum Mss. omnino omnes præferant *exemplum auxere remp. s. v.* ant certe *ex agere semper s. v.* ausim reponere *Sing. o. s. ex. auxa. Auxere remp. sine viris*: ut ita dixerit *audere exemplum* Just. ut 'audere pugnam' Tac. Virgil. vero, 'audere in prælio': vid. Novantiquas nostras Epist. xcix. *Mod.* Secutus sum nixam fide Mss. emendationem Fr. Modii, nisi quod post *auxa* punctum in subdistinctionem mutavi. *Audere exemplum* eo modo dicitur, ut ap. Tac. A. XIII. 36. 1. 'audere pugnam': et alibi, 'audere codicillos,' 'machinas,' 'opugnationem,' 'stuprum,' 'ultionem,' &c. Ceterum, non tam vero quam huic narrationi similia, de puellis Bohemicis, Velasca duce, principatum in viros occupantibus, habet Æn. Sylvius Bohem. cap. 7. *Berneccer.* Gronov. ex vestigiis Mss. legit: *Sing. o. s. ex. auxa, remp. agere s. v. jam etiam cum contentis virorum se tueretur*: aut, quod elegantius existimat: *Sing. o. s. ex. auxa, remp. s. v. jam, &c.* Obs. iv. 14. *Græv.* Antiquiores edd. *auxa* non habent. Quod autem Modius in Mss. id observasset, in textum recepit *Bernecc.* Observavit et Gronov. Sed miratur idem, quod *Mod.* et *Bernecc.* non offensam fuerint *ῥδ* *auxere*,

idque simul consistere posse crediderint; cum et ratio et Mss. Codd. illud improbent. Codd. Mss. uti Bong. in Var. Lect. testatur, habent, *ex. auxa semper agere s. v.* et *auxa remp. augere s. v.* Unde Gronov. legend. putat, *Sing. o. s. ex. auxa remp. agere s. v.* Phrasi *remp. agere* usi et alii. Jul. Capitolinus Antonino Pio: 'Maxime cum et semper rempublicam bene egisset Antoninus.' *Vopisc.* in Probo: 'Exemplar agendæ reip.' Illud *auxere*, quod edd. vet. habent, quodque Bong. et *Bernecc.* retinuerunt, conflatum videtur ex eo quod in Codd. Mss. apparet, *auxa agere*. *Vorst.* Probo emendationem Gronovii legentis, *auxa remp. s. v. &c.* et illud *auxere* natum suspicor ex præced. *auxa*, pro quo supinus librarius fecit *auxe*, cui deinde ex seq. voce alius syllabam *re* adposuit. Sed mox in verbis *virorum se tueretur* illud *se* expungo, cum alias oratio non recte cohæreat. *Schef.*

§ 7 *Viros interficiunt*] Inde *Ὀλῶνται*, h. e. *ἀνδρακτόροι*, Herod. iv. 110. *Bong.*

§ 9 *Pace, &c.*] Saxo 2. p. 249. 27. 'Ericus quæsitam armis pacem justitiæ ornamentis excolere cupiens.'

Ne genus] Angl. *ne gens*, quod est ex glossa. Nam vocem *genus* ita naurpat et in seqq. ubi servat et Angl. 'Genus Scytharum esse.' Sic *Nepos* in Regibus 2. 'Ex Macedonum genere duo.' Sic alibi sæpissime. *Græv.*

Concubitus] Oxon. *concupitus*. Id. 10 *Interficiabant*] Aliter *Jornand.* *Getic. c. 8.* 'Quicquid partus masculini edidissent, patri reddebant,' &c. Qua ratione adhuc hodie præcipuas Africani regis Monimopatæ legiones, quas ex mulieribus in certam aliquam insulam detrahis conscribit, femellas sibi reservare, masculos patribus transmittere, scribit *Ednard.* *Lopez.* lib. II. de Regno Cong. cap. 9. *Bern.*

In eundem ipsius morem] Ita in Mss.

credo, legit Bong. Ante ipsum editum fuerat in *e. ipsum m.* Est autem in *e. ipsa m.* pro, in *e. m.* in quem ipsæ; et quidem per Græcismum: quo de Vechnerus in Hellenolexia agit. Græci dicunt *ταὐτὸ ἐκεῖν*, eorumque exemplo Latini, *idem illi*. Lucret. III. 'Eadem aliis sopitus quiete est.' Horat. ad Pis. 'Invitum qui servat idem facit occidenti.' Vid. et lib. nostrum de Latinit. Mer. Susp. p. 227. *Vorst.*

§ 11 *Dexterioribus mammis*] *Dexterior* pro dextero, et similiter *sinisterior* pro sinistro dicunt. Sic et xxxi. 8. 6. 'Dexterius cornu.' Galba in Epist. 30. lib. x. Epist. Cic. 'Dexterius cornu,' 'sinisterius cornu.' Varro II. de R. R. 'Dexterior pars cervicis.' Vid. et Suet. Tib. 6. *Id.*

§ 12 *Marthesia et Lampeto*] Scribe *Marpesia* et *Lampedo*. Græcis *Μαρπεία καὶ Λαμπεδέ*. Hæc Lampedo inter Pleiadas olim relata est; sed postea alia in ejus locum substituta est. Verum hæc nos alias. Voss. Ms. nuns Bongarsii, *Marcesia*. Legend. *Marpesia*, ex Jornande et vett. edd. Diod. IV. 16. 'Marpen' videtur appellare. Recte Voss. *Lampedo*, et sic Junt. Ceterum et Oxonn. ex uno Ms. pro *duæ* in *his* reginæ reposuerunt *duces* *illis* *fuere*. Græv. Dixeram librario scribend. esse *Marpesia*, nec dixeram modo, sed et manu ipse mea prænotaveram; id tamen neglectum fuit. Sequi autem veras lectt. decrevi, quæ fide vel historiæ vel fabulæ nituntur; alias nil moror. Inde est quod inf. excûdendum curavi *Otrera* pro *Orithya*, quod et falsum est et contra fidem historiæ. Poterat tamen et *Otrere* scribi et *Otrercia*, quemadmodum dicimus 'Penelope,' 'Penelopa,' 'Penelopea,' et 'Penelopeia,' atque alia ad eam formam; de qua Græculi magistri ad fastidium usque. Ceterum seu *Lampedo* scribas, seu *Lampeto*, nil sane interest; imo et *Lampito* legi posset. At hoc

nequeo tacere; cum et 'Otrera,' et 'Lampeto,' et 'Hippolyte,' et 'Penthesilea,' et 'Menalippe,' et 'Antiope,' &c. nomina omnia sint Græcanticæ originis, vel hinc facile appareat, quæ de Amazonibus dicuntur, ea esse otiosorum hominum somnia; nil aliud. Quomodo enim Græcæ appellationes ad Scythas? Itid. plane ac si quis e Turcis principibus Bernardus aut Willelmus diceretur, aut Bertramus. *Faber*. In Codd. Mss. Orosii, et, nude is excerptis, Justinî, legi *Marpesia*, testatur Franc. Fabricius. Et vocat quoque ita Jornandes. Sed et ipsi Græci *Μαρπείας* vocant. Alterius reginæ nomen in antiquioribus typis expressis est *Lampedo*: et in auctoribus Græcis item *Λαμπεδέ*. *Vorst.* Angl. *duces* *illis* *fuere*: placet. *Schef.*

Vicibus gerebant] Hoc *vicibus* mihi est suspectum, cum nec positum sit suo loco, si cum 'alternis' cohæret, quod arbitrantur. Ego potius existimo hæc glossa natum, qua quis illud 'opibus' per, viribus, exposuerat. Ex, viribus, deinde ab emendatore quodam factum *vicibus*. Locum totum denique sic distinguo: *quæ, in duas partes agmine diviso, inclytæ jam opibus gerebant bella solæ, terminos alternis defendentes*. Gerebant bella solæ, i. e. solitariæ, una quævis per se sine societate alterius, idque alterius, dum alternis defendunt fines. *Schef.*

Solæ terminos] Scribe *soli* h. e. ditionis. *Freinsh.* Freinshemius *soli*, i. e. agri, finium, regionis. *Faber*. Angl. *soli*. Probarem si adjectum haberet cujus *soli*. Nam sic simpliciter positum est ambiguum, de patrone an peregre quæsito debeat intelligi: vid. notas nostras. *Schef.*

Alternis] Sc. *vicibus*. Ita Vett. edd. Bong. *alternis*, quod nescio an idem sit cum, alternatim. Paulo ante pro *solæ* *Freinsh.* legit *soli*, h. e. ditionis. Valde probabiliter. *Bernegger*. Ait

Bernecce. ad *alternis*, pro quo Bong. *alternis* edidit, subaudiend. esse, vicibus. Sed diserte id. illud hic apparer, et modo trajectum videtur. Quid si ergo legamus, *Alternis vicibus gerebant bella?* Pro *sola* in antiquioribus edd. est *solicita* aut *sollicite*. Sed Freinsh. coniecit pro *sola* legend. *esse, soli*, i. e. regionis, *terminos defendentes*. Vorst.

§ 13 *Et ne successibus*] Inde votum Alexandri ap. Curt. viii. 8. 28. 'Utinam Indi quoque Deum esse me credant. Fama enim bella constant,' &c. De D. Augusto Philo Judæus lib. de Legatione ad Caium: 'Accipit divinos honores, non quod probaret: sed quia videbatur hoc postulare amplitudo imperii, cui veneratio quædam parabatur his artibus.' Videndus omnino D. August. Civ. D. III. 4. ubi de sententia Varronis, 'utile esse, ut se homines ex Diis genitos mentiantur.' Bern.

Genitas se Martē] De una tantum id narrat Diod. ejus nomen non exprimit: et Apollonius II. Amazonas Martis et Harmoniæ Naiadis genus esse tradit. Quæ hic *Martheis* dicitur, eam Jornand. 'Marpesiam' vocat. Bongars. Hygin. cap. 30. Hippolyten, et c. 112. Penthesileam, Martis et Otrere filiam facit. Vorst.

§ 14 *Majore parte Europæ*] Inde est, credo, quod Poëtæ Amazonas 'Threicias' vocant, et sagittas item 'Threicias' illis tribuunt. Id.

Asia] Suet. Cæs. 22. 4. 'Magnam' inquit 'Asiæ partem Amazonas tenuisse quondam.' Asiam accipe Minorem, non illam, quæ tertia pars Orbis habetur. Bernecce. Asiæ Minoris puta: in qua, ut sequitur, novas quoque civitates condidere. Vor.

§ 15 *Ibi Ephesæ multaque urbibus conditis*] 'Otriram' Amazona, Martis uxorem, templum Dianæ condidisse prodidit Hygin. cap. 223. et 225. Vor.

Dimittunt] Edd. vett. *remittunt*. Vor.

§ 17 *Orithya*] Sic est in omnibus scriptt. lib. et impressis quibusc. Vulgo *Otrera*: et ap. Apollonium lib. II. 'Ἀμαζόνιδων βασιλίσαι, Ὀρθήρη τε καὶ Ἀρτίδην. Sed in hac historia mire variant auctores. Vid. Plut. in Theseo, et Diod. II. et IV. Pausan. in Atticis. Bongars. Amazonia hoc nomen transpositis litteris corrumpitur. Scribend. enim *Otriria* pro *Orithya*. Græcum est Ὀρθήρη Apollonio, pro quo alii dixere Ὀρθήρεια, ut Καλλιόπη, Καλλιόπεια. Inde *Otreria* vel *Otriria* Trogo. Grotius hoc certissimum habet. Nam *Orithya* Atticum nomen est. Sal.

Filia ejus Otrere regno succedit] In Ms. supr. scriptum erat, legend. esse, *Sinope*. Et sic quoque legerunt sequioris ævi scriptores, huj. compilatores. Sinopen Amazonum unam fuisse, et ab ea urbem dictam, testatur Andron ap. Etymologici Magui auctorem, in voce *Σινώπη*. 'Ὁ δὲ Ἀνδρῶν φησιν, μίαν τῶν Ἀμαζόνων φυγεῖσαν εἰς Πόντον παρὰ τὸν βασιλεὺς τοῦ τόπου, πίνουσάν τε πλείστον ὄνον; προσσγορευθῆναι Σινώπην. Μεταφράσει δὲ τοῦτο σημαίνει τὴν πολλὰ πίνουσαν. Atqui non *Σινώπη* significat τὴν πολλὰ πίνουσαν, sed *Σινώπη*, quomodo ei scribend. fuerat. Auctor Scholiorum ad II. Apollonii librum: 'Ἐπεὶ δὲ οἱ μέθυσαι σανάται λέγονται παρὰ Θραζίν, ἢ διαλέκτῳ χρῶνται καὶ Ἀμαζόνες, κληθῆναι τὴν πόλιν Σινώπην. Ἐπειτα κατὰ φθορὰν Σινώπη. Sic scribend. Hesychn. Σινώπην τὴν οὐράνιαν Σινώπαι. Sic lege. Vulgo enim conspurcatissimus locus iste Hesychnii. Voss. Recte vidit Bong. legend. *Otrere*. Corrupte ap. Hygin. Fab. CLXIII. *Othrepte* dicitur. Græc.

Filia ejus Orithya] Bech. edidit *Otrera*: et rectius Sich. *Otrera*. At Bong. in codd. suis Mss. reperit *Orithya*, idque pro altero substituend.

putavit, quem Bernegg. et alii sunt secuti. Judicium Salmasii est, Amazonis istud nomen *Orithea* transpositis literis corruptum esse ex *Otreria*; ipsum vero *Orithea* esse nomen Atticum. Vid. notas Berneggeri posteriores ad h. l. Apollonius lib. II. manifeste *Orophne* vocat. Neque aliter Hygin. Ut cap. 112. 'Penthesilea Martis et Otrerae filia;' alibi tamen una litera mutata *Otriram* vocat. Ut c. 228. et 227. 'Amazon Otrira Martis conjux.' Rursus c. 30. 'Hippolyten Amazonam Martis et Otriræ reginæ filiam; cui reginæ Amazoni balteum detraxit, tum Antiopam captivam Theseo donavit;' Hercules putat; cap. 168. ubi plures Amazones recensentur, corrupte *Otrepte* dicta videtur pro *Otrere*. Vorst. Codex Angl. *Otreria*, ut optime coniecit Salmas. Græv.

§ 18 *Rex, cui duodecim stipendia debet*] De 12. certaminibus, quæ tanquam stipendia Euristheo debebat Hercules, ut immortalitatem consequeretur, legendæ fabulæ, et Diod. IV. *Bong.* Servius ad illa Virgil. VI. *Æn.* 'Tartareum ille manu custodem in vincia petivit;' 'Hercules,' inquit, 'a prudentioribus mente magis quam corpore fortis inducitur, adeo ut duodecim ejus labores referri possint ad aliquid: nam, cum plura fecerit, duodecim ei tantum adsignantur propter agnita duodecim signa.' Ludit autem egregie in his Sen. de Morte Clandii, ubi de eod. Hercule ait: 'Putavit sibi decimum tertium laborem venisse.' Cæterum præter ea, quæ Servius affert, deprompta ex capis magni illius oratoris Isocratis, notand. etiam hic illud videtur, 'stipendium' non tantum illud esse, quod victis imponitur tributum vel æs militare, aut annos militiæ; velut cum decem duodecimve stipendia aliquem meruisse dicimus: sed etiam, quod hic locus indicat, militiam et laborem

ac ærumnam ipsam, non secus atque ap. Horat. Epod. XVII. ubi legere est: 'Quæ finis? aut quod me manet stipendium? Effare, jussas cum fide pœnas luam.' *Mod.* Hic 12. Herculis labores, 'stipendia' 12. sine controversia vocantur. Unde 'pœna' et 'labor' dicitur. Horat. Epod. XVII. 'Quæ finis?' &c. Hæc Turneb. Adv. xxx. 27. De 12. porro laboribus seu certaminibus, quæ rex Enrysthens instinctu Junonis imperabat Herculi, casibus eum objecturus, legendæ fabulæ, et Diod. IV. Tangit etiam Plin. Paneg. c. 14. fin. et alludit Sen. in Apocoloc. 'Putavit sibi decimum tertium laborem venisse.' *Bern.* Liv. xxx. 28. 'Annibalem exercitum æqualem stipendiis suis ducere;' et Sall. Ju. 65. 'Homo veteris prosapiæ ac multarum imaginum et nullius stipendii.' Hæc autem 'stipendia' Cic. II. Fin. 35. vocat 'ærumnas;' Virgil. 'labores;' alii 'expeditiones.' Gron. 'Duodecim stipendia' vocat, quæ alii 'duodecim labores' et 'certamina' appellant. Et 'stipendorum' vox consentanea ei quod mox sequitur verbo 'debere.' *Stipendium* enim inter alia tributum significat, quod ut debitum gentes devictæ pendunt. Suet. Cæs. 25. 'Omni Galliam in provinciæ formam redegit, eique quadringentis stipendii nomine imposuit.' Hinc 'provinciæ stipendiariæ' dicuntur, quæ tributum pendunt. *Vorst.*

Quasi impossibile] Hanc vocem qui damnant, ii mihi fastidiosuli et delicatuli videntur, cum eam usurpant et Apuleius et Quintilian. cujus ap. me auctoritas, ut debet, semper gravissima erit. *Fab.*

§ 19 *Præfectus longis novem navibus*] 'Longæ naves,' ut Isidor. XIX. I. ait, 'dictæ eo quod longiores sint ceteris.' Erant autem naves bellicæ, et ab onerariis discernebantur. Liv. xxv. 22. 'Bomilcar centum triginta

navibus longis et septuaginta onerariis profectus est.' Cæa. v. B. G. 25. 'Naves longas paululum removeri ab onerariis navibus ac remis incitari jussit.' Vorst.

§ 20 *Dux tum sorores Amazonum regna tractabant*] Antiquiores typis expressi, *D. ex quatuor tum sor.* quod ei, quod sequitur, satis est consentaneum. Sequitur enim, duas sorores Antiope, Menalippen et Hippolyten, captas esse. Fuere igitur istæ quatuor, Antiope, Otrere, Menalippe et Hippolyte. Vorst. Junt. stat quoque pro hac lect. Græv.

§ 21 *Nihil, &c.*] Saxo xiv. p. 286. 26. 'Tunc Absalon Rugiam nihil hostile metuentem cognoscit.'

§ 22 *Repetino, &c.*] Saxo xv. p. 268. 32. 'Hac fama Scaniae populus excitus.'

§ 23 *Sorores captæ sunt*] Illud *captæ sunt* Mss. non agnoscunt, et præcedit proxime *captæque*; itaque rectius, et elegantius, cum omittitur. Scheff. Assentior Scheffero qui *captæ sunt* perperam repetitum hic existimat, cum id *ἀντὶ τοῦ* ex verbis proxime præcæd. sit repetend. quod cum et Mss. confirmant, quid est cur dubitemus veterem eamque sanam lect. reponere? Græv.

§ 24 *Obtenta in præmium captiva, &c.*] Forte legend. *obtentam in p. captivam*, &c. ut habent quidem multi ex antiquis Codd. sed immodice retinent eandem, quæ vox tum delenda est. Gron.

§ 25 *Menalippen .... accepit*] 'Pretium' pro mercede, *λόνρον*, ut sæpe. Fuit autem balteus: Hyginus cap. 30. 'Hippolyten Amazonam, Martis et Otrere filiam: cui reginæ Amazonum [*sic enim legend. videtur*] balteum detraxit, dum Antiopam captivam Theseo donavit.' Diod. iv. 16. Herculem de captivis Antiopam Theseo donavisse; Menalippen vero balteo sese redimentem liberam dimisisse scribit. Vorst.

Pretium, &c.] Oros. et Frec. 'Et arma reginæ pretio redemptionis accepit.' Leid. 1. Freculphi *pretium*.

§ 26 *Hortatur comites*] Antiquiores typis expressi addunt in *ultionem*: quod genuinum esse, nec abesse posse, videtur. Vorst. Angl. auctius *hort. com. in ult.* Puto esse hoc augmentum ex glossa. Nam et alibi Noster illud *hortari* ponit ita absolute, ut n. 3. 'In transitu hortatus Theasalos fuerat.' Scheff. Juntina cum vett. edd. nonnullis, *hort. com. in ult.* quod probat Vorst. et Oxonn. receperunt ex tribus Mss. in quibus invenire. Sed non dubito, quin hæc verba in *ult.* a sciolis et indoctis descriptoribus fuerint addita, qui ignorarunt 'hortari' simpliciter esse, confirmare, animare. Just. xi. 1. 'Queis rebus velut medela quædam interventus Alexandri fuit, qui pro concione ita vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est, ut et metum timentibus demeret, et spe omnes imple-ret.' In seq. cap. 3. 'In transitu hortatus Theasalos fuerat.' et xiv. 3. 'Eumenes, qui auctor cladis erat, nec aliam spem salutis reliquam habebat, victos hortabatur.' Nep. Milt. 6. 'Ut in decem prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, præliumque committeret.' Sane sapit æquiorum temporum Latinitatem *hortari in ult.* Trogu, et qui ejus premit vestigia, Just. scripsisset, credo, *hortari ult.* ant ad *ult.* Poëtis tamen testimonium, ni fallor, denuntiare possunt, qui vett. edd. lect. tuendam suscipiunt. In Auctuario Notarum suarum Schefferum quoque vulgatam defendere video. Græv.

Si Græc., &c.] Saxo xiv. p. 287. 14. 'Periculo se quam rubori patere malle:' p. 350. 6. 'Ceterum insidiarum periculis patere malle.' Saresber. vii. Polier. 2. iuit. 'Cum et professio scissa sit, et pro parte tam riani pateat quam errori.'

§ 27 *Cladem vitrorum*] Quod viri ea-

rum conspiratione populorum per insidias trucidati essent, ut scribit supra II. 3. 4. *Vorst.*

Assecutusque virtute] Angl. *per virtutem*. Alterum est ex glossa. Lect. vulg. mihi genuina videtur. *Scheff.*

§ 31 *Penthesilea]* Servius ad illud Virgil. 'Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens:' 'Furentem ideo,' inquit, 'dixit, quia sororem suam in venatione confixit, simulans se cervam ferire.' Sed hoc per transitum tangit: nam hic furor bellicus intelligitur, aut *furens*, quia majora viribus audebat. Hæc autem Martis et Otreri filia fuit, quam Achilles cum adversus se pugnantem peremisset, post mortem ejus adamavit, honorificeque sepelivit.' Hæc, inquam, ad illum Virgiliti locum Servius noster manu exaratus Fuldenis, non Pseudo-Servius ille vulgatus, ap. quem pleraque et meliorem horum partem non invenias. *Mod.* Amazonum regina, quam auxilio Trojanis venisse proditum, et ab Achille occisam. Quam cum, sepulcro ut condecorarent, Græcis persuadere vellet Achilles, atque Thersites eidem opprobria objiceret, lectu pugni occisus. Tunc Diomedem, Thersites cognatum, in Scamandrum fl. projecisse cadaver Penthesileæ proditum est. *Bernecc.* At Penthesileæ tamen nusquam meminit Homerus. Sed Virgil. l. *Æn.* 'Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens, mediaque in millibus ardet, Anrea subnectens exertæ cingula mammæ Belatrix, audetque viris concurrere virgo.' Cum autem multa ab Homero mutuatam esse Virgilium pueri sciunt, hoc quoque ex eod. fonte hantum esse crederent; sed moniti non facient. Hic nuper gravissime erravit vir clariss. inter scriptores nostros, quem parcam appellare. *Faber.* Penthesileam hanc ipsius Otreri et Martis filiam fuisse proditum est. Vid. Hygin. cap. 112. *Vorst.*

§ 32 *Usque tempora]* Angl. u. *ad t.* Nil arbitror mutand. Noster statim ab initio: 'Terminos usque Libyæ perdomuit.' Et paullo post 5. 8. 'Usque tempora Jancyri regia,' locutione simillima. *Græv.*

§ 33 *Concubitu Alexandri per dies XIII. ad sobolem ex eo generandam obtento]* Ita emendavi dudum ex Curtio meo, qui ait: 'XIII. dies in obsequium desiderii ejus absumti sunt:' nec hic tantum ita emendavi, sed et XII. 3. ubi male antea legebatur: 'Ob hoc xxx. diebus otio datis, ut visa est uterum impleasse, discessit.' Vid. notas meas ad Curt. Ruf. lib. VI. *Mod.* Inf. XII. 3. 6. et XLII. 3. 9. Curt. VI. 5. 42. *Bern.*

CAP. V. § 1 *Scythæ, &c.]* Vid. Herod. init. IV. qui non octo annos, sed viginti octo, domo afuisse Scythas narrat: quod sane probabilius est. Hic tamen contra consensum librorum nihil muto. *Bongars.* An eadem cum his? certe simillima sunt, quæ Sal. Neugebaverus Commentar. Moscoviæ sub finem cap. 3. refert ex Annalibus Russorum: ubi de *Chlopigorod*, h. e. *seravorum castro*, quem in I. servi ab heris in fugam versi se receperunt: vid. Arnis. de Rep. p. 186. f. *Berneccer.* Consentaneum ei quod supr. II. 3. 1. scribit, 'imperium Asiæ Scythas ter quævisse,' i. e. acquisivisse. *Vorst.*

Cum annis octo] Herod. IV. annis 28. Scythas domo abfuisse scribit. Cumque Justinum, ipsumque Trogum, ex antiquioribus hausisse hæc necesse sit, non absurdum fuerit hic mendum statuere, et legere annis viginti octo. *Vor.*

Liberis abfuisse] In Ms. quodam legitur *l. longe fuiss.* quod eruditius est, quam ut acribæ aut glossatori possit tribui. Sed neglexerunt, ut suspicor, qui hoc genus loquendi nescivere, ac substituerunt notius. Plin. Paneg. 25. 'Expectatum est provi- sumque, ne quis æger, ne quis occu-

patus, ne quis denique longe fuisset.' *Schef.*

§ 3 *Qui reversas cum victoria*] Illud cum v. delend. nam et minus Latinum est, et ex linea inferiore huc translatum fuit per incogitantiam exscriptoris. *Fab.*

§ 4 *Dominorum jure*] *Dominiorum* forte scripsit Noster, ut Sen. II. N. Q. 32. 'Jus dominiumque.' *Gron.*

Verbera in aciem, non arma, adferenda] Juntæ cum aliquot editis juxta et Mss. libris: *non tela ferenda*: quod miror mutatum ab editoribus recentioribus. 'Tela' sunt quævis arma, ut Jcti notarunt. Pro sica posuit Cic. I. Cat. pro hasta Ov. XIV. M. pro cornu uri, Id. XIV. M. pro lapide: pro venabulo Val. M. VI. 3. pro funda Liv. XXVIII. 'Fundis ut nunc plurimum, ita tunc solo eo telo utebantur.' Plin. IX. 45. 'Solidas habent ungulas, quæ non sunt cornigera: igitur eis telum ungula est.' Ov. VI. M. 686. de Borea: 'Quid enim moea tela reliqui, sævitiam et vires, iramque animosque minaces?' *Græv.* In collectione variantium Lectt. positum est, *non tela*, quod quidem scio esse Latinissimum, et Grævio summo nostro probari; tamen inclinat animus ut ed. vulgatam retineam, ob hæc opposita sc. (*non armorum jure*) (*sed dominorum*), (*verbera illis*) ergo (*non arma adferenda*). Id quod artifices rhetorici hand improbabunt. Nam figuram sequi debuit Justinus, qui et rhetor fuit (ut ex infinitis pene locis olfecisse videor): quod facere non poterit, nisi si iisd. verbis utatur. *Fab.*

Verbera in aciem, non arma, adferenda] In antiquioribus edd. Junt. puta, Bech. Sich. imo et in quibusd. Mss. pro *arma est tela*. Estque vox ea satis commoda. 'Tela' enim cujuscunque generis arma dicunt, quibus occidi aliquis aut proterni potest. Nec tantum quæ eminus jaciuntur, sed et quibus cominus pugnatur, ipsique

gladii et secures, 'tela' dicuntur. Nep. Datam. 'Telum quod latebat protulit, nudatumque vagina veste textit.' *Vor.*

§ 5 *Perculerunt*] Ita Mss. Herod. IV. 4. *Οἱ δ' ἐκπλήγντες. Bong.*

Fugamque ... capesserent] Sic VI. 3. 'Spartiani [Spartani rectius: sed *Lacedæmonii* rectissime] fugam capessunt.' *Gron.*

§ 8 *Jancyri*] Ea est sex Mss. constans lect. Hunc regem Oros. II. 8. vocat 'Attyrum.' Ms. *Accirum*. Herod. IV. 123. *Ἰνδθύρως*. qui et *Σαθράσω* et *Τάξων*, duarum aliarum Scythiæ partium reges, commemorat. Ctesia c. 17. *Σαυδάριος* dicitur: 'Antirregyrus' Jornandi in Geticis cap. 10. *Bongars.* Ap. Jornandem tamen pro *Antirregyrus*, Grut. e Mss. Palatinis *Jancyrus* substituit. Ap. Herodotum vero *Ἰνδθύρως* f. pro *Ἰνδθύρως*, et ap. Nostrum *Jancyrus* pro *Indathyrus*, vel *Idanthyrus*, scriptum ait cl. Salmas. ad Solin. 846. A. 1. *Ἰανθύρας* est nomen illius Scythici regis ap. Clementem. *Berneccer.* Omnino scribend. *Idantyrri*. Herodoto est *Ἰνδθύρως*, ut et Arriano lib. VII. Straboni *Ἰανθύρως*. Plutarcho in Apoph. *Ἰνδθύρως*. Multis enim vocabulis inseritur *ἐθρῶν* ergo, et plenioris toni, τὸ ν; ut, 'Ἀτράς Ἀτράς, Ἀμύρος Ἀμύρος', Thymodas Thymondas, Indigetes Indigetes, Carpetani Carpetani, Callatis Callantis, et 600. ejus generis. *Voss.* Ex tribus Mss. Angli reposuerunt *Janthyri*: ut nullum dubium sit, legend. esse cum Salmas. et *Voss.* *Idanthyrri*, aut *Indathyri*. Græv. Is. *Voss.* legend. censet *Idantyrri*. Quod ante et Salmasio visum fuerat in Exerc. ad Solin. p. 846. Et facit huc nonnihil nomen *Ἰανθύρων*, Scytharum regis, quod ex Arriani Parthicus memorat Photius. Ceterum in lib. Rerum Indicarum ex Megasthene Arrianus *Ἰνδθύρως* Scytharum regem nominat. Quod nomen nihil fere discrepat ab eo quod in lib.

iv. Herod. legitur, 'Ἰνδοθύρων puta. Vor.

§ 9 *Cum filia, &c.*] Hanc tamen injustam belli causam recte decernit H. Grotius de J. B. et P. II. 22. 7. Gron.

§ 10 *Armatis, &c.*] Frec. 'Cum sexcentis millibus armatorum.' Leg. ex utroque Ms. Leid. et Oros. *Cum septingentis m. a.* Herod. iv. 87. *Τουτῶν μυριάδες ἐξηριμύησαν χωρίς τοῦ ναυτικοῦ ἐβδόμηκοντα σὺν ἰππεύσι νῆες δὲ ἑκατόσιαι συνελέχθησαν.* Diod. II. 3. *Darium μετὰ ὀγδοήκοντα μυριάδων Scythiam ingressum refert.*

§ 12 *Inde Asiam et Macedoniam domuit*] Hem nova res et plane inaudita. Nam unde redit Darius? Scythia Istriana. Ita est. Qua transeundum ipsi fuit? An per Asiam et Macedoniam? Nil magis falsum nec ridiculum magis. Legend. igitur est: *Inde Thraciam et M. d.* Circa hanc vocem bis quoque erratum fuisse inf. demonstrabimus, cum eo deventum fuerit. *Fab.*

Ionas] Herod. vi. init. *Bongars.* Reusneri Isagoga p. 209. Bern.

Navali pr.] Vincent. III. 84. 'navali bello.'

CAP. VI. § 1 *V. Ultra gesti fidem peracta*] Malim retinere vulg. lect. *patrata*: quod elegantissimo cuique veterum pro, perficere, in usu fuit. Quintil. VIII. 2. 'Ductare exercitus, et patrare bellum, apud Sallustium dicta sancte et antique, ridentur a nobis.' Idem Sall. in De Rep. ord. 'Ea magis fortibus consiliis, quam bonis preliis, patrata sunt:' et Tac. nescio quo l. 'Si patranda neci venenum mitteretur.' *Mod.* Bong. *peracta.* Sed monita F. Modii retinui- mus vulg. hactenus lect. *Patrare* pro, perficere, elegantissimo cuique veterum in usu fuit, ut Sall. Cat. 56. 5. 'incepta patrare.' Liv. XXV. 'patrare facinus.' Tac. II. A. 82. 'patrare necem.' Bern.

Ultra spem gerendi] Notari hoc po-

tnit, neque attigissem nisi alii non attigissent; nimirum istud 'gerendi' in notione passiva sumtum est. Sic alibi de quodam Macedonum Principe: 'Athenas quoque erudiendi gratia missus,' pro, ut erudiretur. Ita *videndi*, Virgil. pro, dum videtur, dum aspicitur: 'Uritque videndo Femina;' neque aliter Plant. et Terent. optimi dicendi magistri, olim loquebantur. *Fab.*

Effectu majora quam voto] Inf. XXV. 4. 1. 'Nec eo, ad quod votis perveniendum fuit, erat contentus.' De votis bellicis Brisson. lib. I. Form. Vor.

Pancis origo urbis] Impressi vett. habuerunt *cerbis* pro *urbis*, quod f. repudiari non debuit. Certe illud 'crevere' nec ad *urbis* nec ad 'origo' potest referri. Quemadmodum, nec quod sequitur, 'soli gloriantur,' *Schef.* Sed quia refragantur Mss. non est loco movenda lect. vet. Seqq. sensum respiciunt, non verba, ut supissime ap. Nostrum et alios. *Gruw.*

§ 4 *Advenæ*] Junt. *advena.* Id.

Eodem innati solo] 'Indigenæ' *ἀνθρώποις, γηγενῆς*: *terrigenæ* Ausonio in Catalogo Urbium: 'Nunc et terrigenis patribus memoremus Athenas.' Cic. pro L. Flacc. c. 26. 'Athenarum urbs vetustate ea est, ut ipsa ex sese cives suos genuisse dicatur. *Bongars.* Add. Plat. in Menexeno, Thucyd. I. 1. 8. Demosth. Orat. Funeb. et Eurip. Ione. Quidam tamen colonos Saitarum Athenienses dictitabant. Diod. I. 28. *Bernett.* Pro, in eodem innati solo, vel, eidem innati solo. Horat. 'Neglectis urenda filix innascitur agris.' Ceterum antiquiores edd. simplex *nati* habent; quomodo et sup. II. 1. 9. legitur: 'Ibi primum homines natos videri debere, ubi educari facillime possent.' Quod autem homines terris generatos vett. crediderint, apparet etiam ex his quæ sup. II. 1. 6. et 18. Auctor de Ægyptiis scribit, 'prædicasse' eos,

terras ceteras 'non potuisse primas generare homines.' Privatim vero de Atheniensibus prodidere alii, esse eos *αβρύχθους, γηγενείς, terrigenas.* Vor.

§ 5 *Prima*] De Atheniensium inventis Laeret. vi. init. *Ælian.* V. H. III. 38. Cic. pro Flacc. c. 36. *Bongars.* Ut et Paus. in Atticis. Strab. xix. Thucyd. 1. Vell. Diod. 1. Euseb. Chron. et alibi passim. Ox.

Serere frumenta] Inde 'frugum parens' hæc urbs appellatur a Flor. III. 5. 16. *Bern.*

Glandem] *Glandem* in Codd. credo, Mss. reperit Bong. ideoque sic scribend. putavit. Antiquiores typis expressi habent *glande*. Alteram tamen constructionem et inf. XLIV. 4. 11. reperias. Habentque talia et alii. Vid. Ind. v. *Vesci.* Vor.

§ 6 *Literæ certe*] Qua causa Diod. XIII. 27. pr. Athenas vocat *κωινὸν πᾶντων ἀνθρώπων παιδευτήριον, communem omnium hominum scholam*: Thucyd. II. 8. 38. *παιδεύειν τῆς Ἑλλάδος, Græciæ informatricem*: Cic. de Orat. I. 4. 'doctrinarum omnium inventrices': et IV. Fam. 12. 'nobilissimum orbis terrarum gymnasium.' *Bern.*

Literæ certe ac facundia] Mirum, quam hic variant Mss. omnes. In plurimis; Codd. legebatur *Ceriæ*. In Ms. Lugd. quem vidi, legebatur, *Literæ gregæcæ*. Unde ego conjiciebam, *Literæ egregiæ certe, ac facundia, et hic civilis ordo disciplinam, &c.* Quas 'litteras egregias' vocet Justinus, nemo non videt. Voss. Noli dubitare quin verissima sit lect. *Literæ, ceremoniæ, ac facundia, &c.* Hanc lect. præfert etiam cod. Thuanæus. *Id.*

§ 7 *Regem habuere Cecropem*] De statu et mutationibus reipublicæ Atheniensium, multa paucis Strabo lib. IX. Vid. et quæ Paterculus I. 2. Primum regem faciunt Cecropem: alii Actæum, s. Actæonem *αβρύχθους*. Paus. Atticis, Eustath. in Dionys. alii. De varis appellationibus Atheniensium, præter jam citatos, vid.

Herod. VIII. 44. *Bong.*

Ut omnis antiquitas fabulosa est] Inf. IV. 1. 8. *Bernec.* 'Fabulosum' hic certe, non idem est quod falsum, quod commentitium; sed id, quod, etsi verum est, fabulas tamen in sese admittas habet, aut de quo multæ fabulæ narrantur. Hinc est quod IV. 1. leges: 'Nec mirum si fabulosa est loci hujus antiquitas, in quem res tot coiere miræ.' Sic et ap. Horat. *Hydaspes fabulosus*: 'Vel quæ loca fabulosus lambit Hydaspes.' Non quod Indiæ fluvius non sit Hydaspes, (nam e vet. Geographia constat, ejus regionis fluvium esse Hydaspem) sed quod de illo multa fabulati essent, vel Poëtæ vel illi nugatores Græculi, qui aut Alexandri, aut Bacchi, aut Persæi, (si illuc quoque Persens,) expeditiones scriptis suis prodiderant. Neque vero aliter Horatius, cum alicubi scripsit, 'Mefabulosæ columbæ texerunt [palumbæ Texere].' Neque, iterum dico, aliter, cum cecinit: Jam te prement nox, fabulæque Manes.' I. e. Manes, de quibus boni viri tam multa sibi in animo finxere, ut aliis terculamenta objicerent. Ridiculus enim esset Horatius, si quem ab eo premi diceret quod esset nihil, i. e. si esset fabula. *Fab.*

Biformem] *Διφυή*. Euseb. et Hieron. in Chronicis. Plut. de Sera Num. Vind. c. 11. Eustath. in Dionys. Vid. et Diod. I. 28. de Pete Mnesthel patre. *Bongars.* Plures huj. appellationis rationes habet Suidas in *Εἰρηνοφ.* *Bern.*

§ 8 *Attis*] Scribe *Attis*. *Bernec.* Scribe *Attis*: nam *Ἀττίδα* vocant Græci. Vid. Apollod. III. et alios. *Voss.*

§ 9 *Amphictyon*] Vett. *Amphictyonides*. Vulgo *Amphitryon*: et ita Oros. Ms. I. 9. Verum nomen ex Pausania restituit Fr. Fabricius in Oros. et Justino. Et ex Mss. emendanda est ed. Chronicorum Eusebii, quæ *Amphitryonem* quintum Atheniensium regem facit; quum sit *Amphic-*

tyon III. *Athen.* Errori causam prælnit *Amphitruo* Thebanorum rex, vulgo notior *Amphictyone*. De tempore diluvii Deucalionis discrepat ab Auctore nostro Varro, et Eusebius, quod notavit August. XVIII. Civ. D. 10. *Bong.*

Minerva, &c.] Hegesipp. 1. 35. 'Ut homini templum sacraret.'

Nomen civitati Athenas dedit] Atqui Theseum Athenis dedisse nomen, auctor est in ejus Vita Plutarchus. Rursum Hygin. Fab. CLXIV. et CCLXXV. Minervam Athenas et condidisse et ex suo nomine sic appellasse dicit: vid. Scalig. in Euseb. p. 26. p. 2. *Bern.*

§ 10 *Aquarum illuvies*] Gronov. ut sup. cap. 2. ita hic legi malit *eluv*. Vorst. Valde dubito, ut hic quid mutari debeat, et pro *illuv*. *eluv*. scribi. Sane ut *eluvies* est excursus et effusio aquarum, ita quid impediat, cur *illuvies* sit incursus et infusio earum, haud dispicio. Et, quæ nno loco effluunt, eas alio loco influere, necesse est. De quibus influentibus quia usurpatur 'innudatio,' cur non et *illuvies* usurpari posset, equidem haud intelligo. Sed obicitur, *illuvem* significare, sordes extrinsecus aspersas. Verum, cum hoc notat, oritur a 'lavo,' quasi 'illuvies sordium a non lavando,' inquit Agrætius. At, cum illud alterum, a 'luo,' quod est idem atque 'fluo,' quod ex 'interluo,' 'circumluo,' et similibus apparet. *Illuvies* sane ap. Nostrum etiam est cap. 2. neque ulla in his locis scripturæ varietas in codd. antiquis reperitur, *Scheff.*

Græcia] Oros. 1. 9. 'Thessaliæ.' *Bong.*

§ 11 *A quo propterea genus hominum conditum dicitur*] Alii *g. humanum*, quod non adspernor. Sic enim et Cic. dixit in Verr. 'Quod est aliud in illa provincia genus humanum?' Notandum autem ad illud, 'quos refugia montium receperunt,' quod scribit, auctore Servio ad illa Virgil.

1. III. *Æn.* 578. 'Fama est Enceladi semustum fulmine corpus Urgeri mole hac,' Varro: 'In diluvio confugisse aliquos ad montes cum utensilibus, qui, bello postea lacessiti ab his qui de aliis veniebant montibus, facile ex locis superioribus vicerunt: unde fictum, ut Dii superiores dicerentur, inferiores vero terrigenæ, qui, quia ex humillimis ad summa reptabant, dicti sunt pro pedibus habuisse serpentes.' *Mod.*

§ 12 *Erechtheum*] Vett. in h. nomine varie corrupti sunt. Ab h. rege Homerus II. II. 547. Athenienses vocat *Ἀθήμων Ἐρεχθῆος*. Hic a Paus. Euseb. quem August. Civ. D. XVIII. 11. sequitur, dicitur 'Erichthonias.' Quod hic ait 'per ordinem successione,' repugnat Pausanias Atticis, quem vid. et Diod. 1. 29. qui eum ait *Ægyptium* fuisse. *Bong.*

Satio apud Eleusin a Triptolemo reperta est] Hoc Buzygi heroi Attico tribuunt alii. Vid. Plin. lib. VII. Hist. cap. 56. et Hesych. in *Βουζύγιος*. Epimenidi quoque adscribit hoc Ansonius in Epistolis: 'Hoc si impetratum munus abs te accepero, Prior colere quam Ceres. Triptolemon olim sive Epimenidem vocant, Ant Bullianum Buzygem.' Ita legendi hi vv. Quis enim sit *Medes*, neminem scire puto: neque etiam quare Buzyges *Bullianus* dicatur. Omnino ita scribend. *Bullianus*, sive *Bulianus*, a *Bulia* civitate Attica. Recte autem hic Just. frumenti sationem repertam esse ait sub Erichtheo, non sub Erichthonio, ut alii ferme omnes, Erichtheum cum Erichthonio eund. facientes, cum hic quartus, alter vero septimus, Atheniensium rex fuerint. Marmor Arundellianum: ΑΦ ΟΤ ΔΗΜΗΤΗΡ ΑΦΙΚΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΠΙΟΝ ΕΥΤΥΡΕΝ ΚΑΙ ΠΡ....ΠΡΑ....ΟΤΗΔ.... ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΤ ΤΟΤ ΚΕΛΕΟΤ ΚΑΙ ΝΕΑΙΡΑΣ ΕΤΗ ΧΗΔΑΔΑΠ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΗΣΙΝ ΕΡΙΧΘΕΟΣ ΑΦ ΟΤ ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ .... ΕΞΗΕΙΡΕΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑΡΙΑ: ΚΑΛΟΤΜΕΝΗ: ΕΛΕΥΣΙΝΙ ΕΤΗ

ΧΗΔΑΔΑΔΙ. Raria, in qua primum Triptolemus seminasse hic dicitur, est campus in Eleusine. Steph. 'Πάρος πεδὶον ἐν Ἐλευσίνι, καὶ 'Ράρια γῆ, καὶ 'Ραριάς, ἡ Δημήτηρ. Male ap. Hesych. 'Πάριον, πεδὶον, pro πέδιον. Nomen hoc inditum erat illi campo a patre Rharo. Hesych. 'Ράρος, ἰσχυρὸς, καὶ ὄνομα τοῦ Τριπτολέμου πατρός. Filius hic erat Cranai, ut id. alibi; Κρανέου υἱὸς 'Ράρος. In hac tamen inscriptione Triptolemus, non Rhari, sed Celei, fil. fuisse dicitur. Et sic quoque Paus. Alii autem Celeum regem Eleusinis faciunt, Triptolemo cōevum; alii pauperem hominem. Similis quoque variatio in nomine matris, quæ hic Neæra dicitur, cum aliis quoque Metanira, Polymnia, et Deiope vocetur. Voss.

Noctes Initiatorum] Quod, ut ex præcedd. intelligitur, ap. Eleusin illud factum fuit, 'Eleusina sacra' inf. II. 8. 1. dicuntur. Quodque in honorem Cereris agitata fuere, 'mysteria Cereris' inf. v. 1. 1. et 'Cerealia sacra' Vell. I. 4. 3. appellantur. Vor.

Cum Medo Alio] Vid. inf. XLII. Boni libri Medio. Bongars. Bong. Medo. Sed retinimus lect. quam ipso Bong. teste Mss. bonæ notæ agnoscunt, quæque etiam XLII. 2. 16. exstat. Sic Medea Mss. etiam est Media. Bernec. Antiquiores typis expressi Medo: quod et Bong. retinuerat. Bernec. tamen maluit Medio; quoniam in Mss. quibusd. sic esse testatur Bong. et quia inf. XLII. 2. 16. ita legitur. Reputand. tamen erat quod Strabonem, Stephanum, atque Eustathium 'Medum' eum vocasse Bongarsins mounit. Vor.

§ 15 Demophoon qui auxilium] Hic variat historia. Mnesthei Atheniensium regis anno XVIII. captam Trojam anctor est Euseb. at Homerus in Catal. Nav. II. II. 552. et Diod. lib. I. eund. faciunt Atheniensium ducem. Collocatur autem inter Theseum et Demophoontem. Bong.

§ 16 Dorienenses] Herod. v. 76. Vid. et Val. M. v. 6. et August. Civ. D. XVIII. 18. Pausanias Atticis et Achaicis, Orosius I. 18. 'Peloponnesæes' vocant, et Euseb. in Chronicis: Vell. I. 2. 'Lacedæmonios': quæ ead. sunt. Fuit autem Codrus Melanthi exsulis filius: Plut. de Exsilio c. 24. Strab. lib. IX. Hunc locum transcripsit Saresber. Policrat. IV. 3. Bongars. Historia, præter auctores citatos, ex his quoque petenda: Cic. Tusc. I. 48. Marcellin. XXII. 13. Polyæn. Strateg. I. Tzet. Chil. I. Hist. 4. Lactant. III. 12. Serv. ad Ecl. Virg. IV. Bern.

De eventu prælii oracula consuluerunt] De eventu belli alii, quod probro: aliud enim longe est 'vincere bello,' aliud 'vincere prælio': illudque prius est de quo fere oracula consuli solent, cum 'victus prælio' sæpe victorem postea vincat, 'victus bello' in victoris sit potestate. Mod.

§ 17 Responsum, &c.] Saresb. 'Responsum est superiores fore, nisi r.'

§ 19 Qui et, &c.] Saresb. 'Qui r. D. et p. h. c. mutato r. h. sarmenta c. g.'

Pannosus] Sumta veste lignatoris, ut vult Polyæn. pastoris, ut Vell. 'Famularem vestem' vocat Cic. quomodo et in Valerio legend. censet Mod. pro familiarem. Bern.

Sarmenta] Quasi sarpimenta. Liv. VI. 10. 'Fascibus sarmentorum ex agro collectis.' Varr. I. R. R. 31. 'Ut vitis firmiore sarmento e terra exeat.' Cic. II. de N. D. 21. 'Sarmenta vitium.' Dionys. VII. Ant. Rom. 10. Σφακέλους φρυγάνων κομίζων. Et Polyæn. I. Stratag. 24. Σχήμα φρυγανιστήρος λαβόν. Thucyd. III. p. 119. Ἐξελθόντες ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν. Festus: 'Sarpta vineta, putata, unde et virgule abscessæ sarmenta.' Hinc apparet error Becmanni, qui perperam 'sarmentum' ab 'sarrire' deducit, cui et 'sarmenta' sunt quisquilæ scopis

collectæ, imo sunt virgæ et vimina. 'Sarriuntur' enim agri, 'sarpuntur' vineæ: vid. Salinas. ad Solin. p. 1350. Gron.

§ 20 *Astus*] Angl. omittit. *Schef.*

Convulsus] Saresb. 'In turba obs. a m. q. f. percusserat.' Verbum *convulnerare* occurrit ap. Hegesipp. i. 45. 'Tot parricidiis convulnerantur.' Ita Ms. et margo ed. Gualtheri.

Cognito] Sebisius legit *agnito*. Latinitas certe poscit. Sic II. 8. 4. *Bernec.* Sed probum est *cognito*. Sic Liv. XXIV. 16. 6. Add. Varronis vs. citatum inf. II. 12. 7. *Idem.*

CAP. VII. § 2 *Administratio reipublicæ annuis magistratibus*] Paterc. i. 2. et Euseb. in Chron. post mortem Codri principes aiunt constitutos, quos mors finiebat: multis autem post annis constitutos annuos magistratus. *Bongars.* H. l. graviter errat Just. qui non meminerit post Codrum Melanthi filium fuisse primo Archontas perpetuos, dein decennales, dein annuos, a quo errore procul abfuisse Trogum Pomp. dejerare possim. Vid. omnino librum Joan. Menrsii, viri inter Batavos doctissimi; ei libro materia de Archontibus. Opus est exactissimum, et tanto viro dignissimum. *Fab.* Quod post ultimum regem Codrum 'magistratus' illico 'annuos' collocat, id minus recte factum dignoscitur. Reges enim secuti fuerunt Archontes, primo quidem 13. perpetui, deinde 7. decennales. *Vorst.* In Mss. legitur *annua*, ex qua varietate colligo esse verum, quod notavit Meursius in Archont. Athen. excidisse aliqua hoc l. verbaque, quibus agebatur de Archontibus perpetuis et decennialibus ante magistratus annuos, desiderari. *Schef.*

§ 3 *Nulla leges*] Ex Plutarchi Solone et aliis notum, Draconis legibus usos Athenienses ante Solonem. Vid. A. Gell. XI. 18. *Bong.*

Libido regum] Snpr. i. 1. 2. *Bern.*

§ 5 *Tanto temperamento*] Dicere

enim solebat, τὸ ἴσον πάλαιον καὶ καινόν. Vid. Plutarchi et Laërtii Solonem; ejusque de legg. præter ceteros Herodotum i. 29. et II. 177. Emendandus Ammian. XVI. 'Ex rhetris Lycurgi, i. e. Axonibus.' Leg. et *Axonibus*; ut 'Rhetræ' Lycurgi, ita 'Axones' Solonis; Plut. *Bong.*

Ut ab utrisque] Similem moderationem Liv. tribnit Fabio III. 1. 4. et mensariis VII. 21. 8. et Ov. de se, Tr. II. 96. 'Res quoque privatas statui sine crimine iudex: Deque mea fassa est pars quoque victa fide.' *Bern.*

§ 8 *Capitalis*] Θανάσιμη [ἐπιμορφία Plut. Solone 10. Festi mutilator Paulus: 'Capital facinus, quod capitis pœna luitur.' Ea est plerisque locis ap. bonos auctores veterum libr. scriptura. *Bong.*

Capitalis] Ita jam pridem correxeram, non hic tantum, sed etiam ap. Sil. meum: 'Prævetitum namque et capital committere Martem Sponte viris.' Ubi antea ineptissime legebatur: *P. capiti parva com. M.* Et sic Plaut. Men. 'Tametsi capital fecerit, facile asservabis:' vel, ut alii allegant, 'Numquam hercule effugiet, tametsi capital fecerit.' Lucil. lib. XXVI. 'Facile deridemur; scimus capital esse irascier.' *Mod.* Val. M. v. 1. Ext. 1. 'Id ei salutare futurum dicens, quod apud Persas capital extitisset.' Curt. VIII. 9. 'Quas [arbores] violare capital est.' Sen. iv. Benef. 38. 'Quo [decreto] cavetur ne miseris tecto juvare capital sit.' Cf. notam Avi ad Sen. Controv. VIII.

§ 9 *Censendo*] Verbum illud proprie dicitur de senatore, quum sententiam dicit de eo quod sibi videtur: 'assentiri' vero, si alienam sententiam probat; quem verbi usum varil indicant auctores, ut Seneca de Tranq. An. cap. 3. 'Qui de pace et bello censet' Plin. iv. Ep. 9. 'Consurgere ad censendum.' Suet. Claud. 20. 'Per tædium ac dissensionem diversa

consentiam:’ et Liv. III. 40. ‘Censendo enim quoscunque magistratus esse, qui senatum haberent, judicabat.’ *Gron.*

Aut censendo sibi periculum afferret] Ita antiquiores typis expressi. Bong. *τὸ periculum afferret* expunxit, ediditque, *ne aut tacendo parum reipublicæ consuleret, aut censendo sibi:* ut *τὸ parum consuleret* ad utrumque referatur. Mihi, si ipse Auctor ita voluisset, idem videtur scripturus fuisse hunc in modum, *ne aut tacendo reipublicæ, aut censendo sibi, parum consuleret.* Nunc quia *τὸ parum consuleret* in prioribus commate est, in posteriore aliquid aliud, et quidem *τὸ periculum afferret,* positum voluisse videtur. *Vorst.* Sed Mss. et quos Bong. et Angli viderunt, adversantur, in quibus *periculum sibi afferret* non reperiuntur. *Græv.*

Dementiam] Inprimis versutum et callidum factum Solonis vocat Cic. de Off. I. 10. Versus ejus vid. ap. Laërt. Totam historiam quære ap. Plut. in Solone c. 10. &c. Meminit et Pans. in Atticis, et Ælian. VII. 19. Ubi interpretes *ὁὖ τοῦ Μαραθῶνος κρητάρως* male vertit, *captis duobus templis,* cum sit, *duobus Megarensium navibus potius.* Vid. etiam Frontin. IV. fin. Controversiam de Salamina insula exponit Strabo lib. IX. ubi de Megara. *Bong.*

Cujus oenias] Ita ‘Drusus, alienationem mentis simulans quasi per dementiam, funesta Tiberio imprecatur,’ Tac. A. VI. 24. ‘Octavius quidam valetudine mentis liberius dicax,’ Suet. Jul. 49. §. 5. *Bern.*

§ 11 *Factoque concursu*] Hæc Græce expressit S. Lucas in Act. Ap. XXIV. 12. *ἱστοροῦσαν τοῦτον.* Cavere enim solent leges ne concursus fiat, quo publica quies violari possit: ut L. 4. D. ad Leg. Jul. de Vi priv. ‘Legis Julæ de vi privata crimen committitur, quum cætum aliquis vel concursum fecisse dicatur, quo minus in jas quis prodiceretur:’ et ap. M.

Delph. et Var. Clas.

Sen. Epit. Controv. III. 8. ‘Qui cætum et concursum fecerit, capital esto:’ ratio autem huj. cautionis est ap. Liv. XXXIX. 15. *Gron.*

Insolitis sibi versibus suadere populo carpit] Salamis inscribatur poemata illud Solonis, et constabat 100. versibus: quorum principium habes ap. Plut. in Solone, et Diog. Laërtium, quamvis alter: sed minus recte. Versus, quibus maxime persuasit populo, ap. Diog. exstant. Sic vero sunt legendi: *Ἐπὶ δὴ τὸν ἐνὶ Φωλεγάδριος, ἢ Σικινίτης, Ἀπρί γ’ Ἀθηναίων, πατρὶς ἀμεψόμενος. Αἰψά γάρ ἂν φάτις ἦδε μετ’ ἀνδράποισι γένοιστο, Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμωναφετῶν.* Non, ut vulgo, *τῶν Σαλαμῶν ἀφετῶν.* *Voss.*

CAP. VIII. § 1 *Megarenses*] Ead. Frontin. Strateg. IV. 7. 44. et prolixè Æneas in Poliorcet. cap. 4. *Bern.*

Memores illati Atheniensibus belli et deserti] Hæc lect. non potest tolerari. Megarenses non bellum intulerant Atheniensibus, sed Athenienses inflammati a Solone Megarensibus. Itaque cum nec belli illati nec deserti possint dici memores fuisse, recte Mss. Anglicani pro *deserti* scribunt *veriti*; quibuscum sentit Junt. sed illa legit quoque *mem. ill. ab Ath. belli*: quod si est ex antiquis codd. probò; sin, vulg. lect. non est sollicitanda: ejusd. enim est sententiæ. Nec hæc ellipsis infrequens est optimis scriptoribus. Tac. I. A. ‘Sed veteris populi Romani prospera vel adversa claris scriptoribus memorata sunt:’ h. e. a claris scriptoribus. Sic et locutus est Suet. alique idonei Latine linguæ auctores. *Græv.*

Et deserti] Belli puta. Ita quidem Bong. ex Codd. credo Mss. Mihi tamen magis placet quod in antiquioribus typis expressis, qui et ipsi antiquæ codd. Mss. referant, legitur, *et veriti ne frustra arma morisse viderentur.* *Vorst.* Vett. alii legunt *deserti pro veriti*, minus apposite. *Oxon.* Puto nil mutand. Est enim ‘dese-

Justin.

2 U

rere bellum' genus loquendi Nostro familiare. Nec hic locus illi *veriti*, cum, ubi quid veremur, ab agendo abstinimus. At illi revera bellum omiserant. *Schef.*

[*Eleusinis sacris*] Quæ et 'noctes initiorum' Autori II. 6. 13. et 'mysteria Cereris initiorum sacra' V. 1. 1. et 'Cerealia sacra' Vell. I. 4. 3. *Bernec.* Supr. II. 6. 13. 'noctes initiorum' dicuntur, atque ap. urbem Eleusin agitata dignoscuntur: obque eam causam 'Eleusina sacra' hic et appellantur. Ipsa quoque Ceres, in cujus honorem celebrata fuisse, a Virgil. I. G. 'Eleusina mater' vocatur. *Vorst.*

[*§ 2 Pisistratus juventutem in insidiis locat, jussu matronis*] Mss. plerique Bongarsii, et duo mei antiquisq. in *ins. locarit, jussitque m. &c.* lego, in *ins. locavit, jussitque m. &c.* Modius. Polyænus et alii nonnulli Soloni id strategema tribuunt, non Pisistrato. Sed conciliat hæc Plut. in Solone, qui docet, utriusque ope id gestum esse. *Voss.*

[*In accessu hostium*] Quali accessu? ad matronas, credo. At cautum erat per insidias, ne accederent, quippe quæ inopinantes et tantum quod egressos e navibus occupabant, ut apparet ex seqq. Ms. quidam habet in *excessu*, h. e. etiam cum viderent, ex navibus descendere in terram. *Exscensus*, verbum vere nauticum et proprie ad h. l. pertinens. Liv. XXII. 'Itaque ad Houscam profecti, exscensu e navibus in terram facto, quum vi urbem cepissent, captamque diripiissent, Carthaginem inde petunt.' Vid. plura in De Mil. Nav. nostra. Huj. verbi alterum *accessus* glossa videtur. *Schef.*

[*§ 3 Megaram contendit*] Mss. et Junt. *Megara c.* Recte: vid. Gronov. ad Liv. XXXI. 22. *Græv.* *Megara* legend. non *Megaram*, monet Gronovius ad Liv. XXXI. 22. Estque ita sane in Mss. ut ipse observavit Bong.

Et habet quoque ita ed. Junt. uti testatur Grævius. Quod autem maximum, ipsum quoque Nostrum inf. XIII. 5. 10. numero plurali 'Megaris' scripsisse video. Plant. quoque Mercat. 'Sed quam capiam civitatem, cogito, potissimum, Megara, Eretriam, Corinthum.' Ipsi quoque Græci τὰ Μέγαρα dicunt. *Vorst.*

[*§ 5 Megarenses*] Vett. omnes, *De-renses*: inepte et *Amatophros*. Irrep-sit forte ex superioribus. *Bong.*

[*§ 6 Pisistratus*] Præter Plut. in Solon. et Herodotum I. 59. leg. Val. M. I. 3. et VIII. 9. *Ælian.* VIII. H. V. 16. Qua autem ratione Pisistratidarum tyrannide liberati sint Athenienses, docet Herodotus V. 63. et Paus. Laconica. *Bong.* Diod. XIII. 95. *Ber.*

[*Quasi sibi, non patriæ, vicisset*] 'Sibi' pro, in suum commodum. Cic. II. Phil. 'Num sibi soli vicit?' Cart. VI. 11. 29. 'Non enim sibi, sed hosti, esse occisuros Alexandrum.' Vid. Ind. Freinshemii in Flor. V. *Sibi.* Est etiam ubi *sibi* aliique dativi denotant detrimentum et damnum. Cic. II. Fam. 18. 'Sin quod offenderit, sibi totum, nihil tibi offenderit.' *Vorst.*

[*§ 7 Laceratoque corpore*] Conjunctionem scripti quidam non agnoscunt; mox pro *advocata* habent *vocataque*. Suspicio a prima manu sic se habuisse omnia: quippe, v. v. d. a. *lacerato corp.* in p. p. ac, *vocata c. v. p. o.* *Schef.*

[*§ 8 Advocata concione*] In altero Voss. erat *advocat concionem*. Gronov. Leg. cum Junt. et *advocata concione*. Mox ead. *multitudo credula incenditur*. Græv.

[*§ 10 Per annos XXXIII.*] Ex his 17. tantum annos in potestate urbem habuit: 16. in exilio egit. Aristot. Polit. V. 12. *Bern.*

CAP. IX. [*§ 1 Diocles, alter ex filiis*] Nescio quid Justino evenierit, ut, quem omnes unanimi consensu 'Hipparchum' vocent, ille 'Dioclem' appellet. Neque tamen, cum in re

notiss. lapsum esse, crediderim, cum nullam huj. erroris causam videam. *Voss.* Mirum quod filium Pisistrati, qui post patrem tyrannidem tenuit, 'Dioclem' vocat: nec apparet quos secutus sit auctores. Herodotus sane et Thucydides unum filium Pisistrati 'Hipparchum,' alterum 'Hippiam,' vocant; et 'Hipparchum' quidem illum, qui fuit interfectus. Videsis Herod. v. et Thucyd. vi. *Vorst.*

Stuprata virgine, a fratre puella interficitur] Frater ille fuit Harmodius, qui quidem socium habuit Aristogitona, ut ex modo dictis auctoribus apparet. Sed non ob virginem stupratam, sed alio modo indigne eam habitam, et quidem quod a ministerio gestandi in Panathenaicis canistri submota per Hipparchum fuerat, quodque ipsum virginis fratrem Harmodium Hipparchus de stupro appellarat, interfectum hunc prodidit Thucyd. vi. a quo nec Aristot. discrepat v. Polit. 10. At Plato in Hipparcho ne hanc quidem veram cædis Hipparchi causam fuisse censet; quamvis vulgo ea jactata fuerit: sed quod nobilis quidam Harmodium primo et Aristogitonem sapientiæ causa admiratus atque sectatus fuisset, post vero Hipparcho familiaris factus eosd. contempsisset. Ceterum de Hipparchi studio literarum, deque amore ejus in literatos, multa in eod. Dialogo Plato, ex eoque *Ælian.* viii. V. H. 2. commemorat. *Vorst.*

§ 2 *Alter...teneret]* Non male hæc congruunt cum narratione Thucydidis, qui lib. vi. diserte dicit, non Hipparchum, ut plerique opinantur, sed Hippiam, qui natu fuerit maximus fil. Pisistrati, principatum tenuisse: itemque cum narratione Herodoti, qui Hipparchum Pisistrati fil. Hippiaeque tyranni fratrem, ab Aristogitone et Harmodio interfectum scribit. Mirum autem, quod, cum non ipsum tyrannum Hippiam sed fratrem ejus Hipparchum Aristogi-

ton et Harmodius interfecissent, eos tamen Athenas tyrannide liberare conatos auctores scribunt; quodque effigies illis æneæ statutæ fuerunt, quæ ad tempora usque Xerxis duravere; cumque ab hoc in Persiam deportatæ fuissent, a Selenco demum in pristinas sedes sunt reportatæ. Inter fragmenta Alcæi est aliquod ex quo apparet, quantopere de Hipparcho occiso Athenienses gratulati fuerint. Verba hæc sunt, sed Latine versa: 'In myrtil ramo gladium gestabo, sicut Harmodius et Aristogiton, cum tyrannum occiderunt, et, ut Athenæ æquabili jure uterentur, effecerunt. Charissime Harmodi, nondum es mortuus, sed in beatorum insulis te aiunt esse,' &c. *Vorst.*

§ 3 *Qui cum per tormenta consocios cædis nominare cogeretur]* Mss. mei constanter abnuunt rō cædis: neque mihi eo opus hic videtur. Nonius, 'Sciis et consociis hoc differunt,' inquit, 'quod sciis necum, consocius cum alio sciis est:' unde sequitur absolute recte poni: præsertim cum talis est oratio, quæ ex præcæd. et seqq. lucem accipere potest. *Mod.* *Mod.* vocem cædis suos Mss. constanter abnuere dicit: nec est sane necessaria. *Bernecc.* Ap. Vincent. prave editum est 'consocios cædis,' et dein 'utrum aliquis de consociis superesset.'

§ 4 *Quarenti tyranno, an adhuc aliqui consocii essent, neminem ait superesse]* In antiquioribus typis expressis Codd. postrema casu recto et verbo finito expressa reperiuntur h. modo: *Nemo, ait, superest, quem amplius mori gestiam quam ipsum tyrannum.* *Vorst.* Impressi quidam habent reliqui pro aliqui. Et sequitur in responsione, *neminem superesse*, quod convenit non cum 'esse' simpliciter, sed cum 'reliquum esse.' Vidend. igitur, annon scripserit Just. an adh. *reliqui aliqui c. c.* Potuerunt sane scribæ stolidè alterum vocabulum propter similitudinem, ut supervacuum,

facile omisisse. *Schef.* Junt. stat ab illis vetustioribus edd. quas laudavit Vorst. *Græv.*

§ 5 *Post vindictam pudicitiae*] Unus Angl. p. *vindicatam pudicitiam.* Græv.

§ 6 *Hujus, &c.*] Saxo v. p. 78. f. 'Quo dicto Ericus propulsandæ fraudis admonitus.'

Tandem Hippias regno pulsus] 3. annis post interfectum fratrem Hipparchum tyrannidem tenuit; quarto autem accepta fide publica Sigæum et inde Lampsacum ad Æantidem profectus est, et illinc ad Darium regem Persarum; ut ex Thucyd. vi. scire licet. *Vorst.*

§ 8 *Auxilium a Lacedæmoniis*] *Περσικὴν δὲν ἡμερόθυμον.* Herod. vi. 105. Probus in Miltiade. Meminit et Plato iii. de Legg. De quadridui religione Lyncrgi legem commemorat Lucian. de Astrologia. Vid. et Strab. lib. ix. Cf. cum Auctore nostro Oros. ii. 8. *Bong.*

Petierunt] Mss. omnes habent *perduraverunt.* Quare suspicor, Justinum esse *postulaverunt*: quod tanquam minus usitatum alios exposnit per *petierunt.* Sane verbo isto sic consuevit uti Nepos quoque, præsertim ubi petitio est vehemens, sicut fuit h. in l. *Schef.*

§ 9 *Quos ubi viderunt quadridui teneri religione*] Isthæc religio a lænæ observatione erat; nam quemadmodum semper post exortum solem Persæ agmen movebant, ita et Lacedæmonii Innam sequebantur, aut crescentem, aut plenam, ubi aliqua expeditio suscipienda erat. Unicum arbitror esse huj. rei testem. Is Pausanias. Si fallor, ubi unicuique dico, alius me moneat. *Fab.*

Non exspectato auxilio, instructis decem milibus civium] Etiam illud auxilio abest ab omnibus tam Bong. quam meis Mss. et absit sane, ut dixerit Just. *non exspectato, i. d. m.* et quemadmodum Sall. 'Audito consulem in Ciliciam tendere:' neque enim

semper Scriptores, præsertim ut optimus quisque est, servant in his Grammaticos canones. *Mod.*

In campos Marathonios] Marathonem, Atticæ urbem, ad quam pugnatum est, Pomp. Mela lib. ii. 'magiarum et multarum virtutum testem' cognominat. De pugna Marathonica (quam Plat. a 300. auctoribus descriptam affirmat) porro consulendi Herod. vi. Paus. i. Æmil. Probus in Themist. et Milt. Gell. xvii. 21. *Bernegger.* Pro, in campum Marathonis, ut Nep. loquitur. Nimirum ex nominibus propriis locorum formantur adjectiva, eaque aliis vocabulis latioribus adjiunguntur. Ad h. modum dicitur 'Parnassia rupes' pro, rupes Parnassus; 'urbs Romana' pro, urbs Roma; 'flumen Acherusius' pro, flumen Acheron. *Vorst.* Mss. habent *campis Marathonis*, quod non contemno. Debet autem commate distingui a seqq. ut sit sententia: Egressos adversus tot hostes, qui tunc erant in campis Marathonis constituti. *Schef.*

§ 10 *Dux belli*] *Ἀργονηδς*, unus e decem. *Πολέμαρχος* autem erat *Καλλίμαχος Ἀφιδραϊός.* Herod. vi. 109. et Paus. Lacon. *Bong.*

Auctor, &c.] Saxo x. p. 235. 35. 'Committendi prælli auctorem agere postulatus.' xvi. p. 374. 35. 'Eamque dividendi inter pupillos regni auctorem habiturus.'

Tanta, &c.] Saxo iv. p. 62. 49. 'Tanta autem Atisium fiducia ceperat, ut,' &c. xiv. p. 312. 19. 'Quem tanta fiducia ceperat, ut plus remedii in celeritate quam in sociis daceret.'

§ 11 *Citato curru*] Sic et inf. xi. 15. 3. Parique modo 'citato gradu' xi. 2. 5. 'citato impetu' iv. l. 9. et 'citato itinere' v. 8. 13. Est autem 'citato' id. quod, incitato. Qua ratione Liv. 'citato equo vadere' dicit, et Cæs. 'citare equum' pro, incitare. *Vor.*

Ejus] *Suus* legit Acidal. ad Vell.

11. 55. 2. *Berneccer*. Acidal. optime: *Nec audacia suis eventus defuit*, i. e. suum eventum audacia habuit, sc. qualem sperari æquum fuit. *Faber*. Angl. vocem *cjus* non exhibet. *Græv*.

§ 13 *Multa suppressa*] Angl. m. *submerse*, per glossam manifestam. Liv. xx. 9. 'Dnæ primo concursu captæ erant Punicæ naves, quatuor suppressæ.' *Schef*.

§ 15 *In quo jam, &c.*] De eod. The-mist. præclare *Ælian*. III. V. H. 21. Vere quippe *Vopisc*. in *Probo* cap. 3. fin. 'Neminem,' inquit, 'unquam per-venisse ad virtutem summam jam maturum, nisi qui puer seminario vir-utum generosiore concretus aliquid inclytum designasset.' *Bern*.

Indoles futura imperatoria virtutis] Est sane ita in antiquioribus typis expressis Codd. Sed *Bong*. pro *vir-tutis* scripsit *dignitatis*; quod, credo, in quibusd. Mss. ita reperisset. Mihi tamen factum istud haud probatur. Fit sane ut Codd. Mss. etiam in his quæ manifeste inepta aut falsa sunt consentiant: ipseque etiam *Bong*. plurima id genus repudiavit. Vid. modo 11. 8. 5. 11. 9. 20. XII. 14. 7. XIII. 1. 5. Quid ergo? Non solis Codd. Mss. præsertim si unus modo atque alter sit, est standum; sed stylus quoque Auctoris et *συνεπεια* consideranda. Quoniam igitur ob-servo Auctorem inf. xxix. 1. 8. scrip-sisse 'magna indoles virtutis enituit;' ipsaque *indoles* rectius virtuti, ut quæ internum quid est, quam dignitati, congruit; nihil dubito id, quod in antiquioribus typis expressis est, re-sumere, et hic item scribere *ind. vir-tutis* pro eo, quod *Bong*. scripserat, *ind. dignitatis*. Observo et alios ita scribere. *Nep*. *Eumens*: 'Fulgebat jam in adolescentulo indoles virtutis.' *Vor*.

§ 16 *Cynægiri*] De quo præter *He-rod*. vi. 114. *Valerius* III. 2. et *Am-nian*. xxvi. 23. qui eum et *Callima-chum* vocat 'Medicorum bellorum

fulmina.' *Bongars*. *Cynægirum* imi-tatus est *Acilius* in navali pugna ad *Massiliam*, teste *Suet*. Jul. 68. 9. *Bern*.

§ 17 *Manum*] Hanc vocem ignorat 1. Ms. *Voss*. *Gronov*. Uncinis inclu-dit *Ed*. *Bong*.

§ 19 *Duabus manibus amissis*] *Rec-tius* fortasse et hic est quod in anti-quioribus typis expr. reperitur *amba-bus m. a. Vor*.

§ 20 *Ducenta millia*] *Herod*. e bar-baris *ἑξακισχίλιους καὶ τετρακισχίλιους*, ex Atheniensibus vero 192. cecidisse aue-tor est. *Bongars*. Sex M. ducenta [quadringenta q. ?] tantum scribit *Herod*. vi. 117. sed eorum sc. qui prælio occubuerunt: Noster naufragio haustos adjicit, quorum ingentem fuisse numerum etiam ex *Diod*. xi. 12. et 13. colligitur. Itaque pro *sine naufragio* quod omnes habent edd. monitu *Freinshemii* rescripsi *sive n.* quod nisi recipimus, nimio opere dis-cordabit ratio. *Berneccer*. *Sive n.* *Bernec*. ait se monitu *Freinshemii* rescripsisse, cum omnes edd. habe-rent, *sine n.* Sed observo antiquiores edd. *Bech*. *Maj*. *Sich*. adhuc pejus, et quidem *sine navigio*, habere. Illud *sine nauf.* est fortasse a *Bong*. qui ex Codd. Mss. ita scripserit pro *sine na-vig*. Ceterum *τὸ sive nauf.* landat et *Gronov*. in *Notis* ad *Senecam* *Tragi-cum*; eoque inter alia probat, quod *sive* non semper gemiuetur, sed sub-inde modo semel ponatur. *Vorst*.

§ 21 *Cecidit et Hippia*] Idem con-firmat *Cic*. lib. ix. ad *Att*. 12. *Bongars*. Et *Tertullian*. adversus *Gentes*. *Suid*. vero, nescio quo auctore, tradit, ex hac pugna *Hippiam* elapsum, fuga in *Lemnum* pervenisse; et ibid. oculis captum, effluente per illos sanguine, acerba morte periisse. *Bern*.

Concitor] Quidam *conditor*, vulgo *concitator*, ut et initio libri v. Sed illud Mss. approbantibus malo. *Tac*. A. iv. 'Missosque in Galliam concito-res belli.' *Bong*.

CAP. X. § 1 *Cum bellum restauraret*] Recepti cum Oxon. editore ex membranis Angl. c. b. *instauraret*. Gaudeo hunc nævum ex Justino Cod. veteris ope deletum esse. Nam *τὸ restaurare* ignorat meliores Lat. linguae auctores. *Græv.*

§ 2 *Artemenes*] Herod. vii. 2. *'Αποβαδόνυ* vocat: et hanc controversiam vivo patre motam, et ab ipso Dario judicatam esse refert. Idem paulo post *'Αχαιμενέμ* nominat Darii filium, Xerxis fratrem. Plutarchus in Artaxerx. c. 2. ab Araca, qui postea Artaxerxes dictus est, et Cyro eand. quæstionem renovatam scribit, et Darii contrariam huic sententiam commemorat. *Bongars.* Cujus quidem sententiæ posterioris æquitatem (ut sc. ætate primi præferantur) exemplis, legibus, rationibusque confirmant P. Greg. Tholosanus de Republ. lib. vii. cap. 9. et Arnis. lib. ii. cap. 2. sect. 11. Adjungenda Franc. Hotomanni illustris Quæstio 2. *Berneccer.* Plut. in Apoph. et lib. de Amore Fraternali est *'Απαιδόνυς*. Et sic in Ms. Just. Voss. Alii ex Græcis Scripturibus et Mss. Just. emendarunt *Arimenes*, quod magis Persicum videtur quam illud prius; est enim plane Græcicum. *Faber.* Junt. *Artobozanes.* *Græv.*

Maximus, &c. et § 8. *materno tamen, &c.*] Hunc l. imitatur Saxo xi. p. 218. 37. *'Qui etsi virtuti maturior videretur, se tamen naturæ ordine ætatisque privilegio vincere.'* ii. p. 42. 24. *'Quippe regnum ejus avito sibi jure competere.'*

Natura ipsa gentibus dedit] Quid dedit gentibus natura? regnum: at de hoc non quæstio h. l. Mss. habent, *cum gent. assignavit*, vel *assignarent*. Lect. genuinam puto esse, *regnum sibi vindicabat, quod jus, et ordo nascendi, et n. i. cum g. assignavit*. Veteris lect. sensus est: Jus illud de maximo natu ad regnum admovendo dedisse gentibus ordinem nascendi. At vero

nulla verborum istorum est sententia. Quomodo enim ordo iste gentibus hoc dare potuit? Non itaque hoc agitur, ut appareat, quid gentibus dederit jus illud, sed unde jus illud acceperit Artemenes. Id autem secundum lect. nostram intelligitur factum ex causa triplici; primo ordine nascendi, secundo natura, tertio gentibus s. gentium consuetudine. Quæ sententia optima locoque huic est maxime accommodata. *Schef.* Nihil hic mutem. Sensus est: Jus illud succedendi parenti natu maximo filio dedisse et ordinem nascendi, quia primus provenerat, et naturam ipsam ap. omnes gentes. Naturale enim est, ut minor natu frater majori pareat, non vero major minori: quod eveniret, si minor majori anteferebatur in successione et hereditate paternorum bonorum, in primis regni. *Jus hoc dedit gentibus natura*, est: Jus hoc omnibus gentibus inest natura, ut seniores præferrentur junioribus. *Græv.* *Dedit uncinis* includit *Ed. Bong.*

§ 3 *Xerxes, &c.*] Saxo xi. p. 218. 36. *'Si non eum dignitate posteriorem sors ipsa nascendi fecisset:'* et paulo post: *'Quem nascendi serie priorem sciat.'*

§ 5 *In regno jam rex pater sustuleris*] Isthæc verba delenda in *regno*: est enim puerile et redundans dicere: Pater meus *jam rex in regno* me primum sustulit. Nam si quis *'jam rex'* liberos tollat, quid opus est addere *'in regno?'* Rogabis, unde tamen illa verba hac intrusa sint. Ex glossemate sc. quod istis verbis *'jam rex'* superadditum fuerat, i. e. *in regno*. *Faber.* Impressi quidam sine dubio meliores secuti codd. habent *in regnum*, quod valde placet. Nempe lect. vulg. huj. loci nihil habet aliud, quam quod præcessit, *'se regi primum natum.'* Atqui non de eo agebatur his verbis, sed de illo, quod hinc sequitur, natum nempe regi reg-

nam quoque debere habere. Docetque hoc ipsa quoque oppositio; præcedit namque de cett. 'non regnum sibi vindicare posse,' cui proinde tanquam diversum debebat subjici, se regnum vindicare posse sibi, non vero, se a rege natum esse. Subjicietur autem, si pro in regno legemus in regnum. Nam *sublatus in regnum*, est, sublatus propter regnum, regni causa, ut regnet, qualis utique sibi vere vindicare potest regnum. Error videtur natus ex eo, quia olim fuit scriptum in regnom pro in regnum, vetusta consuetudine, quod scriba imperitus intelligere non potuit. *Schef. Junt. quoque in regnum. Græv.*

§ 8 *Et si in æquo*] Antiquiores edd. in omittant: videturque id elegantius. *Vorst. Angl. itaque si. F. jungend. utrumque, itaque et si. Schef. Juntina quoque in omisit. Græv.*

Materno tamen se jure] Immo magis potentia matris, quam jure: ut jam ostendit H. Grotius II. de J. B. et P. 7. 10. *Gron.*

§ 9 *Hoc... Artaphernem*] Herod. VII. ab initio, ait Dariam patrem, ante in Græciam expeditionem, de hac contentione protulisse sententiam, ac Xerxem declarasse regem, nihil de Artapherne commemorans; quod quidem est magis verisimile. *Glar.*

Artaphernem] Ita ex Herod. emendavi. Vett. habent *Ariafernem*, facili lapsu. Uni supr. scriptum, legend. esse *Tisaphernem*. *Bong.*

§ 10 *Credula*] *Freinsl. crebra* mallet: cum suspecta jucunda esse non possint. Si tamen *credula* retinemus, videri queat ita legend. *jucunda quoque inter se, non solum credula*. *Bern.*

Jucunda quoque inter se, non solum credula] Ita rursus antiquiores edd. *Bong.* nescio qua de causa mutavit sic: *j. q. i. se non solum, sed credula, convivia habuerunt*. Jucunda inter se convivia habere omnino plus est quam credula habere. Possunt enim credula esse, quæ non adeo jucunda sint.

At jucunda esse nequeunt, nisi et credula sint. Quare rectius τὸ 'non solum' τῇ *credula* quam τῇ *jucunda* adjectum putabitur. *Vorst. Angl. et j. q. i. se non solum, sed crebra conv.* Scio, quomodo hic *credula conv.* ut vulgati habent, accipiant. Sed an sic Latini unquam usurpaverint, hoc vero nescio. Deinde credula fuisse convivia h. sensu cur significand. fuerit, non video, cum antecedd. omnia monstrent, odia inter ipsos fuisse nulla, et ideo nullas diffidentias alicuj. causas. Itaque *Angl. rectius*. Habuerunt, ait, non solum jucunda inter se convivia, sed jucunditatem illam crebro frequenterque renovarunt conviviis repetitis. *Schef.* Pedibus ergo quoque in hanc irem sententiam, et emendationem eruditissimi *Freinshemii* amplexor; is enim primus coniecit legend. esse *crebra*; si libr. vett. annuerent. Sed cum in omnibus, quos *Bong. Mod.* aliique evolverunt, nec non in *Junt.* melioribus edd. aliis constanter legatur *credula*, non putō id rejiciend. quamvis translationis huj. ab hominibus ad res exempla in ista voce vix alibi occurrant. Alia ratio, quæ præter significationem vocis affertur, cur *credula* debeat immutari, mihi non probatur. Quamvis enim de regno ambigentium videatur animus fuisse concors, pro ingenio tamen humano solent competitores imprimis regni semper alteri diffidere, et vereri, ne alter 'spem vultu simulet, premat alto corde dolorem,' et malit quacunque ratione licet fronte lætissima molestum rivalem amovere, quam incerto controversæ exitu suspensum cruciari. *Græv.*

Judicium, &c.] *Vincent. III. 36.* 'Sine arbitris vel c. f.' *Saxo XI. p. 213. 39.* 'Igitur fraternæ contentionis certamen sine arbitris aut iudiciis solis partium suffragiis gerebatur.'

§ 11 *Tanto moderatius, &c.*] Usus est cod. quasi epiphonemate, certe simili

formula concepto, xv. 2. ubi ait: 'Tanto honestius tunc bella gerebantur, quam nunc amicitie coluntur.' *Mod.*

§ 12 *Quinquennium instruxit*] Vulgo per q. et Oros. ii. 9. sed antiqua scriptura recta est: inf. xii. 3. 1. 'Triduum luctum indixit.' Lex 12. Tab. 'Usus, auctoritas fundi biennium esto.' Quintil. Decl. 196. 'Ex lege in exilium quinquennium missus est.' Notavit Jac. Cujacius, cum interpretaretur Titulum Cod. de Usucap. pro Empt. vel pro Transact. *Bong.* Tres tantum annos in isto apparatu Xerxem consumsisse, inquit Diod. Julianus vero δ παραβόλης Orat. i. de Laud. Constantii, inquit, τὸν ἡμέτερον χρόνον ἐπὶ τῶν οὐκ ἐλάσσονα δέκα πρὸς τὸν πόλεμον ἑκείνου παρασκευάσθαι. Quod esse non potest, cum sexto anno, ex quo regnum adeptus est, bellum in Græcos moverit Xerxes. *Vos.*

§ 13 *Demaratus*] Herod. fin. lib. vii. Fugam ejus ad Persas explicat vi. 70. *Bongars.* Add. Sen. Benef. vi. 31. *Bern.*

Ne inopin. &c.] Saxo xiv. p. 261. 14. 'Inopinatum hostem opprimere.' xvi. p. 376. 11. 'Subiti inopinatique belli fama percussus.'

In tabellis lignis] Sic inf. xxi. 6. 6. *Bern.*

Magistratibus perscribit] Nec illud probare possum, quod, cum antiquiores edd. haberent *magistratibus*, *Bong.* maluit *magistratui*. Etsi enim nec illud probem, quod Gronov. ad Liv. xxxiv. 61. in Addend. scribit, 'magistratum pro collegio vel numero hominum, consilium publicum constituentium, dicere nostri seculi esse,' (aliud enim vel ex Nepotis Lysandro intelligi potest, ubi ephori non singuli sed universi 'maximus magistratus' dicuntur,) tamen, quia antiquiores edd. *magistratibus* numero plurali habent, idemque et in Mss. quibusd. a *Bong.* observatum fuit, ac præterea a stylo Justinii id alienum non est,

mutatio facienda fuisse non videtur. Vide sis supr. ii. 7. 2. et inf. iii. 3. 2. Quo itid. posteriore loco *Mod.* ex uno Cod. Fuldensi legi mavult *magistratui* quam *magistratibus*: verum itid. sine causa. *Vorst.* Junt. alique edd. *magistratibus*, uti et paulo post 'magistratibus Spartanorum tradere,' approbante Gronov. Magistratus enim in numero unitatis nunquam consilium publicum, seu collegium, sed semper unum hominem, magistratum gerentem aut officium, notat. Sic cap. 15. huj. lib. 'Magistratibus scribit Atheniensium,' et iii. 3. 'Regibus potestatem bellorum, magistratibus judicia.' Non aliter vett. et idonei Lat. linguæ auctores. Nec est, ut nos moveat exemplum, quod ex Nepote ad hanc obs. convelleendam affert eruditiss. *Vorst.* Id enim repugnat et ipsius Nepotis et ceterorum omnium idoneorum scriptorum melioris seculi consuetudini, quibus 'magistratus' in unitatis numero non nisi unum hominem significat; quando vero de collegio loquuntur, utuntur numero multitudinis. In Pelopida 'maximum magistratum obtinere' dicitur Polemarchus, unus homo. Contra de collegio in ead. Vita: 'Diem legerunt, quo maximi magistratus simul consueverant epulari:' et sic perpetuo. Hinc et 'magistratum capere,' 'gerere,' dicitur unus homo. Nullus itaque dubito et in Lysandro legend. esse *maximos magistratus*: sæpe enim librarii et correctores, secuti nostri temporis depravato loquentium consuetudinem, id corruperunt, ut in his Justinii locis, etiam contra vett. librorum fidem; aut per *maximum magistratum* intelligitur Ephorus natus maximus, seu primus, cui libellum hunc tradidit, qui postea cum suis eum communicavit collegis. *Græv.*

Magistratibus] Sic recte Gronov. *Græv.* *Vorst.* quos vid. *Schæf.* Angl. *magistratui scribit.* A glossa, qua

compositum pro simplici hic usurpat, indicabatur. Hirtius ap. Suet. Jul. 56. 'Nos etiam, quam facile aut celeriter eos [commentarios Cæsaris] perscripserit, scimus.' Nep. Datame 5. 'Hæc Pandates perscripta ei mittit.' *Id.*

Eademque cera] Nam, si cera inducatur, non ita olet, ac si liquida superfundatur. Hoc est quod dicit Polyæn. Demaratum *ἐς πύλας ἀφ' ὧν γράφοντα ἐκκηρύσσου*. Quamvis Herod. aliter. Doctiss. Gronov. ap. Just. malebat *eademque cera*. Quod ego non puto. Explicat hanc rem Jul. Africanus cap. 54. *πρὸς κρυφίας ἀποστέλλων εἰσνομήκῃς*. Cujus verba adscribam: 'Ἄλλω πάλιν ἐν τῇ τῆς δόλου ξύλῳ γράφοντες, κηρὸν ἐπέτιζαν, καὶ ἄλλα εἰς τὸν κηρὸν ἔγραφον. Ἐπεὶ δὲ ᾤδα, πρότερον δὴ τὸν κηρὸν ἀκινῆσθαι, καὶ ἀσχηρὸς, ὁμοιοτρόπως ἀσχηρὸνταλε.

Voss. Junt. *eademque cera*: quod probō. Cera sc. abrasa, ipsi tabellæ lignæ, quæ rescire volebat suos ciues, inscripserat Demaratus, eademque cera superinducta deleverat, quæ scripsit; ne, si ulla cera illita fuisset tabellæ, in manus Persarum ubi incidisset, suum consilium patriæ significandi apparatus bellicum adversus Græciam, aut, si recens cera esset inducta, stratagemata ejus, proderetur. Non nego verba Justinī obscuriora esse. Videtur aut Just. aliquid omisisse, aut descriptores. Forte Trogu scripserat: 'Omnia in tabellis ligneis magistratibus perscribit crassa cera, eademque superinducta scripturam delet.' Cur vero recens cera magis proderet potuerit dolum, quam vetustior, rationes procul dubio plures potuissent dari, si consuetudo tabulis ligneis utendi non exolevisset. Non odor tantum sed et color veterem aut recentem ceram distinxit. Cum igitur vetas cera, diu ante illita, in tabellis reperiebatur, nemo facile poterat suspicari sub illa cera aliquid latere recentem scriptum, quia vetus-

tas cere nihil tale præ se forebat, cum recens cera, vacua litteris, facile potuisset aspicionem movere, non frustra illam modo infusam esse, sed sub illa procul dubio aliquid occultari, quod, si eraderetur, palam fieret. Hæc mea de isto l. sententia est. Ap. Petron. 'Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat:' b. e. nondum perdiderat. 'Delere ingenium' est, extinguere vim ingenii. *Delinere*, pro, collinere aut, illinere, non legitur ap. ullum scriptorem vet. Dein, licet reperiretur, quid tamen est *delinere* aut *collinere ingenium*? Si scriberetur *hæc vel illa arte collinere ingenia*, posset forte ferri, ad exemplum illius locationis, 'imbuere ingenium scientia:' simpl. vero *collinere ingenium* (nam *delinere* tanquam ignotum veteribus vocabalum plane est respuendum) non potest probari. *Græv.* Plus habet difficultatis hic locus, ubi diligentius paulo attendenda, quam prima fronte videtur. Primum enim, quis hoc cum iudicio dixerit *delere tabulas cera*? Dicend. enim *tegere*, non *delere*. Dein, quæ isthæc ratio Justinī est, *cera inducta tabulas delet*, *ne recens cera dolum prodet*? Quo vel recentior cera est, vel vetustior, eo ne fiet ut vel facilius dolum vel difficilius aperiatur? Huic difficultati obviam ire voluit cl. *Voss.* 'Nam,' inquit, 'si cera inducatur, non ita olet, ac si liquida superfundatur.' Sed cera recens nonne æque superduci potest ac illa, quæ sit vetustior? Dein, si cera recenti usus esset Demaratus, neque in ea quidquam scripsisset, an ideo citius prodita res fuisset, quam si vetustiore uti voluisset? Præterea qui videt ceram veterem, in qua nihil scriptum appareat, ille, si qua in suspicione doli erit, non ideo minus ceram illam eraserit, quam si recens fuerit. Add. quod si quis dicat ceram superinductam tabulis ligneis, ex eo non effici illa ut sit vetustior, recentior, durior, liquidior.

Namque isthuc *superinducta* neque illud probat, neque illud. Dices: Tamen hoc scimus, Veteres hac arte usos fuisse. Fateor, et pauci ignorant; at hic non de usu agitur, sed de illa ratione, quam affert Justinus, 'ne recens cera dolum proderet.' Addes hoc quoque, ceram illam superinductam fuisse, non autem superinfusam, ideoque vel pollice vel rotundo aliquo ligno extensam et ductam fuisse. Sentio vim verbi, et scio quid sit id, quod 'ductile' vocamus; sed et cera recens ita quoque tractatur digitis et extenditur; itaque semper eodem referimur. Quamobrem aic existimo, aut Justinum aliquid omisisse, quod dictum oportuit amplius, aut minus clare et minus expresse locutum fuisse quam debuerat. Sed ad primam illam difficultatem remigrat oratio, *tabellas ligneas cera superinducta delet*; quæ rea, uti ab initio dicebam, absurda est. Delere certe tabulas nolebat Demaratus, sed tegere tantum, et id satis erat ad consilium, quod ipse in animo formaverat; unde et mox scribit Justinus, 'ne aut scriptura sine tegmine...' Eam autem difficultatem cum Ellas Borellus animadvertisset, quo ingenio est et iudicio, (utrumque autem in eo singulare est,) id profecto reperit, quod mihi placet maxime, quodque adeo aliis communicandum esse putavi. Supponit igitur ille Trogum Pomp. cujus Historiam contraxit Just. ita olim in libro suo posuisse: 'Omnia in tabellis ligneis magistratui perscripsit, easdemque cera superinducta delevit:' quod *delevit* optimum est, ut mox videbis, et longe aliud quam quod prima fronte videtur. At hic Noster, inquit Borellus, quod Trogus per tempus præteritum explicaverat, ad præsens tempus transtulit, uti solemus, cum narrationem breviorē facere et vividiorē studemus. Sed in eo, inquit Amicus meus, gravissime lapsus est Just.

quod illud *delevit* ap. Trog. a 'deleo' ortum esse arbitratus est, cum a 'delino, delevi, delitum' descendat tamen. Hoc autem probat (quanquam mihi quidem non tantopere videtur probatione opus esse), probat inquam, ex A. Gell. qui in simili argumento eod. verbo usus est, mutata tantum præp. nam ap. Trog. est *delet*, ap. Gell. *collevit*, a, collino. Locus est XVII. 9. 'Literas in lignum incidisse; postea tabulas, uti solitum est, cera collevisse.' Hæc autem, quæ legisti modo, quam ea mihi ingeniosa, tam et ea mihi vera esse videntur: et, si ipse talla invenissem, inventis gauderem. Addidit et aliud etiam Borellus in fine Epistolæ: Nunquid illi mihi errare viderentur, qui putarent dici Latine posse, 'Malus Rhetor ingenia delet'; ex eo sc. quod ap. Petron. legimus: 'Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat'; in quo sagaciter olfecit, quod res est; nam illud 'deleverat' Petronianum non a 'deleo' est, sed a 'delino.' Ceteram pro *magistratui* in loco superius posito legend. *magistratibus*, ex libris impressis. *Magistratus* autem sunt Ephori. Ut finem huic notæ imponam, hoc etiam addam; dum perlustro oculis cl. Vossii notas, incidi in locum quendam Africani scriptoris Græci, quem ipse nunquam habui; in eo error est, qui a librario sit, an a Ms. Cod. hand scio. Nam pro ΕΚΚΗΝΗΧΑΙ, (i. e. *cum emovisset* seu *removisset*) legend. ΕΚΚΗΝΗΧΑΙ; i. e. *cum erasisset*; Græce enim ΕΚΚΗΝΘΕΙΝ *eradere* est. Ne quis autem ea reprehensione Justini offendatur, quæ superius posita est, nonne alibi, ut nro exemplo nunc contenti simus, ex *Medio*, qui vir insignis fuit in comitatu Alexandri, *medicum* fecit, quia sc. oculis suis non semper belle et acriter in legendo Trogo utebatur? Sed et alia quædam a nobis observata fuerant: neque adeo mirum, hominem aliquem errare posse; omnes

possunt. *Faber.* Bong. et hunc secutus Bernecc. edidit *eandemque*; ut referatur vox ad tabellas, de quibus prædictum. Sed rectius ed. Junt. ut cl. Græv. testatur, habet *eandemque*; ut id referatur ad 'omnia.' Et emendaverat sic ex conjectura summus Gronov. Sane non tabellæ ipsæ 'deberi' recte dicuntur; sed quæ scripta in iis sunt. Sed quomodo Demaratus ea, quæ in tabellis ligneis inque ipso adeo ligno scripserat, delevit? Superinducta cera illud factum Auctor ait. Nimirum, cum cera superinducta fuit, ipsa scriptura legi hand potuit; tantundemque illud fuit ac si scriptura deleta fuisset. Ut autem scriptura legi posset, superinductam ceram necesse fuit eradi: id quod regis Leonidæ sororis consilio factum Justinus et addidit. Inf. xxi. 6. eand. rem exprimit his verbis: 'In tabellis ligneis, vacua desuper cera inducta, civibus suis omnia perscribit.' Ubi ceram, quæ superinducta fuit, quæque nihil in se scriptum habuit, et 'vacuam' vocat. Fuit et alius *κρυπλὰς ἐπιστολῶν εὐνομενῆς* modus, ut ex Jul. Africano Is. Voss. docet; ut videl. et in ligno et superinducta cera scriberetur: ut res eo minus suspecta esset. *Vor.*

§ 14 *Aut recens cera dolum proderet*] Quid sibi τὸ 'recens' velit, non intelligo, sed vid. Herod. ad fin. lib. vii. si forte inde sensus inveniri queat. Ceterum Herod. hanc Gorgo, Leonidæ uxorem, fuisse, ac fratris ejus Cleomenis filiam. Cleomenes enim ac Leonidas ex Auaxandride nati erant. Just. Leonidæ sororem facit. Longum esset discrimen copiarum Xerxis, aliter ap. Just. aliter ap. Herod. enumeratarum, demonstrare. Verum hoc nunc non agimus. *Glar.*

Aut recens cera dolum proderet] Hic l. licet aliis intactis mihi admodum suspectus est. Quid enim 'recens cera?' Num recenter inducta? At-

qui talis fuit, qua scriptura tegebatur, et tamen ea tegi dolus debuit. Quid igitur hic eam dicitur prodere? Certe velle hoc videtur potuisse ceram, sic recenter inductam, præbere occasionem suspicandi, quod videl. non gratis ita sit inducta. Qnam rem qua evitaverit arte Demaratus, ap. Nostr. non ostenditur. An ergo abest aliquid, num potius in voce *tegens* latet vitium aliquod? Dignus sane locus est, quem ingeniosiores examinent. *Schef.*

§ 15 *Diu questioni res fuit*] Sic de re hactenus non intellecta etiam Gell. xx. 5. 'Mihi quoque est jam diu in perpetua quæstione.' *Gronov.*

§ 16 *Soror regis Leonidæ*] Herod. vii. fin. est uxor Leonidæ, Γοργὴ, cujus meminit Plut. in Apoph. Lacon. Bong.

§ 18 *Septingenta milia*] Variant in numero auctores. Herod. vii. 184. Diod. xi. 5. Isocrat. Panath. Plin. xxxiii. 10. Quomodo autem exercitum Xerxes diueneraverit, vid. Herod. vii. 60. et Plin. iv. 11. Bongars. Plut. Parall. c. 2. Ctes. in Pers. c. 23. Probus Themist. *Bern.*

§ 19 *Ut non immerito proditum*] Herod. enumeratis copiis, ἄρα οὐδὲν μὴ δόγμα, inquit, *καρλοταται προδόντων τὰ πλοῖα*, &c. Bongars. Aristides Sophista de apparatu Xerxis ita: 'Tellis obtegebatur ipse sol: mare navibus, terra copiis pedestribus, ær sagittis, redundabat.' *Bern.*

Flumina ab exercitu ejus siccata] Fuit ea de re Herod. vii. qui prodit, Echedorum (male ap. eum legitur *Χελδρος*) flumen potantibus defecisse. Quo respicit Alexander ap. Curt. iii. 'Cum adiret Græcos, admonebat, ab illis gentibus illata Græciæ bella; Darii prius, deinde Xerxis, insolentiam, aquam ipsam terramque populantium, ut neque fontium haustum nec solitos cibos relinquerent.' Ubi nonnulli pro *populantium* ex Ms. reponunt *possentium*. Sed male. Neque enim

cohæret cum seqq. Quamvis non ignorem, Persas aqnam terramque postulare solitos: quod tamen video alios sollicitos habuisse, cum Herod. testetur Megabazum, Darii satrapam, nuntios ad Alexandrum, Amyntæ fil. misisse, ἀλῆστοντας γῆντη καὶ ὕδωρ Δαρπὲς βασιλεῖ. Id ipsum quoque legitur in Epistola Aristippi ad Philippum regem; nisi quod ibi sit 'Ἀλέξανδρος δ' Ἄλῶν male' pro 'Ἀλέξανδρος δ' Ἀμύντου. Passim obvia sunt ejus rei exempla. Voss.

§ 20 *Naves quoque decies*] Navium numerus in vet. omnibus depravatus. Arbitror legend. *mille ducentas*: litteris quibusd. immutatis et vocibus inversis. Convenit numerus cum Herod. Diod. Probo, Isocrate, Oros. qui tamen onerariarum s. *τρηκοντόρων* addunt 3000. et *ἑξαγώνων* 850. Ut ille superior numerus sit triremium, seu rostratarum, ut Oros. vocat. *Bongars.* Oros. 'Rostratas [ita legend. ap. Frec. pro vulg. *Prostr.*] etiam nav. m. d. onerarias autem tria millia num. hab. narratur.' Oros. etiam sequitur Albertus Stadensis Chron. p. 186. ap. quem legitur 'ter mille.'

Naves quoque decies centum millia numero habuisse dicitur] Nugæ meræ, emendandumque ut in ed. mea Coloniensi A. 1582. emendaram: *N. q. mille ducentas h. d.* Quam meam emendationem ne ad se trahant, qui anno ante hunc Auctorem ediderunt, lubet adscribere verba mea, hac de re adjecta per occasionem a me Curtio, item in Ubiorum Colonia edito A. 1572. ad illum ejusd. Curtii locum v. 7. de Persepoli: 'Patria tot regum, unicus quondam Græciæ terror, molita mille navium classem, et exercitus, quibus Europa inundata est,' &c. hic inquam ego: *Adhuc excusi*, molita decem millium navium classem: *sed nihilne pudere vanitatis cum etiam, qui mendacissimi inter Græcos sunt, numquam eo impudentia processerint, ut mille ducen-*

tis navibus rostratis classem Xerxis ampliore numero fuisse dixerint? verum ita cogitant, quid faciant, qui in typographiis præsident, homines mehercule pistrino digni: ut qui etiam ap. Justinum lib. 11. (quasi parum esset in Curto negligenter fuisse) ausi sunt scribere: Naves quoque decies centum millia numero habuisse dicitur. Credo, quia exercitus Xerxis decies centena hominum millia explebat, voluisse etiam singulis hominibus suam navem esse. Sed hæc præpostera liberalitas mihi nequaquam placet, quare et hic reponendum censeo, Naves quoque mille ducentas numero habuisse dicitur. Facilis fuit ad errorem via, &c. neque enim omnia, quæ tam juveniliter effudi, hic repetenda sunt, ubi satis habeo meum mihi adseruisse. Mod. Non dubitavi recipere in textum emendationem loci, pridem a F. Mod. ad Curt. v. 7. 8. propositam, præsertim approbatam etiam a Bong. et congruentem cum Herod. Diod. Probo, Isocrate, Oros. qui tamen onerariarum s. *τρηκοντόρων* addunt 3000. et *ἑξαγώνων* 850. Ut ille superior numerus sit triremium, s. rostratarum, ut Oros. vocat. Edd. lactenus habuerant: *Naves decies centum millia numero.* Ita sc. singulis hominibus e Xerxis exercitu singulæ naves evenerint. Quod asserere nec Græculorum impudentissimus quisque sustinuit. Bern.

§ 21 *Huic tanto agmini, &c.*] Ut Antiocheno exercitui ap. Flor. 11. 8. quem etiam huic comparat ibid. n. 19. *Id.*

Si regem spectes] Vitia Xerxis præpostere Darii patris educationi adscribit Plato VII. de Leg. *Id.*

§ 22 *Opes tamen regis*] In Ms. legitur, *optamen regis superessent.* Puto veram lect. esse, *opes tamen regi sup.* Nam regi melius respondet præced. 'si regem spectes,' quam *regis.* Schief.

§ 23 *Ipsæ, &c.*] Contra de Atesio

scribit Saxo iv. p. 61. 15. 'Cum is ante omnes bella gesserit primus, fuga vero postremus incesserit.'

[*In periculis timidus*] Ita fere Liv. iv. 28. 4. 'In otio tumultuosi, in bello segnes.' Et vii. 15. 2. 'In castris feroces, in acie pavidī.' Contra Tac. H. i. 84. 'Fortissimus in ipso discrimine exercitus, qui ante discrimen modestissimus.' Qualis Livi-
nus iste Manlius vii. 10. 9. qui nulla voce aut minis in Gallum ibat: 'sed pectus, animorum iraque tacitæ plena, omnem ferociam in discrimen ipsum certaminis distulerat.' Bern.

[*§ 24 Convexa vallium*] Turneb. Adv. lib. xxx. cap. 27. ad illud Virgil. *Æn.* iv. 'Tædet cæli convexa tueri.' 'Annotant,' inquit, 'Grammatici quidam, convexum cæli cerni non posse, sed ejus concavum. Ac denique 'convexa' pro concavis dixisse Poëtam: cum sit convexum, curvum cave oppositum. Sed convexum cavum esse reor, quod e Justino ii. 10. intelligi potest, scribente de Xerxe, 'Et montes in planum,' &c. et ipso Marone i. *Æn.* 310. 'Classem in convexo nemorum sub rupe cavata Arboribus clausam circum atque horrentibus ambra Occulit.' *Mod.*

[*Quædam...ducebat*] Hoc de perfosso Athe vult intelligi, idque a multis aliis factum fuisse proditum fuit. Et tamen falsum est, ut ex Petri Bello-
nii descriptione constat, qui oculatus testis fuit. An quia illis temporibus mare *Ægeum* navibus non patebat? Huj. generis est miraculum illud Annibalī, a quo Alpes ruptas, disjectas, et dispulveratas aceto ferunt, quasi calcem aqua aspersam. 'O Pater, o hominum Divumque æternas potestas! Quantum aceti opus fuit! Plus certe quam quantum aquæ pater Oceanus continet. *Faber.* Marcellinus xxxi. fabulosam quoque habet hanc Athonis perfossolem. Sed vid. quid Bello-
nio et Ammiano respondeat Is. Voss. in notis ad P. Melam ii. 2.

Græv.

CAP. XI. § 2 *Leonida*] Leg. præter Herod. vii. 219. Diod. ii. 4. et Oros. ii. 9. Strab. lib. ix. *Ælian.* iii. V. H. 25. Valerium iii. 2. et Paus. Lacon. Meminit et Seneca Ep. LXXXII. fin. Vid. et Ctesia Excerpta. Variat hic multum a ceteris. *Bongars.* Add. Cic. Tusc. i. 24. Agell. iii. 7. Tzetz. Chil. ii. 32. Bern.

[*Marathonia pugna interfecti, &c.*] Decennio ante. Sup. cap. 9. 20: *Id.* § 6 *Rocedant*] Sic inf. xxviii. 4. 9. *Id.*

§ 8 *Aut regi Spartanorum, aut urbi, cadendum*] Istiusmodi fere oraculum in causa quoque Atheniensium aliquando editum fuit; videl. 'superiores fore Dorienses, ni regem Atheniensium occidissent.' Tantundem enim hoc est ac si dictum esset, ant Atheniensium regi Codro, aut populo, cadendum esse. Vid. sup. ii. 6. 17. *Vorst.* Angl. *responsum regi Sp. fuerat, a. d. aut regi.* Etiam hic servanda lect. vulg. Nec enim tam regi fuerat responsum, quam sciscitantibus, ut superiora ostendunt. Ac hi fuere Delphi, non rex privatim. *Schæf.*

§ 9 *Ita suos firmaverat*] Non satis hoc intelligo. An enim, ut quis faciat aliquid, ad id opus habet, ut firmetur? At dicit Noster, ita firmasse Leonidam suos, ut scirent, se (Leonidam sc.) ire animo parato ad moriendum. Atqui facere hoc poterat simplici indicio. Quare suspicor scripsisse Nostrum, i. s. *formav.* i. e. informaverat. Et sic Noster quoque xviii. 3. 'Ab eo formatus, cum medio noctis omnes in unum campum processissent, ceteris in orientem spectantibus, solus occidentis regionem intuebatur.' Sane adhortatio, qua eos firmat, paulo post demum ap. Nostr. sequitur, ut appareat, ante non *firmasse*, sed *formasse*. Idem.

§ 10 *Ut cum paucis, &c.*] Ita mox cap. 13. 3. Bern.

§ 11 *Qualitercumque præstantibus*] Monet Bong. in uno Ms. se reperisse, q. *præstantis*. Quod cum ipse quoque in antiquiss. Fuldens. membranis invenerim, nihil dubitem ita legere. Cic. ad Att. 'Acriter et vehementer præstantus sum.' *Mod.* Antiquiores typis expressi, q. *præstantur*: quod non minus elegans et fortasse rectum. *Vor.*

§ 14 *Nihil erat difficile*] Sen. Ep. 4. 'Quisquis vitam suam contempsit, tunc dominus est.' Et Sen. tragædus Herc. Œt. 'Contempsit omnes ille, qui mortem prius.' *Bern.*

§ 15 *Statim arma capiunt*] Angl. *raptim a. c.* Placet. Auctor ad Herenn. 'Ipse se raptim domum suam conjecit.' *Schef.*

Sexcenti] 'Quingentos' habet Diod. xi. 2. quem in hac narratione fere expressisse Auctor noster videtur. Cic. Fin. ii. 30. 'trecentos:' et Sen. Suas. ii. et Ælian. iii. V. H. 25. cujus interpres *τρεκατοῖς* imperite vertit *triginta*. Bongars. 'Trecentos' item habet Herod. vii. 224. et Plut. Parall. cap. 4. 'Mille' autem Lacedæmonios eduxisse primo Leonidam sine sociis, refert Diod. xi. 4. et Isocr. Panathen. et Archidemo. *Bern.*

Regis prætorium] Diod. xi. 9. *τοῦ βασιλέως οὐκλήρ*. Bongars. Curt. iii. 11. 38. 'tabernaculum' vocat: itemque 'prætorium' v. 2. 11. *Bern.*

§ 16 *Tumulus, &c.*] Saxo xiii. p. 244. 26. 'Cumque totis in castris tumultus exoriretur.'

§ 17 *Dies*] Ms. *die*, antique pro *diei*. Sall. Ju. 97. 3. 'Vix decima parte die reliqua.' Vid. quæ notat Gell. ix. 14. quæ Priscian. lib. vii. ex prima Historia Sallustii, et quæ Probus in Catholicis. *Bong.*

§ 18 *Non victi, &c.*] Sic 'Athenienses consumti magis quam victi' inf. v. 1. 10. et Oros. ii. 16. 'Nemo trecentos Fabios victos dicit, sed occisos: et Regulus captus est a Pœnis, non victus: et quisquis alius, sævien-

tis fortunæ vi ac pondere oppressus, non submittit animum.' Sen. Benef. v. 3. Similiter Bernhard. iii. de Consid. de Apost. 'Occumbebant, non succumbebant.' *Bernec.* Nullus dubito hic excidisse unam syllabam, quam sequens earund. literarum absorpsit, ut sæpe factum. Victi enim tandem sunt utique, quia omnes sunt cæsi. Legend. igitur cum Gronovio: *Ad post. non vi victi.* Græv.

Inter ingentes stratorum hostium catervas] Hanc lect. confirmat Lucan. ii. 135. 'Aut Collina tulit stratas quoque porta catervas.' Et Liv. vii. 36. 'Circa jacentem dncem sterne Gallorum catervas.' Gronov. Hoc a doctis hominibus, qui ante me ad Just. scripserunt, emendari decuit. Lego i. i. s. *cadaverum* [Q.?] *acervos*, non autem *catervas*. Nam 'caterva' de jacentibus, aut mortuis non dicitur; 'acervus' autem semper. Exemplis parco, nil enim frequentius. *Faber.* Mihi quoque hic l. diu fuit suspectus. Noram enim, quod in Romanorum copulis esset 'cohors,' id dici in barbararum gentium exercitu 'caterva.' Sed postea tamen deprehendi 'catervam' etiam usurpari de multitudine cæsorum, s. mortuorum. Stat. Th. xii. 'Non longum cæde recenti Lætatus videt innumeris fervere catervis Tellurem, atque una gentem exspirare ruina.' *Græv.*

§ 19 *Duobus vulneribus*] Sic l. v. c. 6. 'Plus vulneris eo prælio acciperent, quam superioribus dederant.' Item xlii. 4. 11. 'Nec ullo bello majus vulnus acceperunt.' Ita 'vulnus' pro clade bellica et interitu exercitus est. Et 'vulnus accipere' dicitur is, cujus exercitus est, qui perit: 'dare' vero is, qui exercitum alterius fundit. Etiam proprie accepta *phors* ista frequens est: dicuntque 'vulnus accipere in capite.' Alia rursus metaphora est, quod Nepos scribit Dione: 'Accepit gravissimum parens vulnus morte filii.' *Vor.*

Experiri, &c.] Saxo x. p. 203.
'Belli fortunam experiri.' XIV. p. 281.
'Armorum f. e.'

CAP. XII. § 1 *Ionas*] Herod. VIII. Plat. Themist. Ortos autem Ionas ab Atheniensibus notum ex Herod. I. et aliis, *Bong.*

§ 2 *Symboles*] 'Symbolum,' et 'symbola,' et 'symbolus' dicunt Latini. Plant. Pseud. I. 1. 53. et Bacchid. II. 3. 31. Ms. unus h. l. habet *symbolas*, quomodo et Plant. sæpe. *Bongars.* 'Symboli' Græcis *σμήλαι*. Schol. Soph. Elect. v. 723. *Σμήλαι, κρυπτοῖς λόγοις, ἐντολματά τινων ἔχοντες. Gron.*

Et saxis proscribi] Angl. et in a. perscribi. De perscribi dixi supr. x. 18. Vulg. tamen se tuetur per illud Suet. Ner. 39. 'Multa Græce Latineque proscripta aut vulgata sunt.' Ubi Torrent. quoque *proscripta* censet servand. contr. *perscripta*, quod in Ms. uno invenitur. Causa satis ab ipso explicatur. Atque ita et hic faciend. arbitramur. *Schef.* Sane *proscribi* non est sollicitand. Proprie enim et eleganter 'proscribi' dicuntur, quæ in tabella aut charta scripta publice affiguntur, ut ab omnibus legi possint. Sic 'proscribere sedes' est, publica tabula affixa significare venales sedes esse. Sic et 'proscribi' Romæ dicebantur olim, quorum nomina in ferali tabula scripta erant, ut impune ab omnibus possent necari. Sic et Græcis *προγράφειν*, unde 'programma.' Ead. vis est in *τῷ* 'proponere.' Id enim est in publico loco exponere omnibus videndum aut legendum. *Gron.*

§ 4 *An ideo*] Vetus Poëta: 'Men' servasse, ut essent qui me perderent?' *Bongars.* Hæc Pacuv. in Armorum Iudicio, citatus a Suet. Jul. 84. Liv. II. 40. 7. *Bern.*

§ 5 *Quid si*] Alii habent, *Quod si*. Mihi neutrum placet; mallet scribere *Quasi*. *Schef.*

§ 6 *Obsidione*] 'Obsidio' pro captivitate. Et significatur Ionas in

classe Persica non ut milites, sed ut captivos, agere. Sic et xv. 1. 3. 'Obsidione Amphipolitana liberare' est pro, captivitate Amphip. liberare. Amphipollim enim filium Alexandri cum matre custodiendum Cassander miserat. Et xxxix. 1. 1. 'Obsidione Parthorum liberatus' dicitur Demetrius, quem Auctor xxxvi. 1. 5. simulatione pacis deceptum a Parthis captum dixerat. *Vor.*

§ 7 *Aut, si hoc parum tutum est, at vos, &c.*] Emendationem Gronovii illustrius. amici nostri in textum recepi. Prius legebatur *A. si h. p. t. extat*, vos, barbære et imperite. *Faber.* Optime Gronov. *A. si h. p. t. est, at vos commisso bello* [Q. ?] *ite cessim*. Sic quoque Junt. ed. et merito recepit T. *Faber. Græv.* Cl. Gronov. parum Latinum esse putat *tutum extat*, et legend. esse *A. si h. p. t. est, at vos comm. prælio* i. c. quomodo in uno quoque Ms. diserte lectum fuisse in Var. Lect. testatur *Bong.* Illud at post *si non, si parum*, plane elegans est. Cic. III. Verr. 'Si, quemadmodum socii populi Rom. a magistratibus nostris tractentur, non laboratis: at vos communem P. R. causam suscipite atque defendite.' Vid. et Gronovii Obs. rv. 26. itemque Notas ad Liv. xxiv. 37. *Vorst.* Gronov. *tutum est, at vos*; quod recte Grævio probatur et aliis. *Schef.*

Cessim] Ita recte libri vett. Varro ap. Non. 'Vereor ne me quoque, cum domum ab Illo Cessim revertero, præter canem cognoscat nemo.' L. 52. D. ad L. Aquil. Ead. ratione Plant. Casina II. 8. 7. 'Recessim cedam ad parietem.' *Bongars.* *Πρόμνην κροίσαν* est Thucyd. I. 9. 24. ubi Schol. vid. *Bern.*

Inhibete remos] Pulchre restituit Gronov. *inh. remis*. 'Inhibere remis' est nautica locutio, qua significatur, nave non conversa, retro remigare: quod faciebant aut appulsuri ad litus et portum, aut in prælio fugam

adornantes: vid. Obs. ejus iv. 26. Græv. A Gronov. quoque est *inh. remis*: quem in Obs. videre poteris. Faber. Id. Gronov. modo dicto Obs. loco contendit legend. esse *inh. remis*: id quod nobis item vero perquam simile videtur. Subaudiend. autem fuerit vocabulum quarti casus, et quidem, navem vel naves. Quod quidem subinde diserte et adjiciunt, sic tamen ut *remis* rursus omitant. Liv. xxvi. 'Cum rostris concurrissent, neque retro navem inhiherent, nec dirimi a se hostem paterentur.' Et xxx. 'Ut quæque retro inhibita rostrata onerariam hærentem unco traheret.' Dicunt et *inhibere*, neque *navem* neque *remis* addito. Liv. xxxvii. 'Cum divellere se ab hoste cupientes inhiherent Rhodii.' Afranius ap. Non. in *Cymba*: 'Tum conscendo cymbam interibi loci piscatoriam, venio, jaciatur anchora, inhihent leviter.' Rursus omisso *narem*, adjectoque *remis*, scribit Curt. iv. 4. 'Plures deinde Macedonum naves superveniunt, et rex quoque aderat, cum Tyrii inhihentes remis ægre evellere navem, quæ hærebat, portumque omnia simul navigia repetunt.' Quid autem est 'inhibere remis,' et 'inhibere navem,' et 'inhibere?' Nihil aliud quam, navem non modo reprimere, ne amplius antrorsum et in proram procurrat, sed et retro eam agere: quorum quidem utrumque remis fit. Liv. diserte addit *retro*, dicitque 'retro inhibere navem.' Deinde apparet etiam ex eo, quod, si hærent, et evellendæ aut ab aliis dirimendæ naves essent, remis eas inhihebantur. Denique et ex eo, quod ap. Just. præcedit 'ite cessim.' Vid. plura et egregia in hanc sententiam observata et Gronovio iv. Obs. 26. Vim verbi huj. fuit cum se Cic. quidem satis teneret, ut ex xiii. ad Att. 21. apparet. Vor. Gronov. et Græv. *inh. remis*. Dicam pluribus in libris de Militia Navali, si un-

quam lucem poterant videre. Schef.

§ 8 *Ante navalis*] Hæc vid. ap. Herod. Plut. Diod. Æmil. Probum, Oros. ii. 10. ap. quem initio cap. vox *bis* abest a Ms. et sane inducenda est. Bong.

§ 10 *Quæ, &c.*] Cf. Herod. viii. 27. et 28.

§ 11 *Et quoniam ferro*] Crudele facinus, et quod tale magis apparebit, si componatur cum Antigoni moderatione, inf. xxviii. 4. 15. Bern.

§ 14 *Themistocles*] Cic. x. ad Att. 7. 'Consilium Themistocleum.' Frontin. i. 3. 6. Aristot. i. Rhet. 15. Bong.

Municipes esse] Ms. *municipia esse*, quod respondet elegantius sequenti *mœnia*. Et suspicor, alterum ex glossa natum, qua quis notaverat *municipia* hic posita pro *municipibus*. Schef.

Mœnia] Ead. sc. quæ *ὀχυρότητα* vel *ἄσπερα* alias vocantur, et pari ratione inf. v. 7. 'Non exercitum, cuius ope servati pulchriora possent mœnia extruere:' nec aliter Flor. i. 4. 'Mœnia muro amplexus est:' et iii. 10. 'Incensis mœnibus sala.' Vid. Obs. ii. 12. Gron.

Civitatemque] Thucyd. vii. 14. 22. *Ἀσπερ, πόλις, καὶ οὐ τείχη*. Tac. H. i. 84. 'Quid? vos pulcherrimam hanc urbem, domibus, et tectis, et congestu lapidum stare creditis? Muta ista,' &c. Huc pertinet oratio Lentuli ad exercitum intra Caudinas furcas conclusum, ap. Liv. ix. 4. Cic. ad Att. vii. 9. 'Nam est in parietibus resp.' Bern.

§ 16 *Conjuges liberoque abditis insulis, &c.*] Ms. *additis*, ex quo nobiliss. Sebisius ingeniose et f. recte fecit *ad-sitis*: cum in illa festinatione vicinas quam remotiores et abditas insulas eos circumspexisse sit credibilis. Firmat conjecturam Herod. viii. 41. ubi Salaminem et Æginam insulas nominat, itemque Træzenem: add. Diod. xi. 13. et Frontin. i. 3. 6. Bernec. Senes in insulas deportasse, inquit

Aristides in Oratione *ὅτι τῶν τετρα-
πων*. Conjuges vero et liberos Tra-
zenem misisse, non in insulas. *Abdi-
tas* autem vocat insulas illas, quoni-
am in intimo recessu sinus essent si-
tus. Voss. Genuinum videtur *abditas*,
neque cum Sebialis et Bernecce. mu-
tand. in *adstitis*. Sunt autem *abditas*
insulae, quae, ut Voss. ait, in recessu
sinus intimo fuere sitae, Salamina pu-
ta et Aegina: quas Herod. viii. et
nominat. Indidem post fugam Xer-
xis et repetita Thucydides prodidit.
Vorst.

§ 18 *Adunata*] 'Adunare' verbum
Nostro valde frequentatum; ut vel
ex Ind. apparet. Alibi vero paulo
rarius est. Utitur tamen Cyprianus
in Ep. 68. quae ad Caecil. est: 'Quo-
modo nec corpus Domini potest esse
farina sola, aut aqua sola, nisi utrum-
que adunatum fuerit et copulatum.'
Sed et ap. Plin. reperias xix. 2. N.
H. 'Valsum,' inquit, 'fascibus in
aecervo adunatum biduo.' Sic enim
legend. sine dubio; non *animatum*.
Vorst.

§ 19 *Per servum fidum*] Frontin. ii.
2. 13. *Bong.* Herod. viii. 76. *Πάμπαι
ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄδρα πλοῖα,
ἀνταλλάσσοντες τὸ λόγους χρᾶν τῷ ὀνόματι
μὲν ἔρ' Ἰλλαντες, ὁπότερ' δὲ καὶ ταυθαρῶντες
ἔρ' τῶν Θεμιστοκλέους πλοῖων.*

§ 22 *Spectator*] Mss. *expectata*:
unde Val. Acidal. ad Vell. ii. 14. 6.
facit *expectator*, antiquae pro, specta-
tor. Sicut 'escendere' Tac. et Sen.
pro, ascendere: et Vet. Glossarium
'ercescere.' Bernec. Saxo xiv. p.
255. f. 'Pro duce pugnae spectator
effectus.'

§ 23 *Artemisia*] *Θαυράτηρ Ἀνγδάμωος*.
Herod. vii. 99. Paus. Laconicis.
Uus e Mss. *Artemidora* scriptum
habet, quomodo et Oroa. ii. 10.
Bong.

Inter primos duces] Antiquiores ty-
pisi expressi i. *primores d.* quod sane
contemend. non est. Non tantum
enim 'primores' dicuntur, qui primi

sunt tempore aut loco; sed et qui
primi sunt dignitate. Horat. 'pri-
mores populi,' et Silius 'socium pri-
mores,' dicit. *Vorst.* Vorst. ex ve-
tustioribus legit *primores*. Schef. In
Junt. quoque *primores* habetur. *Grav.*

§ 24 *Quippe ut in viro muliebrem ti-
morem*] Hoc Xerxes non sibi sed suis
aptans, 'Viri quidem,' inquit, 'exti-
terunt mihi feminae: feminae autem
viri.' Herod. viii. 88. et ex eo Snid.
in voce 'Apreμολα, qui tamen Artemi-
siam contra Persas militasse falso
scribit. Bern.

§ 25 *Animos ceterorum*] Mss. pleri-
que habent *ceteros*. Puto sic scrip-
sisse Just. et verba an. cet. glossatoris
esse, non ipsius. Schef.

§ 26 *Circ. f.*] Saxo ix. p. 170. 32.
'Quae res inspectantibus sociis gra-
vissimam circumspectandae fugae sol-
licitudinem attulit.'

§ 27 *Multa mearum naves*] Ducentae,
inquit Diod. xi. 19. *Bongars.* Angl.
submersa, ex glossa. Lucan. iii. 'Æ-
quora discedunt mersa diducta cari-
na.' Item: 'Pars maxima classis
Mergitur.' Plin. ix. 44. de ariete:
'Cymbas ocellitus adnatans mergit.'
Add. libros nostros de Militia Na-
valli, ubi pluribus hoc firmamus.
Schef.

CAP. XIII. § 2 *Ne quid seditionis*]
Tac. H. ii. 97. 'Prosperis nostris re-
bus, certaturi ad obsequium, adver-
sam fortunam ex æquo detrectant.'
Bern.

*Fama adversi belli, in majus, sicuti
mos est*] In omnibus quotquot vide-
rim edd. extat et *in majus*. Monitu
Sebii expunxi et, quod manifeste
παράδει, nullique rei est. De re Tac.
A. iii. 44. 1. 'Cuncta, ut mos fama,
in majus credita.' Et Cart. ix. 2. 21.
'Nunquam ad liquidum fama perdu-
citur: omnia, illa tradente, majora
sunt vero.' Freinshemio restituen-
dum videtur illud et, et hic esse sen-
sus: Fama non modo adversa belli
narrabit, sed et in majus angebit.

Nondum plene consentio: poscimus arbitros. *Idem.* Nihil mutand. Sic quoque initio lib. xiv. 'Ne fama aut rem in majus extolleret, aut militum animos rerum novitate terreret.' *Voss.* Bernecc. monitu Sebislai expunxerat et, ut quod manifeste redundet. At mihi cum Freinsh. videtur vocula illa abesse hinc non posse. Illud 'in majus omnia extollens' non tantum famæ adversi belli, sed et famæ prosperi, competit. Phrasi utitur et inf. initio lib. xiv. *Vorst.*

§ 3 *Si aliter eventus ferat*] *Mss.* plurimi habent *fuert*, quod videntur rejecisse, qui putarant haud Latinum esse, quando dicitur *eventus est aliter*. Atqui eo *aliter* pro *alius* cum verbo est utuntur optimi scriptores. Terent. in Phorm. 'Ego isti nihilo sum aliter, ac fui.' Et in Adelph. 'Aliter de hac re ejus est sententia.' *Schef.*

§ 6 *Themistocles timens*] Frontin. II. 6. 8. *Bong.*

Ne interclusi, &c.] Veget. III. 21. 'Clansis ex desperatione crescit audacia; et, cum spei nihil est, sumit arma formido. Ideoque Scipionis laudata sententia est, viam hostibus, qua fugiant, muniendam.' *Bern.*

Et iter, &c.] Hegesipp. v. 4. 'Nec aliter nisi ferro iter aperiendum.' Helmodus I. Chron. Slav. 37. 'Videntes ergo ii se immensa multitudine circumfusos, viamque ferro aperiendam.'

In Græcia] Non muto; quia tamen *Mss.* multi habent in *Græciam*, cogitandum puto, an non ita scripserit Just. alique, qui hoc genus ignorabant bonis scriptoribus receptum, immutarint. Add. inf. III. 1. 1. *Schef.*

§ 7 *Vincere consilio*] Liv. VI. 23. 'Patere te vinci consilio:' et Tac. II. H. 40. 'Titianus et Proculus, ubi consilia vincerentur, ad jus imperii transibant.' Nep. Iphic. I. 'Semper consilio vicit:' et eod. modo ipse Herod. IX. 41. *Κρατὺς γούφυ.* Gron.

Eundem servum] Scicinnum nomine,

Herod. At Diod. ait fuisse pædagogum filiorum ipsius: ad instituendos liberos utebantur servorum opera veteres. Pint. in Arist. *Aræcen* vocat eunuchum. *Bongars.* Sc. de quo supr. cap. 12. 19. quem Scicinnum nominat Herod. VIII. 75. eumque Themistocles ait fuisse et servum et liberorum pædagogum. At Diod. hunc a superiore diversum facere videtur lib. XI. cap. 17. et 19. *Bern.*

Occupare, &c.] Oros. IV. 18. 'Cum maturato adventu descendisse jam ex Alpibus consulibus proditus esset.' Saxo v. p. 73. 82. 'Ericus maturato recessu Lesso insulam subit.'

§ 10 *Sortis humana, rerum varietate miranda*] Hic I. mihi est suspectus. Ecquæ namque horum est constructio verborum: Erat res digna spectaculo et miranda æstimatione sortis humanæ? Hæc se bene habent. At quo referenda illa 'rerum varietate?' Si ad *miranda*, debet addi conjunctio et. Sed vidend. annon ex glossa hæc irrepperint. *Schef.* Recte vidit Scheff. I. h. esse contaminatum. Labea tamen omnis detergebatur, si scripseris: *E. r. sp. dig. et ast. s. h. rer. var. miranda*: h. e. erat res, unde poterat humana æstimari sors, propter tantam varietatem et mutabilitatem miranda; unde poterat perspicere, quam fragilis esset sors humana, et quantis et quam miris varietatibus esset obnoxia. Ed. Junt. longius abijt ab alijs libris, quæ legit: *E. r. sp. dig. et ad æstimationem rer. hum. sortis var. miranda*. Si ex vet. membranis est profecta hæc lect., non facile debet reprobari, vulgatæ sane præponi: sed tamen veriorẽm duco emendationem, quam modo ostendi, quippe quæ non longe recedit a priscis membranis, nisi quod una littera perperam omissa adjiciatur. *Græv.*

Quem paulo ante vix, &c.] 'Gravem illum et mari et terræ Xerxem, nec hominibus tantum terribilem, sed Neptuno quoque compedes et Cælo

tenobras minitantem.' Val. M. III. 2. *Bern.*

§ 11 *Neque enim ulla est*] Similis fore locus de Gallis XXIV. 8. 13. *Id.*

§ 12 *Inopia contraxerat et pestem*] Ita Flor. III. 5. 27. *Idem.* Suspicio contraxerat scribend. Nec enim inopia contraxit, verum copiae pedestres ex inopia. *Schef.*

Inopia contraxerat et pestem] Sic recte legitur: h. e. fames et inopia, ut sit, excitaret pestem, in exercitu sc. Celsus III. 'Tristitiam contrahere dicitur bilis atra.' Alia passim exempla sunt obvia. *Grav.*

Esca illecebris sollicitata] Reposui ex antiquioribus typis expressis *esca*: quae vox itid. videtur abesse non posse; ut intelligatur, cujus generis illecebrae illae fuerint. *Vorst.* Recte hoc reposuit *Vorst.* ex antiquioribus. Absumerat similitudo literarum in voce praeced. *Schef.* Consentit *Junt.* *Grav.*

CAP. XIV. § 1 *Olynthum*] Artabazo, non Mardonio, id tribuit Herod. VIII. 127. *Bongars.* Errorem hunc primus ostendo. Legend. est in *Thracia*, quod vet. Geographi et Demosthenis interpp. probabunt. *Fab.*

§ 2 *Athenienses quoque*] Herod. fin. lib. VIII. et Diod. XI. 28. *Bong.*

§ 5 *Fortuna regis, &c.*] Insigniter hoc dictum illustrat Gruteri Dissertatio I. ad Tac. Add. eund. ad Hist. August. p. 2. 128. m. 1. *Bern.*

Victus Mardonius] Haec est memorabilis illa Graecorum ad Plataeas victoria, de qua Herod. IX. Diod. XI. 31. Plut. in Arist. Emil. Probus in Aristide et Pausania, quos vid. et Aelian. lib. II. et Strabo lib. IX. et Pausan. Laconicis et Boeoticis. Interfectum eo proelio Mardonium, praeter Ctesiam scribunt omnes: hunc sequitur Auctor noster. *Bong.*

§ 6 *Castra referta regalis opulentia*] Val. M. I. 6. 2. 'Bina castra Punicis opibus referta.' Zonar. tom. III. Ann. p. 184. *Νεοτά ὅτε πλοῦτος τὰν*

τοδανὸς καὶ πολυτελείας βασιλικῆς. *Grav.*

Regalis opulentia] Nam Xerxes e Graecia fugiens aureos et argenteos lectos, atque mensas, omnemque regium apparatus reliquerat ap. Mardonium. Herod. IX. 81. *Bern.*

Unde primum, &c.] Flor. III. 12. 9. 'Syria prima nos victa corrumpit.' Add. Nostrum XXXVI. 4. 12. Liv. XXXIX. 6. fin. *Id.*

§ 7 *Mycalē*] Libr. scripti h. l. omnes depravate legunt *Mesia*, alii *Mosia*, alii aliter. Vulg. lect. contra liberos retinui ex Herod. et Diod. Est autem Mycale mons Ioniae et urbs Stephano. *Bong.*

§ 8 *Mardonii copias occisione cecidisse*] Malim, ut est in edd. omnibus aliis, *occidisse*; qua locutione utebantur Vett. quoties significare volebant, exercitum aliquem ad internecionem esse deletum. Liv. lib. XXVIII. 'Duo exercitus eorum prope occisione occisi.' similique fere ratione dictum a Tac. 'Copiae tum occisione occubissent.' *Mod.* *Bong. cecidisse.* Sed Modii iudicium secutus retinui *Motis* firmatam aliarum edd. lectionem. Ea locutione utuntur Vett. exercitum ad internecionem deletum significaturi. Liv. XXVIII. Similique fere ratione Tac. A. XII. 'Copiae' &c. *Bernac.* 'Occidisse' *παθητικῶς* pro, cecidisse, delatas esse, ut saepe in hoc Auctore. Inf. XXVIII. 4. 12. dicit 'occisione caesi.' Et Liv. 'occisione occisi.' Tac. vero 'occisione occumbere.' *Vorst.*

§ 9 *Tantum famae velocitatem*] Hanc famae velocitatem redarguit Diod. XI. 35. Ait enim rumorem istum sparsum a Leotychia, *στρατηγήματος ἔκκευ.* Vid. Plut. in Emilio c. 41. Et hic, ut et Diod. notavit, deficit Herodoti historia. *Bongars.* Simile tamen famae velocitatis exemplum habet Noster XX. 8. 9. Add. Suet. Neron. 1. et Domitian. 6. Flor. III. 2. fin. Aelian. IX. V. H. 2. *Bernac.* 'Tan-

tam famæ velocitatem fuisse,' puta, ferunt, aut memorant. Sed nil præcedit, quod hanc expletionem ellipsoeos monstrare possit; neque scio, an alibi sic positus infinitivus temere inveniat. Ideoque mihi quidem non nihil suspectus est hic l. *Schef.* Miror viro doctiss. quem vivum amavi, mortuum colo, hic hæsisse aquam. Nihil frequentius Justino aliisque optimis scriptoribus in admirationibus uti infinitivis, omisso 'mirandum est,' aut allo huj. notæ verbo. In h. lib. cap. 7. 'Tantam in eo virtutem fuisse, ut non tot cædibus fatigatus, non duabus manibus amissis victus, truncus ad postremum, et veluti rabida fera, dentibus dimicaverit:' VIII. 2. 'Tantum facinus admisisse ingenia omni doctrina exculta, pulcherrimis legibus institutisque formata, ut quid, posthæc succensere jure barbaris possent, non haberent:' XIV. 5. 'Tantum eos degeneravisse a majoribus, ut, cum multis seculis murus urbi civium virtus fuerit, tunc salvos se fore non existimaverint, nisi intra muros laterent.' Notavi nonnulla alia exempla in Animadvv. ad Epistolas ad Att. in quibus peccant imprudentia huj. elegantie aut librarii aut correctores. *Grav.*

§ 10 *Atheniensium virtus ceteris prælatâ*] Cujus generis plura notata sunt snpr. ad I. 7. 14. Quibus add. illud Cic. VI. Fam. 19. 'Otium [domus] omni desertissima regione majus,' pro omni desertissimæ regionis otio. Sunt et in sacris literis talia. Ut Joh. v. 36. 'Habeo testimonium majus Johanne,' pro testimonio Johannis. *Vorst.*

CAP. XV. § 2 *Cum mania*] Præter Diod. XI. 89. vid. Thucyd. I. 15. et Frontin. I. 1. 10. Meminit et Paus. lib. I. initio. *Bong.*

Recte reputantibus] Mss. r. *putantibus*: ex quo Sebisius *reputant.* facit, omisso *recte*, quod nec abest incommode. *Bern.*

§ 3 *Munimenta hostibus et receptacula*] Sebisius mallet *m. h. [in] receptaculum*, vel *m. receptacula*, per appositionem. *Bern.* Mss. *receptacula futurum bellum.* Credo scripsisse, Just. et distinxisse, ne *m. h. receptacula futura, in bellum extruant.* *Schef.*

§ 4 *Non abrupte agendum*] Marcellin. XXVI. 32. 'Aleam omnium periculorum jecit abrupte:' proque eo Liv. XXIII. 30. 'Nihil raptim nec temere agendum:' et S. Lucas in Act. Ap. XIX. 36. *Μαθὲν ἄπορως ἄπορως.* *Gronov.*

§ 6 *In legationem*] Mss. plerique in *legatione*, quod non puto contemnend. Solent enim casus ita permutari, quomodo cap. 13. ad verba 'in Græciâ' observavimus. Add. quæ notata nobis ad Fragu. Petronii Tragarianum, et Hyginum. *Schef.*

Agî] Sebisius præfert *agere*, ut referatur ad Themistoclem. *Bern.*

§ 7 *Athenis maturari*] Mss. *Atheniensis.* An scribend. *Athenienses maturare?* nam *Atheniensis* vetus ratio est pro *Atheniensis* vel *Athenienses.* Et potest ortum esse vitium ex eo, quia *Athenis* cum lineola in capite fuit scriptum pro *Atheniensis*, idque oscitans librarius non observavit. *Schef.*

§ 8 *Vinciant*] Sc. ut illos tantum servent in custodia. Virg. VIII. *Æ.* 652. 'Et fluvium vinclis innaret Clælia ruptis.' Ubi hæc Serv. 'Vincla pro custodiis accipimus, quia obsides non ligantur.' *Gron.*

§ 9 *Adiit deinde concionem*] Mss. *At id d. in c.* Puto veram lect. *Adiit d. in c.* Sed repudiarent, quoniam *adiire* in putarunt male sociari. At vero scire debebant, *adiire* compositum significationem simplicis habere, atque ita præp. in eo esse supervacuum. Quomodo et Cic. ad Att. alicubi 'adiire in jus' pro, ire in jus, usurpavit. Et occurrunt alia similia ap. alios scriptores. *Schef.*

Permunitas] *Per* in compositione

subinde rei perfectionem et consummationem significat. Ita XII. 3. 2. dicit 'perpetrare bellum:' et XXXI. 5. 2. 'perrogare omnes.' *Vorst.*

§ 14 *Ducem*] *Ναύαρχον* constituerunt. Thucyd. I. 22. Diod. XI. 45. Probus, quos lege. *Bongars.* De quo facto et Plat. in Themist. et Parall. *Æmilii* Probus in Themist. et Pausania. Quod mox sequitur, 'pro ducta regnum affectasse Pausaniam,' est, honore ducis non contentum regem Græciæ constitutere se voluisse. Quod ideo monend. ne quis cum Hispano interp. sequis hæc accipiat. Add. inf. IX. 4. 2. *Bern.*

§ 15 *Quoscunque ad se nuntios*] Libri vet. optimi alii *pontios*, alii *potios*; barbaram vocem, aut Justinii ætate usitatam, aut Persicam, quis fortasse suspicatur. Nihil mutare ausus sum, quam vulg. lect. duobus Mss. confirmetur, non tamen antiquissimis. *Bongars.* Freinsh. istinc eruit *conscios*: probabiliter, ut arbitror; imo probe. Sed absque magna causa quicquam immutare religio est. *Bernegger.* Casperus Simonis δ *πολύλωστος* fero persuasit mihi retinend. quod constanter extat in Mss. notæ opt. *pontios* aut *potios*, esseque vernaculum nostrum *ΠΟΤ*, h. e. nuntius. Omnino pernasurus id fuerat, si reperissem etiam inter Persico-Germanica a Lipsio collecta Centur. III. Epist. 44. ad Belgas, et Raphaelengii Persico-Belgico-Germanica, ex Pentateucho Persico contracta. Illud quidem certum est, cum teste Auctore nostro XXIV. et XXV. Strabone XII. et Pausania in Phocidis, omnem Asiam Celtæ velut examine quodam impleverint, nec sine illis reges orientis ulla bella gesserint, eo commercio linguas quoque gentis utriusque permixtas fuisse: neque casu accidisse, ut, dum illi Tigrin biberunt, hi Rhenum, Istrum, Albimve, tam multa vocabula tam exacte communia habebant: sed necessario vel a Persis illa Celtas, vel

a Celtis Persas, hausisse. Porro 'potios' et 'pontios' promiscue dicitur, ut 'frango,' 'frago,' unde 'naufragus:' 'tango,' 'tago,' unde 'tagax' et 'contagium:' 'pungo,' 'pugo,' unde 'pugio:' 'ranceo,' 'raceo:' 'laurentum,' 'lauretum.' Ita Galli ex 'laterna' faciunt *lanterne*, et contra ex 'mensura,' *mesure*: 'mansio,' *mansion*. Hetrusci, 'sponsus,' *sposo*. Hæp. 'sensus,' *sese*: 'ansa,' *asa*, &c. Ceterum de Pausaniæ cum Persis epistolico commercio vid. quoque Thucyd. I. 22. 4. *Idem.* Mss. omnes melioris notæ ignorant rō *nuntios*, proque eo habent *potios*, *pontios*, *pontion*, *nuncios pontios*. Unde suspicatur magnus Bong. vocem hic Barbaram, aut Justinii ævo usurpatam, aut Persicam, latere. Proinde Gronovius noster legit *portitores*: *quoscunque ad se portitores misisset*. Monstra illa vocabulorum, ex contracta scribendi ratione, *pōtios*, nata possint videri. Vocabulo igitur ævi sui usus fuerit Just. 'Portitores' *γραμματοφόρους* appellabant. Sed hæc viderint eruditi. Caussam nondum video cur vulg. lect. debeat mutari. *Bozhorn.* In omnibus Mss. legebatur *pontios* vel *potios*. F. scriptum fuit *protinus*. Error autem ortus est ex literarum compendio. *Voss.* Mss. omnes optimi habent *potios* vel *pontios*, pro *nuntios*, quod Bong. putat barbaram aut Persicam esse vocem. Ego *Pontios* existimo se rectissime habere, sed de iis, qui ex Ponto sunt, oportere accipi. Fuit nempe Pausanias constitutus in Hellesponto, cum scriberet ad Xerxem, ut ex Thucyd. manifestum. Inde igitur qui mittebantur, erant Pontii, Græcis *Πόντιοι*, ut ap. Steph. est legere. Nisi putes utrumque jungend. quod in quibusd. reperitur, *nuntios Pontios*, ut sint *nuntii Pontii* nuntii ex Ponto s. Hellesponto missi. *Schef.* Latini tamen nuntunt *Ponticus* quam *Pontius*. Sic sane P. Mela, Florus, alii. *Græv.*

§ 16 *Belli socius*] Angl. una voce auctius, b. s. *electus*. Schef.

Conatibus, &c.] Gell. v. 10. 'Potui hanc tuam tam ancipiti captioni isse obviam.' Saxo VIII. p. 159. 4. 'Nequaquam a se regalibus institutis obviam itum esse.' Hegesipp. i. 6. 'Quis conatibus ejus obviare aude- ret?'

§ 17 *Ex integro bellum instituit*] *Bellum instituere* quam Latine dicatur, viderint peritiores. Mihi nullum dubium legend. esse ex i. b. *instruit*, quamvis libri renitentur. Sup. II. 10. 'Igitur Xerxes bellum a patre cep- tum adversus Græciam quinquen- nium instruxit.' Est familiaris Jus- tino locatio. Græv.

§ 18 *Cimonem*] Cujus vitam vid. ap. Plut. et Probum. De eo et Herod. ext. lib. vi. Val. M. v. 3. *Bongars.* Add. Aristidem Orat. Platonica II. *Bern.*

§ 19 *Patrem*] Vir magnus in var. lectt. Auctori contrarium facit De- mosthenem, qui non patris causa, sed 'ob affectatam tyrannidem,' mulctatum Cimonem scribat in Orat. contr. Aristocratem. Utrumque factum credo, sed diversis temporibus. Vid. Val. M. v. 4. 2. Ext. *Idem.*

§ 20 *Xerxem*] Ad Enrymedontem, *ὅσων ἐδληγῆς δαυδς, ἡμέρῃ μὴ δύο κα- θηρκαὶς ἐγυνώσμενα.* Plut. in Cimone. Vid. et Thucyd. I. 16. 14. Diod. XI. 61. *Bong.*

LIBER III.

CAP. I. § 1 *Bello in Græcia infelici- ter gesto*] Omnes omnino Mss. tam mei quam Bongarsii migrant hic Grammaticos casones, habentque, in *Græciam*: nec hic tantum, sed, quod huc reservavi, etiam proximo superiore libro, quo loco est in edd. 'satis multos hostes in Græcia ma- nere dicitans,' referunt eisd. opt. membranæ in *Græciam manere*; qua figura dicendi cum constet etiam ip- sum Cic. usum, quidni eam nos quo- que hic admittamus? *Mod.* Bongar- sius, ceteræ edd. in *Græcia*. Præterea quod est in Mss. omnibus et Bon- garsii et Modii. Dictum ita vel prop- rie pro, adversus Græciam: vel per antiphrasin, qualis est ap. Suet. Aug. 13. 3. 'Sepulturam in volucrum fore potestatem.' Curt. III. 5. 13. 'Da- rium in Ciliciam fore nuntiatur.' Ita sæpe Cic. Plant. alii: quin Auctor ipse supr. II. 13. 6. 'Satis multos hostes in Græciam manere dicitans:' ut volunt Mss. *Berneccer.* Mss. in

Græciam. Melius tamen et usitatius, quod impressi præ se ferunt, in *Græ- cia*. Sic XLII. 5. ubi vid. conjecturam meam. *Faber.* Berneccerus maluit in *Græciam*; quoniam in omnibus Mss. quos Bong. et Mod. viderunt, ita fuit. Est autem in *Græciam* vel idem quod, adversus Græciam; vel per antiphrasin pro, in Græcia: quo- modo dicunt 'in potestatem esse' pro, in potestate esse. *Vorst.* Junt. habet in *Græcia*. Græv.

§ 2 *Quippe Artabanus, &c.*] Legen- dus Diod. XI. 79. et Ctes. in Persicis Excerpt. c. 29. et seqq. et Probus. Qui hic 'Bacabanus,' illis 'Mega- bysus,' dicitur. 'Artabanus' autem Aristoteli v. de Republ. est 'Ατραπ- νος. *Bongars.* Ctesim 'Atrapanus.' *Bern.*

Robustissimis] Respectu annorum, non virium vel roboris. Inf. XI. 6. 'Non juvenes robustos, nec primum florem ætatis, sed veteranos, elegit.' Suet. Ner. 20. 'Quinque amplius

millia e plebe robustissimæ juventutis undique elegit.' Flor. Proœm. 'Hæc jam ipsa juvenia imperii, et quasi quedam robusta maturitas.' Gron.

§ 3 *De Artaxerxe*] Cui cognomen 'Longimano.' Alius est inf. v. 11. 1. &c. Bern.

§ 7 *Paratum esse armatum exercitum jubet*] Mihi magis placet quod antiquiores edd. habent p. e. ex. *armatumque* j. Vorst.

§ 8 *Jubet, &c.*] Saxo iv. p. 66. 27. 'Tum Frogerum Frotho arma secum permutare jubet.'

§ 9 *Et eadem patris*] *Τὴν πατέρα τοῦ νεκροῦ*. Diod. Nam illa et necem fratris absunt a vett. Bong.

Vindicavit] Notand. autem hic verbum 'vindicare' ad duo ista 'et eadem patris et se' diverso plane sensu referri: quomodo etiam inf. xi. 9. 14. 'Non mortem, sed dilationem mortis, deprecantur.' Bern.

Et eadem patria et se ab insidiis Artabani vindicavit] Ms. et c. *patrie, enecis fratris*. Junt. *Et c. patrie, et necem fratris, et se*. Quod cum et in aliis edd. antiquis conspiciatur, non puto esse rejiciend. Græv. Antiquiores edd. et inter cett. Junt. ut Græv. testatur, *Et c. p. et necem fratris, et se*. Cujus lect. vestigia et in uno manu exaratorum fuit, quos Bong. vidit. Ceterum verbo 'vindicare' duplex vis et notio subjecta est; quod æmel idem est quod 'ulciaci,' deinde idem quod 'liberare.' Cujus rei exemplum snpr. i. 9. 12. jam apparuit, et inf. xi. 9. 14. adhuc apparebit. Vorst. Ms. *enecis fratris*, non *eadem patrie*. Juntæ liber, et *eadem patrie et necem fratris*. Illud *eadem et necem* pravam est. Car enim repetat rem eandem? Itaque Glossatori alterum, non Justino, debetur, qui sententia mea ita scripsit: *Atque ita egregius adolescens et necis patris et fratris, et se ab insidiis Artabani, vindicavit*. Sensus: Vindicavit et se et neces. Quorum neces? patris et fratris. Schef.

Angl. *eadem patris et necem fratris, et se*. Ita habent et alii, de quo dixi in Notis. Idem.

CAP. II. § 3 *Propriis viribus confidebant*] In Ms. legitur *urbibus* pro *viribus*. Et sane *viribus* hic usurpare voluisse hand videtur, cum præcedat paulo ante 'ad vires suas.' Quid igitur, si pro *urbibus* aut *viribus* legamus *civibus*? Et potest vitium ex eo esse natum, quod pro *civibus* antique *cibibus* esset scriptum in cod. veteri, ex quo postea *urbibus* fecere alii, alii mutarunt in *viribus*. Idem. Nihil mutem. Nam illa ipsa *ὑρβήεις* venusta, 'Lacedæmonii communia civitatum auxilia ad vires suas trahabant, Athenienses' vero 'suis viribus confidebant,' satis arguit veram esse, quæ in vulgatis obtinet, lect. Græv.

§ 5 *Namque Lycurgus cum fratre suo Polybite*] In Herod. et Paus. Echestratus et Lycurgus fratres produntur. Echestrati fil. Labotas in linea Eurysthenis. Pro *Polybite* igitur legend. videtur *Echestrato*, ac pro *Charilao Labota*; a Plat. tamen etiam variata sunt nomina. Ideoque et nos in medio relinquimus. Glar.

Namque Lycurgus] De quo in ejus Vita Plut. et Herod. i. 65. et Strabo lib. x. et Paus. Laconicia. Bong.

Polybite] Ita Veteres. Græci Πολυβίτης. At 'Charilius,' quomodo et Heraclides, illis est 'Charilaus.' Herod. i. 65. *Ἀμφιδίτης*. Bongars. Juntæ cum Græcis *Polydectæ*, et pro *Charillo*, *Charilao*, quos sequor. Græv.

Polydectæ] Revocavi lect. quorund. impressorum, in quæ ita legitur; nam illa altera *Polybite* plane vitiosa est. Faber. Græci vocant *Polydecten*. Estque ita manifeste, uti Græv. testatur, in edd. Junt. Nostri. Vorst. *Polydectæ* et mox *Charilao* verbo cum Vorst. Schef.

Regnumque sibi vindicare potuisset] An in successione regni nepos ex filio priore filio posteriori sit præferendus, breviter, ac nervose, solide-

que, ut omnia, decidit vir magnus, etsi cum maximis comparetur, H. Grotius de J. B. et P. II. 7. 30. Add. Lipsii Monit. et Exempl. II. 4. 3. et inf. Not. XII. 5. 10. *Bern.*

Charilæ] Alii quidem aliter; sed ita scribend. Vid. *Læconica* Pausaniam, et seriem regum Lacedæmoniorum ap. meliores Chronographos. *Faber.*

Charille] Hunc Græci 'Charilann' vocant, quomodo rursus non Iunianum tantum, sed et Bech. alimque Edd. vet. habent. *Vorst.*

§ 6 *Ut intelligerent omnes, quanto plus apud bonos pietatis iura, quam omnes opes valerent*] *Lego: ut int. homines, q. plus piet. j. q. o. e.* Quamobrem id dicam, si facile videbunt, qui sciunt, quid sit stylus et scriptio. *Faber.*

§ 7 *Convalescenti*] H. e. crescit, robur acquirit. Sic inf. III. 4. 1. et XVIII. 4. 1. Liv. I. 14. 6. *Berneccer.* 'Convalescere' pro crescere, robore augeri: quomodo non Noster tantum, sed et alii verbum hoc non raro usurpant. Cic. VII. ad Att. 3. 'His ille [Cæsar] rebus ita convaleuit, ut nunc in uno cive resp. ad resistendum imbecilla sit.' Vid. et Liv. I. 14. *Vorst.*

Spartanis leges instituit] De quibus præter citatos, vid. Xen. in *Πολυταλῆς* Lacedæmoniorum. Strab. lib. VIII. et X. *Bongars.* Ait Herod. I. 65. Spartanos ante Lycurgum fuisse *κακονομώτατους σκληρὸν νόμον ἔσθαι*, ex omnibus Græcis pessime moratos, ut Valla vertit: rectius, *pessimis legibus* usos. *Berneccer.* Hæ leges proprio nomine *βάρπαι* dictæ, i. e. *pactæ*: nam 'lex est communis reip. sponsio,' ut loquitur Papinian. L. I. D. de Leg. et SCt. Hinc Liv. XLV. 28. ait, 'Lacedæmonem, non operum magnificentia, sed disciplina institutisque, memorabilem.' *Gronov.* August. II. Civ. D. 16. 'Quamvis Lycurgus Lacedæmonis leges ex Apollinis auctoritate se instituisse confinxerit.'

Magis clarior] Contra Grammaticos canonicas. Hac præter alias de causam malæ Latinitatis Auctori dicam scribunt. Scribant igitur et aliis: ut Flor. IV. 2. 72. 'Minus admirabilior.' Plant. Stich. V. 4. 'Magis dulcius.' Virgil. in Culice V. 78. 'Quis magis optato queat esse beator ævo?' Quem ad locum Fr. Taubmann. plura id genus exempla Pleonasmæ Græcisantiæ annotavit. *Berneccer.* 'Magis clarior' dicitur per pleonasmum. Sic et inf. XII. 11. 2. 'Magis gratius.' Nec ap. Nostr. tantum, sed et ap. alios talia reperiuntur. Vid. *Vechneri Hellenolex.* p. 76. *Vorst.*

§ 8 *Nihil lege alla*] *Lævin.* ap. Liv. XXVI. 36. 2. 'Si quid injungere inferiori velis, id prius in te ac tuos si ipse juris statueris, facilius omnes obedientes habeas.' Tac. A. III. 28. 'Gn. Pompeius suarum legum auctor idem ac subversor.' *Bern.*

Documenta] *Mss.* habent *documentum*, quod præfero, quia refertur ad 'nihil' et 'cujas,' quæ sunt singularia. *Schæf.*

§ 9 *Principes ad justitiam imperiorum formavit*] Ut nihil iniusti ab populo exigere; nec aliter Flamininus ap. Liv. XXXIV. 18. 'Non cogitavit modo imperavitque quæ in rem essent, sed pleraque per se ipso transegit, nec in quemquam omnium gravius severiusque quam in semet ipsum imperium exercuit.' *Gronov.* *Formavit* rescripsit *Berneccerus* auctoritate unius Cod. quem vidit Bongarsius. Alii tam typis expressi quam *Mss.* Codd. habent *firmavit*. Quam lect. et *Freinsh.* secutum video in Ind. Nec tamen displicet *re-formavit*. Eo enim Auctor et inf. XVIII. 3. 10. utitur pro, informare; aliquidem *Mss.* standum sit. *Vorst.* *Formavit* est quoque in Junt. *Græv.*

§ 10 *Parcimoniam, &c.*] Vett. omnes *Parcim. omnibus. Item existimans, &c.* quæ lect. quid velit non video. *Paterc.* I. Lycurgum vocat 'disciplinæ convenientissimæ virum:' ma-

lim continentissimas. Bongars. *Parcim.* omnibus *suasit*, *exist.* Pro hoc habent omnes libri: *Parcim. omnibus, item exist.* Illud *suasit* in nullis comparet libris. Putaverim emendand. in *parcimonium omnes idem, exist., &c.* repetend. ex proximo, formavit. Populum formavit in obsequia Principum, Principes ad justitiam imperiorum, omnes in idem *parcimonium*; pro *parcimonis*, ut 'sanctimonium.' Glossis etiam id notatur: 'Parcimonium, *μικρολογία*. Parcimonis, *φειδωλία*.' Salmas. Pro *suasit* plerique Mss. habent *item*. Codex Bibliothecæ Leydenis *item suasit*. F. Justin scriptura est, *Parcimoniam omnibus utilem suasit*. Boxhorn. Ita qualem vett. typis expressi. Et Bong. id retinuit. Sed Codd. Mss. omnes, quos id. ille vidit, habent sic: *Parcimoniam omnibus item existimam.* Quod quid sibi velit, non videre se fatetur. Boxhorn. tamen in Ms. Leidensi reperit *Parcimoniam omnibus item suasit*; ut *suasit* diserte sit additum. Et conjicit id. ille legend. esse, *Parcimoniam omnibus utilem suasit*. At ego vocibus modo transpositis malim legere, *Parcimoniam item omnibus suasit*. Vor.

CAP. III. § 2 *Magistratibus*] Alter ex Mss. Fuldens. *magistratus* habet, ut monet in suis etiam Mss. exstare Bongarsius; alter disertim, ut idem f. legend. dixit, *magistratui*, quod recipias, an præ eo casum lect. probes, manum non verterim. *Mod.* *Magistratui* legit e Fuldensi Ms. Modius. *Bernegger.* Mss. quidam *magistratus*. Quod in Ms. Fuldensi et manifeste reperit Modius. Et patitur sane Latinitas, ut jam sup. monuimus. Quia tamen mox numero plurali sequitur, 'creandi quos vellet magistratus;' et vox numeri pluralis a Nostro sæpius usurpatur: putem hic quoque ab eod. scriptam eam fuisse. *Vorst.* Hic l. valde obscurus est. Certe, si de omnibus accipias magistratibus, falsum, quod fuerint annui. Sed nec judicia

sic proprie ac peculiariter ad magistratus pertinent, ut de iis seorsum mentio hic fieri debeat. In Mss. plerisque pro *magistratibus* legitur *magistratus*, ex quo Modius et alii fecerunt *magistratui*. Sed hæc quidem emendatio nec necessaria est, nec illustrat obscuritatem loci. Mihi placet illud *magistratus*, sed cum propositionis in adiectione, quam videtur absumsisse litera m, quæ proxime præcedentem claudit vocem. Lego: *regibus potestatem bellorum, in magistratus judicia per annuas successiones, &c.* Intelligo autem per *judicia* in *magistratus* potestatem eam, quam Græci Ephoreiam vocant. De Ephoria enim agere h. l. aolia, neque aliis magistratibus, est certum, vel ex temporis significatione, quo huic muneri dicuntur præfuisse. *Schæf.* 'Magistratus' in unitatis numero Latinis non denotare collegium magistratum, sed unum hominem, magistratum gerentem, sup. docui. Verum viri doctissimi emendationem legentis, in *magistratus judicia per annuas successiones*, probare nullo modo possum. Prætermitteretur enim, quod prætermitti nullo modo debebat, cui *dederit judicia in magistratus*; cum de cæteris dixerit: *Regibus dedit potestatem bellorum, senatui dedit custodiam legum, populo dedit sublegendi senatum potestatem, quomodo dicere potuit in magistratus judicia per annuas successiones*, non addito, cui hæc judicia dederit. Non itaque movenda est codd. plerorumque scriptura: *magistratibus judicia per annuas successiones*: nisi malis cum Juntina, *magistratibus judicia et annuas successiones*. Sed tamen vulgatam lect. huic præfero. Per *magistratus* autem intelligantur Ephori, qui, etsi non de omnibus negotiis, de potissimis tamen et maximi momenti rebus judicabant. *Græv.*

[*Per annuas successiones*] Hanc lect. e vestigiis vetustorum codd. eruisse se dicit Acidal. ad Vell. II. 130. 8.

Bong. edidit et annuos successores, quod non convenit seq. verbo 'permisit': cum successores, ut frænum immodicæ potentie, soleant imponi. Vid. Sall. Cat. 6. 10. Liv. III. 39. 9. et IV. 5. 8. et XXXIII. 32. 6. Bernegger. Legend. annuos successores: male enim ista mutavit ex Acidal. ad Vell. Bernegger. Vult Auctor magistratus tales fuisse, quibus annuos successores crearent: eoque sensu 'annui magistratus' dicuntur Liv. III. 39. Gron.

§ 4 *Convivari omnes publice jussit*] Unus ex Mss. nostris mordicus retinet, *Convivarent* s. p. j. unde fecero, si mei arbitrii res sit, *Convivere* s. p. j. ut dixit Plant. Amph. 'Misliti ad navem Sosiam, ut hodie tecum conviveret.' Porro quod subjungit, 'ne ejus divitiæ vel luxuria in occulto essent:' ead. de causa et vett. severioresque illi Romani non tantum in atris cœnabant apertis januis, sed etiam in illis opes omnes suas positas habebant, ut tradit egregie non vulgo vulgatus, sed membranaceus, meus Servius ad illud Virgil. Æn. I. 'Vocemque per ampla volutant Atria,' his verbis: 'Tangit,' inquit, 'morem Romanum. Nam, ut ait Cato, et in atrio et duobus ferculis epulabantur antiqui; unde ait Juvenalis: "Quis fercula septem Secreto cœnavit avus?" ibique etiam pecuniam habebant, unde qui honoratiores erant liminum custodes adhibebantur, ut 'Qui Dardanio Anchisæ Armiger ante fuit, fidusque ad limina custos,' et culina erat. Unde et atrium dictum, quia atrum fumio erat. Alii dicunt Atria Etruricæ civitatem fuisse, quæ domos amplas vestibulis habebat, quæ, cum Romani imitarentur, atria appellaverunt. Alii atria magna et sedes capacissimas tradunt, unde Atria Liciua, et Atrium libertatis.' Hactenus qui penes me est manu exarsus Servius, ubi legend. putem, *qui servi honoratiores erant, liminum custodes adhibebantur*: addo etiam de meo,

bos ab illis, 'atriis' 'atrienses' dictos, ut vel ex solo pluribus locis Plauto probari potest, quæ ideo non ascribo, quia jam nunc hic nominis mei oblitus videri possim. *Mod.*

Ne ejus divitiæ vel luxuria] Id. spectantes 'Romani veteres imperarunt, ut patentibus januis pransitaretur et cœnitaretur: ut sic, oculis civium testibus factis, luxuriæ modus fieret:' Macrobb. Saturnal. II. 12. pr. Vid. Val. M. II. 5. 5. Contr. Sen. Ep. 43. f. 'Vix quemquam invenies, qui possit aperto ostio vivere.' Bern.

§ 5 *Una veste*] 'Unam vestem' simplicem interpretatur Schef. ad Ælian. VII. V. H. 13.

Verteretur] Nobiliss. Sebisio subscribo, rescribenti *verteret*, absolute, ut Tac. et optimi quique sæpe. Sic inf. xxxvi. 2. 16. Bernegger. Sebisius conjecit legend. esse *verteret*, ut inf. xxxvi. 2. 16. 'convertit,' et similiter ab aliis scriptum reperitur. Verum nihil opus illo. Non, quia interdum sic loquuntur Auctores, idem perpetuum est putandum. Quoties dicunt 'vertit,' aut 'convertit,' pro, vertitur, aut convertitur, subaudiend. omnino, se. Certe Sosipater illud Virgilli 'Genibusque volutans Hærebat' explicat sic, volutans sc. se. At pro verbo activo et pronomine reciproco Latini sæpiissime passivum usurpant: ut 'lavari' pro, lavare se; 'exerceri' pro, exercere se; 'parari' pro, parare se. Quidni ergo et hic *verteretur* pro, verteret se, scriptum putaremus? *Vor.*

§ 6 *Sed in opere et in laboribus*] Angl. *sed inopia*, quod non contemnend. Nam luxuriæ rectius opponitur inopia, quam labor, et inopia, socia vitæ rusticæ. Vellem autem scribi *sed in inopia*. Schef. Angl. libri hic non sunt anteferendi vulgatis. *Opus* est labor rusticus, ut sæpiissime: quamvis sine pulmento viverent, non tamen in inopia vivebant. Primos, inquit, annos non in luxuria, ut Ro-

mae pueri in forum ducti, prætextam deponabant, et puram inducebant togam, sed in agris, in opere rustico, et laboribus perpetuis transiebant. *Græv.*

§ 7 *Et vitam sine pulmento degere*] Plin. lib. xviii. cap. 8. 'Pulte autem, non pane, vixisse longo tempore Romanos manifestum, quoniam inde et pulmentaria etibque dicuntur.' Hæc illa. 'Puls' cibus ex farina factus; a 'pulte' 'pulmentum,' i. e. obsonium. Cic. l. v. Tusc. 'Cubile terra, pulmentum fames, erat Anacharsi philosopho.' Horatius ii. Sat. 2. *pulmentaria* pro quovis suavi cibo posuisse videtur, cum inquit: 'Tu pulmentaria quære sudando.' Quomodo et h. l. Justinus 'pulmento' usus appareret. *Glossam.* Gualterus 'agere.'

Sine pulmento] Quod genus est ex delicatissimis obsoniis. Hæc vox non a 'pulte,' sed a 'pulpa,' deducenda est, ut sic 'pulmentum' sit quasi, pulpamentum. Plaut. Rud. iv. 2. 32. 'Sed hic rex cum aceto pransurus est et sale, sine bono pulmento.' *Pulpamentum* occurrit ap. Terent. Eum. iii. 1. 'Lepus tute es, et pulpamentum queris' de eo, qui in alio querit, quod ipse habet: lepores enim lumbis et clunibus suis pulpamentum de se præbent. Sic Plaut. Stich. v. 4. 31. 'Nimis vellem aliquid pulpamenti.' *Glossæ Gr. Lat.* 'Xαλαρα, pulpamentum.' Hinc etiam 'pulpamen' in Epit. Liv. XLVIII. *Græv.*

§ 8 *Sine dote*] Refert etiam *Ælian.* vi. H. V. 6. At Aristot. ii. Polit. 9. Spartanos reprehendit, quod magnas dotes dent. Nimirum quia jam tum a legibus institutioque Lycurgi sui desciverant, ut ils exprobrat Plutarchus in Lysandro, Cleomene, et Agide. *Bernegger.* Saresb. 'Statuit virginem sine dote nubere.'

Matrimonia sua] H. e. uxores suas. Sic inf. iii. 5. 6. et xiv. 3. 7. et xviii. 5. 5. et Impp. in Codice æ-

pia. Ita 'clientela' pro clientibus, 'servitia' pro servis, et id genus infinita. *Bern.*

Dotis frans] Titinnius: 'Viri enim, [ita legend. arbitror.] dotibus deliniti, ultro etiam uxoribus ancillantur.' Plaut. passim. *Bongars.* Vid. Sen. Controv. i. 6. *Bern.*

§ 9 *Sed pro gradu ætatis*] Recte illud 'pro gr. æt.' Nam, quod a fœdissimo Satyroglypho scriptum est, verum fuit Lacedæmone. Ibi enim qui vel uno anno vel mense etiam major esset, illi honos et prohedria ab altero deferrebat. *Fab.*

Nec sane usquam, &c.] Romanis tamen mire habitam in honore ætatem seram, discimus vel ex Ov. v. F. 58. 'Magna fuit quondam capitia reverentia cani: Inque suo pretio,' &c. Et Juv. xiii. 53. 'Credebant hoc grande nefas et morte piandum, Si juvenis vetulo non assurrexerat,' &c. Et plura hisdem tribuit Agellius ii. 16. Verum illis de aureo sæculo sermo, et innuunt, ævo suo virtutem eam minus cultam; sicut et isto nostro, contra præceptum divinum Levit. xix. 32. *Bernegger.* Pro 'terrarum' habet 'terræ' Saresb. et in § 11. 'antequam' pro 'priusquam.'

§ 10 *Auctorem eorum Apoll. Delph. sagit*] Val. M. i. 2. Sed Plut. Lycurgo, et Strabo lib. x. hæc non ficta, sed acta, referunt: et Herod. i. 65. recitat versus Pythiæ ad Lycurgum sciscitandi oraculi ergo adventantem. Etsi idem adserat cum Paus. in Lacon. quod nonnulli harum legum non Lycurgum, sed Minoem, auctorem, atque a Cretensibus eas ad Spartanos per Lycurgum translatas existiment. *Bern.*

§ 11 *Ut æternitatem legibus suis daret*] Steterunt autem illæ per annos fere 800. ut ex Livii locis aliquot discere est; xxxviii. 34. 9. *Mod.* Quingentos tantum refert Plut. Lycurgo cap. 56. pr. *Bern.*

§ 12 *Proficietur autem Cretam*] In

Samo vita excessisse Lycurgum, auctor est Heraclides. Λυκοῦργος ἐν Σάμῳ ἐτελεύτησεν, καὶ τὴν Ὀμήρου ποιῆσαι, παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Κρουφίλου λαβάν, πρῶτος διακρίμων εἰς Πελοπόννησον. Scio quidem auctores dissentire de loco mortis et sepulture Lycurgi: in Samo tamen obliisse nemo dixit. Quin et seqq. reclamant, ubi dicitur, libros Homeri a posteritate Creophylli (male ap. Plut. in Lycurg. legitur Κλεοφύλου) acceptos, primus in Peloponnesum deportasse. Omnino itaque scribe. ἐν Σάμῳ ἐγένετο, ut est in Ms. Sami enim aliquamdiu egit. Vid. Plut. Voss. Nicol. Damasc. in Excerpt. Porphyrog. p. 448. de Lycurgo ait: Καταβὰς δὲ εἰς Κρίσαν (Κρίσαν Suid. v. Λυκοῦργον τῷ νομοθ.) ἐαυτὸν διεργάζεσθαι. Plut. Vit. Lycurg. f. Τελευτῆσαι δὲ τὸν Λυκοῦργον οἱ μὲν ἐν Κίρρῳ λέγουσιν. Ἀπολλόθεμυ δὲ εἰς Ἥλιον κομισθέντα. Τίμαιος δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Κρήτῳ καταβιβάζοντα, καὶ τάφον Ἀριστοτέλους αὐτοῦ δεικνύσθαι φησιν ἐνδὲ Κρητῶν τῆς Περγαμίας περὶ τὴν ξενίαν δίδον.

[Ibiq̄e perpetuum, &c.] De loco mortis ac sepulture dissensus auctorum ostendit Plut. Lycurgo ext. Bern.

[Abjiciq̄e, &c.] Gualternus: 'Moriensque projici ossa sua in mare jussit.'

CAP. IV. § 1 Cum Messeniis propter stupratas] Strab. lib. vi. et viii. Paus. lib. iii. et iv. Oros. i. 21. habet 'propter spretas virgines:' vitiose. Strab. enim ὑπὲρ φθορᾶς τῶν παρθένων. De hoc bello varie Serv. P. Danielis in iii. Æneid. Bongars. Add. Lactant. i. 20. qui nonnihil variat. Bern.

Messeniam] Error est. Legi debet Messeniam, vel Messenam. Nam Messenia est ager seu territorium Messeniorum, at Messena, s. Messana, s. etiam Messene, est urbs ipsa territorii princeps, aut, si ita velis, metropolis. In Mss. est Messenum, quod, quanquam corruptum, veteris tamen scripturæ vestigia retinet. Faber.

Plin. iv. N. H. 5. 'Ibi regio Messenia duodeviginti montium, amnis Pamisus. Intus autem ipsa Messene.' Add. Melam ii. 3. et Steph. de Urb. Schef.

§ 3 In obsidione] Ms. in obsidionem: nec displicet. Vid. quæ notavi supr. ii. 18. Id.

§ 4 Mulierum fecunditate suppleri] Sen. Hippol. 460. 'Excidat agendum rebus humanis Venus, Quæ supplet ac restituit humanum genus.' Gron.

Sibi et belli damna assidue] Ms. unus longe optimus insidua: quod nial a mala manu est, quid sibi velit, demiror equidem: maxime cum in uno etiam suo Cod. vet. reperit Bong. s. et b. indamna assidue, &c. Porro de Partheniis vid. Serv. ad illud ex Virg. Æ. iii. 'Hinc sinus Herculei (si vera est fama) Tarenti Cernitur.' Medius. Mss. plerique habent bellis. F. scripsit Noster et ex bellis damna assidue, et per bella intellexit, prælia: ut fecit locis aliis. Schef.

§ 7 Parthenias] Ita Vett. et Græci, non Parthenii, ut vulgo. Vid. præter cett. Eustathium in Dionys. Bongars. Add. Serv. in Virgil. iii. Æ. ubi tamen inepte 'Partheniatis' hos dictos ait. 'Ο παρθένιας plane respondet nostrati, ein Jungfrauenkind. 'Η παρθένος, virgo. 'Spurios' hos appellat Auctor xx. 1. 15. Scalig. in Euseb. p. 73. f. 1. Bernec. Pro Partheniis vulgo legitur Parthenii; quæ lect. jure damnari non potest; nam puer e puella natus, qui patrem appellare non possit. Homero Parthenios dicitur, alias Parthenias; quare ntrumque probum est (locus Homeri II. xvi. 18. legitur). Sed nunc aliud dicam, quod ad Just. ipsum, fateor, non pertinet quidem, sed ad Virgil. imo ad Interpp. Virgili, et qui Vitam ipsius nobis reliquere. Sic scribit Sebastian. Corradus, ubi de Virgili nomine agit: 'Nos Antonio Thylesio præceptori nostro potius assentimur; qui putabat a virginali modestia et verecundia Virgilium

dictum fuisse. Hanc ejus sententiam eo libentius sequor, quod poëta (ut Ausonius Vita scriptor et Servius affirmant) ex moribus etiam Græce cognomen accepit; nam Parthenias est appellatus. Hinc in libris Mss. pene omnibus illa est inscriptio, *Publii Partheniatis Virgilii Maronis Liber.* Hæc Corradus; qui utinam nihil talescripisset, nam ipsum semper feci maximi, vel ob solam Ciceronis Vitam, quæ ab ipso conscripta est, et quæ mihi ob judicium et exquisitam quandam hominis diligentiam tantopere placet. Sed in iis, quæ ipse accepta ab aliis sua comprobavit assensione, his profecto peccat. Primum, quia non viderit Parthenian ap. Græcos nil esse aliud, si proprie loqui velis, quam spurium, s. filium pœllæ, quæ virgo putaretur, cum non esset tamen; quo in genere vel Mercurius ipse pater ingeniorum decipi possit. Itaque nomen est probrosum Parthenias, quod Virgilius, si viveret, haud sane libenter acciperet. Alterum est, quod putaret Corradus 'Parthenias' posse formare *Partheniatis* in casu patrio, quæ res nescio quæ possit ratione excusari; nam 'Parthenias' itid. inflectitur ac 'Lycias' et 'Æneas.' Sed unde igitur Virgilius dictus est 'Parthenias,' et a quibus orta illa appellatio? Uno responso rem confecero. Grammaticastri, qui se doctos perhiberi studebant, illi non poterant nescire Virgilium libenter vicitasse ad Neapolin, quam ipsemet Parthenopen vocat, in fine Georgicon: 'Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope, studiis florentem ignobilis oti.' Inde Virgilium, ut se bellos homines facerent, et Græce scire viderentur, 'Parthenian' vocavere; sed, quod ipsi honoris causa faciebant, id probri et ignominie metu poterant non dixisse; neque enim multum ad honorem Virgilii videtur pertinuisse, ut spurius et meretriculæ proles diceretur, i. e. ut

interpretor, Parthenias. *Faber.* Inf. vocantur 'spurii,' quales revera et erant. *Vorst.*

§ 8 Qui cum ad annos triginta pervenissent] Suspectus hic mihi numerus videtur. Ego viginti legend. puto. Nam juvenes post 10. obsidionis annum Spartam missi fuerant, et Messeniam 19. tandem anno expugnatam scribit ex Ephoro Strabo lib. vi. ubi de Tarento. *Glar.*

Nulli enim pater] 'Ardropes, et spurii filii. Inf. lib. xx. *Bong.*

Palantum] Græci *Φάλαντος*, et Horat. ii. Od. 6. Eustathio *Φάλαθος*. De Tarentinorum origine vid. etiam Pausaniam in Phocicia. *Idem.* Junt. *Phalantum*. Ut Græci, quibus 'Phalantus.' Et statim iid. cum omnibus Mss. 'Arati' pro *Araci*. Græv. Aliis 'Palantus,' aliis 'Phalantus,' dicitur. In Ms. *Phalantus*, vitioso quidem, sed propius ad veram lect. Nam omnino scribend. est *Phalanthus* per octavam Græcorum litteram Θ, ut et plus uno loco ap. Pausaniam, auctorem in hoc genere, cui tanto credi possit. At, qui ab aliis 'Aracns' dicitur, is ab aliis 'Aratus.' Illud prius magis placet. *Faber.* Quoniam Græci *Φάλαγρος* scribunt, et Junt. ed. ut Græv. testatur, manifeste ita habet, ita omnino et rescribend. putavimus. Deinde quia Mss. omnes, ut Bong. testatur, habent *Arati*, nec aliter vetus ed. Junt. illud item hic resumpsimus. *Vorst.* *Phalantum* recte *Vorst.* ex Junt. Grævio suasore; item *Arati*. *Schef.*

§ 11 *Sedes ibi constituent]* Angl. s. sibi c. Probo. *Schef.*

§ 12 *Perturbatus]* Antiquiores edd. *perturbatus*. Et dicunt sane 'perturbare' pro, proturbare. Val. M. i. 8. Ext. 8. 'Inventurum equum, sed ut eo perturbatus periret.' Cæs. vii. B. G. 'De vallo perturbare.' Anctor ad Herenn. iv. 'Præcipitem perturbare ex ea civitate.' Vid. et Gifanli Obs. L. L. *Vorst.*

§ 13 *Hic*] Rectius Ms. Bong. *Hic*. Gron.

§ 16 *Promiserat*] Angl. una voce auctius *prom. Deus*. Sed glossatoris est; præcedit proxime de oraculo, quo verbum hoc referend. *Schef.*

§ 17 *Fundata*] Liv. III. 60. 'Rebus urbanis compositis, fundatoque plebis statu.' Gron.

CAP. V. § 2 *Deinde cum per annos octoginta gravia servitutis verbera*] Ita h. l. distinguendas est: D. c. p. a. LXXX. g. *servitutis, verbera plerumque et vincula, cæteraque captivitatis mala, perp. essent, &c.* Voss. Id quod nobis quoque fit verisimile. Inf. XI. 3. 7. similiter fere, 'Gravissima quoque supplicia miserrimæ captivitatis.' Vorst. Paus. in Messeniæ Messenicum bellum secundum anno XXXIX. post primum fuisse motum tradit. Sed a Just. stat. Euseb. in Chronicis: quod confirmat Tyrtæi ætas, ut observat magnus Valesius ad Excerpta Diodori. Ipse enim Tyrtæus cecinit se tertia γυνή s. ætate post primum bellum ab Atheniensibus missum esse ad Lacedæmonios: γυνή vero erat 30. annorum, ut tres γυναικες sint 90. anni. *Græv.*

Plerumque] Sebisius, nec male, *plerique*. Bern.

Captivitatis] Ita Ms. et quæd. Edd. et ipse rursus Auctor inf. XI. 3. 7. Bong. edidit *capta civitatis*. Id.

Pænarum] Hæ sunt calamitates, quas victi a victoribus patiuntur, eaque notione hanc vocem usurpat Sen. Hippol. 439. 'Me cura sollicitat tui, Quod te ipse pænis gravibus infestus domas.' Gron.

§ 3 *Conspiratus ad arma concurrunt*] Ms. Leyd. *concinatus*. Viderint eruditi an non ab Auctoris manu sit *concinatus*. Certe hoc placet præ illo *conspiratus*. Boxhorn. Boxh. legend. censet *concinatus*: Sebisius autem *confirmatus*. Nobis nihil mutand. videtur. Vorst.

Quo adversus, &c.] Val. Acidal. ad

Vell. II. 130. 8. emendat, *quod adv.* nisi forsitan hic altera vox deest, quæ ex opposito respondeat τῇ *conspiratus*. Bernec. Pro quo cum Acidal. legend. puto *quod*. Placet item quod in uno Ms. reperit Bong. *dimicandum videbatur*. Est autem 'dimicaturi videbantur,' et 'dimicandum videbatur,' pro, dimicaturi erant, et dimicandum erat. 'Videri' pro, esse, non rarum, ut Græcorum δεικνῶν pro εἶναι. Vorst. Recte vidit Acidal. et Vorst. scribend. esse, *quod adversus servos*: et sic Junt. Legitur in ead. ed. paulo ante *tanto conspirantius pro conspiratus*: male. *Græv.*

§ 4 *Oraculo Delphis*] Præter Strab. VIII. leg. Paus. IV. Bong.

§ 5 *Clandum pede*] Mss. plerique habent *claudio*, quod fortasse rejici non debuit. Horat. III. Od. 2. 'Raro antecedentem scelestum Deseruit pede pæna claudio.' *Schef.*

§ 6 *Fusos*] Sic omnino ex Ms. rescribend. Jam enim, antequam Tyrtæus adveniret, fugati erant. Gron.

Servos suos mitterent] Ap. Thucyd. tamen v. 7. 12. Spartani servis demum e bello reversis libertatem donarunt. Quod et Romani fecere. Liv. XXIV. 16. 8. Bern.

§ 7 *Dignitati succederent*] Eod. modo 'succedere caritati' dixit Liv. XXIV. 5. Hos vero servos, quibus illa pollicebantur, *ἐνερδακτους* vocarunt, quod lectis dominorum successerant, teste Athenæo VI. 20. Deipn. p. 271. Gron.

§ 8 *Majora detrimenta civitati infligerent*] *Infligerent* scripsit Bernec. auctoritate unius Cod. Ms. quem vidit Bong. Alii omnes *infunderent*: quod idem in antiquioribus quoque typis expressis est. Ego non dubito quin Auctor scripserit *injungere*. *Detrimenta injungere* cum minus notum esset librariis, scripserunt pro eo *infunderent*: quomodo et inf. XLII. 5. 10. pro *injuxit* scripserunt *incussit*. Brutus in Ep. ad Cic. 'Ne quid detri-

menti reip. injungant.' Cujus generis multa et in Livio aliisque repertiuntur. *Vorst.* Mas. omnes fere habent *infunderent*. Idem servant edd. vett. Ex quo *Vorst.* se non dubitare ait, quin Auctor scripserit *injungerent*, cum et Cic. sic loquatur, s. Brutus ad Cic. xi. Ep. 13. Ego vero illud *infunderent* non repudiem vel propter ipsum illum librorum consensum, cum præsertim Cic. *infundere vitia in civitatem* dixerit ratione haud dissimili. Verba extant de LL. iii. 'Non solum vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in civitatem.' Nec abit multum *infundere agmen urbi*, quod est ap. Flor. iii. 21. ubi de Sylla: 'Collinaque porta geminum agmen urbi infudit.' *Scheff.* Junt. stat pro vulgato *instigarent*. *Infundere detrimentum civitati* nemo dixerit. Verissimam duco et ingeniosas. emendationem *Vorstii*. Ignorior significatio vocis *injungere* h. l. interpolatrices manus admovit. *Grav.*

§ 9 *Tyrtaeus, qui, &c.*] Horat. in Arte: 'Tyrtaeusque mares animos in martia bella Versibus exacuit.' Huj. partim meminere, partim versuum fragmenta proferant, Plato non semel Libris de LL. Paus. Messenicis: Strab. vi. Plut. in Lycurgo: Quintil. x. 1. Polyæn. Strateg. i. Stob. in Eclogis: Lycurg. rhetor Orat. contra Leocratem: Max. Tyr. Diss. xxi. Suid. Laconem cum ant Milesium fuisse scribit: Noater Atheniensem, beneficium forte, non origine. Nam et postea Lacedæmone quoque factum civem Plato tradit. Corrigendus h. l. Sex. Ampelius: 'Tertiusque Messenio bello, ex oraculo Apollinis, dux ab Atheniensibus per ludibrium missus, parateque vota militum animos concitavit, ut tam diuturnum prælium victoria consummarent:' lege *Tyrtaeusque*, et mox *poëmate noto*, ant tale quid, at certe *poëmate*. Bern.

Pro concione] Sic et Cic. dictum 'pro rostris,' quod aliis 'in rostris.'

Eidem iii. Fam. 8. 'pro tribunali agere.' *Gron.*

§ 10 *Tesseras insculptis suis et patrum nominibus*] Fuerunt tabellæ lignæ; quas Polyæn. i. 17. ead. de re agens *συνταβίδας* vocat. Hesych. in Χαλκοῦν, sed de alio agens: Πανόριον πύσσον ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς καὶ πατρὸς. Nomina patrum simul insculpere necesse habuerunt, quia cognominibus carebant; neque aliter agnosci potuissent. *Vorst.*

CAP. VI. § 1 *Tertium quoque bellum*] De quo præter cett. ad iii. 4. 1. jam citatos, Diod. xi. 64. et xv. 66. *Bong.*

§ 3 *Eodem*] In Ms. legitur *eodem*, quod videtur vulgato præferend., quia dicitur majori emphasi et convenientiori memorandis. Quasi diceret: Ab eo ipso bello, ad quod paulo ante evocaverant. Id quod augeat injuriam, quia poterant non evocasse. At languet illud, si *eodem* legas. *Scheff.*

§ 4 *Athenienses*] Inter quos erat Cimon Miltiadis fil. Paus. in Messen. et Thucyd. i. *Id.*

A Delo] Id enim commune Græciæ ærarium esse voluerunt. Probus in Aristide. Thucyd. i. 16. 3. *Bongars.* Solitos autem vett. in fanis publicas privatasque pecunias suas deponere patet etiam ex Cic. ii. de LL. 16. et Plaut. Bacchid. ii. 3. 72. et 78. Vid. Brodæi Misc. iv. 17. et Nep. in Hannib. *Bern.*

§ 5 *Peloponnesenses*] Bellum Peloponnesiacum 8. libris a Thucyd. comprehensum: de quo et Plut. in Pericle, et Diod. xii. *Bong.*

Bellum, &c.] Similiter Gell. vii. 3. p. 378. 'Bellumque eo illis faciendum censerent:' p. 384. 'Quod bellum populo Rom. facere voluissent:' xvii. 21. p. 796. 'Bellum populo Rom. facturus.' Macrobi. i. Sat. 2. init. 'Quas [copias] bellum populo Rom. facturas comparaverat.' Saxo xiv. p. 280. 48. 'Bellum Sclavis facturus.'

§ 6 *Parva tunc*] Hunc l. male ac-

cepit Oroa. lib. i. fin. 'Athenienses autem,' inquit, 'missa in Ægyptum parva classe.' Auctor noster non 'parvam classem,' sed 'parvas vires,' dicit Atheniensibus fuisse, missa classe 200. navium in Ægyptum. Thucyd. i. 18. 16. *Bongars.* In auxilium Ægyptiorum, qui mortuo Xerxe a Persis defecerant, regemque sibi Inarum constituerant, ingentem classem Athenienses tunc miserant, ut ex Diod. xi. 71. apparet. *Vorst.* In Mas. plerisque pro *erant* legitur *addiderant*. Vix est dubium mihi, quin divisim scripserit Just. *vires Atheniensium ad id erant*, et intellexerit de bello. Vires erant parvæ ad id bellum sustinendum. Optime. *Schef.*

§ 7 *Classis*] Sebisius, classe. Bern.

§ 10 *Cum Thebanis paciscuntur, ut Bæotiorum imperium, &c.*] Sebisius hunc l. ita censet restituend. ut B. i. *hi restituerent, quod temporibus Persici belli amiserant: illi Atheniensium, &c.* Bernec. I. e. paciscuntur atque promittunt, imperium in Bæotios se Thebanis restitutos. Atque ita emendatione Sebisii, quam Bernec. refert, nihil est opus. Sic inf. v. 3. 3. 'Spe-rans ut dux belli ab omnibus legetur,' pro, se ducem belli lectum iri. Et ix. 2. 12. 'Pollicetur ut ponatur,' pro, positum iri. Et xi. 3. 11. 'Obstrinxerant se iurejurando, ut Thebas diruerent,' pro, se Thebas diruturos. Et xxi. 3. 2. 'Voverant, ut virgines suas prostituerent,' pro, se prostitutos. *Vorst.*

§ 12 *Periclem &c. et Sophoclem*] Meminit Cic. Off. i. 40. qui 'Prætores' vocat *σπαργωβς*. *Bong.*

CAP. VII. § 1 *In annos triginta*] Paus. Eliacis prioribus. Vid. et supr. notas. *Bongars.* Thucyd. i. 19. 5. et ii. 1. 2. *Bern.*

§ 2 *Itaque quinto decimo anno*] Mira hic scriptorum codd. varietas. Aliqui *extra duodecim annos*, alii, quos secuti sunt impressi quidam, *infra vel inter quindecim annos*. Causa sine dubio, quia numerus signatus fuit litteris,

nec expressus integris vocabulis. Hinc alii *anno*, alii *annos*, fecere, prout eas litteras numerales explicabant. Ego suspicor scripsisse Just. *Itaque intra quintum decimum annum rupto fœdere*. Eleganter, quasi diceret: Non passi sunt 15. annos, et sic tempus dimidium induciarum, præterire. *Schef.* Hanc emendationem valde probo et laudo, a qua non longe abit Junt. in qua scribitur: *Itaque intra xv. annos*. Gr.

§ 4 *Consilio Periclis*] Ms. et hic et paulo post *Pericli*, ut superius 'Candauli,' ap. Nep. 'Neocli,' et infinita talia, quæ pridem docti viri collegerunt. *Græv.* Unus Cod. Ms. quem *Bong.* vidit, et hic et paulo post habet *Pericli*. Quod geminum esset ei quod supr. i. 7. legitur 'Fortunæ Candauli,' 'Cædes Candauli.' *Vorst.*

Ducis] *Sebia. ducti*. Ego prorsus expungerem ut irreptitiam glossam. Freinshemio lect. placet vulg. *Bern.*

Supervacuum pugnam existimantes] In Ms. legitur *existimantes pro existimantes*, quod f. non debebat contemni, quoniam h. sensu verbo *existimare* utuntur optimi etiam et Latinissimi scriptores. *Phædr.* noster iii. 8. 'Ridicule magis hoc dictum quam vere æstimo.' Quo l. vid. quæ a me prolixius annotata sunt de h. verbo: vid. inf. x. 2. *Schef.*

§ *Totam Spartam*] Urbem ipsam? Vix credi queat. Opt. si quid video, *Sebis.* emendat, *orum Spartanam*: nec aliud habet Thucyd. ii. 7. 1. Simili strategemate Nero Cos. Annibalem, et Agathocles Pænos Syracenas obsidentes, elusit. Liv. xxvii. 45. et xxviii. 43. 16. Noster xxii. 4. &c. *Bernec.* *Sparta* hic intelligenda est regio Spartam circumjacens, ut xii. 2. 'Troja,' pro agro Trojano. Hæc ratio loquendi etiam elegantissimis placuit, inter quos Homer. II. ii. 711. ipso Eustathio indice: *Θεσπία γῆς Πελοποννησίου, ἐν δὲ καὶ χεῖρα*. Et Schol. ad Pind. Olymp. iii. p. 75. *τῆς ἑλπυ' Ἀργυρῆς Ἀθήνας εἶναι*. Strab. viii. p. 358. 'Ἐκαλεῖτο καὶ ἡ χεῖρα Μεσ-

σφρ. *Gron.* Memini me alicubi legere 'Lacedæmonem' pro territorio, s. agro Laconico, *Spartam* autem non memini. Itaque, qui cum sensu et iudicio legunt, hoc notare poterunt. Certum enim est Spartam a Justino hic pro Laconia usurpata esse. *Fab.*

§ 6 *Pluris fuerit ultio quam injuria*] 'Pluris esse' pro, plus efficere, plus premstare. *Nep.* xv. 10. 4. 'Unum hominem pluris quam civitatem fuisse.' *Plant. Truc.* ii. 6. 8. 'Pluris est oculatus testis unus quam auriti decem.' *Vors.*

§ 8 *Hujus agros, &c.*] Idem Fabio *Max.* cum Annibal ad urbem esset, accidit. *Plut.* in Fabio; et *Civil.* Tac. v. H. 23. qui 'notam artem ducum' vocat. *Bong.* Add. et *Liv.* ii. 30. et xxii. 23. *Polyæn.* ii. et iv. *Frontin.* i. *Strat.* 8. *Thucyd.* ii. 4. 1. *Leonis* *Tactica* cap. 20. 22. *Bernac.*

Sperantes acquirere se illi posse] Non ideo agros Periclis intactos reliquiasse Archidamum, ut enim suspectum redderet Atheniensibus, sed quoniam ei amicissimus erat, inquit *Polyæn.* *Voss.*

§ 11 *Navali prælio*] Ad Naupactum, dace Phormione. *Thucyd.* ii. 16. 1. *Bong.*

§ 13 *In annos quinquaginta*] *Thucyd.* v. 4. 4. *Idem.* *Contaren.* Var. p. 69. pr. *Bern.* *Suid.* *Nicias* 'Αθηναίος (Ms. *Leid.* 'Αθηναίος) στρατηγός. Ούτος Κίθωνα τήν νήσον εἶλε, καὶ περὶ τῆς Σπάρτης εἰς φόβον κατέστησε Λακεδαιμονίους, ὥς καὶ φρουρὰν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει καταστήσας εἰρήνην διέκρεθ' (Ms. *Leid.* περὶ τῆς πόλεως ἐπρωτάρευσεν).

Sex annis] Et præterea 10. mensibus, teste *Thucyd.* ii. 5. 15. *Bern.*

§ 14 *Inducias, &c.*] An jure hoc, vid. *Alb. Gentilem* de Jure Belli lib. iiii. fin. cap. 18. *Idem.* Male 'condicere inducias' damnat C. *Sclopp.* Vid. *Gronov.* i. Obs. 1. ubi erudite defendit *Justinum.* *Gron.*

§ 15 *Si ferentes*] *Mass.* mel plerique si ferrent, de quo sane non multum pugnaverim. *Mod.*

Quam si aperto] *Angl. g.* si ipsi aperto. Placet, quia elegans est oppositio inter socios et ipsi, ut plane vocula omitti non posse videatur. *Schef.*

LIBER IV.

CAP. I. § 1 *Siciliam ferunt*] Vid. *Thucyd.* vi. 1. *Melam* ii. 7. *Plin.* iii. N. H. 8. *Diod.* v. pr. quem *νησιονική* βίβλος vocat. *Strab.* vi. *Solin.* cap. 11. *Virgil.* iii. *Æn.* 418. *Enstath.* in *Dionys.* *Lucretium* i. *Claud.* i. de Raptu. De incolis Siciliæ vid. *Paus.* in *Eliacis.* *Bongars.* *Munster.* *Cosmogr.* i. 3. *Scalig.* *Exerc.* 37. 2. *Bern.*

Direptam velut a corpore] S. mavis *direptamque.* *Virg.* *Æn.* iii. 417. 'Hæc loca vi quondam et vasta convulsa ruinas Dissiluisse ferunt,' &c. Vid. *Plin.* ii. 89. *Diod.* iv. 87. *Bernac.* Quidam *Codd.* *direptamque* præfere-

Delph. et Var. Clas.

Justin.

runt, quod probo. Nec aliter *Liv.* xxiv. 9. 'Hispania angusto direpta freto.' *Gronov.* Vel scrib. *dereptam*, ut ego, vel *direptam*, ut alii. *Faber.* Quidam *Mass.* quos *Bong.* vidit *direptam.* Sed præfero *direptam.* Memini enim 'diripere' idem quoque esse quod, eripere, abstrahere. Ita dicunt 'diripere ense[m] vagina,' 'vestem a pectore,' 'victoriam.' *Vors.*

Direptamque velut a corpore, majore impetu] Servant vulgo omnes hanc distinctionem. At ego habeo persuasissimum τὸ 'majore' non ad 'impetu' sed 'corpore' pertinere, atque

2 Y

sic post ipsum, non autē, comma esse ponend. Vult enim: Siciliam esse quasi particulam corporis majoris sive continentis. Et huc spectat usus comparativi, qui plane nullus est, si ad vocem 'impetus' refertur. *Direptam* etsi non contemnā, malle tamen legere *diriptam*. Schef.

Majore impetu, &c.] Serv. ex Sall. 'Italīæ,' inquit, 'conjunctam Siciliam constat fuisse; sed medium spatium aut per humilitatem obrutum est, aut propter angustiam scissum; ut autem tam curvum sit, facit natura molliorls Italīæ, in quam asperitas et altitudo Siciliæ æstum refudit.' *Mod.* 'Major impetus' est vis, cui resisti non potest, et Θεὸς Βία nominatur ab JCTis, ut L. 25. §. 5. D. Locati, et Paul. 1. Recept. Sentent. 7. 7. 'Impetus major,' quem locum emendare vult Cujacius, sed male. Nam eod. modo Cic. 11. de Invent. 33. 'Vis major.' Gron.

§ 3 *Naturalis materia*] Antiquiores typis expressi pro *materia* habent *vis*: quod magis placet. *Vorst.*

§ 4 *Spiritu cum igne inter interiora luctante*] Mira discrepantia in omnibus Mss. Quidam codd. habent, *inter interita*. Non dubito quin Justinus scripserit, ut *sp. c. ig. interintra luct.* &c. Hoc verbum cum insuetum esset Isidoro, qui hæc citat, rescripsit *intropus*. *Interintra* vero, ut 'circumcirca,' 'præterpropter,' et alia. *Voss.* Mss. plerique habent hic vocabulum *abrupta*, vel *rupta*, quod ostendit locum, sicut vulgo legitur, non esse integrum. Lect. veram puto: *quæ res facit, ut sp. c. ig. in interiora raptō luct.* &c. vel, *inter interiora abrepto*. Ea sententia: Ut luctante spiritu raptō inter interiora, vel, ut luctante spiritu cum igne inter interiora constituto, postquam abreptus est spiritus ad interiora, s. in interiora. Schef.

Frequenter et compluribus locis] *Leg. ex c. l. ut et Junt. Græo.*

Eructet] *Mss. eructet.* Serv. ad

illud Virg. *Æn.* III. 575. 'Interdam scopulos avulsasque viscera montis Erigit eructans,' notat 'eructo, eructas,' tantum dici. *Bong.*

§ 7 *Rhegium*] Διὰ τὸ συνβαῖν πῶτος τῇ χεῖρὶ ταύτῃ. ἀπορραγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ἡπείρου τὴν Σικελίαν ἀπὸ σσευμῶν. Strabo. Dicitur ergo διὰ τῆς ῥήξεως Eustath. Sall. ap. Serv. in *Æ.* III. 'Hæc loca vi quondam,' &c. *Bongars.* Strabo VI. p. 178. 19. ex Æschylo confirmat hoc etymon, dictum sc. 'Rhegium' a ῥήγνυσθαι, *rumpi*, quod hic violentia terræ motum Siciliam ab Italia divulserit. Subjicit autem, aliis videri 'Rhegium' dictum ob splendorem, quasi 'Regiam.' Sed ipsi Romani aliter judicarunt, et Græcam esse vocem eo ipso fassi sunt, quod perpetuo cum aspiratione scripserunt, ut docet in Orthographia sua Manutius. Describit urbem Cassiod. Variar. XII. 14. *Bern.*

§ 9 *Torrens fretum*] Impetuosum et tempestuosum exponunt. Sed Just. proprie id intellectum voluit, cujus undæ mira varietate nunc in hanc, nunc in illam, feruntur partem. Id quod quidem accidit in omni freto, dum venti per angustias ejus nunc ab supero mari, nunc ab infero, aquas propellunt, prout vel ab hac, vel ab illa, parte sunt validiores, verum maxime in Siculo. Vossio est, æstuosum; paulo melius; sed nec sic quidem satis evidenter redditum, cum 'torrens' sit dictum, quia ejus undæ torrentis instar feruntur magna vi aquarum. Itaque sequitur 'non [nec] solum citato impetu,' respectu nempe ad id 'torrens,' quod præcedit. Schef.

Nec solum citato impetu] Est ex *Mss.* qui h. totum l. ita exhibet: *nec sol. citatum impetu, verum etiam vorax.* Quæ lect. mihi quidem placet multum præ vulgata. Et primum quidem illud *citato*, quod vulgo habent, natum ex antiqua scriptione *citatom*, in qua simul litera ultima ob similitudinem sequentium deleta videtur. Deinde

savum sapit glossam τοῦ 'voracis,' quod quia non intelligebant, repudiaverunt licet genuinum. 'Vorax mare,' quod haurit omnia gurgitibus per vorticea. Cic. Phil. II. 'Quæ Charybdis tam vorax,' &c. elegantissime. Et iccirco sequitur de undis, gemitu in voraginem desidentibus. *Idem.*

Procul videntibus] Præfero *visentibus*, quod in Mss. et impressis quibusd. habetur, quia magis convenit rei, et attentionem videntis insinuat, quæ hic innuitur. *Idem.* Sic et Junt. *Græv.*

§ 10. 11. 12. 13. 14.] Hæc ab Auctore male digesta sunt: aut ab aliis transposita. Nam vetus ordo sic legi postulat: 10. 13. 11. 12. 14. *Freinsh.*

§ 10 *Undarum porro in se concurrentium]* Conjeceram legend. esse *inter se conc.* cum deinde observavi, antiquiores typis expressos ita plane habere. *Versat.* Optime! adstipulatur Junt. *Græv.*

Terga dantes] Ita boni libri: alii, *Virgilius in imum desiderare*: alii, *vorticibus*. Error inde manavit, quod quis f. ad oram libri *Virgilius* nomen notaverat, quod in contextum assumptum transit in *vorticibus*: alii, ut sententia constaret, ad τὸ *Virgilius* addiderunt *scribat*. Certe videtur in hac Siciliæ descriptione, Auctor noster ex III. *Æneid.* imitatus pleraque observatu facillima. *Bongars.* Juntæ quoque: *vorticibus mergi ac in imum desiderare*. Sed hoc glossema est natum ex verbo *Virgilius*, quod in Mss. legitur nonnullis. Id vero studiosus aliquis margini alleverat, significaturus esse locutionem *Virgilianam*. Potest etiam interpretatio esse magistri, qui sic hæc verba 'in imum desiderare' exposuit; quæ postea ex marginibus in contextum irrepsit. *Græv.*

§ 11 *Ætnæ]* Vid. præter locos supr. notatos Plin. II. N. H. 106. Lucret. v. De Scylla et Charybdi vid. præterea Sallustii Fragmenta ap. Serv. III. *Æneid.* *Bong.*

§ 12 *Nisi humoris nutrimentis aleretur]* Angl. *nisi et humoris*. Probo. Non enim vult, humore solo nutrirī, sed præter alia humore. Itaque anpr. tanquam rarum et singulare, 'velut ipsis undis alatur incendium,' cum præmiserit de regionis solo, 'intrinsecus stratum sulphure et bitumine:' &c. 'Inde Ætnæ montis per tot secula incendium.' *Schef.*

§ 13 *Hinc latratus auditus]* Juntæ cum nonnullis aliis impressis *auditos*. Ms. *auditis*: leg. *latratus auditi*. *Græv.* Probo quod *Grævio* nostro probatur, *latratus auditi*; est enim ex doctrina Longini rhetoris multo grandior sermo, et magis factus ad terrorem. Tantum rhetorem vid. ubi agit de *Plethynticis*, s. ut nos dicimus, de *Plurativis*. *Fab.*

§ 15 *Nam aquarum ille concussus]* Ms. *Leyd. mille*. Non male. Paulo post, vulgo legitur: *promontiorum altitudo ipsa ita similis est*. In Ms. *Leyd.* disertim exaratum invenio *ita simul est*. Et ita legend. postulat sententia loci. Statim enim subdit *coëuntibus in se promontortis solida intercipi absuimque navigia*. Pro *intercipi* idem Ms. habet *intercidi*. Elegantius, ut opinor. Sed et sub finem ejusd. cap. dicit: 'discedere ac sejungi promontoria, quæ juncta fuerant, arbitrere.' *Box.*

Terræ diffusus nutrimenta] Hæc desunt in Ms. 1. Voss. *Gronov.* Uncinis includit hæc et illud *jam* quod sequitur τὸ 'vicinitas' *Ed. Bong.*

§ 16 *Altitudo ipsa ita similis]* Junt. *ipsa ita sibi similis est*. *Græv.*

§ 17 *Neque, &c.]* Macrobian. v. Sat. 17. 'Ut conniveant tamen fabulæ, et intra conscientiam veri fidem promentes malint pro vero celebrari, quod pectoribus humanis dulcedo fingentis infudit.'

Metu, &c.] Tac. A. II. 24. 'Visa, sive ex metu credita.' *Bern.*

CAP. II. § 1 *Trinacria nomen fuit]* Propter tria *ἄκρα*, i. e. promontoria,

Lilybæum, Pachynum, Pelorum. Latine autem 'Triquetra' dicitur Servio auctore. *Mod.*

Postea Sicania cognominata est] Plin. III. N. H. 8. pr. ex Thucyd. vi. 1. 5. *Bernec.* Mss. quidam et impressi pro his habent *præterea*, item *terra*, id quod facit, ut suspectam habeamus lect. vulg. Et fortasse scripsit Just. *post ex Iberia Sicano Sicania denominata est.* Sicanum Iberiæ fl. esse, cujus primum accolæ venerint in Siciliam, et de se insulæ fecerint nomen, Thucyd. testatur. Potuerunt autem duæ voces *Sicano* et *Sicania*, tanquam eædem, facile sic ab ineptis scribis habitæ fuisse, ut alterutram ceu supervacnam liceret omittere. Ex *Iberia* quoque vocabulo non satis noto monachis nil mirum est, si factum sit *terra*, et per correctionem *terra*, item *præterea*. *Denominata* manifeste in quibnsd. impressis habetur, unde similiter apparet vulg. lect. esse corruptam. *Schef.* *Denominata* præ se fert etiam Junt. *Græv.*

§ 2 *Cyclopus*] Thucyd. vi. 1. 3. Παλαίφατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τῇ τῆς χῆρας Κύκλωρες καὶ Λαιωτρόγονες. *Bongars.* Serv. ad illud Virgilii: 'Vos et Cyclopea saxa Experti revocate animos:' 'Aut,' inquit, 'quæ Cyclops in Ulyssem jecit, aut certe Siciliam dicit: quæ plurimis locis saxosa promontoria habet, quia ibi Cyclopes habitant, ut ipse: 'Centum alii curva hæc habitant ad litora vulgo Infandi Cyclopes:' aut Ætnam possumus accipere, quæ propria Cyclopus fuit: nam et ipse in III. ait: 'Noctem illam tecti silvis immania monstra Pertulimus.' Quidam tamen hæc saxa inter Catanam et Tauro-menium in modum metarum situ naturali dicunt esse, quæ Cyclopea appellantur, quorum medium et eminentissimum Galatæ dicitur.' Lubuit adscribere totum locum, quia in edd. non tantum contaminatissimus est, verum etiam meliore sui parte mutilus

et hians. *Mod.* Idque declarant portentosa eorum cadavera, et monstrosi specus, quæ in hunc usque diem pro ostentis visuntur. Fazellus Rer. Sicul. I. 6. *Bern.*

Cocalus] Ita Vett. omnes et historia. De Cocalo leg. Diod. IV. 81. et XVII. 9. Strab. VI. Euseb. in Chron. ap. quem *Cotabus* dicitur, librariorum, arbitror, errore. *Bong.*

§ 4 *Anaxilæus*] 'Ο ἡγάρων τῶν Πηγύων. Strabo, Thucyd. VII. *Bongars.* Malim *Anaxilas* cum Thucyd. VI. 5. et Strab. VI. p. 178. 10. quem ille 'tyrannum,' hic 'ducem,' Rheginorum appellat. *Bern.*

Justitia, &c.] Saxo I. 6. m. 'Cum aliorum regum fortitudine, munificentia, et liberalitate certabat.'

§ 5 *Micytho servo*] Herod. ita inquit: 'Ο δὲ Μικυθος, οὐκ ἔστιν ἐὼν Ἀναξίλων, ἐπίτροπος Πηγύου, I. e. *Ipsæ Micythus famulus erat Anaxilæi, procurator Rhegii.* Just. *servum* interpretatus est, ego *familiarem* malim. Nam servo tantam curam commendasse minus verosimile. *Glar.*

Micalo servo] Herod. VII. 170. Μικυθὸν vocat Anaxilæi οὐκ ἔστιν. Et Straboni pr. lib. VI. 'Micythus' quidam est Messanæ princeps. Vid. Macrob. I. 11. Saturn. *Bongars.* Junt. *Micytho*, cum Herod. et Macrob. *Græv.* Antiquiores edd. Junt. Bech. Maj. *Micytho*; prorsus ut Herod. VII. 170. vocat. Et mirum quod Bong. id mutavit. *Vorst.*

§ 6 *Carthaginienses*] Ad id a Xerxe incitati. Diod. XI. 20. et seqq. ap. quem initio narrationis legend. Στρατηγὸν εἶλοντο Ἀμύκων, non Ἀμύκων. Vid. et Herod. VII. 66. *Bong.*

Dimicatum] Freinsh. *dimicantur*, ut respondeat antecedenti sequentique verbo. *Bern.*

§ 7 *Victi*] Omiserim si res mei sit arbitrii. Anf. caput hoc est sequentis periodi? *Idem.*

CAP. III. § 1 *Veterani*] Quinam sint Himerenses isti veterani, quærend.

Sebiasius aliquid hic subesse mendii non ab re suspicatur. *Idem.*

Ab altera parte] Bong. eumque secutus Bernecc. *ex a. p.* Verum rectius videtur, quod antiquiores typis expressi habent, *ab a. p.* Verbis passivis nomina sexti casus adjiciuntur intercedente 'a' vel 'ab.' 'Ab Himera' dictum pro, Himera. Solent enim nominibus quoque urbium subinde præpp. præmitti. Stephanus: *Ἱμέρα, πόλις Συρακίας.* Est autem et nomen amnis ejusd. insulæ, qui ferme eam dividit, uti Liv. xxiv. 6. ait. *Vorst.* Mss. plerique habent *ex alia p.* Quod contemni non debuit. Atque suspicor, illud *altera* glossatoris esse, non Justini. *Alium* pro, altero, usurpasse vett. etiam optimæ notæ Scriptores, certum est. Plaut. Captiv. 'Captus fuit in pugna Hegionis filius; Alium quadrimum fugiens servus vendidit.' *Schæf.*

§ 2 *Nulli tyranno comparandum]* F. *n. tyrannorum patrând.* Freinsh. Omnino legend. est, *n. tyranni comparând.* Voss. Junt. *tyrannico.* Freinsh. *n. tyrannorum patrând.* Nihil muta. *N. tyranno comparând.* est, *n. tyrannorum facinori comparând* Est locutio antiqua et optimis scriptoribus familiaris, quam pluribus asserit Gronov. ad Liv. Epit. XLVII. *Græv.* Sc. non potuerunt Freinsh. et Voss. concoquere, quod facinus non facinori tyranni, sed ipsi tyranno, non comparandum dicitur. Debebant autem meminisse, quod non Noster tantum, sed et alii subinde sic loquantur. Vid. *supr.* Notas ad l. 7. 14. et II. 14. 10. *Vorst.*

Quippe ut Rhæginis] Hæc verba mihi parum integra videntur; certe illud 'quippe' sic per se non solet alibi poni. Suspicio autem præcessisse particulam *tantum*, eamque per duas syllabas *randum*, in voce 'comparandum,' proxime videl. antecedentes, et in Ms. eod. fere modo pingi solitas, esse consumptam, dum supini

scribe unam dictionem putant vicibus duabus male fuisse propositam. *Schæf.*

§ 3 *Exulare, &c.]* Saxo III. p. 49. 4. 'Ad Gevarum decurrere necesse habuit:' et XIV. p. 256. 26. 'Qui in regis oculis pugnam edere necesse haberent.'

§ 4 *Catinenses]* Ita vett. ferme omnes, et Oros. Ms. II. 14. Quidam *Cathenienses.* Græcis *Κατανῆσι;* et *Κατάρη* Latinis plerumque *Catina.* Cic. v. Verr. 'Catina Vennus.' Bong. Quomodo et in aliis A Græcum a Latinis in I mutatur: ut *βάρβαρος, fascinus: ἀδύναστος, canistrum: τάρδην, patina, &c.* Bernec. Junt. *Catinenses.* *Græv.*

§ 5 *Quod Asiam Græciamque penitus occupaverant]* Legend. arbitror *quo A. G. p. occuparent:* aut, *quo A. &c. occupaverant.* Ut dicat: Athenienses, studio illo majoris imperii, Asiam et Græciam animo jam, et præsumptione quodammodo, penitus occupaasse. Bong. Aut si mavis, *quo (sc. studio) A. &c. occupaverant.* Ut dicat: Athenienses, studio illo majoris imperii, Asiam et Græciam animo et præsumptione quodammodo jam occupaasse, et spe penitus devorasse. Utraque lect. ab ingenio Bongarsii est: quarum in textum admissam *quo A. G. p. occuparent* ideo prætuli, quod seqq. verbis, 'ne Lacedæmoniis illæ vires accederent,' magis respondeat, ut utrobique causa finalis exprimatur. Hactenus editi: *quod A. G. p. occupaverant.* Acidal. ad Vell. II. 130. 8. F. inquit, legend. *occupatu irent.* Sic namque scribebant pro, occupatum irent, quod erroris potuit origo fuisse. *Bern.*

Lamponium ducem] 'Lamachum' ducem nominat Thucyd. VI. ubi et Niciam et Alcibiadem. Paulo post in hoc Auctore *Lachete et Chariade* legend. *Charocade* ex eod. Thucyd. *Λάχης ὁ Μελαρπύου, Χαροιάδης ὁ Εὐφιλήρου. Glar.*

[*Sub specie ferendi, &c.*] Alcibiades ap. Thucyd. vi. 3. 26. de Atheniensibus: 'Auxilium impigre tam Barbaris quam Græcis implorantibus ferendo, imperium nos nostrum, et si qui alii habuerunt, comparavimus.' De Romanis Cic. iii. de Repub. 'Noster populus sociis defendendis terrarum jam omnium potitus est.' Exempla sunt alia inf. xviii. 1. 1. xxvii. 3. 4. xxxviii. 1. 3. et viii. 3. 3. *Idem.*

[*Tentarent*] Melius f. *tentaret*. Id.

§ 6 *Cariate*] Ita Vett. Thucyd. iii. 86. *Καριάτης* vocat, et hos non Catinensibus, sed Leontinis, in auxilium missos scribit. Bong. Scripsi cum Junt. *Chariade*: Græcis enim est *Καριάτης*. Græv.

§ 7 *Pacem cum Syracusanis*] Hoc est deludere corvum hiantem. Exemplum haud absimile Liv. xlv. 11. habet. Bern.

CAP. IV. § 1 *Acquisito*] Hoc mihi est suspectum. Et video, impressum aliquem habere *accersito*, quod ostendit satis locum non omnino esse sanum. Puto autem Junt. scripsisse *adscito*, vel potius *accito*, quod qui non satis intellexit, compendium putavit esse verbi *acquisito*. *Accersito* autem esse ex glossa *roû accito*. Schef. Merito *acquisito* suspectum est Scheffero. *Squaloris habitum acquirere ad misericordiam commovendam* vix ferent aures Latinæ: f. Just. scripsit *conquisito*. Græv.

§ 8 *Nicias*] Thucyd. vi. Diod. xii. fin. et xiii. init. Plut. et Probus Alcibiade; ille etiam in Nicia. Bongars. Ap. Frec. i. 4. 11. pro *Micea* et *Miceam* reponend. est *Nicia* et *Niciam*, atque, pro *Jamacho* et *Jamachum*, *Lamacho* et *Lamachum*.

[*Ut ipsis terrori*] Id cavend. semper ducibus, ne ita externis credant auxiliis, ut non plus sui roboris suarumque proprie virium in castris habeant. Liv. xxv. 33. 5. Id. xlii. 31. 9. et xlv. 26. 13. Videatur omnino

Veget. iii. 1. fin. Leonis Tact. cap. 20. n. 62. Vid. inf. xxvii. 2. 11. Bern.

§ 4 *Revocato ad reatum*] Inf. v. 1. 'Revocatus a bello ad iudicium.' Nep. 'Absentem quod sacra violasset reum fecerunt.' Vor.

[*Revocato ad reatum*] I. e. ut reus fieret; ita namque hoc genus usurpari solet etiam in aliis, ut 'Vocatus ad consulatum,' &c. Sed hoc quidem hand conveniens, quia esse reus debuit, antequam posset revocari. Quare suspicor hic mendum aliquod latere. Impressus quidam, sed et Ma. aliquis, adscriptum tamen alteri lect. habet, *ob r.* quod, ut præferend. vñgato, ita nescio an Justinii esse certo possit tradi. Videtur potius aliquid deesse. Schef.

§ 5 *Munitionibus deinde circumdati, hostes etiam marinis, &c. clausos*] Hæc Sebisio glossam sapiant; necessaria quidem certe non sunt. L. totum ita restituend. puto: *m. d. circumdatos h. e. m. c. intercl.* Rectum est *munitionibus circumdati*. Sic v. 8. 1. 'Obsidione circumdata.' Liv. xxi. 42. 1. 'Circumdato ad spectaculum exercitu.' Et iii. 26. 5. 'Munitiones circumdant.' Possis tamen et *munitionibus circumdatos* tueri his exemplis. Liv. xxiii. 28. 2. 'Naves vallo circumdatæ.' Tac. Ag. 20. 4. 'Civitates prædiis castellisque circumdatæ.' Flor. iii. 10. 43. 'Civitatem ingenti lorica circumdatam.' Bernec. Suet. Jul. 68. 'Dyrrachina munitio.' Cæs. viii. B. G. 11. 'Locum munitionibus claudi.' Hinc 'munitores' Amm. M. xxi. 12. quos cl. Vales. uti et 'oppugnatores,' opponit 'clausis' et 'defensoribus.' Et *munimentum* ead. notione usurpat Liv. x. 9. 'Locus nec vi nec munimento capi poterat.' Gronov. Non modo dicunt 'circumdare urbem munitionibus,' sed et 'munitiones circumdare urbi,' ut 'Murum arbi circumdare,' supr. i. 2. 7. et 'Circumdata viæ silva' L. G. 4. Vor.

§ 7 *Ab his mittitur Gylippus solus, sed in quo instar omnium auxiliorum erat*] Ms. habet A. h. m. G. *classem Lacedæmoniorum solus, sed, &c.* Snpr. *rd solus* scriptum, est a librario VACAT. Adeo ut laborantem et hincum l. notet. Illud *solus* in lect. vulg. mihi non placet. Boekh.

Sed in quo] Ita et Oros. II. 14. Vett. nostri *sed quo*; f. qui. Bongars. Testatur Bong. Codd. Mss. habere *sed quo*: et conjicit legend. esse qui. Bech. et Sich. ediderunt *sed quidem*. Ubi *quidem* corruptum videri possit ex qui idem. Vorst.

Instar omnium] Unus enim Gylippus tantum poterat, quantum multa M. militum. Cic. Brut. 51. 'Plato mihi unus instar est omnium.' Liv. XXVIII. 17. 'Parvum instar eorum.' Virgil. VII. Æ. 707. 'Magnique ipse agminis instar.' Gron.

§ 8 *Is auditore genere belli, &c.*] Angli ex Mss. *Is a. in itinere belli jam inclinato statu*. Vix de veritate lectionis huj. dubito. Nam in vulg. nullus sensus est idoneus. Quod enim illud genus belli, aut quis ille status? At *status belli inclinatus* dicitur eleganter. Scheff. Huj. l. emendationem pulcherrimam et certissimam debemus Oxoniensibus. Nihil verius. Merito probavit quoque Scheff. δ μακρότης. Græv.

Inclinato statu] Cæs. I. B. C. 52. 'Fortuna se inclinaverat.' idque Græco more expressit Hesiod. Theog. 711. Ἐκλιθεῖ δὲ μάχη. Gron.

In Gracia, &c.] Antiquiores Edd. in *Graciam, in Siciliam*. Quæ similita forent ei quod sup. III. 1. 1. legitur, 'Bello in Græciam infelicitè gesto.' Vor.

§ 10 *Classem Lacedæmonens arcessit*] Antiquiores Edd. a *Lac.* Quod simile esset ei quod sup. IV. 3. 1. legitur, 'ab Himera.' Nominibus quoque urbium præpp. addi satis usitatum. Id.

§ 11 *Demosthenes, &c.*] Thucyd. VII. 2. et reliqui. Bong.

.CAP. V. § 2 *Censere*] Ang. *consulere*,

quod doctus Anglicanarum Notarum Auctor putat esse convenientius, quoniam 'censere' sit superioris. Sed 'consulere' pro, suadere, non opinor facile inveniri. Quare a vulgata non recedo. Scheff. Recte Scheff. *Censere* enim Latinis est aut in senatu aut in concione sententiam de re, de qua deliberandum, dicere. Superius II. 7. 'Sollicitus igitur Solon, ne aut tacendo parum reipublicæ consularet, aut censendo sibi.' Græv.

Forent] Ita boni auctores loquuntur: et inprimis Sall. Jug. 21. 6. 'S. P. Q. R. verbis nuntient, velle et censere eos ab armis discedere: ita seque illisque dignum fore.' Vulg. Edd. esse. Bong.

§ 3 *Perseverandum, &c.*] Mallem sic distinguere: *perseverandum; esse domi*, cum præsertim videam, illud esse in quibusd. repetitum post vocem 'bella.' Scheff.

§ 4 *Destituta spei*] Liv. I. 51. 'Morando spem destituit.' Id. XXVI. 18. 'Destituta expectatio.' et Quintil. Decl. XII. 'Nihil gravius quam destitutas spes torquet.' Gron.

§ 5 *Et animi a, &c.*] Literaræ unius nec mutatione, tantum traiectione, restitui locum; nullo aut turbido sensu hactenus ita vulgatum, et a nimia: quomodo et Bong. in Mss. haberi confirmat. Ipse edidit et *animata*. Bern.

Et animi a prioris fortunæ procella] Liber noster habet *animata*. Alii a *nimia*. Rescribo ab *irata* pr. f. p. F. tamen Just. scripsit *animati*. Magnitudo enim acceptæ cladis sæpe animos ad ultionem accendit. Boekh. Recte legitur *et animi a, &c.* Liv. VII. 15. 'Alienatis a memoria periculi animis.' Gron.

Et animi] Sic clare Junta qui confirmant Berneggeri emendationem. Is enim primus hunc l. sic restituit, cum antea legeretur *et a nimia*, aut, ut Bong. ediderat, *et animata*. Græv.

Et animi a prioris fortunæ procella]

Ita legend. esse coniecit Bernecc. pro eo quod ante editum erat et a nimis. Et testatur Grav. veterem Junt. ed. manifeste sic habere. *Vorat.* Ante verba et animi Mas. libri habent duo, quod videtur repudiatum ab iis, qui non intelligebant compendium scripturæ. Legend. enim sine dubio, *Rep. ig. nav. bellum demo, et animi, &c.* Schef.

§ 7 *Eurymedon*] Miror Mas. omnes h. l. mendose prorsus legere *Eurylocus*, quomodo et Oros. Ms. Ego in vulg. lect. cont. historiam nihili mutare ausus sum. *Bong.*

Triginta] Oros. 'undecim.' *Id.*

§ 9 *Centum triginta*] Oros. II. 14. totidem. At Thucyd. VII. 13. 24. Atheniensibus ex postrema clade

tantummodo 70. naves reliquas fuisse scribit. *Bern.*

§ 10 *Demosthenes, &c.*] Utrumque a Syracusanis interfectum refert Thucyd. VII. fin. et Plut. *Bong.*

A captivitate gladio, &c. ac vindictis] Elegantius, ut omnia, Flor. IV. 9. 4. 'Ne veniret in potestatem, a gladio suo impetravit' Thucyd. tamen VII. 16. 20. una Nicias et Demosthenem a Syracusanis necatos scribit: quem l. citat et negat Plut. in Nicia sub finem. *Bern.*

§ 11 *Nicias*] Angl. *N. vero, etiam Demosthenis, ut s. c. adm. exemplo, et su. captivitatis ded. cumulavit.* Etiam hic nollem temere deserere vulgatam. *Schef.*

LIBER V.

CAP. I. § 1 *Alcibiades abscisus*] Thucyd. VII. 10. Diod. XIII. 5. Plut. et Probus in Alcib. *Eliau.* XIII. V. H. 38. Accusatur et de Hermia aut truncatis, ut Thucyd. VI. 5. aut dejectis, ut Probus. *Bongars.* Initiorum enuntiatorum crimine purgat Alcibiadem, in Orat. de Bigis, præco laudum ipsius Isocrates. *Bern.*

Mysteria Cereris Initiorum sacra] Persuasum habeo *myst. Cer.* certe quidem *myst.* obrepisse textui (ut in Auctore plura), cum esset adscriptum explicandi causa, quid sint 'Initiorum sacra.' *Bernecc.* Retinenda omnino lect. vulg. *Myst. Cer. Init.* ut supr. II. 6. 'Simulacrum offensum.' Loquitur enim Auctor pleonastice. *Gronov.* Delend. omnino *myst. Cer.* glossema enim est horum verborum, 'Initiorum sacra,' quod me primum vidiisse putabam: sed *Bernecc.* ante me vixit, et id vidit quod et ego, sed serius vidi et ipse, inquam, sine ho-

nore, quia alii viderant. Sed multa, spero, erunt, quæ nobis aliquid solatii afferre possint, si qua nos f. ambitio in h. genere tenere potest. *Faber.* Persuasum habet *Bernecc. myst. Cer.* vel certe *myst.* ex margine, in quo explicationis causa adscriptum fuerit, irrepsisse in textum. Putat enim *myst. Cer. Init. sacra rursus aliter* habere, et *myst. Cer. et Init. sacra unum* et idem esse. At *Freinsh.* in *Ind. Cartil.* v. *Inire*, sic distinguend. censet: *myst. Cer. Initiorum, sacra nullo magis q. sil. sol.* Quod si verum ita sit, fortasse trajectionem quoque his factam credi possit, legendumque *myst. Init. Cer. Supr. II. 6. 13. vocantur 'noctes Initiorum.'* *Vor.*

Mysteria initiorum sacra, nullo] Quid est 'nullo?' An, re nulla? Ita vero non solent, qui probe loquuntur. Scribo igitur et distinguo: *myst. Cer. Init. sacro nullo magis, q. sil. sol. et nullo sacro magis solemnia significat:*

Non aliud sacrum, non aliam rem sacram, ritum, consuetudinem magis solitam et consuetam receptamve fuisse, quam silentium. Id quod verissimum. Alii aliter de h. l. mea hæc sententia; quam spero facile me probatarum accuratius cuncta expendentibus. *Schef.* Adsentior Bernocero et Tanaquillo censentibus delectand. esse *myst.* *Cer.* 'Nullo' est, nullo ritu, aut negotio. *Sacro nullo*, quod Scheffero placebat, hic locum habere non potest. Nemo enim sic loquitur: *Mysteria hoc sacro insignia sunt.* Græv.

Ceræ initiatum sacra, nullo magis quam silentio solennia] Hinc Ov. in Arte II. sub fin. 'Quis Cereis ritus audeat vulgare prophanis, Magnaque Threicia sacra reperta Same?' Et Horat. III. Od. 2. 'Vetabo, qui Cereis sacrum Vulgarit arcana, sub hisdem Sit trabibus.' Causam autem, cur aileri debuerint huiusmodi mysteria, dicit his verbis Lactantius v. Div. Inst. cap. 20. 'Hinc,' inquit, 'fida silentia sacris instituta sunt ab hominibus callidis, ut populus nesciat quid colat: licebat tamen initiatis ea quæ mysteriis tradebantur inter se vulgare, ut constat ex illo Cic. loco I. Tusc. ubi ait: 'Reminiscere, quoniam initiatus es, quæ traduntur mysteriis:' atque hinc Augustus Athenis initiatus, cum postea Romæ pro tribunali de privilegio sacerdotum Atticæ Cereis cognosceret, ac secretiora quidam proponerentur, dimisso concilio, et corona circumstantium, solus, Suet. auctore, audiit disputantes: ne videl. prophanis initia vulgarentur. Sed hæc non sunt Notæ scribentis. Videatur plene de his aliisque hæc pertinentibus B. Brissou. I. de Formulæ et Verbis Solennibus veterum Romæ. *Medius.* Auson. Paulino: 'Sed tu, juratis velut alta silentia sacris Devotas teneas, perstas in lege tacendi.' Proinde Imp. Augustus Athenis [V. supr. us-

que ad 'vulgarentur']. Suet. Aug. 93. Ipsa porro mysteriorum symbola, quibus initiati se invicem internoscebant, petenda sunt ex Arnob. v. Clem. Alex. Orat. Exhortat. ad Græc. Euseb. II. de Præp. Evang. et Materno Firmico lib. de Erroribus Profana. Relig. Qua de causa Diogenes, cum Initia narraret omnibus, vulgaret, et extenuaret, et eos, qui initiari vellent, dehortaretur, ab Atheniensibus ænea columna erecta prescriptus est: Suid. Bern.

§ 3 *Sacerdotum*] Enmolpidarum et Corycum. Thucyd. VIII. 9. 2. Prob. in Alcib. Bern.

Devotum] Et bonis exutum. Devotionis exemplum, quo testator esset memoria, in pila lapidea incisum, atque in publico positum, esse ait Probus in Alcib. Bern.

§ 4 *Ultro bellum inferre*] Quod, munita a Lacedæmoniiis consilio Alcibiadis Decelia, 'Decelicum' appellatum est. Beng.

Bellum inferre. Quo facto] Nimis hæc sunt breviter, et nec integra fortasse. In Ms. quodam legitur, *bell. inferre parant Lacedæmonii*. Quod non negligend. Vera namque lect. videtur sic se habuisse: *ibique regem Lac. imp. t. A. a. S. p. u. b. inferre. Parent Lacedæmonii. Quo facto, &c.* Oratio longe elegantior apertiorque, quam vulgata, in qua ne illud *Quo facto* quidem habet quo satis commode referatur. Ejecerunt autem hæc verba, qui vitiosum illud parant viderunt non coherere cum superioribus. *Schef.*

§ 5 *Omnia Græciæ regna concurrunt*] 'Regna' posuit Just. cum 'respublicas' vellet dicere, s. 'civitates'; sed cum 'civitates' dico, ita intelligo, ut 'Civitas Allobrogum': Sall. 'Civitas Arvernorum,' &c. Cass. Cic. &c. Ceterum nolim me tale aliquid imitatum esse, quale hic Justinus. Faber. Unus Cod. Ms. quem Bong. vidit, *concurrit*. Unde id. legend.

conjicit *omnis Græcia*. Quid si legatur *omnia Græcia oppida*, per metonymiam quidem? *Vor.* Bong. qui in nonnullis legerat *concurrit*, putabat *omnis Græcia*, deleta voce *regna*, scribend. *Vorst.* censebat *omnia Græcia oppida*. Sed hoc quidem nimis longe abit. In Ms. uno legitur *omnis ad Græcia regna*, quod vestigia lect. veræ videtur exhibere. Puto namque scripsisse Just. *Quo f. omnes ad Græcia regnum, velut*. Sensus elegantiss. et convenientiss. *Regnum Græcia* invidiose dicitur, quo Græcia cum libertate sua premitur; intelligitur autem imperium Atheniensium. Locum fecit obscurum et mendosum illud *omnis*, antique scriptum, pro, omnes. Inde namque primum pro *concurrunt* factum *concurrit* in aliquibus; deinde deletum *ad*; et, quia *omnis regnum* non cohærebat, scriptum *regna*. *Schef.* Angl. *omnis Græcia multitudo*, quod suspicor ex glossa esse; ac egregie firmat nostrum *omnes*: de quo in Notis. *Id.*

Velut ad extinguendum, &c.] *Ead.* supr. i. 7. 9. *Bern.*

§ 6 *Tantum odium*] *Junt. edii.* Sic id. xii. 3. *Quantum mali*, pro vulg. *Q. malum*. Dein iidem: *consumti magis fortuna varietate, quam vi, victi sunt*. Quod et in aliis antiquioribus edd. conspicitur, et verum est. Victi utique sunt Athenienses, sed non vi, sed fortunæ varietate sunt consumti et exhausti. Hanc lect. dudum etiam Gronov. probavit. *Græv.*

Immoderati imperii cupiditate] *Mss.* dno optimi i. i. *crudelitate*. Considerent docti: interim ego nihil mutand. censeo. *Mod.* Fastus et asperitas Atheniensium in eos, quos e sociis subditos fecerunt, e Thucydidis ac Diodori non uno loco perspicitur. Verumtamen, cum inf. demum n. 11. de sociis, hic de cett. Græcia, sit sermo, dubites, an non pro *crudelitate* rectius sit legere cum aliis Edd. *cupiditate*. Sed tum *immoderata*, non

immoderati, scribend. fuerit. Utrique lect. favet *Thucyd.* ii. 2. 12. et viii. 1. 9. cum seqq. *Berneccer.* *Junt. ed.* uti *Græv.* testatur, *tantum edii.* Pro *crudel.* codex Ms. quem Bong. vidit, habet *cupid.* Legend. ergo f. *immoderata imp. cupid.* *Vorst.* *Bernecc.* suspicatur, *immoderata imp. cupid.* quia *cupid.* est in aliis etiam *Mss.* *Id.* probat *Vorst.* Quid? si legas *immoderati*, ut est in illis aliis et *Ma.* referasque ad Athenienses. Sic est 'Alexander immoderatus,' ap. *Cic.* ad Att. xiii. 28. *Schef.*

§ 7 *Darius*] *Cognom.* 'Nothus,' quem *Scaliger* Hierosolymitani Templi restauratorem esse sentit. *Bern.*

§ 8 *Ne, victis Atheniensibus, ad se Lacedæmonii, &c.*] Omnino scribend. *ne, v. Lacedæmonii, ad se Athenienses, &c.* Quod si vulg. lect. retineatur, magnus erit *Justini* error. Athenienses enim tunc adhuc erant principes Græciæ. *Gron.*

§ 10 *Quam victi*] Vulgo *vi victi*. *Lucil.* 'Populus Rom. victus vi, superatus præliis.' *Bongars.* Restitui voculam *vi*, quam antiquiores Edd. additam habent, neque expungendam fuisse et *Gronov.* in Notis ad *Liv.* censet. Ipse ille Bong. qui expansit, geminum laudat illud *Lucillii*: 'Populus,' &c. *Vorst.* Sed pridem ante in sua ed. hanc vocem reposuerat. *Græv.*

§ 11 *Socii deciverrant*] *Diversus* fuit Rom. Imperii status, cujus socios Annibal Pænns, cum omnia bello flagrarent, fide tamen dimovere non potuit: 'videlicet quia justo et moderato rogebantur imperio; nec abnebant, quod unum vinculum fidei est, melioribus parere,' inquit *Liv.* xii. 13. 11. 'Capiani levi [an leni?] imperio habiti, et ob ea fidelissimi,' *Sall. Ju.* 89. 5. *Bern.*

CAP. II. 1. *Imperatoris virtutibus*] *F.* rectius *imperatoris*, ut respondeat præcedenti 'militia.' *Sebia.* Legend. esse *imperatoris* (cum *gregario militi*

opponatur *imperator*) ante me alii viderunt; at hoc non viderunt, quod addam cap. 3. *Fab.*

§ 3 *Partaque cum amissis pensabant*] H. e. quamvis ap. Athenienses imperio excidiasset Alcibiades, ap. Spartanos tamen æque magnum factum cogitabant. Pertinet hoc ad explicandum id quod modo dictum: 'nec exsilio videbant factum minorem.' Hispanus interp. aliter, et nisi fallor, absurde. *Berneccer.* Bong. edidit *pensare*: omnino recte, ut referatur ad rō 'Sciebant,' nempe Alcibiadem. Ap. Vett. *pensare* nequaquam usurpatum fuit pro, cogitare: sed pro, æquare, et comparare. Sic Noster xxv. 3. et Sen. CEd. 490. 'Meliore pensans damnamario.' Liv. xxxvii. 1. 'Veteribus benefactia nova pensantes maleficia.' At *pensitare* pro, æstimare dixit Suet. Octav. 66. 'Amicorum suprema iudicia morosissime pensitavit.' Gronov. Mss. *pensare*. Junte cum nonnullis aliis *pensantem*. Quos sequor. Hic est sensus: Viderunt tantum imperium eum recepiisse, quantum amiserat. Imperatoriam enim dignitatem, quam ap. Athenienses amiserat, recuperaverat ap. Lacedæmonios. Sic 'adversa secundis pensare' ap. Liv. Flor. et alios: vid. Gronov. Obs. iv. 13. *Græv.* Georg. Major pro *pensantem* edidit *pensabant*: eumque secutus est *Berneccer.* et verbum istud de cogitatione explicavit. Sed legend. sine dubio vel *pensantem*, vel *pensare*. Junte edidere *pensantem*. Nec aliter Sich. At *Bech.* *pensarent*: quod sine dubio est ex *pensare*. In Codd. Mss. Bong. reperit et *pensaret*; itid. ex *pensare*. Sed quid illud est *parta cum amissis imperia pensare*? Nihil aliud quam tantundem imperii nactum esse quantum amiseris. Sed verbi illa constructio est rarior; primo quod dicitur *parta pensare*, cum vulgo dicatur *damna p.* deinde quod dicitur *parta p. cum amissis*, cum vulgo dica-

tur *damna p. acquisitis*. Inf. xxv. 3. 'Damna amissæ Siciliæ acquisito Macedoniæ regno pensasset.' Sed altera tamen constructio et ipsa reperitur. Ex Ov. xiii. M. landat Gronov. 'Laudem ut cum sanguine pensent.' Et ex Cland. iv. Paneg. 'Laudem pensat cum crimine.' Deinde compositum *compensare* eod. modo constructum reperitur. Cic. v. Fin. 'Cum maximis curis et laboribus compensare eam quam ex discendo capiant voluptatem.' Ex quibus apparet non tantum 'mala bonis,' sed et 'bona cum malis, pensari' et 'compensari' dici. Vir cl. in Vell. ii. 12. 5. ubi legitur, *bona malis repensasse*, facilius legi putat *mala bonis repensasse*. Sed manifestum est dici utrumque. Est autem 'pensare,' 'compensare,' 'repensare bona malis,' vel 'cum malis,' idem quod, bona malis æqualia facere, vel existimare. Quod etiam apparet ex his Plinii vii. 40. 'Bona malis paria non sunt, etiam pari numero: nec lætitia ullo minimo mœrore pensanda.' *Vor.*

§ 4 *Sed apud, &c.*] Vid. Stephanum ad Saxonem vi. p. 103. 22.

Virtus Alcibiadis] Vid. de Xantippi sapiente facto prudens dictum Polybii i. 36. *Bern.*

§ 5 *Cognita re*] Gualter. 'Quo cognito.' Vincent. iii. 61. 'Quo cognito Alc. per Timeam uxorem Agidis.'

Per uxorem Agidis] Timeam. Plut. in Alcib. c. 42. et de Tranquill. An. 10. Athenæus xiii. 4. Sic inf. xliii. 4. 11. *Bern.*

Ad Tissaphernem] Thucyd. viii. alii supr. notati. *Bong.*

Præfectum] Quem Persica voce 'Satrapam' ut plurimum appellant auctores, Plin. Curt. Probus, Terent. alii. Curt. etiam, ut et Cic. 'Prætozem.' Porro regnum Persarum ejusmodi Satrapiis, s. Præfecturis, 127. constitisse docet Josephus Antiq. Jud. xi. 4. et 6. Quod et Sacris Literis Eodæ iii. 3. 3. Estheris i.

1. et VIII. 9. confirmatur. *Bern.*

Insinuavit] Gualter. 'adunavit.'

§ 6 *Eloquentia etiam, &c.*] Propter omisam in vulgatis edd. interstinctionem, vocabulo 'etiam' sua emphasis, et proinde dicto gratia, perit. Sic ap. Senecam, si recte memini, est qui dicatur 'vir magnus, etiamsi cum maximis comparetur.' At inter cæcos luscus rex est. Alcibiadis eloquentiam celebrat et Demosth. Orat. cont. Midiam: Probus 'neminem ei dicendo potuisse resistere' scribit. Certe belli Siculi suasor et auctor fuit, frustra dissuadente Nicia. Thucyd. VI. *Bern.*

§ 7 *Morum citis*] Probus, 'Constat,' inquit, 'inter omnes, qui de Alcibiade memoris prodiderant, nihil illo fuisse excellentius vel in vitiis, vel in virtutibus.' Ejusmodi temperaturam ex adversis moribus tribuit quoque Catilinæ Cic. in Cællana cap. 5. et 6. et Licinio Muciano Tac. H. I. 10. *Id.*

§ 8 *Persuadet*] Videndus Thucyd. VIII. 8. 8. *Id.*

§ 9 *Vocandos in portionem muneris Ionios*] Sebisius *oneris* legit. *Idem.* Eleganter hic *munus* pro onere Auctor usurpat, quomodo etiam Cic. V. Verr. 20. 'Cum hoc munus imperaretur tam grave civitati.' Ib. 21. 'Id quoque munus leve atque commune Mamertinis remisisti.' et Liv. XXV. 7. 'Dum ne quis eorum munere vacaret.' *Id.* XXVII. 9. 'Non enim detractionem eam munerum militiæ, sed apertam defectionem a populo Romano esse.' et XXX. 18. 'Utram vellet prætor muneris partem proconsule accipiente.' Vid. Pompos. in L. 239. §. 3. D. de Verb. Sign. *Gronov.* Ms. *Ionæ.* Junt. *Ionæ.* *Muneris* non est mutand. in *oneris*. 'Munus' enim est, onus. Sic 'munera' JCTiæ sunt onera civilia. Hygin. Grammaticus: 'Scholæ cohortibus primis, ubi munera legionum dicuntur, intra scamnum legatorum

contra aquilam dari debent.' Ubi 'munera legionum' sunt excubim, vallum, fossa, pabulum, materia, lignorum aggestas, et alia onera militaria. Tacit. I. A. 16. 'solita munia' dicuntur. Hinc 'munifex,' qui munera a. onera præstare cogitur, cui opponitur 'immunis.' *Græv.* Supr. quoque II. 5. 13. 'Ionis.' Juntas tamen, ut cl. *Græv.* testatur, hic habent *Ionas*, et Codex item Ms. quem Bong. vidit, *Ionæ.* Pro *muneris* *Sebis.* conjecit legend. esse *oneris*. At *Græv.* contendit nihil mutand. esse, propterea quod 'munera' ipsa quoque onera dicantur. *Vor.*

§ 11 *Dissentientibus Græciæ*] Angl. *dissentitibus*, quod puto genuinum, cum vulgatum sit ex glossa. Noster XXIV. 1. 'Interim in Græcia dissidentibus inter se bello Ptolemæo Cerauno et Antiocho regibus, omnes ferme civitates ad spem libertatis erectæ.' Phædr. noster I. 31. 'Humiles laborant, ubi potentes dissident.' *Schef.*

§ 12 *Græciam obtinendam*] Hoc *obtinendam* inconveniens videtur. Certe quorum exæquantur vires, qui levantur auxilio contra alios, illi non obtinentur. Nam 'obtinere' est, concutere, pessumdare. In Ms. pro eo habetur *exercendam*, quod haud dubie genuinum. 'Exercere Græciam' eleganter est, occupatam perpetuis bellis tenere, nunquam sinere venire ad quietem et pacem. Vocabulum *obtinendam* natum ex glossa videtur, ut non pauca alia ap. h. Scriptorem. Quod tamen esse ineptum sequens 'vacet' ostendit, cui opponitur non *obtinere*, sed *exercitum*, vel *exercitatum esse*. *Schef.* Angl. *adterendam*, quæ lect. est egregia. Plus est in illo *obtinendam*, quam quod Alcibiades suadebat. Obterit regionem, qui eam bello penitus conculcat et evertit. Quomodo de ala equestri Tacitus Ag. 18. 2. 'Alam in finibus suis agentem prope universam obtrive-

rat: h. e. deleverat. Hoc vero noluit Alcibiades, sed suavit bello fatigari. Quod proprie est *atterere*. Id. Tac. III. H. 50. 'Et ipsos in regione bello attrita inopia et seditiosum militum voces terrebant.' *Idem*. Optime Angli, Scheff. applaudente, *Graciam atterendam*. Snet. Aug. 'Attrito bellis civilibus patrimonio:' et Galb. 'Attritis facultatibus.' *Græv.*

§ 14 *Classem regiam*] Quæ Phœnicum navibus 157. constabat. Thucyd. VIII. 15. 3. *Bern.*

Ne victoriam daret] Antiquiores quidam typis expressi, *ne v. totam d.* Sed Bong. *totam* expunxit, quod in Codd. Mss. id non reperiret. Et videtur sane commodè abesse. *Vor.*

Aut necess. &c.] Hegesipp. II. 20. 'Paratum ac ut incolumes servaret, si bellum deponerent.'

CAP. III. § 1. *Hanc operam civibus venditabat*] Hoc *vend.* mihi quidem parum isto l. conveniens videtur. Explicat quidem Freinsh. per, imputabat, jactabat ap. cives suos, sua opera id factum. Qui autem hoc potuerit ap. cives constitutus in exilio, et degens ap. Tissafernem? Neque nunciis vulgare licebat rem proditori similem, et sic in periculum vitam ipsum conjecturam. Quare præfero, quod legitur in impresso, *civibus vendicabat*, isto sensu: Quicquid agebat, id vertebat omne in commodum suorum civium, i. e. Atheniensium, id omne tribuebat ipsis. Error inde, quia scribe negligens *vendicare* et *vindicare* scribi promiscue neaciebat, et propterea *re vendicare* putabat esse vitiosum. *Schef.* Mallet vir doctiss. cum antiquioribus edd. *hanc op. c. vindicabat*: cui minime hic auscultand. Qui enim rescissent Athenienses, quo animo esset erga patriam, quam ante tot cladibus affecerat; et qui potuissent in animum inducere, ut legatos ad eum mitterent, nisi per litteras aut certos homines eis significasset, quid in eo-

rum gratiam ap. Tissafernem dixisset effecissetque? Hoc vero est *venditare op. c.* quam sc. eis navarat ap. Persas. Si quid novand. mallet cum Junt. *h. e. c. indicat.* Sed nil venustius et pulchrius vulgata. *Græv.*

§ 2 *Si respublica*] Non repudio. Quia tamen scripti libri habent *res populo*, sive *res a populo*, ideo suspicor illud *publica* annexum a sciolo, neque genuinum esse. *Rem* simpliciter pro republica poni, frequens bonis scriptoribus. Sic 'potiri rebus,' 'præesse rebus,' passim, et ap. ipsum Nostrum 'res Macedoniæ' VIII. 6. 3. *Schef.*

§ 3 *Sperans, ut aut dux belli ab omnibus legeretur*] Pro, sperans se aut ducem belli ab omnibus lectum iri. Atque ita Noster non raro. Vid. III. 6. 10. Est autem 'ut' pro, quod, in talibus. Cujus generis multa et in Lib. de Latinit. F. Susp. cap. 24. congressimus. *Vor.*

§ 4 *Major salutis quam, &c.*] Liv. XXIII. 14. 4. 'Rebus extremis, honesta utilibus cedunt.' Val. M. VII. 6. 'Cedit interdum generosus spiritus utilitati, et fortuna viribus succumbit, ubi, nisi tutiora elegerit consilia, speciosa sequenti concedendum est.' Sapienter in hanc mentem Thucyd. V. 16. 41. et Liv. XXII. 3. 3. *Bern.*

§ 5 *Imperium ad senatum*] Ad quadringentos, quorum meminit et Strab. IX. *Bongars.* Add. Thucyd. VIII. 11. Diod. XIII. 24. *Bern.*

Imperium ad senatum transfertur, qui cum, nulla genti superbia, crudeliter in plebem consulere, &c.] Hic vero, sicubi alias, experiendum arbitror, quid judicatrix illa facultas efficere possit. Neque enim dubitand. quin h. l. turpissimum mendum sit; id quod paucis a me ostendetur. Imperium deferitur ad senatum, ait Just. at Senatus cum insita genti superbia in plebem crudeliter consulere cœpisset, tum vero mutatio rerum consecuta est. Ergo senatus est gens,

quod magnopere falsum est. Nam gens et plebem complectitur et senatum. Quare mentem alio veritas necesse est. Quæro itaque an gens Attica sumi possit pro senatu? Hand sane, inquis. At senatus, quid? Nonne ille *nobilitas* est? Hoc negari non potest. Nonne plebs et *nobilitas* (i. e. senatus) perpetuo inter se dissidio laborant? Nonne hoc quoque perpetuæ veritatis est, ut nobilitas sit superba et impotens in plebem? Hoc tale est ut eum esse in rebus publicis hospitem et peregrinum oporteat, qui de eo dubitandum putarit. Quare corrigendus necessario hic l. et sic legendus: *Imperium ad senatum transferitur, qui cum, insita nobilitati superbia, crudeliter in plebem, &c.* Vin' tu addi aliquid? En tibi oraculum non ex specu Trophonii, sed ex adyto Sallustii in Jugurth. opinor: 'Superbia solenne nobilitatis malum.' At Mss. tamen nihil habent, unde id confirmetur, quod dicis? Sed ratio, et iudicandi facultas, et veritas ipsa nullone in loco ap. te sunt? deberent certe, nisi te ab illis semotum esse profiteris. *Faber.* Genti intellige nobiliam, quod adeo Fabro placuit, ut refragante exemplarium consensu in textum admitti contenderet. *Oxon.* Puto locum aliter curandum. Nempe illud *genti* existimo corruptum per scripturam compendiosam, ac pro eo ponend. *gentili*, delend. autem *insita*, tanquam *roû gentilis* glossam. Est enim 'superbia gentilis,' quæ huic genti insita. Nisi retinere *insita* malumus, et delere alterum. *Schef.*

Qui cum, insita genti superbia, crudeliter in plebem consuleret] H. e. cum in plebem sævirent, ac impotenter inhlberet imperium pro ingenio illius gentis, pro illa quæ insita est Atticis superbia, ut quicunque ex iis, sive sint ex populo, sive ex nobilibus, ad imperium provehantur tale, ut soli rerum potiantur, ceteros cives premant, vexent, superbeque habeant.

Nihil hic video difficultatis, cur contra omnium codd. auctoritatem hic l. sit interpolandus, aut mendæ suspectus habendus. Senatus non erat gens, sed erat ex illa gente, cui insita erat superbia, de qua et sæpe alii scriptores questi sunt: qui Thucydidem legerunt, id non possunt ignorare. Præterea nec in rep. Atheniensi nec Romana senatus fuit nobilitas. Multi legebantur ex plebe senatores, cum senatoria dignitas communicata fuit cum populo. Marius, Cicero, et quot alii fuerunt senatores, sed non nobiles, antequam ad majores magistratus eveherentur? *Græv.*

§ 6 *Revocatur*] Id valde contentente Pisandro, et aliis optimatum fautoribus. Thucyd. viii. 13. Probus a Pisandro destitutum scribit. *Bongars.* Annitente præcipue Thasybulo. Thucyd. viii. 13. 13. et Probus in Alcib. *Bern.*

Dux] Probus: 'Prætor.' *Στρατηγός* Plut. in Alcib. Huc usque Thucyd. quem excipit Xen. *Bongars.* Eam *συνέχουσιν* notat et Diod. xiii. 42. *Bern.*

§ 7 *Athenas mitti*] Ms. et Junt. scribit. Sed cave vulgatum moveas. Nam *mittere* nonnunquam est, scribere, et s. litteris s. nunciis missis significare. Cic. xi. Fam. 16. 'Mitte ad Lupum nostrum, ut is nobis eas centurias conficiat.' et ii. ad Att. 2. 'Nam ita ad me mittunt, Nigidium minari in concione, se judicem, qui non adfuerit, compellaturum.' Sic et *ἐπιστάλλει* Elian. V. H. ii. 5. et 19. et *πέμπει* ap. Scriptores Novi Fœd. *Græv.* Mss. habent *scribit*, quod fortasse non rejiciend. Nam *mitti* se venturum nescio an commode dicatur: alii profecto mallent, *mitti*, qui nunciarent, se venturum. *Schef.*

A quadringentis jura populi] 'Jura populi' nihil aliud sunt, quam quod paulo ante 'imperium' et 'remp.' vocavit. Cic. quoque eand. rem *jus publicum* vocat. Ut iv. Fam. 4. 'Post-

quam armis disceptari ceptum est de jure publico.' Porro quadringentis illis, abdicata Democratia, imperium permiserant Athenienses tum cum in Sicilia male rem gessissent: ut ex Diod. XIII. scire licet. *Vor.*

CAP. IV. § 1 *Mindarus*] Ita Græci, et hic vulgati libri. Mss. *Zestromindareus*. Is navali ad Cyzicum pugna periit. Xen. I. 'Ελλην. Diod. XIII. 51. Plut. Alcib. c. 53. a quibus historiæ huj. fusior explicatio petenda. *Bong.*

Jam Mindarus et Pharnabazus, Lacedæmoniorum duces] In omnibus Mss. legitur *Zestromindarus*: unde fac: *Jam Sesti Mindarus et Pharnabazus*, &c. Nam in Hellesponto factam esse hanc pugnam cum alii, tum etiam Frontin. tradit II. cap. 5. 'Alcibiades dux Atheniensium in Hellesponto adversus Numidarum et Lacedæmoniorum ducem cum amplum exercitum et plures naves haberet,' &c. Sed ineptissima est hæc Frontini lect. Quis enim unquam prodidit, Numidas Lacedæmoniis opem tulisse? Nihil certius est, quam rescribend. esse, *adversus Mindarum, Lacedæmoniorum ducem*. Voss. In Mss. Bongars. erat *Zestromindarus*, scriptura vitiosa. Legend. autem *Sesto Mindarus*, &c. *Sesto* autem positum a Justino fuit pro, ad Sestum (quæ urbs est Hellespontica in ora Europæ), ut alibi *Abydo*, pro, ad Abydum (in ora Hellespontica Asiæ): II. c. 13. 'Sed Græci audita regis fuga consilium ineunt pontis interrompendi, quem ille Abydo velut victor maris fecerat.' Sic et alibi 'Cypro exsulabat,' pro, ap. Cyprum ina. Sic et XX. 3. 'Nam eadem die, qua in Italia pugnatum est, et Corintho, et Athenis, et Lacedæmone nuntiata est victoria.' Porro istud *Lacedæmoniorum* delere debes. Nam Pharnabazus Persarum satrapes erat, non dux Lacedæmoniorum. *Fab.* Codd. Mss. omnes, ut Bong. testatur,

habent *Zestromindareus*: et vett. typis expressi Bech. et Sich. *Zestromindarus*. Unde cl. Voss. legend. censet *Jam Sesti Mindarus*. At ego mutata terminatione malim *Jam Sesto Mindarus*: quoniam in Codd. Mss. et antiquioribus typis expressis est *Zestro*; et quia non insolens Nostro nomina urbium secundæ declinationis, si motus in loco notetur, casu sexto ponere. Ut II. 13. 5. 'Pons quem ille Abydo fecerat.' Et XVIII. 4. 3. 'Cum interim rex Tyro decedit.' Et XX. 3. 9. 'Corintho est nuntiata victoria.' Bong. et Bernecc. nomen loci, ubi Mindarus et Pharnabazus expectarunt, prorsus neglexere. Verum facile intelligitur, quia Auctor instructis illos navibus expectasse scribit, eund. additum item voluisse, ubi expectarint. Nihil autem commodius, quam *Sesto* eos expectasse. Notum de cetero est pugnam illam ad Ioniam et in Hellesponto commissam fuisse. Ipse Noster inf. v. 4. 17. 'Non Syracusarum, sed Ionie Hellespontique, meminerunt,' i. e. rerum ap. Ioniam et in Hellesponto ab Alcibiade gestarum. Frontinus quoque II. 5. ita: 'Alcibiades in Hellesponto adversus Mindarum [sic enim legend.] Lacedæmoniorum ducem cum ampl. exerc. et pl. nav. hab.' Vocatur etiam pugna ad Cyzicum: qua de Diod. XIII. 51. *Vorst.* Sub Persici huj. Satrapæ auspiciis militare non erubuerant Lacedæmonii, unde non immerito inter eorum duces numeratur Pharnabazus. Eraditiss. Is. Vossius reponend. judicabat, *adv. Mindarum Lac. d.* cui lect. si Ms. accederet suffragium, calculum libentissime adjecerim. *Oxon.*

Jam Sesto Mindarus] Recepi hanc lect. quam firmant Mss. Angl. et probarunt Oxonn. et ante eos Vorstius: Is. tamen Vossio *τῇ πόλει* debetur laus huj. emendationis. Junt. quoque perinde ut multi codd. *Jam Zestromindarus et Pharnabazus*. Græv.

Pharnabazus] Persicum hunc Satrapam nescio quare 'ducem' Lacedæmoniorum appellet Auctor: socium rectius et amicum dixisset. *Bern.*

§ 4 *Quibus ea res quantum præbatur*] Diod. XIII. 53. pr. Οἱ πολέμοισιν διωδότες, καὶ τὰς δημοσίας παραχὰς ἱλας ποιούμενοι προσίδουσ. *Bongars.* Sic ap. Liv. III. 66. 3. ut Æqui et Volsci cont. Romanos arma caperent, 'persuasissent illis duces cupidi prædærum.' Hi tales nimirum, 'tanquam artifices improbi, opus quærunt, qui et semper ægri aliquid esse in republ. volunt, ut sit ad ejus curationem adhibeantur.' Liv. v. 3. 6. *Bern.*

§ 5 *Illatum a Carthaginiensibus*] De quo vid. Diod. XIII. 43. et seqq. *Bong.*

Domum] Abest a Ms. Unde suspicor adjectum ex interpretatione glossatoris. *Schef.*

§ 6 *Adicit*] Mss. mei *addicit*: et mox *Alcibiadem miratur* pro vulgata *Alc. mirantur*; sed neutrum recipio. *Mod.*

Adicit] Rectum hoc: sed Mss. alii *addicit*, alii *adicit*: quod posterius e Veterum pronuntiatione est, et exterendi i vocalem consuetudine, de qua Agell. iv. 17. Sic Martial. idem verbum scripsit x. 82. 'Si quid nostra tuis adicit vexatio rebus.' Hæc Acidal. ad Vell. II. 130. 8. *Bern.*

§ 8 *His omnibus præliis*] 5. terrestribus et 3. navalibus. *Probus. Bong.*

§ 9 *Mirantur*] Per Synthesin. Modii tamen Mss. *miratur*. *Bern.*

§ 10 *De celo missum*] Minut. Octav. 'In hodiernum inopinato visos celo missos, ignobiles et ignotos terræ filios, nominamus.' *Bongars.* Et ex eo Lactant. I. 11. 'Virtute nobilitatos et inopinato visos celo lapsos nominamus.' Cic. I. ad Q. Fr. 2. 'Græci sic te ita viventem intuebantur, ut e celo divinum hominem esse in provinciam delapsum putent.' Similime Nostro Amm. M. XXII. 2. 'Ef-

fundebatur ætas omnis et sexus, tanquam demissum aliquem visura de celo.' Lips. Antiq. Lect. II. 12. hoc dici putat imitatione Homeri Od. VIII. 173. *Bernec.* Angli una voce auctius, quasi *Deum de celo*. Videtur non inelegans. Sed si recte examines, glossa est, nec ea satis apta. Sequitur enim 'ut ipsam Victoriam,' ubi illud 'ipsam' positum emphatice ostendit, plus inesse hisce verbis, quam antecedd. At si Deus missus dicitur, qui possit esse minor, quam missa Victoria? Hoc igitur non dixit Justinus, sed simpl. Alcibiadem missum de celo, i. e. singulari gratia cælorum tributum Atheniensibus. *Schef.*

§ 12 *Tantum in uno viro*] Isocr. Orat. ad Philipp. *Bongars.* Sic Liv. VI. 8. 5. de Camillo: 'Quocumque se intulisset, victoriam secum hæud dubiam trahebat.' Add. eund. Liv. II. 43. 8. et IV. 23. 9. et XXXIX. 49. 5. *Probum fin. Epamin. Bern.*

§ 13 *Onerant*] Quod e Mss. in variantibus lectt. adfertur *honorant*, esse legitimum, et pro *honorant* antiquè dictum, pertendit Acidalius ad Vell. II. 124. 5. *Bernec.* Non placet conjectura Acidalii, *honerant*, quod in Mss. quibusd. est, esse pro *honorant*. Est enim potius pro *onerant*. Neque novum est rebus quoque bonis atque acceptis *onerari* quodam dici. Phædr. v. 86. 'Multis onerare laudibus.' Cujus generis plura in lib. de Latinit. vulgo fere neglecta congestimus. *Ver.*

§ 14 *Ipsos illi*] F. rectius *ips. illos*. *Freinsh.*

Ipsos illi Deos] Admonent hæc verba loci, qui habebatur sup. cap. 1. 3. ubi vulgo legitur, 'Etiam diris per omnium sacerdotum religiones devotum cognovit.' Videtur enim ex collatione huj. I. restituend. quod occurrit in Ms. *Etiam Diis iratis per, &c.* Nam 'devotus execrationibus Deorum' et 'devotus Diis iratis'

idem; non vero 'devotus diris.' Schef.

§ 15 *Omnem humanam opem interdixerant*] Suet. Ner. 52. 'Et cum interdixisset usum amethystini ac Tyrii coloris:' et Domit. 7. 'Interdixit histrionibus scenam.' Nep. Hamilc. 3. 'Quod moribus eorum non poterat interdici socero gener.' Noster quoque xli. 3. 'Quamobrem feminis non convivium tantum virorum, verum etiam conspectum, interdiciunt.' Gron.

§ 18 *Nunquam mediocribus, nec in offensa, nec in favore, studiis*] Junt. quoque cum Mss. *offensam et favorem*. Grav.

CAP. V. § 1 *Lysander*] Post Xen. vid. Plat. et Probum in ejus Vita, Diod. xiii. 70. qui eum Sardis ad Cyrum profectum scribit. M. Cic. in Cat. Maj. c. 17. ex Xen. (Econom. Bong.

Cyrum Ioniam Lydiæque præposuit] Cum Cyro minore Darii filio Lysander, qui classi belloque præfectus a Lacedæmonis fuit, amicitiam coluit, Sardibus enim visitavit, magnamque pecuniæ vim ab eo accepit. Vid. Diod. xiii. 70. Vor.

§ 2 *Oppressere*] Non Alcibiadem, sed Antiochum, qui quidem erat ἀγαθὸς κυβερνήτης, ἀνέπτος δὲ τ' ἄλλα καὶ φερόμενος. Plut. Alcib. c. 66. et Pans. Bæoticis. Bongars. Add. Diod. xiii. 71. Bern.

§ 4 *Erat*] Cod. L. Voss. *esset*. Gron.

§ 6 *Eis*] Hoc referend. ad Athen. Bern.

§ 7 *Morum luxuria*] S. Maximus Taurinensis Homil. ix. 'Dolendum plane est istos morum abicere nolle luxuriam.'

CAP. VI. § 1 *Conon*] Ejus vitam descripsit Probus, qui eum prælio ad Ægos fl. quo Athaniensium imperium concidit, non interfuisse scribit, contra quam Xen. ii. Hist. Gr. Plut. Lysandro, Diod. xiii. 106. Bongars. Quibus testis accedit Isocr. in Evagora, et ad Philippum: item Aristot.

Delph. et Var. Clus.

Rhet. ii. 23. In Orat. Demosthenis adv. Leptinem, res gestæ Cononis præcipuæ commemorantur. Bern.

Exornat] Vett. quidam typis expressi *adornat*. Et perinde est 'exornare,' 'adornare,' itemque simplex 'ornare;' idem quoque sunt quod, instruere. Cujus generis itid. varia in prædicto libello congestimus. Vor.

§ 4 *Atheniensium deletum, &c.*] Hinc 'Athenienses tot cladibus exstinctos' criminatur Piso ap. Tac. A. ii. 55. Bern.

§ 5 *Servis libertatem*] Sup. iii. 5. 6. Id.

§ 6 *Ex qua, &c.*] Ita Ms. rectius, opinor, quam quomodo Bong. et alii ediderunt, *eaque*. Seqq. verba ordini suo restitui; cum in aliis edd. ita confunderentur: *Eaque in coll. hominum, dom. an. Græciæ, consacr. exercitu, viz lib. t.* Idem.

§ 8 *Ut, cum paullo ante salutem desperaverint, nunc non desperent victoriam*] Non tentarem hunc l. nisi in opt. notæ codice Lejd. longe aliter hæc exarata invenirem: nempe h. modo: *ut paul. a. salutem, post speraverint vict.* Venusto et recto sensu. Primo de salute, mox de victoria, certavere. Non aliter Tac. Ag. de Britannis: 'Tum de salute, mox de victoria, certavere.' De salute certat, qui tantum hoc agit, ut diutius non sit sub victore; de victoria, qui cum victore mutare fortunam contendit, talemque sibi esse vult, qualis ipsi victus fuit. Bozh.

Nunc non desperent victoriam] Minor, retinuisse h. lect. editos, cum sine dubio legend. sit *desperarent*. Quanquam mihi longe elegantior videatur lect. quæ occurrit in quibusd. Mss. ut, cum paul. a. *salutem desperaverint, post speraverint vict.* Schef.

§ 9 *Nomen*] Perizon. editionis Berneggeri margini adscripserat: 'Nomen,' i. e. dignitatem. Sic Virgil. ii. Æn. 89. 'Et nos aliquod nomenque decusque Gessimus.' Hinc Sall.

Justin.

2 Z

'Vulgus sine nomine.' *Tueretur.* Ita Cic. XIII. ad Att. 49. 'Erat enim in consulatus petitione per te mihi pollicitus, si quid opus esset: quod ego perinde tuebar, ac si usus essem:' et Catil. III. 12. 'Illud perficiam profecto, ut ea, quæ gessi in consulatu, privatus tuear atque ornem.'

§ 10 *Solus*] Sc. e ducibus ac trierarchis. *Bern.*

Cum octo navibus] Plut. At Diod. XIII. 106. *Τὸν μὲν οὖν τρεῖς δέκα μύρον διατρέσαν, ὃν μίαν ἔχον Κόρων δ' οργαγγὺς, τὴν μὲν εἰς Ἀθήνας ἐνδρόσον ἀπέργον, &c. Bongars.* H. pugnam præter Diod. egregie describit Xen. Hist. Gr. II. Vid. Paus. III. p. 180. *Bern.*

CAP. VII. § 3 *Recepit*] Melius *recepit*, et mox *relinquit*, ut congruat præced. 'mittit.' *Freinskh.* Vid. not. ad v. 9. 11. *Bern.*

§ 4. 5. 6. &c.] Epitomatorem professo minime conveniens, et affectatione prope putida hypotyposis. *Id.*

§ 6 *Fortunam publicam quæstibus iterant*] H. e. denuo conquerebantur de fortuna publica. Sed an *iterare quæstibus fortunam* commode dicatur, hæreo. Certe non tam fortuna ipsa iteratur, quam ejus memoria, ut saltem genus hoc sit paulo durius et insolentius. In Ms. quodam legitur *fenerant*, ex quo prope venio in h. sententiam, scripsisse Just. *quæstibus onerant*. Esset profecto h. lect. elegantior, et suetior Latinis. Sic enim et 'laudibus,' 'contumeliis,' 'injuris,' 'maledictis,' 'probris onerare' passim legitur. Add. quod re vera querelas non iteraverint, cum de fortuna publica prius non fuerint conquesti, sed tantum anxii et dubii. *Schæf.* Angli *onerant*; quod egregie firmat conjecturam nostram, quam in notis proposuimus. *Id.*

§ 7 *Cum privatis casibus querelam publicam miscent*] Pro, cum querela de casibus privatis querelam publicam miscent. Cujus generis plura

ad I. 7. 14. et II. 14. 10. notavimus. *Vor.*

§ 8 *Judicantes*] Angli. *judicant.* Nec displicet. *Vor.*

§ 9 *Sibi, &c.*] Saxo x. p. 203. f. 'Ut jam sibi victoriam ante oculos præponentes (leg. *prop.*) in prælium prosilirent.'

Superbum victoremque hostem proponentes] Ejiciendæ e textu scriptoris hæc duæ voculæ *que hostem*; quod me pene pudet admonuisse, ita res clara est et manifesta. Legend. s. *victorem prop. Fab.*

§ 11 *Feliciores urbis ruinas ducentes*] Angli *dicentes*, quod et ipsum rectum videtur. Proponuntur enim hic eorum lamentationes et querelæ per suas partes. At illud 'ducere' ad secretum animi refertur judicium. Sic Noster alibi, ut XXIV. 4. 9. 'Actum de Macedonia dicens, si egeat.' Et XI. 5. 4. 'Se quoque non debere melius sperare dicentes.' *Schæf.*

Taxata sint] H. e. constiterint, æstimatæ fuerint. Sen. ad Marc. c. 19. 'Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus.' *Bern.* Plin. XXXV. 11. 'Talentum Atticum XVI. M. taxat Varro.' Vid. et Flor. I. 12. 8. et II. 6. 18. Est autem 'taxare' idem quod æstimare. *Vor.*

§ 12 *Pridem*] Sup. II. 12. 16. *Bern.* CAP. VIII. § 1 *Sic defletæ*] Ea notione vox usurpata, ut Suet. Calig. c. 38. 'Diplomata ut vetera et obsoleta deflebat:' ubi male rescribunt alii *difflebat*. Nam 'deflendi' voce in eod. sensu utitur Suet. Calig. 30. 9. Ita verbum 'deplorare' ponitur ap. Liv. XLIII. 7. 4. Ita Sen. ad Marc. 26. pr. Curt. VIII. 6. 10. Vell. II. 119. 1. *Berncc.* Vid. Diod. XIII. Xen. Hist. Gr. II. Plut. in Lysand. et Alcib. Ælian. IV. V. H. Thucyd. I. Strab. IX. Oz.

Obsidione circumdata obcessos fame urgent] Junt. *obid. circumdatos f. a.* Sic scripsit Just. *Obcessos* est interpretatio *τοῦ obsid. circumdatae*, quæ

postea ipsis Justinī verbis fuit immista. Mox *Pyræum* Junt. et hic et ubique recte scribunt. *Græv.* Quamquam hoc sit satis Latinum, *obsidione circumdata obsessos*, nam dicimus 'circumdare urbem obsidione' et 'circumdare urbi obsidionem'; tamen validius placet, quod in opt. illa Junt. ed. qua usus est doctus amicus noster J. *Græv.* *Faber.* *Bech.* atque aliæ antiquiores edd. sic: *obsid. circumdatos et obsessos f. u.* Junt. autem, ut *Græv.* testatur, *et obsessos* ut supervacuum plane omittit. Si genuinum sit *obsid. circumdata*, erit id simile illi, quod supr. vidimus, 'manitionibus circumdatis.' *Vor.*

§ 2 *Copiis*] Abest a plerisque Mss. unde suspicor ex glossa natum. Sed sic mox, pro *παρε*, nova fuerit scribend. plane sicut in quibusd. antiquis scriptum reperitur. *Scheff.*

§ 3 *Quibus malis Athenienses*] Ita Mss. et Auctor etiam alibi, ut III. 7. 1. et v. 4. 4. *Bong.* et alii: Q. m. *rebus Ath.* *Berneccer.* *Bong.* ex apīs, q. m. r. A. Alterutrum horum glossatoris est, non Justinī. *Berneccerus* stat pro voce *malis*, quoniam et alibi sic Noster. Mihi potior videtur vox *rebus*, quoniam ipsa opus habebat explicatione per glossam, non altera, quæ per se intelligitur. *Id.*

§ 4 *Cum multi, &c.*] Huc spectat fragmentum *Lycargi* ap. *Suid.* v. *Μηλόβοτος χάρα.* *Κεῖται δὲ τοῦνομα καὶ τῷ* (leg. ex Ms. *Leid.* καὶ παρὰ τῷ) *Λυκούργῳ ἐν τῷ κατ' Αἰτοκλέους* 'Ἀλλὰ καὶ μηλόβοτος τὴν Ἀττικὴν ἀήκε' *βουλευόμενον δὲ ὅπως τῇ πόλει χρῆσεται*, 'Ἀθηναῖοι μὲν μηλόβοτος ἀνεῖναι συνεβόλευον. Φωκαῖς δὲ ἀντίτερον αἰῶσι. Pro 'Ἀθηναῖοι' *Kusterus* corrigit *Θηβαῖοι*, et pro ἀνεῖναι Ms. *Leid.* dat *ἀείρει*.

Multi] *Lysander* et *Agis.* *Paus.* in *Lacon.* *Bongars.* Præcipue vero *Corinthii* ac *Thebani*, alique *Græci* non pauci. *Xen.* II. *Hist.* Gr. *Bern.*

Ex duobus Græciæ oculis] Ne sc. illa fieret *ἐπερόφθαλμος*, iustus, ut notat

Plut. in *Præc. politicis.* Ea de re consultus etiam *Apollo* respondit, τὴν κοινὴν ἐστίν τῆς Ἑλλάδος μὴ κοινῶν. *Ælian.* IV. V. H. 6. Haud abstimili figura *Cimon* *Spartanis* subveniendum arbitrabatur cont. *Messenios*, 'adhortatus eos, ne *Græciam* claudam reddi, neu *Urbem* socia destitui, sinerent.' *Plut.* in ejus *Vita.* *Id.*

§ 5 *Si demissa Piræum versus*] Ὅστε τὰ μακρὰ σκέλη καὶ τὰ τεῖχη τοῦ Πειραιῶς περιελθεῖν, inquit *Diod.* XIII. 107. *Plut.* *Lysandro*: quos vid. et *Xen. Hist.* Gr. II. Et ita bello *Peloponnesiaco* finis impositus, quod *Thucyd.* I. 1. 1. ἀξιολογέτατον τῶν προγεγενημένων et μακρότατον vocat. In annum enim XXVI. protractum est. *Bongars.* Ms. *dimissa*, quæ nec ipsa lect. mala est. Vid. Non. in *Dimittere.* *Berneccer.* *Piræum* scribend. est, non *Piræum*, non *Pyræum*; denique non aliter scribend. Ita *Græci* omnes. Et ita *Muret.* monuerat ad *Terent.* *Faber.* *Demissa* idem quod, deducta. *Piræum* scribend. nou, ut quidam scribant, *Piræus*. *Græci* enim *Πειραιεύς* scribunt. 'Brachia' vocat quæ muri partes in longitudinem porrectæ erant. Nec aliter inf. v. 9. 12. *Vor.*

Muri brachia] Hæc erant 5000. passuum. *Plin.* IV. N. H. 7. 'Brachium' autem in ædificiis notat omne id, quod extra ordinariam ædificii lineam et rectum ordinem excurrit. *Stat.* v. Th. 279. 'Gemini qua brachia muri Littus eunt.' *Liv.* IV. 9. 'Consul maro *Ardeæ* brachium injunxerat' et XXII. 52. 'Brachio flumini objecto eos excludit.' *Frontin.* III. *Strat.* 17. 4. 'Brachiis a latere ductis.' *Strab.* XIV. p. 664. vocat σκέλη. *Gron.*

Navesque, quæ reliquæ forent, traderent] Exceptis 10. quas, nec plures, illis possidere licuit. *Diod.* XIII. 107. *Bern.*

Ex semet ipsis] H. e. *Atheniensibus.* Quod non putassem notatu dignum, nisi hic etiam *Hispanicus* Auctoris interpres impigisset. Posset autem

et aliis accidere, quod illi potuit. *Id.* § 7 *Insignis hic annus*] Is fuit quartus Olymp. 93. ab U. C. 348. *Id.*

Exsilio Dionysii] Orbis literarii phoenix Jos. Scaliger insigniter Auctorem et tempore et persona hic errare demonstrat, v. de Emend. Temp. p. 324. Tempore, quod 48. annis illud exsiliium post acciderit: persona, quod non Dionysius senior, Hermocratis fil. in exiliium actus sit; sed Dionysius junior huj. filius. Sed Justinus habebat in animo, eo anno Dionysium victum a Carthaginiensibus fuisse: propterea cladem acceptam illius Dionysii cum filii exilio confuderit. *Id.*

§ 9 *Triginta rectores*] Vid. præter citatos ad § 5. Diod. Init. lib. xiv. *Bong.*

Triginta, &c.] Sen. Ep. 104. 'Viginti et septem annis pugnatum est: post finita arma triginta tyrannis noxæ dedita est civitas, ex quibus plerique inimici erant.'

§ 10 *Quippe, &c.*] Vincent. iii. 63. 'Adunatis sibi tribus millibus satellitum et septingentis millibus de exercitu victoriæ.' *Leg. et a. militibus de e. victoris.* Oros. ii. 17. 'Qui primo se tribus millibus satellitum stipant: mox etiam septingentos milites victoris exercitus lateribus suis circumponunt.'

§ 12 *Cædes deinde civium ab Alcibiade auspiciantur*] De morte Alcibiadis, ad cujus cædem 30. tyranni Lysandrum impulerant, vid. Plut. Diod. Prob. Cic. de Divin. ii. 62. Val. M. i. 8. *Bong.*

§ 14 *Vivus crematus, &c.*] Non vivus, sed mortuus jam et barbarorum telis confusus, juxta Prob. et Plat. in Alcib. *Berneccer.* Contra habent Plut. et Nep. ut jam vidit cl. Bernecc. Verba Cornelii in mendo cubant: 'Illi, cum eum ferro aggredi non auderent, nocte ligna contulerunt, circa domum samenam, in qua quiescebat; eam succenderunt,' &c. Non

attinet, virorum doctorum super hanc l. conjecturas apponere. *Lege circ. dom. Sanisenam.* Sanisene appellatur tractus in confinio Phrygiæ et Galatiæ. *Vos.*

CAP. IX. § 1 *Hoc ultoris metu*] Angli ult. hujus m. Græv.

Miseres, &c.] Saxo xiv. p. 258. 'Bona eorum, qui ad Canutum concesserant, rapinis exhauriant.'

§ 2 *Theremni*] Uni de 30. Vid. Xen. H. Gr. ii. et Cic. Tusc. i. 40. *Bongars.* Item Plut. in Nicia et Consol. ad Apollon. cap. 9. *Bern.*

Ipsam quoque ad terrorem omnium] Angli rectius i. q. ad documentum ceterorum et terr. o. Ubi documentum ceterorum videtur intelligend. quod docere ceteros debet, qui nimirum ita grassabantur cædibus, ut et ipsi hoc inciperet displicere. At h. modo nescio, an facile ubique reperias. 'Documentum alienius' est, quod quis edit. Ita 'documenta egregii principis' ap. Suet. Galb. cap. 14. per quem docet se talem futurum. Hæreo igitur, nec satis scio, an hoc admittendum sit augmentum. *Schef.*

§ 4 *Quod etiam ipsam auxilium cum muneris eriperetur*] Mss. nonnulli cum Junt. q. cum etiam i. a. unicuique mss. e. Græv.

§ 6 *Thrasylbulus*] *Topeds dvojuz davor.* Diod. xiv. 33. Vid. Xen. H. Gr. ii. Paus. Atticis. *Bongars.* Huic 'neminem præferre se fide, constantia, magnitudine animi, in patriam amore,' scribit in ejus Vita Probus. *Bern.*

Nobilis] Prob. 'Multi eum nobilitate præcucurrerunt.' *Bong.*

Audendum, &c.] Saxo xiv. p. 258. 53. 'Audendum aliquid cum periculo ratus:' p. 357. 7. 'Pro patria difficulta audere solitas.'

Etiam cum periculo] *Αποκωρύς τι καὶ κινδυνώδης δὲ.* Thucyd. i. 4. 5. et ii. 9. 4. Quod dictum ad aucipitem febris hecticæ curam accommodat Galenus Meth. Med. x. 10. Et proverbio jactatum patet ex Æsch.

Choëph. 303. *Ἀπιδαν: τὰ δὲ, Τρυφῶν*
μῦθος τὰ δὲ φωνεῖ. Bern.

Castellum Phylem] Steph. de Urb.
Xaplov vocant Xen. et Diod. *Bong.*

§ 7 *Crudeles, &c.*] Bong. et alii
crudelis ediderunt. Prætulī, quod
Mss. codd. ipso referente Bong. pro-
bant, cum præsertim Auctor alibi
quoque 'miserari' cum accus. jungat:
ut VIII. 5. 13. XII. 5. 8. XXVII. 1. 5.
XXVIII. 4. 12. *Berneccer. Crudelis* Ber-
necc. in *crudeles* mutavit; quod vere-
retur, ne *crudelis* pro casu secundo-
nam. sing. haberetur. Verum, si
maxime *crudelis* legatur, potest id
nihilominus pro vocabulo quarti casus
et pluralis numeri haberi. *Vor.*

§ 9 *Lysias*] Paulo aliter Plut. in
Vitis Rhetorum, quem vid. *Bong.*

Exul tunc] Non improbo; tantum
relinquo cogitand. cum in Mss. sit
exultans, utrum non Just. scripserit
et distinxerit: et *Lys. orator, exul,*
tamen q. m. &c. Efficacius sane esset.
Tantum miseratus est Athenas, ut,
licet esset exul, atque adeo ipse opus
haberet subsidio aliorum, tamen tot
miserit eis in auxilium. *Schef.*

Patriæ communis eloquentia] Cic. de
Orat. I. 4. 'Athenis summa dicendi
via et inventa est et perfecta.' Id. in
Bruto cap. 10. 'In ea urbe et nata
et alta est eloquentia.' Add. Vell. I.
fin. et Nostr. II. 6. 6. *Bern.*

§ 10 *Securius pugnaretur*] Maluit
Sich. olim legere *incurius pug.* credo
quod ita in vet. libris (neque enim
solebat temere aliquid in classicis
scriptoribus immutare) hunc l. legi
deprehendisset, et probam eam vo-
cem censeret, et ad quem modum
Apuleius 'agnum incuriosum' dixit
pinguem, quasi curæ expertem; quod,
qui cura vacant et solitudine, citis-
sime pinguescant. Neque novum
sane videri debet hoc: cum et Lucret.
'intactus' dixerit, et Ov. 'inambit-
tiosus,' et Sen. 'inperpetuum,' et
Tertull. 'inbonus,' et Arnob. depl-

que 'inodor.' *Mod.* Accurata illa
Sich. ed. Basil. habet *incurius*, ex quo
Freinsh. facit *incuriosius*. *Berneccer.*
Causa non est, ob quam rō *securius*
in *incurius* vel *incuriosus* debeat mu-
tari. *Secure*, i. e. segniter; non serio
pugnat ille, qui alienæ dominationis
conatus bello cogitur promovere. Et
ita loquuntur optimi Scriptores.
Boek.

§ 11 *Refugerunt*] Sebis. *refugiant*,
ut tempora congruant. Sed Aucto-
rem talium incuriosum passim depre-
hendas. *Berneccer.* Angl. *refugiant*.
Probo, quia præcedit 'vincuntur,'
item quia sequitur 'spoliant,' simili-
bus temporibus. *Schef.*

Exhaustam cadibus suis, &c.] Hæc
seq. modo videntur distinguenda:
exh. cadibus, suis etiam armis spoliant.
Gron.

§ 14 *Accitis*] Sebisius *acceptis* legit.
Berneccer. Hoc *accitis* vix est sanum.
Magis probo *acceptis*: nisi quis putet
scripsisse Just. *excitis*. Et usurpat
Noster alibi quoque tali sensu. Vid.
II. 4. 22. *Schef.*

§ 15 *Critias*] *Τῶν τυραννῶν ἔχων*,
Diod. XIV. 24. 'Dux tyrannorum'
Prob. 'Crudelissimum omnium tyran-
norum' vocat Lactant. III. de Falsa
Sap. *Bong.*

Hippolechus] Ita habent Vett.,
omnes. Ejus Diod. et Prob. non me-
minerunt. Xen. II. H. Gr. 'Hip-
pomachum' vocat, quomodo habet
Ed. vulg. *Bongars.* Ita sane Codd.
Mss. omnes, quos quidem Bong. vidit.
Sed legend. tamen f. *Hippomachus*, ut
Xen. II. H. Gr. vocat. Habet ita
Ed. Colon. et in marg. Ed. Sichardi.
Paulus quoque Leopardus ita legend.
censuit. Pari modo IV. 5. 7. *Eurylo-
chus* erat pro *Eurymedon*. *Vor.*

CAP. X. § 1 *Major pars Athenien-
sium*] Lucan. X. 403. 'Pars maxima
turbæ Plebis erat Latine.' Liv. XXIII.
35. 'Ea maxima pars volonum erat.'
Id. XXIV. 16. 'Et ea major pars

equitum,' &c. et xxvii. 9. 'Et erant major pars Latini nominis sociorum-que.' Gron.

Magna voce Thrasybulus] Non Thrasybulus, sed Cleocritus κλέυτης ὁ μάλιστα ἔμφωνος ὄν. Xen. H. Gr. i. Bongars. Quo l. refertur hæc oratio. Bern.

§ 3 *Admonet deinde*] Mss. *Admonens d.* Sine dubio legend. *Admonens d. cognationis, &c.* nam *Admonet, orat,* non satis commode cohærent. *Schef.*

Sacrorum communium] Ita Curt. ix. 10. 28. 'Sacrorum societatem' vocat Plin. Paneg. c. 37. pr. Tac. ii. A. 65. 5. Bern.

Tum vetusti] Hoc tum ignorant Mss. et videtur natum ex similitudine litterarum, in fine vocis præced. *Schef.*

Si tam patienter ipsi serviant] Mss. quidam *si tam servitutem pati, nec eripi si serviant.* Inde colligo lect. veram huj. l. esse, *si tamen servitutem patienter ipsi, nec eripi se sinant, serviant, reddant sibi patriam, aut patriæ acceptam libertatem.* Vulgatæ sane non cohærent. Quis enim quæso sensus horum verborum, *si tam patienter ipsi serviant, nec eripi libertatem?* Cur enim acciperent? qui libenter serviunt, libertatem negligunt, manentque potius in servitute; frustra igitur libertas his offertur. At in nostra emendatione omnia sunt elegantia et emphatica, et convenientia rei. Nec in ea insolens aliquid. *Tamen* ipsum *tam* est, compendiose scriptum; *patientur* est ex *patienter*, iisd. pæne literis: *sinant* omissum videtur tanquam superfluum propter seq. *serviant* a librario indocto, cum ne litteræ quidem multum sint dissimiles. *Aut* absumsit antecedens in totidem constans lineis. *Patriæ* in plerisque Mss. reperitur. *Schef.*

§ 4 *Hic, &c.*] Saxo xiv. p. 290. 50. 'Cujus excellenti virtute tantum promotum est ut deinceps Sclavi,' &c.

Substitutis decem] 'Prætoribus,' Probus in Thrasyb. Bongars. Vid.

Maussaci Notas in Harpocrat. p. 163. Bern.

Qui rempublicam regerent] In Mss. est *qui rem reg.* quod non displicet, vel propterea, quia simile quid occurrebat sup. cap. 3. ubi vid. quæ notavi. *Schef.*

§ 6 *In bellum Athenienses exarsime*] Longe politius Britanni ex vetere cod. bell. *Athenis ex.* quod maxime probo. *Græv. Bell. Athenis ex.* non displicet. *Schef.*

Comprimendum] 'Comprimere bellum,' ut *comprimere motum* in Inscript. Plautiana ap. Grut. p. 453. *MOTUM ORIENTEM SARMATARUM COMPRES-*

SIT. *Pausanias*] Et ante enim Lysander cum 40. navibus. Diod. xiv. 34. Hic autem pacem fecit non misericordia, sed φρονῶν Λυσάνδρῳ, et θεοῦ τῇ Σπάρτῃ ἀδοξοῦσθαι, &c. Vid. Diod. et Xen. H. Gr. ii. Bong.

§ 7 *Permotus patriam*] Probo conjecturam docti viri, Bong. puto, qui legit, *p.* et *p.* item mox *Eleusina emigrare*; quoniam in Mss. est *p. set p.* item *Eleusina em.* *Schef.*

§ 9 *Per insidias comprehensi*] Manca est oratio; legend. *et per ins. comp.* &c. Fab.

§ 10 *Tantum*] An f. *tandem* legend.? *Freinsh.* *Tandem* pro eo quod quidam edidit, *tantum*, legend. censuit Freinsh. Habentque ita Sich. et Colon. edd. *Vor.*

Tandem] Ita recte Vorst. ex conjectura Freinshemii, et edd. vetustioribus. *Schef.* Receperant *tandem* Angli quoque ex Mss. et sic etiam Junt. *Græv.*

§ 11 *Discordiarum oblivionem*] Ἀμνηστίας. M. Tull. Phil. ii. 1. Val. M. iv. 1. Plut. Cic. Μὴ μνησικακέω. Xen. Et ita Siculos inter se pacem fecisse refert Thucyd. iv. 12. 33. ἔχωρτας ἀ ἑαυτοῖς ἔχουσι. Bongars. Itemque Lacedæmonios cum Atheniensibus. Id. iv. 23. 7. In Dione xlii. extat

Oratio Ciceronis, qua, Thrasybull exemplo, Romanis 'Amnestian' s. 'Oblivionis legem' (ita Probo in Thras. vocatam, Floro iv. 6. 4. 'Abolitionem') suavit. Add. Suet. Claud. c. 11. pr. Vell. ii. 58. 4. Flor. iii. fin. 'Vopisc. in Aureliano cap. 39. Bern.

CAP. XI. § 1 *Darius*] Diod. xiii. 108. De Cyri (cognomento Minoris) *ἀναβάν*, i. e. ut Hieron. loquitur, *ascensu*, Xea. Diod. xiv. 20. &c. Plut. in Artaxerx. *Bongars.* Oros. ii. 18. Bern.

Artaxerxe] Qui ante regnum 'Arsacas,' vel, ut Ctes. 'Arsaces,' dicebatur: post 'Mnemon' est cognominatus. *Bongars.* Alius sup. iii. 1. 4. Bern.

§ 2 *Regnum Artaxerxi*] Quippe natu majori, etai patre adhuc privato genitus esset. Contr. Xerxes sup. ii. 10. 2. Ubi citatis auctoribus add. H. Grotium de J. B. et P. ii. 7. 28. Id.

Civitates] Lydiam et maritimas civitates. Plut. Id.

§ 3 *Judicium*] H. e. testamentum; quod et 'supremum judicium' dicitur in libris Juris, ut etiam ap. Suet. Aug. 66. 8. 'Amicorum suprema judicia morosissime pensitavit.' Causa est, quod, si unquam homo, tunc certe, quando testamentum condidit, ad 'judicii' lancem omnia exigit. Quam in rem videatur egregius locus ap. Sen. iv. Benef. 11. item i. fin. *Berneccer.* Add. Cic. xiiii. Fam. 46. 'Hominem probum existimares, qui patrisiudicio ornatus esset.' Idem pro Domo 19. 'Denique etiam ille novicius Ligur, cum M. Papirii, sui fratris, esset testamento et judicio improbatu, mortem ejus se velle persequi dixit.' Et 'suprema judicia' Plin. vii. Ep. 20. et 31. *Gronov.* Vocabulo 'judicii' testamentum designat, cujus ante mentio facta. Sic et Valerio vii. 7. 4. 'suprema judicia' nihil aliud sunt, quam testamenta.

Vid. et Suet. Aug. 66. 8. *Vorst.*

§ 4 *Dissimulatione belli*] Explicari possunt, quod negaverit a se bellum ullum esse paratum. Mihi tamen ex glossa irrepsisse videntur. *Schef.*

Compedibus aureis] Ne sc. familiae regiae honos non haberetur. Qua causa quoque Darium Bessi et Nabarzani conspiratione prehensum, aureis compedibus catenisque vinctum fuisse scribit Curt. v. 12. 26. et Noster xi. 15. 1. Vid. Chrysost. Orationem ult. Appianum p. 214. Gebhard. in Catull. p. 185. m. Bern.

§ 5 *Capit: auxilia*] Suspicio ob literarum similitudinem hic excidisse et. *Schef.*

Auxilia undique contrahit] Justinus meo quidem judicio, quantalumentumque in his rebus est, scripsit, *auxiliis u. contractis*. Qui verborum collocationem sentiunt, et qui rhetorice sapiunt, non adversabuntur. *Faber.* Hoc nimis longe recedit a scriptura veteri. Propior est emendatio, quam jam indicavi in Notis. *Schef.*

§ 6 *Enixe se ejus opera*] *F. enixa.* Plin. ix. N. H. 3. 'Enixioris operum consoci sibi.' *Gron.*

§ 8 *Fors praelii*] *ἡ τύχη.* Diod. xiv. 24. *Bongars.* Ex antiquioribus edd. *sors* lego; non *fors*, ut *Berneccer.* et alii. *Vorst.* Junt. cum nonnullis aliis *sors*, quod perperam probat *Vorst.* *Fors praelii* est, fortuna praelii. Sensus est: Cum forte in praelio frater in fratrem incidisset. Liv. xxxi. 4. 'Castra quo fors tulisset loco, sine ullo discrimine aut cura muniendi, posita.' Curt. iv. 15. 'Plura simul abrupta a ceteris agmina, ubicunque alium alii fors miscuerat, dimicabant.' *Sorti* hic nullus locus est. *Grav.*

Utrumque fratrem] Propter obscuritatem narrationis, quae inest lectioni vulg. adducor, ut existimem scripsisse Nostrium *utrumque fr.* *Schef.*

§ 9 *A cohorte regia*] 'Cohors' h. l. non milites notat, sed comites, regique proximos, qui regem comitaban-

tur. Līv. XXVIII. 5. 'Ibi exercitu omni relicto, cum cohorte regia Demetriadem se recepit.' Id. XL. 6. 'Proxima est regia cohors custodesque corporis.' Proprie enim *cohors* notabat provincialium magistratuum domesticos comitesque honoratiores, unde Horat. 1. S. 7. 'Laudat Brutum, laudatque cohortem:' et Juv.

VIII. 127. 'Sit tibi sancta cohors comitum.' Gron.

§ 10 *Decem millia*] 14000. numerat Frontinus IV. Strat. 2. 7. et 8. *Bernegger*. Dux eorum Xenophon fuit. Vid. *Ellan*. III. V. H. 17. *Vor*.

In auxilio] Mss. habent *aux.* rejecta præp. quam lect. puto præferendam vulgatæ. *Schef*.

LIBER VI.

CAP. I. 1 *Quo plura habent, eo ampliora, &c.*] Sen. II. Benef. 27. 'Eo majora cupimus, quo majora venerunt: multoque concitator est avaritia in magnarum opum congestu collocata, ut flammæ infinito acrior vis est, quo ex majore incendio emicnit.' *Bernegger*. H. sententiam planam esse non ignorabam. Sed hoc non planum est, quam belle dicatur, *Lacedæmonii eo ampl. cupientes, non contenti*. Ita duo participia sic jungi sine interposita copula non recte posse, qui Latine doctus est, et animus advertet, facile videbit. Sed si illa verba jungas, *more ingenii hum. quo plura habet, eo ampl. cupientis*, omnia liquida erunt et sana. *Lacedæmonii* non contenti accessione *Atheniensium* vires sibi duplicatas, totius *Asiæ* imperium affectare cœperunt, *more ingenii hum. quo plura habentis, eo ampl. cupientis*. Sic enim legend. nunc censeo. Nec offendi debemus hac locutione, quod *ingenium humanum* dicatur *habere multa*: sensum enim respexit ut *millies* et hic *Noster* et alii; ac si scripisset, *More hominum, quo plura habentium, eo ampliora cupientium*. *Græv*. Sunt qui hic aliquid corruptum esse existimant; non ego. Nam nulla opus mutatione est, cum hæc sententia sit plana et perspicua: *Lacedæmonii quo*

plura habent, eo et ampliora cupientes, more ingenii humani, &c. &c. Deinde non satis ex usu bellæ Latinitatis videtur, ut dicas, *ingenium, quo plura habet, eo etiam et plura cupit*. *Fab*. Non aspernor emendationem *Boxhornii*, *Quo plura habet eo ampl. cupientis*; quam et cl. *Grævio* placere video. Altera tamen lectio jam ævo *Orosii* fuisse videtur. Habet enim et *Exscriptor* ille III. 1. sic: 'Quo plura habeant, eo ampl. cupientes.' *Vorst*. *Græv. quo plura habet, eo ampl. cupientis*, nihilque ait esse certius. Ita olim et *Boxhorn*. Ego temere nil mutem, quia in isto *habent* non tam attendit ad *ingenium humanum*, quam, quod in animo erat, ipsos homines. Et occurrunt talia alibi. Vid. quæ notamus passim ad *Hygin*. *Schef*. 'More ingenii humani' etiam dixit *Hegesipp*. 1. 26. et 27.

§ 2 *Hercyllides*] *Δερκυλλίδας* Xen. III. Diod. XIV. 39. *Plut* in *Artaxerx*. quos vid. Huc spectat *Trogi Fragmentum* ap. *Priscian*. VI. cuius etiam Mss. habent, 'ab *Herculide*.' *Oros*. III. 1. vocat 'Hercilidem.' 'Dercyllidæ' meminit et *Plut*. in *Apoph. Lacon*. *Bong*. *Leopard*. contendit legend. esse *Dercyllides*. Et sane auctores Græci *Xen*. *Diod*. *Plut*. ita eum vocant. Quia tamen ipsius *Trogi Fragmentum* ap. *Priscian*. VI. in

manu exaratis codd. itemque qui Just. exscripsit Orosius III. 1. habet 'Hercilidem,' ac præterea antiquus quoque Prologus in hunc lib. 'Herculide,' nihil ausim mutare. Quod si non ipse Trogus, aut Just. ita appellaverit, mendum saltem antiquum id fuerit. *Ver.*

Maximerum, &c.] Saxo XIV. p. 255. 48. 'Quorum viribus succinctus:' p. 256. 39. 'Canutus magnis orientis viribus succinctus:' p. 271. 43. 'Alienorum viribus succinctus.' p. 282. 42. 'Rex magnis viribus succinctus.'

Pacificari, &c.] Prudentiæ huj. exempla alia vid. inf. VII. 6. 5. et XXIX. 2. 8. Thucyd. I. 10. 18. Pachymer. I. Hist. Byzant. 3. Apophthegma Imp. Rudolphi I. 'Quicumque tres lites habet, duas, si poterit, componat,' referatur a Lipsio Miscell. Ep. III. 77. *Ber.*

§ 3 *Cyri quondam regis*] Mala hæc aut lectio aut scriptio. *Freinsh.* At ego non video quid desiderari hic jure possit. Intelligitur utique Cyrus Minor, Darii Nothi fil. qui sane quondam pro rege sese gesserat. *Vorst.* Sed tamen rex non fuit, verum regiam dignitatem affectavit. Puto igitur verba *quondam regis* esse glossam, quæ a mala interpolatrice manu irrepperunt hominis, cujus menti observabatur Cyrus ille Magnus, non hic Minor. *Græv.*

§ 4 *Criminatur*] Oros. III. 1. 'Defert ut proditorem.' Ms. P. Danielis *differt*. Vid. Nonium Tac. I. A. 'Pars multo maxima imminentes dominos variis rumoribus differebant.' Petron. 'Alioqui mille causæ nos quotidie collident, et per totam urbem rumoribus differunt.' Ita malo, quam *deferunt*. Bong. Ita Tac. III. A. 12. et IV. 25. 'Differri per externos, per manipulos.' Suet. Aug. 14. 2. 'Rumore ab obtrectoribus dilato.' Planissime respondet nostrati Αὐτῶν ἡ. e. divulgare. In illo tamen Orosii loco retinend. *defert* non dubito. *Bern.*

Aluerit] Notator Angl. ait in Ms. uno legi *adjuerit*. Puto glossam esse, nam alterum elegans et receptum. Cic. Parad. 'Neminem esse divitem, nisi exercitum alere possit sine fructibus.' *Schef.*

§ 5 *Merceturque ab his, quæ differant bella, quam gerant*] Plauto familiaris locutio: subintelligend. *potius*, quod in uno Cod. reperitur, aut magis. Plaut. Rud. IV. 4. 70. 'Tacita bona est mulier semper, quam loquens.' Terent. Eun. Prol. 'Qui placere se studeat bonis Quam plurimis.' Bong. Sall. Cat. 8. 1. 'Fortuna res cunctas ex lubricine quam ex vero celebrat.' Tac. III. A. 32. 'Nobilitatem sine probro actam honori quam ignominias habendam ducebat.' Græcismus est. Ita Thucyd. II. 18. 10. Τῇ διαφύσει πύσονται ἡ τῇ γλώτῃ ἐπέρχονται. Nazianzenus: Θάλα τῆς στυλαγμῶν, ἡ φρονέον. Sic inf. XII. 8. 14. Vid. B. Rhenani Thea. Locut. in Tac. p. 19. *Berneccer*. Ms. et Junt. *quæ g.* Leg. cum Gronov. m. ab h. g. d. *bella, quæ g.* Recte vidisse τὸν πᾶν Ms. Anglicanus ostendit, ex quo receperant hanc lect. Oxonn. Mox opt. ex eod. Ms. iid. a *Tissasferne alienatum*. Græv. In Mss. legitur, ut *diff.* *potius bella, quam g.* Quod jam aliquantulum lucis huic l. affert; sed et sic tamen aliquid vitii in eo superest; non quod necessarium videri debeat iis, qui Latine sciunt, isthuc *potius*. Ut ut sit, legerem, ut *differat, potius bella, quam gerat*. H. sensu: Deberet ipse bella gerere, non differre. At nihil tale ab ipso fieri video; imo et numerato pretio mavult dilationem emere, s. timore præpeditus, s. id perfidia impulsus faciat. Sic igitur l. integer legeretur: m. ab iis, ut *differat potius bella quam ipse gerat*. Aliter Gronov. m. ab his, quæ differant bella, quæ gerant. Quod elegantius est; utrum verius sit, nescio. *Faber*. Vera lect. hæc est, ut *differant bella, quam gerant*: ac nihil mutand. videtur. Subaudi-

ead. autem potius: quod in uno Ms. ut Bong. testatur, et diserte additum fuit. Frequens sane ellipsis vocum 'potius' et 'magis'; eaque imitatione Græcorum ita facta videtur. Vid. Hellenol. Vechneri i. 5. *Vorst.* Angl. *quæ gerant.* Placet admodum hæc lect. Nam vulgata habet eum sensum, quasi effecerint, ut bella gererent nulla, cum tamen pax spectaret ad solum Tissafernem. *Schef.*

Tanquam non ad unius summam imperii, &c.] Hoc summam mihi admodum suspectum fateor. Scio quomodo exponi posset, sed scripsisse ita Just. vix mihi persuaderi patior. Deliberent sagaciores. *Idem.* Non video, cur hæc cuiquam debeant esse suspecta: sensus et verba sunt elegantissima: Quasi non clades et damnum, quod hic vel ille præfectus regis faciat, pertineat ad salutem unius imperii. Augustus in Epistola ad Tiberium ap. Suet. Tib. 21. 'Te rogo, ut parcas tibi, ne, si te languere audierimus, et ego et mater tua exspiremus, et de summa imperii sui populus Romanus periclitetur.' 'Summa reipublicæ' est res, quæ spectat totam remp. ejusque salutem aut dignitatem: pro quo et sæpe dicitur *summa respublica*. Liv. xxiv. 10. 'Cujus imperio consilioque summam rempublicam tuendam commiserunt.' Cic. v. ad Att. 'Rogatus ego sententiam multa dixi de summa republica.' De hoc loquendi genere plura notavi ad ipsum Tullium. *Græv.*

§ 7 *Tissaferni alienatum*] Angl. a *Tissaferne*. Ita Noster vii. 19. 'Et uxorem, veluti tradito alii amore, a se alienavit.' Nep. Alcib. c. 5. 'Neque vero his rebus tam amici Alcibiadi sunt facti, quam timore ab eo alienati.' Ubi poterat omittere illud 'ab eo,' si probasset, quod nunc vulgo ap. Nostr. legitur. *Schef.*

Hortatur, ut in locum, &c.] Ita et Diod. xiv. 40. Pans. Atticis id Eugeoræ Cyprio regi tribuit. Vid. Pro-

bum Conone. *Bong.*

Amisss bello patria] Quid est, patriam amittere bello? Num, in bello, an, ex bello, s. ob bellum? Neutrum satis historiam declarat: nam primum falsum; nec secundum sic simpliciter verum, quia non ob bellum, sed ob bellum male gestum, exulabat. In impresso quodam reperitur *amisso*, quam lect. puto esse veram, ejecta voce Cypri, quam ex glossa natam liquet etiam ex eo, quia sunt, qui pro ea Cyprio habent. Ceterum 'amissum bellum' est, amissum prælium; jam 'amittere prælium' est dictum, ut, *amittere causam, amittere litem*, ap. optimos scriptores. *Schef.* *Amisss bello patria* est, quia patriam propter prælium infelicitè gestum amisserat: nam post cladem illam Conon sibi ipse voluntarium indixerat exsilium: vide fin. cap. 6. lib. superioris. *Græv.*

§ 8 *Fractæ sint opes*] Angl. *f. s. res et opes*. Non solet ita Noster. Ita alterutrum ex glossa natum. *Græv.*

Navalem usum] Hinc etiam Polyæn. v. Strat. p. 392. describit *Lacedæmonios τὰς Ἀρρυκάς ἐπὶ τοὺς πλοῖς*. *Gron.*

CAP. II. 1 *Hercynione*] Vett. hic variant: quidam *Mercinioni*, alii *Mercimoni*, alii *Inercinioni*. 'Hercynione' habet etiam Oros. iii. 1. Eum Diod. xiv. 80. vocat *Νεππία*. *Bong.* Quomodo fere Euseb. in Chron. 'Nepherites.' *Bern.*

§ 3 *Tanto exercitus*] Ita sup. ii. 10. 21. *Id.*

§ 4 *Ducem*] Non agnoscunt libri Mss. plerique, nec est dubitand. quin ex glossa irrepserit in textum. *Schef.*

Responsum oraculi] Quod exstat ap. Pans. Lacon. et Plut. Agesilao. Vid. etiam Xen. iii. H. Gr. et in Agesil. Vid. et Prob. ibid. *Bong.*

§ 5 *Cum regium claudicasset imperium*] Hoc oraculum, quod an ab aliquo ex gente Grammaticorum explicatum usque adhuc fuerit hant equi-

dem scio, id ego sic interpretor: Lacedæmonii duos reges habebant ex duabus familiis Heraclidarum, perpetua et non interrupta serie; idque eo fine (de duobus loquor) ut eo minus reges essent, quam si singulares illi fuissent. Quo enim plures fuerint reges in uno aliquo imperio, eo et infirmiores sint necesse est. At si unus tantum fuisset, tum vero grave et exitiale reipublicæ periculum imminerebat, ut putabant. Qui enim sine consorte rerum potitus esset, is et facile tyrannus evadere potuisset. Idque adeo oraculum præmonens Lacedæmonii cavend. esse dixit, ne quando ipsorum regnum claudicaret. Illi autem quod de rege claudicante aliquando dictum fuisse volebant, id ego non de rege, sed de regno, dictum fuisse arbitror. *Faber.* Mss. plerique habent *cum rege*: an scripsit Just. *cum in rege*? Sed f. nihil mutand. quia mox ponuntur tanquam diversa et contraria claudicatio regis et claudicatio imperii. *Schef.* Angl. *quam imperatore regnum.* Oppositio hanc apta, nec habet sensum idoneum. *Id.* Saxo xi. p. 207. 47. 'Sueonis regnum ante admodum claudicaverat.'

§ 7 *Non facile, &c.* Saresb. vi. 14. init. 'Cujus [militaris disciplinæ] quanta sit utilitas, non facile dixerim.'

§ 11 *Militum . . . poacentibus* Videri possit legend. *poacentium.* Sed de h. l. et aliis similibus dictum est ad ii. 3. *Fab.*

§ 13 *Adorare* Probus: 'Venerari, quod *προσκύνησι* illi vocant.' *Bongars.* Add. Curt. vi. 6. 3. et viii. 5. 11. et viii. 5. 42. De Persico hoc adorationis rita plura Brisson. i. de Regno Pers. *Bern.*

§ 14 *Dilabi* Bong. *del.* Prætuli quod etiam in Ms. exstat. Ita Sall. Ju. 10. 8. 'Discordia res maximæ dilabuntur,' h. e. sensim dissolvuntur, pessum eunt. *Id.*

§ 15 *Ministrum impensæ* Tappan Diod. xii. 12. *Bongars.* Male alii *ministerium*, et ad ipsum Cononem referunt. Nep. Con. c. 4. *Bern.*

§ 16 *Multa fortiter, multa feliciter, agit* Ubi hæc egerit Conon, Just. non indicat: at verba, quæ hic mox subjunguntur, perinde sonant atque: Conon in Europam venerit in Lacorum imperium, ita ut Lacones coacti fuerint revocare ex Asia Agesilaum. Verum non ita multo post Conon ex Asia revertitur ad populandos Lacedæmoniorum agros, ut hic Auctor scribit. Loca est bene perpendendus: non enim ab omnibus *ἀπὸ παντός* hæc percipitur. *Glar.*

CAP. III. 1 *Pisandrus* Ita Mss. omnes: vulgo *Lyander*, cont. historiam. Græcis est *Πισάνδρος*. Xen. iv. Plut. Agesilao, et Probus. Diod. xiv. 84. est *Περίπλοχος*, ut alii notarunt, mendose. *Bongars.* Ita dicitur *Pisandrus* pro, Pisander; ut 'Menandrus' pro, Menander; 'Euandrus' pro, Euander, et alia ejus commatis. *Fab.*

§ 2 *Magna* Non male Mss. *ex m.* Ita Flor. i. 9. 5. *Bernegger.* Mss. plerique habent *et m.* vel *ex m.* Vera scriptura *ex m.* videtur. Omiserunt præp. qui Latinis putarunt inusuetum apponi. Atque tali modo ipse Cic. vel quisquis alius est Auctor librorum ad Herennium: iii. 'Putamus oportere ex ordine hos locos habere, ne quando perturbatione ordinis impediamur.' Hic 'ex ordine,' quod vulgo sine præp. 'ordine.' Sic paulo post: 'In locis ex ordine collocatis eveniet, ut in quamlibet partem, quoto quoque loco libebit, imaginibus commoniti dicere possimus id quod locis mandaverimus.' *Schef.*

§ 3 *Non tam ducam in eo prælio, quam militum* Cum omnes et Bongarsii et mei Mss. habeant *non duo. tantum in eo pr. &c.* et videatur illud *tantum* adjectum ab eo, qui alioqui parum plenam hanc locutionem puta-

bat, legerim *non duc. in eo pr. q. m. am. fuit.* Insane bene : enim subaudimus in hisce *rd tam*, qua de re multi multa, et nos in Novantiquis nostris dicere meminimus. *Modius.* Freinshemio, hæc ita transponenti, *non tam mil. in eo pr. quam duc.* suffragatur n. sequens, et magis antecedd. duo. Mod. legend. censet *non d. in eo p. q. m.* ut subandiatur *rd tam.* Quomodo Curt. vii. 7. 39. 'Nec me ars mea quam benevolentia perturbat.' Et Just. ipse xxvii. 3. 10. 'Non amicus dedito quam hostis factus.' Cum omnia expnto, mens Auctoris, quicquid ipse scripserit, ita legi postulat : *tam duc. in eo pr. quam mil. vel, non tantum duc. i. e. p. sed et mil.* Nam ecce mox subjicitur assertionis ratio, primum de utroque duce, Conone et Pisandro; deinde n. 9. de militibus ipsis. *Berneccer.* Pugnans seqq. in quibus et ducum et militum par alacritas extolluntur. Quomodo alii hæc aut transposuerint aut correxerint, ap. alios videatur. Non dubito quin scribend. sit *non tantum duc. in eo pr. etiam mil. æmulationis fuit.* Boxhorn. Junt. quoque ut omnes Mss. *non duc. in eo pr. quam mil. am. fuit.* Pro quam mallet cum *Berneccer.* rescribere *sed et*, si Mss. eo inclinarent. *Græv.* Freinsh. legebat *non tam mil. in eo pr. quam duc. &c.* Faber. Omnes Mss. quos Bong. et Mod. videre, habent *non duc. tantum in eo pr. quam mil.* Nec aliter antiquiores typis expressi Junt. et Bech. At Major edidit *non tam duc. in eo pr. quam*: eumque Bong. et alii videntur secuti. Verum lect. ea neque his, quæ antecedunt, neque his, quæ sequuntur, consentanea est : pluribus enim Auctor exponit, quantam curam duces adhibuerint. Quod considerans *Bernecc.* coniecit legend. esse, vocola *non omnia, tam duc. quam*: vel, *non tantum duc. sed et mil.* Mihi *rd non duc. tantum*, quia in tot Mss. et antiquioribus quoque typis expressis reperitur, omnino

retinend. videtur. Sed pro *quam legend.* tum *sed etiam*; quod ad *rd quam paulo propius accedit*, quam quod *Bernecc.* volebat *sed et*. Et fortasse *sed* ab Auctore plane omisum fuit; et scriptum modo *etiam*; quomodo xxiv. 8. 6. 'Nec oculis tantum hæc se perspexisse, audisse etiam stridorem arcus,' pro, *sed etiam* audisse: atque ita facillimus ad *rd quam transitus fuit.* *Vorst.* Omnes Mss. miro consensu habent *tantum.* At huic non respondet *quam*: itaque pro eo scribunt *sed et*, vel *sed etiam*, quod tamen quam recedat longe, videt quilibet. Mihi vitium in *tam*, aut *tantum*, esse videtur, proque eo, ut compendiose scripto, ponend. *tentorum*, ut oratio sit elliptica, omisumque intelligatur *non tam*, sed, magis; quasi scripsisset: *Summa igitur non magis tantorum ducum in eo prælio quam militum æmulationis fuit.* Quod si pro *non* scriberetur *nec*, adhuc melius oratio se haberet. 'Magis' alias omitti ap. opt. scriptores in priori membro, notum. *Schef.* Angli *Summa igitur in eo prælio tam duc. quam mil.* Accommodate ad sensum. Sed hanc esse genuinam scriptionem vix crediderim, cum recedant Mss. fere omnes. *Id.*

§ 6 *Eo speciosius*] Tac. Ag. cap. 35. 'Ingens victoriæ decus citra Romanum sanguinem bellare.' *Bern.*

Alieni imperii viribus dimicet] Junt. *alienis vir. dim.* Græv.

§ 8 *Conjunctione Agesilai*] Erat uxoris ejus frater. *Bongars.* 'Conjunctionem' pro affinitate cognationeve sumit et Nep. in Vita Attici: 'Ipsam Pompeium conjunctum non offendit.' Quam lect. infeliciter alii lacessunt, assertam a Jano Rutgers. Var. Lect. 11. 8. *Bern.*

Ne a rebus gentis ejus, &c.] Videtur Auctor scripsisse, *ne reb. g. ejus et gloriæ splendore decederet.* Ita Horat. 11. Od. 6. 14. 'Ubi non Hymetto Mella decedunt.' *Gron.*

§ 9 *Eadem militum et omnium regum cura erat*] Quisam sunt isti reges? Spartanorum? an Persarum, aut alii? Nuge. Torsit me, fateor, hic l. donec ingeniosus. Sebis, suggestit pro regum legend. esse *remigum*. Ita rursus Auctor vi. 9. 5. 'milites' et 'remiges' conjungit. Confirmat emendationem Oros. iii. 1, ubi Nostrium, ut solet, secutus, hac ipsa de re, 'Milites,' inquit, 'et remiges, ipsique doctores uno pariter in mutua cædem ardore rapiuntur.' Geminum huic mendum detexit Lips. in Voll. ii. 84. 2. 'Vigebat in hac parte miles atque imperator: illa marceant [ita Freinsh. optime, cum esset antea *illam arcebat*] omnia: hinc remiges [male *reges*], firmissimi: illinc inopia affectissimi.' Bernegger. Junt. *Eadem militum et omnium civium cura*. Probo Sebisii emendationem certissimam. Græv. Ingeniose, ut solebat, Sebis. legebat *remigum*. Tamen cum addat Just. 'quos major [s. eo major, ut Bernecc.] sollicitudo cruciabat, non tam ne ipsi quasitas opes amitterent,' &c. et cum tam nobilis tamque heroica sollicitudo duces multo attingat propius quam remiges, vile hominum genus, et ad poscam et porcinam natum, hic l. et commode et ex mente Justini sic mihi legi posse videtur: *E. m. et o. ducum c. e. Faber*. Nulla mihi religio fuit in textum recipere emendationem Sebisii, pro *regum*, quod vulgo legitur, rescribend. judicantis *remigum*. Quippe *regum* per se nihili hic est. Remiges autem in hac historia cum militibus conjungit et exscriptor Justini Oros. iii. 1. Sed et ipse Just. inf. vi. 9. 5. et scriptores item alii 'milites' et 'remiges' subinde conjungunt. Vorst. Sebis. pro *regum*, quod hic est ineptum, legit *remigum*. Viri doctiss. certissimam hanc vocant emendationem, alii et in textum recipiunt. Nempe et alibi 'milites' et 'remiges' aiunt jungi.

At Mss. optimi vocem *militum* non agnoscant, alii pro eo habent *civium*, ut Græv. testatur. Quæ res manifestissimo est indicio vocem eam non Justini esse, verum glossatoris. Manet ergo unica vox *regum*: de qua ecce, quæ sit mea sententia: existimo pro ea *gregariorum* legend. Vox est l. huic, si quæ ulla, accommodata, cum nil crebrius, quam daces et gregarios sibi mutuo opponi. Et docent glossæ *militum*, item *civium*, sic enim illud *gregariorum* putabant, nec inepte, posse explicari. Porro vitium ex eo natum, quod quis scripserat *gregum* per compendium, imposita in capite lineola, et, quia scriba indoctus ejus sensum assequi non potuit, mutaverat in *regum*. *Remiges* scorum hic nil faciunt. Schef. Angli et *cum. civium*. Græv. *Militum* uncinis includit Ed. Bong.

Quos major sollicitudo cruciabat, non tam, &c.] Scribend. vel *q. m. s. c. ne ipsi*: vel potius *q. s. c. non tam ne ipsi, &c.* aut male cohærebit oratio. Bernegger. Veram non tam abesse non potest. Major autem et ipsum tolerari potest, si credamus positum id pro, magna: id quod frequenter sane fit. Nep. xxv. 4. 4. 'Si qua res major acta est.' Noster xiii. 2. 11. 'Valetudo major' pro, val. magna. Vid. et Gifan. Obs. L. L. Vorst.

§ 11 *Victi Lacedæmonii*] Ad Cnidum. Bong.

§ 12 *Eripitur*] Ov. xv. M. 384. 'Nisi vatibus omnis Eripienda fides.' Et Cic. ix. ad Att. 8. 'Eripe mihi hunc dolorem.' x. 4. 'Me libente, eripies mihi hunc errorem.' Gronov.

CAP. IV. § 1 *Lacedæmonii habenda*] Isocr. Orat. ad Philipp. de Cōnone: *Λακεδαιμονίους ἐξέβαλον ἐκ τῆς Ἀρχῆς*, &c. Oros. iii. 1. 'Magnitudine atque atrocitate belli istius, inclinatus ex hoc semper in posterum Lacedæmoniorum status. Prona namque ex illo fluere, et retro sublapsa referri

spes Spartanorum visa est.' Ita locas ille ex Ms. P. Danielis legendus est. *Bong.*

§ 3 *Thebani*] Et alii ad id pecunia Persarum inducti. Paus. iv. *Id.*

§ 4 *Ex infimis incrementis*] Ita quidam impressi, recte: alii *infinitis*. Mss. *fnitimis*. *Bong.* L. hic mihi quidem admodum suspectus est, nec scio satia, an *infima incrementa* recte dicantur. Sane, ubicunque incrementa, ibi factus jam processus est ex infimo. Add. quod Mss. omnes consensu miro pro *infimis* habeant *fnitimis*. Quid autem commodum possit substitui, quod ab illo *fnitimis* non longe recedat, hactenus me, fateor, non excogitasse. Nisi hoc obtaret, malle pro *ex infimis* facere *eximii incrementis*. *Schef.*

Epaminondas] De quo præter cett. Plut. in Pelopida, et Probus in ejus Vita. Non vult Just. eum prælio interfuisse, quod Oroa. iii. 2. pntavit; sed ejus virtute auctam rem Thebanam. *Bong.*

§ 6 *Bello*] Angl. non agnoscit. *Schef.*

Lysander] Ap. Haliartum. Xenoph. iii. Plut. et Prob. Lysandro: Diod. xiv. 82. Pans. Lacon. *Bong.*

§ 8 *Potiti victoria*] Sic Angl. Alii p. *victoriam*. Utrumque Nostrum usurpatur. *Schef.*

§ 9 *Ex Asia, qui ibi*] Paus. iii. et iv. De pugna ad Coronæam vid. supr. citatos auctores: qui Agesilaum non supervenisse pugnae, sed ab initio interfuisse, referunt. *Bong.*

Qui ibi magnas res] Angl. ubi m. r. Bene. *Schef.*

§ 12 *Sed victis, &c.*] Sic inf. xi. 13. 19. Tac. iii. H. 1. 'Quamquam atrociter loquuntur, minor est apud victos animus.' Et xiv. A. 36. 'Hostes statim cessuros,' Paullinus ait, 'ubi ferrum virtutemque vincentium toties fusi agnovissent.' Add. eund. v. H. 16. Sall. Ju. 106. 3. Liv. ii. 6. 15.

11. 65. 10. iv. 82. 1. viii. 16. 6. xxxiv. 20. 7. Vid. tamen, quomodo Nicias suos ex clade consternatos erigat, ap. Thucyd. vii. 11. 9. In primis autem vii. 17. *Bern.*

§ 13 *Indurato*] Sen. de Prov. 4. 'Deus quos probat, quos amat, indurat, recognoscit, exercet.' Inf. ix. 3. 'Assiduis bellis indurata virtute Macedonum vincuntur.' Diod. *Συρίτης τῆς κακωτάτης*. *Gron.*

CAP. v. § 2 *Iphicratem*] De quo præter superiores Probus in ejus Vita. Hoc autem bellum, quia circa Corinthum gerebatur, 'Corinthium' est appellatum, *Κορινθιακὸς πόλεμος*. *Bong.*

§ 5 *Non imperatoria, &c.*] Talis Alexandri M. pater; inf. ix. 8. 12. Cato ap. Plin. vii. 27. Cæs. ap. Suet. cap. 51. Plures alios eloquentia simul ac imperatoriis artibus excellentes memorat Auctor Dialogi de Oratoribus cap. 37. et Marcellin. xxx. 11. Rara copula. Nam fere 'viri, nati militiæ, factis sunt magni, ad verborum linguæque certamina rudes.' Liv. x. 23. 6. 'Auctoritas viro militari pro facundia,' Tac. xv. A. 26. Huc respicit Hercules, Ov. ix. M. 29. 'Melior mihi dextera lingua est.' *Bern.*

Artes fuerunt] Ms. *art. magnæ fuerunt*. Mod. & *Bern.*

§ 9 *Prædarum sumptu et exercitu Persarum restituit*] Libentissime fateor, me non capere, quid sit *prædarum sumptus*. Mss. inter se variant. Revoco lect. veram: *Itaque, quæ incensa fuerant pridem, sum. et ex. P. r.* Vulg. quoque lect. reprobatur Xenophon, qui nihil de præda. Error autem ortus est ex scripturæ compendio. Voss. Hunc l. optime emendavit. Voss. Opt. inquam, et ex fide historię. Add. quod *prædarum sumptus* res Latina non est. *Fab.* Non placet Vossio *prædarum sumtu*; proque, *prædarum legi ille vult pridem*.

Verum nihil id opus. Confirmatur lect. vulg. eo quod mox sequitur 'ex spoliis Lacedæmoniorum restituerentur.' *Vorst.* Nullam huic l. controversiam moveo renuentibus libr. omn. antiquis. *Suntus prædæ* est, qui contrahitur ex vendita prædæ. Latine proprie 'manubias' dici contendit Favorin. ap. Gell. Sed 'manubias' fuisse pecuniam ex vendita prædæ imperatori victori a Senatu in præmium virtutis donatam, quam tamen plerique impendebant in opera publica, Asconio Pediano potius credo, idque alibi docebo pluribus. *Prædæ sunt et exercitu Persarum* statim his verbis exponit, 'Persarum manibus et spoliis Lacedæmoniorum.' *Græv.*

§ 10 *Manibus*] Recte. Vulgo *manubias*, contra libros et mentem Auctoris. Oros. 'Persis ædificantibus.' Legendi Xen. iv. Diod. xiv. 86. Paus. Atticis. *Bongers.* 'Manubias' retinet et confirmat Justus Rycquius Cent. ii. Ep. 25. *Manibus* tamen rectius videtur ex illis verbis n. præc. 'Exercitus Pers. rest.' *Bern.* Legend. omnino *manibus*; non ut Rycq. vult, et in antiquioribus typis expressis est, *manubiis*. Firmat et hanc lect. contextus, quodque antecedit, 'quæ incensa fuerant, exercitu Persarum restituit.' Sed et codd. Mss. ita habent. *Vorst.*

Ex spoliis, &c.] Simile oraculum ap. Esaiam XLIX. 17. Καὶ τὰς οἰκοδομηθήσονται, ὅς' ἂν καθάρῃς. *Gron.*

CAP. VI. § 1 *Artaxerxes*] 'Pax Antalcidæ' dicta, quod esset ejus opera impetrata. Xen. v. Diod. xiv. 111. Plut. in Agesilao et Artaxerxe. *Bongers.* Similem, sed effectum dissimili, Tarentinorum legationem refert Liv. ix. 14. 1. Add. App. p. 10. 2. Tac. A. i. 23. 7. Liv. XLIV. 14. 7. *Bern.*

Jubet, &c.] Saxo xv. p. 369. init. 'Plebs ab armis se disceasuram promittit.'

§ 2 *Assiduisque bellorum internecivis*

edii] Non satis aptum videtur illud *assiduis internecivis* ed. Rarissime profecto adjectiva sic junguntur sine copula. In Mss. *interne civis*, ex quo impressi quidam fecerunt *inter cives*. At ego censeo Just. scripsisse *internecivis* per tmesin, non insolitam optimis scriptoribus figuram. Conjunctionem *ve*, quæ hic valet idem ac, que, absnuit *ne*, quod in *necivis* sequitur. *Schef.*

§ 3 *Ægyptio bello*] *Κυριακὸν πόλεμον* commemorat Diod. in quod pace constituta incubuerit Artaxerxes. Nisi hæc de ea pace accipias, de qua Diod. xv. 38. Ἀρταξέρξης μὲλλον πολέμου πρὸς Αἰγυπτίους, καὶ σπεύδων ξηρὴν δόναμιν ἀξιόλογον συστήσασθαι, διόγω συλλύσασθαι τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολέμους, &c. quæ compara cum Justinii verbis. Sed de *Ægyptio bello* vid. Gemistum, et Plut. Artaxerxe. *Bong.* Lacedæmonii ab Hercynione Ægypti rege auxilia navalis belli petierant, ab eodemque 100. triremes et 600. M. modiorum frumenti impetrant. Vid. sup. vi. 2. 1. *Vorst.*

Distinerentur] Junt. *distis*. quod præferend. esse vulgato, nemo non videt paulo humanior. Tac. xiv. A. 26. 'Quæ facilius proveniebant, quia Parthi Hyrcano bello distinebantur.' Et iv. H. 56. 'Omnes exercitus suis quemque bellis distineri.' *Græv.* Melius certe et haud paulo elegantius in ed. Junt. quam habuit J. *Græv. distis*. Fab. Mihi placet lect. vulg. 'Distineri' non ita nude et sine vocabulo quarti casus poni solet. *Vorst.*

§ 5 *Hic annus*] Is fuit secundus Olympiadis 98. ab U. C. 366. *Bern.*

Urbe Romana] Strab. ext. lib. vi. *Bong.* Polyb. i. 6. Liv. v. 41. Flor. i. 13. Plut. Camillo, et plures. *Bern.*

§ 6 *Lacedæmonis securis insidiantes, &c.*] Lubet ex Ms. voces aliquot Orosio iii. 2. restituere. 'Lacedæmonii,' inquit, 'inquieti magis (quam strenui, et furore potius) quam virtute intolerabiles, post bella posita, ten-

tant furta bellorum.' *Bongars.* Impressus quidam securi insidiantes, quod fortasse non repudiand. Veterem esse lect. hanc observo ex Auctore Fori Romani, quippe qui pro auctoritate vocis 'insidianter' adducit hunc ipsum 'Justini l. Sed et sententia videtur elegantior. Cum, inquit, Lacedæmonii facti essent securi, bello per regem Persarum sublato, non potuerunt manere quieti, sed speculati sunt, quos adorirentur; ceterum exhausti, cum aperte magnæque vi agere non possent, per insidias hoc faciunt. Estque hoc id ipsum plane, quod Oros. ait: 'Lacedæmonii inquieti magis, quam strenui, et furore potius quam virtute intolerabiles, post bella posita tentant furta bellorum.' Sane ipse Noster ostendit invasionis causam Lacedæmoniis non fuisse Arcadum securitatem, sed absentiam, quia tenebantur bello cum Eleis. Absentes autem propter bellum non possunt dici securi. Quia tamen vix invenies *insidianter* ap. alios scriptores probos, nolo certi quid hic definire. *Schef.* Securi, quibus insidiabantur Lacedæmonii, non soli erant Arcades, sed omnes finitimi populi, qui, sibi non metuentes, securi erant. Primos autem invaserunt Arcades, tum absentes. Et h. e. quod dicit Oros. quod 'post bella posita tentant furta bellorum,' h. e. quod insidiati sint securis, et absentes invaserint. *Grev.*

Castellum] *Καῖνον* Xen. H. G. vi. Civitas est Peloponnesi Steph. De h. bello vid. Xen. *Bong.*

§ 7 *Amisum bello*] Locus suspectus. *Mss.* habent *amisum b.* vel *amisum bellum*. Credo Just. scripsisse *amisum, bello*, ut *amisum* referatur ad 'castellum,' *bello* autem significet, prælio; nam sequitur in eo prælio; quod ostendit de prælio ante locutum. Et sunt *Mss.* qui hic quoque *bello* habent; id quod rectius videtur. *Schef.*

§ 9 *Qui cum cædi suos jam ut victos*]

Qui cæduntur, nil novi est si cædantur ut victi, neque enim ut victores, puto. Lego itaque: *qui cum jam cedere suos ut victos videret, &c.* *Cedere*, i. e. terga vertere, non ut interdum facere illi solent, qui ex arte militari fugam simulant, quo gravius incantos et exultantes successu persecutores impetant; sed ut ii faciunt, qui ex animo fugiunt, et qui, se nisi victos fatentur, tales certe ex validissima et strenuissima cursura se ostendunt, dum totis fugiunt viribus. *Feb.* Angli *cædi suos jam et victos*, sc. esse. Proba lect. *Vulgata victos jam dicit cæsos*, quasi primum sit victoria prælio, post cædes. *Schef.* Potest defendi vulg. lect. cujus est sententia: Cum cædi suos pro victis videret, s. tanquam jam plane victos. Cædantur in præliis multi etiam, si acris pugnatur, in victorum exercitu. Verum qui cæduntur ut victi, s. ut Cæsar loquitur, pro victis, non pugnantes cæduntur, sed aut terga dantes, aut ordinibus perruptis jam incompressi, ut adversarios victores esse plane appareat. Verior est lect. librorum Angl. *cum cædi suos jam et victos videret*, quibus suffragatur ed. Junt. *Grev.*

§ 10 *Hoc est enim signum*] Diod. XVII. 68. ἀρῆται τῶν νεκρῶν αἰτ' ἀπέχων ἤτης ἐμολύθησαν. *Bong.* Id. XIX. 31. 'Eumenes ad cæsos regredi proposuerat, tollere eos maturans, ut ancipitem hactenus victoriam certo sibi assereret.' Unde laudandi Nicæ sumpta materia Plutarcho in ejus Vita cap. 13. Nam licet in more positum esset, ut, qui cæsarum corpora per inducias receperant, renuntiare victoriæ viderentur, adeoque ne tropæum quidem erigere rite possent: (victores enim sunt, qui prævalent: nec prævalere videntur, qui petunt quod suis viribus capere non possunt;) maluisse tamen Niciam profundere lauream et decus, quam duos cives inhumatos relinquere. Quale

quid etiam de Atheniensibus memorat Thucyd. IV. 9. 18. *Bern.*

CAP. VII. § 1 *Tacito consensu induciae*] Quæ 'induciæ tacitæ' dicuntur Livio II. 18. 24. et XXIII. 46. 5. *Bong.* Eæ sunt quæ, sine pacto, mutuo velut consensu fiunt. *Bern.*

§ 2 *Principio noctis*] Vid. Plut. Agesilao: Frontin. I. Strat. 11. *Bong.*

§ 4 *Et adceruus, &c.*] Lector cogitet, num bene habet numerus *centum effata ætatis virorum*, qui xv. M. Thebanorum a Spartæ mœnibus arceuerint. *Glar.*

§ 7 *Ante diem*] Ms. *Bong. dies.* Quod malo; nam sic Jul. Capitol. in Pertin. 15. 'Stellæ etiam juxta solem per diem visæ sunt clarissimæ ante dies, quam obiret:' et Julian. Jctus in L. 17. D. de Manum. Testam. § 1. 'Post annos liber esse jussus.' Noster xx. 5. 'Ante menses:' et xxxvi. 1. 'Interjectis mensibus:' et XLIV. 4. 'Post dies.' Ut et I. Reg. xvii. 74. *Ἐνέτρο μὲν ἡμέρας*, et D. Lucas in Evang. xxi. 11. *Κατὰ τόρους.* *Gron.*

§ 9 *Nec bellum diu dilatum*] Prælium ad Mantineam, de quo Xen. vii. Diod. xv. 84. Plut. Agesilao, et Apoph. Lacon. Probus Epaminopda: Pans. Bæoticis: Strab. viiii. Præter quos de Epaminondæ morte legendus Cic. Fam. v. 12. Val. M. iiii. 2. *Æliæ.* xii. V. H. 3. Paus. Atticis et Arcadicis, quem sequitur Oros. iii. 2. Huc usque Xen. cujus historiam præsequitur Diod. xv. et Gemistus Pletho. *Bong.*

§ 10 *Teneri non potuit*] Pro, tenere se non potuit. Passivum pro activo cum pronomine reciproco: ut 'exerceri luctando,' pro, exercere se: 'lavari,' pro, lavare se. Cic. xvi. ad Fam. 24. 'Vix teneor quin accurram.' Ov. iv. Pont. 1. 'Non potuit mea mens, esset quin grata, teneri.' *Vor.*

§ 12 *His ex doloris metus, et, &c.*] Dele istud et; nam inelegans est, ac præter usum honestæ Latinitatis. *Fab.* Rectius. Faber, cui adstipulatur

Delph. et Var. Clas.

Juntina. Græv.

Ex placito consensu] F. *tacito*, ut est et hoc ipso cap. n. 1. *Bern.* Mihi secus videtur, atque illud *placito* tanquam glossa τῶ 'consensu' penitus ejiciend. 'Placitum' pro, consensu frequens ap. novissimæ ævi scriptores. *Schef.*

CAP. VIII. § 1 *Post paucos deinde dies, &c.*] Imo non post paucos dies, sed statim ut e prælio ad castra relatus est animam efflavit. Quod ex omnium consensu constat. *Voss. Leg. Post paulo deinde Epam. &c.* Nec ulus erit Auctoris nostri ab aliis dissensus. Eademque locutione utitur Liv. xxii. 60. 'Annibalem post paulo audistis.' *Gron.* Nepos et alii significant statim a prælio, et quam primum renunciatum esset vicisse Bæotios, animam exspirasse. *Vor.*

Cum quo vires, &c.] Adeo vere Tac. G. cap. 30. 'Plus reponendum in duce quam exercitu.' Curt. x. 6. 13. 'Militaris sine duce turba corpus est sine anima.' Flor. ii. 18. 15. 'Tanti est exercitus, quanti imperator.' Vid. Val. M. iii. 2. 5. Ext. *Bern.*

§ 2 *Præfregeris*] Ita Ms. rectius, opinor, quam hactenus editi, *perfr.* Ita Liv. viii. 10. 4. et xxxii. 17. 11. 'hastas præfringere.' *Id.*

Reliquo ferro] In Ms. est *ferrum*, quod efficit, ut hoc quoque suspicer ex glossa natum. Sane 'reliquo' intelligend. est de 'telo,' at id non est ferrum totum, sed mucro solum. Igitur *reliquo ferro* Justinus scribere non potuit, cum demto mucrone teli reliquum sit lignum. *Schef.*

Sic illo, velut mucrone teli, &c.] Idem translationis genus Tullio placuit, ut pro Cæcina 29. 'Hic est mucro defensionis tuæ:' et pro Cluent. 44. 'Ne censorium stilum, cujus mucrone multis remediis majores nostri retuderunt, æque posthac atque illum dictatorum stilum pertimescamus.' *Gron.* Demades in Orat. p. 180. Τῷ Ἐπαμεινώνδου σώματι συνέβαλε τὴν θύρα-

Justin.

S A

μὴ τὸν ὀφθαλμὸν δὲ κινεῖται. Hæc Jansius, Saxo x. p. 200. 35. 'Hebetatis pristinæ militiæ nervis.' xvi. p. 376. f. 'Militaris roboris nervos otio hebetari.'

Sic illo velut mucrone telii ablato duce Thebanorum, rei quoque publicæ] Distingue: *sic illo, v. m. teli, ablato duce, Thebanorum rei q. p. v. h. sunt.* Græv. Isthæc verba v. m. teli hinc exturbanda, non modo quia non sunt necessaria, sed quod et insulse addita, cum in prima parte periodi dixerit Just. 'Secuti telo si primam aciem præfregit, reliquo ferro,' &c. Quare legend. est: *sic, illo abl. duce, Th. quoque reipublicæ vires heb. sunt.* Fab. Duce nescio an sit Justini; deinde 'Thebanorum' puto cum seqq. non præcedd. jungend. *Schef.* Notator Angl. docet verba hæc [*vel. muc. tel.*] a Fabro expungi, tanquam nata per glossemata ex superioribus. Non improbo. *Id.*

Cum illo intertisse] 'Unus homo pluris quam civitas fuit.' Probus Epam. fin. *Bern.*

§ 4 *Vir melior, an dux]* Quæ duo juncta non nimis frequenter invenias. 'Antoninus Primus, pace pessimus, bello non spernendus,' inquit Tac. ii. H. 86. 'Tarquinus injustus in pace rex; dux belli non pravus.' Liv. i. 53. 1. 'C. Marius, vir, si examinentur cum virtutibus vitia, haud facile sit dictu, utrum bello melior an pace perniciosior fuerit.' *Id.* Epist. lxxx. Et quidem Aristot. Politic. v. 9. in legendo duce, militaris peritiæ majorem quam virtutis aut morum rationem habendam esse tradit. *Idem.*

§ 5 *Nam et imperium non sibi semper]* Sebis. *semper non sibi*, alio et vero sensu. *Idem.*

Nam et imperium non sibi semper, sed patriæ quasi] Vult Sebis. *semper non sibi.* Possumus sententiam juvare sola distinctione mutata, commateque non post 'semper,' sed post 'sibi,' collocato. Nec trajectio hujusmodi Nos-

tro plane incognita; præcedit quippe paulo ante, 'hunc ante ducem,' pro, ante hunc ducem, simili ratione. *Schef.* Vitiosiss. est et corruptiss. quoque hoc, *imp. non sibi semper, sed patriæ, &c.* ut multa alia in hoc Scriptore. Si enim *non semper* sibi imperium quæsit, ergo 'interdum' sibi quæsit, quod tanto viro indignum est ac planissime culpandum, et id tamen Justin! consilium non esse intelligimus. Sebis. quidem, vir acri ingenio et acuto, conjecit legend. *sibi non semper;* quæ lect. Berneccero placet, mihi autem minime. Quid enim mox addit Justinus? 'Recusanti omnia imperia ingesta sunt.' Si recusavit omnia, nunquam igitur omnino quæsit; quamobrem sic a Just. hunc l. conceptum fuisse mihi persuasum est: *Nec sibi imp. unquam sed patriæ semper q.* Nihil a me verius excogitatum arbitror, ex quo has literas, pessimo meo fato, tractare coepi. *Faber.* L. hunc esse contaminatam recte monuit acutiss. vir, T. Faber, et ante illum Sebis. qui palkhre vidit *semper* esse trajectum, conjecitque legend. esse: *Nam et imp. semper non sibi,* (non ut amicus noster scribebat, *sibi non semper:* hæc enim longe alius sunt sententiæ) *sed patriæ q.* Quorum verborum ead. mens est, quæ emendationis viri docti, qui contra librorum fidem intrusit *unquam.* Sed vera huj. l. lect. est in Junt. in qua venuste: *Nam et imp. non sibi sed patriæ semper q.* Vides voculam hanc excidisse suo loco, quæ nunc in illum reposita omnes nebulas discussit. Facile enim, qui Latine docti sunt, vident hanc ejus esse sedem genuinam. *Græv.*

§ 6 *Et pecuniæ adeo parcus]* L. e. adeo non cupidus, adeo acquirendæ non studiosus. Sequitur mox: 'Gloriæ non cupidior, quam pecuniæ.' Ita 'Parcus somni,' qui parum dormit, xi. 13. 2. 'Parcus in cibum,' pro, parcus cibi, i. e. qui modico cibo con-

tentus est XL. 8. 9. 'Parcus vini,' ap. Suet. Cæs. 53. 1. et Aug. 77. 1. Vor.

Ut cumulus funeri defuerit] Id. de Aristide Plut. in ejus Vita, c. 52. et de P. Valerio Liv. II. 16. 7. deque Menenio II. 33. 13. Bern.

§ 7 *Recusanti omnia imperia, &c.*] Imp. Trajan. 'Præfectum prætorii non ex ingeantibus sed ex subtrahentibus legit.' Plin. Paneg. c. 86. Sed et de ipso Trajano c. 5. 'Recusabas enim imperare; recusabas, quod bene erat imperaturi.' Add. Lamprid. in Alex. Severo c. 19. Item L. 31. Cod. de Episc. et Cler. 'Sæpius' tamen 'recusare ambiguum ac potius illam interpretationem habet, tanquam minorem [h. e. muneri impari] te putes, Plin. ib. c. 59. Id.

§ 8 *Sed dare ipsi dignitati videretur*] Angl. *ipsis dignitatem*. Liqueat ex diversitate lectionis vocem *dignitati* ex glossa irrepsisse. Scripsit Just. ut existimo, ut *ornamentum non accipere sed dare ipsis vid.* Dare ipsis sc. honoribus. Schef.

§ 9 *Litterarum studium*] In quo præceptorem habuit Lysidem Tarentinum Pythagoreum. Cic. de Orat. III. 34. Diod. XVI. 2. Diogenes Laërt. in Pythagora: Probus in Epam. Bern.

§ 10 *Hoc vitæ proposito*] *Propositum* auctoribus certa vivendi ratio est. Phædr. præf. lib. III. 'Mutandum tibi propositum est et vitæ genus.' Sen. Ep. 68. 'Aliud proposito tuo nomen impone.' Ubi 'propositum' vocat institutum Lucili in recessu vivendi. Vor.

§ 11 *Id unum a circumstantibus requiritur*] De Philopœmene non dissimilia Liv. XXXIX. 50. 9. Bernegger. Ita, ut Just. cett. quoque omnes id narrant. Ælian. tamen longe aliter XII. V. H. cap. 3. ejus verba emendata apponam: 'Ἐπαμεινώνδας, ὅτε ἐπρόθη ἐν Μαντινείῳ καιρῶν, εἰς τὴν σκηνὴν κομισθεὶς ἐπὶ ἱμῖνοις Δαίδαρον ἐκάλει, ἵνα ἀποδείξῃ στρατηγόν. οἱ δὲ ἔφασαν

τίθενται τὸν ἑσθρὸν ὅτι Ἰολάδαν καλεῖν διὰ ταχύτης ἤξιον. Ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἐδέχθη τεθῆναι, συνεβόλευσε διαλύσασθαι πρὸς τοὺς πολέμους, καὶ φίλα θέσθαι, ὥς μηκέτι στρατηγὸς καταλαμβάνομεν ἐν Θήβαις. Vulgo, ὥς μ. στ. καταλαμβάνομεν ἐν Θ. Male. Vid. quoque Plut. in Apoph. Epaminondæ, qui Ἰολάδαν, perperam, ut puto, vocat Ἰολάδαν. Voss.

§ 12 *Allatumque velut laborum, &c.*] Magis placet, quod in antiquioribus typis expressis est, *allatum v. l. soc. oec. est*; ommissa sc. *que*. Vor.

CAP. IX. § 2 *Amisso, cui æmulari consueverant*] Alii libri *quem a. c.* et utroque modo loquitur Cic. illo II. Tusc. inquit: 'Obtrectare alteri, aut illa vitiosa æmulatione, quæ rivalitatis similis est, æmulari, quid habet utilitatis?' isto pro Flacco, dum ait: 'Omnes ejus urbis instituta laudare facilius possumus, quam æmulari.' Volunt autem litteratores inter utramque locutionem hanc esse differentiam, quod cum accusativo in bonam partem, in malam cum dativo, accipiatur. Grammaticum acumen mihi vide. *Mod.* Ea nimirum de causa Scip. Nasica Carthagine servandam, nec ex sententia Catonis excidendam, pronuntiavit, 'ne, metu ablato æmulæ urbis, luxuriari felicitas Urbis inciperet.' Flor. II. 16. 8. Bern.

§ 3. 4. 5] Junge Plut. de Gloria Atheniens. cap. 10. et 11. *Idem*.

Non ut olim classem] Has delicias tam arcte sunt amplexi, ut capitulis pœnam indicerent, si quis de pecunia publica ad militiæ priscum usum revocanda verba facere unquam auderet: quod Liban. refert in Argumento Olynth. 1. Demosth. Conatum tamen esse Demosthenem apparere ex prima ejus tertiarque Olynth. *Idem*.

§ 4 *Cum actoribus nobilissimis poetisque*] Junt. cum act. nobilissimisque poetis. Mox iid. cum aliis edd. *versificatores oratoresque meliores*. Græv.

Theatra celebrant] Pro, sæpe ad

theatra eunt. Cic. pro Mur. 'A quibus si domus nostra celebratur, diligenter adiri videmur.' Et pro Sext. 'Vix multitudinem legatorum undique missorum celebrabantur.' Sic et 'celebris via,' 'celebris locus,' proque eo 'celebritas' dicunt. *Vor.*

Versificatoresque meliores] I. e. qui meliores versificatores quam duces essent. *Idem.*

§ 5 Cum urbano populo dividi] Sebis. urbano populo dividi, in casu dandi. Bene. Cic. ad Attic. 1. 'Nummos vobis dividere solebat,' h. e. distribuere. *Διερύματα τὰ χρῆματα*, inquit Liban. in modo citato loco Demosth. Sic inf. xii. 1. 1. et xiv. 4. 20. *Berneccer.* Illud frustillum vocis cum delend. esse putat Sebis. idem et ipse puto. Intelligit autem Just. quod popello dabatur ex ærario ad cicercula frixa, nuces, ficus aridas, et alia id genus obrodenda, ut in ædilitiis ludis fieri Romæ solebat. Horat. Cic. et Plut. in Vita Catonis Uticensis, &c. *Faber.* Sebis. malit

urbano populo, casu tertio. Idque probat *Berneccer.* et aliud verbi cum casu tertio constructi exemplum profert. Verum nihil mutand. Minime insolens est *dividere cum aliquo*. Inf. xxv. 2. 11. 'Regnum cum eo dividerunt.' Et xxxvii. 4. 8. 'Paphlagoniam cum socio dividit.' Sic et *partiri aliquid cum aliquo* dicunt. Val. M. iv. 7. Ext. 2. 'Tam paucis verbis se cum comite suo partitus est.' Vid. et Librum de Latinitat. falso susp. p. 238. Quid quod plane aliud est 'dividere populo,' aliud 'dividere cum populo?' Illud dicitur, si populus id quod dividitur capiat totum: hoc vero, si ejus modo partem capiat. *Vorst.* Angli. est non exhibet. Et abest elegantius, quoniam mox sequitur, 'effectum est.' *Schef.* Sic et Junt. *Græv.*

§ 7 *Philippus obses*] Thebis ab Alexandro fratre datus. Oros. iii. 12. *Ber. Epaminonda*] Diod. xvi. 2. Aliter Plut. in Pelop. cap. 47. *Idem.*

Asia cervicibus] Ita Curt. vii. 7. 1. *Idem.*

LIBER VII.

CAP. I. § 1 *Macedonia*] Dicta a Macedone Osiridis fil. Diod. 1. alias Jovis filio et Deucalionis nepote. Steph. de Urb. Solin. cap. 14. Eustath. in Dionys. ap. quem et Hesychium 'Macetia' dicitur, et Maccab. 1. 1. 1. 'terra Cethim.' Est autem Cethim Genes. x. 4. filius Javan, et Daniells xi. per 'Javan' Græci intelliguntur. Inde 'Macetæ' sunt Macedones. Anson. in Clar. Urb. 'Macetumque attollite nomen.' *Bongars.* Macedoniæ descriptionem ampliorem vid. ap. Plinium iv. Nat. Hist. 10. quo auctore illa olim complexa fuit populos 150. Add. Liv. xlv. 29. *Bern.*

Ante nomine] *Ms.* *antea n.* quod Sebis. recte dividit: *ante a n.* *Idem.*

Nomine] *Legend. f. a nom. vel ex nom.* *Vorst.* Posse legere *ante e nom.* cum *e* videatur absompta per litteram præced. *Schef.* Angli *ante a nom.* rectiss. Nam si ipso Emathionis nomine fuisset dicta, non 'Emathia,' sed 'Emathion,' debuisset nominari. *Idem.*

Emathionis] Ita Probus in 1. G. Virgillii: 'Emathium' vocat Solin. cap. 9. quem facit 'genuinum terræ,' i. e. *αὐτόχθονα*. *Bong.*

Emathia] Antonin. Liberal. 9. ex Nicandro: 'τὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἐβασιλευσε Πίερος αὐτόχθον 'Ημαθίας.

Periegetes anonymus, qui sub Nicomede vixit: Μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνων ἀπὸ τῆς Μακεδονίας Ἡμαθίας τε λεγομένης. Ex Nostro emendandus est Rabanus Maurus XVI. de Serm. Propr. 2. ubi vitiose editum est: 'Macedones a nomine Macionis regis antea Emarci nuncupati sunt: postea Macedones dicti.' Ap. Val. M. IX. 11. 4. et Marcian. Capell. VI. p. 211. *Emathia* quoque legend. pro *Æmath*. Ptolemæus III. Geog. 13. ΜΑΤΙΑΣ Εὐρώπος. ἩΜΑΘΙΑΣ Τύρρωνα. Leg. ex Ms. Flor. et Coisl. ἩΜΑΘΙΑΣ Εὐρώπος, Τύρρωνα.

§ 3 *Regio Bœotia dicebatur*] Peyrared. vir doctus, putabat legend. *Pænia*, non *Bœotia*. Optime. Confirmant ejus lectionem Polybii Excerpta et Livi XL. 3. *Voss*.

Pænia] Sic scribi jussi, non, ut alii, *Bœotia*. Est autem emendatio Peyraredi, quæ vel ex ipso Just. potest confirmari, qui mox scribat: 'In regione Pæonia, quæ nunc portio Macedonise est.' Portio, inquit, quia successu temporis longe latiores fines habuit Emathia, quam quos a primordio habuerat. Deinde et Homerus, omnis literaturæ princeps, Macedonas sæpe vocat Pæonas, quæ res ab Interpp. Græcis observata fuit et notata. Præcipue autem vid. II. XX. ubi Asteropæus loquitur. *Faber*. Adstipalor Peyraredo pro *Bœotia* legend. esse *Pænia*. Quod paulo post sequitur, 'in regione Pæonia,' id non ita nude positum fuisset, nisi mentio *Pæonia* ab Auctore jam ante facta esset. *Vor*.

§ 4 *Subactis primo finibus*] Ita Nimes supr. I. 1. 8. et Romani Flor. I. 9. 11. *Bern*.

§ 5 *Pæonia*] A qua olim Macedonia *Pænia* dicebatur. Liv. XL. 3. 1. *Bongars*. Antiquiores typis expressi *In regione Pæonia*, qualia et ipsa non rara. Foret enim dictam, ut 'urbs Antiochiæ.' *Vorst*. Recte; sic et Junt. *Græv*.

Telegonus pater Asteropæi] In utro-

que nomine error est vulgatis codd. Πηλεγών est et Ἀστεροπαῖος in Græcis. Telegonus Ulyssis fil. errori ansam dedit. Sed adducamus Homeri locum ex Iliad. Φ. ubi Achilles Astero-pæum aggreditur: Τόφρα δὲ Πηλέος υἱὸς ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος Ἀστεροπαίη ἐπ' αἶλτο κατακτάμεναι μενεαίνων Τίλ' Πηλεγόνος, &c. Fieri tamen potest ut Just. ex genitivo Πηλεγόνος fecerit nominandi casum *Pelegonus* auctoritate Latinorum, qui multa alia ad eund. modum corruperunt. *Glav*.

Telegonus] Πηλεγών Homero Iliad. Φ. ut notavit Glareanus. Vett. omnes *Telegonus*, quod est Ulyssis filii nomen, ab h. l. alienum. *Bong*.

Pelegon] Vel *Pelegonus*. Monitu Pauli Leopardi XVII. Emendation. 10. et Joan. Hartungi Locor. Memorabil. Decur. II. 2. 3. reddidi Auctori suam vocem. Is enim est 'pater Asteropæi,' teste Homero II. XXI. 140. et Strab. Epit. VIII. Vett. Mss. omnes (teste Bong.) et hactenus editi *Telegonus* habent, quod est Ulyssis filii nomen, alienum ab h. l. *Berneccer*. Hunc l. pridem restituit P. Leopardus, vir doctiss. Emendat. XVII. 10. legens *Pelegon*. Sed diu ante Leopardum Juntæ ediderunt *Pelegonus*, cum tamen Bong. omnes codd. mann exaratos et vett. edd. *Telegonus* habere testetur. Ex quo bonitas et præstantia editionis Junt. facile poterit æstimari. *Græv*. In Mss. omnibus teste Bongarsio, itemque in antiquioribus typis expressis, est *Telegonus*. Sola vetus Junt. ed. teste Grævio habet *Pelegonus*: quomodo legend. esse pridem Leopard. et Hartung. monuerant ex Homeri II. XXI. Malo autem *Pelegonus*, quam quod Berneccerus edidit *Pelegon*; quia prior ista vocis terminatio in omnibus codd. et in ipsa quoque ed. Junt. observata est. *Vor*.

§ 6 *In Europa regnum Europus, &c.*] Macedonis filius, a quo 'Europus' Macedonica urbs. Steph. *Bongars*.

Europa est pars Thraciæ ad Hæmum montem. Sed illa nihil hac facit, cum de Macedonia sola loquatur. Puto legend. in *Europia*. *Europia* est portio Macedoniae, in qua *Europus* civitas; ubi *Europum*, Macedonis filium, regnum tenuisse penes auctores fides est. *Voss.* Geographorum quidam hanc regiunculam in Thracia statuunt, alii in Macedonia. Et res hodie pervulgata et contrita est. Tamen malim scribere *Europia*, ut cl. *Voss.* quam *Europa*. *Faber.*

Europus nomine] Sic amat loqui Noster, ut II. 9. 2. XIII. 2. 7. XXI. 1. 1. Vell. II. 5. 2. Ita 'naves ducentum numero,' sup. II. 10. 20. Ceterum *Europus* ille Macedonis fil. fuit, a quo 'Europus' Macedoniae urbs. *Steph.* in Urb. et *Thucyd.* II. 21. 36. At *Eustath.* in *Lycophronem*, eund. ejusd. *Himeri* facit filium, a quo nominatam *Europam* credibile est. Quamquam etymon *Europæ* mortuum nemini compertum tradit *Herod.* IV. 45. *Bern.*

§ 7 *Caranus*] *Solin.* cap. 9. et ita emendandus *Euseb.* ex *Mss. Bengars.* Ap. quem est *Cramnus*. *Vell.* I. 6. 5. hunc 'generis regii' fuisse dicit: *Said.* tantum 'unum ex Herculis posteris.' *Auson.* Ep. XIX. 'Et *Caranum*, *Pellæa* dedit qui nomina regum.' Vid. *Scalig.* Canon. *Isagog.* p. 234. f. *Bern.*

§ 8 *Regni sedem statuit*] *Lego*, una parvula vocala addita, ibi *reg. s. st.* *Faber.* Nihil inculcand. cont. librorum fidem, sed repetend. ἀπὸ κοινῆς *Edessam*: *Edessam reg. s. st. h. e.* regiam facit sedem *Edessam.* *Græv.*

§ 10 *Edessam*] *Ptolemæus* III. 18. *Ἀλδέρων* commemorat. *Beng.*

Edessam] Et hic *Juntæ* rectius scribunt *Edessam*. Græcis enim Ἐδέρων dicitur non Ἀλδέρων, quod *Is. Voss.* ad *Mela* II. 8. docuit, qui et ibi ostendit bene in *Mss.* esse *Ægeades*. *Alhyadus* enim dici dialecto Macedonia pro *Alhyadus*. *Græv.*

Ægeas] 'Ægas' vocat *Plin.* IV. N. H. 9. et *Solin.* cap. 9. *Ptolem.* III. 18. *Alhyala. Bengars.* *Salmas.* ad *Solin.* 156. A. 1. tradit, in *Plinii* libris *Mss.* haberi 'Ægin,' quod est *Gramcum Alhyai*: nam utroque modo dici, et *Alhyal*, et *Alhyai*. Latine 'Ægie' vel 'Ægem,' quasi 'Caprarias' dixeria: et a dissyllabo quidem esse gentile *Alhyalos*, a trisyllabo *Alhyadus*, quomodo et hic rescripsimus, *Ægeas* (quomodo et *Tac.* A. II. 47.) cum hactenus editi omn. *Ægeades* habeant. *Bernecer.* Antiquiores typis expressi et *Mss.* *Ægeades*: *Bernecc.* tamen maluit *Ægeas*. Sed rectum esse *Ægeades*, idque dialecto Macedonia dici pro *Ægeas*, docet *Is. Voss.* in *Notis* ad *Mela*. *Vor.*

§ 11 *Pulso deinde Mida, nam, &c.*] *Brygoram* *Midam* regem fuisse testatur *Herod.* Εὐρύου autem, et Εὐρύης, et Εὐρύης, sunt iid. *Strabo* XII. Ὀρμίου δὲ καὶ Εὐρύου, καὶ Εὐρύης, καὶ Εὐρύης, οὐ ἀνέροι. Male vulgo Εὐρύου et Εὐρύης. Vid. quoque *Eustath.* ad *Diogen.* Macedones enim τὸ φ mutant in β. Non autem pulsum esse Macedonia a *Carano*, *Conon* ap. *Phet.* inquit, sed, ὅπως ἀντὶ χρωσὲς ἐγίνετο τὰ εἰς τρωπὴν παραβήματα ἄπαντα, καὶ ἄς, δὲ καὶ τούτων αἰσας τὸ ὄντως ἄς Εὐρύης διαβήσαι τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπὶ Μυσίαν φέρον, Εὐρύης ἀντὶ Εὐρύου βραχέ τι παραλλαγίης τῆς λέξεως μετανομασθέντας. *Voss.*

Pulsis] Abundare videtur. *Bernecer.* *Bernecc.* putat hoc *pulsis* abundare, quoniam præcedit 'Pulso deinde Mida.' Sed hoc *pulsis* agnoscunt *Mss.* non item alterum *Pulso*. Itaque illud potius delend. *Schæf.* Angl. hoc *pulsis* non agnoscit. Itid. bene, quoniam proxime præcessit 'Pulso deinde Mida.' *Idem.* Sic quidem unus cod. Angl. ceteri tamen cum *Junt.* aliisque pro vulgata stant. Ille tamen unus ceteris præferendus. *Græv.*

§ 12 *Admatis gentibus variorum populorum*] *Mela* I. 19. 'Una gens, aliquot populi.' 'Gens' enim notat

ipsam regionem, 'populus' vere frequentiore vicum. Vid. Not. ad Liv. v. 34. *Gronov.* Vid. Avum ad Liv. v. 34.

Veluti unum corpus] Flor. i. l. 16. *Bern.*

CAP. II. § 1 *Perdices*] Herod. VIII. 139. *Περδικῆς, ὁ κρησόμενος τῇ ἀρχῇ*, inquit, quia primus rex in Macedonia nominatus est. Solia. cap. 9. Euseb. hanc quartam facit. Quomodo hic ad regnum pervenerit, vid. Herod. VIII. 37. Meminit et Thucyd. II. 21. 8. *Bong.*

Mortis] F. *orientis*. Fr.

§ 2 *Argæo*] Eusebio 'Archeus' est: Herod. VIII. 139. 'Ἀρχαῖος. *Bongars.* Recte Justino dicitur 'Argæus.' Unde in Nummis exstat ΑΡΓΕΙΟΤ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Vid. Jos. Scalig. ad Euseb. p. 122. *Gron.*

§ 3 *Regnum in familia mansurum*] Mss. multi habent *reg. familiae*. F. scripsit *Just. reg. ei familiae mans.* h. e. ipsam servaturam, habituram, regnum. *Schr.*

§ 4 *Hæc asperationem*] Mss. multi habent *hanc asperationem*, quod facit ut putem in aliquibus fuisse *per* vel *ob* *hanc asperationem*. Videtur autem ex hac ipsa variatione liquere, quod sit neutram Justini, verum glossatorum. Sane *asperationem* appellare hoc, Christiane magis convénit, quam ethnico aut Justino, quam præsertim paulo ante cum oraculo comparaverit. *Idem.*

In Alexandro stirpem] Præfero, quod habent quidam scripti, *in Alexandri stirpe*. Habuit enim, sed qui patri succedere non potuit. *Scheff.* Nihil muta. Nam quamvis Alexander filius filium habuerit, non tamen rex fuit Macedonum. Stirps itaque regis Macedonum familia in Alexandro fuit deleta. *Gron.*

§ 5 *Philippum, qui immatura morte raptus*] Euseb. ait hunc Philippum 38. regnasse annos: non igitur 'immatura morte raptus' videri potest. Porro ejus filium Herod. VIII. 'Aëropum'

vocat, non *Europum*. Hoc etiam lector perpendat, quam *ἀκαλοῦδης* dicat Auctor: cum Macedones ob assidua cum Thracibus et Illyriis certamina indurati essent, ut gloria bellicæ laudis finitimos terrenter; igitur Illyrios, qui infantiam regis pupilli contemnerent, movisse Macedonibus bellum. *Glarean.* Quomodo 'immatura morte raptus,' cum annos 38. regnarit? *Voss.*

Europum] Herod. VIII. 139. 'Ἀέροπος' vocat, ut Diod. XIV. 38. Et ita in Euseb. legend. ex vestigiis veteris scripturæ, non *Europe*. *Bongars.* Junt. *Aëropum*, ut Herod. et Diod. quibus dicitur 'Ἀέροπος. *Gron.* *Bong.* ex Herod. et Diod. *Aëropum*; optime. *Faber.* Editur vulgo *Europum*. Sed Herod. VIII. 'Ἀέροπος' vocat. Et ed. Junt. ut *Gron.* testatur, itid. *Aëropum* habet. Quare non dubito genuinam hanc nominis scripturam esse: quæ et Panegyrico Nazarii reddenda sit, ubi vulgo legitur: 'Illyrici quondam despicientes Eropi regis infantiam Macedones bello lacesserunt.' *Vor.*

Parvulus adm.] Saxo VIII. p. 154. 20. 'Jarmericus cum sororibus adm. parvulis:' XIV. p. 276. 15. 'Filia adm. parvula:' p. 331. 57. 'Waldemarum adm. parvulus.'

§ 6 *Quorum armis*] Ita Flor. verum longe venustius, II. 3. 5. *Bern.*

§ 8 *Rege suo in cunis prolato*] Marcellin. XXVI. 26. *Bongars.* Paneg. Nazarii cap. 20. 'Illyrici quondam, despicientes Eropi [scrib. *Europi*] regis infantiam, Macedones bello lacesserunt. Et prima quidem congressio secundum illos fuit: veram Macedones, cum bellum reficerent, regem suum in cunis ad aciem detulerunt. Cum illos ira, hos miseratione, illos signorum cantus, hos pueri vagitus, accenderet, mutata est ratio certaminis: vicerunt, qui amore pugnant. Eod. exemplo Franci pro Clothario contra Childebertum strenue pugnarunt, cum viderent Clotharium adhuc in cunis, et a matris Fredegundis uberibus

pendentem, agmen præcedere. Aimoin. de Gestis Francor. lib. III. cap. 81. Linnæi Notitia Franciæ I. 8. Bern.

§ 9 *Antea*] Omittit Saresb.

§ 10 *Ex superat. &c.*] Saresb. 'quod ex sup. vel fide animum v. c.'

§ 11 *Simul de*] Id. 'Nam et miserratio infantis eos tenebat: quoniam, si victi essent,' &c.

Captivum de rege facturum] Ita Flor. II. 6. 50. 'Fecerant de servitute Romanos.' Freinsb.

§ 13 *Huic Amyntas*] 'Alcetam' interponit Herod. VIII. 139. et Euseb. in Chron. *Bongars.* Mira est auctorum dissensio super successione regum Macedonum. Vid. omnino Scalligeri Canon. Isagog. lib. III. Bern.

§ 14 *Tanta omnium virtutum natura ornamenta data sunt*] *Lego orn. a nat. d. s.* Hoc tamen scio legi ap. Cic. Dial. de Orat. 'Natura datum,' sed enim I. in vitio esse arbitror. Recte enim, fateor, et Latine dixeris: 'Titius et Mævius natura boni sunt et modesti;' sed non itid. dicere possis: Hoc mihi datum natura est, sed, a natura. *Fab.*

Vario ludicrorum genere] Puta cursu, saltu, jactu disci, jaculatione, et lutatione. Περσίων 'quinquertium' vocant. Bern.

CAP. III. § 1 *Turpi ab Scythia fuga summotus*] Sic de eod. Dario et sup. II. 3. 2. 'Darium turpi ab Scythia summoventur fuga.' *Voss.*

Megabazum] Herod. v. 17. est 'Megabyzus,' a quo hæc narratio petenda est. *Bongars.* Junt. *Megabyzum* cum Herod. *Græv.* Herod. est Μεδύβαζος. Quare suspicor lect. veram Justinianum esse *Megabazum*. Nisi malis *Megabyzum* cum Junt. *Sohf.*

§ 2 *In pignus*] Præp. ista videtur abundare, quam ipse etiam Auctor omisit, XI. 15. 'In quam rem, unicum pignus fidei regis, dextram se ferendum Alexandro dare:' et Liv. XXXVI. 40. 'A quibus obsides abduxerit pacis futuræ pignus.' Id. XLIII. 10. 'Ut nec ex illa, qui venerant, quemquam

retineret, nec obsides, pignus futures furto et fraude agendæ rei, posceret.' *Gron.*

§ 3 *Adhibitis in convivium suis filiis et uxoribus*] *Filiis* dixit pro, filiabus. Eanius: 'Filiis propter te objecta, sum innocens Nerei.' Legitur et 'Diis,' pro, Deabus. Vid. Prisciani. VII. *Bongars.* Hic ego ut non negaverim ap. scriptores quosd. inveniri 'filiis' pro, filiabus, quemadmodum 'Diis' pro, Deabus; ita hic legend. omnino existimo adh. in conv. suis ac filii ux. quo pacto et disertim in duobus opt. meis Mss. legitur, et vero legend. conjecit ex Ms. scriptura, quæ referebat suis hæc filii ux. *Bong. Mod.*

Adhibitis in convivium suis ac filii uxoribus] Ita disertim in duobus opt. suis Mss. legi scribit *Mod.* et vero legend. conjecit in libello Var. Lect. *Bongarsius*, qui tamen edidit adh. in conv. suum filii et ux. et filii ait esse pro, filiabus: sicut et 'Diis' pro, Deabus, legitur. Priscian. VII. Sed quod est in seq. n. 5. et 6. 'mulieres' et 'matronali habitu' ad filias virgines aptari non potest. *Bernec.* Junt. adh. in conv. suis ac filii ux. ac filiiabus. *Græv.*

Id apud Persas, &c.] Contrarium Plut. adstruere videtur I. Sympos. cap. 1. 'Persas' sc. 'non cum uxoribus, sed pellicibus, inire convivia solere.' Noster ipse XLI. 3. 2. de Partho-Persarum moribus: 'Feminas non convivia tantum virorum, verum etiam conspectum, interdiciunt.' Ita Vaste, ab Ahasuero ad cœnam proceribus Persicis instructam evocata, venire detrectavit, Persicum morem causata, quo mulieres virilibus conviviis arcebantur, uniusque se conjugum oculis conspiciendas præbebant. Joseph. Ant. Jud. XI. sub init. cap. 6. Vid. Curt. v. 1. 67. *Bernec.* Libentius legerim id enim apud Persas. *Fab.*

§ 4 *Temperaturum jocos*] Hinc ap. Sen. Vit. Beat. 14. 'Temperatores voluptatis:' et Varr. 'Modimperator

convivii: et Plant. Stich. v. 4. 2. 'Omnibus modis temperare certum est nostrum hodie convivium: et Martial. iv. 8. Temperat ambrosias cum tua cura dapes.' *Gron.*

§ 5 *Cultius exornaturus, gratioresque reducturus*] Angl. c. *exornatus g. reducturus*. Hic illud *exornatus* puto genuinum. Nec enim verisimile Alexandrum promississe ipsum, se exornatum eas, quod vult lect. vulg. At in voce *reducturus* haereo, quanquam f. melius ut credamus, promississe eas redituras, quam se reducturum. *Sch.*

§ 8 *Tem fada gentis*] Angl. t. *sordida g.* quæ mea sententia lect. est genuina, cum altera sit ex glossa. Ubique Noster ita amat loqui: de ipsis hiace Macedonibus vi. 9. 'Sordidum et obscurum antea Macedonum nomen.' *Schef.*

§ 9 *Bubares*] *Βουβαρης*. Herod. filiam Amyntæ vocat *Γυγαις* v. et viii. *Bong.*

CAP. IV. § 1 *Successori Alexandro*] Solin. cap. 9. tamen Perdiccæ successisse vult hunc Alexandrum: ejus errorem convincit in absolutissimis ad illum Auctorem Exercitationibus cl. Salmasius 156. A. 2. *Bern.*

§ 3 *Per ordinem*] Eum ordinem vid. ap. Euseb. Legendus ad h. l. Solinus cap. 9. et imprimis Diod. xiv. et xv. quorum varietatem explicare non est huj. l. *Bong.*

Menciei] Euseb. 'Archeiai.' *Bernec.* *Μενκίας ὁ Φιλίππου παῖδας*, *Ellian.* xii. V. H. 43. *Gron.*

§ 5 *Tres filios*] Duorum, Perdiccæ et Philippi, meminit Probus Iphicrate: legendus Georg. Gemistus. *Bong.*

Alexandri Magni Macedonis] Delectat *Macedonis*: putidum enim est, puerile, et ex oscitantia ac dormitione scriptoris librarii natum. *Fab.*

Euryonem] Junt. *Euryonem*: leg. *Euryonem*. Mox in ead. ed. pro *Cygnæa* legitur *Gygæa*, ut scribend. censuit Ia. Voss. et pro *Archideum*, uti et Euseb. ac Oros. *Arideum*. Confirmat

editio Vind. nisi quod scribat *Arideum*. *Græv.*

Cygnæa] Præclare Ia. Voss. *Gygæa*. In quibusd. impressis, quod non longe a vero est, legitur *Cygnæa*. Paulo ante leg. ut in ed. Junt. *Euryonem*, *Græv.* monente, nisi f. legend. *Euryonem*, quod ego verissimum puto; nam hoc nomen in puellis Græciæ frequens est. *Fab.*

Cygnæa] Scrib. *Gygæa*. Voss. Ipsumque illud in veteri ed. Junt. reperit deinde *Græv.* Sed et *Bong.* observat, codd. quosd. typis expressos *Cygnæa* habere. Herod. viii. et 'Gygæam,' Amyntæ filiam, quæ Barbari Persæ nupserit, commemorat. *Voss.*

Archideum] 'Arideum' legunt Euseb. et Oros. *Bernec.* Græcum non est; legend. itaque vel *Arideum* (nomen est Macedonicum) vel *Arideum*; sed ego suspicor Macedonas dixisse *Arrideum*, et verum est. *Faber.* Euseb. Oros. Junt. probante *Græv.* *Arideum*. Puto in aliis fuisse *Arrhideum*: sed r unum, adspectum pro c, peperisse *Archideum*. *Schef.*

§ 7 *Insiditis, &c.*] Saxo xiv. p. 259. 42. 'Inviectum foro insidiis occupant.'

Pellicentum] Hanc vocem usurpavit Saxo iv. p. 58. 20. 'Indignum tamen aiebat maritali gratiæ pellicatus odium anteferri.' Vetus Interp. Levitici xviii. 18. 'Sororem uxoris tuæ in pellicatum non accipies.' Adhælm. de Land. Virg. 53. 'Perfidi pellicatus stupro deceptus.'

CAP. V. § 3 *Prima pueritiæ rudimenta deponitis*] Sic inf. ix. 1. 8. 'Ut sub militia patris tirocinii rudimenta deponeret.' Et xii. 4. 6. 'Si non solum tirocinia, verum et incunabula, in ipsis castris posuissent.' Est autem 'ponere' et 'deponere rudimenta' et 'tirocinia' nihil aliud quam, exuere et finire, ut deinde ad majora aspirare possis. Deinde 'prima rudimenta' dictum, ut paulo ante 'prima initia;' per pleonasmum quendam. *Voss.*

In *domo Epaminondæ*] Diod. xvi. 2. Thebani, inquit, τῶ Ἐραμμόνδου οὐκ ἐπὶ τῷ πελοπίδῃ τὴν νεολογίαν. A quo dissentiit Plot. in Pelopida cap. 47. Vid. præter hos Gemistum. Bong.

§ 4 *Invidiis Eurydices*] Interfectus a Ptolemæo Alorite, qui post eum regnavit annos 3. Diodorus xv. 77. mendose habet ἐν τῷ τῷ τῷ, legend. enim ἐν τῷ τῷ. Eum deinde interemit Perdica: cui, cum adversus Illyrios cecidisset, successit Philippus, cum adhuc Thebis esset, ut Diodorus. Just. enim, quem sequitur Oros. iii. 12. triennalem tantum obsidem fuisse scribit. Accurate hæc Gemistas. Bong.

§ 7 *Scelerum*] Sebia. emendavit, a scelerum. Bene quidem, sed nihil necesse fuit mutare quidquam. Qui enim dicant 'liberari supplicio' et 'liberari a supplicio,' tam bene illi, quam illi, loquuntur. Faber. Probo Sebiasii conjecturam, quoniam et alias sic Scriptor noster solet. Schæff. Angl. a scelerum. Rectius. Atque sic conjiciebat quondam Sebia. Id.

§ 9 *Non regem, sed tutorem, pupilli egit*] Impressus quidam habet non *se regem*. Suspicio Just. scripsisse non *regem se, sed*, idque *se* per similitudinem litterarum subseqq. tanquam supervacuum, deletum. Schæff. Male. 'Regem,' 'patrem,' 'principem agere,' frequentissima sunt Tac. Suet. Just. aliisque. Græv.

CAP. VI. § 1 *Ut est ingressus imperium*] *Ingradi* pro, incipere, frequenter Cic. fuit in usu, ut Orat. pro Cæcina. 28. 'Cum istam disputationem mecum ingressus esset:' et Topic. i. 'Majores nos res scribere ingressos:' et Suet. Octav. 92. 'Ingradiendo se longinquam peregrinationem:' quum tamen Auctor B. Afr. 22. addita præp. dixerit 'ingredi in rempublicam.' Græv.

§ 2 *Cui spei, &c.*] Saxo v. p. 93. 48. 'Quem solum ex tanto sociorum agmine fortuna residuum fecit.'

§ 3 & 4] Planus intellectus locus, quem in vulg. edd. interstinctio prava,

et *bellique pro bella quæ positum, obscuravit. Bern.*

Regni] Mss. *verum*. Ergo alterutrum est glossatoris, non Justini. Magis autem inclino eo, ut lect. *veram* putem *verum*. Schæff.

Inopia continui belli] F. legend. *continuis bellis exhausti regni, immaturam ætatem tyronis urgerent, et bella quæ, &c.* Bong.

§ 4 *Dispensanda*] Sup. Not. ad vi. 1. 2. *Bernæc.* Ut non omnia bella uno impetu ac momento, sed per partes ac vices, gereret. Proprie enim hoc verbum usurpatur de patrefamilias, qui, ut sibi constaret ratio accepti et expensi, sumtus dispensare solet, nec omnia uno tempore simul et semel effundit. Liv. xxvii. 5. 'Dispensarique lætitia inter impotentes ejus animos potuit:' et Ov. vi. M. 279. 'Ordine nullo Oscula dispensat natis:' et Stat. vi. Th. 766. 'Doctior hic differt animum, metuensque futuri Cunctatus vires dispensat.' Sen. Ep. 88. 'Temperantia voluptatibus imperat; alias edit atque abigit, alias dispensat.' Id. vi. Benef. 16. 'Tum ingenium latens et pigram, injecta (ut ita dicam) manu, extraxit: nec, quæ sciebat, maligne dispensavit:' et iii. N. Q. 27. 'Ad originem rerum parce utitur viribus, dispensatque se incrementis fallentibus.' Gronov. 'Dispensare' pro, parti, distribuere: ut bella alla gerenda suscipias, alia quocunque modo declines. Quæ verbi significatio et præcipua est. *Voss.*

§ 5 *Alia, &c.*] Saxo vi. p. 104. 14. 'Nuper se ejus societati, interp. p. subduxerat:' x. p. 187. 45. 'Ter regem a piratis captivum, interp. munerum p. receperat.'

Contentum sibi, &c.] Malim *cont. sui hostibus dem.* Bongars. Ad quem modum Liv. xxv. 37. 'Ultro inferendo arma contentum sui demiturum.' *Voss. & Bern.*

§ 6 *Cum Atheniensibus certamen*] Diod. xvi. 2. Regem Macedoniam Argæum facere volebant Athenienses,

misso Mantia duce cum exercitu. De victis Illyriis vid. eund. sub anno secundo Philippi. Bong.

§ 7 *Multe millia*] Ultra 7 M. Diod. xvi. 4. Bern.

Urbem nobilissimam Larissam capit. *Hinc Thessaliam*] Just. ita Larissam Illyriis subjungit, quasi Larissa Illyriorum, non Thessalorum, urbs fuerit; rursus Thessaliam Larissæ subnecens, quasi Larissa non sit Thessalorum urbs: sed duo hi errores eod. fonte manant, quod pro *Lyssæ* legerunt *Larissæ*. Est autem Lyssus prima Dalmatiae urbs post Dyrrhachium ad Mare Adriaticum, cujus ap. magnos auctores frequens est mentio. Glar.

Larissam] Vett. *Larissam*. 'Larissas' plures recensent ix. et xiii. Strabo et Steph. de Urb. nullam, quæ hæc l. conveniat, nisi legas *Larissam in Thessalia*: et ea lect. uno Ms. confirmatur: habet is *Larissam hinc in Thessaliam*. Ceteri *Larissam capit, hic in Thessaliam*. Glareanus *Lissum* legit, quæ est urbs Illyrie. Ptolem. Steph. Thessaliam aggressus est Philippus, cent. tyrannos vocatus. Diod. xvi. 14. *Bongarsæ*. Junt. ut pridem conjecit Bong. *Larissam in Thessalia non præda cupiditate*. Quæ lect. non est sollicitanda. Nam, Larissa capite Thessaliam subjugata, ceteri cogebantur nolentes volentes jugum servitutis subire, et equites, quos imperabat Philippus, præstare. Paulo post lid. Juntæ, itid. ut conjiciebat Bong. *tutore virginis Arrymba*. Græv. Scio quid ad hæc docti dixerint, et in primis Bong. V. cl. sed hoc mihi persuasiss. est, Glareanum, hominem Helvetium, cujus ego libros Musicos et Animadvv. in Livium pene puer legi, virum acutissimum falsæ. Ille non *Larissam* legit, sed *Lissum*. Opt. si quid in his sapio. Erat enim Lissus inter primarias Illyriæ urbes, ad mare æc. Scio et hoc, multa quoque contra posse afferri. Sed uno verbo, dico iterum, Glareanus homo bonæ mentis fuit; et legend. *Lissum*; cetera

plana sunt. Bong. mihi non satisfacit, h. in l. sc. nam alibi vir mihi magnus et præstantiss. videtur. 'Hinc' autem, i. e. postquam Lissum ad Mare Adriaticum cepit, in Thessaliam se confert, &c. Si de Larissa vellem aliquid, hoc dicerem, Larissam Thessaliam nobilissimam urbem fuisse, vel hoc nomine tantum, quod Achilles dicitur Larissæus, vel quod Larissa a Lævio caput Thessaliæ fuisse dicatur. Sed hæc nil ad Lissum Glareani, qui meo judicio valde sapiebat. *Faber*. Unus Cod. Ms. quem Bong. vidit, *Larissam hinc in Thessaliam*. Unde ille legend. censet *Larissam in Thessalia*. Atque ita manifesto ed. Junt. habere testatur Grævius. *Vorst.* Lect. vitiosa; nulla enim Larissa in Illyrico, nec videtur emendatio Bongarsii juvare, legentis, urbem nobilissimam *Larissam in Thessalia*, &c. An enim verisimile, Philippum ex una illa urbe tantum expectasse equitatum? Quare plus propendeo in sententiam Glareani, qui existimat corruptum esse nomen urbis non Thessaliæ, sed Illyrici. Et quid, si Just. scripsit, urbem nobilissimam *Illyrici, Isæum capit*? Potest vitium esse ortum, quod pro *Illyrici* vetusta ratione scriptum esset litteris minuscullis et per compendium intiri. Sic enim primæ duæ litteræ in assumptæ per præc. m. totidem lineolis constans. Ceteræ connexæ vocabulo seq. unde factum *Illyssam*, ex quo peritior geographum sc. fecit *Larissam*. De Isæ, Illyrici urbe, videndus est Plin. ii. 21. et Steph. de Urb. in ea voce. *Schef.*

§ 8 *Hinc Thessaliam*] Mss. habent, *Hinc in Th.* quæ lect. videtur proba, sed repudiata ab illis, qui non observabant ex superioribus hic quoque verba 'bello translate' esse intelligenda. Liqueat autem simul, emendationem Bongarsii recte a nobis in præcedentibus rejectam esse. *Schef.*

Robur, &c.] Sen. Phœn. 627. 'Licet omne tecum Græciæ robur trahas.' Saxo i. p. 12. f. 'Orientalium

robore debellato:’ iv. p. 60. 30. ‘Omne virtutis Sueticæ robur:’ xiv. p. 280. f. ‘In eam classem Danicum penitus coisse robur.’

Metuentem improvisum] Legend. distinguendumque: *metuentem*. Eam improvisus expugnat, unumque, &c. Pronomen abstulere litteræ similes ante et post ipsam. *Schef.*

§ 9 *Exercitus facit*] Sic Angl. quod præfero, quia præcedit ‘expugnat.’ *Id.*

§ 10 *Quibus, &c.*] Saxo xiv. p. 252. 16. ‘Rebus in Scania parum f. p.’

Olympiada Neoptolemi regis Molossorum] ‘Olympias’ etiam lib. xvii. sub finem Neoptolemi filia dicitur. Ceterum eod. in l. Arymba Neoptolemi pater nominatur, ac proinde avus Olympiados ac Alexandri Epirensis. Atqui h. l. Olympiados patruelis frater vocatur. Rursus sub finem lib. viii. Alexander Epirensis Arymbæ privignus proditur: duosigitur Arymbas intelligere oportet, avum Olympiados, ut lib. xvii. alterum sororis Olympiados, nempe Troados, maritum, Nec tamen satis claret, quomodo Alexander Epirensis fuerit Arymbæ privignus, ut lib. viii. sub finem habetur. Sed lector tres hosce locos secum etiam atque etiam comparet. *Glar.*

Neoptolemi] ‘Euruchæ’ habet Oros. iii. 12. *Bern.*

§ 11 *Allore*] Vett. *actore, f. tutore*. De h. l. dicam xvii. 3. 9. *Bongars.* Angl. *tutore virginis*. Alterum horum est ex glossa. Puto tamen in vulgato nihil mutand. ut quod docet, non modo tutelam ejus habuisse, quod glossator innuebat, sed et educasse ipsam domi suæ. *Schef.*

Arruba, rege Molossorum] Hunc viii. 6. 4. ‘Arrybam regem Epiri’ vocat Auctor: quomodo ‘Sulla’ et ‘Sylla,’ ‘Pyrrhus’ et ‘Pyrrhus,’ indifferenter dixerunt. *Bernec.* Græcis præmiscue appellatur Ἀρύβας et Ἀρύβας. Sæpe enim inseritur τὸ μ, ut, ‘Sybaris’ ‘Symbaris,’ ‘Thynias’ ‘Thymnias,’

‘Senones’ ‘Semnones,’ et 600. alia. Ap. Frontin. male vocatur *Harridas*, pro *Arubas*, aliquoties ii. 5. *Voss. Inf.* ‘regem Epiri’ vocat: quod et rectius videtur. Nam qui ei successit Alexander, Olympiadis frater, itid. rex Epiri fuit. Scribitur autem *Arruba* pro, *Arryba*; ut inf. vocatur: quomodo ‘Sulla’ pro, *Sylla*. *Bech.* tamen et hic *Arryba* habet. *Vorst.* *Vorst.* pntat rectius *rege Epiri*, ut inf. Sed hoc nimis abit, nec necesse est, cum Molossi pars sint Epiri. *Schef.*

Troadem in matrimonium habebat] *Troadem* potest ferri, sed tamen *Troada* prætulerim inflexione Græca sc. Ita alibi ‘Olympiada’ pro, *Olympiadem*. Sed tamen, cum in memoriam redeo, nunquam memini me legere *Olympiadem*; legi tamen ‘Crotonam;’ sed mihi dubium est. *Faber.* Ab accusativo Græco *Τρωάδα* fit ejusd. terminationis nominativus: unde deinceps accusativus *Troadem* formatur. *In matrimonium habebat* non quidem sine exemplo; sed testatur tamen *Bong. codd.* suos *Mss.* habere *in matrimonio*. *Vorst. Opt. Faber Troadem*, et paullo post *acquisitum se sperat* legend. esse contendit, applaudente *Junt. Græc.*

Quæ causa illi exitii malorumque omnium fuit] *Manu: exaratorum codd.* alii, ut quidam profitentur, habent *illi exitium malorumque omn. causa f.* alii *illi malorum omn. exitium f.* quibus vitiosis quamvis scripturis confirmor magis, ut probem lectionem duorum *Fuld. libr. membran.* in quibus absque ulla litura est *quæ causa illi exitii malorumque omn. initium f.* *Mod.* *Ba lect.* non longe discedit a vestigiis aliorum *Mss.* quos variantium libellus exhibet. *Bongarsii* et aliorum *edd.* *omn. f. Bernec. Initium* adjecit *Bernec.* quod duos *Codd. Fuld.* ita habere testatus esset *Modius*. *Antiquiores edd.* et ipsa quoque *Bongarsii* vocem non habent. *Vor.*

§ 12 *Acquisitum sperat*] *Lego acq. se sp.* Et ita in quibud. impressis

scriptum. Istud *se* omisum est ob initium vocis seq. 'aperat.' *Faber.* Antiquiores edd. *acq. se sp.* Ceteram pronomen reciprocum omitti, ac subaudiendi relinqui, nihil novi. *Vor.*

§ 14 *Methanum*] Vett. *Methanam.* 'Methana' Straboni VIII. Aliter est *Methon.* Præter Diod. sub anno VIII. vid. et Solin. cap. 14. et Plin. VII. 37. 'Sagittam autem jecerat Aster oppidanus inscriptam suo nomine, locoque vulneris, et nomine [i. e. nomine Philippi] quem petebat:' ut est ap. Solin. *Bongars.* In Prologo lib. VII. Historiæ Trogi 'Mothone' est, atque ita Latinos huj. urbis nomen scripsisse, plane sibi constare dicit Salmas. ad Solin. 153. A. 2. Quomodo quæ Græcis *Κέρυρα* et *Βερωνίη* Latinis

'Corcyra' et 'Beronice' dicitur. *Bern.*

Sagitta jacta] Ab Astore Olynthio, teste Plut. Parall. min. c. 8. et Solin. c. 8. Hunc vs. inscriptum habuit sagitta: 'Ἀστὴρ Φιλίππῳ θανάσιμον πέλμας βέλος. *Aster letale Philippo mittit epiculum.* Plut. in Alexandro cap. 3. tradit, ab oraculo Delphico Philippo nuntiatum, ideo ipsum amisisse oculum alterum, quod, cum rimæ ostii admovens, Jovem Ammonem conspexisset serpentis figura cum Olympiade uxore sua concubantem. Commemorabilis hic adulatio Clisophi, qui in Philippi gratiam, altero privati oculo, ipse etiam alterum de suis oculum deligare voluit. *Ælian.* IX. H. Animal. 7. *Athenæus* VI. 12. *Id.*

LIBER VIII.

LIB. VIII. Justinii omnium optimus et castigatiss. *Fr.*

CAP. I. § 2 *In mæfurnum, &c.*] Saxo XIV. p. 310. 49. 'In exitium suum ruentes.'

Omnibus perire quod] Ita Vett. omnes et Oros. nullo sensu, ut mihi quidem videtur. P. Pithæus sagaci corde et ingenio unico conjecit legend. *oma. pervia,* proxime ad antiquam scripturam: nam, quod vulgo legitur, *ab omni. victa periere,* nugæ. De hac civili Græcorum discordia Callisthenes ap. Plut. in Alexand. cap. 95. 'Ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκρατος ἔλλαξε τυφῆς: *At per dissidium vel periculis est in honore:* cum diceret, illam Philippo magnitudinis et potentie occasionem et causam exstitisse. *Bong.*

Omnibus perire quod] Prava distinctio, et *quid pro quod* positum, fecit, ut hunc I. (planum utique, modo syntaxin attendas) infelici curiositate viri magni tentarent. Nam quod

pridem Grut. Suspicion. II. 12. monuit, hoc dicit Auctor, Græciæ civitates non ante perspensis omnes amittere quod singulis peribat, quam cum jam oppressæ essent. *Id.* de Britannis Tac. affirmat Agr. c. 12. 'In commune non consulunt: raras duabus tribusve civitatibus ad propulsandum commune periculum conventus. Ita, dum singuli pugnant, universi vincuntur.' Hinc monitum Hermocratis ad Siculos suos ap. Thucyd. IV. 12. 31. 'Alienigenas arma nobis intentantes universi, si sanæ mentis sumus, communi consensu propulsabimus. Quippe, dum singuli cladibus afficiuntur, universi in periculo sumus.' *Add. Nostr.* XV. 2. 15. Acumen Senecæ in re dissimili similimum Ep. 90. 11. 8. 'Societatem avaritia distraxit, et paupertatis causa etiam his, quos fecit locupletissimos, fuit. Desierunt enim omnia possidere, dum volant propria.' Et N. 81. 'Avaritia, dum seducere ali-

quid cupit, atque in suam vertere, omnia fecit aliena: et, multa concupiscendo, omnia amisit.' *Bern.*

§ 3 *E specula quadam*] L. c. e loco alto, ut totum agrum detegere oculis posset, unde occasiones peterent. Quomodo hæc loquutio etiam aliis placuit, ut Cic. ix. ad Att. 10. 'In speculis esse.' Id. pro Deiot. c. 8. 'Reliqua pars accusationis duplex fuit: una, regem semper in speculis fuisse, cum a te animo esset alieno.' Liv. xxxiv. 26. 'Diem deinde unum in speculis fuit.' Quintil. Decl. cclxxxi. 'In aliqua vos positos specula putate: illa quæ facta sunt videte.' Claud. B. Get. 570. 'Gentes pendere paratas In speculis.' *Gron.*

Auxilium inferioribus ferendo] Ita sup. v. 2. 12. et Philippus iii. ap. Liv. xxxix. 23. 11. *Bern.*

§ 4 *Thebani*] Hoc est initium belli Sacri seu Phocici, quod in annum 9. duravit. Diod. xvi. 21. sub anno 6. Philippi: decennium durasse scribit Paus. in Bœoticis et Phocicis. Vid. et Gemist. *Bongars.* Initium ejus incidit in Olymp. 105. annum quartum. *Bern.*

Secundam fortunam, &c.] Thucyd. iii. 6. 25. 'Prope facilius esse dixerim propulsare adversa, quam tutari secunda.' Tac. H. i. 15. 7. 'Secundæ res acrioribus stimulis animum explorant; quia miserim tolerantur, felicitate corrumpimur.' Ov. ii. de Arte 438. 'Non facile est æqua comoda mente pati.' Add. Sall. Cat. 10. 2. Sen. Ep. 51. 8. Probus pr. Timol. 'Id quod difficiliter putatur, multo sapientius tulit secundam quam adversam fortunam.' Id. de Conone sub fin. 'Accidit huic quod ceteris mortalibus, ut inconsiderantior in secunda quam in adversa esset fortuna.' *Idem.* Liv. ix. 'Loquimur de Alexandro nondum secundo secundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit.' Vocantur tales et *impotentes*. Cic. in Epp. 'Victoria, quæ, etiamsi ad me-

liores venit, tamen eos ferociiores impotentioresque facit.' *Vor.*

Græcia concilium] Amphictyonum. Diod. xvi. 60. 61. Paus. Phocicis. Ælian. xii. V. H. *Bong.*

§ 5 *Arceem Thebanam*] Lib. vi. hic Auctor 'Arcadum' castellum vocavit. Hic ejus rei oblitus 'Thebanam' vocat: 'arceem.' *Glar.*

§ 6 *Post arma*] Pro, postquam arma jam sunt sumpta. Sic sup. i. 6. 12. 'Post necessitatem pugnandi.' Vid. et Notas. Cic. iv. Fam. 4. 'Sic fac existimes, post has miseras, id est, postquam armis disceptari ceptum est de jure publico, nihil esse actum aliud cum dignitate.' Ubi 'post has miseras' conchæ dictum pro, postquam in has miseras incidimus: idque verbis deinde pluribus exponitur sic: 'postquam armis disceptari ceptum est de jure publico.' *Vor.*

Legibus] C. Maril dictum, 'se præ armorum strepitu leges exaudire non posse.' Plut. Apoph. Rom. c. 29. Et Cæsaris: 'Non idem armorum ac legum esse tempus.' Id. in Cms. c. 53. *Bern.*

§ 8 *Philomelo quodam duce*] Ap. Pölyæn. v. male appellatur Φιλόμηλος pro Φιλόμηλος. *Voss.* Philomelus iste Theotimi fil. vir sine dubio fortiss. ac patriæ amantiss. nemine inter suos Phocenses dignitate inferior, ut ait, sed Græce, Paus. Quæ res facit ut eo magis mirer istud 'quodam,' quasi de opilione aliquo aut caprario ageretur. *Fab.*

§ 12 *Thebanos, &c.*] Saxo vi. p. 99. 26. 'Cum se gemina strage omnibus propemodum copiis exutum viderat.'

§ 13 *Dimicans cecidit*] Diod. xvi. 31. et Paus. Phocicis, præcipitem se e rupe dedisse referunt, anno Philippi septimo. *Bong.*

§ 14 *Onomarchus*] Ita Græci. In Vett. est *Ænomenus*, aut *Ænomas*, ut in Orosio Ms. *Idem.* Sichardus *Ænomanus* ad oram libri notavit. *Bernec.* Junt. *Ænomanus* cum Orosio

Ma. et aliis edd. vetustioribus. Sed rectius recentiores. *Græv.* H. l. pro *Onomarchus* Junt. ed. habet *(Enomaus*, cum *Oros.* et cum editoribus *Justini.* Sed et *Oros.* et *Junt.* errant. Nam a *Paus.* planissime dicitur '*Onomarchus*,' idque duobus locis, p. 318. in *Phocicis.* *(Enomaus* autem, quem isti in animo habebant, bello *Servili Romano* cum *Chryso* et *Spartaco* inclauit. *Fab.*

CAP. II. § 1 *Thessalique*] Non video, quid hic '*Thessali*' faciant, qui jam ante victi erant a *Philippo.* Nec eorum ulla vel in præcedd. vel in seqq. fit mentio. An hoc tractum ex sequenti cap. 4. Sed et ibi legunt '*Thessani.*' *Schæf.*

Non ex civibus suis, ne victoris potentiam ferre non possent] '*Non ex civibus suis*,' sabaudi, aliquem. Et '*victoria*' est pro, si is victor fuisset. Sic *Liv.* ix. 18. '*Etiam victis Macedonibus graves, nedum victoribus*,' i. e. etiam si victi fuissent. Et v. '*Itaque, ne penes ipsos culpa esset cladis forte Gallico bello acceptæ, cognitionem de postulatis Gallorum ad populum rejiciunt*,' i. e. si clades acciperetur, vel si accepta fuisset. *Vid.* et *Gronov.* ad *Liv.* ix. 18. *Ver.*

§ 2 *Externæ dominationi*] In discordia civili, '*pars, quæ domestico certamine inferior est, externo potius se applicat, quam civi cedit*,' *Liv.* xxxiv. 49. 11. *Bern.*

Timuerunt] *Leg. timuerunt.* *Fab.*

§ 4 *Insignibus Dei*] Quia laurus *Apollini* sacra. *Plin.* xii. 1. pr. *Ov.* M. 1. *Fab.* 14. *Acc. Bern.*

§ 6 *Ultorem religionem*] De magno quodam principe, qui colore religionis, quam omnibus actionibus suis semper prætexebat, ad ambitionem et inexplibilem propagandi imperii cupiditatem, mira et huic *Philippicæ* simillima calliditate fuit abusus, omnino videndi *Thuanus* i. *Guicciardin.* xii. *Machiavelli* Princeps cap. 21. *Id.* *Solum, qui piacula, &c.*] *Angl.* sic

distinguit et legit: *existitissæ. Dignum itaque, qui Diis precinxis haberetur, per quem.* Quam lect. puto veras. cunctisque præferendam. *Schæf.* Certius. est lect. et interpunctio libri *Angl.* quam merito probarunt *Oxon.* et *ch. Schæf.* cujus obitus rei litterariæ plagam ingentem infixit. Quis enim in vulgatis intelligit, qui Latinam Linguam intelligit, *dignum existitissæ, qui piacula exigeret?* Quid enim est? Ille dignus existit, qui scelera puniat? cum dignus nihil hic loci est. Sed si interpungas cum *Angl.* codice, nihil superest quod quenkum possit morari. Hoc enim dicit *Just.* *Philippum* solum existitissæ, qui exigeret piacula, quæ orbis viribus debebant expiari, a. ad quæ vindicanda totus orbis debebat conspirare, ea solum *Philippum* puniisse. Nondum tamen perpuratum hunc l. esse puto. Scribend. videtur solum qui *piaculum exigeret.* Id ostendunt verba præcedd. '*quod orbis viribus expiari debuit.*' Nam si *piacula* scripsisset *Justinus*, scribend. etiam fuisset *quæ orbis viribus expiari debuerunt.* '*Piaculum*' autem est, piacularare scelus, sacrilegium sc. illud. Si quis se vulgatam existimet posse tueri, ellipsi vocis, criminis, sceleris, facti, aut si quod aliud huic l. appositum intelligi queat, is, si rationem et consuetudinem emendate loquentium in consilium adhibuerit, facile suam damnabit sententiam. Fac scripsisse non neminem: Ille vindex est religionis, ille majestatis divinæ et sacrilegorum ultor, ille, quod orbis viribus expiari debuit, solus impietatem puniit. Qui Latine sciunt, dicent illico scribend. fuisse: '*quæ orbis viribus expiari debuit.*' Non alia est ratio huj. l. in *Just.* Aut scribend. *piaculum*, aut *quæ orbis viribus expiari debuerunt.* *Græv.* Saxo xii. init. '*Parricidii justa exegit piacula.*'

§ 8 *Angustias Thermopylarum*] Ad quas occupandas *Philippus* contendebat. *Diod. Bong.*

Sicuti antea] Sup. II. 11. 2. Diod. XI. 4. *Bern.*

§ 10 *Cujus turpe erat alios vindices fuisse*] Quia quondam Athenienses ad se potissimum putabant pertinere, ut vindicarent scelera commissa in Deos. Videtur autem scripsisse Just. *cujus turpe erat alias, alios vindices fuisse.* Schef.

§ 11 *Illo Deo*] Apolline, ejus oraculum consuluerunt; sup. II. 12. 13. *Bern.* *Quod illo, &c.*] Vid. Spanh. ad Callim. in Apoll. 55.

Tot bella victores inierant] Hoc non capio; quomodo enim victores inire possunt bella? 'Inire bella' est, ordiri, incipere. At nemo victor intelligitur, cum bellum incipit. Lego igitur *finierant*, sensu optimo. 'Finire bella' Noster alibi quoque usurpat. *Schef.* Non est interpolanda librorum omn. scriptura. Sententia est liquida: Illo nimirum Deo duce sæpe se bella suscepisse, in quibus fuissent victores. Si enim Deus auctor fuit belli, quis de victoria dubitet? *Græv.*

CAP. XII. § 1 *Sed nec Philippus melioris fidei*] Philippi scelera egregie suis coloribus depingit Demosth. Olynth. II. *Bern.*

§ 2 *Civitates*] Vid. sup. IV. 3. 5. Notam. *Id.*

§ 3 *Conjuges liberosque omnium sub corona vendidit*] I. e. coronatos vendidit. Solebant enim, qui bello capti essent, coronati venire. Vid. et Gell. VII. 4. Eand. phrasin vid. et inf. XI. 4. 7. et XXXIV. 2. 6. *Vor.*

§ 4 *Hospitaliter*] Tanquam hospes et amicus; qua notione hoc adverbium valde amatum fuit Livio, ut VI. 26. 'Moti extemplo patres, vocari eos jam tum hospitaliter magis quam hostiliter jussere' et XXII. 30. 'A notis ignotisque benigne atque hospitaliter invitati.' Item 54. 'Cetera publice ac privatim hospitaliter facta.' *Gron.*

§ 6 *In Cappadociam*] Nomen Cappadociæ h. l. suspectum mihi est. Nimis

enim distat ea natio a Macedonia. Sed vid. num Eubœæ pro eo legend. Et quamvis, quod subjungit, 'occisio finitimis regibus,' aliquem commoveat: tamen, cum recorder Alexandrum, cum exercitum in Asiam duceret, jaculum velut in hostilem terram jecisse, ut postea XI. ostendit Auctor, et Cappadocia longe ultra sita sit, non videtur mihi verisimile Cappadociam a Philippo hoc saltem tempore petitam. Certe Diod. anno Philippi XII. sub finem scribit Chalcidensium urbes bello a Philippo petitas ac vi occupatas. Est autem Chalcis in Eubœa velut caput. Tempus in Diodoro nobiscum est, nec minus et antea et postea facta. *Glarean.*

In Cappadociam] Hellesponti urbes Micybernam et Toronem Philippum anno XIII. occupasse refert Diod. XVI. 54. Putavi aliquando legend. *Chalcidem*, ex eod. Diod. XVI. 53. *Bongars.* Omnino ex Diod. leg. *Chalcidicam*, nempe Thraciam partem, ubi olim floruit Diomedes. *Cappadocia* enim in Asia Minore sita est, quo nunquam penetravit Philippus. *Gronov.* Junt. *Thraciam*. Mox iid. *locare muros per civitates.* *Græv.* Hoc falsum est, et vidit Bongarsius: unde enim tam facile in Cappadociam Philippus, quæ fere in ultima parte maris Pontici posita est? Quare legit ipse *Chalcidem*, quæ Thraciæ portiuncula est ad mare *Ægæum*; at ego propius ad vestigia corruptæ lect. *Chalcidicam* lego; ita enim et illa regiuncula dicitur, quæ Macedoniae confinis est. *Faber.* Junt. ed. uti *Græv.* testatur, in *Thraciam*. Quod rescriberem, nisi de regibus Thraciæ oppressis in fine demum huj. cap. actum viderem. Vellem et in *Chersonesum*, nisi de Chersonensium multis urbibus expugnatis initio demum seq. libri mentio fieret. *Bong.* legend. putat in *Chalcidem*: quoniam Diod. XVI. 53. scribit, Philippum urbes Chalcidicas subegisse. Et juvat con-

jecturam hanc, quod in vetere quoque Prol. lib. VIII. Trogi mentio fit belli quod Philippus cum Chalcidionis seu Chalcidicis urbibus, et inter ceteras Olyntho, gesserit. *Vorst.* Vocabulum corruptum, pro quo *Thraciam* et *Chersonesum* alii substituunt, sed recte a cl. *Vorst.* refelluntur. Quanquam nec placere possit *Chalcis*, quam ipse cum Bong. substituit, cum, quæ de Olyntho pro firmamento huj. lect. adducit, ap. Nostr. prodantur demum in seqq. Locus hic est emendatu admodum difficilis, quia nec historiæ, nec libri vett. nos multum juvant, quantum hactenus cognovimus. *Schef.*

§ 7 *Invidia famam*] Aut *perfidia famam* aut *invidiam famam* scribend. judicio Freinahemii. Sic 'invidiam obtreactionis' dixit Auctor Præf. n. 6. *Bernec.* Freinahemio assentior legend. esse *invidiam famam*: quomodo in Præf. 'invidiam obtreactionis' vocat. *Vorst.* Suspectum habent hunc l. sed f. sine causa, cum *fama invidiæ* possit explicari, fama de invidia, qua nempe dicebatur flagrare ap. civitates omnes. *Schef.* Merito præstantiss. *Schef.* nihil censet invitis libris novandum esse. *Ad abolendam invidiam famam* esse, ad famam odiosarum rerum, quas commiserat: ut in XII. 6. 'Reputabat deinde, quantum in exercitu suo, quantum apud devictas gentes fabularum atque invidiæ, quantum apud ceteros amicos metum et odium sui fecerit: quantum fabularum atque invidiæ est, quantum odiosorum sermonum. *Græv.*

§ 8 *Et fana et templa*] Angli et fora et l. Lectio, mea sententia, veriss. Nam 'fana' et 'templa' non sic differunt, ut tanquam in diversis illud 'et' debuerit repeti. Aliter se res habet cum 'foris.' Et fuit horum cura magna ap. Vett. Suet. Jul. 36. 'Forum de manubiis inchoavi.' Item Aug. 29. 'Publica opera plurima extraxit: forum cum sede Martis Ultoris.' *Schef.*

Delph. et Var. Clus.

Susceptores] Qui et 'redemptores;' et in L. Un. Cod. de Monop. 'ergolabi' dicuntur. 'Magistri Comacini' esse videntur in legg. Longobardicis. Vid. Plin. xxxvi. 15. 23. *Berneccer.* Ov. xi. M. 200. 'Susceptaque magna labore Crescere difficili.' Vid. Henr. Vales. ad Amm. Marcell. xvii. 11. *Gronov.*

§ 9 *Proficisciebantur*] Angli *profugiebant.* Præfero vulgatam, cujus hoc existimo esse glossam. Vid. Nostr. v. 4. 8. *Schef.*

§ 10 *Olynthios*] Vid. præter Diod. xvi. 54. Demosth. Olynth. et Libanii Argumenta. *Bongars.*

§ 11 *Urbem antiquam et nobilem exscindit*] Non quidem vi captam, sed venditam et proditam sibi a Lasthene nescio quo. Vid. Serv. ad illa Virgil. vi. Æn. 621. 'Vendidit hic auro patriam, dominumque potentem Imposuit.' *Mod.* Diod. xvi. 54. proditam a Lasthene et Euthycrate ait. Unde 'callidus emptor Olynthi' Philippus dictus Juv. xii. 47. *Bern.*

§ 12 *Quasi omnia, &c.*] Vienn. ed. Camertis quasi, quas agit, omnia. Id. *Auraria in Thessalia*] Circa Pydnam fuisse *χρυσέα μέταλλα*, auctor est Diod. xvi. 8. e quibus Philippus annua talenta M. colligebat. De iis et Gemist. *Bongars.* Mss. æri in Th. Non multum pugnem, utro modo legas. *Mod.* Ceterum confirmat Modius esse in suis Mss. æri in Th. ut sequenti respondeat 'argenti;' me quidem judice, rectius. Quanquam 'auraria metalla' dixit et Plin. xxxvii. 12. l. et 'argentaria ferrariaque' Liv. xxxiv. 21. 6. *Berneccer.* 'Auraria metalla' etiam dixit Plin. vii. N. H. 57. Hinc autem Philippus sibi nummos percussit, quos 'Philippus' vocat, Plant. Pœn. i. 1. 38. et iii. 5. 26. Ceterum etiam Bellonius i. Observat. 50. testatur Turcarum Imperatorem, deductis operarum impensis, hinc quotannis decies octies M. ducatos, nonnunquam 30. M. acci-

Justin.

3 B

pere. *Gronov.* Quia Mod. in Mas. suis invenit auri in *Thess.* et hoc ei, quod sequitur, 'argenti metalla,' magis congruit: ita omnino legend. arbitror. Ceterum per se spectatum *τὸ αὐρῶνα metalla* satis probum est: diciturque similiter 'argentaria,' 'ferriaria metalla.' *Vorst.*

§ 14 *Duo reges*] *Cotys* Thraciæ rex filios 3. *Berisaden*, *Amadocum*, et *Cersobleptem* reliquit: *Berisades* matrem obiit. Videtur igitur *Just.* de duobus illis loqui. Vid. *Demosth.* in *Aristocratem*. *Diod.* sub anno 5. refert, *Philippum* reges Thraciæ, *Illyriæ*, et *Pæoniæ*, imparatos oppressisse: et de *Cersoblepte* sub anno 8. et 18. *Bong.*

§ 15 *Non iudicis more, &c.*] *Philippus* in dirimenda lite similis leoni *Æsopico* in partienda præda. 'Quadruplatorem' et 'interceptorem litis alienæ' vocat *Liv.* III. 72. 6. Ubi simile populi *Rom.* de *Aricinorum Ardeatiumque* controversis finibus iudicium. 'Infame iudicium' id vocat *Liv.* IV. 11. 8. *Bern.*

Spoliavit] Etiam vita privatos scribit *Oros.* III. 12. *Id.* *Oros.* III. 12. et *Frec.* I. 4. 19. 'Inscios juvenes vita regnoque privavit.'

CAP. IV. § 1 *Legati*] De legatione hac *Atheniensium* ad *Philippum* pro Pace petenda, *Demosth.* in *Orat. repl. Xrophon.* *Bern.*

§ 2 *Pax facta*] De qua passim in *Oratt.* *Demosth.* *Bong.*

§ 4 *Crudescente*] *Junt. recrud.* Et statim: ut professum se aduersum *Phocenses* ducere *Græcia* exhibeat. *Gronov.*

Thebani Bæotique] Quidam codd. habent *Thessali B.* Sunt enim *Thebani Bæotii*; paulo ante in hoc adeo libro *Thessali Bæotique* simul *Philippum* ducem elegisse dicuntur. Verisimile igitur est, et h. l. hosce duos populos a *Philippo* petisse, ut *Phocenses* perderet. Sane anno 15. *Philippi* ap. *Diod.* hi duo populi etiam conjunguntur. *Glær.*

Thessali Bæotique] Anno *Philippi* 14. Vid. *Diod.* XVII. qui hæc latius persequitur. *Bong.*

§ 6 *Adhib. &c.*] *Oros.* 'adh. secum *Ath.* et *Lac.*' ubi duo *Florr. add. sibi.*

§ 7 *Græciam etiam nunc*] *Sebis. tunc.* Nam de *Græcia*, *Justini* quidem ævo, ista prædicari non possunt. *Cic.* jam tum suo tempore 'Græcos diuturna ærervitute ad nimiam assentationem eruditos' ait, ad *Q. Fr.* I. c. 5. Nisi forte nunc eand. hic vim habet, quam, tunc: ut etiam inf. n. 9. *Bern.*

Græciam etiam nunc et viribus et dignitate terrarum orbis principem] Falsum id *Justini* ætate. Nec de sua ætate Auctor loquitur; adeo ut malo exemplo nunc in tunc mutaverint eruditi. Ego expungo *et etiam*, ex præced. 'Græciam' sine dubio natum, servato *et nunc.* Nunc idem est quod, illo tempore. Mirum est, inquit, *Græciam* illo tempore, cum jam magnitudine virium par omnibus esset aut major, ad tam abjecta devenisse. *Bozhor.* *Sebis.* vulg. lect. improbat, sed male; nam, ut Auctor noster, ita et loquitur *Cic.* in *Bruto* II. 'Regnante jam *Græcia.*' *Gronov.* *Bozh.* etiam expungi vellet; sed sine causa. Utitur Auctor voce *etiam nunc*, quasi de re suo tempore adhuc obtinente ageret. Sic et *adhuc*, quod est pro, ad hoc usque tempus, usurpat in eo quod sequitur, 'multarum adhuc urbium dominam.' Inepti fuerunt qui ex his talibus collegerunt *Just.* scripsisse tum demum, cum imperium *Rom.* *Constantinopolim* translatum fuit. Nec audiendus *Sebis.* qui legi vellet *etiam tunc*; quasi non et de tempore præter. usurpari etiam nunc posset. Sic et 'in præsentia' et 'in præsentia' usurpantur. Vid. *Ind.* in *Nep.* V. *Præsens.* *Vorst.* Recte illud *etiam nunc* vitiosum putant, cum *Justini*, *add. etiam Trogi*, ætate falsum fuerit, quod hic dicitur. Sed et mox sequitur, 'multarum adhuc urbium dominam,' quod non convenit, si

prior lect. retineatur. Docet enim id 'adhuc' Justinum in præcedd. locutum de vetustiori tempore. Neque tamen probo, quod scribend. censent *etiam tunc*, nam ne in Philippi quidem ætatem convenire potest hoc elogium de Græciæ. Mallem penitus expungere. *Schef.* *Etiam nunc* intelligend. de tempore, quo hæc agebantur. Sic Historici nonnunquam loquuntur quasi scriberent illo tempore, cujus gesta narrant. *Græv.*

§ 8 *Ut adulentur ultro sordidam paulo ante clientela sua partem*] *Mss.* mei hic plane antiquarii habent: *ut adulent u. sordida p. a. e. s. parti*: ut dixit *Lucret.* 'Gannita vocis adulant.' *Accius* *Prometh.* 'Sublime advolans Pennata cauda nostrum adulat sanguinem:' quo tamen l. posteriore non significat, blandiri, sed lambere instar canis. *Mod.* Quin et recentiores ita: *Anson.* *Gratlar. Act. ad Gratian.* 'Centurias non adulaui.' *Bernecc.* *Philippus* 'clientelæ Thebanorum pars' dicitur, quia a fratre *Alexandro* Thebanis obres datus, atque ita inter Thebanorum clientes, fuerat. 'Clientelæ' pro clientibus satis notum. 'Sordidum' idem hic quod, humile, vile: quomodo et 'sordes' pro vilibus vestimentis dicitur. *Sup. II. 11. 1.* *Macedones* 'gens fœda' dicuntur. In *codd. Mss.* *Modii* fuit *adulenti sordida e. s. parti*. Et dicunt sane et 'adulare': ipseque *Cic.* 1. de *Off.* *adulari* ut passivum usurpat, quod scribit, 'Nec adulari nos sinamus.' *Vorst.*

Sordidam paulo, &c.] Unde et illos vocat *Barbaros* *Demosth.* neque aliter putavit *Homerus*, qui *Pæonas*, i. e. *Macedonas*, ut paulo ante dictum est, inter auxiliares *Barbarorum* copias numeravit. *Faber.* *Saxo XIII. p. 234. 28.* 'Sordidissimum clientelæ frequentia.'

§ 9 *Antea inter se imperii, nunc Græciæ, &c.*] Latet hic *βρωδωρ* aliquod vicusculum, alio indigens *Æa-*

culapio. *Hispanicus* interp. cauto silentio transmisit. *Berneccer.* Hunc l. perditum restituit præclare *Menso Alting.* vir ampliss. levi mutatione: *nunc gratiæ imp. æ.* Qui antea de imperio contendebant, nunc de gratiâ Philippi certant, utri primum locum ejus gratiæ teneant. *Græv.* Ad h. l. scribit *Bernecc.* aliquid occulti ulceris latere; et verum est; sed, quodnam illud sit, non expedivit. Ego sic existimo, esse hic oppositionem debere, quæ sit hujusmodi: Antea *Lacedæmonii* et *Thebani* certabant inter se, utri Græciæ imperarent; nunc contra certare videntur, utri Græciam priores, jure servitutis imposito, possint opprimere. Itaque, etiamsi nihil subsidii in *Mss. codd.* reperiatur, nec in libris impressis, legend. putem *nunc Græciæ servitutis æ.* Sed et operæ pretium est videre quod ap. amicum nostr. *Græv.* legitur: [vid. *supr.*] Ingeniosa quidem conjectura, fateor; hoc tamen fit ut mihi probetur minus, quod ea tempestate *Philippus* nondum imperitaret Græciæ, sed in animo tantum imperitandi consilium haberet. Dein mihi vox illa *Græciæ* necessaria videtur, pro qua substituit *gratiæ*. *Faber.* Non videtur *χαρίτωρος* *Faber* hanc l. bene perpendsisse et meam ceplisse mentem. Et si nondum Græciam subjugasset plane, tanta tamen Philippi erat auctoritas, ut ejus gratiam quærerent Græcarum civitatum legati, et tam contemptim haberentur in ejus aula, ac si essent vilissimi aut civium Philippi aut clientium. Itaque merito dicuntur æmuli esse gratiæ impetrantis, qui certant, qui priores gratiæ ferat ap. Philippum, cum ante fuissent imperii Græciæ æmuli, h. e. de principatu certassent. *Græv.* Audacter amplissimi *Altingii* emendationem in textum recepimus. Est enim nimis evidens illa: τὸ *Græciæ* vero, quod adhuc toleratum fuit, nimis ineptum. Sic et *supr.* *Sebasiæ remigum*

propter evidentiam in textum recipiamus. *Vorst.*

Gratia] Ante legebatur *Græcia*. Schef.

§ 10 *Fastidium*] *Impressifastigium*: recte. Nam hoc confirmant seqq. 'utros potius dignetur, æstimat:' item illud 'tantarum.' Vid. Freinshemii Ind. in *Agitare*. Berneccer. Etiam Junt. cum aliis edd. *fastig.* Sed lect. quam ex Mss. Bong. restituit, docte asserit Gronov. Obs. iv. 10. quem vid. *Græc.* Ita omnino legend. cum Bong. e Mss. Et mirum, Bernecc. in Notis posterioribus, et Freinsh. in Ind. præferre quod in antiq. typis expressis est, *fastig.* *Vorst.*

CAP. V. § 3 *Pacta salute se dediderunt*] Ita huic decennali bello impositus est finis. Diod. xvi. 60. Paus. Phocicis, anno quarto Olymp. 108. quo anno Demosth. orationem de Falsa Legatione scripsit, sed non habuit: in qua suadet, ut Athenienses patiantur Philippum victorem locum Phocensium occupare in conventu Amphictyonico: id quod evenit. *Cægis.*

§ 7 *Ut pecora pastores*] Hac similitudine utitur et Flor. iii. 10. 4. *Bern.*

Populos et urbes] Mss. multi habent *pop.* ad u. quam lect. puto esse veram. Est enim comparatio inter pecora et populos, inter saltus et urbes, et *transferre populos ad urbes* ita dicitur ut 'trajicere pecora in saltus.' *Schef.*

Transfert] Ad subtrahendam sc. rebellionis materiam. Id. de Philippo iii. Liv. xl. 3. 2. affirmat: de Helene ejusque liberis Thucyd. i. 1. 13. de Romanis Tac. A. iv. 46. 4. et xii. 39. 5. de Carolo M. Cranzius ii. Saxon. c. 4. Add. Lips. Admirand. i. 7. et eruditus Chr. Forstneri ad Tac. Notas p. 324. ubi plura trajectionis et quasi transplantationis populorum exempla. *Bern.*

§ 8 *Miseranda, &c.*] Saxo iv. p. 38. 49. 'Stupenda siquidem illa facies erat, cum extincti raperentur ad

prælia.' XIII. p. 246. 39. 'Calamitosa nimirum illa facies erat, cum,' &c.

§ 9 *Non quidem pavor, &c.*] Comparatur tota hæc periodus cum ea, quæ est ap. Liv. i. 29. de Albanis Romam migrare jussis: 'Non quidem fuit tumultus ille, nec pavor, qualis captarum esse urbium solet: cum effractis portis, stratisve ariete muris, aut arce vi capta, clamor hostilis et cursus per urbem armatorum omnia ferro flammaque miscet, sed silentium triste, ac tacita mœstitia, ut præ metu obliti quid relinquerent, quid,' &c. *Mod.* Locus hic ex Liv. i. 29. expressus, et partim *abrogatus* descriptus, ubi de Albanis Romam traductis. Similem imaginem in re simili proponit Ammian. xxv. 30. fin. *Bernec.*

§ 10 *Verentibus*] Sebis, conjicit legend. esse *verentium*. Sed nihil opus. Non novum est Nostro ablativos participiorum solos ponere, et alios subaudiendos relinquare. Aliud exemplum ejus est xxx. 3. 2. Aliud xviii. 1. 1. Vid. et sup. Notas ad ii. 3. 16. *Vorst.*

Ne ipsa lacrimas] 'Nulla flendi major est causa, quam flere non posse.' Sen. iv. Controv. 1. *Bernec.*

§ 11 *Crescit dissimulatione*] Vell. ii. 130. 8. de Tiberio: 'Abstruso, quod miserrimum est, pectus ejus flagravat incendio:' et Latin. Pacat. c. 25. m. 'Est aliquod calamitatum delinimentum dedisse lacrymas malis, et pectus laxasse suspiriis,' &c. *Id.*

CAP. VI. § 1 *In supplementis*] F. in *supplementa*. Freinsh. Recte Freinsh. in *supplementa*. Faber. Lego *supplementis urbium*. Est autem *supplementis urbium* pro, in *supplementa*; quomodo xii. 4. loquitur. Sæpe tertius casus pro quarto ponitur. Virgil. ii. *Æn.* 'Ferri acies Stricta, parata necl.' Vid. et Nostr. xxv. 6. 2. et xxvi. 3. 4. *Vorst.* Mutant, in *supplementa*, vel *supplementis*. Sed f. non necesse est. Nam et alibi Noster præpositioni

‘in’ adjungere solet ablativum, ubi accusativum alii, et contr. Vid. quæ notavi ad II. 15. *Schef. Regni term.* uncinis includit Ed. *Bong.*

§ 3 *Captos*] An scripsit *deceptos*? Saltem illud *captos* ita debet intelligi, nec ad sequens trahi. *Schef.*

§ 4 *Arryham*] Juntæ et hic et XVII. 3. *Arrymbam.* Hoc Plin. in Alexandro fratris Olympiadis nomen fuisse tradit. *Græv.* Vid. de hoc sup. VII. 6. 11. ex quo l. apparet nuptias Philippi cum Olympiade eum conciliasse. *Vorst.*

§ 5 *Alexandrum privignum*] Quomodo Arry bæ privignus sit Alexander, non video. Leg. quæ notavi ad XVII. 3. 9. et Diod. sub anno XIX. *Bongars.* Olympiadis uxoris Philippi fratrem vocat Oros. III. 14. *Bernec.*

§ 6 *Omniq[ue] studio sollicitatum spe regni, simulato amore ad stupri consuetudinem perpulit*] Hæc non videntur recte distingui. Nam verborum istorum sensus, sicut nunc se habent, is est: Quasi Philippus simulaverit amorem. Atqui nulla in Philippo fuit simulatio, sed re vera perditæque ipsam amavit. Itaque l. totus ita distinguendus: o. s. *sollicitatum, spe regni sim. amore, ad s. c. p.* Sententia: Perpulit eum sollicitatum omni studio ad consuetudinem stupri, qui et ipse simulaverat se amare Philippum, quia speraverat hoc modo regnum sese adepturum; eam enim spem Philippus ipsi fecerat. Nisi malis ex Ms. pro *simulato* legere *stimulato*, quasi Philippus stimulaverit et accenderit eum ad amorem, dum spem ei facit regni, quod fortasse optimum.

Quoniam ne sic quidem distinctio non sit immutanda. *Schef.* Angli in *spem regni.* Præfero vulgatam. Nec enim cohærent bene, *sollicitatum in spem, perpulit ad consuetudinem.* Aliud ‘sollicitare in spem,’ et rursum aliud ‘perpellere ad consuetudinem.’ Posterius tantum fecit Philippus. Altero usus est tantum ut instrumento et medio perveniendi ad propositum scopum. *Id.*

§ 7 *Arry bæ regnum puero admodum tradit*] ‘In mercedem perpetrati stupri,’ Oros. III. 14. *Bernec.* Dissentit a Justino Diod. qui XVI. scribit, Philippum non Arry bæ, sed filio ejus *Æacidæ*, (hic pater Pyrrhi fuit,) regnum abstulisse. Sed f. hic l. ita erit reatituendus: *creptum regnum Arry bæ filio, p. adm. Alexandro t. Gron.*

Puero admodum] Hoc adm. mihi est suspectum. Nec enim admodum puer, qui est 30. annorum, ut Alexander ille fuit. *Schef.* *Puero adm.* est, qui fere puer erat, qui vix pueritiæ annos erat egressus: ut inferius, ‘Bimus admodum.’ Justino adm. est, circiter, præter propter. Sic Augustus ‘puer’ dicebatur post eandem Cæsaris, jam rebus gerendis admotus, cum ejusd. fere esset ætatis, qua hic Arry bæ. *Græv.*

In utroq[ue]] Rectius in utrumq[ue]. Sebis. Verum in utroq[ue] est pro, in utraq[ue] re. *Vorst.*

§ 8 *Impudicum*] H. e. pathicum, muliebria passum, Tac. A. XI. 36. mollem, verbo D. Pauli I. ad Cor. VI. 10. Vid. Suet. Vespas. cap. 13. 3. Nisi f. satius est hæc ignorari penitus. *Bern.*

LIBER IX.

CAP. I. § 2 *Ad cujus emolumentum*] Amicias mihi Janus Palmer. cujus me

olim familiaris consuetudo, nunc memoria, delectat, censebat reponend.

molimentum; neque ignoro hanc vocem aliis scriptoribus etiam ita usurpatam, dixisseque præter alios laudatos Ovidium: 'Magna tenent illud numen molimina rerum.' Quod pro eod. est. Scio, inquam, hæc: contr. libros tamen omnes omnino tam typis quam manu expressos nihil ansim hic mutare: maxime, cum *emolumentum* vox apprime huc conveniat, neque aliter dixerit Cic. 'Si id tibi esse emolumento sciam.' *Mod.* J. Mellerus Palmer. Spicil. fol. 220. b. hic reponend. censet *molimentum*, qua voce utuntur etiam Liv. xxxvii. 14. 8. Cæs. i. B. G. Sisenna. ap. Non. Verum contr. libros omnes [V. reliqua sup. usque ad 'conveniat']. *Bern.*

Byzantium] Id tentavit Philippus, quod Perinthis, quos obsessos tenebat, Byzantini auxilia misissent. Cum ergo arbitrentur optimos quosque Perinthis missos, cum parte copiarum *προσέσωσεν ἄνθρωποι τῆς Βυζαντίας*. Diod. anno 20. et 21. De Byzantii appellatione vid. Eustath. in Dionys. et Steph. de Urb. Ante 'Lygae' dictum, Plin. iv. Cassiodorus in Chron. Tulli Hostilii temporibus conditum scribit. Vid. et Tac. A. xii. 3. *Bong.*

Receptaculum] Ita sup. ii. 15. 3. Græcis apposite dicitur *ἐπιμνηστικόν*, qua voce Diod. xx. 105. et alii utuntur. 'Urbem caput belli' vocat Flor. iii. 10. 40. *Bern.*

Obediens ciansit] Ad opem Byzantiis ferendam Demosthenes hortatur Athenienses Oratione Philippica iv. *Id.*

[§ 3 *Hæc namque urbs, &c.*] Euseb. in Chronicis ait Byzantium conditum Olymp. 30. Lacedæmoniorum autem reges defecisse ante primam Olymp. Tu vid. ut hæc cum Just. congruant. Sed omnino puto vel semel lectori de hujusmodi Chronicis nostram aperire sententiam. Opus ipsum a D. Hieronymo versum proditur, dira præmissa execratione in eos, qui ipsius

editionem describendo corrumpere. Verum, quam religiose id a describentibus observatum, res ipsa clamat. Vix enim est ullus codex hodie corruptior illo, in quo sæpe una res acta narratur, quæ plus 100. deinde annis rursus acta refertur. Quæ si alicui dubia sint, is videat, quæ de Perseo ac gestis ejus diversis locis narrat, ita de Europæ raptu. Urbes primum conditæ, ac post multos annos rursus primum condita Corinthus, Catana, Syracusæ. Vidi ego hercle codicem quemd. ex Fuld. Bibliotheca, ut puto, surreptum, ubi longe alius ordo erat. Multa omissa, quæ in nostris codd. sunt, post Eusebii præf. ea inquam omnia, quæ tempora promittunt totius seculi, regesque omnium gentium. Nam ita incipit eam commendationem, quisquis fuit ille: 'Multi sane Bedam aut Bedæ similem fuisse existimant.' Cæterum manca ea et egregie corrupta. Mirum vero neminem hac ætate nostra dignatum medicas adhibere manus tam sancto, tam utili, operi. Atqui non sunt *ἄλλοι* *ἄλλοι*; alioqui jam pridem aliquis ei adfuisset. Hoc etiam eo in opere admonendam, numerum annorum mundi dubium esse, nec certum, Eusebii ipsum apposerit, ut catenam omnium historiarum decadem illa ratione. In codice Fuld. non erat; f. quia de illo numero a mundi initio etiamnum disceptant docti, nec quicquam adhuc certi proditur, nec ab iis quidem, qui Hebræica tractant: cum tamen ejus numeri veritas ex Pentateucho pendeat. Sed admonitionis est plus satis. Deus pro nobis in sua clementia excitet aliquem ad hunc utilissimum, honestissimum, ac sanctissimum laborem, ut videamus hoc opus dignum auctore suo, dignum interprete, sanctissimo eruditissimoque viro, D. Hieronymo. *Glar.*

Namque] Sebis. delet. Puto non id solum, sed et duo reliqua delenda. Scripserat Just. *condita primo*; ad

hoc notaverat quiaquam *hæc nempe urbs*. Quod cum receptum esset in textum, illudque *nempe* liqueret esse ineptum, fuit aliis, qui pro eo fecit *namque*. Schef.

Condita primo a Pausania] Alii non conditam a Paus. sed saltem expugnatam, tradiderunt, inter quos est, inquit Lips. ad illud Tac. A. XII. 'Byzantium in extrema Europa posuere Græci,' Æmilii Probus: quidquid id est. Spartanis adscribit originem huj. nobiliss. urbis in De Niglis Cerialium Joannes Sarisberiensi, ubi ait: 'Infesto itaque negotio reversus est, dicens se nolle gloriam Spartanorum, quorum virtus constructo Byzantio clarescebat, hæc maculare infamia, ut,' &c. Claudianus a Byzante nescio quo exstructam et denominatam innuere videtur, dum ait lib. II. in Eutrop. 'Hoc Byzas Constantinusque videbunt' *Mod.* Consentit Isidorus Origin. xv. 1. Alii non conditam a Paus. sed solum expugnatam, tradunt: inter quos est Thucyd. I. 15. 29. Æm. Probus in Paus. At Tac. generatim A. XII. 63. 'Byzantium' [&c. V. sup.] J. Saresber. N. Cnr. I. 5. 'Spartanorum virtus constructo Byzantio clarescebat.' Claudian. a Byzante quodam exstructam non obscure vult, in Eutrop. II. 43. Hæc fere Lips. Not. CXLIX. ad Tac. XII. A. Amm. Marc. XXII. 12. Atticorum coloniam facit Constant. Porphyrog. de Them. p. 82. f. Megarensium, ac Lacedæmoniorum, et Bœotorum. Vid. Hesych. libro singulari de Rebus Patriæ Constantinopoleos. Bern. Pausanias Byzantium condidit, s. coloniam fecit Spartanorum. Primo vero ab illo conditam esse, ut inquit Just. falsum est. Jam diu enim ante a Byzante exstructam, auctoribus et tonsoribus notum. Deinceps condita a Megarensibus Olymp. 30. anno 2. Inde a Milesis deducta colonia. Tandem a Pausania. Atticorum quoque fuisse coloniam, probat quidam ex

Ammiano, et Nepote, cujus verba ita legebat: 'Alcibiades, ubi hoc audivit, domum reverti noluit, et se Perinthum contulit, ibique tria castella communivit, Bornos, Byzantium, Macronticos,' cum vulgo legeretur, *Bornos, Byziam, Themeonticos*. Sed male. Legend. enim *Bornos, Byzanthen, Neontichos*. *Bardên* oppidulum hoc I. Ptolemæo. *Νέον τείχος* Scylaci. Voss. *Hæc namque urbs, &c.*] Falsum est, ut Lips. et Ia. Voss. ostenderunt. *Fab.*

Nunc Atheniensium juris habita est] Semel quidem ab Alcibiade ejusque collegis Byzantium expugnatum fuit, ut ex Nep. VII. 5. 6. apparet. *Vor.*

§ 4 *Nemine quasi suam auxiliis juvente*] 'Nemo suum dicere potest, quem pereuntem contempsit:' L. Unusquisque Cod. de Infant. expos. &c. Add. Thucyd. I. 8. 10. *Bern.*

§ 5 *Pecunia commercium de piratica mutuatur*] Hoc mihi quidem admodum suspectum. Nam commercium esse pecunie alibi non recorder me legere. Potius existimo Just. scripsisse atque distinxisse ista hoc modo: *longa obsidionis mora exhaustus pecunia commercium de piratica mutuatur*. Est autem 'mutuari commercium de piratica,' ope piraticæ efficere, ut quis exercere commercia possit. Convenit, quod mox dicitur, merces navium 170. captarum distraxisse, atque sic exercuisse commercia. *Schef.*

§ 7 *Tereretur*] Leg. cum Junt. *teneretur*, h. e. detineretur, occuparetur. Superius III. 4. 'Itaque cum contra præsumptionem suam annis decem in obsidione urbis tenerentur:' et II. 5. 'Quippe conjuges eorum longa expectatione virorum fessæ, nec jam teneri bello, sed deletos ratæ.' Cic. xv. Fam. 1. 'Septimum jam diem Corcyræ tenebamur.' *Græc.*

Ne unius urbis oppugnatione tantus exercitus teneretur] Bong. et enim secutus Bernecc. maluerit *tereretur*. Sed magis placet quod antiquiores edd. et

inter has, ut Græv. testatur, Junt. habent *teneretur*: idque est pro, detineretur. Sup. II. 5. 2. similiter scripsit 'teneri bello,' et III. 4. 3. 'annis decem in obsidione urbis teneri.' Vorst. *Teneretur*, ex antiquioribus et Junt. probante Voratio restituit Græv. Schef. Angli, ne in u. u. e. t. e. *teneretur*. Recte se habere puto verbum *teneretur*, licet *tereretur* habeat ed. Berneccheriana quoque, eamque secutus sit Vorst. in Ind. Noster sup. III. 4. 'Cum contra præsumptionem suam annis decem obsidione urbis tenerentur.' Sane non perpetuum est, ut teratur qui obsessam habet, nunquam vero non tenetur. *Id.*

[*Multas Chersonensium urbes*] Ms. *Chersonensi*. Leg. *Chersonesi*: aut cum Junt. *Cherronesi*. Græv. Malim legere *Chersonesi*: quoniam unus Ms. quem Bong. vidit, *Cherronnensi*; et vetus typis expressus Junt. ut Græv. testatur, prorsus recte *Cherronesi* habet. *Vor.*

[§ 8 *Alexandrum, decem et octo*] 16. annos natum fuisse Alexandrum, cum Byzantium oppugnaret Philippus, scribit Plut. in Alexandro c. 14. *Bong.*

[*Ut sub, &c.*] Saxo IV. p. 61. 26. 'Qui tirocinii rudimenta bellorum auspiciis ornari contendant.'

[*Rudimenta deponeret*] Ita VII. 5. 3. *Bern.* Liv. XXXI. 11. 'Et eum ipsum rudimentum adolescentiæ bello accessentem Romanos posuisse:' et Quintil. Decl. III. 'Ut sub te ponere rudimenta militiæ contingeret.' *Gron.*

CAP. II. [§ 1 *Atheas*] Ita e. *Mss.* unus, et Oros. Ms. III. 13. et Frontin. II. 4. 20. Ceteri partim *Metheas*, partim *Matheas*, vitio librariorum, qui literam *m* ex vocis 'Scytharum' extremo addiderunt. Straboni VII. est 'Αρίας, et Plut. in Apoph. c. 18. et de Fort. Alexandri Orat. II. 2. *Bong.* Et rursus in Commentat. Non posse suaviter vivi sec. Epicur. c. 29. ubi

refertur, illum Scytharum regem jussasse, hinnitum equi cantu præstantissimi tibicinis Ismenie sibi iucundiores videri. *Bern.*

[*Istriorum*] Quos *Μελiores ἀριστεροι* fuisse testatur Herod. II. 33. Et *Ἰστριῶν πόλιν* memorat Dion XXXVIII. p. 64. Aliis etiam 'Istropolitani' dicuntur. *Gron.*

[§ 2 *Rex decedens*] Vett. *rex recedens*. Vnlg. lect. et seqq. comprobant, et Oros. III. 13. sequitur. 'Istriorum rege mortuo,' inquit, &c. *Bong.*

[§ 4 *Meliores*] H. e. fortiores. Horat. I. Od. 15. 'Tydides melior patre.' Lucan. I. 128. Sall. H. I. 3. 31. 'Fortuna meliores sequitur.' Et Ju. 92. 10. 'Optimus quisque cadere, aut sauciari.' Græci eod. modo sum *ἀγαθὸς* et *ἀριστερος* usurpant. *Bern.*

[§ 5 *Ne inopia decerere bellum*] Ita V. 2. 10. et VI. 2. 14. *Id.*

[§ 6 *Ne sumptum quidem via, non modo officii pretia, dederit*] Pro, non modo officii pretia, sed ne sumptum quidem viæ dederit. Deinde *non modo officii pretia* est pro, non modo non officii pretia. Ita enim unum 'non' omittitur, si 'ne quidem' sequatur. Cujus rei duo quoque alia exempla in hoc Auctore sunt. Vid. sup. II. 1. 6. et inf. XI. 8. 4. Denique *pretia* pro mercede est. *Vorst.* Junt. *non modo off. præmia ded.* quod incautior arriperet facile. Sed *pretium* ejusd. notio- nis est nonnunquam. Phædr. I. 8. 'Qui pretium meriti ab improbis considerat, Bis peccat.' Flor. IV. 11. 'Hæc mulier Ægyptia ab ebrio Imperatore pretium libidinum Romanum imperium petit.' *Id.* I. 1. 'Pulla pretium rem, quam gerebant in sinistris, petierat.' *Græv.*

[*Non modo*] Pro, non modo non. Vid. Notam ad II. 1. 6. *Bern.*

[§ 7 *Causatus*] Saxo II. p. 38. 20. 'Fortunam quoque causabatur:' III. p. 42. 49. 'Occultantis se regis inertiam causantur:' XIV. p. 272. 41.

'Competentium alimentorum causa-
batur inopiam.'

Alimentis exhibent 'Exhibere' est,
alere, et alimenta præstare. Inf. xi.
10. 9. et xxii. 1. 3. L. 1. § 1. D. de
Offic. Præf. Urb. L. 36. de Negot.
Gest. L. 5. de Liber. agnosc. Bong.
Vid. Giphani. Obs. p. 87. f. Bernec.
Antiquiores quæd. edd. habent *ali-
menta*. Sed Bong. edidit *alimentis*:
cumque Bernecc. est secutus. Et
credo Bong. in plurimis quos vidit
codd. Mss. ita reperisse. Sane et
Giphani. in Obs. L. L. libros Mss. ita
habere confirmat. Easet autem 'ex-
hibere' ita pro, sustentare, alere,
tolerare. Quæ significatio sane xi.
10. 9. et xxii. 1. 3. observatur in
phrasî 'vitam exhibere.' Reperitur
quoque in antiquorum Jctorum ver-
bis, quæ in Digeatis sunt asservata.
Ut in verbis Ulpiani 25. 3. 'Siquis a
liberis ali desideret, vel si liberi, ut a
parente exhibeantur,' i. e. alantur.
Cujus generis ibid. et plura videas.
Uusus ita vocabulo et Cyprian. ut Gi-
phan. in L. L. monuit. *Vor.*

§ 9 *Non opibus censeri*] Des. He-
raldus ad Martialis. 1. 62. notat 'cen-
seri' heic non vulgata sed elegantiori
significatione accipi. Censebantur
Romani ope sua, ut ait ille, quibus fa-
cultates suppetebant: quibus contra
nihil præter paupertatem inerat, ca-
pite censebantur. Unde vox ad alia
transfertur: ut Val. M. v. 3. 'Aris-
tides, quo totius Græciæ justitia cen-
setur.' L. 1. D. de Just. et Jur. 'Vi-
demus cetera quoque animalia istius
juris peritiam censeri.' Pulchre Sen.
Benef. vii. 8. 'Quum animum sapi-
entis intuemur potentem omnium et
per universa dimissum, omnia illius
esse dicimus: quum ad hoc jus quo-
tidianum, si ita res tulerit, capite cen-
sebitur:' h. e. Sapiens ille, secundum
philosophos, rerum omnium dominus,
si jus commune respiciamus, nihil in
censum f. præter caput adferet, et
inter proletarios censebitur. Errant,

qui hunc l. aliter exponunt. Add.
Tac. Ag. 45. 2. Nostr. xi. 11. 8. *Ber.*
Plaut. Captiv. Prol. 15. 'Vos qui pot-
estis ope vestra censerier:' et Plin.
xxxvi. N. H. 5. 'Non vitibus tan-
tum censeri Chium, sed operibus An-
thermi filiorum:' et Min. Fel. in Oc-
tavo 37. 'Nos igitur qui moribus et
pudore censemur,' &c. Gron. Saxo
vii. p. 123. 14. 'Virtutum, non rerum,
æstimatione censeri.'

§ 10 *Derisus*] Angl. *irrisus*, quod
puto esse glossatoris. Vid. Phædr.
passim. *Schef.*

§ 12 *Non modo ut, &c.*] Pro, non
modo positum iri, verum etiam invi-
olatam mansuram. Sic sup. v. 3. 3.
'Sperans ut dux belli legeretur:' ad
quem l. id genus plura notavimus.
Vor.

§ 14 *Cum virtute et numero præsta-
rent Scythæ*] Bech. ed. habet v. et ani-
mo p. Quod idem retinuerat et Bong.
Sed Bernecc. cum sciret in uno eo-
rum Mss. quos Bong. vidit, esse nu-
mero animo præstatum, et nonnullos
quoque typis expressos habere nume-
ro, idem hoc resumend. putavit. *Id.*

Antu Philippi] Qui *ῥωσώπυρος, vete-
rator*, ex eo dictus a Demosth. Olynth.
1. pr. *Bern.*

§ 15 *Fides inopia Scythica*] Prop-
ter quam 'Abil' dicti Scythæ. *Blos*
enim ut vitam, ita victum facultates-
que, significat. *Idem.* Ergo ante Phi-
lippi ætatem Scythis non creditum,
quando inopes se ferebant? At ego
vix opinor tam diu hanc eorum la-
tere alios conditionem potuisse, in
tam diuturna eorum claritate. Et
diversum vel ex Herod. potest con-
stare. In Ms. pro *Scythica* legitur
Athea. Suspicio scripsisse Just. *Eo*
p. f. i. *Athea* f. *Schef.* *Fides* hic
notat indicium vel argumentum, ut
xxiv. 4. 4. 'Cui [Herculi] ea res vir-
tutis admirationem et immortalitatis
fidem dedit.' Liv. 1. 15. 'Quorum
nihil absonum fidei diviniæ originis
divinitatisque post mortem creditis

fuit.' VII. 13. 'Pars maxima captivorum; ex Latinis atque Hernicis fuit: nec hominum de plebe, ut credi posset mercede militasse, sed principes quidam juventutis inventi: manifesta fides publica ope Volscos hostes adjutos.' XLII. 45. 'Ut crimina delata ab Eumene fide rerum refellerent.' Tac. IV. H. 85. 'Præcipua victoriæ fides dux hostium Valentinus.' Saxo VII. p. 141. 13. 'Ad vulgandam victoriæ suæ fidem ipsa latronum cadavera patibulis ingesta latius inspectanda constituit.' Eodemque sensu πίστις usurpant Græci. Soph. El. 993. Τὸ δ' ἔλεον Βούσα πίστις; D. Luc. Act. Ap. XVII. 31. Πίστις πέρσχει τῶν πάντων. Vetus Interp. Fidem præbens omnibus. Jos. B. Jud. I. 20. 'Ἐπὶ τοῖς τοῖς καὶ ἑδούλους ἐπὶ τοῖς ἐλθόντων συνθήκῃ, ἡ τελευταία πίστις τῇ Ἀντιπάτρει βασιλευμένῃ.

§ 16 *Equorum*] His enim uti per bella Scythiæ malant, quoniam urinam cursu non impedito reddant. Plin. VIII. 43. 25. Bern. Atqui in procreanda sobole major via putatur maris, quam femine, unde hodieque ap. Turcas generosorum equorum originem ex solis maribus demonstrant. Itaque ignoro annon rectius legatur *equorum*, cum præsertim 'facere genus' equi dicantur accommodate propriæque magis quam equæ. Schef.

Ad genus faciendum] Γενεῖς χέρον, (h. e. genituræ fetusque suscipiendi gratia) ut eat in L. 52. § 20. D. de Furtis. Bern.

CAP. III. § 4 *Bellum Atheniensibus*] Anno 23. Diod. Junxerunt se Atheniensibus Theban, Demosthenis eloquentia persuasi. Diod. XVI. 86. Plut. in Demosth. c. 25. Gemistus II. Bong.

§ 5 *Ne victis Atheniensibus bellum, veluti vicinum incendium, ad se transiret*] Sic rescripti cum Oxonn. ex libro Britann. Vulgata est ineptissima. Grav.

Ne, victis Atheniensibus, veluti vicinum incendium belli ad se, transiret]

Cod. aliquis Ms. τὸ belli non habet. Mihi videtur abesse non posse; sed mutatum tamen in bellum. Ut sensus ait: Ne bellum, veluti vicinum incendium, ad se transiret. Ipsum bellum utique ab aliquibus ad aliquos transire, veluti vicinum incendium, potest. Si legeretur incendium belli, ipsa comparatio non satis concinna videtur; cum, quid quomodo transiturum fuerit, non satis intelligi possit. Simile est quod XIV. 10. 6. legitur: 'Quorum excidio veluti vicino incendio terribi Spartani.' Τὸ 'victis Atheniensibus,' pro, si Athenienses victi essent, simile est his quæ ad VIII. 2. 1. notavimus. Ver. Illud belli abest in quibusd. Et f. potest abesse, si verba 'ad se transiret' intelligamus de Philippo, qui incendio et igni, omnia vastanti, comparatur, non ineleganter, ut opinor. Quanquam et si servetur, locutio non videatur inconcinna: metuebant, inquit, ne incendium belli, h. e. fax, flamma belli ad se transiret, veluti vicinum, h. e. velut quod incendium vicinum esset, tantum quod vicinum esset. Nam 'veluti' hic est idem atque, tantum, quippe, neque comparationis notam continet. Schef. Angl. *Atheniensibus bellum*, v. v. i. ad se. Lect. elegantissima. Lect. vulgaris incommoda et mutila. Quid enim? transit ad eos incendium belli, velut vicinum. Potest quidem illud 'veluti' explicari per, tanquam a. quia. Verum magis est, ut credamus indicare similitudinem et referri non ad 'vicinam,' sed 'incendium,' quia optimi scriptores bellum comparare solent cum incendio. Ipse Noster XIV. 6. 'Quorum excidio, veluti vicino incendio, terribi Spartani.' Locus huic simillimus. Id.

§ 6 *Legationibus, &c.*] Saxo XIV. p. 268. 43. 'Nec minus Absalon et Roskildenses leg. curiam fatigant.' XVI. p. 374. 25. 'Dubitis Absalonem

leg. fatigant.'

Communem hostem] Thucyd. vi. 6. 12. et 13. 'Belli pericula cum vicinis communia nobis sunt: et pro certo habendum est, si nos vicini negligant, extemplo, postquam nos conflagraverimus, ad eos id incendium trajecturum.' Tac. Ag. c. 20. 'Commune periculum concordia propulsandum.' Bern. Saxo xiv. p. 268. 28. 'Publicum ruborem communibus armis commovendum existimans.'

§ 8 *Atheniensibus, &c.*] Saxo xiv. p. 266. 1. 'Waldemarum Suenoni se jungit:' et p. 277. 45. 'Ex Suenonis militia complures Waldemaro se jungunt.'

§ 9 *Prælio commisso*] Ad Chæroneam, quo victor Philippus *κατόρθωσις* *ἑλάνθης κίππος*. Præter Diod. xvi. 87. et Plat. in Alex. c. 14. ac Gemist. vid. Strab. ix. Paus. Achaicis et Boeoticis. Elian. V. H. vi. 1. *Bongars*. Hac clade cognita, Isocrates inedia quadridui se ipse necavit, cum Athenas quartum ab hoste occupatas adipiscere se posse negaret. Plat. in Vit. Rhet. Bern.

Bellis indurata virtute] Ita de ead. pugna Frontin. ii. 1. 9. Noster vi. 4. 18. et vii. 2. 6. Flor. ii. 3. 5. *Id.*

§ 10 *Adversis vulneribus*] Sall. Cat. 61. 3. Lucan. vi. 132. Tac. H. iii. 84. 7. Sil. v. 689. *Id.*

§ 11 *Hic dies, &c.*] Elegans hic est loquendi modus, quo 'dies' usurpatur pro re, quam illo die facta est: nec aliter loqui solet Cic. ut i. ad Att. 14. 'Hic dies me valde Crasso adjunxit.' Et x. Fam. 28. 'Hic dies, meaue contentio, atque actio spem primum populo Romano attulit libertatis recuperandæ:' et Tac. xii. A. 34. 'Enimvero Caractacus huc illuc volitans, illum diem, illam aciem, testabatur.' Gron.

CAP. IV. § 1 *Disimulata letitia*] Leg. Elian. V. H. viii. 15. *Bongars*. Sic Epaminondas, Leuctrica victoria petitas, postridie processit squalidus

et humilis; quod diceret, castigare se immoderatum ex victoria gaudium. Plut. Apoph. c. 97. qui nec dissimilia de Annibale in Vita Marcelli c. 58. refert. Præcipit hanc moderationem Onosander Strateg. cap. ult. Bern.

Denique] Τοῦ 'Denique' usus non vulgaris: ut idem sit quod, breviter. Vid. Ind. in Nep. Flor. Curt. Ver.

Non coronas aut unguenta summi] Ita disertim habent Mss. nostri, sique indubie legendum: quod enim in quibusd. est, non coronam suam aut u. s. fugit illos ratio, estque ea interpolatio boni patris alicujus, qui hoc solum videbat, dici hæc de rege. Cæterum coronas eas dicit, quas non tantum capiti inter vina Veit. imponebant, sed bibebant etiam, ut locuples testis mihi Plinius, cujus sunt hæc ex N. H. xxi. 3. 'Et apud Græcos quidem,' inquit, 'de coronis privatim scripsere Mnætheus atque Callimachus medicus, quæ nocerent capiti, quoniam et in hoc est aliqua valetudinis portio, in potu atque hilaritate præcipue odorum vi surripente fallaciter, accelerata Cleopatras solertia. Namque apparatus belli Actiaci gratificationem ipsius reginæ Antonio timente, nec nisi prægustatos cibos sumente, fertur pavore ejus insisse, extremis coronæ floribus veneno illitis, ipsaque capiti imposita, mox precedente hilaritate invitavit Antonium, ut coronas biberent. Quis ita timeret insidias? Ergo concepta in scyphum incipienti haurire opposita manu, En ego sum, inquit ille, care Antoni, quam tu nova prægustantium diligentia caves: adeo mihi, si possim sine te vivere, occasio aut ratio deest. Inde eductum custodia bibere jussit, illico eo expirante.' Med.

Coronas] Convivales intellige, de quibus Car. Paschal. Coron. ii. 3. et passim. Nam quod in Mss. quibusd. extat, coronam suam, hæc dubie a manu interpolatoris est, qui veteris

ritus ignarus hoc solum videbat, ista de rege dici. *Berneccer*. Nimirum convivia Vett. coronati celebrabant, ut ex *Plant.* *Horat.* aliisque notum. *Vor.*

§ 2 *Sed nec regem, &c.*] *Ista* *Sosthenes* inf. xxiv. 5. 14. Factum id invidiæ minuendæ causa. Quo fine etiam *Imp. Augustus*, 'non regno, neque dictatura, sed principis nomine, constituit *Rempub.*' *Tac. A.* i. 9. 12. Et *Imp. Fredericus I.* teste *Gunthero*; 'Verba remittebat cartis odiosa superbis.' *Bern.*

§ 3 *Tacitam lætitiā*] *Ms. tantam*, quod præfero. Illud *tacitam* non est aptum, quia *tacitæ lætitiæ* non est moderatio, quoniam per id, quod *tacita* est, jam est moderata. *Schef.*

§ 4 *Bello consumptorum*] *H. e. prælio*: sic *ii. 12. 28.* 'Inter primos duces bellum acerrime ciebat.' Qui tamen accuratius loquuntur, ista distinguunt. *Liv. ix. 18. 8.* 'Populus Romanus etsi nullo bello, multis tamen præliis, victus.' Et cap. 19. 10. 'Unde prælio victus *Alexander* bello victus esset.' Et *xxx. 35. 8.* 'Non prælio modo, sed bello, victus *Annibal.*' *Tac. A.* ii. 88. 5. 'Arminius præliis ambiguus, bello non victus.' *Cart. iv. 14. 26.* 'Bello vicerimus, si vicinus prælio.' *Bern.*

Corpora sepultura reddidit] *In Ms. legitur corpus, unde verosimile Just. scripsisse bello consumptorum corporum sepulturam dedit.* Sane de Atheniensibus est sermo, quid nimirum concesserit ipsis, et in verbis præced. proxime, et proxime seqq. At verba reddere corpora sepultura, sicut nunc leguntur, de *Philippo* sunt accipiendi; quod non convenit. *Schef.*

Bello consumptorum corpora reliquiasque funerum] *Corpus et reliquias* conjunxit ita et alibi. Ut *xii. 15. 15.* 'Corpus regio more sepeliri, et reliquias ejus majorum tumulis inferri, jussit.' Item *ix. 7. 11.* 'Refixum corpus interfectoris super reliquias

mariti cremavit.' *Vor.*

§ 6 *Porro*] *F. vero*, ut sit antithesis *Athen.* Vid. tamen *xiv. 3. 7.* et *xliv. 4. 22. Bern.*

Sepulturam vendidit] *Emendandus est Oros. iii. 14. ex Ms.* 'Mortuorum mortes, venditiones captivitatesque vivorum, unius regis fraus, ferocia, dominatus, agitavit.' a *Ma.* abest vox *mortes*: mortuorum venditionem hanc intelligit. *Bongars.* Vide sis adagium *Erasmi*, 'A mortuo tributum exigere.' *Bern.*

§ 7 *In exilium redegit*] *Dicend.* est in *ex. egit*; nemo enim in exilium redigi dicitur, nisi qui prius exsul fuerit, et inde ultro ante tempus reversus sit. *Faber.* Angl. *egit*, quod est glossatoris, qui notabat compositum usurpatum pro simplici. *Schef.* Sed recte Angli ex cod. suo rescripserunt *egit*; rationem reddidit *Faber.* *Græv.*

§ 8 *Pulso, &c.*] *Oros. et Frec.* 'Pulso dudum [deinde] *Frec.*] a civibus per inj. rest.'

§ 9 *Quod se*] *Pro se* mallem scribere *ipse.* *Fab.*

§ 10 *Quoniam rebus nequeunt ulcisci, &c.*] *Melius Junt. quam r. n. n. Græv.* Quod dicam, scio a multis minus probatum iri, sed mihi *JCti* favebunt; hoc igitur aio, verbum illud *ulcisci* non posse hic l. sum tueri; dicend. enim fuerat vindicare; quod quid valeat, nulli melius dicere possunt quam *Juris interpp.* Itaque meam ut sententiam aperiam, sic lego: *et quem rebus nequeunt, verbis us. lib.* ita ut verbum bis sumatur, quod, puto, elegantius est non vulgaris. *Faber.* Notarum Anglicarum Auctor docet *Fabrum* hic delere vocem *ulcisci*, quod valde placet. *Schef.* Assentior et ipse *Fabro*, quippe cui ad hanc emendationem prævit ed. *Juntinæ* scriptura, quæ pro *quoniam* exaratum habet *quam.* *Græv.*

CAP. v. § 8 Et regem et leges c.] *Malo, ut est in nostris scriptis Codd.*

et legem et regem cont. nescio enim quomodo concinnior ea lect. videtur: et dixit supr. proxime: 'Ibi pacis legem universæ Græciæ pro meritis singularum civitatum statuit.' *Modius*. Bong. et regem et leges. Prætolli quod et vett. edd. habent, et in snis Mss. extare confirmat Modius: cum sit nescio quomodo concinnior ea lectio, dixeritque n. 2. 'pacis legem,' non leges. Bern.

Quæ non ipsis civitatibus conveniret] H. e. de qua non inter ipsas civitates conveniret. Richardus enim aliter hæc accipere videtur; unde mox pro victore legit pro a victore: non bene. *Idem*. Cic. pro Cluent. 43. 'Judex qui inter adversarios convenisset.' Liv. 1. 24. 'Tempus et locus convenit.' Id. xxiii. 9. 'Septunces auri in singulos pretium convenit.' Inf. xxx. 3. 10. 'Pax in Macedonia non conveniebat.' Gron.

§ 4 *Auxilia*, &c.] xvi. 3. 9. 'Cum rerum potirentur Athenienses, victisque Persis Græciæ et Asiæ tributum in tutelam classis descripsissent.' Liv. xxx. 37. 'Decem millia talentum argenti descripta pensionibus æquis in annos quinquaginta solverent.'

Duce illo] Erat enim declaratus *στρατηγὸς ἀντιπατριπ* τῆς Ἑλλάδος, Diod. xvi. 90. G. Gemist. ii. Bong.

§ 6 *Summa auxiliorum*] Filius Alexander cum multo paucioribus ad subvertendum imperium Persicum eat profectus: inf. xi. 6. 2. Bern.

§ 7 *Barbaries*] Quid hoc ad exercitus? In Ms. legitur nunc barbaries, nunc barbarorum, nunc barbarium. Unde suspicor, hoc glossatoris esse, non Justin. *Confinis* autem scribit antiquæ pro, confines, cum præsertim *confinis* etiam in Ms. reperiatur. *Schef.* *Confinis domitarum gentium barbaries* sunt copiæ ex vicinis barbaris gentibus, quas subegerat, conscriptæ. Hæc vox non est repudianda omnino. Gron.

§ 8 *Amyntam*] Ejus Gemistus nul-

lam mentionem facit, neque Diod. De Philippi morte vid. Diod. Cic. de Fato. *Ælian.* V. H. iii. ext. Val. M. 1. Ext. f. et Plut. Alex. et Paus. Arcad. Bong.

§ 9 *Cujus sororem*] Attalum Cleopatrarum *θεῖον*, i. e. ayunculum aut patruum vocat Plut. Alex. c. 15. Diod. xvi. 94. et Gemist. *ἀδελφεοῦν*, i. e. ἀδελφοῦ υἱόν, pro quo f. Just. ant Trog. ap. Græcum Auctorem legerat ἀδελφόν. *Idem*. Nomen ei Cleopatrarum, ut ex ix. 7. 2. et 12. apparet. Quam, sublato Philippo, suspensio vitam finire coëgit Olympias. Ante hanc Philippus etiam alias superinduxerat, et inter ceteras quidem Medam, Thraciæ regis filiam, ut ex Athenæi lib. xiii. constat. Vor.

Nuper expulsa, &c.] Ead. Cæsari uxoris repudiata causa; quod diceret, 'suos tam suspicione, quam crimine, carere oportere.' Suet. c. 74. 'Multis illustribus dedecori fuit, aut inconsultis uxor assumpta, aut retenta patientius: ita foris claros domestica destruebat infamia: et ne maximi cives haberentur, hoc efficebat, quod mariti minores erant.' Plin. Paneg. c. 43. *Bernegger*. Jam ante repudiarat Olympiada, superinducta Meda, Cithææ, Thraciæ regis, filia. Postrema autem e 7. Philippi conjugibus fuit hæc Cleopatra, Attali soror. Vid. Athenæum xiii. Voss.

In matrimonium receperat] Antiquiores edd. *acceperat*. Sed 'recipere in matrimonium' et x. 2. 2. et alibi dixit. *Vorst.* *Acceperat* exstat quoque in Junt. Gron.

CAP. VI. § 1 *Nuptias Cleopatra filia*] Cleopatram suscepit Philippus ex Olympiade; eamque Olympiada fratri Alexandro, quem, cum satis eo abusus esset, expulso Arryba, regem Epiri fecerat, in matrimonium collocavit. Vor.

§ 2 *Collocantis filiam*] Cic. ii. Off. 20. 'Utrum bono viro pauperi, an minus probato diviti, filiam colloca-

ret.' et Lucas Evang. xx. 34. *Οὐ πολὺ αὐτὸν τοῦτον γαμοῦσι, καὶ ἀργαλισκοῦται.* Hanc Philippi tragœdiam ex Clitomache refert quoque Stobæus Serm. CCLXVIII. p. 814. Gron.

§ 3 *Ad quorum spectaculum Philippus*] Angl. *sp.* cum Ph. Docet hæc varietas vocem *Philippus* insertam hic esse ex glossa. Ita enim alii ante, alii post conjunctionem posuere, incerti sc. ubi esset collocanda. Sane *Philippus* hic et mox ingratis repetitur. *Schef.* Junt. *ad q. sp. Ph. sine.* Græv.

§ 4 *Pausanias*] De Philippi morte vid. Arist. v. Polit. 10. Diod. xxi. (qui nonnihil a Nostro variat) Cic. de Fato 8. *Ælian.* V. H. iii. ext. Val. M. l. 8. Plut. Alex. c. 17. et Paus. Arcad. *Bongers.* Jos. xi. Ant. Jud. 8. *Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ Φίλιππος δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἐν Αἰγαίᾳς* [Ms. Busbeq. *Αἰγαίς*] *ὅτε Πανσάνιον τοῦ Κεραινοῦ, ἐκ δὲ τῶν Ὁρεσίων γένους, δολοφονοῦν ἐπέταξε.* Nep. de Regg. 2. 'Philippus *Ægis* a Pausania, cum spectatum ludos iret, juxta theatrum occisus est.'

Diemque, &c.] Tac. xvi. A. 13. 'Tot facinoribus sædum annum tempestatibus et morbis insignivere.'

§ 5 *Hic Pausanias*] Angli non habent *Paus.* rectiss. Nam et hoc ex glossa. *Schef.*

Cujus] An legend. cui? Gron.

§ 6 *Perductum*] Ms. *productum*: verbum ad rem accommodatissimum: constat ex Plant. et Petron. *Bongers.* Imo vero ego *perductum* longe esse accommodatius contendo; hinc enim 'perductores,' *προσάγωγαις*, qui hoc differant a lenonibus, quod 'lenones' sunt scortorum, 'perductores' etiam invitarum personarum, ut tradit Asconius in illud Cic. Verr. i. 12. 'Lenonum, perductorum:' in quo lepide luit Plautus Most. iii. 2. 167.: nam, cum senex senem inspecturientem ædes suas interrogasset: 'Vin' qui perductet? respondet alter: 'Erra-

bo potius quam perductet quispiam.' *Medius.* Add. Torrent. ad Suet. Vespas. 22. Pithæi Adv. ii. 17. *Bern.*

Conviviarum libidini, velut scortorum vile subjeoeratur] Paulo nasutior viderit, hanc esse deformatam lect. In omnibus fere scriptis codd. legebatur *verum scortorum jure.* Unde ego veram lect. expiscatus sum: *conv. libidini ebrium scortorum jure subf.* Scortorum jure, h. e. more. Flor. i. 17. de Fabio Max. 'Captis superioribus jugis, in subjectis suo jure detonavit.' Iterum iii. 17. 'Peculabantur suo jure remp.' Hanc lect. confirmat Diod. *Ἀτταλος, εἰς ἀν τὸν ἐξ ἐλλῆς καὶ πολλὸν δυναμένον παρὰ τῇ βασιλεῖ, ἐκάλεισεν ἐπὶ δεῖπνον τὸν Πανσάνιον, καὶ, πολλὴν ἐπιφορῆσας ἑστραπὸν, παρέδωκεν αὐτῷ τὸ σῶμα τοῖς ὁρεοκόμοις, εἰς ἔβρον καὶ παρουσίαν θηραυκῆν.* Voss.

Æquales] Antiquiores edd. *cosq.* quomodo xxxvii. 4. 1. Bong. et Bernecc. edidere. Sed *eq.* elegantius est: itaque rursus in l. altero ipsæ illæ antiquiores edd. habent. *Vor.*

§ 7 *Hanc rem, &c.*] Saresb. viii. 6. p. 345. 'Pausanias cum Hermoclea percunctatus esset quonam modo subito clarus posset evadere, atque is respondisset, 'si occidisset aliquem virum illustrem, futurum ut in gloriam ejus id ipsum redundaret,' continuo Philippum interemit; et quidem quod petierat assecutus est. Nam et se parricidio notum posteris tradidit, et celebri supplicio patibuli, cui affixus est, corona aurea, quam Myrtalis, quæ et Olympias dicta est, capiti ejus pendentis imposuit, nullum dante solatium. In vindictam tamen pudicitie per injuriam prostitutæ, Philippo non puniente sed deridente injuriam, potest, auctore Trogo, aliquatenus sacrilegii crimen excusari.' Priora descripsit ex Val. M. viii. 14. ext. 4. ap. quem legitur 'perconctatus:' et 'ut gloria ejus ad ipsum redundaret:' et 'tam enim se

parricidio, quam Philippus virtute, notum posteris reddidit.

§ 8 Cum variis frustrationibus differretur] H. e. in aliud tempus rejiceretur. Ita Plin. Paneg. c. 26. 'Insantes ignari quid rogassent, donec plane scirent, differebantur.' *Will hat sie heißen warten. Bernegger.* Sup. viii. 3. 8. inverso vocum ordine, 'Frustratus variis dilationibus.' Notand. autem quod non tantum res, sed et personæ, 'differri' dicuntur. *Vor.*

Honoratum] Sup. ix. 5. 8. *Bern.*

Ducatus] Utitur Auctor hac voce ii. 15. 14. et xxx. 2. 5. Suet. Tib. 19. 2. et Ner. 35. 13. Utitur et Suetonio antiquior Curtius, et in Gloss. veteri 'Ducatus' est *hyponoria*. *Bongars.* Add. Liv. Epit. xvi. et cxiii. Alio fere sensu Flor. iii. 21. 2. 'Ducatum sceleris præbuisse.' *Bern.*

Iram in ipsum] Simile infortunium ex causa non dissimili Phalaris parum absuit quin incurreret: de quo insigniter bene *Ælian.* ii. V. H. 4. *Lycargi* dictum est in Orat. cont. *Leocrat.* 'Delicta tantisper, dum judicata fuerint, apud auctores a nos manent: simulatque sententia ac judicium de iis factum fuit, apud eos manent, qui ipsa jure non ulciscuntur ac vindicant.' *Id.*

CAP. VII. § 1 *Immissum ab Olympiade*] Sic et xxvi. 3. 6. in subessorum alieni matrimonii percussores immissi. Ea vis nimirum est mulieris zelotypiæ: quam furori leonino recte comparat *Ov. de Arte* ii. 373. Et instar miraculi sunt habenda, quæ *Plut. Virt. Mul.* c. 42. de *Stratonica*: *Val. M.* vi. 7. de *Africani* prioris uxore *Æmilla*: *Suet. Ang.* 71. 3. de *Augusti Livia*: *Saxo lib. xii.* de *Eri-ci* ii. *Danorum* regis *Botilda*, maritorum extraneos amores juvantibus, tantum abest ut impediuntibus, memorant. *Id.*

Nec ipsum Alexandrum] Mss. mei non agnoscunt *rd Alex.* et videtur

posse abesse citra sententia interimentum. *Mod.*

§ 3 *Regni, &c.*] *Saxo* i. init. 'Regni æmulos ratus, quos dignitate pares habuerat.'

Ex noverca, &c.] Hinc usque ad verba *preparatos habuit* absunt ab opt. libris: habentur tamen in uno *Cujacii* codice, neque videntur rejicienda. Ad ea vid. *Plut. Alex. Bongars.* Ead. quoque absunt a *Cod. i. Voss. Gronov.* [Et uacuis includuntur in *Ed. Bong.*] Ex *Cleopatra* puta, *Attali*, cum quo in convivio *Alexandrum* jurgasse mox addit, *sore.* *Vor.*

Actum] *Iid.* Mss. mei *fact.* quod præ vulgato placet. Sane etiam *Bong.* in Ms. *factam* pro *actum* se reperisse fatetur, quo magis confirmatur etiam nostrum illud. *Modius.* Rectius est *factum.* *Sebis.* *Cod.* aliquis Ms. *factam.* Und. legend. videtur *factum.* *Vor.*

Cum Attalo] *Plut. Alex.* c. 15. refert *Alexandrum* in ista contentione *scyphum* in *Attalum* coniecisse. *Bern.*

§ 6 *Precibusque*] Mallem illud que vel delere, cum præcedat proxime, vel mutare in *quoque.* *Schef.*

§ 7 *Subornabat*] Hic l. mihi valde suspectus est. Exponunt quidem *subornare* verbum per, instigare; verum an sic boni loquantur auctores, quæro adhuc, nec invenio. Considerent doctiores. *Id.*

§ 8 *Utrique*] Et hic *Junt.* non male *uterque.* *Græv.* *Ed. Junt.* teste *Græv.* *uterque*: id quod *Grævio* et placet. Verum nihil novi vocem pluralis numeri *utrique* de duobus personis singulis usurpari. *Nepos* xx. 2. 2. 'Utrique *Dionysii*,' pro, *uterque Dionysius.* Vid. et *Indd.* in *Nep.* et in *Flor. Vorst.* Nemo hic quicquam movisset, nisi *ed. Junt.* ex præstantiss. codd. expressa, et ex qua tot loca *Justini* pessime habita sunt emendata, lect. elegantiorum objecisset. *Græv.*

§ 10 *Titulo officii*] Inf. xxiii. 2. 8. est 'Exequiarum officium implere.' Tacitus absolute Annal. iii. 32. 'Officio fungi:' zur Reich dienen. Alias officii vox generatim ea significat, quæ cultus, honoris, et studii causa superioribus aut amicis exhibemus. Ejus generis Tertullian. lib. de Idololat. plura simul enumerans, 'Circa officia,' inquit, 'privatarum et communium solennitatum, ut togæ puræ, ut sponsalium, ut nomenclum, nullum putem periculum.' Et post inter officia refert 'deductionem magistratum,' 'candidatorum,' 'funeris:' 'salutationes:' item 'recitationes,' et alia. Bern.

Superstitio Philippi filio] Quippe inquisituro et vindicaturus. Id.

§ 12 *Cleopatram*] Pausaniæ Arcad. non convenit cum hac narratione. Bong.

Filia interfecta] Legend. f. filio interfecto. Certe ex ix. 7. 3. apparet, Philippum ex Cleopatra et filium suscepisse; quem ut regni æmulum Alexander timuerit. Vorst. Mallet Vorst. filio interfecto. Et sane filium cum ipsa interfectum ait et Pausanias, licet in aliis dissentiat. Schef.

Ultionem] Ita quidem ex Mss. edit Bong. Antiquiores edd. ultione. Et perinde sane est: et utraque constructio satis usitata. Vor.

Parricidium] H. e. Philippi cædem. Fr.

§ 13 *Gladium quo rex percussus est*] Percutere pro, occidere, non infrequens. Suet. Calig. 3. 'Hostem cominus sæpe percussit.' Epit. lib. lxxxiii. Livii: 'Ipse se percussit.' Aur. Victor Tarquin. Pr. 'Quod in prælio hostem percussisset.' Inde 'percussores' dicti, qui ad aliquem obtruncandum immittuntur. Vor.

Sub nomine Myrtalis consecravit] Sic et Alexander Phærus, (ut est ap. Plut. in Pelopida c. 53.) tyrannus ille omnium immanissimus, cum avunculum suum Polyphrona peremis-

hastam, qua facinus patraverat, consecratam sacravit, eique ut Deo rem divinam fecit, 'Tychona' appellans, f. quod ictu non fuisset frustratus, παρὰ τὸ τυγχάνειν. Atque hic mos a Græcis ad Romanos transit: Suet. Calig. 24. 10. 'Tres gladios in necem suam præparatos Marti ultori, addito elogio, consecravit.' Id. Auctor Vitell. 10. 8. 'Pugionem, quo se Otho occiderat, in Agrippinensem Coloniæ misit Marti dedicandum.' Dio in Antonino Caracalla sub fin. Καὶ τὸ ξίφος, δι' ὃ τὸν ἀδελφὸν ἀπεκτόνει, ἀναθεῖναι τῷ θεῷ ἐτάχθη. Hinc igitur respexit gravis scriptor Tertullian. dum ait in De Resurrect. Carnis: 'Gladius bene de bello cruentus, et melior homicida, laudem suam consecratione pensabit.' Vid. eruditiss. Lips. ad Tac. xv. A. Not. 160. Medius. Leg. Sub nomine Myrtales consecravit. Hoc enim nomen ante Olympiadi parvula fuit. Nam Μυρτιά prius appellata est Olympias. Voss. Omnino scribend. Myrtales. Unde MTP-TAAH in Inscript. Grut. p. 794. 4. Gron.

§ 14 *Ne facinus ab ea commissum non probaretur*] Ex interpunctione, quam post vocem 'commissum' inserunt edd. pleræque, paucis intellectum hunc l. apparet. Verbum probare huj. obscuritatis causa est, quod Just. pro, convincere, accepit, h. sensu: omnia ita palam egisse, quasi metueret, ne non ab ea commissum appareret. Ceteri probare pro, approbare, intellexerunt. Freinsh. H. e. non convinceretur, inquit Freinsh. Sed et hoc loquendi genus nescio, an occurrat alibi. Et quid? si Just. scripsit proderetur, i. e. divulgaretur, enunciaretur, sed contr. maneret in occulto. Sententia longe aptior toti loco. Schef.

CAP. VIII. § 2. *Genuit, &c.*] Saresb. iv. 12. 'Quis Alexandro major in Græcia? Ei tamen non avus legitur successisse, sed filius saltatricia.'

'Saltatricem' sâcicinam scenicam interpretatur Avus in notis ad Sen. Ep. 121. eamque *Φάλτριν* appellatam fuisse refert Athenæus XIII. 5. p. 578. *Φάλτριν* Arrian. de Rebus gestis post Alex. ap. Phot. cod. xcii. init. 'Ος [*Ἀφῃδαῖος*] ἐκ Φάλτριν τῆς Θεσσαλίας Φάλτριν τῇ Ἀλεξάνδρου πατρὶ ἐγγενήν ηντο.

§ 3 *Partim fato, &c.*] Sic XXXIX. 4. 7. 'Spiritus non fato, sed parricidio, dedit.' Ita Tac. A. II. 71. 2. 'Fato concedere' et 'intercipi' inter se opponit: quorum illud 'sua morte defungi' est Suet. Cms. 89. 1. h. e. ex maturæ communi lege obire. Alio quam noster Auctor sensu Liv. IX. 18. 13. 'suo fato mori' de eo dixit; qui quidem in prælio, proindeque violenta morte, sed sine reipubl. discrimine occumbit. *Bern.*

§ 4 *Fuit rex*] Locum h. adducit Sarrasberiens. Policratici v. 12. et Mss. lectionem comprobant. *Bong. Ms. F. tam r.* Quare credo Just. scripsisse *F. autem r.* Conjunctionem *autem* compendiose *am* scriptam, et mox ex præcedentis vocis fine præfixam illi litteram *t*, errorem peperisse. *Schef.*

Apparibus studiosior] Casu dandi, quomodo et Plant. Mil. III. 1. 205. 'Adulterio studiosus.' Et Amphit. 1. 1. 12. 'Servitus opulento homini,' h. e. quam quis servit opulento. Sall. H. III. 5. 10. 'Facta consultaque Alexandri æmulus.' Casus verbi tribuitur nomini, ut notat Turneb. Adv. xxx. 24. Vid. Vechner. Hellenolex. 141. f. *Berneccer.* *Studiosior* omittit Saresb. v. 12.

§ 7 *Perfidia*] Notat Paus. Arcad. et Plat. Pelopid. *Bong.*

§ 8 *Qui plura promittit*] Plut. in Æmilio c. 11. tradit, Antigoni regem populari joco dictum fuisse 'Dodonem,' (quasi 'Dabonem' dicas) eo quod esset promissor quidem, at non effector, pollicitorum. Sed et ob eand. causam cum Atheniensium

ducis 'Charetis pollicitationes' in proverbium abiire, tum etiam Imp. Pertinax 'Chrestologus,' h. e. verbis munificus, est appellatus, teste Capitolino in ejus Vita cap. 13. Titus tamen a domesticis admonitus, quasi plura polliceretur, quam præstare posset, 'Non oportere,' ait, 'quemquam a sermone Principis tristement discedere.' Suet. Tit. 8. 3. *Bern.*

In seria et jocis] Quod et in artibus Sullæ numerat Sall. Ju. 9. 6. 3. *Id.*

§ 9 *Amicitias utilitate*] Ov. Pont. II. 3. 8. 'Vulgus amicitias utilitate probat.' Addendi Cic. de Amicit. cap. 21. m. Sall. Cat. 10. 5. Noster XXII. 7. 3. *Id.*

Gratiam fingere in odio, instruere inter concordantes odia] Junt. G. f. in o. *in gratia offensam simulare, inst. i. c. o.* Quod non temere spreverim, si Mss. accedat auctoritas. In aliis vetustioribus edd. hæc verba *in gratia offensam simulare* panlo superius post 'insidiosus' leguntur. Ibi vero C. Barth. ad Claudian. ex Ms. legit *Blandus per iram et in gratia.* Græv. Ed. Junt. teste Græv. additum hic habet *in gratia offensam simulare:* id quod huic l. apprimet et quadrat. Habentque id. et Bech. aliæque edd. vett. sed alieno tamen l. i. e. paulo ante, post verba *Blandus pariter.* Vorst.

Concord.] Ap. Saresb. vitiose editum est *cord.*

§ 10 *Eloquentia insignis, &c.*] Demosth. ipse Philippum 'sub sole hominum eloquentissimum' appellat in Orat. de Fals. Legat. et Polyæn. IV. Strategem. non minores eum res oratione quam prælio confecisse scribit, et pluries æstimasse verbis quam armis partas victorias. Harum enim partem sibi vindicare milites existimabat: illas ad suam unius laudem pertinere. Add. Notam ad VI. 5. 5. Plut. Alex. 6. m. 'Sophistarum more facundiam suam ostentasse,' ait. *Bern.*

Eloquentia, et insignis oratio] Angl.

el. insignis, or. acuminis et solertis plena. Longe melius, quam quod vulgatur. *Schef.* Hæc et seqq. longe correctius et plenius ex antiquo cod. iud. Oxonn. ediderunt, nimirum: *Inter hæc el. insignis, or. ac. et sol. pl. ut nec ornatus facilitas, nec facilitati inventio, nec inventionibus doctus ornatus.* Opt. et certiss. Priora *Inter hæc el. insignis, or. ac. et sol. pl.* firmat quoque Junt. Mallet tamen *nec inventioni d. o.* Mox expunxi eod. cod. iubente in his verbis *Itaque vincendi ratio rō Itaque.* Græv.

Inventionum] Saresberiensis, ubi hæc citat, l. e. v. 12. numero singulari, *inventionis*, quod et concinnius videtur; quia aliquot ejusd. numeri voces antecedunt. *Vorst.*

§ 12 *Hic aperte, ille artibus, bella tractabat]* Antiquiores edd. *aperta vi.* Cui consonat quod codd. quidam Mss. quos Bong. vidit et Saresberiensis, habent, *aperta.* *Vorst.* etiam hic ex eod. mallet *aperta vi.* Ego suspicor illud *vi* esse glossam vocis *aperte.* *Schef.* Angl. *Hic aperta vi.* Suspicio Just. scripsisse *Hic vi, ille artibus, b. t.* Hæc enim oppositio idonea, quæ est inter vim et artes. Postea venisse, qui per glossam *aperte* illud *vi* exponeret. Qua transumpta in textum, cum liqueret *aperte vi* non coherere, accessisse correctorem, ac fecisse *aperta vi*, quod in Anglicanam est derivatum. *Idem.* Juntinæ, ut aliæ vetustiores, nec non codd. Britann. et Sarisburiensis: *Hic aperta vi, ille artibus, b. t.* Unde *Schef.* non male colligit Just. scripsisse: *Hic vi, ille artibus, bella tract.* Sed non frustra in tot libris *aperta* legitur. Mihi videtur Justinianus manus esse *Hic aperte et vi, ille artibus, bella tract.* 'Artes' sunt strategemata, quæ 'farta belli' dicuntur. Hinc 'furtiva victoria' xi. 6. est artibus et strategemate parta: cui opponitur, quæ aperte et vi est parta. Plant. Amphit. 'Id vi atque virtute militum victum atque

expugnatum est oppidum.' Seqq. Justinianus verba hæc explicant: cum decipiantur hostes, artibus bellum tractatur, s. ut l. xi. loquitur, 'astu agitur,' cui bello convenire ibid. dicit occulta consilia; cum palam funduntur hostes, aperte et vi bellum geritur. *Græv.*

§ 14 *Hic ubi]* Probo et hic Junt. lect. *huic u.* Græv.

Nec dilatio ultionis nec modus erat] Angl. *non dilationem ult. nec modum adhibere.* Etiam hoc tribuo glossatori. *Schef.*

§ 15 *Patri mos erat etiam de convivio in hostem procurrare]* Angl. *Pater de conv. in h. pr.* Præfero hanc lect. vulgatæ, *Patri mos erat etiam de, &c.* quam puto natam ex eo, quod quis crederet mutilum illud 'procurrere,' et explend. per *mos erat.* Idem. Fædum centonem, quem hic scoli assueverant Justino, resecerunt Oxonn. optimarum membranarum subsidio, quos ego sequor, et merito laudat *Schef.* Sic autem illi: *Pater de convivio in h. pr.* Mox iid. *Alexander in amicos hostium more savire.* Sed quia in seq. periodo habetur 'in amicos regna exercebat,' non est vero simile eand. vocem in tam paucis versibus iterari a scriptore cultissimo. Itaque ab aliorum codd. scriptura hic minime discedend. mihi esse putavi. *Savire* tamen recepi ex Angl. libris cum Oxonn. Græv. Saxo xiv. p. 342. 51. 'Avide in hostem procurrant.'

Periculis, &c.] Hegeapp. ii. 11. 'Nam præ ceteris sese offerre solebat periculis:' v. 12. 'Cum ipse toties pro exercitu periculis offerre se non dubitavisset.'

§ 16 *Amicorum intersector]* Angl. *amicis interfectis.* Videtur hoc rectius respondere præcedenti, 'vulneratum.' Græv.

§ 17 *Cum amicis, &c.]* Est hæc ea species amicitie, quam Aristot. Eth. viii. 7. φίλων καὶ ἀρεσίων appellat, qualis inter imperantem ac subdi-

tum. De his Plin. Paneg. c. 85. 'Cum plurimis amicitiiis fortuna principis indigeat, præcipuum est principis opus amicos parare.' Et Tac. H. iv. 7. 'Nullum majus boni imperii instrumentum, quam boni amici. Non enim exercitus, neque thesauri, præsidia regni sunt, verum amici,' Micipsa Jndice ap. Sall. Ju. 10. 5. Alia regis amicitie exempla sunt, inf. xxx. 1. 3. et xxxiv. 3. 3. Porro de his 'amicis comitibusque' Principum exactissime, ut omnia, Salmas. ad Spartiani Hadrian. cap. 18. Junge Lips. Not. 29. ad vi. A. Taciti. *Ber.*

Volebat] Sebis. vult *volebat*, ut sibi constet antithesis. *Bernegger.* Optime. Philippus consiliariis et ducibus suis multum tribuebat, illorumque consilium et auctoritatem in gerenda republica sæpe sequebatur; Alexander vero solus omnia administrabat, superbeque ac crudeliter in eos, ut Clitum, Parmenionem, Philotam, aliosque, consulebat. *Græv.*

Volebat] Hic sensus Justinus est per oppositionem: Philippus, qui civilis princeps esset, cum amicis potestatem participabat; Alexander contra, qui comitatus Macedonicæ oblitus esset, merus rex erat, durus homo, et qui apologum illum Æsopi de leone nimis studiose legerat. Aliter hunc l. legebat Sebis. vir, ut pluries dixi, ingeniosus; sed explicatio nostra omnem mutationem excludit. Legebat ille *volebat*. Faber. Sebis. legend. putat *volebat*: idque adeo probat

Græv. ut receperit in textum. Nimirum sensus ipse est visus hic esse, quod Philippus non solus, sed una cum amicis, regnare voluerit, et amicos in regni quasi societatem suscepit. Mihi tamen rectius videtur *volebat*, quod in antiquioribus est, et ab ipso Bong. ut in Mss. quoque observatum, retentum est. Vult sane Auctor Philippi et Alexandri morum diversitatem exponere. Cum ergo de Alexandro per affirmationem scribere vellet, 'Hic in amicos regna exercebat,' de Philippo videtur scribere voluisse per negationem, *Regnare ille cum amicis volebat*. Sed observand. 'cum amicis' esse pro, apud amicos; et sensum esse, quod Philippus ap. amicos, i. e. consiliarios suos, regnare noluerit, neque potentiam suam regiam ap. eosd. ostentaverit, aut quemquam eorum interfecerit. Cum pro, apud, usitatiss. Ut 'queri cum aliquo' pro, queri apud aliquem. *Vorst.* *Volebat* Angli quoque probant. *Græv.*

§ 20 *Parcendi victis filio animus et promptior et honestior*] Sich. et Colon. edd. additum habent, *Ille nec sociis abstinebat*: ut adeo hic quoque patri et filio diversa tributa sint. *Vorst.* Junt. *Parcendi victis filio animus et promptior et honestior, ille nec sociis abstinebat*: quod et in Sich. et Colon. ed. legi auctor est *Vorst.* Et sane requirunt hoc patris et filii virtutes et vitia perpetuo sibi collata et opposita. *Græv.*

LIBER X.

CAP. I. § 1 *Artaxerxi*] Qui 'Mnemón' dictus est. Ejus vitam scripsit Plut. quem vid. et Ælianum fin. lib. ix. Justitiæ eum fama floruisse Probus et id. Plut. auctores sunt. *Bon.*

Ex pellicibus] Quorum 360. Artaxerxi tribuit Plut. in ejus Vita cap. 43. Totidem Dario Curt. iii. 3. 36. ipsique Alexandro Persici moribus corrupto, id. vi. 6. 8. ut et Diod.

xvii. 77. qui addit, hunc tantum numerum (Curt. vi. 2. 2. 'gregem' appellat) eos ideo affectasse, ut accederent ad numerum dierum anni. Ceterum Ioniam regi Persico tot pellices suppeditasse tradit Maximus Tyr. Serm. 33. *Bern.*

Darius, Ariarates, et Ochus] Tres hosce filios justo matrimonio susceptos asserit Auctor: cum Plut. quartum adjiciat 'Arsamem,' ultimi Darii patrem. Porro Just. ultimum Darium Codomannum quandam vocatum ait, et regem postea factum ob pristinae virtutis memoriam; Darium autem vocatum, ne quid regiae majestati deesset. Quid aliud voluit quam obacurum genere fuisse, et proxime post regem Ochum rexisse? cum Diodorus, post Ochum veneno sublatum, Arsen aliquot annos regem fuisse scribat, ac post eum Darium Arsamis filium, de quo singulare certamen in Cadusiis factum refert, nihil de Codomanno memorans. *Glar.*

Ariarates] Vett. *Araratus*. Plut. in Artax. cap. 48. 'Ariaspes.' *Bongars.* Junt. *Ariarchus*. Non longe abeunt Mss. in quibus *Aratractus* et *Aratratus*. Vindob. *Ariaractos*. Græv. In ed. Junt. *Ariarchus*. Ed. Vienn. *Ariaractos*. Mss. quidam *Araratus*, *Aratractus*. Nugæ. Barbara nomina sunt, et non tanti ut examinentur in statera aulificia, sed in trutina populari. *Ariarathes* quidem mihi Cappadocicum nomen videtur, sed tamen et Persicum esse potest. *Fab.*

§ 2 *Per indulgentiam*] Simul etiam ne se mortuo regnum novis bellis fratrumque certaminibus implicaretur. Plut. in Artax. cap. 41. Cohibentur prave aliorum spes, si successor non in incerto sit. Tac. A. III. 56. *Bern.*

Pater regem, &c.] Hoc pater mihi est suspectum, glossatorisque, non Justini, videtur. *Schef.*

Regem virum fecit] Inconsulte. Vid. sapientias. Syracidem xxxiii. 20. et

seqq. Feliciore tamen successu Ptolemæus, inf. xvi. 2. 8. *Bern.*

§ 3 *Existimens*] Mss. habent *astimans*, quod notandum. Solent quippe alii quoque ita loqui, ipseque Noster alicubi. Vid. sup. iv. 7. *Schef.*

Gaudium ex procreatione, &c.] Apoll. Rhod. i. 973. Παῖδων ἀγαλλόμενος μεμύητο. Et Cic. v. de Fin. 23. 'A procreatoribus diliguntur nati.' 'Procreatio' Platoni de Legg. est ἐντελέχεια τῶν παίδων. *Gron.*

§ 6 *Ostenti prorsus genus, ubi in tanto populo sileri parricidium potuit*] Freinsheimius in Notis ad Curt. viii. 6. 12. legend. putat uti poterit. Vulgaris loquendi ratio esset: Ostenti genus est, quod parricidium sileri potuit. Jam notum quidem est, 'ut' poni interdum pro, quod; ejusque rei exempla sup. ad v. 3. 3. ex ipso Nostro congesta sunt: sed nescio tamen, an retinend. hic potius sit ubi: quia et omnes codd. ita habent, et verbum non conjunctivi sed indicativi modi subjunctum est, et ipsum denique 'ut' sequitur. Ceterum ubi pro, si aut quia, non insolens. Cæcina in Ep. ad Cic. quæ est 7. lib. vi. 'Ubi hoc tu omnium patronus facis, quid me sentire oportet?' Val. M. v. 8. Ext. 2. 'Quid aliæ faciant urbes, ubi etiam illa tam ingrata extitit?' *Vorst.* Illud ubi explicant per, si vel quia. Mihi tamen locus videtur corruptus, cumque Freinsb. scribo uti, vel potius ut, cum illud i ex seq. voce huic adhæserit. Ceterum illud ut non puto positum pro, quod, sed usurpatum pro, quomodo, qua ratione. Ut sup. i. 5. 'Scribit ei, ut ablegatus in Persas ab avo fuerit, ut occidi eum parvulum avus jusserit, ut beneficio suo servatus sit.' Qui locus huic est prorsus similis, cujus exemplo etiam mox poterit pro potuit scribend. *Schef.*

In tanto populo] H. e. in tanta multitidine filiorum, audaci satis metaphora, qualis est etiam ap. Gregoriam

III. 1. 'Ο δῆμος μείραντων. Ita Sen. Benef. vi. 33. 'Populus amicorum.' Flor. 1. 1. 17. 'Populus virorum.' Audacius Manil. 'Aërei populi,' de avibus: et 'Populos exponere captos,' de piscibus. Colum. ix. 13. 'Duo populi conjungi debent,' de apibus. Apul. vi. 'Sepedum populorum undæ,' de formicis: de quibus et Proverb. xxx. 25. 'Formicæ populus infirmus.' Audacissime Sidonius vi. 1. 'Scelerum populus,' pro, copia peccatorum: ubi plura id genus exempla notavit Savaro. Bernegger. Ov. xi. M. 635. 'At pater e populo natorum mille suorum Excitat,' &c. Et Sen. Ep. 105. 'Habet unusquisque aliquem cui tantum credit, quantum ipsi creditum est: ut garrulitatem suam custodiat, et contentus sit unus auribus, populam faciet.' Id. i. N. Q. 5. 'Sunt quædam specula ex multis minutisque composita: quibus si unum ostenderis hominem, populus apparet.' Et Plin. xxxv. N. H. 2. 'Semper defuncto aliquo, totus aderat familiæ ejus, qui unquam fuerat, populus.' Gron.

§ 7 *Adæone*] Angli sine interrogatione *Adæo*. Probo. Schef.

CAP. II. § 2 *Fraterno bello*] I. e. fratris, Artaxerxis, bello. Est autem 'fratris bellum,' id quod cum fratre geritur; quemadmodum 'bellum Atheniensium' dicitur id quod geritur cum Atheniensibus III. 6. 10. et 'Alexandri,' quod cum Alexandro XIII. 5. 9. Sic et paulo post 'jurgia patris' sunt jurgia cum patre, vel in patrem. Vorst.

Supra] Fine lib. v. Bern.

§ 3 *Cedere*] Sich. mallet *credere*. Non bene. Vid. Notam ad i. 10. 12. Id.

Darius postulaverat] Lex erat ap. Persas, *δυσπερὶ αὐτῶν τὸν ἀναδειχθῆναι, καὶ δίδουσι τὸν ἀναδειχθῆναι πᾶν τὸ αἰτηθῆναι, ὅπως ᾗ δυνατός*. Plut. Artax. c. 42. Bong.

Pro indulgentiâ suâ in liberos] Post-

rema duo vocabula pro glossematis habeo, ac propterea puto delenda. Schef.

§ 4 *Solis eam sacerdotio præfecit*] Plut. Artax. c. 43. Dianæ quæ est Ecbatanis, ἢ Ἀνείων καλοῦσιν. Bongars. Simillima ratione in India occidentali, toto Pervano tractu, priusquam sacris Christianis imbuerentur, 'crebra et magna templa dicata Soli, et in illis virginis sæpe ducentas fuisse,' Lips. Syntagm. de Vesta cap. 15. refert: 'e quibus si qua corpus polluisset, morte luebat, nisi tamen e Solese concepisse [rideasperstitiosam credulitatem] sancte adjurasset.' Ber.

§ 5 *In jurgia*] Quidam Mas. in *injuriâ*. 'Injuria' etiam verbis fit, ut Jcti docent. Tertull. 'Omnis injuria, s. lingua, s. manu, incussa.' Bong.

Deprehensus] Conjuracionem prodeunte quodam eunucho. Plut. Artax. c. 45. Bern.

§ 6 *Conjuges quoque omnium cum liberis*] Marcellin. xxiii. 31. 'Leges apud Persas impendio formidatæ, inter quas diritate exuperant latæ contra ingratos et desertores, et abominandæ aliæ, per quas ob noxam unius omnis propinquitas perit.' Exempla sunt ap. Herod. iii. 119. et in Epist. Artaxerxis ap. Lxx. Interpp. cap. viii. 11. Esther. Neque mitior lex Macedonum, 'qua cautum erat, ut propinqui eorum, qui regi insidiati essent, cum ipsis necarentur.' Curtius vi. 11. 28. Quomodo et Impp. Arcadii et Honorii constitutione pœna in partem ad filios extenditur, quorum parentes læsæ majestatis reatum incurrerunt. L. 5. Cnd. ad L. Jul. Maj. Id.

§ 7 *Morbo ex dolore contracto*] Ἰνὸς λυπῆς καὶ δυσθυμίας, Plut. Artax. In libello περὶ φιλαδελφίας mendose legitur ἑλένης pro Ἀρταξέρξης. Bongars. Inf. xxxii. 3. 4. 'Morbo ex ægritudine animi contracto:' et xxxviii. 2. 2. 'Ex ægritudine collecta infirmitate.' Nam 'ægritudo' et 'ægri-

tudo animi' nihil aliud quam, dolor. *Vorst.* Saxo II. p. 26. 43. 'Snanhuita parvo post et ipsa morbo ex mœstitia contracto decedit.' XIV. p. 283. 6. 'Languore ex molestia contracto.'

Rex quam pater felicior] Ita de Augusto Suet. et Tac. III. A. 24. 2. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Ocho*] Qui et ipse 'Artaxerxes' dictus est. Diod. xv. est. *Bong.*

Cognatorum] Barn. Brisson. I. de Regno Persico, censet, Auctori sermonem hic esse de cognatis Regis honorariis, qui hoc sine re nomen tenuerunt. Et sane tributum ap. Persas id nomen iis quoque, qui nulla sanguinis cognatione regem attingerent, apparet ex III. Esdr. iv. 42. et Josepho XI. Antiq. 4. Ubi rex Darius, inter cetera victoriæ præmia, tribus satellitibus hoc quoque proposuit: 'Et cognatus meus vocaberis.' Alexandrum etiam hoc honore Persas quoad. affectisse, Arrianus VII. p. 153. f. memorat. Add. Diod. XVII. 20. &c. Curt. III. 3. 20. et IV. 11. 1. Instar moris huj. et in aulam Imperatorum Orientis postea translatus est, ut quidam honoris causa *Basileondropes*, *Imperatoris patres*, dicerentur, quo de Meursii Glossarium. Verumtamen h. l. de 'cognatis' proprie dictis esse sermonem apparet cum e subjecta voce 'sanguinis,' tum quod addit Auctor, 'Ochum innocentiorum fratribus parricidis non fuisse, paremque conjurationem timuisse.' Hæc enim ad honorarios illos cognatos referri non possunt: quales cum fere plurimi fuerint, ('decem et quinque millia cognatorum' Dario tribuit Curt. III. 3. 20.) quis tantam multitudinem, in quam conjuratio cadere nulla potest, ab Ocho sublatam credat? Qui tamen eorum sublatis, hos addita vox 'principum' complectitur. *Bern.*

Et strage principum] Hic quoque metuo, ne vox *principum* glossatoria

sit, non Justinii, qui cum 'cognatos' de principalibus viris usurpari ap. Persas legisset alicubi, præcedens 'cognatorum' ita putavit explicand. quanquam ea explicatio h. l. sit inepta. *Schef.*

§ 2 *Vetuti purificato regno*] Allusio ad morem castrorum, post cædem ducum et militum. Hom. I. II. et alii, tum et Just. ipse, post mortem Alexandri M. *Fab.*

Cadusis] Ita Ms. unus: ceteri *Adusis*: alii *adversis*. Vulgo male *Armenis*, quia in seqq. legerant Codomanum Armeniis præfectum. Sed *Cadusis* legend. constat ex Diod. XVII. 6. a quo hæc petenda. *Bong.*

§ 3 *In eo cum adversus provocatorem hostium Codomannus quidem omnium favore processisset, hoste caso*] Freinsh. exigua mutatione multo concinniora hæc facit: *In eo adv. pr. h. C. quidam cum omni. f. processit, et h. c. Bern.*

Provocatorem hostium] Seb. non male *hostem*. Idem. Aut *hostem* cum Seb. legend. aut *hostium* prorsus delend. quod f. melius. Sane *provocator hostium* esset, qui hostes provocat, ad certamen puta singulare. Jam vero etiam sine illo *hostium* hoc intelligitur. *Schef.*

Omnium favore processisset] Antiquiores edd. cum *omni. f. p.* quod magis placet. *Vor.*

§ 5 *Post mortem Ochi*] Ab eunucho Bagoa veneno necati, Diod. XVII. 5. Cadaver ipsius Bagoas felibus objecit, et ossa quædam illius exprobrandæ crudelitatis causa convertit in manubria gladiatorum. *Ellan. vi. V. H. 8. Bern.*

Post mortem Ochi regis rex a populo constituitur] Codomannus puta. Præteritur autem Ochi filius Arses, qui et ipse aliquandiu rex fuit. Ochum nimirum ob crudelitatem Bagoas veneno sustulit, inque ejus solio filium Arsen collocavit. Arses vero tribus modo annis imperium tenuit, ab eodemque Bagoa una cum prole et ipse

interemptus est. Cumque ita stirps regia prorsus extincta esset, in fastigium istud idem Bagoas evexit Codomannum. Videsis Diodorum Siculum XVII. 5. *Vor.*

Rex a populo] Cum prius fuisset *Ἀσκάδης*, s. *Ἀσκάδης*, i. e. *ἡγεμὸν* *ποπῶς*, ut Hesychius interpretatur. Plutarchus Alexandro c. 29. et de Fort. Alex. Orat. r. 1. et II. 18. *Bong.*

Darii, &c.] Tac. II. H. 89. 'Sic Capitolium ingressus atque ibi matrem amplexus Angustæ nomine honoravit.'

Honoratus] *Ms.* habent *ornatus*, quod præfero; alterum puto esse glossatoria. *Schef.*

[§ 6 *Alexandro Magno*] Cur Alexander, cur Pompeius, Magni potius dicti sint, quam Maximi, docere et causam dicere videtur ad illud Virgilii ex divina *Æneide* Servius; non ignobilis ille, qui vulgo circumfertur, sed membranaceus noster longe doc-

tissimus; his verbis: 'A Magno demissum nomen Iulo: 'Sicut Alexander; sicut Pompeius. Græci enim omne magnificentum magnum vocant; ut, 'mater magna,' 'Dii magni.' Mod. Senec. Epist. 91. 40. 'Alexander, Macedonum rex, discere Geometriam infelix cœperat, sciturus quam pusilla terra esset, ex qua minimum occupaverat. Ita dico, infelix, ob hoc, quod intelligere debebat, falsam se gerere cognomen: quis enim esse MAGNUS in pusillo potest? Vid. eund. Brevit. Vit. cap. 14. et Modium h. l. *Bern.*

Diis variante fortuna] Imo fere semper adversa. *Idem.* Mallem illud 'diu' ad præcedd. referre, et a seqq. commate distinguere. Sic enim omnia melius convenirent historiæ, cum bellum quidem gesserit diu, fortuna vero cito cœperit variare, ac in Alexandri inclinare partes. *Schef.*

LIBER XI.

CAP. I. § 1 *In exercitu Philippi, sicuti varæ gentes*] Duobus lib. XI. et XII. Alexandri Magni, Philippi F. res gestæ continentur: quas libris 8. Arrianus Nicomediensis complexus est. Exstat de iis etiam Q. Curtii Rufi Historia manca et lacera: eam emendatam, et quantum potest ex Vett. Codd. restitutam, edere in aulmo est. Ero ideo in horum 2. libr. explicatione brevior. Legend. præter illos Diod. XVII. et Plut. Alex. et Oratt. dñm de Fort. vel Virt. Alexandri, et *Ælian.* V. H. III. *Bongars.* Præter commemoratos, Cicero, Plin. Val. M. Zosimus, Apul. Oros. alique multi, hinc inde de Alexandro Magno alius alia in litteras retulerunt. Qualiter etiam, poëta non contemnen-

dus, hoc argumentum peculiari poëmate tractavit, quod ad exemplum Maronis et Statil 'Alexandreida' nominat. *Bern.*

[§ 4 *Noxnulli facem, &c.*] Simili allegoria sed inversa usus Val. M. IX. 1. 9. 'Ex rogo filii maritalem facem accendit.' *Vorst.* Ov. Ep. VI. 41. 'Heu! ubi pacta fides? ubi connubialia jura? Faxque sub arsuros dignior ire rogos?'

[§ 6 *Et Thracas*] Angl. non agnoscit *et.* *Schef.*

Barbaras gentes, &c.] Liv. XXII. 22. 7. 'Talía sunt barbarorum ingenia: cum fortuna mutant fidem.' Et XXVIII. 17. 5. 'Barbaris ex fortuna pendet fides.' *Bern.*

Resisti nullo modo posse] *Ms.* *sisti*

n. m. p. h. e. salvos esse non posse. Probat hoc dicendi genus et vindicat Gronov. ad Liv. iv. 12. quem vid. Græv. *Sisti* in collectione Mss. Codd. legitur, non autem *resisti*. Quam lect. acriter et copiose probat doct. ille Gronov. ad Liv. *Sisti non potest* idem valet, ac si dicas: Nullus saluti locus est: tanta clades, tanta calamitas, non potest *sisti*. *Faber*. Codd. quidam Mss. teste Bong. *sisti n. m. p.* Quod probat Gronov. ad Liv. iv. 12. et bene Latinum esse adductis variis Livii et aliorum locis demonstrat. Liv. ii. 'Totam plebem ære alieno demersam esse, nec *sisti* posse, nisi omnibus consulatur.' Ubi 'nec *sisti* posse' idem est quod, nec rem salvam esse posse. Item: 'Qualicumque nobis statu, manente disciplina militari, *sisti* potuisse,' i. e. rem servari, rem salvam esse, potuisse. Rursus iii. 'Si quem similem ejus priore anno inter morbum bellumque irati Dii tribunum dedissent, non potuisse *sisti*,' i. e. actum fuisse, pereundum fuisse. Plura id genus prædicto Notarum Gronovii ad Liv. loco vid. Vorst. Ms. *sisti nullo* m. quod probant Gronov. Græv. Vorst. Mihi Just. scripsisse videtur, si pariter deficiant, res *sisti* nullo modo posse. Sic rem *sistere* Virgil. vi. Æ. 858. 'Hic rem Romanam, magno turbante tumultu, *Sistet* eques.' Schef. Angl. *sisti*, quod Notator non sine ratione probat. Hoc voluit: Futurum ut undique impetum faciant. Tac. H. v. 21. 'Vadam Civilis, Grinnes Classicus oppugnabant: nec jam *sisti* poterant.' Idem. Rectius hunc l. exposuit Gronov. et eum secuti Vorst. et Faber. Græv.

§ 7 *Quis rebus*] Angl. *His r. ex glossa*. Schef.

Vetuli medela] Adspectum principis in calamitate populo solatium esse, fusc Grut. Diss. 21. ostendit, ad illud Taciti A. xv. 36. 'Sueti adversus fortuita adspectu Principis refo-

veri.' Bern.

§ 8 *Pro conc. &c.*] Saxo xiv. p. 277. 28. 'Suenonisque dolum pro concione causatus.'

Vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est] 'Hortari,' pro, bonum animum habere jubere. Quod apparet ex eo quod sequitur, 'spe omnes impleret.' Ita fere et xi. 3. 1. 'In transitu hortatus Theasalos fuerat.' Et xi. 9. 13. 'Ad quas visendas hortandasque cum Alexander venisset.' Deinde 'pro tempore' idem quod, ut tempus fert et postulat, et ut Cic. vi. Fam. 13. loquitur, 'pro ratione temporis,' vel, ut Suet. in Cæsare, 'pro conditione temporis,' vel denique, ut Plancus in Ep. quæ est 10. lib. ix. Epp. Cic. 'ad tempus.' Vid. et Lib. de Latinit. mer. Susp. cap. 11. Vor.

Pro tempore] H. e. 'pro conditione temporum,' ut inquit Suet. Cæs. 16. 2. Ita Sall. Cat. 30. 5. 'Pro tempore atque periculo exercitum comparare.' Tac. A. xii. 49. 4. 'Pro tempore rebus turbidis consulere,' longe alio sensu, quam hodie doctos etiam hac uti phrasi videas. Ita Liv. xxx. 10. 6. Bern.

Et spe omnes impleret] Bong. edidit et in *spem* o. impelleret. Sequor scriptos libros. Vennstior est oppositio, *demere, implere*. Et 'spe implere' phrasis est Justino familiaris. Impressi quidam etiam addunt *spe sui*. Idem. Juntæ non abeunt a Mss. et add. allarum lectione: in *spem* sui o. impelleret. Sui tamen non agnoscunt Mss. sed assentior Berneccero. Græv.

§ 9 *Moderate*] De Agricola Tac. in ejus Vita cap. 18. 10. 'Ipsa dissimulatione famæ, famam auxit, æstimantibus, quanta futuri spe tam magna tacuisset.' Berneccer. Hoc 'moderate' non ad proximum 'multa,' sed sequens 'pollicitus est,' referend. Dicitur autem 'moderate polliceri,' qui hoc facit verbis paucis, citra jac-

tantiam et ostentationem sui. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Prima illi cura*] Diod. XVII. 2. Πᾶρος μὲν τοὺς πολεῖς τοῦ πατρὸς τῆς ἀποκρίσεως τυμπὰς ἤλκωε, &c. *Bongars.* Causa traditur inf. XI. 15. 12. *Bern.*

Ad tumultum patris occidi] Imp. Augustus 'trecentos ex dedititiis electos, ad aram D. Julio [patri] extructam, Idibus Martiis [qua patrata caedes ejus] hostiarum more mactavit.' Sueton. Aug. 15. 2. Quo l. plura huc pertinentia Casaubon. Add. Grut. ad Hist. Aug. tom. I. p. 72. f. 1. *Bern.*

§ 2 *Lyncistarum*] Populus est Macedoniæ, qui Ἀνυκιστῶν dicitur Thucyd. II. 91. 26. Plin. IV. N. H. 10. Ptolem. III. 13. Strab. vero VII. Ἀνυκιστῶν, quomodo habent hic vett. libri. *Bongars.* Leg. *Lyncesta pepercit.* Alexander enim ille, qui ex Lyncestia regione vicina Macedoniæ erat, 'Lyncestes' dicebatur. Unde ap. Ov. XV. M. 329. 'Lyncestius amnis.' *Gron.*

Soli Alexandro Lyncistarum] Nihil est hæc lect. Scrib. cum Junt. et aliis antiquis libris et hic et inferius *Lyncista.* Græv. Leg. *S. A. Lyncesta G. Antipatri pepercit.* Iste Alexander Lyncestas, s. Lyncistes, a regione Macedoniæ dicebatur, quæ Lyncestis sive Lyncistis a Geographis vocatur. Sed quid isthuc, *G. Antipatri*? Id vero est, *Genero Antipatri.* Nam quemadmodum F. ponitur pro, Filius, P. pro, Pater, A. pro, Avus, ita et G. pro, Gener. At hæc nihil sunt, dices, nisi hiberna somnia. Imo autem; nam Alexander iste Lyncista revera Antipatri gener erat, ut apparet ex cap. 7. 'Insidias ei ab Alexandro Lyncista, genero Antipatri, qui præpositus Macedoniæ erat.' I nunc, et nega nos bene legere. Et tamen isthæc ridendo dicimus, quanquam ridendo et paucis vera proloqui licet, ut ait Magister ille noster. *Faber.* Editur vulgo *Lyncistarum fratri.* Solus cl. Græv. cum in vetere ed. Junt. legis-

set *Lyncista fratri*, ita omnino et rescribend. putavit. Jam non video quidem, cur Alexander ille *frater*, et cujus frater, dicatur: sed rectius tamen videtur *Lyncista fratri*, quam *Lyncistarum fratri.* At librarii, quod et ipsi non caperent, cur Alexander isto *frater*, et cujus frater dicatur, siquidem *Lyncesta* legatur, pro *Lyncista* videntur scribere voluisse *Lyncestarum*: parique modo 7. 1. et XII. 14. 1. ubi τὸ *frater* non est additum. Sed *Lyncistarum frater* quid tamen erit? Ἀνυκιστῶν vel Ἀνυκιστῶν, *Lyncestas* vel *Lyncistas*, populum fuisse Macedoniæ, ipsamque illorum terram Ἀνυκιστῶν, *Lyncistidem*, vocatam, ex Thucyd. Strab. Plin. et Ptolem. scire licet. Sed non video, qui totius alieujus populi, *Lyncestarum* exempli gratia, aut Thessalorum, frater dici aliquis possit. Potius nomine gentili appellandus aliquis fuerit, dicendusque Lyncestes, Thessalus. Et sane Alexandrum istum, cui Alexander rex peperciisse dicitur, ab auctoribus Ἀνυκιστῶν, *Lyncistes* vel *Lyncestas*, vocatur. Vidēis Diod. Arrian. et Curt. Quidni igitur et a Nostro sic appellatus credi possit? Præsertim cum Junt. ed. ut dixi, manifeste sic habeat *Alexandro Lyncesta fratri*, et alteris item locis, ab *Alexandro Lyncista* et *Alexandrum Lyncistam.* Ipse quoque Bong. in var. lectt. monet, quosd. typis expressos codd. habere *Lyncesta.* Qui codd. cum ex codd. Mss. et ipsi expressi sine dubio sint, perinde id est, ac si in ipsis codd. Mss. sic legeretur. *Vorst.* Emendant, *Alexandro Lyncista.* Atqui sic et cap. 7. 1. et XII. 14. 1. Non potuit tot locis idem vocabulum esse depravatum. Itaque nil muto; tantum post *Lyncistarum* pono comma. Nec enim cohærent *fratri Lyncistarum*, sed *Alexandro Lyncistarum*: i. e. Alexandro illi, qui fuit ex familia sic dicta. Nisi malumus ita vocatum, quod f. præfectus esset *Lyncistia*,

regioni sic dictæ, ut appellat Strabo, urbiq; Macedoniæ Lyncææ, cujus mentionem facit Hesychius, a Philippo patre. Fratri tamen simul Alexandri. *Schef.*

§ 4 *Gentes rebellantes compeescuit*] *Τὰ μὲν οὖν βαρβαρικά κινήματα καὶ τοὺς ἐκεί πολέμους κατέπαυσεν.* Plut. Alex. cap. 19. Multa sunt in h. Auctore, quæ justum commentarium scribenti cum Græcis comparare operæ pretium esset. Ea hic annotare non est instituti nostri. *Bong.*

§ 5 *Exemplo patriæ*] Sup. ix. 5. 1. *Bern.*

§ 7 *Athenienses et Lacedæmonios*] Hæc est vett. libb. lect. Ex historia et seqq. pro *Laced.* legend. *Thebanos.* Non enim defecerunt Lacedæmonii, qui Philippi et Alexandri pacem semper spreverant. Sup. ix. 5. 3. et inf. xii. 1. 7. *Bongars.* In edd. prisca est *Athenienses et Thebanos*: quod certissimum; et ita in opt. illa Junt. ed. qua usus est Græv. noster, aperte legere est. Et hoc notissimum est, Thebanos male inter Græciæ populos audisse, quod Persis faverent; et ipse Just. alibi indicat. *Fab.*

Lacedæmonios] Just. *Thebanos.* Nec aliter legend. esse seqq. declarant. *Græv.* *Bong.* eumque secutus *Bernoc.* edidere *Athenienses et Lacedæmonios*; quod ita in codd. *Mss.* legeretur. Sed monet tamen *Bong.* pro *Laced.* legend. *Thebanos.* Deinde in var. lectt. et hoc notavit, quod codd. quidam typis expressi habeant *Athenienses, Thebanos, et Lacedæmonios*: id quod de antiquis etiam edd. *Bech. Maj.* et *Sich.* testari licet. *Græv.* autem testatur ed. Junt. habere planissime *Athenienses et Thebanos.* Quid ergo amplius tergiversaremur, neque *Thebanos* hic pro Lacedæmoniiis substitueremus? *Vor.*

Athenienses et Thebanos] Sic ex Junt. et vett. edidit *Vorst.* probante *Græv.* *Schef.* Angl. *Athenienses, Theba-*

nos, et Lacedæmonios. Nihil in vulg. mutand. *Græv.*

Magno auri pondere] *Διποδοκία* et *ἀργυροδύχνη* Demosthenis ex Plat. in ejus Vit. cap. 35. *Diod.* xvii. 4. *Agell.* xi. 9. *Dinarchi* et *Æschini* *Oration.* cont. *Demosth.* et aliunde nota est. Excusat tamen eum *Paus.* *Corinthiacis.* *Bern.*

§ 8 *A Triballis*] *Ab Illyriis* habet *Arrian.* i. *Bongars.* A Nostro stat *Plut.* in Vit. Alex. cap. 19. *Bern.*

Afirmaverit] Angl. *affirmaverat.* *Servo vulg.* *Schef.*

§ 9 *Præsidia*] *Leg. et pr.* *Fab.*

CAP. III. § 1 *Hortatus*] Peculiari notione pro, excitare: cui quodammodo affinis est xi. 9. 13. ubi 'hortari' pro, consolari, sumitur. Utrumque nostris est, *Einem zusprechen.* *Bern.*

Sub Æacidarum gente] *Diod.* xviii. 4. *ἡπ' Ἡρακλέους.* Erat autem Alexander paternum genere *Ἡρακλείδης*; materno *Αλεξάνδρ.* *Plutarchus,* alii. Erat Hercules Thebanus, non Thesalus. In eund. lapidem impingit Just. cum paulo post cap. 4. 5. ait, ab Hercule *Æacidarum* gentem originem trahere. *Bong.*

Sub Æacidarum gente] *Ms.* Junt. et vett. edd. aliæ *ab.* Hanc lect. postulat Latine linguæ genius. Quid enim est *necessitudo* sub *Æacidarum gente*? inepte quoque interpreteris, sub *Æacidarum* imperio. Mox Junt. *inereptis.* *Græv.* *Impressi* pro *sub* habent *ab Æacidarum gente,* vera lectione; sensus est: Vel usque ab ultima gente *Æacidarum* necessitudinem inter eos fuisse. *Faber.* Antiquiores edd. *Bech. Maj.* et, ut *Græv.* testatur, Junt. *ab.* Sed et *Ms.* quidam teste *Bong.* ita habet. Atque eam lect. genium Lat. linguæ plane postulare censet *Grævius.* *Vorst.* Rectius *ab.* Littera *s* ex fine præc. vocis male huic adglutinata est. Nescio tamen, annon scripserit Just. *ab Æ. gentem.* Potuit ultimæ litteræ

vocis gentem accidisse contrarium, et absumta esse per se subsequens. *Schef.* Angl. ab *Æ*. Videtur lect. hæc præferenda vulgatæ. Nam *necessitudo ab aliquo gente* intelligitur ea, quæ ab ea gente oritur, quod vult Noster. Non sic *necessitudo sub gente*. Possunt enim necessitudines inter se plurimum existere etiam sub gente peregrina. Ita ab adhæsit littera s a voce præc. Ita natum sub. *Schef.*

§ 2 *Exemplo patris*] Sup. viii. 2. 1. *Bern.*

§ 4 *Pueritiamque Alexandri spre- tam*] Demosth. Alexandrum 'puerum et margiten,' h. e. fatuum, inertem, vocabat. Plut. in Demosth. cap. 32. et Alexand. cap. 19. *Id.*

§ 7 *Nec deprecationes*] Angliceanus hæc omittit. *Schef.*

§ 8 *Sociis*] Diod. xvii. 14. *ἑταῖροι.* Bong.

§ 10 *Odium*] Sich. odio mallet. Sed illud rectum est: sicut contr. 'amor delictique' pro homine amato. Ita formosas 'dolores oculorum' dixit Alexander, Plut. in ejus Vit. c. 26. Uxor 'desiderium oculorum' Ezechiel, xxiv. 16. *Bern.*

Jurjurando se obstrinxerint, ut, &c.] Pro, victis Persis Thebas se diruturos esse. Cujus generis plura ad v. 3. 3. et ix. 2. 12. notavimus. *Vor.*

CAP. IV. § 1 *Cleodas*] Liber ἀνώνυμος de Vita Alexandri, quem mihi ex bibliotheca reginæ matris utendum dedit doctiss. Fr. Pithæus, refert Ismeniam quendam Thebanum, τῆς ἀλαμολοβίας ἡμικρον ἄστρον καὶ σφδρ τῆ γυναικὶ τυχάνουσα, in Thebanorum gratiam ap. Alexandrum dixisse. *Bongars.* Junt. *Eleodas.* Græv.

Non a rege se defecisse] Leg. *defecisse SE, quem, &c.* Faber. Istud se in 4. codd. invenerunt Oxonn. meritoque probante *Schef.* reposnerunt, ad stipulante Junt. *Græv.*

§ 2 *Credulitatis*] 'Quæ error est magis, quam culpa; et quidem in

optimi cujusque mentem facillime irrepit.' Planc. ad Cic. Fam. x. 23. Vid. et Polyb. viii. 2. *Bern.*

§ 3 *Ut nihil amarius umquam sint passi*] Angl. *amarius, quam sint passi, deprecantur, nec jam.* Valde placet. Pulchre quippe respondet sequens 'orare,' quod alias non haberet, quo satis commode referatur. Illud *deprecari* Noster quoque alibi sic usurpat, ut ii. 6. 'Dum Daril corpus sepeliant, dilationem mortis deprecantur.' Sic alibi. *Schef.* Non possum h. l. probare codicis Angl. et qui eam laudant, scripturam. Plane hæc adversantur sententiæ huj. orationis, quæ hæc est: Fœminas et senes ita stupris et contumeliis vexatos esse, ut nihil ullo tempore acerbius sint passi, nec jam pro civibus se tam paucis orare qui supersint, ut illis parcat, sed pro patriæ solo. Hæc liquida sunt: illa non obcura solum, sed aliena cum ab h. l. tum ab ipsa Lat. lingua. Quis enim sic loquitur: Ita vexatus sum, ut nihil amarius, quam sum passus, deprecor? Aut, si quis ita loqueretur, a quo intelligeretur? *Græv.*

§ 4 *Quæ non viros tantum, verum et Deos, generis*] Bacchum nimirum, et Herculem. Hinc explicæ vv. illos Sophoclis, qui ap. Dicæarchum exstant: Θήβας λέγεις μοι, τὰς πόλεις ἑτασρόμους, οἳ δὲ μόνον τιτάνουν αἱ θνητοὶ θεοὶ. Quos vv. perperam corrigunt. Statim post leg. ex Ms. Biblioth. Lugd. *actaque Thebis a patre ejus Philippe pueritia.* Voss.

§ 5 *Actaque Thebis*] Sup. vii. 5. 3. *Bernegger.* Cum sc. a fratre Alexandro Thebanis obses datus in domo Epaminondæ vitam egit. Vid. vii. 5. Pro *acta pueritia* quidam codd. testibus Bong. atque Voss. habent *acta pueritia*: quam lect. iid. et probant. Mihi tamen altera lect. magis placet: ut *acta Thebis a patre ejus pueritia* sit, propter actam Thebis pueritiam, vel

quod pueritiam Thebis pater egisset; quemadmodum 'deprecatur superstitione' est pro, deprecatur per vel propter superstitionem. Si legatur *actæ pueritiæ*, oportebit id referri ad vocem, quæ præcedit, 'superstitione.' Atqui hoc non poteat: non enim pro superstitione haberi potuit quod pueritiam Philippus Thebis egerat, quemadmodum quod Hercules, quem pro Deo colebant, ap. Thebanos genitus fuerat, pro superstitione haberi poterat. *Vor.*

§ 7 *Urbs diruitur*] Præter Arrian. i. Diod. xvii. 13. et 14. Plut. in Alex. c. 19. et 20. vid. Elian. V. H. xiii. 7. Paus. Arcad. et Strab. ix. qui Thebas suo tempore vix tueri scribit, *ὅθεν καὶ οὐκ ἐξιστάσθαι τὸν πόλιν.* Bong.

Captivi] Quorum erant 30. M. Cederant autem 90. M. Plut. Alex. c. 20. Elian. V. H. xiii. 7. *Idem.* Elian. de captivis consentit: occisorum autem circiter 90. M. corrupto f. numero, refert. *Iid.* et Arrianus i. addunt Pindari domum, ejusque stirpem, ab Alexandro, poetæ nobilissimi reverentia ducto, sartam tectam conservatam: sacerdotibus item atriusque sexus et Macedonum hospitibus paritum fuisse. De Pindari familia consentit etiam Plin. vii. 29. *Bern.*

Sub corona venduntur] Non quod corona militum, custodiæ causa, captivorum venalium greges circumstaret: sed quia jure belli captos coronatos vendere mos erat. Vidend. Agell. vii. 4. *Bern.*

§ 8 *Extenditur*] Ut tanto plaris sc. venderent, quanto cupidius ab inimicis emerentur. Hisp. interp. exiguo pretio venditos ait, quasi per contemptum. Sed verbum 'extenditur' hanc significationem non admittit. Diod. xvii. 14. e captivorum distractione talenta 440. redacta scribit, opinor Attica; quæ si singula 600. coronatis æstimentur, uni captivo e 30000. illis evenerint coronati prope 9. *Idem.*

§ 9 *Aperuere*] Reddentes vicem beneficii, quale è ipsi acceperant. Sup. v. 9. 4. et 5. *Idem.*

§ 10 *Ut oratores, &c.*] Quorum nomina referunt Arrian. i. et Plut. Alex. c. 32. *Idem.*

§ 11 *Ne cogantur*] Ms. Bong. *ne hæc cog.* Optime. Porro sic distingue: *paratisque Ath., ne hæc cogantur, subire bellum, eo res, &c.* Gron.

Relentis oratoribus] Demosthenes recitato in concione, de lupis ab ovibus deditionem canum postulantibus, Apologo, obtinuit ne dederentur: Plut. in Alex. cap. 33. excepto tamen Charidemo, qui, ex oratoribus unus exulare jussus, in Asiam ad Darium profugit. Arrian. i. *Bern.*

§ 12 *Ad Darium profecti*] Arrian. solum Charidemum nominat. *Bong.*

CAP. V. § 3 *Et*] Hoc et ex præc. vocabulo repetitum nullius usus videtur. *Fr.*

Reges stipendiarios] In exercitu Alexandri 'Pythagoram regem Cypriorum' memorat Curt. iv. 3. 19. an et alios, jam non occurrit. Frontin. Strat. ii. 11. 3. scribit 'Alexandrum, devicta perdomitaque Thracia, reges eorum præfectosque secum in militiam Asiaticam velut honoris causa traxisse.' Hi tales fuerint, quales Romanorum auspiciis et arbitrio regnarunt, precarii et vix reges. Freinsheimius add. ad Sorium p. 515. *Ber.*

Conspicioris ingenii] 'Quibus videbatur inesse cura detractæ libertatis,' ait Frontin. ib. Exempla plura Principum, qui suspectos aut æmulos per speciem honoris abstraxerunt, referuntur a Grut. Diss. 36. ad Tac. Add. inf. xii. 14. 5. *Idem.*

Ad commilitium secum trahit] Tibullus i. 11. 'Nunc ad bella trahor.' Ceterum *trahere* sæpe id. est quod, ducere. Val. M. v. 4. 1. 'Volumniam uxorem ejus et liberos secum trahens castra Volscorum petiit.' *Vor.*

§ 4 *Adunato*] Ita Ms. et quidam

impressi, rectius, opinor, quam quomodo Bong. edidit, *Adornato*: maxime cum et alibi sic loquatur Auctor iis locis, quæ Freinshemii monstrat Index. *Bern.*

Duodecim aras Deorum] Scribi volui, *Duodecim aras Deorum*, per literas majusculas; neque id temere, (in hac enim ed. nihil somniculose executi sumus,) non autem sunt duodecim aræ, sed aræ 'Duodecim Deorum.' Qui autem illi Duodecim Dii sint, facile ex his duobus Ennii vv. discas: 'Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Saturnus, Jovis, Mercurius, Neptunus, Apollo.' Hi 12. Dii ab Ovidio dicuntur *Dii nobiles*, ad distinctionem Semideorum, Nympharum, Faunorum, Satyrorum, et Sylvanorum: 1. M. 'Dextra lævaque Deorum Atria nobilium valvis celebrantur apertis.' Alibi vocat, plebeios Deos, s. de plebe Deos. Notiss. autem est et decretum illud Lacedæmoniorum super Alexandro, qui se inter 12. Deos referri volebat; ita illud genus, ubi se hominem esse obliviscitur, ridiculum est et ineptum. Verum Arrian. 3. tantum Deos h. l. commemorat, quæis Alexander rem sacram fecerit. Ita est; sed nunc non ad Arrian. scribimus, imo, ad Just. *Faber.* Singulis nimirum majorum gentium Diis unam. Duodecim Deorum nomina disticho inclusit Ennius hoc modo; 'Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo.' Vid. Commentarium Merulæ ad lib. 1. Annal. Ennii. Athenis Euphranor, nobilis pictor, 12. Deos pingere conatus est; sed in ipso opere defecit. Vid. Plin. xxxv. 11. Paus. Atticis et Val. M. viii. 11. Ext. 5. Herod. quoque in Erato 12. Atheniensium Deos nominat; et in Enterpe scribit, Ægyptios primos 12. Deorum nomina in usu habuisse, et ab illis Græcos fuisse mutuatos. *Ver.*

Aras Deorum] Jovi Descensori, et

Minervæ, et Herculi structas aras ait Arrian. 1. *Bern.*

§ 6 *Littore excederet*] Junt. *cederet*. *F. littori accederet*. Mox iid. et *Ms. longinquæ a domo militiæ*. Græv. *Suspiciantur viri doctiss. littore accederet*. Sed puto, agi h. l. de habitu Alexandri ex Europa, in quo pariter, ut in aditu ad Asiam, sacrificia fecit. Arrian. 1. 'Ferunt altaria struxisse Jovi descensori, et Minervæ, et Herculi ibi, unde ex Europa solvit, et in eo Asiam loco, in quem descendit.' Sane et quæ proxime præcedunt de divisione patrimonii inter amicos, non in Asia, sed Europa, facta sunt. *Schef.*

§ 7 *Quibus longa, &c.*] Sed quot annorum illa ratio est? Crederes enim, 12. aut 13. seculorum. At nil tale est; nam a Cyro imperii Persici conditore ad Darii mortem anni sunt 230. non plures. Sic Nereus, ap. Horat. regnum Priami *vetus* appellat: 'Conjurata tuas rumpere nuptias, Et regnum Priami vetus' et tamen a Dardano et Teucro ad finem Priami non possunt esse plus quam 300. *Fab.*

§ 8 *Præsumptio*] I. e. persuasio, fides, fiducia, opinio. Sic iii. 4. 'Itaque cum, contra præsumptionem suam, annis decem in obsidione urbis tenerentur;' i. e. contra quam sibi proposuerant, vel præter animi opinionem. Cum autem 'præsumere' et 'præcipere' sint fere idem, huc quoque sine machinatione istum Virgilii vs. trahas: 'Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi.' *Faber.* Plin. ix. Ep. 3. 'Alium ego beatissimum existimo, qui bonæ mansuræque famæ præsumptione perfruitur:' vid. ibi Buchner. *Græv.*

§ 9 *Longinquæ domo militiæ*] *Ms. a domo*, quod præfero, habetque sic Junt. *Schef.*

§ 10 *Jaculum*] *Δόρυ*. Diod. xviii. 17. *Bong.*

Tripudianti similis] Membranæ mem *tripudiantis*: quo modo dixit Plaut. Asinar. 'Hic quæstus noster aucupii

est simillimus.' et Plin. H. N. xii. 17. 'Mastiche tertia in Ponto bitaminis similior.' *Mod.*

§ 11 *Procatu*] *Leg. procatu*. Fab. *Ne se regem, &c.*] Virgil. fine Georg. de Imp. Augusto: 'Victorque volentes Per populos dat jura.' Ita Demosth. in Philipp. ἐκέρων ἥρτων 'ΕΛΛΗΡΩΝ, quam summam laudem gubernatoris esse, Xen. ait in *Æconom.* Videsis *Ælian.* xii. V. H. 9. de Timesia, ultro imperium abdicante, quod omnibus odio se esse videret. At non hodie tantum aut heri, 'ostentandæ per terrores potentissî dira, sed frequens magnis imperiis, gloria.' Sen. de Clem. i. 1. *Bern.*

§ 12 *Heroum*] Palmaria correctio, ejus inventæ laudem ingenio Sebisii transcribo: temeritatis, si qua est, culpam, qui nulla Mstorum auctoritate comprobata in textum ausus sum admittere, mihi servo. Faciebat audacem et vocum affinitas, cum ex eorum, quomodo hactenus omnes edd. habebant, in *heroum* facillis sit transitus: et vero consensus auctorum. Nam et Plut. in Alex. c. 24. et Diod. xvii. 7. Alexandrum illi *heroum* tumulos in transitu veneratum scribunt. *Berneccer.* Nunc præfere vetus eorum. Nam non tantum ad heroum tumulos parentavit Alexander; sed et ceterorum Trojano bello cæsorum, uti citato l. diserte addit Diod. *Idem.* Admisi conjecturam Sebisii, qui legit *heroum*. Notiss. autem est illa tempora dicta fuisse heroica. In omnibus tamen libris scriptum est eorum. Faber. Illud *heroum* in posterioribus edd. Ultrajectina, Lugdunensi, ipsaque Argentoratensi servatum video. Merito autem *Bernecc.* repudiavit rursus. Nam nec in ullo cod. Ms. aut antiquiore typis expresso repertum illud fuit; et Diod. xvii. 17. scribit, Alexandrum non ad tumulos heroum tantum, sed et ceterorum, qui Trojano bello perierunt, parentasse. *Vorst.* Merito *Bernecc.* hanc emendationem

Sebisii probavit, sequentesque editores, ut et recentissimi Faber et Oxoniensis, quia nihil certius non tam bello Trojano cæsorum (quot enim homines nihili ceciderunt?) quam eximiorum heroum manibus parentasse Alexandrum. *Græv.*

CAP. VI. § 1 *Militum*] *Ms. militum*, quod est elegantius, et f. alterum glossatoris est, non Justinî. *Schæf.*

Parcendum suis rebus] Ita *Croesus* Cyro suadens, ne Lydiam populandam militi daret, 'Non meam,' inquit, 'urbem, non res meas, diripes, nihil enim ad me jam ista pertinent: tua sunt: tua illi perdent.' Herod. i. 88. Add. monitum Quintii Flamini ap. Plut. in ejus Vita c. 7. Alexandri *Ætolorum* principis ap. Liv. xxxii. 33. 11. Athenionis in Excerpt. Diodori xxxvi. p. 847. pr. Nam, ut inquit Jocasta ad Polynicem, Sen. Theb. act. iv. 'Quæ corripit igne, quam meti gladio, jubes, Aliena credia.' 'Nullum desperationis [Persarum] majus indicium [Alexandro fuit] quam quod urbes, quod agros suos, urent: quicquid non corripissent, hostium esse confessi.' Cart. iv. 14. 2. Add. Pint. *Demetr.* c. 8. f. Pertinet huc expositio Freinshemii ad Cart. v. 6. 12. *Bern.*

§ 2 *In exercitu ejus*] Pint. in Alex. c. 23. scribit, quoad. Alexandro tribuere *τρισμύλους πεζούς*, (et tot edit Diod. xvii. 17. et Arrian. i.) alios *τετραμύχλους καὶ τρισμύλους*. Equitum autem illi 5. M. hi 4. fuisse tradiderunt. Diod. in numero equitum consentit cum Justinò: navibus autem longis 60. trajecisse Hellespontum refert. Frontin. iv. 2. 4. solis hominum 40. M. orbem terrarum aggreßum scribit. *Bong.*

§ 3 *Utrum admirabilis viceris, an aggredi ausus fueris, incertum est*] Legitur vulgo *utr. sit admirabilis, viceris, an.* Putarunt enim librarii 'admirabilis' esse nomen, eique necessario verbum substantiv. addi oportere. Ve-

rum verba 'vicerit' et 'ausus fuerit,' quæ conjunctivi modi sunt, et propter voculas 'utrum' et 'an,' quæ talem modum requirunt, posita ita sunt, satis declarant *sic* hic locum non habere. 'Admirabilis' est adverbium comp. gradus: cujus positivo *admirabiliter* usus Auctor est i. 8. 14. quod scripsit 'admirabiliter insignis.' Ceterum toti structuræ periodi similis est illa, quæ v. 4. 13. apparet: 'Cessant secum ipsi, utrum contumeliosius ipsum expulerint, an revocarint honoratius.' *Vor.*

Utrum admirabilis vicerit, an agredi ausus fuerit, incertum est] Sic rectissime Junt. ut ante legend. esse viderat doctiss. Vorst. Vulg. est insulissima. *Græv.*

§ 6 *Principia castrorum*] De militia Macedonica loquitur Auctor more Romanorum, quibus 'principia' locus castrorum princeps et sacer, et quia in iis aquilæ et signa, i. e. Dii militares: item in iis, aut juxta illa, Tribuni, Præfecti, honestissimi Decurionum et Centurionum. Plut. in Galb. c. 17. 'Ἀρχαία, ἡ πρῆξις τῶν μαχίω καλοῦσι. Statius etsi in re Græca circumscribit x. 171. 'Ventum ad concilii penetrare, domumque verendam Signorum.' *Initia* vocat Sidon. Apollin. i. 11. si recte locum capio: 'Quem inter initia cognosci, claritas vitrici magis quam patris fecit.' *Berneccer.* 'Principia' h. l. metonymice usurpavit Auctor pro ipsis principibus, qui alias 'optimates castrorum' dicuntur. Vid. iv. Obs. 10. *Grænov.* Quæ sint principia in castris, diligentissime ostendit Lips. in Libb. de Militia. *Fab.*

§ 8 *Affermans acis, occulta consilia victoria furtiva convenire*] Sapor ap. Marcellin. xvii. 'Illud apud nos numquam acceptum fuit, quod adseritis vos exultantes, nullo discrimine virtutis ac doli prosperos omnes laudari debere bellorum eventus.' Diod. ἀντίον id est τῆς Παρσῶν μεγαλοφυχίας.

Bongars. Secuti sumus Gruteri iudicium in Notis ad Liv. i. 11. 8. consentis locum ita restituend. auctoritate Mss. ejecta non. Id. enim Darius dicit, quod Alexander ap. Curt. iv. 13. 8. 'Latrunculorum et furum ista solertia est, quam præcipitis mihi, quippe illorum votum unicum est fallere.' De Parthis rex eorum Sapor ap. Ammian. xvii. 10. 'Illud apud,' [æc. V. sup.] Quamquam et Romania, nimirum antiquis, hanc animi magnitudinem tribuit Liv. xlii. 47. 5. æc. Tac. A. ii. 88. 2. Atheniensibus Thucyd. ii. 8. 24. Achæis Polyb. xiii. 11. Helvetiis Cæs. B. G. i. 13. Verum ista plerumque jactantius dicuntur, quam sunt. *Berneccer.* Recte *Bernecc.* negativam voculam expunxit, neque, ut Bong. edidit, *victoria furtiva non convenire.* Voculam eam et ab ed. Becharii abesse video. *Vor.*

Victoria furtiva] Thucyd. v. 2. 5. strategemata vocat apposite κλέμματα, h. e. interprete Sall. H. i. 4. 13. 'furta belli.' Huc respicit et Tac. A. iii. 74. 2. 'Tacfarinas furandi bonus.' Alexandri celebre dictum est ap. Plut. in ejus Vit. cap. 57. Ὁ κλέπτει τὴν νίκην, Non furor victoriam. *Bern.*

§ 9 *Hostem regni finibus arcere*] An præstet, bellum domi excipere, an vero in hostilem agrum inferre, disputatur in Liv. xxxi. 7. Add. Nostr. i. 8. 2. xxii. 5. 4. et 5. *Idem.*

§ 10 *In campis Adrastiiis*] Steph. de Urb. Ἀδραστίας πεδῖον, per quod fuit Granicus fl. a quo hoc prælium dicitur 'ad Granicum.' Strab. xiii. *Bongars.* Ms. *Adrastias.* Junt. *Adrastias:* ut Græcis, Ἀδραστίας πεδῖον. *Græv.* Legend. *Adrastiasis,* nam urbs ipsa dicebatur 'Adrastia.' *Faber.* Junt. teste Græv. *Adrastias.* Quod magis congruit cum Græco Ἀδραστίας πεδῖον, quod habet Steph. *Vor.*

§ 11 *In acie Persarum sexcenta milia militum fuere*] Quis non miretur tam impudens mendum a nemine hac

tenuis quod sciam reprehensum? Quis non credat duplo majorem exercitum ducum Darii fuisse, quam ipsius regis, quando ad Amanicas Pylas pugnaturus cum Alexandro venisset, ubi a Just. 300. M. peditum narratur? Hic vero, si Diis placet, 600. M. Atqui quomodo hunc l. emendemus, non est certum, cum nec aliud in exemplaribus legatur, et ap. huj. historiæ scriptores tam varius prodatur numerus, ut pudor sit legentibus. Diod. verisimiliter 100. M. peditum, 10. M. equitum, habuisse Persarum duces scribit. Arrianus, cum Alexandri milites non multo pauciores quam Just. scripsisset, hostium peditatum minorem fuisse Macedonum peditatu inquit. Fuere autem Macedonum peditum 32. M. ut Just. paulo ante dixit. Quænam igitur erit huj. l. emendandi ratio? Ego, si conjectura satis sit, Just. arbitror scripsisse *In acie Persarum c. millia fuere*. Sicut et Diodorus. Lector quod placuerit sequatur. Mox *novem pedites de Alexandri exercitu cecidisse* leguntur, ubi quidam codd. *nonaginti* habent. Quid si *nonaginta* legamus? Cum Arrianus primo impetu 25. deinde 30. cecidisse dicat. Verum enim vero si pergam ostendere, quoties in talibus varient inter se auctores, res nunquam finem reperiet. Multa hic nobis transilienda ac dissimulanda. *Glar.*

In acie Persarum] Diod. xvii. 19. peditum 100. M. equitum 10. qui hoc prælio Persarum peditum 10. M. equitum 2. M. cecidisse auctor est: Plut. c. 26. peditum 30. M. *Bongars.* 'Sed quis aut in victoria, aut in fuga, copias numerat?' Curt. iii. 11. 30. *Bernec.* Cl. Blancard. in Notis ad Arriani lib. i. existimat in grandi illo 600. M. numero grandem errorem commissum, et scribend. esse *sexaginta milia*. Nam si in primo certamine, quod absente Dario cum ejus ducibus fuit, 600. M. fuissent, nullam idoneam afferri rationem, cur Darius in præ-

lio Isicum cum 400. M. peditum ac 100. M. equitum processerit, ut ipse Just. huj. ejusd. lib. cap. 9. scripserit; et ingenio Darii institutisque gentis id refragari. Deinde esse et aliam causam, cur non legi hic possit *sexcenta*: quia nimirum Auctor inf. cum Darium 500. M. in aciem eduxisse scribit, addat, 'movisse hanc multitudinem hostium respectu paucitatis suæ Alexandrum': nunc vero, ubi de primo prælio agit, nihil hujusmodi adjiciat. Agnosco sane et ipse, numerum *sexcentorum millium* hinc l. minime convenire: an vero *sexaginta millium* scripserit Just. adhuc dubitari posse videtur. Quid si dicamus pro *sexcentorum* legend. esse *centum* aut *ducentorum*? Diod. certe xvii. 19. 100. M. peditum, et supra 10. M. equitum, in acie Persarum tunc fuisse scribit. *Vorst.*

§ 12 *Novem pedites*] Id. ex Aristobulo refert Plut. c. 26. et confirmat Oros. iii. 16. et iv. 1. ne quis cum Glareano mendum hic esse suspicetur. Arrianus ex Macedonum auxiliis 25. cecidisse: ex reliquis equites 60. pedites 30. Plut. ex Aristobulo c. 26. *τρεῖς καὶ πενήντα ἑκατόν τοὺς πύργους. Bongars.* Matthæus: 'In exercitu vero Alexandri 900. cecidere pedites et 120. equites.'

§ 13 *Impense ad ceterorum exemplum humatos*] Diod. μεγαλοπρεπῶς. *Bong.* Diod. xvii. 21. 'Rex snos magnifice sepulture tradit, excitatores ad discrimina pugnarum reddere cupiens milites ejusmodi honestamentis.' Nostri moribus, nemo conqueri poterit, paucos esse viros fortes, qui impigre et intrepide in hostem vadant: quando nec vivi meritis præmiis, nec mortui dignis honoribus, afficiuntur. Add. inf. xii. l. 1. *Bern.*

Ad ceterorum exemplum humatos] Antiquiores edd. Bech. et Maj. ad cæt. *solatia.* *Vorst.*

Status equitibus] Τοῦτον χαλκαὶ εἰκόνας ἐν Διῷ ἱστῶσιν. Arria. *Bongars.*

Æneas statuas in templo Jovis erectas, quas Lysippus statuarius Alexandri finxit, refert Arrian. 1. *Bern.*

§ 14 *Post v.*] Vincent. iv. 27. 'Post hanc vict.'

Major pars Asia] *Ἡ ἑρὸς τοῦ Ταύρου καὶ Εὐφράτου.* Strab. *Bong.*

§ 15 *Terrore nominis, &c.*] Sic Dolabella 'terrore nominis Romani' solvit Numidarum obsidium. Tac. A. iv. 24. 2. Pro belli initii ducem aut timeri aut sperni, prolixè Grut. ostendit ad Tac. Diss. 8. *Bernec.* Saxo vii. p. 139. 40. 'Regnorum omnium motus nominis sui terrore cohibuit.'

CAP. VII. 1 *Indicio, &c.*] Id. xiv. p. 359. 39. 'Quod Absalon captivi cujusdam indicio expertus.'

Lyncista] Secutus rursus sum ed. Junt. quæ teste Græv. sic habet. Vulgo editur *Lyncistarum*. De quo quid sentiend. videatur, dixi supr. xi. 2. 2. *Vors.*

§ 3 *Post hæc*] Aliter Curt. iii. 1. 16. &c. qui ante prælium hæc facta memorat. *Bern.*

Gordien] Ita vett. omnes: Græci *Γόρδιον*: et ita f. librarius scripserat, ut inf. multis locis *Crateron*: τοῦ ο facilis est in e mutatio. Stephanus vocat *Γορδίων*. Hic initium habent quæ ad nos pervenerunt Q. Curtii *Fragmenta Bongars.* Videtur Auctor scripsisse *Gordium*. Ut Liv. xxxviii. 19. 'Postero die ad Gordium pervenit:' et Curt. iii. 1. 'Gordium nomen est urbi.' *Gronov.* Junt. *Gordicum*. Steph. *Γορδίων*, aliis *Γόρδιον*. Dein *jugum plaustri Gordii* ap. eod. Græv. Alii *Gordicum*; alii *Gordien*, quod minus probem. *Faber.* Omnes Mss. quos Bong. vidit, habent *Gordien*. Sed agnoscit id. scriptionem eam minus recte se habere. Neque novum est unum idemque mendum in omnes, aut in plurimos, libros Mss. irrepere. Mirum igitur quod Bong. et secutus eum *Bernecc.* ita edidit. Est autem legend. vel, ut Bong. conjicit, *Gordion*, ex Græco *Γόρδιον*; vel,

Delphi. et Var. Clas.

ut ed. Junt. teste Græv. habet, *Gordicum*, ex Græco *Γορδίων*; quod habet Steph. vel denique, ut quidam typis expressi habent, et nunc nos edimus, *Gordium*. *Vors.*

Qua posita est inter Phrygiam Majorem et Minorem] Falsum. Non enim inter Phrygiam Majorem et Minorem sita urbs Gordium, sed inter Phrygiam Majorem et Cappadociam. *Stephanus*: *Γορδίων πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας, πρὸς τῇ Καππαδοκίᾳ, ἀπὸ Γορδίου τοῦ πατρὸς Μίδου.* Alii tamen similiter in Phrygia Minore ad Sangarium ponunt. Sed inepte. Ineptiunt quoque illi, qui eand. ac Sardes faciunt. *Celænas* enim Alexander jam ceperat. Neque quisquam prodidit eum regressum in Phrygiam Hellesponticam. *Voss.*

§ 4 *Non tam propter prædam*] Illud tam, quod prius positum est, satis probat legi debere *quam quod*, pro *sed* quod. *Faber.*

Jugum Gordii] Malim quod in quibusd. impressis est *jugum plaustri Gordii*, sicut etiam inf. n. 15. *Bern.*

Jugum plaustri Gordii] Ita antiquiores typis expressi, Junt. puta teste Grævio, *Becharii*, *Majoris*. Et mirum Bong. τὸ *plaustri* expunxisse, eumque alios esse secutos. Certe xi. 7. 15. diserte legitur 'jugum plaustri.' *Arrian.* quoque ii. scribit, *Alexandrum* videre voluisse *τὴν ἀμαξάν τοῦ Γορδίου, καὶ τοῦ ξυγού τῆς ἀμάξης τὸν δεσµόν.* *Vors.*

§ 6 *Vicina urbis*] Omnino scribo *Telmisina*, non *vicina*. Nihil enim minus quam vicina fuit hæc urbs Phrygiæ. *Telmieenses* autem fuisse *σοφοὺς τὰ θεία καὶ τὴν οὐανοσκοπίαν ἐξηγεῖσθαι*, nec bardi et bambaliones ignorant. Confirmat hanc conjecturam *Arrian.* ii. quem consule. Abit ille paullulum ab *Justino* in hac narratione. Sed non possum omittere, quid sit quod maxime hic mirer. Cum enim supr. dixerit, et nos etiam ex aliis ostenderimus, *Midam* cum *Phry-*

Justin.

gibus ex Europa in Asiam trajecisse, quomodo pater ejus Gordius in Phrygia Asiatica regnare potuerit? Aut quomodo Phryges ante Midam in Asia? Non tamen hoc unus Justinius, sed et Arrianus et alii produnt. Voss. legend. censet *Telmisina*. Nec multo aliter Blancard. *Telmisi* urb. Hanc enim lect. firmare Arrianum, qui Telmisiensium vatam hic meminerit, et puellæ, quæ ex vatam progenie, et oppidi in quo Jovi sacrificari jussisset. Verba Arriani II. sunt: Ἰάναι [τὸν Γόρδιον] κοινάσονται ὑπὲρ τοῦ θεοῦ παρὰ τοῦς Τελμισίας τοῦς μάντεις· αἰναι γὰρ τοῦς Τελμισίας σοφοὺς τὰ θεῖα ἐξηγήσθαι. Ceteram Telmissus non vicina Gordio, ut secundam vulgarem lect. Nostri statnendum esset; sed in extremis Lyciæ ad mare posita fuit, ut ex Ptolemæo et Mela demonstrat Blancardus. Voss.

§ 8 *Tam pulera conditio, &c.*] 'Conditio' hic usurpatur pro matrimonio, ut Plant. Stych. I. 2. 61. 'Quin vos capitis conditionem ex pessuma primariam?' Id. Truc. IV. 3. 76. 'Dicam ut allam conditionem filio inveniat suo:' et Trinum. I. 2. 122. 'Habeo dotem unde dem, Ut eam in se dignam conditionem colloquem.' Gronov. Proprie loquitur. Inde formula perpetua renuntiandi sponsalibus, *CONDITIONE TUA NON UTOR*. Est igitur 'conditio' nil aliud quam nuptiarum pactio. Faber.

§ 10 *Regem discordiis opus esse*] Cic. ad Att. XV. 20. 'Video mihi opus esse viaticam.' Vid. Non. Hic vulgo *rege*. Bongars. Vulgo *rege*, non protritæ phraseos ignorantia. Plant. Truc. 'Quid isti suppositum puerum opus pessimæ?' Lucret. V. 235. 'Nec crepitacula eis opus est.' Vid. Non. Ad rem facit illud Tac. A. I. 9. 11. 'Non aliud discordantis patriæ remedium, quam ut ab uno regatur.' Et Hist. I. 1. 2. 'Ad unum omnia referri, pacis interest.' Bernec. Antiquiores quidam typis expressi, et aliquis item Ms.

rege. Sed Bong. ex codd. credo Mss. edidit *regem*. Bernec. porro et Freinsh. aliquid phraseos non protritæ hic esse credunt; quod videl. *opus* non modo dativum, sed et accusativum, adsciscat. Mihi vero ex his quidem Justini id probari posse non videtur, sed *regem* esse accusativum, qui verbum *esse* antecedit. Quomodo dicitur: 'Dux et auctor opus est,' ita plane et *Rex opus est*. Deinde quia ap. Just. præcedit 'responderunt,' non mirum quod loco nominativi ponitur accusativus, diciturque, *responderunt regem esse opus*. Nimirum post verbum dicendi, quomodo alias, ita nunc quoque, ponitur accusativus cum infinitivo. Ad *discordiis* subaudi, tollendis, vel simile quippiam. Voss. Quid vult illud *discordiis*? an, quod discordiæ postularent, tanquam sibi necessariam? Hunc sane sensum alias habet hæc locutio, ut cum dicitur, *Opus mihi pecunia, Opus tibi est consilio*. At vero hæc Justini mens non potest esse. Itaque vir doct. putat illud *discordiis* explicand. ita, ut subaudiatur, tollendis; vel quid simile. Sed in tali formula hujusmodi quid omitti; quod subaudiiri debeat, non puto posse ullo alio exemplo confirmari. Quare certus sum illud *discordiis* non Justini esse, verum glossatoris. Scheff. *Regem discordiis opus esse* nihil aliud est quam, discordias requirere regem, quod idem est ac, discordias sopiri non posse sine rege; sicuti dicimus, Reipublicæ dictatorem opus esse, s. desiderare dictatorem. Græv.

§ 11 *De persona regis*] Ms. habet *rege*: unde colligo vocem *regis* quoque irrepsisse ex glossa. Just. scripserat: *Iterato quærentibus de persona*. Post voci 'persona' adjecta est glossa *rege* in capite, quasi vellet, quærentibus de rege. Tum cum alius recepiasset hoc in textum, scripsissetque *quærentibus de persona rege*, alius putavit emendand. in *de persona regis*. Glos-

sam esse id etiam docerit, quod mox sequitur, 'jubeatur eum regem observare.' Nam hic voce *regem* non fuisset opus, si praeceperat *regis*. *Schef.* Nunquam 'persona' simpliciter sic usurpatur bonis scriptoribus. Sed 'de persona regis consulentibus' est, querentibus cui personam regis sint imposituri. Sicut 'persona consulis' est, consulis dignitas et munus. *Græv.*

Exemplum [Sic XII. 3. 4. 'equis incedere,' 'super equos ire.' *Voss.*

§ 13 *Vehenti*] Passive hoc est accipiend. eod. sc. sensu, quo Cic. dixit de Cl. Orator. cap. 97. 'Adolescentia per medias laudes quasi quadrigis vehens:' et de N. D. 1. 28. 'Maritimus Triton pingitur natantibus invectus belluis,' pro, in vectus, *hērēin fāhrend.* Add. Liv. xxii. 49. 7. Suet. Cæs. 37. 3. et 78. 3. et Claud. 28. 3. et notata Rubenio Elect. 1. 4. *Bern.*

Regnum delatum] Ms. quidam habet r. ei d. unde possit aspicari aliquis Just. scripsisse *quo vehente*; nam et vehicula velere dicebantur, ut ex Ovid. pridem docui lib. 1. Rei Vehic. cap. 17. *Schef.*

Majestati Regis consecravit] Quæ veluti Dea ap. illos Vett. erat, unde et tam frequens Deorum Regalium mentio. Æschylus autem assessores Jovi facit BIAN et EPATOX, Vim et Robur, s. Potestatem. Faber.

§ 14 *Post hunc filius Mida regnavit*] Atqui VII. 1. 11. scribit, Midam in Europa partem Macedoniæ tenuisse, indeque pulsum fuisse. Quæ quomodo non repugnent, cum Vossio non intelligere me fateor. Arrianus quoque lib. 11. Midam Gordio in Phrygia procreatum scribit, et a Phrygibus, cum hi seditione laborarent, et ab oraculo moniti essent curram illis regem allatarum qui seditionem tolleret, regem constitutum esse. *Voss.*

Ab Orpheo sacrorum solemnibus initiatus] Fuit enim theologus Orpheus.

Unde Horat. Epist. II. 3. 'Silvestres homines sacer interpretsque Deorum Cædibus et victu fædo deterruit Orpheus: Dictus ab hoc lenire tigres rabidosque leones.' Vid. Servium ad illud Virgil. Æn. VI. 645. 'Nec non Threicius longa cum veste sacerdos.' *Mod.* Conon ap. Phot. Narrat. 1. refert, quod Midas 'Ορφεύς κατὰ Πιέριαν τὸ ἔπος ἀκροατῆς γενόμενος, πολλὰς τέχνας Βεργίων βασιλεύει. *Voss.*

Religionibus implevit, quibus, &c.] Lactant. de Ira 1. 12. 'Religio et timor Dei nolus est, qui custodit hominum inter se societatem.' Cic. de N. D. 1. 2. 'Pietate adversus Deos sublata, fides etiam et societas humani generis, et una excellentissima virtus justitia tollitur.' Causam aperit Liv. 1. 21. 1. et 2. item 1. 19. 4. Unde Plut. adv. Colotem 47. 'Urbem citius sine solo, quam rempubl. sine opinione de Diis, aut constituti aut constitutæ servari posse' scribit; et 48. 'Religionem vinculum sive cægulum' vocat 'omnis societatis, et justitiæ firmamentum.' De falsa illo quidem: sed quanto magis id verum de vera? *Bern.*

§ 16 *Violentius oraculo usus*] Vix persuadeo mihi sic Just. scripsisse. Quodnam hoc loquendi genus, *violenter uti oraculo?* quid est *uti oraculo?* Pro *usus gladio* libri Mss. habent *universæ gl.* Unde puto scriptum a prima manu fuisse: *violentius oraculo universæ, usus gladio, loramenta cædit.* Ut *violentius oraculo* sit idem, ac *violentius*, quam oraculum, puta exigebat, vel dicebat. *Schef.*

CAP. VIII. § 2 *Quingenta, &c.*] Liv. XXVII. 45. 'Postquam jam tantum intervalli ab heste fecerat.'

3 *Cydni*] Ψυχρὸν δὲ φασὶ καὶ ταχὺ τὸ ρεύμα τοῦ Κόδρου. Eustath. Vid. præter Plut. Alex. cap. 29. Val. M. III. ult. Diodorus XVII. 31. causam morbi nullam affert. *Bong.*

In præfrigida undam] Malim in

præfrigida, nudum. Id.

§ 4 *Interclusa voce*] XII. 15. 12. 'præclusa voce.' Deinde 'non spes modo remedii' est pro, non modo non spes remedii. Vid. Not. ad II. 1. 6. *Vorst.*

§ 5 *Remedium polliceretur*] Mallet *pollicetur. Schef.*

Parmenionis epistolæ] Sen. II. de Ira c. 23. 'Alexandrum epistola matris admonitum fuisse, ut a veneno Philippi medici caveret,' sed tamen 'acceptam potionem non deterritum bibisse' scribit. *Vorst.*

§ 6 *Ingenti pecunia*] Et promissis filie nuptiis. Plut. Alex. c. 30. *Bern.*

§ 7 *Indubitato morbo*] Sebis. *indubitata morte*: vix dubia correctio. Sic enim et XII. 15. 1. *Bernec.* Amplexor emendationem Sebisii. Sic XII. 15. 1. 'Indubitatam mortem aentiens.' *Vorst.* Sebis. *indubitata morte*, quod viri doctiss. vehementer probant. Mihi tamen nulla opus emendatione videtur, quia illud *indubitato* non est adjectivum h. l. sed adverbium, nec cohæret cum *morbo*, sed 'perire.' Porro *perire indubitato* est, certo et citra dubium mori. Si quis tamen mallet *indubitate*, adversum me non haberet. *Schef.*

§ 8 *Epistolas medico tradidit*] Rectius *epistolam*; unica enim tantum fuit, nec plures legere potuit interea, dum Alexander bibebat. *Schef.* Cave quicquam mutes. Nam *epistolæ* Justino sæpius accipitur, ut litteræ, pro, *epistola*. In cap. 12. ter occurrit: 'Darius, cum Babyloniam profugisset, per epistolas Alexandrum deprecatur.' Loquitur autem de epistola prima. Mox: 'Interjecto tempore aliæ epistolæ Darii Alexandro redduntur.' Deiu: 'Scribit itaque et tertias, et gratias egit,' h. e. tertiam epistolam. Lib. I. c. 7. 'Lectis ille epistolis.' Atqui unam tantum fuisse epistolam caput præc. ostendit. *Græv.*

Inter bibendum, &c.] Cogitand. an

non scripserit Just. *inter bibendum, dum oc. in v. leg. intendit, ut s. c.* Ita melius videntur cohærere. *Schef.*

Oculos in vultum legentis intendit] Tac. A. III. 2. 1. 'vultum scrutari' dixit. *Bern.*

§ 9 *Ut, &c.*] Dissentit a Just. Zonaras IV. 9. Καὶ δὲ μὲν ἔτιωον, δὲ δὲ ἀνέγνωσκον, ἐνορῶντες ἀλλήλους, δὲ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν ἑνὶ χαρίεσσι καὶ λαοῖς, δὲ δὲ Φιλίππος περὶ δεικῶν καὶ τεθορυβημένων. Curt. III. 6. de Philippo refert: 'Ille, epistola perlecta, plius indignationis quam pavoris ostendit.'

CAP. IX. § 1 *Cum quadringentis millibus*] 600. M. habet Arrianus I. quem numerum Persas prima congressione habuisse scripsit Just. h. lib. cap. 6. 11. vereor ut recte: qui enim jam moveretur Alexander, 600. M. primo prælio superatis? Vulgo hic legitur CCCtis mill. quod probat Oros. III. 16. *Bongars.* Atque ita etiam expressit interp. Hisp. *Bern.*

In aciem procedit] Mss. plures, *in acie*, quod f. non est negligend. 'In acie' vel, omissa præp. 'acie procedere,' est, procedere copiis instructis ordinatisque, ad confictum certo modo dispositis. Ita *suggredi acie* usurpavit Tac. IV. A. 47. 'Quos dux Romanus, acie suggestus, haud ægre pepulit.' *Schef.*

§ 2 *Respectu, &c.*] Saxo XVI. p. 374. 37. 'Ut absque p. s. r. in hostem contenderent.'

Interdum] H. e. interim, ut ap. Vell. II. 74. 2. et in Apuleio sæpius. *Bern.*

§ 3 *Ne desperatio suis cresceret*] Locutus hic nonnihil est suspectus mihi Certe si timebat Alexander, ne desperatio cresceret, necesse est, ut jam aliqua fuerit ap. ejus milites. At diversum ex historia colligitur. Deinde ne oratio quidem satis decens, quia illud *suis* et mox *suos* repetitur in grate. Mallet ergo pro *suis cresceret* legere *succresceret*. Dicitur 'succres-

cere desperatio,' quando paulatim oritur. Ita Plant. *mores succrescere* dixit Trin. i. 1. 'Sed, dum illi ægrorant, interim mores mali Quasi herba irrigua succreverunt uberrime.' Schef. Num igitur jam in desperationem inciderant? Nam, si tum nulla fuit desperatio, quomodo potuit crescere? Præterea valde ingrata est iathæc repetitio *suus, suos*, in tam paucis verbis. Adstipnlor igitur præstantiss. Scheffero. *Græv.*

Singulas] Est geminus huic l. locus ap. Liv. xxx. 33. 8. in hæc verba: 'Varia adhortatio erat in exercitu inter tot homines, quibus non lingua, non mores, non lex, non arma, non vestitus habitusque, non causa militandi eadem esset. Auxiliaribus et præsens et multiplicata merces ex præda ostentatur. Galli proprio atque insito in Romanos odio accenduntur. Liguribus campi uberes Italix deductis ex asperrimis montibus in spem victoriæ ostentantur. Mauros Numidasque Masanissæ impotenti futuro dominatu terret: aliis aliæ spes ac metus jactantur. Carthaginiensibus mœnia patriæ, Dii penates, sepulchra majorum,' &c. *Mod.*

§ 5 *Nec inventos illis toto orbe pares viros*] Ita jam pridem hic emendand. docui ad illa Curtii mei ex lib. iv. 'Macedones virtute assecutos, ne quis toto orbe locus esset, qui tales viros ignoraret.' *Mod.* Opt. in antiquis edd. legitur *inventas . . . vires*. At sic non modo Auctor xxxi. 1. 'Ne uno tempore duplici bello vires Romanæ detinerentur,' sed et Liv. i. 30. 'Ut omnium ordinum viribus aliquid ex novo populo adjiceretur.' Sed x. 14. 'Ibi integræ vires sistunt invehentem se jam Samnitum;' et Val. M. i. 1. 15. 'Majore Romanarum virium parte:' (ubi Pighius legit *Romanorum virorum*. Sed contr. libros script.) et Frontin. iv. Strat. 7. 6. 'Naturam Romanarum virium

per hoc vobis exemplum ostendi;' et Euseb. in Chron. p. 184. 'Romanæ vires.' Gronov. Junt. ante Modium *inventos . . . viros*. Sed probat Gronov. aliarum edd. scriptionem: *inventas . . . pares vires*: h. e. exercitum, qui illis par sit: ut superius: 'Ne Lacedæmonis illæ vires accederent,' h. e. copiæ. Nec infrequenter ead. notione in aliis locis usus est Noster. Postea *haberi et salutare ut reginus* Ms. Junt. et aliæ edd. *Græv.*

Nec inventos . . . viros] Ita ex Mss. edidit Bong. Et habet quoque ita Junt. At aliæ vett. edd. Bech. puta et Maj. habent *inventas vires*: quam lect. Gronov. alteri præfert. Mihi tamen *inventos viros* magis placet. *Vorst.* Gronov. verissime. Sensus est: Nullum exercitum, quantumvis magnum, parem esse illis. 'Vires' vero in h. sensu ap. Just. frequenter admodum occurrit. *Græv.*

§ 7 *Consuescant oculis, &c.*] Est huj. l. nota fabula de vulpe ad primum leonis conspectum exterrita, eund. postea minus minusque formidante. 'Quæ ex usu sunt, non timentur,' Vegetius iii. 12. fin. 'Subita conterrent hostes: usitata vilescent,' Id. iii. 26. *Bern.*

§ 8 *Nec Darii segnis opera in ordinanda acie fuit*] Ita antiquiores typis expressi. Et retinuit eam lect. Bong. At Bernecc. quod a Bong. in Mss. quibusd. observatum sciret, *Nec D. regis o. in ord. acie defuit*, hoc ipsam pro alio substituit. Mihi rō regis tanquam supervacuum suspectum est; et per hoc ipsum quoque rō *defuit*. Quid opus erat addi *regis*, cum toties tum Darius, tum Alexander, nominatus, neque tamen quod reges fuissent additum esset? *Vorst.* Optime Junt. *Nec Darii segnis opera*, cum Bong. *Vorst.* et Schef. *Græv.*

Imperique perpetua a Diis immortalibus data possessionis admonere] Quomodo et sedem quondam Imperii

Romam 'Urbem æternam' jactant, præter Inscriptiones antiquas et Imp. Constitutiones, Ammian. xiv. 14. Liv. xxviii. 28. 12. Flor. 1. 7. 10. &c. immemores, 'omnia mortalium opera mortalitate damnata esse, et inter periturnā nos vivere.' Sen. Ep. 91. 'Urbium, imperiorum, gentium, nunc floret fortuna, nunc senescit, nunc interit.' Vell. ii. 11. 6. τὸ ἐλμαρμένον ὅσπερ ἐμψύχοις, οὕτω καὶ πόλεις ἀφύκτον. Pachymer. Hist. Byzant. ii. 27. Bernec. Scrib. dati possessionis. Ait imperium perpetuæ datum possessionis. Voss. Perpetuam possessionem vocat, quæ nullam interruptionem passa fuerat. Vir doctiss. aliquid in hoc loco vitii esse putavit, quod non video, nec quidquam esse arbitror. Fab.

§ 9 *Prælium ingentibus animis committitur*] 'Ερ' Ἰσῶφ τῆς Κιλικίας. Diod. xvii. 32. et seqq. M. Cic. Fam. ii. 10. Hoc prælio 110. M. cæsa. Plut. ut Diod. xvii. 36. peditum 12. myriades, equitum 10. M. Bong.

In eo, &c.] Matthæus: 'In eo prælio uterque vulneratus est, et tam dlu c. a. fuit, quoad aufugeret Darius.'

§ 10 *Pedestres centum triginta*] Miror Fr. Fabricium diligentiss. hominem notare ad Oros. cum Justino facere Diodorum, quia τριακοντοὺς habet, i. e. trecentos. Bong.

§ 13 *Hortandasque*] H. e. consolandas: quo sensu 'alloqui' et 'alloquium' usurpari notavit Varro vi. de L. L. sicuti παρηγορεῖν et παρηγορία Græcis: addi. sup. Not. ad xi. 3. 1. Bernec. 'Hortari' quid hic sit, intelligitur optime ex eo, quod Curt. iii. 12. 26. scribit: 'Rex bonum animum eas habere jussit.' Vid. et sup. xi. 1. 8. et inf. xiv. 3. 4. Vor.

§ 14 *Non mortem, sed dilationem mortis, deprecantur*] Malim vitam, ut quidam ediderunt contr. librorum Mss. fidem. 'Deprecari' enim h. l.

est, valde precari. Vid. Gell. vi. 16. inf. xii. 2. 'Auxilia adversus Brutios deprecantibus.' Quamvis et ap. h. Auctorem diversam significationem habeat. Bengers. Commune verbum 'deprecari' ad duo ista, mortem, et dilationem mortis, diverso plane sensu refertur: illam, ne inferatur; hanc, ut concedatur: quomodo etiam iii. 1. 9. vindicare duplici simul significatione sumitur: 'Et eadem patris, et se ab insidiis, vindicavit.' Exempla duo regulæ, quam Schol. Soph. ad Elect. 188. refert: Πολλὰς τὸ κατὰ κοινὸν λαμβανόμενον διαφόρος νοεῖται: Sæpe verbum, quod ad communionem assumitur, (ut loquitur Papiian. in L. 77. §. 22. D. de Legat. 2.) diversa significatione accipiendum est: et in exemplum adducit ex Homeri Il. xi. 328. cui fere simile est illud Ciceronis pro Marena cap. 10. 'Tu caves ne tui consultores, ille ne urbes aut castra, capiantur.' Ita Terent. Eunu. iv. 7. 19. 'Omnia prius experiri, quam armis, sapientem decet.' Ov. Tr. i. 2. 77. 'Non peto, quas quondam petii studiosas, Atheas, &c. Sidon. Apoll. iv. 1. 'Nisi cui ingenium sibi que quis defuit.' Hnj. l. crediderim illud esse Plinii Paneg. cap. 20. 'Adsuescat Imperator cum imperio calculum ponere,' h. e. seposita imperatoria dignitate, rationem expensarum reddere. Den Kaiser auff ein Zeit setzen und Rechnung thun. Ubi 'ponere' habet utramque significationem, et apponendi, respectu calculi; et deponendi, respectu imperii. Sicutod. Paneg. cap. 66. opponuntur, 'hic suscipere, hic ponere, magistratum,' h. e. deponere. Qui me nunquam nisi doctiorem ab se dimittit, vir et in sua Jurisprudentia et in his quoque litteris eximie magnus, Casp. Bitschius, Antecessor Acad. quem honoris et observantiæ causa nomino, docuit me, observationem hanc ad multa etiam loca Juris

civis utilem esse. Juris enim auctores frequenter ita loqui, ut simul et negligentiam s. culpam, et diligentiam vel custodiam, 'præstandam' esse dicunt; illam quidem ut absit, hanc ut adsit: illam, ut de ea s. ob eam quis teneatur; hanc ut ad eam quis teneatur; vel certe ob hanc omisam, et illam admissam. Ut L. 5. §. 2. D. Commodati, L. 1. D. de Tutel. et Rat. distrah. L. 17. D. de Jure dot. &c. Sic L. 25. D. de V. S. 'pars,' relatum ad 'servitutem,' intelligitur de parte generis: ad 'dominium' vero, de parte integri. Item L. 1. C. Ubi de Crim. ag. oport. vocabulum 'criminis,' relatum quidem ad verbum 'commissum,' significat delictum, aut ipsum factum criminiosum: ad 'inchoatum' vero, accusationem criminis. *Bernec.* Id h. l. potest observari, istud 'deprecantur' in diversa significatione sumtum esse. Qui enim mortem deprecatur, orat NE sibi mors afferatur; qui deprecatur dilationem, orat, UT sibi concedatur dilatio. Ita deprecatur bellum, qui bellum timet; deprecatur pacem, qui pacem cupit. Sed in eod. unius alicujus periodi membro si quis ita loquatur, vitiosum patet, et ab hujusmodi imitatione refugiendum. Quamvis itaque in sensu diverso recte dicatur, 'ulcisci patrem,' et 'ulcisci inimicum patris,' non ideo tamen, si de filio loquaris, qui, dum patrem defendere studet, illius inimicum interficit, non, inquam, recte feceris, si dices, 'Ille et patrem et illius hostem ultus est;' quia sc. geminam eid. verbo significationem, idque in eod. membro orationis, tribueres, quod non modo obscuritatem affert, sed et contr. judicium est. *Faber.* Edd. Bech. et Sich. habent non vitam, sed dilationem mortis, deprecantur: ut verbi 'deprecari' ad diversa relati una eademque notio sit. Et sane 'deprecari vitam' dicit Auc-

tor xvi. l. 1. Sed præfero tamen lect. alteram. Nec est adeo insolens, ut uni eidemque verbo, prout ad diversa refertur, duplex subjecta sit notio. Estque manifestum ejus exemplum l. 9. 12. s. ibi remittunt, s. permittunt, legas. Vid. Notas ad eum l. Vor.

§ 15 *Haberi ut reginas*] Add. xxxvi. 1. 6. et xxxviii. 2. 3. *Haberi et saluari* ex fide cod. Maffæani legit Just. Rycquius Centur. 11. Epist. 43. *Bernec.* Antiquiores Junt. Bech. et Maj. edd. una voce auctius habent *haberi et saluari ut reginas*. Sed et codd. quidam Mss. ut Bong. et Rycq. testantur, ita habent. *Vorst.*

CAP. X. § 2 *Barsinen captivam diligere*] Mirum est etiam in Alexandri uxoribus nomina variata. Tres ejus numerantur uxores. 'Barsine' Darii filia, de qua h. l. et lib. xiii. Ejus filius Hercules, qui una cum matre a Cassandro Macedonum rege occiditur, ut postea lib. xv. narrat Auctor: Diod. 'Statyram' hanc vocasse videtur, et nisi codd. fallant, etiam Just. xii. postquam Babyloniam redierat ex India Alexander. Altera 'Rhoxane' Oxyartidis Bactriani filia, de qua etiam libro xiii. Tertia 'Parysatis' Ochi filia, quam Susis duxerat, ut initio fere lib. vii. narrat Arrianus. Lector ipse cogitet quid sequend. *Glar.*

Barsenen] Barsinen Darii filiam commemorat Arrianus vii. quam devicto Dario Alexander in uxorem duxit: de ea Inf. xiii. 2. 7. *Bongars.* Add. Plut. Alex. c. 36. *Bernec.* Junt. *Barsinen* cum Arrian, et Plut. Dehinc *Abdalonimus*. Mox *applicito*, ut supra, iid. Græv. Bong. et Bernec. edidere *Barsenen*; cum tamen xiii. 2. 8. scripserint *Barsine*. Vetus Junt. ed. teste Græv. et hic *Barsinen* habet. Fuit non Darii, ut ex Arriano constare posse Bernec. putat; sed Artabazi filia, et Memnonis dum vi-

veret conjux: quæ Damasci capta ante nuptias consuetudinem cum rege habuit. Vid. Notas Blancardi ad lib. vii. Arriani. *Vor.*

§ 3 *A qua*] F. e q. Gron.

§ 6 *Obvius cum infulis, &c.*] Regiæ dignitatis insignibus. Ita Pollio in Gallienis duobus cap. 10. 'Odenatus rex obtinuit totius Orientis imperium, quod se fortibus factis dignum tantæ majestatis infulis declaravit.' *Infula* proprie quidem sacerdotibus, victimis, rebusque sacris tribuuntur, quanquam et regum persona sacra habetur: et alioquin etiam ea vox generalius accipitur. Ut ap. Spartian. in Adriano cap. 6. 'infulis ornatus Pannoniæ,' h. e. titulo præfecturæ Pannoniæ. Sen. ad Helv. 13. 'Vir constans ipsas miseras infularum loco habet.' Et Ep. 14. 'Literæ etiam apud mediocriter malos infularum loco sunt,' h. e. dignitatis. Quædam edd. non bene cum *infulis*. 'Infulæ' supplicum insigne sunt ap. Liv. xlv. 26. 2. Eæd. dicuntur 'velamenta supplicum' Curtio vii. 5. 51. Cæs. B. C. ii. 12. nec alio sensu accipiendus h. l. Justinus. *Freinsh.* Puto respicere Justinum ad memorabilem illam historiam, quam Josephus de Jaddo, summo Judæorum sacerdote, narrat. Vid. eum xi. Antiq. 8. *Voss.* 'Infulæ' hic non insignia dignitatis regiæ; sed insignia supplicum sunt, velatis manibus orantium: unde et 'velamenta supplicum' ab auctoribus dicuntur: ipsaque vocabula *infularum* et *velamentorum* etiam conjuncta reperiuntur. Liv. xxxvii. 'Teil, cum in oculis populatio esset, oratores cum infulis et velamentis ad Romanum miserunt.' Tac. i. H. 'Velamenta et infulas præferentes.' *Rursus* Liv. xlv. 26. 'Tota multitudine cum infulis obviam effusa.' *Infula* victimarum itidem velamenta fuere, ut vel ex his Varronis vi. de L. L. apparet: 'Infulas dictas apparet in

hostiis, quod velamenta e lana.' *Vor.* Hunc l. illustrat Avus Obs. in Script. Eccles. 6.

§ 8 *Abdalonimus*] Diod. xvii. 46. Βαλλάνουμον vocat, non Sidonis, sed Tyri regem constitutum. Vid. Curt. iv. 1. 28. Vett. nostri mire variant. *Bong.*

Sidonix] Puta, urbis. Sidoniam urbem dixit etiam Virgilius. Quia tamen Mss. habent *Sidona* vel *Sidone*, cogitandum, an non id, quod aliis est Sidon, terminatione Latina nominare voluerit *Sidonam*. Quanquam, cum ipse Noster xviii. 3. nomet *Sidona*, non *Sidonam*, aut *Sidoniam*, f. optimum sit hic etiam legere non *Sidonix*, sed *Sidonis*. Schef.

§ 9 *Oblocare*] Impressi quondam habuerunt *ablocare*, quod est rectius opinione mea. Nam 'ablocare' ac 'elocare' idem. *Ablocare* sensu simili usurpavit Snet. Vitell. 7. 'Domum in reliquam anni partem ablocaret.' *Id.*

Misere vitam exhibentem] Putabam *exigentem*, sed hoc rectum est. Ita Noster xxii. 1. 3. 'Vitam stupri patientia exhibuit:' add. notam ad ix. 2. 7. *Bernec.* xxii. 1. 3. 'Vitam stupri,' &c. Ex quo apparet, 'vitam exhibere' id. esse quod, tolerare, sustentare.' Nec tantum dicunt 'vitam exhibere'; sed et 'exhibere aliquid,' pro, tolerare, alere. Vid. Not. ad ix. 2. 7. *Vor.*

§ 10 *Coronam auream*] Athenæus xii. ex Charete refert, 'post victum Darium, missas Alexandro coronas partim a legatis gentium, aliisque, æstimatas decem milibus ac quingentis talentis.' Obvia talia gratulationis exempla sunt et in Romana historia. Ut in Liv. xxxviii. 37. 4. cum Cn. Manlius Gallogræcos vicisset, eoque terrore Asiam liberasset: 'Missæ undique legationes non gratulatum modo venerunt: sed coronas etiam aureas pro suis quæque facul-

tatibus attulerunt.' Videndus omnino Lips. de Magnit. Rom. 11. 9. Bern.

[In titulum gratulationis] Illud etiam Romanis usitatum, neque coronæ solum ipsæ mittebantur, sed aurum ut pecunia ad coronas, atque id proprie aurum coronarium. *Idem.*

[Grate munere accepto] XXXI. 7. 6. 'Gratum se munus accipere.' Et XII. 11. 2. 'Nec a debitoribus magis quam a creditoribus gratius excepta munificentia.' *Vorst.*

[§ 11 *Id cum in Tyro vetere*] Vett. deum Tyro: legend. arbitror *id cum in Tyro vetere, antiquiore templo*: sine copula. Dicebatur enim locus ille Παλατρυπος. Vid. Curt. v. 2. Arrian. II. Diod. XVII. 40. et Plut. in Alex. 41. Bongars. Scribi curavi in Tyro vetere, utraque voce per lineolam copulata; ut intelligeretur esse compositam. Hæc Tyros, Palætyros, i. e. Tyros Vetusta, a Græcis dicebatur; distabat autem ab altera Tyro stadiis 30. teste Strabone; eratque in continenti; at altera, celebratissima illa et decantatissima Tyros, insula erat, cum obsideri ab Alexandro cœpta est. Ceterum, ubi mox dicitur *et antiquiore templo*, recte vidit Bernecc. expungend. esse illud *et*, hoc sensu, per ablativum abstractum: Rectius id in Vetere Tyro facturum, antiquiore templo, i. e. cum Palætyri templum multo esset antiquius quam id quod in Nova Tyro conspiciebatur. *Faber.* In continenti fuit Παλατρυπος, Antiqua Tyros, ubi Herculi sacra facere Alexander potuisset. Ap. Curt. legati respondent, 'esse templum Herculis extra urbem in eam sedem quam Palætyron ipsi vocant: ibi regem Deo sacrum rite facturum.' In antiquiore illo Palætyri templo occisus fuit Sichæus a Pygmalione: quod ex eo colligitur, quod Dido, cum ad Pygmalionem in regiam se venturam simularet, naves conscendit, atque ita aufugit. *Vorst.*

[§ 12 *Non minus animosis*] Mss. habent *animosos Tyrios*, et mox excipit, quod f. non est negligend. Quia tamen illud genus Nostro alibi quoque passive magis, quam active usurpatur, ideo auspicio scripsisse Nostrum: *confestimque exercitu insula applicato, a non minus animosis Tyriis fiducia, &c.* Nisi malis ista verba, *non minus animosis, &c.* putare seorsum posita significare causam, quare bello fuerit exceptus. Cum præsertim alibi quoque illud excipi sic absolute ponat. Ut II. 5. 1. 'Seythæ servili bello domi excipiuntur'; non dicit, 'a quo,' sed simpliciter, 'excipiuntur bello.' Sic XLII. 1. de Ænea: 'Statimque bello exceptus.' *Schef.*

[§ 13 *Ducentes*] Scrib. *ducentibus*; ut referatur ad præcedens 'Tyriis,' non ad 'animos.' *Gron.*

[§ 14 *Non magno*] Imo satis magno, si ætatem Alexandri spectes, et ceteras res ab eo gestas: septem quippe menses in hac obsidione consumti. Plut. in Alex. 41. Curt. IV. 4. 30. *Fr.*

[*Per proditionem capiuntur*] Nemo dixerit, per proditionem esse captam Tyrum. *Voss.* Bis peccat Justinus; nam et tempus obsidionis longum fuit; et per proditionem capti non fuerunt Tyrii. *Faber.* Septem tamen menses in obsidione Tyri consumti, ut ex Curtio notum. De 'prodizione,' qua capta sit Tyros, nihil prodidere alii. Ipse Noster XVIII. 3. scribit, 'expugnata urbe.' *Vorst.*

[CAP. XI. § 1 *Inde Rhodum*] Oros. III. 16. et 17. hanc lect. sequitur, quæ mihi propter Mss. varietatem suspecta est: eorum plerique habent *Inter hæc dum Alexander Æg. Cil. e. cer. recipit, ad Jovem Hammonem, &c.* Bong.

[*Ciliciamque*] Ciliciam? non opinor. hanc enim inter primas habuit. *F. Cyrenen. Fr.*

[*Ciliciamque*] Atqui Cilicia jam diu erat capta. Scrib. itaque *Syriamque.*

Sic quoque nonnulli inter Justini compilatores legērunt. Voss. Istud *Ciliciam* vitiosum esse jam alii viderunt: nam pridem perdomita fuerat hæc provincia. Universum hunc locum sibi suspectum ait esse Bongarsius. Quidam ap. Berneco. legebat *Cyrenam*; Is. Vossius *Syriam*; vere, ni fallor. *Faber. Ciliciam* Alexander occuparat jam ante. Quam ob causam pro *Ciliciam* Freinsb. legend. putat *Cyrenam*. Sed neque hoc potest. Nam *Cyrenam* obtinuit demum Ptolemæus, ut ex XIII. 6. 10. videre est. Rectius igitur videtur, quod Vossius legend. putat, *Syriamque*. Vorat.

§ 3 *Ex serpente*] Liv. XXVI. 19. 6. 'P. Corn. Scipio rettulit famam in Alexandro Magno prius vulgatam, et vanitate et fabula parem, anguis immanis concubitu conceptum,' &c. Rad. fere Agell. VII. 1. Similita de Augusto Suetonius 94. 8. Fabula illa de Scipionis ortu peperit aliam fabulam de specu in Linternino, ubi mænes ejus custodire draco traditur, Plin. XVI. 44. pr. *Bern.*

§ 5 *Stupri compertam*] Ita Liv. VII. 4. 4. 'Nullius probri compertus.' Et f. ejus imitatione Tac. A. I. 3. 6. 'Nullius tamen flagitii compertus.' Bernec. Liv. XXII. 57. 'Dum Vestales stupri compertæ.' Aliud est 'stupro comperta;' quo Sulp. Severus tititur Hist. S. I. 38. Vid. nostras in illum Notas. Vorat.

§ 6 *Originem divinitatis*] F. *originis divinitatem*. Gron.

§ 7 *Ingrad. &c.*] Ellian. XII. de Nat. Anim. 6. Καὶ Ὀλύμπιας δὲ ἔκκετο γυνή, ἣ καλεῖται τὸν τοῦ Διὸς, ὡς ἐκείνηθεν αὐτῇ, καὶ ἐκείνος ἔλκετο.

Ut Hammonis filium] Tò ut videtur expungend. *Sebis. Hammon*, rectius *Ammon*, Jovis in Libya cognomentum est, ab arenis ei inditum, quarum ingens isthic copia. Mela I. 8. Olympiadis festivum rescriptum, quo filii jactantiam, 'genitum se Jove,' retu-

dit, Agellius XIII. 4. refert. Corinthia Alexandro statuum Jovis ornata intra Altum dedicasse, tradit Paus. v. longius a fin. *Bernec.*

§ 8 *Censeri*] Vid. notata ad IX. 2. 9. *Id.*

§ 9 *An omnes interfesteres parentis*] Homo insigniter fatuus, qui se bipatrem haberi postulet. At boni illi augivenduli, Hammonis Antistites, magis sapiebant, et, si quid bonæ mentis in cerebro Alexandri fuisset, hominem ad sanitatem revocassent, qui intimas Africæ solitudines penetrasset ut se lactandum et deludendum somniorum venditoribus propinaret. *Fab.*

§ 10 *Tertiam interrogationem poscenti*] Est qui *Tertia interrogatione* legend. ex Ms. censet: quomodo fere Tac. An. III. 16. 4. Alius et sequentia mutat ita: *Tertia interrogatione poscenti victoriam omnium bellorum, possessionem terrarum dari respondetur*: ne phrasis ista non offendant. 'Interrogatio' namque non hic *ἐπῶρος*, sed *ἐπῶρνα*, h. e. non actus interrogandi, sed caput interrogationis est. Tò ἡ τοίμερα appellat Diod. XVII. 51. ubi fusius hæc explicatur historia. Ceterum Atticismus est, cum verba regunt accusativos vel snæ originis, ut 'cœnare cœnam,' 'pugnare pugnam,' 'somnia somnium,' Plant. 'jurare jura-jurandum,' Cic. &c. vel cognatæ significationis, ut 'lucere facem,' 'cereum:' 'garrere nugas,' Plant. 'pugnare prælia,' 'garrere libellos,' Horat. 'quiescere somnum,' subtrepere verba,' Apul. Sic *ἐπῶρ ἐπῶρνα*, h. e. *interrogare* (s. cum Nostro *poscere*) *interrogationes*, dixit Æschines in Ctesiph. et Plut. in Colot. Add. Vechneri Hellenolex. p. 154. *Bernec.* Videtur Auctor scripsisse *Tertiam interrogationem ponenti*, ut Cic. I. de Orat. 22. 'Mihi nunc vos, inquit Crassus, ... quæstionculam, de qua meo arbitratu loquar, ponitis?' Id,

IX. Fam. 26. 'Quod tu unum ἥρως
Dioni philosopho posuisti.' et Phædr.
Fab. 53. 'Nec questionis positæ cau-
sam intelligit.' Gronov. *Tertiam in-
terrogationem poscenti*, pro, tertiam
interrogationem interroganti. Ver-
bis adjiciuntur non raro nomina
ejusd. originis; ut 'ridere risum',
'pugnare pugnam': interdum et cog-
natæ modo significationis; ut 'pug-
nare prælia', 'garrere nugas.' Quæ
Latina, et ejusd. generis Græca, quid
discrepent a phrasi N. T. χαλπαυ χα-
λπαυ πυρρῶν, et id genus aliis, in cap.
85. libri de Hebraïsmis N. T. docui-
mus. *Forat.* In Ms. legitur *Tertia
interrogatione*, quod sine dubio rectis-
simum. Sed sic mutanda etiam dis-
tinctio, locusque totas ita scriben-
das: *Tertia interrogazione poscenti vic-
toriam omnium bellorum possessionemque
terrarum, dari respondetur.* Eleganter.
Non posebat interrogationem, sed
interrogatione posebat victoriam
bellorum. Est autem *interrogatione*
poscere id. ac, quærere utrum non sis
habiturus victoriam. Curtius sic ex-
tulit: 'An totius orbis imperium fa-
ctis sibi destinaret pater.' Schef.

§ 11 *Comitibus quoque suis respon-
sum*] Leg. *ipsius pro suis.* Fab. Pro,
Comitibus ejus. Cujus generis varia
in cap. 5. de Lat. fals. susp. conges-
simus. *Vor.*

§ 13 *Alexandriam condidit*] Eodem-
que tempore Parætonium. Adi Sca-
lig. Animadv. in Enseb. p. 117. b.
Annum Alexandriæ conditæ prodit
Liv. VIII. 24. 1. *Bern.*

Et coloniam Macedonum] *Colonium
Macedonium* est in Mss. et recte. Vid.
Vechneri Hellenol. p. 54. m. et 86.
m. *Berneæ.* Mss. omnes quos Bong.
vidit, excepto uno, *colonium Macedo-
niam.* Idque Berneæ. in Notis pos-
terioribus rectum putat. Foret au-
tem simile ei quod Salustius dicit,
'mulieres Gallis,' et multis id genus
aliis, quæ Vechner. Hellenol. 1. 8.

collegit. *Vor.*

Caput Ægypti] Sic XI. 14. 10. Liv.
XLII. 47. 11. 'Caput Thessaliæ La-
rissa.' Curt. v. 8. 1. 'Ecbatana ca-
put Mediæ.' *Bern.*

CAP. XII. § 1 *Babyloniam profu-
gisset*] Ms. habent *perflug.* quod vide-
tur rectius, quoniam 'profugere'
magis respicit locum ex quo, contra
'perflugere' locum ad quem. *Schef.*

§ 2 *In pretium*] Ms. Bongarsii
præp. ignorat, quam et melius abesse
opinor. *Gron.*

§ 4 *Sua sibi dari*] Xen. v. de Inst.
Cyr. 'Lex est sempiterna inter ho-
mines, capta hostium urbe, eorundem
res atque pecunias victori cedere.'
Aristot. Polit. 1. 4. pr. 'Lex velut
pactum quoddam commune est, quæ
bello capta capientium fiunt.' *Bern.*

§ 5 *Cum quadraginta millibus pedi-
tum, et centum millibus equitum*] Quis
credat equitum numerum sesquialte-
rum fuisse ad peditum numerum?
Ego pro XL legam cccc. quod est
longe verisimilius: cum Arrianus pe-
ditum numerum faciat decies cente-
num milliam, *πενήκοντα ἑκατὸν μυριά-
δας.* Curtius autem duplum ad eum,
qui fuit ad Issum. *Glar.*

Quadringentis millibus] Ita Vett.
omnes: antea mendose legebatur
quadraginta m. Et in hoc numero dis-
sentiant scriptores. Videndus Cur-
tius. *Bongars.* Nam Plutarchus in
Alexandro, 54. m. 'millena millia
militum' habet: probabilius quam
Noster. Nam et Curtius IV. 9. 8.
dimidio ferme majorem Darii fuisse
ait exercitum, quam in Cilicia fuerat:
(de quo sup. XI. 9. 1.) et vero credi-
bile non est, minoribus copiis instau-
raturum fuisse pugnam, qui majori-
bus victus erat. *Bern.*

§ 6 *Ejusque mortem illacrymatum
Alexandrum*] *Morti* f. rectius. Ita
Suet. Vespas. 15. 4. 'Supplicis illa-
crymavit et ingemnit,' et Curt. III.
12. 8. 'Pietati earum illacrymasso.'

Bern.

Mortem illacrymatum] Alii construnt cum casu tertio, dicuntque 'morti illacrymare.' Unde Bernecc. conijcit et hic f. rectius ita legi. Nobis nihil mutand. videtur; est enim constructio facta vi præpositionis, ex qua verbum est compositum, quæque casum quartum requirit: diciturque *illacrymare mortem*, pro, illacrymare in mortem. Inf. xi. 15. 4, dicit, 'mortem lacrymis prosequi.' Vor.

Humanitatis causa] Jure τῆς φιλανθρωπίας et pro necessitudine illa societateque, quæ inter homines intercedit. 'Communis humanitatis jus' Ciceroni dicitur pro Flac. 11. pr. 'Humanitatis negotium gerere' dicitur, qui cadaver sepelit: L. 14. §. 7. D. de Religios. quia memoria humanæ conditionis id facit. L. 27. D. de Condit. instit. Inde Quintilian. Decl. vi. corporis projecti 'Cadaver,' inquit, 'ab incursu avium ferarumque tantum miserantium corona custodit. Convenerunt etiam alieni complorantes: totus in spectaculum populus effusus est, et ignoto quoque corpori publica humanitas quasi quasdam fecit exequias.' Vid. et Sen. Benef. v. 20. m. Lactant. Inst. vi. 12. Hanc humanitatem ut auctores alii 'misericordiæ' ac 'pietatis,' ita Capitulinus in M. Antonino Philosopho cap. 13. 'clementiæ' vocabulo designat: 'Tantaque clementia fuit,' inquit, 'ut et sumptu publico vulgaria funera juberet efferri.' Bern.

§ 7 *Filiasque ejus parvulas*] Qui parvulæ potuerant dici, cum 'adultas' dicat Curtius, Plutarchus θυγατέρας παρθένας, quarum alterutram, quam nimirum eligeret ipse, Alexandro Darius obtulit, ut observavit amplius, vir Gisbertus Cuperus Obs. iv. 10. Censet is, aut Justinum errasse, aut librarios oscitasse, et sædam mendam huic loco adpersisse, Justinum vero acripisse: cum matrem, filias, filium-

que ejus parvulum frequenter consolaretur. Hunc Curtius nondum sextum ætatis annum, cum caperetur, egressum esse scribit, iv. 14. eique Ocho nomen fuisse: vid. in laudatis illis Obs. plura, quibus hic locus illustratur. Inter alia ostendit Curtium sentire cum Justino, cum Darii uxorem visam semel tantum ab Alexandro tradit, quamvis in alia sit sententia Plutarchus et Appion Plistonices, qui tradant ex Epistola Alexandri, nunquam ab Alexandro visam fuisse Darii uxorem; quæ Epistola si genuina sit, merito ei potius credendum esse quam aliis auctoribus, vere ait Cuperus. Sed alii viro summo non possum adstipulari, qui 'frequenter' hic positum existimat pro, multis præsentibus, cum τῶ 'frequenter' hic non opponatur 'solus,' sed 'semel.' Græv.

Frequenter consolaretur] 'Frequenter,' pro, præsentibus multis, præsentente turba regia. Liv. 1. 'Romam inde frequenter migratum est, a parentibus maxime ac propinquis raptarum.' Vorst. Minime gentium. Hic 'frequenter' est, sæpe, ut constat ex oppositione τοῦ 'semel.' Semel tantum eam Alexandro visam, cum matrem filiasque ejus parvulas frequenter consolaretur. Græv. 'Neq.' idem valet quod, multis præsentibus, ut interpretantur Avus cap. 41. Obs. in Script. Eccl. p. 147. et Tenuilius ad Frontin. Strat. iii. 2. vel, cum ingenti frequentia, quomodo loquitur Petron. 65. 'Inter hæc triclinii valvas licitor percussit, amictusque veste alba cum ing. freq. comissator intraivit.' Id. etiam cum modica frequentia dixit, 97. 'Intrat stabulum præco cum servo publico aliaque sane mod. fr.'

§ 8 *Gratumque sibi esse*] Quonam ista referenda? num ad superius 'ratius?' sic sane postulat ratio sermonis: at sententia est nulla. Quid

enim, *ratus est, sibi gratum esse?* Nescio igitur, an non hic scripserit Justinus, *gratum, inquit, sibi esse.* Cum præsertim Curtius testetur, in hujusmodi voces Darium, tensis ad cælum manibus, prorupisse, iv. 10. Et ex voce *inquit* perire dux primæ litteræ potuerunt facile propter præcedens *m*, totidem lineolis constans; post reliquum *quit*, quod sensum habebat nullum, mutari in *que*. Schef.

Gratumque, &c.] Accius in Armorum Judicio: 'Si autem vincas, vinci a tali nullum est probum.'

§ 10 *Offert deinde*] De oblatiis hisce conditionibus cum consultaretur, et Parmenio diceret: 'Ego, si Alexander essem, acciperem oblata;' subjecit Alexander: 'Et ego, si Parmenio essem.' Diod. xvii. 54. Plut. Alex. 51. Sc. juxta Pedonem: 'Non eadem vulgusque decent, et culmina redm.' Bern.

Pro reliquis captivis xxx. millia talentorum] In nostris Annotationibus in Q. Curtium de hoc numero multa scripsimus, quam mire sit ap. auctores variatus. Diodorus 3. M. talentum: Plut. et Arrian. 10. M. talentum (quamquam eam rem ab Arriano omissam, quia ante Gazæ oppugnationem ab eo descripta fuit, falso opinatus eram): Valerius vi. 4. 'centena millia,' sed codex errat. Legend. enim *x. millia*. In Curtio summæ omnino corruptæ, maxime oppositione auri, quando duodecuplo sic angeatur. Ego 10. M. malim quam 30. M. mortua jam uxore. Verum, ut jam diximus, non est nostri negotii, tot ac tam diversas narrare auctorum opiniones. Glar.

§ 11 *Ad hæc Alexander, gratiarum, &c.*] Id. Curt. 'Nuntiate Dario, Alexandri verba sunt, 'me, quæ fecerim clementer et liberaliter, non amicitia ejus tribuisse, sed naturæ meæ. Bellum cum captivis et feminis gerere non soleo. Armatus sit

oportet, quem oderim.' Ita enim eum locum ante multos annos emendavimus turpiter ex Justino et inepte interpolatum: ut et alia multa quæ ap. eund. scriptorem proxime sequuntur, de quibus tum dixi. *Mod.*

§ 12 *Nec quod in dubios belli exitus, aut in leges pacis sibi lenocinia quæret*] Quomodo 'Vitellius, respectu suarum necessitudinum, nihil in Domitianum atrox parabat,' Tac. H. iii. 59. 10. Add. quæ habet Gruter. in Notis ad Panegy. p. 601. f. item notata ad Tac. i. H. 7. 2. 5. Bern.

§ 13 *Adversus vires hostium, non adversus calamitates*] *Pro calamitates* putabam legend. *caritates*, sc. matrem, uxorem, filiasque Darii. 'Caritates' pro liberis dixit etiam Marcellin. xxii. 19. pr. 'Liberos et affectus' ait Vulpatus Gallicanus in Avidio Cassio cap. 7. 'necessitudines' Tac. iii. H. 59. 10. Curt. iv. 10. 30. ipseque Noster xii. 15. 9. Sed Freinsh. meus pertendit, rectum esse *calamitates*, et locum explicat: Adversus hostem validum et potentem, non adversus fractum et calamitosum. Te, lector, amicæ litis arbitrum constituimus. Meam conjecturam juvat non dissimilis locus Livii v. 27. 8. 'Arma habemus non adversum eam ætatem, cui etiam captis urbibus parcitur: sed adversus armatos,' &c. A Freinsh. stat id. Auctor xlii. 8. 7. 'Claram victoriam vincendo oppugnantem, non sæviendo in afflictos fieri.' Et magis Curt. iv. 11. 28. qui tamen e Nostro, aut Noster forsitan ex Illo, et hic et alibi a mala manu interpolatus esse videtur. Itaque mens Alexandri fuerit: Non aggressus sum hostem ea parte, qua *calamitas* et infortunium obnoxium eum injuriæ fecit, ut sævitiam, libidinem, et si quid aliud victori licet, in captos exerceam; hoc enim villis est et degeneris animi; sed unde arma et aciem ostentat. Bern.

§ 14 *Præstaturum se ex Dario*] *Mss. presentaturum.* Unde Gronov. *poliocturque representaturum.* Vid. lib. 1. de Pecun. Vet. c. 8. *Græv. Codd. Mss.* quos Bong. vidit, *presentaturum se ex Dario.* Unde Gronov. in lib. de Pec. Vet. conjicit legend. esse, *representaturum se ex Dario.* Est autem verbum elegans *representare*, pro, statim facere: neque adeo rarum ap. auctores. Suet. Aug. 'Quam summam representari jussit.' Sên. Ep. 95. 'Petis ut, quod in diem suum dixeram debere differri, repræsentem, et scribam tibi.' Cic. v. Fam. 16. 'Quod est dies allatura, id consilio anteferre debemus, neque expectare temporis medicinam, quam representare ratione possimus.' Cuius generis plura in lib. de Latinit. vulgo fere neglecta. *Vor.*

§ 15 *Ceterum neque mundum posse duobus solibus regî*] Plut. in Apoph. 38. Diod. xvii. 54. Curt. iv. 11. 39. Ita Serinus ap. Stob. Serm. xlv. 'Omnium in terra bonorum auctor Sol: at, si gemini Soles forent, periculum immineret, ne omnia confluentia pessum irent. Ita et regem unum quidem accipiunt Lydi, et servatorem esse credunt; duos vero simul tolerare non possent.' Haussit Alexander hanc sententiam ex Homero suo, quem semper cum pugione sub pulvino repositum eum habuisse scribit Plut. in Vit. 13. Sic enim ille Iliad. ii. 204. 'Nec multos regnare bonum: rex unicus esto.' *Bern.* Hæc et proxime seqq. adeo gemina sunt his quæ Curt. iv. 11. 22. habet, ut alteruter imitatus videri possit alterum. *Vor.*

Neque orbem, &c.] Eurip. Andr. 471. Ὅδὲ γὰρ ἐν πόλει Διττυχοὶ τυραννίδες Μῆας ἀμείνονες φέρειν 'Ἀχθὸς δ' ἐν ἔχθρῃ, καὶ σπάρσις πολέταις. Tac. xiii. A. 17. 'Plerique hominum insociabilia regnum æstimantes.' Lucan. i. 92. 'Nulla fides regni sociis, omnia-

que potestas Impatiens consortis erit.' Pro regni Heimio legend. videbatur regnis, ut ap. Stat. 1. Th. 139. 'Secisque comes discordia regnis:' ubi Avus malebat regni, idemque exhibent Ed. Rôth. a. 1713. et Paris. 1618. Barsh. quoque margini editionis Bernartii ascripsit: 'Regni Ms.' Scholiastes Ms. Statii hunc l. ita interpretatur: 'Quia duo in uno et eodem regno nunquam potuerunt esse concordēs.' Unde Sen. (Thyest. 444.) 'Non capit regnum duos:' et Ovid. (iii. Art. 564.) 'Non bene cum sociis regna Venusque manent.'

CAP. xiii. § 1 *Tum repente*] *Mss.* quos vidit Bong. habebant *Cum repente.* Neque mihi dubium, quin sic scripserit Justinus. Ita enim solent optimi auctores. Cic. 1. de Orat. 'Vix annus intercesserat ab hoc sermone, cum isto accusavit Norbanum.' Curt. vi. 16. 'Jamque non pugna, sed cædes erat, cum Darius quoque currum suum in fugam vertit.' Ipse Noëter xiv. 1. fin. 'Omnes igitur operam suam certatim ad custodiam salutis ejus offerunt. Cum igitur Antigonus cum exercitu appervenit.' *Schoef.*

Somnus arripuit] Ita Suet. Aug. 16. 3. *Bern.*

§ 2 *Cum etiam in otio semper pericior fuerit*] Legend. f. *cujus.* Bong. Rescripsi cum Junt. *cujus*, uti et legend. conjecerat Bong. Suet. Cms. 'Vini parcissimus.' *Græv.* Optima lect. a Bong. est; antea scribebatur *cum*, pro *cujus.* Faber. *Cujus* legend. conjecit Bong. Et in Junt. manifeste ita scriptum reperit Græv. Unde et rescribere ita nulla mihi religio fuit. *Parcus* *sonni* dictum, ut 'parcus pecuniæ,' vi. 8. 6. pro non adeo appetente seu cupido pecuniæ; et 'vini parcissimus' a Suet. Cms. 53. et Aug. 77. *Vor.*

§ 3 *Æstu*] Alii *æstu*, male. *Æstum* vocat animi fluctuationem, ducta

metaphora a motu et agitatione fluctuantem, qui proprie *æstus*. Virgil. *Æn.* viii. 19. 'Varie curarum fluctuat æstu.' Et Plin. Ep. 'Explica æstum meum.' *Mod.* Noster i. 10. 16. *Æstuantem* rogo. *Bern.*

Veritum] *Leg. Veritumque.* *Fab.*

§ 4 *Utrunque acies hostibus spectaculo fuit*] *Ostendere aciem* dicuntur imperatores, terrendi hostis causa. Liv. xxix. 'Ad terrorem hostium aciem ostendisset.' Vid. et Giffan. in Obs. L. L. *Ver.*

§ 9 *Cum iidem se, &c.*] Veget. i. 13. f. 'In fugam versi, victoribus ultra pares esse non audent.' Et iii. 1. m. 'Qui effugerint, ut semel terri, postea formidant conflictum.' Add. sup. Notam ad vi. 4. 12. *Bern.*

Nec meliores factos putarent fuga] 'Meliores' pro, fortiores: ut ix. 2. 4. et, ut Græci dicunt, *κρείσσοτες*. Notum illud Hesiodi: 'Ἀπὸν ἑς κ' ἰθὺς τοὺς κρείσσοτας ἀντιπέφθαι'. Et, 'Ἐχὲι νόον τοῦτον ἀπέλω'. Latini quoque alii sic locuti: ut Vechner. in Hellenol. notavit. *Vorst.* Ms. quidam habet *tunc semel*. Cogitand. utrum non Justinus scripserit *num se meliores f. p. fuga*? Figura interrogationis valde est emphatica h. l. ad arguendam timoris absurditatem. Illud *se* de Macedonibus est intelligend. Et sic solet usurpari etiam aliis. *Schef.*

Cædium suarum] *F. cædis suorum.* Gronov. *Lego cladium*, ut viii. 4. 5. 'Obliiti cladium suarum, perire ipsi, quam non perdere eos præceptarent.' *Fab.*

Tantum sanguinis] *Legend. f. tanti* e. ut referri possit ad vocem, quæ præcedit, 'memoriam.' Non enim ipsam sanguinem duobus præliis fustum secum in aciem ferre potuerunt; sed sanguinis ejus memoriam. Est autem *memoria tanti sanguinis fusi*, pro, memoria tot interfectorum. Ceterum, casu primo si utendum sit, dicitur potius *tantum sanguinis fustum*

est, quam *tantum sanguis fustus est*. Vid. xi. 14. 2. Quod si *tantum sanguinis* retinend. hic videatur, oportebit tamen id. per metonymiam quandam intelligi de memoria tanti sanguinis, quam, ut dixi, secum in aciem ferre potuerunt. *Ver.*

§ 10 *Turbam hominum*] Sen. Benef. vi. 31. de Xerxis copiis: 'Demaratus Lacedæmonius dixit, ipsam illam qua sibi placeret multitudinem, indigestam et gravem, metuendam esse ducenti: non enim vires, sed pondus habere: immodica nunquam regi posse.' Videndi Veget. iii. 1. Piccart. Obs. ii. 2. *Bern.*

Sic virorum sibi] Recte non minus hic quam xi. 9. 5. judicasse videtur Bong. quod videl. legend. sit *virorum*; non ut edd. quædam vett. habent, *virium*. Præcedit enim 'majorem turbam hominum.' *Vir* pro homine forti notum. Tac. vi. A. 'Hinc viros, inde prædam ostendere.' *Ver.*

§ 11 *Hortatur, spernant illam aciem*] Notator Angl. docet in quibusd. Mss. legi *spectant*. Verum nil mutand. Nam, quia victoria non paratur armorum decore, quod ut causa hujus dicti subjicitur, ideo non spectanda illa acies auro fulgens, sed spernenda. *Schef.*

Auro et argento fulgentem] Macrob. Sat. ii. 2. ex Agell. v. 5. refert, Annibalem Antiocho exercitum auro argentoque politum ostentanti, quærentique, 'sufficerent ne hæc Romanis?' respondisse: 'Hercle vero sufficiunt, etiamsi avarissimi sint Romani.' Quo dicterio vanitatem hominis irrisit, qui non animadverteret ista hosti plus animi additura ad prædam, quam suis ad pugnam. Ejusmodi monita sunt ap. Liv. ix. 40. 5. Curt. iii. 2. 22. et iii. 10. 15. Tac. Ag. 32. 7. *Bern.*

Armorum] *Leg. ornamentorum.* Gron. CAP. XIV. § 1 *Post, &c.*] Zonar. xi. 14. Τῇ δ' ἐπιτορῇ τῆς μάχης ἀντιπορῇ

θελοῦσι, οἱ μὲν τινὲς φασιν, ἐν Ἀρβήλοις, οἱ δ' ἕτεροι, ἐν Γαυγαμήλοις, οἱ βάρβαροι ἐπέκλυναν, καὶ ἦν αὐτῶν διωγμός. Add. Strab. xv. p. 737. et Fabricium ad Oros. iii. 17. init.

Prælium committitur] Ἐν Γαυγαμήλοις πρὸς ποταμῷ Βουμβῶν, ἀπέχων Ἀρβήλων τῆς πόλεως ὅσον ἑξακοσίους σταδίων. Arrian. iii. Inde dicta pugna ad Arbela. Oros. iii. 17. nescio quo auctore ap. Tarsum pugnatum scribit. Tac. A. xii. 13. 3. vocat 'castellum insigne fama,' suppresso nomine. *Bongars.* Amni 'Boumello' nomen esse tradit Curt. iv. 9. 20. Non ap. Arbela, ut multi tradiderunt, sed ap. *Gaugamela* commissum hoc prælium ait Plut. in Alex. 56. eamque vocem denotare 'domum cameli,' quod rex quidam olim, qui hostes effugerat camelo dromade, eum h. l. locaverit, certis vicis vectigalibusque ad curam ejus attributis. *Bernec.*

In ferrum cum contemptu toties a se victi hostis ruebant] Sumtum fere ad verbum ex Marone, cujus est illud *Æ.* viii. 648. 'Æneadæ in ferrum pro libertate ruebant.' *Mod.* Ov. ii. Art. 333. 'In ferrum flammæque ruit.' Liv. xxviii. 22. 'Cum cæci furore in vulnera ac ferrum vecordi audacia ruerent.'

§ 4 *Ut pons Cydni fluminis interrumpetur*] Habet Curt. iv. 9. 19. et præcipue iv. 16. 8. quod magis placet. *Bernec.*

Ut pons Cydnæ] Non puto mutand. quidpiam: quamvis Arrian. et Curt. 'Lycum' hic habeant. Cydnus et Lycus vicina sunt flumina; utraque in Tigrim labuntur. Ut credam eund. esse Cydnum ac Gyndem, facit Tibullus in Paneg. ad Messalam: 'Nec qua vel Nilus, vel regia lympha Diaspes Profluit, ant rapidus, Cyri dementia, Cydnus.' Nihil hic mutand. 'Diaspes' pro, Idaspe. Idaspem vero Romani appellarunt etiam Choaspem. Virgil. iv. G. 'Aut Medus

Idaspen.' Quem locum male interpretatur Junius Philargyrus de Idaspe Indiæ. Curt. v. 'Benigne juvenem excepit rex, et eo dace ad Idaspem amicum pervenit, delicatam, ut fama est, vehementem aquam.' De Choaspe loqui, nemo non viderit. Adi quoque Lactant. i. et Ammian. xviii. Ex huj. alveo quidam veterum prodiderunt Cydnum s. Gyndem profluere. Unde error Solini emanasse videtur, dicentis, Cydnum Ciliciæ e Choaspe derivari. Ubi confundit Cydnum Ciliciæ cum hoc Persiæ. *Voss.* Acidal. pro Cydni legend. putat *Lyci*; quia Arrian. et Curt. hic de Lyco prodiderunt. At Voss. nihil mutand. censet: quia Lycus et Cydnus vicina flumina sunt, utraque in Tigrim labentia. Porro pro *intercluderetur* Acidal. legend. censet *intercid.* Et sane vel sic, vel *interscind.* nobis quoque legend. videtur. 'Reditum intercludi' sup. ii. 5. 10. et 13. 5. dicit; quod h. l. 'iter impediri.' Verum ipsum pontem, per quem iter et reditus faciendus, *intercludi*, dici posse vix videtur. Prædictis locis ipse Noster 'pontem interrumpi' dicit: et alii, 'pontem reascindi,' 'interscindi,' 'recidi,' 'intercidi.' *Vorst.*

Intercluderetur] Acidal. pulchre vidit hanc lect. ferri non posse, et acute conjecit legend. esse *intercideretur*: quod, cum in Junt. nunc repererim, nullus dubitavi recipere in ipsam context. Pro *Cydn* legend. esse *Lyc* docti quoque viri præceperunt. *Græv.*

Ut tot millia sociorum] Et hic conjectura Acidalii placet pro *sociorum* legendis *suorum*. Reges et imperatores militem suum 'suos' vocare notissimum. Vid. xii. 5. 2. *Vorst.* Emendant, *tot millia suorum*. Sed videntur socii hic accipiendi de sociis fugæ. Quomodo nempe ap. Cic. aliosque 'socii consiliorum,' 'periculorum,' et ejusmodi leguntur. Sic

'societas fugæ' est ap. Suet. Vit. Neronis. Ad inf. XII. 11. *Sohet*.

§ 5 *Ingererat*] Ita antiquiores edd. Bong. maluit *immergerat*: quem tamen Bernecc. hic secutus non est. *Vorst.*

§ 6 *Asia, &c.*] Saxo IV. p. 60. 30. 'Totius Danie imperium rapturus,' et XIV. p. 250. 32. 'Jamque vacantem Danie possessionem nemo aut petere aut rapere præsumebat.'

§ 8 *Recognovit*] Sen. Ep. 83. 'Et, quod est utilissimum, diem meum recognoscam:' et 110. 'Et alia quæ res suas recognoscens summi imperii fortuna protulerat.' *Gron.*

§ 9 *In urbe clausa*] Lego *Susa* ex Diod. princ. posterioris partis l. XVII. ubi agnoscit eund. pecuniarum numerum. *Bong.*

Susa] Pro *clausa*, quod omnes edd. habent, ita legend. harioletus est Bong. idque propter evidentiam correctionis in textum admisi, maximo subscribente Cartio v. 2. 13. Plut. Alex. 66. et Diod. XVII. 65. *Berneccer.* Leg. *Susis*. Propert. 'Non tot Achæmeniis armantur Susa sagittis.' *Gronov.* Junt. *Susis*. Optime. Sic enim meliores scriptores Græci et Latini. *Græv.*

In urbe deinde Susa] Huj. loci emendatio auctorem sui habet illustrem illum Bongarsium; nam in Mss. legabatur *clausa*. Pessime. In ed. quidem Junt. qua usus est summus meus Græv. aperte legitur *Susis*, sed, ut opinor, ab aliquo emendatore, qui crederet non posse dici *Susa*, *Susæ*, cum ex Græca inflexione *Susa*, *Susorum*, dicend. esset. Sed hoc nihil est, cum frequentissimi sint hujusmodi metaplasmæ, ut a Grammaticis dicuntur. Igitur, *Susa*, *Susæ*; *Hierosolyma*, *Hierosolymæ*; *Hierosolyma*, *Hierosolymorum*, ut *Megara* *Megara*, quantumvis Græci dicant, *Megara*, *Megaron*. *Faber.* Antiquiores edd. in *urbe clausa*. Sed Bong. ex Diod. XVII. conjecit legend. esse *Susæ*:

Delph. et Var. Clas.

quod Bernecc. deinde in textum recepit. Sed rectius fecisset, si plane *Susis* scripsisset, ut manifeste in vet. ed. Junt. esse testatur Græv. Sic enim scriptores quoque alii loquuntur. *Vorst.*

Quadringenta millia talentum] Totidem Diod. XVII. 66. et Plut. 66. At Curt. v. 2. 18. et Arrian. III. 'quingenta millia' habent. *Bernec.*

§ 10 *Persæpolis caput Persici regni*] Ita et Stephanus. Straboni XV. Περσούπολις. ἢ δὲ ἡ Περσούπολις ἔχουσα βασιλεῖα Ἀκρηνή, καὶ μάλιστα τῇ πολυτάλει τῶν κομίων. *Bongars.* Ita Curt. IV. 5. 18. Plin. VI. 26. pr. 'Metropolin' vocat Diod. XVII. 70. *Bernec.*

Refertamque, &c.] Urbem hanc omnium sub sola ditissimam prædicat, ejusque regiam egregie describit Diod. XVII. 70. et 71. Add. Curt. v. 6. 5. *Id.*

§ 11 *Octingenti*] 'Ad quatuor fere millia' Curt. v. 5. 8. fuisse refert. Nostri numerum confirmat Diod. XVII. 69. *Id.*

Admodum] H. e. propemodum, fere, circiter. Sic XVII. 2. 4. XXIV. 1. 6. et 7. Liv. XXXI. 39. 10. 'Phalaux nullius admodum usus.' Et XLIII. 11. 8. 'Exacto admodum mense Februario.' Curt. IV. 12. 8. 'Equites mille admodum.' *Id.*

Qui penam captivitatis, &c.] Supplicii genus ap. Asiaticos usitatum, de quo sæpe vet. historici. Ex more tam crudelis lanienæ nuper locum insignem emendavi in Epistola ad Hebræos, ubi pro *ἐκτελέσθαι*, i. e. tentati fuisse, ostendi legend. esse *ἐκτελέσθαι*, quod est, mutilati et truncati fuisse. Quod liber exstat. *Faber.*

Truncata corporis parte] Ita ut aliis manus, aliis pedes, nonnullis aures et nares amputata essent, inquit Diod. XVII. 69. Add. Curt. v. 5. 9. Frequens Persis hoc fuisse supplicii genus, patet ex Sen. de Ira II. 20. Tac. A. XII. 14. 8. Curt. III. 8. 26. et

Justin.

3 E

VII. 5. 62. Ammian. xxx. 227. Facit huc historia Zopyri sup. 1. 10. 15. *Bernæ.*

CAP. XV. § 1 *A cognatis suis*] Besso et Nabarzane. Curt. v. 10. *Id.*

Aureis competibus] Vid. notam ad v. 11. 4. *Idem.*

In vico Parthorum Tanea vincitur] Curt. vi. ait Darium post ad Gangamela pugnam Ecbatana venisse: deinde iter molitum in Bactra. Arrian. ait per Caspias portas in Parthiam venisse eum: Justinus in Parthorum vico Tanea victum. Alexander autem cum audisset Darium Ecbatanis esse, ex Persepoli primum in Mediam motum, mox iter mutasse ad famam fugæ Darii, ac venisse Rhagas, cum Arriano scribit Curtius. Addit Curt. Rhagas oppidum esse in Parthacene Ultima, sed locus Curtii corruptissime legitur. Nos in annotationibus nostris satis luculenter errorem aperuimus. De *Tanea vico* nihil dicere possumus ap. alios lectum auctores. *Glarean.*

In vico Parthorum Thara] *Dara* omnino scribend. est. Etymol. Magn. num: *Δάρας* παρὰ τὸ ἐν τῇ ἀντὶ χειρὶ συλλαβῇ *Δαρίων* ἐκ τῶν Ἀλεξάνδρου ἐκ τῶν Ἀναστασίου κτισθὲν, ἐκλήθη Ἀναστασιόπολις. 'Darium' Plinio et aliis. Sed errat Etymologus, quod hanc Anastasiopolim dictam putet, cum illa sit alia. *Voss.* Memini me aliquando legere ap. Petr. Vallensem Nobilem Romanum, hunc vicum hodieque nomen retinere; dicitur enim *Darabghird*; *Darab* vero ap. Persas ille ipse est, qui nobis Darius vocatur. Ait autem *Id.* scriptor hanc vocem *Darabghird* significare *Darius condidit*. Abhinc uno et altero seculo dicebatur *Darab-Kera*, urbs, aut vicus, *Darii*. Ipse viderit, nam scire Persice debuit. Vol. III. Epist. xvi. et xvii. Hæc non invitus leget et *Voss.* Illius enim sententiam confirmant, cum dicit *Thara* corruptum esse, legend. enim *Dara*. *Faber.*

§ 2 *Judicantibus*] Ita *Mss.* omnes,

ipse teste Bong. qui tamen cum aliis edidit *indicantibus*. Sed istud verbum omni de successuris in imperio Persis magis convenit. *Freinsb. indicantibus*. *Bernæc.* F. Trogus scripsit *indicantibus*, qui successuri imperio essent, cum in terra eorum, &c. Ut Liv. 1. 55. 'Inter principia condendi hujus operis, movisse nomen ad indicandam tanti imperii molem traditur Deos.' *Gronov.* Lego ita *indicantibus*. I. e. Ea re satis ostendebant, et indicio satis claro significabant, Parthos, in quorum finibus Darius rex Persarum perierat, post Persas esse regnatos. *Faber.* Hoc *judicantibus* mihi valde suspectum est. Vult certe Noster ostendere, quare Darius victus fuerit in Parthis, et non alibi locorum. At hoc non efficit vox *judicii*; deinde addendum fuisset, quid Dii judicaverint; nec enim sensus in his: Dii ita judicabant, ergo victus est in Parthis. Quare mallem *dictantibus*, vel *incitantibus*. Dii *incitare* crebro dicuntur ap. Vett. Porro *n* et *u*, item *e* et *t*, in *Mss.* litteræ simillimæ, ut, qui legit *jucicantibus*, facile id emendando sc. formare potuerit in *judicantibus*. *Schef.* Varie hic locus sollicitatur a viris doctis. Nolim tamen *Mss.* fidem impugnari. Sententia hæc est: Ita Dii immortales judicaverant s. decreverunt, ut finiretur Persicum regnum in terra eorum, qui successuri erant imperio. Fuisse sc. hoc singulare Dei judicium et decretum, ut Darius in Parthorum agro interficeretur. *Gronov.*

§ 5 *Multa milita*] *Mss.* quos vidit Bong. habent *plura milita*, quod præfero, quia præcedit 'multa,' quod hic ingrate repetitur. Et *plura*, præ multis, frequens ap. bonos scriptores. Plin. ix. c. 2. 'Aquatilius tegmenta plura sunt.' Sic *plures* pro multis est ap. Phædr. nostrum iv. 19. 'Vulpie cubile fodiens, dum terram eruit, Agitque plures altius cuniculos.' *Schef.*

Respirandi] Gronov. in Notis ad Sen. Herc. Et. A. v. pro *respirandi* legend. conjicit *strigandi*, i. e. interquiescendi. Mihi tamen hic non liquet. *Vorst.*

Unus ex militibus] Cui Polystrato nomen fuit. Curt. v. 13. §2. Plut. Alex. 77. qui nonnihil variat. *Bernec.*

§ 6 *Applicito captivo*] Locns absque dubio mendosus: legend. arbitrabar *applicito capite*. Vett. enim vulgatis consentiunt. *Bongars.* Credo sanum esse locum. Ille miles Macedo fuit, ut scribit Curt. v. 13. §2. itaque captivorum quendam applicuit, Darii civem, quo interprete Darium loquentem percliperet. *Bernec.* I. e. ad-moto, adducto captivo. Adductus autem ille fuit a milite Macedone, cujus in superioribus mentio fit verbis, 'unus ex militibus'. Quod ipse miles, qui Darium invenit, Macedo fuerit, ex Curt. v. 13. §2. scire licet. *Vorst.*

§ 7 *Maximorum illi debitorem mori*] Mss. *Bongarsio* visi habent *illi se deb.* quæ lect. firmatur per alios, qui habent *illi*, cum illud haud dubie ex voce *se* præc. accreverit. Quod si lect. hæc vera, dubitari potest de pronomine *se*, quod præcedit. Ego sane malletm totum locum ita legere: *Perferri hæc Alexandro jubet; sine ullis in eum meritorum officiis, maximorum illi se debitorem mori.* Et esset conquerentis oratio paulo efficacior, cum plus sit *sine ullis*, quam *se nullis*. *Schef.*

§ 8 *Quibus et vitam et regna dedit*] Per 'vitam' *Freinsb.* ut ex Indice apparet, intelligit, victum: quomodo eand. vocem xxviii. 2. in phrasi, 'vitam sectari,' intelligit Gronov. *Vorst.*

§ 9 *Quam ipse victor volet*] Legend. f. *vellet*: ut magis congruat orationi quam format indirectæ. Sed non insolens Nostro, ut in oratione quoque indirecta verbum indicativi modi usurpet. Exempli causa mox, 'quam

solam moriens potest,' pro, possit. *Id.*

§ 10 *Referre se, quam solam moriens potest, gratiam*] Similis locutio in his Ov. Pont. ii. 10. 'Te tamen intneor, quo solo pectore possum.' Ita Virgilius, filiam transfugens, ap. Liv. iii. 46. 6. 'Hoc te uno, quo possum,' ait, 'modo, filia, in libertatem vindico.' *Bernec.* Qualem gratiam referre se posse judicaverit Darium, apparet ex seqq. quibus ipsius quædam precatio continetur. Nimirum sola precatio gratiam referre posse credidit, et, ut Sen. iv. Benef. 11. loquitur, 'debitores Deos Alexandro delegando, precandoque ut illi pro se gratiam referrent.' *Vorst.*

Gratiam] Hoc gratiam mihi a glossatore hic intrusum videtur. Deliberent alii. *Schef.*

Regales Deos] Θεοὺς βασιλέους, καὶ γερουσίους. Plut. Alex. c. 64. pr. *Bongars.* Imo regis Majestatis vindices et tutores. *Græv.*

§ 11 *Iustam magis, quam gravem*] F. *iusta m. q. gravis.* 'Gravis,' i. e. sumptuosæ. Ita legerunt medii ævi scriptores. *Voss.*

§ 12 *Jam non suam, sed exempli, communemque, &c.*] Œdipus, regis Laiæ cadem vindicatorum, ap. Soph. sic ait: 'Nam, quisquis ille est, Laium qui occiderit, Is dextra eadem me quoque ansit aggredi. Cam vindico igitur hunc, me ipsum munio.' Et ap. Sen. in ejusd. argumenti Tragedia: 'Regi tuenda est maxime regum salus.' Unde Vitellius interfectores Galbæ, quantumvis hostis sui, conquiri omnes et interfici jussit, 'non honore Galbæ, sed tradito Principibus more, munimentum in præsens, in posterum ultionem,' ut inquit Tac. H. i. 44. Adi Clapmar. de Arcan. Imper. iii. 17. *Amirat.* Dissert. in Tac. xvii. 7. *Bernec.* Scrib. *eam non suam, sed exempli, &c.* Gronov.

§ 13 *Pignus fidei regis dexteram*] *Probus* in *Datame*: 'Fidemque ea de re more Persarum dextra dedis-

set.' Diod. XVI. 43. Καὶ τὴν βασιάν
ἔθηκε τῷ Θεσσαλιῶν· ἔστι δὲ ἡ πίστις
αὐτῇ βεβαιωτάτῃ παρὰ τοῖς Πέρσαις.
Gemistus lib. II. *Bongars.* Diod.
XVI. 43. 'Hæc certissima fidei apud
Persas arrha est.' Unde lumen ac-
cipit quod Cart. VI. 4. 23. scribit,
Alexandrum 'fidem, quo Persæ more
accipiebant, Nabarzani dedisse.' Si-
militer et ap. Parthos, Josephus
Antiq. XVIII. 12. tradit, 'id esse
fiduciæ certissimum argumentum.
Nam post datam dextram apud eos
nec fallere fas esse, nec diffidere,
cessantibus omnino suspicionibus.'
Add. Virgil. Æ. III. 610. Plin. H. N.
II. 45. m. Tac. XV. A. 28. Camerar.
Hor. Subs. II. 46. *Bernec.*

Se ferendam Alexandro dare] Nescio
an satis apte hoc dicatur. Dextram
sane ad Alexandrum ferre non debuit,
sed pignus aliquod fidei. Malo igitur
legere *ferendum*, ut sit ordo: Dare se
dextram, pignus fidei, ferendum A-
lexandro. *Pignus ferre ad aliquem* usu
est receptum, non ita *ferre dextram*.
Schef.

Porrecta] Plot. Alex. 77. Λαμ-
βάμενος τῆς τοῦ Πολυστράτου χειρὸς,
ἐξέλιπεν. Pene fugerat me notare in
Mss. Δαρείον esse Dareum, et in e, ut
ap. Horat. et Auctorem nostrum
'Alexandrea,' et inf. 'Cassandra'
XXIV. 2. 1. Græcis Ἀλεξάνδρεια et
Κασσάνδρεια. Et 'balneum' iisd. est
βαλανεῖον. *Bong.*

§ 15 *Corpusque, &c.*] Plot. Alex.
p. 1266. Τότε δὲ τοῦ Δαρείου τὸ μὲν
σῶμα κεκοσμημένον βασιλικῶς πρὸς τὴν
μητέρα ἀπέσταλκεν.

*Reliquias ejus majorum tumulis infer-
ri jussit*] *Reliquias ejus* Blancard. in-
ducend. existimat, 'quia apud Persas
moris fuerit cadavera cera oblita
humari, non rogo imponi et cremari.'
Vid. Notas ejus ad Arrian. III. Addit
item, 'aut παράγραμμα fuisse Justini,
aut certe librariorum ejus, Persarum
sepeliendi morem e ritu externæ
gentis perperam interpretari cupien-
tium.' Credidit nimirum Vir cl. per
reliquias, non ipsum corpus, sed, quæ
ap. Romanos post cremationem lege-
bantur, ossa intelligenda esse. Verum
per *reliquias* Justinum nihil aliud
quam ipsum corpus denotare, intel-
ligi potest ex eo quod præcedit,
'corpus regio more sepeliri jussit.'
Quoniam ipsum corpus sepultum
fuisse significat, non potest *reliquia-
rum* voce, quæ sequitur, designare
sola ossa, quæ post cremationem re-
manserint; sed necesse est vocem
eam superiori 'corporis' ἰσοδυναμεῖν
esse. Et ne insolens hoc videatur,
reputetur illud, quod sup. IX. 4. 4.
corpus et *reliquias* itid. conjunxit,
scripsitque, 'Bello consumtorum
corpora sepulturæ reddidit, reliquias-
que funerum ut ad sepulcra majorum
deferrent, ultro hortatus est.' Ad
quem l. itid. Notas vid. *Vorst.*

LIBER XII.

CAP. I. § 1 *Magnis funerum impen-
sis exultit*] Hoc postea fecit et Phi-
lippus ap. Liv. XXXI. 34. 1. ubi etiam
causa facti redditur. Add. Notas ad
XI. 6. 13. *Bern.*

§ 2 *Qui superfueraut*] Mss. Bon-
garsio visi habebant *supera fuerant*.

Inde colligo, vulgatam glossatoris,
veram Justini lect. esse *superaverant*.
De verbo 'superare' pro, superesse,
nota omnia. *Schef.*

§ 3 *Pecunia omnis CLIII. millia ta-
lentorum ex victoria nuper congesta*] *Nimis magnus hic videtur numerus.*

Curt. non ita longe ab init. lib. VII. de hac re loquens, ita scribit: 'XXVI. millia talentum proxima præda re-dacta erant, e quibus XII. millia in congiarium militum absumpta sunt. Par huic pecuniæ summa custodum fraude subtracta est.' In Diod. triplo minor summa. Hæc ideo adduco, ut videamus quam nihil pensi habuerint Romani scriptores quid narrarent. Nam init. huj. lib. nec loci meminit, ubi hæc acta, nec ubi ea pecunia inventa, ubi divisa, quo seposita. Ego in Parthis hæc acta puto. *Glarean.*

Ecbatana] Ex vestigiis scripturæ veteris odoratus sum leg. *Ecbatana congesta*. Vett. enim habent *et batana congesta*: quidam *ex ebatana*: alii aliter. Diod. XVII. 10. Parmenioni commissos refert τοὺς βασιλεὺς θησαυροὺς ἐν Ἐκβατάνοις, ἔχοντας ταλάντων ἑκαταλβηκα μυριάδας. Vid. et Strab. XV. *Bongars.*

Ecbatana nuper congesta] 'Ex vestigiis scripturæ veteris odoratus sum,' inquit Bong. 'leg. *Ecbatana congesta*. Vett. enim habent *et batana congesta*: quidam *ex ebatana*: alii aliter.' Ita, inquam, de h. l. Bong. cui persagaci hic ne quis dubitet credere; scire licet nostras membranas disertim ejus conjecturam confirmare; neque in hoc tantum, sed in illo etiam quod τὸ *nuper* delend. omnino censet: nusquam enim ejus vocis aut vola aut vestigium in nostris Mss. comparet. *Mod.* Persagacem Bongarsii conjecturam Modii membranz disertim confirmant. Vid. et Curt. V. 8. 1. Freinsh. ostendit mihi locum Plin. VI. 14. 'Ecbatana a Seleuco rege condita,' qui gentis hisce multo posterior fuit. Alternitrum igitur esse falsum oportet: nisi 'condere' Plinio idem sit quod, instaurare. Sic Auctor XVIII. 4. 1. *Bernec.* Nam θησαυροφυλάκιον regum Mediæ et Persiæ ait fuisse Batanis Isidorus Chatacenus. Batana autem vocat Ecbatana, ut et Curt. IV. 'Se quoque, cum transisset mare,

non Ciliciam, aut Lydiam (quippe tanti belli exignam hanc esse mercedem), sed Persepolim, caput regni ejus, Bactra, deinde Batana, ultimique Orientis oram, imperio suo destinasse.' Sic leg. Nam Ms. habebat *Batava*. Et sic f. et alibi scripsit Curt. Sane Pseudo-Callisthenes de Rebus gestis Alexandri (quem utendum habeo ex Bibliotheca Lugd.) *Batava* semper vocat. Sed de eo ad Ptolemæum. *Voss.* *Ecbatana* legend. odoratus est Bong. e vestigiis scripturæ veteris, cum ante lectum pro eo esset *ex victoria nuper*. Post autem Modius in suis membranis τὸ *Ecbatana* manifeste scriptum reperit. Plin. VI. 24. 'Ecbatana' a Seleuco demum condita scribit. Verum antiquiorem urbem eam esse vel ex Tob. III. 7. colligi posse videtur. *Vorst.*

Congesta] Hactenus editi *nuper congesta*. Sed delend. *nuper* et Bong. in variantibus censuit, et Modius nec vestigium ejus in suis Mss. comparere dicit. *Bernec.*

§ 4 *Bellum Sapyronis præfecti ejus, in Scythia*] Junt. *Zopyronis præfecti ejus in Scythia mors continebatur*. Græcis Ζωρυπλον appellatur. *Græv.* *F. Scythia ac mors*. Conjunctionem abstulit similitudo litterarum. *Schef.*

§ 5 *Exercitus suscepit*] Quidam codicum Mss. pro *suscepit* habet *cepit*; quod puto revocand. Nam *capere dolorem, lætitiā*, receptum usu est. Noster ipse simillima ratione VI. 5. 'Plūs tamen tristitiæ ipse ex incensa et diruta a Lacedæmonis patria, quam lætitiæ ex recuperata post tantum temporis cepit.' At *suscipere dolorem*, nescio an legatur alibi. Et videtur plane illud *aus* adhæsisse vocabulo, *cepit*, ex ultima *tus* vocabuli, quod proxime præcedit. *Schef.*

§ 6 *Græcia*] Diod. XVII. 62. Curt. VI. 1. *Bongars.*

Recuperanda] Mss. *recip.* de qua voce cum dixerim, parcam ulterius admonere. *Mod.*

Auctoritatem, &c.] 'Auctoritas' h. l. notat consilium, ut ap. Cæs. i. B. C. 35. 'Debere eos Italiæ totius auctoritatem sequi potius, quam unus hominis voluntati obtemperare.' Id. B. Afr. 40. 'Animadvertit mirifica corpora Gallorum Germanorumque, qui partim ejus auctoritatem erant ex Gallis secuti.' Liv. xxxvii. 12. 'Multis nobilibus secutus inter cetera auctoritatem Pausiatri, quæ inter annos merito maxima erat.' Cic. x. Fam. 10. 'Legionesque dum de exercitu Antonii ad ejus se auctoritatem contulissent.' Id. xiii. 12. 'Secutus auctoritatem.' M. Sen. Controv. ix. f. 'Ego te genui, ego divitias docui contemnere; sequere auctoritatem meam.' Curt. ix. 7. 'Non tam imperii cupidine, quam in patriam revertendi cum iis, qui auctoritatem ipsius sequebantur.' Ceterum paullo post legend. videtur et pacem, &c. Gronov.

§ 7 *Pacem*] Angl. et pacem, cum emphasi. Schef.

Soli spreverant] Sup. ix. 5. 8. Ber.

§ 8 *In ipso ortu*] Liv. xxix. 31. 4. 'Nisi orientem ignem opprimamus, ingenti mox incendio, cum jam nullam opem ferre possumus, ardebimus.' Curt. vi. 3. 17. 'Parva sæpe scintilla contemta magnum excitavit incendium.' Idem.

§ 10 *Agis rex*] De huj. militari robore Diod. xvii. 63. et Curt. vi. 1. ubi scribit cecidisse Lacedæmoniorum 5. M. et 350. ex Macedonibus haud amplius 3. M. Quo de numero variat nonnihil Diod. ib. Idem.

Ut Alexandro felicitate, non virtute inferior] Angl. *Ut Al. si non felicitate par, virt. non inf.* Vulgatam lect. puto genuinam. Schef.

CAP. II. § 1 *Alexander rex Epiri*] Vid. Liv. viii. 24. Strabo vi. contra Messapios et Lucanos evocatum scribit. *Bengara*. Eld. cognomentum fuisse Molosso, tradit Agell. xvii. 21. et addit, in Italiam transeuntem dix-

isse, 'se quidem ad Romanos ire quasi in ἀνδραντρίαν, h. e. virorum domicilium: 'Alexandrum Magnum isse ad Persas quasi in γυναικωντρίαν,' domicilium mulierum. Fuit igitur Alexandri Molossi expeditio posterior expeditione Alexandri Magni. At Plut. priorem facit in Comment. de Fortun. Rom. cap. ult. Bernec.

§ 2 *Quam ille in Asia et in Persis habiturus*] Diodorus, quo tempore in Italiam trajecit Alexander, quem Molossum vocat Agellius, sive Aulus Gellius est, ubi de ead. hac re agit, Philippum Alexandri M. patrem adhuc in vivis fuisse, et adhuc Græciam bello arsisse, nondum in Asiam translato, scribit. Mod.

§ 3 *Huic responsum Dodonæi Jovis urbem Pandosiam annemque Acherontium prædixerat*] Liv. viii. 'Accito ab Tarentinis in Italiam data dictio erat, caveret Acherontiam aquam Pandosiamque urbem; ibi fati ejus terminum dari:' responsum autem oraculi, s. ut Liv. ait, dictio, his duobus Græcia versibus continetur: *Ἀλαλθῆ, προφθλαφο μολεῖν Ἀχερὸντιον ὕδωρ, Πανδοσίαν τε, ὅτι τοι θάνατος πεπραμένος ἐστίν.* Mod. Modius h. l. oraculum producit, haud scio, an γνήσιον. Diversum ab hoc oraculum referunt Strab. vi. et Steph. in Πανδοσία. Bernec. Error est, ut mihi quidem videtur, plane manifestissimus, neque is tamen a quoquam antehac animadversus. Verba ipsa, et sententia verborum, si non negligenter spectentur, rem brevi probaverint: Ut oracula Delphica insidias Alexandro M. in Macedonia prædixerant, ita huic alteri Alexandro Jovis Dodonæi oracula prædixerant Acheronta annem et Pandosiam urbem. Hoc, si quid unquam fuit, plane ridiculum est, quod in puerum magis conveniat, quam in virum. Itaque sic, ut dicam, totus iste locus emendandus est; dein correctionem singulatim probabo: *sicut Alexandro Magno Delphica oracula insidias in Ma-*

sedonia, ita huic responsum Dodonæ Jovis circa urbem Pandosiam amnemque Acherusium cavendum prædixerant. Sed duo, inquit, a te addita verba fuere; *circa et cavendum.* Fateor; sed et sic quidem, hoc fidenter dicam: Qui me temeritatis in hac emendatione accusabunt, eos ego negligentem accusavero, et reos ad prætorum peregero; qui, sc. id minus animadvertent, in Collectione Variantium Lectt. planissime scriptum esse **CAVENDUM.** At quod ad illam alteram voculam attinet, *CIRCA*, ibi vero non mecum, sed cum Ratione ipsa pugnandum; partes enim partibus non respondebunt, nisi ita legas: Ut huic in Macedonia, ita et huic *CIRCA* Pandosiam, &c. At unum superest tamen, **CAVENDUM**, sc. quod e codice Ms. Pelerini a me eductum fuit, non convenire cum 'insidias,' si bellam orationis Latine consuetudinem sequi velimus. Imo autem, nam ita optimus quisque Veterum loquebatur, ut Plant. Terent. Lucret. et Cic. interdum. Quis autem non debet observasse illud Lucretii? 'Æternas quoniam poenas in morte timendum.' Ad quem l. multa a nobis exempla congesta sunt, et plura, si memini, ap. Popmam reperies. *Faber.* Sequor Anglos, qui hic ex codd. antiquis reposuerant: *ita huic responsum Dodonæ Jovis circa urbem Pandosiam amnemque Acherusium prædixerat*, sc. insidias, quod ἀπὸ νόσου repetend. In vulgata nullus est sensus, quod et elegantissimus Faber animadvertit, et acute circa inserendum esse conject, quod postea Angli in suis membranis invenerunt. *Græv.* Angli. *Dodonæ Jovis, circa urbem Pandosiam.* Placet, quoniam illud circa respondet præcedenti 'in.' *Schæf.*

Amnemque Acherusium] Strabo II. τῆς Ἀχέρους: et ita in seqq. Mss. Plin. III. 11. Oraculum exstat ap. Strab. et Steph. *Bongara.* Adjective, quomodo et Liv. VIII. 24. 3. 'Ache-

rusiam aquam.' Statim Inf. n. 14. 'Acheron' est, ex quo accolæ dicti 'Acherontini,' Plinio III. 5. sub finem cap. *Bernæ.* 'Amnem Acherusium' pro, amnem Acheronta, ut XII. 2. 14. 'flumen Acheronta.' Dictum ut 'Parnassia rupes,' pro, rupes Parnassus; et 'urbs Romana,' pro, urbs Roma. Nimirum ex nominibus propriis sunt adjectiva, et hæc deinde vocabulis latioribus adjiciuntur. *Vor.* Quid est *prædixerant amnem*? Non puto illud *prædicere* sic absolute usurpari ap. alios scriptores, verum hic deesse quidpiam. Et vidit Bongarius Ms. cod. in quo fuit *Acherusium cavendum.* Convenitque Livius, quando VIII. 24. ait hæc de re: 'Accito ab Tarentinis in Italiam data dictio erat; caveret Acherusiam aquam, Pandosiamque urbem.' *Schæf.*

§ 4 & 14] Simili ambiguitate prædictæ mortis exempla habent Thucyd. III. 16. 12. de Hesiodo: Paus. in Arcad. et Suid. de Epaminonda: Herod. III. 64. de Cambyse: Plut. Pyth. Orac. 26. de Lysandro: et in Flaminio 24. de Annibale: *Ælian.* III. V. H. 45. de Philippo Macedone: Joseph. XIII. Antiq. 19. de Antigono: Zonar. tom. III. de Imp. Constante, Juliano, et Valente: Pontificum Rom. Suetonius de Sylvestro ff. in ejus Vita. Sc. 'mos oraculis, per ambages respondere,' inquit Tac. II. A. 54. 8. quorum de fallaci vanitate vere Thucyd. v. 16. 30. Add. Th. Zwing. XIV. 11. et seqq. Similia recensent de Satiro et Eumelo Diod. XX. 26. de Seleuco Appian. p. 129. B. de Valente Marcellin. XXXI. 42. Collegit etiam quædam exempla Garzonius nella Piazza Universale. *Bern.*

§ 7 *Brundisium*] Vett. *Brandisium*: Græci, Βρανθήσιον: unde a poetis 'Brenda' dictum, (Festas,) aut potius 'Brenta,' η in α: voce duabas syllabis truncata, quod est Ennio familiare. De eo Strab. VI. et Steph. In Mss. pro *Ætoli* legitur *Æsculi*, aut

Estuli, aut etiam *Eteoli*. Habitatum a Cretensibus Brundisium auctor est Strabo, et Lucan. II. et v. *Bong*.

[*Tum fama rerum*] Pro tum legend. est ex Mss. *dudum*. Faber. Recte: sic et Junt. *Græv*.

§ 8 *Locum quem repetissent*] 'Repetissent' pro, repeterent, vel repetituri essent. Plusquam perfectum pro imperfecto non insolens; ut contra imperfectum pro plusquam perfecto. Vid. et Notas ad XIII. 2. 11. et XIII. 2. 14. *Ver*.

§ 9 *Cum belli comminatione*] Antiquiores typis expressi *sub b. c.* ut XVII. 3. 20. At *Bong*. e Mss. credo, edidit *cum* pro *sub*. Idem.

§ 10 *Interfectos legatos in urbe sepelierunt*] Quam inhumanitatem prædixit Cassandra ap. Lycophr. 1056. et seqq. *Bern*.

Sepelierunt] Freinsh. *sepelierunt*. Id. *Atque ita defuncti responso*] Imo autem defuncti responso non erant, sed Deum illuserunt, cujus illud responsum erat, quod ipsi cæde facta interpretati fuerant. Legi itaque debet *utque, ita*, hoc sensu: Utque defuncti responso, (i. e. et quasi responso defuncti essent) ita (dum legatos cæcos sepeliunt, &c.) *Fab*.

§ 12 *Pediculis*] Italiz populi. Plin. III. 5. Strab. VI. *Ποδύλοι* vocat. In Mss. legitur *Pedituli*. Inde, qui liberos impressos emendarunt, fecerunt *Rutuli*, longe petita conjectura. *Bongers*. Ap. Appian. etiam Civ. I. p. 381. corrupte legitur *Ποδύλοι* pro *Ποδύλοις*. Et ap. Val. M. VII. 6. 1. pro *Fiduculis* esse scribend. *Pediculis* bene monuit Ph. Claverius Ital. Ant. IV. 10. Ceterum *Padiculorum* (hæc enim vera scriptura est) oppida enumerat Plin. III. 11. m. *Bern*.

§ 14 *Flumen Acheronta*] Bechar. et alii edidere *flumen Acherusium*; ut paulo ante 'amnem Acherusium' dixit. *Ver*.

Fuisse sibi periculosam mortem] *Periculosa mors* quid sit nemo dixerit.

Mortui omnibus periculis sumus defuncti. Quod morte nos afficit, aut propius admovet morti, periculosum est, ut Cæsar, iter, expeditio, prælium, lucta, morbus, et quæ sunt mille alia. Sed ipsa mors non potest dici periculosa. Unius litteræ perversio hunc locum turbavit, qui restitutus erit, si legas: *mortemque non in patria fuisse sibi periculosam sortem*, h. e. periculosum oraculum, periculum quod cecinerat oraculum, non in patria sibi impedire. In principio capitis dixit *fatorum pericula*. 'Ad declinanda,' inquit, 'fatorum pericula peregrinam militiam cupidus elegerat.' Jam vero in Italia didicit, non in patria fuisse illa fatorum pericula, sed in Brutis sortem illam sibi fuisse periculosam. 'Sors' est oraculum: proprie tabula in cista condita, cui litteræ erant inscriptæ, quæ a consulentibus extrahebatur, quales erant Prænestinæ sortes, de quibus Cic. II. de Divin. 41. 'Ex illa olea arcam esse factam, in eaque conditas sortes, quæ hodie Fortunæ monitu tolluntur.' Dein *sors* pro quovis oraculo, s. responso oraculi. Cic. eod. lib. 'Sors illa edita est Cræso: 'Cræsus Halyn penetrans magnam pervertet opum vim.' Suet. Vespas. 'Apud Judæam Carmeli Dei oraculum ita confirmavere sortes.' Claud. de B. Getico: 'O semper tacita sortes ambage malignæ.' Tò *sors* autem in aliis quoque locis in *mors* transisse vitio et incitia librariorum docuit summas noster Heins. ad Fastos Ovid. magno rei litterarum detrimento menses ante aliquos nobis ereptus, quem merito luget orbis eruditus. Ei hanc emendationem me probasse memini, qui etiam in notis ad Ovidii Fastos ostendit in antiquis membranis confundi *mors* et *sors*. *Græv*.

§ 16 *Zopyrion*] De quo et XXXVII. 3. 2. *Bern*.

§ 17 *Panas temere illati belli*] Lucan. VII. 843. 'Causa jubet Superos

melior sperare secundos.' Id quod iusta dissertatione confirmat Gruterus, quæ est ad Tac. quinquagesima tertia. *Id.*

CAP. III. § 1 *Triduum*] Sebis. *tridui*. Vid. notam ad II. 10. 12. *Bern.* Junt. cum Ms. aliisque edd. *triduo*: cap. 4. 'Ob hæc illi quadriduo perseverata inedia est.' Sed nec *triduum* improbandum. *Græv.* Antiquiores edd. Bechar. Maj. et, ut *Græv.* testatur, Junt. *triduo*: ut II. 11. 4. 'Triduo ibi dimicatum.' et XII. 6. 15. 'Illi quadriduo perseverata inedia est.' *Ver.*

§ 2 *Expectantibus*] Cod. Ms. ut Bong. testatur, *spectantibus*. XIII. 1. 8. 'Regnum et imperia spectare,' 'thesauros spectare.' Sed putant quidam *expectare* poni etiam pro, spectare. Vid. Notas ad XIII. 1. 10. *Id.*

Liberos suos animo jam quodammodo complectentibus] Codex Ms. ut *Id.* Bong. testatur, *animo* omittit: et recte meo iudicio. Quia 'quodammodo' sequitur, non opus erat addere *animo*: videturque ex marg. ubi explicandi causa adscriptum fuit, irrepsisse in textum. Ipse Auctor, si *animo* addere voluisset, omittere potuisset 'quodammodo.' Addunt et alii *animo*, cum cogitationem et desiderium denotare volunt: ut Nepos XXIII. 1. 3. 'Animo bellare cum Romanis:' et Sall. Jug. 'Totum ejus regnum animo jam invaserat:' sed non addunt illi et 'quodammodo.' Vorst. Illud *animo* delet Vorst. ut natum ex glossa. F. additum *quodammodo* ad mitigationem verbi 'complecti,' hoc enim proprie fit ulnis et brachiis. *Schæf.*

§ 4 *Mardoesque*] Quidam h. l. legunt *Medos*, quomodo et in Eusebio editum est, contra libros. *Bong.*

§ 5 *Thalestria*] Straboni lib. XI. est *Θαλάρπη*. *Bongers.* De ea II. 4. 33. XIII. 3. 9. Add. Plut. Alex. 81. *Bern.* Non videtur Justinus, ut alii, Amazonum gentem in Hyrcania po-

nere, sed ad Mæotim et Tanaim. Nam, inquit, 25. dierum itinere confecto in Hyrcania occurrisset Alexandro. Rectius sane. Neque enim ullus Geographorum Amazones alibi collocare, quam ad Mæotim, unquam dubitavit. Eaque etiam de causa Mæotidas et Tanaitidas appellari nemo nescit. Sen. Hippol. 'Qualis relictis frigidi Ponti plagis Egit catervas, Atticum pulsans solum, Tanaitis, aut Mæotis, et nodo comas Coëgit emisitque, lunata latus Protecta pelta; talis in silvas ferar.' Ita leg. ex Ms. Vulgo pessime *Aut Tanais, aut Mæotis*. Curt. tamen lib. VI. Hyrcanæ finitimam facit Amazonum gentem. Sed male. 'Erat (ut supra dictum est) Hyrcanæ finitima gens Amazonum, quondam circa Thermodonta amnem Themiscyræ incolentium campos. Reginam habebant Thalestrim, omnibus inter Caucasum montem et Phasim amnem imperitantem.' Ita leg. Vid. quoque Diod. ad An. 4. Olymp. 112. Causa erroris hæc est: quod Iaxartem s. Orxantem, Tanaim esse crederent milites Alexandri. Adi Arrian. VII. *Voss.*

Thalestria sive Minithæa] Dele cum Junt. s. *M.* Eod. modo Junt. II. 4. 'Harum Thalestria regina.' *Græv.* Sive *Minithæa*, sive *Minithæa*, sive etiam *Mingithæa* scribatur, additamentum esse videtur. In *Mss.* Codd. tamen apparet, at non in optima illa ed. Junt. qua nuper usus est *Grævius*. *Fab.* II. 4. 33. 'Minitha sive Thalestria.' Junt. ed. nomen *Minithæa* utrobique omittit. *Ver.*

Amazonum regina cum cœ. militibus mulierum] Loculentum mendacium in numero, quanquam et historia fabulosa est, ut inquit Strab. XI. Error inde venit, quod Tanaim et Iaxartem eund. fl. crediderunt, et Sogdianam continuatam terram Sarmatiæ Europæ: cum distent plus 8. M. stadiorum. Tantum refert scire Geographice. Quidam aiunt in aliis codd.

legi *ec. mulieribus*: sed res in fabula non est tanti. *Glar.*

Cum trecentis mulieribus] Sic edidi, unus Cod. fidem sequutus; et Diod. xvii. 77. *Bongars.* Ita et hunc l. emendavi ante plures annos, quum prius passim legeretur *cum trecentis millibus mulierum*, ad illa Curtii mei ex vi. 5. 26. 'Protinus facta potestate veniendi, ceteris jussis subsistere, ccc. feminarum comitata processit.' *Mod.* Firmat et Curt. vi. 5. 26. Prius passim legebatur *cum trecentis millibus mulierum*, absurde. *Bern.*

Confortissimas] Edd. quædam, *infestissimas*: quod probabilius est. *Id.*

Inter infestissimas gentes] Ita ex edd. antiquioribus legere malo, quam ut *Bong.* edidit, *confortissimas gentes*. Quod idem probabilius et *Berneccero* visum. *Vor.*

§ 6 *Propter inusitum feminis habitum*] *Mss.* multi habent, *inulitum regibus Macedonicis habitum*. Quæ, quia nimirum ab editis recedunt, efficiunt apud me, ut et ipsa, et quod est in vulgata *feminis*, pro adjectamentis glossatorum habeam. Et ista, *inulitum regibus Macedonicis*, manifeste hæc sunt tracta ex seqq. *Schef.*

§ 7 *A rege*] Alii hoc omittunt; nec est necessarium. *Bern.*

§ 8 *Post hæc, &c.*] *Lucian. Dial. Mort. p. 204.* Ἐδ δὲ καὶ τὴν Μακεδονικὴν χιτῶνίδα καταβαλὼν, κίτῳ, ὃς φασὶ μεταρτίω, καὶ τέρων ὀρθὴν ἐπέθει, καὶ προσαναίσθαι διὰ Μακεδόνων δι' ἐλευθέρων ἀνδρῶν ἤλθω, καὶ τὸ πάντων γελοῦτάτων ἱμῶς ἐὰ τῶν νεκρομένων.

Habitus regum Persarum] Sic et Curt. vi. 6. 4. At medium inter Persicum et Medicum habitum summisce, auctor est *Plut. Alex. 79. Id.*

Diadema] 'Diadema' fascia alba s. candicans fuit, ut allatis plurimis auctorum locis *Lips.* ad vi. A. Tac. docet. Alexandri tamen diadema 'purpureum distinctum albo' fuit, ut ex lib. vi. Curtii apparet: quale

sc. ipse Darius habuerat. *Vor.*

§ 9 *Longam vestem auratam*] *Quam Curt. iii. 3. 28.* 'pallium auro distinctam.' *Plut. ibid.* 'stolam barbaricam' appellat. *Bern.*

§ 10 *Ut luxum*] Bene monente *Freinsh.* puncto hæc a præcedd. separavi, quibus commate hactenus adnexa male hærebant. *Idem.* Ante 'ut' f. excidit partic. *et. Gron.*

Inter, &c.] *Vincent. v. 49.* 'inter pellicum regium gregem.'

§ 11 *Ne jejuna et destructa luxuria videretur*] *Interpp.* hic silent. Vellem tamen quod docuissent quid sit *destructa luxuria*. Magnus is mihi erit Apollo, qui tam abstrusam notionem eruerit. Sed erui non potest, quæ non est. Interpolarunt hanc vocem. *Justinus* aut *Trogus* scripsit: *ne jejuna et restricta luxuria videretur*. *Restricta* est, parca, cum nulli sumtus sunt in voluptates, epulas, delicias. *Tac. xv. 48.* 'Sed procul gravitas morum, aut voluptatum parsimonia; lenitati, ac magnificentie, et aliquando luxui indulgebat. Idque pluribus probabatur, qui in tanta voluptatum dulcedine summum imperium non restrictum nec perseverum volant.' 'Imperium non restrictum' est, voluptatum abstinens, quod nullos sumtus facit in voluptates. *Cic. iii. Fam. 8.* 'Si de tea proluxa beneficaque natura limavit aliquid posterior annus propter quamdam tristitiam temporum, non debeat mirari homines: cum et natura semper ad largiendum ex alieno fuerim restrictior, et temporibus, quibus alii moventur, liadem ego movear.' Ubi vides 'restrictior' esse, parciore. In hoc sensu legitur et *adstrictus* ap. *Just. xlv. 1.* 'Dura omnibus et adstricta parsimonia.' *Propert. ii. El. 23.* 'Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te Adstrictus ploreus sæpe dedisse pater.' 'Adstrictus pater' est, attentus ad rem, nimis diligens. *Graw.*

CAP. IV. § 1 *Patriæ nomen ejurare*] Quomodo patriæ nomen ejurarit Alexander, non capio: a moribus quidem patriis discessisse manifestum est: non ideo tamen Persa haberi voluit. Quid si legamus *patriæ nomen*? Jovis enim filium se, non Philippi, dicebat. Plerique *Mas. patriæ nomine juraret*. Simili mendo infectus Gellius I. 2. 'Sanctissimæ disciplinæ nomine mentirentur.' *Leg. nomen ementirentur*. Bongara. Contra Acl. dal. ad Vell. II. 66. 4. *patriæ nomen* rectum esse contendit. Nam certum, de luxu regis et mollitie tantum, non de superbia, querelam hic esse, ut qui, quos armis subegerat, eorum vitiis succumberet. Adstipulatur Noster mox XII. 5. 2. Hoc igitur ægre exercitus ferebat, masculum Macedonum nomen, belli fama orbe tote celebra et terribile, moribus effeminiatis Persarum corrumpi, et ipsum velut effeminari. Cæterum *nomen patriæ* dixit Autor pro, patriam: sicut Liv. I. 10. 4. 'nomen Ceninum' pro, Ceninenses: et Agell. I. 2. passimque Liv. 'nomen Latium' pro, Latinos. Quod loquendi genus de Græcorum fontibus profuxisse docet Guil. Canterus Nov. Lect. II. 10. *Bern. Lego patriæ morem*. Nihil planius, aut cum historia convenientius. Ipse Just. paulo post eod. modo: 'Maxime indignabatur carpi se sermonibus snorum, Philippi patris patriæque mores subvertisse.' Proxima sequentia, *quos propter tales mores vicerat*, quin a mala Glossatoris manu sint, noli dubitare. *Boxhorn*. *Boxhorn*. legend. putat *patriæ morem ejurare*. Sed non est verisimile hoc propter id, quod sequitur, 'moresque Persarum.' Quid autem sit *nomen patriæ ejurare*, intelligitur fere ex ipso illo quod sequitur, 'mores Persarum assumere': nimirum nihil fere aliud quam quod XII. 5. 2. dicitur 'patriæ mores subvertere.' *Ejurare* quidem vel *ejurare* dicunt pro,

non agnoscere, rejicere, detestari. Cic. II. de Orat. 'Cum ei M. Flaccus multis probris objectis P. Matium judicem tulisset, Ejero, inquit, iniquus est.' *For. Ejurare nomen patriæ* id. est quod Tac. dicit IV. H. 20. 'ejurare patriam;' sic et 'ejurare liberos ac parentem' Sen. dixit ad Marc. *Nomen patriæ* est patria, ut 'nomen agelli' ap. Valer. Cat. in Diris, et inferius XIII. 6. 'Philippi Alexandrique nomina' est, Philippus et. Alexander: et multa sunt huj. generis alia exempla. *Græw.*

§ 4 *Laborem militiæ*] Tac. III. 24. 5. 'Bella plane accinctis obennde: sed revertentibus post laborem, quod honestius quam uxorium levamentum?' Disputatur eo loco, An magistratum in provinciam euntem comitari uxor debeat. *Bong.*

§ 6 *Ponissent*] 'Ponere' pro, deponere. Quod vel ex eo intelligitur, quod alibi ipso composito in talibus utitur: ut VII. 5. 3. 'pueritiam rudimenta deponere;' et IX. 1. 8. 'tirocinii rudimenta deponere.' *For.*

§ 7 *Qua consuetudo in successoribus quoque Alexandri mansit*] Mihi vehementis suspicio est legi debere in *successoribus USQUE Alexandri mansit*, et ita scripsisse Justinum puto. Nam illud 'mansit in successoribus' durius est et insolentius, nisi addas *neque*. Latini homines judicabunt. *Faber*. *Bong.* ex *Mas.* edidit *in successoribus*. Sed *Bernecc.* maluit *in successoribus*: quomodo in antiquioribus typis expressis est; et in aliquo item *Ma.* observavit *Bongarsius*. *For.*

§ 8 *Premia statuta*] Liv. I. 20. 'Stipendium de publico statuit:' et Tac. XIII. 24. 'Aurelio Cottæ et Haterio Antonino annuum pecuniam statuit princeps:' et Apul. VII. M. 'Nec mihi misero statuta cibaria pro tantis præstabantur laboribus:' et Matth. Evang. XXVI. 15. 'Ἐργασίαν αὐτῷ ὑπέσκητο ἡ γυνή.' *Græw.*

§ 11 *Epigoni*] Quo nomine et eo-

rum, qui ad Thebas cum Polynice occubuerant, posteri censebantur. *Bongars.* Vid. Diod. iv. 68. pr. item Cælium Rhodig. iis locis, quæ monstrat Index. *Bern.*

§ 12 *Parthis, &c.*] Frec. 'Post hæc Parthorum pugnâ aggressus, quos diu obtinentes delevit.' Leg. *obnitenles* ex Leid. 1. et Oros.

Andragoras] Conferenda hæc cum xli. 4. 9. *Bern.*

CAP. v. § 1 *Hostili odio*] Angl. *hostili more*. Placet mirum præ vulg. lect. Nec enim sat commode *regium odium* dicitur. Probat quidem vulgatum cl. Vorst. per locum Livii ii. 5. 4. Nostri xvii. 1. 4. sed exempla illa non satis videntur convenire. Nam est oppositio inter patres et plebem, quæ inter regem et cives nulla, et Justinus de more patrio agit, non de odio. *Schef.*

§ 2 *Carpi se sermonibus suorum*] Viennensis ed. vetus *se* omittit. *Sebis.* trajiciend. censet ita, *carpi sermonibus suorum, se patria.* *Bernec.* Junt. æque ut Vindobonensis omittunt *se*, et rectius abest. *Græv.* Vett. edd. Junt. Bechar. et Vindob. *se* omittunt: quod *Græv.* rectum putat. *Vorst.* Libri quidam illud *se* non agnoscunt, quod putant esse rectum. At in Mss. quos vidit Bong. legebatur *carpere*, unde illud *carpi se* videtur ortum. Quod si *carpere* Justinus est, cogitandum, an non scripserit, *maxime indignabatur, carpere sermonibus, suorum mores subvertisse.* Mihi sane *Philippi patri patriæque* huc translata ex superioribus a glossatore videntur. *Schef.*

§ 3 *Parmenio*] *Parmenion* annorum 70. vir militiæ domique clarus necatur cum filio Philota, cujus de cæde Curtius eleganter et copiose vii. 2. *Bernec.* Codex Ms. teste Bong. *Parmenio*: quomodo istiusmodi Græca nomina Latinos scripsisse Pithæus ii. Advers. 13. et Gronov. Notis in Liv. monent. *Vor.*

§ 5 *In Macedoniâ*] Mss. multi habent *Macedonia*, quod præfero, quia verbum 'divulgare' significat id, quod fit in loco, non vero, quod pertinet ad locum. *Schef.*

§ 7 *Fasces epistolarum*] Non abest mihi commento Glos, in Cypro bellum gerens, militum in se animos deprehendit. *Polymen.* *Strateg.* vii. p. 504. et seq. *Bern.*

§ 8 *Durius opinati*] H. e. maledice locuti. Ita verbum hoc usurpat et Suet. Aug. 51. 4. 'Inter cætera crimina objiciebatur, quod male opinari de Cæsare soleret.' Et 67. 2. 'Servum gravissime de se opinantem compedibus coercuit.' Eod. sensu *existimare* usurpat Sen. de Ira iii. 22. 'Quod homines et periculosissime et libentissime faciunt, de rege suo male existimabant.' Et Nazarius Paneg. 5. 'Existimare de Principibus, nemini fas est.' Id. Sen. Ep. 71. 16. 'Aderunt qui de facto tuo male existiment.' 'Clandestine existimationes,' obtreactiones, Plin. Pan. 62. f. Sen. Ep. 31. 12. 'Multi de Deo male existimant et impune.' Id. Ep. 107. 13. 'De ordine mundi male existimant.' 'De ingenis nostris male existimare,' Quintil. Dial. de Orat. 1. 3. *Idem.* 'Durius opinari' hic id. est quod, durius scribere. Et potest quoque id. esse quod durius loqui. Nimirum 'opinari' et 'existimare,' quæ verba proprie aliquid internum et absconditum notant, transferantur etiam ad externa significanda. Næpos x. 7. 3. 'Non æquo animo ferebat de se ab iis male existimari, quorum paulo ante in cælum fuerat elatus laudibus.' *Vor.*

§ 9 *Inde Dracas, Evergetas, Perymas, Paropamisadas*] Pro *Dracis* legend. puto *Daas*, quorum meminit Ptolemæus in Margiana, et Strabo item, qui eos Media vicinos facit. 'Evergetum' meminit Diod. ad fin. anni 7. et Curt. viii. Pro *Parymis*, *Arios* legerim; in hoc enim tractu

sunt, nec postea uspiam eorum meminuit. Quod autem subjungit, 'cæterosque populos, qui in radice Caucasii morabantur, subegit,' non est de Caucaso, qui Colchis, Iberis, et Albanis est ad septentrionem, intelligendum. 'Macedones enim,' inquit Strab. xi. 'omnes montes, qui post Arios sequuntur, Caucasum vocaverunt.' Et, quamquam fere Alexandri historici Tanaim putarunt Jaxarten, tamen h. l. paullo post, ubi Author dicit 'urbem Alexandriam super amnem Tanain Alexandrum condidisse,' ego legend. puto *super amnem Arium*. Nam eam ita etiam Ptolemæus in Aria descripsit, et Arrian. in iii. Octo autem in his regionibus condidisse urbes scribit Strabo jam dicto lib. quasdam etiam diruisse: sed Justinus in Bactrianis et Sogdianis 12. eam urbes condidisse mox subjungit. *Glar.*

[*Euergetas*] Qui dicti ante Agriaspæ. Arrian. iii. 'Ἀγριᾶσπαι ἐς τοὺς πόλιν μὲν Ἀγριᾶσπας καλούμενοι, ὅτερον δὲ Εὐεργέτας ἐπονομασθέντας, ὅτι Κύρου τῷ Καμβύσου ξυνομάχοντος τῆς ἐξ Ἰσθμοῦ διδόντος. Curt. vii. 3. 'Iter pronuntiari jubet in Agriaspas, quos jam tunc mutato nomine Euergetas appellabant; ex quo frigore victusque penuria Cyri exercitum affectum tectis et comitatibus iuverant.' Utrobique tamen legend. *Ariaspas* non male judicabat Blancard. Notis in iii. Arriani. Atque ita magis nomen congruet cum eo quod Diod. illis tribuit, τῶν Ἀρμασπῶν puta. Verba huj. xvii. 71. sunt: 'Ἀνδρῶν μετὰ τῆς συνάψεως ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀρμασπῶν, τῶν δὲ Εὐεργέτας ὀνομαζομένων. Addit quoque Diod. eand. appellationis rationem, quam Arrian. et Curt. prodidere. Non tamen pntem ipso Græco vocabulo 'Euergetas' dictos fuisse a Persis; sed Persico potius ejusd. significationis 'Orosangas.' Herod. viii. Φάλακος δὲ εὐεργέτης βασιλεὺς ἀνεγέρθη, καὶ χώρα οἱ εὐεργέτη

πολλή. Οἱ δὲ εὐεργέται τοῦ βασιλέως Ὀροσάγγα καλέονται Περσιστὶ. *Vor.*

Parimas, Parapammenos, Adaspies] Ex Diod. xvii. 81. et aliis legend. arbitror *Paropamisadas*. *Adaspis* qui sint, non invenio; quod vulgo legitur *Hydaspis*, nomen est ab Hydaspæ Indiæ fl. confictum. Nec placet, quod *Caspis* quidam ediderunt. Quid si *Arios* legamus? Omnino arbitror, duas syllabas priores τοῦ *Adaspis* ex voce *Paropamisadas* adhæsiæ sequenti vocabulo, nunc factum sit *Adaspis*. Inde *Adaspis*. Sed his vocibus restituendis divino est opus. *Bongars.* Ego me divinatorem non profiteor: ausim tamen affirmare, pro *Parimas* legend. *Arimaspos*, idque copulandum (aut f. a glossatore aliquo copulatum) cum præc. vocabulo 'Euergetas.' Asserit enim Diod. xvii. 81. Cyrum 'Arimaspos,' quod exercitum suum, fame graviter adfectum, comitatibus juvisset, cum aliis muneribus affecisse, tum, abrogato nomine pristino, 'Euergetas' eos nuncupasse, h. e. *Beneficos*, a. Persica lingua 'Orosangas.' Quod cognomentum ap. Persas iis tribui solitum esse, qui regem regnumve insigni aliquo beneficio demeruisset, et ne cujusquam meriti memoria intercederet, Orosangarum seu Beneficorum nomina in regis commentarios relata fuisse, clarum est ex Estheræ lib. vi. 2. et 3. Joseph. Antiq. xi. 6. Herod. iii. 140. et viii. 85. Xen. viii. Præd. Eliano H. V. xii. 40. Huc refero locum ex Epistola Xerxis ad Pausaniam, ab interpp. non bene intellectum, ap. Thucyd. i. 22. 8. *Bern.*

Parapammenos] Sic et xiii. 4. 21. Diod. tamen xvii. 81. Arrian. v. et Curt. vii. 2. 'Parapamisadas' vocant. Et hoc quidem rectius. Dicti enim sunt ita a 'Parapamiso' monte, ut ex Arriani lib. v. manifeste apparet. *Vor.*

[§ 10 *Perducitur*] Tac. i. H. 25. 'E

libertis Onomastum futuro sceleri præfecit, a quo Barbium Proenlum tesserariam speculatorum, et Veturium optionem eorumdem, perductos pretio et promissis onerat.' Cæs. viii. B. G. 38. 'Guturvatus, omnium cura quæsitus, in castra perducitur.' et Curt. iii. 2. 'Quod Alexandrum, deposita regia veste, in Persico et vulgari habitu perductum esse vidisset.' Id. viii. 13. 'Triginta elephantum simul capiti perducuntur.' Liv. Epit. cxxx. 'Antonius Artuasdem, fide data perductum, in vincula conjici jussit.' Cod. Theod. viii. Tit. v. L. 58. 'Nisi animalia perducta fuerint.' Gron.

§ 11 Quem, &c.] Vincent. v. 44. 'Quem Alexander in ult. proditiōis fr. D. dedit cruciandum.'

Escrucandum fratri Darii tradidit] Exemplo simili, nobilissimi Pænorum captivi liberis Reguli a Senatu Rom. traditi sunt ad supplicium: Agell. vi. 4. ultioni simul et solatio. De supplicii Bessi genere variant auctores. Bern.

Fratri] Quem 'Exathrem' Plut. Alex. 78. Curt. autem vii. 5. 62. et Diod. xvii. 77. 'Oxatrem' vocant. Id.

§ 12 Alexandriam] Add. Curt. vii. 6. 46. Id.

Tanaï] *Tanaïm* Leid. 1. Freculphi pro vulg. *Danaïm*: 2. *Tanaïm*.

Ex trium civitatum] Mss. habent *civem civ.* id quod puto rectius. Arrian. nominat unam Cyropolim a Cyro conditam, caput gentis; ei adjungit alias sex minores, quæ fortassis illius alterius coloniz fuerunt, omnes captas ab Alexandro. Schef.

CAP. VI. § 1 Solenni die amicos in convivium vocat] Curt. ix. alt Clitum Sogdianæ Bactrianæque prætorem ab Alexandro creatum, ac ei convivium preparatum Maracandæ, urbe Bactrianæ, cujus etiam Ptolemæus meminit, quamvis Arrian. eam Sogdianæ regiam dicat lib. iii. sub finem.

Ibi occisus est ab Alexandro Clitus; in Græcis est Κλέτρος, quanquam quidam per γ scribunt. Glar.

Amicos in convivium vocat] Mss. mel in c. convocat: neque aliter unus Bongarsii: ego tamen nihil muto, qui memini sollemnem esse illam vocem et præcipuam convivii. Doctissimus Catullus: 'Mei sodales Quærant in trivii vocationes.' Cic. Verr. vi. 'Deinde ipsum regem ad cœnam vocavit.' Unde 'vocatores,' κλέτρος, dicti sunt, quibus invitandi datum est negotium; s. qui per se vocant ad cœnas. Plinius avunculus xxxv. 14. 'Non fuerat ei [Apelli puta] gratia in comitatu Alexandri cum Ptolemæo: quo regnante, Alexandriam vi tempestatis expulsus, subornato fraude æmulorum plano regio invitatus, ad regis cœnam venit: indignantique Ptolemæo, et vocatores suos ostendenti, ut diceret a quo eorum invitatus esset, arrepto carbone exstincto e foculo, imaginem in pariete delineavit, agnoscente vultum plani rege, ex inchoato protinus.' Mod. Mss. Modiani convocat: neque aliter unus Bongarsii. Modius tamen nihil mutand. censet, cum sollemnis sit illa vox et præcipua convivii. Cic. Fam. ix. 20. 'Ut Verrinum vocare sæpius audeamus,' h. e. ad cœnam invitare. Catull. Epig. 48. 'Mei sodales,' &c. Ita Plin. H. N. Ptolemæus rex Apelli, a plano quodam per ludibrium ad regiam cœnam invitato, 'vocatores suos ostendit, ut diceret, a quo eorum invitatus esset.' Suet. Calig. 39. 5. Videnda Guilielmi Verisimilia i. 18. et Plantin. Quæstion. in Amphitr. 8. Bern.

§ 2 Præferre se patri] De Alexandri jactantia Plut. 40. Id.

§ 3 Ut telo, &c.] Sen. iii. de Ira 17. 'Dabo tibi ex Aristotelis annu regem Alexandrum, qui Clitum carissimum sibi et una educatum inter epulas transfodit, et manu quidem sua, pa-

rum adulantem et pigre ex Macedonia ac libero in Persicam servitutem transeuntem.'

§ 5 *Postquam satius corde animus conquievit*] Sic a Nerone, 'perfecto domum scelere [matris occisum], magnitudo ejus intellecta est.' Tac. xi. 26. x. 1. 'Scelus, inter ancipitia probatum, veris mox pretiis aestimatur.' Id. ii. 26. 5. 'Cum scelus admittant, superest constantia: quid fas Atque nefas, tandem incipiunt sentire, peractis Criminibus.' Juv. xiii. 237. Similia Menander ap. Stob. Serm. iv. post pr. Bern.

Aestimatio] Ex vet. edd. restituit existimatio Gronov. Vid. eum ad Liv. xxxiv. 2. Græv.

Existimatio] Ita antiquiores typis expressi. Nec mutavit Bong. At Bernec. quod a Bong. monitum videret codd. quosdam Mss. habere *aestimatio*, ita omnino scribend. putavit. Rursus Gronov. contendit *existimatio* genuinum esse. Terent. Heaut. Prol. 'Arbitrium vestrum, vestra existimatio valebit.' Liv. xxxiv. 2. 'Utrum e rep. sit, nec ne, id quod ad vos fertur, vestra existimatio est.' Ad quem l. Notas quoque Gronovii vid. Vor.

Existimatio] Sic veteribus, Gronovio, et Grævio volentibus, restituit Vorstius. Bernec. malebat *aestimatio*. Vid. quæ notavi III. ult. in fine. Schef.

§ 6 *Iracunde*] Non male Vienn. iracundum. Bern.

Ocium, &c.] Hegesipp. ii. 12. 'Inter mensas et pocula circumventus.'

§ 7 *Quo pridem*] Mss. quidam pridie, quod præfero. *Pridem* sane nescio, an reperiatur usurpatum de tam brevi temporis intervallo; et paucas intercessionis horas etiam ex Curt. est notam. Vid. eum VIII. 2. Arrianus *repæritas*, i. e. statim, post confectam eadem, secutam ait penitentiam. Schef.

In iram versus] Liv. xxv. 36. 'To-

ti a patiendo expectandoque eventum in impetum atque iram versi:' et Liv. Epit. l. 'Versus in senectam:' et ipse Auctor xxvi. 2. 'Non in timorem, sed in furorem versi:' et xxvii. 2. 'Versi in misericordiam naufragii.' Gron.

Vulnera tractare] Id enim censebant officium esse erga defunctos et vulneratos. Stat. iii. Th. 154. 'Quæ vulnera tractem, Quæ prius ore premam?' Id. xi. 634. 'Hei mihi quos nexus fratrum, quæ vulnera tracter?' Idem.

§ 10 *Accesserat enim ad penitentiam*] Ita antiquiores typis expressi. Beng. maluit *Accesserat penitentia*. Vor.

Nutricis suæ et sororis Cliti recordatio] Dum personæ videntur esse, nutritrix ac soror Cliti, quod falsum est; quare aut delend. istud *ut*, aut, quod magis probem, ita legend. *Accesserat penitentia et nutritricis suæ, sororis Cliti, recordatio*. Fab. In nonnullis edd. abest et recte. Græv.

§ 11 *Tam, &c.*] Saxo xv. p. 370. 6. 'Tam fœdam educationis suæ mercedem exsolvit.'

§ 12 *Fabularum*] Rumeris et sermonum. Ita Suet. Aug. 70. 1. 'Cæna ejus secretior in fabulis fuit,' h. e. hominum sermone traducebatur. Tibull. i. 4. fin. 'Ne turbis fabula fiam.' Propert. i. Eleg. 15. dixit 'historiam fieri,' Juv. x. 167. 'declamationem.' Bern.

§ 14 *Tunc Am. com.*] Filius Perdiccæ. Vid. Freinsh. ad Curt. vii. 2. 9.

Eurylochus] Ita quoque legend. ap. Frec. pro vulg. *Eutylchus*.

§ 15 *Perseverata*] *Perseverare* active etiam usurpavit Liv. xxii. 28. 'Quo id constantius perseveraret.' Add. notam Avi. Sen. vi. Benef. 23. 'Quia, quicquid desinere non possunt, perseverare voluerunt.' Symmach. i. Ep. 37. 'Qui amicitiam stabili diligentia perseveras.'

Ne ita mortem unius doleat] Codd. quidam Mss. teste Bong. morte unius doleat: quod æque recte dicitur. Vor.

Plerique Mss. Bongarsio visi habent morte. Unde ergo illud mortem? Suspico Justinum scripsisse ne ita morte in unius doleat. Cic. Bruto: 'In tam gravi vulnere dolendum est.' Schef.

Perdat] F. prodāt. Ut XIX. 3. 'Sed ne hos, quibus nefanda lues pepercerat, inter hostium exercitus relictos, morte sua proderet:' et Musonius ap. Stob. Serm. CLVIII. Τοῖς μέντοι φίλοις καὶ τὸν συνελθόντων ἐν τοῖς γε ἀληθνοῖς, καὶ ὅν προσήκει ποιεῖσθαι τινα λόγον· οὐ γὰρ ἐν οὐτοῖς προδοῖεν ποτὲ ἡμᾶς. Gron.

§ 17 Callisthenis] Anaxarchum addit Plut. 93. Bern.

Condiscipulatu apud Aristotelem] Plerique Mss. habent quondam discipulatu. Puto utrumque scribendum, quondam condiscipulatu; nam vocem quondam exigit quod sequitur 'et tunc,' tanquam relativum: condiscipulatu autem agnoscunt etiam alii codd. Vitium ex eo natum, quia pro quondam ratione veteri scriptum fuit condam, et quia mox sequebatur cond in voce condiscipulatu; ideo hæ litteræ perperam videbantur repetitæ. Schef.

Familiaris illi [Alexandro] et tunc ab ipso rege ad, &c.] Dele istud rege: est enim glossema, cum dicat Justinus, in ead. linea, familiaris illi, Alexandro. Quare nihil relinquatur. Fab.

Acta] Pro rebus gestis. Sic XII. 7. 13. 'Herculis acta superare.' Notat et Grotius ad principium Actorum Apostolicorum, Ciceronem, quidquid quisquam egit, id modo 'acta,' modo 'actus' vocare; et leges Sempromias dicere esse 'acta Gracchorum.' Ver.

§ 18 Chorasmos et Dracas] Ego h. l. pro Dracis, Sacas legerim. Sunt enim 'Chorasmi' vicini Sacis. Dracas si nupiam est populus, quod non memini, Indorum erit longius ab hoc tractu. Unde f. Oxydracas. Ceterum in corruptis codd. fere pro Dacis Dracus legitur. Item sæpe Data, quod

magis mirum. 'Dacæ' sunt celebres in Margiana populi: 'Daci' in Europa ad Dannbium; Dracas non memini, ut jam dixi, usquam me legisse. Glar.

Chorasmos] Arrian. IV. Χορασμοῖν. Strab. XI. Χορασμοῦστροι. Plin. IV. 16. 'Chorasmi.' Dahæ Græcis sunt Adæ, pro quo hic quidam Sacæ reposuerunt. Curt. VII. 4. 6. Chorasmos, Dahæ, et Sacas conjungit, ut Solin. 51. Bong.

Dahæ] Ita quoque legend. ap. Frec. pro Duchas. Vincent. 'Daas.'

CAP. VII. § 1 Primo] In Mss. esse notarunt in primo, quod scrib. junctim, in primo. Vetus adverbium, nec dubium, quin a Trogo usurpatum: e quo, 'priscæ,' ut ipsemet ait Præf. n. 1. 'eloquentiæ viro,' Autor desumpta antiquaria verba sparsim Epitome suæ inseruit. Eand. vocem in Sallustio et Plauto alienbi Palmer. reposuit. Hæc Acidal. ad Vell. II. 68. 4. Bernec. Recte Mss. in primo. Vid. Not. ad Liv. X. 14. Gronov. In primo recte legi in Mss. Gronovius contendit, exemplisque affirmat. Græv.

Ne omnia pariter invidiosiora essent] Aut deest aliquid huic l. aut scribend. est invidiosa, quod in quodam et Bongarsius reperit. Nam pariter invidiosiora nec consuetudini, nec rationi sermonis Latini respondet. Schef. 'Pariter' non pertinet ad invidiosiora, sed ad 'omnia.' Ne omnia, simul s. eod. tempore immutata in moribus patriis, majus erga Alexandrum concitarent odium. Græv.

§ 2 Callisthenes] Cuius adversus adorationem Alexandri verba graviter libereque facta commemorant Arrian. IV. p. 86. et Curt. VIII. 5. Non fuit præcepti memor ab Aristotele sibi dati, 'ut cum rege, aut rarissime, aut quam jucundissime loqueretur:' Val. M. VII. 2. 'Contumacia non facit ad aulam,' Sen. de Tranquil. 4. Bern.

Sub specie insidiarum] Hoc insidiarum non concoquo. Quid enim *species insidiarum*, et quæ insidiæ hic intelligendæ? num quas facit aliquis, an quas patitur? Res in æquidem clara, sed oratio admodum ambigua. Itaque vix dubito, quin Justinus scripserit *sub specie insidiarum*, postea vocabulum *insidiarum* compendiose scriptum exhiberit lectionem quæ nunc vulgatur. Equidem et i. 5. 'sub specie venationis' habeat pro, sub sp. venatoris, et v. 8. 'sub obtentu liberationis' pro, sub obt. liberatoris: sed in illis locis nulla ambiguitas, quæ non evitatur hic, si receptam lect. servamus. *Schef.* Nec hic quicquam ambiguitatis et obscuritatis. *Sub specie insidiarum* est, sub falso prætextu insidiarum, quas fingebantur struxisse Alexandro. Hoc crimen ipsis impingebatur. *Græv.*

Interfecti] Dissentit Autor a se ipso xv. 3. 6. et a Plut. Alex. 98. De morte Callisthenis add. Diogen. Laert. in Vita Aristot. *Bern.*

§ 3 *Explosa*] Pro *explosa* in quodam vet. est *exfossa*. Mallem legere *expulsa*, vel, ut hodie scribunt, *expulsa*. *Schef.*

§ 4 *Ultimo Orientis finiret imperium*] 'Finire' pro, terminare. Virgil. i. *Æn.* 'Imperium Oceano, famam qui terminet astris.' Ita ille de Cæsare. At de Alexandro Sen. vi. Q. N. 23. 'Imperium ex angulo Thraciæ usque ad Orientis terminos protulit.' *Vor.*

§ 5 *Inducit*] Vincent. 'obduxit.'

Ab argenteis clypeis] Curt. viii. 5. 4. 'Scutis argenteas laminas addidit.' Quod id. paulo ante Noster 'argento inducere' dixit: Ammianus vero xvi. 'auro imbractare.' *Vor.*

Argyraspidas] H. e. argenteis parmis insignes, quorum meminere præter alios Curt. iv. 13. 41. et Liv. xxxvii. 40. 7. Imp. Alex. Severus, Alexandrum Magnum imitandi, imo vincendi studio, cum Argyraspidas, tum

etiam Chrysoaspidas instituit: Lamprid. in Vita, 50. Quale quid jam prisca reip. Rom. temporibus factum tradit Liv. ix. 40. 2. ubi de Samnitibus cum Romanis pugnam instruentibus inquit: 'Duo exercitus erant: acuta alterius auro, alterius argento celaverunt.' *Bern.*

Appellavit] Sebis. *appellat.* Id.

§ 6 *Cum ad Nyssam urbem*] 'Nyssa' Indiæ urbs est frequens in ore omnium, sed locum ejus commonstrat nemo. Ego puto eam 'Nagoram' dici Ptolemæo, quippe qui et 'Dionysopolim' appellatam tradit. In Indiæ cis Gangem descriptione, in hoc sane tractu, ubi felix hic prædo belnatus est, 'sita est Nyssa' (inquit Curt. ix.) 'sub radicibus montis, quem Meron incolæ appellant.' Hæc Curt. Meminit utriusque et Strabo xv. non ita longe ab init. Ubi interpres *femar* traduxit, quod non oportuit, cum sit proprium. Nec Plinius vi. 21. vertit, sed 'Merum' appellat, ubi et 'Nyssæ' meminit. *Glar.*

Nyssam] Ita Steph. et Strab. xiv. Arrian. *Nóssaw.* *Bong.* Sic quoque Arrian. v. cui tamen adversatur Curtius. Statim post puto legend. *Cleopha.* *Voss.*

§ 7 *Sacri montis*] Qui 'Meros' dicitur Curtio viii. 10. 20. ubi Bacchum enutritum fabulatur antiquitas. Plinio viii. 39. 'Nyssa' vocatur, exscriptorum f. vitio. Nam Plin. ipse vi. 21. 'Merum montem Libero patri sacrum' a 'Nyssa' vicina urbe distinguit. *Bern.*

Vite hederaque non aliter vestiti] Cic. pro Dom. 38. 'Ager vestitus frumento:' et ii. N. D. 39. 'Terra floribus vestita.' Ib. 53. 'Montes vestiti atque sylvestres.' Hinc 'Vestitus montium densissimi,' ib. 64. et Sall. Ju. 48. 'Collis vestitus oleastro, ac myrtetis, aliisque generibus arborum:' et Sen. iii. Benef. 29. 'Tolle radicem, nemora non surgent; nec tanti montes vestientur.' *Gron.*

[§ 8 *Impetu*] In Ms. legebatur *instinctu*, non *impetu*. Quod facit subdubitare, latuisse hic aliquod verbum minus ab librariis intellectum, vel quod insolitum quid ipsorum auribus sonaret. F. scriptum fuit *repentino incitu mentis*, &c. *Incitu* pro incitatione dixerit Justinus. Sic Plin. II. 45. 'Qui sive assiduo mundi incitu et contrario siderum occursu nascuntur, sive hic est ille generabilis rerum naturæ spiritus,' &c. Voss. Vossius, quod in Cod. quodam Ms. pro *impetu* est *instinctu*, conjicit legend. esse *incitu*. Verum ipsum *impetu* satis commodum. Ipse Cic. 'Impetu quodam animi potius quam cogitatione facere,' itemque, 'Impetu quodam mentis et voluntate,' dicit. Vor.

[*Non tam oppidanis se parcendo*] Recepti hanc lect. ex Mss. et Junt. ed. in qua tamen desideratur *se*. Liqueat ex præcedd. 'Cum ad Nysam urbem venisset oppidanis non repugnantibus, fiducia religionis Liberi patris, a quo condita urbs erat, parci jussit.' Græv.

[*Non tam oppidanis parcendo quam exercitui suo se consuluisse*] Ita antiquiores edd. Bechar. Junt. et alim. Bong. maluit *non tam oppido se p. q. ex. suo cons.* Paulo ante dixerat 'oppidanis non repugnantibus.' Vor.

[*Oppido se*] *Oppidanis*, ex vett. et Junt. volente Grævio, Vorstius. Et Mss. et impressi quidam habent *oppidanis*; quod, quia convenit superioribus, et rectius opponitur sequenti 'exercitus,' idcirco præfero vulgatam lect. Schef.

[§ 9 *Dedisset*] Ita quidam Mss. sed scribi oportuit *dedidisset*, ut in quibusd. impressis. Faber. Vincent. 'dedisset.'

[*Potuerat*] Mss. plerique Bong. habent *poterat*, quod, ut convenientius, f. repudiari non debuit. Schef.

[§ 11 *Propter*, &c.] Vincent. 'Prostrata pudicitia sc. r. ab I. deinceps e. a.'

[§ 12 *Peragrata India, cum ad saxum*

mira asperitatis] Annotationibus nostris in Q. Curt. quinque aut sex Petras, quas aliquando Rupes vocat, et Curtio descriptas ostendimus. Quapropter hic de iis multum dicere nolimus. Glar.

[*Saxum*] Πέρρα "Ασπρος, s. "Ασπρις, ut habet Diod. XVII. 85. et Curtii Mss. VIII. 11. 2. Bongars. Inde dicta, quod præ altitudine ad eam aves evolare non possent. Add. Strab. xv. Plut. de Fort. Alex. I. 2. Lucian. Hermotimo, sub init. Bern.

[*Mira asperitatis et altitudinis*] Antiquiores edd. *mira magnitudinis et asp.* Petra illa "Ασπρος dicta, quod præ altitudine aves evolare ad eam haud possent. Vor.

CAP. VIII. [§ 1 *Unus*, &c.] Hellad. Crestomat. Πῶπος δὲ ὁ βασιλεὺς Ἰνδῶν κορυφῆς ὕψος.

[*Viribus corporis*] Erat enim statura 4. cubitorum et palmi, sic ut corporis eminentiam et molem elephantis, cui insidebat, equitis proportionem responderet. Plut. Alex. 106. Bern.

[§ 3 *Privatum hostem*] Exponunt, unum eum separatim. Recte quidem; sed, num vox 'privatus' alibi occurrat ita usurpata, ego dubitem plurimum. Quare pro *privatum* censeo legend. *privatum*. Plin. XXIV. N. H. 7. de pice: 'Adversatur privatum cerastæ morsibus.' Schef.

[§ 4 *Cum præcepit ad terram decidisset, concursu satellitum servatur*] Curt. aliter, VIII. Inquit enim, equum Alexandri multis vulneribus confossum procubuisse, posito magis rege, quam excusso. Historiam fusius narrat Agell. ex Charete (ita legend.) v. 2. Adi quoque Arrian. Plut. et alios. Persæ historiam hanc de Poro et Alexandro longe aliter narrant. Vid. Petrum Teixeira p. 22. Voss.

[*In terram cecidisset*] Ita rursus antiquiores edd. At Bongarsius ad I. decid. Vor.

[§ 5 *Porus*, &c.] Cedren. p. 152. 'Ὁρ [Πῶπος] καὶ εἰς χεῖρας ἐλθὼν Ἀλεξάνδρου πολλοὺς τε τῶν Ἰνδῶν ἡγεμῶν, καὶ τρω-

οὗτος τὸν ἐγκύβητα, οὐδὲν τῷ ἐλέφαντι κατέπεσε, πολλῆς τε θαυμάσιας τυχὸν σήμερος Ἀλεξάνδρου γέγονεν.

§ 6 Cum veniam ab hoste invenisset] Admisi hoc ex Junt. et edd. pristinis, pro vulg. accepisset. Invenire enim eleganter sæpe sic usurpat. III. 7. 'Atque, unde periculum quæsitum fuerat, ibi maximam gloriam invenit.' Terent. Andr. 'Ita facillime sine invidia laudem invenias.' Heanton. 'Labore inventa mea cui dem bona.' Similiter ap. Græcos, cum sacros, cum τοῦ ξῶ scriptores εὐρίσκω. Græv. Optime et Latinissime ab hoste invenisset, ex edd. pristinis, et Junt. etiam. Itaque ex Grævii nostri iudicio, eam lect. quæ germanissima est, in context. recepi. Faber. Junt. et aliae vett. edd. pro accepisset habent incruisset. Quod adeo placet Grævio, ut id rursus in textum receperit. Assentirer et ipse, si pro ab hoste legeretur apud hostem. Ita enim invenire veniam apud aliquem dictum esset, ut 'querere gratiam apud aliquem' IV. II. 7. Vor.

Ægreque, &c.] Non ergo semper illud Petrouff verum: 'Nemo invitus audit, cum cogitat aut cibum sumere aut vivere.' Bern.

§ 7 Quem, &c.] Mamertiu. Paneg. 10. 'Nam ille quidem Magnus Alexander jam mihi humilis videtur, Indo regi sua regna reddendo, cum tam multi reges, Imperatores, vestri cientes sint.'

Ob honorem virtutis] Erat Alexander 'virtutis etiam in hoste mirator.' Curt. IV. 6. 28. et VIII. 14. 75. 'Habet hoc virtus, ut viros fortis species ejus et pulchritudo etiam in hoste posita delectet.' Cic. in L. Pisonem 32. Bernegger. [Vid. Ov. Tr. I. 4. 89. 40.]

§ 8 Nicæam] A victoria illic parta sic dictam. Diod. XVII. 95. Idem. Junt. Nicæam: et pro Bucephalon iid. ut Plut. Bucephaliæ. Græv.

Bucephalon] 'Bucephalon' vocat

Curt. IX. 3. 37. ut et Agell. v. 2. 'Bucephalam' Plin. VI. 20. et Diod. XVI. 95. 'Bucephaliæ' Plut. Alex. 107. qui addit Alexandrum et in memoriam canis sui, 'Peritæ' nomine, cognominem urbem erexisse. Consulatur omnino Phil. Camerar. Hor. Subc. I. 21. et Kirchmann. de Fun. Rom. 707. pr. Idem. Junt. teste Græv. Bucephaliæ: quomodo et Plut. Alex. appellat. Cui proximum quod Plin. VI. 20. 'Bucephalam' vocat. Curt. IX. 3. 23. eand. urbem 'Bucephalon' dicit. Vor.

§ 9 Inde Adrestas, Strathenos, Passidas, Gangaridas] Hæc nomina suspecta sunt omnia. Ap. Diod. 'Andrastæ' nominantur; Arrianus 'Asacenos,' qui hic 'Stratheni,' 'Passidas' ap. neminem invenio. 'Gangaritas' adire voluit, sed militum lacrymæ eum detinuerunt, ut est ap. Diodorum. Euphitæ qui sunt, mihi non est notum. Nec puto facile hos locos emendari posse absque vetusto aliquo exemplari. Tanta est non modo nominum, sed temporis in hac historia variatio, ut quid cui præponendum, quid subjiciendum, nemo satis dispicere queat. Glar.

Adrestas, Gesteanos, Præsidæ, &c.] Mss. plerique Arestas. Arrian. v. 'Ardoras' vocat: Diod. XVII. 91. 'Ardoras,' ut hic quidam ediderunt. Gesteami (ita habent Mss. aut Gesteami) in Ms. Orosio sunt 'Catheni.' Fabricius ex Arrian. edidit Catheni, eos Kadapods vocat Diod. XVII. 91. Præsidæ s. Præsidia Curtio IX. 2. 4. sunt 'Parrhasii. Id. ib. habet 'Gangaridas,' ut hic edidi ex Mss. Græcis Γαγγάριας, et Γαγγάριας, de quibus ad Curt. plenius. Bongars. Plenissime Salmas. ad Solin. 992. Bernec. Mss. omnes Arestas. Et sic quoque Lucan. III. 'Tunc furor extremos movit Romanus Arestas.' 'Præstos' vocat Curtius, male. Sed variis modis Indicæ illæ gentes ab auctoribus appellantur. Sic, quos Aristobulus

Γλαυκίτας vocat, Ptolemæus Γλαβ-
σος: et trecenta ejuscemodi, in qui-
bus verum nomen nullus et μή δ' ὁδὸς
εἰδέναι. Voss. In Junt. scribitur *An-
drasteas, Assacenos, Prasios, Gandarias*.
'Assaceni' populus Indiæ inter Co-
phem et Indum fluvios, teste Strab.
et Arrian. Τὰ ἔξω 'Ινδου ποταμοῦ, in-
quit hic, τὰ πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ τὸν ποτα-
μὸν Καυκῆνα Ἀστακηνὸν καὶ Ἀσσακηνὸν
ἔθνη Ἰνδοὶ ἐποικέουσιν. Assacenorum
caput erat Massaga. Pro *Prasios*
scribend. *Præsius*. Sic a Plut. appel-
lantur. Pro *Gandarias* vero *Gandari-
tas*. Græcis Γανδαρίται. Græv.

*Adrestas, Gesteanos, Prasidas, Gan-
garidas*] Junt. sic, *Andrasteas, Assace-
nos, Prasios, Gandarias*. Et Bechar.
*Adrestas, Stathenos, Passidas, Ganga-
ritas*. Et primum quidem horum vo-
cabulorum in ed. Junt. congruit cum
eo quod Diod. xvii. 91. eosd. 'Αν-
δρίστας vocat. Deinde qui in ead. ed.
Assaceni dicuntur, populus sunt In-
diæ, Straboni et Arriano memoratus.
Porro quos ead. ed. *Prasios*, Plutar-
chus Πρασιῶν et Πρασιῶν appellat.
Postremum denique *Gandaridas*, aut
Gandarias, legend. videtur: quippe
Diod. Γανδαρίδας, et Plut. Γανδαρίτας
eos vocat. Vorst. Junt. *Andrasteas*,
Assacenos, Prasios, Gandarias. Non
displicet Vorstio, nisi quod, pro *Gan-
darias, Gandaritas* putet scribend. F.
et pro *Andrasteas, Adrestas* rectius,
propius certe a vulgato. Schef.

Gangaridas, cæsis eorum exercitibus,
ἔκ.] De *Gangaridis*, s. *Gandaridis*,
negat Diodorus, Olympiad. 114. An.
Μέγιστον τὸ τῶν Γανδαρίδων ἔθνος,
ἐφ' οὗ, διὰ τὸ πλῆθος τῶν παρ' αὐτοῖς
ἐσφάσαντο, οὐκ ἐπεστράτευσεν δ' Ἀλέξαν-
δρος. Vid. quoque Plut. qui Γανδαρί-
τας, et alibi Γανδαρίδας perperam vocat.
Præsidas vero Πρασιῶν et Πρασιῶν.
Voss.

§ 10. 11. 12. ἔκ.] Judicio Sebisii,
desumpsit hæc Autor ex Lucan. v.
274. &c. similia certe quidem, ac
prope gemina sunt. Bern.

§ 10 *Cuphites*] Hic, ut ceteris locis
omnibus, Mss. librorum secutus sum
lectionem. Orosius Ms. *Cephdes*, quo
loco Fr. Fabricius arbitratur accipi-
enda hæc esse de Sophite, de quo
Curt. ix. 1. 39. sed Sophiten Strabo,
quem Σωφίστην ille vocat, Cathem
præfuisse lib. xv. scribit, quam jam
ante devictam esse ab Alexandro,
patet ex superioribus, si pro *Geste-
nos* legamus *Cathenos*, aut *Cathenos*,
ut in Orosio Fabricius. Ista ad Curt.
pluribus. Bong.

*Ubi cum hostium ducenta millia equi-
tum*] Hoc equitum mihi admodum sus-
pectum est. Et vix est verosimile,
omnes equites fuisse. Suspicio vel
deesse quippiam, vel alterutrum ho-
rum, equitum aut hostium, delendum.
Schef. Odoratus est Schefferus viti-
um huj. loci inveteratum. Id vero
Juntinæ subsidio tolles, si cum illa
legeris ubi cum CC. millibus equitum
hostes operiebantur. Sane hostium et
equitum non possunt hic in eod. l. mo-
rari recte. In fine capitis blanditur
quidem conjectura Schefferi, quorum
munitionibus legentis pro vulg. q. mo-
ditionibus; id tamen retscribend. non
est, verum exponendum: Quorum
castrorum structura, vel, ut Latinus
dicam, operibus. 'Moliri castra' pro,
ponere, metari, non insolens veteri-
bus: sicut 'moliri urbem' ap. Virg.
pro, condere. Græv.

Finem tandem bellis faceret] Exstat
ap. Curt. Alexandri ad milites oratio.
Et rursus Pœni, qui militum nomine
expeditionem, ad quam contra Gan-
garitas rex eos ante fuerat hortatus,
deprecatur. Et hæc e Lucan. v. 274.
desumpta. Bernec. Codex Ms. teste
Bong. finem bellis faceret, non male.
Liv. i. 44. 'Is censendo finis factus
est.' Val. M. v. 6. Ext. 1. 'Ita finem
ei fore.' Vor.

§ 12 *Ostenders alius canitiem, ἔκ.]*
Tac. i. 18. 1. 'Hi verberum notas,
illi canitiem, plurimi detrita tegmina
et nudum corpus exprobrantes.' Bon-

gaza. Add. lb. i. 24. 4. *Berneccer*. Non potest dici: Alius ostendebat 'corpora sua' ætate consumpta; nemo enim plus uno corpore habet; ergo legend. *membra*, non *corpora*. Mox, *cicatricibus exhausta*; nescio an dici possit aliquis cicatricibus exhaustus. Puto legend. *distincta cicatricibus*, quod est valde Latinum; 'distinctus' enim est, interpunctus, ut alicubi in libris oratoriis loquitur Tullius. *Faber*. 'Alius' hic intelligend. perinde ac si 'alii' scriptum esset, ut 'miles' pro militibus, et mille talia. Alii igitur ostendebant canos, alii vulnera, alii senilia, alii vulneribus, quorum signa cicatrices erant, exhausta corpora. Sic hic locus explicandus, ne ab omnium scriptorum editorumque librorum lectione recedamus. Posset etiam auctoritate firmari aliorum scriptorum, si res exigeret. *Græv*.

§ 14 *Quorum non tam studiis deficiatur, quam annis*] Mss. nostri omisso *tam*; *quorum non studiis deficiatur, quam annis*; phrasi non solum aliis scriptoribus, ut optimis quique est, solenti, sed etiam JCtis nostris familiari, ut docui et exemplis adductis confirmavi in Novantiquis meis: præter quas videatur et Bong. ad h. l. in Variis Lectt. *Mod*. Hactenus editi *non tam studiis*, sed et Modiani Mss. et Bongarsiani præter unum omnes *tam* omittunt, phrasi optimis quibusque scriptoribus familiari. Tac. i. 58. 3. 'Pacem quam bellum probabam.' Curt. vii. 7. 89. 'Nec me ars mea, quam benevolentia perturbat.' Val. M. i. 1. 'Masaniassa animo, quam Punico sanguine conveniens.' Liv. XLII. 3. 'Non plebis, quam patrum.' Noster iterum XXVII. 3. 11. et vi. 1. 4. ubi vid. Not. *Bernecc*. De ista dicendi ratione, 'defici studio et amore alicujus,' dixi aliquid ad Phædrum. Qui autem existimant deesse *tam*, errant, nam ita alii scriptores. Græci quoque in suo sermone ita loqui so-

lent. *Fab*.

Quorum non studiis] Pro, q. non tam st. Voculam *tam* codd. Mss. quos Bong. et Modius inspexerunt, præter unum omnes omittunt. Et putant viri docti ellipseos ejus exempla et ap. alios reperiri. Abest et ab antiquioribus typis expressis Becharii et Majoris; sed in illis sequitur *sed annis*: ut nulla voculæ *tam* sit ellipsis. 'Defici studiis, annis' est pro, destitui. 'Defectus annis' habet et Phædrus: pro quo male Sciopp. *Defectis annis* reponend. putat. *Vor*. Particulam s. conjunctionem *quam* et impressi vett. et Mss. omnes omittunt. Editi nonnulli pro ea habent *sed*. Unde colligo, neutrum esse Justinii, sed glossatorum. Justinus mea sententia sic scripsit: *quorum non studiis deficiatur, ut annis*. Conjunctionem ut absumpsit antecedens syllaba *tur*: eam postea alii per *quam*, alii per *sed*, conati sunt explere. Respicit autem ut omissum 'ita' ante 'deficiatur,' de qua ellipsi et aliunde notum et docuit Sanctius jam olim in Minerva sua. *Schef*. Angl. *non tam studiis*, supplementum glossatoris. Omittunt enim illud *tam* etiam optimi scriptores. Plant. Rud. iv. 3. 'Non ædepol pisces expeto, quam tui sermonis sum expetens.' *Idem*. 'Commeatibus defici' etiam dixit Saxo XIV. p. 280. 50. et 'pane defecti' XIII. p. 161. 4. Cf. notam Avi ad Sen. Ep. 30.

§ 15 *Ac si*] Junt. *At si*. Græv.

Vel ipsi sibi parcat] Ita malo e Mss. quos Bong. vidit, quam *vel ipse sibi*: quia præcedit 'si non militibus' alius dativus puta. *Vor*. *Vel ipsi sibi* emendavit ex Mss. Bongarsianis Vorstius. *Schef*. Cave hic viros doctissimos audias. *Ipsæ sibi* parcat minime est interpolandum. Sic enim semper fere Cic. optimique scriptores loquantur, ut ad ipsum Tullium pluribus ostendi, et ante me alii quoque, pro quo vulgus dicit *ipsi sibi parcat*. Græv.

Ne fortunam, &c.] Prudens consili-um, quod et Scipioni Hannibal inculcat ap. Liv. xxx. 30. 25. 'Non statu-entes tandem felicitati suæ modum, nec cohibentes efferentem se fortunam; quanto altius elati erant, eo foedius corruunt.' Add. Curt. iii. 8. 34. Vell. ii. 70. 2. Suet. Cæs. 60. 2. et maxime Plut. Lucull. 80. Add. Flor. iv. 2. 79. et not. l. *Berneccer*. Ead. ratione Lactant. ad Stat. ii. Th. 689. 'Parce Deis. Nam, qui immoderate sua felicitate utitur, faventes sibi Deos fatigat.' M. Sen. Controv. i. 8. 'Quid fatigatæ felicitati molestus es?' et Quintil. Decl. cclxi. 'Fortuna solet fatigari.' et Curt. v. 3. 'Ne victoriæ indulgentiam fatigaret.' et Eurip. Rhes. 584. 'Ἡμῶν δ' οὐ βασιλείων τῶντων. Gron.

§ 16 *Castra soliti magnificentiora*] Curt. ix. 3. 30. Plut. Alex. 108. *Berneccer*. Mirum quod Justinus nihil hic de 12. aris addit, quas Alexander tum crexerit; quarum tamen Curt. ix. 3. 19. et Arrian. v. mentionem faciunt; et παρόψαμα hoc Justini esse censet Blancard. Inf. tamen xii. 10. 6. separatim 'ararum' mentionem facit. *Vor*.

Quorum molitionibus] Quænam h. l. *molitiones* castrorum, et quomodo em-terrent hostem? Scio 'terrenam molitionem' ap. Colum. xi. 2. et 'moliri terram,' in ejusd. operis præf. ubi et 'agrorum solique molitionem' usurpat. Verum castra plurimum a terra, solo, agris differunt, nec ulla inter hæc similitudo. Quare mihi quidem vix est dubium, quin scribend. sit *munitionibus*. Curt. de re ead. ix. 3. 'Munimenta quoque castrorum jussit extendi.' Vitium ex eo natum, quia ratione veteri, pro *munitionibus*, *monitionibus* fuit scriptum, quod deinde in *molitionibus* mutarunt. *Schef*.

§ 17 *Cæsis hostibus, cum gratulatione, &c.*] Vix omitto scribere *cæsis hostiis*, quomodo nobiliss. Sebis.

emendand. censet hunc locum, volentibus etiam Curt. ix. 3. 29. Arrian. sub finem libri et Plut. Alex. 109. Verum quia Mss. non addicunt, et vero *hostibus* etiam qualitercumque consistere potest, abstinere manum. *Berneccer*. Credo ego cum Sebis, et *Berneccer*. legend. esse *cæsis hostiis*; quoniam, ut dixi, aras quoque 12. tum temporis erectas esse ex aliis scripi potest, et ipsarum hostiarum cæsarum alii diserte mentionem faciunt. Ipsa phrasi 'hostias cedere' sup. xi. 5. 6. et 11. utitur. *Vor*. Inclinant omnes eo, quod pro *hostibus* legend. sit *hostiis*: at repugnant Mss. omnes. Et videtur aliud voluisse Justinus, quam quod censent, respexisse nempe gratulationem, de qua sequitur, ac, qualis illa fuerit, verbis hisce explicasse, nimirum qualis victorum esse consuevit. Solebant enim cæsis hostibus ac profigatis a pugna redire cum gratulatione, i. e. faustis clamoribus. Suet. Galb. 19. 'Oppressos, qui tumultuarentur, advenire frequentes ceteros gratulabundos et in omne obsequium paratos.' Vulgo gratulantes hi sunt ovantes. Festus: 'Ovantes, lætantes, ab eo clamore, quem faciunt redeuntes ex pugna victores milites.' Habes ecce consuetudinem solemnem militum victorum ex pugna revertentium clamandi, quem clamorem alii 'ovationem,' alii 'gratulationem' appellant. Cum ejusmodi ergo gratulatione dicit Justinus reversos in castra milites Alexandri, tanquam re confecta, profigatis omnibus hostibus, et nunc reversuri domum. Legend. ergo ap. eam: *Itaque, ut cæsis hostibus, cum gratulatione in eadem castra revertuntur*. Con-junctio ut periit, per similitudinem litterarum duarum in vocabulo proxime præc. que. *Schef*.

In eadem revertuntur] Sebis. *via eadem*: recte, aut valde fallor: ita enim et Curt. ix. 2. 31. 'Repetens qua emensus erat.' *Berneccer*. Vulgata

proba, juvatque caput sequens. *Fr.* Puto verius, *indidem reverterunt*. Voss. *Iatud, in eadem*, nullo modo placere potest. *Sebis*, legend. putabat *eadem via*; quod nec placet; sed nihil videre hic quidem possum; nisi *in eadem* plane delend. sit, quod puto; est enim et falsum et ineptum. Pro *hostibus* autem, idem libenter cum *Sebisio* sentio, legend. *hostiis*; qui enim in illa castrorum molitione hostes erant? nulli. *Faber*. In molitione castrorum nulli erant hostes; sed, cum jam moliti essent castra, ex illis in hostem prodierunt, et post victoriam, hostibus cæsis, cum magna gratulatione in illa reverterant. Qui poterant dici *in castra revertisse*, nisi ex illis in hostem moventes prodissent? Acuti *Sebisii* conjectura, quæ multos in suspicionem corruptionis adduxit, non est admittenda. *Græv.*

CAP. IX. § 2 *Ibi Gessonas Asibosque, quos Hercules condidit*] Et hic locus non minus corruptus est, quem tamen ex Strab. Curt. ac Diod. hoc pacto legend. puto: *Ibi Agalassas Sibosque, quos Hercules condidit, in dedicationem accepit. Hinc ad Mallos et Oxydracas navigat*. Idque ex varia locorum et temporum conditione in hac historia diligenti adhibita cura colligi potest, salva semper melius sentientium opinione. Ceterum mox dicit *Alexandr.* solum, saltu de muro facto, ab hostibus conspectum, cum tamen urbs esset a defensoribus desertæ. Mirum unde eum tam cito cognoverint. Et mox *Alexander* in desertæ urbe cum tot millibus unus pugnat. Suspicio mendam in codicibus esse; maxime cum dicit, urbem a defensoribus desertam. *Glar.*

Hiacensanus Silcosque] Quidam *Ms. Agessinas Syrosque*. *F. Acesinas Sibosque*, ut illi sunt fluvii Acesinis accolæ: hi sint, quos 'Sobos' vocat Curt. ix. 4. 1. Strab. xvi. et Steph. et Arrian. in Indicis 'Sibas:' Diod. xvii. 96. mendose 'Ißov. Bongars.

Junt. cum *Ms. Gessonas Sibosque*. *Græv.* Antiquiores edd. Junt. Bechar. Maj. *Gessonas Sibosque*, aut *Asybosque*. Et Bong. testatur cod. quendam *Ms.* habere *Agessinas Syrosque*. Conjicit autem id. legend. esse *Acessinas Sibosque*. Curt. quoque ix. 4. 2. 'Sobiorum' mentionem hic facit. *Vor.*

§ 3 *In Ambros et Sugambros*] *Man-dros et Subagras* habet Orosius *Ms.* Fabricius emendavit, *Mallos et Oxydracas*, ut h. l. quidam ediderunt. Plin. xii. 6. 'Sydracas' vocat expeditionum Alexandri terminum. Curt. ix. 'Sudracas:' quomodo et Justinus, et Orosius, et Diodorus emendandi. *Bongars.* *Mallos et Oxydracas* in hac historia memorant et Arrian. vi. init. et Curt. ix. 4. 24. Et quidem urbem illam Alexandro pene fatalem 'Mallorum' fuisse præter eosd. confirmat quoque Plut. Alex. 110. *Bern.*

Ambros] Diod. *Ambritas*. Voss.

In Ambros et Sugambros] Hi sunt, credo, quos Arrian. vi. et Curt. ix. 4. 15. 'Mallos' et 'Oxydracas' vocant. Quæ nomina Fabricius et ap. Oros. qui Nostrum excerpsit, iii. 9. audacter restituit; secutus, ut ipse ait, vestigia depravatæ lect. antiquæ in Orosii et Justinii libris. *Vor.*

§ 5 *Quam, &c.*] Hunc l. illustrat Freinsh. ad Curt. ix. 4. 2.

§ 6 *Si possint*] *Mss. si possent*, quod magis est ex usu sermonis Latini. *Schef.*

In uno capite] Panegyrista Constantino Constantii filio: 'Cladem suam, quamvis multi pereant, vulgus ignorat: compendium est devincendorum hostium, duces sustulisse.' Facit hac Iphicratis comparatio exercitus cum humano corpore ap. Polyæn. iii. et Sil. x. vs. 309. *Bern.*

§ 7 *Resistit*] Lego *resistit* pro vulg. *restitit*. *Faber*. Sic plane, ut *Faber* conjecit, optima Juntina. *Græv.*

§ 9 *Ubi, &c.*] Oros. et Frec. 'Ubi

se obrui a circumfusa multitudine pensavit.' Duo Mas. Flor. Oroail obrui circumf.

Qui propter murum] Expanxi sum, quod Bong. ante propter posuerat, utpote supervacuum et in antiquioribus edd. non apparens. Pro propter antiquiores edd. habent prope. Vor.

§ 10 Amici] Peucestes, Timæus, Leonatus, Aristonius, alique. Vid. Curt. ix. 5. qui hæc eleganter et copiose narrat. Bern.

§ 11 Dejectis] Est qui defectus mallet. Quomodo Liv. quoque v. 21. 10. 'Dejectis ex muro undique armatis.' Sed illud rectum est. Nam et Curt. ix. 5. 30. 'Dolabris perfringere murum,' &c. Sic etiam Oros. iii. 19. Bernegger. Junt. dejectus. Quod mihi arridet, quamvis alii tradant muros fuisse perfractos dolabris. Grav.

§ 12 Sagitta] 2. cubitorum, Curt. ix. 5. 12. Bern.

CAP. x. § 1 Polyperchonta] Nuper a me per epistolam quæsitum est, unde isthuc nomen formatum esset, et quæ ratio compositionis foret. Id autem, quia non ita multis cognitum, hic paucis dicendum arbitror; et res digna est quam audias. Primum, quamquam ex Paus. didici, Ætolum quemdam fuisse qui Polysperchon diceretur, id ego scio nihil ad Polyperchontis originationem pertinere; nam σπέρχω suum sigma amitteret, quod non potest. Deinde, nec ab σπέρχω oriri potuit, cum illud Alpha non mutetur in E. At f. ab σπέρχω est. Imo etiam, Græce enim non dicitur σπέρχω, sed σπέρχονα. Ex nullo igitur trium illorum natum est τὸ 'Polyperchon.' Sed unde? Et tibi, 'Polyperchon' nomen est concisum, et quod syncopen passum fuit. Prius enim dicebatur Πολυσπέρχων; mox dixere Πολυτέρχων. Quanquam autem, ex quo Græce cœpi legere, isthuc verbum σπέρχω in iis scriptoribus non legerim qui hodie supersunt,

fuisse tamen olim usitatum, mihi certissimum est, cum etiamnum in Glossis Hesychii et occurrat, et explicetur. Πέρβχων, inquit, est σπέρχων. Itaque πέρβχων est excellere, præstare; quare Polyperchon, Excellentius et Eximius. Sed nova quæstio exoritur; unde isthuc πέρβχων? nam novum quiddam auribus nostris afferat. Nihil apertius; πέρβχων est σπέρβχων, ut Πέρββα, nomen mulieris, olim ap. Sosibium, pro Περββα, Amabilis, ut Pamphila illa Terentiana. Ita et πέρββχατο dicebant pro σπέρββχατο, nam pro πέρβ illis erat πέρβ; aliquando autem dimidiam vocis partem exterebant, et pro πέρβ dicebant σπέρβ, ut in σπέρβ σ, quod ab Hesych. explicatur σπέρβ σ; mendosa tamen scriptura; nam scribi oportet πέρβ σ. Sed qua Dialecto? Macedonica, ut opinor; quamquam et geminatio τοῦ P apud Græcos Æolici generis frequens erat. Fab.

Polyperchon] Ita sane scribitur hoc nomen, non tantum in hoc opere, sed et in Curt. et Nep. Tantum Bechar. ed. h. l. habet Polysperchon. Et sic sane scribend. merito esset. Græce enim ab Arrian. et aliis scribitur Πολυσπέρχων. Et notum est, quæ nominis vis sit, et unde sit compositum; nimirum a πᾶλ et σπέρχων: quorum hoc idem est, quod urgeat, premens, festinans. Mentio Viri et xii. 12. 8. et alibi. Vor.

§ 2 Urbem] Cui nomen Hamatelia. Diod. xvii. 109. Bern.

Ambigeri] F. is est, quem 'Sambum' vocat Diod. xvii. 102. 'Sambum' Curt. ix. 1. 20. 'Ambyram' Oros. iii. 19. Bongars. Vid. Reinecc. P. iii. p. 192. Bernegger. F. rescribend. Ambisari. De quo vid. Arrian. v. Voss. Blancard. in Notis ad Arrian. suspicatur legend. esse Ambi, vel Sambi regis; et τὸ γερὶ transpositis literis fabricatum e voce subsequente: quæ enim de veneno, de Ptolemæo vulnerato, et remedio re-

gi per quietem monstrato Justinus subjungit, ea a Diod. et Curt. in historia 'Sambi' memorari; quamvis prior horum 'Sabum' vocet. 'Sambum' vocat et Arrian. vi. Ceterum litteram S multis nominibus modo præmitti, modo non præmitti, dicique exempli gratia 'Androcottus' et 'Sandrocottus,' 'Indica' et 'Sindica,' monet Voss. in Notis ad lib. i. et xv. Justin. Conjecturam Blancardi, quod τὸ geri eliminandum, legendumque sit *Ambi*, et illud firmat, quod, ut Bong. in V. L. monet, unus Cod. Ms. habet *Ambiregis* pro *Ambigeri regis*, et quidam typis expressi *Ambiani regis*. Vor.

Gemino mortis vulnere] Acidal. ad Vell. ii. 68. 4. locum ita censet emendand. *gemine m. v.* Non enim duplex vulnus erat, inquit; sed in vulnere vis geminæ mortis, qua ab ipsa sagittis, qua ab superindito veneno. Juvat Lucanus iii. 751. ubi de eo, qui et gladio confossus, et postea in mare præcipitatus perit: 'Festinantem animam morti non tradidit uni;' sed nimirum geminæ: quomodo 'simplicem mortem' dixerunt etiam Suet. Cæs. 74. 3. Sall. v. Hist. Curt. viii. 7. 8. ipseque Noster xlii. 4. 6. Ego vulgatam lect. retineo, tuorque tum consensu Mss. tum vero gemino exemplo Claudiani Stil. i. 351. 'Æthiopum geminata venenis Vulnera.' Ov. Pont. i. 2. ita de Getis: 'Qui, mortis sævo geminent ut vulnere causas, Omnia vipereo spicula felle linunt.' Ceterum, an veneno grassari liceat in hostem, eam questionem Alb. Gentilis de J. B. ii. 6. copiose H. Grotius in ejusd. argumenti opere iii. 4. 15. et 16. breviter ac nervose discutit. *Berneccer*. Acidal. mallet *geminæ*. Mihi *gemino*, quod est in Mss. omnibus, ortum primo ex compendio scripturæ videtur, quo quis vocem geminato expresserat. Et huc facit illud Claudiani, quod a Bernecc. laudatur. *Schoef*.

§ 3 *Per quietem monstrata herba*] Medicinæ per quietem ostensæ nobile exemplum est in Vespasiano Xiphilini et Suetonii cap. 7. 5. Quo sine ægrotos olim in templis somnum captasse, patet ex Plaut. Curcul. ii. 1. 1. et Cic. de Divin. i. 43. Plura Jan. Wowerius ad illud Petronii: 'Medicinam somno petii,' &c. *Bern*.

Per quietem, &c.] Oros. 'Ac post herba per somnium sibi ostensa et in potum saucis data cum reliquis subveniretur, urbem expugnavit et cepit.' Ita etiam uterque Ms. Leid. Freculphi, ap. quem vulgo legitur *Ac post herbam...ostensam...datam*. Strab. xv. p. 723. 'Ἐν δὲ τοῖς Ὀρετραῖς τὰ τοῖς σῶματα χρεῖσθαι θανάσιμοις φαρμάκοις ἔφασαν, ζύλινα ὅσα καὶ πενυρακτωμένα τρωθέντα δὲ Πτολεμαῖον καθυπεύειν ἐν θανάτῳ δὲ παραστώσα τινὰ τῶ Ἀλεξάνδρῳ δεῖξαι μῖζαν αὐτόπρεμον, ἣν καλεῖσθαι τριβοντα ἐπιτιθέναι τῷ τρωθέντι ἐκ δὲ τοῦ θανάτου γενόμενον, μεμνημένον τῆς ὁφείας, εὐρεῖν ζῆντος τὴν μῖζαν πολλὰν πεφικύισαν, καὶ χρῆσασθαι καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους.

§ 4 *Oceano*, &c.] Saxo xvi. p. 377. 19. 'Arnis, non precibus, Deo libamenta daturus.'

§ 5 *Curra circa metam acta*] Quod solebant qui ad metam pervenerant; inde Horat. i. Od. 1. 'Metaque fervidis Evitata rotis.' Vett. plerique *curru certamine jam acta*, aut *peracta*. Sed et Oros. iii. 20. et unus Ms. vulgatam lect. tuentur. *Bongars*. Vid. Gebhard. in Catull. p. 211. m. *Bern*.

Quatenus] S. antiquæ, *quatinus*, h. e. quousque. Ab ingenio Freinsheimii est hæc, aut omnia me fallunt, omnino certa emendatio: quam proinde non sum veritus in textum admittere. Hactenus omnes editi *qua sinus* absurde. *Berneccer*. Antiquiores typis expressi pro *quatenus* habent *qua sinus*. Nec indicavit Bong. in Codd. Mss. se quicquam aliud reperisse. Freinsh. demum conject legend. esse *quatenus* aut *quatinus*. Idque propter evi-

dentiam primus in context. recepit Berneccerus. *Vor.*

§ 6 *In monumenta*] *Scrib. monum.* omitta præp. *Plaut. Curcul. III. 69.* 'Ibi nunc statum volt dare auream Solidam faciendam ex auro Philippæo, quæ siet Septempedalis, factis monumentum suis;' et *Liv. I. 58.* 'Ut Jovis templum in monte Tarpeio monumentum regni sui nominisque relinqueret.' *Gronov.*

Barcen condidit] Nulla *Barce* ab Alexandro in ostio Indi condita. *Baptan* ibi invenio; et sic rescribend. *Salm.*

Relicto, &c.] *Vincent.* 'vel uno ex amicis lit. Ind.' omitta voce præf.

§ 7 *Cum, &c.*] *Vincent.* 'cum ar. I. in itinere inveniendi dic.'

Babyloniam rediit] *Μνημονεύει* Justinus *ἀποδρῆμα*. Inquit enim paulo post cap. 13. 3. 'Hac ex causa Babyloniam festinanti.' Et, quæ sequuntur, Sæsis magnam partem acta esse ex *Diod. Arrian.* et ceteris constat. *Bong.*

§ 8 *Præfectos suos*] Ex his fuere *Cleander, Sitalces, Agathon,* et *Eracon.* *Curt. init. lib. x. Bern.*

§ 9 *Filiam post hac Darii regis Statiram*] Hanc pater Darius adhuc superstes Alexandro collocare voluerat. Imo petierat ab eo ut nuptiis sibi illam adjungeret, uti *Curt. III. 5. 1.* scribit. Verum tum quidem temporis Alexander recusavit. *Arrian. VII.* filiam Darii, quam Alexander matrimonio sibi junxit, 'Arsinen' aut 'Arsinoën' vocat. 'Αρσίνην enim vel 'Αρσίνοην legend. ibi esse, non ut editum est *Βαρσίνην*, bene docuit *Blancard. Vor. Ξέρειραν* eand. quoque appellant *Plat. Alex. p. 703.* et *Zonar. IV. 14.*

§ 10 *Sed et, &c.*] *Ælian. VIII. V. H. 7.* 'Ἀλλ' αὐτὸς δὲ Δαρσίον εἶδε, γάμον εὐρία καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων.

Optimatus Macedonum] *Διατέμνω* τὰς ἀπορίας τοῖς ἀπορίτοις. *Plut. Alex. 120. Bong.*

Crimen regis] 'Crimen' h. l. non est quod in lingua nostra significat; sed id simpliciter, quod dicimus, *un reproche, un blâme*, opprobrium. *Fab.*

Levaretur] *Ut XII. 3. 9.* Ita de *Semiramide Oros. I. 4.* de *Claudio Suet. 26. 9. Bern.*

CAP. XI. § 1 Se æs, &c.] *Vincent.* 'se æs al. ad omnia imp. pr. sol.'

Domum] Ita antiquiores typis expressi. *Bong. maluit domos. Vorst.*

§ 2 *Non summa tantum*] Angli una voce auctius non summa tantum commendata. *Schef.*

Nec a debitoribus magis, quam a creditoribus gratius excepta] 'Magis' comparativo junctum. *Priscian. lib. III. Plaut. 'magis majores nugæ' dixit. Bongars. Add. Notam sup. III. 2. 27. Berneccer. 'Magis gratius' pro, gratius. Abundat enim 'magis' ad comparativum. Nec est res sine exemplo. Noster *III. 2. 7. 'Magis clarior.'* Multa item id genus *Vechner. in Hellenolox. congressit. 'Grate munus accipere' dixit sup. XI. 10. 10. Vor.**

§ 3 *Viginti millia talentum*] Alii *tria et viginti millia talentorum.* *Curtius IX. 2.* de decem millibus talentum tradit, quæ quidem ipsa non tota expensa fuerint. *Modius.* *Cartio* consentit omnino *Plut. Alex. 120. Bern.*

§ 5 *Nec annos, sed stipendia sua numerari*] I. e. non annos ætatis, sed annos stipendiorum factorum. 'Vicena stipendia meriti' dicuntur, qui viginti annorum stipendia meriti sunt. *Vor.*

§ 6 *Nec, &c.*] *Saxo XIV. p. 262. 76.* 'Non tam redargutione sed convicio agebat.' *Vincent.* 'Nec hoc jam prec. sed c. agebant, dicentes.'

Cum patre inire bella] Dixit, ut *Arrian. VII. μετὰ τοῦ πατρὸς σπαρταρεύσαι.* *Vulgo finire, minus recte. Bong.*

Jubentes cum eolum cum patre suo Hammone inire bella] Ita locum jam olim emendavi ad illa *Curtii mei IV.*

16. 24. 'Quippe non universæ acies, quam hæc tumultuariæ manus vehementius iniere certamen.' *Mod.*

Quatinus] Ita Vett. Est autem *quatinus*, quoniam. Festo et Frontino. *Bongars.* Sic et elegantissimo Floro II. 15. 28. III. 8. 1. IV. 11. 1. et IV. 12. 29. *Id.*

Quatinus] Ita in Codd. Mss. extare testatur Bong. Antiores typis expressi nullo sensu ut *militēs suos fastidiat*. *Quatinus* est pro, quia, quando. Festus: 'Quatenus significat, qua fine, ut *hactenus*, hac fine: *quatinus* vero, quoniam.' *Vor.*

§ 8 *Ad postremum cum verbis nihil proficeret*] Junge Curt. x. 2. et 3. Lucanus de Cæsare militarem seditionem colubente v. 316. 'Stetit aggerē fulti Cespitis intrepidus Vultu, mernitque timeri Non metuens.' Quod locum adspicit in referendo simili Avidii Cassii facto Vulcatius Gallicanus cap. 4. *Bern.*

Ad supplicia] Mss. quos vidit Bong. habuerant *in supplicium*, quod rectius videtur. Puto enim ista plurimum differre; quoniam, qui ducitur *ad supplicium*, is ita ducitur, ut eat illuc, ubi de eo sumendum est supplicium, quod statim cogitur subire. At vero duci *in supplicium* est, duci eo fine, hoc proposito, ut de eo aliquando supplicium sumatur, licet fiat post temporis aliquod intervallum. Id quod magis convenit historiæ. Nec enim Alexander ipse manu sua eos adducebat ad carnificem, qui tum statim capitali eos afficeret pœna, sed tantum adduxit, ut servarentur. Curt. manifeste x. 2. 'Notatos quoque, qui ferocissime obloenti erant, singulos manu corripuit; nec ausos repugnare, tredecim adservandos custodibus corporis tradidit.' *Schef.*

CAP. XII. § 4 *Formatam in disciplinam Macedonum*] Mss. Bong. habebant *disciplina*. Ita legend. fuerit *formatam disciplinam Macedonum*, quod convenientius videtur. *Disciplina* e-

tiam est, quæ format, non ob quam quis formatur, vel informatur. *Id.*

§ 5 *Jactantes, hostes suos in officium suum subjectos*] 'Jactare' non modo idem quod, gloriarī, sed et idem quod, dicere. Virg. 'Ibi hæc incondita solus Montibus et silvis studio jactabat inani.' Ipsum quoque primitivum 'jacere' idem est quod, dicere. Pro *subjectos* alius *sublectos*, alius *subactos* mavult. Verum *subjectos* ipsum satis commodum. I. 9. 9. 'Prostrato Mergide fratrem suum subjecit Oropasten.' *Vor.*

Subjectos] H. e. suppositos. Freinsh. mallet *sublectos*, quæ vox comparet et III. 3. 2. Prætulerim quod est in ed. Vienn. *subactos*, quod et Hispanicus interp. expressit: *subfectos* aut *subjectos* legit Gronov. *Bern.*

6 *Orant suppliciis suis potius saturatæ, quam contumeliis*] Mss. quidam mei *orant suppliciis suis saturatæ, quam contumeliis*: ut dixit Plaut. 'Tacita mulier bona est, quam loquens.' Vid. et hic Novantiquas meas. *Modius*. *Modius* potius a Mss. quibusd. suis abesse scribit; nec requiram. Vid. Notam ad XII. 8. 14. *Bern.*

§ 7 *Undecim millia militum veteranorum*] Arrian. VII. 'Ἐξέστωρ δὲ τοὺς μύπλους, δέκμιν περίτερ ἑκατὸν χίλιν. Cui consentit Diod. 'Ἀπὸ τῶν τῆς οὐραρίας ἑτας δὲ μύπλους. *Vor.*

§ 8 *Polydamas, Amadas*] Omnino *Amyntas* legend. non *Amadas*. Voss. Isacus ille Voss. legit *Amyntas*, optime; quanquam sæpe in nominibus Macedonicis Thracia sæpe barbaries est, quia utraque regio confinis. *Fab.* Ab antiquioribus edd. nomen hoc *Amadas* abest. Voss. pro eo legend. putat *Amyntas*. Blancard. autem ex præc. 'Polydamas' incepisse credit, vitio librariis familiarissimo. Vid. Notas huj. ad VII. Arriani. *Vor.*

§ 10 *Revertentibus*] Sc. in patriam. *Bern.*

§ 11 *Ephæstion decedit*] Ecbatanis. Præter sæpe citatos auctores, vid.

Ælian. V. H. VII. 8. Enm nt heroem coluit Alexander. Arrian. VII. *Bong.* Et Curt. x. 4. 24. et Plut. Alex. 123. *Bern.*

Obsequiis] Si Viennensem Camert. ed. secuti distingnamus ita, *dotibus primo forma, pueritiæque mox obsequiis*, ad obsequia impudica pertinuerit oratio. Sed hæc potius de obsequiis aulæ ministeriis accipienda videntur. Vid. Curt. III. 12. 23. 'Bassus Silvanum specie obsequii regebat' ap. Tac. III. H. 50. *Id.*

§ 12 *Tumulumque ei duodecim milium talentorum*] Sic et Curt. x. 4. 25. sed Plut. Alex. 124. 'decem millia' habet, usus sc. rotunditate numeri 'myriadis,' parum excedentia rejiciens. *Idem.*

Tumulumque, &c.] Lucian. in Callum. non temere cred. tom. II. p. 419. 'Ἐπεὶ γὰρ ἀπέθανεν Ἡφαιστίαν, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος Ἀλέξανδρος ἐβουλήθη προσθεῖναι καὶ τοῦτο τῇ λαίᾳ μεγαλοῦργίᾳ, καὶ θεὸν χειροποιῆσαι τὸν τετελευτηκότα· εὖθις οὖν πᾶς τε ἀνέστησαν αἱ πόλεις, καὶ τεμένη καθάρητο, καὶ βωμοί, καὶ θυσίαι, καὶ ἱερὰ καὶ τῷ καιρῷ τούτῳ θεῷ ἐπετελοῦντο. Zonar. IV. Annal. 14. 'Ἐν Ἐκβατάροις δὲ γενομένου αὐτοῦ ὁ Ἡφαιστίαν ἐπέρεττε, καὶ ἐξ ἀκολάστου διαίτης τῆς νέσου κρατυθείσης ἐξέλιπεν. Οὐκ ἤνεγκεν οὖν λογισμῷ τὸ πάθος Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τὸν μὲν λατρὸν ἀνεσταύρωσεν ἱπποὺς δὲ κείρας καὶ ἡμῖνοις προσέταξε, καὶ τὰς ἐπάλξεις περικύλινε τῶν πόλεων, καὶ μουσικῇ καὶ ἀλλοῖς ἐν τῇ στρατοπέδῳ πολλὰν χρόνον κατέπαυσεν. Cf. Plut. in Pelopid. p. 296.

Eumque post mortem coli ut Deum iussit] Arrian. VII. scribit a plerisque proditum esse, Alexandrum Hephæstioni ὡς ἦρωι, ut heroi, parentari iussisse: item, venisse ab Jove Ammone, qui ad eum missi essent, dicentes, Ammonem dixisse, ὡς ἦρωι εἶναι θέον θέναι, quod ut heroi sacrificare ipsi fas esset. Tantundem et Plut. prodidit. Heroës autem ut ἡμίθεοι, semidei, habiti, ita et cultus

illorum a divinis nonnihil discrepavit. Vid. et Notas Blancardi ad lib. VII. Arriani. *Vor.*

CAP. XIII. § 1 *Hispaniarum*] Notat in variantibus Bongarsius esse in uno M. *Spaniarum*, atque ita in optimis exemplaribus Curtii (forte x. 1. 22.) scriptum se repperisse. Certe D. Hieronymus ad Esaiæ caput 64. 'Spaniam' vocat: et vetus in Juvenalem Glossographus Tagum 'Spaniæ' facit fluvium: et Galenus VI. Simplic. 4. 'Spanum' vocat oleum ex Iberia (sic Hispaniam nuncupat) advectum. Consonat denique hodierna appellatio nostratum Italorumque: nec abeunt Hispani Gallique. Nam *Espana* et *Spania* scriptione tantum differunt: cum illi vocibus Latinis, quibus ab S littera initium, E præponere, anasque facere consueverint. Vid. Gruter. in Capitolini Antonini cap. 1. et Merulæ Cosmogr. p. 275. A. Ita *Spaniensis* XLII. 5. 11. in Variantibus. *Bern.*

Ex Italia] Erant in his Bruttii, Lucani, Tusci. Num et Romani? Aserunt hoc aliqui: 'diserte negat Arrian. VII. Imo dicit Liv. IX. 18. 5. 'Alexandrum Magnum ne fama quidem populo Rom. cognitum fuisse:' quod vix credi queat. Legationis a Romanis ad Alexandrum missæ meminit Plin. III. 6. 30. *Bern.*

§ 3 *Quidam ex magis*] Vid. Sen. Suasoriam IV. In ea censeo legend. 'Babylone excluditur, cui patuit Oceanus.' Vulg. *Babylone cluditur*: nisi mavis *Babylon ei cluditur*. Bong.

Hunc, &c.] Vincent. 'hoc ei fatale f.'

§ 4 *Ob hoc omisa Babylonia in Byrsiam urbem*] BIRTHÆ meminit Ptolemæus ad Tigrim supra Babyloniam. Byrsiam haud scio an idem locus. Arrianus Alexandrum ait, egressum Babylone, per Euphratem venisse ad Pallacopam fl. 800. stadiis a Babylonia distantem, inde Babylonem regressum. *Glar.*

Byrsiam] Huj. loci nemo præter hunc meminit. *Bongars*. Non puto locum hunc esse sanum. Mss. aliqui præferebant *Burbesiam*. Arbitror scribend. esse *Borsippam*. Locus ille non videtur usque adeo celebris fuisse ævo Alexandri. Persæ hoc oppidum vocant *Kermes*. Sed errant, cum dicunt, in eo Alexandrum mortuum esse. *Voss*. Is. Vossius δ πᾶν conjecit *εὐρύχου* corrigend. *Borsippam*. Sic sane legitur ap. Junt. *Græv*. Præclare *Voss*. *Borsippam*. Neque enim, eo quidem in loco, ulla *Bursia* erat. *Faber*. Mss. quidam pro *Bursiam* habent *Burbesiam*. *Voss*. legend. conjecit *Borsippam*. Ipsumque illud in ed. Junt. reperit deinde *Græv*. *Vor*.

Inmutabilia] Tac. H. i. 18. 2. 'Quæ fato manent, quamvis significata, non vitantur.' Val. M. i. 6. 10. 'Dirum omen, quemadmodum timeamus, ita vitare non possumus.' Liv. xxv. 16. 3. 'Nulla providentia fatum imminens movere potest.' *Bern*.

§ 7. 8. 9.] In his et seqq. dissentit aliquantum a Nostro Plutarchus Alex. 127. et deinceps. *Idem*.

§ 7 *Medicus Thessalus*] In omnibus libris etiam scriptis mendum est: legend. enim *Medius*; *Μήδιος δ Θέρταλος* Arrian. vii. Diod. extr. lib. vii. Plat. Alex. 127. *Bongars*. Hæc Bong. et pridem Paulus Leopard. Emendation. xvii. 10. m. *Bern*.

Medius Thessalus] Ita Athenæus x. p. 434. 'Οτι παρὰ Μηδείᾳ τῇ Θεσσαλίᾳ δαπνῶν Ἀλέξανδρος, εἰκασὼν εὖν ἐν τῇ συμποσίᾳ, πᾶσιν πρόβηκε, &c. et Plut. Demet. p. 896. *Μήδιος Ἀντιγόνου φίλος*. Id. de Discr. Adul. et Amici p. 65. 'Ο Μήδιος τοῦ περὶ τὴν Ἀλέξανδρον χειροῦ τῶν κολῶντων οὖον ἑταρχος. Vid. eund. de Animi Tranq. p. 472. *Gronov*. Pridem Leopard. et Bong. hunc l. emendarunt, approbantibus Juntis, qui scribunt *Medius*. Sic enim Arriano, Plut. et Diod. dicitur.

Græv. Bong. ut erat homo doctus, facile vidit legend. esse *Medius*, non *medicus*. Hic autem *Medius* ille ipse est, quo cum, paucis ante mortem diebus, alea lusitabat Alexander; eratque ille *Medius* genere *Thessalus*, et inter principes cohortis regis. Plut. Hic vero facile est probare Justinum errasse, et exemplar Trogi Pompeii perperam legisse. Nam *Thessalus*, quod gentis nomen est, putavit esse hominis proprium cap. 14. 'Præmonito filio, ne alii, quam *Thessalo* crederet.' Et mox: 'Hacigitur ex causa apud *Thessalum* paratum repetitumque convivium est.' Sed et alibi sæpius erravit Justinus; id quod hactenus satis patuit, et inferius patebit. *Faber*. Perperam vulgo editur *medicus Thessalus*. Legend. enim *Medius*. Et manifeste hoc rursus *Græv*. in ed. Junt. reperit. Græce est *Μήδιος*. Et scribit Arrian. vii. enim τῶν ἑταρῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου πειθαρχῶντων fuisse. 'Thessalus' vocatur a gente, ex qua oriundus fuit: atque inf. xii. 14. 7. simpliciter dicitur 'Thessalus.' Fuit et *Medius Lariæ* in Thessalia princeps, qui cum Lycophrone Phæacorum tyranno bellum gessit, ut ex Diod. xiv. 83. constat. *Vor*.

Instaur. &c.] Saxo xiii. p. 245. 37. 'I. c. crebris custodes poculis attentabat.'

Invitat] Firmat hoc notam nostram ad i. 6. 6. *Bern*.

§ 8 *Veluti telo*] Ὡς περὶ λήχῃ περιπληγῆς. Plut. Alex. 127. qui hæc conficta scribit, neque Alexandrum veneno interiisse: quod et Arrian. vii. *Bong*.

§ 10 *Re, &c.*] Saxo xiv. p. 267. init. 'Re autem v. Canuto Suenonis filie postulandæ negotium fuit.'

Oppressis] F. *suppressis*. Gron.

CAP. XIV. § 1 *Qui cum carissimos*] Illud qui hic plane supervacuum est: vel certe non est plena oratio. *Vorst*.

Pro *Auctor ins.* habet Vincent. 'Auctor insidiarum.'

Antipater fuit, qui cum, &c.] Delent illud *qui*, ut otiosum. Mihi Justinus sic scripsisse videtur: *Antipater fuit, idque cum.* In vocabulo *idque* duæ primæ litteræ perierunt propter similitudinem proxime præcedentium; post *que* mutatum est in *qui*. Schef. In Junt. desideratur *cum*. Sed præstat *qui* delere cum Vorst. Pendet alioqui oratio. *Græv.*

Alexandrum Lyncistarum] Rescripsi ex Juntis *Alexandrum Lyncistam*. Ap. quos tamen *Lyncisten* hic conspicitur formatione Græca. *Græv.* Scripsi rursus, ut in Junt. esse testatur *Græv.* Vulgo inepte *Alexandrum Lyncistarum*: de quo quid habend. dixi ad xi. 2. *Vor.*

§ 2 *Non tam gratum apud regem, quam invidiosum*] Ita v. 2. 4. Eod. animo fuisse patrem Alexandri patet ex hisce Demosth. in Orat. contr. Epist. Phil. 'Eam ita gloriæ cupiditate inflammatum dicunt, ut omnia præclara facinora sua esse videri velit: et magis indignetur ducibus atque præfectis qui aliquid laude dignum gesserint, quam illis qui prorsus infelicitè rem administrant.' Et in universum Sall. Cat. 7. 'Regibus boni quam mali suspectiores sunt: semperque his aliena virtus formidolosa est.' Quod dictum pluribus explicatur a Grutero Diss. 34. ad Tac. *Bern.*

§ 3 *Partis se criminationibus*] Illud *se* factum ex littera finali præcedentis, et initiali sequentis vocabuli, ac delendum. Præcedit enim 'se magnis rebus,' &c. Schef.

§ 4 *Supplicia*] De quibus xii. 10. 8. *Bernec.*

§ 5 *Ad pernam*] Vid. xi. 5. 3. et ibi notam. *Idem.*

§ 6 *Ad occ. r.*] Ita quoque legend. ap. Vincent. pro *Ad occ. regnum*.

§ 7 *Cujus veneni*] Mallet Bong.

ejus v. Mihi propius vulgatæ videtur, si legamus *hujus v.* Schef.

Ut non, &c.] Vincent. 'nec ferro nec t.'

Ungula equi] Sic et Paus. in Arcadicis. Plut. autem Alex. 129. et *Ælian.* H. An. x. 40. 'ungulam asininam.' Arrian. vii. Plin. xxx. fin. et Vitruv. viii. 3. 'mulinam' habent. Curt. x. 10. 25. 'jumentum ungulam' dicens, rem in medio reliquit. De veneno illo (*Stygos hydor* appellant) indicatis modo locis add. Herod. vi. 74. Sen. iii. N. Q. 25. Plut. de Prim. Frig. 25. et Strab. sub finem lib. viii. Add. Philandr. in Vitruv. p. 332. pr. *Bernec.* Alii in ungula mulæ venenum illud servatum scribunt. Arrian. vii. ἐν ἡμίονου δαλῇ. Plin. xxx. 16. 'Ungulas tantum mularum reptas, neque aliam ullam materiam quæ non perroderetur a veneno stygis aquæ, cum id dandum Alexandro M. Antipater mitteret, memoria dignum est, magna Aristotelis infamia excogitatum.' Vitruv. viii. 3. 'Est in Arcadia Nonacris nominata terræ regio, quæ habet in montibus e saxo stillantes frigidissimos humores. Hæc autem aqua στυγὴς ὕδωρ nominatur, quam neque argenteum, neque æneum, neque ferreum vas potest sustinere, sed dissilit et dissipatur. Conservare autem eam et continere nihil aliud potest, nisi mulina ungula. Quæ etiam memoratur ab Antipatro in provinciam, ubi erat Alexander, per Jollam filium perlata esse, et ab eo ea aqua regem esse necatum.' *Vor.*

§ 9 *Præguſtare ac temperare potum regis soliti*] Plut. Alex. 125. vocat ἀρχινομήδων. Hieronymus οἰνοχόος dicitur 'minister vinarius.' *Bongars.* Qui mos a Persis est; Xen. i. Παιδείας. Οἱ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι, ἐπειδὴν ἐπιδίδωσι τὴν φιάλην, ἀρτίσσαντες ἀπ' αὐτῆς τῷ κυδῶν, εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐγχέμενοι, καταρροφῶσι, τοῦ δὲ, εἰ φάρμακα

ἔγχυσαν, μὴ λυσσέσθαι αὐτοῖς. Transiitque mox ad Romanos, simul unus omnia apud illos posse cepit. Tac. XIII. 'Quia cibos potusque ejus dilectus ex ministris explorabat.' Plin. XXI. 3. 'Antonio timente nec nisi prægustatos cibos sumente.' 'Prægustatos' dixit, ut Noster 'prægustare,' proprie plane: qui enim hoc faciebant, 'prægustatores' dicebantur. Lapis Romæ, teste Lipsio ad Tac.

GENIO

CAELI. HERODIAN

PRÆGUSTATOR

DIVI. AVGVSTI

IDEM. POSTEA. VILICVS. IN

HORTIS. SALLVSTIANIS

DECESSIT. NONIS. AVGVSTIS

M. COCCIO NERVA

C. VIBIO RVFINO COSS.

Et alia item Inscriptio: TI. CLAVDIVS. FLAMMA. CLAVSVS. TI. AVG. PRÆGUSTATOR. *Modius.* De prægustatoribus veterum, Lipsius ad Tac. XII. Not. 162. et plura Meurs. Exerc. Critic. part. 2. c. 3. *Bern.*

In aqua frigida] Ita factum et Britannico, ab ead. causa et cautione. Tac. XIII. 16. *Idem.* Imo aqua frigida, et frigidissima, venenum ipsum fuit, ut ex Vitruvii modo allatis apparet. Pari modo scribit Plut. τὸ φάρμακον ὅπου εἶναι ψυχρὸν, venenum aquam esse frigidam. Vorst. Nil mutand. hic. Nam, licet venenum ipsum aqua esset frigida, tamen addenda fuit alia frigida, saltem ut serviretur speciei externæ. Nam veneni quidem per se copia non potuit esse tanta, quanta poculis vulgo admisceri de aqua frigida solebat. *Schef.*

CAP. XV. § 1 *Quarto die*] Quia 'impletæ cibis vinoque venæ minus efficacem in maturanda morte vim veneni fecerunt,' ut Liv. XXVI. 14. 5. de Campanis loquitur. Exemplo est et Claudias ap. Tac. XII. -67. At vitalia citius petit, quicquid vacuis

venis immittitur. *Bern.*

Indub. &c.] Saxo III. p. 48. 38. 'Qui cum indubitatum fatum sibi imminere sentiret.'

Agnosceret se fatum domus majorum suorum ait: nam plerosque, &c.] Hic quoque vitium est, quod ostendisse sit satis. *Lego agnosceret se fatum domus suæ; nam plerosque, &c.* Illud autem, *majorum suorum*, nihil aliud est quam glossema, ut vocant, superadditum huic voci, 'Æacidarum,' qui revera Alexandri Magni majores fuerant. *Faber.* Vincent. v. 65. 'agn. se f. d. suæ, ait, et m. s.'

Æacidarum] Fuit Alexandri mater Olympias, filia Neoptolemi regis Molossorum; qui genus a Pyrrho Neoptolemo, Achilles filio, duxit. Achilles 'Æaci' ex Pelope nepos. *Bern.*

§ 2 *Perisse*] Sic in uno Ms. haberi scribit in Var. Lect. Bongarsius; rectius opinor, quam quod id. edidit, *perire*. Facit Curtius x. fin. cap. 4. *Idem.*

§ 3 *Quibusdam*, et mox, *dederis*] Ita Camertis ed. rectius quam alii *quibus*, et, *dedit*. *Idem.*

§ 4 *Invictus animus*] Vix dubito scribend. *invictus animi*. Tac. ita sæpicule: ut A. I. 32. 6. 'Ferox animi.' Et I. 60. 3. 'Ingens animi,' &c. Virg. *Æn.* IV. 529. 'Infelix animi.' Statius, 'Eximius animi.' *Idem.*

§ 5 *Videanturæ, &c.*] Curt. x. 3. Hæc interrogatio non extat in Græcis Scriptoribus: ex iis desumptam apparet, quorum scripta cum tempore interierunt. *Idem.*

§ 6 *Sibi parentatura*] Diod. XVII. 117. et XVIII. 1. ἀγῶνα ἐντάφιος vocat. *Bongars.* Sicut et Arrianus lib. VII. Allusio metaphorica. Defunctis enim gladiatorum sanguine parentare mos erat, ludosque funebres ex antiquissimo ritu fieri: sicut ex Virgil. de Anchisæ parentalibus, et ex Statio de Archemori exsequiis, tum etiam ex Homero Patrocli inferias prosequente, &c. notum est. Ob-

servat Jac. Nicol. Loënsis Miscell. Epiphil. v. 18. Eunapium, in lib. de Vitis Sophistarum, dictum hoc ridicule satis ad Julianum Sophistam transtulisse, de cujus exitu sic scribit: 'Vitam finit Athenis, magnum certamen funebre (μύγων ἐπιτάφιον ἀγῶνα) sodalibus suis relinquens,' præclare mehercule imitatione maximi regis, et loquacis rhetorculi, cum paribus nugatoribus. Intelligit autem per ἀγῶνα, *commissiones*, quas ita vocat Plin. Paneg. 54. et Suet. Aug. 80. 8. ἀγῶνα τῶν ῥητόρων Thucyd. III. 6. 35. Bernegger. 'Parentare' est in honorem parentum, aut aliorum, justa celebrare. Fiebatque illud variis rebus; et inter cetera ludis quoque funebribus et munere gladiatorio. Nam, ut Tertullian. lib. de Spectac. scribit, 'olim, quoniam animas defunctorum humano sanguine propitiari creditum erat, captivos vel malo ingenio servos mercati in exequiis immolabant: postea placuit impietatem voluptate adumbrare. Itaque quos paraverant armis, quibus tunc et qualiter poterant eruditos tantum ut occidi discerent, mox edicto die inferiarum apud tumulos erogabant.' Dio XXXIX. ἀγῶνας ἐπιτάφιος, *certamina sepulcralia*, appellat. Et quomodo Noster, ubi cædes, quæ mortem Alexandri consecuturæ essent, ipsum hunc prædicentem inducit, verbo 'parentare' usus est; ita Diod. ibi ead. de re agit, i. e. XVII. 117. et XVIII. 1. ἀγῶνα ἐπιτάφιον eam vocat. Vor.

§ 7 *Templo*] Mss. omnes, quos vidit Bong. habent *templum*. Nec repudie, quia pluribus in locis similia occurrunt, quæ alibi notata. Schef.

§ 8 *Dignissimum*] Diod. XVII. 117. τὸν κρείττιστον. Bong. Et XVIII. 1. τὸν ἑκρίνον. J. N. Loënsis eo quem modo dixi loco non perfunctorie perstringit Trogum, vel nostrum potius Epitomatores, quod non bene sententiam Alexandri hic expresserit. Non enim

illud volebat dicere, se heredem constituere, qui maxime dignus imperio foret: sed regnum suum fore in potestate occupantis, 'fortioris' sc. quod et eventus docuit. Neutra enim vox, s. κρείττιστος, s. ἑκρίνον, 'dignissimum' convenit. Nam κρείττιστος *potentiam* significat, s. *violentiam*, ut ex Æschyli Viuct. Prometh. liquet: ἑκρίνον autem, ut nominis etymon ostendit, proprie *Marte præstantissimus* est: unde ἀριστεύων, *omnium fortissime se gerere*: ἀριστεύς, *omnium fortissimus*: ἀριστεία, *forte facinus*: ἀριστείων, *fortitudinis premium*. Id. ergo dixerit Alexander, quod Pyrrhus, alioqui etiam Alexandro comparatus a Plut. Vitæ cap. 14. a filiis interrogatus, 'cuinam relicturus esset regnum?' respondit, 'El qui vestrum acutissimum habuerit gladium.' Ib. 17. Eo pertinet, quod prævidere se dixit Alexander, grave de regno certamen inter illos oriturum, ut proinde sit necesse, rem ad eum inclinare, qui plus possit. Aliquanto melius hoc expressit Curtius x. 5. 7. 'Ei relinquere se regnum, qui esset optimus:' quam vocem ad fortitudinem quoque refert Sall. Ju. 92. 10. 'Optimus quisque cadere aut sauciari.' Junge huic Notam ad ix. 2. 4. 'Ἀγαθὸς τὰ πολέμια, Thucyd. IV. 25. 84. 'Bonus militia,' Tac. I. Bernegger. Eod. quoque modo ap. Stob. Serm. CXLIX. Κότρυς ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς, τί τι καταλιμπάνεις τὸ βασίλειον; ἔφη, τῷ δυναμένῳ. Gronov. Non placet J. N. Loënsi, quod sententiam Alexandri Justinus sic expressit: non enim hoc voluisse Alexandrum, heredem regni se constituere qui maxime dignus eo esset; sed qui esset fortissimus ac potentissimus: idque sibi velle vocabula κρείττιστος et ἑκρίνον, quibus auctores Græci, Diod. XVII. 117. et XVIII. 1. et Arrian. VII. in hac historia nai sint. Consentit quoque Blancardus Notis in Arrian. VII. Sciendum tamen Justinum, etai non 'for-

tissimum,' aut 'potentissimam,' sed 'dignissimum' scripserit, ad fortitudinem tamen et potentiam, quam Alexander designatum iverit, et ipsum respexisse. Subdit enim: 'Prorsus quasi nefas esset viro forti alium quam virum fortem succedere.' *Vor.*

§ 9 *Roxanen*] Filiam Cohortani Satrapæ. Curt. VIII. 4. 31. Sed Arriano VII. Oxyartis Bactrii, quem Diod. XVIII. 3. regem appellat. Quin ipse Curt. alibi, sc. x. 3. 13. Oxatris Persæ filiam eam appellat. *Bern.*

§ 11 *Malum discordiæ*] Pomum Eridias. *Idem.* Alluditur ad fabulam τοῦ μήλου τῆς Ἐριδος, *mali a Discordiæ missi.* Et 'malum' hic est per metaph. At XVI. 3. 1. 'discordiæ malum' dicitur, ut 'pervigilii malum' XXIV. 8. *Vor.*

Ita omnes] Pro ita aliquando ira legend. arbitrabar. Judicent alii, an recte. Paulo post, pro *ambitione* vulgi, quod sine dubio aut transpositum aut corruptum, vid. an non legend. a. multi. *Boxh.*

Et ambitione vulgi tacitum favorem militum quarunt] Sebis. ita: *et amb. tacita vul. mil. fav. q.* Berneccer. Quid si legamus, *amb. vul. mil. tacitum fav. quarunt?* sane 'vulgus' et 'milites' hic nni iidemque. Et XIII. 1. 8. duo ista conjunguntur, legiturque, 'Vulgus militum thesauros spectabant.'

Vorat. Emendant, *amb. tacita vul. mil. fav. vel amb. vul. mil. tacitum fav.* In Ms. quodam pro *tacitum* legitur *tanti cum.* Unde videbatur scribend. *et amb. vulgari tanti tum fav. mil. q.* Possis quoque retinere vulgi, et *ambitionem* vulgi explicare eam, qualis est in vulgo, qualem vulgus adhibet. Hanc ambitionem tanquam rem indecentissimam notat in *tantis*, i. e. tantæ dignitatis viris. Sententia, nisl fallor, elegantior. *Schef.* Non capiunt, quid sit *ambitio vulgi.* In libro seq. cap. 3. vocatur 'adulatio vulgi,' qua sc. vulgi favorem s. popularem auram captant procures, qui prensant et

Delph. et Var. Claa.

ambiunt dignitates: cujus et meminit r. 1. cum ait antiquissimis temporibus bonos ad regiam dignitatem non evexisse popularem ambitionem, sed spectatam moderationem. Quid autem hic sit *tacitus favor*, non intelligo. F. scripsit Just. *tacite.* Adulabantur vulgo principes, nec tamen præ se ferebant verbis, regiam dignitatem ac successionem se ambire, sed blandis verbis ac donis quoque tacite, vel taciti, favorem militum quærebant, qui desiderabatur ad id consequendum, quod postea palam essent ostensuri. Id. est, ac si scripsisset Justinus: Omni studio nituntur militum favorem sibi comparare clam et tacite, h. e. sine professione illius causæ, cur tantopere illorum animos sibi velint conciliari. *Græv.*

§ 12 *Aunium*] Quem una traditi imperii vel heredis instituti tesseram esse, non tamen nimis certam, hoc ipso et aliis exemplis confirmat eruditiss. Kirchmann. in De Aunulis, 22. *Bern.*

§ 13 *Nuncupatus*] Nuncupativum testamentum quid sit, explicant J.Cti. Eo utebantur, cum urgente vi valetudinis non sufficerent ad obsequandas testamenti tabulas. Suet. in Vita Horatii, in qua nomen Consulis emendand. est, ut pro C. Mario Censorino legamus C. Marcio Censorino, ex Casiod. et Dione. *Bong.*

Judicio] Vid. Not. ad v. 11. 3. Sebis. *indicio* mallet, quod id 'voci' opponatur. *Berneccer.* Mihi pro *judicio*, *indicio*, quod malebat Sebis. et exhibent impressi quidam, legend. certo videtur. *Schef.* Sebisii conjecturam hic minime possum laudare. Nam *judicium* hic est, extremum *judicium*, extrema voluntas. Sententia hæc est: Et si voce non esset heres declaratus, videbatur tamen hæc esse voluntas extrema Alexandri, Perdicam suum debere heredem esse, cui aunium regium tradiderat. Sic v. 11. 3. 'Cyro *judicium* patris injuria videba-

Justin.

3 G

tur,' h. e. extrema patris voluntas, a. tabulis scriptis, s. voce, s. signo data. Hunc l. jam dudum attulit Bernæcc. et alia ad eum notavit, ut mirer postea quoque Viros doctos hic hæsitasse. Græv.

CAP. XVI. § 1 *Annos tres et triginta*] Cic. Phil. v. 17. Ceteri annos 32. menses 8. Bong.

Mensem unum, annos tres et triginta natus] Rectius scripsisset *annos duos et triginta*, uti Blancard. Notis in lib. VII. Arriani demonstrat. Ipse Arrian. scribit vixisse Alexandrum annos 32. menses 8. ut auctor sit Aristobulus. Cic. Phil. v. 'tertio et trigesimo anno mortem obiisse' ait. *Vors.* Non totum illos tres et triginta explevisse annos, constans omnium est sententia. In Mss. legitur non *mensem unum*, sed *mense uno*. Cogitand. igitur an non scripserit Just. *Dec. Al. demto-mense uno annos*. Et sane per syllabam *der* in 'Alexander' facile perdi potuit syllaba *dem* in *demto*, post illud *to* ut nullius sensus ac precii deleri. Schef.

§ 2 *Cum ingenti serpente*] Qua causa Sidon. Apollinar. C. II. 80. Alexandrum 'draconigenam' appellat. Add. sup. XI. 11. 3. Bern.

Volutari] Mss. *voluptari*, unde Freinsh. *voluptuari*. Bernæccer. Mss. æque ut Junt. *voluptari*. Sic et Quintil. Decl. III. quæ inscribitur Miles Marianus: 'Tribunus inter scorta voluptabitur.' Sic Ms. Lipsii; vulg. *volutabitur*. Et Apul. IX. M. 'Cum snis adulteris voluptatur.' Sic Mss. et primæ edd. ut notarunt viri eruditi, ubi quoque in vulgatis *volutabitur*. Probo tamen ubique lectionem editorum librorum. Nam 'volutari' sæpe de rebus Veneris dicitur, ut exempla docent ap. Cuper. IV. Obs. 10. Græv. Mss. habent *voluptari*, quod id. est ac, oblectare se, et amoris operam dare: vox est invidiosa, et in probri loco posita. Sed *volutari* longe mihi aridet magis, cum agatur de

serpente, quo se bona illa et frugi mulier Olympias implicitam prædicabat, per imaginariam Venerem, cum abesset Philippos. Hoc autem non abs re fuerit meminisse, (sam ex nihilo, ut aiunt, nihil,) reperiri in Macedonia serpentes, qui tam facile mansuefieri possint, ut ex iis olim et puellæ et matronæ sibi armillas, sibi monilia facerent, vel ut animalas suas oblectarent, vel ad corpusculum frigerandam. Huj. rei auctorem clere possum Lucianum in Alex. s. Pseudomanti. Faber. Ms. *voluptari*, quod est rectum, nec in *voluptuari*, quod Freinsh. volebat, mutand. Docent Fabius et Apul. quos pro lect. ista vir cl. Græv. laudavit. Schef.

Opus] Scrib. *onus*. *Onus* enim dicitur sæpissime onus uteri, fœtas. Ovid. 'Tendit onus matrem.' Exemplum sunt obvia, et vel sexcenta ap. solum Ovid. reperias. Græv. Præclare vero ap. Græv. nostrum *onus*. Nil melius poterat. *Onus uteri* est, fœtus. Ita ap. Phædr. 'Onus naturæ melius quo deponeret.' Faber. Græv. emendat, *onus*, quod probro. Schef.

§ 3 *Regna patriæ, &c.*] Talls Archedice regina, cujus monumentum Thucyd. VII. 9. 86. tale refert. 'Extulit hæc animum nunquam, patremque virumque Fratresque et gnatos imperitare videns.' Minus ergo caute Tac. XII. 42. Agrippinam 'Imperatorem genitam, et sororem ejus, qui rerum potitus sit, et conjugem, et matrem fuisse, unicum ad hunc diem exemplum esse' scribit. Nec vere Plin. VII. 41. 'Una feminearum in omni ævo Lampido Lacedæmonia reperitur, quæ regis filia, regis uxor, regis mater fuit.' Bern.

§ 4 *Prodigia*] De quibus Plat. in ejus Vita, 4. Bongars. Dianæ Ephesiæ templum nascente Alexandro conflagrasse referunt Cic. I. de Divin. 26. et Plut. Alex. p. 665. ubi ait: 'Ἐγερνῆθη δ' οὖν Ἀλλεξανδρος ἱστανάμενον μὲν τοῦ Ἐκατομβαιῶνος, ὃν Μανθόνης ἄφην κα-

λοῦσαν, ἐκτὴς, καὶ ἦν ἡμέραν ὁ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἐνερρήθη νεότης et paulo post: Φιλίππῳ δὲ ἔστι Ποσειδάων ἡρμῆς τρεῖς ἔκον ἀγγελλας κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον· ἡ μὲν, Ἰλλυρίους ἡττάσθαι μάχῃ μεγάλην διὰ Παρμενίωνος· ἡ δὲ, Ὀλυμπιάσιν ἵππῳ κέλῃτι νενικηκέναι· τρίτῃ δὲ, περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου γενέσεως· ἐφ' ὧς ἡδόμενον, ὡς εἰκός, ἔτι μᾶλλον οἱ μάλιστα ἐπύρην, ἀποφανόμενοι τὸν παῖδα τρισὶ νίκαις συγγεγονημένοι ἐνίκητον ἔσεσθαι.

§ 5 *Præpetes*] Scio tradere Hyginum 'præpetes' eas aves dici ab auguribus, quæ opportune prævolant, aut idoneas sedes capiunt: non possum tamen, maxime cum Bong. in uno suo Ms. reparerit *perpetes* pro *præpetes*, contemnere plane et extra numerum habere scripturam Fuld. membranarum, in quibus disertim est *perpetes*, ut dictum est a Plant. Amph. 1. 1. 124. 'Quievi in navi noctem perpetem.' Modius. Optime membranæ Fuld. *perpetes*. Sup. lib. v. 'perpeti nocte.' Cum tamen viri docti tuentur vulgatam, velim mihi explicent, quid sibi velint hic *præpetes*. Sed tota die *perpetes* est: Tota die perpetuo sederunt in illo culmine, ut ausquam se hinc movent. Plant. Amph. 1. 1. 'Neque ego hac nocte longiorem me vidisse censeo, Nisi item unam, verberatus quam pependi perpetem.' Græv. Bong. in uno Cod. Ms. observavit *perpetes*; et Modius in Mss. Fuld. manifesta *perpetes*: quod id. hic non plane contemnend. iudicat. Sed et Grævio mirifice illud placet; cum ipse Noster lib. v. dixerit 'perpeti nocte.' Nobis tamen non liquet; ideo quidem quod præcedit 'tota die:' quod id. est quod, perpeti die. Vor.

§ 6 *Alerius, belli Illyrici*] F. legend. nuntios pater ejus d. vict. accepit; alterum b. Illyrici, alterum, &c. Gronov. Mss. quidam habent *altera*, quam lect. firmant alii multi, in quibus est *altera*. Porro *altera* pro, alterius, non est repudiand. in Nostro,

qui secutus est Trogum, priorem eloquentiæ virum, ut ipse eum nominat, vestigiaque plurima in Nostro testantur. Sane Vett. *altera, altera, altera* inflexisse, argumento Plauti locus est in Rud. 111. 4. ubi ait: 'Nam, hinc altera patria quæ sit, profecto nescio.' Atque sic et ap. Terent. legitur. Ut autem 'altera' in tertio, ita et in secundo casu dixisse per naturam inflexionum necesse est. Ut adeo id hic sit notand. Schef.

§ 7 *Puer acerimis*] Junt. *acerimus*, optime. Flor. iv. 4. 'Antonius, prælatum sibi Octavium furens, inextinguibile contra adoptionem acerimi juvenis susceperat bellum:' h. e. solertissimi. Græv. Junt. *acerimus*: nec displicet: vulgatum sane vix Latinum est. Schef.

§ 8 *Sub Aristotele*] Plut. Alex. 11. qui et 8. præceptores Alexandro tribuit Leonidam et Lysimachum Acarnanum. De doctrina et studiis Alexandri locus insignis est Orat. 1. de Fort. Alex. 4. et 5. ejusd. Plut. *Ber.*

Doctore inclyto omnium philosophorum] Ridicule, neque isthuc a Justino est, quod legis. An Aristoteles doctor fuit omnium philosophorum? sit satis, suæ familiæ; aliarum, minime. An docuit Anaximenem, Anaximandrum, Thaletem, Democritum, Pythagoram, Parmenidem, Archelaum, Socratem, Platonem, &c. qui ante ipsum fuerunt? An etiam eos docuit qui postea vixers, Epicurum, et totam illius domum? &c. Unde igitur isthæc intrusa? Ab inepto aliquo discipulo Alberti Magni, qui ad oram Justini sui hoc adscripserat, admirans sc. angelum Naturæ; sed hoc parum est; Deum ipsum Naturæ, volueram dicere. Faber. Hoc omnium philosophorum, quomodo cum 'inclyto' cohæreat, non video. Puto glossatoris esse, non Justini. Schef.

§ 10 *Ut illo, &c.*] Vincent. v. 65. 'Ut i. p. nullos hostes nec arma etiam inermes timerent.'

§ 12 *Victus, &c.*] Tac. II. A. 73. de Germanico: 'Et erant qui formam, ætatem, genus mortis, ob propinquitatem etiam locorum, in quibus interiiit, Magni Alexandri fati adæquarent. Nam utrumque corpore de-

coro, genere insigni, haud multum triginta annos egressum, suorum insidiis externas inter gentes occidisse.' Vincent. 'Victus tamen ad extremum est.'

LIBER XIII.

CAP. I. § 2 *Sed nec . . . crediderant*] Hic Noster (et jam antea dictum a me fuit) habet stylum sæpe rhetoricum, et, ubi se materia offert, ostendit satis quid illo genere possit. Lego itaque, nam hoc dicere voluit: ut *invictum regem* senserant (vel experti fuerant), *ita immortalem esse crediderant*. Cur ita existimem, hæc ratio est, quod nunquam Alexandrum invictum (i. e. ut hodie loquimur, invincibilem) crediderant: si enim talem esse illum credidissent, nunquam, profecto, contra illum arma sumpsissent. Hoc ad iudicii exercitationem facere poterit. *Fab.*

Quod ut invictum regem, ita immortalem esse crediderant] Nihil poterat dici rotundius, nil venustius. Illæ devictæ gentes, cum Alexandrum ex omnibus præliis et periculis victorem ac sospitem evasisse audirent, crediderant utique invictum esse regem, et nulla humana vi posse superari: et quia illum invictum esse persuasum habebant, putabant quoque immortalem esse, et ne a morte quidem subigi posse. Non hoc credebant gentes, cum illis bellum inferret Alexander; alioquin manus cum eo non conseruissent; sed postquam ab illo devictæ audierant eum ubique invictum esse, nusquam offendisse. Nihil in hoc acumine quod reprehendant vel *ἀπρὸς τὸν λόγον* Rhetores reperient. *Græv.*

§ 3 *Præsentī morte*] Antiquiores

typis expressi *præsentī* morti. Et dicitur sane utrumque. Altera constructio fit vi præpositionis; quemadmodum sup. 'illacrymare mortem.' *Vor.*

§ 5 *Mater quoque Darīi*] Sysigambis mater Darīi inedia mortua quinto, postquam mori statuerat, die. Curt. x. 5. 30. *Bern.*

Sibi ipsa consociit] Vulgus diceret 'sibi ipsi.' Sed ut Trogus, ita et optimi quique locuti fuerunt: Cic. in Bruto 12. 'Cum se ipse defenderet.' et de Opt. Gen. Orat. 3. 'Quoniam se ipse consulto ad minutarum genera causarum limaverit.' Cæsa. vii. B. G. 70. 'Se ipsi multitudine impediunt.' et Liv. vi. 2. 'Ut vallo se ipsi, vallum congestis arboribus sepirent.' Id. xxx. 15. 'Sibi ipsa consuleret.' *Græv.*

§ 7 *Contra Macedones versa vice*] Vides hæc duo, *contra* et *versa vice*. Alterutrum glossema esse dico; alterum enim alterius explicatio est. Ipse quidem h. l. *contra* amplecterer, at *versa vice* rejicerem, et hinc amolirer. *Faber.* Nescio an non illud *contra* glossatoris sit habendum. Id. enim *contra* et *versa vice*. Schef. Testatur hic Notator Anglicanus Fabrum *versa vice* tanquam otiosa delere. Mallem illud *contra* glossatoris credere. Sed vid. xxxvii. l. 9. *Græv.*

§ 9 *Et in annuo vectigali tributo ccc. millia*] Legend. xxx. *millia* pro ccc. *millia*, auctore Budæo lib. iv. de Asse. Ubi non convenit, inquit,

ut 300. millia annua essent, et 100. millia in conditis pecuniis. *Glarean.* Hunc loquendi modum illustrat Perrenonius II. Animadv. 30.

Quinquaginta millia talentum] Nostra voce et ratione numerandi fuerint milliones triginta. Illa vero *tricena*, s. ut Budæus lib. IV. de Asse p. 165. m. legit, *triginta millia vectigalis annui*, constituunt milliones octodecim. Vid. Agricolam de Pond. et Mens. p. 116. f. et p. 318. *Berneccer.* Junt. ut placebat Budæo, *triginta millia*. Græv. Budæus, ut aiunt, legit *triginta*, sed nil necesse; nam 'tricena' et 'triginta' idem efficiunt; at 'trecena,' ter centum; quæ summa omnem fidem longe exsuperare videtur. *Faber.* Budæus in lib. de Asse citat *triginta millia*: quomodo et Junt. habere testatur Græv. Sed perinde rursus est; quod quidem ad sensum attinet. Nam *triceni* dicunt pro, triginta. Plinius, 'tricenos pedes,' 'tricenis diebus.' Aliud autem est 'treceni.' Porro *tributa* supervacuum videtur, et ex marg. ubi explicationis causa scriptum fuerit, irrepsisse in textum. Sane *vectigal* et *tributum* unum et id. sunt. Et XVIII. 5. 14. dicit modo, 'statuto annuo vectigali,' non, 'statuto annuo vectigali tributo.' *Vor.*

Et in annuo vectigali tributo] Etiam hic metus, ne glossa irrepserit. Quis enim *vectigal tributum* junxit ex scriptoribus probatis? *Schef.*

§ 10 *Sed amici*] Vulgo legitur *Sed nec amici*. *Nec*, quod in uno tantum Ms. reperi, inducend. curavi. Frustra expectabant regnum, cum omnes pares essent, et æqualitas discordiam angeret, ut paulo post XIII. 2. 3. et XVI. 3. 1. dicit. *Æquales* enim æqualibus imperare contra naturam est: et, qui in alios regnum exercere vult, *ὁς τοὺς ἐν ἀδελφείῳ* esse debet, ut Aristot. loquitur. *Bong.*

Sed nec amici] '*Nec*, quod in uno tantum Ms. reperi,' inquit Vir doc-

tus, et de hoc ipso Auctore optime meritus, 'inducendum curavi. Frustra expectabant regnum, cum omnes pares essent,' &c. Hæc ille: a quo plane dissentio. Quid enim? annon et I. 10. 2. de Magorum interfectorebus legimus? 'Erant enim virtute et nobilitate ita pares, ut difficilem ex his populo electionem æqualitas faceret:' et tamen ex septem ita æqualibus unus sublati in regnum fuit; unus cæteris rebus omnibus sibi paribus imperavit. Retineo igitur omnino *sed nec*, in quinque Mss. a me constanter inventum, hac sententia: Non frustra aut improbe spectasse et sperasse illos regnum, in quibus artes regiæ et omnia rege digna inessent; formæ pulchritudo, proceritas corporis, et virium ac sapientiæ magnitudo, quæque alia Justinus commemorat. *Modius.* In altero Voss. Ms. etiam *sed nec* apparebat. *Gron.*

Spectabant] Vulgo *expectabant*. II. 12, 22. 'Rex velut spectator pugnae.' Vett. plerique *expectata pugnae*. Cic. Ep. ad Cassium ea, quæ est 16. lib. XV. 'Longiores enim expectabo, vel potius exigam.' Nonius in *Exigere* citat hoc modo: 'Longiores enim spectabo, vel potius exigam, quando hercle ego temere exigam.' Locum eo adscripsi, quia postrema verba in Ciceronis edd. nulla sunt: quæ Nonius tamen, ut Ciceronis, adfert. *Bongars.* Acidal. ad Vell. II. 14. 5. *expectabant* hic legend. suspicatus: ut et sup. II. 12. 22. 'expectatae pugnae.' *Berneccer.* Becharii et alii antiquiores edd. *expectabant*: quod Acidal. et rectum putat. Scribit et Gifan. in Obv. L. L. 'expectare' ap. Vett. multis in locis in usu fuisse, vulgo fere depravatis. Vetis denique ed. Junt. teste Græv. pro *spectabant* habet *sperabant*: id quod omnium commodissimum hic videtur. *Vor.*

§ 11 *Eos ignoraret*] Verbum 'ignorare' hic respicit qualitates animi et

virtutes. Terent. Eun. v. 8. 59. 'Isti te ignorabant.' et Cic. iv. Acad. Q. 2. 'Majore enim studio Lucullus, cum omni literarum generi, tum philosophiæ deditus fuit, quam qui illum ignorabant.' et Liv. xxvi. 12. 'Productus primo satis constanter ignorare se mulierem simulabat.' Hinc et illustris noster Grotius in Proleg. ad Lib. de J. B. et P. eand. loquendi formulam respiciens ait: 'In carcerem conjectus sum ab iis, qui me ignorabant.' Gron.

§ 12 *Clarorum virorum proventus*] Ita Sen. de Tranquill. An. 7. 'Si inter Platonas, et Xenophontas, et illum Socratici cætes proventus bonos quæreret.' Ἀρχὴν σοφῶν σοφῶν vocat Herodian. i. 1. 'Proventus filiorum' ii. 10. 4. XLIV. 4. 3. Bernegger. Plin. i. Ep. 18. 'Magnum proventum poetarum annus hic attulit.' et Quintil. xii. Inst. Orat. 10. 'Tum deinde efflorescat non multum inter se distantium temporum ingens oratorum proventus.' Gron.

§ 15 *Si non inter se concurrissent*] 'Concurrere' pro, pugnare, prælium committere, ut iii. 5. 14. Vid. et quæ Freinsh. de hoc verbo in Ind. scripsit. Vorst. Saxo iv. p. 60. 15. 'Accidit ipsos agminum duces inter se ferro concurrere.'

CAP. II. § 2 *Nec minus milites quam invicem se timebant*] Antiquiores typis expressi pro *quam invicem se* habent *inter se*. Et puto ego hanc veram lect. esse; modo *quam* adjiciatur, legaturque, *quam inter se timebant*. *Inter se* timere dicitur, ut 'inter se amare,' 'inter se complecti,' 'inter se obtrectare.' Suntque talia elegantiora quam 'invicem se amare.' Vide Ind. in Nepotem a nobis locuplet. v. *Inter*. Vorst. Miror qui potuerit tam insula lect. tam diu ferri. Quid enim est: Duces non erant securi, nec minus milites, *quam* invicem se timebant? Illud *quam* quid ad rem facit? Merito itaque et cum Junt. veteribusque

edd. aliis, nec non Ms. quem vidit Bong. illud *quam* expunxi. Digitum autem non verterim cum antiquioribus editis legas *inter se*, an cum Mss. *invicem se timebant*. Græv.

§ 3 *Equalitas discordiam auget*] xvi. 3. 1. 'Assiduam inter pares discordiæ malum.' Contrariam vocem Soloni tribuit in ejus Vita Plut. 18. Τὸ ἴσον πόλεμον οὐ ποιεῖ, 'Equalia non faciunt bella.' Plin. Paneg. 46. 'In alio sua quemque natura delectat.' Sed nimirum, nisi sibi mutuo obstant. Nam, cum idem competunt, illud Senecæ valet de Ira iii. 34. 'Quod vinculum amoris esse debebat, seditionis atque odii causa est, idem vult.' Bern.

Ut ei aliquis se summitteret] Mss. mei ut ei se alius summ. quod mihi nescio quomodo concinnius videtur. Mss. Antiquiores typis expressi pro *se submitteret* habent *submitteretur*: quod rursus genuinum puto. Solemne est Latinis pro verbo activo et pronomine reciproco uti verbo passivo. Sic dicunt 'lavari' pro, lavare se, 'exerceri' pro, exercere se, 'provolveri' pro, provolvere se; et infinita id genus alia, quæ dedita opera in Lib. de Latinit. vulgo fere neglecta congestimus. Jam si in Codd. quibusd. protrita sese offerant, in aliis vero abstrusiora observentur, priora fere suspecta nobis sunt, ac primo explanationis causa in margine posita fuisse, deinde vero in textum irrepsisse videntur. Græci quoque ἐνδιδόσκου forma passiva dicunt pro ἐνδιδόσκου λαύου. Dicitque Grotius ad Eph. v. 21. sono passivum, sed sensu reciproci illud esse. Vorst. Mss. Modii, *ut ei se alius summitteret*, quod concinnius Berneggero videtur. Ego nescio, an non utraque lect. debeat conjungi, hoc modo: *ut ei aliquis se alius submitteret*. Saltem omnia sic planiora evaderent. Schef.

§ 5 *Perdica censet*] 'Censere' non tantum ad judicium, sed et ad volun-

tatem pertinet, (aliter enim dicendum fuisset, 'censet Roxanis expectandum esse partum,') estque etiam idem quod, suadere, decernere, præcipere. Salust. Ju. 'Velle et censere [Senatum populumque Rom.] eos ab armis discedere.' Cic. vii. 13. Fam. 'Tre viros vites censeo.' Sed de hoc plura in Lib. de Lat. vulgo fere negl. *Vor.*

Roxanes] Ea erat Oxyartis Bactriani filia. Arrian. vii. Vid. Curt. ix. *Bong.*

Quæ exacto mense octavo] Valde suspectus mihi hic l. 'Maturam' certe sic absolute poni pro, vicinam partui, laud reperio. Quare puto, pro *quæ*, cui scribend. Vitium videtur ortum ex ignorantia scripturæ veteris; olim namque *quæ* pro cui scribebant, quod deinde mutatum est in *quæ*. Schef.

§ 11 *Maternas modo sordes*] Vid. Plut. ext. Vitæ Alex. *Bong.*

Larissæ scortis] Ex Philinna Larissæ, quam Ptolemæus ap. Athenæum saltatricem fuisse refert. *Bern.*

Nascetur] 'Nascetur' pro, natus esset. Imperf. pro plusquam. Aur. Victor in Octav. 'Cunctis vulgo jactantibus, Utinam aut non nascetur, aut non moreretur.' Val. M. vii. 3. Ext. 6. 'Nullam partem defensionis odio obseratæ aures reciperent,' pro, recepissent. Vid. nostras ad eum l. Notas. *Vorst.*

Propter valetudinem majorem] Sic Cic. in malam partem ea voce usus est in De Offic. 'Æsculapius potest præscribere per somnum curationem valetudinis:' et in Epist. 'Scripsit ad me te moleste ferre, quod me propter valetudinem tuam non vidisses.' Alii tamen malunt hic legere *propter in valetudinem maj.* quam lect. stabilunt testimonio et exemplo eod. Cic. petito, quem scribere aiunt in Lælio, s. de Amicitia: 'Quod autem his nonis in collegio nostro non affuisses, in valetudinem respondeo causam, non mœstitiam fuisse:' quo

tamen ipso loco plures et meliores Mss. habere etiam *valetudinem* pro *inval.* et alii monuerunt, et ego hinc oculis vidi. *Mod.* H. e. morbum comitalem, quem et Herculeum et sacrum appellant. Festo est 'morbus major,' in voce *Prohibere*: quem l. indicio Freinsheimii nostri debeo. Plut. Alex. 16. et 130. 'mentis impotem' Aridæum fuisse tradit, non natura, sed pharmaco ab Olympiade propinato. Porro 'valetudinem' pro morbo dixit Autor etiam xiv. 5. 2. et xxi. 2. 1. Ita Cic. de Divin. ii. 59. 'Curatio valetudinis.' Quintil. ii. 16. 'Cibi attulerunt sæpe valetudinis causas.' Suet. Cæs. 49. 'Valetudine mentis liberius dicax.' Et 72. 'Subita valetudine correptus.' Vid. H. Steph. Thes. Gr. tom. i. col. 1044. b. c. *Bernæ.* Antiquiores typis expressi *in valetudinem*. Dicitur utrumque: estque *valetudo* quoque id. quod *in valetudo*: idque ap. ipsum Nostr. xiv. 5. 2. et xxi. 2. 1. Deinde 'major' dicunt pro, magna: quomodo de cetero quoque gradus comparativus sæpe pro positivo usurpatur. Festus item in *Prohibere* 'morbus major' dicit pro, morbus magnus: designatque eund. illum quem Noster, l. e. quem comitalem, Herculeum, et sacrum appellant. *Vor.*

§ 12 *Subjiciantur*] Pro, subjiciant se, submittant se. Nimirum 'subjici' est hic pro, subjicere se, ut paulo ante 'submitti' pro, submittere se. *Id.*

§ 14 *Si puer natus fuisset*] Pro, si puer nasceretur. Ut paulo ante imperf. pro plusquam perfecto, ita nunc rursus plusquam. pro imperfecto ponitur. Val. M. viii. 7. Ext. 4. 'Quo magis vacuo animo studiis literarum esset operatus,' pro, operaretur. *Vorst.* Ergo constitutio tutorum fuit non in præsens, sed eventum, si natus esset puer. Quomodo igitur in tutores incertos et futuros juramento se obligant? Suspicio scripsisse Nostrum *Pl. ii. Roxanis*

ex. partum. Tamen ut si puer natus fuisset. Vocem *Tamen* facile assumere potuit syllaba tum in fine vocis præcedentis: et vero pro ut est frequens in libris antiquis. *Schæf.*

Tutores] Id. factum XVII. 3. 10. et 21. Item XXXIV. 3. 6. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Pedites indignati*] Tac. I. 47. 'Postpositi, contumelia accenduntur.' Plut. in Nicia 5. 'Hic habetur a majoribus honos plebi maximus, quum non contemnitur.' *Bern.*

Aridæum, Alexandri fratrem, regem] Legend. Diod. init. lib. XVIII. et Curt. x. 7. Sen. Benef. IV. 31. 'Quid sibi voluit providentia, quæ Aridæum regno imposuit? Illi putas hoc datum? patri ejus datum est, et fratri.' *Bong.*

Tribu] Quæ est tandem ista *tribus*, ex qua hic satelles lectus? omnino legend. ut est in *tribus* meis Mss. melioribus, *turba*, quod inventum in uno Ms. etiam jure *Bong.* probat. *Mod.* *Turba*] Hoc inventum in uno Ms. jure *Bong.* in variantibus probat: atque ita etiam esse in *tribus* suis Mss. melioribus affirmat *Modius*; quo magis religio fuit Auctori suum non restituere. Hactenus edebatur *tribus*. *Bernecc.* Antiquiores typis expressi *tribus*: quod et *Bong.* retinuit. Ait autem unum eorum *Codd.* quos ipse complures vidit, habere *turba*; idque se probare. *Bernecc.* deinde plane in textum recepit. Sed minime id probat *Gronov.* quia, ut ab aliis, ita et a *Just.* res exteriorum vocabulis, quæ rebus Romanis dicata erant, propter τὸ ἑξωτερικόν sæpe vocitantur; cujus rei mox et alia exempla subiungit. Vid. IV. Obs. 10. *Vor.*

Nomine Philippi patris vocari jubent] Inde auctores, cum *Aridæum* designant, subinde 'Philippum' dicunt. Vid. Diod. XVIII. 16. et XIX. 4. Curt. x. 9. 18. *Sulpic. Severus* II. Hist. 8. 17. ntrumque nomen coniungit, et 'Arridæum Philippum' vocat. *Vor.*

§ 2 *Ad mitigandum eorum animos*]

Sic *Just.* cum aliis editis. Male mutarunt qui hanc syntaxin, de qua vid. *Sanctium* in *Minerva*, et *Voss.* in *Aristarcho*, ignorarunt. XXIII. 8. 'Ad persequendum belli reliquias.' *Græv.* Antiquiores edd. *ad mitigandum*, seque bene. Sic XXIII. 8. *Vor.*

Omissa legatione, militibus consenti- us] Non possum non legere *peditibus*; cum init. cap. dixerit 'Equites,' &c. 'Pedites indignati.' Et mox: 'Equites trepidi ab urbe discedunt, castrisque positis et ipsi pedites terrere cœperunt.' Nec quidquam attinet discrimen statui posse inter equites et pedites, a nobilitate aut alia quavis præstantia; nam utrique militant, et illos suo nomine appellat *Justianus*, equites, pedites. Quin paulo quoque inferius in hoc ipso cap. ita a *Nostro* scriptum fuit: 'Perdicca ultro ad pedites veniret.' *Faber.* Cave hic auscultes viro politissimo, qui pro *militibus* substituend. contendit *peditibus*. *Miles* sæpius accipitur pro *pedite*, et opponitur equiti. *Cæsar*: 'Tripartito milites equitesque in expeditionem misit.' Vid. *Gronov.* ad Liv. XXVIII. 1. et *Hermann.* *Rhabdum Schellum* ad *Hygin.* de *Castrametatione Rom.* p. 88. qui annotavit pulchre 'militem' poni pro *pedite*, quia in *pedite* præcipuum robur fuerit exercituum Romanorum, sicut contra posterioribus sæculis sub *Constantino* et illis Imperatoribus, cum omnis vis exercitus in equitatu, 'equites' milites appellatos fuisse. *Græv.*

§ 3 *Statim, &c.*] Saxo XI. p. 220. init. 'Statimque impetus crevit, ubi caput et consilium habere cœpit.'

§ 4 *Ad delendum equitatum*] Hoc vero propositum *peditibus* fuisse vix crediderim, neque ulla docet historia. Imo sequitur 'et ipsi pedites terrere cœperunt,' per vicem sc. et quasi pedites ante terrorem incusserint equitibus. In Mss. est *ad deligendum*, vel *atalicandum*. Unde conjicias *Just.*

scripsisse *f. ad territandum*. Nisi pates ipsum illud *deligandum* accipendum pro, ligandum, vincendum, captum sc. Ac fuit longe major copia peditum ibi, quam equitum. Vid. Curt. x. 7. 16. *Schef.*

§ 5 *Terrere*] Ita Mas. H. e. mutuum metum incutere. Bong. *terreri*, sed illud haud dubie rectius est. *Bern.* *Terrere*] Sic Tac. i. de militibus: 'Nisi paveant, terrere.' *Box.*

§ 7 *Attalus ad interficiendum*] Meleagro id tribuit Curt. x. 8. 1. *Bong.*

§ 10 *Egregium hostibus*] Eand. hanc movendi rationem ab hostium affectu et voto decenter usurpat Homer. II. 1. 265. et ex eo Virgil. II. *Æn.* 104. 'Hoc Ithacus velit, et magno mercentur Atridæ.' Videsis Ov. Ep. ix. 7. et Tac. G. 38. Add. Joseph. XIII. 24. *Bern.*

Parentaturoque sanguine suo manibus hostium] Vid. quæ ad XII. 15. 6. notavimus. *Verst.* Saxo XIV. p. 280. 5. 'Sanguine Ulvonis, ducis sui manibus parentandum putantes:' et p. 294. 11. 'Fratres mei paternis manibus nostro sanguine parentabunt.'

CAP. IV. § 5 *Castorum, exercitus, et rerum cura*] 'Rerum cura' est, præfectura militiæ, s. imperium in bello. 'Res' enim καὶ ἔργοις notat bellum, unde 'Dictator rei gerendæ.' Cura quoque vocabulum imperii est. Suet. Tib. 16. 'Sed nuntiata Illyrici defectione transiit ad curam novi belli.' Id. Vit. 2. 'Curam quoque imperii sustinuit, absente eo expeditione Britannica.' Hinc *curare* pro, imperare, præesse in bello ap. Sall. 'Marius ibi curabat.' *Gronov.* Existimo, neque necesse est proloqui, quæ me ratio impellat ut ita sentiam, scriptum a Just. fuisse, *castrensum rerum et exercitus cura*, &c. Quid enim hoc *Meleager curabat castra, exercitum, et res*? Dices per 'curam rerum' intelligi summam rerum administrationem et potestatem: posset, alibi, fateor; hic, non puto. Verum hoc

abierit. *Faber.* Mallet et hic vir doctus ille *castrensiarum rerum et exercitus cura*: invitis sane Musis. *Res* ap. Nostr. aliosque Nostro meliores non infrequenter est, bellum. Superius XII. 2. 'Non minorum rerum materiam in Italia, Africa, Siciliaque, quam ille in Asia et in Persis habiturus.' Sic *res gerere* Horat. 'Res gerere et victos ostendere civibus hostes.' Noster XIX. 2. 'Per hos res Carthaginiensium ea tempestate gerebantur:' h. e. bella: hinc mox Imperatores vocantur. Hoc igitur vult Justinus: Castorum, exercitus, et rerum h. e. bellorum, earumque rerum, quæ ad bellum gerendum desiderantur, curam Meleagro et Perdicae fuisse assignatam. *Græv.*

§ 6 *Corpus Alexandri*] Quod ad id tempus insepultum fuerat. *Ællan.* ext. lib. XII. Alexandriam autem deportatam a Ptolemæo id. auctor est, et Strab. XVII. et Diod. XVIII. 28. *Bong.*

§ 7 *Lustrationem castrorum*] Lustrabantur milites cane discissa et ab utraque parte projecta. Curt. x. 9. 18. et Liv. XL. 6. 1. *Bernec.* Facta sine dubio lustratio sic fuit, ut discissæ canis viscera ultimo in campo, in quem exercitus deductus fuit, ab utraque parte abjicerentur: inter id spatium armati omnes starent, hinc equites, illinc phalanx. Sic enim reges Macedonum lustrare milites solitos fuisse prodidit Curt. x. 9. 12. Nec multum discrepat Liv. XL. 6. et 13. Lustrationem Curt. generali vocabulo 'sacrum,' Liv. 'solemne' appellat. At ex Hesych. constare potest peculiari nomine dictam fuisse *καθάρσις*, quod fere mense Xanthico fieri solet. *Ver.*

§ 8 *Consentientibus universis*] Freinsh. non consentit, mavultque, *non sentientibus universis*, quod evincit etiam eub-junctum *occulte*. Vid. tamen Curt. x. 9. *Bernec.* Acute Freinsh. *non sentientibus universis*. Sed potest *f.*

illud *consentientibus univērsis* accipi de constitutione exercitus in illo campo, non evocatione singulari seditiosorum. Quamquam et consensisse in evocationem necamque seditiosorum Cartius doceat, ut nil mutari debeat. *Schēf.*

Transit] Ut in lustratione fieri solet. Nam ad exercitum hoc referendum, non ducem. *Bern.*

Dum transit] Exercitus armatus, puta. *Ver.*

Supplicio tradi] Elephantis obijci. Trecenti fore sic obtriti. *Cart. x. 9. 28. Bern.*

§ 9 *Inter principes provincias dividit*] Dissentit lib. 1. Machab. 1. 6. &c. ubi refertur Alexandrum ante mortem regna distribuisse inter suos nobiles, omnesque sibi diademata post mortem illius imposuisse. Quem locum historicæ veritati conciliaturus Rabanus commentator 'distribuisse' interpretatur, diripiendas reliquisse. Acumen hominis mihi vide. De hac provinciarum distributione, legatur *Appian. B. Syr. p. 120. f. et seq. Bern.*

Ut et removeret, &c.] S. verbis *Livii xxxv. 15. 5.* 'Ut procul ab se per honorem eos ablegaret.' *Id.*

Munus imperii, beneficii sui faceret] Ita *xxiv. 2. 4.* *Beneficium* proprie est, ad altiora promotio. *Tac. xv. 52. 5.* 'Dilecto imperatore, sui muneris reimp. facere.' *Suet. Tib. 12. 4.* 'Per quosdam beneficii sui centuriones.' *Add. eund. in Cæs. 23. 3. Liv. i. 36. 10. Ammian. xxv. 27. fin. Lipsii notam 78. ad Tac. H. iv. Gruteri Suspicion. i. 13. Idem.*

§ 10 *Primo*] *Gronov. ex Mss. Prima. Græv. Prima*] Ita editum ex *Mss. approbante Gronov. In aliis Edd. Primo. Fab.*

Arabique pars] *Ms. unum et Orosium iii. 23. expressi. Mss. enim ceteri Asia Libyæque pars. Bong.*

Sorte venit] *Lego s. evenit*, sicut etiam mox seq. n. 16. et *xiii. 5. 8.*

Bernæ. Paulo post 'Leonato Minor Phrygia evenit.' Et *xiii. 5. 8.* 'Cui Græcia sorte evenerat.' *Legend. igitur f. et hic est sorte evenit. Vorst. Vorst. mallet evenit, quia sic alibi Noster: placet. Schēf. Bernæc. Vorst. Scheff. nobis volunt persuadere, libris omnibus adversantibus, scribend. esse s. evenit, quia alibi sic Just. loquatur. Sed nihil inde efficias. Nam et aliter potuit loqui secutus præstantissimorum scriptorum auctoritatem, quibus venire eleganter dicuntur bona, quæ aut heredes cernimus, aut sorte accipimus. Cic. pro Cluent. 'Res mihi venit hereditate.' *Id. iii. Verr. 'Hereditas mihi venit a patre.' Mart. 'Hereditatis tibi trecenta venit.' Flor. ii. 20. 'Relictæ regiis hereditatibus opes, et tota insimul regna veniebant.' Græv.**

§ 11 *Cui ad tradendam provinciam*] In his verbis non est sensus idoneus. Habuit quidem in Africa et Ægypto potestatem Cleomenes, sed vectigalium, non imperii. Alexandriam autem non edificavit ipse, verum *Dinocrates.* Unde suspicor, deesse aliqua in his verbis. *Schēf.*

Cleomenes] 'Dinocrates' dicitur *Valerio M. i. 5. et Solin. 40.* Cleomenes autem Africæ et Ægypti vectigalibus fuerat præpositus. *Cart. iv. 8. 9. Bong.*

§ 12 *Laomedon*] *xv. 4. 3.* 'Laudice' pro, Laodice. *Vett. Latinos 'Laumento' pro, Laomedonte, dixisse, docuit nos J. Scaliger in Festum, quem vid. In Annal. Taciti xiv. 31. quæ 'Boodicea,' ead. statim 'Boadicea' dicitur, in Vita Ag. 'Voadica,' vitiose f. et ap. Petron. 'Laucoon' pro, Laocoon. Bong.*

Cilicium Philotas, Philo Illyrios accipiant] *Legend. Cilicium Philotas cum filio Illyrio accipiant.* Fuit enim Philotæ filius, cujus mentio est ad huj. lib. fin. *Glar.* Corrupta hæc sunt. *Lego ex mente Giareani Philotas cum filio Illyrio.* *Vid. Var. Lect. Bon-*

garsil. Ibid. pro *Atropatos* e Græcis lege *Acropatus*, ut visum aliis: pro *Scyno* Scaliger legebat *Cæno*. Fab.

§ 13 *Medis majori Acropatos, minori Alceta, Perdicæ frater, præponitur*] Mihi hæc prorsus suspecta: pro *Medis* ego legerem *Armenia*. Ducis huj. nomen non memini me legere. Cæterum h. l. regiones in occasum numerat; paullo post, quæ in ortu sunt. Quare pro *Medis* hic *Armenios* dixi legendum: in seqq. vero *Modes* pro *Armenis*, sub Phraserne. *Syni* ducis nulla mentio in hac historia, quantum memini. *Glaucen*. Legend. ex Arriani VII. *Atropates*: lib. VI. *Ἀτροπάτης*. Is Diodoro *Ἀρπάτης* mendose pro *Ἀρπώτης*. Diligenter hic l. comparandum est cum pr. lib. XVIII. Diodoti. Vidend. et Curt. x. 10. et Appian. *Συνοψ.* *Bongars*. Junt. *Atropatus*, quod propius accedit ad veram scripturam. Legend. enim *Atropates* ex Arrian. ut bene monuit Bong. *Græc.* Vulgo editur *Acropatos*. Sed quis Arrian. *Ἀτροπάτης*, et Diod. *Ἀρπάτης*, vel, ut Bong. emendand. putat, *Ἀρπώτης* vocat; et in quibusd. item Codd. *Mss.* uti Bong. testatur, est *Atropates*; itemque in typis expresso Juntarum, ut *Græc.* testatur, *Atropatus*; omnino *Atropatos* vel *Atropatus* legend. censeo. *Vor.*

Minori socer Perdicæ præponitur] Freinsh. in Notis ad Curt. x. 10. 1. existimat rō *minori* plane expungend. esse; quia *Atropatos* ille, de quo prædictum, ipse *Perdicæ* socer fuerit, ut ex Arriani lib. VII. constare possit. Verum, quia in antiquioribus typis expressis pro *socer* est *Alceta* frater, rō *minori* non expungend. sed rō *socer* potius transponend. totusque locus legendus sic videtur: *Medis majori Atropatos socer, minori Alceta frater Perdicæ præponitur*. *Vor.*

§ 14 *Scyno*] Auctore magno Scalligero Animadv. Euseb. ad An. 1698. scribend. *Cæno*. Fait autem iste *Cænus* Polemocratis fil. unus ex ducibus

Alexandri, Diod. XVII. 57. Arrian. v. Curt. ix. 3. Est purum nomen Macedonicum. Ita enim vocabatur et secundus a Carano, auctore stirpis regis Macedonum. Apparet vetustissimum mendum fuisse in Justino, quum in ejus descriptore Orosio III. 23. idem extet. Hæc ille. Videtur tamen aliud potius nomen reponendum, cum Cænus ille prior Alexandro diem obierit. Curt. ix. 3. 32. *Bernecc*. Junt. *Cyno*. Quod propius abest ab emendatione Scaligeri. Sed *Cyno* tuetur cl. Perizon. Animadv. Hist. 10. ubi ostendit scriptoribus posterioribus, æ saepe mutari in γ; sic pro, *Mæssia*, scribi 'Mysia'; pro, *Ræmetalces*, inveniri 'Rymetalces'; pro, *Pæticus*, quod est *Salpitiæ* gentis cognomen, 'Pyticus.' *Græc.*

Phrygia major] Omnino emendand. *Phrygia major Ant. Phil. filio assignatur, cum Lycia et Pamphylia: Carium, &c.* ex Diod. Appian. Curt. Tō cum mutantur in *Neuroo*, cum uni tot regiones assignari ægre ferrent. Inverso inde ordine legerunt *Lysiam et Pamphyliam Neuroo*. Et mihi quidem ita videtur. *Bong.*

§ 16 *Leonato, &c.*] Diod. *Λεωνάτης τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντου θύραν*.

Cappadocia, &c.] Nep. Vit. Eumensis 2. 'Hoc tempore Eumeni data est Cappadocia, sive potius dicta.'

Eumens] Vid. mox XIII. 6. 14. *Bern.*

§ 18 *Stipat, &c.*] Dexipp. ap. Syn-cell. p. 265. *Κόστωδρος δ' Ἀντιπάρου σὺν τῷ πατρὶ τὴν Ἀρβαίου καὶ Ἀλεξάνδρου διοικεῖ βασιλείαν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἑλλάδος κρηταί.*

§ 20 *Terras inter*] *Seras* edidit in Orosio Fabricius, quomodo habet e *Mss.* nostris unus: ceteri *Terras*, quod malo. Nam et urbs *Taxila*, cui imperabat *Taxiles*, s. *Taxilus*, ut eum Strabo vocat, inter *Hydaspem* et *Indum* sita est, Arrian. v. Strab. xv. et *Taxili* regnum suum relictum *Diodorus* XVII. 86. refert. *Bong.* Junt. quoque cum *Ms. Seres*: alii *Sed res: f.*

scripserit Just. *Sedes*. Ut superius 'Ad novas sedes quærendas:' et sic frequenter in aliis locis. *Græv*.

§ 21 *Pithon*] Mediam ei datam, Diod. XVIII. 39. et Curt. x. 10. 7. auctores sunt. *Bong*.

Parapammenos fines Caucasi montis Axiarthes accepit] Vid. num legend. *Paropamisadas fines Caucasi montis Oxyartes accepit, Daas et Arios Satagenos*. Sic enim lib. xli. hic Auctor hunc ducem nominat. *Scythæus* dux ignotus. Mox cum inquit *Arthous Pelægos*, utrumque nomen corruptum puto: ut autem emendandum, hercle nescio; destitutus exemplaribus illibenter gravo lectorem. *Glar*.

Parapammenos fines] Omnino legend. *Parapamisios, et fines Caucasi montis, Oxyartes accepit*. Ex Dextippo et Arrian. Statim post in Mss. legitur *Cedrosique*. Recte: nam et Græci non *Γεδρόσσους* tantum, sed et *Κεδρόσσους* vocant. Steph. *Κεδρόσσοι ἔθνος Περσικόν*, &c. *Voss*. Junt. *Paropamisadas et fines*. Unde *Voss*. *Paropamisios*. Gronov. probat quod in Ms. reperit *Bongarsius, et finem*, h. e. qui in ultimo Caucasi fine degebant. *Græv*. Optime *Voss*. *Paropamisios, et fines Caucasi montis*. Pro *Estarches* vidit *Bong*. legend. *Oxyartes* ex Diod. unde hæc petenda et conferenda. Mox *Aracossi*: al. *Arachosii*, ut Græci. Pro *Archos, Archon*; sed istos *Pelægos* ubi terrarum ponemus? In quibusd. Mss. est *Pellagas*. Opus est *(Edipo. Fab*.

Parapammenos fines Caucasi montis Estarches accepit] 'Parapammenos' sane et XII. 6. 9. legitur. Sed putat tamen *Voss*. legend. esse *Paropamisios*. Et in Junt. uti *Græv*. testatur, est *Paropamisadas*, quomodo Diod. Arrian. et Curt. eos vocant. Sed et ipsum montis nomen 'Parapamisus' in auctoribus istis apparet. Fuitque mons idem qui et Caucasus appellatur, ut ex lib. v. Arriani apparet. Et optime proinde congruit quod ap.

Nostr. sequitur, 'fines Caucasi montis;' vel addita copulativa, ut Junt. habet, et *fines Caucasi montis*. Pro *Estarches* *Voss*. legend. censet *Oxyartes*; credo quod a Diod. vocatur 'Oxyartes.' Et affine ei est quod in antiquioribus typis expr. est *Axiarches*. Vor.

Estarches] 'Οξυδρνης, Roxanis pater, habet Diod. XVIII. 3. *Bongars*. *Voss*. *Oxyarches*. Diodoro convenientius foret *Oxiarthes*. Schef.

§ 22 *Aracossi*] Deerrant hæc in impressis, quæ Mss. agnoscunt et Diod. Plutarchus in Eumene ext. habet 'Ιβυρλίq mendose, pro *Ιβυρλίq*. Sed, qui hic 'Statator,' Diod. XVIII. 3. et Arrian. vi. est *Σταδωv*. Quæ sequuntur, variant ab iis, quæ Diod. scribit. Sed de istis plura ad Curt. *Bongars*. Abr. Ortelius in Thes. Geogr. pro *Aracossi* hic legend. censet *Arachosii*, suffragante Diod. XVIII. 3. Polyænus Strateg. iv. in Antigono n. 15. 'Sigyrtium' habet pro Sibyrtio. *Bernecc*. Junt. *Arachosii*, uti legend. olim Ortelius statuit ex Diod. Quod firmatur et a Polyæno. *Græv*. Legend. sine dubio *Arachosii*, ut Cod. Ms. quem Franc. Fabricius in Notis in Oros. se vidiase testatur, et vetus ed. Junt. teste *Græv*. habent. Sane et Curt. 'Arachosios' appellat non semel. At Arrian. 'Αραχωvov. Vorst. Legend. *Arachosii*, firmante Junt. et Ms. Fabriciano, ut est ap. Diod. et Polyæn. Vid. *Græv*. et *Vorst*. qui et de ceteris consulendum suadet Freinshemium in Notis ad Curt. x. 10. 1. Schef.

Stasanori] Editur vulgo *Statanori*. Et mirum non mutasse *Bongarsium*, aut *Bernecc*. cum scirent non modo ceteros tam Latinos quam Græcos, qui hac de re scripsere, 'Stasanorem' vocare, sed et vet. quosdam typis expressos codd. sic habere, et cod. item Ms. optimæ notæ, quem habuit Franc. Fabricius. *Vorst*. Sane *Stasanor* præ se fert Junt. *Græv*.

§ 23 *Bactrianos Amyntas sortitur*] Adscribam, quomodo locum hunc legend. censent Freinsh. in Notis ad Curt. x. 10. 1. *Bactrianos Amyntas sortitur*; *Sogdianos Philippus*; *Stagnor Parthos*; *Hyrcanos Phratafernes*; *Armenios Tlepolemus*; *Persas Peucestes*; *Babylonios Archon Pellæus*; *Aracesilans Mesopotamiam*. Causæ vero huj. lect. ex ipsius ejus Notis cognoscantur. *Vor.*

Sogdianos Scytharus, &c.] Ms. Vosb. 1. *Sordianus sulceos stagnos parcos*. Alter *Sedianos sulceos stagnos parthos*. Leg. *Sogdianos Solius Stasanor*, *Parthos*, &c. Hanc lect. confirmat Diod. xviii. p. 648. *Ἰὼν Βακτριανῶν καὶ Σαρδιστῶν Πρωτόδοκι τῷ Σόλῳ*, &c. Et Phot. Biblioth. lxxxii. ex Dexippo, *Πρωτόδοκὸς Σόλῳ*. Ceterum paulo post Palmer. in Exercit. p. 139. ex Arrian. et Diod. legit *Phratafernes Armenios*, *Tlepolemus Carmanes*, *Persas Peucestes*, *Babylonios Archon Pellæus*. Gron.

Tlepolemus Persas] Junt. *Neoptolemus Persas*: cap. 6. huj. lib. 'Adjutores ei dantur cum exercitibus frater Perdiccæ Alcetas et Neoptolemus.' Græv. Antiquiores typis expr. inque his Juntinus, uti Græv. testatur, *Neoptolemus* vocant. Neque aliter in cod. aliquo Ms. est, quem Bong. vidit. *Vor.*

Archos] Diod. xviii. 3. *Ἀρχῶν*. Et pro *Aracesilans*, quod et Diod. et Vett. uno excepto omnes agnoscunt, Fabricius in Orosio legit *Arcelaus*. Bongars. Ms. *Archons*. Junt. *Arthous*: et pro *Aracesilans*, iid. *Arcelaus*, ut Fabricius ad Oros. Græv. Pro *Archos*, non dubito legend. esse *Archon*, ut est ap. Diod. Sed et pro *Pelæagos* legend. esse *Pellæus*, uti vult Freinsh. perquam verisimile id. reddidit in Notis ad prædictum locum Curtii. *Vor.*

§ 24 *Hæc divisio*] F. legend. *hæc divisio*. Gron.

Incrementorum materia] Miror vett. omnes pro *materia* habere *memoria*.

'Præfecturas' vocat Satrapias. *Σατραπείας* Persis, Latinis 'præfectus' dicitur. *Bong.*

CAP. V. § 1 *Athenienses et Ætoli*] Lamiacum bellum, de quo Diod. xvii. 87. et xviii. 8. et Strab. ix. Meminit et Plut. in Pyrrho cap. 1. et 10. et in Demosth. 38. et Pausanias Atticis. Ita appellatum, quod ad Lamiam, in quam se receperat Antipater, gestum sit. Justinus, aut memoria lapsus aut alios sequutus auctores, 'Heracleam' pro Lamia vocat. *Bong.*

§ 2 *Epistolas*] Quarum exemplum est in Diod. xviii. 8. *Bern.*

Præter cædis damnati] Ita Sall. Cat. 'præter' pro, nisi. *Fab.* Antiquiores typis expr. *damnatos*. Sed mutavit Bongarsius; credo, quod in Mss. aliter reperiret. Ita vero 'præter' non pro præpositione, sed pro adverbio habendum, et pro, præterquam, positum fuerit. *Vor.* 'Mss. habent *damnatis*, quæ lect. f. videri potest vera, hicque reponenda. Locus certe Sallustii, qui assertur a Freinsh. pro lect. vulgata, eam nihil juvat, quoniam et ipse in nonnullis corruptus. Optimæ edd. ita habent: 'Cæterum multitudini diem statuit, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere, præter rerum capitalium condemnatis.' Quia tamen in his verbis Sallustii τὸ 'condemnatis' regitur a verbo 'liceret,' non a 'præter,' quod, cum sit adverbium, casum regit nullum; ap. Nostr. vero verbum est 'restituiebantur;' itaque aut in respectu illius servanda lect. vulg. quoniam primum casum postulat, aut facta præpositione ex adverbio legend. non *damnatis*, sed *damnatos*, quod. et vett. impressi quidam habent. *Schef.* Nullum plane discrimen inter Sallustii et Justinii locutionem. Nam 'condemnatis' ibi neque pendet a 'præter,' ut hic 'damnati.' Si licet dicere: Nulli licet hoc facere præter condemnato: licet uti-

que et dicere: 'Omnes restituuntur præter damnati.' Ead. est ratio. Nimirum 'præter' ponitur nonnunquam pro, præterquam, ut cap. seq. 'Ut nihil hostis victor suarum rerum præter incendiî spectaculo frueretur.' *Grav.*

Cædis damnati] Et *Ιερόσυλοι*. Diod. *Bong.*

§ 8 *Heracleæ urbis*] Cum multæ sint Heracleæ, ne uno quidem verbo huj. urbis locum indicat. Ego quidem credo eum loqui de ea Heracleæ, quæ ad Cētæ montis radices est, non ita longe a Thermopyliis, quam oppido eleganter describit Liv. vi. dec. iv. Et, nisi fallor, eam Ptolemæus Phthiotidis Heracleam facit. Eand. M. Attilius Glabrio e manibus Ætolorum ceperat olim, post 136. annos, aut circiter. *Glav.*

Heracleæ] Imo Lamix, quæ Thesaliæ urbs est. *Bern.*

§ 9 *Harpago*] *Mss. Harpago*. Librarios in errorem induxit Astyagis Harpagus, de quo i. 4. 6. De hoc leg. sup. notatos: et emenda Eusebii Chronicum, in quo legitur 'Harpalus fugit in Asiam;' scribe *ex Asia*. De Demosthenis exilio vidend. Plut. in Vit. 36. et Paus. in Corinth. *Bong.*

Quod civitatem] Legend. *quo*, h. e. ut. Causam enim largitionis Auctor exponit. *Freinsb.* Vix dubitand. quin eum Freinsb. legend. sit *quo*: ut notetur finis propter quem aurum receperit ab Harpalo. *Vorst.* Mallet Freinsb. legere *quo*. Sed f. nil mutand. Terent. in Phorm. v. 8. 'Vin' primum hodie facere, quod ego gaudeam, Nausistrata, Et quod tuo viro oculi doleant?' Hic *facere*, quod est, facere id, ob quod: quomodo et ap. Nestr. 'auri, quod' est, auri ejus, ob quod. Add. Scioppii et Mariangni Auct. ad Sanct. p. m. 45. *Schef.*

§ 12 *Telo*] 'Tolum' pro lapide h. l. usurpat Auctor more Jctorum. Vid. L. 23. § 2. D. de Verb. Signif. et Institut. iv. tit. 18. § 2. Suid. *Λεωστέ-*

νης στρατηγός τῶν Ἀθηναίων. Οὗτος δὲ τῷ πρὸς Μακεδόνας πολέμῳ προθυμία χρησάμενος τοῦ καιροῦ προθυμότηρ, καὶ τῇ παρασκευῇ εὐπραγία (Ms. Leid. εὐπραγία) κατὰ τῶν πολέμων ἐπέβη, τῇ τε ἐμβολῇ ἀφαιρῇ ποιεῖται, καὶ ἄλλῃ πλεονεξίᾳ κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀφυλάκτως δεῖ τῆς παρατάξεως πύπτει. Diod. xviii. 13. 'Ὁ μὲν Λεωστένης παραβέβηκε τοῖς Ἰλλοῖς, καὶ πλεονεξίᾳ εἰς τὴν κεφαλὴν ἔβη, παραχρῆμα ἔπεσε, καὶ λειποψυχήσας εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπεκομίσθη. Τῇ τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ τελευτήσας αὐτοῦ καὶ ταφέντος ἡρωικῶς, διὰ τὴν δὲ τῷ πολέμῳ δόξαν, ὁ μὲν δῆμος τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπιτάφιον ἔπαινον εἰπεὶν προσέταξεν Ἰγέρειδῃ τῷ πρωτεύοντι τῶν ῥητόρων τῇ τοῦ λόγου δεινότητι καὶ τῇ κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀλλοτριότητι.

§ 14 *Equentri prælio*] Ducibus Antiphilo et Menone Thessalo. Plut. in Phocion. 23. Diod. xviii. 15. *Bong.*

CAP. VI. § 1 *Ariarathi*] Regnabat is in Cappadocia: Diod. xviii. 16. Plut. in Eumene 7. Erat enim Cappadocia Enmeni dicta, non data. Probus. Quæ hic de Cappadocibus narrantur, ea Diod. xviii. 22. de Isauriis refert: a quo et eorum, quæ sequuntur, plenior narratio petenda est. *Bongars.* Angl. una voce auctias, bello *innexio Ariarathi*. *Schef.* Just. confundit hic bellum Cappadocium cum Isaurico. Hoc enim Isauricum fuit, ut constat ex Diod. xviii. 22. *Innexio* Justino quoque legitur. *Grav.*

§ 2 *Quippe hostes, &c.*] Non abeimi-
lia desperatæ rabiei huj. et inhumanæ
necessitatis exempla referunt Xen.
iv. Exp. Cyri, de Taochoris: Polyb.
xvi. 16. de Abydenis: Liv. xli. 11.
4. de Istris: Plut. Bruto 46. de
Xanthiis in Lycia: Appian. in Ily-
ric. de Metullis: Liv. xxi. 14. de
Saguntinis: et xxviii. 26. de Asta-
pensibus: Flor. ii. 15. 28. de Car-
thaginienensibus: et ii. 18. 26. de Nu-
mantinis. Judæos quoque templum

Hierosol. et flagrantem urbem laetis vultibus adpexisse, quod ita nihil essent hostibus relicturi, scribit Joseph. vi. B. Jud. 88. *Bern.*

[*Copia*] H. e. annonae s. commentu. Tac. xv. 16. 'Parthi inopes copia-ram.' Et G. 80. 'Catti militem supra arma ferramentis quoque et copiis onerant.' Cms. ii. B. G. 10. 'Domesticis copiis rei frumentariae uti.' *Bern.*

[§ 3 *Eodem congestis etiam servitiis et semet ipsos praecipitant*] Elegantius et rotundius Junt., *seco. semet ipsi praec.* Sic malunt Vett. loqui, quam, quod vulgo nunc placet, *semet ipsos.* Bene quoque Junt. xvi. 4. 'Proinde consulat sibi ipsi.' Ubi vulgati libri *sibi ipsa.* Grav.

[*Eodem congestis etiam servitiis*] Hoc non intelligo. Quid enim hic *congerere servitia*? num servos et mancipia eo modo, ut allam suppellectilem, gestare, ac in ignem conjicere potuerunt? At quomodo fieri hoc potuit? In quibusd. impressis pro *servitiis* legitur *opibus.* Num scribend. *Eod. cong. etiam opibus, servitia et semet ipsos praecipitant*? Nam 'copiae,' de quibus praecedat, annonam significant. *Schef.*

[*Spectaculo frueretur*] Plerique Mss. mei, ut etiam in uno exstare profiteatur Bong. *spectaculum*, ut ix. 7. 12. de Olympiade dixit, si Mss. credimus, 'Ultionem potitus.' et xii. 7. 10. 'Regnum Indorum potitus.' Vid. notas Bongarsii ad i. 2. 10. *Mod.* Modius plerosque Mss. suos dicit habere *spectaculum*: ut etiam in uno profitetur exstare Bong. et congruit praecedenti 'nihil.' *Bernec.* Quia codd. quidam Mss. ut Bong. et Modius testantur, habent *spectaculum*; et alia quarti casus vox antecedit; puto *spectaculum* et legend. esse. Neque vero ista verbi *frui* cum casu quarto constructio sine exemplo est. Plaut. Asin. 'Fruitur hanc alternas noctes.' Et verbum similis construc-

tionis 'vesci' ipse Noster xlii. 4. 11. cum casu quarto construit. Sed et propter rō 'praeter,' nisi pro adverbio habendum hoc ait, sic ut dixi legi possit. *Vor.*

[§ 4 *Auctoritatem regiam*] Vid. notam ad i. 10. 14. *Bern.*

[§ 10 *Alienatis rebus*] I. e. mutato priori rerum statu, inquit. Verum ego vellem exemplum similis locutionis videre ap. alium aliquem probatum scriptorem. Suspicio scripsisse potius Just. *alienatis reliquis*; descriptionem autem praebuisse occasionem compendium, quo vocabulum *reliquis* fuit notatum. *Schef.* *Alienatis rebus* est, remotis omnibus aliis curis et negotiis, pro quo Terent. dixit *relictis rebus*, Andr. 'Horus operam rebus relictis dari jussit.' Sic Just. xviii. 3. 'Cum velut occisos alienasset,' h. e. removisset e medio. *Grav.*

[§ 14 *Paphlagonia, et Caria, et Lycia, et Phrygia*] Ex his nominibus duo in accusandi casu legenda sunt, reliqua tria nominandi casu, expuncta conjunctione et ante 'Caria.' Ut totus contextus ita legatur: *Eumeni praetor provincias, quas acceperat, Paphlagoniam ac Cappadociam, Caria, Lycia, et Phrygia adjiciantur.* Nam superius ipse Just. dixit, 'Cappadocia cum Paphlagonia Eumeni datur.' Pro Phrygia tamen Pamphylia malim. *Glar.*

[§ 15 *Frater, &c.*] 'Ἀλεξάνδρου τοῦ πατρὸς Ἀλεξάνδρου.

[§ 17 *Discurrentibus ducibus*] Etiam hoc suspectum mihi est, mallemque *distrahentibus.* Ita Tac. iv. 40. 'Si matrimonium Liviae, velut in partes, domum Caesarum distraxisset.' et i. 4. 'Qui rempublicam interim praemant, quandoque distrabant.' *Schef.*

[§ 19 *Aegyptios insigni*] Τοῖς μὲν ἑγχαρίους φιλανθρώπους προσεφέρετο, &c. συνέτρεχε δὲ καὶ φίλων πλῆθος πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν ἐλευθεσίαν. Diod. xviii. 14. ap. quem leg. qua ratione Cyrenem acquisierit Ptolemaeus. *Bong.*

§ 20 *Non tam timeret, &c.*] Liv. II. 12. 8. 'Metuendus magis quam metuens.' *Bern.*

CAP. VII. § 1 *Cyrene autem condita*] Vid. Herod. IV. 150. Paus. Laconicis et Phocicis, Strab. I. et XVII. Excerpta ex Heraclide *περὶ Πολιτειῶν*, Ammian. XXII. 40. Callimachi Hymnos, Eusebium, Solin. 30. Sall. Jug. 19. 4. et Pindar. IV. Pyth. *Bongars.* Add. Steph. de Urb. Eustath. in Dionys. p. 32. b. et maxime Diod. IV. 83. *Bernec.* Dionys. Perieg. 214. Κυρήνη τ' ἐπίππος, Ἀμικλαίων γένος ἀνδρῶν. Eustath. Ἀποικία δὲ ἔστιν ἡ Κυρήνη νησιωτῶν Θηβαίων (leg. Θηρ.) τῶν ἐκ Λακεδαιμόνων ἀνάκαθεν μετακρησάντων ὁ Θήρας γὰρ ἐκεῖνος ὁ στείλας (leg. ἡ Θήρα γὰρ ἐκεῖνη ἡ στείλασα) εἰς αὐτὴν ἀποικίαν Ἀδίων (leg. Λακωνική) ἔκτισεν ἦν, ὡς καὶ Πίνδαρος. Respicit ad Pythia v. 99. Τὸ δ' ἐμὸν γάρβον ἀπὸ Πάρου-Τας ἐσθράστον κλέος Ὅθεν γεγενναμένοι ἴκοντο Θήραδε φῶ-Τες Αἰγέβαι. Strab. X. p. 484. Θήρα ἡ τῶν Κυρηναίων μητρόπολις, ἔποικος Λακεδαιμονίων: et XVII. p. 837. Ἔστι δὲ [ἡ Κυρήνη] Θηραίων κτῆμα, Λακωνικῆς νήσου.

Aristæo] Hic a Callimacho Hymno in Apollinem 'Aristoteles' dicitur, et ab Heraclide, et in Mss. Ensebii libris. *Bongars.* Etiam a Schol. Apollonii ad IV. 1750. *Bernec.* Legend. *Aristotele*, monentibus Bong. Bochart. Græv. et aliis. *Schef.*

Battos] Mss. *Bactos*, ut XIII. 6. 1. 'Ariaractes,' et XV. 4. 13. 'Sandrococtus.' Duplex *t* in *et* frequens in vernacula Italicorum lingua mutatio. *Bongars.* Non est tamen credibile, Italismum in hoc quidem nomine committi. Nam et Græcis auctoribus Cyrenarum iste conditor *Βάρτος* dicitur. Ovid. in *Ibin Blæsum* interpretatur, disticho 270. 'Conditor ut tarde Blæsus cognomine Cyrrhæ.' Sic enim Paulus Leopard. Emend. III. 11. versum correxit, pro quo vulgares edd. *Cognitor ut tarde læsus cognomine Myrrhæ.* *Bernec.* Non vi-

deo cur Græcam terminationem retineat, cum paullo post recte 'Battus' scribatur. Vera est lect. *Juntinæ*, in qua habetur *cui nomen Balto fuit.* Vid. quæ notavi ad XXIX. 1. *Græv.*

§ 2 *Cirrus*] Herod. IV. 150. transpositis litteris Γῖρος. Facit autem non regis, sed Polymnesti, filium Battum IV. 155. *Bongars.* Ut et Pindar. IV. Pyth. *Bernec.* Legend. puto *Cirrus*, propterea quod Herod. IV. Γῖρον appellat. *Vor.*

Theramenis] Nomen huj. insulæ ceteris omnibus est 'Thera,' Spartanorum colonia: quo omnium auctorum consensu moveor, ut pro *Theramenis* legam *Theræ*: unde negligentes librarii primum fecerunt *Theræ*, inde *Therame*, tandem *Theramenis.* *Bongars.* Et Ortelius *Theas. Geogr.* in *Thera.* Meminit Auctor iterum XXX. 4. 1. *Bernec.* Vidit Bong. et Ortel. legend. *Theræ insula.* Quod ipsum extat in Junt. ut nullus in posterum scrupulus sit ulli relictus. Pro *Cirrus* vero legend. esse *Girrus*, qui tamen non ejus pater, sed cognatus fuit, et, pro *Aristæo*, *Aristotele*, ostenderunt viri doctiss. Bong. in notis ad h. l. Bochart. in *Geogr. Sacra*, et Jonsius de *Scriptoribus Historiæ Philosoph. Græv.* *Theræ insula*, lectio ab omnibus probata et recepta. Mox *Cirrus* pro *Girrus* positum. De in *Speo* pro *Hypseo* Vossius, et ita edit. quædam vett. Sed vid. omnino Schol. Callimachi. *Faber.* Pro *Theræ* editur vulgo *Theramenis.* Verum, quia *Theramenis*, ut nomen insulæ (nam ut viri nomen satis notum est) per se ineptum est; *Theræ* vero, ut *Bongarsius* fatetur, vett. quidam typis expr. interque hos teste Græv. *Juntinus* habet, et ceteri item omnes 'Theran,' eam insulam vocant; cum Bong. atque Gron. ita et legend. censeo. *Vorst.* *Theræ* edidit *Vorst.* volentibus Ortel. Bong. Græv. et aliis. *Schef.*

Cyrenen] Glossa est: nomen enim

urbis non ab oraculo, sed a monte Cyra, aut fabula illa, originem habuit. Hæc Sebis. *Bernoc.* Istud *Cyrenen* glossa est, ut acute vidit Sebisius; non enim ab oraculo nomen urbi impositum est; sed a monte Cyra, aut a fabula Cyrenes puellæ. Jussus itaque est Battus urbem condere in Africa; hoc tantum; de nomine, nihil respondet oraculum. *Fab.*

§ 3 *Propter similitudinem Theramenis insule*] Nihil dicam de varia huj. a. fabulæ s. historis traditione, ut videre est ap. Herod. iv. et Strab. ult. Certe hunc l. corruptum puto, nec, quo pacto emendetur, facile dixerim. Boccatus Florentinus lib. v. *Geneal. Deorum* cap. 18. legit *propter solitudinem Coramnis insule*, non mions in obscuro manente sensu. 'Theramenis insule' rursus ap. hunc Auctorem mentio est lib. xxx. ubi de terræ motu in mari facto. At eo in loco ex Strab. et Plin. *Thera* legend. non *Theramene*. Nos lectorem duntaxat admonitum volumus, si vel ap. Græcos vel Latinos aliquid invenerit, quod hunc l. juvare queat, diligenter consideret. *Glar.*

§ 4 *Volat contumaces*] Similia Liv. ii. 36. *Bern.*

Quorum, &c.] Saxo xvi. p. 376. 27. 'Quarum [navium] insignis paucitas,' &c.

§ 5 *Cyram*] Non ignoro nonnullos casus accusandi huj. inflexionis sic formari, ut ostendi ad Suet. Sed hic sequor jure Juntinam, quæ *Cyram* scribit, ut et statim *fontium ubertatem*. Græv.

Fontium ubertatem] Angl. similiter. Observat tamen Notator in Ms. uno legi *uberem copiam*. An scribend. *fontium uberem copiam*? Schef.

§ 7 *Ab Apolline raptam*] Vid. Callimach. et ejus Schol. *Bong.*

Quatuor pueros peperisse, Nomium, Aristæum, Anthocum, Argæum] Aliter Pindar. ix. Pyth. et Diod. iv. 83. Qui Cyrenes filium unum referunt *Delph. et Var. Clas.*

Aristæum: Nomium vero et Agrium (ita enim legend. non *Argæum*, ut hic) Aristæi cognomina faciunt, ideo sic dicti, quod venationi et pascendo pecori esset addictus. Nam *drypæds* est venator, et *répus* a *répous*, pascere, dicitur. *Bern.*

Aristæum] Cujus Sallustium mentionem fecisse indicat Servius in Virgil. i. G. Quare ap. Probum Catholicis Sallustii fragmentum ita leg. arbitror: *Apollinis F.* (i. e. *filii*; vulgo *filia*) et *Cyrenæ*; ut Aristæum intelligat. *Bong.*

§ 8 *A patre Speo*] E Diod. iv. et Apollonii Schol. patebit legend. esse *Hypæo*, non *Speo*. Apum quoque et mellis usum invenisse, testatur Id. Scholiastes. Videsis etiam Heracledem Ponticum in *Ceorum Republicis*. Voss. Junt. *Hypæo*. Et sic legend. esse ex Diod. et Apollonii Scholiaste pridem observavit Isaac. Voss. Græv. Mirum quod Bong. maluit *Speo*, cum sciret antiquiores typis expr. Junt. Bech. aliosque habere *Hypæo*, ut a Diod. et Scholiaste Apollonii is vocatur. Si maxime in codd. Mss. repererit *Speu*, non video tamen cur istos codd. hic debuerit sequi. Si quidem vet. illi typis expr. qui aliter habent, codd. Mss. utique referunt. Notum quoque, quam codd. Mss. in manifestis mendis non rare congruant. Quæ etiam causa fuit, quod non paucis locis ipse Bong. non codicum Mss. sed typis expressorum auctoritatem secutus est. *Vor.*

§ 9 *Recepisse*] Ita Mss. referente in Var. Lect. et probante Bong. Sed editi *cepisse*. *Bern.*

§ 10 *Aristæum in Arcadia*] Virgil. G. iv. 288. 'Arcadici memoranda inventa magistri.' Hic ob tot merita generi humano præstita in numerum Deorum receptus est: quem proinde Virgil. inter ceteros invocat, G. i. 14. Ceterum auctorem colligendi mellis alium, Gargorem Caretum regem, ipse Just. xlv. 4. 2. refert.

Justin.

3 H

De inventis Aristæli Paus. x. 4. 59. m. Add. Plin. xiv. 4. 10. Bern.

Lactis ad coagula] Acidal. ad Vell. 11. 130. 8. rescribit *lactis adeo coagula*: quod verius, dubitare nemo potest, qui et sensum et litteras intentius aspicit. Bern. Ms. *ac coaguli*, male; eum enim docuisse lactis usum non dicit Justinus, quippe esset falsum et contra omnem antiquitatem: sed ostendisse hominibus, qua arte coagulum ex lacte confici conformarique posset. Addere et hoc visum est ad superiora. Non docuit usum lactis, non docuit usum mellis; nam Jupiter, pater ille hominumque Deumque, melle nutritus est ac lacte; sic enim Theologi, l. e. Poëtæ Græcorum, canunt; ergo aliud docuit Aristæus, sc. coagulum fieri ex mixtura, s. ut Græci vocant, *cramate mellis et lactis*. Hunc l. a nemine hactenus intellectum arbitror. Faber. Eminent, et *lactis adeo coagula*. Sed particulæ *adeo* hic locus vix conveniens videtur, s. per, etiam, s. alio modo explices. In Mss. est *ac coaguli*, in editis quibusd. *et coaguli*, quare arbitror Just. scripsisse *ut lactis et coaguli*. Subaudiend. autem, usum tradidisse. Schef. Olei quoque usum reperisse Aristæum auctor est Aristot. ap. Schol. Theocriti ad Idyll. v. 53. ubi narrat nymphas nutrisse Aristæum, et docuisse olei et mellis colligendi usum, Aristotele teste. Ceterum pro *lactis ad coagula* scribitur in Junt. *lactis coagulandi*, quod longius recedit a vestigiis ceterorum libr. quos sequuntur merito editores. *Lactis usus ad coagula* est, ratio lactis coagulandi, et ex coagulo caseos premendi. Nam butyrum veteribus Græcis et Romanis fuit ignotum, ut constat ex scriptoribus Rei Rusticæ, qui illius conficiendi nullam faciunt mentionem, et vetustissimis Græcorum scriptoribus, qui Scythas lac hac ratione coagulare tradunt, et, quod ejus nomen ignorabant, butyrum vo-

cant *θλασε γάλακτος*, oleum lactis, de quo alibi plura. Græv.

Solstitialisque ortus sideris, &c.] Atqui nusquam mihi lectum est, solstitia invenisse Aristæum. Quod si esset, ne sic quidem ita recte exprimeretur. Solstitia enim invenisse ac primum observasse diceretur. Aristæum reperio primum observasse ortus sirii s. caniculæ, et Ceos docuisse, ad ejus ortum attendentes, ei sacrificare. De hoc inter omnes convenit. Ut id. narretur a Justino, puto in eo corrigend. *et solstitialis ortus sideris*. Per *solstitiale sidus* potem intelligi sirium, quia non longe post solstitium oritur: et 'solstitium' Vett. non pro puncto ipso quo committitur, interdum acceperunt: sed et totum mensem ei tempori dederunt. Poterat etiam legi *solstitiales ortus sirii*. Salm.

Sideris] H. e. solis, *εσπερος*: quo significatu Plin. Paneg. 29. 'Quod terra gennit, quod sidus aluit, quod annus tulit.' Et 80. 'Velocissimi sideris more, omnia invisere,' &c. Add. Lips. 11. Physiol. Stoic. Diss. 12. Bern. Salmas. olim Grotio dixit existimare se scriptum a Just. fuisse *solstitialisque ortus sideris*, et per *sidus solstitiale* intelligi Sirium, qui non longe post solstitium oritur; itaque et posse legi etiam *Sirii pro sideris*. Fab.

§ 11 *Quibus auditis, Battus, virginis nomine ex responsis agnito, urbem Cyrenen condidit*] Hunc vero l. esse corruptum nemo usque adhuc suspicatus fuit, et sic est tamen. Primum, illud falsum, Battum puellæ nomen ex responsis cognovisse; idque satis ostendant hæc verba, 'Quibus auditis.' Ergo hæc vetus fama in ore Afrorum erat. Dein apertissime dixit Just. 'Cum venissent in Africam,' &c. 'opinionem veteris fabulæ accipiunt;' (quænam illa fabula erat?) 'Cyrenen eximæ pulchritudinis virginem,' &c. Itaque error h. in l. sit necesse est;

at non ille quidem Justinus, sed eorum qui, cum sensum Scriptoris minus intelligerent, et mancā ac mutilam esse sententiam existimarent, hanc vocem, *agnito*, necessariam esse putarunt, illamque bellissime addiderunt; quæ tamen hinc prorsus deturbanda est, et locus sic legendus, sic explicandus: *Baltus virginis nomine ex responsis urbem Cyrenen condidit*. Condidit urbem ex responsis, i. e. ut oraculum jusserat, urbem extraxit; neque hoc melius et magis Latine possis dicere, *ex responsis*, ut 'ex senatus consulto,' 'ex sententia senum,' et alia id genus ap. bonos scriptores. Urbem autem illam condidit, sed quo, aut cujus nomine? Virginis nomine. Illud itaque *agnito* funditus delend. est. Faber. Faber delet vocem *agnito*. Suspicio in illo esse mendum, et pro eo scribend. aliud quid, quod nunc non occurrit. *Schef.*

Baltus] Cujus posteri per 200. annos ibi regnum tenuerunt, quod semper a patre descendit ad filium, sic tamen ut Batti et Arcesilai alternis dicerentur. Vid. Vales. ad Excerpta Peiresc. Diodori p. 40. *Gron.*

CAP. VIII. § 2 *Odium arrogantia*] Cic. Divin. in Cæcil. 13. 'Omnis arrogantia odiosa est;' in tantum quidem, ut ea unica 'contubernalis' sit 'solitudinis,' (*ἡ ἀσέβεια ἐπημὴς ἐβουνοσ,*) ut cum Platone censet Imp. Manuel Præcepto educat. reg. 52. Pulchre Latinus Pacatus Pauég. 20. m. Ap. Thucyd. 1. 22. 13. nostro simillimum est exemplum Pausaniam, cujus arrogantia socii Spartanorum offensae, plerique ad Athenienses transierunt. De Prisco item Enagrius vi. Eccles. Hist. 4. *Bern.* In Mss. legitur *odium et arrogantia*, unde adducor ut lect. veram ap. Just. putem esse *odium ex arrogantia*. *Schef.*

Gregatim profugiebant] Leg. certatim, non gregatim. Sic xi. 6. 14.

'Cert. ad Seleucum deficiunt.' xxii. 8. 'Cert. ei se tradunt.' Sic optimi quique loquuntur. *Fab.*

§ 3 *Prodere partium exercitum voluit*] Nob. Peyrared. legebat *partem exercitus*, idque a seqq. confirmari aiebat. Judicet lector. *Voss.*

§ 5 *Polyperchonta*] Imo *Crateron*. Vid. mox notam ad n. 7. *Bern.*

Mansionibus] G. Major in ed. Colon. *transitionibus* mallet: non bene. 'Mansiones' Plinio xii. 14. Suet. Tit. 10. 2. Lamprid. in Alex. Sev. 48. &c. sunt habitationes, ad quas viatores interventu noctis se recipiant. *Ἰσθμὸς τῆς ὁδοπορίας* appellat Herodian. in fine lib. ii. *Aufspann, Nachtlager*. Hinc 'mansionarius' ap. Hincmarum, qui Græcobarbare *ὑπονομεύων*, quasi τὰς νομὰς, h. e. *mansiones dirigens*, nobis *ein Förster, metator*. Sunt qui has ætate posteriori *mutationes* (*ἀλλαγὰς*) dietas putent. Sed differunt, quod isthic quiescit et pernoctatur: hic equi aut jumenta mutantur, ut ostendit V. C. Casp. Barthius Advers. xlv. 5. pr. Ead. est hæc phrasia Auctoris cum istis Liv. xxviii. 19. 5. 'Quintis castris ad Illiturgim pervenit.' Curt. iv. 9. 24. 'Undecimis castris pervenit ad Euphratem.' Lucan. v. 374. 'Decimis castris.' *Id.*

§ 6 *Sed res Eumenen non latuit*] Nescio an præferri debeat, quod in Ms. reperitur, *Eument*. Vid. Voss. de Constr. 25. *Schef.* Sane, si ceteri libri consentirent, aut hic ceteris esset vetustior, *Eumeni* præferend. esset *Eumenem*. Sicut enim Latine dicitur: Hæc res patet mihi, sic et: Hæc res latet mihi. Et sic Tullius et optimi quique sunt locuti. Cum vero legitur 'hæc res latet me,' est Græcismus: τοῦτο λατάνει με. *Gron.*

Securis in itinere, et pervigilio noctis fatigatis occursum est] Hic quoque maculam eluendam habeo. Leg. *occuris tis, et itinere et pervigilio noctis*.

fatigatis, occursum est. Faber. Ratio orationis postulat quid tale. Mallem iis securis in itinere. Schef.

Et pervigilio noctis] Est ex impressis, qui habent et *pervigilia*. Unde cogitand. num legend. fuerit et *per vigilia*. Nam Vett. 'vigilium' dixerunt. Unde 'pervigilium,' quod occurrit saepe. *Id.*

§ 7 *In eo praelio Polyperchon occiditur]* H. l. Polyperchon occiditur; seq. vero libro Macedoniam redire scribitur. Nisi igitur sit Hysteron proteron, quo pacto locus excusari queat, nescio. Ad fin. autem huj. lib. Eumenes hostis declaratur cum tribus hisce, Phytone, Illyrie, et Alceta fratre Perdicæ, idem postquam Perdicca ab exercitu cæsus est; Argyraspides enim occiderant eum, ut Eumenes seq. lib. ipsis exprobrat. Distinguend. igitur est post 'exercitum,' et totus locus ita legendus est: *Ad postremum tamen, Perdicca occiso ab exercitu, hostis cum Phytone, Illyrio, ac Alceta fratre Perdicæ appellatur (sc. Eumenes), bellumque adversus eos Antigono decernitur.* Glar.

Polyperchon] Crateros legend. esse, præterquam ex Diod. xviii. 80. Plut. in Eumene c. 9. et Probo in Eumene, etiam ex xiv. 5. l. constat: 'Ut Polyperchonta a Græcia redire in Macedoniam cognovit:' non igitur hoc prælio ceciderat, quamvis eand. illam lect. sequutus sit Oros. iii. 23. *Bongars.* 'Craterum' etiam huj. libri

Prologus habet: quo minus est de hac emendatione dubitand. *Barnes.* Ipsum Trogum non de *Polyperchonte*, sed de *Cratere* tunc occiso scripisse ex veteri Prologo huj. lib. scire licet. Habet enim sic, 'Bellum quo Eumenes Neptolemum et Craterum occidit.' Vix tamen adducor ut credam in ipso Just. mendum esse, et pro *Polyperchon* legend. esse *Craterus*. Video enim *Polyperchontis* nomen et antecedere, atque ita in cap. hoc his apparere; et Orosium quoque, qui, ut notum, Justinum exscripsit, non aliter habere. Fuerit igitur lapsus memoria, et quidem crassior. Proxime enim seq. libri c. 5. de *Polyperchonte* tanquam adhuc vivo scribit; eum videl. a Græcia rediisse in Macedoniam. *Ver.*

§ 10 *Perdicca occiso]* De huj. morte dissidentes opiniones Diodori xviii. 36. et Probi in Eumene, vid. ap. ipsos Auctores. Vid. et Paus. Atticis, et Oros. iii. 23. *Bong.*

Phytone et Illyrio] Horum non meminit Diod. Plut. vero et Appian. in Syriaca Hist. Eumenem solum commemorat. 'Phiton' is est, qui xiii. 4. 21. 'Pithon,' Diod. xix. 95. *Plutar.* *Bong.*

Pithone] Ita scribend. non *Phitone*, aut *Phytone*, ut vulgo editur. Legitur ita et xiii. 4. 21. nec non et ap. Cart. x. 10. 7. Et Diodoro itam xix. 95. est *Πίθων*. *Ver.*

LIBER XIV.

CAP. I. § 1 *Eumenes]* Legenda ejus vita ap. Plut. et Probum. Historiæ autem series petenda est e Diod. *Bong.*

Utro ea militibus suis, &c.] Ita Gal-

ba quasdam defecisse legiones ultro suis asseverat, 'ne dissimulata seditio in majus crederetur.' Tac. i. H. 18. qui et iii. H. 54. Vitellium arguit, quod fractis ap. Cremonam rebus,

stultis eadem dissimulando, et læta omnia fingendo, 'remedia potius malorum, quam mala distulerit: cum contenti consultantque superfuturas adhuc fuerit spes viresque.' Add. exemplum Nicim ap. Thucyd. vii. 2. 17. Caesaris ap. Suet. 66. 1. Sen. *Ced.* act. iii. vs. 7. 'Immo malorum remedium ignorantia est.' Et in *ejusd.* Agamem. iii. 26. Clytemnestra: 'Clades sciro qui refugit suas, Gravatur timorem: dubia plus terquent mala.' Quomodo Martial. iii. Epig. 42. 'Quod tegitur, majus creditur esse malum.' Bern.

§ 2 *Fama aut rem in majus extollere*] Tac. iii. 44. 'Concta, ut mos famæ, in majus credita.' Et H. iv. 50. 'Veræ et falsa, more famæ, in majus immotuerunt.' Id.

§ 3 *Simul ut circa se animati essent*] Angl. *simul ut quomodo circa se animati essent cognosceret.* Rectissima: nec potest aliter per rationem sermonis. Nisi putamus scripsisse Just. *simul ut, ut circa*, alteramque *ut* tanquam superfluum esse omissam, et illud *quomodo* esse glossam. Solet sane illo *ut* alibi sic uti. Sic v. 'Scribit ei, ut ablegatus in Persam ab avo fuerit, ut occidi eum parvulum juberit,' &c. Vid. simile quid xxxviii. 6. 8. *Schef.*

§ 4 *Habere cum discedendi potestatem*] Sic xxii. 4. 5. *Bern.*

§ 5 *Ut ultro bellum omnes hortarentur*] Assentior Gronovio, qui ad Epist. Senecæ 12. hanc Mss. lect. probat; quem vid. Ov. 'Cupio non persuadere quod hortor.' *Grav.*

Ut ultro bellum omnes hortarentur] Gronov. pro *illum* legend. censet *bellum*, ut in codd. quibusd. Mss. esse testatur Bong. Et adsciscit sane *ut hortari* non accusativum personæ tantum, sed et rei. Cic. i. Cat. 'Quod te jamdiu hortor.' Et pro C. Corn. 'Legem dedit, an tulit, an rogavit, an hortatus est?' *Vor.*

§ 6 *In Ætoliâ*] Impedens mendum. Legend. in *Æoliâ*, non in *Æ-*

toliâ. Hæc enim omnia acta sunt in Asia, ubi *Æolia* est, cum *Æolia* sit in Europa; ac mox Sardes proficiscitur ad Cleopatram. Quæ sequuntur per aliquot versus multam accipiunt cavillationem, sed nos alia agimus. *Glareum.* In *Ætoliâ*] Inepte. In Cappadocia enim hæc gesta esse, patet cum ex Diocl. xlix. tam etiam ex aliis. Hanc difficultatem viderunt alii, qui *Æoliâ* cenati sunt reponere. Frustra. Scrib. in *Ætoliâ*. *Ætoliâ* vocat, quam alii 'Ætulanen.' Ea est Armenia minoris portio, in Cappadocia. Ptolemæus: 'Ἀρμενίας μικρὰς ἡ μὲν ὑπερκαυκάστῃ καλεῖται Ὀρβαλισσηρή· ἡ δὲ ὅτ' αὐτὴν Ἀιτουλιανή. Ἐκτὸς Ἀρμενιᾶς, καὶ ὅτ' αὐτὴν Ὀρσηρὴ, καὶ μεσημβριωνομένη μετὰ τὴν Ὀρσηρὴν, Ὀρβισσηρὴ. Sic leg. Voss. Quomodo in *Ætoliâ*, cum hæc in Asia Minori agantur? Præclare igitur Is. Voss. qui *Ætulanen* s. *Ætoliâ*, ex Ptolemæo emendavit. Est suten Armenia Minoris portio *Ætulanen*. Itaque bene ad Cappadociam, in qua tunc erat exercitus. Adde hoc etiam, *Ætulanen* in Ms. Cod. aperte legi, quod ad futuram emendationem non parum facit. *Faber.* Non intelligenda *Ætolia* in Europa, sed in Asia; quæ est pars Cappadociæ. Et quia in quibusd. Mss. ut Bong. testatur, est *Ætuliâ*, ita prorsus et legend. Ptolemæus enim, ut Is. Voss. observat, *Αἰτουλιαν* appellat. *Vor.*

§ 7 *Inde Sardis*] Mss. habent *Sardes*, quod non video, cur repudiaverint. Saltem illud *Sardis* habend. est pro *Sardes* vel *Sardeis*, antiqua scriptione, quæ idem innuitur, ex tantum differentia; quod in altero Græca, in altero terminatio sit Latina. *Schef.* Sed Vett. scribebant 'Sardis' pro, Sardes, ut Sall. 'omnis' pro, omnes; 'tris' pro, tres; et mille talia. *Grav.*

Ut ejus vocæ centuriones principesque confirmarentur, &c.] Plane solecismus

est. Leg. *confirmaret*; Eumenes sc. Ita et in Ms. legas. Quod cur ab aliis præteritum fuerit, non video, nisi si non viderunt. *Faber*. Deprehendit hic turpem mendam ab editoribus prætermissam T. *Faber*, et verissime vidit legend. esse *confirmaret*, et sic plane olim Junt. *Græv.*

Unde soror Alexandri staret] H. e. quibuscum sentiebat Alexandri soror Cleopatra. Liv. XXI. 10. 'Eventus belli, velut æquus iudex, unde jus stabat, ei victoriam dedit.' XXIV. 45. 'Qui aliunde stet semper, aliunde sentiat, infidus sociis:' et XXV. 15. 'Nec satis fido animo unde pugnabat stantem extemplo in fugam averterunt:' et Auctor v. 4. 'Unde stettisset Alcibiades, eo se victoria transferebat.' *Gron.*

§ 9 *Ad Antigonom*] In Mss. est *Antigono*. Sequitur ergo alterum horum glossatoris esse, non Justin. Mihi vera lect. Mss. videtur. *Schef.*

§ 10 *Fidei sacramento*] Mss. mei *fidei sacramenti*: atque ita etiam habere suos Mss. Bong. testatur. Ego tamen, etsi ita commodo sensu legi posse video, nihil demuto. *Mod.* Mss. omnes *Modii* et *Bongarsii fidei sacrament.* Quod merito *Gronov.* iv. Obs. 17. amplectitur hoc sensu: Qui propter spem præmiorum mallet sanguine ducis se cruentare, quam fidem sacramenti servare. *Fides sacramenti* dicitur, ut 'religio sacramenti,' 'religio iurijurandi.' *Græv.* Al. edit. *fidei sacramenti*. *Faber*. Non *sacramento*, sed *sacramenti*, legend. esse assentior *Gronovio*. Habent ita Mss. *Modiani*, et quidam etiam e *Bongarsianis*. Ipseque positus verborum ita legend. arguit. Si enim *sacramento* legeretur, 'fidei' esset secundi casus; duoque ejus casus vocabula concurrerent. Sed et per se rectius videtur 'fides sacramenti,' i. e. iurijurandi, quam 'sacramentum fidel.' Cic. III. Off. 'Est autem jus bellum, fidesque iurijurandi sæpe cum

hoste servanda.' Dicitur quoque 'religio sacramenti,' 'religio iurijurandi.' Vid. *Gronov.* iv. 17. Obs. *Vor.*

§ 11 *Callide*] Hujusmodi calliditatis exempla nonnulla *Frontinus* habet *Strateg.* II. 7. *Bern.*

§ 12 *Exemplum pessimum*] Vid. notam ad XI. 15. 12. *Id.*

§ 13 *In præsentem labantium animos deterruit*] Nolim hoc in *præsenti* damnare, nam Latinum est, ut 'in præsentia;' tamen aliter scripsisse *Just.* credo; in *præsens*, sc. quum mox addat 'in futurum.' *Faber.* Junt. *retinuit*. Quod sane vulgato prætulerim. *Suet.* Jul. 4. 'Nutantes et dubias civitates retinuit in fide:' et cap. 17. 'Ad retinendam Pompeii necessitudinem ac voluntatem.' Cic. I. Fam. 7. 'Virim excellentem, et tibi tua præstanti in eum liberalitate devinctum, non nihil suspicantem propter aliquorum opinionem cupiditatis sume ab se alienatum, illa epistola retinuisti.' In ead. Ep. 'Quos favendo in eadem causa retinere potnerunt, invidendo abalienaverunt.' *Terent.* Adelph. 'Liberalitate retinere liberos.' Potest tamen et *deterruit* ferri, ut sit, in aliam sententiam perduxit, fidos sibi reddidit. *Deterrere* enim sæpe est, sine ullius terroris et minarum respectu dehortari, dissuadere, rationibus compellere et perducere ne quid facias. *Plaut.* Mil. II. 3. 'Me homo nemo deterruerit, quin ea sit in ædibus:' h. e. mihi nemo hoc persuaserit. Cic. II. de Orat. 'Nam neque is, qui optime potest, deserendus est ullo modo a cohortatione nostra, neque, qui aliquid potest, deterrendus.' Plura exempla sunt in promptu, sed jam modum excessus harum notularum. Id tamen, quod ap. Junt. extat, hic est efficacius et aptius. *Græv.*

Deterruit] In Junt. *retinuit*. Bene illud quidem, sed nec *deterruit* malum est, ut 'ceteros a scribendo deter-

rere,' Cic. de Cæs. et alia infinita. *Faber.* Fateor retineri posse *deterruit.* Sed illud *retinuit* longe hic est efficacius: est enim proprium in hac re verbum, cum sc. amicum a me alieniorem, et jam amicitie renuntiatarum, aliquo officii genere mihi reconcilio. Vid. notas meas. Præterea qui poterat hæc vox in mentem venire editoribus Italis, nisi eam in optimis suis membranis invenissent? Sane, si in iis lectum fuisset *deterruit*, nunquam repudiassent. *Græv.*

CAP. II. § 2 *Qui victus*] Longe melius, opinione mea, quo v. Schef.

Victus in munitionum quoddam castellum] Victus proditione Apollonidæ Eumenes Noram confugit, quod est castellum Phrygiæ, ut Probus; situm in Cappadociæ et Lycaoniæ finibus, ut Plat. Eam. 18. *Bongars.* Strab. XII. non longe a pr. Eumenis hanc Noram suo tempore 'Neroassum' appellatum ait. Add. Diod. XVIII. 48. *Bern.*

§ 4 *Quod solus per Antigono*] Angli qui *solus.* Probo, et vulgatum quod habeo pro glossenata. *Schef.*

Auxilia Eumeni] Plutarchus, Antigono Noram obsidente, vita excessisse Antipatrum testatur, aliamque ob causam hanc fuisse dimissam obsidionem. *Id.*

§ 6 *Optimum visum est*] J. Pricæus ad Apul. I. M. p. 37. legit *optimum factum visum est.* Gron.

§ 8 *Commilitones suos*] Alexander ipse militum suorum 'alumnum' se 'commilitonemque' dicere non est veritus. Curt. IX. 2. 44. Ejusmodi blanditias tribuit Suetonius Cæsari quoque 67. 2. et Galbæ 20. 1. Nec ipsum adeo Augustum, antequam imperium adeptus esset, iis abstulisse, patet ex Appian. IV. et V. B. Civ. 'Sed post bella civilia nullos militum commilitones appellabat, sed milites: ambitiosius [h. e. blandius] id existimans, quam aut ratio militaris, aut temporum quies, aut sua domusque

sue majestas postulare,' Suet. Aug. 25. 1. *Bern.*

Nunc periculorum et operum Orientalium] Ms. Bong. *periculi et opum.* Impressi *periculorum et operum.* Placet *periculi et operum.* Ex *operum* per compendium in Ms. *opum.* Cæterum non possunt *opera* hic commodè omitti, quoniam vel præcipue ad laudem Argyraspidarum, et sic obtinendam gratiam eorum pertinebant. *Schef.* Cur, cum sæpius 'nunc' et ante et post repetatur, omissum hoc est ante *periculorum Orientalium socios?* Reposui id ex Juntina, addito ex ead. vocabulo *operum*, quod in nonnullis quoque Mss. habetur, ut Schef. quoque vidit et probavit. *Græv.*

§ 12 *Paulatim imperium, &c.*] Tacito I. 2. hoc est 'paulatim insurgere.' *Bern.*

Usurpat: nihil] Mss. habent *usuriam nihil*, vel *usuri an*, vel *usupiam.* Ex quibus omnibus constare potest veram huj. lectionem esse *blande corrigendo usurpat.* Jam nihil in castris. Illud jam valde elegans et opportunum est. *Schef.*

CAP. III. § 1 *Esset, compellit eos in aciem*] Plerique Mss. ex eis, quos tractavit Bong. habent *pellit.* Vix dubito quin vera lect. sic se habuerit: *nunt. esset, etiam pellit in aciem descendere.* Valde emphatica hic est conjunctio *etiam*, ut appareat Eumenis summa auctoritas ap. Argyraspidas, locumque hunc egregie illustrat. Perierunt autem ex ea primo litterarum initiales dum propter similitudinem præcedentium, post ex jam *pellit* temere junctis ab emendatore factum est *compellit.* *Schef.*

2 § *Dum ducis imperia contemnunt*] 'Nam non parere se ducibus, sed imperare postulabant.' Probus. De hac pugna vid. Diod. XIX. 42. Plat. et Probum. Victus est autem Eumenes solo equitatu, cum ceteris copiis superior esset. *Bong.*

§ 3 *Longa militia*] Præfero, quod

et impressi quidam et Ms. habent, *longæ militiæ*, moxque illud 'parta' refero ad omnia, præmia inquam et gloriam. Ita mox, 'cum præmiis tot bellorum.' *Schef.*

§ 4 *Sed Eumenes*] Ita Mss. Edit. habent *Sed et Eumenes*. Bern.

Victos hortabatur] I. e. bonum animum eos habere jubebat; ut xi. 9. 13. ad quem l. et Notas vid. *Vorst.*

§ 7 *Post damna matrimoniorum, et post conjuges amissas*] Nihil ambigo hæc, et *post conjuges amissas*, esse a manu interpolatoris, explicantis præcedentia, 'post damna matrimoniorum.' Vid. quæ notavi ad iii. 3. 8. *Bernegger. Post damna matrimoniorum*] Ita omnino legend. Vell. ii. 120. 'Sunt tamen, qui, ut vivos ab eo vindictatos, ita jugulatorum sub Varo occupata crediderint patrimonia:' et Quintil. Decl. cccviii. 'Alioquin potest grave videri etiam ipsum patrimonium, si non integram legem habet.' Gronov. *Post damna matrimoniorum, et post conjuges amissas*] Hæc inepta est *ταυτολογία*. Itaque et *post conjuges amissas* tanquam interpretationem præcedentium excindendam censet Bernecc. Sed legend. cum Junt. *post damna matrimoniorum*. Hæc sunt, quæ paulo ante dixit 'præmia longa militiæ parta,' et paulo post 'præmia tot bellorum,' et 'felicia militiæ quæstus.' Quid enim aliud militibus patrimonium? Græv. *Post damna matrimoniorum*] In optima illa Junt. ed. quam huic Auctori emendando adhibuit Græv. legitur *patrimoniorum*. Itaque patrimonium in latissima significatione sumptum fuerit pro bonis. Quod Juris interpp. ostenderint. *Faber*. Ita e Junt. legend. assentior Grævio. Si legatur, ut vulgo editur, *matrimoniorum*, erit inepta *ταυτολογία*. Sequitur enim 'post conjuges amissas,' et *multrimonium* hic non aliter quam de conjugē intelligi posset. *Patrimonia* autem quæ hic dicuntur sunt ipsa, quæ post

vocantur 'præmia bellorum' et quæstus militiæ.' Nec modo, quæ hereditate ad aliquem devolvuntur, *patrimonium* ejus sunt, sed et quæ ipse sua opera et labore sibi quærit. ix. 2. 7. 'Terra non patrimonii dicitur Scythas.' *Vorst.* *Damna patrimoniorum* edidit, volentibus Junt. et Græv., *Vorstius. Schef.*

§ 8 *Post tot annos emeritorum stipendiorum*] Pro, tot annis post emerita stipendia, ut xxxviii. 8. 1. 'Post annos tres et vig. sumpti regni,' pro, annis xxiii. post sumptum regnum. 'Emeritus miles' est, qui stipendia mereri desinit: diciturque ita active. At 'emerita stipendia' dicuntur passive pro stipendiis finitis. Sic et 'emeritam militiam' dixit Suet. Calig. 44. *Vorst.*

CAP. IV. § 1 *Ostendit*] Mss. *ἐπαρκυρόρερον ostendit*. Bern.

§ 2 *Cernitis, militis*] Cf. hanc orationem cum ea, quæ ap. Plut. exstat in Eum. 32. *Bong.*

Hec etiam solatio foret] Plerique Mss. etiam in solatio foret, quod puto non esse contemnend. Plant. Amphit. ii. 2. 'Et domum Laudis campos revenit; in solatio est.' Ita enim habent ibi vet. edd. Saltem ablativum non regi, nisi a præp. probarunt dudum viri docti, ut mirum esse non debeat, si alicubi apponatur. *Schef.*

§ 3 *Vos, &c.*] Saxo x. p. 192. init. 'Captivus ex rege factus.'

Quater] 'Ter' habet Probus Eum. *Bongars.* F. et hic legend. qui ter. Bern.

Obstruisti etiam] Pro, obstrinxistis vos; verbo passivo posito pro activo cum pronom. recipr. Sic et v. 10. 11. At xi. 3. 10. ipso activo usus dicit 'obstringere se.' *Vor.*

§ 4 *Sed tota*] Acidal. ad Vell. ii. 130. 8. monuit ita scribend. Abram-pitar enim hic oratio. Hætenus editi *Et ista*. Bern.

§ 7 *Solve vos jurjurando, quo toties vos sacramento mihi devovistis*] Gronov.

legit qui *toties*. Græv. Expungend. puto *sacramento*, aut hoc in locum *toti* *jurjurando* substituend. At Gronov. ut utrumque servari possit, mallet qui *toties*; ut ipse per litteras aliquando mihi significavit. *Vers.* Vox *jurjurando* per glossatorem huc ex seqq. traducta, et delenda. Quæ alii huic l. afferunt remedia, duriora videntur. *Schæf.*

§ 10 *At vos*] Particula et Vett. usurpare solent, si irati inchoent orationem, idque præsertim amant Poëtæ; ut Virgil. II. *Æn.* 535. 'At tibi pro scelere (exclamat), pro talibus ausis, Dii, si quæ est cœli pietas, quæ talia curet, Persolvant grates dignas.' et Ov. Ep. Heroid. XII. 'At tibi Colchorum, memini, regina vacavi.' et III. Amor. 6. 105. 'At tibi pro meritis opto,' &c. et VIII. M. 279. 'At non impudè feremus.' et Horat. Epod. v. 'At o Deorum quicquid in cœlo regit Terras et humanum genus.' Gronov.

Tulesque vobis] In Mss. pœne omnibus Bongarsio visis legebatur *vilescas* vobis. An scripsit Just. *clivilescas* vobis? Ita puto. Illud *tales* glossatoris esse videtur. *Schæf.*

§ 12 *Ipsum, &c.*] Saxo XIV. p. 349. 17. 'Horum itaque eventuum miraculis liquere, mortali manu regem perire non posse.'

Quod maximum erat] Freinsh. ad Flor. emendat, q. proximum *c.* Græv. Freinsh. ad Flor. II. 6. 9. legend. putat q. *prox. c.* Id quod sane per est verosimile. Ita Liv. XXXIII. 15. 'Ad rebellandum neque vires neque ducem habebant: proximum bello quod erat, in latrocinium versi.' Ut hic dicitur 'seditionibus agitare,' ita Flor. I. 8. 7. 'Injeris agitates populus.' *Vers.*

§ 13 *Hæc vobis diras*] Nec illas irritas. Nam, ut Plut. in Eum. 34. et Polyæn. IV. Strateg. tradunt, Argyraspidas Antigonus ipse, cui maxime profuerant, ob perfidiam execratus, Sibyrtio Arachosie præfecto (de quo

sup. XIII. 4. 22.) tradidit, omnibus modis atterendos conficiendosque. Sed et ducem eorum Antigenem, in caveam æneam inclusum, vivum combussit, ut est ap. Diod. XIX. 44. Præclare Cic. Verr. I. 15. 'Omnium est communis inimicus, qui fuit hostis suorum. Nemo unquam sapiens proditori credendum putavit.' Plut. in Romulo 29. refert ejusd. Antigoni dictum, 'amare se prodentes; odiase cum prodiderint.' et subjungit, 'eo fere in sceleratos animo esse illos, qui eorum operam requirunt, ut veneno et felle maleficarum bestiarum qui opus habent. Quippe operam eorum, dum ex usu est, amplectuntur: execrantur scelus, ubi voto potiti sunt.' Add. Thucyd. III. 2. 3. Tac. I. 85. 3. et II. H. 101. 2. et III. 31. 10. Val. M. IX. 6. Claudian. de Gld. 260. &c. *Bern.*

§ 14 *Agatis*] Mss. *agittis*, quod perorantis calori magis convenit. *Her. Arma secuta*] Angl. *arma sola*. Etiam hoc probo tanquam elegantius, et emphasis demonstrationis exhibens. *Schæf.*

§ 15 *Plenus ira*] Mss. mei et unus item Bongarsii *Plenus ira*, ut Plinius junior dixit in Epist. 'Plenus annis oblit.' *Med.* Sed tamen et Liv. VI. 18. 2. 'Animorum irarumque plenior' et III. 25. 5. 'Plenus prædæ.' *Bern.*

§ 16 *Sequitur exercitus prodito imperatore suo, et ipse captivus*] Istud *captivus* satis ostendit, ei saltem, qui sensum vel mediocrem rhetoricæ habuerit, hic vitium esse; et re ipsa est; legend. enim: *Sequitur exercitus proditor imperatoris sui, et ipse captivus.* Nonne vides? *proditor*, et *captivus*? Ita XXII. 8. 'Exemplum flagitii singulare, rex exercitus sui desertor, filiorumque pater proditor.' *Faber.* Faber, ut Notator Anglicanus ait, putabat legend. *proditor imperatoris sui*; non ineoenime. Vix tamen persuadeor Just. sic scripsisse. Puto

tantum mutandam distinctionem hoc modo: *Sequitur exercitus prodito imperatore suo et ipse captivus*; ut in verbis *prodito imperatore suo* intelligatur causa, quare non imperator magis, quam exercitus captivus fuerint. *Schef.*

§ 17 *Una secum victori tradentes*] Imo *tradens*. Nam præcedit 'Sequitur exercitus,' item 'ducit;' omnia in singulari. Syllaba *es* adhæsit ex sequenti 'et.' *Schef.* *Tradens* sane in Junt. quoque reperitur. Potest tamen vulgata defendi. Sensus respicitur, ut in illo, 'Pars in frusta secant.' *Græv.*

§ 19 *Tanto pulcrior hæc*] Ipsa ratio linguæ postulat, ut scribatur *pulciora*, ut impressi quidam habent. Miror in recentioribus edd. omnibus hoc neglectum esse. Nam, qui referebant ad, pompam, debebant observare, verba, 'ne quid deesset pompæ,' per epicrisin et in parenthesi velut interseri, ac propterea non ut principale posse attendi. *Schef.* Nescio quid hic viro doctissimo mentem obnubilavit. Quid enim clarius vulgata? *Tanto pulcrior hæc Antigono* sc. victoria fuit, *quam tot Alexandro victoria fuerunt*. Rationem addit cur hæc unica victoria Antigono fuerit pulcrior et gloriosior, quam tot victoriæ Alexandro. Quia nimirum illos vicit, quibus illas victorias consecutus erat Alexander. *Græv.*

§ 20 *Exercitus suo dividiis*] 'Quo tutissimo remedio consensus multitudinis extenuatur,' Tac. iv. H. 46. 'Rumor incesserat fore, ut Thraces (qui montium editis inculti atque eo ferocius agitabant) disjecti, aliisque nationibus permixti, diversas in terras traherentur.' Id. iv. A. 46. Porro de Argyraspidarum ferocia, non alio modo domanda, Probus in Eum. *Bern.*

Redditis eorum quæ in victoria ceperat] Optime Junt. cum aliis edd. *redditis q. in v. c.* *Græv.* Emendavi

ex impressis, *redditis q. in v. c.* *Faber.*

Redditis eorum, quæ, &c.] Antiquiores edd. ut Junt. et aliæ, omittunt *eorum*. Adjecit Bongarsius; e *Ms.* credo. Et potest sane tolerari. Subaudiend. autem alterum pronom. demonstr. *illis*, quod sane relativum non raro subauditur. Vid. Ind. in Nep. v. *Ellipsis.* *Vorst.*

§ 21 *Eumenen, &c.*] Saxo xiv. p. 354. 45. 'Quem rex præteritæ amicitie verecundia consurgere jussum,' &c.

Assignari custodibus præceptis] A quibus jugulatus est. Plut. Probus. *Bongars.* Mira locutio, *præceptis assignari*, quasi non ipse assignaverit. Cogitand. an non scripserit Just. *asservari custodibus præceptis*. Non multum dissimile illud Cic. x. ad Att. 18. 'Majore impedimento fuerunt quam custodiæ, quibus asservor.' *Schef.*

CAP. v. § 1 *Ut Polyperchon*] Hic Polyperchon in Græciam redit, qui sub finem præc. libri occiditur: nisi igitur sit *Βερρεπων ὑπέρρεπων*, non excusabitur hic locus. Sed, ut jam diximus, multa nobis hoc in libro et in aliis dissimulanda sunt. *Glæsan.*

Accessit Olympiada] Diod. xviii. 57. *Bong.*

§ 2 *Muliebri emulatione percussas*] Val. M. diceret 'emulatione instincta.' Ita enim ille ix. 2. Ext. 8. Et alibi pari modo, 'arrogantia instinctus,' 'errore instinctus.' Vid. i. 5. Ext. 1. et iii. 8. Ext. 3. *Vorst.*

Valetudine] H. e. morbo, de quo Nota ad xiii. 2. 11. *Bern.*

§ 6 *Vicino incendio*] ix. 3. 5. *Id.* *Armis, non muris*] Hinc illud Senecæ rhetoris Suas. ii. 'Ibi muros habet [Sparta], ubi muros non habet.' Ita vet. Romani existimaverant, 'Romanum esse, non munitionibus, sed armis suaque virtute securitatem sibi et opes parare, neque viros muris, sed muros viris defendere,' teste Strab. v. p. 162. 20. *Id.*

Veterem] Ita *Ms.* Editi *veterum*, non recte. *Id.*

Murorum praesidio] Liv. xxxiv. 37. 'Fuerat quondam sine muro Sparta: tyranni nuper locis patentibus planisque objecerant murum.' Paus. Achaicis. *Bong.*

§ 8 *Cassandrum*] Diod. xix. hæc late persequitur. *Id.*

§ 9 *Mater Alexandri Magni regis*] Rem putidam! Totum isthuc dele; neque enim a Justino est. *Fab.*

Epiro] Ita Mss. cum editi habeant ab *Epiro*. Familiare Auctori nomina regionum ut propria urbium construere: ut iii. 3. 12. vi. 1. 7. xv. 2. 7. xxiii. 2. 6. xxiv. 3. 9. xxxiii. 2. 6. xliv. 3. 4. Ita Liv. xlii. 44. 9. 'Peloponnesum proficisci.' Suet. Aug. 17. 'Recepit se Samum insulam.' *Bern.*

Prohiberique, &c.] Vincent. 'Prohibita est a finibus Macedoniæ ab Eur.'

§ 10 *Magnitudine filii*] τῶν ἐνεργῶν οὐκ ἀναμνηστέων τῶν Ἀλεξάνδρου, Diod. xix. 11. *Bong.*

Indignatione, &c.] Saxo vi. p. 98. 46. 'Hujus rei ind. permoti.'

Olympiadem] Junt. *Olympiada*. Mox iid. *cujus j. et E. occiditur, et rex Aridæus sex annis post Al. potitur regno.* Græv.

CAP. VI. § 1 *Mulieris magis*] τῇ ἐντυχῇ οὐκ ἔργον ἀνθρώπων. Ideo Antipater καθάπερ χρησµόδιον, ἐπὶ τῆς τελευταίας παρακαλέσας, μηδέποτε συγχωρήσαι γυναικὶ τῆς βασιλείας προστάτῃσιν. Diod. xix. 11. Vid. Paus. in Att. *Bong.*

§ 2 *Audito Cassandri adventu, diffusa Macedonibus*] In Macedoniam Olympias accita erat a Polyperchonte, ut ex xiv. 5. 1. apparet. At Polyperchontem a Cassandro in Macedonia tunc victum, ex vetere huj. lib. Prol. sciri potest. Habet enim sic, 'In Macedonia Cassander victo Polyperchonte.' *Vor.*

Cum nunc Rhoxane et nepote Hercule in Pictuam] Pictuam urbem nescio: vid. num legend. *Pytharum*, quod est

Pelasgorum oppidum ap. Ptolem. Et hic 'nurum' vocat Rhoxanen Herculis matrem, ut etiam prorsus ad fin. huj. lib. Cum Herculis mater Barsine fuerit, non Rhoxane, ipso Just. bis appellante. *Glar.*

Nepote Hercule] Barsines hic filius erat: Roxanes Alexander vocabatur, Paus. Att. et Bæot. quo de hic agitur, ut patet ex Diod. xix. 52. Videtur ergo hic Just. lapsus memoria. *Bongars* Hercules non ex Roxane, sed ex Barsine nepos Olympiadis fuit, ut ex xiii. 2. 8. et xv. 2. 3. apparet. F. ergo pro *Hercule* legend. *Alexandro*; quod nepotis ex Roxane nomen fuisse ex Pausania scitur. *Vorst.* Mihi *Hercule* inepti glossatoris videtur, et propterea delend. *Schef.*

Pydnam] Macedoniæ urbem in Pieria regione. Quidam editi *Pyc-tuam*, pro quo est qui *Pactyam* malit, refragante historia. 'Pydnam' Olympiade mactata nobilem asserit et Diodorus xix. 35. *Bern.*

§ 3 *Deidamia, Eacida regis filia*] Pyrrhi soror, Demetrii uxor. Plut. Demet. 1. et 30. qui etiam 42. scribit, morbo eand. extinctam. Quo minus assentiri possum Jano Parrhasio lib. de Rebus per Epistolam quesitis Epist. 48. statuenti hanc esse eand. cum ea Deidamia, de qua Paus. in Messen. et Polymn. Strateg. viii. Nec enim istæ aliæque circumstantiæ huic aptari possunt. *Berneccer.* Eacides ille rex fuit Epirotarum, et pater Pyrrhi, ejus qui cum Romanis bellum gessit, ut ex Diod. xix. 35. intelligitur. *Vor.*

Thessalonice privigna, et ipsa clara Philippi, &c.] Mss. et Junt. *Thessalonica*. Græv. Diodorus, quia Aridæum quoque Philippum vocat, ne Thessalonice filia Aridæi regis fuisse putaretur, Philippum Amyntæ vocat eum cujus filiam comitem fuisse Olympiadis Noster scribit. *Vor.*

§ 4 *Statim*] Hoc statim glossam

mihī sapere sequentis, 'citato cursu,' videtur. Examinent sagaciores. *Schef.* Saxo xiv. p. 314. 10. 'Ad locum, cui nomen Ostrozo, citata navigatione profectus.'

§ 5 *Tradidit*] Vincent. 'reddidit.'

§ 9 *Sed Olympias*] Coniunctio ad-versativa mihī plane otiosa hic videtur; nihil certe habet, ad quod commodè possit referri. Suspicio autem natam ex postrema syllaba vocis præc. *Schef.*

Veste regali] Hoc exemplo Cleopatra 'maximos induta cultus' ad mortem se paravit: Flor. iv. 11. 20. Sed et Romani proceres, urbe a Gallis occupata, 'augustissime vestiti, hostium adventum obstituto ad mortem animo expectant:' Liv. v. 41. 2. Et Varus, 'cum se insignibus honorum velasset, fugatus est:' Patre. ii. 71. 5. Ita de Philote Atheniensi Plut. in Lysand. 23. Quam etiam viri militares in aciem ad extremum discrimen itari morem hanc observarunt, ut olim Persæ, de quibus Curt. v. 9. 2. et patrum memoria Serinius heros fortissime ad Sigethum occubens: Thuan. xxxix. p. 302. Socrates tamen, haustus cicutam, oblatum ab Apollodoro talem cultum animo magno vereque philosophico respuit: Ælian. V. H. i. 16. *Berneccer.* Moritares curavisse ut honeste caderent, pluribus exemplis ostendit Magius Miscell. ii. 21. *For.*

§ 10 *Percussores attoniti*] Similia Noster xxxii. 1. 7. de Philopœmene. Plut. in Artax. c. 47. de Dario. Curt. x. 8. 6. de Perdicca. Val. M. ii. 10. 6. de Mario. Suet. 79. 2. de Augusto. Quibus ex historia recentiori nonnulla Piccartus adstruit Obs. vi. 1. *Bern.*

§ 11 *Non fugientem gladium, &c.*] *Ὁδῆμας ἐγερσθὶ καὶ γυναικίαν προσηύχων ἀγλαῶν:* Diod. xii. 51. cum quo hæc comparanda, et quasi ex adverso ponenda sunt. *Bongars.* Utrique contrarius Paus. in Boeot. p. 553. 30.

lapidibus obrutam tradit Olympiadem. Constantiæ similis exemplum observavit in Troade Sen. act. v. Sebilus. Horat. i. Od. 37. de Cleopatra: 'Quæ generosius Perire quærens, nec muliebriter Expavit ense.' *Bern.*

Nec vulnera, aut muliebriter vociferantem] Jant. *nec ante vuln. mul. v.* Grav. Conclane Junt. *Vorst. Ms. sed et vulnera laud.* Mallem *sed nec ad vulnera muliebriter.* Non enim non ante vulnera tantum, sed et dum vulneratur, inque ipsa morte, fortiter se gessit. *Schef.*

Ut Alexandrum posses etiam in moriente matre cognoscere] In *Ms.* legabatur *in moriente patre, et matre.* Unde nescio, an vere conjecerim *ut Alexandrum posses etiam in moriente, ut pariente, matre cognoscere.* Sensu optimo et verissimo. *Voss. Ov. Ep. 99. 151. 'Tu quoque cognosces in me, Meleagre, sororem:' et xii. M. 620. 'Ipse etiam, ut cujus fuerit cognoscere possis, Bella movet clypeus.'* *Gron.*

§ 12 *Insper exspirans capillis et veste crura, &c.*] *Mss. Compsisse insuper, &c.* Inde Sebl. rescribit: *Composuisse insuper exspirans capillos, &c.* ingeniose, et, ut puto, vere. De Augusto Snet. 99. 'Supremo die, petito speculo, capillum sibi comi, ac malas habentes corrigi præcepit.' Notus Euripidis de Polyxena versus, quem refert Plin. iv. Ep. 11. Corneliæ virginis Vestalis supplicium narrans: *Παλλὰν πρόβριον εἶλεν ἐδοχμίδους πέσιν.* *Ov. F. ii. 833.* de Lucretia: 'Tunc quoque jam moriens, ne non procumbat honeste, Respicit: hæc etiam cura cadentis erat.' Quod genus exempla plura collegit Hieron. Magius Miscell. ii. 21. Add. Plut. Cleomene 53. *Berneccer.* Quis dabitet legend. esse, ut in *Mss.* quibusd. esse testatur Bong. *Compsisse insuper exspirans capillos?* Certe capillis crura tegere non potuit. *Vorst. Mss.* quidam

habent: *Compsiae inasper exspirans*, id quod probant. Sed an ieta trucidatione tempus habuerit comendi capillos, ego nescio, multum certe dubito. Alii libri habent *compresse*, alii *copernisse*. Mihi vera lect. videtur: *Cooperuisse inasper exspirans capillis os, et veste*. Capillis non crura textit, verum os et vultum, ne in eo tristior morientis habitus conspiceretur contra decus masculine occumbere volentia. Ita plane Julius ap. Suet. 82. 'Toga caput obvolvitur, simul sinistra manus sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata.' Ut honeste caderet, duas partes putavit velandas, inferiores et superiores, s. quod idem est, crura atque caput. Similiter Pompeius ap. Lucan. 'Ubi vidit cominus enses, Involvit vultus.' Vett. ap. Nostr. habuisse *os* constat, quod in quibusd. legitur, non *capillis*, sed *capillos*: id enim factum, quia junctim scripserant imperiti librarii *capillios*, quod alii per emendationem factum credidere, ac pro *capillis* scribend. *capillos*. Schef. Quomodo capillis crura teguntur? Mss. *capillos*. Unde Schef. *exspirans capillis os, et veste*.

Nescio, cur os texerit. F. scripsit Just. *exspirans papillas veste et crura*. Græv.

§ 13 *Thessalonicea, regis Aridæi filiam*] Thessalonice erat Philippi τοῦ Ἀμύντου filia, et Alexandri ἀδελφῆ θυοδότης: Diod. xix. 35. Paus. in Bæot. et Auctor eam xiv. 6. 3. 'Olympiadis privignam' vocavit. Justino imposuit, quod Trogus f. 'regis Philippi filiam' scripserat: et Aridæus 'Philippus' post mortem Alexandri cognominatus est. *Bongars. Thess. &c.*] Falsum hoc vel illud arguit, quod paulo ante 'claram Philippi patris nomine' fuisse scribit; quodque Diod. filiam Philippi Amyntæ xix. 35. et Alexandri sororem xix. 52. vocat. Error igitur non ipsius Justini, sed eorum qui expositionis causa aliquid in margine adjecerunt, fuisse videtur. Cum Just. ut sup. scripsisset 'regis Philippi filiam,' commentatoresque scirent Aridæum et Philippum vocatum fuisse, Aridæum hic designari crediderunt; cumque id in marg. primum notatum esset, irrepsit tandem in context. *Ver.*

LIBER XV.

CAP. I. § 1 *Perdiccas et fratre ejus*] Antiquiores edd. addunt *Alceta*: nec male, ut videtur. Sequitur enim mox 'Eumene.' Et, nisi *Alceta* diserte adjectum fuerit, frater Perdiccæ fuisse videri possit Eumenes. Alcetæ mentio et xiii. 6. 16. et 8. 10. *Ver.*

Eumene et Polyperchonte, &c.] Victurn fuisse Polyperchontem a Cassandro, cum hic in Macedoniam venit, ex veteri Prol. proximi superioris libri scribi posse paulo ante diximus.

Diod. xix. 36. scribit majorem ejus militum partem largitionibus corruptam fuisse, cum Callas a Cassandro missus proxime eum castra in Perrhæbia posuisset, et xix. 52. cognito interitu Olympiadis cum exiguo comitatu in Ætoliam concessisse; et xx. 28. Herculem Alexandri M. ex Barsine filiam Pergamo in regnum Macedoniæ reducere voluisse, verum a Cassandro sollicitatum et spe magna impletum interfecisse eum, cumque

Cassandro amicitiam ac societatem iniisse, cujus beneficio aliquot millium exercitum ab eo obtinuerit. Quia tamen Noster occisum scribit, conjicere licet, tandem rursus offensum Cassandro, atque ita ab eod. interfectum fuisse. *Vor.*

§ 2 *Postulantibus*] Legatione missa, de qua Appian. B. Syr. p. 121. E. *Bern.*

Capta] Hoc suspectum mihi. An enim pecunia in praeda esse potest non capta? Puto plane vocem *capta* glossatoris esse, quæ explicabat antecedentes 'pecunia in praeda.' *Schef.*

Antigonus negavit, &c.] Fabius, 'quam arborem conservasset, sub ea fructum alios legere, indignum esse' dixit: Liv. x. 24. 8. Nec aliter Pompeius ap. Strab. xii. p. 384. 30. *Bern.*

In cujus periculum] Angl. *pericula*, quod respondet elegantius præcedenti 'præmia.' *Schef.*

§ 3 *Et ut honestum*, &c.] Lepidus ap. Sall. Hist. iii. 4. 17. 'Dicta alia: sed certatum utrinque de dominatione.' Polyb. egregie iii. 6. m. *Bern.*

Alexandri filium cum matre obsidione Amphipolitana liberare] Filius ille Alexandri et ipse Alexander vocatus fuit: et primo cum Olympiade avia et Roxane matre Pydnam delatus; deinde occisa avia cum matre Roxane in arcem Amphipolitana custodiendus missus fuit a Cassandro, ut ex xiv. 6. 2. et 13. intelligi licet. Ea igitur custodia et captivitate liberare Antigonus eum voluit. Ipsam captivitatem et custodiam Noster 'obsidionem' dicit: quomodo et xxxix. 1. 1. *Vor.*

§ 6 *Asiam et partem*] Mss. mei et *partes*: quomodo amat loqui Justianus: sic enim et i. 7. 7. 'Cræso et vita, et patrimonii partes, et urbs Barce concessa sunt.' *Modius*. Mss. Modiani et unus Bongarsii et *partes*; quod placet præ hæcenus edito, *partem*. Sic enim Auctor etiam i. 7. 7. et alibi loquitur. *Bern.*

Apud Gamalam] Legend. *Gazam* ex Diod. xix. 94. Plut. in Demetr. c. 6. Appian. in Syriaca, et huj. lib. Periocha. Meminit huj. prælii Paus. in Att. quo I. Ptolemæi res gestas breviter et accurate recenset. *Bongars.* Bong. legit *Gazam* ex Diod. et aliis. Puto tamen Just. scripsisse *Gamalan*. Proxima enim est urbs hæc Gazæ. Quippe in Idumæa est. Noli hanc confundere cum Gamala Phœnicie. Etiam Gabala s. Gebala appellatur, ut testatur Steph. Unde portio Idumææ dicta est Gabalene. Sexcentis autem nominibus τὸ μ in β mutatum est, et contra: ut 'Amantes' 'Abantes,' μὲρμυξ βέρμυξ, τέρμυθος τερβύθος. Sic quoque e Græco *Bowds* Latini fecere 'mons.' *Voss.* Præclare Voss. *Gamalan* emendavit. Quod stabilitur a Juntis, in quibus plane *Gamalan*. Græv. Bong. *Gazam*. Voss. *Gamalan*, quæ olim ad *Gazam* erat. Id firmat ed. Junt. quam clariss. ille Voss. non viderat, cum Notas suas scriberet. Tamen in minori Epitome plane legitur 'Gazam.' Minorem Epitomen voco Prologos illos, s. periochas Trogi Pompeii. *Faber*. Editor vulgo *Galaman*. *Vorst.* *Gamalan* *Vorst.* recepit in textum. *Schef.*

§ 7 *Major Ptolemæi moderationis gloria*] Thrasybulus 'insignem victoriam clariorem aliquanto moderationis laude fecit:' Val. M. iv. 1. Acilius Cos. 'multo modestia post victoriam, quam ipsa victoria laudabilior:' Liv. xxxvi. 21. 3. Quia præsertim alias 'victoria natura insolens et superba est:' Cic. pro Marcell. 3. 'Regi frænis nequit Et ira, et ardens hostis, et Victoria, Gladiusque felix, cujus infecti semel Vecors libido est:' Sen. Troad. 278. &c. *Bern.*

§ 8 *Non solum cum suis rebus dimisit, verum etiam a. i. m. honoravit*] Ita rectissime antiquiores typis expr. Bongarsius τὸ *honoravit* expunxerat, inque ejus locum τὸ *dimisit* transta-

lit: enimque secuti sunt alli. Illud 'non solum' argumento est non unum, sed duo verba oportere sequi. *Vorst.* Dimisit non est in Junt. sed *honoravit*. Verum cum nec in suis membranis Bong. nec Angli id vocabulum invenerint, vereor ne sit pannus male ad-sutus. *Græv.*

Privatum omne instrumentum] *Τὴν βασιλικὴν ἀποσκευήν*, Diod. xix. 25. *Bong.*

Adjecto, &c.] Cic. x. Fam. 13. 'Nihil prætermisi in ornando, quod positum est aut in præmiis virtutis aut in h. v.' Liv. xxviii. 4. 'Scipio, collaudato fratre cum quanto poterat h. v.' &c. xxxvii. 37. 'Illiensibus in omnium verborumque honore ab se oriundos Romanos præferentibus.' Suet. Aug. 66. 'Amicorum suprema judicia morosissime pensitavit, neque dolore dissimulato, si parcins, aut ultra honorem verborum; neque,' &c.

§ 9 *Premia corripuisset*] 'Corripere' h. l. notat, malis artibus intervertere. Cic. pro Balbo 25. 'Pecuniam L. Cornelli, quæ neque invidiosa est, et, quantacunque est, ejusmodi est, ut conservata magis quam correpta esse videatur:' et Suet. Ner. 6. 'Corruptis per coheredem Caium universis bonis:' et Domit. 12. 'Bona vivorum et mortuorum usquequaque quolibet et accusatore et crimine corripiebantur.' *Gronov.* Val. M. ix. 4. Ext. 'Anxiliis sordibus magnas opes corripere.' Et iv. 8. Ext. 2. 'In eroganda potius, quam corripienda pecunia occupatus.' Sic enim legend. ibi in Notis ad eum l. docuimus. Tac. quoque viii. 'corripere pecunias' dicit. *Vor.*

CAP. II. § 1 *Cassander ab Apollonia*] Mirum quam multa in h. lib. cavillationibus pateant, si quis studiosus reprehensor existat; cum paullo superius prædæ meminerit, et dividendarum provinciarum, nec addit de qua præda loquatur, nec de quibus

regionibus; hic vero, cum tot sint Apolloniæ, non dignatur dicere, a qua Apollonia redierit, aut ubi Abderitæ ei obviam venerint. Nec minus mirum, quomodo Cassander unam civitatem a raris devictam, ne Macedoniam occuparet, timuerit, cum tantus ipse terror Græciæ esset, ut Lacedæmonii Spartam muro cinxerint, ut superiore scripsit lib. Item hic Herculem ac Barsinen, quam superiore lib. Roxanem nominavit, terra obruerit Cassander, ne 'cædes sepultura proderetur,' inquit, quasi sepultura non sit. *Glar.*

Ab, &c.] Saxo ii. p. 21. 25. 'Inde profectus in Trannonem Rutenæ gentis tyrannum incidit.'

Abderitas] Hi videntur esse, quos Diod. xx. 19. pr. 'Antariatas' vocat, a Perdicca juxta Orbitaum Pæoniæ montem collocatos. *Freinsh.* Vid. Phot. 1358. Appian. pr. Illyr. *Bern.*

Abderitas] Sic quidem et Oros. corruptis Justini codd. deceptus. Sed legend. cum *Freinsh.* *Antariatas*. De iis enim hoc refert non solum Diod. sed et Phœnias, Aristotelis discipulus, amicus Theophrasti, ap. Eustath. ad Iliad. i. et Heraclides Lembus ap. Athen. viii. 2. Antariataram sedes fuit in finibus Dardaniæ et Pæoniæ: vid. Strab. xvii. Abderitas vero coactos fuisse ranarum vi migrare, patriamque relinquere, nemo veterum tradidit. Quin Abdera diu post floruit, veteribus incolis, imprimis Democrito, illustris. *Græv.*

Ranarum muriumque multitudinem] Plin. viii. 29. ab raris civitatem in Gallia pulsam memorat, si modo locus mendo caret. De muribus x. 65. *Bongars.* Id. Plin. viii. 57. ex insula Gyaro fugatos a muribus incolas, ex Theophr. refert. Pontan. Proxymn. iv. 26. Scalig. Exercit. 188. 2. *Bern.*

§ 2 *Hercules*] Quem reducere in regnum tentabat Polyperchon: eum tamen a Cassandro corruptas intere-

mit, annos natum *ἑπτακαίδεκα* : Diod. xx. 20. et 28. quomodo hic reponend. arbitror. Jam enim annos quindecim desiderat esse Alexander M. et ex xvii. quinarum nota male juncta, aut negligenter expressa, levi errore fit xiii. Paus. in Bæot. Herculem et Alexandrum, Alexandri M. filios, a Cassandro veneno sublato refert. *Bong.*

Occidi eum tacite cum matre Barsine jubet] Alter Alexandri M. filius, et ipse Alexander, ut cum matre Roxane obtruncaretur, Glauciam præfecto custodiæ Cassander imperavit, ut ex Diod. xix. 105. scire licet. At Herculem cum matre Barsine occidi jubere non potuit; sed, ut hoc fieret, prius magnis pollicitationibus Polyperchontem, qui Herculem in regnum Macedoniæ restituere studebat, sollicitare atque inducere necesse habuit: ut ex Diod. xx. 28. constare potest. *Vor.*

Cades sepultura prodoretur] Hæsit hic aqua Glareano, sed per 'sepulturam' hic intelligitur exustio cadaveris in rogo, ut pluribus ostendit amplius. et clarius. Cuper. Obs. i. 7. *Græv.*

§ 5 *Alterum quoque filium cum matre Roxane*] Factum hoc jam ante fuerat, ut ex serie historiarum, quam modo ex Diod. ostendimus, constare potest. *Vor.*

§ 6 *Navali prælio iterato*] Fuit ergo et superius prælium navale. At hoc Noster non dicebat, et contrarium testatur Diod. xix. Corruptus igitur locus et distinctione sanandus, hoc modo: *prælio, iterato congregitur.* 'Iterato' non ad 'prælio,' sed 'congregitur' referendum. Est autem 'iterato congrédi,' secunda vice, altero prælio pugnare. Ita sæpe Noster, ut v. 4. 'Cum bellum Lacedæmonii a mari in terram transulissent, iterato vincuntur.' *Schef.*

Amisæ classe] Plut. in Demetr. 18. Diod. xx. 50. et seqq. *Bong.*

§ 7 *Filiū, &c.*] Athenæus xiii. 5.

p. 576. *Ἀπὸ τῆς ἡμετέρας καὶ μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρον θάνατον καὶ Πτολεμαίου ἐγκατάθεσιν τῷ πρώτῳ βασιλευσάντι Αἰγύπτου, καὶ ἐγέννησεν αὐτῷ τέκνον Λεοντίσκου καὶ Λόγαν, θυγατέρα δὲ Εὐφρόνην.*

§ 8 *Et ut appareret*] *Mss.* et non agnoscunt. Sed et in ceteris distinctio videtur parum apta. Vellem eam fieri hoc modo: *Egyptum remittit, ut appareret, eos non odio, sed dignitatis gloria accensos. Donis muneribusque inter ipsa bella contendebant, tanto honestius, &c.* *Schef.*

§ 9 *Tanto honestius tunc, &c.*] Epiphonema simile ii. 10. 11. *Bern.*

§ 10. 11. 12.] Probus in Eum. fin. 'Nemo Eumene vivo rex appellatus est, sed præfectus: iidem post hujus occasum statim regum ornatum nomenque sumserunt.' Leg. Plut. in Demetr. 20. Diod. xx. 54. et Appian. Syriac. p. 122. m. *Bongers.* Horum exemplo Agathocles se quoque ultro Regem nominavit, quod potentissimæ suæ præter eam titulum nihil deesse videret: Diod. xx. 55. Is quippe jure gentium Rex est, qui superiorem non agnoscit. Quod autem jure communi obtineri potest, frustra ab alio petitur. Quod qui faciunt, male consulunt sum majestatis, fascesque submitunt alienam potentiam, ut apparet ex Tac. ii. 2. et xi. 16. et xii. 14. *Bern.*

§ 15 *Carpi se singulos*] Vid. Notam ad viii. 1. 2. *Id.*

Non omnium universorum bellum ducunt] Hic 'bellum ducere' simpliciter est pro, bellum gerere: ut in illo Virgil. ix. *Æn.* 'Qui bellum assidue ducunt cum gente Latina.' Vid. et libellum nostrum de Latinit. f. susp. 14. Sæpius tamen id. est quod, bellum extrahere; et quidem ap. optimos Latinitatis auctores. *Vor.* Explicant, bellum gerunt. At mihi 'ducere' hic id. videtur ac, putare, credere. Ut sit sententia: Carpi ab Antigono, quia singuli perperam habeant persuasum, bellum, quod gerit

cum altero, ad se nil pertinere, ideo nec necessum esse ut auxilium alteri ferat. *Schef.*

§ 16 *Tempus, locum*] Angl. *tempus et locum*. Placet. *Id.*

CAP. III. § 1 *Lysimachus*] Agathoclis fil. unus e custodibus Alexandri. Vid. Paus. in Att. Plin. VIII. 16. Curtius VIII. 1. 22. quæ hic (n. 8.) de Lysimacho leoni objecto referuntur, 'fabulam' vocat. *Bongars.* Plinius tamen d. l. verisimilia putat: ac pro veris narrat Sen. de Ira III. 17. et de Clement. I. 25. Anno certè Chr. 1262. Hermannus Grun, Consul Coloniensis, leoni per insidias a Canonicis objectus, eod. fere modo salvus evasit. Munst. Cosm. *Bern.*

Illustri, &c.] Saxo I. p. 8. 'Ringo splendido Sialandiæ l. n.' XIV. p. 293. 42. 'Quidam claro Saxonum l. n.'

§ 2 *Philosophia ipsa*] Prætulerim, quod habent Mss. Bong. *philosophiam ipsam*: non infrequente bonis auctoribus hyperbole. *Bern.* Ego quoque cum cl. Bernecc. e Mss. *philosophiam ipsam* puto scribendum; intelligend. autem de Callisthene, qui ferre calamitatem suam adeo non potuit, ut præbitum sibi a Lysimacho venenum mallet sumere, quam diutius cum tanta miseria vivere. *Schef.*

§ 3 *Conscium fuisse iratus finxisset*] Gronov. in lib. III. Obs. mallet *ratius vinxisset*, i. e. in vincula conjecisset: id quod vero nec absimile est. *Vor.*

§ 3. 4. 5. 6.] De morte Callisthenis variat Plut. Alex. 98. et Arrian. IV. itemque Diogenes Laërt. in Aristot. *Bern.*

§ 4 *Abcisisque*] Ita vett. libros habere confirmat Ob. Giphanius in Obs. L. L. pro quo vulgati *abecissisque*. Liv. XXXI. 34. 4. 'Brachiis abscisis.' Val. M. VIII. 3. fin. 'Hereditas abscisa.' *Bern.*

§ 5 *Insuper, &c.*] Suid. Καλλισθένης Δημοσίου, οὗ δὲ Καλλισθένους, Ὀλύμπιος, μαθητὴς Ἀριστοτέλους καὶ ἀνεψιμῶς, δὲ ἔδωκεν ἔπεσθαι Ἀλεξάνδρῳ τῷ Δελφ. et Var. *Clas.*

Μακεδόνι· δὲ ἐν γαλεόγραφῳ σιδηρᾷ βαλὼν ἑμὰ Νεάρχῳ τῷ τραγικῷ, διότι αὐτῷ συνεβούλευε μὴ ἐπιζῆτεῖν ἐπὶ Ἀθηναίων καλεῖσθαι δεσπότης. De morte Callisthenis alii alia tradunt. Vid. Freinsh. ad Curt. VIII. 8. 21.

§ 6 *Tunc Lysimachus audire*] Post 'Lysimachus' ponend. comma. Non enim tunc audiebat eum, cum esset clausus cavea, sed jam olim liberum adhuc, et in exercitu versantem. *Schef.*

Libertatis pænan pendentis] 'Libertas' pro libertate loquendi. Sic sæpe et alii. Vid. Notas in Val. M. VI. 1. *Vor.*

§ 7 *Ferocissimo*] In Mss. est *perferocissimo*. Num Just. scripsit *perferoci*, aliosque id dein per, *ferocissimo*, exposuit? Ita mihi quidem videtur. *Schef.*

§ 8 *Arreptaque*] Cod. uterque Voss. *abreptaque*. Gron.

§ 9 *Admiratio in satisfactionem*] Nihil temere muto. Dicam tamen, videri verba 'tantæ virtutis', quæ post sequuntur, h. l. collocanda, cum præsertim *constantia virtutis* non satis commode dicatur, quia constantia ipsa virtus est, nec pro virtute habendum, in quo nulla est constantia. *Schef.*

§ 10 *Veluti parentis*] 'Ut parentum sævitiam, sic patriæ, patiendo ac ferendo leniendam esse,' dixit Marcus Liv. ap. Liv. XXVII. 36. 12. Pub. Syrus: 'Ames parentem, si æquus est: si aliter, feras.' Quod præceptum pulchre diffundit Epictetus Enchirid. 37. Vid. Arnisæum de Republ. I. p. 276. f. *Bern.*

§ 11 *Exturbata*] Bene Ms. *extirpata*. Idem. Placet lect. vulg. Liv. VI. 21. 'Hæc nova injuria exturbavit omnem spem pacis:' et Sen. Hippol. 129. 'Nefanda casto pectore exturbata ocyus.' Gronov. Magis placet quod in Cod. quodam Ms. esse testatur Bong. *extirpata*. *Vorst.* Præferunt *extirpata*, me invito; est enim Plantinum genus hoc loquendi, quod Jus-

Justin.

3 I

tinus utitur. Plaut. ita habet Curcul. II. 1. 'Anscultes mihi, Atque istam exturbes ex animo ægritudinem.' Schef.

Cursus comes] Fallor, aut Just. scripsit *cursu comes*. Hoc enim singulare in Lysimacho, et simile fratri Philippo: pedum celeritate æquabat equum Alexandri. De Philippo clare Curt. VIII. 2. ubi habet historiam, quam Just. tangit: 'Is pedes, incredibile dictum, per D. stadia vectum regem comitatus est: sæpe equum suum offerente Lysimacho.' Lysimachum peditem fuisse docent et sequentia. Nam, si fuisset in equo, quid ita eum vulnerare potuisset rex in fronte, cum desilliret equo demum, et non ante? 'Hastæ cuspidem' enim intelligere non ferramentum debemus quod est in capite, et quo pugnari solet, verum quod in imo manubrii, ut, cum necesse est, erecta possit defigi in terra. Id.

§ 12 *Quod idem, &c.*] Conferenda hæc sunt cum Appiani narratione de B. Syr. p. 129. et seq. Bern.

Exspiraverat] Vincent. 'expiravit': et paulo post: 'claudi non posset, quam ut diadema sibi d. r. a. vulneris cura capiti,' &c. et: 'Quod a. p. futuræ regis m. L. f.'

§ 13 *Cludi, &c.*] Pro, claudi: au in u, ut 'defraudo,' 'defrudo,' ap. Terentium: a 'causa' 'excuso' et 'accuso.' Bongars. Videtur Auctor scripsisse ut sanguis ante cludi non posset. Gron.

Quam diadema] Legend. f. *quam si diad.* Vorst. Propius abiret quam ut diadema: potuit m, totidem constans lineolis, ut absumsisse. Schef.

Diadema] Regium insigne. Id fuisse, contra quam vulgo persuasum, non nisi fasciam e panno linteove, eam originitio nominis arguit, κατὰ τὸ δεδεσθαι, a nectendo, ligando; s. obligando dicti: tum allatis et hoc nostro et pluribus aliis auctorum locis ostendunt viri in literis magni, Bris-

son. de Regno Pers. I. Lips. not. 99. ad Tac. VI. Paschal. de Coronis IX. 3. Bern.

Alligandi vulneris] 'Alligare vulnus' pro, obligare. Cic. II. Tusc. Q. 'Quiesce igitur et vulnus alliga.' Liv. VII. 24. 'Consul vulnere alligato revectus ad prima signa.' Ad quem I. et Notas Gronovii vid. Scribonius Largus dicit quoque 'alligata pyxis,' 'alligatum vas.' Vid. Lex. Scribonianum Rhodii. Vor.

§ 14 *Auspicium primum*] Commate hæc duo male dividuntur, quæ per se connexa sunt. Habuit enim et alia auspicia futuræ magnitudinis: quod ex seqq. apparet; sed hoc fuit primum. Schef.

§ 15 *Ferocissima gentes*] Thraces et Pontici Maris accolæ: XIII. 4. 16. Bern.

CAP. IV. § 4 *Anulum*] Qui esset instar gnorismatis ac monumenti, de quo genere vidend. omnino Meurs. Exerc. Crit. I. 3. Bern.

Jussaque] Mendum: leg. *jussamque*. Fab.

§ 5 *Figura anchoræ*] Leg. Appian. in Syriaca Hist. Auson. de Antiochia: 'Illa Seleucum Nuncupat, ingenium cujus fuit anchora signum: Qualis inusta solet generis nota certa, per omnem Nam subolis seriem nativa ecurrit imago.' Hic Seleucus, cum esset in bellis *ἐντροχέωρατος*, 'Nicator' dictus est. Appian. Syr. 124. Bong. Sic et Ammian. XXIII. 16. 'Nicatori Selenco victoriarum crebritas hoc indiderat cognomentum.' Unde intelligitur quid id. sibi velit XIV. 26. 'Seleucus efficacis impetrabilis rex, ut indicat cognomentum.' Nam 'impetrabilis' *ἐμπειρικὸς* hic est, omnia impetrans ac pervincens. Sicut 'impetrabilis orator' Plant. Mostell. V. 2. 40. Hinc fanum s. *ἁγίον*, Seleuco a filio Antigono consecratum, dictum fuit *Νικητόρεσος*. Appian. in Syriac. 129. d. In numismatis tamen et alibi 'Nicanor' Se-

leucus hic cognominatus. Alius est inf. xxvii. 1. 1. *Bern.*

§ 6 *Educto, &c.*] Saxo xiv. p. 278. 32. 'De hostium insecutione edocti.'

§ 8 *Antiochiam*] Non unam, sed ipsas sedecim a patre denominatas 'Antiochias' Seleucum condidisse scribit Appian. Syriac. 124. d. ex quibus ætate sua adhuc extare eam, quæ est sub Libano monte, super Oronte fl. Syriæ metropolis, de qua Nostro hic haud dubie sermo. *Bern.*

Campos vicinos urbi Apollini dicavit] Inde, credo, 'Daphne' appellati fuerunt campi isti; a Daphne videlicet, Apollini adamata, et in laurum conversa. xxvii. 1. 4. 'Daphnæ se claudit.' *Vorst.*

§ 9 *Notam generis naturalem*] 'Ingennum signum' vocat Auson. allato paullo ante loco: 'genitivam notam' Suet. Aug. 80. 1. σημειον σύμφυτον Aristot. in Art. Poët. De quibus haud protrita quædam observavit Mich. Piccartus dec. 1. cap. 7. Ita Marcellin. xvi. 7. fin. dicit 'genuinam lenitudinem,' h. e. ingenitam; ἀγγελοῦ ἡγεῖται *Bern.*

§ 11 *Babyloniam cepit*] Diod. xix. 101. Appian. Syriac. *Bong.*

Auctis ex vict. vir.] i. 1. 9. *Bern.*

§ 13 *Sandrocottus*] Velt. *Sandrocottus*, Arrian. v. *Σανδρόκοττος*. Plut. Alex. *Ἀνδρόκοττος*. Appian. *Ἀνδρόκοττος*. Oros. Ms. *Andracoto*. Fabricius *Sandrocottus* edidit ex Strab. xv. *Bong.* Iudicio Freinsheimii, Just. *Androcottus* scripsisse videtur, eique voci, ex præc. 'libertatis,' literam s adjectam errore librariorum: veluti multis in auctorum locis animadvertere est. Exempli causa, Sisenna lib. ii. quem l. citat Macrobius. vi. 4. 'Scutis projectis, tectis, saxa certatim manibus conjiciunt in hostes,' pro *Scutis objectis tectis, saxa, &c.* Sic ap. Nonium in *Focillatur*, ex secundo Varonis de Vita P. R. corrupte legitur 'propter secundas sublato metu,' pro *p. secunda s. m.* *Bern.* Nihil mutand.

Sæpe enim prior illa litera demitur. Ita [dicitur Ἀλμυδρῶς et Σαλμυδρῶς, Ἐλμύντικα Σελμύντικα, Ἐξερταλία Σεξερταλία, Ἰνδύχη Σινδύχη, Ἀρδιαῖοι Σαρδιαῖοι, Ἀκχηνῶι Σακχηνῶι, et alia plura. *Voss.* Freinsh. mallet *Androcottus*, ex Plut. et Appian. Vossius nihil mutand. censet: multa enim hujusmodi esse, quibus S ab initio modo præponatur, modo non præponatur. Arrian. quoque lib. v. *Σανδρόκοτον* vocat. *Vor.* Ita Saxo x. p. 103. 8. 'Heraldus domesticæ libertatis auctor.'

Titulum libertatis, &c.] Tac. H. iv. 73. 9. 'Libertas et speciosa nomina prætexuntur, nec quisquam alienum servitium et dominationem sibi concupivit, ut non eadem ista vocabula usurparet.' In quam sententiam egregie de Corcyræorum seditione Thucyd. iii. 13. 14. *Bern.*

§ 14 *Vindicaverat*] Vincent. 'liberaverat.' Et pro 'deterat' § 17. habet 'abstersit.'

§ 18 *Hoc, &c.*] Saresb. 'H. p. p. ad s. r. majestate (marg. *majestatemque*) ominis impulsus est.' Vincent. 'contracta manu latronum;' qui in § 19. pro 'Molienti' habet 'Moventi.' Saresb. omittit 'ferus,' pro 'excepit' habet 'cepit' male, et inter 'præliator' et 'insignis' interponit 'postmodum.'

Ad novitatem regni] Hoc admodum suspectum est. Supra certe dicebat, Sandrocottum hunc auctorem Indis extitisse libertatis; quomodo ergo hic eos sollicitat ad regnum? Ego non dubito, quin vocula *regnum* hic a glossatore sit intrusa, quam ex præcedd. desumsit, in quibus legitur 'ad spem regni impulsus.' Putavit enim 'novitatem' istam de regno intelligendam, quod Sandrocottus affectabat: cum 'novitas' hic significet res novas. Sic Noster ipse xxii. 6. 'Etiam urbes nobilissimæ novitatem secutæ.' *Schef.*

§ 19 *Veluti domita mansuetudine*] Mirum epitheton. Num enim man-

suetudo etiam indomita? Suspicio scripsisse Nostrum *domitus a mansuetudine*. Post librarium per compendium fecisse *domit a mansuetudine*. Atque ita natam lect. vulg. *Id.*

Duxque belli et præliator insignis] De elephantorum arte bellica vidend. Plin. VIII. 7. Ælian. de Animal. VII. 26. XIII. 22. *Bern.*

§ 21 *Factaque pactione*] Strab. xv. p. 498. 20. scribit, Selenicum adsitas Indo fl. regiones Sandrocotto, contracta cum eo affinitate, dedisse, ac pro iis quingentos elephantos accepisse. A quo nonnihil discrepat Plut. Alex. 108. *Id.*

Bellum Antigoni] Leg. Plut. in Demetr. 35. &c. Paus. in Att. Dimicatum autem est ad Ipsum. Apian. *Bong.*

§ 23 *In duas factiones diducuntur*]

Ita omnino scribend. Petron. 67. 'Totiusque navigii turbam diducit in partes:' et Tac. II. H. 68. 'Iis, qui ad spectandum conveniant, in studia diductis:' et Plin. II. Ep. 19. 'Diductum in partes audientiam studium:' et Noster xli. 4. 'Diductis Macedonibus in bellum civile.' *Gron.*

Deducuntur] Ms. et Junt. *diducuntur*, h. e. dividuntur, scinduntur. H. e. *diducere*, non *deducere*. Tac. IV. 2. 'Instabat quippe Sejanus, incusabatque, diductam civitatem, ut civili bello:' h. e. in duas partes s. factiones divisam. In eod. lib. *diductus miles*. Probavit hanc lect. Gronov. *Græv.* Vulg. *deducuntur*. Sed Junt. teste *Græv.* *diducuntur*: quod alteri et præfero. *Vorst.* *Diducuntur* ex Junt. *Græv.* quod recepit *Vorst. Schef.*

LIBER XVI.

CAP. I. § 1 *Post Cassandri*] Legend. Pausan. Bæot. Plut. in Demetr. et Pyrrho. *Bong.*

§ 2 *Propensior fuisse pro Alexandro*] Meo iudicio barbarismus hic est, *propensus pro Alexandro*; legend. *propensiorque in Alexandrum*. Ab aliis edd. abest *pro*. Faber. Ab antiquioribus typis expr. abest *pro*. Et recte meo iudicio. Dicitur autem *propensus Alexandro*, pro, propensior in Alexandrum. Subinde casus §. pro 4. cum præp. usurpatur. Ita dicunt 'invitare aliquem tecto,' 'domo,' 'hospitio,' 'poculis,' pro, in domum, in tectum, in hospitium, ad pocula. Item 'paratus neci,' pro, ad necem; et multa id genus alia. *Vorst.* *Vorst.* delend. putat *pro*, suadentibus antiquioribus. Ego nolim, quia alias subintelligi debet. *Schef.*

§ 4 *In parricidio nulla, &c.*] Spar-

tianus refert, Bassianum, occiso fratre, Papiniano mandasse, ut in Senatu pro se et apud populum facinus dilueret. Illum respondisse: 'Non tam facile parricidium excusari, quam fieri.' Fuit illa Principis JCTi Cygnæa vox: quam miror hominem, si Diis placet, politicum et JCTum, et Christianum, in libris suis de Republica, reprehendere pessimo exemplo. Recte enim et ordine fecit Papinianus, et viri boni officium functus est, qui mori præoptavit, quam tyranno impia et iniqua imperanti parere. Idem ille in eo peccat, quod Papinianum Imperatoris consanguineum facit, contra quam Spartianus, quem ille auctorem laudat. JCTus cognationem et affinitatem nescit distinguere. Facit quod rhetores solent, quibus concessum est in historiis ementiri aliquid, ut dicere vi-

deantur argutius. *Bong.* Recte sane et ordine fecit [&c. Vid. sup. usque ad 'parere.']. *Berneccer.* Antiquiores typis expr. rursum præpositionem omittunt, habentque *parricidio prætexi.* Estque ea plane vulgaris verbi constructio. Virgil. iv. *Æn.* 'Novis prætexere funera sacris.' *Vorst.* *Vorst.* etiam hic ex dicta causa illud in vult expungi. Sed, cum regula sit certissima non regi ablativum, nisi a præpositione vel tacita, vel expressa, cur reperta deleri debeat? Omittit sane consuetudo, sed ea non est perpetua. *Schef.* Hic Junt. et ex Ms. Britanni rectius quam vulgatæ, quæ satis præmittant. *Græv.*

§ 5 *Ob hæc igitur Alexander*] Mss. omnes habent *Post hæc*, quotquot *Bong.* vidit. Videturque longe melior hæc lect. vulgari. Nempe sequitur 'in ultionem maternæ necis,' cui non recte præmittitur *Ob hæc*, quia dicit idem, atque adeo est otiosum. Quid enim *Ob hæc* quam, ob factum parricidium, ne sc. impunitum maneret? *Schef.*

6 *Demetrius*] Qui et 'Poliorcetes' dictus, h. e. *urbium obsessor*: cujus cognominis vanitatem arguit Plut. in *Demetr.* 52. *Bern.*

§ 8 *Interfecit*] *Leg. interfecit.* *Fab.* Sic et Junt. *Græv.*

§ 9 *In concionem*] *Dele in.* *Fab.*

§ 10 *Occupasse insidias*] Juxta illud *Tyronis* ap. *Agell.* vii. 5. 'Beneficia promissa opperiri oportet, neque ante remunerari quam facta sunt. Injurias autem imminentes præcavisse jñatum est magis, quam expectavisse. Summa enim professio stultitiæ est, non ire obviam sceleribus cogitatis, sed manere opperiri, ut, cum admissa et perpetrata fuerint, tum denique, ubi, quæ facta sunt, infecta fieri non possunt, puniantur.' Quod *Panctis* *Thucyd.* i. 7. 11. *Δὲ προεπιβουλευὼν μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλευὼν.* Unde *Jugurtha*, æque tamen simulate ac *Noëter*, 'Adherbalem dolis vitæ suæ

insidiatum' ait: 'quod ubi comperisset, se ejus sceleri obviam isse, ac proinde populum Rom. neque recte neque pro bono facturum, si ab jure gentium sese prohibuerit.' *Sall. Jn.* 22. 5. *Bern.*

§ 12 *Socium in omni militia fuisse*] *Alii socium domi militiæque fuisse*: sed contra mentem Auctoris, qui hoc dicere vult: Antipatrum affluentem delitiis, otiosumque, et socordem domi sedisse, et Macedoniæ gravem militiæ labores pertulit *Demetrii* pater *Antigonus.* *Mod.*

§ 15 *Nec cessasse, quoad omnem stirpem regis subolis deleret*] 'Deleret' pro, delevisset. Imperfectum pro plusquamperfecto subinde poni notavimus ad xiii. 2. 11. *Vor.*

§ 17 *Si quis manium sensus est*] Nota formulam, 'si quis manium sensus est,' qua aut simili fere usi Veteres in memoria defunctorum. *Serv. Sulpitius* iv. Ep. 5. 'Quod si quis etiam inferis sensus est, qui illius amor in te fuit,' &c. *Cic. Phil.* x. 'Si quis in morte sensus est.' *Id.* pro *Sext.* 'Quod certe, si est aliquis sensus in morte præclarorum virorum, cum omnibus *Metellis*,' &c. *Sen.* in *De Consol.* ad *Polyb.* 'Quid itaque juvat dolori intabescere, quem, si quis defuncti sensus est, fratri frater tuus capit?' *Quintil.* *Decl.* cccxxxii. 'Si quid inferi sentiunt, cognosce animum meum.' *Inscriptio vetus Hispaniensis*: SI MANES POST FATA ALIQUID SENTIUNT. Et in *Epigrammate* antiquo: 'Suscipe nunc, conjunx, si quis post funera sensus.' Cui geminum illud *Ov. de Pont.* 'Et ne, si superest aliquis post funera sensus, Terreat ut manes Sarmatis umbra meos.' *Id.* alibi: 'Hoc pater ille tuus primo mihi cultus ab ævo, Si quid habet sensus umbra diserta, petit.' Plura vid. ap. *ampliss. Brisson.* lib. de *Formul.* viii. p. 840. *Mod.* Ita *Serv. Sulpi-*

tius in Epist. quæ est inter familiares Ciceronis iv. 5. 'Quod si quis etiam inferis sensus est, hoc certe illa te facere non vult.' Quem ad l. observat P. Manutius, hac aut simili fere formula in memoria defunctorum nos et Græcos esse. Latinorum exempla plura collegit Briss. de Formnl. viii. p. 840. 'Si quis mortuis inest sensus,' Polyb. viii. 9. 'Si quis inferis sensus est,' Sen. de Brev. Vit. 18. 'Si est aliquis defunctis sensus,' Id. Consol. ad Polyb. 27. 6. Propert. iv. 6. 83. 'Gaude, Crasse, nigras, si quid sapia, inter arenas.' Val. M. iv. 6. 3. 'Si quid modo extinctis sensus inest.' Lucan. viii. 749. 'Si quid sensus post fata relictum est.' Cic. Phil. ix. 6. *Berneccer*. Malim *si quis manium sensus esset*. Faber. Cic. v. Fam. 16. 'In morte si resideat sensus.' Et vi. 3. 'Si non ero, sensu omnino carebo.' *Vor*.

§ 19 *Doricetis*] *Dromichetis* legit Fabricius in Oros. ex Plut. Demetr. 52. Paus. in Att. Strab. vii. qui eum Getarum regem faciunt. Ego contra libros nihil muto: neque novum est Historiarum scriptores in barbaris nominibus variare. *Boagars*. Notavit Bong. quosdam typis express. habere *Dromichetis*, ut Strab. et Plut. eum vocant. Quia tamen in codd. Mss. reperit *Doricetis*, nihil mutand. putavit. Mihi cum Gronov. in lib. iv. Obs. τὸ *Doricetis* suspectum est; quod videam, veterem quoque Prol. bnj. lib. habere 'Dromichete,' ipsumque Trogum sic scripsisse arguere. *Vor*.

Adversus eum] Ms. et I. bene *adv. Demetrium*. Add. vl. 1. 2. Not. *Bern*.

CAP. II. § 1 *Cum Asiam occupare statuisset, iterato, &c.*] Vereor, ne huic f. loco acciderit, quod illi, qui est xv. 2. Equidem et hanc Ptolomæi cum cæteris conjunctionem non fuisse primam, verum. At nimis longe abest, quod huic 'iterato' debet respondere secundum lect. vulg. 'pacta so-

cietate.' Mallem ego comma scribere post 'iterato,' ut sententia sit: Asiam denuo voluisse occupare, quam sc. possesam antea amiserat prælio cum Seleuco, de quo Noster xv. 5. 4. *Schef*.

Ptolomæus, Seleucus, et Lysimachus] Plut. in Demetr. et Pyrrho: Paus. in Att. quos in hac historia consule. *Bong*.

§ 4 *Interfecit*] *Leg. interfecit*. Faber. Angl. *interfecit*, quod rectius respondet sequenti 'tradit.' *Schef*. Sic et Junt. *Græv*.

Querelarum] Codd. Mss. ut *Bong*. testatur, *querellarum*: prorsus ut in antiquis lapidibus est. *Vorst*.

§ 7 *Ptolemæus*] Regum Egypti seriem vid. ap. Strab. xvii. Quædam ap. Paus. in Att. *Bong*.

Moriturus, contra] *Sebis*. præfert, quod editi quidam habent, *moritur*. *Is contra*. Suadet quod mox sequitur, 'ante infirmitatem.' *Berneccer*. Antiquiores typis expr. *moritur*. *Is contra*. Et cum *Sebis*. præfero hoc ei quod *Bong*. maluit, *moriturus, contra*. Suadet id quod sequitur, 'ante infirmitatem.' Quia fecit ante infirmitatem, non fecit moriturus. *Vorst*. *Moritur*. *Is*, restituit ex antiquioribus *Vorst*. *Schef*. Adstipulantur Juntæ. *Græv*.

Contra jus gentium, &c.] Unde Persens ap. Liv. xl. 9. 8. fratrem incensens: 'Regnare utique vis,' inquit, 'huic spei tum obstat ætas mea, obstat GENTIUM JUS: obstat vetustas Macedoniæ mos,' &c. Vid. quoque notata superius ad ii. 10. 2. et v. 11. 2. *Bern*.

Minimo natu ex filiis] Ptolemæus Philadelpho, nato ex Berenice. Nati autem ex Eurydice regno excluderantur, vehementer dissuadente Demetrio Phalereo, ut scribit in ejus Vita Diogenes Laërt. *Idem*. Lucian. Macrobius p. 470. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Ἀλγυῶν, ὁ τῶν καθ' αὐτὸν εἰσαυμονότατος βασιλεὺς, Ἀλγύτῳ μὲν ἐβασίλευσε τέσ-

συνα καὶ ὀρθοκοντα βάσας ἔτη ζῶν
δὲ παρόντων τὴν ἀρχὴν πρὸ δυοῖν ἐτοῖν τῇ
τελευτῇ τῇ Πτολεμαίῳ τῇ υἱῷ, φιλαδέλ-
φῳ δὲ ἐπικλήσιν, ὅστις διεδέξατο τὴν πα-
τρίαν βασιλείαν ἀδελφῶν. Leg. ἀδελ-
φῶν νεότερος. Istum enim compara-
tivum absorbuisset videtur sequens
nomen φιλατέρος in easd. literas de-
sinens, pro quo φιλατέρος legend. esse
recte monuerunt viri docti.

§ 9 *Officium regi inter satellites fecer-
at*] Ov. II. A. A. 388. 'Officium fa-
ciat nulla puella mihi.' Horat. I. Ep.
17. 21. 'Officium facio.' Propert. IV.
9. 47. 'Idem ego Sidenia feci servilla
palla Officia, et Lyda pensa diurna
colo.' Et M. Sen. Controv. Præf. 4.
'Non facis mihi officium.' Hinc et
emendanda est Historia Apollonii
Tyrii: 'Nam dulcis juvenis iste nau-
fragus est, et gymnasio mihi officio
gratissime fecit:' leg. *gymnasti mihi
officium*. Gron.

CAP. III. § 1 *Inter pares discordiæ*
Vid. notata ad XIII. 2. 3. Bern.

§ 3 *Ac deinceps Heracleæ*] Hanc
Heracleam Ptolem. Plin. ac Strab.
Ponticam vocant: et a Milesiis, non
a Bæotilis, conditam asserit Strabo.
Glar.

§ 4, 5, 6] XIII. 7. 4. &c. Bern.

§ 7 *In Pontum*] Ita omnino legend.
est ex uno Cujacii codd. Est enim
Heraclea h. l. πόλις ὁρῆνης ἐν τῇ Πόντῳ,
Stephanus: de qua Strab. XII. et
Eustath. in Dionys. Ceteri omnes
et impressi et scripti *Metapontum*,
turpi errore. 'Metapontum' et 'He-
raclea,' Italice urbes, librariorum in
errorem induxerunt. Ex eod. lib. scrip-
si *Lamachus*, non *Malachus*, quomodo
alii vett. habent. Bong.

In Pontum] Ita optime Bong. ex
uno Cod. Ms. restituit, cum alii tam
Mas. quam typis expr. haberent *Me-
tapontum*. Et congruum id est ei
quod antecedit, 'coloniam in Ponti
regione sacram Herculi conderent.'

In Metapontum] Impudens mendum.
Cum hæc Heraclea sit in Asia, Me-

tapontum in Italia; sed legend. in
Dextra Ponti. Sunt autem *Ponti
Dextra* a Chalcedone per Bithynos,
Mariandynos, Paphlagonas, Halym,
ac Cappadocas, et reliquos in Colchi-
dem usque, ut inquit Strab. XII. *Glar.*

In eas sedes delati] Mss. habent *in-
ter eas*, quod efficit, ut suspicer, in
antiquis libris fuisse in *terras eas de-
lati*, post vocabulum *sedes* irrepsisse
ex glossa. Certe in *sedes deferri* haud
ita commode videtur dictum, cum
non sint *sedes*, ante quam quis dela-
tus jam occupaverit, domiciliumque
ibi constituerit. Schef.

§ 8 *Multa etiam domestica dissensio-
nes fuere*] Antiquarum edd. ut et
Junt. lectio est: *Multa enim d. d.
mala fuere*: non damnaverim. Alindit
Ms. *dissensionis multa belli fuere*. Pro
mala scriptum est multa. *Belli* ex
præcedd. irrepsit. Grav. Antiquo-
res typis expr. *Multa etiam d. d. mala
fuere*. Vorst. Editi vetustiores optimi
habent *Multa etiam d. seditionis mala
fuere*; quod viri docti amplectuntur.
Id vero si concedimus, rejiciend.
haud videtur, quod præcedit in Ms.
belli, locusque totus sic legendus:
*Multa deinde hujus urbis adversus finiti-
mos belli, multa etiam domestica sedi-
tionis mala fuere*. Schef.

§ 9 *In tutelam classis*] Tueri domum,
tueri classem dicitur pro, sartam teo-
tam servare. Plin. Paneg. 'Tam
parcus in ædificando, quam diligens
in tuendo.' Pari modo igitur dicunt
'tutela classis.' Vor.

Descripsissent] Hegeasipp. I. 9. 'Tri-
buna quoque Moabitie et Galaditis
jure victoriæ ascripta:' ubi *descripta*
legit Avus 6. Obs. in Script. Eccles.

Collationem abnuerant] Et res et vox
ead. in Suet. Ner. c. 44. 'Omnem
collationem palam recusarent.' Bern.

§ 10 *Lamachus*] Cognominem huic
Atheniensium ducem memorat Plut.
in Pericle c. 39. et Noster IV. 4. 3.
Mss. tamen et quidam impr. *Malachus*
hic habent, ex quo, per contractio-

nem, Syrorum 'Malchus' natum suspicatur Gevart. in Papinian. Lect. III. 4. 'Malachus' autem et 'Malchus' regem Syris notat. Bern.

CAP. IV. § 1 *Passi sunt inter plurima, &c.* 'Ερυσανθήν χόρους τινάς, Strab. De Clearcho tyranno Diod. xv. et xvi. Plut. II. de Fort. Alex. Bong.

§ 2 *Cum plebs et novae tabulae, et divisionem agrorum divitum*] Liv. XXXII. 38. duas hasce leges, alteram novarum tabularum, qua debitores aere alieno liberantur (χρεονομίαν et σενόχρεον appellat), alteram agrorum viritim ex aequo dividendorum, ait esse 'duas faces novantibus res ad plebem in optimates accendendam.' Videatur et Sall. Cat. 21. Bernegger. Dele etiam et *divitum*. Faber. Faber, teste Notatore Anglicano, vocem *divitum* expungit. Quod existimo recte fieri. Plebs enim suorum postulare divisionem non poterat, quos habebat nullos. Schef. Junt. *cum plebs et novae tabulae, et divisionem agrorum divitum*: recte. Non omnium agrorum divisionem, sed illorum qui latifundia possidebant, plebs flagitabat. Quasi vero non multi ex plebe agros possederint. Græv.

Divitum, &c.] F. *divites*. Nam *flagitare* utrumque accusativum tam rei quam personæ adasciscit. Cic. pro Planc. 2. 'Dicendum est id, quod ille me flagitat.' Gron.

§ 3 *Diu re in senatu tractata*] Mss. mei *tracta*, ut dixit Sall. Jug. 23. 2. 'Adherbal, ubi intelligit penuria rerum necessariorum bellum trahi non posse.' Sed nihil muto. *Mod.* Sed hæc similia non sunt. Nam 'bellum trahere' est, bello moras addere: hic vero *rem trahere* est, rem tractare, s. de re disputare. Convenientius est exemplum Sallustii Jug. 93. 1. 'Trahere cum animo suo, omittetne inceptum,' pro, tractare, deliberare. Sicuti 'tractus' pro tractatu, 'affectio' pro affectatione, 'osten-

sio' pro ostentatione, &c. bonis auctoribus dicitur, indice cl. Salmas. ad Hist. Aug. p. 109. D. 2. Bernegger. F. *dinque re in sen. tractata, exitus rei non inv.* Gron. *Tractata*] Sic optimi libri, et quidem recte. In membranis, quas Modius vidit, ultima syllaba earund. literarum perierat, ut sæpe factum. *Tractare in senatu* est, deliberare. Suet. 'Cepit amicos, cum quibus de rep. tractaret.' Græv.

Otio lascivientem] Sen. Ep. 56. 'Nunquam vacat lascivire districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti.' Quæ posteriora verba ipsa habet et Curt. VII. 1. 5. Bern.

§ 4 *Quem ipsi in exilium, &c.*] Ita de Coriolano et Camillo. Liv. II. et v. Bern.

§ 5 *Calamitatum*] Hoc suspectum mihi est. In Ms. quodam legitur *aulamantium*. Num scripsit Noster *auxilia vocantium*, idque deinde per compendiosam scripturam factum primo *aula vocantium*, et mox junctis vocabulis duobus id, quod legitur in Ms.? An, pro *aulamantium*, *lamentantium* scribendum? Potest enim in vocabulo *aulamantium* initialis littera ex præced. vocabulo adhæsisse, *lamentantium* autem compendium esse vocis *lamentantium*. Schef.

10 *Ex defens. &c.*] Saxo I. p. 5. 27. VIII. p. 165. 42. 'Ex rege privatus evasit:' et p. 8. 'Ex hoste proculus evasit:' XI. p. 220. 13. 'Blacco ex speculatore sceleris hortator evasit.'

§ 13 *Pares*] Validos satis ad resistendum. Sup. VII. 6. 4. 'Pares bellis.' Bern.

Arbitrarentur] Scribe *arbitrentur*. Faber.

§ 15 *Proinde consulant sibi ipsi: jubeant abire se, si malint, vel causa popularis socium remanere*] Hic l. est contaminatus. Quid hic *si malint*? Cod. manu exaratus Bongarsii *an sibi malint*. Rescrib. cum Junt. *Proinde consulant sibi ipsi. Jubeant abire se, an*

malint socium causa popularis remanere. Si natum est ex præced. 'se.' Cum et *an* in aliis libris reperiretur, mutatum est in *sibi*, sed, cum hiaret oratio, additum vel. Græv. Maltum debemus optimæ illi Junt. ed. quam studiose legit Græv. noster. In ea ed. ita conceptus hic locus est: *Proinde consulant sibi ipsi* (bene) *jubeantne abire se, an causa populari socium remanere.* Nil melius, nil rotundius. *Fab.*

Consulant sibi ipsi] Ita antiquiores typis expr. Bechar. et, ut Græv. testatur, Jant. Atli *consulant sibi ipsi.* Sed alterum elegantius. *Vorst.* Locum pro contaminato habent, quod f. non necesse est. Nam illud *si malint* facile intelligitur. Dicit enim Clearchus: Si sic malint, si hoc putent rebus suis conducibilius, debere eos jubere se abire, vel, si malint illud, remanere. Quod si tamen quid mutandum, quia legitur in Bongarsiano *an sibi malint*, et in Junt. est *vel*, puto locum sic formandam: *Proinde consulant sibi ipsi. Jubeant abire se, aut, si malint, causa populari socium remanere.* *Schef.* *Jubeant* legitur in Junt. non *jubeantne*. Sed ne commodè intelligitur, ut alibi non infrequenter. *Græv.*

Jubeant abire se, si malint, vel causa populari socium remanere] Grævius locum h. contaminatum putat, et ex ed. Junt. sic legend. *Proinde consulant sibi ipsi, jubeant abire se, an malint causa populari socium remanere.* Sed et Cod. quidam Ms. Bongarsii habuit *an sibi malint.* Ita ergo ante 'jubeant' subaudiend. erit, utrum. Et minus ego hæsitarem, si *sibi* plane abesset, legereturque, *Proinde consulant, utrum jubeant abire se, an malint.* Ita enim 'consulant' esset pro, consultant, deliberent. Nunc, quia pronomen adjectum est, nondum satis liquet. 'Consulere sibi' notum idem esse quod, prospicere sibi. Quid si voce, utrum, non subaudita legatur sic: *Jubeant abire se; vel, si malint, causa populari socium remanere?* *Vor.*

§ 17 *In fugam dilapsi*] Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, *fuga dilapsi*: quod magis placet. *Idem.*

§ 18 *Potissimum*] G. Major *potissimo* vult. Non placet. *Bern.*

Conversum esse] *Scrib. esset.* Et ita in quibusd. Editt. *Faber.* Malim *legere esset*, ut in antiquioribus typis exp. est: ut ad voculam 'quod,' quæ præcedit, et hoc referatur. *Vorst.* Imp. quidam habent *esset*, quod hic plane videtur necessarium, propter antecedens 'quod.' Idem *Vorstio* est visum. *Schef.* Sic sane Junt. *Græv.*

§ 19 *Cariora eorum pretia*] Quibus sese studebant a morte liberare. Sed illud *eorum* mihi admodum suspectum est; videtur enim, si hoc dicere voluisset, scribere *sua pretia* debuisset. Cogitent, qui ingenio plus valent. *Schef.*

CAP. V. § 5 *Per ora civium trahit*] In publica quasi pompa, ut omnibus conspicuus esset. Ennius ita de se dixit, 'Volito vivus per ora virum.' Sall. Ju. 31. 12. 'Incedunt per ora vestra magnifici.' Tac. III. H. 36. 'In ore vulgi agere:' ubi pluscula Lipsius Nota 46. Noster iterum xxxvi. 1. 5. 'Traductus per ora civitatum, populis in ludibrium favoris ostenditur.' *Berneccer.* Inf. xxxvi. 1. 5. 'Traductus per ora civium.' Ubi 'ora' pro oculis, conspectu. *Trahere* idem quoque quod, ducere. Virgil. II. *Æn.* 'Avo puerum Astyanacta trahebat.' Curt. III. 'Feminae pleæque parvos trahentes liberos ibant.' *Vor.*

§ 6 *Nullus, &c.*] Tertull. de Carn. Chr. 5. 'An ideo passionem a Christo non recidisti, quia ut phantasma vacabat a sensu earum?' Ita Ed. Fran. Rhenanus male ediderat *vocab.* Hege-sipp. I. 32. 'Inde ab hostili tumultu vacabat,' et 38. 'Vacare enim mentem Herodis ab odio filiorum Antipatri non patiebatur.'

§ 8 *Interdum enim ex successu, &c.*] Angl. enim non agnoscit. Non proba-

Locus alias est vitiosus. Repetitio namque vocis 'interdum' requirit membra rerum diversarum. At hominem se oblivisci, et dicere se filium Jovis, sunt eadem. Mallem ita legere et distinguere: *Accedit servitia insolentia, crudelitati arrogantia interdum. Dum enim ex successu.* Schef. Angli et Junt. recte omittunt enim. Aliud est sane nimia felicitate oblivisci fragilitatis humanæ, aliud jactare se Deorum filium. *Græv.*

Ex successu] Curt. iv. 14. 34. 'Fragilitatis humanæ nimia in prosperis oblivio est.' Sen. Suas. ii. 'Nunquam in solido stetit superba felicitas: et ingentium imperiorum magna fastigia oblivione fragilitatis humanæ collapsa sunt.' *Bern.*

§ 9 *Eunti per publicum...utebatur*] Horum pleraque fuere principatus insignia posterioribus temporibus etiam ap. Romanos: nisi quod Imperatoribus eorum, exemplo Regum Persicorum, non aquila aurea, sed ignis præferebatur, ut luculenter docet elegantias. Lips. ad Tac. Annales Excurs. i. *Mod.*

§ 11 *Ceraunon*] H. e. *Tonitru.* Plut. de Fort. Alex. ii. 13. 'Clearchus Heracleæ tyrannus gestavit fulmen: unumque filiorum Tonitru appellavit.' Fulmen, sc. ut ipse Jovem refervet, cæjus personam ridicule sumebat. Ita namque Budæus illum l. est interpretatus: cum in Græcis vulgo impressis pro *σκηπτὸν*, fulmen, mendose legatur exponaturque *σκηπτρον*, sceptrum. Talium cognomentorum stultitiam ridet Plut. ad Princ. indoct. 5. *Bern.*

§ 12 *Duo nobilissimi juvenes Chion et Leonides*] Vid. Memnonis Eclogas de Historia Pontica: unde apparet, legend. esse *Leon*, non *Leonides*. Voss. Unius horum, et prioris quidem, epistolæ adhuc extant. Inter quas una est ad ipsum Clearchum scripta: et una item ad Platonem, præceptorem, quæ quasi ad cædem

tyranni sese parat. *Μὲν τὸν αὐτὸν ἄν,* inquit, καὶ *μνηστῆραν ἀπολείπομι τὸν βίον, εἰ παρὰλύσας τὴν τυραννίδα ἐξ ἀνθρώπων ἀπαλείψομαι.* Pro *Leonides* legend. esse *Leon*, ex Eclogis Memnonis intelligi posse monet Voss. *Voss.* Voss. scribit *Leon*, et potest adhaerens *ides* natum esse ex seq. 'eadem.' *Schef.*

§ 13 *Discipuli Platonis*] Præter hos nostros alii plures enumerantur a Diog. Laërt. in Vita Plat. et Athenæo xi. fin. quo l. satis maligne de discipulis institutisque Platonis iudicat Athenæus. Quin ipsum Platonem ob *ἔργα τυραννίδος* haud obscure perstringit Xen. Epist. ad Æschinæ fin. p. 1000. d. Ut mirum sit, quare hos Platonis ex doctrina factos tyrannidis ocores dicat Auctor. *Bern.*

Veluti clientes, et mox, *veluti ad regem*] Glossemata sunt, Sebisi iudicio et meo. *Idem.*

§ 14. 15. 16] Simillima referantur a Liv. i. 40. *Idem.*

§ 14 *Mere j.*] Saxo xiv. p. 274. 15. 'Subornat ex suis qui j. m. rem in strepitum seditionemque converterent.'

§ 15 *Qui jure familiaritatis admissi*] F. quibus j. f. *admissis.* Gron.

§ 18 *Frater Clearchi Satyrus*] Diod. xvi. 36. filium Timotheum ei successisse refert: qui et eam interfectum ait, *Δυστυχῶς ὄντων, ἐπὶ θάλα βολὴν ἔσπευ.* Consule Memnonis Excerpt. *Bongars.* Item Athenæum iii. 7. et xii. 12. et rursus Diod. xx. 78. Quibus auctoribus inter se collatis pensatisque, Freinsheimii nostri sententia verisimilis mihi redditur, Auctorem ista suo more confundere, et duos Clearchos, avum atque nepotem, in unum conflare. Res ita habet. Clearcho, qui tyrannidem Heracleæ primus invasit, succedere filii, Timotheus primo, deinde Dionysius: Dionysii item filii Zathras, (qui f. Justino 'Satyrus' a. 'Satyrus' est,) et Clearchus alter. De Satyro Pontico Dionys. in fine Isocratis. *Bern.*

Eadem via] Qua? qua Clearchus invaserat. Jam vero is invaserat juvando primum Senatum, mox plebem contra eum, et faciendo cetera, quæ ap. Nostr. leguntur. Qualia nec fecit Satyrus, nec necesse habuit, pridem cæsis hiis omnibus, aut in exilium ejectis. Quare puto ap. Nostr. *eadem vi* legend. esse, ac intelligendam vim satellitum, qua Chion et Leonides erant obtruncati. *Schef. Eadem via* est, æque ut frater. Non quidem eod. modo. *Græv.*

Mullique annis] In Memnonis Excerpt. legimus Heracleotæ partim a tyrannia, partim a Lysimacho, privatos libertate fuisse annos 84. *Bern.*

Heracienses sub regno tyrannorum fuere] *Ms. H. regnum t. f.* Ita loquuntur optimi quique scriptores, et ipse quoque Just. Sic XVII. 3. 'Quæ et ipsa genus *Æacidarum* erat.' Ita enim ex *Mss. legend. Voss. Recte*

Mss. H. regnum t. f. Virgil. Æn. 1. 'Hoc regnum Dea gentibus esse, Si qua fata sinant.' Liv. 1. f. 'Gabios regnum Tarquinii' vocat. Id. xxx. 32. 'Masæylorum fines, id Syphacis regnum erat:' et xxx. 11. 'Masæyli regnum paternum Masinissæ.' *Gronov. Angl. H. regnum f.* Unde *La. Voss. [At vid. Voss. sup. et Græv. inf.] H. sub regnum f.* Scio quartum casum aliquando jungi præpositioni huic pro ultimo. Sed nil tale suetum Nostro. Mallem retinere *sub regno*, quod est in vulgatis, et delere *tyrannorum*, tanquam quod adjectum fuerit ex glossa. Nec illud *regnum* in Anglico aliud quam alterius *sub regno* glossa et interpretatio. *Schef. Voss. legit H. regnum t. f.* Angli vero in suis libris invenerunt *H. sub regnum t. f.* Sic et in Junt. legitur. Sed aut Vossii emendatio amplectenda, aut a vulg. non discedend. *Græv.*

LIBER XVII.

CAP. I. § 2 *Lysimachia*] Prius Cardia dicta. Steph. Paus. in Att. Eam suo tempore deletam fuisse scribit Strab. x. *Bongars.* Strab. x. p. 460. *Ἰχνη δὲ αὐτῆς [Ὀλέου] λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρώρος ἀπὸ τῆ Ἀρακίνθης. Ἰν δὲ καὶ Λυσιμαχία πλεσίον ἡφανισμένη καὶ αὐτὴ, κειμένη πρὸς τῇ Ἄλμυ τῇ νῦν μὲν Λυσιμαχία, πρότερον δ' Ἰχθῆρ.*

§ 3 *Quod portentum...portendebat*] Vix dubium, quin Auctor scripserit *prodigium*, &c. eod. plane modo, ut XL. 2. 'Quod prodigium mutationem rerum portendere aruspices responderunt.' *Gronov.* Non possum isthuc ferre, nec a Just. esse puto. Legi potest *portentum...significabat*; ut alibi. *Fab.*

Ac regni ruinam] *Mss. multi habent ad regni ruinam*, quod non puto con-

tempend. *Ad* est, una cum ruina. Terent. Andr. 'Ad hæc mala hoc mihi accedit etiam.' *Schef.*

§ 4 *Agathoclem*] *Leg. Paus. in Att. et Strab. xiiii. qui Lysimachum ait, κακοῖς οἰκείοις περιπεσόντα*, filium necasse. Per *κακὰ οἰκεῖα* domesticas calamitates intelligit, quæ hic et ap. Paus. recensentur, non improbos familiares, quod putavit doctiss. Fabricius. *Bongars.* De Agathoclis ipsiusque Lysimachi cæde addendus Apian. Syriac. p. 130. *Bern.*

Perous] Sunt hæc firmanda nostratum adagio: 'Novercam habens, habet et vitricum': adeo blanditiæ muliebres, amorque novellus superveniens, naturales etiam affectus everunt. Simile exemplum extat xxxiv. 4. 1. *Bern.*

§ 6 *Quod occisum juvenem, &c.*] Tac. Ag. c. 45. 'Præcipua sub Donitiano miseriarum pars erat, videre et aspicere: cum suspiria nostra subscriberentur: cum denotandis tot hominum palloribus sufficeret sævus ille vultus.' Quem ad l. egregie, ut solet, vir et amicus magnus Mich. Virdungus. Bern.

§ 7 *Superfuerant*] Pro, supererant. Quod apparet ex eo quod sequitur, 'qui exercitibus præerant.' Plusquam perfectum poni pro imperfecto non insolens est: quomodo contra imperfectum ponitur pro plusquam perfecto. Vid. Notas ad XIII. 2. 11. itemque Gronovii ad Liv. xxxiv. 11. Vorst.

10 *Lysimachus quatuor et septuaginta annos natus erat*] 80. annorum facit Lysimachum Hieronymus, cum occumberet in prælio adversus Selenicum. Vid. Lucian. de Longævis. Voss.

§ 11 *Juveniles*] Mss. *juvenales*: quod reperi multis etiam locis in membranis Livii et Senecæ; et dixit Horat. in Arte: 'Nec nimium teneris juvenentur versibus umquam.' Sed de hac re plura cum Deo ad ipsum Livium. Mod.

§ 12 *Angustiiis sibi met*] Junt. *angustis sibi metis*. Græv. Juntina non displicet. Schef.

CAP. II. § 1 *In eo bello Lysimachus*] Præter Paus. et Strab. vld. Appian. Syriac. Bong.

Non instrenue] Mss. omnes, ut et Junt. *non strenue*. Ab omnibus tamen dicitur in prælio occubuisse in campis Cori. Sic paulo post rursus Junt. cum omnibus Mss. *ambitiosus ad populares esset*. Quod mirum cur spreverint. Ad enim pro, apud, infinitis locis ap. priscos scriptores ponitur. Liv. xxiv. 48. 'Q. Statorio nomen fuit, qui ad regem remansit.' Cic. v. Fam. 10. 'Ad Cæsarem meam causam agas.' Id. x. ad Att. 'Ad me bene mane Dionysius fuit.' Et sic Terent. Cæs. alique maxime idonei

Latinæ linguæ auctores. Græv.

§ 2 *Lætus, &c.*] Memnon 13. *Σέλευκος δὲ, τοῖς καταρρωμένοις κατὰ Λυσίμαχον ἐπαρθὲς, εἰς τὴν Μακεδονίαν διαβαλὼν ὄρητο, πόθον ἔχων τῆς πατρίδος, ἐξ ἧς σὺν Ἀλεξάνδρῳ ἱστρατεύετο, καὶ τοῦ βίου τὸ λείπον διαύσαι, γηραὺς ἦδη ὢν, διανοούμενος, τὴν δὲ Ἀσίαν Ἀντιγόνῳ (leg. Ἀντιόχῳ) παραθέσθαι τῷ παιδί.*

De cohorte Alexandri] Ea 'cohors regia' fuit, ut v. 11. 9. appellatur. Vorst. 'De c. i. e. ex proximis, familiaribus, ut interpretatur Avus IV. Obs. 10. p. 158.

§ 3 *Fragilitatis humanæ*] Cnjus admonens Cyrum Cræsus: 'Humanarum rerum circulus est,' inquit, 'qui rotatus, semper eosdem fortunatos esse non sinit.' Herodot. i. 207. Bern.

§ 4 *A Ptolemæo*] Ceranno. Erat hic filius Ptolemæi Soteris, et Eurydices Antipatri filii. Appianus, qui Selenicum 73. annos vixisse scribit, quod cum iis, quæ Just. sup. retulit, non congruit. Bongars. Selenci Nicatoris a Ptolemæo Cerauno occisi meminit et Plin. vi. H. N. 11. Bern.

In matrimonio habuerat] Antiquiores typis expr. in *matrimonium* h. De quo genere antiptoseos agit Gell. i. 17. itemque Vechner. Helkenol. i. 16. Vor.

§ 6 *Cum et in gratiam, &c.*] Mallem legere *cum et gratia m. m. P. patris, tum favore ult.*, &c. Gron.

Apud populares] Etiam hic Mss. plures habent *ad pop.* genere loquendi optimis scriptoribus sueto ac recepto. Cic. Phil. 'Etiam ad inferos pœnas parricidii luent.' Quare suspicor illud *apud* in vulgatis non Justini esse, verum glossatoris. Hæc scripseram, cum vidi postea, etiam Grævium esse in hac sententia. Schef.

§ 7 *Ptolemæus nuptias Arsinoës sororis suæ*] De Ptolemæo isto, cognomine Ceranno, deque nuptiis ejus cum sorore Arsinoë, pluribus agit inf. xxiv. 1. et 2. Vor.

§ 10 *Omniq[ue] arte adulatur Eumeni*

et Antigono] Oppido obscurus est hic l. quem ego ita puto legend. *Omni- que a. a. E. et A. Demetrii filiis, qui- bucum bellum habiturus erat. Antiocho item Seleuci filio, ne tertius hostium ac- cederet.* Mirum vero quam regionem Eumenes atque Antigonus habuerint post patris Demetrii deditiōnem Se- lenco factam, cum Ptolemæus Ce- raunus Macedonum regnum invase- rit. Sed et init. lib. xxiv. ubi postea hæc historia hic interpolata repetitur, Antigonus, Ptolemæus, et Antiochus bello inter se dissident. Porro in eod. lib. xxiv. Antigonus a Ptolemæo pulsus dicitur, nec additur, unde pul- sus. Suspicio Eumenem ac Antigo- num aliquam Macedoniæ partem ob- tinuisse post turpem patris deditiō- nem; Cassandreæ certe imperium obtinuisse Arsinoën, Ptolemæi Ce- rauni sororem ejusdemque uxorem, ut antea Lysimachi, eod. libro prodit- ur. *Glar.*

· *Adulatur Eumeni, &c.*] Sebis. hæc ita transponenda censet: *adulatur An- tiocho filio Sel. ne Eum.* (cujus tamen Plut. in Demetr. nullam mentionem facit) *et Antig. D. f. cum quibus, &c. tertius, &c.* Berneccer. Locus vehementer corruptus; cujus haud scio an verba ipsa, sententiam f. repræ- sentavero. Scribend. est: *Omni- que a. a. Nicomedi, ne cum Antigono Demetrii, Antiocho Seleuci filiis bellum habituro tertius sibi hostis accederet.* Nullum circa hæc tempora invenio Eumenem, quem vereri poterat Ptolemæus. Sed Nicomedem Bithynum, Antigoni ami- cum, hostem Antiochi invenio ap. Memnonem in Excerptis Photianis: cujus illi haud dubie potuit utilis esse gratia, si nihil aliud, ad moran- dum Antiochum. Nam cum duobus istis similitates erant inexpiabiles, quorum alter Macedoniam, velut pa- ternum regnum, vindicabat, alterius patrem ipse interfecerat. [Fuit hic Antiochus Soter, Seleuci Nicatoris filius. *Græv.*] Et Eumenes pro Ni-

comede bis etiam habetur in vulgatis exemplaribus xxvii. 3. Sic et xxxiii. 1. 'Et Eumeni regi Bithyniæ denun- tiatum.' Immo, vel Eumeni regi Per- gami, vel Prusiæ regi Bithyniæ. Nec melius xxxii. 4. Eumenis Pergame- ni, qui cum Prusia Bithyno bellum gessit, milites Pontici vocantur. 'Id ridiculum Ponticis visum,' immo Per- gamenis. *Gron.*

Omni- que arte adulatur Eumeni et An- tigono, Demetrii filiis, Antiocho filio Se- leuci] Locum h. conclamatum mihi *εδορύχως* pro solertia sui ingenii re- stituisse videtur Gronov. cui tot alia loca restituta debet omnis antiquitas. *Grævius.* Nemo ita in veteri historia peregrinus est, quin facile hæc cor- rupta esse videat. Sebis. quidem hoc, quod sentio, ut acuto homine dignum est, olfecerat; sed unus Gronovius rem constituit. Emendationem probo. *Faber.* Inf. xxiv. 1. scribit Ptole- mæum Ceraunum, Antiochum, et An- tigonum reges in Græcia bello disse- disse. Quare non apparet, quomodo id. Ptolemæus Antigono et Antiocho adulatus fuerit; et sunt sine dubio hic menda quædam. Gronovius igitur restituit. *Vorst.*

§ 11 *Ingens momentum*] Taciti illud simile est H. i. 59. 'Batavorum co- hortēs, prout inclinassent, grande momentum, sociæ aut adversæ.' Lu- can. iv. 819. 'Momentumque fuit, mutatus Curio, rerum.' Add. sup. v. 4. 12. de Alcibiade. *Bern.*

§ 13 *Naves ad exercitum in Italiam deportandum mutuo petit*] Melioris temporis scriptores dicerent, 'naves mutuas petit:' et id postulat Latine linguæ genius. Posterioris tamen æ- tatis scriptores hic recesserunt a via, majoribus et præcæ eloquentiæ viris trita. *Græv.*

Qui, &c.] Saxo vi. p. 98. 10. 'Ne alicnis quam propriis viribus instruc- tor videretur.'

§ 14 *Cui nulla*] F. cum nulla. Se- bis. *Berneccer.* Mallet Sebis. cum

nulla. Requirit sane quid hujusmodi nequens esset. Et quid si scripsit Ptolemaeus ut cui nulla? potuit illud ut excidisse propter proxime præcedens vs. Schef.

§ 15 *Vindicem regni reliquit; ne, abducta in Italiam juventute, prædam hostibus regnum relinqueret*] Auctius membranæ meæ dictionibus aliquot hoc modo: *viadicem eum regni reliquit: pacificatus cum omnibus finitimis, ne, abducta in Italiam juventute, &c. mea sententia non male. Sed doctorum esto iudicium. Modius. Junt. non secus ac Modii membranæ vocibus aliquot auctis legunt vindicem, &c. Inferius xxiii. 'Agathocles rex Siciliæ pacificatus cum Carthaginiensibus.' Et vi. 2. 'Pacificari cum altero statuit.' Græv.*

CAP. III. § 1 *Quoniam ad Epiri mentionem ventum est, de origine regni pauca, &c.*] Similis excursus totidem prope verbis inchoatur xviii. §. 1. Bern.

Quoniam ad Epiri mentionem ventum est] Ubi? sup. (cap. præc. ii.) his verbis: 'Sed nec Pyrrhus, rex Epiri, omissus.' F. tamen non est contemnend. quod in quodam Ms. legitur, *ad Pyrrhi ment.* Schef.

§ 2 *Molossorum primum in ea regione regnum fuit*] Chaones primum, Molossos deinde regnasse refert Strab. vii. quem lege. Bong.

§ 3 *Troj. temp.*] Hæc uncinis includit Ed. Bong.

§ 4 *Cum in templum*] Mss. habent in templo, quod tanquam incongruum repudiarunt. Solent tamen optimi scriptores casus hosce ita permutare, ac similia ii. 18. observavimus. Schef.

Lanassam, neptem Herculis] Sic Vett. et Plut. in Pyrrho 1. qui eam facit filiam τοῦ Κλεοβίου τοῦ Ἰλλίου, qui filius erat Herculis. Bong.

§ 6 *Et Andromachen Hectoris, quam et ipse matrimonio suo in divisione Trojanæ prædæ acceperat, uxorem tradidit*] Sic Virgil. Æn. iii. 319. 'Hectoris

Andromache, Pyrrhin' connubia servas?' Ubi Servius, 'Consuetudinis regis fuit,' inquit, 'ut, legitimam uxorem non habentes, aliquam, licet captivam, tamen pro legitima haberent: adeo ut liberi ex ipsa nati succederent. Pyrrhus hanc quasi legitimam habuit, et ex ea filium Molossum suscepit: postea, cum vellet Hermionem, Menelai et Helenæ filiam, Oresti jam ante desponsatam, ducere uxorem, Orestis insidiis in templo Delphici Apollinis occisus est. Verum moriens præcepit, ut Andromache, quæ apud eum conjugis locum tenerat, Heleno daretur; propter supra dictum beneficium, quo eum a navigatione prohibuerat. Inde factum est, ut teneret regnum privigni, qui successerat patri, a quo Molossia dicta est pars Epiri, quam Helenus postea a fratre Chaone, quem in venatu per ignorantiam dicitur occidisse, Chaoniam nominavit, quasi ad solatium fratris extincti.' Modius. Hunc l. sic restitutas oportet: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quo (Helenum sc. et Andromachen) in divisione Trojanæ prædæ acceperat, uxorem tradidit.* Sensus est: Pyrrhum Heleno filio Priami regnum Chaonum, ac Andromachen Hectoris uxorem, quam ipse in matrimonium receperat, in uxorem dedisse; Helenus enim et Andromache in Trojanæ prædæ divisione Pyrrho obtigerant. Vid. Sen. Troad. Gronov. Quid est *matrimonio accipere*? Quis sic loquitur? Mss. *Andromachen Hectoris et matrimonio suo, quos in divisionem.* In uno pro quos legitur quam. Et sic plane Junt. uti omnino legend. est: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quam ipse in divisione Trojanæ prædæ acceperat: Andromachen, quam in matrimonio habuerat, Pyrrhus elocat Heleno Priami filio. Græv.* In Junt. sic legitur: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quam ipse in divisione Trojanæ prædæ acceperat.* Sed

mibi h. quidem in l. Juntæ non satisfaciunt. Sic ego scriptum a Junt. fuisse arbitror, *Andromachen Hectoris, quam ipse in matrimonium post divisionem Trojanæ prædæ acceperat, uxorem tradidit*. Hæc conjectura mea est, de qua liberum sit judicare. *Faber*. Græv. nihil esse putat *matrimonio accipere*; ideoque amplectendam lect. Junt. Et congruunt nonnihil Mss. quidam, qui sic habent, *Andromachen Hectoris et matrimonio suo*. Sensus igitur fuerit, quod Pyrrhus Andromachen Hectoris, quam in divisione Trojanæ prædæ acceperat, e matrimonio suo Heleno Priami filio uxorem tradiderit. *Vorst*. Lectio Junt. non est mala. Quia tamen quæ vulgatur, non temere, sed ex lect. vetusta veraque orta videntur, mallem junctis omnibus sic legere: *et Andromachen Hectoris e matrimonio suo (in divisione Trojanæ prædæ acceperat) uxorem tradidit*. Parentheses istæ sæpe fuerunt causæ turbatæ lectionis, quod exemplis aliis a me demonstratum. *Schef*.

§ 7 *Insidius Orestæ* *Μαχρύβης Δελφῶν ἀδελφὸς ἀνελόντος ἀδελφῶν*. Strab. ix. Regum Epiri genus vid. ap. Paus. in Att. et Plut. in Pyrrho. *Bongars*. Idem Virgil. *Æn.* iii. 831. 'Scelerum furis agitatus Orestes Excipit incautum, patriasque obtruncat ad aras.' Ubi iterum Servius, 'Alii,' inquit, 'Achilleas intelligunt; nam Pyrrhus (ut in historia legitur) occiso patre in templo Apollinis Tymbræi, reversus in patriam, in numinis insultationem, in templo ejus Delphico aras patri constituit, et illic ei cœpit sacrificare. *Mod*. Consentit Velleius i. 1. 8. Strab. tamen. ix. p. 290. 22. 'a Machæreo sublatum' tradit. Conciliare videtur Eusebius Chron. ad ann. 854. 'Pyrrhus Delphis in templo Apollinis occisus ab Oreste,' sed nimirum 'proditione Macarei sacerdotis.' Ipse autem fecisse patandus est, quod per alium quis fe-

cerit. Add. Paus. 140. 10. *Bern*.

§ 8 *Pielus* *Pielum* vocat Paus. *Pylades* hic imperiti libraril substatuerant, Orestis nomine inducti. Erat hic Andromaches filius; Paus. *Bong*. Recte Junt. *Pielus*. Sic Pausanias dicitur. *Græv*.

§ 9 *Arrybam*] Ita ex veteri scriptura legend. judicavi, habent enim vett. *thridam*, alii *hribam*: nisi quis malit ex Plut. Pyrrh. 1. *Tharrytam*, quod accedit ad *Tarriba*, quod in uno veteri legitur. Et, quæ de eo Plut. refert, cum Auctore nostro conveniunt: *Θαρήβαν πρῶτον ἱστοροῦσαν Ἐλληνικοῖς ἔθεσι, καὶ γράμμασι, καὶ νόμοις φιλανθρώποις διακοσμήσαντα τὰς πόλεις, δούραστον γενέσθαι*. Tharypum hunc vocat Paus. in Atticis: ejus filius Alceas, pater Arrybbæ, s. Arybæ, ut Plut. s. Aryrubæ, ut Diod. xvi. et Neoptolemi. Arrybæ filius *Æacides*, a quo Pyrrhus. Neoptolemi filii, Troas, Olympias Alexandri Magni mater, et Alexander filius, de quo sup. xii. 1. et 2. Hæc ex Plut. et Paus. Hinc sup. vii. 6. 11. legend. arbitror, 'consciente nuptias patruo, tutore virginis, Arryba, rege Molossorum:' et viii. 6. 4. 'Siquidem Arrybam, regem Epiri, &c. atque Alexandrum pupillum ejus, uxoris Olympiadis fratrem,' &c. Lector sagax et eruditus judicet. *Bongars*. Plut. in Alex. 2. fratrem Olympiadis Arymbam vocat, quod id. cum Aryba crediderim: sicuti 'Selymbria' et 'Selybria,' 'Lampsana' et 'Lapsana,' *σκυρδῶν* et *σκαρδῶν*, &c. promiscue dicitur. *Bern*.

§ 16 *Frater Æacides*] Frater patrue-
lis, ut ex his constat, quæ sup. notavi. *Bongars*. Cic. xv. Fam. 7. 1. *Bern*.

Populum, &c.] Saxo xviii. p. 169. 17. 'Civium offensam contrahere maluit.' xi. p. 214. f. 'Eoque studio gravissimas majorum offensas contraxit.'

§ 17 *Virum, admodum parvulum*] Plut. Pyrrho 2. *ῥήτιον ὄντα*. Lego

bimum admodum, ut *parvulum* ex glossa sit. *Bongars.* Ego *parvulum* non libenter abjicio, dictionem Auctori familiarem, ut XVIII. 3. 1. &c. Magis probo Freinsh. pro *vicum* rescribentem suum. Bernec. Ms. *unum*. F. *unicum*. Nullos namque filios habuit Æacides, præter Pyrrhum. Voss. Vidit Bong. legend. *bimum admodum*. Et recte vidiase virum excellentem illa præstantiss. ed. confirmat, in qua sic, ut ille conjecerat, legitur. *Bimum admodum* est, circiter, præter propter *bimum*: in hac enim notione sæpe legitur: cap. præc. huj. lib. 'Post menses admodum septem.' Et lib. XI. 'Inter hæc octingenti admodum Græci occurrunt.' Curt. 'Equites mille admodum.' Pro quo et alibi 'quasi' ponit; ut Græci *δοσι*. Græv. Antea legebatur *vicum*, male. Sed in quibusd. impr. ante Bong. scriptum fuerat *bimum*, quod ipse probavit. Recte. Sic autem et Liv. LII. de alio principe locutus fuerat: nam in Epit. illius legitur 'Filio bimulo admodum regnum asserebat.' Atque ita illud *parvulum* mutari debet in *puerulum*, aut omnino delend. est. Nam, si *bimus admodum* erat, *parvulum* addere nil quidquam attinet. *Fab.*

Pyrrhum bimum admodum parvulum] Bong. et secutus enim Bernec. edidit *Pyrrhum vicum*. Sed fatetur tamen Bong. se male legere *Pyrrhum bimum admodum*; ut *parvulum* ex glossa sit. Quidni ergo *τὸ bimum* retinuit, cum in antiquioribus typis expr. Junt. Bechar. et aliis id reperiret? Alii, cum et ipsis *τὸ vicum* non placeret, aliud pro eo legend. conjecerunt: et Voss. quidem *unum*, Freinsh. vero *suum*. Illud *parvulum*, quod Bong. expunctum volebat, abesse vix potest. Et loquitur ita Noster XVIII. 3. 1. et 4. 4. Erit autem *τὸ admodum parvulum* *τὸν bimum ἐξήγησις* quædam; quasi diceret, 'bimum, i. e. admodum parvulum.' *Vorst.* Omnino le-

gend. *bimum admodum*, expuncto *parvulum*; et *admodum* pro, circiter, accipiendum. Nam *admodum parvulus* non potest jungi, sed *admodum parvus*, sicut dicitur 'admodum puer.' *Schef.*

§ 18 *Subtractus*] Ab Androclide et Angelo. Plut. in Pyrrho 2. *Bern.*

§ 19 *Glauci*] *Γλαυκῶν* Plut. vocat. *Bongars.* Alii libri *Glaucia*; quam scripturam firmat Plut. in Pyrrho 4. *Mod.* *Glaucia* pridem G. Major edidit, et firmat eam scripturam Plut. in Pyrrho 4. et Diod. XIX. 80. *Bernec.* Legend. omnino, ut Junt. et G. Majoris edd. habent, *Glaucia*, confirmante Plut. Post Junt. usque in *adultam ætatem*. Græv. Bong. et Bernec. edidit *Glauci*. Sed notarunt tamen Majorem edidisse *Glaucia*. *Vor.*

Quæ et ipsa genus Æacidarum erat. In Ms. *genus*. Quod elegantissimum est, et Vossio arridet, atque adeo mihi. *Faber.* In Ms. legitur *genus Æacidarum*, quod ignoro, quare contempserint, cum sic Noster loqui soleat et alibi: ut II. 4. ubi de Orithia: 'Auxilium deinde a Sagillo rege Scythiæ petit: genus se Scytharum esse ostendit.' *Schef.*

§ 20 *Addito in auxilium*] Malim *ad aux.* quam in *aux.* Neque enim temere sic loquuntur boni scriptores. *Fab.*

§ 21 *Anorum undecim*] *Δωκαβεννέων*, Plut. *Bong.*

Usque ad adultam] Mss. mei usque *adultam*: quod probò: amat enim sic loqui Just. In eisd. meis Mss. deest dicam, an abest, in seqq. quoque illis, ut *Tarentinos solus adversus*, &c. vox *solus*. *Mod.*

Usque adultam] Ita Mss. Modiani, et amat sic loqui Noster, ut ostendit in Ind. Freinshemius. Editi usque *ad adultam*. *Bernec.*

§ 22 *Tantusque*, &c.] Saxo VII. p. 122. 38. 'Igitur apud Sueones tantus haberi cæpit, ut magni Thor filius existimaretur.'

LIBER XVIII.

CAP. 1. § 1 *Igitur Pyrrhus*] De Pyrrhi in Italiam expeditione, Plut. in Pyrrho, Paus. 1. Flor. 1. 18. Oros. iv. 1. et Epit. Liv. *Bong.*

Et ipsis auxilium adversus Romanos indigentibus] Optime Ms. *Bong. aux. adr. Rom. pollicentibus*; ut Tac. 1. 60. 'Chauci, cum auxilia pollicerentur, in commilitiam adsciti sunt.' Gronov. Ms. quidam teste *Bong. aux. adr. Rom. pollicentibus*. Utrobique casus sexti est; cum præcedat 'Samnitium' et 'Lucanorum.' Refero igitur hoc ad illa quæ in Notis ad II. 3. 16. et VIII. 5. 10. congressimus. *Vorst.* In Ms. quodam reperitur *aux. adr. Rom. pollicentibus*: quod nescio an convenientius sit historiæ. Florus 1. 16. ubi de bello Tarentino agit: 'Sed apparatus horribilis, quum tot simul populi pro Tarentinis consurgerent, omnibusque vehementior Pyrrhus.' Sed et quod ap. Nostr. sequitur de sociis, firmare lect. hanc videtur: 'Valerius Lævinus festinans, ut prius quam eo congregaretur, quam auxilia sociorum convenirent.' Socii profecto alii intelligi non possunt, quam Samnites illi et Lucani. *Schef.*

Spe invadendi] Vid. notata ad IV. 3. 5. *Bern.*

§ 2 *Exempla majorum*] Virgil. III. Æn. 342. 'Ecquid in antiquam virtutem animosque viriles Et pater Æneas et avunculus excitat Hector?' Ita XII. Æn. 439. *Bern.*

Subegit] Scrib. *subegisset*. Fab.

§ 3 *In solatia*] Mas. plures habent *solatio*, quod non puto temere repudiand. Ita XVII. 3. pro *in templum* vett. habent *in templo*, ubi vid. quæ notavi. Firmaret quoque Phædrus noster, si lectio esset integra 1. 10. ubi ait: 'Lepus semianimus mortis in solatio.' Sed præfero, quod habet

Delph. et Var. Clus.

Heins. *mortis in solatia*. Sic enim edend. fuerat in mea ed. pro quo vitiose legitur nunc *in solatia*. *Schef.*

Adductis] Legend. *abductis*. Bon-gars. Quid opus est? Fr.

§ 4 *Valerius Lævinus*] Plutarcho in Pyrrho 24. 'Λαβῶνος, litteris transpositis, et interjecto, legend. Λαβῶνος. Pugna commissa est ἐν τῇ μεταξὺ πεδίῳ Παρθολίας πόλεως καὶ Ἡρακλείας, Plut. ib. Heraclea autem auctore Plinio III. N. H. 11. pr. inter Sirin est et Acirin fluvios. Unde in Oros. IV. 1. legere audeo 'apud Heracleam, et Pandosiam urbem, fluviumque Sirin:' quamvis Ms. habeat *Heracleam Campaniæ urbem, fluviumque Lirin*, cum nulla sit Campaniæ Heraclea, et Liris fl. ab h. l. alienus sit. Sequutus est autem Orosius Flori corruptum exemplar. Ideo ut Oros. ita et Flor. 1. 18. 10. emendandus. *Bong.*

§ 6 *Invisitata*] Plin. VIII. 6. *Bongars.* Plin. scribit Italiam non visos hactenus elephantos 'boves Lucas' appellasse, quippe in Lucanis primum visos. Add. Varr. VI. L. L. Flor. 1. 18. 11. Solin. 25. Frontin. II. Strat. 4. 12. *Bernec.* Scrib. *invisitata*. Liv. IV. 33. 'Quum repente patefactis Fidenarum portis nova erupit acies, inaudita ante id tempus invisitataque.' Et XXVII. 39. 'Invisitati namque antea alienigenis, nec videre ipsi advenam in sua terra assueti.' Curt. IX. 1. 'Magnitudinis invisitatae reperere serpentes.' Ubi vulgo editur *invisitata*, sed male. Gronov. Optime Gronov. *invisitata*, i. e. non ante visa Romanis. *Faber.* Scrib. cum Gronov. *invisitata*, h. e. bestiæ nunquam antehac visæ. Hoc enim Latinis est 'invisus' et 'invisitatus.' Quod sæpe corruptum est in *invisatus*. Græv.

§ 7 *Nec host. &c.*] Saxo VIII. 149. 18.

Justin.

3 K

‘Incruentam victoriam retulit.’ XIII. 246. 26. ‘Incruentam victoriam habuit.’

§ 10 *Ducentos captivos*] De quibus versus Ennii elegantes sunt ap. Cic. Off. I. 11. *Bong.*

§ 11 *In quo par fortuna priori bello fuit*] Istud *bello* glossema est puerile. Huic I. alius I. est plane germanus, XXII. 3. ‘Sed secundi certaminis eadem fortuna, quæ et prioris fuit.’ *Faber.* *Priori bello* pro, prioris belli, I. e. prælii fortunæ. Solent auctores ita concise loqui. Vid. Notas ad I. 7. 14. *Vorst.* *Faber* illud *bello* delet. Puto non necesse esse. *Schef.*

Iterato prælium cum Rom. facit] Ad Asculum urbem. *Bern.*

CAP. II. § 1 *Cum centum viginti navibus*] Centum triginta habet Val. M. III. 7. *Bongars.* Ita cautum videtur fœdere, de quo Polyb. III. 25. agit. *Vorst.*

A peregrino rege] *Mass.* *rege* non cognoscunt. Et quid? si non rex, sed populus peregrinus Romanis intulisset bellum, Carthaginienses ægre id ferre non potuissent? Sed non modo illud *rege* mihi a glossatore intrusum videtur, verum et *a peregrino*, cum non magis causa ægre ferendi sit in hoc, quam in altero. Hoc enim Carthaginienses tantum dicebant ægre se ferre, quod, cum populus Romanus multa feliciter et gloriose gesserit bella in terris peregrinis, nunc ne in Italia quidem possit esse tutus et tranquillus. *Schef.*

§ 2 *Externo hoste oppugnarentur*] Prætulim *ab ext.* *A. Fab.*

§ 4 *Speculaturus consilia*] Ut solebant Carthaginienses. Vid. Frontin. Strat. I. 2. 3. et 4. Ars magnis Principibus etiamnum familiaris, de qua Piccart. Obs. Dec. VII. 4. Add. Fam. Stradam in Actis anni 1581. p. 486. *Bern.*

Arcessiri] Scrib. *arcessi.* Gronov. *Mass. arcessi.* Græv.

§ 5 *Nam Romanis eadem causa mittendi auxilii Carthaginiensibus fuerat*] Propositio vera, ut dialectici dicere solent in sensu diviso, non sensu composito. Vult enim dicere, Carthaginiensibus eand. causam fuisse mittendi auxilia Romanis: innuit autem occulte Carthaginienses non Romanorum gratia hæc auxilia misisse, sed sua causa; nempe ut Pyrrhum in Italia retinerent, nec Siciliam ingrederetur, quam ipsi armis vexabant. Cæterum, quod ait Justinus, Fabricium a senatu ad Pyrrhum missum pacem composuisse, secus a Plut. traditur: sed Cyneam a Pyrrho Romam missum pro impetranda pace etiam Cic. docet; ibi vero obtitisse Appium Claudium cæcum, ne cum rege pax fieret. Notior est historia, quam ut multis verbis indigeat. *Glar.*

Nam Romanis eadem causa mittendi auxilii, &c.] Mens Auctoris legi postulat *Nam Carthaginiensibus eadem causa mittendi auxilii Romanis fuerat.* Seblis. Mihi *Romanis* glossemati simile videtur. *Bernec.* Ego omnia recte se habere existimo, et voces modo trajectas esse: id quod in scriptis Veterum est perfrequens. Sensus quidem est: Eand. causam Carthaginiensibus fuisse, vel eand. causam Carthaginienses habuisse auxilii Romanis mittendi. *Vorst.* Locus hic non sanus viris doctis videtur. Mihi ne integer quidem. Et puto post *Romanis* deesse aliqua, quibus ostendebatur, cur Romani Carthaginiensium auxilia haberent suspecta, sicut sequitur, cur Carthaginienses ea Romanis voluerint obtrudere. Docet vox ‘eadem,’ quæ semper respicit quid antecedens simile, quale h. in I. nihil extat. *Schef.*

§ 6 *Fabricius Luscinius*] Alii hunc missum ferunt, ut de captivis redimendis ageret. De Romanorum continentia leg. Valerium IV. 3. Hoc voluit Varro II. de Vita Pop. Rom. ‘Qua abstinentia viri mulieresque

Romæ fuerint, quod a rege munera eorum voluerit nemo accipere.' *Bong.*

§ 7 *Cynæus*] Fuit hic Demosthenis auditor, cujus eloquentia plures urbes, quam suis armis, subactas esse dicebat Pyrrhus. *Plut. Pyrrh. c. 28. Add. Liv. xxxiv. 45. Bern. Scribend. Cincæ ex melioribus libris. Grav. Alii Cincæ. Arbitror tamen veram scripturam esse Cynæus, idque eo magis quod hoc nomen ita scriptum ap. Paus. est, ubi de quodam Eretræ proditore agit, Philabro F. Cynæ. p. 215. Add. quod origo vocis notissima est, a galea sc. quam Græci 'Cynen' vocant. Fab.*

§ 9 *Munera sprevisent, interfectis, &c.*] Etiam hic l. mihi mutilus videtur. Oratio certe non cohæret, cum legati sprevisent, invitati missa sunt. Debebat enim scripsisse invitati sunt ad cenam, etque missa aurea corona. Puto post 'sprevisent' aliquid excidisse. *Schef.*

Aurea corona] De aureis coronis vid. quæ Freinsh. in Ind. ad v. Corona congeant. Et add. quod Diod. xvi. 98. Philippum regem Maced. coronis aureis donatum scribit; et Nepos xxiii. 7. 2. Romanos corona aurea donatos a Carthaginiensibus. *Vor.*

Honoris causa] H. e. ne liberalitatem regis aspernari viderentur. *Mss.* tamen hominis habent: unde Freinsh. omnis facit: quippe mali omnis fuisse, hospitalia munera non admittere. *Bernec. Mss. hominis causa,* unde bene Freinsh. conjecit legend. esse omnis causa. Sed male interpretatur: Tanquam mali omnis fuisse hospitalia munera non admittere: imo quia victoriæ indicium erat corona. Triumphantes enim coronabantur. Sic ap. Liv. xxii. 87. de aurea victoria ab Hierone senatui missa, 'victoriæ omenque se accipere,' dixit senatus, cum alia munera respuisset. *Græv.*

Statuis regis imposuerunt] Muneribus sc. regis in ipsius regis honorem

verais: quæ certe non adulatio, sed Romana moderatio potius dici debuit. Narrat Athenæus x. 10. Ælian. ii. v. H. 41. et Laërtius in Xen. haud multum dissimile factum Xenocratis philosophi, qui muneri sibi datum a Dionysio rege coronam auream, domum a cæna rediens, Mercurio, qui stabat ante regis ædes, iniecit. *Add. Lipsii Notam 167. ad Tac. ii. Bern.*

§ 10 *Ab Appio Claudio*] 'Cum de Pyrrhi pace ageretur, ad eam causam Appium illum et cæcum et senem delatum, memoriæ proditum est.' *Cic. Phil. i. 5. Add. L. i. § 5. D. de Postulando: et L. 2. § 86. de Orig. Jur. Id.*

Regum urbem] *Plut. in Pyrrho 42. de Senatu tantum: βασιλεὺς πολλὰν ἀνέβησαν. Bongars. Flor. i. 18. 20. 'Urbem templum sibi visam, senatum regum esse.' Bern.*

§ 12 *Firmatisque, &c.*] Saxo xiv. p. 248. 46. 'Urbem Archam adversum se valido præsidio firmatam inveniunt.'

CAP. III. § 2 *Tyriorum gens*] In Ms. Bongarsiano legitur *T. res*, quod probo, et vocem *gens* pro glossa habeo alterius. *Rom* tali sensu alibi quoque solet usurpare. Vid. quæ notavi v. 3. *Schef.*

A Phœnicibus] *Curt. iv. 4. 25. ab Agenore Tyrum conditam scribit. Hanc postea Romanorum coloniam Ulpianus L. 1. D. de Censib. celebrat, inde sibi originem fuisse memorans. Bern.*

§ 3 *Terra motu*] *Strab. i. et xvi. Bong.*

Assyrium stagnum] 'Assyrium' pro, Syrium, dixit, quod sæpe Vett. consueverunt. Vid. autem, num Genesaram lacum velit, de quo *Plin. v. 16. Nullus enim propior Tyro. Glar.* Lacum intelligit Γενεσάρη, de quo *Strab. xvi. De Sidone et Tyro vid. eund. Strab. et Curt. Bongars. Add. Melam i. 12. Alterius Tyri, Phœnicum coloniz,*

quam præstringit fl. Tyras, meminit Marcellin. xxii. 18. Vid. Fabrum Semest. iii. p. 8. Bern. 'Assyrium stagnum' in libris Sacris 'mare Galilææ' dicitur. Ita autem vocabatur, quod illa loca Assyrii tenuerant. Fab.

§ 4 *A piscium ubertate*] Sed D. Hieron. in Quæstion. 2. Tradit. Heb. in Genesin tom. iii. 206. d. 'De Chanaan primus natus est Sidon,' inquit, 'a quo urbs in Phœnice Sidon vocatur.' Bern.

Nam *piscem Phœnices Sidon vocant*] Philo Bybliensis: Χρόνους δὲ ὑστερον πολλοῖς ἀπὸ τῆς Ὑφουραίου γενεᾷ γενέσθαι Ἀγρία καὶ Ἀλία, τοὺς ὀλίγας καὶ ἀργέλας εὐρετάς, ἐξ ὧν κληθῆναι ἀργεντάς καὶ ὀλίγας. Nam γ'Υ piscator. Ita credebant Phœnices. Voss.

§ 5 *Navibus appulsi, Tyron urbem*] F. appulsi. Liv. xxx. 19. 'Ibi cum [Magonem] legati ab Carthagine paucis ante diebus in sinum Gallicum appulsi navibus adjecerunt.' Suet. Oct. 98. 'Vectores nautæque de navi Alexandrina, quæ tantum quod appulerat,' &c. Gronov. Vulg. distinctio bona non videtur. Quid enim *navibus appulsi*? Non dicis: Ubi fuerint appulsi; quod tamen necesse est, ut integer sit sensus. Comma igitur post 'Tyron' collocand. Nempe 'Tyros' insulam hic notat, non urbem, quod non observarunt editores. Steph. Τύρος, νῆσος ἐν Φουρίῳ, ἀπὸ Τύρου τοῦ Φοίνικος. Strab. xvi. Τύρος δ' ἑστὶν ὅλη νῆσος. Schef.

Ante annum Trojanæ cladis] Hinc factum est, quod ego in primis animadvertent. puto, nt, cum Homerus toties meminerit Sidoniorum, nullam tamen Tyriorum mentionem fecerit; neque enim illud nomen ap. Principem poetarum memini legere. Quomodo enim in expositione rerum ad Trojam gestarum Tyrios commemorasset, qui aut nulli aut obscuri erant? Prudenter igitur ab Homero factum. Etsi scio errare hic Justinum, nam

Tyros haud dubie antiquior est, duabus aut tribus ferme generationibus. Sed illa tempestate nullum sibi apud Græcos nomen pepererat; nisi quod de Cadmo Tyrio, &c. Sed hæc recentiores scriptores. Uno verbo, illa tempora impeditissima sunt. Faber. Pro, anno ante Trojanam cladem. Estque talis loquendi forma qualis illa Joh. xii. 1. πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα; et illa versalonis Amos i. 1. πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ. Oros. quoque sæpe ita loquitur. Ut i. 5. 'Ante annos urbis conditæ mclx.' Et ipse Noster vocula post prorsus similiter utitur. Ut xxxviii. 8. 1. 'Post annos tres et viginti sumpti regni.' Vid. et Notas ad xiv. 8. 8. Voss.

§ 6 *Persarum bellis diu varietque fatigati*] Errorum hunc esse puto, eumque pudendum maxime. Unde enim Persæ illis temporibus, qui annis admodum 600. post Trojæ excidium principatum Asiæ, duce Cyro, invaserunt? Itaque duorum alterum verum est, aut tarpiter lapsum esse Justinum, si ita scripsit; aut, si minus scripsit, veram scripturam esse *Assyriorum*, non *Persarum*. Fab.

A servis suis multitudine abundantibus] Flor. iii. 12. 15. 'Quid bella servilia? unde nobis, nisi ex abundantia familiarum? Tac. iv. 27. 'Urbs trepidat ob multitudinem familiarum, quæ gliscebant immensum, minore indies plebe ingenna.' Junge Thucyd. iv. 16. 12. de Spartanorum Helotis: Liv. iii. 16. 3. Sen. de Clem. i. 24. pr. Bern.

§ 7 *Atque ita potiti urbe, lares domini occupant, rempublicam invadunt, conjuges ducunt, &c.*] Hæc perturbata sunt, et confusa. Sic autem, meo iudicio, disponenda: *Atque ita remp. invadunt, lares dom. occupant, conj. eorum ducunt, et, quod ipsi non erant, liberos creant.* Fab.

§ 8 *Qui miti ingenio senis domini, &c.*] Quædam edd. post τὸ 'ingenio' habent distinctionem, quæ omnino

delenda est. Sensus est: Qui miseretur domini ani ob clementiam ejus pristinam, et sub quo ei mitis ac liberalis fuerat servitus. *Gron.*

§ 9 *Cum velut occisos alienasset*] Notanda significatio est, pro, e conspectu removisset, celasset, &c. *Faber.* 'Alienasset,' h. e. occulisset, ut exponunt. At vellem mihi locum alterius alicujus monstrari, ubi 'alienare' positum sit pro, occultare. Putabam scripsisse *ali curassent*, at hoc non videtur convenire præcedenti, 'velut occisos.' Deliberand. igitur est amplius, et videtur aliquid hic dici de loco, ubi eos servaverit. *Schef.*

Quasi acceptissimum Dis] *Ms. placitissimum.* Quod merito probat *Gronov.* Val. Fl. 'Placitosque Deis ne deserat actus.' *Græv.*

§ 11 *Id primum*] *F. Is. pr. Gron.*

§ 13 *Non servilis, &c.*] *Plato vi. de Leg. sub finem ex Homero producit hos vv. qui nobis tamen Odyss. xvii. 323. paulo aliter leguntur: "Ἥμῶν γὰρ τε πόον ἀπαμείβεται εὐφρονα Ζεὺς Ἀνδρῶν, οὗς δὲ δὴ κατὰ δούλιον ἥμαρ ἔλπει.* 'Dimidio mentis deprivat Juppiter illos, Servilis quoscunque viros sors cepertit unquam.' Contra ea *Dionys. Cato iii. Distich. 11. 'Utile consilium,' &c. Et maxime Sen. Ep. 47. Bern.*

§ 14 *Quantum ingenua servilibus ingenia præstarent*] *Anglicanus Ms. q. dominorum ingenia serv. pr.* Sed illud dominorum manifeste est ex glossa. *Schef.*

§ 17 *Metuendum exemplum, &c.*] *Eod. usus argumento Marcellin. xvii. 28. 'Ad servos rebelles,' inquit, 'ocius signa transferri, utilitas publica flagitabat.' Bern.*

§ 18 *Crucibus*] Quippe proprio servorum supplicio. *Plant. in Milite ii. 4. 19. Tac. H. ii. 72. 4. et iv. 11. 9. Vulcatius in Avidio Cassio 4. Capitolin. in Macrino 12. Bern.*

§ 19 *Genus tantum Stratonis involatum servavit*] *Diod. quarto Alexandri anno ait Stratonem ob Darii amici-*

tiam principatu ejectum, et *Ballonymum* factum regem. *Q. Curt. init. lib. iv. cand. narrat historiam, regem ex hortulano factum Abdalonimum nominat, atque etiam ita hic Auctor. Diod. tamen Tyriorum, non Sidoniorum; Curt. contra Sidoniorum, non Tyriorum. Glar.*

CAP. IV. § 1 *Conditis*] *I. e. instaurati, reformati. ii. 15. 1. 'Urbem ex integro condere.'* Sic et *Græcum κτίσας* non tantum est, ab initio instituere aut extruere, sed et, instaurare, reficere. *Vorst.*

Convalescere] *Legend. f. coaluere. Bongars.* Est qui mutat *coaluere*, minime ad *Justini* genium: cui *convalescere* significat, crescere, s. potentia augescere. Sic *iii. 4. 1. et xxxvi. 2. 18. Sen. Ep. 18. 4. Pauca sunt, quæ dicuntur: sed, si illa animus bene exceperit, convalescunt et exsurgunt.' Bern.*

§ 2 *Uticam condidere*] *Græcis Ἰτέκην. Bongars.* *Ead. Vell. i. 2. 9. et Mela i. 7. Bern.*

§ 3 *Rex Tyro*] *Malim Tyri. Didonis autem pater Agenor, fil. Bell. Bongars.* *Silius i. init. de Bello Punico, ubi de fano Didonis s. Elissæ: 'Stant marmore mœstæ Effigies, Belusque parens, omniaque nepotum A Belo series: stat gloria gentis Agenor: Et qui longa dedit terris cognomina Phoenix.' Lucem huic historiæ toti fœnerabuntur scitissimi illius Masarum Fabri Semeustria iii. 2. & 18. Bernec.* In *Ms. legebatur rex multo Tyro. Et Joannes Gerundensis Episcopus in Paralip. Hist. Hispanicæ citat interim rex multo Tyro decedit. Vix itaque crediderim sanum hunc esse locum. Puto scribend. interim rex Mutgo Tyro decedit. Mutgo appellatur hic pater Pygmalionis, quem alii 'Mutgonum' et 'Matgenum' vocant. Mérry is est Theophilo lib. iii. ad Autolyum. 'Methres' vero est Servio. Alii et 'Belum' vocant. Non recte. Voss. Rex Mutgo Joseph.*

cont. Apion. I. p. 927. est Μέργανος, et 'Mutines' Liv. xxvi. 21. Gronov. In Ms. est rex multo Tyro decedit. Ut fere ap. Gerundensem Episcopum legitur: *interim rex multo Tyro decedit* (quod ex Nostro sumptum est); unde suspicatur cl. Voss. pro *multo* scribend. *Mutgo*, qui Pygmalionis pater fuit, s. *Matgenos* ex Sanchuniatione. Sed in aliis regibus Tyriorum appellandis, obiter moneo, mihi suspecta est fides Phllonis Biblii, qui Sanchuniationem Græce vertit. Nam Agreus, Haliæus, Pygmalion, nonne nomina sunt mere Græca? *Faber*. Bong. mallet Tyri. Sed quid opus? II. 13. 5. 'Pons quem ille Abydo fecerat.' Et xx. 3. 9. 'Corintho nuntiata est victoria.' *Vorst.* Plane verum puto, quod censet Voss. excidisse hic nomen regis *Mutgo*. *Schef.* Hic fuit Mettinus, fil. Badexori. Vid. insigne fragmentum Menandri Ephesii de Regibus Tyriis, qui ab Hiram usque ad Pygmalionem et Didonem ap. Joseph. II. cont. Appion. Græc.

Elissa filia] Dido Agenoris vel Beli filia fuisse dicitur Eustathio ad Dionys. Perieg. 197. Διδὴ ἡ τοῦ Πυγμαλίωνος ἀδελφή, ἡ Ἀγρόρος θυγάτηρ ἡ Βήλου βασιλῆος Τυρίων, ἡ καὶ Ἑλισσα καλουμένη καὶ Ἄνα, Συγχαίρ (leg. Συχαίρ) γενομένη γυνὴ ἀνδρὶ Φόινικι, Τύραν φέκει· τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα Πυγμαλίων σὺν αὐτῇ ἀποδημοῦντά που δολοφονεῖ ἐρωτὶ χρημάτων. 'Ο δὲ δι' ὀνειρώνην σημάνας τὸ πάθος τῇ γυναικὶ κελεύει φεύγειν· οὐδέ τι γὰρ εἶναι πιστὰ τῷ Πυγμαλίῳ, ἐν δευτέρῃ χρημάτων τὰ φυσικὰ τιθεμένη θεομή. Ἡ δὲ προσλαβομένη τινὰς τῶν Τυρίων, συναραμένη δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἔρχεται ἐπὶ Λιβύην.

§ 8 *Acerba*] Qui vulgo et a Marone Sicheus dicitur. In ora Mss. aliquot adscriptum est: '*Hiarba* legendum:' falso Mauritanorum principem cum Didonis marito confundentes. Alii *Aceruas* habent, v pro b. Servius in Virgil. notat Sicharbam eund. appellatum, et fragmentum de Didone,

quod mihi ex veteri libro transcriptum communicavit popularis meus P. Daniel: in quo totus hic locus adducitur ex Trogo in Epitomis. *Bongers.* Add. Salmas. in Solin. 323. d. 1. *Bernec.* Leg. *Sicharba*, ex Servio et observatione Bongarsii. *Faber.* Suspitor ap. Just. fuisse *Aterba*, vel *Atherba*, quod aliis 'Atherba.' *Schef.*

Sacerdoti Herculis, qui honos secundus, &c.] Sic xviii. 6. 13. 'Impuberes, quæ ætas etiam hostium misericordiam provocat, aris admovebant.' Multa hujusmodi et ap. alios sunt. Liv. xxiii. 11. 'Magistrum equitum, quæ consularis potestas sit.' Quem locum sic emendat, et plura id genus ad eum congerit Gronov. *Vorst.* Cic. iv. Verr. 61. 'Homo nobilis, qui sacerdos Jovis fuisset, qui honos apud Syracusanos est amplissimus, agit mecum,' &c.

§ 8 *Generum*] I. e. sororis maritum, ut ex Soph. Œd. T. et Probi Pausania notavit vir incomparab. Jac. Cujacius Obs. vi. 17. Quomodo et Dilmarnas, et Witichindus Saxo lib. i. loquuti sunt. Sed et Cedrenus Jothor socerum Moysis vocat *παιδερὸν ἢ γαμβρόν*. Ut, quicumque uxorem alteri dat, aut filiam, aut sororem, ejus 'gener' dicatur. F. et, qui ducit, 'gener' dicitur, quo sensu *ἐνγαμβρεῖω* legimus Matth. xxii. 24. *Bongars.* Zonaras in Stauracio generale vocabulum restringit, *γαμβρὸς ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ*. Ceterum istiusmodi nomina cognationum et affinitatum ab auctoribus non Jurisconsultis confundi sæpe corrumpique, demonstrat præter alios Alb. Gentilis lib. v. de Nuptiis p. 448. et seq. *Bernec.* Quia mortuo patre Mutgone illi quasi socer erat. Ita Homerus. *Fab.*

Sine, &c.] 'Absque p. r.' etiam dixit Saxo i. p. 19. init.

§ 10 *Cupidæ oblivionis*] Plerique Mss. habent *oblivionem* vel *obliuione*. An vera lect. *oblivionum*? num *cupidæ oblivionem* dixit, secutus in verballi con-

structionem verbi, quod nonnunquam faciunt etiam Latinissimi scriptores? *Schef.*

Renovaret] Junt. *renovet*. Ut respondeat, quod sequitur, τῷ 'occurrat.' *Grav.* Quia sequitur mox 'occurrat,' malim, ut Junt. habet, *renovet*. Vorst.

Oculis ejus, &c.] Cic. vi. Fam. 1. 'Oculi augent dolorem, nec avertere a miseris cogitationem sinunt.' *Bern.*

§ 12 *Elissa ministros migrationis a rege missos navibus*] Nimirum templum Herculis, ad quod Acerbas sacerdos fuit, Palætyri et in continente fuit: ut, cum Elissa ad fratrem se migrare velle simularet, navem conscendere necesse habuerit. Vid. xi. 10. 11. et ad eum l. Notas. *Vor.*

Involucris involuta] Puto *involucris* esse glossam, et scriptum a Just. *segestribus*, aut *segestriis*. Faber. F. potest totum abesse. *Schef.*

§ 13 *Acerbam*] Gronov. iv. 10. Obs. ipsam Trogum *Adherbam* dixisse conjicit: id enim nomen Punicum esse, Græca terminatione. *Vorst.*

Ciet] F. *ciens*. Bernec. Scrib. *ciens*. Faber. Bernec. suspicatur *ciens*; quia præcedit 'defens,' credo. Ego mallem *ciet et orat*, ut significantur duo, quod et compellarit eum nomine, et preces ad eum fuderit. *Schef.*

§ 15 *Sacris Herculis*] Institutis primis ab Iromo, Tyri rege, (qui in sacris Regum libris 'Chiram' vocatur,) sub id tempus, quo Salomon Hierosolymis imperabat. Joseph. Antiq. viii. 2. Sed tamen sacra Herculis et manserunt Tyri: et inde postea translata sunt Gades. Strab. iii. Junt. XLIV. 5. 2. *Bernec.* Intellige, non sacrificia, quod ridiculum est, sed sacramenta, symbola, mysteria, &c. *Fab.*

CAP. V. § 2 *Sacerdos Jovis*] Sacerdotem Junonis ait fuisse Servius ad i. Æn. 447. id quod et ex ipso Virgilio colligitur. Unde puto ap. Nostram quoque scribend. *Junonis pro Jovis*, vitiumque ortum ex compendiosa descriptione. *Schef.*

Deorum monitu] In impr. quodam legitur *Dei*. Et sane fuit Sacerdos unius Jovis, vel Junonis, ut ab ipsa unica monitus fuisse videatur. Quid ergo si Noster scripsit *Dea committu*? Id.

Comitem se Elissa sociumque fortuna præbuit] Vett. edd. cum Junt. *fortuna offert*. Quod et Britanni in duobus codd. repertum merito receperunt. Inferius iidem: 'Hortatique sunt, ut urbem ibi conderent.' *Grav.* In Junt. *sociumque fortuna*; quod mihi valde placet. [Sc. *fortuna* antea abfuerat.] *Faber.* Angli una voce auctius, *sociumque fortuna præbuit*. Quam lect. puto genuinam. Certe cur synonymia uti h. l. et *comitem sociumque* scribere Justinus debuerit, ratio est nulla. At vero *socium fortuna* elegantissime vocabat eum sacerdotem. Sic i. 5. habet 'socium cæptis.' *Schef.*

§ 4 *Mos erat Cypris, virgines ante nuptias, &c.*] Lactant. Divin. Inat. 1. 17. 'Venus auctor mulieribus in Cypro moris illius fuit, ne sola præter alias mulieres impudica et virorum appetens videretur.' Armenii similem fere morem tribuit Strab. xi. f. et Lydis Herod. 1. 98. item Elian. iv. V. H. 1. Punicis Val. M. ii. 6. 15. Phœnicibus D. Aug. Civ. iv. 10. Theodor. Hist. Eccl. 1. 8. *Bernec.* Morem hunc in ipsa Africa eas ad posteros transmisisse apparet ex eo, quod Val. M. ii. 6. 15. scribit, Siccæ in Africa fanum esse Veneris, in quod se matronæ contulerint, atque inde procedentes ad quæstum dotes corporis injuria contraxerint. *Vor.*

Statutis] F. *statis*. Gron.

Libamenta, &c.] Saxo iii. p. 42. 18. 'Fæda superis libamenta persolvit.' § 6 *Ægre, &c.*] Id. vi. p. 99. 43. 'Perseverantissimis omnium precibus victus.'

§ 7 *Interpellasset*] Sic Auctor iterum xv. 3. 3. et XLIV. 4. 20. Eleganter Curt. vi. 6. 14. 'Ne in sedi-

tionem res verteretur, otium interpellandum erat bello.' Et iv. 6. 11. 'Saxa cotesque interpellant specum.' Capitolin. in M. Ant. Philos. 8. 'Interpellavit istam felicitatem securitatemque imperii Tiberis inundatio.' Vid. de hac voce Freinsheimii Ind. et Burdeltotium in Petron. p. 238. pr. Bern.

§ 8 *Mutuarumque rerum commercio*] Quod Spartanis quoque tribuit Auctor III. 2. 1. et Germanis Tac. 5. idemque cum Aristoteles Polit. 1. 6. tum Plinius XXXIII. 1. pr. ut antiquissimum, et maxime conveniens naturæ, commendat. Bernec. Livio dicitur *mutuus usus*: XXXIV. 'Commercio Græcorum Hispani gaudebant. Hujus mutui usus desiderium, ut Hispana urbs Græcis pareret, fecit.' Et XXXVIII. 'Id oppidum multarum gentium fines contingit, quorum commercium in eum maxime locum mutui usus contraxere.' Gron.

§ 9 *Deinde empto loco*] Virgil. 1. Æn. Strab. XVII. Appian. *Λιβυσι*, Eustath. in Dionys. et ceteri passim auctores de Carthagine multa: de qua silere rectius putat Sall. Ju. 19. 3. quam parum dicere. Bongara. Ms. Bong. habet *deincepto*. Unde colligo lect. veram esse *dein capto*. Posuit autem *capto* pro, accepto. Sane, ut hoc modo legamus, ratio requirit. Simulabat Elissa brevi se abituram cum suis. Quid igitur emeret sibi locum? Et docent manifesta verba petiisse tantum 'ut suos posset reficere.' Hoc ergo fine dabant incolæ, ipsa capiebat locum. Equidem et Virgil. habet 'Merentique solum,' et Servius, 'Ut emeret tantum terræ.' Sed illi causam hanc non addunt, quam habet Noster. Consule et Appian. qui nonnihil facit ad nostram emendationem. Schef.

Qui corio bovis tegi posset, in quo fessos . . . reficere posset] Posteriorius isthuc posset deletem, et pro *reficere* legere *reficeret*. Faber. Faber re-

aceret. Nempe præcedit 'tegi posset,' ut hic *posset* ingrate repetatur. Occurrunt tamen similia etiam alios ap. scriptores, ut nihil temere videatur immutand. Vid. nostrum Ind. ad Hygin. Schef.

Tegi] Male utitur Auctor hoc verbo: rectius Appian. de B. Pun. p. 1. *Ὅσον βόρσα ταύρου περιλάβη*; et Liv. XXXIV. 61. 10. 'Quantum loci bovis tergo amplecti potuerunt.' Nec aliter Virgil. Æn. 1. 372. 'Taurino quantum possent circumdare tergo.' Vid. Voss. de Idolol. 1. p. 243. Bernec. Observat Servius, notantes scripsisse Virgilium non 'tegi,' sed 'circumdari,' quia sc. alterum manifeste falsum est. Nescio igitur, an hoc verbo uti Noster voluerit, et non potius scripserit *cingi*. Schef.

Byrsæ] Strab. XVII. p. 522. 45. 'Byrsam,' h. e. tergus, ait, arcem fuisse in media urbe Carthagine, loco edito, in cuius vertice templum Æsculapii fuerit, quod Asdrubalis uxor, urbe capta, secum concremarit. Bern.

§ 11 *Ex frequentia hominum velut instar civitatis effectum est*] Velut videtur otiosum esse, et ex marg. ubi explicationis causa scriptum fuerit, irrepsisse in textum. 'Instar civitatis' nihil aliud est quam, similitudo civitatis, aliquid quod civitati simile est. Quid ergo opus erat *celus* addi? Vor.

Carth. conditur] Condita a Didone Carthaginis memoriam propagarunt Tyrii in nummo Helagabali, qui Didonem stolatam, dextra scipionem, læva sceptrum, tenentem, stantem ante portam urbis, cui instaurandæ incumbit faber, et ante pedes Didonis figuram virilem ligone terram aperientem, et a tergo purpuræ Tyriæ concham, repræsentat. In superiore ambitu TYRIORVM et in imo ΔΕΙΛΩΝ. Eandemque typum adhibuerunt iid. in nummis Otaciliæ Severæ et Valeriani senioris cum hac inscriptione COL TYRO METRO, quorum postremum

ad Stratonis historiam, quam narrat Auctor sup. cap. 3. refert Tristanus tom. III. Comment. p. 8. sed eruditiss. istum virum in eo nummo considerando et describendo mire hallucinatum fuisse ostendit Vaillant. tom. II. Numism. ær. Imp. Rom. in Col. perc. p. 338.

Pro solo] Ita XIX. 1. 3. Antiquitatem observa moris illius pendendi vectigalis, quod 'solarium' Ulpianus, nostri *Bodenzing* appellant. Inf. XIX. 2. 4. 'Stipendium urbis cond.' dicitur Scip. Gentilis Orig. p. 344. m. Vinet. in Auson. p. 49. Bern.

§ 15 *In primis fundamentis*] Num legend. *imis f.*? Sed *f. prima fundamenta* sunt, summa, s. suprema pars fundamentorum: sicut 'prima platea' dicitur, ut sit sensus: Statim cum inciperent fundamenta effodere. Quomodo et de Capitolio Livius: 'Caput humanum integra facie aperientibus fundamenta templi dicitur apparuisse.' Pro 'aperientibus fundamenta' Noster in *primis fundamentis* dixisse videtur. *Schef.* Eustath. ad Dionys. Perieg. 197. Οἱ δὲ καὶ τοῦτο περὶ Καρχηδῶνος φασὶν, ὅς ἦρα οἱ περὶ τῆν Ἑλισσῶν, ἦγον οἱ μετὰ τῆς Διδούς, ὁρῶντες εἰς πόλιν κτίσιν καὶ βοδὲς ἐβρόντες κεφαλὴν, ἀπείκοντο τοῦ ὁρῶσιν, οἷα ἐπτενόμενοι μέχθους καὶ δουλείᾳ συνεχθῆ, ὃ καὶ οἱ βόες πάσχουσιν ὁρῶντες δὲ περὶ πού φοίνικα πεφυτευμένον, εἶρον κεφαλὴν ἵππου, καὶ συμβαλόντες σημαίνεσθαι σχαλὴν αὐτοῖς, καὶ παρ' ἄλλων δόσιν τροφῆς, καθὰ καὶ τοῖς ἵπποις, ἔπεισαν ἐν τῇ τοιαύτῃ τῷ Καρχηδόνα, καὶ ταῦτα (leg. *κἂν ἐνταῦθα*) πότιμον ὕδωρ μὴ ἔχοντι. Καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ Καρχηδὸν ἐκλήθη.

Servus urbis] Liv. XXXIV. 81. 'Servus et vectigales urbes:' et Ulpian. L. 20. § 1. D. de Acquir. rerum dom. 'Servus fundus.' Gron.

§ 16 *Equi caput*] Ideo Καρχηδὸν dicta, quod ipsorum lingua est *caput equinum*; Steph. *Bongars.* Add. Virgil. *Æn.* I. vs. 448. Ejusmodi auspi-

cia priscis in condendis urbibus curiose observata, præter alia exemplo est Roma ap. Liv. I. 55. 7. Bern.

§ 17 *Ad opinionem novæ urbis*] XXIII. 2. 12. *Idem.*

CAP. VI. § 1 *Maxitanorum*] Vett. quidam *Maxitanorum*; vulgo *Mauritanorum*: eum Eustath. in Dionys. p. 30. a. regem facit Μαῦρικον. Ap. Steph. de Urb. Μάγες sunt οἱ Λιβύης νομάδες ἐστὶ δὲ καὶ ἑταροὶ Μάγες, καὶ ἑταροὶ Μάγμες. Docto lectori iudicium relinquo. *Bongars.* 'Mazyces' Lybicos populos habet etiam Marcellin. XXIX. 25. et 27. De his Auctori sermonem hic esse, sentit etiam in Exerc. Plin. p. 322. c. magnus ille Salmas. Bern.

Hiarbas] Melius sine aspiratione *Iarbas*, quomodo Græci et Virgil. *Idem.*

§ 2 *Cultiores victus cum, &c.*] Junt. etiam cum aliis edd. *cultiores mores victusque*. Deinde in liis. est *ituram se, quo sua et urbis fata vocarent*. Quod male repudiarunt recentiores editores. Mox [p. 11.] Junt. *Cum inter cætera mala peste laborarent*. Græv. Aliæ edd. *cultiores mores victusque*. Faber. Antiquiores edd. interque ceteras Junt. una voce plenius, *cultiores mores victusque*. Vorst.

§ 4 *Pro salute patriæ*] 'Neque cives idonei aliquid habent antiquius salute communi.' Varr. Rer. Hum. XX. citante Nonio in v. *Antiquius*. Bernec. Si *pro salute patriæ*, h. e. quod recusarent. At vero tali modo particulam si usurpare Nostrum non opinor. Quare mallet *qui pro ea substitutere*. *Schef.*

Ipsi facienda esse, si velit urbi consultum esse] Si me audies, illud prius esse delebis. *Fab.*

§ 5 *Quo sua urbis*] Junt. teste Græv. elegantius *quo sua et urb.* Vorst.

§ 6 *Inferiasque, &c.*] Tabula marmorea Pisana: QVI PRIVATIM VELINT MANIBVS EIVS INFERIAS MITTERE.

Sumto gladio pyram ascendit] Ser-

vius non vulgo vulgatus, sed meus manu exaratus ad illud Virgilii *Æn.* 1. 344. 'Imperium Dido Tyria regit urbe profecta:' 'Dido,' inquit, 'vero nomine Elissa antea dicta est: sed post interitum a Pœnis Dido appellata fuit, id est, virago, Punica lingua: quod, cum a suis civibus cogere- tur cuidam de Afris regibus nubere; et prioris mariti amore teneretur; forti se animo et interfecerit, et in pyram injecerit, quam se ad expian- dos prioris mariti manes extruxisse finge- bat.' *Mod.*

§ 9 *Septuaginta duobus annis*] Hic plurimum variant auctores: quidam ante Trojam captam conditam volunt, inter quos Philistus ap. Euseb. et Appianus: quidam post captam Tro- jam, antequam Roma conderetur: neque hi in numero annorum consen- tiunt. Paterculus 1. 6. 4. annos 65. ante Romam: Livii Epit. lib. LI. an- nos 700. stetisse Carthaginem refert: eversa autem est anno Urbis 607. Fue- rat ergo ante urbem conditam annos 93. Solinus cap. 30. annos 737. vel ut in veteri cod. Vineti legitur 677. Euse- bius venisse in potestatem Romano- rum anno a conditione sui 673. (ita est in Ms.) vel ut alii affirmant 748. Prior numerus uno anno plus habet, quam Paterculi ratio. Cic. 1. de Repub- lica: 'Nec tantum Carthago habui- set opum sexcentos fere annos, sine consiliis et disciplina.' Sed hæc ac- curatius explicabunt Boechelli mei ad Euseb. Obs. Chronicæ. *Bongars.* Con- sulendus et Scaliger Animadv. Euseb. ad ann. 1167. et 1871. maxime vero Canonibus Isagogicis. Cum Auctore nostro congruit traditio Catonis ap. Serv. ad Virgil. *Æn.* 1. 271. et iv. 459. Vid. Cluver. Sicil. p. 43. f. et 46. f. et 485. *Bern.*

§ 11 *Et scelere pro remedio*] In Mss. plusculis legitur *acclerum*. Sed religio *acclerum* commode non videtur dici. An scripsit et *scelere tum pro remedio*? Schef.

§ 12 *Homines ut victimas*] Vid. Curt. iv. 3. 38. *Bongars.* Et Sil. iv. 767. Quanquam, præter Carthagi- nienses, hoc immanitatis diræ sacrifi- cium Dionys. 1. 38. Gallos etiam alias- que gentes occidentales sua etiam- dam ætate, sub Augusti principatu, tenuisse scribit, consentiente Cæs. B. G. vi. 16. et Plin. xxx. 1. fin. Sed et de majoribus nostris Tac. G. 9. Quo vero ritu Pœni liberos immolarint, refert Plut. in lib. de Superstitione 21. et Diod. xx. 14. Rationem habet Varro xvi. Divin. Rer. citante Au- gust. vii. 19. Civ. 'Ideo a quibusdam pueri Saturno soliti sunt immolari, sicut a Pœnis, et a quibusdam etiam majores, sicut a Gallis: quia omnium seminum optimum est genus huma- num.' Ceterum humana sacrificia facunde execratur Lactantius 1. 21. Add. Joan. Wierum de Præstig. Dæm. 1. 7. et Freinsheimii Florum III. 4. 2. d. *Bern.*

Impuberes aris admovebant] Morem hunc Pœni sine dubio Tyro et ex Phœnicia secum attulerunt. Certe Phœnices aliasque finitimas gentes ea in re ipsi quoque Israëlitarum æmu- lati fuerunt. *Vorst.*

Etiā hostium] Ita fere xxvi. 2. 5. *Bern.*

Pacem Deorum] Proprie verbum est Pontificale: Nonius propitiatio- nem interpretatur. Ita Liv. vii. 2. 1. 'Pacis Deum exposcendæ causa, lectisternium fuit.' Plant. Amphitr. v. 1. 75. 'Ut Jovis supremi, multis hostiis, pacem expetam.' Sil. xv. 439. 'Gramineas pacem Superum posebat ad aras.' *Bern.*

CAP. vii. § 1 *Adversis*] Melius pri- mæ edd. *aversis*. Virgil. 'Aversa Dæ- mens.' Inde 'aversari facinus,' &c. *Fab.*

Diu feliciter] Duo Mss. et vulgati, et Oros. iv. 6. *infeliciter*: quod non probō: sequitur enim 'Siciliæ par- tem domuerant.' *Bongars.* Facit præ- cipue sequens num. 7. et 13. ubi de

præda victoriaque Siciliensi. *Bern.*

Gravi, &c.] Vincent. iv. 70. 'g. bello v. s.'

§ 2 *Malchus*] 'Maseum' edidit in Orosio Fabricius, quomodo habet unus *Ms. Bengars.* In aliis codd. erat *Malchum*. Quod non potest esse nomen Punicum. F. verum est *Malchus* vel *Malcus*. Id etiam nominis est regi Nabathæorum ap. Hirt. de B. Alex. 'Malchum' vero *regem* significare etiam pueri norunt. *Voss.* Puto legend. esse *Malchum*. Id enim est nomen Phœnicium et Hebraicum, nti non solum ex Sacro Codice, sed et aliis constat. Nam Porphyrio Philosopho, qui Phœnix fuit, nomen fuit ut et patri ejus, Malcho. מלך *Melech* autem, unde 'Malchus,' Hebræis *regem* significat. *Græv.*

§ 3 *Quod precibus nequeant*] Ejusmodi preces armatas *καυαρδύαντες* Cic. ad Att. ix. 16. eleganter appellat, h. e. interprete Platone Ep. 7. *δελφούς μνηστυμένας δαδύαντες*: preces cum necessitate ac vi conjunctas. 'Preces erant, sed quibus contradicere non posset,' inquit Tac. H. iv. 46. de militibus stipendia orantibus. 'Quod rogant, cogere possunt.' Liv. xxxii. 21. Huc pertinet vox illa centurionis in Senato Romano, qui gladii capulum ostendens, 'Si vos non feceritis,' inquit, 'hic faciet.' Suet. Aug. 36. *Bern.*

§ 5 *Deos hominesque testari*] Junt. cum aliis *testati*. Inferius [n. 18.] iid. *Nec multo post affectati regni accusatus.* *Græv.*

Deos hominesque testati] Ita recte antiquiores typis expr. Quod in editione Bongarsii et Bernecc. est, *testari*, id adeo ineptum est, ut sphalma typographicum esse videatur. *Vorst.*

Hominesque testari] Non puto ineptum hoc esse, certe nil frequentius bonis scriptoribus, quam infinitivum ponere pro imperfecto. Et in *Mss.* pro eo legitur *testantur*, quod sine dubio ex glossa est. Junt. *testati*

habet, quod amplectuntur alii. *Schæf.*

Non se, &c.] Vincent. 'recup. p. venisse,' et pro 'non virt. sibi pr. b. . . def.' habet 'non sibi virt. in pr. b. . . def.' In §. 9. pro 'deinde' habet 'autem,' et pro 'sacerdotii' habet 'sacerdotis.'

§ 7 *A Tyro, quo decimas Hercules*] Carthaginienses, quod ex Tyro in coloniam essent deducti, decimam omnium, quæ in proventuum rationem cadebant, Herculi coloniz suæ patrono Tyrum transmittere solitos scribit Diod. xx. 14. *Bern.*

Decimas Hercules] *Lego Herculi;* et magis Latinum est. *Fab.*

Præ, &c.] Saxo præf. p. l. f. 'Privatis curis publicæ religionis officia antepone.'

§ 9 *Petito commentu*] H. e. abeundi licentia. Vulgo 'salvum conductum' appellant. *Bern.*

§ 14 *Statuam, &c.]* 'Exemplum' h. l. idem valet quod, pœna. Gell. vi. 14. 'Veteres quoque nostri 'exempla' pro maximis gravissimisque pœnis dicebant.' Cf. Avum iv. Obs. 11.

§ 15 *Altissimam crucem*] Ut solebat in noxio aliquo insigni. Sicut Pœni factitarunt in Regulo ap. Sil. 'Vidi cum robore pendens Italiam cruce sublimis spectaret ab alta.' Quo pertinuit irrisio Galbæ, qui cuidam 'imploranti leges, et civem Rom. se testificant, quasi solatio et honore aliquo pœnam levaturus, multo præter ceteras altiore statui crucem jussit.' Suet. Galb. 9. *Bern.*

§ 16 *Belli necessitatem excusat*] *Be-* ne Latine. Sic Liv. xxvi. 22. 4. 'Valetudinem ocalorum excusavit,' h. e. in sui excusationem adduxit. 'Excusare magnitudinem negotiorum.' Tac. v. 1. 'Diversa excusare,' h. e. diversas recusati patrocinii causas prætere: ib. iii. 11. *Idem.* 'Belli necessitatem excusat,' l. e. eo se excusat quod bellum contra patriam gerere necesse habuerit. Liv. xxiii.

8. 'Ipse valetudinem excusans.' Suet. Aug. ult. 'Excusata rei familiaris mediocritate.' Curt. iv. 10. 8. 'Excusare consternationem suam.' Et III. 12. 17. 'Excusare ignorationem suam nunquam visi regis.' Inde et per nomen dicunt 'excusatio honoris,' 'ætatis,' 'adolescentiæ,' 'oculorum.' Cic. pro Cœl. 'Defendere vitia alicujus excusatione adolescentiæ.' Vorst.

Contentumque victoria sua, punitis auctoribus miserorum, &c.] Doctiss. Peyrared. ita legit et distinguit, *contentumque victoria sua, punitis auctoribus, misertum civium, &c.* Quam conj. veriss. esse puto. Voss. Antequam

Vossii Editionem vidissem, hoc ad oram libelli mei adscripseram, *contentumque victoria, punitis auctoribus miseriarum civium, injuriosi exilii omnibus se veniam dare dicit.* Hanc conj. Ciceronis auctoritate confirmare possem. Faber. Peyrared. *misertum civium.* Verum auctoribus omnino casum quandam secundum requirere videtur. Quid si legatur *auctoribus miseria civium?* Vel certe *miserorum civium* est pro eo quod tam miseri cives essent. Vorst. Sunt qui *misertum civium* vel *miseria civium* mallent. Mihi sic et corrigend. et distinguend. locus videtur: *auctoribus miseriarum, civium injuriosi exilii.* Schef.

LIBER XIX.

CAP. I. § 1 *Mago Carthaginiensium*] Is Mago se ipsum interfecerat ob rem male gestam contra Syracusanos: ob quam causam in crucem sublatum est corpus mortui a Carthaginiensibus. Plut. in Vita Timoleontis §3. Bern.

§ 2 *Per vestigia, &c.*] Saxo i. p. 6. m. 'Cujus mirifica indoles ita paternas virtutes redoluit, ut prorsus per earum vestigia decurrere putaretur.' xi. p. 177. f. 'Per aviti negotii vestigia decurrit.'

Magnitudini patris successerunt] xxii. 1. 1. 'Qui magnitudini prioris Dionysii successit.' Vor.

§ 3 *Afros vectigal pro solo urbis multorum annorum*] xviii. 5. 14. 'Statuto annuo vectigali pro solo urbis.' Et xix. 2. 4. 'Afri compulsi stipendium urbis conditæ Carthaginiensibus remittere.' Id.

§ 7 *Dictatura*] Romano more loquitur, et vim potius ejus potestatis similitudinemque cum Romana, quam proprium vocabulum respicit. Indicem Freinshemii vid. ubi plures qui

ita locuti. Simili ratione Curt. v. 2. 11. et Noster II. 11. 15. 'prætorium' nominant, et inf. xxxi. 2. 9. 'consulem:' et xxi. 6. 7. 'ediles.' Bern.

Triumph] Serv. ad illud Virgil. Æn. iv. 37. 'Ductoresque alii, quos Africa terra triumphis Dives alit.' 'Quidam dicunt,' inquit, 'Afros nunquam triumphasse.' Plinius autem secundo Hist. Nat. et Pompeius Trogus Afros dicunt pompam triumphi primos invenisse, quam sibi Romani postea vindicaverunt. Livius autem Andronicus refert, eos sæpius de Romanis triumphasse, suasque porticus Romanis spoliis adornasse.' Bern.

§ 8 *Veluti cum duce, &c.*] Similis locus vi. 8. 1. *Idem.* Junt. melius *concidissent.* Græv.

§ 9 *Leonidam]* Diod. xix. 80. Acrotatum Cleomenis regis filium appellat; et videtur ead. esse historia, nisi quod f. ex errato Justinii temporum ratio minus congruit. Freinsh.

Concurrentibus] Censeo Just. scrip-

sine ad *Leonidam fratrem regis Spartanorum decurrentibus*. H. e. ejus opem implorantibus. Sicut enim 'succurrere' est, opem ferre; sic 'decurrere,' opem implorare, non infrequenter ap. Nostrum: XIV. 2. 'Optimum visum est ad Alexandri Magni Argyraspidas, invictum exercitum, et tot victoriarum præfulgentem gloria decurrere.' Quin et Cic. pro Quint. 15. 'Ad hæc extrema et inimicissima jura tam cupide decurrebas:' inf. XXVIII. 1. 'Ad regem Macedoniæ Demetrium decurrit.' Gron.

Veria victoria præliatum fuit] Verbum deponens impersonaliter usurpatum. Ad quem modum Liv. 'Tumultuatum est,' 'Vociferatum est.' Vor.

§ 10 *Quo Parni humanas hostias immolare, &c.*] Porphyrius de Abstinencia lib. II. dicit Iphicratem finem imposuisse τῇ ἀσφατοσύῃ. Καὶ οἱ ἐν Διβῇ Καρχηδόνι ἐποιοῦν τὴν θυσίαν, ἢ Ἰφικράτης ἐκείνην. Pindari Schol. in Pyth. Od. II. hoc Geloni tribuit. Τὸ γοῦν ἀνθρωποθυτῶν φησὶν ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ Τυροσίων παύσασθαι αὐτοὺς, Γέλωνος προσηγόρευτος ὅτε δὲ καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς χρήματα εὐσφάειν, Τίμαιος Διαγραφῆς τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἀναγέγραφε. Ita scribens ille l. Voss. Sup. XVIII. 6. 12. 'Homines ut victimas immolabant.' Cui mori non modo Darius, sed et alii offensi; interque hos Iphicrates Atheniensis, et Gelo Siculus, ut ex lib. II. Porphyrii de Abstin. et Schol. Pindari notavit Voss. Tradit et Plat. in Apoph. inter condiciones pacis, quas Carthaginiensibus ad Himeram devictis Gelo tulerit, et hanc fuisse, ne liberos in posterum Saturno immolarent. Vor.

§ 11 *Mortuorumque corpora cremare potius, quam, &c.*] 'Ipsam cremare non fuit apud Romanos veteris instituti: terra condebantur.' Plin. VII. 54. et Judæorum morem notat Tac. H. V. 5. *Bongars*. Id vero mi-

rum alicui videatur (quod et Barn. Brisa. II. de Regno Pers. observat) Persarum Regem Carthaginiensibus humandi consuetudinem ut abominabilem interdixisse, quæ Persis tamen ipsis in usu fuerit, ut apparet ex Herod. III. 16. et Xen. VIII. Cyrip. sub finem. Ut proinde non ab re Joan. Kirchmann. I. de Fun. Rom. 2. suspicetur hunc Justinum I. traiectione corruptum, et ita rescribend. esse: *mortuorum corp. terra potius obruere, quam cremare, a r. j.* Quæ transpositio cum veteri Persarum consuetudine ad amissim convenit: nec aliena est a ritu ipsorum Carthaginiensium, quibus τὴν νεκροκαυσίαν, s. cremationem cadaverum, etiam ante Darii istius ætatem in usu fuisse legimus. Et potuerunt illi jussu Persæ aliquantisper a crematione abstinuisse: ad quam tamen, ut fuit illorum ingenium, paulo post redierunt. Quamquam id quidem certum est, seculis posterioribus cremationem Persis etiam usitatam fuisse: quod cum ex Marcellin. XIX. 3. pr. tum Procopio I. de B. Persico p. 17. 12. est manifestum, ubi Sesosi præter cetera crimini datur, quod uxorem contra fas legesque Persarum humaverit potius, quam cremaverit. Contra Ctesias, 56. *Bernegger*. Leg. *mortuorumque corpora cremare* (subintellige, prohibebantur, quod proxime præcedit) *quæ potius terra obruere a rege jubebantur*. Et sic contrarius existit sensus. Persæ enim cremare cadavera vetabant Carthaginiensibus, quod ignem, quem pro Deo colebant, pollui summopere cadaveribus existimarent: pretiosissima vero quæque in ignem immittere non verebantur, additis hisce verbis sua lingua *Κόψε πῦρ, ἔσθιε*, ut refert Max. Tyr. Gronov. Kirchmann. legend. putat *mortuorumque c. t. p. ob. q. cremare*: quia ex Herod. constat Persas non cremasse, sed terra obruisse cadavera. At Freinshemio, ut ead. sententia obtineatur, postrema

illa verba, a rege jubeantur, ut inep-
tum glossema expungenda videntur,
legendumque, *Pani humanas hostias
immolare, et canina vesci prohibebantur,
mortuorumque corpora cremare potius,
quam terra obruere.* Vid. notas ejus
ad Curt. III. 12. 15. Vorst.

§ 13 *Cupide parere*] De humanis
tamen sacrificiis id negat Curt. IV. 3.
39. ubi 'sacrilegium hoc,' inquit,
'verius quam sacrum Carthaginien-
ses, a conditoribus [Tyriis] traditum,
usque ad excidium urbis suæ fecisse
dicuntur.' Nisi f. idem, quod modo
de crematione suspicabamur, hic dici
possit, illud intermissum ad tempus,
et in usum postea revocatum: quod
ipsum etiam fere Tyriis accidisse
Curt. ibid. affirmat. Tertullian.
Apolog. 8. scribit, Carthaginenses
principatu Tiberii fuisse prohibitos
id facere, crucifixis etiam sacerdoti-
bus: nihilominus tamen perseverasse
in eo sacrificio, etiam sua ætate, sed
occulte. Plut. Apoph. 20. Gelonem
tradit Carthaginenses, ad Himeram
devictos, coëgissee inter conditiones
pacis hanc etiam adscribere: 'Ipsos
in posterum liberos Saturno nunquam
immolatuos.' Ceterum in orbe Ro-
mano desitas *ἀσφαροδωτίας* lege lata
ab Imp. Hadriano, narrat Porphyrius
lib. II. de Abstinencia ab Esu Ani-
malium ex Pallante. *Berneccer*. Hoc,
cupide, suspectum mihi est; pugnat
certe cum eo, quod præcedit, 'ne
per omnia contumaces viderentur:'
docet enim fuisse simulatum potius
obsequium, quam verum. At in tali
quæ cupido? An scripsit, ut *cupidi*?
h. e. tanquam libenter hoc facerent.
Schef.

CAP. II. § 1 *Hamilcar bello Siciliensi*
Sup. IV. 2. 7. Diod. XX. 30. *Bong.*

§ 2 *Hannibal, et Hasdrubal, et Sap-
pho*] Miror quid venerit in mentem
Auctori, quod 'Asdrubalem' Anni-
balis patrem facit: cum 'Amilcarem'
omnis faciat historia. F. fuerit hic
Annibal senior, Annibalis magni

patrnis: nam et tempus congruere
videtur. *Berneccer*. Meminerunt huj.
Annibalis Xen. I. H. Græc. et Diod.
XIII. Mortuus est hic in Sicilia anno
1. Olymp. 93. Inter huj. obitum et
alterius Annibalis nativitatem inter-
sunt anni plus minus 160. Non potest
itaque patruus fuisse magni illius An-
nibalis. *Sapphonem* alii auctores non
norunt: et f. corruptum est nomen.
In Ms. erat *Sappho*. An *Psapho*?
Certe hoc est nomen Punicum. Vid.
Apostolii Paræniæ, et Arsenii A-
pophthegmata. *Voss.* *Voss.* putat
legend. *Psapho*. Vere. *Faber.* Ms. et
Junt. *Sapho*. Rene *Voss.* *Psapho*.
Græv.

§ 3 *Ea tempestate gerebantur*] Mss.
plures habent *regebantur*. Consen-
tiant et impr. quidam, nisi quod *re-
gebatur* exhibeant. Nec f. aliter
Justino fuit scriptum. Nam et alibi
sic solet. Ut v. 10. 'Substitutis de-
cem, qui remp. regerent.' *Schef.*

§ 5 *Centum ex numero senatorum ju-
dices deliguntur*] Vides hic, quando
judices sint instituti, et quæ fuerint
eorum partes. Illorum potentia
postea valde crevit, ut ap. Romanos
Gracchanis temporibus. Nunquam
tamen penes illos fuit summa imperii,
ut penes judices Hebræorum; ut
putavit vir magnus, Samuel Bochart.
in Geogr. Sacræ tom. II. Sed semper
penes Suffetes et Senatnm; quamvis
Suffetes significet *judices*. Ap. Car-
thaginenses tamen sic proprie dice-
bantur summi magistratus, qui Romæ
consules erant; ii cum senatu rege-
bant remp. Ab his distinctus erat
iudicum ordo hic institutus: licet
Suffetes etiam dicerentur, ut ex Liv.
constat. Sed non præerat reipublicæ,
non minus sane quam Romæ equester
ordo, cum in eum translata esset ju-
dicandi potestas, quamvis et ii 'fata
fortunaque principum haberent in
manu,' ut Flor. loquitur III. 17. Quia
et illos cap. 12. lib. ejusd. 'regnasse'
dixit, ut Liv. XXXIII. 'Iudicum Car-

thaginiensium ordinem dominatum esse,' h. e. magna fuisse potentia, qua immoderate sint usi. *Græv.*

§ 6 *Imperia cogitantur*] G. Major in ed. veteri, probante in Varis Lectt. Bongarsio, mallet *agitarent*: quomodo Noster i. 5. 5. dixit 'agitare regnum,' h. e. regnare: et Sen. Ep. 120. 'agitare publicum,' h. e. vectigal exercere, publicanum esse. Mihi non displicet *cogitantur*, eo sensu quo Tac. xii. 11. 2. 'Non dominationem et servos, sed rectorem et cives cogitaret.' Noster iterum xlii. 4. 4. 'Plus hostem quam fratrem cogitans.' *Berneccer.* Rectius videtur *agitarent*. Nam in præc. quoque num. 5. 'Omniaque ipsi agerent,' &c. *Idem.* Aliæ Editt. *agitarent*. Melius. *Faber.* Alit Bong. quosdam emendare, *imperia agitarent*; idque non male ab illis fieri judicat. Et probat quoque *Berneccer.* in Notis posterioribus. Esset ergo id simile ei quod i. 5. 5. legitur 'agitato regno.' *Vor.*

§ 7 *Insulo*] Diodoro xiv. 61. 'Ἰσουλῶν. Is totam ferme Siciliam, exceptis Syracensis, occupaverat. *Bong.*

Pestilentis sideris vi] Pestem eam describit Diod. xiv. 71. et 72. *Bern.*

§ 8. 9. 10.] Similem publici luctus hypotyposin vid. v. 7. 4. &c. *Id.*

§ 9 *Omnia, &c.*] Oros. 'Cuncta privata publicaue officia damnata: nec aliter *Frec.* iv. 2. ap. quem ex Oros. et Ms. Leid. *cuncta* pro *cuncta* reponend. *Vincent.* 'Cuncta publica privataue officia damnata sunt.' *Iid.* in § 10. pro 'e navibus' habent 'de n.'

§ 10 *Portum*] Editi plerique *portam*, quod mendosum esse tota narrationis series arguit. *Bern.*

§ 11 *Ut vero dubia*] Simillima Tac. iv. 63. 3. Liv. xxii. 54. 8. *Id.*

CAP. III. § 1 *Sordida servilique tunica discinctus*] Vocabulum *discinctus* commate separari debet a præcedd. nec enim coherent *discinctus tunica*, sed *discinctus procedit*, quod de eo

dicatur, qui cinctus non est, quod in luctu ingenti, per neglectum omnia ornatus, fieri solebat. *Schef.*

Ad cuius, &c.] *Frec.* 'Plangentia junguntur agm.' Verrum 'Plangentium j. a.' rectius legitur ap. Oros. et *Vincent.*

§ 4 *Deferre*] Rectius f. *ref.* *Bern.*

§ 6 *Quam possessione vacua, &c.*] *Scrib. vacuam f. d. m. sicuti caducam occuparint*: et paulo post *pertinet pro pertinet.* *Gron.*

§ 10 *Relictos*] *Mss.* quidam habent *legatos*. An lect. vera fuit *relegatos*? Sic *relictos* glossatoris foret. Nec mihi displicet. *Schef.*

Proderet] H. e. desereret, destitueret. Sic xxii. 8. 14. 'Pater filiorum proditor.' *Martial.* ix. 73. 'Proditor Helles,' emendante *Grutero*, cum legatur vulgo *Portitor*. Liv. xxvi. 36. 9. 'Publica prodendo, tua nequicquam serves.' Hoc sensu *Virgil.* *Æn.* x. 593. *Græci* quoque ita *προδίδναι*: ut *Herodian.* vi. p. 138. τὰ ὅσα ταῖς ἀνατολαῖς δι' ἀμέλειαν προδεδωκός. Quod *Politianus*, ut solet, optime vertit: 'Qui res in oriente per negligentiam prodidit.' Ubi *perdidit* rescribend. male censent emendatores, qui et eruditissimi *Xylandri* versionem in *Dione* xxxviii. non bene castigant: 'Præstiterit nunquam suscipere bellum, quam susceptum prodere,' substituuntque *deserere*. Nobis proprie hoc dicitur *verwahrlosen, verliessen, derliessen.* *Berneccer.* 'Prodere' hic est, deserere, periculo exponere, perdere. Ut in illo *Terentii* *Heant.* iii. 1. 69. 'Prius te proditurum tuam vitam et potius pecuniam omnem.' Et in illo ejusd. *Adelph.* iv. 5. 58. 'Prodidiſti et te, et illam miseram, et gnatum, quod quidem in te fuit.' *Cæsar* quoque sic usurpat *B. Civ.* i. 30. quod scribit, 'Queritur in concione sese projectum ac proditum a *Pompeio*,' &c. *Vor.*

§ 11 *Prosecutam, &c.*] Oros. 'Cunctos, qui lacrymantem prosequabantur,

ultimo dimisit alloquio.' Novissima ed. *dimisit*, male.

§ 12 *Obseratisque, &c.*] Oros. Frec. atque Vincent. 'Ac deinde (*denum* Vinc.) obseratis januis, exclusisque

etiam filiis, gladio dolorem vitamque finivit.'

Mortem sibi conscivit] 'Εαυτοῦ κατα-
γυὼς θάνατον, ἀνεκατέφησε, Diod. xiv.
77. Bong.

LIBER XX.

CAP. I. § 1 *Dionysius*] Quo pacto hic Sicilia devicta Italiam aggressus sit, leg. Diod. xiv. Bong.

Grave otium] xxxv. 1. 1. Vell. ii. 78. 4. 'Cæsar, ne res disciplinæ inimicissima otium corrumpere militem, crebris expeditionibus, patientia periculorum, bellicque experientia durabat exercitum.' Sen. Ep. 56. 'Magni imperatores, cum male parere militem vident, aliquo labore compescunt, et expeditionibus detinent. Nunquam vacat lascivire districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti.' Add. Cart. vi. 6. 14. et viii. 9. 1. Victor de Cæsar. 36. 'Otium militum suspectum Reip.' Bern.

§ 2 *Acuerentur*] Utitur eo simili Florus ii. 3. 3. 'Nec aliter utraque gente, quasi cote quadam, Populus Rom. ferrum suæ virtutis acuebat.' Sebis.

§ 3. 4. 5.] Hi dicti non Itali, quomodo prius et germani Italiæ populi: sed Italiotæ, quod essent e Græcia in Italiam adventitii: sicuti Siciliotas et Phthiotas a Siculis et Phthiis discriminamus. Hinc appellatum Philosophiæ quoddam genus Italicum, quod auctore Pythagora Samio a Græcis in Italia coli cœpisset. Horum item erant 'Italica mensæ' luxu infames, de quibus Plat. Ep. 7. et ex eo Cic. Tusc. v. 35. Bern.

§ 6 *Vestigia Græci moris*] Vid. Gruteri Diss. 45. ad Tac. Id.

§ 7 *Tuscorum populi*] Tyrrheni, a Tyrrheno Atys fil. Hercules nepote. Strabo v. ceteri. Sen. ad Albinam 6. 'Tuscos Asia sibi vendicat.' Cf. hunc l. cum Solini cap. 8. Vid. et Virgil. i. vii. et xi. Æn. et Tac. iv. 65. Bong.

A Lydia] Sic et Vell. i. 1. 9. et 10. Appian. Punic. p. 35. c. et alii. Dionys. tamen i. 26. Tuscos non advenam, sed indigenam gentem, nec vanis argumentis, facit. Bern.

§ 8 *Venelos*] Hos a devictis Trojanis ortos (et quæ non gens originem inde mentitur?) auctores plerique cum Nostro tradunt: ut Cato ap. Plin. iii. 19. Livius i. 1. 2. et 3. Virgil. Æn. i. 246. Sil. viii. 604. &c. Strab. tamen iv. p. 134. f. eosd. ab Enetis, Galliæ populis, Oceano accolis, descendisse verisimilins putat. Ab Enetis porro dicti Veneti, sicut ab οἶνος 'vinum,' et similia. Add. Dionys. i. 20. Id.

§ 9 *Adria*] Quæ Ptolemæo et emendatioribus Plinii codd. Hermol. Barbaro in Castig. teste, 'Atria.' *Alēplw* quoque dictam et a Diomede fuisse conditam, notat Stephanus: Romanorum coloniam facit Liv. Epit. xi. Id.

Adriatico mari nomen dedit] Id. affirmant Polyb. ii. 14. Liv. v. 33. 8. Strab. v. p. 148. Plin. iii. 16. Eustath. in Dionys. p. 19. pr. quorum cont. consensum nihil valet unus Aurel. Victor in Æl. Adriano, hunc hono-

rem 'Adriæ Marucinatorum agri Piceni oppido,' quod a nostro diversum est, tribuens. *Id.*

§ 10 *Et Arpos*] Prius Argiripa dicta. Virgil. xi. *Æn.* 264. quo l. leg. Serv. *Bongars.* Add. Appian. in Annibalic. p. 331. c. Plin. iii. H. N. 11. Steph. in Ἀργυρίπῳ, et Schol. Lycophronis. De hoc oppido accipiendus Horatius l. S. 5. 86. *Berneccer.* Ex antiquioribus typis expr. adjeci *et*, quæ abesse posse non videtur, postquam præcessit 'Adria quoque.' *Vor.*

§ 11 *Græcos auctores*] Pisam, s. Pisam, s. Pisas (nam varie scribunt auctores) a Pisis, Elidia in Peloponneso urbe, deducit Strabo v. p. 154. 13. Plin. iii. 5. Itinerarium Rutilii l. 573. 'Elide deductas suscepit Etruria Pisas.' *Bern.*

Et in Tuscis Tarquini a Thessalis et Spinambriis] Spinæ potentis quondam urbis meminit Strab. v. prope Ravennam, et Plin. iii. 16. Strabo Ravennam a Thessalis conditam eod. l. scribit; unde h. l. legend. puto *et in Tuscis Tarquini a Thessalis, et Spina, et Ravenna.* Nam *Spinambriis* inauditum verbum est ap. geographos. *Glarean.*

Tarquini a Thessalis, et Spinambriis] Probatur mihi Glareani conjectura, ut legamus *Tarquini a Thessalis, et Spina, et Ravenna.* Ravennam enim a Thessalis conditam docet Strabo. Malim tamen *et Spina urbe*, quod a veteri lect. propius abest. Spina autem πάλαι Ἑλλήνις πόλις ἐνδοξος: Strab. v. *Bongars.* Mss. habent *In-spinambriis.* Leg. *Spina in Umbria.* Plurimi enim Veterum confundunt Umbrorum et Tusciæ terminos. *Voss.* Recepti insignem emendationem *Vossii.* Paulo ante ex *Junt. et Arpos.* Mox iid. *Cære* scribunt, et *Phalisci.* Græv. Illust. *Vossii* conj. in textum recepi; tam enim illa et certa est et docta, quam vulg. lectio, *Spinambriis*, antehac ridicula fuit. *Faber.*

Spinambriis] Nulla est civitas Græcæ Delphi. et *Var. Clas.*

ca sic vocata, a qua Italiæ urbs quædam originem ducere potuerit. Conjecerunt igitur viri docti aliter legend. esse. Et novissime quidem felicissimeque *Voss.* coniecisse videtur, quod legend. sit, *Spina in Umbria.* Et juvit conj. eam, quod cod. quidam Ms. habet *Inspinambriis.* Fuit sane Italiæ urbs Spina nomine: eamque Græcam fuisse et Strabo prodidit. Porro ut dicitur *Spina in Umbria*, sic præcessit 'Pisæ in Liguribus,' et 'in Tuscis Tarquini:' ut hoc item conjecturam *Vossii* juvet. *Vor.*

Perusini quoque originem ab Acharis, &c.] Appian. autem v. B. Civ. Perusiam a Tyrrhenis in Italia conditam, et ob id Junonem Tyrrhenorum more in ea urbe coli solitam tradit. Add. quæ Serv. adnotavit ad Virgil. x. *Æn.* 198. *Bern.*

§ 12 *Ceren*] *Cæren* alii scribunt: quam a Pelasgis conditam refert Strab. De urbium conditoribus, auctorum dissensiones hic notare non est mei propositi: et tanta est inter eos varietas, ut ne urbis quidem Romæ origo constet. *Bongars.* Bechar. et aliæ antiquiores edd. *Cære.* Et est sane *Cære* indeclinabile quoque. Liv. v. 'Cære pervexit.' Ceterum dicitur quoque *Cares, itia, et Cares, itia.* Vid. quoque *Notas nostras* in Val. M. l. 1. 10. *Vor.*

§ 13 *Falisci, Nolani*] Serv. ad Virgil. *Æn.* vii. 695. *Berneccer.* Inter hos nonnulli Mss. inserunt *Iapygios.* Et sunt Iapygii Magnæ Græciæ populus, Messapii alias vocati, quod ex Polyb. iii. apparet, ut f. omitti non debuerint. *Schef.*

Nolani] Solinus cap. 2. *Nolam* a Tyriis, s. potius, emendante *Salmasio*, *Thuriis*, qui mox *Thurini* Nostro sunt, conditam scribit: Vell. l. 7. 5. a Tuscis. Cum Auctore nostro consentit *Silius* xii. 16. 'Hinc ad Chalcidicam transfert citas agmina *Nolam.*' *Bern.*

Abellani] De Abella, quæ et Avel-

Justin.

3 L

la (unde 'succe Avellanas' deducit Macrobi. Sat. i. 14.) vid. Serv. ad Virgil. *Æn.* vii. 749. Coloniam posterioribus temporibus factam, auctor est Frontin. *Id.*

§ 15 *Tarentini*] Memorabilem historiam conditæ urbis Tarenti vid. ap. Strab. vi. Pana. in Phocicis, Statium ad Virgil. *Æn.* iii. 551. alioque. *Id.*

Spurios] De quibus ad iii. 4. 7. *Idem.* Lacædæmone profectos, qui Tarentum condiderunt iii. 4. 7. Parthenias, ἀπὸ τῆς παρθένου sc. vocatos fuisse scribit. Quæ tamen appellatio ad id. illud pertinet, ut eos 'spurios' fuisse intelligeretur. Additur enim Parthenias vocatos esse 'ob notam materni pudoris.' *Ver.*

§ 16 *Thurini urbem*] Quæ antea Sybaris; inde Thurium, et Thurii, et Thuriæ; denique Copiæ dicta. Liv. xxv. 16. 12. 'Thurini Tarentinis Metapontinæque, indidem ex Achaia oriundi, etiam cognatione juncti erant.' *Bern.*

Horculis sagitta] Aristot. *repl. Ouzouclaw* 'Ανορύκλων. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Metapontini*] Metapontum Steph. aliique Metabum narrant. Strab. vi. conditum tradit a Pylis, qui cum Nestore ab Illo navigarunt. *Bern.*

Epeus] Virgil. *Æn.* ii. 264. 'Et ipse doli fabricator Epeus.' Huj. instrumenta in templo Minervæ consecrata memorat et Aristot. in *Admirandis* 94. *Id.*

§ 2 *Major Græcia*] Vid. Festum in *Major Græcia*, et quæ ad eum Jos. Scaliger, et Strabonem vi. Seneca ad Helv. 6. 'Totum Italiæ latus, quod Infero mari alluitur, Major Græcia fuit.' *Bongars.* Ad huj. Græciæ differentiam nominat Liv. vii. 26. 19. 'Græciam ulterioiorem,' h. e. vere Græciam; ut hæc sit Citerior. Quæ nobilis Italiæ portio, una cum Bruttia, hodie Calabriæ nomine censetur. Vid. etiam Rittershusii not. ad Mal-

chum p. 131. *Bern.*

§ 3 *Principio originum*] Hoc originum suspectum mihi est, neque enim sensus ejus aliquis sat idoneus. Deliberent, qui rectius judicio valent. *Schæf.*

§ 4 *Cum primum*] Gronov. Obs. i. 7. legit *Cum primam*. Græv.

Sirin] *Siris* Italiæ civitas *εὐστροφὸς Μεγακλίου*: Steph. Deinde Heraclea dicta: Plin. iii. N. H. 11. *Συφῶν* vocat Strab. vi. *Bong.*

Minervæ simulacrum] Palladium, ad imitationem illius Trojani factum, quod erat argumento Sirin profugorum Trojanorum esse coloniam. *Bern.*

§ 7 *Deo pacem*] Liv. xxx. 13. 8. 'Ab Diis pars utraque, hostiis mactandis, pacem petit,' ut mala sc. averterent et parcerent. Nam hoc ipso verbo utebantur precantes. Plant. Merc. iv. 1. 12. 'Apollo, quæso te, ut deo pacem propities,' &c. 'Mecum ut parcas gnato: parce propitius.' Add. sup. xviii. 6. 12. *Idem.*

Pacificis] Plin. *Præf.* ad Vesp. 'Et Diis lacte rustici multæque gentes supplicant: et mola tantum salsa litant, qui non habent thura: nec ulli fuit vitio Deos colere, quoquo modo posset.' *Id.*

§ 12 *Longinqua militis gravati*] Leg. *longinquam militiam gravati*. Vid. Diatrib. Stat. 24. Gronov. Gronov. *longinquam militiam gravati*. Optime: differunt enim inter se 'gravari militia,' et 'gravari militiam.' Gravantur militia, quibus militiæ onus, labores, et pericula gravia sunt et molesta. Militiam illi gravantur, qui illam refugiunt. *Faber.* Gronov. legi mallet *longinquam militiam*. Et sane gravari, cum significat, grave docere et recusare, casum quantum adiaciscit. Horat. iv. Od. 11. 'Pegasus terrenum equitem gravatus.' Lucan. vii. 284. 'Romanos edere omnes, dominoque gravantur.' Sen. i. 12. de

Clem. 'At illam acerbum et sanguinarium necesse est graventur stipendiores sui.' *Vor.*

§ 14 *Advecturi*] *Mas. mei Fuld. avecturi*: ut lubet sane. *Modius*. Utrumlibet certo respectu bene: sicut XVIII. 1. 3. *adductis*, vel *abductis*. Bernecc. Omnino recipiend. *avecturi*. Paulo ante scrib. cum Gronov. *longinquam militiam gravati*. Nolebant suscipere expeditionem in tam longe a patria remotam gentem. Aliud est 'gravari militia,' aliud 'gravari militiam.' 'Gravatur militia,' cui militia gravis est, qui molestias ex ea caput; 'gravatur militiam,' qui eam recusat, non vult subire. Horat. IV. Od. 11. 'Pegasus terrenam equitem gravatus;' non est, ut exponit vir doctiss. et disertissimus: Cui grave molestamque erat ferre; tunc enim dicend. fuisset 'terreno equite gravatus:' sed: Nolebat pati, suscipere ferendam, equitem terrenam. *Græa*. Emendaveram, *avecturi*; quod Bernecc. in *Mas. Modii* reperiri affirmat. *Faber*. Commodius videtur, *avecturi*. *Vor.*

Faustis profecti omnibus] Omen illud quod Locrenses acceperunt, cum auxilium a Castore et Polluce eos petere juberent Spartani, mirum quod non et Val. M. inter cetera recensuit. Sane perquam simile illud est quibud. eorum, quæ ipse I. 5. commemorat. *Vor.*

CAP. III. § 4 *Cum in aciem processissent*] Ad Sagram fl. Strab. VI. Cic. de N. D. I. 2. et III. 5. Plat. in *Æmil.* 41. Locrensiu[m] cum Rhæginis fuisse 10. M., Crotoniensiu[m] 180. M. Strabo refert; et ortum inde proverbium *ἐπὶ τοῖς ἀνδροῖντας*: 'Ανδρότεπα τὰν ἐπὶ Ἀγύα: ejus meminit et Cic. de N. D. III. 5. *Bongers*. Meminit etiam Eustath. in *Beotiam* Homeri p. 210. 28. *Bern.*

§ 5 *Tumultus ardor, &c.*] Vell. II. 5. 2. Q. Metellus, cum in hostem suus ire periculoso loco juberet, 'fa-

ciatibus omnibus in præcinctu testamenta, velut ad certam mortem eundem foret, non deterritus proposito, quem moriturum miserat, militem victorem recepit: tantum effecit mis-tæ timori pudor, spesque desperatione quæsitæ.' Vid. Veget. de Re Mil. III. 21. et IV. 26. Virg. *Æn.* II. 354. 'Una salus victis, nullam sperare salutem.' Berneccer. Saxo XVI. p. 374. 34. 'Quos [milites] tantus pugnandi ardor ceperat.'

§ 6 *Sed, &c.*] Hunc I. imitatur Saresb. VI. Policr. p. 368. 'Sæpe alii, dum honeste viriliterque mori cupiunt, feliciter vincunt: ubi cupiunt est ex interpretatione τοῦ quærant.' *Quærere* etiam pro, cupere, conari, usurpavit Auctor II. 11. 3. 'Dum ulcisci suos quærant.' Val. Fl. VI. 450. 'Juno duci sociam conjungere quærit Achivo.' Saxo XIV. p. 268. 46. 'Dum patriæ rebus consulere quærit.' D. Joann. Evang. VII. 1. 'Οὐκ ἔστιν αὐτῶν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνουσι. 19. Τί με ἠγάρε ἀποκτείνουσι; 20. Τίς σε ἠγάρε ἀποκτείνουσι; 30. et X. 39. Ἐστὶν οὖν αὐτῶν νόμος. Add. VIII. 37. et 40. D. Lucas Act. Ap. XIII. 8. Ζητῶν διασπέρσαι τὸν ἀποστόλων ἀπὸ τῆς πόλεως. Quibus locis Latinus Interpres verbum 'quærere' quoque adhibuit.

§ 8 *Duo juvenes*] Similia Flor. I. 11. 5. et Frontin. I. 11. 8. *Bern.*

Apparuerunt] Vincent. 'compar.'

§ 9 *Incred. &c.*] Saxo XVI. p. 379. 16. 'Incredibili f. velocitate.'

Fama velocitas] Add. II. 14. 9. item Plin. H. N. VII. 22. Flor. III. 3. *fin. Bern.*

Corintho] Scrib. *Corinthi*. Gron.

Nuntiata est victoria] Ludis Olympiæ auditam scribit Cic. de N. D. I. 2. et ceteri. Strab. pro fabula id habet. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Crotoniensibus nulla virtutis*] De eorum pristina virtute præter Strab. leg. Cic. Rhet. II. 1. De luxuria autem et vitæ genere

post attritas bellis frequentibus vires, vid. Petron. in Satyrico, ap. quem pro *scenas*, ne idem bis dicat, legend. arbitror *carnas*. 'Quisquis suos hæredes habet,' inquit, 'nec ad cœnas, nec ad spectacula admittitur.' *Bongars.* Dubitanti de hac emendatione Petroniana Freinsh. noster ostendit locum Livii, scenam a spectaculo distinguentis, vii. 2. 2. 'Ludi quoque scenici, nova res bellicoso populo (nam circi modo spectaculum fuerat), instituti dicuntur.' *Bern.*

§ 2 *Oderant, &c.*] Saresb. 'Fortunæ siquidem indignantes oderant arma, quæ adversus Locrenses infelicitè snmserant.'

Pythagoras] Vid. Laërtium in ejus Vit. Cic. Tusc. v. 4. *Bongars.* Add. Cic. de Oratore iii. 34. Liv. i. 18. Jamblichum, Apul. pr. Florid. *Bern.*

§ 3 *Demarato*] Certe non magis Pythagoras Demarati filius, quam Tarquinius Mnesarchi. F. scripsit Just. *Marmaceo* pro *Demarato*. *Marmaceum* namque aliqui dixerunt appellatum fuisse Pythagoræ patrem. Diog. Laërt. Πυθαγόρας υἱὸς μὲν φασὶν ὡς ἐστὶν Μαρμάκου τοῦ Ἰωνέου, τοῦ Εὐθέφρονος, τοῦ Κλεονόμου, φύγιος ἐκ Φλωύρας. *Voss.* Atqui Mnesarchus dicebatur, non Demaratus. Quare III. Vossii conj. mihi vehementer probatur; nam, Diogene Laërt. teste, fuisse qui Pythagoræ patrem *Marmaceum* vocarunt. Quin et scio me legisse in Veterum scriptis eod. nomine Pythagoræ filium appellatum fuisse. At ap. Græcos avi nomen nepoti fere primum imponebatur. Quæ utraque res conj. Vossii omnino confirmat. *Fab.*

Magnique sapientia incrementis ornatus] Quid est sapientiæ incrementis ornari? Abhorrent ab hoc loquendi genere Latine aures. Leg. ex Mss. cum Gronov. *magnis sup. inc. formatus*, h. e. cum sic esset institutus et formatus a magistris, ut magnos in sapientiæ studiis fecisset progressus;

xviii. 3. 'Ab eo formatus, cum medio noctis omnes in unum campum processissent.' viii. 2. 'Ingenia omni doctrina exulta, pulcherrimis legibus institutisque formata.' Ov. iii. M. 'Talibus ignaram Juno. Cadmeïda dictis Formarat.' Horat. 'Teneræ Mentis Formandæ studiis.' *Græv.* In Ms. Bong. legebatur *magnique s. i. formatus*; atque ita scribi curavi. Nam vulg. lect. *ornatus* vitiosa est et inepta. In quibusd. Impr. legitur *firmatus*, non longe a Msti auctoritate. *Faber.* Codd. quidam Mss. teste Bong. pro *ornatus* habent *formatus*. Estque ita et in antiquioribus typis expr. Bechar. et Maj. Amplector ergo illud cum Gronovio; præsertim cum et xviii. 3. 10. eand. vocem ead. fere significatione usurpatam videam. *Vorst.* Bong. Mss. et Junt. probantibus doctis s. i. *formatus*. *Schef.*

Ad perdiscendos φιλομαθίας χάρις tyrannidem fugiens. Strab. xiv. *Bong.*

§ 4 *Cretam*] Quam priscis temporibus legibus optimis fuisse compositam, ideoque ad sui imitationem traxisse Græcorum præstantissimos, ait Strab. x. p. 328. 50. Add. Tac. iii. 26. 5. *Bern.*

§ 5 *Crotonam*] Elegantius esset *Crotone*; • quanquam alibi 'Salamina' pro, Salamina. *Fab.*

§ 7 *Tantumque studium ad frugalitatem multitudinis concitavit*] Transposita esse verba puto. Sic legerem: *tantumque et. mult. ad f. c. Id.*

§ 9 *Docebat*] 'D. autem' Vincent.

§ 10 *Frugalitatem*] Commendatam Senecæ de Tranquill. Animi 1. et 9. et Ep. 17. Plinio Ep. ii. 4. et vi. 8. *Bern.*

Ingererat] Saxo viii. p. 165. 46. 'Regi cognoscendæ legationis aviditatem ingessit.' Saresb. vii. 5. p. 419. 'Nisi Socrates veræ landis gloriam ei curasset ingerere.' Vincent. 'Frug. om. diserebat.'

§ 11 *Consecutusque, &c.*] Vincent.

‘C. disp. assiduitatem, orat ut matr.’

Velut instrumenta luxuriæ] Tertul-
lian. vi. 2. de Habitu Mulieb. ‘in-
strumenta muliebri gloriæ’ vocat.
Eo l. ubi legitur, ‘Medicamenta ex
fuco, quibus lanæ colorantur,’ emen-
dand. videtur *malæ*. Bongars. Saresb.
‘quasi lux. instr. d.’ Ap. Gualter. *vel*
male editum est pro velut.

Eaque, &c.] Gualter. ‘Et in J. æd.
delata ipsi D. c.’ Mox margo Saresb.
‘Al. *preferentes*. Al. *præferens*.’ Pri-
us etiam dat Vincent. posterius Pe-
rizonianus. Gualter. ‘Docens vera
matronarum orn. pudicitiam esse, non
vestes.’

§ 14 *Sodalitii jure sacramento quodam nexi*] Mss. *sod. juris*. Quod ex-
osculatur merito Gronov. Obs. iv.
17. præfatus sodalitii juris sacramen-
tum esse illud vinculum, quo contine-
batur societas illorum, qui coierant.
Græv. In Mss. Codd. aliquot scrip-
tum est *sodalitii juris, &c.* Quod probat
Gronov. Mihi autem credibile
sit verbum aliquod hinc excidisse.
Libenter certe legerim cum *sod. jure*
velut sac. q. n. Fab.

Sodalitii juris sacr.] Ita omnino le-
gend. censeo cum Gronov. non *jure*,
ut Bong. et Bernecc. edidere. Illud
juris in codd. Mss. esse ipse testatur
Bong. Mirum igitur quod non et
ipse in textum recepit. Ceterum *et*
juris pleonasmum hic sapit. Posset
etiam dici ‘sodalitii sacramento quodam
nexi.’ Sic xxix. 4. 9. ‘In so-
cietatis jure retinere’ est pro, soci-
etate retinere. *Vor.* Angli *jura*. At-
que ita Mss. alii. Unde penitus per-
suasum habeo esse glossam sequentis
‘sacramento,’ ac idcirco delend. ‘Sa-
cramentum sodalitii,’ ut ap. Veget.
et alios, ‘sacramentum militiæ.’ Fa-
ber legit *sodalitii jure velut sacramento*.
Frustra, eum de interposito jure ju-
rando sit certum. *Id.*

Separatam, &c.] Sen. Ep. 5. ‘Id
agamus, ut meliorem vitam sequamur

quam vulgus, non ut contrariam: ali-
oqui, quos emendari volumus, fuga-
mus, et a nobis avertimus, &c. Hoc
primum Philosophia promittit, sen-
sum communem, humanitatem, et con-
gregationem: a qua professione dis-
similitudo separabit.’ Cic. citatus a
Lactant. iii. 15. ‘Philosophiæ qui-
dem præcepta noscenda: vivendum
autem civiliter.’ Bern.

Vitam excercerent] Saresb. ubi hunc
l. citat, i. e. vii. 4. Polier. pro ‘ex-
cercerent’ habet ‘agerent.’ *Vor.*

Civilitatem in se converterunt] Nec
immerito. Liv. xxxiv. 2. 4. ‘Ab hoc
genere summum periculum est, si
cætus, et concilia, et secretas consuli-
tationes esse sinas.’ Vid. Rittersh.
in Maich. p. 36. Bern.

§ 17 *Decessit*] Decessit vel inedia:
vel interfectus a Syracusanis, dum
agrum fabaceum circuit. Laërtius
in Pythag. Tzet. Chil. xi. 366. Bern.

§ 18 *Cujus, &c.*] Gualter. ‘Cujus
tanta in populo fuit opinio ut ex d. e.
t. facerent, et ipsum pro D. c.’ Sa-
resb. ‘ipsumque pro D. c.’ Diod. in
Excerpt. Porphyrog. p. 246. *Ἡσὶς*
Θεοῖς κατὰ τοῖς Κρονιάδαις ἐρύατο.

Templum] Cereris delubrum voca-
bant, vicumque Musis sacratum, ut
id. ex Phavorin. refert. Firmat Val.
M. viii. 15. 1. Ext. p. 291. m. Vid.
Casaub. ad Laërt. p. 103. f. 1. Bern.
CAP. V. § 1 *Supra*] Sc. huj. lib. pr.
Idem.

§ 4 *Ante menses*] Puto scripsisse
ante mensæm. Voss. Hæc locutio non
est integra; quid enim *ante menses*?
debet adesse numerus, vel saltem
verbo aliquo ostendi, eum certum
non nominari, e. g. *ante menses aliquot*,
vel *paucos*. Nunc tale nil occurrit.
In Mss. legitur *menses*. Unde nescio
annon videri Noster possit scripsisse
menses sex. Et est ratio, quia post
incensam urbem Capitolium tene-
rant obsessum per sex menses Galli,
et post pacem fecerant, quo verisi-

mile est tempore misisse, qui auxilia sua Dionysio offerrent, cum nimirum bellum cum Romanis esset finitum. De sex mensibus quod dixi, docet Flor. i. 13. 'Sex mensibus barbari circa montem unum pependerunt.' *Schef.*

Romam incenderant] De Roma a Gallis capta et incensa pleni sunt auctorum libri. *Bongars.* Instar omnium esto Livius, v. 41. et seqq. *Ber.*

§ 6 *Auxiliis Gallorum auctus, bellum velut ex integro restaurat*] Hæc ita correxere, cum in Mss. legeretur: *bellum velut ex integro reliquit: restauratis autem.* Quod non frustra est. Ita enim emendand. erat: *aux. G. auctus, belli, velut ex integro, reliquias restaurat. Iis autem.* Voss.

§ 7 *Intestina discordia*] Sen. ad Helviam 6. 'Non omnibus eadem causa relinquendi querendique patriam fuit. Alios excidia urbium suarum, hostilibus armis elapsos, in aliena, spoliatis anis, expulerant: alios domestica seditio submovit: quosdam fertilis oræ et in majus laudatæ fama corripuit: alios alia causa exivit domibus anis.' Add. Liv. 11. 16. 3. Sall. Jug. c. 78. 1. Tac. G. 29. 1. *Bern.*

§ 8 *Mediolanum*] Quod aliis auctoribus Mediolaninum, et hæc Mediolanua, et Mediolana pluraliter. Urbis originem exponit et Liv. v. 34. 9. *Idem.*

Veronam] Huj. originem et Liv. v. 35. 1. ad Gallos cum Nostro referre videtur: at Plin. III. 19. ad Rhætos Euganeosque. *Id.*

Vergamum] Pro *Bergomum*, more posterioris ævi usitatissime, B in V converso. *Id.*

Vergamum] Hæc barbari sæculi scriptura est. Recte Junt. *Bergomum*. Sicut et superius *Abellani* pro *Avellani*. Græv. Antiquiores typis expr. *Bergomum*. Quod mirum cur Bong. mutarit; præsertim cum ipse

notaverit, *Vergamum* more posterioris ævi formatum esse. *Ver.*

Tridentum] Plin. III. 19. Rhætorum hoc, non Gallorum, facit oppidum. *Bern.*

Vicentiam] Memoratam Tacito H. III. 8. Plinio, aliisque, 'Victia' est, imitatione Græcorum, qui ex, Albenes, Veronenses, Clemens, et talibus, extruunt, 'Αλβησίοι, Οβερωνήσιοι, Κλημης faciunt. Quomodo et Græcobarbaris καστρίσιον est, castrensæ: κραισσία, circensia: ζυμνρα, armenta, &c. De h. toto l. vid. Saresb. Policr. vi. 17. *Bern.*

§ 9 *Gentes Rhætorum*] Steph. Παροιμ. Τυρρηνοῦν ἔθνος. *Bong.*

§ 12 *Segnitiam ducis*] Mss. mei constanter *segnitiam ducis*: quod pro eod. est: Terent. And. i. 3. 1. 'Nihil loci est segnitiae, neque socordiae:' alii dixerunt etiam *segnitas* pro eod. Accius Æneadis, s. Decio: 'Eo nunc quod eorum segnitie ardet focus.' Item Andromeda: 'Namque, ut dicam te metu aut segnitie addubitare, haud meum est.' Ipse denique Cic. II. de Orat. 41. 'Et, quoniam de imprudentia diximus, castigemus etiam segnitatem.' *Medius.* Pro 'familiariter' Vincent. habet 'familiari secreto.'

§ 14 *Insiditis ad postremum suorum interficitur*] Cic. de N. D. III. 35. 'Atque [mallem Namque] in suo lectulo mortuus in tympanidiis in rogam illatus est.' Diod. xv. 74. refert, eam epulantem et largius bibentem in morbum incidisse: feri autem potest, ut, cum insidiis suorum periret, id ebrietati tribuere: quod Alexandro M. evenit. Vid. Plut. et Prob. in Dione. *Bongars.* Plin. VII. 53. gaudio extinctum scribit, accepto tragicæ victoriæ nuntio. *Bern.*

Insiditis suorum interficitur] Quod tamen nullibi scriptum arbitror. *Fab.* Verba non Italia uncinis includit Ed. Bong. Helladius in Chrestomath. de Dionysio refert, ὅτι δηλοῦται μὲν υἱὸς

Διονύσιος ἦν, ὁ τῆς Σικελίας ἡγεύς ἐν τῇ
μ' αὐτῶν ἀποδόκῳ. Syncell. Chron.

p. 258. Διονύσιος Σικελίας τύραννος ἀπέ-
θανε κρατήσας ἐν τῇ α'. Leg. αη'.

LIBER XXI.

CAP. 1. § 1 *Maximum natu ex filiis ejus, nomine Dionysium*] Alii scriptores dicerent 'nomine et ipsum Dionysium;' qui et ipse, ut pater, Dionysius dicebatur. Et ita Just. alibi, 'Fratremque regis et ipsum Ariarathem nomine.' Et xli. 5. 'Hujus filius et successor regni, Arsaces et ipse nomine.' Sic xli. 4. 'Morte Theodoti, metu liberatus, cum filio ejus, et ipso Theodoto, fœdus ac pacem fecit.' Ubi 'et ipso Theodoto' id. valet ac, qui etiam Theodotus dicebatur. Et xlii. 4. 'Et ipse Phraates nomine.' *Fab.*

§ 2 *Naturam ejus*] Plerique vett. *naturam ejus* ex quo *natura jus* fecit Doctor mens Jac. Cujacius ad L. 5. D. de Pactis, quem vid. Error hinc natus est. In vett. libris diphthongus scribitur litteris separatis *ae*. Cum ergo in veteri esset *naturae jus*, negligens exscriptor *natura ejus* exscripsit, quod deinde audax corrector supraducta linea emendavit, ut legeretur *naturam ejus*. Id et alii postea majori etiam audacia mutarunt in *naturam ciuitatem ejus*. Similibus mendis infectum Senecam, ostendit nulli cl. et doctiss. Vir Nic. Faber lib. de Ira ii. 30. ubi legitur: 'Pater est; tantum profuit, ut illi donanda injuria ejus sit;' cum in libris Mss. sit ut illi etiam injuria ejus sit, nemo non doctiss. viro asseritur leg. *injuria jus sit*. Et i. de Clement. 19. 'Cum liceat innoxium alius, et ob hoc securum, salutarem potentiam ejus tractare.' Vett. Codd. su-

lutare potentia ejus? Quis non videat leg. *potentiam jus*? Sed Cajacii emendationem probat Auctor ipse ii. 10. 2. 'ætatis privilegium' dicit, 'quod jus, et ordo nascendi, et natura ipsa gentibus dedit.' Et xxxv. 3. 7. vocat 'jus gentium.' Unde libenter emendarem locum lib. xli. 5. 9. 'Quorum major Phraates, more gentis, heres regni:' ut legeremus *more gentium*, vel *jure gentium*: imperitus librarum pro *jore*, ut scribebant Vett. conjecit leg. *more*: inde *more gentium*: tandem *more gentis*. xvi. 2. 8. de Ptolemæo: 'Is contra jus gentium, minimo natu ex filiis, ante infirmitatem, regnum tradiderat, ejusque rei populo rationem reddiderat:' quæ postrema verba notanda sunt, ut intelligamus, regem contra jus et receptos mores nihil absque consensu populi innovare posse. Nam et xxxix. 3. 3. cum Ægypti regina minorem filium regem facere vellet, a populo compellitur majorem eligere. Herod. vii. 2. ait, *νομίζμενον εἶναι πρὸς πάντας ἀνθρώπων, τὸν πρεσβύτατον τῆν ἀρχὴν ἔχειν*. Neque lex divina quicquam patitur primogenito derogari: Deuteron. xxi. 14. Jus autem naturæ esse jus gentium, notum est ex Jctorum libris (§ 11. Instit. de Rer. Divis. et § 42. d. t. 'Jure gentium, id est, jure naturali:' quia sc. 'naturalis ratio id inter omnes homines constituit:' § 1. Instit. de Jure Nat. Gent. et Civ.) Cic. iii. 5. Off. 'Neque vero hoc solum natura, id est, jure gentium,' &c. De Dionys.

juniore leg. Plat. et Probum in Di-one, et Diod. xvi. 5. cum seqq. et Gemistum. *Bong.*

Si penes unum remansisset] Unde Stratus Attalo prudenter ingerit ap. Liv. xlv. 19. 14. 'Si partem regni fraterni peteret, ambo infirmos distractis viribus, et omnibus injuriis obnoxios fore.' *Berneccer.* Usitatissimum Nostro est tempora imperfectum et plusquamperfectum permutare. Ita ergo et nunc 'remansisset' scripsit pro, remaneret. Sequitur mox, 'quam si portionibus inter plures fil. divideretur.' *Vor.*

§ 4 *Quare*] F. *Quem.* Gron.

§ 5 *Igitur uxorum*] Tac. H. iv. 68. 'Novum imperium inchoantibus ntilis clementiæ fama.' *Bern.*

§ 6 *Non cognatos tantum, &c.*] Plut. in Demetr. 5. 'Familie Regum [Alexandro M. succedentium] pene omnes frequentes habent liberorum, frequentes etiam matrum neces, et uxorum. Nam fratrum parricidia, ut *POSTULATA* geometræ sumunt, sic concedebantur habebanturque commune quoddam Postulatum et regium ad securitatem.' Quo exemplo Turcarum quoque Principes imperium a parricidiis auspicantur. *Id.*

§ 7 *Ne spiritus quidem consortium relinqueret*] Si quis ita loqueretur, 'Titius mihi vitæ societatem reliquit,' is male loqueretur. Possumus dicere, 'Ille mihi societatem honoris reliquit,' quia societas ejusmodi donum est illius hominis; at de vita non itidem sentias. Quare consortium istud spiritus, s. vitæ, nequaquam placet. Scripserat Just. *ne spiritum quidem*, i. e. animam, *relinqueret.* Faber. Hoc vocabulum *consortium* glossatoris mihi esse, non Justini videtur. Non enim solet alibi temere hoc plebeio genere sermonis uti. *Schef.* Controversiam movent huic lect. viri docti. Fator *consortium* posse sine sententiæ detrimento semel deleri; sed nec incommode, quin *ex dardani*, repetitur.

Sic xxiii. 2. 'Nec invitam periculo spiritus sui empturam, ut extremos viri spiritus exciperet.' Potuisset scribere: 'Nec invitam periculo spiritus sui empturam, ut extremum viri exciperet.' Sed sic maluit. Ethæc vocum iteratio cum ap. poetas, tum ap. oratores et historicos sæpe vi singulari est. Sed, *et consortium* expuncto, legendum esse *spiritum*, viris doctis minime possum assentiri. 'Consortium' est, cohereditas. 'Consortes' sunt coheredes. Hoc igitur dixit Justinus: Qui debebant esse cum eo heredes regni, illos ne communis huj. vitæ usura secum frui patiebatur: s. qui cum illo debebant regnare, eos ne secum quidem vivere sinebat. Ap. Ov. in Epist. 'consortes generis' dicuntur ejusd. generis participes, s. consanguinei. Quidni ergo et 'vitæ consortes' dici possint illi, qui ejusd. vitæ sunt participes? *Græv.*

Tyrannidem in suos prius quam in externos auspicatus] Leg. ex Ms. in *suos*, quam in *exteros*. Quomodo loquuntur optimi scriptores. *Vos.*

CAP. II. § 1 *Saginnam*] Add. xxxiv. 2. 7. et xxxviii. 8. 14. præcipue de Ptolemæi prodigiosa obesitate Athenæum longule a fin. lib. xii. cum Æliano V. H. ix. 13. *Bern.*

Ex nimia luxuria, oculorumque valetudinem contraxit] Nihil enim est, quod certiore aut citiore inducat caliginem jugi ingluvie: quia, ut ait Portunianus, 'edacitas cibos terit, sed oculos vorat.' Hæc Saresb. Polier. viii. 6. m. ubi locus hic Trogi laudatur. *Idem.* Val. M. vi. 4. Ext. 2. 'adversam valetudinem oculorum' dicit. Sed *valetudo oculorum* tantundem esse potest. Liv. xxvi. 22. 'Valetudinem oculorum excusavit.' Nimirum 'valetudo' pro invaletudine quoque s. valetudine adversa sapias. ponitur. *Vor.*

Oculorumque valetudinem] Ita Liv. xxxii. 24. 2. Vid. sup. notam ad xii. 2. 11. *Bern.*

. *Adoe ut non solem, non pulverem, non denique splendorem ferre lucis ipsius posses*] Merito mihi suspectus est hic l. Quid enim sibi vult *pulvis*, quem etiam oculi recte se habentes ferre non possunt? Ms. Leyd. pro *pulverem* disertim habet *fulgorem*. Unde *fulgorem* legend. esse quivis facile videt. Nec obstat huic lect. quod statim Just. subjiciat *splendorem*. Aliud enim *fulgorem*, aliud *splendorem* esse Philosophi docent. Et, qui accurate loquuntur, pariter etiam distinguunt. *Box*. Veget. 1. 3. 'Solem pulveremque ferre condiscant.'

§ 2 *Nec, ut pater, carcerem*] Verba, *ut pater*, reliquis discernenda commatibus: debent enim intelligi de Dionysii huj. patre, i. e. Dionysio seniore. *Schef*.

§ 8 *Dionysius pellitur*] Opera Dionis inprimis. *Bong*.

§ 9 *A Locrensisibus*] Vid. Strab. vi. et *Ellian*. ix. 8. V. H. *Id*.

Velut jure regnaret, &c.] Demosth. Philip. ii. m. 'Rex et tyrannus omnis est libertatis inimicus et legibus infestus.' Liv. xlv. 24. 1. 'Naturae inimica inter se sunt libera civitas et rex.' Otaues ap. Herod. iii. 80. 'Vir tyrannus jura patrum labefacit; feminis vim adfert; indemnatos interfecit.' *Bernecker*. Hoc jure mihi valde suspectum est. Nec enim de eo agitur, jurene an injuria regnavit Dionysius, sed quomodo ubique, quoquo concessisset, regnare voluerit. Suspicio autem scripserat velut *ubique regnaret*. In voce *ubique* primae duae litterae per praecedentes porne similes absumptae sunt. *Schef*.

§ 10 *Sponsis*] Mss. habent vel *precis*, vel *sponsis precis*. Unde colligere potest esse lect. veram, *sponsis* autem glossam, cum praesertim aliis in libris occurrat *proceribus*, quod sine dubio ex *precis* factum. *Id*.

Locupletissimos, &c.] Aristot. Polit. v. 11. tradit, proprium Tyrannorum

esse, cives reddere pauperes, ut Nero dixit ap. Suet. 32. 'Hoc agere, ne quis quidquam habeat.' tum ut exhaustis civibus facultatem adimant nocendi: tum etiam, quia ipsis in luxum et libidinem perenni sumptu est opus. *Bern*.

CAP. III. § 2. *Die festo Veneris*] *Appobleria* sunt Athenæo iii. et iv. 'Veneralia' quidam interpretantur, sicut Bacchanalia, Saturnalia, &c. *Id*.

Voverant ut virgines suas prostituerent] Pro, voverant se prostitutos, vel, quod prostituere vellent. 'Ut' pro, quod, non rarum, ap. Nostr. quoque. Vid. Notae ad v. 3. 3. ac Lib. de Latinit. f. susp. cap. 24. *Ver*.

§ 5 *Illis maritis traderentur*] In Mss. est *viris* pro *maribus*, quod praefero, et hoc posterius glossatoris puto. *Vires* certe sic usurpat etiam in seqq. Sententia hæc est: Decretum faciendum, ne qua virgo nubet, priusquam illæ centum, quæ prostitissent in lupanari, invenissent viros, easque fuissent nuptæ. *Schef*.

§ 10 *Securis omnibus*] Vell. ii. 118. 'Nemo celerius opprimitur, quam qui nihil timet; et frequentissimum initium est calamitatis *SECURITAS*.' *Bern*.

CAP. IV. § 1 *Princeps Carthaginiensium Hanno*] Oroa. iv. 6. *Bong*.

§ 2 *Solemnem nuptiarum diem*] Nec enim Eom illæ Par. primum infandi sceleris exemplum sunt. Quadrat Hispanorum adagium: 'Nullibi magis panoplian requiri, quam in nuptiis et publicis ludis.' Vid. Camerar. Oper. Subcisiv. 1. 83. et iii. 89. *Bern*.

§ 3 *Orbani*] Senatu, quasi parentibus, destitutam. *Id*.

§ 4 *Res cognita*] Saepe 'solum insidiarum remedium est, si non intelligantur.' Tac. xiv. 6. Tali consilio militum conspirationem declinare co-

natus est Vocula ap. enod. H. iv. 56. et declinavit Eteonicus ap. Xen. H. Græc. II. pr. *Id.*

Cogitata] Conjuratiōni et insidiis hoc verbi competit. Suet. Tib. 19. 'Tormentis expressa confessio cogitati facinoris.' Et in Calig. c. 12. 'Etsi non de perfecto, at certe de cogitato parricidio professus.' Ita Curt. vi. 10. 18. et viii. 7. 18. *Id.*

§ 5 *Ne persona designata, non vitia correcta viderentur*] Junt. nonnullique alii editi libri ne p. *designata, sed v. correpta v.* Sensus necessario requirit *sed.* Leg. itaque ne p. *designata, sed v. correpta v.* Posset et *correpta ferri.* Ut 'Correptus voce magistri,' ap. Horat. Sed præferenda veterum codd. scriptura. *Græv.*

Ne persona designata, sed vitia correcta viderentur] Lect. hæc ex edd. antiquis retracta est, ut ex collectione Var. Lectionum Bongarsii apparet, et ex Junt. Est autem optima scriptura, et Grævio nostro probatur. S. autem *correcta* legas, s. *correpta*, nihil interdum. *Faber.* Antiquiores typis expr. Bechar. Maj. et teste Grævio Junt. habent *sed vitia correpta.* Quod mirum a Bong. mutatum esse. 'Corripere' pro, reprehendere, increpare, satis notum. Vocula *sed* quoque abesse hinc non posse videtur. *Vorst.* Junt. *persona designata, sed vitia correpta.* Probant viri docti. Sed f. non necesse est, ut pro non substituatur *sed*: cum, si vocabulum non jungamus cum 'viderentur,' omnia sint clara. Ordo: *Ne videretur designata persona, et non viderentur correpta vitia.* *Schef.*

§ 6 *Iterum servitū concitat*] Quomodo iterum? Num ea ante concitaverat? Atqui nil de eo ap. Nostr. Latet in vocabulo hoc mendum, quod tamen, quomodo corrigi debeat, nunc non excogito. *Schef.*

§ 7 *Vetus a singulis membris parve exigerentur*] In simili casu, simili acu-

mine Flor. III. 21. 48. 'Ut per singula membra moreretur.' Plin. tamen VIII. 16. sub finem, diversam causam mortis Hammonis adfert. Add. inf. XXII. 7. 10. Sen. de Ira III. 18. 1. *Bern.*

In crucem figitur] Becharii et aliae antiquiores edd. in *cruce figitur*: quomodo dicant 'in loco ponere,' vel 'reponere.' Sed et ipsum τὸ 'figere in aliquo' habent alii. *Vorst.* Vetiustiores in *cruce figitur.* *Schef.* Sic et Junt. *Græv.*

§ 8 *Ad imitandum acceus*] Hæc una est ex rationibus Legis 6. Cod. ad Leg. Jul. Majest. cuius sanctio alias iniqua videri possit: quia sc. in posteris exempla paterni, h. e. hereditarii criminis metuantur. Nota Cassiorum, Corneliiorum, Brutorum, &c. historia. *Bern.*

CAP. V. § 2 *Deposito imperio, arcem Syracusanis*] Timoleonti et Corinthiis *παράδοδος αὐτῶν καὶ τὴν ἀπορροήν.* Legend. Plut. 17. et Probus in Timoleonte. Died. xvi. 17. *Bong.*

Tradidit] Puto *tradit*, ob verbum seq. 'proficiscitur.' *Faber.* Sic recte Junt. *Græv.*

Recepto privato instrumento] 'Recipere' hic id. est quod, excipere, vel retinere, quomodo etiam hoc verbum usurpatur ab Jctis. Unde 'servus receptitius' ap. Gell. xvii. 6. et Cic. Top. 26. 'Cum ædes fundumve vendiderint, rutiis cæsis receptis:' et II. de Orat. 68. 'Cum ædes venderes, ne in rutiis quidem et cæsis tibi paternum solum receptisti.' Vid. Not. ad Sen. ad Marc. 10. *Græv.*

Corinthum in exilium] *Περὶ βλεπτον ἔχων τὴν τῆς μεταβολῆς ἐπερβολήν.* Died. 71. Inde natum proverb. 'Dionysius Corinthi.' *Bong.* Quod extat in Cic. IX. ad Att. 9. Quintil. VIII. 6. Laërtii Platone. Originem adagii tradit Plut. de Garrul. c. 23. Add. Cic. Tusc. III. 12. Val. M. vi. 9. *Bern.*

§ 3 *Humillima quaque tutissima*] Sen. Ep. 105. pr. 'Multi in contemptu remedii causa delinunt,' &c. Ut Brutus ap. Liv. 1. 56. 9. Archelans ap. Dionem LVII. Claudius ap. Suet. in ejus Vita 28. *Id.*

§ 5 *Pannosusque et squalidus*] Angli *pannosus et squalidus*: placet. *Schef.*

§ 6 *Oculis decorare*] H. e. avide spectare. Ita Martial. 1. 97. et 'oculis comedere,' IX. 60. Add. Val. M. IX. 2. 1. *Bern.*

§ 7 *Apud adiles adversus lenones jurgari*] Edilibus enim cura fornicum popinarumque fuit: quæ propterea 'loca Edilem metuentia' vocat Sen. Vit. Beat. 7. Vid. Lips. ad Tac. II. Excurs. O. Add. notata superius ad XIX. 1. 7. *Id.*

Jurgari] *Mss.* mei *jurgare*, ut Cic. dixit IV. de Repub. 'Si jurgant, benivolorum concertatio est.' Horat. tamen maluit illo nti, dum ait S. II. 2. 99. 'Jure, inquit, Thrasius istis Jurgatur verbis.' *Mod.*

Omniaque ita facere, ut contemnendus, &c.] Mallet *omniaque ita facere*, quod habent quidam *Mss.* Non enim tam de modo hic est sermo, quam de fine ac proposito, quo fecerit. Itaque et paulo post, 'ut a timentibus semper in publico videretur, aut a non timentibus facilius contemneretur:' quia nempe nunquam putabat satis contemptibilem se facere, qui nunquam satis credebatur se securum. *Schef.* Adstipulantur Juntæ. *Græv.*

§ 8 *Pueros in trivio docebat*] Nihil novi, de loco ad docendam; nam, ut ex Comædiis veterum discere est, pueri ap. Græcos in triviis docebantur. *Faber.*

§ 9 *Natura*] Freinsh. *natura* mult. *Bern.*

§ 10 *Negus honesta, sed tuta, &c.*] 'Honesta utilibus cedunt in rebus extremis:' Liv. XXIII. 14. 4. 'Cedit interdum generosus spiritus utilitati, et fortunæ viribus succumbit, ubi,

nisi tutiora legerit consilia, speciosa sequenti concidendum est:' Val. M. VII. 6. 1. *Id.*

CAP. VI. § 1 *Rhodanum*] Quidam *Mss.* *Rodonum*, alii *Rodonem*. Frontin. Strat. 1. 2. 3. 'Rodinum.' *Bongars.* Nescio quomodo mihi 'Rhodianum' Frontini magis ardeat. Et suspicor id ei cognomentum datum a Rhodo ins. *Schef.*

§ 2 *Auctor originis*] Vid. XVIII. 3. 1. &c. *Bern.*

§ 3 *Alexandria*] XI. 11. 12. *Id.*

§ 4 *Nec cupiditas*] Sen. de Clem. 1. 1. 'Facit avidos nimia felicitas: nec tam temperatæ cupiditates sunt unquam, ut in eo, quod contigit, desinant; gradus a magnis ad majora fit: et spes improbiassimas complectuntur inasperata assecuti.' Similia Thucyd. IV. 4. 4. et IV. 12. 37. Diod. XIX. 1. Noster XXIII. 1. 2. *Id.*

§ 6 *In tabellis ligneis*] Imitatione Demarati, de quo II. 10. 12. *Aeneas* in Poliorcet. 81. præter alios occulte scribendi modos, hunc ipsam quoque memorat: nisi quod creta similive terra, non infusa cera, scripturam deletam ait. Unde etiam modus relegendi litteras diversus: Noster ait, *eram* cera lectas esse tabellas: *Aeneas*, ligneam tabellam in aqua positam, eluta creta, scripturam ostendisse. Agell. XVII. 9. *Id.*

§ 7 *Venditisset*] Ita Vett. quomodo etiam legend. in Oros. IV. 6. cuius *Ms.* habet *indicasset*. *Bongars.* Hoc præplacet utroque sensu. Cic. pro Arch. 11. 'Jam me vobis indicabo.' Plant. Pers. IV. 4. 22. 'Indica, fac precium. Do. Tua merx est, tua indicatio est.' *Bern.*

Verum etiam et crudeli animo] Vix est dubium, quin vel etiam vel et hic sit intrusum a glossa. Mallet etiam delere. *Schef.* Aut etiam ant et abundare bene monet *Schef.* Excidisse autem vocem hic reponendam Junt. nobis ostendit, in qua legitur verum

etiam invido et crudeli animo. Invid-
bant Hamilcari hanc laudem, quam

ex legatione tam pulchre pro re pa-
triæ gesta sibi pepererat. Græv.

LIBER XXII.

CAP. I. § 1 *Agathocles*] Leg. Diod.
XIX. *Bongars*. Itemque Polyb. XII.
6. &c. et Suid. cuius illa verba, *Τί δ'*
ὅτι ἐπὶ σὶ; τί δ' ὅτι ἐπὶ σὶ; non est
assecutus interpres. Nam hoc haud
dubie sibi volunt, quod ista Cicero-
nis, Cæsari mutuum cum Nicomede
stuprum objectantis, ap. Suet. Cæs.
49. 7. 'Notum est, et quid ille tibi,
et quid illi tu dederis.' Bern.

§ 2. *Quippe in Sicilia patre figulo na-
tus*] Plut. Apoph. 26. *Bongars*. Hinc
elegans illud Ausonii doctiss. poetæ
Epigr. VIII. cuius lemma est, 'Ex-
hortatio ad modestiam,' his verbis:
'Fama est fictilibus cœnasse Aga-
thoclea regem, Atque abacum Samio
saepe onerasse luto: Ferula gemma-
tis cum poneret horrida vasis; Et
miseret opes pauperiemque simul:
Quærenti causam, respondit, Rex
ego qui sum Sicaniæ, figulo sum geni-
tore satius. Fortunam reverenter
habe, quicumque repente Dives ab
exili progrediens loco.' Mod.

§ 3 *Forma*] *Τὴν τε ἑλὴν εὐρυπύχης καὶ*
τὸ σῆμα εὐπύχης: Diod. XIX. 2. *Bong*.

Exhibuit] Vid. Notas ad IX. 2. 7.
et XI. 10. 9. *Berneccer*. XI. 10. 9.
'Misere vitam exhibere.' Et 'exhi-
bere' id. quod, sustentare, tolerare.
Dicunt et 'exhibere aliquem' pro,
alere, sustentare. Vid. Notas ad IX.
2. 7. *Vor*.

§ 6 *Adscitusque in civitatem*] Ita
leg. pro vulg. *accitus*. Liv. XXIII. 51.
'Vetere patria relicta, in eam, in
quam redierant, nondum adsciti.'
'Adscitus in civitatem' Græcis dici-
tur *ἀποικισμένος*: vel ut ap. Lucian.
Bis. Accus. p. 814. *ἐς τὸ μερικόν*

συρρελῶν. Gronov. Quis illum acci-
vit? Optime Junt. *ascitusque in civi-
tatem*, h. e. cum civium numero et
albo adscriptus esset. Græv. Vulg.
lect. vix potest esse vera. Is enim
'accitus' dicitur, qui evocatus est in
civitatem. At paulo ante dicitur
'concessisse' eo, quod ad ultro et
sponte sua venientem pertinet. Sed
nec ulla causa est, cur *accitus* credi
possit, qui neque rem neque famam
bonam habeat. Quare pro *accitus*
sine dubio *ascitus* est scribend. *Asci-
tus* vel *adscitus* est, assumptus, et sic
alibi Noster usus est h. verbo. Hæc
scripseram olim, cum video lect. hanc
firmari per Junt. probarique a cl.
Græv. *Schef*. Pro 'concessisset' ha-
bet 'access.' Vincent. v. 11.

§ 11 *Ætnæos*] Ms. *Æthineos*. In
vetusta ed., quam Lugdunensem ex
insigni typographico suspicor, *Æn-
næos*. Quid si *Enneos*, aut *Ennenses*
legas? *Berneccer*. Nihil mutand. *Æt-
na* est oppidum id. ac mons, cui im-
positum, unde nomen sortitum; ut
patet ex Strab. Plin. Ptolem. et aliis.
Ea ante Inessa appellabatur. *Voss*.
Urbem *Ætnam* ab Hierone conditam
cantat Pindarus circa tempora Darii
Hystaspidae et Xerxis. Tamen re-
stauratam tantum arbitror. Campani
autem, de quibus mox Justinus, erant
Siculi, non Itali. Vid. librum admi-
rabilem P. Cluverii de Sicilia. *Faber*.
Ætnæos scribend. non *Æthnos*, ut vul-
go editur: *Etna* non mons tantum,
sed et oppidum Siciliæ dicitur. *Vor*.

Sui Syracusanis] Hæc usque ad lo-
cum absunt a bonis libris: quia tamen
sine iis manca esset oratio, et in uno

Ms. reperiuntur, nihil mutare ausus sum: quamvis ea mihi valde suspecta sint. Belli in Agrigentinos et Crotoniatis meminit Diodorus: de Etnæis et Campanis nullum verbum, et Damasco illi est *Adæus*. Plurimum autem in tota hac narratione ab Auctore nostro discrepat Diod. ut quivis ex lib. XIX. et XX. videre potest. *Bongars.* [Qui verba dicta uncinis in sua Ed. includit.]

§ 12 *Sequenti Campanarum*] Valde vereor hunc l. corruptum esse. Suspicio legend. *Cataneorum*: nimis enim et terra et mari Campania a Syracusis distat. Multa hic de conventionibus inter Agathoclem et Hamilcarem cavillari liceret. *Glar.*

Campanarum] Nam hos in Sicilia loca quædam tenuisse Diod. XVI. 68. indicat. *Bernegger.* Scrib. *Campana*, nempe, bello. *Gron.*

CAP. II. § 4. *Ita uno eodemque tempore*] Ita fere VI. 5. 11. *Bern.*

§ 8 *Expositis ignibus cereris, &c.*] Nam in rebus sacris, qualis illa jurisjurandi, cereos adhibitos constat. *Sebia.* tamen ignibus *Cereris* legendum: certe vitii quid subesse putat. *Sebisii* conj. stabilit *Plutarchus* in *Dione* 70. ubi de *Calippo* in templo *Cereris*, sumta ardenti tæda, jurante. Add. notam ad XXIV. 2. 8. *Bernegger.* Locus corruptiss. Ego, vestigia lect. vulgatæ sequutus, corrigo ac lego: Tunc *Hamilcari*, expositis conditionibus fœderis pactisque, in obsequia *Panorum* jurat. Vel melius pro pactisque fuerit pacisque. Sic XXX. 3. 'Deinde cum expositæ conditiones pacis a Romanis essent.' Certe melius se habet ita emendatus hic locus. *Bozhor.* *Peyraredi* conj. est expositis ignibus sacris, tactisque, &c. *Liv.* ita de *Hannib.* XX. 'Fama etiam est, *Hannibalem* annorum ferme novem pueriliter blandientem patri *Amilcari*, ut duceretur in *Hispaniam*, cum perfecto *Africo* bello, exercitum eo trajecturus, sacrificaret, altaribus admotum, tactis

sacris jurejurando adactum se, cum primum posset, hostem fore populi *Romani.*' *Voss.* Quam placet conjectura *Sebisii*! Legit ille ignibus *Cereris*; nihil ingeniosius. Nam et res in *Sicilia* geritur, ubi præcipua veneratione celebrabatur *Ceres*; et illa Dea 'dadouchos' erat. Nil itaque melius potuit excogitari. *Faber.* *Sebis.* legend. conjecit ignibus *Cereris*. Quod probat *Gronov.* IV. 4. Obs. et ignes *Cereris* dicit esse altaria, in quibus focus accensus fuerit. Tactis altaribus quod jurare soliti fuerint, ex *Liv. Nep.* et aliis scire licet. Sed et quod in templo et ad aram *Cereris* illud factum fuerit, constat. *Juv.* XIV. 'Vendet perjurium summa *Exigua Ceres* tangens aramque pedemque.' Deque ipso *Agathocle*, de quo *Noster* agit, *Diod.* XIX. sic: Παράχθεις εἰς τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἄμυνται: 'Adductus in *Cereris* templum a civibus juravit.' Sed et *Noster* XXIV. 2. 8. *Ptolemæum* 'sumptis in manus altaribus adjurasse' scribit. Quid si dicamus nihil mutandum, et ignes cereos esse, faces et tædas, quæ expositæ tactæque fuerint, cum juraretur? Sane *Plut.* in *Dione* de *Calippo* in templo *Cereris* sumpta ardenti tæda jurante scribit. *Vorst.* Non possum *cereris* hic probare. Qui enim cohæreant, et quæ sit locutio, ignes *cereri*? magis placet *Cereris*, cum præsertim conveniat historia. Neque tamen sic videtur sanus locus. Quomodo enim explicabimus tactis ignibus? ignes utique non tangebantur: ignes vero altaria explicare nescio an non durum sit, præsertim in hoc genere loquendi. Leg. igitur sic ap. *Nostrum*: Tunc *Hamilcari aris*, positis ignibus *Cereris*, tactisque. Illud *aris* excidit, quia præcesserat in voce *Hamilcari* τὸ *ari*, quod proinde ut superfluum maleque repetitum debebant, sola litera s servata et annexa subsequenti positis, unde *expos.* est factum. Porro *aris* positis ignibus

Cereri accipio de illis, quæ erant positæ non cum ignibus s. focule accenso, sed ad ignes *Cereri*, s. propter ignes *Cereri*, ut nimirum iis *Cereri* fierent sacrificia. Quæ explicatio planior, simplicior, locoque præsentī accommodatior videtur. *Schef.* *Sebis.* corrigit, *Cereri ignibus*, quod probat et firmat *Gronov.* iv. Obs. 4. Probarunt hanc emendationem postea quoque viri doctiss. *Vorst.* et *Faber.* Sed *Heinsius*, vir et amicus sanus, putat hic gravius librario- rum crimen latere, fedeq̃ue interpolatum esse h. locum, qui sic possit restitui, si scribamus *Tunc Hamilcari aris rex positus insigni ceremonia tactisque in obsequia Panorum jurat.* *Ignes* hic ferri non posse putat. *Aris* hic excidisse vidit et *Scheff.* Mihi non videtur nimis longe a libris omnibus esse discedend. Quod fiet, si legeris *Tunc Hamilcari aris positus, et ignibus Cereri, tactisque in obsequia Panorum jurat.* Sic arm et ignes jungantur a *Virgil.* in versu, quem laudat *Bernec.* *Græv.*

Tactisque] *Virgil.* *Æn.* xii. 201. 'Tango aras, mediasque ignes et numina testor.' *Bern.*

§ 9 *Potentissimos*] *Mss.* *Fuld.* (ut et *Bongarsiani*) *potissimos*, quod pro eod. est. Significat enim, præcipuos et primæ notæ. *Quintil.* x. 3. 'Ut semel quod est potissimum dicam.' *Mod.*

§ 10 *In theatrum ad concionem*] Nam Græcis et Græciensibus plerisque Theatrum fuisse pro curia, foro, comitio, patet etiam ex *Cic.* pro *L. Flacco* 7. *Diod.* xvi. 85. *Liv.* xxiv. 39. 1. *Tac.* H. ii. 80. 6. *Val. M.* ii. 2. 5. *Frontin.* iii. 2. 6. *Auson.* in prologo *Ludi vii. Septent.* *Plut.* in *Dione* 53. *Bern.*

Contracto in gymnasio] *Scrib.* in *gymnasium.* *Fab.*

§ 12 *Promtissimos*] *H. e.* maximo excellentes, et omnibus rebus instructos. *Cic.* iv. *Verr.* 17. 'C. *Cacutius*

promtissimus homo, et experiens, et imprimis gratosus.' *Vid.* *Not.* ad *Tac.* iv. 17. *Gron.*

CAP. III. § 2 *Forde vezat*] *Angli fædis injuriis*, quæ manifesta glossa est. *Schef.* *Junt.* *fæde injuriis vezat.* *Græv.*

§ 4 *Syracusa in pignus societatis sunt tradita*] Posset etiam legi absque præp. *Syr. pignus*, &c. *Gron.*

§ 5 *Quantum malum*] *Scrib. mali.* *Idem.*

§ 6 *In imperio esset*] 'Tum temporis consul,' ut xxxi. 2. 9. de *Hannib.* loquitur Auctor. Ita *Cic.* de *Arusp. Respons.* 17. 'Sacrificium Bonæ Dæm fit in ea domo, quæ est in imperio,' h. e. in domo Consulis, *des regierenden Ammeister.* *Plut.* *Cæs.* 18. *Bern.*

Tucita de eo suffragia] xxii. 7. 10. *Capitolinus* in *Gordianis* cap. 12. tradit, qualem fuerit ap. Romanos 'senatusconsultum tacitum,' et quare sic appellatum. Sed illud ab hoc nostro diversum est. *Idem.*

A Sicilia] *In Sicilia* legit *Freinsb.* *Diodorus* ix. 106. *Idem.*

§ 7 *Sed hæc callida commenta Panorum et sententias inauditas*] Quidam 'inauditas' per admirationem accipiunt, quales nemo antea audierit. Alii 'inanditas,' i. e. non dictas, ut dicere solemus indicta causa quempiam damnatum, et sic etiam 'callida commenta,' quod præcedit, pro occultis damnationibus intelligend. Verum sic etiam oportebat seq. mox versa legere *per injuriam oïes inauditum damnaverunt*, genere masculino, quod *inauditum* genere feminino legitur. Illud etiam merito quis mirabitur, quod ad calcem huj. lib. legitur, *Agathoclem exercitus sui desertorem, filiorum proditorem, ac ex Africa profugum tantum potuisse, ut cum Panorum ducibus æquis conditionibus pacem fecerit.* *Glar.*

Hæc callida commenta Panorum et sententias inauditas mors Hamilcaris præ-

venit] L. hic, cum depravate legere-
tur, Glareano negotium fecit: ego
Mas. lectionem expressi, in qua nihil
est, quod lectorem morari possit.
Bongars. Cum Juntis scrib. *inauditas*
sententias. *Inaudita sententia* sunt
suffragia tacita illa, quorum paulo
ante meminit. *Grav.* Eam haud mag-
nopere nasutum esse oportet, qui huj.
l. vitium olfaciet, neque mirum quod
ait Bong. Glareanum circa hæc verba
multam negotii habuisse. Et id ve-
rum esse arbitror. Sed quod addit
id. Bong. id vero tale non est, ut
verum esse possim credere; ait enim:
'Ego Mas. lectionem expressi, in qua
nihil est quod lectorem morari pos-
sit.' Huic autem assentitur Bernec.
qui sic edidit, *inaudita mors.* At h. l.
inaudita mors quid tandem erit? Ver-
ba modo, nihil aliud. Add. quod in
uno Ms. legitur *audita*, quod ipse
Bong. agnoscit in collectione, s. re-
censione Codd. Mas. et Impressorum.
Cujus scripturæ, quantumvis corrupta
illa sit, si quis vestigia sequi voluerit,
p[er] *audita* legere poterit *haud ita*,
(quanquam alla mihi mens est,) et ex
judicii norma locum integrum ita
conicipere, *Sed hæc callida Panorum*
commenta haud ita multo post mors Ha-
milcaris prævenit, &c. Verum, ut modo
dicebam, alla mihi mens est; nam ita
existimo, isthæc verba, *sententias in-*
auditas, esse mera glossemata, eaque
etiam corrupta et barbara, quæ illi
voci, 'inauditum,' superposita fue-
rint ad illius expositionem, sic: *senten-*
tia inaudita. Quamobrem ita scriptum
fuisse a Just. mihi plus etiam quam
suspicio est: *Sed callida Panorum com-*
menta mors Hamilcaris prævenit. Hoc
addi p[oss]et, Just. in periodo proximo
superiori posuisse 'tacita suffragia et
sententias non recitatas.' Itaque his
idem diceret. Sed, ut finem faciam,
corrupta illa sunt quæ sup. examina-
vimus. *Faber.* Ita locum h. reforma-
vit Bongarsius et quidem ex Mas. ut
ait. Mihi tamen magis placet anti-

quorum typis expressorum lectio,
quæ et ipsa sine dubio a Mas. hausta,
sententias inauditas mors Hamilc. præv.
Ut *sententias inauditas* sint ipsa illa ta-
cita suffragia, de quibus prædixerat;
dictæ ita quod nondum auditæ et
cognitæ essent. *Vorst.* Mas. alii ha-
bent *inauditas*, quod probant viri doc-
ti, et de *tacitis sententiis* exponunt
Et est Ms. in quo legitur *audita.* Unde
prope venio in hanc opinionem, quod
Justinus scripserit et *sententias inaudi-*
tas audita mors Hamilcaris prævenit.
Locutio est plane elegans, ut quilibet
intelligit. *Schef.*

Liberatus est fatis munere] 'Fatum'
pro morte naturali nec violenta, ut
ir. 2. 13. ad quem l. Notæ vid. *Vor.*
Inaud. damn.] Apul. x. M. p. 214.
'Nec damnetur aliquis inauditus.'
L. 2. C. ad Leg. Corn. de Sic. 'In-
auditum filium pater occidere non
potest.'

§ 9 *A quo victus]* Diod. ext. libro
xix. ap. quem de Syracusarum obedi-
tione nihil. *Bong.*

CAP. IV. § 1 *Cum igitur, &c.]* 'Mul-
tum interest,' ait Scipio ap. Liv.
xxviii. 44. 2. 'alienos populere
fines, an tuos uri excindique videas.
Plus animi est inferenti periculum,
quam propulsanti,' &c. Vid. Amirati
Diss. in Tac. xviii. 2. Add. Notam
xl. 6. 9. *Bern.*

Agathoclesque cum se nec viribus, &c.]
In Mas. est *Agathocles quod se*, longe
melius, quam quod legitur in vulga-
tis, quia cum occurrit etiam in præ-
cedd. Impr. quidam habent *Agatho-*
clesque, quod ex *Agathocles* quod mu-
tatum videtur. *Schef.* Cum hic repe-
titur inscite, et contra morem castæ
Latinitatis. Nonnulli Mas. quod, id-
que placet Scheffero. Sed rotunda
est Just. scriptura: *Cum igitur victo-*
res Pami Syracusæ obediunt cunctiscent,
Agathoclesque se nec viribus parum. Id-
que monui jam olim in ed. mea pri-
ma. *Grav.*

Statuit bellum in Africam transferre]

Cf. hæc cum Diod. xx. 3. et seqq. *Bongars.* Val. M. vii. 4. Idem consilii Antiocho Regi ab Annibale datum est, ut bellum in Italiam trajiceret. Liv. xxxiv. 59. Ita Frontin. i. 3. 8. 'Scipio, manente in Italia Hannibale, transmissio in Africam exercitu, necessitatem Carthaginiensibus imposuit revocandi Hannibalem: sicque a domesticis finibus in hostiles [sic emendat Freinsh.] transtulit bellum.' *Bern.*

§ 2 *Qui sua tueri non poterat*] Co-dex Ms. teste Bong. pro *tueri* habet *statuere*: quod non spernend. videtur. Notum 'statuere' quoque id. esse quod, sistere; dicique 'statuere navem,' 'equum,' 'aquas.' Deinde ipsum 'sisti' id. quoque est quod, sal-vum esse: ut sup. ad xi. 1. 6. ex Obs. Gronovii docuimus. Quid si igitur statuamus, Justinum *sua statuere* dixisse pro, sua servare, ne sc. diffluant aut dilabantur; quodque vulgo legitur *sua tueri*, id alterius interpretamentum esse, quod ex marg. in textum irrepperit? *Vorst.* Sunt quibus placet *statuere* pro *tueri*: quod in Ms. uno reperitur. Ego putem a vulgata haud recedendum, quia melior oppositio inter *impugnare* et *tueri*, quam inter *impugnare* et *statuere*. *Schef.* Add. *statuere sua* esse loquendi genus insolens, et a nullo usurpatum. *Græv.*

§ 3 *Status presentis fortunæ*] *F. fortuna.* Gron.

§ 4 *Ad obsidionis necessitatem*] *Præferend.* videbatur quod habent impr. veteres et Ms. unus. Bong. edidit *obsidionis necessitate.* *Bern.*

§ 5 *Servos militaris ætatis*] Ita iii. 5. 6. Liv. xxii. 57. 11. Flor. ii. 6. 50. *Idem.*

Eoque et majorem partem] *Mss.* plures habent *eos ex majore parte*, quam lect. puto esse veram. Certe secundum lect. receptam servos omnes secum sumserit, necesse est. At hoc vix vero consentaneum. Quæ enim

possit dari ratio, quæ hoc eum impulerit? Non ergo hoc fecit, verum dedit operam, ut et domi et foris exercitus constaret partim ex liberis, partim ex servis libertate donatis, ut utrobique æmulatione ad virtutem accenderetur. Majorem tamen partem servorum secum abduxit. *Schef.*

Ceteros omnes ad tutelam] Cum fraude Antandro. Ne quid autem se absente Syracusani moverent, *δεφεύοντες τὰς συγγενεῖς ἀπ' ἀλλήλων, καὶ μάλιστα ἀδελφοὺς ἀπ' ἀδελφῶν, καὶ πατέρας ἀπὸ πατέρων*, ut, qui domi manebant, de amicis et propinquis, qui cum Agathocle erant, solliciti, quiescerent. Diod. xx. 4. *Bong.*

CAP. v. § 1 *Septimo igitur*] Restituend. est numerus in Diod. init. lib. xix. Cum enim xx. 21. dicat, a Troja capta ad Agathoclis in Africam expeditionem esse annos *τρεῖς πλείους τῶν δεκακοσίων ὀβολοκοσίων*, i. e. 863. et in Africam profectus sit 7 anno imperii sui: ut et ex ipso Diod. constat: a capta Troja ad ejus tyrannidem erunt anni 876. Male igitur in Diod. legitur *δεκακόσια ἑξήκοντα ἔξ*, i. e. 866. cum sit legend. *ἑννέκοντα ἔξ*. Nisi superior numerus emendandus videatur, ut legamus *ἑννέκοντα* pro *δεκακοσίων*. Et hoc verius. *Bong.*

Archag.] *Ἀρχαγόσθης* fil. Agathoclis vocatur a Diod. xx. 10. 33. 57. et seqq. verum in Excerpt. Porphyrog. p. 258. et a Polyb. Legat. i. *Ἀγδορῆος*. Quod nomen alteri præfert Valerius, quia propius accedit ad patris nomen.

Quo veherentur] Ita Junt. et postea *victique victores insecuti sint*: Ms. *utroque*: hinc bene Junt. *utroque victores ins. sint.* *Græv.*

§ 3 *Supercesset*] *F. superesse.* Gron.

§ 4 *Deficientibus sociis*] Tac. H. ii. 97. 'Prosperis tuis rebus certaturi ad obsequium, adversam fortunam ex æquo detrectant.' Thucyd. de Atheniensium sociis i. 20. 20. et i. 24. 36.

et v. 3. 4. itemque de Lacedæmoniorum iv. 11. 10. *Bern.*

[*Odio diuturni imperii*] Βαρυμένους τοῖς προστάγμασι ἐκ πολλῶν χρόνων, ἀφίσθαι καὶ τῆς ἀποστάσεως: Diod. x. 3. *Bongars.* 'Spes cuique, novandi res suas, omni præsenti statu blandior est:' Liv. xxxv. 17. 8. 'Multi odio præsentium, et cupidine mutationis, suis quoque periculis lætantur.' Tac. iii. 44. *Bern.*

§ 5 *Non muris cincta*] In Mss. legitur *cincta*, item *posita*: quod videtur melius. Sed ita mox pro *quas* scribend. fuerit *quæ*, nec f. aliter fuit in vetustioribus, cum in iis diphthongi litteris separatis interdum scribantur, quæ scriptio facile illud *quas*, accedente correctoris industria, potuit generare. *Schef.*

[*Urbes in planis campis jaceant*] Ita loquuntur optimi quique. Virgil. vii. *Æn.* 'Qua Saturæ jacet atra palus.' Nep. Eum. 'Asiæ pars quæ inter Taurum jacet.' Brutus in Ep. ad Cic. 'Jacet locus inter Apenninum et Alpes.' Vid. et lib. de Latinit. F. Susp. p. 151. *Vorst.*

§ 7 *In repentino Parnorum metu*] 'Subita conterrent hostes, usitata vilescent:' Veget. iii. 16. Hujusmodi exempla collegit Piccartus Obs. Hist. vi. 9. *Bern.*

§ 9 *Sentient*] Leg. *sensuros*. Tota enim hæc oratio per infinitivos procedit. Cap. 3. 'Propediem sensuros quantum,' &c. Et Liv. xxxv. 33. 'Nec ullos prius cladem ejus belli sensuros.' Gron.

§ 11 *Capta Carthagine*] Hoc argumento Severus ap. Herodian. ii. milites hortatus, 'Occupemus,' inquit, 'quam primum Romam, Larem ipsum Imperii, reliqua dein facile expedituri.' Add. Liv. xxi. 5. 3. et xxxiv. 26. 3. Tac. Ag. 17. 2. Flor. ii. 9. 3. *Bern.*

§ 12 *Terminari nullo tempore oblivione*] Leg. et ita ex imitatione Ciceronis scripsit Justinus, *nulla temporis*

Delph. et Var. Clas.

oblivione. Faber. *Terminari oblivione* est, oblivione deleri, oblivione perire. *Vorst.*

[*Ut dicatur*] Leg. et dic. nam 'ut' jam antea positum. Faber. Mallem et dic. *Schef.* Junt. retinet ut, sed aliter interpungit, et rectius posita *τελεσά στρογγύ* post τὸ 'possit.' *Grav.*

[*Victique victores insecuti sint*] Mss. *utroque victores*. Liv. xxv. 26. 'Ut ultro undique oppugnantur Romani.' Gronov. Magis placet quod antiquiores typis expr. habent, *utroque vict.* Atque ita in codd. quoque Mss. esse testatur Bong. *Vorst.* In Mss. plerisque legitur *utroque*: id quod probant viri docti. Putem utrumque posuisse Justinum, ac scripsisse *utroque victi victores ina. sunt*. Oratio sane ita longe elegantior propter oppositionem; et vicinitas litterarum facile potuit efficere, ut alterutrum omitteretur. *Schef.*

CAP. VI. § 1 *His quidem, &c.*] Hoc ipso exemplo et similibus aliis ostendunt Frontinus i. 12. et Piccart. Obs. x. 3. boni ducis esse, metum militum ex adversis omnibus conceptum prudenter eludere, et in contrarium vertere. Huic nostro geminum quid est in Curt. iv. 10. *Bern.*

§ 2 *Crediturum adversum profecturos prodigium esse*] Scrib. cred. *qdo. profecturis prodigium*, ut 'adversum' h. l. sit nomen, non præpositio. Gronov. Nullum hic in libris præsidium. Vix tamen dubito legend. esse *adversum profecturis*. Nam *prodigium adversum profecturos* sapit pessimorum temporum consuetudinem et illorum hominum, qui meliores scriptores aut non viderant, aut non legerant attente. Hinc et in seqq. dicit, 'nunc quia egressis acciderit, illis ad quos eatur portendere,' sc. adversa: hoc enim ἀπὸ κοινῶν repetend. Nam 'portendere' sine adjecto nomine, quid significet, non potest intelligi, cum tam læta quam infausta et tristia 'portendi' dicantur. Porro in Junt. paullo

Justin.

3 M

ante pro *portenti religio* non bene legitur p. *visio*. *Religio* est hic, superstitio, ut XVIII. 6. 'Cruenta sacrorum religio.' Unde *religiosus* pro, supersticiosus, in illo vetere versu: 'Religentem esse oportet, religiosum nefas:' h. e. superstitosum. Sic vicissim *superstitio* in bonam partem pro religione XXXIX. 4. 'His tot necessitudinibus sanguinis adiecit superstitionem templi, quo abditā profugerit:' pro quo in eod. lib. cap. 1. *religionem templi* dixit: 'Cum Tyrum religione templi se defensurus petisset.' XLII. 3. de Parthis: 'In superstitionibus ac enra Deorum præcipua omnibus veneratio:' h. e. in iis quæ religiose colunt, ac pro Diis habent et venerantur, præcipue sunt fluvii. Sed alia quoque huj. notionis exempla sunt in promptu. *Græc.*

§ 3 *Naturalium siderum*] Solis et Lunæ, ita f. dictorum, quod rerum naturam maxime fovere credantur. *Bernecoer.* *Naturalia sidera* quæ sint, nemo, credo, explicabit; neque enim alia astra sunt, quæ non naturalia vocare possis. Lego *defectus naturales*, i. e. qui causis naturalibus nituntur. *Faber.* Hoc *naturalium* mihi valde suspectum, quasi sint et sidera non naturalia. Num scripsit Noster *natura luminum*, aliusque id exposuit per, siderum, et potest illud *luminum* contracte scriptum finisse *lunæ*, post adjunctum esse voci *naturæ*? Certe, si est retinend. *naturalium*, putem ita dicta in opposito ad cometas, et id genus, ipsos quoque soles lunasque apparentes, quales hactenus intelligi possunt non naturales, non quod foveant naturam. *Schef.*

Certumque esse] Leg. *certum itaque esse*. Nam argumentatio est. *Fab.*

Adversusque rebus suis] Juntæ una voce auctiores: *laboribus adversusque rebus suis*. *Laboribus* est, malis, ærumnis. Cic. I. Fam. 9. 'Cuius erga me singularem benevolentiam vel in labore meo vel in honore perspexi.' Id.

III. 10. 'Multaque mihi veniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi etiam honori putarem fore.' Terent. Andr. v. 2. 'Nonne te miseret mei tantum laborem capere ob talem filium?' Vid. ibi Donatum. Virg. Æn. IV. 'Iliaci labores' sunt calamitates Trojanorum. Horat. III. C. 14. 'Defunctus laboribus.' *Græc.*

§ 4 *Naves incendi jubet*] Id. eod. consilio fecere Coreyræi ap. Thucyd. III. 13. 22. Nec dissimilia Liv. IX. 23. item XXI. 43. et 44. item XLIV. 10. 8. Britanni, 'obseptis effugilis, multa et clara facinora edidere.' Tac. XII. 31. Nimirum 'Una salus victis, nullam sperare salutem.' Virgil. Æn. II. 354. Add. sup. I. 6. 10. et XX. 3. 4. *Bern.*

§ 5 *Prosternerent*] Scribend. videtur *protererent*. XXIV. 4. 'Alii Macedoniam, omnia ferro proterentes, petivere.' *Græc.*

Hanno] Et *Bopylaeus*: Diod. XX. 10. qui Auctori nostro dicitur Bomilcar, aut Vomilcar. Habuerunt autem in exercitu 40. M. peditum, equites mille. Diod. ib. Oro. Ma. pro XXX. M. habet viginti, et ita unus e nostris. Nec magis in cesorum numero conveniunt. Orosius, qui cetera hinc transcripisse videtur, duo M. Pœnorum, Siculos duos: Diod. XX. 13. illorum mille, horum ducentos cecidisse scribit. *Bong.*

§ 8 *Prædas ingentes agit*] Plant. Aulul. IV. 2. 3. 'Edepol nunc illic patrichram prædam agit.' Liv. I. 23. 'Forte evenit, ut agrestes Romani ex Albano agro, Albani ex Romano prædas invicem agerent.' et XXIII. 36. 'Exercitus tyrorum spoliatis victis prædasque agens.' Gronov. Saxo VII. p. 97. f. 'Ingentes prædas agere honestatis loco curatum est.' Leg. *putatum est*.

§ 9 *Castra quinto lapide*] Assentior Gronovio, qui ex Mss. probat in *quinto lapide*. Vid. I. de Pecun. Vet. 3. Ad stipulantur Juntæ. *Græc.* Antiquo-

res typis expr. Bechar. et teste Græv. Juntarum in *quinto lapide*: quomodo rursus et in Mss. esse Bong. testatur. Mirum igitur quod id. præpositionem expansit: id quod nec Gronovio placere ex libro huj. de Pec. Vet. videre est. Si maxime vocola in non adsit, est tamen ead. subaudiend. Est autem in *quinto lapide* pro, ad quintum lapidem. *Vorst.* Probant docti viri, quod in Mss. reperitur, in *quinto lapide*. Mihi adhuc melius videtur, si ex Ms. alio legamus in *quintum lapidem*, ut in *quintum* positum sit pro, ad quintum, sicut sæpe 'in' pro, ad, occurrit. *Schæf.*

Ut damna carissimarum rerum] Eod. respiciens Antonius ap. Tac. H. III. 30. 'Rapi ignes, inferrique amœnissimis extra urbem œdificiis jubet; si damno rerum suarum Cremonenses ad mutandam fidem traherentur.' Quod ipsum tamen comminandum potius quam faciendum, nec ad desperationem hostes adigendos, præcipit cum Onosandro Strat. c. 6. Thucydes I. 13. 7. et II. 6. 5. *Bern.*

§ 11 *Omnes admiratio incessit*] Liv. I. 56. 'Incessit omnes cupido:' et VII. 39. 'Haud dubius timor incessit animos.' Tac. I. 16. 'Pannonicas legiones seditio incessit.' *Gron.*

§ 12 *Verum etiam urbes nobilissimæ*] Junt. v. e. *tributarie urb. nob.* Veram puto hanc lect. esse sequens caput ostendit: 'Cum domi forisque eadem fortuna Carthaginiensium esset, jam non tributariæ tantum ab his urbes, verum etiam socii reges deficiebant.' Græv. Junt. teste Græv. nna voce amplius, *tributarie urbes nob.* Inf. XXII. 7. 3. *Vorst.* In quibusd. legitur *urbes tributarias nob.* quod probant viri docti, quia mox fit mentio urbium tributariarum in seq. capite. Nec improbo. Sed, si hæ fuerint *tributarie*, quid ita hic vocantur *nobilissimæ*, aut quid omnino ad rem facit illud *nobilissimæ*? Fallor multum, aut scriptura vera Justinianus est *urbes mobi-*

lissimæ. Sensus elegantissimus; quia fuerunt tributariæ, ideo valde mobiles et cupidæ novitatis, si f. mutare conditionem suam possent. *Schæf.* *Urbes nobilissimæ* sunt, celeberrimæ et florentissimæ inter tributarias. *Nobilis* enim Latinis proprie est, celebra. Phædr. 'Nec artis ulla medicum se prudentia, Verum stupore vulgi factum nobilem.' *Græv.*

CAP. VII. 2. *Antandro*] Ita quoque Diod. Mendose Oros. IV. 6. *Androne*. *Bern.*

§ 3 *Domi forisque, &c.*] Curt. IV. 1. 54. 'Eadem ubique fortuna partium.' Flor. IV. 2. 43. 'Omnia felicitatem Cæsaris sequebantur.' *Idem.*

Non fide, sed successu] 'Adversis enim rebus rarior fides est,' ait Veget. III. 9. m. 'Quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat.' Noster V. 1. 11. *Bern.*

§ 4 *Aphellas*] Diodoro XX. 41. 'Οφάλας dicitur: is περιβάλετο, inquit, ταῖς ἐκείναις πόλεσι δυναστείαν, 'animo principatum complexus fuerat.' *Bongars.* Paulus tamen Leopard. Emend. XVII. 10. *Ophellias* legend. contendit, firmante Plutarcho in Demetr. 16. et Paus. in Corinthiacis. 'Ophellam' vocat et 'Ολυμπιάδων ἀναγραφὴ OA. FlA. et Phot. 218. f. *Berneccer.* Non dubitand. de lect. Bongarsii, *Ophellas*. Nam, præter Diodorum, ita quoque habent Theophrast. de Plantis IV. 4. et Polymen. atque alii. *Voss.* Junt. *Ophellias*. Unde liquet recte Leopard. ex Plut. et Paus. emendasse, *Ophellas*. Græv. Alii *Aphellas*; alii *Ophellias*, quod ego cum Leopard. viro doctiss. verum puto. Est autem nomen Laconicum. Cyrenæi vero origine Lacones erant. Tamen in minori Epitoma legitur 'Ophellias.' *Faber.* Antiquiores typis expr. *Ophellam* vel *Ophellam* vocant: quomodo vet. quoque auctores Græcos, Diodorum, Plut. et Paus. vocare viri docti monuerunt. In vetere item Prologo huj. lib. est *Opellam*. *Vor.*

§ 7 *Bomilcar, rex Pænorum*] Carthaginensium duces etiam reges dicuntur. Hannonis Periplus inscribitur, 'Ἀννῶνος Καρχηδονίων βασιλέως: et Imilco, de quo sup. xix. 2. et 3. 'rex Carthaginensium' ab Oros. iv. 6. dicitur. Ideo, opinor, quia plerumque perpetuum auctoritatem obtinebant. Procop. i. de B. Goth. barbaros ait duces suos, reges, vocare. Vid. quæ notavi ad xxxi. 2. 9. *Bong.*

§ 8 *Ut idem locus, &c.*] Ita Manlius Capitolii servator, affectati regni condemnatus, 'de saxo Tarpeio dejectus; locusque idem in uno homine et eximie gloriæ monumentum, et pœnæ ultimæ fuit.' Liv. vi. 20. 26. *Bern.*

§ 10 *Tacita suffragia*] De quibus xxii. 3. 6. *Idem.*

CAP. VIII. § 1 *Profligatis in Africa rebus*] *Profligatæ res* pro afflictis et perditis. Cic. iii. de Orat. 'Cum Philippus suis consiliis remp. profligasset.' Atque inde est quod hominem perditum et 'profligatum' dicunt. *Vorst.* Hoc *rebus*, quicquid explicent, suspectum mihi manet. Quomodo enim tandem necesse est, ut de adversariorum rebus magis, quam propriis Agathoclis accipiat? Res quidem exigit, ut verba contrarium potius requirunt. Sic enim 'rebus integris,' 'rebus perditis,' intelligimus de nostris, nisi quid addatur. Itaque omnino credo Justinum scripsisse *profligatis in Africa regibus*, ac intellexisse Bomilcarem Carthaginensium et Aphellam Cyrenarum reges. *Schef.* Hæc non ceperunt viri docti. Non enim est *rebus profligatis*, ut *Vorst.* exponit, rebus perditis, et afflictis; sed plane contrarium, rebus felicissime gestis in Africa, cum res felicissime cessissent in Africa, cum multum profecisset in bello, quod agebat in Africa, ut fere pro confecto haberetur. *Profigare* enim est multum proficere in aliqua re, ita ut pæne ad exitum deducatur. Noster xx. 4 'In juventute quantum profigatum

sit, victi fœminarum contumaces animi manifestant:' h. e. quantum in erudienda juventute profecerit Pythagoras. Cic. v. Tusc. 'Profligata jam hæc et pene ad exitum adducta est quæstio:' h. e. de hac quæstione tantum jam egimus, ut pauca de illa supersint dicenda. Sen. de Brev. Vit. i. 1. 'Intellecturi in ipso itinere, si modo rectum erit, quantum quotidie profigetur, quantoque propius ab eo simus, ad quod nos cupiditas naturalis impellit.' Frontin. Strat. ii. ex. 20. 'Quo genere cum profigari nihil videret.' Ancyrarum monumentum: 'Forum Julium, et basilicam, quæ fuit inter ædem Castoris et ædem Saturni, cœpta profligataque opera a patre meo perfecti.' Vid. Lips. ad ii. H. Tac. contra Gellium disputantem de hac istius vocis significatione. *Græv.*

§ 6 *Belli reliquiæ peraguntur*] Nimis mihi insolens hæc locutio videtur. Mallem *b. reliquiæ p.* *Schef.*

§ 8 *Versamque in se invidiam*] H. e. malam existimationem, et quasi infamiam (*Unglimpf Nachred*). Hæc notione Tac. iv. 70. ait, Tiberium, quod ipsis Januarii Calendis supplicia mandasset, 'magnum invidiam adisse.' Liv. xxiv. 25. 2. 'Tutores regis sub aliena invidia regnant.' Flor. iii. 6. 2. 'Cilices sub exteri regis invidia prædantur.' Ita Noster xii. 6. 12. xxi. 5. 10. et ii. 8. 9. *Bern.*

Cum Archagatho] Diod. xx. 70. deseruisse filios scribit, qui a militibus, fuga cognita, interfecti sint. Quam crudeliter autem in Sicilia versatus sit post reditum Agathocles, leg. ap. Diod. xx. 72. 73. *Bongars.* A Græciis varie appellatur Ἀρχάγας, Ἀγδάρος. *Voss.*

§ 10 *A Numidis excepti*] H. e. insidias Numidarum passi. Cic. vii. ad Att. 22. 'De Pompeio suo nihil, eumque, nisi in navim se contulerit, exceptum iri puto.' Auctor B. Alex. 10. 'Nonnulli ab equitibus hostium

sunt excepti,' et Suet. Tib. 3. 'Quasi exceptos supprimerent non solum viatores,' &c. Virgil. Ecl. iii. 17. 'Non ego te vidi Damonis, pensime, caprum Excipere insidiis?' Gron.

§ 11 *Quibus reversus a Sicilia fuerat*] Melius Junt. q. *regressus a S. f.* Latini enim dicerent 'quibus revertor.' Græv.

§ 12 *Exemplum, &c.*] Liv. xxxi. 12. 'Et ne Pleminium quidem tam clarum recensque noxæ simul ac pœnæ exemplum homines detertere.' Vell. ii. 100. 'Julius Antonius singulare exemplum clementiæ.'

Proditor] Vid. Notam ad xix. 3. 10. *Bernegger.* Præcedit 'rex exercitus sui desertor.' Et 'proditor' id. fere est quod, desertor. 'Prodere' quoque id. quod, deserere et periculo exponere. Vid. Notas ad xix. 3. 11. *Vorst.*

§ 14 *Ab Archesilao*] Scrib. *Arcesilao.* Faber. Opt. Sic et Junt. Græv.

Hnj. cædis etiam alii participes fuerunt. Polyb. Legat. 1. Συνέβαινε δὲ τοὺτους τοὺς ἄνδρας ('ἱπποκράτη καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον' Ἐπικύδην) καὶ πλεῖς χρόνον ἤδη στρατεύεσθαι μετ' Ἀντίβου, πολιτευομένους παρὰ Καρχηδονίους, διὰ τὸ φεύγειν αὐτῶν τὸν πάππον ἐκ Συρακουσῶν, δόξαντα προσενηνοχῆναι τὰς χεῖρας ἐνὶ τῶν Ἀγαθοκλέους υἱῶν Ἀγαθάρχη.

Amico autem patris] Impr. quidam amico *Antipatri*, unde liquet veterem scripturam fuisse amico *ante patri*, quod nescio, an non lectioni vulg. debeat præferri. *Schef.* Antea legitur in omnibus melioribus edd. non *autem*. Græv.

Satis habere, &c.] Hoc modo ap. Barclaium, novitii commatis, genii veteris auctorem, Argenid. lib. ii. Eristhenes damnandus: 'Satis est gaudii, quod post Poliarchum Siciliæ hostem vixi.' Bern.

LIBER XXIII.

CAP. I. § 1 *Partem civitatum a se dissidentem*] Vett. edd. ut et Junt. *dissidentium*. Græv. Rectius videtur, quod et Sichard. secutus est, *dissidentium*. Vor.

§ 2 *Cujus imperii partem, &c.*] Cupiditates mortallum, ubi semel exorbitare cœperunt, οὐδανοῦ τῆς εἰς τὸ πρόσω φορᾶς ἵστανται, 'semper ulterius progrediendo, nunquam sistunt,' inquit Basilii Magnus. Add. sup. xxi. 6. 4. Bern.

§ 7 *Quibus et Spartani*] De quibus ii. 3. 5. et 6. *Idem.*

§ 8 *Sine veste quam induerent*] Codex Ms. teste Bong. *qua induerentur*. Quod rectum f., certe elegans est. Esset autem *induerentur* pro, *induerent* se; passivum pro activo cum

pron. recip. *Vorst.* Atqui Noster iii. 3. de Spartanis: 'Juvenibus non amplius una veste uti toto anno permisit.' Non ergo erant sine veste, quorum tamen hic dicuntur secuti leges. Puto vestem Græca consuetudine usurpatam pro ea, quæ interiori injicitur, atque ita et verbum *induere* accipi hic oportere. Modo integer sit locus, de quo deliberent eruditiores. *Schef.* Aut legend. *una veste* pro *sine veste*, aut sic capiend. est, ut *Scheff.* monuit; sic et 'nudi' ap. Latinos dicuntur, qui tunica tantum erant induti, ut docuit Gisbert. Cuper. Obs. i. 7. Græv.

Sine ullo um urbis] Urbes effœmiando, castra masculando militi facere, Gruterus ad Tac. cap. 88. justa

dissertatione demonstrat. *Bern.*

§ 12 *Concurrentibus ad opinionem, &c.*] Ut factum quoque XVIII. 5. 17. *Id.*

Bruttiosque se ex nomine] Strab. vi. Bruttios dictos ait a Lucanis, *Βερρυτίους γὰρ καλοῦσι τοὺς Ἀποστέρας*. Cum eorum essent pastores, rebus tempore Dionysii turbatis, ab iis defecerunt. Steph. a Bretto, Hercules fil. dictos vult. Vid. Eustath. in Dionys. qui eos *Βερρυτίους* vocat, et Diod. xvi. 15. *Bongars.* *Βερρυτίους* nominantur Ptolemæo: 'Brettii' leguntur in Numismatibus: 'Brutates' ap. Festum. Ipsa regio (quæ 'Calabria Inferior' hodie) Polybio xi. *Βερρυτρία*, Strab. vi. *Βερρυρία* nominatur. A Steph. Schol. Theocr. aliisque Siciliam vocari patet ex eo, quod fluvios oppidæque non pauca hujus tractus Siciliæ adscribant, prout etiamnum in titulis Regum Hispaniæ 'Sicilia cis Pharam' appellatur, ad differentiam Insulæ, quæ 'ultra Pharam.' Add. Lans. Consult. p. 789. *Bern.*

§ 14 *Qua victoria erecti*] Hoc qua necessario referri debet ad certam aliquam, de qua prius dictum. At hic nulla mentio fit victoriæ in præced. sed tantum belli. Quare puto hic scribend. *quo vict.* Quo refertur ad bellum, et ponitur pro, in quo. Non intellexerunt scribæ, et, quia putaverunt *quo vict.* vitiosum esse, nec adjectivum substantivo respondere, ideo *qua vict.* fecere. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Principio adventus opinionis ejus*] 'Opinio' huic Auctori eat, fama et rumor. Nonius significationem notavit: sed exempla, ut ipsius est mos, adscripsit parum accommodata. Tac. Ag. 9. 'Comitante opinione Britanniam ei provinciam dari.' Cic. xi. ad Att. 16. et 18. *Bongars.* Ceterum structuram orationis vix hic expedio. Legerim *Principio, adventus ejus opinione conc.* vel potius: *Principio adventus, opinione ejus concussus*, h. e. fama territi. Sicut xx. 2. 3. 'principio originum.' *Berneccer.* Optime

Gronov. ex vet. impr. libris legend. censet *adventus ejus opinione concussus*, h. est, fama, ut sæpe ap. Nostr. *Græc.*

Principio adventus opinionis ejus concussus] Ex libris impr. emendat Gronovius, *adventus ejus opinione*; quod tam verum est quam facile ad emendand. fuit; ut et quod mox sequitur ex Junt. *vindictantes pro vindictantibus*. Ita etiam locutus est Just. xxiv. 7. 6. 'Prima namque opinione adventus Gallorum, &c. *Faber.* Bong. et Bernecc. edidere *Principio adventus opinionis ejus concussus*. Sed notavit Bong. typis expressos habere *opinionis*. Et fatetur Bernecc. sibi omnino sic legend. videri. Sed et Gronov. libros typis expressos hic sequendos existimat. Est autem 'opinio' hic pro, fama, ut frequentissime. *Vorst.*

§ 2 *Quos Agathocles, &c.*] Sic ab Tullo Hostilio os sublitam est legatis C. Clailii. Liv. l. 22. 7. Sic legatis ipsi Romanis ab gente Achæorum, Paus. vii. p. 423. m. Add. Frontin. l. 4. 6. *Bern.*

Conscensus navibus] Mss. omnes habent *conscensus nave*, quod non video, quare noluerint servare. Oratio sane ipsa requirebat, nam frustratus eos est Agathocles *conscensus nave*, non *navibus*, nec enim plures poterat conscendere. Fefellit correctores, quod præcedit de exercitu. At debebant animadvertere, duo divisa hic proponi. Exercitus conscendebat naves et trajiciebat, dum Agathocles legatos habet in cæna. Deinde sequebatur ipse Agathocles, cæna finita: id quod fiebat uno et peculiari navigio. *Schef.*

§ 4 *Per omnes, &c.*] Saxo xi. p. 212. 17. 'Qui cum, pestifero humore grassante, fatalem cordi dolorem imminere cognosceret.'

Velut intestino singulorum bello impugnabatur] Angli ex tribus Mss. reposuerunt *sing. membrorum bello*: hoc quoque vocabulum in vulgatis perpe-

ram omissum conspicitur etiam in Junt. Græv.

§ 5 *Bellum inter filium nepotemque ejus oritur*] Mirum h. l. neque filium, neque nepotem nominatum; et filios in Africa amiserat. Paulo post, cum inquit, 'Igitur Agathocles, cum morbi cura et ægritudo graviore essent,' legend. suspicor cum belli cura. Sic enim seqq. melius intelliguntur. Glar.

Inter filium nepotemque ejus regnum jam quasi mortui vindicantibus] Non fert hoc Prisciani doctrina. Scrib. cum Junt. vindicantes: et cum iisd. statim occisoque filio. Græv. Junt. vindicantes, quod Græv. putat exigi a Prisciano. Vorst. existimat non esse necessarium, ut liquet ex nota ejus ad II. 2. 16. et VIII. 5. 10. Schef.

§ 6 *Cum morbi cura et ægritudo graviore essent*] Hæc planiora fuerint, si Freinsh. rescribentem sequare, morbo. Gravis morbus: sed animi ægritudo curaque gravior. Bern. Lego cum morbus cura et ægritudine ingravesceret. Terent. Hecyr. III. 2. 'Male metuo, ne Philomenæ magis morbus adgravescat.' Liv. XII. 16. 'Ingravescente morbo.' Suet. Tib. 73. 'Tempestatibus et ingravescente vi morbi retentus paulo post obiit.' Gronov. Freinsh. putabat hic legend. morbo: ut sit comparatio inter morbum corporis, et curam animi, probatque Bernecc. Ego potius existimem scripsisse Just. cum orbi cura, quia morbi legitur in libris omnibus, et in eo adjectum ex littera finali vocis præc. videtur. Porro orbus eleganter hic dicitur Agathocles, non modo propter amissum filium, sed et multo magis, propter amissum regnum, quod carius rebus omnibus habuerat. Nisi f. quis existimet jungend. utrumque, ac scribend. cum morbo orbi cura, sed alterum præferrem, quia illud morbo facile hic intelligitur. Schef. Varie hic l. corrigitur. Mihi, si quid mutandum,

scribend. videtur Cum morbus, cura, et ægritudo graviore essent: aut, si librorum scriptura non est sollicitanda, dicend. non uno modo morbo impugnatum fuisse Agathoclem, qui omnes ingravescebant curis et ægritudine, quæ senem macerabant. Morbus sane et cura ac ægritudo tanquam duo mala, quibus Agathocles eod. tempore infestabatur ævissime, hic commemorantur, ut ex verbis statim seqq. 'Et inter se alterum alterius malo' (cura nimirum a. ægritudo et morbi) 'cresceret,' constat, Græv. Historiam morbi atque mortis Agathoclis descripsit Diod. Ecl. XXI. 12. 'Ο δὲ βασιλεὺς, εὐθέως μετὰ τὸ δεῖναι αὐτὸν περὶ διακαταβαλεῖσθαι τοὺς ἰδὼντας, ἀκαλυψέας τοῦ πέτον, τὸν Μαίωνα τὸ περὶ δὲ γῆρας εἶτα ὁ μὲν φαρμάκων σηπτικῇ χρίσει ἀπέδωκεν. 'Ο δὲ χρησάμενος αὐτῷ φιλοτιμώτερον, διὰ τὴν ἡγροῦαν, ἤφατο πανταχόθεν τῆς περὶ τῆς ἰδὼντας σαρκὸς' καὶ πρῶτον μὲν πόνοι συνήχαις ἐγένοντο, καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιδόσεις ἐλάττωσαν ἔπειτα σηπεδόνες ἀνίσταντο πάντῃ τοῖς ἰδὼντας περιεῖχον. Et paulo post: Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν βασιλέα διακείμενον ἀσχετίως ἤδη κατέθηκεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς 'Οξυόβειος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ Δημητρίου τοῦ βασιλέως, καὶ κατέκτανεν ὅσα μὲν ἔμεινον ἐπὶ, διὰ δὲ τὴν ἰδιότητα τῆς περὶ τὴν σηπεδὸνα συμφορᾶς οὐ δύναμενοι φωνῇ προλεῖσθαι.

Tezenam] Unus e Mas. *Teonezam*: f. *Theoxenam*. Bongars. Junt. *Theoxenam*. Græv. Vel tu *Theoxenam* scrib. vel *Theuxenam*: est autem nomen Doricum pro, *Theoxenam*. Fæb.

§ 7 *Uxor dia, ne ab agro divellere-tur*] Id genus egregium fidel conjugalium exemplum est in Plat. Erotico 49. quod etiam Tac. H. IV. 67. 4. tangit, et in iis quæ desiderantur, perscripsit. Plura Val. M. VI. 7. Ph. Camerar. Op. Subcis. Centur. I. 51. Certe Vell. II. 67. id notand. tradit, 'fuisse in proscriptos fidem, ut filiorum nullam, servorum aliquam, libertorum mediam, sic uxorum sum-

man.' *Bern.*

Ne diaccessus suus adjungi parricidio posset] Quid est quæso *diaccessus adjungitur parricidio*? et ad quem debet referri id *adjungi posset*? a quo non debet posse adjungi? nam ab aliis per sermones et convitia, si dicerent, eam sic deseruisse maritum, sicut nepos occidit filium ejus? Non videtur tantopere sollicita fuisse de fama. Et tamen aliter exponi verba ista nequeunt. In Mss. est *diaccessu suo*, quam lect. puto veram. Sensus: Precata est uxor, ne abire se compelleret, quia vereretur, *diaccessu suo*, s. per diaccessum suum, futurum ut ipse æger adjungatur filio per parricidium nepotis, h. e. ut Agathocles pari modo interficiatur a nepote suo, sicut ab eo interfectus fuit filius. *Schef.* Nihil hic novand. Sententia est: Ne diaccessus suus tam detestabilis esset et haberetur ac parricidium nepotis. Hæc ipsa verba seqq. explicant, 'et tam cruenta,' &c. *Græv.*

§ 8 *Non prosperæ tantum, sed omnis fortunæ*] Qua causa 'consortia rerum secundarum adversarumque' conjugia dicuntur Tacito III. 84. 6. Quomodo Porcia Bruto 'se datam,' inquit, 'non sicuti pellices, ad lecti tantum et mensæ consortium: sed etiam ad prosperorum adversorumque societatem?' Plut. in Bruto c. 19. Aliter Plancina, 'segregata a marito' periclitante: Tac. III. 15. 2. *Bern.*

Et exsequiarum officium] Mss. plures habent ut *exs.* quod, quia rationes emphatice proponit, et seorsum singulas insinuat, puto accommodatius huic negotio, et præferend. Vult enim uxor causas remanendi graves et multas dare. *Schef.*

§ 9 *Senis*] Nempe 95. annos nati, juxta Lucian. in Macrobii sub init.: 72. annos tribuit ei Diod. XXI. 12. exercitissimis auctoribus. Timæo et Callia Syracusanis, et fratre Agatho-

clis Antandro. *Bern.*

§ 10 *Ægri senis*] Plane post *ægri* comma est ponendum, quod et absentia conjunctionis ostendit, et emphasis h. l. requirit. *Schef.* Junt. *senis ægri.* Græv.

CAP. III. § 1 *Pyrrhus aduersus*] Vid. Plut. in ejus Vit. 45. et Paus. in Att. qui eum primum Carthaginienses insula fugasse referunt; tandem, cum ob crudele imperium a sociis desereretur, ob *δυνάμειος κραιεὶν Σικελίας, ὁππὲρ τοὺς παραχθελόντας*, vocatus a suis, Italiam repetiit, navali prælio in itinere a Carthaginienis superatus. *Bongars.*

§ 2 *Sicuti dictum est*] XXVIII. 2. 11. *Bern.*

§ 3 *Heleno filio*] Plut. in Pyrrho 17. non hunc, sed Alexandrum, ait ex Lanassa Agathoclis filia susceptum. *Bong.*

§ 5 *Ab Italicis sociis venere*] A Tarentinis et Samnitibus. Plut. Pyrrho 52. *Bern.*

§ 6 *Incertusque, &c.*] Saxo XIV. p. 344. 89. 'Rex quidnam potissimum ageret incertus.'

§ 8 *Æstu periculorum*] Vid. notam ad XI. 13. 3. Ita Petron. 'Dum in hoc dictorum æstu totus incedo.' Ammian. XV. 'In hoc æstu mentis ancipitis.' *Bern.*

§ 9 *A Sicilia abiret*] Cum, ad insulam respectans, comitibus suis dixisset: 'O qualem, amici, palæstram Carthaginiensibus et Romanis relinquimus!' Plut. Pyrrh. 52. *Idem.* In Mss. est *abire et.* Suspicio lect. veram esse *abierat.* *Schef.*

Pro victo fugere] 'Qui recedit, fugere creditur.' Cart. III. 8. 12. 'Pro victo,' h. e. tanquam victus. Ita XIV. 7. 5. 'Milites ad occupanda omnia pro victoribus vagabantur,' h. e. tanquam si essent victores. Sen. Vit. Beat. 16. f. 'Laxam catenam trahit, non jam liber, sed tamen pro libero.' *Qua viel als frey.* Suet. Aug. 24. 4. 'Ut equitem, relegatum

in agros, pro libero esse sineret.' *Bern.*
Plaut. Merc. iv. 3. 26. 'Urges quasi pro noxio.' *Liv.* ii. 62. 'Cur pro victo relinqueret hostem.' *Cæs.* v. B. G. 8. 'Nihil hunc, se absente, pro sano facturum arbitratus.' *Gron.*

§ 10 *Socii ab eo defecerunt*] Partim ad Carthaginienses, partim ad Martinos. Plut. Pyrrh. 52. *Bern.*

§ 11 *Nec in Italia*] Præter Plut. leg. Flor. i. 18. Oros. iv. 2. et Frontin. iv. 1. 13. ap. quem pro *Statuentum*, quod et *Mas.* agnoscunt, ex Plut. Pyrrh. 54. legend. *Beneventum*. Victus autem magno prælio a Manio Curio consule. *Bong.*

In exemplum] *F. inter exempla.* Plin. xxviii. N. H. 9. 'Sunt inter exempla, qui asininum bibendo liberati sunt podagra chiragrave.' *Gron.*

§ 12 *Rebus, &c.*] Sall. Hist. Fragm. vi. 13. 'Rebus supra votum fluentibus.' Symmach. i. Ep. 21. 'Supra votum fortuna fluxit.' Menand. Fragm. 172. *Ἀβρόμαρα γὰρ τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ στυφέρον* *Πεί.*

Adstruxerat] *Vulg. attraxerat*, et ita *Mss.* quidam. Illud malo, statim enim, 'destruens,' inquit, 'quæ cumlaverat.' Tac. Ag. 44. 5. 'Et consularibus ac triumphalibus ornamentis prædito quid aliud adstruere fortuna poterat?' *Bongars.* Ita Vell. ii. 55. 'Victus a Cæsare Pharnaces vix quicquam gloriæ ejus adstruxit.' Plin. Paneg. 62. 'Sibi accrescere putat, quod cuique adstruatur:' et 74. 'Nihil felicitati suæ putat adstrui posse.' *Bernec.* Antiquiores typis expr. *attraxerat*. Sed *Bong.* rescripsit *adstruxerat*. Quod etsi in *Mss.* reperisse se non profitetur, illud tamen non repudiaverim; vel hanc ob causam, quod aliquis cod. *Ms.* cod. teste habet *struxerat*. *Adstruere* pro, adjungere, elegans est. Vid. *Notas Berneceri. Vor.*

CAP. IV. § 4 *Quippe genitus*] Quæ hic de Hierone referuntur, citat *Saresb. Polier.* i. 13. De eo Plaut.

Menæc. ii. 3. 59. *Bong.*

Hieroclyto] Paul. Leopardus, Emend. xvii. 10. monet legend. *Hierocle*: et ita Paus. vi. p. 365. 12. *Bernec.* Leopard. et Casaub. *Hierocle nobili*. Veram scripturam credo *Hierocle inclyto*, et *nobili* esse glossam. *Schef.*

Hierocle. Gelone. Pudendum] In primo, et secundo, secutus sum sententiam Leopardi et auctoritatem Pansaniz. In tertio, mihi præivit *Bernec.* *Pudibundum* enim h. l. vitiosum. *Faber.* *Faber* et Angli receperunt merito *Hierocle*, quamvis adversentur libri. *Græv.*

A Gelo] Rectius a *Gelone*. *Bernec.* Quis dubitet legend. esse a *Gelone*? *Vorst.* *Vorst.* a *Gelone*, neque dubitand. Ex Casaub. *Schef.*

§ 5 *Maternum, &c.*] Zonar. viii. Annal. 6. 'Ὁ δὲ γὰρ Ἰέρων οὐτὲ πατρίδων ἐπιφθείων ἔχων τιπλὰ, μητρόδων δὲ καὶ δουλείᾳ προσήκων, Ἀικελίας ἀπόδωκεν ἡρθε μισθοῦ.'

Pudibundum] Malim *pudendum*. Sed in hoc librorum consensu nihil mutand. Sic *Lucan.* Eclog. ad *Pison.* vs. 114. 'pudibundos sales' vocat, quorum pudere aliquem debeat. Alla notione xxxviii. 8. 15. 'Quæ omni studio occultanda pudibundo viro erant.' *Bernec.* Melius *Junt.* ut conjecerat cl. *Bernec.* *pudendum fuit.* *Græv.*

§ 7 *Apes, congesto, &c.*] Id. de *Pin-daro* refert *Ælian.* V. H. xii. 45. et de *Jove Serv.* ad *Virg.* *Æn.* iii. 104. *Bern.*

§ 8 *Parvulum recolligit*] *Junt. colligit.* Paulo ante pro *Hieroclyto* recte *Leopard.* in *Emend.* et *Casaub.* ad *Dionys.* emendarunt, *Hierocle*: qui et a *Gelone* legend. censuit. *Vulgo a Gelo.* *Græv.* Simile illud in *Græcis*: *Matth.* xxv. 35. *Ἐδὸς ἤμην καὶ συνήγαγέ με.* Ubi *συνάγω* est recipere, suscipere: quomodo et in versione *π.* *Sam.* xi. 27. *Vor.*

§ 9 *Eidem, &c.*] *Eand.* historiam

narrat Ælian. xiii. Nat. Anim. 1. Saresb. i. 18. 'Hiero Siculus literario insistens ludo inter cœquales style operam dabat: eique lupus in turba puerorum repente conspectus tabellam eripuit, successus hominis firmans inaudita forma prodigii.'

Inter cœquales] x. 6. 6. Bong. et Bernecc. edidere *æquales*. Quod elegantius quidem est; sed et ibi tamen Becharii alique vett. edd. habent *cœquales*. Vor.

In turba] Mas. habent *in turbam*, quod locutionis genus etiam alibi exhibent in similibus, sicut jam aliquoties a me annotatum est. *Schef.*

Repente conspectus] Non videntur ista satis convenientia et sana. Quid enim sibi vult hoc *repente conspectus*, et quo fine adfertur? Suspicio potius scripsisse Just. *repente e conspectu*, sed quia illud e absumsit littera proxime præcedens, factum esse id, quod legitur in vulgatis. *Id.*

§ 10 *Prima bella*] Hic quoque vidend. an non melius fuerit, si legamus *primo bella inuenta*. *Id.*

Noctua in hasta] Potest hoc accidisse, cum Agathocles, bello Punico, noctuas compluribus per castra locis clam emisit, quæ per agmen volitantes, dum clypeis galeisque insi-

dent, animos militum confirmabant, pro felici id augurio accipientibus singulis, propterea quod Minervæ sacrum id animal habetur. Diod. xx. 11. Videatur adagium 'Noctua volat.' *Bern.*

§ 11 *Manu prompti*] Saxo viii. p. 144. 53. 'manu prompti.' Hegesipp. vi. 10. et 19. 'manu promptus.'

§ 14 *Vires quoque in homine admirabiles*] Hinc excidit ut, quod H. qui acutum Latinitatis sensum habent, non inviti concedent. *Leg.* igitur *vires quoque, ut in homine, admiri. facere*; i. e. tantæ in illo vires erant, quantæ maximæ in homine esse possunt. *Faber.* Notator Anglicanus verba in *homine* delet. *Faber* scribit *ut in homine*. Mallem sequi *Fabrum*, quamquam dubitem Just. sic scripsisse. *Schef.*

Ut nihil ei regium, &c.] Ex hoc l. doctissimus Adversariorum scriptor XLVI. 7. explicat illud Senecæ Thyest. 470. 'Immane regnum est, posse sine regno pati.' Rectius admirandi iudicii vir H. Grotius ad Lucan. v. 314. *Bernec.* Septem annis Hiero magistratum gessit Syracusis, antequam rex crearetur, uti Casaub. in Commentario in Polyb. demonstrat. *Vor.*

LIBER XXIV.

CAP. I. § 1 *Dissidentibus inter se bello Ptolemæo Cerasino, et Antiocho, et Antigone*] Vestigia huj. belli jam xvii. 2. 10. apparuerunt. Videsis l. istum, inque Notis emendationem ejus. In textu perperam omissum video et *Antigono*. Vor.

§ 2 *Ad spem, &c.*] Saxo xvi. p. 375. 30. 'Quo exemplo ceteri ad spem venie erecti,' &c.

§ 3 *Causas, &c.*] Tac. ii. A. 59.

'Germanicus Ægyptum proficiat cognoscendæ antiquitatis: sed cura provinciæ prætendebatur.' Hegesipp. i. 41. 'Et facti pœnitentiam prætendebat.'

§ 4 *Cirranum campum*] De quo Pana. in Phociciis. Diod. xvi. et Plin. iv. 3. *Bongars.* Scribe *Cirraeum*. Martial. i. Ep. 77. 'Quid tibi cum Cirra,' &c. Stat. Epic. in Patrem v. Sil. 3. 4. 'Nec solitam fas est impel-

lore Cirrham.' Lactant. in Stat. Th. vii. 332. 'Parnassus in duo juga dividitur, in Cirrham et Nysam.' Gron.

§ 5 *Arean*] Ita Vett. Plut. in Pyrrho 58. et Paus. Att. Rex Lacedæmoniorum est 'Aper. Bongars. Spartanorum ille rex fuit: ut non tantum ex eo colligi licet quod dux et imperator electus est, sed et quod in vet. Prologo lib. xvi. Trogi diserte 'Lacedæmoniorum rex' appellatur, quem Antigonus Gonatas Corinthi interfecerit. Vor.

Urbes autæque] Mss. tres, quos vidit Bong. habent urbem. Miror, quod neglexerint. Nam et alii nisi unam urbem iis in campis ignorant. Plin. iv. 3. 'Ultra Cirrhæi Phocidis campi, oppidum Cirrhæ.' Add. Paus. in Phoc. Schef.

§ 6 *Sparteos hostes, ignorantesque quanta manus esset*] Oppido obscurus locus est; si enim 'ignorantes' in accusandi casu legatur, intelliguntur Græci, qui quot essent pastorum ignorabant; sin nominandi casu, Ætoli: quippe qui nesciebant, quot Græcorum essent. Quid si Auctor f. ita posuit, ut de utrisque intelligatur? *Glarean.*

Admodum novem millibus] Hoc admodum a sciolo hic puto intrusam ex supp. Non enim, cum conjunguntur major minorque numerus, id majori quoque solet jungi, quia id. significat ac, non amplius, quod inepte majori numero apponeretur. Liv. xxii. 24. 'Sex millia hostium cæsa, quinque admodum Romanorum.' Schef. Imo admodum est, quasi, circiter, præter propter, sæpe ap. Just. aliosque. *Grav.*

§ 8 *Filiæ suæ*] Antigone, quæ tamen Ptolemæi privigna verius. Plut. in Pyrrho 6. *Bern.*

CAP. II. § 1 *Cassandrea*] Hæc urbs antea Phlegra et Potidea dicta fuit; verum, quia Cassander Antipatri fil. novos ibi posuerat colonos, et urbem

instauraverat, Cassandrea appellata est. Leg. Strab. Excerpt. vii. et Liv. xlv. 11. Gronov. Junt. semper *Cassandria urbis*; sic 'Alexandrea,' 'Alexandria.' *Grav.*

§ 2 *Simulato amore*] Gunther. Ligurin. x. 291. 'Nulla quidem pestis magis est operosa nocendi, Quam simulatus amor, nimiumque domesticus hostis.' *Bern.*

Quam concordia fraude] Flor. i. 16. de gente Samnitum: 'Saltibus fere et montium fraude grassantem.' Sil. vii. 'Spargentem in vulnera sævos Fraude fuge calamos.' Quod noto, quia genus loquendi insolentius posset suspectum esse. *Schef.*

§ 4 *Id facere sui muneris*] Vid. notam ad xiii. 4. 9. *Bernegger.* Ad h. modum et xiii. 4. 9. dixit 'munus imperii beneficii sui facere.' Et Sen. iii. Benef. 18. 'Adeoque dominis servi beneficia possunt dare, ut ipso sæpe beneficii sui fecerint.' Sic enim legend. Gronov. iv. Obs. 9. docet. Tac. xv. 52. 'Ne delecto imperatore alio sui muneris remp. faceret.' Pari modo dicunt 'alienæ potestatis aliquid facere.' Vid. Liv. vii. 31. Dicitur autem 'sui muneris facere,' 'sui beneficii facere aliquid,' concisè pro, facere ut aliquid sit sui muneris s. beneficii. Phrasi *esse muneris alicujus* usus Ov. xiv. M. 'Numinis instar eris semper mihi, meque fatebor Muneris esse tui.' *Vor.*

§ 5 *Obsecrationibus*] F. *exsec.* ut Suet. Claudio 12. 'Senatum quasi parricidam diris exsecrationibus incessere non ante destitit, quam,' &c. *Gron.*

§ 7 *Chodionem*] Junt. *Dionem.* *Grav.* Mss. *Quodionem*, Impr. *Dionem.* Utrique vitiose: scribend. enim *Codionem*, ob originem Græcam, quasi Latine 'Pellionem' diceret. *Fab.*

§ 8 *Sumptis in manus altaribus*] Ita enim fieri mos; unde Virgil. 'Talibus orabat dictis, arasque tenebat.' Plaut. Rud. v. 2. 'G. Tange aram

hanc Veneris. L. Tango. G. Per Venerem hanc jurandum est tibi. L. Quid jurem tibi? G. Quod jubeo. L. Præi verbis quidvis: id, quod domi est, nunquam ulli supplicabo. G. Tene aram hanc. L. Teneo. G. Adjura te mihi argentum daturum Eodem ipso die, viduli ubi sis potitus. L. Fiat. G. Venus Cyrenensis Dea, te testor mihi, Si vidulum illum, &c.' Cic. pro Flacc. 'Is si aram tenens juraret, crederet nemo:' et Juv. S. XIII. 'Atque adeo intrepidi quæcunque altaria tangunt.' Ac rursus S. XIV. 'Falsus erit testis, vendet perjuriam summa Exiguæ, Cereris tangens aramque pedemque.' *Mod.* Quod moris fuisse veteribus in jurejurando, Brisson. Form. VIII. probat ex Plauti Rudente v. 2. 49. et ex illo Juv. S. XIV. 218. 'Falsus erit,' &c. Qui versus conjecturam Sebisii sup. XXII. 2. 8. nonnihil juvare videtur. Add. eund. Sat. XIII. 89. Virgil. Æn. IV. 219. et VI. 124. et XII. 201. Cic. pro Balb. 5. et pro Flacc. 36. Macrobi. III. 2. Enseb. III. 388. *Bern.*

§ 10 *Reclam. &c.*] Saresb. VII. Polier. 14. p. 307. 'Ipsa tamen reclamante, nec mihi nec tibi sit, sed dividatur.' Saxo VIII. p. 153. 27. 'Percussor tamen promissis fraudem subesse veritus.'

Ptolemæo filio] Quis ille Ptolemæus filius fuerit, dubitari potest. Nam Lysimachi filiorum mox prodantur nomina, Lysimachus ac Philippus. *Glarean.* Lysimachum et Philippum paulo post commemorat, Ptolemæi non meminit. Id movit quondam, ut h. l. pro *Ptolemæo Lysimachum* reponerent. Ego nihil muto, cum præsertim in Prologo huj. Lib. Ptolemæum quendam Lysimachi filium nominet. *Bong.*

CAP. III. § 2 *Diadema imponit*] De coronatione reginarum operæ pretium est inspicere C. Paschaliū Coron. x. 8. *Bern.*

§ 3 *Fraus, &c.*] Sen. Herc. CEt. 118.

'Nescio quid animus timuit et fraudem struit.'

§ 4 *Domos, templa*] Mss. Bong. habent *de more templa*, quod puto non temere contemnend. Ut enim primo l. *domos* nominet, mox iterum addat 'cæteraque omnia,' f. nulla est idonea causa. *De more* autem eleganter dicitur, ut appareat, fieri id omne voluisse, quod in maximis festorum solemnitatibus solebat. Et potuit syllaba *re* in vocabulo *more* extrita esse obsequentem *te in templa*. Relicto igitur *de mo*, quid poterat scriba solers, quam *domos* facere? *Schef.*

Aras ubique hostiasque disponi] Fœdam hanc adulationem in adventu virorum principum antiquitas usurpatam, Lips. Not. 77. ad Tac. H. docuit ex Val. M. IX. 1. 5. Cœs. B. G. VIII. 51. Suet. Calig. 13. 2. et Galb. 18. 2. et Plin. Paneg. 23. Quibus add. Curt. v. 1. 33. Plut. in Dione 37. rursusque Suet. Aug. 98. 3. *Bern.*

§ 5 *Jubet*] Inepte repetitum videtur ex præc. imematio. *Id.*

§ 6 *Ultra modum*] Tac. I. H. 45. 'Quanto magis falsa sunt quæ fiunt, tanto plura faciunt.' Sic II. An. 77. 'Periisse Germanicum nulli jactantius merent, quam qui maxime lætantur.' *Id.*

8 *Proclamante Arsinoë*] Portentum erroris. Leg. *proclamans*. Fab. Non opus mutatione. L. hic prave interpungitur. Sic autem distingue: *trucidantur, proclamante Arsinoë, quod tantum nefas aut nubendo aut post nuptias contraxisset. Pro filiis sape, &c.* Græv.

Quod tantum nefas] Mss. Bong. habent *quid tantum*, unde suspicor lect. veram esse *qui tant.* *Schef.*

Contraxisset, pro filiis] Distinctio non placet; est enim sine emphasi aut vigore, quem postulat hic l. Scribo enim totum hoc modo: *proclamante Arsinoë, qui tantum nefas aut nubendo aut post nuptias contraxisset? Et pro filiis, &c.* *Id.*

§ 9 *Scissa veste*] Mss. et *scissa*, quod

longe majorem habet emphasin, quia injuriarum partes singulas cum pondere insinuat repetitio conjunctionis, quam ut vulgo editur, et ideo puto revocandum, cum præsertim probent Mss. alii, in quibus legitur *excisiss.* Id.

Crinibus sparsis] Latinis auribus hoc loquendi genus non posse placere puto. Eæ enim norunt 'passos crines,' non *sparsos*: et sic Just. scripsit, sicut et XXIV. 8. 3. *Græv.*

§ 10 *Tot perjuria*] Etiam hic Mss. habent *et tot perj.* quod longe rectius videtur. *Schæf.*

CAP. IV. § 1 *Abundanti multitudine*] Cujus causam adducit Strab. sub initium lib. IV. quia sc. mulieres Gallicæ et secundæ sunt, et educatrices bonæ. *Bern.*

Cum eos non caperent terræ] Strab. IV. p. 139. f. verisimile esse, ait, Gallos [*Tectosages*] *δυναστεύσαι ποτε καὶ εὐαδρήσαι τοσούτων, ὥστε στάσεις ἀμπεσούσης ἐξελάσσαι πολλὸν πλῆθος ἐξ αὐτῶν ἐκ τῆς οὐκείας, &c. Bong.*

Ver sacrum] Primus hunc l. ex vet. Libris emendavit P. Pithæus Adv. I. 6. Quid sit 'ver sacrum,' docent Festus in *Ver sacrum*, et in *Mamertini*. Liv. XXII. 9. 7. et XXXIV. 43. 1. Sisenna IV. Hist. ap. Nonium in *Ver sacrum*, et in *Damnare*: nam duo illa fragmenta conjungenda esse notarunt alii: Euseb. in Chronico: 'Lacedæmonii, ver sacrum destinantes, Heracleam urbem condant.' Idem. Serv. ad illud Virgilii, 'Auri sacra fames.' 'Id est,' inquit, 'execrabilis, ut: 'Sacra panduntur portæ.' Tractus est autem sermo ex more Gallorum; nam, Massilienses quoties pestilentia laborabant, unus se ex pauperibus offerebat, alendus anno integro publicis et purioribus cibis. Hic postea ornatus verbenis et vestibis sacris circumducebatur per totam civitatem cum execrationibus, ut in ipsum reciderent mala to-

tius civitatis, et sic præcipitabatur [male hic habent edd. *projiciebatur*]. Hoc in Petronio, &c. Dicam enim plura ad Liv. *Mod.* Addendus Plin. III. 13. pr. Strab. V. p. 172. f. et præcipue Dionys. qu. II. 15. 'More quodam,' inquit, 'antiquitus a multis tam Græcis quam barbaris recepto, quoties vulgi multitudo in aliqua civitate nimium excresceret, nec alimenta domi omnibus sufficerent, aut aliqua calamitas cogeret minui multitudinem, Deo cuiquam sacantes quantum hominum annus pareret, mittebant armis instructos e suis finibus. Illi vero ut posthac carituri patriæ, nisi aliam pararent, quæ se reciperet, quicquid terrarum armis acquisissent aut gratia, habebant vice patriæ: creditumque est, eis adesse Deum cui dicantur, et supra humanam spem prosperare hujusmodi colonias.' Id. II. init. de Aboriginibus: 'Hi fuerunt quædam Diis sacra juvenus, patrio ritu a parentibus missa ad incolendas sedes, quas fortuna datura esset.' Ex quibus apparet 'ver sacrum' (*ἔτος λεπὸν* Straboni) non ideo sic dici, quod emissæ tali voto juvenus execrabilis esset, ut vult vir doctus, hæc explicans ex Serv. ad illud Virgilii, 'Auri sacra fames.' Unde et Sisenna Hist. lib. IV. citante Nonio, Ver hoc 'religiosum' appellat. *Berneccer.* Hunc l. optime restituit Pithæus I. Adv. 6. cum ante pro *ver sacrum* legeretur *peregrinatum*. 'Ver sacrum' dictum proprie de pecore, quod certo anni tempore, et quidem vere proximo, nasceretur, ut ex Festo V. *Mamertini* apparet. Recte ergo Noster *velut ver sacrum*. Vocula 'velut' enim et alias notari metaphora solent. *Vor.*

§ 3 *Augurandi studio Galli*] Exemplo Deiotarus Gallorum in Asia rex est, 'quem nihil unquam nisi auspiciato gessisse,' Cic. refert de Divin. I. 15. Sed et consanguineos Gallorum

'Germanos auspicia sortesque ut quos maxime observasse' scribit Tac. G. 10. *Bern.*

Callent] Mallem *clarent*. *Bongars.* Sed pro vulg. stat Val. M. viii. 12. 'Ab his id negotium aptius explicari posse confitendo, qui cotidiano ejus usu callebant.' *Græv.* *Callent* rectum est, estque id. quod, solertes, periti sunt. Val. M. viii. 12. similiter. *Vorst.* Valgatum defendunt viri docti per illud Val. M. viii. 12. Sed opinione mea est diversa locutionis utriusque ratio; ex usu quippè artis potest effici, ut quis eam callet, non vero statim ex studio: quidam studium frustra in artem impendant. Quare puto ap. Nostr. pro *callent* scribend. esse *calent*. 'Calere studio augurandi' elegantissime dicuntur, qui id cupidissime sectantur, sicut *calere studio scribendi*, qui cupidissime querunt scribere: Horat. ii. Ep. 1. 'Et calet uno Scribendi studio.' *Schef.*

§ 4 *Andax, bellicosa*] Strab. iv. p. 135. 12. genus Gallorum ait esse *θυρακὸν καὶ ταχὲ πρὸς μάχην, ἄλλων δὲ ἁπλοῦν καὶ οὐ καυχήριον*. Et Gallos 'natura bellicosam gentem' vocat Sall. Cat. 40. 2. et Cat. 53. 8. 'Et gloria belli ante Romanos fuisse:' sic enim est in vet. Codice. 'Qui [Roman!] sic habuere, alia omnia virtuti suæ prona esse; cum Galli pro salute, non pro gloria certare.' Ju. 114. 2. *Bongars.* Addendi Cic. de Prov. Cons. 13. Cæs. B. G. vi. 24. Tac. G. 28. et Ag. 11. *Berneccer.* Auctor de Gest. Treverorum 'andax et bellicosa,' et paulo post: 'cui res ea virtutis.'

Prima post Herculem] De quo Sil. iii. 496. 'Primus inexpertas adit Tyrinthius arces,' &c. Et Marcellin. xv. 26. 'Primam [per Alpes viam] Thebanus Hercules, ad Geryonem extinguendum et Tauriscum Iovis gradiens, prope maritimas composuit

Alpes,' &c. De eod. Diod. iv. 19. Claud. Mamertinus in Genethliaco Maximiani 9. f. *Berneccer.* Liv. v. 34. 'Alpes inde oppositæ erant, quas inexasperabiles vias haud equidem mirer, nulla dam viâ (quod quidem continens memoria sit, nisi de Hercule fabulis credere libet) superatas.'

Invicta] *F. invia* rectius est. *Bern.* *F. invia.* Faber. Faber, et ante illum *Berneccer. invia.* Sane *invicta jura*, quæ non victa, non superata. Jam vero Noster ipse ait, quod *Hercules* ea superaverit. Non ergo fuere *invicta*, sed *invia*. *Græv.*

Intractabilis loca] Virgil. i. G. 211. 'Usque sub extremum brumæ intractabilis imbrem.' *Gron.*

§ 6 *Hortante successu*] Pro quo veniste Suet. Ner. 20. 4. 'blandiente profectu.' Virgil. Æn. v. 210. 'Successusque acrior ipso.' *Bern.*

Omnia ferro proterentes] Plant. Amphit. i. 1. 91. 'Fœdant et proterunt hostium copias jure injustas.' *Gronov.* Mss. habent *prosterentes*, quod magis ferro convenit. Horat. ante laudatus Sermon. ii. 2. 'Quid enim Ajax fecit, cum stravit ferro pecus?' Sil. vii. 'Quippe egregiam, prosternere ferro Hostem.' *Schef.*

§ 7 *Mercantur*] Scrib. *ab iis mere.* Faber.

§ 8 *Ptolemæus*] Pans. in Att. et Phocis, quem leg. de hac Gallorum in Græciam irruptione, et Delphorum obsidione. *Bong.*

§ 11 *Juvenis temeritate castrum*] Cic. de Invent. i. 3. 'Cum ad gubernacula reipubl. temerarii atque audaces homines accedunt, maxima ac miserrima naufragia fiunt.' *Bern.*

CAP. v. § 1 *Igitur Galli, duce Helgie*] Pausanias hic est Βόλγος. Sed male, ut puto. *Voss.*

§ 3 *Nec minus ferociter se legatis, &c.*] Simillima vecordia Imp. Diogenes legationem Sultani, pacis conditiones

offerentem, contemptim rejicit, et timorem interpretatur, quæ confidentia ac lenitas erat. Zonar. tom. III. Sapienter Aristhenus ap. Liv. XXXII. 21. 27. Achæos suos hortatur, 'ne Romanos amicitiam ultro potentes fastidiant, nec enim eos id metu facere: sed, quod rogant, cedere posse.' *Bern.*

Obseides dederint, &c.] F. obseides darent, et arma traderent. Gron.

§ 6 *Ptolemaus, &c.]* Memnon cap. 16. de eod. Ptolemaeo: 'Ἀφ' οὗ τῆς ἐμὸς τῆς καταστροφῆς τὸν βίον, διασπαρχοῖς ἐπὶ τῶν Γαλατῶν [ὧν γὰρ διήρη, τοῦ διέφυτος ἐν τῷ φυχῶν τραπεζοῦ καὶ καταβαλλοῦς ἀντίον.]

§ 12 *Non votis agendum] Sall. Cat. 52. 26. 'Non votis, neque suppliciis,' &c. et 1. H. 'Non votis paranda auxilia.' Restituenda hæc vox Afranio ap. Nonium: 'Nullam profecto accessi ad aram, quin Deos supplicis, sumptu vatis, donis, precibus, plorans, obsecrans, nequicquam fatigarem: leg. supplicis, sumptu, votis.' Bong.*

Sosthenes, &c.] Georg. Syncell. Chronogr. p. 270. Σόσθην [leg. Σόσθην] τοῦ Γαλατοῦ ἐπίστορος ἀπὸ τοῦ [Μακεδόνα] ἐν Σασθένης ἐκδιώχας κρατῶν καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τοῦ τῶν Μακεδόνα.

Unus de Macedonum principibus ratus] Non rejicio, tantum moneo, videri melius, si legatur fatus. Vix enim contra desperationem omnium efficere quid potuit privata ista sua sententia, nisi enim prius explicaret, et allatis rationibus firmaret desperatos; quod oratione factum, necesse est, ad quam illud fatus pertinet. Argumentum porro orationis fuit, quod præcedit, 'non votis agendum,' quod proinde in textu litteris cursivis scribend. videtur. Schef.

§ 13 *Ignobilis ipse] Non regio sanguine cretus: sed tamen unus principum procerumve regni, sicut modo n. 12. dictum. Bern.*

Multiq. nobilibus, regnum affectanti-

bus, ignobilis ipse] Hic dormitabat Justinus, qui dicat multis nobilibus regnum competentibus prælatum fuisse Sosthenem, cum esset tamen ipse ignobilis. Oblitus fuit quod antea scripserat, 'Sosthenes unus de Macedonum principibus.' Non cohærent. Certe enim principes imperii non possunt haberi pro ignobilibus. Sed rem tractavit rhetorice Justinus, ut per comparisonem cresceret Sosthenes, et tanto plus in eo virtutis fuisse crederemus, quanto minus nobilitatis habebat, s. ex genere, s. ex rebus gestis, quæ vera nobilitas est. Faber.

§ 14 *Non in regis, sed, &c.] Ita fere Mezetulus ap. Liv. XXIX. 29. 7. Vid. sup. Notam ad IX. 4. 2. et Amirat. Diss. I. in Tac. Bern.*

CAP. VI. § 1 *Brennus] De Brenno Saresb. VI. Polier. 17. scribit: 'Tradunt historici Brennum ducem Senonum, qui exercitum Romanorum ad fl. Alliam confecit, ipsam urbem Romanam irruit, cepit; et cæsis patribus et subacta Italia invasit Græciam, vastans omnia universisque terribilis, usque ad Delphici Apollinis templum; quod situm est in monte Parnasso, processit, ipsiusque Apollinis appetens spolia, acurriliter jocus, ait, Jocepletes Deos largiri hominibus oportere. Hunc, inquam, tradunt de Majori Britannia, quæ ab adventu Saxonum in insulam appellatur Anglia, oriandum.' Phrasin, quam h. l. adhibet Auctor, imitatur Saxo VIII. p. 187. 41. 'In ultiores se Germaniæ provincias effundere statuisset.' x. p. 187. 7. 'Qui cum se mox in Sclavorum effusus provinciam videretur,' et p. 103. 30. 'In Jutiam se repente Sclavicus effudit exercitus.' XIV. p. 265. 36. 'In omnem se Suetiam effundere statuit:' p. 339. 39: 'Quo se hostes effusuri essent, prædiscere cupiens.'*

Onustam tam facile relictam esse] Istud 'facile' vitium in hac scriptura

arguit. Nam tam opulenta præda a Brenno non facile relicta erat; quippe qui illi expeditioni Macedoniæ non interfuisset; non igitur de Brenno id intelligi potest, sed de Belgio, qui tam facile Macedonas vicisset. Quare legend. puto *tam fac. quæsitam*, i. e. comparatam, partam. *Faber*. Faber, sicut docet Notator Anglicanus: *tam fac. partam vel comparatam*, imo *quæsitam*. Miror. Annon enim relicta facile, interventu nnius Sosthenis, adorti incantos? Historia nimis clara est. Itaque alibi animum habuit Faber, cum hæc notaret. *Schef.*

Quindecim millibus equitum] *Μυπλοῦς ἱππῆας* tantum recenset Diod. in Epit. lib. xxii. *Voss.*

§ 2 *Valentibus*] H. e. robustissimis. *Valens* enim non tantum dicitur, qui valetudine fruitur bona, sed et qui viribus et robore præstat. Cic. v. Verr. 55. 'Valentissimi lictores.' et vii. Fam. 18. 'Quum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur.' Suet. Octav. 35. 'Decem valentissimis seuatorii ordinis amicis sellam suam circumstantibus.' *Gron.*

§ 4 *Locupletes Deos, &c.*] Qua scurrili cavillatione Dionysius etiam usus, 'mensas argenteas de omnibus delubris jussit auferri: in quibus quod more veteris Græciæ inscriptum esset, BONORUM DEORUM, uti se eorum bonitate velle dicebat. Idem victorielas aureas, et pateras, coronasque, quæ simulacrorum porrectis manibus sustinebantur, sine dubitatione tollebat, eaque se accipere, non anferre dicebat. Esse enim stultitiam, a quibus bona precaremur, ab iis porrigentibus et dantibus nolle sumere.' Cic. de N. D. iii. 34. *Berneccer*. Hic et in §. 5. nescit 'immortalium' Vincentius.

§ 5 *Pradam, &c.*] Vincent. 'aurum religioni, prædam off. D. pr.' et dein: 'utpote qui eas hominibus largiri solent.' et in §. 8. pro 'recessit'

habet 'cessit.'

Qui eas largiri hominibus soleant] Hæc mihi a glossatore intrusa ex supp. videntur. Certe illud *soleant* non convenit ei, quod antea dixerat, 'oportere.' Nec enim admoneri debet officii sui, qui id solitus est ipse observare. *Schef.*

§ 6 *Templum autem Apollinis*] *Præter* Paus. vid. et Strab. ix. p. 288. *Bongars*. Originem Oraculi Delphici refert Diod. xvi. 26. *Berneccer*.

In rupe] Qua causa Theocritus Epig. i. *Δελφοῖς πέτρῃν*, similiter Orpheus in Argon. *Παρνασσὶ πέτρῃν* appellat. *Bern.*

Civitatem frequentia hominum fecit] Sic scripsi cum Junt. ut et *admiratione majestatis* pro vulgato *ad affirmationem* m. Græv. Ita emendaveram; sed monet nos Græv. sic in Junt. scriptum esse, non *facit*. Faber.

Ad affirmationem majestatis] Junt. teste Græv. pro *affirmationem* habet *admirationem*: idque multo concinnius est et consentaneum ei quod sequitur, 'an majestas Dei plus admirationis habeat.' *Vorst.* Undique, &c. ad usque *majestatis* uncinis includit Ed. Bong.

§ 7 *Ut incertum, &c.*] Saxo iv. p. 64. 10. 'Ut, utrum voci ejus an fiduciæ plus admirationis tributum sit, incertum extiterit.'

§ 8 *In formam theatri*] Strab. ix. p. 289. m. *θεατρειδῆς*. *Bongars*. *Lycophr.* Cassandr. 600. locum ejusmodi *θεατρειδοειδῆς*, h. e. *theatrisformem* appellat. Capella lib. vi. in descriptione Thessaliæ: 'Hi omnes montes theatriali more curvantur.' *Berneccer*. [*A woody theatre* habet Miltonus nostras, dum arborum amœnitatem Paradisiacarum suavissime pingit.]

Quæ res m. m. t. ign. rei, et admirationem stup. pl. aff.] Sic emendo, *ign. rei et admiratione stup.* Paulo autem superius, ubi legitur 'ad affirmationem majestatis,' nil esse puto quod mutari oporteat. Respexit Justinus

Virgilli loenm de Capitolio et Arcadibus, quod observasse decuit. Versus sunt in viii. *Æn.* 'Hoc nemos, hunc, inquit, frondoso vertice collem, (Quis Deus, incertum est,) habitat Deus; Arcades ipsam Credunt se vidiisse Jovem, quum sæpe nigrantem *Ægida* concuteret dextra, nimbosque cieret.' Est etiam exemplum aliquod ap. Liv. quod illam affirmationem numinis firmare possit. *Fab.*

§ 9 *Profundum terræ foramen*] A *Miss.* duobus Fuldd. abest *rd foramen*, et puto eleganter dici posse 'profundam terræ' absolute: cum 'profundum' nihil aliud sit, quam, quod 'porro,' i. e. longe, habet 'fundum.' Unde ridicule et more suo Plaut. Captiv. i. 2. 79. parasiti ventrem 'profundum' vocabat. Sed de hac re etiam alias. *Mod.*

Ex quo frigidus in quodam velut vento] Sulpitius Verulanus, homo apprimè doctus, in v. lib. *Pharsaliæ* legit *ex quo spiritus vi quodam velut vento in sublime expulsi.* Quæ lect. placet: sed operæ pretium est considerare, quam illuserit hisce oraculis humano generi Diabolus, adjutus nonnunquam naturæ secretis. Miratur autem Cicero suo tempore obticuisse hoc oraculum, nimirum quia veritatis præses, mendacii patrem oppugnaturus, jam jam imminabat, Leo de tribu Judæ, Christus Servator noster. *Glar.*

§ 10 *Gratam voluntatem*] 'Gratam voluntatem' et 'gratum animum' dicunt, quod vulgo perperam 'gratitudinem.' Vid. lib. de Latinit. mer. susp. 7. *Vor.*

CAP. VII. § 1 *An conf.*] Del. an. Gron.

§ 2 *Recens adventus sui terrori caset*] F. laborat h. locis, scribendumque terror. Freinshem. Sed hoc non satis cohæret præcedenti 'imparati hostes.' Mallem r. *adventu sui terribi essent.* Schef.

§ 4 *Gallorum vulgus ex longa inopia*] Tac. H. iv. 78. 'Obstat vincentibus Delph. et Var. Clas. Justin.

pravum inter ipsos certamen, hoste omisso, spolia consecrandi.' Quod genus exempla monitaque collegerunt Amirus in Tac. xvii. 9. Camerar. Hor. Subcl. iii. 29. Piccart. Obs. x. 8. Prædæ objectu hostem sustentium exempla alia sunt in Plut. Lucull. 34. Polyæn. Strat. vii. ubi de Mithridate: Frontin. ii. 13. pr. et aliis. *Bern.*

§ 5 *Pro victoribus*] Vid. Notam ad xxiii. 3. 9. *Id.*

§ 6 *Messes cinaque villis offerre*] 'Messes' pro frugibus, frumento. Virgil. i. G. 'Illius immensæ ruperunt horrea messes.' Ov. viii. M. 'Gravidis onerati messibus agri.' *Vor.*

§ 8 *Vine, &c.*] Saxo i. p. 18. 25. 'Spoliorum reliquis avidius incubantem adortus:' et xiv. p. 209. 25. 'Hostes prædæ incubantes.'

§ 9 *Non nisi quatuor millia militum*] Pro *militum* *Miss.* Bong. habent *militas.* Unde adducor, ut credam hoc vocab. glossatoris esse, non Justin. Et docet totus, non tam hic sermo-nem esse de certis quibusd. militibus, quam omni multitudinē, quæ Delphis commorabatur. *Schef.*

§ 10 *Statuas cum quadrigis*] 'Quadrigæ' ornamenta fuerant fastigiorum, quorum figuræ in antiquis numismatis et gemmis adhuc visuntur. Liv. x. 'Ænea in Capitolio limina, Jovemque in culmine cum quadrigis.' Propert. ii. 31. 'Auro Solis erat supra fastigia currus.' *Vor.* Quadrigarum, quæ in fastigio templi Delphici erant, mentionem fieri ap. Eurip. Ion. 82. observavit Jensius: 'Ἀρματα μὲν τὰδε λαμπρὰ τεθρόνισται' Ἡλίου ἔθῃ λάμψει κατὰ γῆρ: Splendentes hooce currus quadrigarum Illustrat sol jam verens terram demittens radios.

CAP. VIII. § 1 *Mero caucii*] Οβο-πλήγες et μεθυπλήγες apposite dicuntur Græcis: vid. Gruter. Suspicion. viii. 13. et sup. Not. ad i. 8. 8. *Bern.*

Sine, &c. et § 8 *certatim, &c.*] Saxo x. p. 208. f. 'Ut absque r. p. cert. in

prælium prociherent.’

§ 2 *Plus in Deo quam in viribus reponentes*] Junt. *ponentes*. Alii male intruserunt *spem*. Græv. Antiquiores edd. Bechar. et Maj. pro *reponentes* habent *spem ponentes*: Junt. vero solum *ponentes*. Sed *plus reponentes* sine dubio rectum est. Ita Tac. G. 30. ‘Plus reponere in duce, quam in exercitu.’ *Ver.*

Cum contentu hostium] Quomodo contemnebant hostem, qui *spem omnem* ob paucitatem et infirmitatem suam cogeabant reponere in Deo? Solet hæc spes gignere quidem fiduciam et expectationem læti eventus, contemptum vero hostium gignere non solet. Cogitant. itaque, annon alieno l. hæc sint posita, verbaque male trajecta ita ordinari debeant: *plus in Deo, q. in v. reponentes resistebant, acedentesque cum cont. h. Gallos e. v. &c.* ‘Contemptus’ Gallis convenit, non Delphiciæ. Docet ipse Noster in supp. ubi de Brenno: ‘Quorum [quatuor millium Delphicorum] contemptu Brennus, ad acuedos suorum animos, prædæ ubertatem omnibus ostendebat.’ *Schef.* Contemnebant hostes Delphi, cum tam pauci tantæ multitudini fiducia Dei resistere auderent fortiter, nihili facientes illam hominum copiam, quam ope Apollinis se victuros non dubitabant. *Græv.*

§ 3 *Simul et ipsi vates*] Mas. *Fuld.* *ipæ*: quod convenit satis cum eo quod sequitur, ‘sparsis crinibus:’ et erant omnino pleræque feminae Apollinis sacerdotes, ejusque instinctu responsa consulentibus dantes. Virgil. *Æn.* vi. 66. ‘Tuque, o sanctissima vates, Præscia venturi.’ Delphis imprimis, ubi ‘Phœbades’ vocabantur hæc vates, s. ‘Pythiæ.’ Vid. Strab. si vacat, ix. *Mod.*

Sparsis crinibus] H. e. solutis, revinctis; hic enim sacrificantium mos erat, ut capillos spargerent. Sen. *Ed.* 230. ‘Incipit Lethæa vates spar-

gers horrentes comas:’ et Propert. ii. El. 1. ‘Ad frontem sparsos errare capillos.’ *Gron.*

§ 4 *Clamant*] Vincent. vi. 21. ‘clamantes:’ ap. quem in § 5 male omititur ‘ex.’

Per culminis aperta fastigia: dum omnes] *Distinctio* huj. l. non est idonea. Nam ‘juvenem,’ quod sequitur, non habet, quo possit referri, si eam servamus. L. totus ita distinguend. *cumque se v. d. in t. per c. a. fastigia, dum o. o. Dei s. implorant; juvenem supra h. m. i. pulchritudinis. Comitesque ei d. a. v. &c.* Ordo et connexio vocabulorum est: Se vidisse eum desilientem, juvenem insignis pulchritudinis, h. e. vidisse eum desilientem, specie juvenili, vel qui fuerit juvenis. *Schef.*

§ 5 *Duas, &c.*] Eand. historiam referunt scriptores laudati a Davis. ad Cic. ii. de *Divin.* 37.

§ 6 *Audisse etiam stridorem arcus*] Virgil. *Æn.* ix. 669. ‘Agnovere Deum procera, divinaque tela Dardanidæ, pharetramque fuga sensere sonantem.’ Vid. de hoc Auctoris l. Saresb. *Polier.* vi. 17. *Bern.*

§ 7 *Victoria, &c.*] Virgil. ix. *Æ.* 199. ‘Mene igitur socium tantis adjungere rebus, Nise, fugia?’

§ 9 *Et terræ motu portio*] Comparacum h. l. Gallicæ cladis descriptionem, quæ est in Phociciæ Pausaniam. Is xxvi. M. Gallorum, partim ferro, partim tempestate, et metu Panico, partim fame scribit in Phocide cecidisse. De Brenni morte vid. præterea Val. M. i. 11. 18. *Bong.*

§ 11 *Cum dolore vulnere ferro non posset, punctione vitam finire*] Atque Paus. inquit illum, vulneratum, veneno vitam finivisse, pudore sc. acceptæ in Græcia cladis. Sed conciliat hos Diodorus: *Βρίστος δὲ, ἑκάρπτον πόλιν ἐμφαρσάμενος, ταύτην ἀπέσφαξε. Voss.*

§ 13 *Pavida nulla sub tectis, &c.*] ‘Neque enim ulla metuentibus quies,’ ii. 13. 11. s. ut loquitur P. Syrus,

'Metus cum venit, rarum habet somnus locum.' Onosand. Strat. 42. 'Qui in periculis versantur, ii, ne si permittatur quidem, somno frui velint. Nam metu periculi, etiam quo tempore licet quiescere, velut urbe jam capienda, vigilare coguntur.' Add. Marcell. xxv. pr. Bern.

§ 14 *Assidui imbres et gelu, nix concreta*] Etiam hæc distinctio est vitiosa, quam servarunt tamen in novissima ed. quoque; cohærent enim 'nix concreta gelu,' estque 'gelu' non primi, verum sexti casus. Non multum aliter Curt. viii. 4. 'Imbrem vis frigoris concreto gelu adstrinxerat.' Schef.

Maximum pervigiliæ malum] Junt. *pervigilii*. Mox iud. *Deos contemnebat pro adversus Deos contendebat*. Græv. Vulgo *pervigilia malum* editur: sed quia Noster xiii. 8. 6. scribit 'pervigilio noctis fatigatis,' et h. quoque l. Junt. manifeste habet *pervigilii malum*, ita omnino rescribend. putavimus. Vorst. Mss. habent *maxime*, quod præfero vulgatis. Non enim 'super hæc' et *maximum* bene connectuntur. Præterea nec *pervigilium* vere *maximum malum* dicitur. Contra *pervigilium maxime* eos obtinebat, h. e. præcipue, potissimum. *Pervigilium* dico, non *pervigilia*, quod insolentius, et Junt. hic *pervigilii*, quod Vorst. recepit in textum. Ego tamen alterum non temere rejecerim. Schef.

§ 15 *Per quas iter habebant*] Plaut. Asinar. ii. 36. 'Huc quia habebas

iter.' Gron.

§ 16 *Nemo ex tanto exercitu*] Polyb. iv. 46. eos, qui superaverint, circa Byzantium constitisse, ibique imperium condidisse scribit. *Bongars*. Quin etiam Auctor xxxii. 3. 6. ipse sibi contrarius, 'partem' horum Gallorum 'in Asiam, partem in Thraciam extorres fugisse' scribit. Item Flor. ii. 11. 3. Consentit tamen ei Diodorus xii. 13. Bern. Exiguam Gallici exercitus partem cladi superfuisse et in Ægyptum pervenisse refert Schol. Callim. in Delum 175. Βρόντος ὁ τῶν Γάλλων βασιλεὺς συναγαγὼν τοὺς Καλτοὺς ἦλθεν ἐπὶ Πύθωνα, βουλόμενος τοῦ Θεοῦ τὰ χρήματα διαρπάσαι· πλησίον δὲ γενομένων, ὁ Ἀπόλλων χαλὰν χρησόμενος ἀπάλασε τοὺς πλείους αὐτῶν. Ὁλίγων οὖν περιλειφθέντων Ἀντίγονός τις φίλος τοῦ Φιλαδέλφου Πτολεμαίου προξενεῖ αὐτοὺς αὐτῷ ὥστε ἐπὶ μισθῷ στρατεῦσθαι· καὶ γὰρ ἔχρηξεν ὁ Πτολεμαῖος τούτου στρατεύματος· οἱ δὲ ὁμοῖως ἠβουλήθησαν καὶ τοῦ Πτολεμαίου διαρπάσαι τὰ χρήματα· γινὼς οὖν συλλαμβάνει αὐτοὺς, καὶ ἀπάγει πρὸς τὸ στόμιον τοῦ Νείλου τὸ λεγόμενον Λεβεντυκὸν [leg. Λεβων.] καὶ κατέκλυσεν αὐτοὺς ὕδασι. Eorund. Gallorum mentio occurrit ap. Pansan. in Atticis p. 18. Ἦνίκα [Πτολεμαῖος] παρεσκευάζετο ἐπιόντα ἀμύνεσθαι Μάγαν, ξένους ἐπηγάγετο καὶ ἄλλους καὶ Γαλάτας ἐς τετρακισχιλίους· τοὺτους λαβὼν ἐπιβουλευόντας κατασχεῖν Ἀλγυπτῶν, ἀνέγαγε σφᾶς ἐς νῆσον ἐρήμην διὰ τοῦ ποταμοῦ· καὶ οἱ μὲν ἐνταῦθα ἀπέλαυτο ὑπὸ τε ἀλλήλων καὶ τοῦ λιμοῦ.

LIBER XXV.

CAP. I. § 2 *Cum in Graciam proficiscerentur*] Legend. esse puto *proficisceretur*, ut ad Brennum referatur, non ad Gallos, qui relictis essent ad

tuendos gentis terminos, i. e. Pannoniam et loca finitima Dardanis, Triballis, Getis, quæ ipsi inaderant. Faber. Qui? Galli reliqui. At de

his nil præcedit. Mallem ergo *præficeretur*, et ad Breunum referre. *Schef.* Fuit error typogr. Nam correctiores edd. non solum vetustiores, ut Junt. sed et recentiores, ut Elsevir. An. 1659. aliæque præferunt *proficeretur*. Græv.

§ 8 *Fugatisque Getarum Triballorumque, &c.*] Simillima referuntur a Niceta Choniata sub finem lib. 1. de Alexio Angelo, Principe Byzantino, qui legatos Imp. Henrici, pacem venalem offerentes, ostentatione divitiarum tam non terruit, ut dicerent, 'nihil capi aut affligi Germanos muliebribus istis spectaculis aut ornamentis: atque adeo jam tempus esse, ut, his sepositis, Græculi ferro aurum commutarent. Nam, si irriti legationis suæ redirent, pugnandum iis cum viris esse, qui non, ut prata, lapillis niteant, neque vestibus variatis, ut pavones, gloriantur; sed qui veri Martis alumni flammam nitoremque ex oculis jacent, et quorum sudor splendidis guttis defluens refert margaritas.' *Bern.*

Castra specularentur] De speculatricibus hoc genus legationibus, in ejus argumenti libro cap. 41. Car. Paschalius et alii. Vid. Diod. xxii. 11. *Idem.*

§ 5 *Præda ubertate sollicitati*] Hinc dicuntur 'avidissima rapiendi gens' Livio xxxviii. 27. 2. 'Nemini satis mitis, ni subinde auro, cuius avidissima gens est, principum animi conciliatur.' Id. xxi. 20. 8. *Bong.*

§ 6 *Inuitatas*] Scrib. *invisitatas*. Gronov. Gron. quomodo sup. ita et hic legend. censet *invis*. Vorst. Gron. *invis*. ut xviii. 1. *Schef.*

§ 8 *Opes pariter et negligentiam regis*] Hoc vocab. *regis* habeo pro glossemate. Nam quæ sequuntur, 'haberen', 'eos', 'abundarent', ostendunt, Justinum non tam regem habuisse, in animo, cum ista scriberet, quam in universum hostes. *Schef.*

Opes, &c.] Vincent. vi. 22. 'Op.

reg. et neg. nuntiant.'

CAP. II. § 4 *Omnia vacantia, &c.*] Quod id. olim iid. fecore capta Roma. Liv. v. 41. 6. Flor. i. 18. 19. *Bern.*

§ 6 *Concertantur. Ibi*] Vincent. 'revertuntur. Ubi.' Qui pro 'eo' habet 'illo.'

Quæ eo cum conj. et lib. confugerant] F. qui eo. Gronov. Nescio annon rectius sit *confugerat*. *Schef.*

§ 7 *Opinio hujus victoria*] H. e. existimatio ex victoria parta. Tac. G. 18. 'Germani ipsa plerumque fama bella profligant.' Veget. Præf. iii. 'Nemo provocare, nemo audet offendere, quem intelligit superiorem esse pugnaturum.' *Bern.*

§ 8 *Asiam omnem*] Vid. Strab. xii. Oraculum de eorum in Asiam transitu exstat in Pans. Phocicis. *Bong.*

§ 10 *Majestatem suam tutam*] Quid si tutari? et ita quidam olim impr. *Bongars.* Præstat cum Bongarsio, Junt. et aliis impr. legere *tutari*. Mox melius Mss. vocati pro invocati: et cap. seq. Junt. *amissi regni speculaturus eventum*, pro *eventus*. Græv. Emen-davit Bong. *tutari*: res plana fuit, imo et proclivis. *Faber.* Junt. habet *tutari*. Et congruit id magis ei quod sequitur, 'neque amissam recipere.' *Vorst.*

§ 11 *In auxilium a Bithyniæ, &c.*] Strabo Gallos scribit Attallicorum regum terras diu populasse: tandem ab iis Bithyniam obtinuisse, quæ et Gallogræcia. *Bongars.* *Invocare* solum est etiam pro, in auxilium vocare. Tac. iv. H. 73. 'Ingressi sunt duces imperatoresque Romani nulla cupiditate, sed majoribus vestris invocantibus.' Et 79. 'Unde metus et justæ preces invocantium.' Sed plena locutio est quam Noster habet 'invocare in auxilium.' Sunt etiam codd. Mss. qui simplex vocati hic habent: ut in V. L. notavit Bong. Quod tamen cur alteri præferend. sit, ut vult Grævius, nos quidem non videmus. *Vorst.* Mallet hoc Græv. quia melie-

res Mss. et edd. *vocati* scribunt, deteriores *invocati*: dein quia Latinus est *vocare in auxilium*, ut v. 2. 'vocare in portionem muneris,' et plura talia, quam *invocare in auxilium*, quamvis locutionem hanc non damnet Grævius. Quoniam Bong. Mss. quoque habent *vocati*; mallem hoc, quam *invocati*, licet non sit infrequens compositi pro simplicis usus, etiam in talibus. Schef.

Cognom.] Vincent. 'nominav.' Albertus: 'Ibi habitantes in Asia regionem Gallogræciam vocant, a quibus Galatæ.' Gesta Treverorum: 'Eamque regionem ex Gallis et Græcis composito nomine Gallo-Græciam agnominaverunt.'

CAP. III. § 1 *Pyrrhus*] Quomodo Pyrrhus Italia et Sicilia excesserit, et, in Græciam reversus, Antigonum et Gallos strenue pugnantes vicerit, legendus in ejus Vita Plut. et Paus. in Att. Bong.

§ 2 *Reperitnam fugit profectionem*] Quid hoc est? 'fingere profectionem' significat, simulare se profecturum, ut 'fingere somnum' ix. 9. fingere a. simulare se dormire. Atqui sequitur 'reversus in Epirum.' Non ergo fingebat, sed re vera suscipiebat profectionem. Quare suspicor scripsisse Nostrum vel indicat, vel instituit profectionem. Schef. *Fingit* hic non est, simulat, ut vult cl. Scheff. sed adornat, parat; ut, fingere fugam, ap. Plant. Captiv. II. 1. 'At fugam fingitis, sentio quam rem agitis:' et Luciliam: 'Sed fuga fingitur: timido vadit pede percitus,' h. e. fugam molitur, ut recte politissima Gulielmus exponit. Sic et, parricidia fingere, prostruere, parare, ap. Sen. ad Marc. 26. 'Quid dicam? nulla hic arma mutua furere concurrebus, nec classes classibus frangi, nec parricidia aut fingi aut cogitari, nec fora litibus strepere?' Græv.

§ 6 *In ditionem accipit*] Alit Grævius Gronov. legend. putare in ditionem: quod nobis non videtur. Est

enim in ditionem accipere usitatis. Nostris phrasis. *Vorst.* Non hic in dubium vocatur loquendi ratio, quam est usitatissima, sed res: num Macedonia se dederit Pyrrho, an armis ab eo subacta in ditionem ejus venerit; quod ignorare non possunt, qui Pyrrhi vitam legerunt. Græv.

Veluti damna, &c.] Saxo XIV. p. 264. init. 'Se ereptæ Norvagiæ damna Saetici primatus munere pensatarum:' XIV. p. 268. 34. 'Incolarum fortitudine parvitatis damna pensabat.'

§ 7 *Eventus*] Junt. teste Græv. *eventum*: quod rectius videtur. *Vor.*

§ 8 *Funditus victus*] Saxo X. p. 264. 1. 'Cædantur f. Sclavi.'

Salutis, &c.] Id. XII. p. 42. 44. 'Obscuros externosque secessus captent.'

Fugæ solitudines captat] Quid est *captare solitudines fugæ*? ut quis fugere possit solus? at id jam faciebat Antigonus. Itaque locus mihi neque integer, neque sic ut oportet distinctus videtur. In Mss. Bong. legitur *solitudinisque*. Hinc colligo sic legenda distinguendaque omnia: *non jam recap. r. epem, sed s. latebras ac fugæ, solitudinesque c.* Eleganter. Ordo est: Captat latebras salutis et fugæ, captat solitudines, quæ nempe salutis et fugæ latebræ ipsi erant futuræ. Schef. *Fugæ solitudines captare* est, loca sola et deserta querere, per quæ tuto fugias, et a nullo obvio deprehendaris. Græv.

CAP. IV. § 1 *Ad quod votis, &c.*] Consulendi Gruter. Suspicion. vi. 14. et Brisson. Form. I. p. 82. Bern.

§ 2 *Qua tulisset impetum*] Hoc vero nescio an sit Latinum. *Facere impetum* dicimus, non *ferre*, cum hoc sit passivæ potius significationis. In Mss. legitur *imperium*. Quod ap. me efficit, ut veram lect. credam fuisse olim, *qua tulisset impetum eum*. Ex *impetus eum*, quod conjunctim velut unum vocab. primo scriptum, deinde fecerunt *imperium*. Schef.

§ 3 *Ut ad devincenda regna*] Ideo eum Antigonus comparabat κυβερνή πολλὰ βάλλοντι καὶ καλὰ, χρῆσθαι δὲ οὐκ ἐπιστάμενον τοῖς πεισοῦσι. *Bong.*

Melius studebat acquirere imperia quam retinere] Ea de causa Pyrrhum Antigonus aleatori similem esse dixit, qui spe lucri proprias opes prodigit: nec unquam contentus est eo, quod in alea vicerit, sed, quæcunque collusoribus supersunt, aviditate magna cupit, inque ea relictis omnibus solum inbians, quæcunque ante quæsierat, profundit. Simili ingenio fuit Alexander M. cujus res in Oriente gestas cum legeret Imp. Augustus, admiratum ferunt, non induxisse eum in animum, quomodo quæsita servaret: sed tantum, ut alia quæsitis adjiceret. *Plut. Apoph. Rom. 46. Bene Thucyd. vi. 2. 15. 'Amentis est illos aggredi, quos, licet vincas, non tamen retinere possis.' Et Cassiodor. i. Var. Epist. 25. 'Nihil prodest initia rei solidare, si valebit præsumtio, ordinata destruere. Illa sunt enim robusta, illa diuturna, quæ prudentia incipit, et cura custodit,' &c. Bern.*

§ 4 *Cherronneso*] Quod hic *Cherronnesi* sit mentio, admodum miror; cum mox Spartam oppugnet. Ego omnino legend. puto *Peloponneso*. Ineptum autem, quod quidam annotarat, Xerxem quoque h. l. trajecisse exercitum, neque enim hic Pyrrhus in Asia erat. *Glarean.* Glareanus ex historia legit *Peloponneso*, et seqq. comprobant. *Vett.* alii *cerronneso*: alii *cerro-neso*. *Vid. Plut. et Paus. in Att. et Lacon. Bongars.* Lego *Cherronneson transposuisset*. Et sensus hic est: Cum Pyrrhus copias in Peloponnesum per Isthmum Corinthiacum traduxisset. 'Cherronnesos' enim quævis peninsula dicitur. *Gronov. Cherronneso, i. e. in Chersonesum. Optime autem, ex fide veteris historiæ, acutus ille Helvetius, Glareanus, legit Peloponneso. Et id quidem cum iudicio. Quid enim tantopere commoti fuissent Mes-*

senii, Achæique, si res in Chersoneso Thraciæ acta fuisset? Dein facile probes legend. esse *Peloponneso*, cum dicat Justinus 'Primum illi bellum adversus Spartanos;' qui fere principes Peloponnesi erant. *Faber. Cherronneso* sane editum adhuc fuit. Sed Gronovium ad *Epit. Liv. XLVIII.* locum sic citare video: *cum copias Cherronneson transp.* ut sit accusativus Græcus, qui motum ad locum significet. Fuit cum crederem *Cherronneso* posse esse pro, in Cherronnesum: quomodo dicitur, 'It clamor cælo,' et 'invitare tecto,' 'hospitio,' et 'paratus neci.' Glareanus pro *Cherronneso* ex historia legend. putat *Peloponneso*. Et verum sane est in Peloponnesum tunc temporis copias transposuisse Pyrrhum. Quia tamen Peloponnesus chersonesus s. peninsula est, credi possit, nomen commune positum hic pro proprio, per synecdochen quandam. *Vorst.* Gronov. legit *Cherronneson*, quod est rectius. *Schæf.* Notator Anglicanus emendat, *Peloponneso*, atque probari per seqq. Pridem hoc fecerat Glareanus, sed haud necesse est. *Vid. notas cl. Vorstii h. l. Idem. 'Transponere Lugduno' pro, Lugdunum, nemo, credo, Latine sciens probaverit. Sic nec recte dixeris transponere aut trajicere Peloponneso pro, in Peloponnesum. Gronovii acutissimi emendatio probanda utique. Græv.*

§ 7 *Ut non fortius victus, quam verecundius recederet*] Non placet hæc distinctio, nam comma post 'verecundius' ponend. Nec enim cohæret 'verecundius recederet,' sed 'verecundius victus,' quomodo dicebatur victus, quia mulieres eum vicerant. *Schæf.*

§ 8 *Urbem Corcyram*] Urbem primariam Phæacum s. Corcyræ insulæ. *Vid. Paus. in Att. ubi hanc rem attigit, p. 10. n. 31. 32., &c. Ed. illa optima Sylburgii utior. Faber.*

Cum sexaginta] *Mss. cum sexagesimo, et paulo post cum septimo. Ita Plin.*

XII. H. N. 1. 'Epulatus intra speluncam cum dno devicesimo comite:' et Oros. vi. 16. 'Sex. Pompeius cum centesimo equite aufugit.' Vid. Obs. in Script. Eccles. 3. Gron.

Item prætio n.] Junt. idem. Græv.

CAP. V. § 1 *Expugnare conatur*] Di-
versa lect. est *exp. cogitat*: quam Si-
chardus in textu, alii in margine col-
locarunt. Sed et in editione Becharii
lectionis ejus vestigium est. Habet
enim illa *cogit* pro *cogitat*. Et f. *co-
gitat* rectum est, et, quia falso sus-
pectum, rejectam fuit. Vid. de eo
verbo lib. de Latinit. f. susp. p. 130.
Vorst. Vett. quidam *cogitat*. Quam
lect. *Vorst.* putat esse veram. *Schef.*

Saxo de muris] Probus, 'lapide ic-
tus.' Plut. et Paus. et Strab. viii.
κεραυίδα, i. e. tegulam, vocant. *Bon-
gare.* Quomodo etiam Ov. in Ibin

303. 'Ant ut Achilleidem cognato no-
mine clarum Opprimat hostili tegula
jacta manu.' Bern.

§ 2 *Caput ejus*] Val. M. v. 1. *Bong.*

§ 3 *Comparandum Pyrrho*] *Νομισθεὶς
ἐμπειρία μὲν πολεμικῇ, καὶ χειρὶ, καὶ τόλ-
μῃ πολλὸν πρότερος εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν βα-
σιλέων*: Plut. Idem.

§ 4 *Ut cum Lysimacho, Demetrio, An-
tigono, tantis regibus bella gerens, invic-
tus semper fuerit*] Mss. mei *bella ges-
serit*: quomodo cum habeant omnes
vett. scripti codd. Bongarsii, puto
geminata ead. voce et syllaba repo-
nendum: ut cum cum L. D. A. t. r. b.
gesserit, invictus s. f. Mod. Antiqui-
ores typis expr. imo et Mss. tam Mo-
diani, quam Bongarsiani, pro *gerens*
habent *gesserit*. Mirum igitur quod
Bong. id mutavit. *Vorst.*

LIBER XXVI.

CAP. I. § 2 *Peloponnesii*] Et qui-
dem, ut ex vetere huj. lib. Prologo
apparet, Spartanorum rex Areas, cu-
jus et xxiv. 1. 5. fit mentio, ab Anti-
gono Corinthi interfectus est. *Vorst.*

§ 3 *Variante hominum partim dolore,
partim gaudio*] F. var. *homines*. Liv.
xxvi. 1. 'Variabant secundæ adver-
sæque res non fortunam magis, quam
animos hominum.' Gronov. Hoc ho-
minum glossatoris, non Justini esse
videtur. Sermo enim est de civitati-
bus, ut patet ex seqq. *Schef.*

§ 4 *Epirorum*] Quæ est illa urbs,
aut quis ita loquitur? Superiore libro
Helenus Pyrrhi fil. ab Antigono rege,
qui Pyrrhum vicerat, cum parentis
sui cadavere mittitur, ut regni hæres,
haud dubie in Epirum. Vid. num
legend. *Epidauriorum*. Glar.

Epirorum] Locus manifesto men-

dosus: nec Vett. auxilio sunt. Gla-
reanus, nescio quo auctore, *Epidaurio-
rum* legit. Ex Pausaniæ Eliacis et
Plutarchi libello de Virtutibus Mul-
ierum 24. omnino legend. *Eliorum*.
Bong.

Epirorum] Ita sane magno con-
sensu codd. tam Mss. quam typis
expr. Sed monuit Bong. ex Paus.
Eliacis et Plut. de Virt. Mul. legend.
Eliorum. Quod id. et Gronov. iv.
Obs. verum esse judicat. *Vorst.*

Aristotimo, &c.] Vel pueri sciunt
hunc Aristotimum Eleorum tyrannum
fuisse: idque ex Plut. et Paus. Sed
unde illud *Epirorum* pro, Eleorum?
Mss. autem habent *Epirotorum*, alii
Epyrriorum, Impressi *Epirotorum*, alii
Epirorum. Hoc dicam tantum, terri-
torii Eliensis incolæ, ut urbis ipsius
cives, dictos olim Epios s. Epeos fu-

isse. Itaque scripserit Just. *Epiorum*. Res constat ex Homero, plus decem in locis, et ex Dionys. *Faber*. Præfero hanc emendationem aliorum. Vid. Steph. de Urb. in *Eræus*. *Schef.*

§ 7 *Direptis*] Scrib. *abreptis*. 'Diripere' enim notat, spoliare; 'abripere' vero, detrahere. *Gron.*

§ 8 *Hellanicus*] Ita Vett. et Paus. et Plut. quos lege: vulgo *Helæmaticus*. *Bong.*

Senex et liberis orbis] A. Cæsellius, cum multa de temporibus Cæsaris liberias loqueretur, amicique, ne id faceret, monerent: 'Duas res, quæ hominibus amarissimæ videntur, magnam sibi licentiam præbere,' respondit, 'Senectutem et Orbitatem:' Val. M. vi. 2. 12. Ita Solon Pistrato tyranno querenti, 'qua tandem spe fretus, sibi tam audacter resisteret,' respondiisse fertur 'Senectute:' Cic. de Senect. 20. 'Suilius extrema senecta liber:' Tac. XIII. 42. Add. Statium Th. III. 214. iterumque Val. M. III. 8. 5. Rationem reddit in Plut. Cæsare 21. Considius: 'Nam quod superest vitæ, quia parum est, haud magnam cautionem desiderat.' Quod ipsam de orbitate dici potest. *Bernegger.* Saresb. VII. Policr. 26. p. 520. 'Paschellius Junius interrogatus, quid sibi tantam daret quæ vellet dicendi licentiam? duo, respondit, quæ homines horrent, senectutem et orbitatem; quid enim timeret senex orbis?'

Pignoris] Sic edidi ex Vett. omnibus. Vid. Priscian. lib. vi. Frequens est o in e mutatio. Inde 'Appellinem' dicebant Vett. pro, Apollinem: Festus: et 'amploti' pro, amplecti, ap. Sallustium, et a tegendo 'toga' dicta, Prisc. lib. I. et a, pendeo, 'pondas.' Inde quod in Vett. Mas. semper legitur, 'Ptolemæus,' rectum arbitror: est enim Græcia *Πτολεμαῖος*. Ut, quæ is est *Κορέυρα*, Latinis est 'Coreyra:' et *Βερωνική* est 'Beronice.' 'Pignus'

autem hic vocat natos. *Bong.* Duobus filiis orbatum Hellanicum scribit Plut. de Virt. Mul. 24. unde *pignerum* hic legi f. rectius sit. Add. notata ad Suet. Aug. 21. 4. *Bernec.* *Pigneris* numero singulari, et per E litteram, legi vult *Bong.* Antiquiores typis expr. tamen habent *pignorum*. Et consentaneum huic est quod Plut. de Virt. Mul. 24. scribit, Hellanicum duobus filiis orbatum esse. *Vorst.* In Vett. legitur *pignorum*, quod *Vorst.* existimat consentaneum vero, quia Plut. scribit Hellanicum orbatum liberis duobus. Ego præfero illud *pigneris*, quia puto poni hic indefinite, ac citra respectum ad ullum numerum. Sensus: Non timebat, quia et senex erat ipse, nec filium habebat ullum, pro quo posset esse sollicitus, s. unum s. plures prius habuisset. *Schef.*

§ 9 *Cunctantibus privato periculo publicum finire, &c.*] Simile quid a Plut. refertur sine Pelopidæ. *Bern.*

Arcessitis servis jubet observari, &c.] Leg. *arcessitis servos jubet observare fores, tyrannoque nuntiare*. *Gronov.* In Ms. quodam reperitur *observari*, quod præfero. Certe ap. Vett. ut fit hodie, non exterius, sed intus januæ observabantur; nec tam cohibebantur eo constituti intra domum, quam excluderentur, qui foris adveniebant. Itaque hæc observatio supervacua hic fuerat. At observatio, i. e. custodia a tot servitiis conveniens proposito. Etque hoc plane *observare*. Plauto quoque in *Asinar.* II. 2. 7. ubi ait: 'Væ illi qui tam indiligenter observavit januam.' Quo l. viri docti simul notant, proprium hoc servitiiorum munus ap. Vett. fuisse, quod egregie cum nostris convenit. *Schef.*

Se, quia liberanda patria] Junt. se qui. Græv. *Liberanda patria* non repudio; præferrem tamen *liberata*, si qui Mss. lect. eam firmarent. *Schef.*

§ 10 *Ancipiti, &c.*] Saxo II. p. 21. et XIV. p. 323. f. 'Anc. p. c.' XVI. p.

382. 39. 'Anc. malo circumventum se dixit.'

Quinto postquam] Sex menses tyrannidem tenuisse refert Pans. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Gallogræcia exercitus*] Insolens hoc et durius videtur. Mallem *Gallogræcia*, ut sit pro, ex *Gallogræcia*, per ellipsin præpositionis, quæ et alias Nostro usitata. Sic enim et verbum seq. 'afflaxisset' convenientius se habere videtur. *Schef.* *Leg. Gallogræcus exercitus*: quia nulla *Gallogræcia* in Europa, neque Galli regressi sunt ex Asia ad bellum Antigono inferendum vel cladem sociorum ulciscendam. Videntur autem Galli ab Antigono victi, uti constat ex lib. xxv. 1. qui in Græcia et Macedonia remanserant, pace facta imperium ejus coacti fuisse accipere. Nam alio mox bello orto illos ap. Megara delevit, et 'defectores' appellavit Auctor Prologi, *Cuperus*. Obs. IV. II.

§ 2 *Et ipsi se prælio pararent*] Antiquiores typis expr. *prælia*. Si *prælio* legatur, est illud pro, ad prælium: quomodo Virgil. II. *Æn.* dicit 'paratus neci.' *Vor.*

A parricidio] *Ms.* omnes *Bong.* præp. hic omittunt, quod quia fit et alibi ap. Nostr. etiam hic patet omittendam. *Schef.*

§ 3 *Ætati, cui etiam, &c.*] Ita fere XVIII. 6. 12. et Liv. XXIV. 26. 9. Humaniter ergo Pausanias Spartanorum princeps, cum Attaginus urbe Thebis profugisset, qui dedit debebat, 'ejus liberos ad se adductos culpa absolvit, negans pueros factionis Medici esse participes,' inquit Herod. IX. 87. 'Nam quis irascitur pueris, quorum ætas nondum novit rerum discrimina?' Senec. de Ira II. 9. *Bern.*

Internecivum] Duobus præterea locis vocem hanc huic Auctori restitui, quæ et hic et VI. 6. 2. et XI. 9. 4. varie corrupta erat. Alii *internecivum*

scribant: sed Festus 'internecivum' dicit, et ita plerisque Marcellini locis editum est. *Bong.*

§ 4 *Sicut, &c.*] Ita XIV. 4. 1. 'Prolatam, sicut erat catenatus, manum ostendit.'

§ 5 *Oboers, &c.*] Saxo I. p. 18. f. 'Hadingo defunctæ conjugis species per quietem obversata.'

§ 8 *Bellum Atheniensibus insert*] Ejus meminit Pans. in Att. *Bongars.* In *Ms.* legebatur *belli bellum Atheniensibus insert*. Unde suspicor Just. scripsisse *ardore bellandi, bellum A. t.* Voss.

§ 10 *Transfugis militum destitutus*] 'Transfugis nudatus,' inquit Tac. II. 46. *Bern.*

CAP. III. § 2 *Agas*] Hic Pausanias est Magas. *Bongars.* Atque ita legend. h. l. pridem monuit Paul. Leopard. Emend. XVII. 10. *Bern.* Magam quoque vocant Polymn. et Athenæus. Voss. Optime *Bongarsius Magas*. De illo aliquid nuper, debui certe, ad Aristippi versionem Gallicam ex Diog. Laërt. Liber editus Latetius est. *Faber*. Editur vulgo *Agas*. Sed verum nomen regis fuisse *Magas*, Leopard. Emend. XVII. 10. et Voss. in Notis ad h. l. ex Pans. Polymn. et Athenæo docuerunt. Prima litera nominis occasione proxima præcedentis M excidit: qualis sphalmata librariis perfamiliaria fuere. *Vorat.* Recte *Vorat. Magas*, acutus *Vossinm. Schef.*

Filiam ad faciendam, &c.] Fere sollemne, principum discordias sopiri, interveniente affinitate. Quomodo Augustus 'reconciliatus post primam discordiam Antonio, postulantis utriusque militibus, ut et necessitudine aliqua jangerentur, privignam ejus Claudiam duxit uxorem:' Soet. Ang. c. 62. *Bern.*

Filio ejus, &c.] Leg. ex *Ms. filio ejus*, qui vocatus est *Callinicus*. Gron.

§ 4 *Fiducia pulchritudinis*] Propert. III. 23. 1. 'Falsa est ista tunc, mulier,

fiducia formæ, Olim oculis nimium facta superba meis.' Aristænet. 1. Epist. 1. *Φόβει τὸ κάλλος ὁρίν ἐνεφάνων*: 'Natura forma superbior esse

amat.' *Bern.*

§ 6 *Comparantur*] Ms. Voss. *componuntur*: quomodo 1. 8. 'Compositis in montibus insidiis.' *Gron.*

LIBER XXVII.

CAP. I. § 1 *Mortuo*] Nempe dolo conjugis. Is enim est, de quo Plin. VII. 12. m. et Val. IX. 14. Ext. 1. Hieronym. ad cap. 11. Daniel. *Bern.*

Rege Antiocho] Is *Θεὸς* dicebatur; Appian. *Συριακῇ*, qui cum ab uxore Laudice interfectum scribit, quod doleret sibi adjunctam Berenicem, vel, ut est in nostris Mss., *Beronicem*. *Bong.*

Seleucus] Cognomento Callinicus, h. e. egregius victor: quod cognomentum et Herculi tribuit cum Luciano Plutarchus, et Martyribus Zonaras. Nepos hic fuit Seleuci Nicanoris, de quo Auctor xv. 4. 1. et alibi. *Bern.*

Hortante matre] Appian. Syriac. p. 130. f. ipsi matri hæc tribuit. An hæc idem valent, et, quæ jubeas, ipse fecisse putandus es? Quomodo Tac. 1. 6. Agrippam a tribuno confectum scribit, quem Suet. Tib. 22. a centurione, sc. jussu tribuni. *Id.*

Auspicia regni a parricidio capiti] XXVI. 2. 2. 'Auspicia belli a parricidio incipientes.' *Vor.*

§ 2 *Beronicem novercam suam*] Scribend. cum Junt. *Berenicem*. Græcis *Βερενίκη*. Græv. Junt. *Berenicen*, plane convenienter Græco *Βερενίκη*. Sed contendit tamen Bong. in notis ad XXVI. 1. 8. *Βερενίκη* Latinis esse *Beronicem*. *Vor.*

§ 3 *Maculam subitū*] Cic. III. Off. 12. 'Vitiorum subire nomina:' et xi.

ad Att. 17. 'Odium subire.' Plin. III. Ep. 9. 'Offensam subire.' *Gron.*

§ 4 *Daphnæ*] Daphne Stephano est *προαστεῖον τῆς ἐν Ἀντιοχείας μετροπόλεως*. Strab. XVI. oppidum mediocre dicit esse. *Bongars.* Situm ejus et formam tradit Sozomenus v. 1. *Bernegger.* Daphne suburbanum fuit Antiochiæ, quæ et Epidaphnes inde dicitur. Nomen sine dubio inditum fuit a Seleuco Nicanore. De hoc enim xv. 4. 8. scribit Noster, quod campos vicinos Antiochiæ Apollini dicaverit. Huic autem, ut notum, adamata Daphne fuit. *Vor.*

§ 5 *Casum tam indignum, &c.*] Scrib. c. *indignum*. *Casus* enim tanquam effectus fortunæ ponitur; Liv. XXX. 30. 'Hoc ludibrium casus edidit fortuna:' Cæs. VI. B. G. 35. 'Quantum in bello fortuna possit, et quantos afferat casus, cognosci potuit.' Vid. Flor. II. 8. *Gron.*

CAP. II. § 3 *In naufragii misericordiam, &c.*] Cic. pro L. Manil. 9. 'Sic fieri solet,' inquit, 'ut régum afflictæ fortunæ facile multorum opes alliciant ad misericordiam.' Val. M. v. 3. 3. 'Etiam, quos injuriæ invisos faciunt, gratiosos miseriæ reddunt.' Nam, ut inquit Sen. de Clem. II. 3. 'Misericordia non causam, sed fortunam spectat.' Add. Liv. XLII. 63. 3. Tac. xv. 44. 10. et H. II. 10. 6. Suet. Cæs. 12. 1. Flor. III. 21. 17. *Æschyl.* Suppl. 497. Flacc. Argon. VI. 74.

Berneccer. Lego naufragi, l. e. qui naufragium passus fuerat. Faber. Puto Just. naufragi scripsisse. Nam vulgatum durius est. Schef.

§ 4 *Damnus diuiter*] Ita 'Marius clade major:' Flor. III. 21. 16. De Mithridate similia Noster xxxvii. 1. 8. *Bern.*

§ 5 *Quasi, &c.*] Saxo XIII. p. 247. 1. 'Tanquam ad l. f. reservatus.'

Comitator] Id. VII. p. 143. 5. 'Quo inferos c. peteret.' XIV. p. 314. 39. 'Cum Erlingus uno c. afflasset:' et paulo post: 'Condicto c.'

§ 6 *Inter fines Tauri montis*] Omnes Bong. Mss. habent *finem*, neque video quare debebat repudiari, cum de uno Tauri monte hic sit sermo. Tac. XVI. 15. 'Ostorius longinquus in agris apud finem Ligurum id temporis erat.' Add. Livii loca a Rhenano ibi laudata. *Schef.*

§ 8 *Accipitris ritu in alienis eripendis vitam, &c.*] Corruptæ voces integro senen. Quid enim accipitris ritu in alienis eripendis vitam sectari? nisi hoc pro, sustentare, tolerare, positum sit. F. legi posset *ritum alienis erip. sectari*, ut vitam omittatur. *Freinsh. Accipitris ritu* dictum, ut 'pecudum ritu' ab ipso Cic. in Lælio. In alienis eripendis dictum plene pro eo quod usitatus, alienis eripendis; et hoc porro pro, aliena eripiendo: ut 'legendis nostris' a Cic. I. Off. pro, legendo nostra. Porro vitam sectari Gronov. esse putat pro, victum sectari: quomodo Ennius dicat, 'Nautisque mari quærentibus vitam;' et Plautus Stichus de mustela quæ murem cepit, 'Ut illa vitam hodie reperit sibi.' Et imposita voci significatio exemplo Græcæ *Bios*, quæ utrumque, et vitam, et victum, significat. Vid. librum de Pec. Vet. p. 290. *Freinsh. sectari vitam* dictum putat pro, tolerare vitam; atque ita vulgarem significationem vocis hic retinet. Sed XI. 15. tamen vitam de victu ipse quoque *Freinsh.* accipit;

ut ex Indice apparet. *Vorst.* Alii aliter de h. l. judicant. Mihi videtur illud ritu glossatoris esse, natum f. ex seq. vitam, quod tanquam longius distans aliquis hic adscripserat. *Sectari vitam hominis vel hieracis* puto eleganter dici pro, tali modo vivere. Quomodo ap. Pacatum habemus sectam vitæ principis, cap. 12. 'Sed, qui vitæ tæ sectam cognoverit, fidei incunctanter accedat.' *Schef.*

§ 9 *Interea Ptolemaus*] Codd. quidam Mss. teste Bong. additum habent *Euergetes*: idque recte iudicio Gronovii IV. Obs. 10. id enim seriem Ægypti Syriæque regum et temporum demonstrare. *Vor.*

Ne cum duobus uno tempore, &c.] Vid. Notam ad VI. 1. 2. *Bern.*

§ 10 *Interpellatur a fratre*] Belli inter Selencum Callinicum et Antiochum Hieracem meminit Strab. XVI. *Bong.*

§ 11 *In ipsum Antiochum, &c.*] Cato IV. Orig. citante Agell. v. 21. 'Milites mercenarii compluries in imperatorem impetum fecere:' atque ita factum, quod e Vespis Aristophanis inter proverbia refertur, 'Ἐξηδρήσαν ἢ χόραξ τῆν ἑμπελον': 'Pedamentum vitæ decepit.' Bene Liv. XXV. 33. 5. 'non ita credendum externis auxiliis' monet, 'ut non plus tui roboris tuarumque propriæ virium in castris habeas.' Quod ipsum inculcat Veget. III. 1. fin. Imp. Leo Tactic. XX. 62. De Gallis auxiliariis cum Annibale conspirantibus, et Romanos prodentibus, vid. Polyb. III. 66. et 67. Add. Liv. XLII. 31. 8. et XLIV. 26. 13. Nostr. IV. 3. 5. ibique notam. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Interea rex Bithyniæ Eumenes*] Regum Bithyniæ originem et successionem leg. Strabonis lib. XIII. *Bongars.* Gronov. ut XVII. 2. 10. pro *Eumeni* legend. putat *Nicomedi*, ita et hic teste Græv. pro *Eumenes* supponend. *Nicomedes* existimat. Ego tamen, si quid erratum hic

sit, non a librariis, sed ab ipso Auctore illud factum putem. *Eumenis* enim nomen non semel, sed ter in hoc cap. apparet. *Vorst.* Graviter hic hallucinatus est Justinus, nec potest emendatione juvari, ut et *Vorst.* vidit, et pluribus adstruit eruditiss. et amicis. Perizonius in *Animadv. Hist.* 11. ubi ostendit nullum Eumenem fuisse inter Bithyniæ reges: Nicomedem vero nunquam cum Gallis pugnassee, sed contra, ipso adjuvante Gallos in Asiam primum pervenisse, et arctissimam cum eo societatem et amicitiam iniisse, et perpetuo deinceps servasse: nec illum æqualem fuisse Seleuco Callinico, et Antiocho Hieraci, de quibus hic agat Justinus, sed illorum avo Antiocho Soteri. Bithyniæ regem tunc fuisse Zielam Nicomedis F. ut non solum ex temporum ratione, sed et Prologis librorum Trogi pateat. Nam in huj. lib. Prologo legi emendatione Valerii: 'Utque Galli Pergamo victi ab Attalo Zielam Bithynum occiderint.' Gallos itaque non cæcos esse a rege Bithyniæ, sed ab Attalo Pergami dynasta, de quo Liv. quoque xxxviii. 10. Plurifariam igitur peccare Justinum, dum pro Attalo Eumenem decessorem illius nominat; deinde eam Bithyniæ regem et Bithynum dicit, cum Pergami dynastam deberet dicere. *Græc.*

Belio, &c.] Saxo xi. p. 213. 43. 'Ne regnum domesticæ atque intestinæ discordiæ bello corrumpat.'

Vacantem, &c.] Cf. locum Saxonis lib. xiv. laudatum supra xi. 14. 6.

Victorem Antiochum, &c.] Ita fieri amat: et hoc ipso argumento dictator Albanus Tullo Rom. regi prælum dissuadens, 'Memor esto,' inquit, 'jam cum signum pugnæ dabis, has duas acies spectaculo fore, ut fessos confectosque simul victorem ac victum Etrusci [vicini potentes] aggrediantur.' Hinc præagium Sallustii de excidio Imperii Romani (an ap-

tandum huic nostro seculo?) in *Orat.* 1. ad Cæs. 'Ego sic existimo, quoniam orta omnia intereant, qua tempestate urbi Romanæ fatum excidii adventarit, cives cum civibus manus conserturos: ita defessos et exsangues regi aut nationi prædæ futuros.' *Add. xxxix. 5. 5. Bern.*

§ 4 *Sub specie sororis ultionis*] Quomodo et Mithridates xxxviii. 1. 3. Vid. Notam iv. 3. 5. *Idem.*

§ 5 *Hinc Bithynus Eumenes*] *Mss.* Bong. habent *Bithynius*, cui adstipulantur vett. editi. Sed vulg. lect. retinenda. Steph. in *Bebyla*: Τὸ Μυδρ, Βεβυλς. Juv. vii. 'Equitesque Bithyni.' Horat. i. C. 3. 'Carina Bithyna.' Pro *Eumenes* Gronov. vult *Nicomedes*, et exigit historiæ fides. At *Vorst.* hunc lapsum putat Justinum, non librarii. *Schæf.*

Humiliorum semper mercenaria manus] Nihil est lect. vulg. Nec enim humiliorum, sed superiorum mercenaria manus semper erant Galli, nunc horum, nunc illorum prosperam fortunam sequuti. Satis id indicant verba postrema capitis præc. Itaque legend. arbitror horum omnium s. m. m. Bex.

§ 7 *Ad socerum suum Ariamenem*] *Ms.* habebat *Ariamenem*. Puto verum esse *Ariamenem*. Nam Diodori Epit. habet *Ἀριμνός*. Huj. Antiochi sororem Stratonicen uxorem duxerat Ariarathes, fil. Ariamenis. Socerum itaque ejus laxius vocat Justinus. *Voss.*

Procehitur] Scribo perv. Fab.

§ 8 *Salutem, &c.*] Saxo xvi. p. 383. 13. 'Celeritate pedum salutem quaesiturus.'

§ 10 *Sed Ptolemæus non tam amicus ei deditus, quam hostis factus*] Vid. num potius dedito sit legend. in dandi casu. *Glar.*

Sed Pt. non amici debito quam hostis factus] Ea est bonorum libr. scriptura, ex qua legend. arbitror non *amicus dedito quam hostis factus*, i. e. non tam amicus, &c. Similes locutiones

notavi ad VI. 1. 4. *Bongars*. Quendam etiam ad XII. 8. 14. *Berneccer*. Doctiss. Gronov. in Obs. suis ita hunc l. emendabat, *non tam amicus dedito, quam hostis fratri*: quod quidam codd. præferrent *non tam amicus ei deditus*. Verum, nisi me animas fallit, omnino pro *factus* scribend. *functus*; hoc modo: *Ptolemaus non amici debito, quam hostis functus, &c.* Subintelligitur vero *et tam*. Certo certior hæc conjectura. *Voss*. Hæc sunt contaminatissima, ut recte viderunt viri docti. Sed in Junt. optimè legitur *non amicior dedito q. hosti factus*. Quo nihil est verius. *Græv*.

Non amicior dedito, quam hosti factus] Antea quidem in Impressis ita legebatur, *non amici debito q. hostis factus*: quæ lect. corruptissima est, et a nemine potest intelligi. Doctus autem ille Gronovius, qui id facile animadverteret, emendavit, ut est ap. *Voss*. *non tam amicus dedito, quam hostis fratri*; quod optimum est: sed ed. Junt. quam nos quasi ducem hic secuti sumus, longe melius id præstabit quam conjectura, et certius. Quod Grævii diligentiam referri acceptum debet, qui in Notis suis hoc monuit. *Faber*. Ita hunc l. legend. esse ex ed. Junt. docuit Grævius, cum viri docti varias super eo conjecturas prodidissent, quas recensere nihil attinet. *Deditus* est pro eo qui dedit se, ut xxv. 5. 2. Et vult Auctor Ptolemaum non amicior factum fuisse Antiocho, cum is se dedit, quam cum hostis fuit. *Vorst*. *Non amicior dedito, quam hosti factus* ex Junt. Vorstius volente Græv. recepit in textum. *Schæf*.

§ 11 *Familiaris*] Familiaritate sc.

illa turpi, nec dicenda. Similis verborum 'consuevisse' et 'solere' notio est. *Bern*.

§ 12 *Finitur*] Nihil ambigo scribend. *finit*. Sic enim et Græci τελειω-
νται: et præter alios Tac. vi. 50. 16. 'Tiberius finivit,' h. e. mortuus est. Neque tamen, non addicentibus libris, aliquid mutare sustineo. *Idem*. Optimi libri editi juxta et manu exarati *finitur*. Nec est quod cum viro doctiss. rescribamus *finit*. Oraculum vetus ap. Cic. ex ejus versione: 'Euthynous potitur, fatorum munere leto; Sic fuit utilius finiri ipsique tibi que.' Sen. Ep. 74. 'Sive illi senectus longa contigit, sive citra senectutem finitus est.' Val. M. ix. 12. *Græv*. *Bernecc*. nihil ambigit legend. esse *finit*. Sed *finitur* rectum est: loquunturque ita et alii. Val. M. iii. 2. Ext. 6. 'Suo judicio finitus.' Et ix. 12. Ext. 4. 'Atrocius aliquanto Euripides finitus est.' *Vorst*.

Germanis] Mallem *germani*, ut germanos fratres fuisse intelligat non natura tantum, sed casibus etiam, et fortuna. *Bongars*. Ingeniose et acutissime sane Bongarsius, primus ille Justinus servator, *germani*, i. e. qui ita fratres, ita germani fuerunt, ut ex similitudine casuum et fortunarum, quibus uterque conflictatus est, al minus aliunde, facile tamen hinc posset probari. *Faber*. Distinctionem puto supervacuam, et reddere locum obscuram. Cohærent enim: Sic germanis casibus quasi fratres, i. e. ii, quos non ratio nascendi solum, sed et similitudo casuum fratres quasi fecerat. *Schæf*.

LIBER XXVIII.

CAP. I. § 1 *Olympias Pyrrhi, &c.*] In unico verbo, quod ipsum monosyllabum tantum est, ingens error. Crederes enim Olympiadem Pyrrhi filiam in fide et quasi in clientela Ætolorum fuisse, quod tamen minime verum est. Sed ita res se habet. Pyrrhus in partem prædæ communis belli portionem Acarnaniæ acceperat. Nunc Ætoli, postquam Pyrrhus nullus est, eam esse suam postulant; quod ubi videt Olympias, cui facile esset bellum præsentire, ad Demetrium Macedoniæ regem confugit. Itaque isthuc *ab*, quod omnia perturbat, delend. est. *Faber.*

Ab Ætoliis] *Mss. Bong.* non agnoscunt illud *ab*. Et miror sane viros doctos potuisse ferre. An enim ista sensum habent convenientem, *ab Ætoliis decurrit ad regem Macedonia?* ubi autem *ap. Ætolos* istos fuit, aut quo fuit modo? *Lect. veriss. Æ....erip. vol....decurrit:* i. e. cum Ætoli vellent eripere, eamque impeterent. *Schef.*

§ 2 *Ptiam*] *Scribend. Phthiam*, quomodo *ap. Plut. in Pyrr. 1.* vocatur Pyrrhi mater. *Bongars. Ms. Bithiam.* *Junt. Pythiam.* *Leg. Phthiam*, uti legend. docuit *Bong. Grav. Phthiam* scribend. Viderat *Bong. Faber.* Editur vulgo *Ptiam*. Sed agnoscit tamen *Bong. legend. Phthiam.* Et juvant nonnihil *edd. vet.* quæ habent *Pithiam* vel *Pythiam.* *Vor.*

§ 6 *Qui soli quondam adversus Trojanos*] *Strab. x. id ex Ephoro docet. Bong.*

CAP. II. § 1 *Ætoli legationem Romanorum superbe audire*] De nniversa natione *Liv. viii. 22. 9.* 'Relatum a Græcis, gente lingua magis strenua quam factis, ferox responsum.' Hæc istorum hominum natura in canes quoque regionis ejus transgressa est. Unde *Gratius Cyneg. 186.* 'At clan-

gore citat quos nondum conspicit apros Ætola quæcunque canis de stirpe (malignum Officium), sive illa metus convitia rupit, Seu frustra nimius properat furor.' *Bern.*

Audire] *Mss. mei audire. Mod.*

A quibus tot bellis occisione cæsi sint] *Junt. a q. tot b. vexati, toties occ. cæsi sint.* Sed hæc interpolata credo, nec recedend. esse ab aliorum codd. lectione. 'Bella' enim hic sunt, prælia, ut infinitis aliis in locis.' *ix. 4.* 'Bello consumptorum corpora sepultura reddidit.' Sed hæc obvia sunt. *Grav.*

§ 2 *Præcis illis portas adversus Carthaginienses aperiendas*] Hæc verba ego non intelligo. Quid enim *aperire portas adversus aliquem?* Non, *contra aliquem*, quia contra quem non aperiuntur, sed clauduntur. Nec etiam *aperire alicui*, quia, si Romani portas apernissent Carthaginiensibus, hoc eis adeo bellum contra Græcos prodesse adeo non poterat, ut obfuisse potius. Nullam ergo habet cum ceteris conjunctionem; sed inepti glossatoris est, qui verba 'metus belli Punici' explicaverat, intrusum postea in textum loco alieno, ac propterea delend. Sensus enim optimus sine illis: *Aperiendas Romanis portas, i. e. efficiendum submotis Pœnis s. Carthaginiensibus profligatisque, ut aperire portas queant, nec metu impetus hostilis claudere eas cogantur.* *Schef.*

§ 4 *Captamque non ferro defendisse*] Etiam hoc ineptum. Quomodo enim capta urbs defenditur ferro? Si capta, jam defensio est supervacua. Plane igitur hoc *defendisse* glossa est superioris 'tueri potuisse.' Et stat per se 'captam redimere ferro' pro, virtute recipere. *Id.*

§ 5 *Viribus*] *Mss. mei viribus, quo*

pacto cum etiam legatur in Bong. Codd. non dubitem eam scripturam in context. recipere. *Mod.*

Urbibus] Non dubitavi hanc scripturam, et Fuldensibus et Bongarsii codicibus affirmatam, in context. recipere. Hactenus editi *viribus*. Berneccer. Junt. quoque cum Mss. Fuld. *urbibus*. Sed pro *proposuerant* legunt Juntæ *præp.* Græv. *Urbibus* in Mss. Modianis et quibusd. Bong. reperiunt. *Vor.*

§ 7 *Priusque sua defendenda*] *Huica* oratio est, et aliquid deficit. Add. *quem aliena appetenda*: ex libb. impr. in quibus, mendose tamen, legitur *quam aliena (defendi) appetenda*. Illud *defendi* nullum hic l. habet. Cetera recte, et commode, ac necessario huc revocanda. *Faber.*

Priusque sua defendenda, quam aliena appetenda] Horum posteriora restitui ex antiquioribus typis expressis, qui habent una voce superflua, *quam al. defendi app.* Bong. et Bernecc. nescio qua de causa prorsus eliminarunt. *Idem.* Pulchre hunc l. ex vett. codd. doctissimi viri restituerunt, adstipulantibus duobus codd. Britannicis. *Græv.*

§ 8 *Pastores, qui latrocinio*] Hieron. in Chronico, 'pastorum et latronum manum' dicit: inde forte Gallica dictio, *pastres*, pro latronibus. *Bongars.* De primordiis urbis: de raptu Sabinarum: de Remi cæde, Liv. i. et alii. *Bernec.*

10 *Fraterno sanguine*] Lucan. i. 95. 'Fraterno primi maduerunt sanguine muri.' *Bern.*

§ 11 *Ætolos autem, &c.*] Strab. ex Ephoro, x. p. 319. 14. *Τὸς Αἰτῶλους ἔθνος εἶναι μηδεπώποτε γεγενημένον ὑπ' ἐτέροις, ἀλλὰ πάντα τὸν μεμνημένον χρόνον μαμανηκὸς ἀπόρθητον*, 'propter locorum asperitatem, et difficilem aditam, et belli usum:' a quo, Homero *μενεχάρμαι* dicuntur. *Bongars.* H. e. prælium forti animo sustinentes. Il. ix. 525. *Bern.*

§ 12 *Nomen ejus horrent*] Ov. ix. M. 440. de Minoë: 'Terruerat magnas ipso quoque nomine gentes.' Et i. Maccab. 8. 12. Καὶ, θεοὶ φοβούον τὸ ὄνομα αὐτῶν, φοβούοντο ἀπ' αὐτῶν. *Gron.*

§ 14 *Epiri regni*] Del. reg. *Faber.*

CAP. III. § 3 *Non magno post tempore*] Bong. testatur hæc in Mss. omissa esse. Nempe sequitur statim 'non diu,' quod id. est. Neque potest utrumque scripsisse Justinus, sed alterutrum necesse est ut sit glossatoris. *Schef.*

§ 4 *Laudamia*] Jan. Parrhasius de Rebus per Epistolam quæsitis, Epist. 41. nomen hoc, ut alia in Auctore plura, depravatam existimat, scribendumque *Deidamia*. Vid. notam ad xiv. 6. 4. *Bernec.* Parrhasius Ep. 48. legend. putat *Deidamia*: ut sit ead. de qua sup. xiv. 6. 4. dixit. Sed fallitur. Nam *Deidamia* filia fuit *Æacidæ* et soror *Pyrrhi*; ut ex loco illo altero intelligitur: at *Laudamia*, quia soror *Nereidis*, filia *Pyrrhi* fuit. Scribit enim Paus. vi. *Pyrrhi* filiam *Nereidem*, cujus et Justinus paulo ante mentionem fecit, *Hieronis* regis *Siciliæ* filio *Geloni* nuptam fuisse. *Vorst.*

Sicilia regis] Sc. *Hieronis*. De hoc ita Paus. vi. p. 365. 19. 'Fuit Hieroni cum *Pyrrho* *Æacidæ* filio hospitium prius, deinde affinitas, quod *Pyrrhi* filia *Nereis* ejus filio *Geloni* nupserrat.' *Bern.*

§ 11 *Interjecto deinde tempore cum seditione, &c.*] Sic *Avidius Cassinus*. Is, cum ingens seditio in exercitu exorta esset, processit nudus, campestri solo tectus, et, 'Percontite me,' inquit, 'si audetis, et corruptæ discipline facinus addite.' Tunc, conquiescentibus cunctis, meruit timeri, quia non timuit, ut scribit *Vulcatius Gallicanus* in *Avid. Cass.* c. 4. respiciens, opinor, ad verba *Lucani* v. 216. de *Cæsare*: 'Stetit aggere fulti Cæspitis, intrepidus vultu, meruitque timeri Nil metuens.' Quomodo *Menius* etiam adversum seditiosos 'præsi-

dūm ab audacia mutuatus est: Tac. i. 38. *Bern.*

Clausus in regia teneretur] 'Clausus' est pro, claudens se, et 'teneretur' pro, teneret se. Non enim ab aliis clausum fuisse apparet ex eo quod sequitur, 'in publicum sine satellitibus procedit.' Verba passiva poni pro activis et pronomine reciproco sexcentis exemplis ostendi potest. Et facit observatio ea ad multa loca auctorum rectius intelligenda. *Vorst.*

§ 12 *Qui aut imperare illis sciat*] *Sciat* legend. puto ex antiquioribus typis expressis; non, quod Bong. et Bernec. edidere, *nesciat*. Apparet autem *elapsus* ab Antigono id dictum esse. *Id.*

Qui aut imperare illis nesciat] *Cnr qui nesciat?* An hoc modo melius sibi consulturi erant Macedones? Contrarium videtur verum, et ideo in impr. quodam legitur *sciat*. Ex quo ipso tamen, quod contraria reperiuntur, suspicor, scripsisse neutrum Justinum, sed esse glossatoris, qui illud ex seq. 'sciant' post 'Imperare illis' ostendebat intelligend. Locus ita debet habere: *qui aut imperare illis, aut cui parere ipsi sciant.* *Schef.*

§ 15 *Quorum ei illos pariterat*] I. e. quæ si parum et non sufficere ipsis videantur: ut in illo Cic. vi. Fam. 1. 'Sunt quemque fortune maxime poenitet.' Vid. et Gifanii Obs. L. L. *Vorst.*

Deponere imperium] *Scribo dep. se imp. Faber.* Ingenio Fabri applaudit Juntina, in qua *se* legitur recte. *Græv.*

Ipsi regem querant] Vett. omnes *quia*: f. *quare* reg. q. Bongars. Rex igitur Antigonus: quod negare videtur Livius xl. 54. 3. *Bernec.* Mas. habebant *quia* pro *ipsi*. Noli dubitare, quin Just. scripserit *quia*. Voas. Testatur Bong. in Mas. omnibus reperiri *quia*. Miror, quod non sequi voluerit hunc consensum, cum sententia longe sit melior, quam quæ in

vulgatis. Hoc enim aiebat Antigonus: Quia vos queritis Regem, sicut video, non qui imperet vobis, sed cui imperetis vos, ideo nolo ego esse rex vester, sed depono imperium, libenterque reddo vobis vestrum munus. *Schef.* Quia est etiam ap. Junt. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Bellum Spartanis infert*] Vid. Plut. in Cleomene et Arato, et Paus. Corinth. *Bong.*

§ 3 *Magno animo*] Ex præcepto Periclis ap. Thucyd. ii. 11. 23. 'Oportet divinitus immissa, necessario; ab hostibus illata, forti animo pati.' *Ber.*

§ 4 *Saluti pepercit*] 'Saluti,' sumpta. Et 'salus' pro, vita, est, ut sæpe. *Vorst.*

§ 5 *Patentibus*] Ita ex uno Mas. legendum: ceteri *Pet.* Tac. iv. 63. 'Ceterum sub recentem cladem patuere procerrum domus, fomenta et medici passim præbuit.' *Bongars.* Sic Liv. ii. 47. 16. *Bern.*

§ 6 *Inter hæc nullus*] Hoc *Int. h.* videtur ex seqq. huc translatum. Nullus certe sensus aptus ei h. loco, multoque elegantius abest. Cum præsertim verisimile haud sit, Justinum id. bis eod. pæne l. voluisse repetere, modo penitus ingrato. *Schef.*

Magisque omnes publicam, &c.] Nec immerito. Rationem reddit Liv. xxvi. 26. 9. 'Respublica incolumis etiam privatas res facile salvas præstat: publica prodendo, tua nequicquam servas.' Ita Cæsar ap. Dion. xxxviii. 'Privatim quidem nemo omnium ita potest lætis rebus uti, ut non idem cum Republ. corrumpente pereat: at Respubl. si prospero successu utatur, etiam privatorum omnes calamitates potest sublevare.' Add. Thucyd. ii. 11. 2. Sall. Cat. 52. 5. Cic. ad Att. i. 17. fin. et pro L. Manil. 7. *Bernec.* Copulam omittunt Juntæ. Efficacius sane hic abest, ut in præcedd. *Græv.*

§ 7 *Cleomenes rex*] Tyrannum vocat Liv. xxxiv. 26. 9. et 28. 1. Paus. p. 501. 10. *Bern.*

§ 9 *Acclinis*] Impr. ceteri *acclis*,

quomodo sæpius hæc vox depravatur, cum *acclivis* proprie de inanimitatis, *acclinis* de animatis dicatur, ut placet Ob. Gifanio in Obs. L. L. Virgil. *Æn.* Tac. 835. 'Arboris acclinis trunco.' Tac. XIII. 16. 'Ille ut erat reclinis et nescio similis.' Bern.

Hortatur, ut se ad meliora, &c.] Legend. videtur hortatus, ut se ad m. r. t. reservarent, cum conjuge, et, &c. Gron.

Ut se ad meliora, &c.] Hoc ipsum Leonidas suos hortatur sup. II. 11. 5. itemque rex Agis suos, ap. Diod. XVII. 63. Antigonus rex aliquando cedens hostibus imminentibus, 'non se fugere' dixit: 'sed opportunitatem a tergo sitam persequi.' Plut. Apoph. 48. et Stob. Serm. 52. Bern.

§ 10 *Dignatione*] I. e. dignitate. Utitur Tacitus passim, Cic. ad Att. x. 10. Curt. Sen. alii. Cleomenem autem sibi ipsi attulisse manus Paus. et Plut. sunt auctores. Bongars. Vidend. omnino Casaub. ad Suet. Cæs. 4. 2. Bernec. Antiquiores typis expr. *dignitate*. Sed Bong. e Mss. credo, recripsit *dignatione*. Sed ipsum tamen hoc quoque pro dignitate positum Bong. existimat. At Freinsh. *dignationem* hic pro gratia positam putat; et intelligi hoc ex eo quod additum est 'regis,' Ptolemæi pnta. Et sane ita est: Ptolemæus honore dignatus est Cleomenem, ipsiusque Ptolemæi ea dignatio fuit. Et in ipsa illa regis Ptolemæi dignatione fuisse dicitur Cleomenes, quod eand. expertus est. Ponitur tamen *dignatio* pro ipsa quoque dignitate: Cic. x. ad Att. 10. 'Etsi meus quidem [animus] est fortior, eoque ipso vehementius commovet, nec quidquam nisi de dignatione laborat,' Festus: 'Maximæ dignationis Flamen Dialis est.' Voss. Bong. *dignatione*. Vett. *dignitate*: quod ex glossa natum videtur. Quanquam *dignatio* potius sit, gratia, Freinshemio interprete, h. l. Schef. Hegesipp. I. 34. 'Qua dignatione

Delph. et Var. Clas.

Cæsaris invitatus Alexander.' Saxo VI. p. 115. 27. 'Videns autem Stercatherus eos, qui Frothonein oppresserant, in summa regis dign. versari.' Add. notam Stephanii ad I. p. 13. 8.

§ 11 *Interficietur*] Polyb. v. 39. de Cleomene et conjuratis scribit: Προσέφηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἐμφόχως πόλεω καὶ Λακεδαιμονίᾳ. Κλεομένης μὲν οὖν οὐκ ἠθέλησε τὸν βίον.

§ 12 *Antigenus, &c.*] Propterea Energetes, et post mortem Soter cognominatus fuit, teste Polyb. v. 9. 'Ἀντίγονος ἐκ παραδόξεως νικῆσας μάχη Κλεομένην, φυγαδεύσας τὸν βασιλέα, τῶν Λακεδαιμονίων ἐγκρατὴς ἔγένετο καὶ τῆς Σπάρτης, αὐτὸς τε ἂν κύριος, ὃ βούλοιο, χρῆσθαι καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς ἐμπολιτευομένοις, τοσούτων ἀπέχει τοῦ κακῆς παθεῖν τοὺς γεγονότας ὑποχειρίους, ἔσθ' ἐκ τῶν ἐναντίων ἀποδοὺς τὸ πάτριον πολιτεῖα, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τῶν μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίος γενόμενος καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἑἰς Λακεδαιμονίους, οὕτως εἰς τὴν οἰκίαν ἐπηλλόγη. τοιγαροῦν οὐ μόνον ἐκρήθη παρ' αὐτῶν τὸν καιρὸν Ἐδεργέτης, ἀλλὰ καὶ, μεταλλάξας, ζωτήρ. οὐδὲ παρὰ μόνους Λακεδαιμονίους ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιω θανάτου τέτευχε τιμῆς καὶ δόξης ἐπὶ τοῖς προσηρμένοις. Φυγαδεύσας ἡ. l. abundare videtur, idemque abest a M. Med. et ap. Suid. v. 'Ἀντίγονος. Προῖον' ἐκ iid. atque cod. Augustanus dant ὅς ἐκ. Pro πάτριον ap. Suid. est πατριῶν. At præferend. prius. Auctor II. Maccab. 7. 37. Ἐγὼ δὲ σῶμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων. Ælian. VII. V. H. 10. Κατὰ τὸ πάτριον αὐτοῖς ἔθος. Thomas Mag. Πατρία, τὰ ἐκ πατρίων εἰς υἱοὺς χαροῦντα· καὶ πατρίος φίλου· πατρία δὲ, τὰ τῆς πόλεως ἔθνη.

§ 13 *Omnia ira ejus*] An hoc ejus glossa est? Justinus sane videtur sua pro eo fuisse scripturus, maxime cum præcedat 'se.' Nam alias interdum alterum pro altero poni, non plane inusitatum. Schef.

§ 14 *Proderetur*] H. e. memorie proderetur, ut plenius loquitur Anc-

8 O

Justin.

tor XII. 6. 17. 'Posteris prodi' est Plinio Paneg. 75. *Bern.*

§ 15 *Parcere ac solo urbis ac tectis*] Flor. IV. 12. 81. 'Cum in captam urbem Lanciam faces poscerentur, ægre dux impetravit, ut victoriæ Romanæ stans potius esset, quam incensa monumentum.' Sulp. Severus II. Hist. Sacræ: Deliberante Tito, an urbe capta templum Hierosolymita-

num everteretur, nonnullis visum est 'ædem sacratam ultra omnia mortalia illustrem non debere deleri, quæ servata modestiæ Romanæ testimonium, diruta perennem crudelitatis notam præberet.' *Bern.*

§ 16 *Decedit*] De morte Antigoni variantes sententias refert Plut. in Ag. et Cleom. 42. *Id.*

LIBER XXIX.

CAP. I. § 3 *Interfecto Seleuco*] Calpurnici fil. qui pharmaco ab amicis sublatus est, relicto fratre Antiocho successore, qui Magnus dictus est. Apian. Syriaca. *Bong.*

§ 5 *Philopator*] H. e. parentis amans, per antiphrasin. *Bernec.* Junt. *Philopatori*. Quæ syntaxis nostris temporibus inusitatio, ideoque a sciolis mutata, Veteribus perfamiliaris fuit. Plant. Prolog. Rudent. 'Nomen Arcturo est mihi.' In Trinum. II. 2. 'Lesbonico est nomen.' In Prol. ejusd. Fab. 'Huic nomen Græce est Theauro fabulæ.' Ib. 'Nomen Trinumo fecit.' Menechm. I. 1. 'Nomen fecit Peniculo mihi.' Plura cum ap. hunc, tum alios optimæ notæ scriptores exempla sunt in promptu. *Græv.* Junt. *Philopatori*. Latinissime. *Fab.*

§ 7 *Ætate immatura*] Minor 25. annis, cum 9. annos natus odium Romanorum patri jurasset. Probus. *Bong.*

Sciebant. Fatale, &c.] Del. *τελελειωσεν*, et distingue hoc modo, *sciebant, fatale, &c.* Ut hæc dicantur per appositionem. *Gron.*

Fatale n. s. R. q. i. A. m.] Ead. verba extant ap. Matthæum Westmonast. Et. v. 14.

§ 8 *His regibus pueris*] Potent defendi hæc lectio, quia in verbo 'eni-

tuit' est præpositio, quæ hic intelligenda, quia item Virgil. sic loquitur IV. Æn. ubi ait: 'Tantum egregio decus enitet ore.' Mihi tamen Justinus videtur scripsisse *In his regibus*, præp. vero *In* esse interceptam per litteram *m*, quæ proxime præcedit. Certe durior est ellipsis, quam ut ceteræ consuetudini scribendi, quæ est ap. Nostrum, respondeat. *Schef.*

In suorum quisque majorum vestigia intentis] Cassiod. IX. Var. Ep. 1. 'Magnus verecundiæ stimulus est laus parentum; dum illis non patimur esse impares, quos gaudemus auctores.' Nazarius Paneg. Constant. 3. 'Rapitur ad similitudinem suorum excellens quæque natura: nec sensim ac lente judicium promit boni, quum involucri infantiae vividum rapt ingenium.' Imp. Julianus in Mispog. 'Quemadmodum in plantis verisimile est diffundi qualitates quam latissime, ac fortasse in totum similia nasci, quæ gignuntur, iis, quibus orta sunt: sic etiam in hominibus credibile est, nepotum mores avitis affines esse.' Add. inf. XLII. 2. 3. *Bernec.* Suspicio legend. *tamen in iis, in suorum quisque majorum vestigia intentis.* Gronov. H. I. *quisque* vitium est orationis; scribend. vel *cuique*, vel *quæque*, vel *cujusque*. Libera optio datur.

Mox pro *intentis* in Junt. est *nitentibus*: quam ego lect. huic anteponam libentissime. *Faber*. Junt. in *suorum quibusque majorum vestigia nitentibus*. Acute hic quoque doctiss. *Faber* vidit *quisque* corruptum esse. Angli supponerunt *cujusque*. Sed sequor Junt. In priore mearum notarum editione typographorum vitio scriptum quoque fuit in Juntina etiam legi *quisque*, cum tamen in illa habeatur *quibusque*. In codd. autem antiquis *quisque* scriptum fuit pro *queisque*. Græv. Junt. *vestigia nitentibus*. Sic Ovid. 'Niti in aëra.' *Schef.*

CAP. II. § 1 *Demetrius*] De quo Appian. in Illyr. Polyb. Liv. Fuit autem L. Æmilius Paullus consul cum M. Livio Salinatore. *Bongars.* Vid. Dion. ap. Vales. 593. *Bern.*

§ 2 *Imperium spe improba totius orbis amplexi*] 'Avida ulteriorum semper gens Romana.' Liv. ix. 28. 6. 'Mithridates elatus animis ingentibus, Asiæ totius, et si posset Europæ cupiditate flagrabat.' Flor. iii. 5. 5. 'Antiochus rex, secunda fortuna ac potentia elatus, Orbis terræ imperio adjecit oculos.' Plut. in Flamin. 15. Quod ipsum Alexandrum quoque conatum esse tradit Id. Orat. i. de Fort. Alex. 11. Atque adeo in universum 'hic mortalibus mos est, ex magnis majora cupiendi.' Sen. Benef. iii. 3. *Idem*. Ita xxii. 7. 'Qui spe improba regnum totius Africæ amplexus.' Saxo ii. p. 22. 4. 'Frotho spe orientis imperium complexus.' x. p. 202. f. 'Haraldus spe improba totius Angliæ regnum complexus.' Add. xiv. p. 264. 32. et p. 337. 32.

Spe improba] H. e. impudente, nimis avida et audace: Flor. iii. 10. 32. 'Improba classis, naufragio castigata.' Auson. Ep. xi. 'Palmes audacior in hibernas adhuc auras improbum germen agit.' Martial. viii. 24. 'Improba non fuerit si mea charta, dato.' Sic quod ap. Homer. Od. xi. 597. est ἀναδής (impudens) illud

est 'improbus' ap. Virgil. Æn. xii. 687. Sicut 'probus' ap. Festum, quasi 'prohibitus,' qui se a delinquendo prohibet, sic 'improbus,' qui non inhibetur, ἀναπαύδιος. Isidor. x. 'Improbus dictus, quod instat etiam prohibenti.' Cui respondet vernaculum ungehalten, quod tamen in malam partem sumitur, illud etiam in bonam. Virgil. G. i. 145. 'Labor omnia vincit improbus.' Quod id. fere cum isto Petronii: 'Nihil est tam arduum, quod non improbitas extorqueat.' *Bern.*

Bellum cum omnibus regibus gerant] Ita Mithridates: 'Romani omnia non serva, et maxime regna, hostilia ducunt.' Sall. Hist. iv. Sic Perseus ap. Liv. xlii. 24. *Id.*

§ 5 *Promptius*] Existimat Freinsh. legend. *proximus*. Facit præcedens versiculus. *Bernec*. Loquitur de Macedonia. In Impressis est *propius*. Freinsh. autem emendabat, *proximus*, quod id. est. Dices: Quid tandem? Macedonia, quæ supra Thessaliam est, eritne Italiæ propior quam ceteræ Græciæ partes meridionales? Erit, inquam, quia Macedonia quodammodo limen Italiæ est ad mare Ionium, utpote Epiro contermina. Fateor cap. 3. hujusce lib. Macedoniam dici remotiorem. Sed, cum eo pervenerimus, locum illum esse vitiatum ostendimus. *Faber*. In Ms. erat *proprius*. Malim *propius*, ut quoque est in Vett. edit. *Voss*. *Propius* antiquiores sane typis expr. habent: placetque idem Vossio. Convenientius tamen nunc videtur quod substituit Bongarsius, *rd promptius* puta; etsi, unde id hauserit, non profiteatur. *Vorst*. Bong. *promptius*. Sed *promptum* regnum an Latine dicatur, ignoro, nec invenio exemplum. In Mss. legitur *proprius*, quod suspicor esse compendium vocabuli *prosperius*. Eleganter *prosperum* regnum Philippi appellat, propter summos hostes et virium incrementa. Et rectius prosperitas illa fingebatur

suspecta Romanis ac invisa, quam quantacunque promptitudo. Ut vix dubitare possim, ita scripsisse Justinum. Propius maluerunt alii, de quibus Vorstius. *Schef.*

§ 6 *Gratius habiturus*] *F. gratius habiturum.* Gronov. *Mss.* habent *gratias*, quod rectius videtur. Nam illud *gratius* comparative potest intelligi de eo, quod minus est ingratum. At hoc non convenit ceteris huj. loci, aut sententia Demetrii. Hoc dicit potius, se non modo donare illi hoc regnum, sed insuper et acturum esse gratias, si id ereptum Romanis possit videre. *Schef.*

§ 8 *Ne eodem tempore, &c.*] *Sup. Not. vi. 1. 2. et Livius xxix. 30. 11. Bern.*

Multis bellis detineretur] Magis probem *dist.* In quibusd. impress. tamen legas *gravaretur*, quod et ipsum non malum est, et a manu Justinii esse crediderim, ita ut illud *det.* sit illius glossema. Unde enim tanta discrepantia scripturæ nata esset? *Faber.* Junt. *ne multis bellis eod. t. gravaretur.* Sed præstat cum Fabro *distineretur.* Sic et legend. xxxi. 1. 'Ne uno tempore duplici bello Romanæ vires distinerentur,' h. e. distraherentur. Aliud est 'detineri,' aliud 'distineri.' Detinemur longo bello aut obsidione, distinemur duobus pluribusve bellis. *Græv.*

CAP. III. § 2 *Omnia illa levia fuisse*] Ita habent disertim etiam *Mss.* mel, ut verum fatear: labor tamen ut vulgatum olim scripturam recipiendam videri censeam, *sed omnia illa ludum fuisse*, ut dixit in Ennucho sua II. 3. 7. Terentius: 'Ludum jocumque Dices fuisse illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit.' *Mod.* Nobis *levia* præ comico illo placet. *Bernec.* Merito Modius probavit veterum edd. lectionem, quam et Junt. præ se fert: *omnia illa ludum fuisse*: et pluribus asseruit Gronovius Obs. IV. 10. ex Cic. Liv. aliis. *Græv.* In aliis Impr.

præsertim in Junt. legitur *omnia illa ludum fuisse*, quæ veriss. lect. est; eaque, nisi jam a Gronov. probata esset, exemplis Græcorum et Latinorum probaretur. *Faber.* *Ludum* habent antiquiores typis expr. Interque ceteros Juntinus quoque teste *Græv.* Sed Bong. pro eo substituit *levia*: placetque idem et Berneccero; quod vox 'ludi' in talibus a solis Comicis usurpata ipsi videatur. Locuti tamen ita et Cic. ut pro Flacc. 'Quibus jusjurandum jocus est, testimonium ludus.' Item Liv. xxxviii. 'Næ tibi, P. Corneli, cum ex alto Africam conspexeris, ludus et jocus fuisse Hispaniæ tuæ videbantur.' Et Val. M. v. 1. 'Nisi vinum nos defecisset, ista quæ tibi relata sunt, præ iis quæ de te locuturi eramus, lusus ac jocus fuissent.' Illud *levia*, quod in quibusd. codd. *Mss.* Justinii est, habend. pro interpretamento, quod ex marg. in textum irreperit. *Vorst.* Saresb. vii. 25. p. 520. 'Illa, quæ tibi relata sunt, præ his, quæ dixeramus, ludus ac jocus fuissent.'

In Italia concurrat] *Mss.* *Italiam concurrat.* Leg. *Italiam concutiat.* Gron.

§ 4 *Feres igitur animos, &c.*] Hoc ad illam notam pertinebit, quæ est ad cap. 2. scripta. Sic autem dico, Macedoniam non modo non remotiorem esse, sed et propiorem. Nonne Dyrrhachium Macedoniæ urbs est in conspectu Italiæ? Nonne Apollonia? At utraque urbs navium Romanarum appulsus s. portus erant. Nonne ibi et Aulon? Itaque non remotior; nam et ex Virgil. et historia veteri facile conjicias non totas 6. horas illius freti tractum postulare. Ergo hic legend. *promptior*, i. e. animosior, fortior, &c. *Fab.*

§ 8 *Vetus Macedonum devicti Orientis gloria*] Junt. et aliæ vetustæ edd. *vetus Macedonum virtus*, quod, cum et Angli in optimo cod. repperunt, merito cum illis recipio. *Græv.* Antiquiores edd. una voce pleniore sic

habent, *vetus Macedonum virtus et devicti Or. g. Vor.*

CAP. IV. § 2 *Legatum deinde ad Annibalem*] Vid. Liv. xxiii. 31. qui in vincula conditos Philippi legatos scribit. *Bong.*

Incolumis dimissus, non in honorem regis] De Xenophane Philippi legato ac suis Liv. xxiii. ita ait: 'Captivis in vincula conditis, comitibusque eorum sub hasta venditis.' &c. De dimissione eorum nihil: sed id variatum puto in historia, quia Xenophanes paulo ante M. Valerium, in cujus manus inciderat, deceperat. *Glar.*

§ 4 *Lavinum prætorem*] M. Valerius Lævinus prætor M. Marcello et Q. Fabio Maximo Coss. a Romanis, precibus Apolloniatum, contra Philippum missus. Liv. xxiv. 40. *Bong.*

§ 8 *Nec non et ab Illyriorum rege lateri ejus inhærentes*] In verbo *hærentes* amphibolon est. Num *hærentes lateri regis Illyricorum*, an *hærente* legendum? ut sit sensus: Exigebant promissa ab Illyriorum rege Demetrio, hærenti lateri ejus, sc. Philippi. Quippe qui Demetrius in bellum Romanum Philippum impulerat. Sed *hærentes* malim de civitatum legatis intelligere. *Glarean.* Junt. rectius *nec non Illy. rex, l. e. hærens, ass. pr. pr. exigebat.* Sane unius Demetrii meminit in cap. 2. qui Philippum in bella Romanorum impulerit. Junt. secuti sunt Angli. Paulo ante: 'juncta cum rege Attalo societate.' Junt. *in illa cum r. A. s. Græv.* Optime Junt. Neque enim plures, solus Demetrius erat. *Faber.* Mirum quinam plures illi Illyriorum reges fuerint, qui Philippi lateri hæserant. Paulo ante sane unus tantum Illyriorum rex memoratur, qui Philippum in bellum Romanorum impulerit, nomine Demetrius. Cui plane convenienter Junt. et hic habet numero singulari. *Vorst.* Recte illud *reges* suspectum habent, cum Illyrii non habuerint, nisi regem unum, Demetrium. Nec tamen con-

cesserim, lect. veram esse ed. Juntinæ, tot mutantis vocabula, quæ in codd. Mss. aliis leguntur, et, pro *reges, rex*; pro *hærentes, hærens*; pro *exigebant, exigebat* præferentis. Potius emendatoris alicujus ista snat quam Jnstini. Ipsum puto *Illyriorum legationes* scripsisse, verum rō *legationes* postea contracte formatum in *leges*, quod cum scribæ nullum videretur habere sensum, qui codicem iatum tractabat, ex eo fecisse *reges*. *Schef.*

§ 9 *Non quia facere posset, &c.*] Liv. xxxi. 46. 4. 'Ætoli cum spe magis, Romanis omnia pollicentibus, quam cum auxilio dimissi.' Et xxxiv. 12. 2. Cato auxilia rogantibus 'sociis spem pro re ostentandam censet; sæpe vana pro veris, maxime in bello, valuisse; et credentem se aliquid auxilii habere, periunde atque haberet, ipsa fiducia, et sperando, atque audendo servatum.' Add. ennd. xxxiv. 59. 6. et Tac. H. iii. 25. *Bern.*

§ 10 *Absentiam ejus aucupantes*] Cic. pro Flacc. 39. 'Car epistolis et sororis et matris imbecillitatem aucupatur?' Gron. Lactant. de Mort. Persec. 9. 'Aucupans exitus rerum.' Hegesipp. i. 9. 'Ejus absentiam aucupatus Alexander.' Saxo iii. p. 51. 43. 'Rerum occasiones aucupor.' xiv. p. 287. 46. 'Opportunitatem occupandæ gentis aucupatus.' *Imminere* etiam ead. notione occurrit ap. ennd. vii. p. 123. 1. 'Circumpositis imminere provinciis:' ubi vid. Stephanium: et xiii. p. 230. f. 'Danis infatigabiliter imminens.'

§ 11 *Pacem facit*] Publio Sempromio in provincia proconsule: Liv. xxix. 12. *Bern.*

Contentus interim bellum Macedonicum distulisse] Contra mentem Auctoris hæc sunt; et contra libros etiam omnes notæ melioris, in quibus est *contentis*: recte: de Romanis enim hæc accipienda, non de Philippo: qui Romani cum distinerentur bello Pa-

nico secundo, etsi injurias sibi illatas a Philippo putabant, tamen satisfieri sibi passi sunt, ne ille quoque ad An nibalem hostis accederet; in tempore et per occasionem de Macedonum rege vindictam sumpturi. Porro etiam ultima huj. lib. sic, si mei judicii res sit, legerim: *Quibus illi cognitis vitatisque, desciscere ab eo Achæos auctoritate sua cogit*: quomodo fere etiam suos Mss. habere Bong. fatetur. *Mod.*

Contentis] Ita scripsi de sententia Modii, ipsiusque in variantibus Bongarsii, ex fide Mss. omnium notæ melioris: cum edd. quas viderim omnes *contentus* habeant, contra mentem Auctoris. De Romanis enim hæc accipienda, non [*&c.* ad usque 'sumpturi:' vid. sup.] *Bern.*

Discedere] Modius *desciscere* mavult, quomodo e Mss. Bong. unus habet. *Idem.*

LIBER XXX.

CAP. I. § 2 *Adjuncta*] Parum abfuit quia Mss. omnium lectionem, *adstructa*, in contextum admiserim; quam vocem Nostro supra quoque xxiii. 3. 12. ex bonis auctoribus adstruximus. *Berneccer.* Quoniam Mss. quidam, ut Bong. testatur, pro *adjuncta* habent *adstructa*, genulum hoc ipsum judico; quia enim rarius hoc quam illud est, non verisimile est a librariis id profectum esse. Plin. Paneg. 'Sibi accrescere putat quod cuique adstruatur.' Item: 'Nihil felicitati eam putat adstrui posse.' Vid. et Nostr. xxiii. 3. 12. *Vor.*

Regis mores omnis secuta, &c.] Cic. Fam. i. 9. ex Plat. iv. de Leg. hoc dictum refert: 'Quales in repub. Principes essent, tales reliquos solere esse cives.' Cujus dicti veritatem pluribus et testimoniis et exemplis confirmat Gruter. Diss. vi. ad Tac. *Bern.*

Omnis secuta regia] Præfero quod impr. quidam habent, *regio*. Sane, quod subjicitur de exercitu omni, non ad *regiam*, sed *regionem* pertinet. *Schef.*

§ 4 *Antiochus rex Syria*] Appian. Syr. D. Hieron. in Daniel. xi. *Bong.*

§ 7 *Materiam, &c.*] Saxo vii. p.

143. 6. 'Futuræ cladis materiam ultronea belli instructione molitus.' xiv. p. 258. 52. 'Cum neque trahendi diutius belli materiam circumspiceret,' et p. 259. 44. 'Sclavos nusquam dilabendi materiam habituros.' Sup. xxii. 4. 3. ex Periz. 'Invenisse se victoriæ materiam.'

Agathocliæ] Meminit Plut. in Erotico 10. Vulgo *Agathocleæ*: quomodo habet et Hieron. in Daniel. *Bong.* Quomodo promiscue *Darius* et *Dareus*, *Media* et *Medea* in Mss. invenias. Nam et Græcorum utralibet vocall Latinis effertur. *Bern.*

§ 8 *Majestatis oblitus*] Ov. M. ii. 846. 'Non bene conveniunt, nec eadem sede morantur, Majestas et amor.' *Id.*

§ 9 *Crepundia*] Vulg. *tripudia*: lect. veterem in tanto librorum consensu si non amplectar, impudens sim. Nimis basilicum est, et Alexandreum, quod solvere non possis, rescindere. *Crepundia* videntur his esse *κροτοράλυσια*, crepitacula, sistra Egyptiaca, crotala, quibus in saltationibus utebantur Veteres, maxime orientales populi: ut ap. Maronem Syra, 'Crispum sub crotalo docta movere latus.' *Crepundia* Plauto Mil.

Gl. v. l. 6. sant instrumenta puerilia : ' Ut faciam quasi puero in collo pend-
deant crepundia.' Martial. Apophor.
Ep. 54. ' crespitacula' vocat. Volg.
lect. confirmari potest loco Sallustii,
qui est in Cat. 25. 3. ' Psallere, sal-
tare elegantius quam necesse est pro-
bæ : multa alia, quæ sunt instrumen-
ta luxuriæ. Sed ei cariora quam de-
cus atque pudicitia semper omnia
fuere.' Ita in Ms. libris Sallustii
legi. *Bongars.* Vidend. omnino Scali-
ger p. 255. Comment. in Copam in-
certi Autoris, quæ extat in Append.
Virgil. itemque notata ad Suet. Calig.
54. 4. *Bern.*

§ 10 *Hæc primo laborantis regis ta-
cita pestes et occulta fuerunt*] F. Hæ.
xviii. 3. ' Is primum aliis videri fu-
ror : ' ubi etiam vulgo editur *Id.*
Gronov. Ms. Juntæ cum aliis vett.
ed. *Hæc primo labentis regis tacita
pestis et occulta mala fuerunt.* Leg.
Hæc prima labantis. Labans regis est,
minans ruinam. Sic ' labans disci-
plina' Liv. i. 36. *Græv.* Hæc inertia
sunt et languida, atque, ut opinor,
mutila. In Impr. et in uno Ms. est
et occulta mala fuere. sed *mala* glosse-
ma est alicuj. vocis, quæ hinc efflux-
erit, ut solet. Ratio est, quia *pestes*
est aliquid validius multo et vehe-
mentius quam *mala*, quod et tenue est
et debile. Credo Just. scripsisse *et
occulta venena fuere.* Fab.

Tacita pestes et occulta] Synonymia
prorsus otiosa. Impr. quidam ha-
bent *et occulta mala*, una voce auctius.
Sed et hoc suspectum. Cur enim
pestibus mala subiciat? Puto plane
verba *et occulta mala* irrepsisse in tex-
tum ex glossa, qua quis illas ' tacitas
pestes ' explicare voluerat. *Schef.*

CAP. II. § 3 *Accedebat et mater*] Videtur convenientius, quod habetur
in Ms. quodam, *Accendebat*, ut referat-
ur ad illam meretricis audaciam, de
qua præcessit. Certe illud *accedebat*
non satis explicat sententiam loci. *Id.*

Euanthe] Huj. meminerunt Plut.

Cleomene 46. Polyb. xv. 27. et 31.
Athenæus vi. 13. In vulgatis add.
Euanthe corrupte legitur. *Bern.*

§ 4 *Itaque non contenta rege, &c.*] Ptolemæi mores Claudius egregie re-
tulit ap. Suet. 29. qui ' libertis ux-
oribusque addictus, non principem se,
sed ministrum egit, compendio cu-
jusque horum, vel etiam studio ac li-
bidine, honores, exercitus, impuni-
tates, supplicia largitus est, et qui-
dem inscius plerumque et ignarus.'
Talis et Imp. Arcadius ap. Zonar. in
ejus Vita. *Id.*

Regnum possident] ' Quid enim in-
terest, utrum feminæ gubernent, an,
qui gubernant, gubernentur a femi-
nis? ' inquit Aristot. Polit. ii. 7. *Id.*

Jam comitantur] Verbum ' comita-
ri ' passivo sensu legi alibi quoque
scio ap. bonos scriptores. Hic tamen
suspectum mihi est, quasi natum sit
ex glossa sequentium, ' Agathocles
regis lateri junctus.' *Schef.*

§ 5 *Ducatus mulieres ordinabant*] Suet. Aug. 46. ' Equestrem militiam
ex commendatione publica cujusque
oppidi ordinabat.' Capitolin. in Per-
tinace 9. ' Dum aulicum famulitium
ordinaret.' Gron.

§ 7 *Re tamen cognita*] Mallem *tan-
dem*, quomodo habetur in Ms. quodam
Bongarsiano; nam illi ' diu,' quod
præcedit, rectius respondet. *Schef.*

In ultionem Eurydices] Junt. bene
Eurydices. Eurydice enim *Ebdylicæ*
Græcis est. *Græv.* Editur vulgo *Eury-
dices.* Sed rectius Junt. teste Græv.
Eurydices. Est enim Græce *Ebdylicæ.*
Vor.

§ 8 *Tuerenturque regnum*] ' Quip-
pe jam gentium reges, duces, populi,
nationes, præsidia sibi ab hac urbe
petebant.' Flor. ii. 7. 5. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Causam belli adver-
sus, &c.*] Intelligebant nimirum Ro-
mani, quantum interesset famæ, et
per hanc potentiæ, iniqua bella non
gerere. Vid. et Freinsh. ad Flor. ii.
8. 1. *Vor.*

§ 2 *Reputantibus*] Præcedit, 'metuebant,' sc. Romani: et tamen sequitur 'reputantibus:' quod quidem ad eord. illos Romanos pertinet. Huj. igitur generis plura ad II. 13. 6. et VIII. 50. 10. vid. *Id.*

§ 4 *Mittitur et M. Lepidus in Ægyptum, qui, &c.*] Qua de re ita Val. M. VI. 6. 1. 'Cum Ptolemæus,' inquit, 'rex tutorem populum Romanum filio reliquisset, Senatus Marcum Æmilium Lepidum, Pontificem Max. bis Consulem ad pueri tutelam gerendam Alexandream misit; amplissimique et integerrimi viri sanctitatem, reipub. usibus et sacris comparatam, externæ procurationi vacare voluit, ne fides civitatis nostræ frustra petita existimaretur:' et exstant hodieque denarii argentei cum inscriptione M. LEPIDVS. PONT. MAX. TVTOR. REG. in quorum parte versa capiti turrito subscriptum est, ALEXANDREA. *Mod.*

M. Lepidus, &c.] Pompeium insulse habet L. Ampelius. Hoc exemplum est imitatus Tiberius, referente Tac. II. 67. 6. De Lepido ita Val. M. VI. 6. 1. [Locum, ut supra, exscribit, nisi quod pro *comparatam* dat *operatam*.] Hinc narrationi suffragantur antiqui denarii argentei, repræsentantes in uno latere urbis Alexandriæ faciem, cum corona murali turrita, cui subscriptum antiquæ ALEXANDREA: in altero M. Lepidum togatum senem calvum, qui a dextris stantem adolescentulum, cum sceptro in manu, diademate regio coronat, hoc adscripto titulo: S. C. M. LEPIDVS PONT. MAX. TVTOR REG. ut testatur Steph. Vin. Pighius Annal. Rom. Tom. II. p. 404. ubi tamen Nostro prochronismi litem movet. Vid. locum, et expende. *Bern.*

§ 6 *Legionesque cum consule*] Ita Mas. duo: ceteri omnes *legationesque cum conditionibus pacis*. Error ex notarum compendio: cum CONS. interpretati sunt cum *conditionibus*, et ad

id sequentia invitabant, 'Deinde cum expositæ conditiones pacis a Rom. essent.' Missus autem est consul post P. Sulpitium Galbam et P. Villium Tappulum 'T. Quinctius Flamininus:' ita Vett. libri: et recte, ne Flaminios patricos cum plebeiis Flaminii confundamus. Hoc, non animadversum, Auctorem libelli de Viris Illustribus, s. is Anr. Victor, s. quis alius, in sædum errorem induxit, ut hunc Flaminii ejus, qui ad Thrasiemenum lacum occubuit, filium arbitraretur, ut alii docuerunt inepte. Hic tamen Plutarcho ubique *Φλαμίνιος* dicitur. *Bong.*

§ 8 *Conditiones pacis*] Quas vid. ap. Liv. XXXII. 33. 2. &c. *Bern.*

§ 9 *Philippus, &c.*] Saxo XIV. p. 253. 32. 'Olavus adduci se posse negabat ut in hanc vocem, inconsulta patriæ majestate, procurreret.' p. 313. 5. 'Præfatus se, extante eo, cui primam militiæ fidem dederit, alius militem non futurum, nec adduci posse, ut pristinum obsequium recenti permutet.'

Concedebat] Putida oratio, *concedebat se adduci posse*. Quin scribend. *contendebat*. Hæc Acidal. ad Vell. II. 130. 8. quem vix tamen est ut sequamur. *Id.*

CAP. IV. § 1 *Eodem anno inter insulas Theram et Therasiam*] *Theram* h. l. legend. non *Theramenem*. Tractat eand. l. Strab. I. et Plin. II. 87. Ubi ait factum hoc Olymp. CXXXV. an. quarto: ibi ego legend. puto *Olympiadis CXXXX. anno quarto*: idque ex supputatione retrograda ab anno quinto Tiberii, quando Thia enata narratur fine huj. cap. *Glarean*. Imo jam multis annis, antequam hæc gesta sunt, fuit motus ille terræ. Contigit enim Olymp. 139. an. 1. ut constat ex Polyb. et Eusebii Chronico. Plin. tamen II. N. H. 87. inquit, Automatam s. Hieram (de qua omnino capienda verba Justinii) enatam esse inter Theram et Therasiam insulas, O-

lymp. 156. an. 2. Quod quomodo fieri potuerit, non video. *Voss.*

Theramenem et Therasiam] Theramenis insula hic, ut et XIII. 7. 2. pro Thera accipitur. *Strab.* 1. p. 36. f. Ἀρὰ πόρον Θήρας καὶ Θερσσίας. Vid. et *Plin.* II. 87. et *Euseb.* in *Chronico*, et *Sen. N. Q.* VI. 21. cujus locus mendosus est, nec satis explicatus ab annotatore. *Bongars.* Add. *Liv.* XXXIX. 56. 6. *Plin.* IV. 12. m. *Amian.* XVII. 16. *Munster. Cosm.* 1. 3. *Bernec.* Scripsi *Theram* pro *Theramenem*, quomodo XIII. 7. 2. *Thera* pro *Theramenis*; quoniam *Junt. sup.* manifeste *Thera* habet, ceterique omnes, qui ejus insulam mentionem faciunt, 'Theram' eam vocant. *Vor.*

Terra mot. f.] *Vincent.* VI. 53. 'T. m. factus est.' In § 4. 'Or. R. imp. mansurum, vet. autem ac M. vacaturum.'

§ 2 *Navigantium*] An *habitantium*? *Freinsh.* Lect. vulg. retinenda. *Sen.* VI. Q. N. 22. 'Theram nostrae aetatis insulam, spectantibus nautis, in *Ægeo mari* enatam.' *Schef.*

Insula emeris] Dicebatur *Thia* teste *Mela* II. cap. ult. *Græv.*

§ 3 *Rhodem*] Quamvis tamen *Europæ* *Diodorus* XVIII. 8. annumerat. Sed *Asiæ* contribuit etiam *Epitome* *Liv.* LXXVIII. *Bern.*

Labæ] A 'labendo' 'labem' dixit, ut et XVII. 1. 5. et *Cic.* de *Leg.* II. 15. 'Quamobrem ille quidem sapientissimus Græciæ vir, longeque doctissimus, valde hanc labem veretur.' 'Labem' etiam *χώρα* esse, et hiatum, notatum est ex *JCtorum* libris, et *Cic.* de *Divin.* I. 35. et 43. Hæc vox, cum librariis esset insolens, vertit in *mole*. Hoc terræ motu *Rhodium* colossam fuisse *Euseb.* refert. *Bong.*

§ 6 *Cum, &c.*] *Saxo* VII. p. 122. 23. 'Quem cum, productis et diverso copii, militum numero præstare vide-ret.' *Hegesipp.* v. 20. 'Quibus e diverso *Joannes*, princeps seditionum,

cuniculum suffodit.'

Omnem Asiam, Orientis finem] Id ita legitur in multis, sed in quibusd. *Impr.* et *Mss.* etiam est *Or. fine*, quod id. valet atque, Orientem usque. Ex *Salustio* *Bongarsius*. Hinc est quod in sermone *Italico* *Fin* et *Fine* pro, usque, sumuntur. *Faber.* Plane lect. hæc prava. Quomodo enim *Asia finis Orientis*? Scriptum quondam fuit *Asiam in Or. finem*, sed præp. in præcedens littera *m*, totidem constans lineis, intercepti. Nisi malumus *Or. fine*, quia *Ms.* et impressus quidam probant. Et plane suspicor alterum in *Or. finem* huj. explicationem esse, quæ in textum est transsumta. *Schef.*

§ 11 *Devicerat*] *Scrib.* *devicerit*: et paulo ante qui incitatus audierit pro vulg. quem incitatus audierant. *Gron.*

§ 12 *Puero immatura ætatis*] Quid hoc est? num et pueri maturæ ætatis dantur? Cur ergo hoc adjectum? Mihi non est dubium, quin illud *puero* glossatoris sit, non *Justini*. *Schef.*

Præda Dardanis fuerant] *Fuerint.* *Freinsh.* Et firmiter emendationem istam, præter rationem sermonis Latini, etiam *Mss.* et *impr.* quidam. Porro in iisd. legitur *præda iisdem Dardanis*. Unde colligo lect. veram esse, *præda iisdem fuerant*, ut referatur ad præcedens 'finitimos,' ommissa voce *Dardanis*, quam puto transumptam in textum ex glossa. *Schef.*

§ 15 *Antiquam et obsoletam gloriam*] *Plut.* in *Præceptis* *Reip.* gerend. 45. 'Cum videmus puerulos parentum crepidas conari subligare sibi, aut coronas eorum capitibus suis imponere, per jocum ridemus: at urbani magistratus, majorum opera, arduos conatus, et facta præsentibus temporibus ac rebus non congruentia stulte jubentes imitari, multitudinem concitant; et, cum ridicula sunt moliti, non risu jam digna patiuntur, nisi plane sint contenti.' *Bern.*

§ 16 *Romana fortuna vicisti*] Ad *Cy-*

noscephalas. Vid. Liv. xxxiii. 7. 3. Plut. in Titi Flaminii Vita 11. Flor. ii. 15. 17. qui locum illum Cynocephalas vocat: Pans. in Att. et Achaïcis, et Strab. ix. ext. *Bong.*

§ 17 *Græciæ urbibus*] Debetur hæc lect. Codici Cujaciano: nam ceteri optimæ notæ *Thraciæ*, contra historiam. Plut. in Flaminio 4. *Τὴν μὲν Μακεδονίην ἀπέδωκεν ἀντὶ βασιλείας τῆς δὲ Ἑλλάδος προσέταξεν ἀποστῆναι. Idem.*

§ 18 *Legatos ad Antiochum*] Asiaticum bellum Romanis suscitavit Thoas Etoliæ princeps, et Annibal. Flor. ii. 8. 6. *Idem.*

Adulatione magnitudinis] Curt. iii. 2. 1. 'Purpurati solita vanitate Darii spem inflant.' Sen. Benef. vi. 30. 'Principes, dum ignorant vires suas, et dum se tam maguos, quam audiunt, credunt, attraxere supervacua et in discrimen omnium perventura bella.' *Bern.*

LIBER XXXI

CAP. I. § 1 *Mortuo Ptolemæo*] Hæc latius, et accuratius persequitur Appian. Syriaca. *Bong.*

Contemptaque parvuli ætate] Prout amat fieri. Qua causa 'Romani audita morte Hieronis, anxii ne quid, ex contemptu ætatis relictis pueri, rerum novarum moveretur Syracusis,' &c. Polyb. Excerpto Legat. primo. Consulatur Sall. Ju. 6. 7. Flor. iv. 4. 3. Polyb. v. 34. et 41. Herodian. i. 7. Zonar. tom. iii. 'sub imperio Constantini Leonis filii. Hinc intelligitur, quantum laudet Stiliconem Claudian. ii. 64. 'Vitæque et lucis in ipso Limite contemptus nunquam, dat jura subactis Gentibus, et secum sentit crevisse triumphos.' *Bernec. Leg. contentia parvuli filii ejus ætate.* Sc. antequam Lepidus veniret. *Gron.*

Præda] Prætulim prædæ, quod e Mss. Borgarsius inter variantes retulit. Ita Liv. 'Prædæ futura legio.' Sall. Cat. 21. 5. 'Quibus victoria prædæ fuerat.' *Bernec. Mss. prædæ,* quos merito censet sequendos *Bernec. Græv. Prædæ* est in Mss. non *præda*, optime. *Faber. Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, prædæ.* Sed utrumque videtur recte dici. *Vor.*

§ 2 *Phanicem*] Legend. omnino *Phanicen*, *Φωνικην*. *Phanicem* est a,

Phœnix. Sic autem nunquam dicta fuit regio. Hoc vitium, ab omnibus editoribus prætermisum, superius quoque correxì. Statim scribend. ut *Schef. monuit, juris Egyptii. Græv.*

Juris Egypti] Pto *Egyptii* scribendum, quomodo ap. Cic. 'rex Egyptius' occurrit. Vulgata inde ita sese habet, quoniam in Mss. littera i ultima fuit longa, i. e. duo notavit, quod scriba transmisit inobservatum. *Schef.*

§ 5 *Nabis tyrannus*] Liv. xxxiv. Plut. in Flaminio et Philopœm. Paus. in Messen. Achaic. et Arcad. *Bong.*

§ 6 *Detinerentur*] Scribend. *distin.* hic etiam ut superius. *Græv.*

§ 7 *Annibalis*] Appian. et Liv. xxxiv. *Bong.*

Occultis mandatis] Hæc currentibus litteris edunt, ac si regantur a sequenti 'inisse societatem.' At res aliter se habet; pertinent enim ad verbum 'criminabantur.' Hoc dicit: Criminabantur occultis mandatis, a per occulta mandata, iis nempe tradita, qui has criminationes ap. Romanos debebant proponere. Certe *societatem inire mandatis* nullum habet sensum. *Schef.*

§ 8 *Assuetum imperio*] Ita Liv. ii. 2. 4. 'Nimium Tarquinius regno as-

suesse,' &c. 'nescire Tarquinius privatos vivere.' Suet. Cæs. 30. 8. 'Captus imperii consuetudine Cæsar.' De Miltiade Probus in ejus Vita: 'Multum in imperiis magistratibusque versatus, non videbatur posse esse privatus: præsertim cum consuetudine ad imperii cupiditatem trahi videretur.' Bern.

Immoderata licentia militari] Ita sane ex antiquioribus add. ea quam curavit Major. Et retinuerunt lect. eam Bong. et Bernecc. Notavit tamen Major in margine diversam lect. esse *militare*; et Bong. quoque in V. L. monet codd. quosdam typis expressos sic habere. Ego tamen non dubitem legend. esse *immoderate licentia militari*; eo casu nimirum quem præcedens 'assuetum' requirit. Vor. Nil patior hic mutari. Non enim magis Latinum est 'assuetus licentiæ,' quam 'assuetus licentia.' Cic. III. de Orat. 'Homines labore assiduo et quotidiano assueti.' Virgil. 'Bellis assuetus Opheltas.' Schef.

§ 9 *Quæ etsi falsa nuntiata fuissent*] Vix est, ut et lectio habeatur proba. Puto Just. scripsisse vel, *Q. e. falso n. f.* vel *Q. e. falsa, apud timentes tamen, &c.* Id.

Falsa apud timentes pro veris, &c.] Sen. II. de Ira 22. 'Quæ inviti audimus, libenter credimus.' Tac. IV. H. 38. 3. Bern.

CAP. II. § 1 *Tacitis, &c.*] Saxo XIV. p. 310. 6. 'Absalon t. m. præcepit.'

§ 2 *Peritum*] Malim *paratum*, quod in Mss. omnibus esse testatur Bong. Bernecc. Omnino servand. quod habent Mss. omnes, *paratum*. Nam *peritus ad prospiciendum* ne Latinum quidem puto. Schef.

Paratum] Non solum hanc lect. Mss. Bongarsianorum probarunt Bernecc. et Schef. sed Britanni in tribus codd. repertam merito receperunt. Græv. Angl. *paratum*. Quæ lect. mea sententia est optima. Et dubitum in usu fuerit Latinis *peritus ad*

carendum. Potius 'cavendi peritum' dixissent, ut 'peritus regendæ civitatis,' 'peritus arguendi,' 'nandi,' et id genus. At 'paratus ad cavendum,' ut ap. Cic. in Orat. 'Paratus ad dicendum,' et in Pro Milon. 'Non satis paratus ad cavendum fuit,' hæc ipsa phrasi. Schef.

In secundis adversa] Id. Romanæ constantiæ mos erat, 'in adversis vultum secundæ fortunæ gerere: moderari animos in secundis.' Liv. XLII. 62. 9. Add. inf. xxxi. 8. 9. Bern.

§ 3 *Principum*] Procerum, et populi primorum, i. e. senatorum. Ita Sen. ad Helv. 11. pr. et 12. m. Item Benef. II. 12. et alibi. Capitolinus in Gordianis 13. Ceterum Senatores ab Augustæ Historiæ scriptoribus appellatos etiam 'optimates,' 'summates,' 'optimos nobilium,' 'proceres,' ipsumque Senatum 'Nobilitatem,' docet ad illos scriptores p. 93. Salmasius. Id.

In supremam] Lego in *supremam*. Censorinus de Die Natali 23. 'Inde de meridie, hinc suprema, quanquam plurimi supremam post occasum solis esse existimant, quia est in duodecim tabulis scriptum: Sol occasus suprema.' Vid. ad Plant. Asin. III. 3. 4. Gronov. Legend. in *supremam* f. sc. diei horam. Sic enim Latini loquebantur. Lex XII. Tabularum ap. Gell. 'Sol occasus diei suprema tempestas esto.' Varr. IV. de LL. 'Suprema summum diei; hoc tempus duodecim tabulæ dicunt occasum solis.' Sic olim conjeci; postea didici celeberrimum Gronov. in ead. esso sententia, fuisseque dudum, cuius sane consensu vehementer lætor. Græv. Gronov. in *supremam*, ex auctoritate Varronis pro, in *supremam* horam, s. tempestatem; quod melius. Ita et Græv. conjecerat. Faber. Gronov. atque Græv. legend. putant in *supremam*. Facitque huc quod Varr. IV. de LL. scribit. Item quod Gell. XVII. 2. ex XII. tabulis citat, 'Sol

occasus suprema tempestas esto.' De eo tamen quod subaudiri vult Grævius, diei horam, non satis liquet. Quid si subaudiatur modo, diem; idque sit pro, diei partem? Quod dictum esset ut 'ultima platea' a Terentio pro ultima parte plateæ, et sexcenta id genus alia. *Vorst.* Verum sic *supremum* quoque rectum fuerit. Et sane puto nil mutandum: *supremum* enim pro, supremum tempus diei. *Schef.* *Obversari* ead. notione usurpavit *Liv.* xxxiv. 61. 'Hunc Aristonem Carthagine obversantem non prius amici quam inimici Hannibalis, qua de causa venisset, cognoverunt.'

Rus urbanum] *F. suburbanum.* *Fr. Leg. rus suburb.* De quo nemo adversabitur; idem Freinshemio in mentem venerat. *Faber.* Assentior Freinshemio, pro his *suburbanum* scribenti, nisi f. malimus *rus suburbanum*, quod magis conveniret cum editis, et frequens est bonis scriptoribus. *Schef.*

§ 4 *Nec facultas fugam, nec inopia moraretur*] Quomodo facultas fugam potest morari? quin facultas fugiendi promoveat fugam. Videtur Just. scripsisse *nec difficultas fugam*: difficultas sc. navigandi, si nulla navis easet parata et in promptu. *Græv.* Quomodo *facultas* morari fugam possit, equidem non intelligo. Et latet hic f. aliquid mendii. *Vorst.* Patat *Vorst.* latere mendium, cum facultas non possit morari fugam. Et sane non moratur, si adest; moratur tamen, si abest, quod haud dubie Just. intellexit. *Schef.*

§ 5 *Italicorum captivorum*] Atqui *Liv.* xxx. 37. 2. scribit inter conditiones pacis et hanc fuisse, Carthaginienses Romanis captivos omnes traderent. Quomodo ergo hi numerum servorum Annibalis auxerunt? *Freinsh.*

Navem conscendit] An legend. *naves*? quia præcedit 'habebat ibi naves.' Sane, ad complendam navem, tanta servorum et captivorum copia opus

fuisse non videtur. *Schef.*

Cursumque, &c.] Saxo xiii. p. 235. 41. 'Ad locum, in quo Henricum diversari didicerat, cursum direxit.' xiv. p. 267. 41. 'Cursum ad cultiores agros dirigere cœpit.' Hege-sipp. i. 9. 'Inde in Arabiam iter direxit:' et 11. f. 'Rectum autem in Arabas iter direxit.'

§ 6 *Consulem*] 'Suffetes' Carthaginiensibus erant, qui Romæ 'Consules;' *Liv.* xxx. 7. 5. quos Æmilianus Probus in Annibale 'binos Reges' vocat. Erat et ap. illos Dictatoris imperium, *Liv.* xxiii. 13. 11. et Quæstorum dignitas: habebantur hi proximi Iudicibus, idem *Liv.* xxxiv. 32. 4. Iudices erant 100. sup. xix. 2. 5. et Senatus erat 30. seniorum consensu, *Liv.* xxx. 16. 3. Erant ap. eos et Prætores. Probus Annib. *Livius* xxxiii. 32. 3. *Bongars.* Add. sup. notam ad xix. 1. 7. *Bernec.* Fere enim ead. dignitates eodemque magistratus Pœni habebant ac Romani. *Faber.*

§ 8 *Trepidum nuntium*] Romani enim Annibalem, et al. senio et exilio fractum, pro igni habebant, cui abesset nihil, nisi qui eum excitaret. *Plut.* Flaminio 37. *Bern.*

CAP. III. § 1 *In Græcia Flaminianus*] De h. bello copiose *Liv.* xxxiv. 22. et seqq. *Id.*

Et graviter fractum, velut exanguem in regno reliquit] In Mss. est *et gravibus fractum, &c.* Et ita leg. Hoc quod non intelligerent librarii, rescripserant *gravibus vulneribus.* Inepte. *Voss.* Quid hoc, *graviter fractum velut exanguem*? Certe aliquod vinculum, quo connectatur oratio, hic desiderari videtur. Sed aliud suspicor. Habebat in animo Iustinus egregiam istam Virgillii comparisonem: 'Qualis sæpe viæ deprensus in aggre serpens, Ærea quem obliquum rota transiit, aut gravis ictu Seminecem liquit saxo lacerumque viator.' Ita, inquam, suspicor; nam præterquam quod, ut dice-

bam, aliquid deest orationi, hoc etiam sentire possis, istud 'velut' comparisonem aliquam respicere; tum hoc videas quoque, verba ipsa imitationem ostendere. 'Graviter' Justini ex 'gravis' ap. Virgil. natum est. 'Fractum' ex 'lacerum,' 'Reliquit' ex 'liquit.' Quamobrem lego et *graviter fractum, velut anguem, reliquit.* Faber. Hæc nimis arguta sunt. Librorum omnium scriptura hic perperam impugnat, cujus hæc est sententia: Nabis multis præliis victus est: sed tamen non exutus est regno, sed in illo relictus tanquam homo exsanguis, h. e. sic debilitatus, et viribus destitutus, ut ab illo nihil in posterum sibi metuendum haberent Romani. xxxix. 5. 'Magnum nomen viribus finitimorum exsanguibus fecerat.' Græv. Codd. quidam Mss. teste Bong. et *gravibus fractum.* Alii *gravibus vulneribus fractum.* Et sane 'vulnera' Noster non semel dixit pro cladibus. Vid. i. 8. 10. et cetera in hanc sententiam in Indice notata. *Vorst.* Mss. Bong. plerique habent *gravibus.* Bene, sed mutanda est distinctio, et sic legendum: *duobus continuis præliis subegit, et gravibus fractum, velut exsanguem, in regno reliquit.* Oratio elegans et apta. Quod autem libri quidam addunt, *gravibus vulneribus,* factum est a glossatore, qui deesse quid *ῥῆ* *gravibus* putavit. Sane *frangi vulneribus* an recte dicatur, nescio: exempla saltem scio nulla. *Schef.*

Velut exsanguem] Faber legend. censet *velut anguem.* Vossius ex Mss. fide et *gravibus fractum* mavult: sed vera recepta lectio est, et inferius repetita. Angl. Verba, quæ respiciunt, extant xli. 3. 'Ab invalidioribus Parthis, velut exsanguis, oppressi sunt.' *Schef.*

§ 4 *Flaminio Rom. imp. comparare-* tur] Quod Flaminium male habebat: et Plutarchus (Philopœm. 25. Flamin. 23.) inter causas finiti cum Na-

bide belli recenset Flaminini *φιλονικίας καὶ ζηλοτυπίαν τῶν φιλοπολεμῶν τιμῶν.* Bongars.

§ 5 *Hannibal, &c.*] Cic. ii. de Orat. 18. de Hannibale: 'Ephesum ad Antiochum confugit.'

§ 6 *Tantusque adventu ejus ardor animis regis accessit*] Junt. *animo regis.* Sed nihil muta. vii. 3. 'Depositisque hostilibus animis, in affinitatis jura succedit:' ubi male emendant, *host. armis.* Et xxi. 6. 'Mittunt ad speculandos ejus animos Hamilcarem.' Sic et 'epistolæ' pro, epistola, frequens Nostro, et 'causæ' pro, causa. Græv. 'Animi' et unius sunt. vii. 3. 9. et xxi. 6. 1. *Vor.*

§ 7 *Annibal, cui nota Romana virtus erat, negabat opprimi Romanos, &c.*] Ita Liv. xxxiv. 59. 'Sententia ejus [Annibalis] una atque eadem semper erat, ut in Italia bellum gereretur. Italiam et comneatus et militem præbituram extorrem hosti: si nihil ibi moveatur, liceatque populo Rom. viribus et copiis Italiæ extra Italiam bellum gerere; neque regem, neque gentem ullam parem Romanis esse. Sibi centum tectas naves, sedecim millia peditum, mille equites deposcebat: &c. *Mod.* Hoc ipsum fusius demonstratur inf. cap. 5. Ap. Vell. ii. 27. Pontius Telesinus, Samnitium dux, 'vociferabatur eruendam delendamque Romam; adjiciens, nunquam defuturos raptos alienæ libertatis lupos, nisi silva, in quam refugere solerent, esset excisa.' *Bern.*

§ 8 *Ad hoc sibi centum naves et decem millia peditum*] Liv. dec. iv. lib. iv. sub finem, id. consilium describens, dicit 'sedecim millia peditum' Hannibalem postulasse, quod est verisimilius, videl. ut æquaret consularum exercitum, qui binis legionibus erat civium ac Latini nominis. Suspicio in Justini codice hoc corruptum, ideoque emendandum. Quamquam non sum nescius multa in h. lib. a Livii traditione dissentire, ut

paulo post de Tyrio Aristone; item de legatis ad Antiochum missis, ac eorum cum Hannibale conversatione: sed ea omnia persequi, ut jam sæpe testati sumus, non est nostri propositi negotii. Sane prorsus ad fin. hnj. lib. legend. *possessiones voluptarias*, pro quibus *voluntarias* perperam legitur. Vult enim Romanos malle gloriam quam voluptatem, quod mox seqq. verba clarius indicant. *Glar.*

Mille equites] Vett. plerique equitum: unde mendosum locum esse suspicor: et sane in Jo. Pelerini vet. Cod. legitur *tria millia equitum*. Bongars. Volgatam affirmat Liv. xxxiv. 69. 5. 'Sibi centum tectas naves, sedecim millia peditum, mille equites deposcebat.' Illud vero *mille equitum*, pro, mille equites, Latine dici, et 'mille' hic esse substantivum singulare, sicuti 'chilias,' docet e bonis auctoribus Agellius 1. 16. ut mihi vix temperaverim, quin id. in Iustinum reciperem. *Bern.*

Non minus bellum, quam gesserit, &c.] Videtur mutilus hic l. Quo enim pertinet illud 'non minus?' Nil tamen mutand. 'Minus' enim hic est adjectivum, non adverbium, et cohæret cum voce 'bellum.' 'Restaurare bellum non minus,' est, æque magnum restaurare. *Schef.*

§ 9 *In Asiam*] Scrib. in *Asia*. Gron. *Regi sedenti*] I. e. otioso. Cic. ad Att. x. 8. et 12. *Bongars.* Ita Sen. Ep. 8. 1. *Bernec.* Varr. 1. de R. R. 2. 'Romanus sedendo vincit.' Liv. ix. 8. 'Sedens bellum conficiet:' et xxxi. 38. 'Sedentem Romanum de bellaturum credi poterat.' Gron.

§ 10 *Hispanis*] Leg. *Hispaniis*. Fr. *Nunc, quam pridem, fuisse*] Scribend. prorsus fuisset, quod monuisse satis est. *Faber.* Receperunt Angli merito. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Unus ex comitibus*] Aristonem, mercatorem Tyrium, *πομπὰς τῆς ἐμπόρας* missum scribit Appian. p. 90. quem leg. et Liv. xxxiv.

60. *Bongars.* Hoc ipso astu Pelopidas usus, ad Sphodriam Spartanum misit quemdam mercatorem cum pecunia et mandatis magna de re: Plut. Pelop. 24. Prudenter ergo tantum est Honorii ac Theodosii rescripto, L. 4. Cod. de Comm. et Merc. 'Ne mercatores tam Imperio Rom. quam Persarum regi subjecti, ultra ea loca, in quibus fœderis tempore cum memorata natione Imperatoribus convenit, nundinas exerceant; ne scil. alieni regni scrutentur arcana.' *Bern.*

§ 2 *Hæc cum relata*] Mss. alii habent *perlata*. Puto utrumque glossatoris esse, legendumque simpliciter *lata*. Sic colligo ex Ms. alio, in quo est *lata*, vitio scriptoris, ut apparet. Porro *lata* exposuerunt alii *relata*, alii *perlata*, atque inde hæc diversitas. *Schef.* 'Perlata' sane Cic. ejusque æquales dicerent, quibus familiarissimum 'ad nos perferitur,' pro, nobis nunciatur. *Græv.*

§ 3 *Ad purg. &c.*] Gell. vii. 1. 'Legatosque Romani miserunt, qui temeritatem quorundam popularium suorum deprecarentur, et fidem consiliumque publicum expurgarent.' Ep. ad Hebr. ix. 14. *καθαρὸν συνελθόντων.*

§ 4 *Ad Antiochum legatos*] Inter quos erat P. Scipio, qui Annibalem devicerat. Præter Liv. xxxv. 14. et Appian. p. 91. et 92. vid. Lucian. in Dialogis *Νεκρούς*, et Plut. in Flaminio sub finem. Consilium autem legatorum explicat et Frontinus 1. 8. 7. *Bong.*

§ 5 *Cum Ephesi convenissent ad Antiochum*] Scrib. conv. *Ant.* Freinsahem. Legend. puto cum Freinsah. conv. *Ant.* Additur sane præpositio et nomini: sed ea fere quæ et in verbo continetur. *Vorst.* Freinsah. illud *ad* putat delend. Contra servant id libri omnes Mss.; at pro *Ephesi* quidam habent *Ephesium*. Unde adducor, ut scripturam veram putem: cum *Ephesium* venissent ad *Ant.* Literæ ultimæ

in 'Ephesum,' perperam adsociatæ verbo *venissent*, pepererunt *convenissent*. Schef.

§ 6 *Assidui circa Annibalem fuere*] Antiquiores typis exp. cum *Annibale*: idque pro, apud Annibalem. 'Cum' pro, apud, satis notum. Ut 'queri cum aliquo.' *Vorst.* Antiquiores cum *Annibale*, quod probat *Vorst.* Mihi glossa alterius videtur. *Schef.*

CAP. V. § 1. *Omnibusque perrogatis*] Appian. p. 93. Annibalem primum sententiam rogatum scribit. *Bongars.* Sienti 'perspectare' Suetonio Dom. 4. 7. est, a principio ad finem usque spectare: Ita 'perrogare' est, omnes peragere sententias. Eo verbo utuntur et Liv. xxix. 19. 10. Tac. H. iv. 9. 3. Suet. Aug. 35. 9. (ubi *prærogare* vitiose legitur) Plin. vi. Ep. 23. et Paneg. 60. Lamprid. in Commodio 21. *Bernecc.* Ita 'perrogare' de personis, quæ rogantur omnes. Dicunt autem et 'legem perrogare.' Val. M. i. 2. Ext. 1. 'Traditas sibi leges perrogabat.' Sic enim ibi legend. sine dubio, non, ut ipsi alios secuti edidimus, *prærogabat.* Idem viii. 6. 4. 'Tribunus pl. legem adversus, intercessionem collegarum perrogavit.' *Vorst.*

§ 2 *Ad suppl. &c.*] Saxo xv. p. 364. f. 'Ad s. arbitrorum n. etiam Thodonem nuntio vocatum.'

§ 5 *Etiam cum victo, &c.*] Herennius Pontius ap. Liv. ix. 3. 13. 'Ea est gens Romana, quæ victa quiescere nesciat,' &c. *Bernecc.* Dubito valde f. sic scripsisse, Ingrata sane conjunctionis cum hic repetitio: cum *Romano cum victo.* Sed nec particula *tum* hic necessaria. Mallet: cum *Romano, seu o. p. aliqua, seu victrix tu, etiam victo et j. l. esse, vel etiam tunc victo.* Schef. Ap. Liv. xxvii. 14. Hannibal inquit: 'Cum eo nimirum hoste res est, qui nec bonam nec malam ferre fortunam potest. Seu vicit, ferociter instat victis; seu vic-

tus est, instaurat cum victoribus certamen.'

§ 6 *Suis eos opibus*] Quod in Africa contra Carthaginienses jam antea fecerat Agathocles. Eleganter Appian. *Τὸς πολλοὺς ἄπασι χαλεποὺς μὲν οἴκοι διὰ λίμον τὸν ἐπὶ γυγνόμενον, ἔξω δὲ κουφοτέρους.* *Bong.*

§ 8 *Ministerium*] Ita Mss. ut xxiv. 2. 5. 'arbitrium' pro, arbitrum. Et vi. 2. 15. 'Postulat sibi dari ministerium impensæ,' ut est in vulgatis libris: nam ibi Mss. *ministerium.* Idem.

CAP. VI. § 1 *Huic, &c.*] Saxo xiii. p. 241. 44. 'Hujus pactionis obtr. am. r. fuere.'

Verentes, ne, &c.] 'Laco consilii quamvis egregii, quod non ipse afferret, inimicus, et adversus peritos pervicax.' Tac. i. H. 26. *Bern.*

§ 3 *Assentationum adulationibus*] *Assentantium*, quod est in vet. Cod. Pelerini, rectum puto. *Bongars.* At ego illud rectius. Ita Liv. viii. 24. 13. 'discrimen periculi' dixit. Noster xxix. 1. 5. 'facinoris crimen:' et vii. 1. 12. 'gentes populorum.' Flor. i. 16. 7. 'fallacias insidiarum.' Suet. Cæs. 67. 2. 'munus officiorum.' Idem Domitian. 3. 3. 'animadversionem supplicii.' *Berneccor.* Junt. *assentatorum.* Sed propius ab aliorum cod. lectione abest, quod in Pelerini codice fuit: *assentantium.* Hoc et Bongarsius arrisit. *Græv.* Melius, ut Bongarsius, *assentantium.* Faber. Mallet *assentantium* cum Bongarsio, vel propterea, quoniam in Junt. codice legitur *assentatorum*: haud dubie ex glossa alterius. *Schef.* *Assentantium* probarunt Angli. *Græv.*

Novis, &c.] H. phrasin illustrat eruditiss. Spanh. ad Callim. in Del. 240.

§ 4 *Acilius Romanus*] Manius Acilius Glabrio. Ap. Appian. mendose legitur 'Acilius' inverso Δ pro 'Acilius.' Erat hic Consul cum P. Corn. Scip. Nasica. Vulgo *Attitium*, inepte, ut

ap. Auctorem de Viris Illustr. Vid. Liv. xxxvi. 1. 1. Flor. ii. 8. 14. Frontin. ii. 4. 4. Bong.

Bello necessaria] In Mss. plerisque est *belli*. An diversitas hæc arguit, glossatorum istam esse voculam, non Justinus? Schef.

Summa industria] Junt. *sum. ope et ind.* Græv.

§ 5 *Prima belli congressione*] Omnes omnino Mss. *conditione*. F. legend. *coitione*, ut dixit Terent. Phorm. ii. 2. 34. 'Prima coitio est acerrima.' *Mod.* Victus est Antiochus ad Thermopylas. Liv. xxxvi. 19. *Berneccer.* Mss. omnes Modiani habent *conditione*. Id. in snis reperit Bong. Hinc Modius putat *coitione* legend. Mihi propius ad ductum literarum venire videtur, si scribamus *conlisione*. Et est *confidere* vel *collidere* verbum usitatum in tali negotio Horat. i. Ep. 2. 'Græcia Barbariæ lento collisa duello.' Schef.

Castraque ditia] Credo deesse aliquid. F. *castraque præda ditia*. Faber.

§ 6 *Panitere neglecti consilii*] Nimirum hoc habet mortalitas: 'tunc demum sentit se male de rebus suis statuuisse, cum id nihil jam prodest,' ut ait Cic. ap. Dion. xlv. Add. Ansonii Epig. xii. in Simulacrum Occasionis. *Bern.*

§ 7 *Æmiliū*] Ita vet. Cod. Pelegrini. Cujactanus *Einmilium*, E pro A. Vett. enim *Aimilius* scribebant. Cett. varie corrupti: quidam *ei vivium*: alii *ei Livium*. Scripsisse Auctorem arbitror nuntiatur *ei Lucium Æmiliū*, pro quo impresserunt quidam *Livium Nevium*: quidam *Livium Menenium*. Est autem hic L. Æmilius Regillus Livio xxxv. 53. 1. et Floro ii. 8. 12. Appiano Syriac. p. 102. d. *Λέμμος Αἰμύλιος Πηγυδῆς*, pro *Πηγυδῆς*. Bong.

CAP. VII. § 1 *Sed aduersus Annibalem ducam, &c.*] Legend. puto *Sed a. A. dux quis*. Gron.

§ 2 *Consul L. Scipio*] Et cum eo C. Lælius: præter citatos Gell. xvi. 4. Scipio hoc bello confecto 'Asiaticus' dictus. Bong.

§ 4 *Ipsiū filium*] P. Æmilii, qui Perseum vicit, natura filium; P. Scipionis, adoptione, inquit Appiana, Syriac. p. 105. contr. quam ceteri: non enim ipse Africanus, sed ejus filius, Pauli Æmilii filium, eum qui Carthaginem evertit, adoptavit. Plut. Æmilio 7. Cic. alli. *Bongars.* Add. Liv. xlv. 44. 1. Id. auctor xxxvii. 37. 6. nonnihil a Nostro discrepans ait, Antiochum Scipioni Elææ agrotanti, post istam demum legationem, filium captum misisse: neque solum patrio animo gratum munus, sed corpori quoque salubre gaudium fuisse. *Bern.*

§ 5 *Privata beneficia, &c.*] Vid. Camerar. Oper. Succis. cent. 1. 32. *Idem.*

§ 6 *Gratum se munus accipere*] Sup. xi. 10. 10. 'Grate munere accepto.' Et f. *grate* etiam hic legend. *Vorst.* Vir doctus suspicatur *grate*. Si quid mutand. mallet *privatum* scribere. Ac potest fieri, ut compendium ejus *pratum* pepererit vocem *gratum*. Sane, quia sequitur 'privatoque,' videtur *privatum* præcessisse, quoniam alias non habet, quo satis commodè referatur. Schef.

§ 7 *Neque de redimendo filio tractavit*] 'Tractare' pro eo, quod mox sequitur, agere. Inf. xxxvii. 3. 4. et pro, consultare, deliberare, positum apparet. *Vorst.*

CAP. VIII. § 1 *Il. ac R. f.*] Uncis includit Ed. Bong.

§ *Juvabat Ilienses nepotes, &c.*] Iterum Liv. xxxvii. 37. 2. 'Inde Ilium [Scipio] processit, castrisque in campo, qui est subjectus mœnibus, positis, in urbem arcemque cum ascendisset, sacrificavit Minervæ præsidii arcis, et Iliensibus in omni rerum verborumque honore ab se oriundos Romanos

præferentibus, et Romanis lætis origine sua.' Et propter creditam hanc cognationem multis et magnis beneficiis a Romanis affecti sunt Ilienses. Suet. Claud. 25. 14. 'Iliensibus quasi Romanæ gentis auctoribus tributa in perpetuum remisit.' Callistratus JCTus L. 17. § 1. de Excus. Tut. 'Iliensibus,' inquit, 'et propter inclytam nobilitatem civitatis, et propter conjunctionem originis Romanæ, jam antiquitas et Senatusconsultis et principum constitutionibus plenissima immunitas tributa est, ut etiam tutelæ excusationem habeant.' Quin ipse etiam Alexander M. post pugnam ad Granicum eand. hanc urbem *λευθέραν καὶ ἀπόρον* pronuntiavit, auctore Strab. XIII. p. 408. *Mod.* Tac. XII. 58. 'Nero, ut eloquentiæ gloria nitesceret, causâ Iliensium suscepta, Romanum Troja demissum, et Juliæ stirpis auctorem Æneam, aliâque hand procul fabulis vetera facunde exsecutus, impetrat ut Ilienses omni publico munere solverentur.' *Bern.*

Optabilem Trojæ ruinam, &c.] Sen. Ep. 91. m. 'Sæpe majori fortunæ locum fecit injuria: multa ceciderunt, ut altius surgerent et in majus.' *Bern.*

Ut tam feliciter renascetur] Horat. III. Od. 3. de ead. Troja: 'Trojæ renascens alite lugubri Fortuna tristi clade iterabitur.' *Vorst.*

§ 5 *Prælium cum Antiocho]* Ad montem Sipylum, absente Africano, qui Eleæ ægrotabat. Appian. Syriac. p. 106. *Bongars.* Huj. prælii circa Magnesiam, quæ ad Sipylum est, instructi commissique luculenta descriptio extat in Liv. XXXVII. 37. et seqq. *Ber.*

§ 6 *Armare se milites suos jubet]* Junt. teste Græv. *armari milites*, quod f. et rectum. Pro, armare se, dicunt sane et 'armari;' quomodo pro, lavare se, 'lavari,' et pro, exercere se, 'exerceri,' et sexcenta id genus alia. *Vorst.* Junt. *armari mil.* 'Sed videtur aliud subesse malum huic l. An enim pntamus tum, cum maxime

Delph. et Var. Clas.

committebatur pugna, inermes fuisse in castris? Mibi sane verisimile hand videtur. An scribend. *animare milites suos?* Schef. Castris præsidio relictii armati utique non erant, nisi in stationibus et excubilis positi. *Græv.*

Fugientibus minari] Hoc genus exempla sunt ap. Tac. H. II. 41. 6. Frontin. II. 8. 11. et 14. Item IV. 1; 29. Add. sup. I. 6. 10. ibique notata. *Bern.*

Morituros dicens] Hoc dicens sine dubio est stulti glossatoris. Nec enim M. Æmilus hoc dicebat ipse solus, sed jubebat suos dicere fugientibus. Itaque vel delend. penitus, vel scribend. *dicentes.* Quanquam rectius mea quidem sententia deleatur. *Schef.*

§ 7 *Attonita, &c.] Saxo XIV. p. 343. init.* 'Oppidani improvise periculo attoniti.'

§ 8 *Cæsa, &c.] Liv. XXXVIII. 45.* 'Ad quinquaginta millia peditum cæsa ea die dicuntur, equitum quatuor millia: mille et quadringenti capti et quindecim cum rectoribus elephanti.'

Neque si vincant, &c.] Οὐχ ὁρῶντες τοὺς ἐντρατίους, οὐδ' ἐπιβαρύνοντες τοὺς ἐρέπον ἀνυψήσαντες, inquit Africanus ap. Appian. Syriac. p. 112. *Bong.* Liv. XLII. 52. 9. Romanam constantiam celebrans: 'Ita tum moris erat,' inquit, 'in adversis vultum secundæ fortunæ gerere, moderari animos in secundis.' Et ap. eund. Antorem XLV. 8. 6. Paullus Cos. 'In secundis rebus nihil in quemquam superbe ac violenter consilire decet, nec præsentem credere fortunæ: cum, quid vesper ferat, incertum. Is demum vir erit, cuius animum nec prospera flatu suo efferet, nec adversa infringet.' Add. sup. XXXI. 2. 2. *Bernegger.* Hic latet solæcismus, *Romanis...insollescere.* Cum hoc olfecissem, quæsi in excerptis Mss. Codd. ubi quid esset mutand. reperi. Sic autem ibi scriptum est: *neque Romanos, si vincantur, animis minui, &c.* Quæ sana, et vera

Justin.

3 P

scriptura est, quamque adeo omnino revocandam judico. *Fab.*

Neque Romanis, si vincantur, animos minus] Sic vulgo legitur. Longe elegantior est lect. quorund. *Mss. Bongarsii, Romanos neque, si vincantur, animis minus.* *Schef.*

§ 9 *Captas civitates inter socios dividere Romani, aptiorem gloriam quam possessiones voluptarias judicantes]* Ea est duorum tantum *Mss.* lectio: ceteri vulgatam confirmant, nisi quod vulgo *voluntarias* legitur. *Bongars.* Est locus *ἔθουλος*. *Ms.* et *Junt.* veteresque aliæ edd. *C. c. i. s. dividere, muneris Romani apt. gl. q. p. v. j.* Censeo scribend. *C. c. i. s. dividere, Romanis apt. gl. q. p. v. j.* Sensus enim postulat, ut exprimat quibus aptior fuerit gloria, quam possessiones voluptariæ; et confirmatur sequentibus: 'quippe victoriæ gloriam Romano nomini vindicandam, opum luxuriam sociis relinquendam.' In antiquo libro scriptum fuit *Romanis*, quod cum ab alio correctum esset superscripto *Romanis*, natum inde est ap. alios descrip- tores, non exputantes quid *Romani* et *Romanis* sibi velit, *muneris*. *Græv.* *Lego apt. sibi gloriam, &c.* *Faber.* *Græv. codd. Mss.* et *Juntas*; veteresque alias edd. omnes habere ait sic: [*v. sup.*] Unde ille voce *muneris* expuncta legend. censet: [*v. sup.*] Jam editionem *Junt.* sic, ut ille ait, habere

accredo. At aliæ vett. edd. *Bechar.* puta, *Maj.* et aliorum, sic habent: *muneris Romani apt. Asiam*: quomodo et in uno cod. *Ms.* esse testatur *Bongarsius*. Unde legend. f. *muneri Romanis apt. Asiam*; ut sensus sit: *Asiam Romanis in munus aptiorem fuisse*: vel, si *gloriam* retinere malis, *muneris Romanis aptiorem gloriam*, ut sensus sit: *Muneris gloriam Romanis aptiorem fuisse quam possessiones voluptarias*. Trajectiones vocum tam *Nostro* quam aliis satis usitatæ. Illud de *munere* consentaneum quoque ei quod antecedit, 'captas civit. inter socios dividere.' *Vorst.* *Mss.* plerique *dividere, muneris Romani*. Mihi sic scripsisse distinxisseque *Just.* videtur: *C. c. i. s. d. muneris Romani, potiore gloriam, q. p. v. j.* Illud *muneri dividere* sic est dictum, ut 'Donarunt victum memoris patriis' ap. eund. *Nostr. xxxviii. 6.* et alia *huj.* generis ap. alios scriptores, pro, *diviserunt in munus*, ut esset *munus*, ut haberent pro munere. *Schef.*

Possessiones voluptarias] *Manlius* ad milites suos ap. *Liv. xxxviii. 17. 18.* 'Vobis mehercule Marti viris cavenda ac fugienda quamprimum amœnitas est Asia: tantum hæ peregrinæ voluptates ad extinguendum vigorem animorum possant: tantum contagio disciplinæ morisque accolarum valet.' Ut factum inf. *xxxvi. 4. 12.* *Bern.*

LIBER XXXII.

CAP. I. § 1 *Ætoli]* De *Ætolico* bello, quod gessit *M. Fulvius Nobilior Cos.* cum *Gn. Manlio Vulsons*, leg. *Liv. xxxviii. 3. &c. Flor. ii. 9. Bong.*

§ *Majus desiderium]* Leg. *majorum d. Gron.*

Majus desiderium] Hanc lect. vix

opinor esse probam. Quis enim *Latium* putet, *augere majus desiderium?* Nam, quod majus est, jam augmentum suum habet. Itaque non augetur desiderium majus, sed desiderium simplex augetur magis. Mihi non est dubium, quin *Just.* scripserit in *majus des.* Sic enim illud in *majus*

usurpat et alibi. Ut II. 13. 2. 'Fama in majus, sicuti mos est, omnia extollens.' Præp. autem in abstulit sequens litera m in voce *majus*, totidem constans lineis, quod et alibi jam observavimus esse factum. *Schef.* Omnino cum Junt. legend. *magis des.* In *majus augeri* nemo Veterum dixit, ut 'in majus extolli.' *Græv.*

§ 5 *In ea Philopamen capitur*] Error est. Scrib. *In eo.* Neque enim in illa nascenti dissensione captus est Philopæmen, sed in bello. Ceterum hæc verba, *nobilis Achæorum Philopamen imperator*, transposita fuerunt, et ita disponenda: *In eo nobilis Achæorum imperator Philopamen capitur.* Faber. Sic planissime Junt. ut Faber conjecerat. *Græv.*

Philopamenes] Præter Liv. xxxix. 49. et Plut. leg. Paus. Arcadicis. *Bongars.* Optime Mss. *Philopamen*, quibus adsentiuntur Juntæ. Sic enim dicitur, non *Philopamenes*, Græcis. *Græv.*

Nobilis Achæorum Philopamenes imperator] Codd. quidam Mss. teste Bongarsio nob. *Ach. imperator Philopamen.* Sed et Junt., *Philopamen* habet: idque rectius videtur. *Vorst.* Mss. *Bong.* et *Philopamen* scribunt pro *Philopamenes*, et trajecte habent *imperator Philopamen.* Et profecto ita postulat ratio sermonis Latini. Facit tamen ipsa hæc diversitas, ut putem nomen *Philopamen* aut *Philopamenes* non Justinii esse, verum glossatoris. *Schef.*

§ 6 *Sen metu virtutis, vel verecundia dignitatis*] Junt. *sen m. v. sen v. d.* Mox iid. *Itaque læti, velut in illo. Læti* vulgo desideratur. *Græv.* Junt. pro *vel* habet *sen*: id quod concinnius rursus videtur. *Vorst.* Junt. *sen ver.* quod a doctis probatur. *Schef.*

Verecundia dignitatis] Vid. notam ad xiv. 6. 10. *Bern.*

§ 7 *Velut in illo omne bellum, &c.*] Tantum instar sc. est in uno belli duce. Cic. pro L. Murræna 16. de

Mithridate: 'Ipse Pompeius, regno ejus possessore, tamen tantum in unius anima posuit, ut, cum omnia, quæ ille tenuerat, victoria possideret, tamen non ante, quam illum vita expulit, bellum confectum judicaret.' Tac. iv. 25. 'Differtur per manipulos, Tacfarinatem omnes notum tot præliis consecrarentur; non, nisi duce intersecto, requiem belli fore.' Quo ipso argumento Plutarchus in Flamin. 38. qualitercunque Romanos Annibalem, quamvis decrepitum et exulem, ad mortem usque persequentes excusat. Add. Liv. xlv. 7. 1. Flor. iv. 2. 29. Curt. v. 13. 4. *Idem.*

§ 8 *Quem, &c.*] Vincent. 'Q. capi pot. inc. vid.'

§ 9 *In carc. ducto*] Junt. *educto*: leg. *deducto.* *Græv.*

Lygortas] Mss. *Lygorias*, facili lapsu i pro t. Græci *Λυγόπρας.* *Bong.* Et hic Junt. rectius *Lygortas.* *Λυγόπρας* Græcis. *Græv.* *Lygortas* pater fuit Polybii, Scriptoris nobilissimi, qui veri studio ipsum patrem notavit. *Vorst.*

§ 10 *Panasque interfecti Philopamenis pependunt*] Quicumque autores fuerunt interficiendi Philopæmenis, ipsi sibi ultro mortem concivere. *Plut. Bern.*

CAP. II. § 1 *Cum gravi tributo pacis a Romanis victus oneratusque esset*] Hoc nihil est, *gravi tributo pacis victus oneratusque.* Leg. et ita distingue: c. g. t. *pacis*, a *R. victus, oneratus esset.* Res est et plana et certa. *Faber.* 'Tributum pacis' est id, sub cujus promissione Antiochus pacem obtinuit. Pro *victus* legend. f. *vincitus.* Et videntur hæc de Antiocho Magno, non de Antiocho Epiphane, intelligenda. Quod si ita sit, non ei conveniunt, quæ de templo Jovis Elymæi tentato ipsoque rege interfecto sequuntur: hæc enim Antiocho Epiphani competunt. *Vorst.* Mallet *vincitus* vir doctus. Ego quoque *victus tributo* non intelligo. Sed puto verba hæc sic

esse scribenda : c. g. t. p. a Romanis victus, oneratus esset, deleto illo que post 'oneratus,' quod adjecerat qui ista duo putabat juncta, cum tamen victus stet per se: *victus est oneratus*, i. e. cum victus esset, aut postquam victus esset, oneratus est. *Schef.* Non aliter Junt. quam ut legend. videre sagacissime Schefferus et Faber, quorum conjecturam vel sine libris amplexi sunt editores Angli, qui addunt consulend. esse Diod. in Excerpt. Valea. p. 292. *Græv.*

Jovis] Vides sensum requirere, ut legatur *quia sper.* Deia scribend. cum Junt. *Elymari.* Ut et legend. statuit Voss. Confirmat et Sulp. Severus præter Polyb. et Diod. in Excerpt. Porphyrog. lib. II. 'Interea Antiochus, quem in Persidem profectum supra memoravimus, oppidum Elymam, regionis illius opulentissimum, fanumque ibi situm multo auro refertum diripere conatus, confluyente undique ad defensionem loci multitudine, fugatus.' Non confuderunt Veteres Antiochos, ut Berneccerus ex Strab. Hieron. Josepho, et I. Machab. 6. ad Justini hunc locum, et Drusius ad Sulpitium notarunt; sed docuerant potius, et patrem Antiochum, Magnum nimirum, et filium Antiochum Epiphanem fuisse sacrilegos: patrem Jovis s. Beli Elymæi, filium Dianæ Elymææ templum compilasse, ut recte vidit Rupert. Obs. ad Hist. Univers. cap. 10. *Græv.*

Dodonæi Jovis] Legend. puto *Elymæi* J. i. e. Beli. Nam, quod Jupiter Cretæ rex ap. suos consecutus est, nempe divinitatis opinionem, stulto gentilium errore, hoc Belus ap. Elymæos. Verum I. Machab. 6. de Antiocho Epiphane hoc sacrilegium refertur. Unde hoc variatum historia put tum in homine, cum in Deo, de duobus Antiochis et de Jove vario. *Glar.*

Didymæi] Strab. xvi. p. 512. 40.

interfectam a barbaris, cum templum Beli spoliare conaretur: Auctor de Viris Illustr. a sodalibus, quos temulentus in convivio pulsaverat, occisum esse refert: D. Hieron. in xi. Daniel. cum adversus Elymæos pugnaret, cum omni exercitu deletum. *Bongars.* Joseph. Ant. xii. 13. narrat Antiochum, templum Dianæ in Elymaide spoliare conantem, magna clade accepta, Babylonem recessisse: ubi, cum paulo post accepisset nuntium de altera clade a suis accepta in Judæa, dolore sit confectus. Consonat I. Machab. 6. Hæc auctorum diversitas a non distinctis Antiochorum cognomentis orta videtur. Antiochi Soteris interitum reperies ap. Nostr. xxxviii. 10. 14. *Bern.* *Mss.* *Dodonæi*, Impr. *Dindymæi* et *Didymæi*. Omnia falsa. Legend. omnino est *Elymæi*; quam lect. miror a Bong. constabilitam non fuisse, ante cl. Vossium, nam omnia legerat unde id fieret. Firmior itaque Vossius, qui rem indubitatam ponit, legend. sc. *Elymæi*, quod liquido apparet in Junt. ut affirmat *Græv.* Oppidum autem illud, unde Jupiter dicitur Elymæus, in Perside erat. *Faber.* Scribend. omnino *Elymæi*. Strab. xvi. p. 744. 'Ελυμαῖοι δὲ καὶ μεῖζον τούτων κέκτηνται χώραν, &c. 'Αντίοχον μὲν οὖν τὸν Μέγαν τὸ τοῦ Βήλου συλῆν ἱερὸν ἐπιχειρήσαντα ἀνείλον ἐπιθέμενοι καθ' αὐτοὺς οἱ πλεῖστον βάρβαροι. Neque mirum est Belum vocari Straboni, qui Justino Jupiter. Diod. II. p. 97. Τὸν Δία καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι Βήλον. *Gronov.* Editur vulgo *Didymæi*: sed legend. esse *Elymæi* ex Polyb. et Diod. monet Voss. Atque ita manifeste in Junt. esse testis est *Græv.* Scribit et Hieron. in xi. Daniel. Antiochum, cum adversus Elymæos pugnaret, cum omni exercitu deletum fuisse. Facit huc item quod I. Macc. 6. legitur ἐν 'Ελυμαῖδ', 'Elymaide,' templum fuisse admodum opulentum, quod Antiochus spoliare conatus fuerit. *Forst.*

§ 2 *Concursus insularum*] Impr. *incolarum*, quod placet. *Berneccer*. Nar-
rat quoque hanc rem Polyb. in Ex-
cerpt. Porphyrog. et Diodorus. Unde
patebit legend. esse *Elymaei*. *Insula-*
res autem vocat templi custodes et
accolas. Templum enim, et fana, loca-
que secreta 'insulas' appellari, ne-
mo nescit. Sic Delphi 'insula' a
quibnsd. dicuntur. *Voss*. Insignis est
et certiss. emendatio *Vossii*, *insula-*
rium. Sicut hic insulares sunt, ædi-
tul, custodes, et incolæ templorum;
sic Pomponio dicuntur, *insularii*, Leg.
xvi. de Usu et Habitat. 'Dominus
proprietas, etiam invito usufructua-
rio vel usuario, fundum vel ædes per
salutarium vel insularium custodire
potest. Interest enim ejus fines præ-
dii tueri.' Confirmatur hæc lect. in
cod. manu exarato, quem Bong. in
varis testatur habuisse *insularium*.
Sunt autem in Asia talia templa, ad
quæ habitant plurimi homines, qui
sacerdoti parent. Talis fuit Cumaus
sacerdos, in cujus potestate et ditione
erant ad 6. M. hominum. Interdum
arma corripiebant, et, qui iis injuriam
inferebant, ulciscabantur et propul-
sabant. Vid. Cic. xv. Fam. 4. *Græv*.
Præclara est *Vossii* emendatio. Sciunt
autem docti qui sint insulani et insu-
lares, et quid sit insula in genere
ædificiorum. Illum vid. et Juris in-
terpretes. In libris quidem impr. legi-
tur *incolarum*: sed id ab ignoratione
significationis factum arbitror. Dein,
dicend. fuerat *accolarum*. Sed, mihi
crede, *Vossii* tuta fides; illum ducem
sequere. *Faber*. Bong. edidit *insula-*
rum. Præ quo *Berneccero* placet,
quod antiquiores typis expr. habent,
incolarum. Mirum autem quod, cum
Bong. unum cod. Ms. viderit, in quo
insularium fuit, id. tamen ipsum illud
non rescipiat, sed potius *insularum*,
ut dixi. Non *insularum* concursus
fieri potuit, sed *insularium*. Suntque
insulares dicti hic ejus de quo prædic-
tum templi custodes et accolæ. Fes-

tus: 'Insulæ dictæ proprie quæ non
junguntur communibus parietibus.'
Et facit huc quod Hieron. in Comm.
in xi. Daniel. ex Polyb. et Diod.
refert, Antiochum, cum templum Dianæ
Elymaide spoliaret, a cnatodibus
templi et vicinis gentibus oppressum
esse. Porro 'militia' hic est pro
exercitu: qua de significatione voca-
buli in lib. de Latinit. mer. susp. egi-
mus contr. *Sciopp*. *Vorst*.

§ 3 *Questum de injuriis*] Junt. *q.*
injurias. Ita i. 10. 17. 'Queritur cru-
delitatem regis.' Cic. de Amic. 'Quo-
rum plerique queruntur semper ali-
quid.' *Schef*.

Discrepatio] Antiquiores typis
expr. *disceptatio*. *Vorst*. *Discrep*.
Vorst. publicavit, nescio quem secu-
tus. *Schef*.

Confusus] 'Confusus' pro pertur-
bato, ut sæpe ap. Val. M. et alios.
Vorst.

§ 4 *Modestia sua*] Non satis hoc
cohæret cum seqq. *modestia sua*, *pa-*
trocinio pudoris obtinuit. Saltem id.
bis repetitur. Unde credo verba *mo-*
destia sua irrepaisse hic ex glossa.
Schef.

§ 7 *Nam apud fratrem Perseum*] Junt.
teste Græv. additum et habet
hoc modo: *Nam et ap. fr. Perseum*.
Estque id concinnius; quia alterum
'et' mox sequitur. *Vorst*. *Perseus* est
ubique, etiam in seqq. *Schef*.

Nota absolutionis causa offensæ fuit] Non
nego hanc lect. posse ferri: nec,
si renuant vett. libri, quicquam hic
tentem. 'Nota' enim 'absolutionis'
est, infamis absolutio. Ut xxxix.
'infamia mortis' est, iguominiosa
mors. Et xli. 'varia periculorum
certamina' sunt, varia periculosa cer-
tamina. Blanditur tamen vehemen-
ter Junt. lectio, tanquam longe ele-
gantior et huic l. aptior: *apud p. abs.*
c. o. f. Causa enim absolutionis fuit
modestia filii, et ex ea senatus in illum
studia et amor, qui offendit patrem,
uti et seqq. arguunt: 'Indignante

Philippo plus momenti apud senatum personam filii, quam auctoritatem patris ac dignitatem regis majestatis habuisse.' 'Offensæ esse,' nt 'landi esse,' 'opprobrio esse,' 'bono esse,' et mille talia. Præstare ausim et in me recipere Trogum ita scripsisse. Græv. Planissime et verissime Junt. Nil vidi melius; neque vero injuria tam bona scriptura a Græv. probatur. *Faber.* Ab antiqua ed. Becharii et aliis abest *causa*. Vorst. Vox *nota* abest a Junt. quod a Græv. probatur. Videtur tamen stare posse, si conjungatur cum seq. *causa*, ut *nota causa* sit, quæ innouit, existatque hæc sententia: Quia causa absolutio-nis, modestia sc. filii, innouit, publiceque circumlatum est ob eam solam patrem liberatum; ideo id offendit patrem. *Schef.*

§ 8 *Igitur Perseus*] Orationes utrinque pulcherrimæ et cetera huc pertinentia extant ap. Liv. xl. *Bern.*

Perseus perspecta patris ægritudine] Junt. *Perseus*. Paulo ante: *apud fratrem Persem*: cap. seq. *Non minus accelere Persæ*. Dicebant 'Perseus,' 'Perseus,' et 'Persæ.' Græv. Junt. *Perseus*: ut et paulo ante *apud fratrem Persem*. Sed et xxxiii. 2. est *uque Perseus*. Et dicitur sane utrumque 'Perseus' et 'Perseus.' 'Ægritudo' dicitur hic quod xxxii. 3. 4. 'ægritudo animi': qua de significatione vocis in lib. de Latinit. mer. susp. 14. egimus. *Vor.*

CAP. III. § 1 *Occiso Demetrio*] De Persei in fratrem Demetrium fraude, et Philippi morte, vid. Liv. xl. et Pans. in Corinthiacis. *Bongars.* Zonar. ix. 22. Φίλιππος δὲ ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς τὸν υἱὸν Δημήτριον ἀποκτείνων, καὶ τὸν ἕτερον υἱὸν τὸν Περσέα μελλήσας φονεῖν, ἀπέθανεν. 'Ἐπεὶ γὰρ προσφιλὴς ἐκ τῆς ὀμηρίας τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο ὁ Δημήτριος, καὶ αὐτὸς τε καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Μακεδόνων ἠλπίζον ὅτι μετὰ τὸν Φίλιππον τὴν βασιλείαν λήψεται, ἐφθόνησεν αὐτῷ ὁ Περσεύς, ἅτε καὶ πρεσβύτερος αὐτοῦ

ἦν, καὶ διέβαλεν αὐτὸν ὡς ἐπιβαλομένην τῷ πατρὶ. Καὶ ὁ μὲν φόρμακον πιεὺς ἀναγκασθεὶς ἐτελεύτησεν· ὁ δὲ Φίλιππος οὐ πολλῷ ὕστερον τὸ ἀληθὲς γινὼς ἀμύνασθαι τὸν Περσέα ἠθέλησεν, οὐ μέντοι καὶ ἴσχυσεν· ἀλλ' αὐτὸς τε ἀπέθανεν, καὶ τὴν βασιλείαν ὁ Περσεὺς διεδέξατο.

Non negligentior tantum Perseus] In Ms. legitur *neglectimentior*. Vetus lect. proculdubio fuit *neglectior*. Voss. Lego *non irreverentior*. Id postulat sententia. Alius aliud quæret. In Mss. *nonne clementior*, quod, corruptum licet, ad conj. meam facit. *Faber.* Codd. Mss. quos Bong. vidit, pro *neglectientior* habent *neglectimentior*: de quo cogitare ob consensum codicum operæ pretium videtur Vossio. Quid si igitur credamus Junt. scripsisse *neglectim habentior*? Vorst. An *negligens in aliquem* Latinum sit, ignoro, certe dubito. In quibusd. est *neglectimentior*, unde Vorst. *neglectim habentior*. Sed nec *neglectim habens in aliquem* procedere videtur. Aliis in libris est *nonne clementior*, unde facillime fieret *non inclementior*. Sed fuisse hanc scripturam veram, non contenderim. Quid? si pro *neglectimentior* legeretur *æqui timentior*. *Schef.*

§ 2 *Insidii circumventum*] Junt. *ins. se circ.* Græv. Bene; ita et in aliis Impr. *Faber.* Recte meo iudicio. Frequens quidem ellipsis pronominis reciproci est; sed hic tamen paulo durior ea videtur. *Vor.*

§ 3 *Innoxia Demetrii morte*] Legend. *innoxii*. Et ita Ms. *Faber.* Sic et Junt. Græv.

§ 5 *Scordiascos*] Hos ad Istrum habitasse, etiam Strab. vii. auctor est. *Bong.*

§ 6 *Namque Galli*] Videtur hic dememinisse Justinus eorum, quæ dixerat xxiv. 8. 16. *Berneccer.* Eum refellit Jenseius, qui ad vocem 'Galli' notavit: 'Sc. qui non fuerant in expeditione Delphica. Nam sexaginta illa quinque M. quæ elegerat Brennus ex omni exercitu, una cum Bren-

no perierunt. xxiv. 7. 6. 'Habebat Brennus lecta ex omni exercitu perditum sexaginta millia.'

§ 8 *Sabi*] Ita ex Vett. edidl. Flavius is Straboni est *Xas*, et Plinio iii. 3. 25. *Saus*. Bongars. Bene Junt. *Savi*. Est hic librarius posterioris ætatis error, qui ubique est expungendus. Stulte enim quis ap. Catull. scripserit hodie, quod in multis antiquis libris legitur, 'bibamus, mea Lesbia,' pro *viamus*. Græv. *Sabi* pro *Savi* frequenti temporum illorum scriptione. Ita habemus in glossis 'baeca' pro, vacca; 'berbex' pro, vervex; 'bicissim' pro, vicissim; et id genus alia. Nam verum nomen *Savus*, quomodo et ap. Pacatum nostrum scribitur, ubi vid. quæ notavi. Atque ita mox § 14. in Mss. legitur, ubi *Sabi* est in editis. Sed et *Savi* Junt. habet in superioribus. *Schef*.

§ 9 *Tect*.] *Τεκτώμενος* Straboni xii. 566.

Aurum argentumque] Leg. Strab. iv. Fuit autem Q. Servilius Cæpio Cos. cum Attilio Serrano, et insequenti anno a Cimbris victus; Epit. Liv. lxxvii. Oros. v. 16. Sall. ext. Jugurth. ubi pro C. Manlio vet. Cod. legit M. Mallio. De ejus morte Strab. et Valer. vi. 11. 13. qui inter se variant: et ipse Valerius secum pugnat iv. 7. 3. *Bongars*. De adagio 'Aurum Tolosanum' Agell. iii. 9. De huj. auri raptu quæstionem aliquando habitam Romæ scribunt Cic. de N. D. iii. 30. Oros. v. 15. et alii. Porro sacram pecuniam non impune temerari, ostendit præter alios Livius xxix. 8. 8. item xxix. 13. 3. et 4. *Bern*.

§ 10 *Fuerit auri pondo cx. millia, argenti pondo quinquies decies c. millia*] Mira ap. auctores variatio de h. auro. Strab. ex Posidonio refert 15000. talentum fuisse; quanti damnatus magnus Antiochus in belli expensas a Romanis, ut lib. vii. dec. iv. tradit Livius, summa 9000000. coronatorum.

Verum, si hæ summæ Justinū bene habent, summa in immensum major fuerit: quod ut Lectori clarum faciamus, redigere placet ad nostræ ætatis aurum ac argentum. Primum enim dicit auri pondo 110. millia. Pondo ea si multiplicentur per 112. (tot enim libra pecuniaria coronatos habet) erit summa coronatorum 12320000. Deinde subjungit 'argenti pondo quinquies decies c. millia,' quod Budæus, iv. de Asse, putat dictum pro, quindecies centena millia: ea multiplicata per 10. producent summam coronatorum 15000000. Quæ duæ summæ a Justino proditæ simul additæ facerent summam 27320000. coronatorum, plus triplo majorem quam 15. M. talentum. Lector ipse, quantum his numeris confidendum, dispiciat. Porro, quod post aliquot versus de Colchis subjungit, in plerisque codd. regis Colchorum nomen depravate legitur *Aceta*, cum sit Græce *Ἀχρης*, *Ætæta*. *Glarean*. Oros. v. 15. 'Cæpio proconsul, capta urbe Gallorum, cui nomen est Tolosæ, centum mille pondo auri, et argenti centum et decem mille e templo Apollinis abstulit.'

Argenti pondo, &c.] De h. l. ita Budæus iv. de Asse p. 152. Hæc summa vix dicere ansim quanti æstimanda sit. Auri singula pondo minoris æstimari centum aureis solatis non possunt, etiam ut undecima pars æris in eo mixta fuerit. Quæ ratione aurum illud Tolosanum centies et decies centenis millibus aureorum valuit: quod si obryzum fuerit, i. e. centenis et duodenis solatis in libras æstimabile, centies vices ter centenis et viginti millibus valuit. Quod autem ad argentum pertinet, Trogum existimarim non *quinquies decies centena millia pondo* scripsisse, quæ summa quinquagies millies mille aureos valet: sed *quindecies centena millia*, quæ quindecies millies mille aureis coronatis æstimantur a nobis, i. e. centies

et quinquagies centenis millibus. Quod si quis Trogum *quinquies decies* scripsisse malit, tamen pro, quindecies, intelligam, quomodo ap. Suet. Aug. 101. 6. 'quaterdecies millies,' pro, bis septies, i. e. quatuor decies. Strab. ex Posidonio quindecim millibus talentum argenti æstimasse aurum argentumque simul videtur: quæ summa minor est minima prædictarum, i. e. nonagies centena millia aureorum. Hæc Budæus: sed usus editione veteri, quæ, nostræ contraria, summam argenti tribuit auro. Constat tamen ratio, sed inversa. *Bern.*

§ 11 *Ultor*] F. leg. ultio. Gron.

§ 13 *Missos ab Ætæa*] Leg. *missis*: sc. qui missi fuerant ad persequendos Argonautas. *Faber.* Hic etiam rem acu tetigit *Faber*, planeque jam olim in *Junt.* sic scriptum est. *Græv.*

Ætæa] Græcis est Ἀθήνη. Quod autem statim dicit, Argonautas navem humeris tulisse, vid. Apollonium iv. Argon. 1383. Τυτάς, ὃ πῆρι δὴ μέγα φέρωντες ὕλῃς ἀνδρῶν, ἥ βλῆ ἢ ἀπερὶ Λιβύης ἀπὸ θύρας ἐρήμους Νῆα μεταχθόνων, ὅσα τ' ἐνδοθὶ νῆος ἔχοντο, Ἀνθεμῆρους ἑμοιοι, φέρων δυοκαίδεκα πόντια Ἑλλάδ' ὁμοῦ νύκτας τε, &c. Vos o supra modum optimi filii regum, Qua vi, qua virtute, Libya per cumulos arenæ desertos Navem sublimem, quæque in navi fertis, Suscipientes humeris, ferre duodecim integros Dies simulque noctes, &c. *Bongars.*

§ 14 *Magnitudinem navis*] Vulgo *longitudinem navis.* Navis pro, navigationis, dixit. *Bongars.* Non videtur. *Berneccer.* Navis *Bong.* interpretatur, navigationis. Non recte. Simpliciter ita capiendum, quod si, Sabus trirrem illam Argonautarum non caperet, propter magnitudinem. Adeo ut illis necesse fuerit illam fluviu elatam humeris suis in litus Adriaticum deportare. Nota est historia. *Voss.* *Bong.* notat vocem *navis* positam hic pro voce, naviga-

tionis, quod recte displicet *Berneccero.* Re vera enim navis hic compendium est vocis *navigationis*, ac legend. *magnitudinem navigationis.* *Magnitudo* notat longitudinem s. longinquitatem, unde in impr. aliquibus *longitudinem navis*, ex glossa videl. Nam *magnitudinem* rectum puto, nec magis contemnend. quam quod habetur ap. Suet. Aug. 28. 'itineram minuta.' *Schef.*

§ 15 *Istrique ex vocabulo amnis*] *Diod.* iv. 51. *Strab.* i. p. 39. m. ut et *Plin.* iii. 18. confutant eorum errorem, qui putaverunt esse quendam fluviu Istro cognominem, qui in Adriam exeat ab illo divulsus, ab eoque denominari gentem Istros, per quos defluit. Quo in errore hæsit etiam *Aristot.* in *Hist. Animal.* viii. 13. *Bern.*

Quo a mari concesserant] *Phil. Claver.* *Ital. Antiq.* i. 21. rectius censet recesserant: i. e. quo amne a mari Pontico recesserant, sc. Istrum subeuntes. Nam ad mare Hadriaticum accesserant; ubi Polam urbem condidisse feruntur. Et ita s. ex *Justino* s. ex ipso Trogo transcripsit *Isidorus Orig.* ix. 2. 'Histrorum,' inquit, 'gens originem a locis [leg. ut ap. *Just.* a *Colchis*] ducit: qui, missi ad Argonautas persequendos, ut a Ponto intraverunt Istrum fluviu, a vocabulo amnis, quo a mari recesserant, appellati sunt.' Ergo non ab *Histrum* aliquo fluvio, sed ab ipso Danubio id nominis eos adsumsisse voluit *Justinus.* *Istria* porro et *Ister*, etai sine aspiratione plerumque legitur, ex antiquis tamen aliquot lapidum inscriptionibus, itemque *Cassiodori* libro de *Orthographia* patet, Vetores adaspirationem adscripsisse. *Id.*

Quo a mari concesserant] Non possum persuaderi hanc esse veram lectionem: neque illam, quam ex *Isidoro Cluverius* exposuit. Solemne enim *Isidoro*, ut, quicquid non intelligeret, aut deleret, aut prave corrigeret. In

Miss. erat qua e mari concesserant. Unde conjicio scriptum fuisse quo a Narico concesserant. Naricum s. Naracum est ostium Istri, quod tradiderunt Apsyrta ingressum esse, cum Argonautas persequeretur. Νάρκας στόμα est Apollonio IV. Ἀμφὶ δὲ τοιαύτῃς προχοαί τὴν μὲν καλοῦσι Νάρκας, τὴν δ' ὑπὸ τῇ νεάτρῃ καλὸν στόμα, &c. Meminere ejus ostii omnes Geographi. Alii tamen per Pulchrum ostium in Istrum vectos esse Colchos aiunt. Voss.

§ 16 Daci] De Dacis et Getis leg. Strab. VII. Bong.

Qui cum, Orole rege, adversus Bastarnas male pugnavissent] Mirum quam turpiter depravatum sit nomen hoc Dacici regis. In minori Epitome Trogi dicitur 'Rabobostes.' Et hoc male. Legend. cum Barabista rege, &c. Vid. Strab. VII. cui est Βαρβαρίστας. Voss. Junt. Orole. Grav. Notator Anglicanus legit Barabista ex Strabone, quod jam ante Vossius fecerat. Videtur juvare conj. hanc, quod Barabistes dicatur suos Orobris afflictos bellis refecisse exercitatione, sobrietate, et diligentia. Verum obstat, quod Getarum potius, quam Dacorum rex dicatur. Deinde successores habuisse fertur temporibus Augusti, ut non dici ante videatur vixisse. Et revera Syllæ, Julii Caesaris floruit ætate, ut ex ipso Strab. et Jornande cognoscitur. Vid. quæ de eo tradidi in Upsalæ Antiquæ cap. 10. Non potest igitur in locum Orois substitui, cum, quibus imperavit quondam Oroles, illi deinde cum aliis gentibus militavit Perseo, qui vixit diu ante Barabistam. Schef.

Ad ultionem æquitatis] Non dissimiles in disciplina militari animadversiones, plus ignominie quam cruciatus habentes, est observare ap. Diod. XII. 16. Plat. Agesilao 51. Liv. XXVII. 15. 8. Tac. XIII. 36. 5. Suet. Aug. 24. Val. M. II. 7. 9. et 16. Frontin. IV. 1. Plato quoque IX. sub

imit. de Leg. inter leviores pœnas numerat ἀλόφους ἵππας καὶ οὐδαίς, 'sessions stationesve deformes et ignominiosas': quales etiam Augusto suo Livia commendat ap. Dion. LV. p. 642. Bern.

Quæ ipsis antea fieri] Malim ab ipsis. Faber.

CAP. IV. § 3 Inf. v.] Vincent. 'versusque in f.'

Cretam deferitur] Vid. Probum in Annib. Vit. Quo commento Eumelenem vicerit, refert et Frontinus IV. 7. 12. Et de ejus morte Plut. in Flaminio 35. Appian. Syriac. Liv. XXXIX. 51. ubi et Africani mortem commemorat. Val. M. IX. 2. 2. Varro *repl* Ἐξαρύγῃς ap. Nonium: 'Quærit ibidem ab Annibale, cur biberit medicamentum: Quia Romanis, inquit, me Prusides tradere volebat.' Bong.

§ 5 Velut pignus opes ejus tenebat] Agell. XVI. 10. 'Quoniam res pecunieque familiaris obsidis vicem pignusque esse apud Rempub. videbatur; amorisque in patriam fides quædam in ea firmamentumque erat: neque proletarii, neque capite censi, milites nisi in tumultu maximo scribebantur; quia familia pecunieque his aut tenuis aut nulla esset.' Ita Veget. II. 20. 'Miles, qui sumtus suos scit apud signa depositos, de deserendo nihil cogitat: magis diligit signa: pro illis in acie fortius dimicat: more humani ingenii, ut pro illis habeat maximam curam, in quibus suam videt positam esse substantiam.' Unde callidi Principes, a sibi suspectis mutuum pecuniam accipientes, eorum sibi fidem obstringunt. Id quod feliciter expertus est Eumenes, narrante Diod. XIX. 24. et Plat. Eum. 24. Itemque Leucon ap. Polyæn. VI. Fecit hoc Eduardus II. Anglus, teste Cominæ; itemque Reges Hispaniæ faciunt. Rationem explicat Aristot. in Ethicis in Nicom. IX. 7. Bern.

Aure suo in statu, quas secum per-

tabat, infuso] Ita sane edd. tam vett. quam recentiores. Ego tamen vix dubitem, quin legend. sit vel *statuis inf.* vel in *statuas inf.* Vorst. Libri omnes habent in *statuis*, neque quidquam est mutand. Dixi alibi de hac constructione præp. in, quæ legitur sæpe in Mas. etiam ap. Nostrum, sed dein mutata in editis per sciolos. *Schef.*

§ 6 *Novo commento*] Strategema hoc imitati Atreni, cum obsiderentur a Severianis, vasa fictilia, volucris quibusdam venenatisque bestiis oppleta, dejecerunt in oppugnantes, quæ, cum aut oculis involitarent, aut in apertas corporis partes sensim obreperent, graviter eos sauciabant. Herodian. III. 28. *Bern.*

Mitti] Non dubito, quin Just. scripserit *mitti*, et retulerit ad antecedens 'jussit.' Factum autem est *mitti*, propter sequens 'id,' quod ei

adglutinauerunt. *Schef.* Schefferi conj. firmat Junt. in qua *mitti* extat. *Græv.*

§ 9 *Insignis hic annus*] Add. Liv. XXXIX. 50. 10. Similia id. XL. 37. 1. Tac. XII. 64. 3. Dio LX. fin. *Bern.*

§ 10 *Nec tum cum Romano tonantem bello Italia contremuit*] Scrib. cum Junt. *nec cum It. R. tonante b. cont.* Bellum enim tonat, non imperatores, qui fulmina quidem belli dicuntur. XXXIX. 3. 'Videre tonantem ac fulminantem ab occasu procellam.' Flor. II. 'Prima belli tempestas detonnuit.' *Græv.* Junt. *nec cum It. R. tonante b. c.* Nobis altera illa lect. præferend. videtur. *Vor.*

§ 12 *Neque insidiis suorum*] Ead. Liv. XXVIII. 12. 3. Rationem reddit Tac. H. II. 37. Quia 'exercitus linguis moribusque dissoni,' quales Hannibali fuerunt, 'in consensum non facile coalescunt.' *Bern.*

LIBER XXXIII.

CAP. I. § 1 *Macedonicum*] De h. bello Plut. in Pauli. Emil. Liv. XL. et seqq. Flor. II. 12. Patere. I. 9. Pans. Achaicis, Diod. XXXI. cñus habemus tantum excerpta. *Bong.*

Tanto clarius] Id. Livii judicium XXXI. 1. 5. *Bern.*

Auxiliis omnium regum] Liv. lib. II. dec. v. ait Eumenem, Antiochum, et Ptolemæum a Perseo sollicitatos, sed cum Romania mansisse in fide. Id. de Ariarathæ et Masanissæ; quapropter rectius dixisset *aliquot*, aut *paucorum*, pro *omnium*, Justinus. *Glarean.*

§ 2 *Legiones plures numero*] Non plures numero legiones, sed quatuor tantum conscripserant Romani, numerum autem militum in singulis legionibus auxerant. Nam, cum 5200. pedites ex veteri instituto legere so-

lerent, in has legiones sena M. peditem conscripsere, ut ex Liv. XLII. 31. tradidit Perizonius, qui oscitantiam hic accusat Justinum Hist. Animadv. 11. Mallem h. in l. negligentiam hanc in librariorum derivare, qui corrumpere locutionem, quam non intellexerunt. Puto enim Justinum reliquias *legionis plures numeros*. Sæpe enim, numeri, sunt, cohortes. Tac. I. H. 6. 'Multi ad hoc numeri e Germania, ac Britannia, et Illyrico,' &c. ubi vid. Lips. Nam et ibi hanc vocem corruerant scioli. *Græv.*

§ 3 *Acciderunt*] *Bong. codd. acceperunt.* Quam lect. puto rectiorem, ut convenientiorem veritati et historię. Masinissæ profecto non fuit eatum conditio, ut Romani talia imperare illi possent aut vellent, quo

tamen respicit verbum *acciverunt*. Et Liv. XLII. 29. tantum sic de eo: 'Masinissa et frumento juvabat Romanos, et auxilia cum elephantis Misagenemque filium mittere ad bellum parabat.' Quibus verbis liquet ultro hoc factum a Masinissa, non quod exegissent Romani. Quorum ne magnitudo quidem animi hoc facile permisisset. *Schef.*

Eumeni regi Bithyniæ] Scrib. E. r. *Pergami*. Gronov. Non apparet, qui Eumenes rex Bithyniæ esse potuerit, cum Prusias, ejus aliquando hostis, rex Bithyniæ; ipse vero rex Pergamenus fuerit. *Vorst.* Hoc *Bithynia* suspectum habet *Vorstius*, cum Eumenes rex fuit Pergamenus, ex Gronov. *Schef.* Præstantiss. Perizon. Animadv. Hist. 11. docet Justinum hic errasse, non librarios, ut XXVII. 3. dum hunc Eumenem Bithyniæ regem appellat, qui fuerit Pergami rex, Attali filius, socius atque amicus Romanorum præcipuus. Vid. Liv. XXXVII. 39. 41. 43. *Græv.*

Denuntiatum] Malim *denuntiarunt*. Bong.

§ 3 *Decennis*] Ita legend. ex vestigiis antiquæ lectionis; ea est *decentis*. Bongars. Firmat hanc Bongarsii correctionem Junt. *Græv.*

§ 4 *In favorem sui*] Liv. XXIX. 30. 6. 'Fama modicæ rei, in principio rerum prospere actæ, convertit ad nos hominum studia.' Tac. H. II. 20. 'Ut initia belli provenerint, fama erit in cetera.' Fama fallax, quia 'Mars communis sæpe spoliantem jam et exultantem' evertit et perculit abjecto: Cic. pro Mil. 21. *Bernec.*

§ 5 *Consul Sulpitius*] Non est mihi dubium, quin h. l. legend. *L. Licinius* pro *Sulpitius*. Deceptio evenisse videtur, quod initio belli Macedonici cum Philippo consul Sulpitius fuerit. Verum id bellum plus 25. annis præcessit. Nec de Sulpitio Gallo Astrologo intelligi potest, qui post devictum Persea consul factus est. Ut

nihil dicam de numero regum ad fin. huj. lib. qui sumptus est ex v. lib. Liv. dec. v. In utroque nimis exiguus, si Eusebio credimus: in Liv. 20. hic 30. ap. Euseb. 38. *Glarean.* *Cos. Sulpitius*] Hnj. consulis nemo præter h. Auctorem meminit. Aut igitur fœdum mendum est in libris: aut Just. turpiter lapsus est. Est enim hic *P. Licinius*, qui Cos. fuit cum C. Cassio Longino. Liv. XLII. 28. 3. et Plut. Apoph. 13. quod notavit Glareanus; nescio tamen quo auctore cum L. Licinium vocet. *Bongars.* Bong. etiam in V. L. monet *Sulpitii* nomen huc ex ora libri irrepisse, quod Studiosus notaverat ad illa quæ atam sequuntur, 'Luna nocte defecit.' *Bernec.* Notator Anglus putat *Sulpicius* delend. ut ex marg. transsumtum in textum. Atque sic jam pridem judicant alii. Vid. Not. cl. *Bernec.* Mihi subesse huic vocabulo videtur aliquod quod respondere debeat sequenti 'victo.' An *supplici*, quia præcedit 'misit, qui pacem peterent?' Num potius *superiori*; quia præcedit 'victor Perseus?' *Schef.* Errasse hic Justinum, cum non Sulpicius, sed P. Licinius Crassus missus fuit ad hoc bellum contra Persen, olim notavit Glareanus, et pluribus adstruit Perizonius Animadv. Hist. II. testatus duo bella Macedonica, Philippicum et Persicum, confudisse Justinum, consulemque P. Sulpicium Galbam, qui primus inchoavit, fallente memoria in posterius contulisse; præsertim cum ap. ipsum Trogum, ab isto consule et imperatore superius Macedonicum bellum cæptum, lib. XXXV. ut ex Prolog. constat, legisset: vid. ibi plura. *Græv.*

§ 7 *Prælium consereretur*] Antiquiores typis expr. *cons. bellum*: id quod a stylo Justinii nec abhorret, ut qui subinde 'bellum' pro prælio ponit. *Vorst.* *Bellum* merito præfert *Vorst.* *Schef.*

CAP. II. § 1 *M. Cato*] *M. Cic.* de Senect. Ex ejus i. 11. de Off. constat Catonem filium in Macedonia Persico bello militasse. Totus is locus Ciceronis adducitur a Saresb. vi. Polier. 7. a quo abest glossa illa, *Adeo summa erat observatio in bello movendo*, quæ in textum Ciceronis impudenter irrepsit. *Bongars.* Frontin. Strat. iv. 5. 7. *Bern.*

§ 2 *Corpore collecto*] Nescio an vera sit hæc lect. Sane *corpus colligere* pro, surgere; num dicatur de prolapsio, quæro adhuc, nec invenio. *Mallem c. correcto*, aut *c. recorresco*, quomodo habemus in Fragmento Petronii Dalmatico: 'Sed recorresco costas ipsius prima vindemia.' Ubi vid. quæ a nobis sunt notata. *Schef.* *Corpus colligere* eod. modo dicitur, ut paulo post 'gladium recolligere.' Sic et 'colligere vires' *Cic. Græv.*

§ 3 *Cum ad unum*] 'C. ad illum un.' Vincent.

Gladius ei e manu elapsus] Sen. Ep. 120. de Horatio Coclitæ: 'Non minus sollicitus ut armatus, quam ut salvus exiret.' Nam ut ait Diod. xiv. 115. 'Fortes arma et vitam eodem æstimant pretio.' Unde P. Furius maluit cum millenaria cohorte perire, quam redimere salutem traditis armis. Dionys. ix. 80. *Bernacer.* Junt. *gladius manu elapsus*. Mox ead. ed. *ad suos cum clamore omnium revertitur*. Probo *ad suos*. *Græv.* Junt. *glad. manu elapsus*. Et perinde est, quod quidem ad Latinitatem attinet. Val. Max. ii. 16. 2. 'E vagina gladius ejus elapsus decidit.' *Vorst.* Plut. Cat. maj. p. 248. Τοῦ ξίφους ἀκρουσθέντος ὑπὸ πληγῆς, καὶ δι' ὑγρότητα τῆς χειρὸς ἐξαλισθέντος, ἀχθεσθεὶς τρέπεται πρὸς τινὰ τῶν συνήθων, καὶ παραλαβὼν ἐκείνου αὐτοῖς εἰς τοὺς πολεμίους ἐπέβαλε· πολλὰ δ' ἄγῃ καὶ βίᾳ μεγάλῃ διαφύσσας τὸν τόπον, εἶρε μάλιν ἐν πολλοῖς σάγμασιν ὅπλων καὶ σήμασι νεκρῶν δημοῦ φίλων τε καὶ πολεμίων καταστῆσαι περμέντων.

§ 4 *Inspectante, &c.*] Saxo i. p. 6. 12. 'Teutonum Danorumque ex. insp.' ix. p. 172. 11. 'Utroque ex. insp. congressus.'

Ad socios cum clamore hostium revertitur] *Ad suos* optime, in Junt. In al. male, *ad socios*. Faber. Antiquiores typis expr. et inter ceteros, quem Juntæ curarunt, *cum cl. omnium*. *Vorst.* Vett. *cl. omnium*, atque sic et Junt. quod puto esse rectum, cum hic clamor gratulantium sit intelligend. *Schef.*

§ 5 *Decem millibus talentum*] In Mas. est *tantum*, quasi sermo sit de militibus. Et equitatum totum eum e prælio secutum sunt auctores. Sed re vera illud *tantum* est compendium τοῦ talentum. Docet Liv. xlv. 45. ubi tamen 'duo millia talentum,' non *decem*, leguntur; ut vidend. sit, an non lectio Nostri sit depravata per eos, qui ii. pro x. acceperunt. *Schef.*

Quem, &c.] Liv. xlv. 6. ait Persen sese et filium Octavio tradidisse. 'Liberos quoque parvos regios Ion Thessalonicensis Octavio tradidit: nec quisquam præter Philippum, maximum natu e filiis, cum rege relictus. Tum sese filiumque Octavio tradidit.' Filiam quoque Persis ab Emilio captam fuisse refert Georg. Syncellus in Chronog. p. 282. Οὗτος [M. Αἰμίλιος] Περσέα λαβὼν ζῶντα ἔμα δυνὸν υἱοῖς καὶ μετ' θυγατρὶ. Zonar. ix. 24. Persen cum uxore et tribus liberis captivorum habitu in triumpho ductum fuisse scribit, et paulo post addit: Περσεὺς δὲ εἰς Ἀλβαν ἐν τοῖς πᾶσι καὶ τῇ θεῶν εἰς κατεστῆθ' ἡ καὶ μὲν, ἐπεὶ φιλικῶς τὴν βασιλείαν καμίσασθαι, ἀντίχων ἔπει δ' ἀπέγνω, ταυτὸν διαχειρίσασθαι· καὶ δ' Φίλιππος δ' υἱὸς αὐτοῦ ἦ τε θυγάτηρ αὐτοῦ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπέθανον· μόνος δ' ἐν νεότητι τοῖς τῶν Ἀλβανῶν ἔρχουσιν ἐπὶ τινα χρόνον διακράσεν. Carcerem autem, in quem reclusus fuit Perses, describit Diod. Ecl. 2. lib. xxxi.

§ 6 *Triginta reges*] Liv. XLV. 9. 3. tantum 'viginti' numerat. Eusebius *Persen* tricesimum nonum facit. *Bern.*

Rerum non nisi centum nonaginta duobus annis potita] Liv. XLV. putat regnum Macedonum, inde a morte Alexandri distractum in multa regna, a summo culmine fortunæ ad ultimum finem stetisse 160. annos. *Vor.*

§ 7 *Ita cum*] Quid sibi velit *Ita* h. quidem I. non intelligo. In Mss. legitur *Itaque*, quod nihilo videtur melius, cum causalitatis nulla hic sit

ratio. Legend. sine dubio *duobus annis potita*. *Qua cum*, &c. Vocula *Ita* perperam est repetita ex præc. vocis ultimis literis 'potita.' Dein cum *Qua* scriptum esset per *e* simplex, ut fit in Mss. conjunxerant utramque, ac fecerant *Itaque*. *Schef.*

§ 8 *Diu detentus*] Mss. Bong. omnes habent *diu tentus*, quod nescio, quare noluerint recipere in textum. Nam 'tenere' pro, retinere vel detinere, frequens ap. optimos scriptores. *Id.*

LIBER XXXIV.

CAP. I. § 1 *Achai*] Bellum Achaicum, et ejus originem multis describit Paus. Achaicis. Vid. Liv. LII. et Flor. II. 16. Patere. I. 12. Oros. v. 3. *Bong.*

§ 2 *Unum corpus*] Polyb. II. 88. Achæos ut optimum exemplar bene constitutæ Reipub. commendat, cum quo Belgico-Germania in multis convenire videtur. *Bern.*

§ 5 *Frangerentur*] Non displiceat, quod in Mss. esse testatur Bong. *trajicerentur*: ut sc. trajectione populorum contumaciam eorum frangendam Romani censuerint: quod fecit Philippus VIII. 5. 7. *Berneccer.* In libris Bong. fuit *trajicerentur*, quod *Berneccer.* putat probum. Mihi aliter videtur, cum quia istiusmodi trajectio, tum quidem, et ibi locorum, facta videtur fuisse impossibilis, tum quia non admittit verbum *frangerentur*, quod mihi glossa lect. veræ esse certo videtur. Puto tamen in *trajicerentur* latere vestigia veræ scripturæ. Ac primum quidem censeo delegend. litteram *t* a capite, quæ ei adhæserit ex fine vocis præcedentis; supererit

rahicerentur; ita enim fuit in Mss. Hoc quoque puto dividend. in duo, *rahicerentur*: priori *ra* si imponas virgulam in summo, facile colligas legend. pro eo *ruina*. Jam ex *hicerentur* quid facilius quam formare *dicentur*? i. e. *dicicerentur* vel *disjicerentur*. Ita lect. integra erit: *et, si quæ urbes contumaces essent, ruina dicicerentur*, quod plane illud *frangerentur* est, quod in editis hodie occurrit. *Schef.*

§ 9 *Legatos quoque ipsos*] Flor. II. 16. de Critolao concitore huj. belli: 'Legatosque Romanos, dubium an et manu, certe oratione violavit.' Et Cic. pro L. Manil. 5. propter legatos superbius appellatos Corinthum everSAM dicit. Vid. et de Off. I. 11. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Mummio consuli*] L. Mummius cum Cn. Corn. Lentulo Cos. fuit: et ab Achaia devicta 'Achaïcus' dictus. Oros. Patere. ceteri. Corinthum captam esse anno 3. Olymp. 166. scribit Plin. XXXIV. 2. Pans. Olymp. 166. *Bong.*

§ 2 *Sed Achai, velut*] Hermocrates

ad Syracusanos in Thucyd. vi. 34. 'Id unicuique fixum certumque in animo esto, quod contemptum hostium ipsis factis et viribus declarare, in re vero præsentī cum metu apparatus firmissimum, tanquam in haud dubio periculo, comparare, longe sit utilissimum.' Nam, ut inquit Archidamus ap. eund. ii. 3. 6. 'Haud raro parva manus magnam multitudinem hostium, qui contemptim et imparati certamen inierant, profligavit.' Curt. vi. 3. 11. 'Nihil tuto in hoste despicitur; quem spreveris, valentiorē negligentia facies.' Quomodo in Floro ii. 14. 'Macedo, aliquanto quam ante gravior, dum contemnitur.' Bern.

§ 6 *Ut hoc exemplo*] Mss. Bong. ut ex h. e. quod non debuit contemni. Plena enim est locutio, quæ vulgo per præpositionis ellipsis effertur. Sane sic legend. etiam hinc colligas, quod in quibusd. reperitur ut et h. e. quod sine dubio ex altero, errore scribæ, sic formatum est. Similia et alibi notavimus ap. Nostr. Schef.

§ 7 *Rex Syriae Antiochus Ptolemæo*] Cum tot sint Antiochii ap. scriptores, non dignatur Justinus vel uno verbo innuere, de quonam Antiocho hic loquatur, de Ptolemæo ad idem. Ego quidem puto eum loqui de Antiocho Epiphane, Selenci vii. regis Syriæ fratre. Vid. Flor. xli. in Livii Epitome. Item de Ptolemæo Philomatre sexto post Alexandrum, hactenus perpetuo a patre suscipiente imperium, ut inquit Strab. lib. ult. *Glarean.*

Antiochus] Epiphanes dictus, Magni filius: ejus sororis Cleopatrarum hic Ptolemæus filius erat. Bong.

Nimia sagina] Add. xxi. 2. 1. et xxxviii. 8. 14. Bern.

Regiæ, &c.] Saxo vi. p. 106. 42. 'Intermissisque regiæ majestatis officiis.'

§ 8 *Particip. &c.*] Hegesipp. i. 40. 'Nam, accepto diademate, prope universi regni potentiam cum fratre suo [Pherora] Herodes participaverat.'

ubi ex Ms. et Josepho i. de B. J. 24. reponend. *excepto*. Ita enim ille: 'Ὁς πρὸς μὲν ἐκωνόμους τῆς βασιλείας πλὴν διαδήματος. Saxo xiv. p. 312. 43. 'Rex regni majestatem cum sanguine suo participare non damnam honoris, sed claritatis incrementum putavit.'

CAP. III. § 1 *Legatus P. Popilius ad Antiochum*] Huj. legati et prænomen et nomen varie legitur, ut ap. Val. M. vi. 4. et ap. alios. Ego credo Caium, non Publium: item *Popilius* absque m in prima syllaba, non *Pompilius* nominatum. Certe Liv. v. dec. v. ubique vocat C. *Popilius Lenatem*. Ular.

Legatus Popilius] De eo vid. Liv. xlv. 12. Plut. Apoph. 32. Val. M. vi. 4. 3. a quibus C. *Popilius* dicitur. Patern. i. 10. 1. est Marcus, et Hieronymo in xi. Daniel. Hic vulgo est P. *Popilius*. Bong. Add. Plin. xxxiv. 6. ubi tamen errore manifesto Cn. Octavius pro Popilio ponitur: itemque Cic. Phil. viii. 8. et Appian. Syriac. p. 131. m. Bern.

§ 2 *Facessere privatam amicitiam*] Ita Timotheus, adversus Jasonem, 'patriæ sanctiora jura, quam hospitii, esse duxit:' Probus Timoth. ext. Quomodo Demosthenes dixit, 'se antepone salem civitatis hospitali mensæ,' quod ei tamen maledicti loco objicit Æschines in Orat. de Falo. Legat. *Berneccer*. Saxo xiv. p. 335. f. 'Quin potius, ubi publicæ necessitati consulitur, privatas lites facessere oportere.'

§ 3 *Ut et amicos caperet*] Est qui languere hæc verba, et ita rescribenda censet, ut ut a. c. quæ quid sibi velit emendatio, non video. Justinus mens: Eam fuisse circulo capacitatem, ut intra eum stare possent etiam amici Antiocho advocandi, et in consilium adhibendi. Vox 'amici' sumitur hic eo significatione, ut ix. 8. 16. xii. 12. 8. xxxi. 6. 1. et passim ap. auctores: clarissime vero ap. Suet.

Tib. 55. 1. 'Super veteres amicos et familiares, viginti sibi e numero principum civitatis depoposcerat, velut consiliarios in negotiis publicis.' Bernegger. Post 'prolatoque' addit 'ei' Vincent.

Inclusum, ut et amicos caperet, conculcare] Junt. *inclusum amicos capere, et cons.* Quod mihi arridet. Sic 'capere arbitros,' 'generum,' ap. Terent. et alios. Græv.

§ 4 *Austeritas*] Ms. Junt. veteresque edd. aliæ *asperitas*. Græv. Vett. et Junt. *asp.* Alterum glossatoris est. Schef.

§ 5 *Antiochus decedit*] Appian. Syriac. p. 131. 'Spoliato in Elymais templo Veneris, tabe perit relicto novenni filio Antiocho Eupatore.' Hieron. in Dan. ex Polyb. et Diod. bibliothecarum scriptoribus refert, eum, cum templum Dianæ in Elymaide spoliare conaretur, oppressum a custodibus templi et vicinis gentibus, quibusc. phantasiis in amentiam versum, morbo interiisse, in Tabes oppido Persidis. Bongars. Præterit ergo Auctor quod Antiochus reversus in regnum Judæos vexavit, quodque Elymaide profectus templum ibi spoliare voluit. Judæos a regibus Syriæ vexatos significat demum lib. xxxvi. et primum quidem a Demetrio, qui, sublato Antiochi Epiphanis filio Antiocho Eupatore, regnum occupavit. Quæ sup. xxxii. 2. 1. de templo Jovis Elymæi oppugnato scribit, ea huc referenda fuissent. Vor. Margini Leid. 4. ascriptum erat: 'Hic Antiochus Epiphanes, cum quo Judas bella gessit, templi expoliator, qui lateris vermibus obiit.'

Relicto p. a. filio] Gronov. e Mss. adjiaciend. censet nomine Eupatore. Vorst. Addunt Mss. nomine Eupatore, quod Gronov. putat rectum. Schef. Angli quoque id repererunt in tribus Mss. sed ex marg. irrepsisse id contendunt. Græv.

§ 6 *Patruus ejus Demetrius*] Appi-

an. Syriac. p. 117. Demetrium hunc dicit *Σαλείκου μὲν υἱόν, Ἀντιόχου δὲ Ἐπιφανοῦς ἀδελφοῦν, υἱαὸν δὲ τοῦ μεγάλου Ἀντιόχου, ἀντίφον ὅντα τῷδε τῷ πατρὶ.* Non ergo patruus, sed patruella: erant enim ambo duorum fratrum filii. Leg. Appian. et Epit. Livii xlvii. Bongars. Et sic Diod. ap. Vales. 322. Bern.

Obsidemque se] Legend. videri possit *obsidem inquiens se*, ut cohæreat oratio. Sed Auctori non insolens est hæc ellipsis. Exempli causa v. 7. 12. *Idem. Obsidem inquiens se* mihi persuasissimum esse scribend. Nam illud *que* in *obsidemque* prorsus hic est otiosum, neque habet quidquam, quo referatur, et in *iniquis* intercidit præcedens *me* in voce 'obsidem.' Nisi plane sequi malumus Mss. Bong. et legere *obsidem se*, omisso illo *que*. Tunc enim valebit, quod de ellipsi a Bernegger. notatum est. Schef.

§ 7 *Dimitti igitur se ad regnum, &c.*] Postulatum non iniquum. Qui obses datus est tantum, ut alterum captivum aut obsidem redimat, eo mortuo liberatur. Nam in illo, dum moritur, jus pignoris extinctum est, ut in captivo redempto dixit Ulpianus L. 5. D. de Captivis. Quare, sicut in Ulpiani questione pretium non debetur, quod in personæ locum successit, ita nec hic persona manebit obligata, quæ personæ vicaria facta est. Hæc Grotius de J. B. ac P. iii. 20. 56. Bern.

Deberi] Add. *dicebas*. Faber. Notator Anglicanus putat hic addend. *dicebat* (ex Fabro) vel quid simile. Ac profecto mutila est hæc oratio. Sed mallem eam superius juvari, ubi legitur *obsidemque*. Quæ est enim connexio: Senatui adit obsidemque se venisse? Legend. igitur existimo *senatui adit, obsidem inquit se venisse*. Schef.

§ 9 *Regnumque ei occiso pupillo a tutoribus traditur*] Tutor fuit Lysias. Is regnum non tradidit Demetrio, sed a militibus interfectus est uter-

que, Lysias et Antiochus, ut tradunt auctor Maccab. i. 7. et Joseph. Antiq. XIII. 16. Liv. Epit. XLVI. 'Hunc Antiochum puerum cum Lysia tutore ejus Demetrius, Seleuci filius, qui Romam obses missus fuerat, clam [sc. elapsus], quia non dimittebatur a Romanis, interemit, et ipse in regnum receptus.' Itaque hic legend. statuo *pupillo et tutoribus*. Græv. Ex historia veteri optime emendavit Græv. *Faber*. Græv. *et tutoribus*; quia aliunde sciri potest tam tutorem Lysiam, quam pupillum Antiochum Eupatora occisum fuisse tum, cum Demetrio regnum traderetur. *Vorst*. Græv. *et tutoribus*. Probo, exigente sic historia; tantum mallet *ac tutoribus*, ut abesset propius a veteri scriptura. *Schef*.

CAP. IV. § 1 *Prusias*] Strab. XIII. scribit interfectum ab Attalo: alii a

filio, adjuvante Attalo. Epit. Liv. I. Appian. *Bongars*. Porro de adfectu paterno, novercalibus odiis extincto, vid. Notam XVII. 1. 4. Add. Liv. XXXIX. 9. 4. Tac. i. 3. 6. &c. *Bern*.

Et Roma, &c.] Usque ad *susceperant* uncinis includit Ed. Bong.

4 *In auct. &c.*] Saxo i. p. 19. 44. 'Dolum in auct. retorsit:' XIV. p. 350. 7. 'Ceterum insidiarum periculis patere malle, quam in auctores facinas-retorquere.' Saresb. II. Polier. 20. f. 'Alioquin hominem nulla justitia condemnabit, cum culpa non in eum, sed in ipsius retorqueatur auctorem.'

§ 5 *In latebris*] 'Religione fani Jovis se tutantem confoderunt quidam immissi a filio,' inquit Appian. Mithrid. p. 175. *Bern*.

Quam filium] Melius si rescribas *quam quo fil.* Fab.

LIBER XXXV.

CAP. I. § 1 *Ocium*] xx. 1. 1. 'Grave ocium regno suo.' Catull. C. 52. 'Ocium reges prius et beatas Perdidit urbes.' Vulgo *odium* hic legitur pro *ocium*: quod et quæ sequantur, et quæ superiore lib. dixit, impugnant. *Bong*.

§ 2 *Fastiditas sororis nuptias*] Exemplum bellorum, ob petitæ repulsam inter reges exortorum, extant in Herod. III. 1. Diod. XIV. 107. Dionys. IV. 52. Nostro II. 5. 9. Addend. Apul. sub initium VIII. M. *Bern*.

Orofernem] Ita Vett. Appian. Syriac. p. 118. Ὀροφέρης, et Diod. XXXI. *Bongars*. Elian. H. V. II. 41. 18. Polyb. ap. Vales. 170. *Bern*. 'Oroφέρης quoque vocatur in Excerpt. Porphyrog. e Diod. Quamvis alii aliter vocent. *Vos*.

§ 6 *Lacessiti*] Impr. *laccessitis*, rec-

tius, ut opinor. *Bern*.

Subornant] De h. Alexandro, incertæ stirpis et ignoto homine, Liv. Epit. LII. et Appian. Syriac. p. 131. *Bongars*. Ejusd. Demetrii filio, item Demetrio dicto; itid. submissus fuit Pseudo-Alexander alius, de quo Noster XXXIX. 1. 5. Hujusmodi scenicos et obrepititios principes aliquam multos contraxit Lipsius in Monitiis et Exemplis Politicis II. 5. Quibus add. Pseudo-Drusum ex Tac. v. 10. Pseudo-Neronem, Suet. Ner. fin. Pseudo-Ariarathen, Val. M. IX. 16. Pseudo-Johannem, Pachymer. III. 12. et 13. et plures. *Bern*.

Propalam quandam] Ampliss. Lingelsheim. ostendit mihi locum in doctoris sui Ob. Gifanii plenius bonæ frugis Obs. in L. L. ubi 'propalam' ait 'Latine dici eum qui propalam,

velut ante-palum et de-palo, pendent merces habet et vendit: eamque vocem ubique fere per errorem esse mutata in *propola*, quæ vox tamen Græca est, et proxenetam seu venditionis conciliatorem significat, teste Polluce VII. 2. Consimilia Turneb. Advers. 1. 1. Ostendit etiam epistolam a Bongarsio, ante hos 30. annos ad se scriptam, et huic expositioni subscribentem, cum antea putarit Justino *propalam* hic adverbialiter accipi. Scaliger tamen in Culicem Virgil. p. 42. statuit *propala* non etymologice, sed prave librorum consuetudinis esse scripturam, pro *propola*: hoc autem non esset ortum a mere Græco *προπόλας*, qui est proxeneta et pararius Senecæ; sed esse ex Græco *πωλῶν* et Latina præp. conflatum, duplici argumento: tum quia producit primam syllabam, cum alioqui, si Græca esset, corripitur: tum etiam quia diversam a *προπόλας* significationem habet. Dictus enim, quod primus vendat merces, quas in porta primus anticipat, et, ut Persius ait, 'primus tollit piper a sitiente camelo,' ut prior vendat. Quod manifeste innuit Lucilius, citatus a Nonio, voce *Primiter*: 'Siciti cum prius ficos propola recentes Protulit; et pretio ingenti dat primitus' paucos.' Quanquam etiam in his Lucilianis *propala* nonnulli libri habent: item in Varr. de R. R. III. 14. Quin in illis quoque Cic. in Pison. 27. 'Panis et vinum propala, atque de cupa.' Mss. Palatinorum et edd. vett. hanc esse scripturam, testatur Gruterus. Pro hoc item *propala* in opt. Glossario scriptum invenisse se Scaliger asserit. Porro similem huic in nostro locum vid. XXXIX. 1. 5. *Bernecer*. Celeberr. vir Fr. Gronovius optime conjecit scribend. hic esse, *sub. Balam* q. Josepho enim *Ἀλέξανδρος ὁ Βάλας* dicitur III. 8. uti habent libri meliores. *Voss*. Præclara Gronovii emendatio est; ita namque ille Alexander

Delph. et Var. Clas.

dicebatur. In Mss. et Impressis nihil subsidii. In illa omnia sunt foedissime inquinata; alii enim habent *propalam*, alii *propalam*, &c. Faber. Gronov. Obs. IV. 10. et Rupert. Obs. ad Hist. Univers. 10. legunt *Balam quendam*. Constat enim ex Strab. Joseph. Euseb. hunc regem dictum esse Alexandrum Balam. Ap. Euseb. corrupte scribitur *Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Βαλλῆ*, pro *Ἀλέξανδρος ὁ Βαλλῆς*, ut Rupert. docuit. *Græv*. Frustra sunt qui *propalam* nomen appellativum esse putant. Quoniam ex historia notum est, ipsum hunc, de quo hic agitur, nomine proprio Balam vocatum, quidni cum Gronov. credamus legend. esse *Balam quendam*? Nominibus propriis addi solere quidam notum est. Nep. IV. 4. 1. 'Argillus quidam:' et XX. 5. 2. 'Lamestius quidam.' Vid. et Ind. in eum Auctorem: ubi Boeclerus observat, 'prænomine hoc nominibus propriis addi, interdum designandi causa: interdum contemtim: aliquando quasi de ignotiore, obscuro, aut obiter memorato.' Dicitur autem *Balam quendam* pro, quendam nomine Balam; ut ap. Nep. 'Argillus quidam' pro, quidam nomine Argillus. *Voss*. Probe illi, qui pro isto *propalam*, quod est nihil, substituunt *Balam*: sed, quia hoc tantum potest succedere *τῷ palam*, reliqua manet syllaba *pro* in *propalam*. Quæ cum non temere putari possit a librario adjecta, venio in eam sententiam, quasi hic desit nomen aliquod proprium, atque sic hæc verba scribi debeant: *subornant pro...Balam quendam*. Putem autem desse nomen papilli, aut filii Antiochi, a Demetrio occisi, quod fuit *Eupatoria*, et sic restitui posse omnia: *subornant pro Eupatore Balam quendam*. Nisi plane alia et plura desint, quia sequitur, indidisse ei nomen non Eupatoria, sed Alexandri. Et sinxerunt forte, præter Eupatorem, adhuc alium filium, Antiochum, ut sic in lacuna ista

Justin.

3 Q

potius videatur legend. *pro fillo Antiochi Balam quendam*, vel *pro pupillo Balam quendam*. Nam et supra 'pupilli' vox in re simili. *Schef.*

§ 7 *Nomen ei Alexandri inditur*] Nec h. l. Auctor uno verbo indicat, cujus Antiochi filius dictus hic Alexander. Eusebins Antiochi Epiphaniis ait: quidam Balam putant. Talem etiam Ptolemæus Physcon Demetrio decimo quarto Syriæ regi postea subornasse dicitur, ut hic Auctor tradit xxxix. Ceterum de hoc Alexandro hoste Demetrii Soteris videtur mentio i. Macchab. 10. Cæterum, si quis conetur in hæc aliquot libris explicare, quoties alii aliis imposuerint, matrimonia, junxerint, ac mox rursus ruperint, res nullum finem invenerit. *Glar.*

§ 8 *Tantum odium, &c.*] Sæpe accidere, ut homines quemlibet sibi malint imperare, etiam indignissimum, quam eum a quo læsi sunt, 'documento Vitellius est, nullis stipendiis, nulla militari fama, Galbæ odio promotus.' Tac. H. ii. 76. Sic Opillam Macrinum Senatus, odio Antonini Bassiani, libenter imperatorem accepit, cum in Senatu omnibus una vox esset: 'quemvis magis quam parricidam, quemvis magis quam incestum,' &c. Capitolinus in ejus Vit. 2. *Bern.*

§ 9 *Pristinarum sordium oblitus*] Juxta Claudian. illud in Eutrop. i. 16. 1. 'Asperius nihil est humili, cum surgit in altum.' Et sane insperato felices omnium pessime ferre fortunam apparet etiam ex Proverb. xxx. 22. et 23. Eurip. Supplic. v. 741. Thucyd. iii. 6. 25. Curt. ix. 2. 8. Dion. LVIII. ubi de Sejano: Marcellin. xiv. 1. Aristide sub initium Orationis prioris de Pace, &c. *Idem.*

CAP. II. § 1 *Gnidium*] Scrib. Cn. Gron.

Commendaverat] Ita est in Vett. 'Commendare' est, deponere, L. 14. D. de Religiosis, L. 186. de Verb. Signif. Cic. de Leg. ii. 9. Lar familiaris in Querolo: 'Mihi thesaurum commendavit,' l. e. concredidit thesaurum auri, ut id servarem sibi: ut est in Plaut. Aulul. Prolog. 6. *Bong.* Junt. *demand.* perperam. Est enim, commendare, non nunquam, deponere, servandum ac custodiendum mandare. Hygin. Fab. 3. 'Cujus beneficio ad sororem Medeam est commendatus.' Medæ servandus fuit commissus: vid. ap. Gronov. Obs. iii. 23. Alia Scheff. ac Rittershus. ad Phædr. i. 16. in hanc rem. Mox Junt. *velut captivum*, pro vulg. v. *captum*, non male. *Græv.*

§ 2 *Velut captum, inter*] Distinctio prava: debet enim comma rejici post vocem 'greges.' Non enim est sententia, fuisse desidem inter greges scortorum, sed captum. Habebant scorta eum captum, atque inde sequebatur desidia, de qua Justinus. *Schef.*

Auxiliantibus, &c.] Et Ptolemæo Euergete, rege Ægypti, Georgius Syncellus Chronog. p. 292. τῷ αὐτῷ Δημητρίῳ Σωτῆρι ἐπιλεγομένῳ καὶ Νικάνορι Πτολεμαῖος διδασκὼν ἀφελόμενος Ἀλεξάνδρῳ τὴν θυγατέρα Ελεοπάτραν, ὁμοῦ καὶ τῆς Σουλίας ἀρχῆν. Leg. Δημητρίῳ τῷ τοῦ Δημητρίου Σωτῆρος, ἐπιλεγομένῳ τῷ Νικάνορι, Πτολεμαῖος διδασκων.

§ 4 *Deditque, &c.*] Hunc l. imitari Saxonem i. p. 19. 51. monuit Stephanus. Add. vii. p. 124. 24. 'Deditque pœnas et Haldeno quem provocaverat, et regibus quorum sanguine per vim potitus fuerat.'

LIBER XXXVI.

CAP. I. § 1 *Demetrius*] Nicator dictus: vid. Appian. Livii LII. Epitoma hæc paulo aliter: 'Demetrius,' inquit, 'ob crudelitatem, quam per tormenta in suos exercebat, a Diodoto quodam, uno ex subjectis, qui Alexandri filio, bimulto admodum, regnum asserebat, bello superatus, Selenciam fugit.' *Bong.*

Quantum odium ex superbia pater habuerat] *Habere odium* quis ferat Latine doctus? Delend. *habuerat*, et subaudiend. contraxerat. *Græv.*

§ 3 *Arsacida*] Arsacides pro, Arsace. Arsaces dicebantur omnes Parthorum reges; xli. 5. 6. Sed et II. 6. 9. *Amphictyon* in Mss. est *Amphictyonides*: Prusiades est Prusias ap. Varronem, cujus locum supra notavimus: et Callias, sub quo Athenas Xerxes incendit, Diodorodicitur Calliades: et, quod mirius est, Ancutor noster II. 12. 11. pro, Thespias, posuit Thespiadas: ita enim vett. libri Mss. omnes. *Bong.*

§ 5 *Pacis simulatione deceptus captus*] De liberatione Demetrii e captivitate ista Parthica agitur demum xxxix. 1. *Vorst.*

Traductusque, &c.] Liv. II. 38. 'Vectros liberos traductos p. o. hominum.'

§ 6 *Juxta cultum*] Ita xi. 9. 15. et xxxviii. 9. 3. *Bern.*

Benigne, &c.] Saxo viii. p. 156. 21. 'Apud quem benignius habitus.'

§ 7 *Trypho*] Dictus Diodotus. Strab. xiv. et xvi. Appian. Syriac. p. 132. et Liv. Epit. lv. *Bong.*

Antiocho privigno] Alexandrum Alexandri nothi filium vocant Appianus, Livius Epit. lxi. et lv. quos leg. *Idem.*

§ 8 *Diu potius*] Triennium habet Josephus xiii. 12. fin. *Bern.*

§ 9 *Civitates quæ initio fraterni imperii defecerant*] Non dubitavi recipere lect. elegantissimam et certissimam ed. Junt. c. q. *vizio f.* Quia nimirum in luxuriam lapsus male regnum administravit: *vizio*, i. e. culpa imperii. Plant. Aulul. iv. 10. 'Quia vini vitio et amoris feci.' Horat. I. C. 2. 'Audiet pgnas vitio parentum Rara juventus.' *Græv.* *Vizio* non contemnend. Præcedit enim, 'Frater propter segnitiam contemptus fuit.' *Vorst.* Putant *vizio* legend. Mihi secus videtur, vel propter hoc ipsum, quia de vitio fratris proxime præcessit. Otiosa enim esset ista repetitio. *Schef.*

§ 10 *Jud. quoque qui in Macedonico imperio sub Demetrio patre*] Legend. puto *qui sub M. bello sub D. patre*: ut intelligatur bellum Macedonicum, quod Romani adversus Persea gesserunt. Biennio enim antequam Demetrius Soter, hujus Antiochi pater, in regnum venit, Judas Machabæus Judæos in pristinam libertatem asseruit, ut tradit Euseb. *Glar.*

Judæosque] Tac. H. v. Vid. historiam Macchabæorum. Statim, malim legere a *Macedonico*. Bongars. Add. inf. xxxvi. 3. 9. *Bern.*

Judæos quoque] Ita legere malo ex antiquioribus typis expr. quam *Judæosque*. De Judæis nunc demum agere incipit; cum jam xxxiv. 3. ubi de Antiocho Epiphane agit, de illis agend. fuisset. *Vor.*

CAP. II. § 1 *Origo Damascena*] 'Damascena' pro, Damascus. *Faber.*

Unde et Assyrii regibus genus ex regina Semiramidi fuit] Quid si ita legatur: *unde et Syrii regibus genus, et regina Semiramidi fuit*? Glarean. Ms. et Junt. *unde et Assyrii regibus genus et regina Semiramidi fuit.* Constat ex

1. 2. Syros pro Assyriis accepisse Veteres et cum iis confudisse, non Semiramidem solam; quamvis et hanc Syram fuisse, et ap. Syros postea divinis honoribus affectam quam plurimi tradant. *Græv.* Forte vera lect. est ex regina *Semiramide*: sed et illa vera esse potest quæ in Junt. est, et *regina Semiramidi*. *Faber.* Antiquiores typis expr. *Semiramide*, aut *Semiramidi*, et Junt. quidem casu tertio sic, *Et regina Semiramidi*. *Vorst.* Verum puto, quod in multis legitur, et *regina Semiramidi*. Nam reges Assyrios genus suum habuisse ex Semiramide non existimo. Saltem unius falsæ stirpis omnes verisimile haud videtur. *Schæf.*

§ 2 Nomen urbi a *Damascæ* rege inditum] Nemo potest ignorare, quantopere semper in usu fuerit ap. librariorum nomina eorum, a quibus urbes et regiones denominatæ et conditæ traderentur, corrumpere, et inflectere ad ipsinamet loci appellationem. Id. quoque hic factum esse, non injuria quis dubitare possit. Is enim, qui hic nomen urbi dedisse, quique *Athares* uxoris cultum instituisse dicitur, ab aliis non *Damascus*, sed *Damas* vocatur. *Etymol. M.* *Δαμασκός πόλις Συρίας, περὶ τὴν Ἀντιλίβανον εἰρηται* *ἔστι Δαμῆς σφραγισμένη μετὰ Διονύσιον, δεξιῶς σκηνὴν τῆς ἑσέρας, ὑπὸ βασιλῆος τὸ καὶ Συρίας Θεοῦ ἑστάνον.* 'H οὖν *Δαμασκὴ*, *Δάμασκος*. Scio quidem alios mentionem facere *Damasci* cujusdam, qui a *Baccho* excoriatus esse traditur, unde *Δερμασκός*, et postea *κατὰ παραφθορὰν* *Damascus* dicta sit. Sed eum quidquam cum *Athare*, aut *Atargati*, commune habuisse, nemo dixit. De appellatione autem huj. urbis tantum a sese abeunt Veteres, quantum a veritate. *Vid.* *Damascium* ap. *Photium*, *Phil. Judæum*, *Steph.* Verum hæc alibi. *Voss.*

Arathis] *Hermolaus* in *Plin.* v. 23. dobitat, an h. l. permutatis litteris legend. sit *Atharæ*, quæ est Syrio-

rum *Dea*, etiam *Atargatis* dicta; *Strab.* fin. lib. xvi. cujus meminit et *Macrobius* i. *Sat. Bongars.* Discutit hæc exactissime, more suo, *Salmas.* ad *Solin.* p. 574. *Bernegger.* *Leg. Athares*, et alii viderunt ita scribend. esse. *Faber.* Notator Anglicanus ex *Strab.* et *Macrob.* existimat scribend. *Athares*. Sed vitium hic est typographi: legend. enim *Astara* vel *Athara*. Nec res ipsa convenit. Nam *Athara* vel *Asthara* mater *Semiramidis*: *vid.* *Rupert.* ad *Besoldi Synopsis* cap. 2. *Græv.*

Sepulcrum Athares uxoris ejus pro templo colere] Vix equidem possum amplecti hanc lectionem, præsertim cum *Mss.* præferant *ejus exemplo*. Puto itaque scribend. *ejus exemplo*. *Ait.* Syros, æstimatione *Damasci*, *Athares* conjugis sepulchrum (quam ipse, dum viveret, impensissime amarat, mortuam plus quam debita pietate prosecutus erat) coluisse, regis sul, quamdiu superstes esset uxori, exemplum secutos. *Voss.* Non displicet: cum colere quid pro templo insolentius videatur dici, quia potius coluntur numina in templis. *Schæf.*

§ 4 *Decem filiorum proventus*] Ad veritatem historię sacræ rescribend. fuerit *duodecim*. Simile in *Notis Lipsii* ad *Val. M.* i. 1. 1. Quanquam nihil mirum, Auctorem hic impingere, cum multo graviorum errorum in hac tota sit historia manifestus. Et sane res *Judaicas* valde *Romanis* incognitas fuisse, facile intelliget, qui cum *Mosis* libris, præter hunc Auctorem, etiam *Taciti* librum v. *H.* *Strabonis* xvi. et *Dionis* xxxvii. contulerit. Sed et *Græcorum* compentis multa, a fide historię abhorrentia, de *Judæis* prodita fuisse, *Josephus* lib. i. adversus *Aplonem* auctor est, et fidem facit *Ecloga* ex *Diod.* xl. *Bern.*

§ 5 *Ejus portio*] *F.* *cujus portio*, aut, nam *ejus port.* Videtur enim in his verbis com. ratio, propter quam coli ipsum voluerit *Israel*: ali-

ter, quomodo hæc explicari possint, non video. *Freigsh.* Mihi verosimilius videtur scripsisse Just. ut ejus portio. Particulam ut litteræ it postremæ in voce jussit intercepte. *Schef.* Leg. ejus portio. Faber. Lectio rectissima, et in textum ubique transfrenda, nisi malis sequi, quod nos attulimus in notis. *Græv.*

§ 6 *Joseph*] De toto h. l. vidend. Oros. 1. 8. *Bern.*

Ciam] Nesciunt Oros. Frec. et Otto Frising. 1. Chron. 14.

§ 7 *Brevi*] Oros. ex Mss. Leid. Freculphus atque Otto Frising. 'in b' Vid. Var. Lect. ad XXIII. 1. 14.

§ 9 *Steril pr.*] Saxo XIV. p. 270. 39. 'Eskillus defectionem providens.'

§ 10 *Dari*] Desideratur ap. Frec. Ottonem Frising. atque in plerique Mss. Orosii.

§ 11 *Paterna scientia*] Sc. artis magicæ. Quomodo Plin. xxx. 1. 'Est et alia magicæ factio, a Mose et Jamne et Jodape Judæis pendens,' &c. Mosen inter magos numerat et Apuleius in Apol. Sed Strabo XVI. p. 524. Mosen non tam falsæ magum dicit, quam oraculis deditum, quales Minoæ, Lycurgus, alique legumlatores, item Amphiaræus, et Orpheus, et Musæus fulsæ leguntur. Indicio eruditissimi juxta et optimi Viri, D. Nic. Vedellii, cum anno superiore in transitu perhumaniter ad me viseret, e Sulda didici, Alexandrum Mileesium, cognomine Polyhistora, qui Syllæ temporibus vixit, præter alia scripsisse de Roma libros 6. in quibus ait: 'Hebræam fuisse mulierem, Mose nomine: a qua perscripta sit lex Hebræorum,' depravato et sexu et nomine nostri legislatoris. Ita sc. in tenebris illis aliquas tamen veri stricturas of &c viderunt. *Bern.*

§ 12 *Vitiliginem*] Ita ex Ms. legend. et Orosio 1. 8. et 10. Vitillgo Arnobio est, lepra, ut me docuit doctorem princeps Jac. Cajacius: 'Ille

notas albicantium vitiliginum manu admota deterat.' Et Sen. N. Q. III. 25. vitiliginem vocat 'fœdam ex albo varietatem.' Græcis λευκή. Exodi IV. 6. et Numer. XII. 20. lepra dicitur candens δερὶ χυδῶ. Hæc debeo, sæpius a me commemorato, nunquam tamen satis laudato doctori meo; ejus de humanitate et doctrina nunquam quisquam ita magnifice dicet, qui id virtus ejus exsuperet. Sed clarissimi viri gloriæ neque mea prædicatione accedere quidquam potest: neque tenebrionum quorundam obtreptione decedere. Illuc revertor. Vitiliginem hanc Tac. H. v. 3. tabem vocat, quæ corpora fœdaret. De Mose aliter Strab. XVI. *Bongars.* Etiam Mss. nostri habent *uliginem*. Turnebus tamen, magnus ille Gallus sol, *scabiem* et *pruriginem* probavit. 'Est enim,' ait ex Isidoro Etymol. IV. 8. 'prurigo vocata a perarando et ardendo,' legendumque censet etiam ap. Juv. 'Unius scabie cadit et prurigne porci:' nam porrigæ, quam vocem etiam h. l. quidam reponunt, capitis videtur morbus esse, furfuribus et farina quadam obacti. Sere-nus 3. 'Cum caput immensa pexum porrigine ningit.' Et Lucil. ap. Nonium: 'Tristem et corruptum scabie, et porriginis plenum.' *Modius.* Plin. XXXI. 2. ex Varrone narrat, Titium quendam, prætura functum, 'marmorei signi faciem habuisse propter vitiliginem.' Ap. Photium Biblioth. 279. nngatur Helladus, Mosem 'Alpha' vocari, quod corpus habuerit ἀλφῶν, i. e. vitiliginem distinctam: et ad mendacium Philonem testem adhibet. Ceteram Adr. Turnebus Advers. XIV. 17. adstruit vulgarum edd. scripturam, *pruriginem*, quem vid. Modius in Fuldensibus esse dicit *uliginem*. Sed haud dubie Bongarsii correctio *vitiliginem* est bona: certe Lipsio Not. 4. ad v. H. Tac. probata. *Bern.*

Cum *scabiem* et *vitiliginem* *pateron-*

tar] Non reprehendo hanc incomparabilis Jcti Jacobi Cnjacii emendationem, fide antiquorum librorum fultam. Non tamen frustra in antiquis edd. legitur *pruriginem*. In Junt. vero et nonnullis aliis optime, si quid video, *porriginem*. Sic scabiem et porriginem jungit Juv. vi. 'Grex totus in agris Unius scabie cadit et porrigine porci.' Et Lucil. 'Tristem et corruptum scabie et porrigine plenum.' Est autem *porrigo* secundum Celsum proprie: 'ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt, eæque acute resolvuntur, et interdum maddent, interdum siccæ sunt.' Tribuitur tamen et iis *porrigo*, quorum totum corpus squamulis et scabie oblitum est, ut ex iis patet exemplis, quæ attulimus. *Græv.* Bechar. et alii pro *vitiliginem* edidere *pruriginem*. Sed voluere, aut debuere, ut in Junt. est, *porriginem*. Vorst. Junt. et nonnullæ aliæ edd. *porriginem*. Liqueat alterutrum glossatoris esse. *Schef.*

§ 14 *Montem Synan*] Junt. *Synæ*, ut 'mons Soractis,' 'Vergelli torrens,' 'flumen Arethusæ,' et sexcenta huj. notæ ap. optimos L. L. auctores. *Græv.* Bechar. rursus et alii edidere *Synæum*. Voluere, credo, aut debuere, ut in Junt. est, *Synæ*. Quod est ejus formæ, cujus sunt 'urbs Antiochiæ,' 'mons Soractis.' Nimirum nomini communi jungitur proprium casu secundo: ut rectio quam vocant sit pro appositione. *Vorst.* Placet *Synæ*. Sed puto alia quoque hic esse vitiosa. Quomodo enim occupat primiv montem *Synæ*, dein iter facit per deserta Arabiæ, et tandem venit Damascum? Hæc omnia mediocriter locorum perito sunt absurda. Vitium latere in *occupat* quo videtur, sed, quid pro eo substitui debeat, non invenio. *Schef.*

Sabbatum, &c. jejuniis sacravis] Eand. errat errorem Augustus ap. Suet. 76. 'Ne Judæus quidem, nisi Tiberi, tam diligenter Sabbatis jejunium servat.'

Nimirum Romani, cum scirent a Judæis crebra jejunia usurpari, et Sabbatum ab iisd. præcipua castimonia celebrari, Sabbatis eos jejunare temere sibi persuaserunt: quod falsum, nisi Sabbatum, non pro septimo die hebdomadis, sed pro tota hebdomade accipiamus, quo sensu Phariseus, Lucæ xviii. 12. 'Jejuno bis in Sabbato.' Hæc fere Casaub. ad Suet. *Bern.*

§ 15 *Eadem causa*] 'Causam' vocat Auctor, quam ante dixit 'scabiem et vitiliginem.' Causa sæpius pro morbo usurpatur. Celsus: 'Partes quæ in causa sunt.' Unde et causarius pro ægroto. Plin. xxiii. 3. 'Causarii dentes:' et xxv. 6. 'Causarii vel latere vel faucibus.' Sen. 'causarium corpus' vocat infirmum. 'Causaria missio' ap. Romanos erat, cum quis ob adversam valetudinem a militia dimitteretur. Aretæo quoque dicitur *ἐν ἀτρίᾳ εἶναι*, pro, morbo laborare. *Gron.*

Cum peregrinis communicarent] Mss. Fuld. optimi cum *p. conviverent*: quod amplectend. pnto: maxime cum ita etiam in suis Mss. repererit Bongarsius: ut sit hic *convivere*, conjunctione vitæ mutua uti, frui. Unde 'convivium:' de quo ita Cic. de Senect. 13. 'Bene majores nostri accubationem epularem amicorum, quæ vitæ conjunctionem haberet, convivium nominarunt.' Plautus: 'Misi ad navim Sosiam, ut hodie tecum conviveret:' quod supra quoque allegare memini, quo l. vid. plura de h. verbo. *Modius.* Constructio verbi sic se habet ut ap. optimos; cum ablativo puta intercedente præpositione *cum*. Sed significatio, quæ hic non activa, sed neutralis est, ap. eod. illos nondum, credo, est observata. Ap. Sulp. Severum aliosque scriptores ecclesiasticos satis frequens est. An ipse Just. ita scripserit, ambiguum facit illud quod codd. Mss. Fuld. et Bongg. quidam pro *communione* ha-

bent *convixerent*: id quod Modius pro altero et rescribend. putat. *Vorst.*

Quod ex causa factum] Just. arbitror ita scripsisse, q. ea c. Faber. Imo 'causa' hic est, morbus: *quod ex causa factum* est: Propter illum morbum, vitiliginem sc. propter quam expulsi ex *Ægypto* fingeantur a Judæis, factum est, ut ab aliarum gentium commercio abhorrent. *Græv.*

Convertit] Absolute, pro, conversum est. Ita Sall. Cat. 6. 'Regium imperium in superbiam dominationemque convertit.' Sic Cic. in Bruto 38. 2. Hoc modo Liv. II. 8. 1. 'Leges in contrarium vertunt.' Tac. XII. 29. 'Diuturnitate in superbiam mutans,' h. e. mutatas. Flor. II. 15. 6. 'Quam bellum sederet:' ubi meliores edd. *sedaret*, h. e. sedaretur: quod rectum est. Sic enim et Propert. III. El. 18. 'Flamma per incensas citius sedaret aristas:' ut in Animadv. ad illum poetam e cod. Pal. eruit V. C. Janus Gebhardus: Agel. XVIII. 12. ex Vell. 'Tempestas sedavit.' Nec aliter Marcellin. XXIX. fin. 'Tempestas mollivit.' Add. sup. Notam ad III. 3. 5. *Bern.*

§ 16 *Arvas sacerdos*] In Ms. quodam Bongarsii legebatur *Arruans*. Mihi non est dubium, quin litera *s* huic voci adglutinata sit ex sequentis vocabuli initiali, legique debeat *Arnan*. Sic enim Aronis nomen corripisse barbari videntur. *Schef.*

Semperque exinde hic mos] Aliter veriusque Joseph. Antiq. XIII. 19. 'Ut quidam principes simul et pontifices essent, tempore Maccabæorum primo fieri cœpit, præsertim principatu Aristobali, qui primus principatum summo pontificatui conjunxit, et diadema sibi imposuit, annis post captivitatem Babylonicam 481.' *Ber.*

Ut eodem, reges et sacerdotes, &c.] Non tantum ap. Judæos mos hic fuit: sed etiam, si quid Servio credimus, ap. alias gentes. Qua de re sic ille

ad istum Virgilli verum *Æn.* III. 80. 'Rex Anius, rex idem hominum Phæbique sacerdos;' 'Majorum enim hæc erat consuetudo,' inquit, 'ut rex esset etiam sacerdos, vel pontifex. Unde hodieque [sic enim l. hunc corrigo ex membranæ vulgo corruptum, et inepte interpolatum] Imperatores Pontifices dicimus.' *Modius.* Add. Liv. I. 20. I. Diod. III. 5. Nostr. XI. 7. 14. Casaub. ad Suet. Aug. 31. 1. *Bern.*

Justitia religione permixta] Strab. *δικαιοσύνην τε, καὶ θεοσεβείαν ἔσθης.* *Bong.*

Coaluere] F. scribend. *convalluere*, h. e. potentiam acquisivere, quo significatu verbum hoc Auctori usitatum esse, supr. not. ad XVIII. 4. 1. ostensum est. *Berneccer.* Certiss. est conj. *Bernecceri* legentis *convalluere*. *Coalescere* hic locus nullus est. *Græv.*

CAP. III. § 1 *Opes genti ex vectigalibus opobalsami crevere*] De balsamo, opobalsamo, ac xylobalsamo multa præclare Plin. XII. 26. Lector cogitet, utri Auctori plus tribuend. Nam in multis nimis dissident hic Trogon ac Plinius. Trogo posterior Plinius, Plinio Justinus; 'Spatium loci,' inquit Justinus, 'ducenta millia jugera;' Plinius, 'Duobus hortis, altero jugerum non amplius xx. altero pauciorum.' Hæc Plin. In Justino errorem putant, cum etiam Latinitas male habeat, 'ducenta millia jugera,' pro, ducenta millia jugerum. Iterum Justinus: 'Et arbores opobalsami formam similem picis arboribus habent.' Plinius, 'Quippe viti similior est quam myrto.' Unde pro *picis* f. *myrtis* legend. quis censuerit, quod alii *pinis* emendarunt. Strab. XVI. Cythio et Termintho persimilem dicit. *Glar.*

Opes genti ex vectigalibus opobalsami crevere] Balsamum in Judæa proveniisse unquam sunt qui negent, eamque mercem aliunde importatam credant. Sed, ut in *Ægypto* et *Arabia*

provenisse olim scimus, ita et in Judæa, at vetustioribus paulo temporibus: id quod ex Genesi probare possis in historia Jacobi, ubi de muneribus ad Josephum mittendis agitur. Unde apparet tunc in Judæa crevisse balsamum, in Ægypto non crevisse. At, quum balsamum Galaditicum memoratur in Scriptoris Sacris, hoc meminisse potes, prophetam illam, qui mihi in animo est, multis post Jacobum seculis scripsisse; tunc autem, ut valde verisimile est, in Judæa Propria defecerat Balsamum. De h. argumento libellum egregium Prosperi Alpini legimus. *Faber.*

In his tantum regionibus] Ita sane tunc fuerit. Postea non dubium, stirpem eam in Ægyptum transisse, atque illic crevisse. Claudian. in Epithalamio Palladii: 'Gemmatis alii per totum balsama tectum Effundere cadis, dabo quæ saucius ungue Nilivæ pingui deandat vulnere cortex.' Perseverare etiam illic nostro ævo, qui peregrinati sunt, affirmant. Lipsius Not. 16. ad Tac. v. H. *Bern.*

§ 2 *Ducenta jugera, nomine arcus dicitur]* Vulg. *ducenta millia jugera*: immanis et sup. fidem numerus. Vett. plerique *ducenta jugera nomine arcus dicitur*. Quid si legamus viginti *jugera Hierichus dicitur*? Et id Plin. XII. 25. et Solin. 38. confirmat: et Strab. XVI. p. 525. 10. 'Ἱερικὸς ἐστὶ πεδὶον κέλευθον περιεχόμενον ὀρεσῶν τῶν καὶ πρὸ καὶ θαλασσιῶν πρὸς αὐτὸ κακλήμων. Is tamen spatium loci facit centum stadiorum. *Bongars.* Ex hoc Strabonis loco considerandum monuit Freinsheimius, an f. Noeter ad formam loci potius quam nomen respiciat. Theatrum enim cum arcu similitudinem quandam habet. Sed potius est ut Salmasium audiamus, in Exerc. ad Solin. p. 583. c. 1. locum h. ita restituentem: *Spatium loci ducentum jugerum Jericus dicitur*. Nam quod Bongarsio ex Plin. XII. 25. pr.

visum est *viginti jugera*, id ad unum tantum balsametum, partem vallis non magnam, a Plinio refertur. At Auctori nostro de totius vallis Jericantis longitudine sermo est, quam non plus spatii habuisse quam viginti jugerum, non est credibile. *Bernecoe.* Junt. *Spatium loci ducenta millia jugera nomine Hiericho dicitur*. Præclare Salmas. ad Solin. *Spatium loci ducentum jugerum Jerichus dicitur*. Græv. Ex Strab. Bongarsius pro *arcus* legit *Hierichus*; locus est celeberrimus in lib. Sacris, ut et urbs ibi olim. Sed profecto nihil mutand. puto, quamvis etiam in quibusd. Impr. ante Bongarsium legatur *Hiericho*. Formam enim loci, non proprium nomen, respexisse Justinum credibile est. In ead. sententia Freinsh. fuisse compendio. Ceterum videtur ignorasse Justinus, aut Trognus, opobalsamum non esse arborem ipsam, sed succum expressum et deciduum ex balsamo. *Faber.* Sed, cum in Anglicano quoque Ms. habeatur *Hiericho*, non video cur Salmasiana correctio sit respicienda, præsertim cum nullus a quoquam commemoretur locus, qui 'arcus' fuerit appellatus. Non enim de forma loci hic agit, sed de nomine. *Nomine, inquit, arcus dicitur.* Græv.

Spatium loci ducenta jugera, nomine Hierichus dicitur] Quoniam in antiquioribus typis expr. etiam Junt. est *Hiericho*, et in plerisque Mss. quæ Bong. vidit, *arcus*: quidni Salmasium sequamur, et legend. statuamus *Hierichus* aut *Jericus*: ut Plin. et alii appellant? *Vor.*

§ 3 *In ea silva est]* Scrib. *In eo*, nempe spatio. *Græv.* Major sic, *In ea valle silva est*. Et sane vallis videtur vix abesse posse; quod in proximis superioribus ead. non apparet. *Vorst.* Junt. quoque *In ea valle silva est*. Græv.

Opobalsamum] Balsamum proprio de arbore, opobalsamum vero (quasi ὄρεος τοῦ βαλσάμου, sicut ὀρενδάξ est

deus res miranda) de succo, xylobal-samon denique de ligno dicitur. Justinus tamen inversa vice, contra usum aactorum, opobalsamum pro arbore posuit, balsamum pro lacrima s. succo arboris. Salmas. ad Solin. 582. E. 1. Bernegger. Mss. *opobalsameta*. Junt. *opobalsameta*. Nimirum arboribus opobalsami et palmis ea planities est censita. Græv. Junt. *opobalsameta*. Probo cum ci. Græv. et *opobalsamo* per compendium cum linea in capite pro eo scriptum puto. Schef.

§ 4 *Piceis arboribus*] Vett. plerique *specie*, transpositis literis. Strabo cythso et terebintho similes facit. Vid. Plin. et Solin. *Bongara*. Ex isto veteri *specie* Salmas. ad Solin. 579. E. 2. eruit hanc indubitato meliorem scripturam *piceis arboribus*. Sic enim Aucter ipse modo dixerat 'opobalsami arbor:' et Cic. pro Flacc. 8. 'sci arbor:' et Liv. XXIV. 3. 4. 'abietis arbores.' Bern.

§ 5 *Opacitatis*] In Mss. manifesto errore legitur *apricitatis*. Bongara. Non dubitavi reddere Justino vocem suam, in Mss. omnibus extantem, attestante Bongarsio: qui tamen erroneum hoc, et edend. censuit *opacitatis*, et mox hoc versu *perpetus opacitas*, quod crederet, opinor, ardentissimum Solem, nisi opacitate, non potuisse ab Hierichuntis valle defendi. Atqui, quod Salmas. ad Solin. p. 990. docet, non omnis locus Soli expositus, sed is demum ex Latine loquentium usu dicitur 'apricus,' qui Soli tepido, leni, temperato, non torrentissimo, patet. Hinc 'aprici colles' Virgil. Ecl. ix. 49. qui obversi sunt orienti Soli, qui, quoniam non est intemperate calidus, coquendis vis maxime est accommodatus. Huj. vocis vim clarius aperit Solinus 54. 'Attacis temperiei prerogativa miram aëris clementiam subministrat. Arcent afflatum noxium colles, qui salubri apricitate undique secus obiecti prohibent auras pestilentes.'

Plin. vi. 17. 'Gens apricis ab omni noxio afflatu seclusa collibus.' Bern.

§ 6 *In ea regione lacus*] Mss. quidam *latus lacus*: alii *Non longe est lacus Asph.* Postremam hanc lect. non rejicio: loquitur enim h. l. de Asphaltite lacu, quem cum Sirbone eund. facere videtur Strabo xvi. p. 525. 27. cum eos distinguat Plinius v. 13. 15. 16. *Bongara*. Add. Tac. H. v. 6. Diod. XIX. 98. Joseph. Jud. v. 5. Bernec. Mss. et Junt. *In ea regione lacus est Asph.* Quos sequor. In nonnullis Mss. est *Non longe est lacus Asph.* Græv. Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, et typis expressus Juntaram, ipsam lacus nomen additum habent, *Asphaltites* putata. Vorst. Addunt Mss. et Junt. *Asph.*, quod Grævio probatur. Schef.

§ 7 *Stagnatur*] H. e. manitur, firmatur, induraturque, a *σρεγνόμεν* vel *σρεγνόμεν*, ut placet Salmasio ad Solin. p. 577. Bernec. Græcum est *σρεγνόμεν*. Faber.

Illinatur] Mss. *illustratur*. Junt. cum nonnullis vett. edd. *illatur*. Quod non damnum temere. Eod. sensu, lutare, pro, illinere, Pers. 8. III. 104. 'Compositus lecto, crassisque lutatus amomis.' Et, 'delutare,' Catoni de R. R. 128. 'Si habitationem delutare vis, terram quam maxime lutosam vel rubricosam sumito; eo amurecam infundito, paleas indito, sinitoque quadrimum fracescat; ubi bene fracuerit, rutro concidito; ubi concideris, delutato.' Græv. Codd. quidam Mss. teste Bong. *illustratur*. Et vetus typis expr. Becharii *illustratur*. Utrumque perperam scriptum videtur pro *illatur*, quod in Junt. est, et a Maj. item atque Richardo adscriptum in marg. Vorst. In Mss. legitur *inlustratur*, de quo ipso quoque f. non male sentiend. 'Lustro' enim est a, luo, quod prima significatione sua id. esse ac, lavo; constat vel ex compositis ipsius 'abluo,' 'eluo,' et similibus. Hinc 'inlastro,' imbuo, et fre-

quenter lavo, quæ significatio non est aliena ab h. l. *Schef.*

§ 8 *Primum Xerxes*] Atqui Xerxes nunquam bellum movit Judæis, utpote qui a Cyro, primo Persarum rege, Persico imperio semper fuerant subjecti: et, plus 150. annis ante Xerxem, Chaldæorum rex Nabuchodonosor ter domuerat Judæos, et in servitutem redegerat. *Bernec. Leg. cum Junt. Primum rex Persarum. Græv.*

Primum Xerxes rex P. J. d.] Hoc falsum ex ipsamet historia Judæorum (ita tamen in Junt. est): al. *Primum* . . . . quod non minus a vero remotum est, quam illud alterum. *Faber.*

Diique, &c.] Africanus ap. Georg. Syncell. Chronog. p. 276. 'Απὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ κτιστοῦ χρόνου ὑποδύντες Ἰουδαίῳ τῇ Μακεδόνων ἀρχῇ, πρὸς μὲν Πτολεμαίους, πρὸς δὲ Ἀντίοχους ἐτέλουν ὑπόφοροι.

§ 9 *Amicitia Romanorum petita*] Joseph. Antiq. xii. 17. refert Judam Pontificem, postquam accepisset par-

tas a Romanis de regibus victorias, legatos Romam ad amicitiam societatemque jungendam misisse; Senatque dedisse quod petebant. Postea etiam, ad renovandam cum Rom. amicitiam, a populo Judaico, et rursum ab Hircano Pontifice, post Antiochi regis obitum, legatos Romam missos scribit, ipsaque Senatusconsulta de postulatis eorum facta recitat id. Auctor xiii. 17. et xiv. 16. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Et ab Eumene patris]* Aut *ab Eumene patre*, aut *ab Attalo patris* legendum: idque ex Strab. ap. quem lib. xiii. Attalorum progenies ita habet. Philetærus spado Lysimachi quæstor 2. habuit fratres, Eumenem nata majorem, et Attalum nata minorem. Ex Eumene natus Eumenes, ex Attalo Attalus; qui Attalus filius 4. habuit filios, Eumenem, Attalum, Philetærum, ac Athenæum: ex primo filio Eumene fuit hic ultimus Attalus, de quo h. l. Justinus. Sed ea omnia in typum sub uno aspectu sic ponere placuit.

Tres fratres Strab. xiii.

I. Philetærus
spado.

Eumenes, qui genuit Eumenem.

Attalus, qui genuit Attalum.

II. Eumenes.

Hic Pergami successionem habuit; Antiochum Soterem apud Sardes vicit, obiit cum regnasset annis 22.

II. Attalus rex. Hic Galatas vicit, ac secundo bello Punico pro Romanis contra Philippum Macedonum regem bellavit. Regnavit annis 43. Hic 4. habuit filios, quorum primus Eumenes ei successit.

III. Eumenes.

Hic contra Magnum Antiochum et Persea reges pro Romanis pugnavit: regnavit annis 49. relicto regno Attalo filio.

III. Attalus.

Hic tutor parvi relictæ Attali 31. annis administravit regnum, multaque alia gessit contra Demetrium Sotera, Pseudophilippum, ac Prusiam.

Philetærus, Athenæus. Hi duo privati vixerunt, sicut et frater eorum Attalus, vivente Eumene.

IV. Attalus ultimus. Hic, Philometor dictus, cum 5. annis regnasset, mortuus est, et populum Romanum reliquit hæredem. *Glar.*

Ab Eumene patruo] Ex Strab. XIII. constat Eumenem huj. Attali patrem fuisse, et ita quidam hic ediderunt contra libros. Dictus est hic Attalus 'Philometor:' et morbo interiit, populo Rom. herede instituto. Strabo, Epit. Livii LVIII. Flor. extr. II. Oros. v. 8. alii. *Bongars.* Puto fuisse tantum a patruo: nomen *Eumenis* insertum postea fuisse. *Freinsh.* Pro 'acceptum' Vincent. habet 'suscept.'

Matrem anum] In quibusd. Mss. quos habuit Bong. legebatur *m. manu*, quod videtur rectius, ut sit oppositum sequentis 'maleficiis.' *Schef.*

§ 2 *In modum reorum*] De h. more reorum, utendi veste squalida, barbam capillumque producendi, ut sc. eo habitu suffragatores conciliarent, inimicos permulcerent, et judices temperarent, his quæ Cujacius Obs. vi. 5. et Rad. Fornerius Rer. quotidian. iv. 5. habent, addendi Sisenna ap. Nonium in 'Vicatim:' Cic. Verr. II. 8. Liv. vi. 16. 4. vi. 20. 1. XLIV. 19. 5. Sen. ad Polyb. 36. Val. M. vi. 4. 4. Suet. Ner. 47. 6. Plin. vii. Ep. 27. fin. Plut. Quæst. Rom. 14. Agell. III. 4. Oros. v. 17. fin. Hinc Tertulliano de Anima 39. 'caput reatui vovere' est, comam reorum more promittere. Sic ap. Sen. Benef. II. ult. et IV. 12. 'detrudere sordes' est, reum liberare. Vidend. et adagium, 'Quasi dies dicta sit.' *Bern.*

Latiore convivio] Pro *latiora* in Mss. est *lætitiâ*. Unde suspicor non satis commodè hunc l. se habere in vulgatis; certe mirum, quod sola convivio hic inter omnia, quæ tractantur domi, memorentur. Mallem itaque sic l. istum totum legere, ac distinguere: *non in p. prodire, non p. se ostendere. Non domi lætitiâ, convivio tairè, aut, &c.* Hoc vult: Non tantum publice tristem sese exhibuisse, sed ne domi quidem ejus ullam fuisse lætitiâ, abstinaisse quoque ab omnibus conviviis, et convictu cum aliis. *Schef.*

§ 3 *Seminabat*] Mss. duo *serebat*;

quod æque convenit. *Mod.*

§ 5 *Matri deinde sepulchrum*] Hinc et similia propter facta videtur acquisisse Philometoris nomen, quod ipsi tribuit præter alios Appianus Mithrid. p. 212. b. et Strab. XIII. p. 429. 50. *Bernecc.* Huj. Attali mater erat Stratonice Ariarathis Cappadocum regis filia, ut refert Strabo XIV. p. 624.

Heres populus Rom.] Vid. Liv. Epit. LVIII. Vell. II. 4. 1. Aug. Civ. XIII. 11. Flor. II. 20. Oros. v. 8. alios. Id. factum a Nicomede, Bithyniæ rege, tradit Epitome Livii XCIII. et ab Appione, rege Cyrenæ, Appian. Mithrid. fin. ipseque Noster XXXIX. 5. 2. Liv. Epit. LXX. 2. itemque ab Archelao Cappadociæ, et Pylæmene Paphlagoniæ regibus, Jornandes de Success. Regnor. 55. Ceterum in adeunda hac Attali hereditate Romanos doli mali accusat Mithridates ap. Sall. IV. H. et Horat. II. Od. 18. 'Neque Attali Ignotus heres regiam occupavi.' *Bern.*

§ 6 *Aristonicus*] De bello Aristonici præter Liv. Epit. LIX. Flor. II. 20. Vell. II. 4. leg. Strab. XIV. p. 444. fin. Licinius Crassus, qui a Nostro Consul dicitur, Floro est Prætor, Paterculo Proconsul: qui eum juris scientissimum vocat. A nostro Auctore sunt Liv. Oros. Cic. Phil. XI. 8. *Bongars.* Mox pro 'paternum' Vincent. habet 'avitum.'

§ 7 *Adversus civitates*] Mindum, Samum, et Colophonem. Flor. II. 20. 5. *Bern.*

§ 8 *Inconsulta avaritiâ*] Vid. notam ad XXIV. 7. 4. *Bernecc.* Saxo II. p. 27. 14. 'Pœnituit tunc oneris Britannos sanguine pœnas avaritiæ dantes.'

§ 9 *Perpenna*] In Fastis Perperna. Vid. auctores sup. notatos. *Bongars.* *Perpenna* constanter omnes edd. Sup. citatis auctoribus M. Perperna dicitur. De eo vidend. quoque Val. M. III. 4. 5. *Berneccer.* In Capitolinis

alilsque monumentis vocatur *Perperna*: itaque et in Val. M. III. 4. 5. edidimus. *Vorst.* Rectius *Perperna* legitur ex Capitolinis, ut observat *Vorst. Schef.*

§ 10 *M. Aquilius*] Rescripsi *Manius Aq.* ex Fastis Capitolin. *Græv.* *Manius Aquilius* est in notis doctissimi Grævii. Et recte sane. Sic enim dicitur ab omnibus Latinis. Error natus est ex compendio scripturæ. Cum enim Manium volebant scribere, sic scribebant, *M'*. cum Marcum, per *M.* simpliciter. *Faber.* Vulgo plena voce *Marcus* editur. Sed prænomen fuisse *Manius*, e monumentis rursus Capitolinis sciri potest. *Vorst.* Intagre *Manius Aquilius*, ut ex Fastis Cap. docet Græv. *Schef.*

§ 11 *Contentionem*, &c.] Saxo II. p. 21. 26. 'Medium pugne certamen nova facti diremit occasio.'

§ 12 *Asia*, &c.] Dio in Excerpt. Constantini Porphyrog. p. 609. 'Οτι οὐ τὸ Περσικὸν τῆς τρυφῆς τῆς Ἀσιατικῆς γυνόμενοι, καὶ μετὰ τῆς τῶν λαφύρων περι-

ουσίας τῆς τε παρὰ τῶν ἑλλήνων ἐξουσίας, ἐν τοῖς τῶν ἡττηθέντων κτήμασι ἐγχερόμενοι, καὶ τὴν τε (leg. γε) δουτίαν αὐτῶν διὰ βραχέος ἐξήλωσαν, καὶ τὰ πλείονα ἤδη οὐ διὰ μακροῦ κατασκόπησαν. Οὕτω τὸ δευτὸν τοῦτ' ἀπαιτεῖν ἀρχόμενοι καὶ ἐς τὸ ἄστυ ἔπαιον.

Cum opibus vitis, &c.] Flor. III. 12. 'Syria prima nos victa corrupt: mox Asiatica Pergameni regis hereditas.' Add. Liv. XXXIX. 6. fin. Sall. Cat. 11. Plin. XXXIII. 11. fin. Nostr. II. 14. 6. et Notam ad XXXI. 8. 9. Prudenter ergo, 'Spartana civitas, severissimis Lycurgi legibus obtemperans, aliquandiu civium suorum oculos a contemplanda Asia retraxit; ne, illecebris ejus capti, ad delicatius vitæ genus prolaberentur. Quod eos non frustra timuisse, dux ipsorum Pausanias patefecit, qui maximis operibus editis, ut primum se Asia moribus permisit, fortitudinem suam effeminato ejus cultu molire non erubuit,' ut ait Val. M. II. 6. 1. *Bern.*

LIBER XXXVII.

CAP. I. § 1 *Phocensibus*] Scrib. *Phocaens.* Phocæenses enim, a Phocæa, quæ urbs est Asiæ Minoris in Ionia, unde et oriundi Massilienses: Phocenses vero dicti a Phocide vicina Bœotiz in Græcia. Eod. modo et XLIII. 5. legend. *Phocæensibus* pro vulg. *Phocensibus*. Gronov.

§ 2 *Regibus...pr. pers.*] Suet. Aug. 15. 'Ut promissa veteranis pr. persolverentur.'

Syria major] Quidam impr. Codd. *Phrygia major*: quod probò. Inf. XXXVIII. 5. 3. Vid. Appian. Mithridat. p. 303. *Bongars.* Quenam *Syria major*? Optime Junt. et alii impr.

Phrygia major, quod et Bong. vidit. Græv. Excudi jussit *Phrygia Major*. *Faber.* Editur vulgo *Syria major*: sed contra historiam. Inf. XXXVIII. 5. 3. ipse Mithridates, huj. filius, sic loquens inducitur: 'Sibi pupillo majorem Phrygiam ademerint, quam patri suo, præmium dati adversus Aristicum auxilii, concesserant.' Quoniam ergo in Junt. teste Græv. manifeste et historiz convenienter est *Phrygia major*, idemque de codd. typis expressis et Bongarsius testatur, quidni ipsum illud recipiamus? *Vorst.* *Phrygia major* exigente historia restituit *Vorst.* Grævium secutus. *Schef.*

§ 4 *Namque Leodice*] Feminæ regnandi cupiditatis, nec filis parcentis, simile exemplum est XXXIX. 2. 9. et luculentum aliud ap. Zonar. in Vita Irenes filique Constantini. *Bern.*

Ne non diutina regni administratio- nem adultis quibusdam potiretur] Hoc potiretur suspectum mihi, non propter casum appositum, sed significationem non satis aptam huic l. Nam 'potiri' de futuris usurpatur; jam regni administratio res erat non futura ap. Laodicem, sed præsens, quia eam jam tunc habebat in manibus, nec tam potiebatur ea seqq. temporibus, quam continuabat. In Mss. extat *pateretur*. Quare suspicor lect. veram esse *pateretur*, ut sit ordo: Necavit quinque, timens ne non paterentur administrationem regni diutinam, adultis quibusdam, i. e. quia erant adulti. *Schef.* Num, qui rerum potitur, futuram rem agit? Atqui in hac locutione, 'rerum potiri,' semper omittitur *administratio*. Nihil h. l. sanius. *Grav.*

§ 6 *Mithridates*] Hic Euergetes dictus: filius autem ejus, quem 11. annos natum regni successorem reliquit, Eupator. Strab. x. Vid. Appian. Mithridat. *Mithridates* est in nostris Mss. In uno *Methridatis*. Quod quidam *Mithradates* scribend. censent, ex numismatibus antiquis, non probo. *Μηθρίδης* enim Græcum est, 'Mithridates' Latinum; α in ι: ut *Μασσαλία*, 'Massilia': *Κατάρη*, 'Catina': *Νυμίδης*, 'Numidæ': *Ἀργύριος*, 'Agrigentum': et f. etiam *Μακρωλειός*, qui in Eclogis Diodori vitiosè dicitur *Μακρωλεός*, 'Masinissa.' Sed et in Latinis vocibus α in i vertitur: 'sapient', 'insipient': 'cano', 'tibicine', &c. *Bongars.* Add. notam ad IV. 8. 4. *Bern.*

Repentina morte interceptus] Amicorum dolo necatum tradit Strab. x. p. 329. 15. *Idem.* Mithridates Euergetes familiarium insidiis occisus fuit teste Strab. x. p. 447.

§ 7 *Bellaque cum Romanis per qua-*

draginta sex annos] De annis Mithridatici belli nihil convenit ap. auctores. Flor. in sua Epit. III. ait 40. annis Mithridatem obstitisse Romanis; hic 46. anni produntur. In Liv. Epit. 30. anni produntur. De regionibus, quas possederat, ex Latinis auctoribus nihil certi propemodum habetur, cum Pontum et Bithyniam confundunt; jam sinistra, jam dextra Ponti possedisse memorant ex Strabone; dextra Ponti et vicinæ nationes Cappadociæ ac Armeniæ minoris partes ad Colchidem usque sub ejus imperio esse colliguntur. Sed id alterius considerationis est, quam ut ea latius prosequamur. *Glar.*

Per quadraginta sex annos] Oros. VI. 1. fin. 'Triginta gerendi belli inveniuntur anni. Qualiter autem XI. a plerisque dicti sint, non facile discernitur.' Florus III. 5. 3. annos 40. Appianus 42. Si rationem inieria, 29. annos invenies ab orta ipso Mithridatici belli ad Pompeii triumpham. *Bong.*

§ 8 *Damnisque terribilibus*] Ita 'Sarnites cladibus ipsis animosiores.' Flor. I. 16. 15. Sed multo maxime prisca illa Roma, quæ, secundum Horat. IV. Od. 4. 'Duris ut illex tonsa bipennibus, Nigræ feraci frondis in Algido, Per damna, per cædels, ab ipso Ducit opes animumque ferro.' Et, ut ait Claudian. Laud. Stilicæ. III. 144. 'Nunquam succubuit damnis, et territa nullo Vulnere, post Cannas major Trebiamque fremebat.' Add. Notas ad XXVII. 2. 4. *Bern.*

§ 9 *Denique ad postremum*] Libenter deieam isthuc, *Denique*. Faber. At vero Noster ad eund. modum XII. 16. 'Victus denique ad postremum est non virtute hostili, sed insidiis suorum.' Qui locus Fabio transmissus est sine censura. Et solent huj. generis jungi alia. Cic. pro Mil. 'Deinde postea se gladio periculum esse.' Apul. III. Asini: 'Tandem denique reversus ad sensum præsentium.' F.

huc referend. et quod legitur ap. Nostr. XIII. 1. 'Contra Macedones versa vice,' in quo similiter illud *versa vice* Faber delet. *Schef.*

Victus] Præstaret abesse, sicuti in Junt. recte abest. *Græv.* Ab Junt. abest; recte, ex judicio Grævii et meo. *Faber.* Ab Junt. abest: nec male. *Vorst.* De morte Mithridatis inter se dissentiunt auctores. Dio Cass. XXXVIII. 12. illum a Pharnace filio interfectum fuisse scribit: *Τὸν τε πατέρα ἐς τὸ βασιλεῖον καταφυγόντα ἀπείκτισεν.* Et Dionem sequitur Zonar. X. 5. *Ἡγγέλῃ μὲν τοι αὐτῷ [Πομπή] τετραδὲς καὶ ὁ Μιθριδάτης, Φαρνάκου τοῦ υἱοῦ διαχρησαμένου αὐτόν.* Oros. vero VI. 5. Mithridatem Gallum quendam militem invitasse, eique jugulum præbuisse, refert: idemque tradunt Livii Epit. CII. et Auctor de Viris illustr. cap. 76. atque Appian. de B. Mithr. p. 410. ubi de Mithridate ait: *Βίσιτος ὅν τινα ἰδὼν, ἡγεμόνα Κελτῶν, Πάλλὰ μὲν ἐκ τῆς σῆς, ἔφη, δεξιᾶς ἐς πολέμους ἀνδρῆν ἀνῆσθαι (leg. ἀνῆσθαι) δὲ μέγιστον, εἰ νῦν με κατεργάσαιο, ἐς πομπὴν ἀπαχθῆναι κινδυνεύοντα θριάμβου, τὸν μέχρι πολλοῦ τοσσηδὲ ἀρχῆς αὐτοκράτορα καὶ βασιλέα....* Ὁ μὲν δὲ Βίσιτος ἐπικλασθεὶς ἐπεκούρησε χειρὶ ὄντι βασιλεῖ.

CAP. II. § 2 *Nam et quo*] Mss. *Nam et eo quo*, rectius laud dubie, quam quod editur: quia mox similiter, 'et eo quo regnare primum cepit.' *Schef.* Sic et tres libri Angl. *Græv.* Vincent. VI. 100. 'Nam eo etiam quo g. e. anno, etiam et eo quo regnum pr. capit.'

Et quo genitus est, &c.] Totum h. locum reperias, paulo aliter scriptum, ap. Lupum, Abbatem Ferrariæ in Senonibus. Eum, si voles, si tempus erit, conferre poteris cum hodierna lectione; nam in quibusd. melior Lupi lectio erat quam quæ in impressis est. (Vixit ille Lupus abhinc ferme nongentis annis.) *Nam et eo quo genitus est anno, et eo quo regnare primum cepit, stella cometes per utrum-*

que tempus septuaginta diebus ita eduxit, ut cælum omne flagrare videretur.... quartam cæli partem occupaverat, et fulguris sui radiis nitorem Solis vicerat, &c. Istud fulguris, pro fulgoris, Luctetii est; sed, quod mox sequitur, radiis, verum est, et longe optimum. *Faber.*

Stella cometes] Quæ Ovidio in fine Met. 'Stella comans,' Plinio II. 23. 'Sidus crinitum.' Est enim cometæ vox adjectiva, qua, cum etiam absolute utuntur auctores, ἀστέρᾳ s. stellam subintelligunt. *Bernegger.* Quam describit L. Seneca VII. N. Q. 16. Artemidorus II. 38. *Οἱ λεγόμενοι κομήται ἀστέρες.*

Per utrumque tempus] Noctu sc. et interdiu. Quod autem cometes ille cæli s. superioris hemisphæril quartam partem, h. e. gradus 45. occupasse, et 4. horarum spatium ortu occasuque consumsisse dicitur, id de cauda ipsius in tantam porrecta longitudinem, et Solis radiis illustrata, non de capite ipsoque corpore est intelligend. Similis Cometa an. ant. Nat. Chr. 372. quem Aristot. Meteor. I. 6. 'magnum cometam' appellat, et splendorem (caudæ) ad tertiam usque cæli partem, i. e. ad gradus 60. extendisse perhibet: Diogenes XV. 50. lumen æmulum Lunæ prætulisse. Pontanus scribit Cometam anni 1456. amplius quam 2. cæli signa (gr. 60.) comæ suæ tractu occupasse. Vid. Kepleri Paralipom. ad Vitell. p. 266. *Bern.*

Septuaginta diebus] Plin. II. 25. Brevissimum, quo cometæ cernuntur, spatium 7. dierum annotatum est: longissimum, 80. *Id.*

Omne conflagrare] In Mss. legitur *flagrare*. Num Justinus scripsit *omne eo flagrare*? Sic Noster alibi, 'flagrare belli cupiditate,' nec temere aliter ceteri scriptores. *Schef.*

§ 4 *Fero equo*] Equo glossema mihi videtur, annotatum explicandi non protritri vocabuli causa. Nam 'fe-

rus' per se et substantive somtum, equus est: ut ap. Virgil. *Æn.* II. 51. et Manil. Astron. v. 77. 348. et 648. ex emendatione Scaligeri: f. etiam IV. 795. Sic Accius in *Medea*: 'Perite in stabulis immittens frenos feris.' Nazarius Paneg. Constantin. 29. 'Quos insultans feros proterit.' Arnob. adv. G. IV. p. 181. 'Saturnus induit formam feri.' Hinc vernaculum nostrum *Pferd* ortum putatur. Ita 'ferinus' Virgil. *Æn.* XI. 571. est, equinus: et poetæ passim 'semiferos' vocant Centauros: non quidem a 'feritate' vocabuli ejus etymologia petita; sed a forma ipsa, qua 'feros,' h. e. equos dimidiata sui parte representare finguntur. Add. quod putida phrasis hic fuerit *equo equitare*: nec sane Mithridati periculum erat ab equi feritate; sed ab imperita regendi pueritia. *Bern.*

§ 5 *Veneno, &c.*] Lactant. v. 9. 'Qui cælum quoque ipsum veneficiis appetant.' Helmold. I. Chron. Slav. 48. 'Ne obsidentes jaculis appetant.'

§ 6 *Quod, &c.*] Helinand. ap. Vincent. 'In quibusdam quoque experimentis legisse me memini quod Mithridates timens ne a fratre suo invenenaretur, rutæ folia xx. cum duabus nucibus et totidem caricis, admixto sale, quotidie jejunus edebat.'

Antidota, &c.] Plin. XXIII. 8. et XXV. pr. 2. et XXIX. 1. f. *Bong.*

Adversus insidias exquisitioribus remediis stagnavit] *Exquisitoribus* est in antiquioribus typis expr. Pro quo Bong. maluit *exquisitis tutoribus*: ut *exquisitis* sit participium. Sed est illud plerumque ex participio factum nomen: diciturque exempli gratia 'exquisita ars,' 'exquisita doctrina.' Deinde 'exquisitor aduclatio' afferatur ex Tac. XI. Et denique superlativi gradus vox 'exquisitissimus' est itid. satis nota. 'Stagnare' est hic pro, munire. Sup. XXXVI. 4. 7. 'aqua stagnari,' i. e. densari ac firmari dici-

tur. *Vorst.* *Vorst.* ex antiquioribus restituit *exquisitoribus remediis*; et *tutoribus*, quod addit Bong. ex glossa natum videtur. *Schef.*

Stagnavit] H. e. munivit, ut XXXVI. 3. 7. *Berneccer.* Legend. *stannavit* pro *stagnavit*, quod est in Mss. Solem enim literæ G et N confundi a scribis, ut ap. Liv. XXI. 27. in Ms. Vossiano *ignare* pro *innare*. Gronov. Jam sup. occurrit; hic pro, induravit, præparavit, munivit, corroboravit. Alii 'stagnare sanguinem,' pro, supprimere; Gall. *arrêter le sang.* Faber. Stagnari potest dici aqua, sanguis, et liquor, cum quasi stagnum sit. Sed stagnari homo contra venenum pro, muniri, absurde sane diceretur: nec quisquam hanc translationem aut capere potest, aut probare. Assentior itaque viris doctis, qui legend. censent *stannavit*, h. e. pectus obmunit, et quasi obduxit antidotis contra veneni vim. Est quidem translatio durior, sed tamen non inepta et aliena a re, quam exprimere voluit. *Græv.*

§ 7 *Quo per*] Mallem *quapropter*, quod est in quibusd. editis. *Schef.*

§ 8 *Fugare*] Freinsh. *fugere* legit, ut opponatur mox subjuncto 'persequi.' *Berneccer.* Sicut conjecerat legend. esse Freinsh. sic olim legitur in optima Juntina, *fugere*. Nihil verius. Quid enim discriminis inter 'fugare' et 'persequi' *Græv.* Assentior Freinshemio, scribenti *fugere*, quia nulla alias est oppositio, quam conjunctio 'aut' hic postulare videtur. Nam, ut pro, et, accipiamus, quod aliquando fit, nulla ratio est, cum hoc fiat saltem in diversis, qualia non sunt 'fugare' et 'persequi.' Et probat quoque Junt. *Schef.*

§ 9 *Virtutis*] H. e. fortitudinis. Unde Xen. I. Cyripæd. venationem verissimam esse rerum bellicarum exercitationem ostendit. De Trajano Plin. Paneg. 81. 'Olim hæc experientia juventutis, hæc voluptas

erat, his artibus futuri duces imbuebantur: certare cum fugacibus feris cursu, cum audacibus robore, cum callidis astu,' &c. Addendi Plato non uno loco, præcipue VII. de Leg. Aristot. Polit. I. 5. Platarchi Sertorius 19. Veget. I. 7. Chrysost. Orat. III. de Regno, sub finem. Pol-lax Præf. lib. v. Bern.

Virtutis patientiam] Mira locutio, etiamsi virtutem pro fortitudine accipias. An enim pati virtutem recte dicimur? Ergo vereor, ne ex glossa hoc virtutis irrepperit in textum. *Schef.*

CAP. III. § 2 *Itaque Scythas*] Strab. VII. Id. I. et II. refert Mithridatem hunc barbaros ad Mæotidem paludem, et inde Colchos usque devicisse. Vid. Memnonis Excerpta. *Bong.*

Sopyriona] De quo XII. 2. 16. *Bern.*

Philippum] Auctor ipse sibi contrarius esse videtur IX. 2. 14. *Idem.* Rectius hic de Dario Hystaspis dixeret: hunc enim a Scythia fugatum constat. At de Philippo ipse Auctor IX. 2. 14. aliud prodidit. *Vorst.* Mihi nil mutand. videtur. Liqueat enim ex oratione Mithridatis, quam ipsius Trogi verbis Noster adfert in sequentibus, fulgere, qui et Dariam fugatum a Scythia scriberent. Verba clara sunt XXXVIII. 7. 'Scythiam duos unquam ante se reges non pacare, sed tantum intrare ausos, Dariam et Philippum, egre inde fugam sibi expedisce.' *Schef.*

§ 4 *Regno*] Junt. a r. F. e r. Sed nihil muto. *Græv.*

§ 7 *Veneno, &c.*] Oros. VI. 5. 'Cum unaquæque civitas tantis concurribus periclitaretur.' Saxo v. p. 73. 37. 'Aut enim levanda esuries, aut fame periclitandum erat.' p. 88. 88. 'Huni passim inedia periclitari cœperant.' VIII. p. 163. 61. 'Periclitatis inedia sociis.'

§ 8 *In auctores*] Quomodo in auctores, cum de unica præcesserit Laodice? puto igitur in auctores scribendum, nisi malis in auctore ejus. Et

potest fieri, ut ex auctore ejus junctim scripto, ut sæpe solet in libris vet. formaretur illud auctores. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Hicno deinde*] Etiam hibernis diebus exercandos milites, ne intermissa consuetudo et animos eorum debilitet et corpora, monet Veget. II. 23. *Bern.*

Appetente] Pro imminente Angli app. Alterum horum est ex glossa. Et quia illud app. doctius, quam ut Glossatori conveniat, idcirco genitum esse censeo Justini. LIV. v. 'Comitiorum cor: Marium jam appetebat tempus.' *Schef.* Secutus sum Britannos, qui h. v. lect. ex duobus eodd. eruerunt. Vulg. imm. Græv.

Non in vacationibus] Bong. edidit *advocationem*. Janus Guilielm. I. Verisimil. 18. a Palmerio se monitum scribit, et contendit Modina, omnino hic legend. *vacationem*. h. e. invitationibus, conviviis, de quo significata sup. ad XII. 6. I. diximus. Verum Lips. Not. 90. ad Tac. H. I. pertendit rectum esse *vacationem*, et interpretatur de vacationibus militarium operum, quas recte proprièque Noster exercitationibus hic opponit. 'Vacationes numerum' appellat Tac. I. 17. 7. et Quintil. pro Milite. 'Militare otium' est eid. Tac. H. I. 48. 5. de quo Liv. etiam VII. 7. 8. accipiendus. Itaque veterem impressorum lect. revocare non dubitavi. Sed omnino rectum est *advocationem*. Vid. Gruteri notas in Panegyricos p. 577. fin. et seq. *Bern.*

Sed in ex.] Uncinis includit Ed. Bong.

Sed inter coequales aut æque, aut curas, aut viribus contendebat] Sic de Pompelo, cui res geste Magni nomen peperere, Sallustius: 'Equitare, jaculari, curam cum æqualibus certare.' Porro in præcedd. non in *advocationibus*, sed in *exercitationibus*, fuit cum legend. existimarem non in *vacationibus*, quam est, ut sup. docui, vox conviviorum peculiaris, et convenit insane

bene cum eo quod sequitur, 'nec inter sodales.' Erat enim 'sodalitium,' quod Græci *τραπέλας* dicunt, teste Gaio Jcto L. ult. Dig. de Colleg. et Corp. Tertullianus II. ad Uxorem 6. 'Discumbet cum marito in sodalitiis, sæpe in popinis.' Cic. de Senect. 18. 'sodalitates' appellat: quem vide, cum ibi, tum pro Planc. 15. ubi legem quandam Liciniam de his latam refert. *Mod.*

Coæquales] Latinus Junt. et affi impr. *æquales*. *Æquales* enim melioris ætatis scriptoribus sunt, ejusd. ætatis homines, non *coæquales*, quod postea inolevit; ut et 'conciuis' pro, elvis; 'contribulis' pro, tribulis. Vid. si tanti est, quæ notavi ad Luciani Solæcist. *Græv.*

Coæquales] Hanc vocem non ausim reprehendere, cum jam antea usus illa fuerit Justinus, ubi de Hierone hæc dicit: 'Eidem, in ludo inter coæquales discenti, lupus tabulam.... eripuit.' Add. auctoritatem Columellæ, qui ex optimis scriptoribus est. Is de pullo anserino agens sic ait: 'Ubi se paululum confirmavit, in gregem coæqualium compellitur.' Quod in lib. de Vitiis Sermonis meminisse poterat doctiss. ille Gerard. Voss. *Faber. Æquales* Bechar. Maj. et ipsi Junt. edidere. Bong. tamen maluit *coæquales*. Sed alterum elegantius est. Contra IX. 6. 6. ubi Bong. *æquales* edidit, antiquiores edd. habent *coæquales*. Vorst. Sane non damno h. vocem. Verum tamen est eam jam esse inclinantis Latinitatis, Terentio, Tulio, et omnibus illius ætatis scriptoribus ignotam, ap. quos semper *æquales* legitur; quod, cum in optima reperiatur editione, non video cur rejici debeat. *Græv.*

§ 2 *Quotidiana exercitatione*] Veget. II. 1. 'Exercitus ex re ipsa atque opere exercitii nomen accepit, ut

ei nunquam liceret oblivisci quod vocatur.' *Bern.*

§ 5 *Se quod ei*] Ms. *se quoque cum ei*. Glareani editio *se quæ ei*. Scrib. *se quod quæ ei*. Adstipulantur Juntæ. *Græv.* Assentior Grævio. *Faber.* Optime Juntina. Bongarsii et Bernecc. edd. *quæ*; at Becharii aliæque antiquiores edd. quod omittunt. Sed neutrum abesse potest, ut facile intelligitur. *Vorst.* Quod *quæ ei* in textum recepit Vorst. *Schef.*

§ 7 *Potuerat*] Scribo *poterat*. *Fab.*

§ 8 *Mutato nomine*] Hoc non Justinus, sed glossatoris esse videtur. Est enim totum otiosum, et mox 'nomine' sequitur, ingrata prorsus repetitione, *Schef.*

Philamenem] *Pylamenem* legend. est. Πυλαμένης Paphlagonum regum nomen est, et ap. Liv. I. ab init. et ap. Homer. (unde Livius habet) ad fin. Bæotiz: II. II. 851. Πυλαγόνων δ' ἦγετο Πυλαμήμεος Λάων κτλ' Εξ Ενεργ. Occiditur a Menelao Iliad. V. Glarean. *Pylamenem* ex Homero legend. docuit Glareanus. Ejusd. meminit Eustath. in Dionys. et Strabo XII. et Probus in Datame, qui eum, memoria lapsus, a Patroclo interfectum ait: cum ex Homeri II. V. 578. constet, Menelaum eum hasta confodisse. Ab hoc Paphlagonia aliquando Pylamenia dicta: Plin. VI. 2. Nicomedem autem et Pylamenem reges commemorat Oros. VI. 2. *Bong.* Non procul recedunt a vera lect. Juntæ: *Philamenem*. Extrita enim unica litera scribend. *Pylamenem*, ex Homero aliisque ostenderunt Glareanus in notis ad h. l. et Thom. Reines. in V. L. *Græv.* Non est dubium quin legend. sit *Pylamenem*. Hoc enim Paphlagonum regum nomen fuisse ex Homero et aliis constare potest. Nec procul inde abit Junt. quippe quæ *Philamenem* habet. *Vor.*

LIBER XXXVIII.

CAP. I. § 1 *Mithridates*] *θουραν-
τος ἐκ πατρὸς δὲ Μιθριδάτης ἦν.* Vid.
'Εκλογὰς Memnonia. In iis filius so-
roris Mithridatis Arathes dicitur, ut
et in Prol. huj. lib. *Bong.*

Neces] Scribend. a n. Faber. Edi-
dere Bong. Bernecc. et alii *neces*. Sed
perperam. Antiquiores edd. recte a
n. Plin. vii. procem. 'A suppliciis
vitam auspicatur.' Et Noster v. 8.
12. 'Cædes ab Alcibiade auspican-
tur.' *Vor.*

Laudices filios, &c.] Vid. xxxvii. 1.
4. Aut enim contradicit sibi Auc-
tor, aut historiam mire confundit.
Freinsh.

Per Gordium insidiis occiderat] 'Per
Gordium' inquit, quasi omnibus no-
tum, cum nullum omnino verbum de
eo ante dictum sit. Mox 'Mithrida-
tem Cappadociæ cupiditate flagrare,'
cum priore lib. dicat eam occupasse.
Capit f. excusationem per hysteron
proteron. Sed videtur Auctoris in-
curia accidisse: tres nomine Aria-
rathes viros, tres mulieres sub Lao-
dices nomine in unam Mithridatis
ætatem incidentes, nunquam ne uno
quidem verbulo distinguere dignatus
est. Item, inter legatorum Romano-
rum a Mithridate devictorum nomina,
Malthini nomen haud scio an nspiam
legerim. Verum hæc, ac ea omnia,
quæ in proluxa illa Mithridatis orati-
one, qua probe Romanos pinxit, con-
tinentur, facile ex historia corrigi
possunt. *Glar.*

Nihil, &c.] Ita xii. 3. 3. 'Ibi n. a.
tot egregiis præliis ait.' Saxo xiv.
p. 306. 25. 'N. a se a. existimantes,
si,' &c. Saresb. vi. Policr. 20. p.
405. 'Qui sibi nil a. credunt, dum
aliqui,' &c.

§ 3 *Ad expellendum Cappadocia Ni-
comedem*] Alii N. C. Liqueat ῥδ *Capp.*
glossatoris esse, non Justini; et ideo

id in plerisque suis Bongaraius non
reperit. *Schef.*

§ 7 *Quod ubi Ariarathes junior moli-
ri cognovit*] 'Moliri' passive: nisi
vocula f. exciderit, aut subintelligen-
da sit, eum moliri. Composito sic
utitur et Liv. xxxix. 44. 3. 'Quæ in
loca publica inædificata immolitate
privati habebant.' *Bernecc.* F. scrib.
Quem ubi. Cic. xii. Fam. 13. 'Dein,
cum suscipere nos moliri, quod te
solicitem esse et de salute nostra, et
de rerum eventu putabam.' *Gronov.*
Mss. Bong. illud *quod* non agnoscunt.
Et puto rectius abesse. 'Moliri'
plane active accipiend. F. scripserat
Just. *Quem id ubi*; deinde duc
voculæ *Quem id* conjunctim scriptæ
Queid cum lineola sup. literam *e*; post
factum *Quod.* *Schef.*

§ 8 *Incertum belli*] *Malim incerta
belli*: sicut Liv. xxx. 30. 12. 'Incerta
casuum:' et Tac. H. i. 26. 'Incerta
noctis.' Nam ita quoque vetus dic-
tum habet, relatum a Philone de For-
titud. m. Τὰ κατὰ πολέμους ἄδηλα, h. e.
interprete Cic. ad Att. vii. 7. fin.
'Nemini est exploratum, cum ad
arma ventum est, quid futurum sit.'
Quomodo Annibal ap. Liv. xxx. 30.
22. 'Nusquam minus, quam in bello,
eventus respondet.' Egrege Sen.
Theb. 625. 'Nunc belli mala Pro-
pone, dubias Martis incerti vices.
Licet omne tecum Græciæ robur tra-
has; Licet arma longe miles ac late
explicet; Fortuna belli semper an-
cipiti in loco est.' *Bernecc.* Bernece.
mallet *incerta belli*. Sed nihil mptand.
Incertum dicit Auctor quod vulgo per-
peram, incertitudinem. Vid. libri
nostri de Latinit. mer. susp. c. 7.
Vor.

§ 9 *Inter fascias*] Feminales fascias
accipe, de quibus Casanb. ad Suet.
Aug. 82. 1. ubi tamen has de bracciis

etiam accipi posse conjicit, non dissensiente Salm. ad Hist. August. 223. E. 1. *Bernec.* Intelligit subligar, quod ex fasciis constabat. *Faber.*

Scrutatori] Scrutatores in officiis principum fuere. Vid. Suet. Claud. 35. et Vesp. 12. *Vorst.*

Regio more] Qui patet ex Plut. Timol. 21. et Dione 23. Regiam deinde hanc salutantes scrutandi consuetudinem Romæ primus usurpavit Augustus, Senatum legens, Suet. 35. Postea Claudius, Id. 35. Sed eam omisit Vespasianus, Id. 12. Post alii repetivere, ut Severus ap. Spartian. 6. *Bern.*

Curiosius, &c.] Saxo iv. p. 64. 16. 'Corpore deinde ejus cur. contrectato.'

Aliud telum] Sc. quod salva lege Cornelia gestare licet: nec tamen honeste nominari potest. Simili metaphora Catull. C. 68. 'silenam' dicit: Propert. i. 3. et III. 19. 'arma.' Cæcil. Hymnide: 'Nihil agit in amore inermus.' Nec aliter Græcia, *ἄλσος, κέρταρ, σπέρνυξ.* Hinc jocus ap. Quintil. vi. 3. 81. *Bern.*

§ 10 *Evocatum ab amicis]* Leg. *sevocatum.* Cic. II. Phil. 14. 'Cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus sevocari.' Gronov. Olim vidi legend. esse *sevocatum.* Non enim evocabatur ab amicis, sed ab illis sevocabatur. Sevocare est, seorsum vocare; quod ii faciunt, qui soli cum aliquo sunt collocuturi; ut seducere est, seorsim ducere, secubare, seorsim, solum cubare. Plant. Menæc. v. 9. 'Sevocabo herum, Menæchme.' Men. So. Ambo. Quid vis? Men. Non ambos volo.' Ov. 'Sevocat hunc genitor, nec causam fassus amoris.' Suet. Cal. 36. 'Egressus triclinio, cum maxime placitam sevocasset.' Cic. pro Maro. 'Facit ut rursus plebs in Aventinum sevocanda videatur.' Id. i. Fam. 9. 'Quoniam quidam nobiles homines inimicum meum me inspectante sæpe in senatu modo severe

seducerent, modo familiariter amplexarentur.' Hanc emendationem cum communicassem cum celeberrimo et unico doctore nostro Gronovio, ostendit sibi id. dudum venisse in mentem. Postea, cum adhiberem Juntinam, cognovi sic dudum in illa fuisse lectum, uti et in aliis impr. quod ex V. L. Bongarsii liquet. Sane in Glareani editione legitur *sevocatum.* Nec puto in posterum quenquam futurum, qui vulgati *evocatum* sit patrociniū suscepturus. Nihil enim eo h. l. est absurdius. Græv. Bong. edidit *evocatum.* *Sevocatum* vero antiquiores typis expr. 'Sevocare' formatum, ut 'seponere,' 'seducere,' 'secubare;' et ab aliis item usurpatum. *Vorst.*

CAP. II. § 1 *Sed Cappadocæ]* Strab. XII. p. 273. 35. Romani, inquit, *θαυμάζοντες εἰ τὸν οὐρανὸν ἀπειρηκότες πρὸς τὴν θεωρίαν, ἐπέτρεψαν αὐτοῖς ἐξ αὐτῶν ἐλθεῖν κατὰ χειρὸς αὐτῶν ἐν τῷ βούλωτο, &c. Bongars.*

Præfectorum] Hoc suspectum est. Qui enim sunt præfecti illi, quos hic nominat, et cujus? Ariarathis? Quid ergo faciebat Gordius? Num Mithridatis? At in filium octo annorum libido non cadit. In impr. quodam est *præfatorum.* Sed hoc glossatoris videtur, qui volebat præfectos illos de Gordio et filio Mithridatis accipi. Ego censeo, unum Gordiam hic innui; de lectione loci nondum possum quid statuere. *Schof.*

Revocant] Mallem *evocant.* Nam 'revocare' proprie illius, qui ante dimisit. At hoc non fecere Cappadoces, verum pater Ariarathis huj. Verbo 'evocare' alibi etiam hoc sensu utitur. Estque eo verosimilius sic hic legend. quia adhæsisse a fine vocis præc. videtur huic vocabulo. *Idem.*

§ 3 *Ne Mithridates accessione Cappadocia etiam, &c.]* F. leg. *ne M. velut accessionem Cappadocia, etiam.* Sensus est: Ne Mithridates Bithyniam faceret tanquam additamentum Cappa-

docie. Val. M. ix. 1. 'Ptolemus accessione vitiorum suorum vixit:' et Flor. ii. 11. 9. 'Quidquid insularum in eo mari inter Ceraunios montes jugumque Maleum, Ætolici belli accessio fuerunt.' Gron.

§ 5 *Qui senatus asseveret*] Legend. *asseveret*. Cic. Bruto 57. 'Quemadmodum adversarius de qua re asseveret.' Gronov. 'Asserere' pro, affirmare, notum usurpari a Veteribus; at *asseverare quid alicui* an reperiatur dubito. In Mss. Bong. est *asseveret*. Unde putem Nostrum *asseveraret* scripsisse. Schef. Veritas est scriptura librorum Bong. qui *asseveret* legunt pro *assereret*. Nam 'asserere' pro, affirmare, nusquam ap. meliores scriptores veteriores reperitur. 'Asserere in libertatem' frequens est. Sed 'asserit hoc hic aut ille' deterioris temporis. Gronov.

§ 8 *Negant vivere gentem sine rege posse*] 'Gentem,' subandi, suam, sc. Cappadocum: quomodo Auctor ea voce speciatim etiam utitur xxxvi. 2. 14. Hoc non monerem, nisi magni nominis Politicus Auctoris ista de omni gente pronuntiaré censeret. Quod non est ita. Nam, etsi de sententia Mithridatis ap. Sall. H. iv. 'Pauci libertatem, pars magna justos dominos volunt:' hoc tamen illis solum accidit, qui 'libertatis dulcedinem nondum sunt experti,' Liv. i. 17. 3. Sicuti ap. Tac. xiii. 34. 'Armenii, libertate ignota, magis ad servitium inclinant.' Add. de Ægyptiis Herod. ii. 147. Ceteroqui sane 'nihil omnino bonorum multitudini gratius, quam libertas,' Liv. xxxiii. 18. 6. Bern.

Ariobarzanes] Hunc postea regno expulsum refert Cic. pro L. Manil. 5. et Auctor ipse cap. seq. 8. *Idem*.

CAP. III. § 1 *Tigranes*] Leg. Strab. xi. ext. ex quo et ex uno Ms. scripsi *obces Parthis*, cum in ceteris sit *obces* a P. inepte. Appian. Mithr. p. 176. d. Ariobarzanem a Mithraa et Bagea Cappadocia pulsum scribit, et in ejus

locum Ariarathen constitutum: Nicomedem vero Bithynia a Socrate fratre ejectum. Bong.

Ante multum temporis] Ita Bong. et post eum alii edidit. Sed antiquiores typis expr. habent *ante non multum tempus*: quod ego quidem rectum putem. *Multum tempus* pro, multum temporis, dicitur, ut 'multum oleum,' 'exiguum vinum' a Scribenio Largo. Vid. Indicem in hunc Rhodii. Vorst. Pro *temporis* in editis quibzdam. *tempus* legitur, quod non repudiam. At, quod iid. adjiciunt *non, sensumque faciunt contrarium, vix puto admitendum, cum repugnent Mss. E quibus mox pro sed olim sunt qui nec olim malunt. Mihi omnia examinantibus locus totus ita videtur scribendus: obces Parthis ante multum tempus datus, sed nec olim ab iisd. in r. p. r. Schef.*

Sed olim] Pro hoc malim *nec ol.* ut Bechar. edidit: ut hoc sit pro, non ita pridem. Vorst. Junt. quoque *ante non multum tempus, nec olim*. Grav.

Quod olim] Olim abest a Becharii aliisque antiquioribus edd. et recte meo iudicio. Non Mithridates olim, sed jam tum meditabatur: nec potest quisquam aliquid olim meditari: repugnant enim hæc inter se, ut quæ tempora diversa, præteritum et futurum, aut præsens et futurum, comprehendunt. Meditari aliquis potest quod olim demum sit gerendum, sed non potest olim meditari. Vorst.

§ 2 *Et ne quis dolus, &c.*] Quia nullus est contractum, qui videatur fieri meliore fide: quippe 'generi sceceris sunt loca filiorum: et hi vicissim in loco parentum suis generis,' ut ait Philo Jud. ii. de Monarchia. 'Hoc sacrum est, quod nulla permittitur commotione violari: nam quibus obsequiis habeatur fides, si non credatur affectibus?' Cassiod. Var. iii. Ep. 4. pr. Bern.

Filiam suam Cleopatram] Inde Appian. Mithr. p. 189. c. *Τρυφῶν* [legend. *Τρυφῶν*] δ' *Ἀπρίωνος ἀντὶ*

ἄνδρα ἰσχυρὸν. 'Socer' vertit Interpres: cum h. l. ἄνδρα sit 'gener.' De Nicomede filio pulso vid. Strab. xii. Bong.

§ 4 *Aquilus et Manlius Maltinus*] Legend. arbitror *Manius Aquilius et M. Attilius*. Vett. quidam *Aquilus et Marcus Albinus*. Appian. Mithr. p. 276. c. missos legatos ait, ὃν Μάριος Ἀνδρῶν ἡγεῖτο: quem superatum a Mithridate, docet Epit. Liv. lxxvii. Idem. Vir summus Thomas Reines. in Epist. xxiii. ad Rupert. legit *Aquilus et M. Attilius* ex Vincentii Bellovacensis vi. Spec. Hist. 101. quem vid. Junt. *Aquilus Manlius, et Manius Attilius*. Græv. Inf. xxxviii. 4. 4. 'Aquilum et Maltinum.' Nec dubium illud *Manlius* nihili, et pro *Manius* esse, s. jam Aquilii, s. Maltini prænomen hoc sit. Bechar. et Maj. *Aquilus Mallius et Maltinus*. Bong. legend. arbitrat *Manius Aquilius et M. Attilius*. Certe Appianus principem eorum, qui missi tum ad Mithridatem fuerunt, Manium Aquilum vocat. Vorst.

§ 6 *Intelligens*] Junt. *intellecto*. Optime. Nihil frequentius Nostro est hac ratione loquendi. Græv. Junt. *intellecto*, quod elegantius, et magis e consuetudine Justinii. Faber.

Ad Cimbro] Freinsh. legend. putat *Cimmerios*, ex xxxviii. 7. 10. Nam quomodo huc Cimbr? licet ab illis ortum traxisse quidam fabulentur. Pro *Cimbro* legit *Iberos* Jo. Isacius Pontanus. Vid. de situ harum regionum Marcellin. xxi. 11. et seqq. Bern.

§ 7 *Romanum, &c.*] Saxo xiv. p. 264. 14. 'Sæno Sæctica mod. bella.'

§ 8 *Non magno, &c.*] Qua ratione Mithridates Aquillum et C. Cassium Romanos duces vicerit, leg. Appian. Mithr. p. 181. et seqq. Bong.

§ 9 *Vacationem quinquennii*] Ita Capadocibus in formam provincie redactis a Romanis, 'quædam ex regis tributis deminuta, quo mitius Roma-

num imperium speraretur.' Tac. ii. 56. De Macedonibus similia Liv. xlv. 18. Add. Sc. Amirat. xx. 7. Bernegger. Antiquiores typis expr. *quinquennio*; ut, quantum in tempus concessa vacatio fuerit, eam sexto notetur: id quod sane nec insolens est. Sup. i. 9. 'Militie vacationem in triennium permittunt.' Vorst.

§ 11 *Quod conciones directas*] De iis qui *δραγματικὴς διαπραγματοίαις* historis inserunt, et ita historiam concionum *προφορῆται* faciunt, vid. Init. xx. Diodori. Bongers. Quod Liv. Sall. et alii oratione directa usi sunt, id minime reprehendendum. Et concinuis fecisset Noster, si et ipse orationem directam usurpasset, cum tam longam formare vellet. Placet hac super re iudicium Freinshemii, quod is ad Curt. iii. 2. 11. exposuit his verbis: 'Ut largiar in brevioribus concionibus decantius hoc fieri [ut oratio obliqua sit]: hoc certe concedere non possum, in prolixioribus idem obtinere, cum toties inculcanda sint ista 'se,' 'sibi,' et 'inquam,' 'inquit,' quæ verba vitanda Cicero sibi censuit, ne sæpius interponerentur. Adde quod vix caveri possit, quin alia quoque hac ratione indecora committantur, verbi gratia in oratione Trogi xxxviii. 7. 8. 'Tantumque se avida expectat Asia, ut etiam vocibus vocet: adeo illis odium Romanorum incussit rapacitas proconsulum,' &c. hæc enim directæ orationi congruerent, oblique minus conveniant.' Observo ipsum quoque Nostrum oratione directa alicubi usum; et quidem xiv. 4. ubi Eumenem, et xvii. 7. ubi Maleum loquentem inducit. Vorst.

CAP. IV. § 1 *Optandum sibi, &c.*] Simillime Pericles ap. Thucyd. ii. 11. 7. 'Qui arbitrium belli pacisque habent, dementes fuerint, si bellum malint. At, quibus ea necessitas iungitur, ut ant cedendo finitimorum ferre dominatum, aut pro victoria belli discrimen adire cogantur; hic,

qui periculis se subducit, multo majorem, quam qui ea sustinet, reprehensionem meretur.' Ita Sulpitius ap. Liv. xxxi. 7. 2. et rursus ipse Mithridates init. Epist. ad Arsacen, ap. Sall. H. iv. Bern.

§ 2 *Nec eos quidem dubitare*] Scribend. *ne eos*; et mox *agatur* pro *agitur*. Gronov.

§ 3 *Agitur*] Ut multa alia in oratione hac indirecta sunt, quæ magis orationi directæ conveniunt, ita et *ad* 'agitur' non tam ad indirectam, quam ad directam orationem pertinere videtur. Vorst.

Prælio congressis] Ms. Leydenais *prælii congressum*. Ita et alii. Nec male. Bozhorn.

§ 7 *Solum finium*] Hoc *finium* non videtur Justini esse, aut sub eo corrupto aliud latere vocabulum, quod difficile divinare. Schef.

Eodem Gallos occupasse] Præfero quod habent Mss. Bong. *idem Galli occupassent*. Idem.

§ 9 *In partem virium suarum ipse numeret*] Mallet legere in parte v. s. *ipsum numerare*; i. e. inter suæ potentiae assertores et propugnatores se habere. Et mox, pro *occupaverunt*, *occupaverint*. Gronov. Constructionem hic non video. Debebat, nisi fallor, scripsisse in partem v. s. *se numerare*. An verba, *semper Romanos terruit*, delenda? Fieret profecto melior oratio: *G. autem nomen* (supple, esse), *quod in partem v. s. ipse numeret*. Schef. Non facile hæc refingam omnibus libris invitis, sed potius referam inter illa vitia, quibus hanc orationem obliquam laborare Freinsheimius doctissimus superius observavit. Græv.

Hos qui Asiam incolunt] Causæ suæ potius, quam vero servit h. l. Mithridates. Verius de iisd. Flor. ii. 11. 'Gens Gallogræcorum, sicut ipsum nomen indicio est, mixta, et adulteratæ reliquæ Gallorum, qui Brenno duce, &c. Itaque ut frugum semina mutato solo degenerant: sic illa ge-

nuina feritas eorum Asiatica amœnitate mollita est.' Add. Liv. xxxviii. 17. Bern.

§ 10 *Sagaciora*] In Mss. legitur *aciora*, quod miror omisisse sumere in textum. Est enim alterum glossatoris, et quidem prorsus inepti. Ecquid enim hic sagacitas faciat, cum de virtute fortitudineque manifeste præcedat, operositasque itineris duos potius, quam sagaces faciat? Schef. 'Nec hic viro doctissimo possum subscribere. Sagacitas an non requiritur in bello? Cur barbari viribus et impetu potentiores victi sunt a Romanis, quam quia hi prudenter secundum artem militarem bella gerebant? Acres erant omnes Galli: h. e. intrepidi, bellicosi, sed non sagaces: sed non ratione bellum gerebant, quæ non potest esse sine sagacitate. Pulchre Sen. i. de Ira 11. 'Germanis quid est animosius? quid ad incursum acrius? quid armorum cupidius? quibus innaescunt innutrienturque,' et quæ sequuntur. Dein: 'Agedum, illis corporibus, illis animis, delicias, luxum, opes ignorantibus da rationem, da disciplinam, ut nihil amplius dicam, necesse erit nobis certe Romanos mores repetere.' Hos itaque Gallos, qui virtutem pristinam retineant, difficultates, labores, (nam *παθήματα* et loca ipsa cultiora, in quibus condescerant, sagaciores reddiderant, ut illorum vis magis esset timenda, quam ceterorum. Acuerant ratione virtutem, ut Florus loquitur. Plurima possent in hanc rem afferri, nisi res esset in aperto. Græv.

§ 11 *Jure imperii*] Mss. *vice imp.* quæ lect. omnino præferenda est. Intelligit enim alteram imperii, et senatus, et consulum partem, ut ipsis essent vires imperii et partes: cum peterent populi Latii jus civitatis, et alterum consulem, et dimidiam senatus partem. Flor. i. 14. 'Quum jus civitatis, partem imperii ac magistra-

taum poscerent.' *Gron.*

§ 12 *Sub jugum missos*] Sc. a Samnitibus ad Caudinas furcas. Liv. ix. 6. *Bern.*

§ 13 *Immoremur*] Mallem immoretur. Sed sunt alia quoque huj. generis orationi directæ propria in hac oratione, de quibus pridem viri docti monuere. Ut f. Justinus potius, quam librarii hæc sit culpa. *Schef.* Cujus emendationem confirmat Junt. in qua legitur *immoretur*. Græv. Saxo xiv. p. 348. 11. 'Ne peregrinis diutius immerer, stylum ad propria referam.'

Bello Maritico] Dictum a Marsis belli auctoribus, Strab. v. Dictum etiam Italicum et Sociale: de eo leg. Appian. et Flor. et alios: ap. quos et ap. Plut. vid. historiam belli civilis Mariani et Cimbrici, quorum mox meminit. Oros. v. 19. eod. anno bellum Civile commotum et Mithridaticum ceptum scribit. *Bong.*

§ 14 *Vicino Italia*] Junt. *vicina*: et mox iid. *peric. accessisse Ital.* Quod præferend. vulgato *esse*. Græv.

Esse] Antiquiores typis expr. habent *accessisse*: nec male meo judicio. *Vor.*

CAP. V. § 1 *Utendum occasione*] 'Valet in omnibus rebus humanis et pollet occasio, sed maxime in bellicis,' Polyb. ix. 14. et x. 39. *Bern.*

Rapienda incrementa] Verbi emphasis exprimit illud Senecæ ad Marciam 10. 'Quicquid a fortuna datum est, tanquam extemplo abiturum possideat animus. Rapite ex liberis voluptates: fruendos vos invicem liberis date, et sine dilatione omne gaudium haurite: nihil de hodierna die promittitur, imo nihil de hac hora. Festinandum est: instat a tergo mora,' &c. Et alibi: in re subita 'rapienda, non capienda consilia.' Ennius ap. Cic. de Orat. iii. 40. 'Vive, Ulysses, dum licet: Oculis postremum lumen radiatum rape.' *Bernegger.* Liv. xxvii. 17. 'Eam velut

primam occasionem raptam.' Lucan. x. 508. 'Cæsar semper feliciter unus Præcipiti cursu bellorum, et tempore rapto.' et Stat. v. Th. iii. 'Rapiuit gavisus Polyxo Fortunam:' et Paulus JCTus L. 168. D. de Reg. Juris. 'Rapienda occasio est, quæ præbet benignius responsnm.' *Gron.*

Rapienda incrementa virum] Quis Latine dixerit *rapere incrementa virum*? Nemo, quod sciam. Ms. *Leydensis r. marnica v.* Ex quo quid elicere possint, videant eruditi. *Bozsh.*

§ 3 *Dati auxilii*] Legend. puto *lati*. Nam *dare auxilium* non memini legi ap. Latinos scriptores. Græv.

§ 4 *Adoptione testamenti*] Mira locutio. Quid enim *adoptio testamenti*? F. quæ fit per testamentum. At hoc nemo ista formula exponit. Deinde unde constat, factum id per testamentum? Nisi omnia me fallunt, scripsit Junt. *sed adoptione, testamento, et. Schef.*

§ 5 *Parendo non tamen*] Id. questi de Romanis Britanni, 'Nihil,' inquit, 'profici patientia, nisi ut graviora tamquam ex facili tolerantibus imperentur.' Pub. Syrus: 'Patiendo multa veniunt, quæ nequeas pati.' Add. Thucyd. i. 24. 13. Liv. xxxv. 17. 6. et XLII. 1. 8. *Bern.*

Cum inter hanc decretorum amaritudinem parendo non tamen eos mitigaret, quia acerbius se in dies gerant, non obtinuisse] Ms. et Junt. cum hac decr. amaritudinem parendo. Junt. quoque mitigarit. Totus locus sic est scribendus: cum interea, huc decr. amaritudini parendo, non tamen eos mitigarit. 'Decr. amaritudo' sunt amara decreta: de quo loquendi genera plura supra notavi. Græv. Rectius videtur mitigarit. Vorst. Vorst. cum Græv. mallet mitigarit. Nec repugno. Illud quero potius, quomodo cohererent parendo non mitigarit, non obtinuisse. Manifeste hæc mendosa sunt, quæ videtur posse sanari, si verba illa, non tamen eos mitigaret, penitus de-

leantur. Et existimo ab eo esse, qui sequentia explicare volebat. *Schef.* Facile videas l. hunc vitiose scriptum esse. Sic emendari potest, et ex mente ac stylo Justini: *cum inter hanc decr. amaritudinem parendo, non tantum eos non mitigasset, quin, ne acerbius se in dies gerant, non obtinuisse.* Aliter conjecit amicus noster, alii aliter conjiciant, quæ plus otii, plus ingenii, plus felicitatis in hoc genere fuerit. *Faber.* Non contemno hanc emendationem. Videtur tamen propius a lect. veteri abire, si legamus, non tamen eos mitigavit. *Quia acerbius se gerant non obtinuisse.* Nil mali sequi quod in notis jam ante monui. *Schef.*

Non obtinuisse] Hæc f. delenda sunt, utpote transposita ex seqq. §. 9. *Gren.*

§ 7 *Raptam tamen sibi esse victoriam ejus ab illis*] Junt. non inveniste *Raptum f. s. e. victoria jus.* Græv. Quod non contemnem. Præcedit enim 'Quam jure gentium victor occupaverat.' *Vor.*

Quorum nihil] Similia Minio legatis Romanis objicit ap. Llv. xxxv. 16. *Bern.*

§ 8 *Regem, &c.*] Memnon 32. Μνημόνωνος τὸν Ἰππάρχον ἐλευθερώσαντα Νικομήδην ἀντιμαχόμενον.

§ 9 *Populo Cappadocum pro libertate oblata Gordium regem orante, &c. ideo non obtinuisse*] Non ferunt aures Latini populo orante non obtinuisse. Junt. populos: alii orantem. Leg. populos Cappadocum pro l. o. G. r. orantes, &c. non obtinuisse: cap. 7. iid. Junt. 'Sen populis eorum conferat suos.' Sic 'Latini populi,' 'Equi Volscique populi,' 'Samaritanum populi' ap. Llv. De quo vid. multa exempla ap. Gronov. ad Llv. v. 34. Græv. Recte Græv. populos. *Faber.* In Junt. est populos. Ideo cl. Græv. mox scribit orantes. Ego, quoniam in libris aliis est orantem, malim alterum mutare, ac scribere populum. Vitium ex eo

natum, quoniam librarius antiqua ratione populo cum lineola supra o finali scripserat pro populum. Inde alii populo simpliciter, neglecta lineola, alii populos fecere, ut facile colligitur. *Schef.*

§ 10 *Ultum ierit se*] Ita ex Vett. emendavi: quomodo et ap. Tac. legend. docuit me P. Pithæus, vi. 36. 1. 'Mox Artabanus tota mole regni ultimi id peritiam locorum.' Leg. ultum iit, ut doctissimus et diligentiss. Lips. annotavit. *Bongars.* Amat ita loqui Tacitus: ut xiii. 44. 7. 'Injurias ultum isse.' F. imitatione Salustii Ju. 6. 8. 1. 'Ultum ire injurias festinat.' Ita Curt. x. 8. 'Temeritatem armis ultum ivit.' *Bernegger.* *Ultum ierit* recte rescripsit Bong. e Mas. Et loquuntur ita et alii. In eo ab antiquioribus typis expr. et inter hos Juntino abest; adjectumque non neque bene est à Bongarsio. *Vor.*

Ventum obviam in eo, et nunc] Juntus non agnoscunt in eo: rectius abesset. Græv. Error manifestus; pro in eo legend. tunc, cum mox addat 'et nunc.' *Faber.* Recte censent posse id in eo abesse. Quod si tamen probis in codd. reperit Bongarsius, putem Junt. sic scripsisse, ab ipsis ventum obviam. Eo et nunc, ut illud eo referatur ad 'quod' subsequens, et potest in ante eo factum esse ab eo, quod præcedit proxime in fine vocis 'obviam.' *Schef.*

Saltatr.] Quæ Νέστυ fuit appellata. Vid. Memnonem, 33.

CAP. VI. § 1 *Non delicta regum*] Sall. in Epist. Mithr. ad Arsacem: 'Namque Romanis cum nationibus, populis, regibus cunctis, una et vetus causa bellandi est, cupido profunda imperii et divitiarum,' &c. Id. et Jugurtha ap. eund. Sall. 81. 2. *Bongars.* Id. Britanni ap. Tac. Ag. 30. Nec diversus abit Appianus in fine lib. de B. Mithr. *Bern.*

Neque in se uno, sed] Cic. III. Fam. 8. 'Quod in te bene merite grati essent.'

Liv. xxx. 26. 'Se nihil nec institutis populi Romani nec moribus suis indignum in iis facturum.' Plin. xxxv. 10. 'Apelles et in annulis benignus.' Virgil. II. Æn. 841. 'At non ille, satum quo te mentiris, Achilles Talis in hoste fuit.' Vid. Not. ad Sen. N. Q. IV. Præf. Gron.

In æsue] Non rejicio penitus. Suspicor tamen evenisse hic, quod in superioribus, ut pro unum librarius scriberet *æsue* cum lineola in littera finali e, antiqua ratione. Noster certe alibi semper quartam casum apponit verbe 'grassari' et præpositioni 'in,' non ultimam. *Schæf.*

§ 5 *Imputari*] Non mala tantum, sed et bona imputari dicunt: estque 'imputari' hic id, acceptum referri. Tac. I. H. 38. 'Hoc erit solum certamen, quis mihi plurimum imputet,' i. e. quis plurimum mihi tribuat, et me sibi deviciat. Plin. xxix. H. N. I. 'Stertilius imputavit principibus, quod hæ. quingenis annis contentus esset.' Sæpe casus tertius constituitur. Plin. Paneg. 'Copiam tui, non ut imputes, facis.' Suet. Tib. 53. 'Imputavit etiam quod non laqueo strangulatam in Gemonias abjecerit.' Sed discrepant nonnihil ab eo quod Noster dicebat. Cum enim illud, ut dixi, per *τὸ*, acceptum referri, explicari possit, hæc per *τὸ*, expensum ferre, explicanda potius fuerint. *Vor.*

§ 6 *Modo*] I. e. ante annos 16. Nam *ἐκ πλάτρου*, a. *παπαρρυμῆς*, hoc accipiend. est. Ita Cic. in Bruto de annis 30. dixit 'nuper,' et Val. M. I. 1. 13. agens de supplicio Tullii Duumviri, quem Tarquinius rex calleo insutum in mare abjici jussit: 'Idque,' inquit, 'supplicii genus non multo post paricidis lege interrogatum est,' i. e. annis a regifugio circiter 60. ubi nonnullos, contra membrarum fidem, extrita negandi particula vitiose legere multo post, ostendit Theod. Marcilius Interpretam. Legis XII. Tabularum, p.

285. Sic Plinius xxxv. 10. fin. 'Fuit et nuper,' &c. Nempe Neronis tempore, cum scriberet Plinius sub Tito. Liv. ix. 17. 6. 'Sicut magnam modo Pompeium,' id fuit spatium annorum minimum 20. Cic. Off. II. 21. 9. 'Modo hoc malum in Remp. invasit,' &c. 'nondum centum et decem anni sunt,' &c. *Bern.*

Ut ne victum quidem memorie patris donarent] Junt. *memorie avi*. Et hoc ratio postulat. Patris aulta hic sit mentio, sed avi et nepotis. *Grov.* *Avi* verum est, et jure a *Grav.* probatur. *Avus* erat Masinissa. *Febw.* *Avi* ratio postulare videtur; quia non de filio, sed de nepote prædictum fuerat. 'Memorie alicujus aliquem donare' est, parcere alicui propter aliquem. Sic xxxii. 2. 5. 'Non tam absolutum regem, quam donatum filio patrem.' *Vorst.* Junt. *memorie avi*, quod historiam postulare dicit *Grav.* *Schæf.*

§ 7 *Tales reges, &c.*] Regii nominis odium quantum Romæ fuerit, aliquot Livii locis perspicitur: ut II. 1. 10. III. 38. 2, xxvii. 21. 4. &c. Add. Latini Pacati Paneg. Theodos. 20. *Bern.*

Inter hæc] Junt. et alim vett. edd. *inter hæc.* *Grov.*

Atque ut ipsi ferunt] An scribend. *atque ut, ut i. ferunt?* Debet enim sequens 'sic' habere, quo referatur. *Schæf.*

§ 8 *Luporum animos*] Hinc 'lupi' convivio dicti ab hostibus Romani: ut a Veletis Æquique ducibus ap. Liv. III. 66. 6. a Telesino Samnitium dace ap. Vell. II. 27. 3. *Bern.*

Inexplebiles] 'Romani raptores Orbis, quos non Oriens, non Occidens satiaverit,' &c. inquit Britannicus ille Galgacus in Tac. Ag. 30. *Idem.*

CAP. VII. § 1 *Majores suos a Cyro*] Appian. de Mithridate originalis huj. auctore, *ἀπὸ γένος Βασιλέως Περσῶν*. Flor. III. *Bang.*

Sus populus eorum conferatur suo]

Antiquiores typis expr. Becharii, et teste Grævio Junt. *scu. populis illorum conferat sup;* quod rectius videtur. Sane Romani varios in ditione sua populos habebant: neque minus Mishridates. *Vor.*

Nicator Seleuco] Appian. Syriac. p. 124. c. Seleucum a victoriis potius, quam ab occiso Nictore, cognomentum hoc traxisse scribit. Liv. XLIII. 19. 9. Cohortis regiæ meminit, quos Nictoras appellabant. *Bern.*

Earum se gentium esse] Add. necessario regem: *earum se gentium regem esse, &c.* Faber. Sc. regem vel duces.

§ 4 *Bella, &c.*] Saxo XIV. p. 269. f. 'Qua fide præsens bellum ingredi vellent.'

Solitudinibus] Plin. Paneg. 14. Germaniam veterem prope infinita vastitate interjacentis soli muniri dirimique dicit. Herodian. II. scribit Imp. Augustum munivisse imperium, cum aliis rationibus, tum *ἐφ' ὅτι καὶ ὁρῶσα*, 'terra deserta et egre pervia.' *Bern.*

Scythiæ præter arma, &c. vel frigidibus instructa] Vides hæc non congruere cum oratione obliqua: itaque aut legend. *Scythiam instructam*; aut cum Junt. *Scythas instructos*. Græv.

Scythas . . . instructos, &c.] Cum oratio sit obliqua, necessario admitenda est scriptura Junt. Longe optima lect. est, et quæ in dubium vocari haud possit. Vulgata autem vitiosa est, *Scythias, &c.* Faber. *Scythiæ instructæ* quo referri possit, non apparet. Legend. ergo *Scythiam instructam*: vel, ut Junt. *Scythas instructos*. Vorst. Recte Vorst. observat illud *Scythiæ instructæ* non habere, quo possit referri; et jam Græv. hoc monuerat. Mallem tamen legere non *Scythiam instructam*, ut ipse, verum *Scythia instructa*; postremo locum totum sic distinguere, ac legere: *Multoque se t. ac d. b. P. ingressum: cum ipse r. ac t. esset, Scythia p. a. v.*

animi, locorum quoque s. vel f. instructa; per quæ, &c. *Scythiæ instructa* regitur ab, esset, quod ex præc. 'esset' intelligend. atque huc trahend. *Schef.*

§ 8 *Tantumque se avida expectat*] *Lego tamque se a. expectet.* Faber.

Tantumque se avida expectat Asia] Hæc et proxime seqq. orationi indirectæ, qua Auctor usurarum se professus fuerat, minime omnium congruunt. *Vor.*

Odium Romanorum incussit] Scrib. *inussit*. Cic. I. Cat. 6. 'Quæ nota domesticæ turpitudinis non inusta vitæ tuæ est?' et II. 9. 'Tantus enim illorum temporum dolor inustus est civitati.' *Gron.*

§ 9 *Quam nemo ante transire tuto atque adire*] Mallem *quæ nemo*, ut illud *quæ* referretur et ad 'Scythiam' et ad 'Pontum.' Nam alias non video, quomodo conveniant duo illa verba sequentia, 'transire' et 'adire'; nisi alterum ad 'Pontum,' alterum ad 'Scythiam' referatur. De sola quippe Scythia præposterum esset dicere primo 'transire,' post 'adire.' *Schef.*

§ 10 *Ne ipso milites*] In exiguo verbulo magnus error; leg. *nec*, i. e. ne quidem. *Fab.*

Colchæ] Strab. XII. *Bong.*

Bosphorum] Nempe Cimmericum; *Bernegger*. Hic agitur de faucibus Cimmerici freti, non de angustiis freti Byzantini. Sed vellem hunc errorem ex omnibus libris sublatum esse. Scribi enim debet *Bosporus*, non *Bosphorus*. *Fab.*

CAP. VIII. § 1 *Post annos tres et viginti*] Pro, annis tribus et vig. post sumptum regnum. Simile illi quod XVIII. §. 6. observatum, 'ante annum Trojanæ cladis.' *Vor.*

§ 2 *Mortuo rege Ptolemæ*] Post Ptolemæum Philometorem ordo successionis regum Egypti mutatus est: huc usque enim patri filius successerat. At Philometori frater successit Evergetes II. dictus, et Physcon.

Strab. xvii. Vid. Epit. Liv. lxx. et Oros. v. 16. *Bong.*

§ 6. 7 *Quibus rebus, &c.*] Tertullian. Apolog. 37. 'Si tanta vis hominum in aliquem orbis remoti sinum abruptissemus a vobis, suffudisset utique dominationem vestram tot qualiumcunque amissio civium: imo etiam et ipsa destitutiōne punisset; proculdubio expavisset ad solitudinem vestram, ad silentium rerum et stuporem quandam quasi mortuæ urbis: quæsissetis quibus in ea imperassetis.' *Bern.*

§ 8 *Legatis Romanorum*] Meminit huj. legationis Strab. xiv. *Bongers.* Val. M. iv. 3. 13. Scipionis continentiam laudat, quod hanc legationem, septem tantum servis comitatus, obtulit. Plut. Apoph. Rom. 23. *Bern.*

Inspicienda] Ap. Vincent. corrupte editur *aspic.*

§ 9 *Sagina ventris*] A qua Ptolemæus hic 'Physcon' est appellatus, h. e. ventricosus, obesus. *Bern.*

§ 10 *Subtilitas perlucida vestis*] De his vestibus Ceis s. Cois Plin. xi. 22. 'In Ceo mulier Pamphila excogitat rationem, ut denudet feminas vestis.' Et cap. seq. 'Nec puduit has vestes usurpare etiam viros, levitatem propter æstivam. In tantum a lorica gerenda discessere mores, ut oneri sint etiam vestes.' In eas graviter invehitur Sen. Benef. vii. 9. et Epist. 90. et Consol. Helviæ 16. Pellucidis vestibus Tarentinos amictos refert Athenæus xii. 5. p. 522. *Ælian.* vii. 9. Hieron. adv. Helvid. sub fin. Dio ap. Vales. iii. 93. *Idem.*

§ 11 *Dum, &c.*] 'Inspicit urbem,' ut ap. Spartian. Sever. 17. 'Nam et Memphim et Memnonem, et pyramides et labyrinthum diligenter inspexit.' Vincent. 'dum inspiceret u.'

§ 12 *Detrahit*] Detrahere est, de loco superiore dejicere aut amovere. Imagines autem sublimes dedicari solitas, est notum. Aptum ergo verbum, quo in re simili utitur Suet.

Domitian. 13. 4. Et inter senatus acclamationes, extincto Commodo, fuit hæc: 'Gladiatoris status detrabantur.' Lamprid. 19. *Bern.*

§ 13 *Filiam*] Nominè Menephitem, referente Val. M. ix. 2. Ext. 5. Truculentum hoc facinus memoratur etiam in Epit. Liv. lxx. Legend. *Memphitem* ex Diod. ap. Vales. 364. et 374. *Idem.*

In cista compositum] Antiquiores typis expr. *impos.* Legend. ergo f. *in cistam impos.* Vorst.

Die natalis] Subintell. lucis. Plin. xxxvii. N. H. 2. 'Tertio triumpho, quem pridie Calend. Octob. die natalis sui egit, transtulit alveum' &c. Lamprid. in Commodo 10. 'Eum etiam, qui Tranquilli librum Vitæ Caligulæ continentem legerat, feris objici jussit, quia eandem diem natalis habuerat, quam et Caligula.' Cod. Theodos. vi. Tit. xxix. L. 6. 'Felicis natalis nostri die.' *Gronov.* *Bong.* edidit *die natalis ejus*; idque Bernecc. et alii retinere: quod miror. Et sane *die natalis* nomen adjectivum, cumque altero convenire hoc oportet casu. Quod 'natalem,' subaudito, diem, dicunt, id æmissima quoque plene 'diem natalem' appellant. *Vorst.*

§ 14 *Luctu incenderetur*] Ita et Græci loquuntur, et, si satis commemini, Virg. Exemplum Græcum est ap. Simonidem, et alios. Sed hic characteres Græcos non habeo. *Faber.* Pro 'Quæ res' Vincent. habet 'Hæc res.'

CAP. IX. § 1 *Cujus, &c.*] Saxo II. p. 20. 1. 'Cujus [Frothonia] varii insignisque casus fuerunt.'

§ 2 *Ut supra dictum est*] Sc. xxxvi. 1. *Bern.*

§ 3 *Cui, &c.*] Appian. de B. Syr. p. 213. de Demetrio scribit: 'Ἐπὶ δὲ Παρθύλων καὶ ἔτι μετὰ Σέλευκον ἰσχυροῦσι, καὶ γυνόμενος αἰχμάλωτος, διακταρῶν ἐν Φρασίτου βασιλείᾳ (ed. Steph. βασιλείᾳ) καὶ Ῥοδωγόνῳ ἔσχευεν αὐτῷ

τὴν ἀδελφὴν ὁ βασιλεὺς.

Aracides] Error pudendus; leg. *Araces*. Ita alibi Justinus, et res notissima est. Unde xli. 5. 'Cujus memorie hunc honorem Parthi tribuerunt, ut omnes exinde reges suos Aracis nomine nuncupent.' *Faber*.

Parth. r. m. et r. a. m.] Uncinla includit Ed. Bong.

Misso in Hyrcaniam] xxxvi. 1. 6. Similis magnanimitas Alexandri xi. 9. 16. *Bern.*

§ 4 *Vitam, &c.*] Saxo xv. p. 268. 28. 'Fioniansium Jutorumque comitatum pertæsus.' Id. xiv. p. 270. 49. 'Fugam meditans.'

§ 5 *Gallimander*] Hic Josepho Καλλιμαρδος dicitur. *Grenov.* Scribend. *Callim.* *Fab.*

Ducibus] Sc. viæ s. itineris ὁδηγοῖς. Ea voce simpliciter utitur quoque Liv. xii. 13. 6. et Suet. Cæs. 31. 8. Recentiores Græci pro ὁδηγῶν dixerunt διασώζων, et duces viæ vocarunt διασώβρας, item διασώβρας. Utuntur et in Latinum corrupta voce *dundrup*. *Meurs.* Glossar. Græcobarb. *Bern.*

§ 6 *Aracida*] Legend. *Araci.* *Fab.*

§ 7 *Premium fidei*] Simile exemplum de Mithridate et Attili libertis habet Appian. Mithrid. 228. pr. et plura in hanc rem Gruterus Diss. 48. ad Tac. *Bern.*

§ 8 *Deprehenditur*] Acidal. ad Vell. ii. 130. 8. monet hic legend. *repr.* quod proprium de fugiente verbum. Ita Curt. iv. 14. 2. 'Reprehensi ex fuga Persæ,' h. e. retracti. Liv. aliquoties: ut ii. 10. 2. xxxiv. 14. 6. &c. Suet. Calig. 45. 5. *Idem.* Recepi ex Mas. et Junt. *repr.* Quomodo legend. divinaverat Acidal. Curt. 'Reprehensi ex fuga Persæ,' Phædr. 'Elapsum semel Non ipse possit Jupiter reprehendere.' *Græv.* Recte *Græv. repr.* Est enim proprium eorum quos certi homines reducant ex fuga. Id etiam, retrahere, dicebant. Salust. 'Quem pater ex fuga retractum,' in Catil. et Terent. 'Retraham hercle

fugitivum argentum.' Sed et ita Just. xxxviii. 10. 11. 'Ad quem retrahendam cum turmas equitum festinato misisset,' &c. Quin et hoc lib. cap. 9. 6. 'Per compendiosos tramites occupatum retrahit.' *Faber.* Bong. et alii ediderunt *depr.* Sed legend. sine dubio *repr.* 'Reprehendere' est, rursus prehendere: quæ significatio maxime quoque propria est. Vid. et Lib. de Latinit. F. Sasp. p. 186. Ver.

§ 9 *Civitatem*] Ut alibi, provinciam, remp. 'Civitatem' vocat totam Hyrcaniam, non aliquam urbem. *Fab.*

Talis auxis ad exprobrationem puerilis levitatis, &c.] Puerilis enim talorum ludas est. Hinc illud Lysandri ap. Plat. Apoph. 94. 'Pueros talis viros jurejurando decipi debere.' De talorum tesserarumque jactu plura collegit Hadr. Junius Animadv. ii. 4. *Bern.*

§ 10 *Tam mitem in Demetrium clementiam*] Valde metuo, ne in vitio cubet hic l. Ecquid enim *mitis clementia*? cui fini hoc epitheton adjicitur? num quæ non mitis clementia? Ergo plane suspicor Just. scripsisse tam miram. Schef.

Non misericordia gentis, &c.] Eod. respectu 'Arminii conjux et filius non hostiliter habitus' a Romanis: Tac. i. 10. Sic 'Marobedus Ravennæ habitus, si quando incolecerent Sævi, quasi reductor in regnum ostentabatur.' Id. i. 36. *Bern.*

Resp. cogn.] Saxo xiv. p. 280. 14. 'Sub respectu cognat.'

Adversus Antiochum fratrem] Qui Sidetes dictus est. Ejus in Parthos expeditionis meminit Livii Epit. lxx. et Orosius v. 10. et Appian. Syr. qui Antiochum victum sibi ipsi manus attulisse refert. *Bong.*

CAP. x. § 2 *LXXX. millia armatorum*] Oros. v. 10. 'Centum millia armatorum, ducenta millia amplius calesum atque lizarum, immixta scortis et histrionibus.' *Idem.* Tac. H. iii. 33. 1. 'Quadragenta armatorum

millia irrupere: calorum lixarumque amplior numerus.' *Bern.*

Scenicorumque] Hoc *Ms. Bong.* non agnoscunt. Et videtur rectius abesse. *Schef.*

§ 3 *Caligas auro figerent*] Caligas inter calceamenta fuisse, vel ex h. l. manifestum est: et imperite 'braccas' sic appellari vulgo consemus, quarum tamen usum vet. Romanos, Græcos, Hebræos penitus ignorasse, Casaub. demonstrat ad *Suet. Aug.* 82. Ceterum de hoc calceamentorum luxu multa collegit ex antiquitate *Phil. Rabenius* in *Electis* II. 14. Add. quædam ex *Brisson. Antiq.* II. 5. et *Panciroli Deperditis* p. 338. et seqq. *Bernec. Ms. suerent.* Festus in voce, *Mustricola*: 'Mustricola est machinula ex regulis, in qua calceus novus saltur.' *Gronov.* 'Caligam' hic munimenta pedum: ut vel ex verbo 'præculcare' quod sequitur apparet. *Val. M.* IX. 1. Ext. 4. ead. de re agens, 'aureos clavos crepidis subiectos' ait. Ubi, quod *Noster* 'aurum' dicit, 'aureus clavus'; quodque 'caligam' vocat, 'crepida' appellatur. Vid. et *Nigronium* in lib. de *Caliga Veterum*, et *Casaub.* in *Suet. August. Forst.* Hoc *figerent* suspectum est. Ut enim fulmenta solearum figuntur, aut suffiguntur, ita non soleæ ipsæ, aut caligæ. *Mss.* habent *facerent, fferent*, a quo posteriori proxime abest *suerent*, quod itid. in quodam reperitur. Et puto rectissime de caligis usurpari. Scuntur auro, quando fulmenta clavis aureis suffiguntur. Sed f. nil in *Nostro* est mutand. Nam et *Plin.* ad h. ipsum fere modum XXXIII. 3. 'Agno-nem Teium Alexandri Magni præfectum aureis clavis suffigere crepidas' solum ferunt, quamquam libri vet. ibi habeant *configere*, quod rectius videtur. Neque aliter accipiend. *figere* ap. *Nostrum*, quam ut simplex pro composito, configere, quod frequenter in talibus usurpant. Sic

Colum. VII. 8. 'Robustam tabulam configant aculeis.' Nisi quis plane censeat ap. *Nost.* primitus fuisse auro *configere*; post librarium compendiose scripsisse *cofigerent*, cum lineola in e, postremo illud eo a præc. re absumptum esse. *Schef.* Mox 'dimicant' ignorat *Saresb.*

§ 8 *Copiarum præbitione*] In *Ms.* legitur *exhibitione*, quod præfero, vulgatumque huj. habeo pro glossemate: 'copiæ' de rebus necessariis intelligendæ cum ad victam, tum ad alia. *Schef.*

Et die statuta] De vespers Siculis, et ejusmodi lanienis improvisis, vid. collectanea *Camerar. Hor. Subcis.* I. 83. *Bern.*

Divinum exercitum] *Frontin. Strat.* I. 8. 11. *Polyb.* ap. *Vales.* 37. *Idem.*

§ 10 *Vincerent*] *F. vinceret.* *Freinsh.* Probo conj. *Freinsh.* et lego *vinceret.* *Schef.*

Occiditur] *Appian. Syr.* p. 132. b. ipsum sibi manus intulisse scribit. *Bernec.* Verba hæc sunt: Καὶ σπράττει καὶ δδὲ [Ἀντίοχος] ἐπὶ τὸν θώρακα, τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν. ὁ μὲν δὲ θώρακος αὐτὸν ἔβαισε καὶ τὸν Δημήτριον ἐξέπεμψεν ὁ δ' Ἀντίοχος, καὶ ὅς συνέβαλλέ τε τοῖς Παρθυαίοις, καὶ ἡσώμενος, αὐτὸν ἐκτενεν. Pro καὶ δὲ in *Med.* codice scriptum est καὶ ὅς. Hinc f. legend. ὁ δ' Ἀντίοχος κακῶς. Κακῶς, infelicitèr, ut ap. *Herod.* IV. 205. de *Pharetima*: 'Ἀπέθανε κακῶς ζῶσα γὰρ εὐλίαν ἐξέλεσεν: et *Ælian.* XIII. V. H. 31. Κακῶς ἀπαλάδας. Id. quoque x. de *Nat. Anim.* 34. violenta morte *Antiochum* periisse tradit: Καὶ Ἀντίοχον δὲ νεοστεύουσα [χελεύδην] ἐν αὐτοῦ [σκηρῇ] τὰ μέλλοντά οἱ ἀπαρτήσεσθαι διακρίξατο. ἀνελθὼν γὰρ εἰς τοὺς Μήδους, εἴτα μέντοι οὐκ ἐπαγγέλλον εἰς τοὺς Σέρους, ἀλλ' αὐτὸν κατὰ τὴν ἑσπεραν κρημνόν.

§ 11 *Festinato*] *Saxo XI.* p. 218. 5. 'Slesvicum f. contendit.' XIV. p. 252. 39. 'F. post ipsum pervenitur.'

LIBER XXXIX.

CAP. I. § 1 *Obsidione*] 'Obsidio' pro captivitate, ut supra non semel. De initio captivitatis ejus Demetrii dixit xxxvi. *Vorat.*

§ 2 *Prosperè gessisset*] Omnino scribend. *cessissent.* Voss. Num ille fratris bella gessit? Mss. *gessissent.* *Leg. cessissent,* cum Junt. Ita et in Mss. xl. 2. 'Quod gesserit Tigrani non daturum,' pro vulg. *Quo cess.* T. Ut i. 10. 'Tanta patientia cessisse eo [regno Persarum], quod, ut eriperent Magis, mori non recusaverint,' et xxxix. 2. 'Cedere se illi regno, quod Romani occupaverint.' *Græv. Cessissent* etiam emendaverat Bongarsius ante Voss. in V. L. In vulgatis corrupte legitur *gessisset.* Faber. Vidit Voss. legend. esse *cessissent,* idemque in Junt. reperit *Græv.* Juvat item conjecturam, quod codd. quidam Mss. numero plurali *gessissent* habent. *Vor.* Ita *Ægypto*] Td ita supervacuum videtur. *Gron.*

§ 3 *Dum aliena, &c.*] Loci huj. est fabula de camelo, qui cornua affectans etiam aures perdidit. *Bern.*

Apamentii] Scriberem *Apameni.* V. tamen Steph. de Urb. *Fab.*

Per absentiam regis] Ms. habet *per a. ejus:* rectius opinione mea, quia Demetrius intelligitur, de quo non satis apte præmittitur vox *regis,* quippe quæ facilius de alio, quam ipso accipitur. Et pernasum mihi successisse hanc in locum veræ ex glossa. *Schef.*

§ 4 *Immittis*] Vid. Notam xxxv. 1. 6. *Bern.*

Armis peteret. Et composita fabula] Lectio et distinctio hæc vitiosa videtur. Datur utique hic ratio, qua subornare illum mercatoris filium poterit ad petendum regnum. Debet ergo illud *Et deleri,* quod haud dubie

factum est ex syllaba proxime præcedente; pro puncto quoque comma scribi, ut 'composita' sit non primus, verum sextus casus, modumque significet. *Schef.* Recte Junt. *Et ignorant.* *Græv.* Vincent. vi. 87. 'qui r. 8. et armis p. et comp.' ac dein: 'Et ne Dem. sup. pat. . . . auxiliaque ei ab Æg. ing. mitt.'

§ 5 *Quemlibet regem*] Exemplum referend. ad Notam xxxv. 1. 8. *Bern.*

Nec Syriis quemlibet] In Ms. quodam legitur *quidem libet.* F. junxit utrumque Justinus, et scripsit *nec Syriis quidem quemlibet.* Soleat sane illud 'quidem' sic libenter usurpare Latini. *Schef.*

Nomen Alexandri imponitur] Zebnam cognominatum scribit Joseph. Antiq. xiii. 17. Et Porphyrius sub-junctus Eusebio p. 227. quo nomine fuit martyr quidam ap. Euseb. Hist. Eccles. viii. 19. *Bernec.* Scrib. nomen juveni *Alexandro imp.* Gron.

§ 6 *Pervenit*] Præstat Junt. lect. *supervenit.* Inopinato venit et peropportune in illo mimo. Hæc vis verbi. 'Grata superveniet, quæ non sperabitur hora.' Sed ap. Just. sæpius occurrit. *Græv.*

Qua res, &c.] Saxo x. p. 201. f. 'Quippe spectata patris sanctitas pop. ei fav. conciliaverat.' Mox Vincent. 'non fictas in eo lacrymas.' et 'cum undique a circumstantibus.'

§ 7 *Demetrius autem victus*] Appian. Syr. p. 132. b. 'interfectum,' ait, 'ab uxore Cleopatra διὰ ζήλον τοῦ γάμου' *Ῥοδωγούρης,* et post ejus mortem Seleucum filium ab ea veneno sublatum.' Vid. et Epit. Liv. lx. *Bongars.* De Demetrii cæde cum Nostro magis consentit Joseph. Antiq. xiii. 17. Seleucum vero sagitta confossum a matre Cleopatra, modo indicato loco,

confirmat Applan. Nam, quod de veneno Bong. habet, deceptum crediderim voce *ἐρωξέβασα*, et pro ea *ἐρωξέβασα* legisse. Bern.

§ 9 Cui propter nasi magnitudinem cognomen Grypo fuit] Male: nam, qui a Græcis 'Grypos' dicitur, non ea causa ita dicitur, quod nasum magnum habeat, sed quod altum, atque adeo incurvum. Inde est quod Lexicographi veteres, ut Hesychius et alii, vertunt, *καμπυλόπλη*, i. e. ad verbum, homo nasi incurvi, ut gryphes, psittaci, et aquilæ. Itaque legend. omnino est cui p. n. *altitudinis*, &c. Hanc nasi formam amabant Persæ. Xen. *Faber*. Verum quæri posset an hoc doceat vox *altitudinis*, ut significet nasum formæ adnunc. Sed nec *altum nasum* ap. Latinos temere reperias. Et *magnitudinis* voce potest intelligi, quod adancum dicitur. *Schæf.*

Grypo] Ita Vett. et Applan. Γρυπός. Est autem 'Grypus' *καμπυλόπλη*, & *ἐκκαμπήτης πλάτης*, Hesych. De his cognominibus leg. elegantem locum Plut. Coriolano 14. et 16. Huj. frater uterinus Antiochus, *Κυζικεύς* dictus, quod Cyzici esset educatus. Leg. Applan. ext. Syr. *Bong.*

Jus autem] Dubitari queat, an non rectius sit *vis*, quod magis proprie nomini regis opponi videtur. Ita Tac. vi. 43. 5. 'Neque penes Arsacidem imperium, sed inane nomen apud imbellem: vim in Abdagesis domo.' Item H. iv. 11. 4. 'Vim Principis amplecti: nomen remittere.' Nec aliter id. Auctor A. ii. 37. 1. iii. 60. 1. xv. 14. 4. et 69. 1. et H. ii. 39. 1. Possis tamen et vulgatam indidem tueri, ut xv. 31. 2. 'Apud Romanos jus imperii valet: inania transmittuntur.' Nisi f. hic quoque *vis* legere præstat. *Berneccer*. Quam acnte conjecerit *Bernecc.* *vis* ostendere Juntæ, ap. quos sic extat, ut et in cod. manu descripto. *Græv.* Magno cum judicio *Bernecc.* legit *vis*, non *jus*; op-

time. Sed et illud *Mss.* monere poterant; quos tamen, ut est homo ingenuus, ab ipso minime h. l. consulto puto. *Faber*. Non dubito rectum esse *vis*. Et conjecerat ita *Bernecc.* Sed et cod. quidam *Ms.* quem *Bong.* vidit, habet *vis*. Vor.

CAP. II. § 1 *Jam etiam*] 'Etiam' nescit Vincent. vi. 88. Id. habet 'a quo suborn. f.' et 'reconcil. sibi sorore,' et 'Gryphinam Grypo sub spē nuptiarum.' In § 6. habet 'in fugam versus est, et magna,' et 7. 'oppetitur.'

§ 3 *Tryphenam*] Leg. *Tryphenam*, postulante et analogia, sicut 'lesna,' et usu ap. Petronium: 'Lycam Tarentinum esse dominum hujusce navigii, qui Tryphenam, exulem Tarentum ferat.' *Græv.*

§ 5 *Templo Jovis*] *Ms.* et Junt. in temp. J. Quod non intellexerunt, qnt repudiarunt. In, sæpe ponitur pro; ex. Flor. iii. 4. 'Bibere in ossibus capitum,' h. e. ex ossibus. Sen. Agam. 868. 'Merumque in auro veteris Asaraci trahunt.' Cic. i. Fam. 6. 'Me in summo dolore quem in tuis rebus capio.' Inscriptio antiqua: 'Statuam in ære auratum posuere.' *Græv.*

Facetis joci sacrilegium circummacri-bens] Exempla talia vid. xiv. 64. Ceterum an et quatenus templorum opes in bellicas necessitates conferre liceat, docent bene secusve dicta et facta ap. Thucyd. ii. 4. 7. cum seqq. et iv. 20. 9. Liv. v. 50. 7. et xxii. 57. 10. Tac. xv. 45. 2. Val. M. vii. 6. 4. &c. *Berneccer*. Joci illi faceti, quos nemo explicavit, sic intelligendi sunt. Ex veterum monumentis, præsertim autem ex Numismatibus, constat, Jovem sæpe ita sculptum aut fustum fuisse, ut Victoriam simulacrum vola manus sustineret, correcto brachio. Ille autem Alexander, de quo Justinus, rem facete ad jocum traducens, Ecquid videtis, inquebat, Jovem ipsum. Opt. Max. Victoriam mihi ultro offerre, ac me prope invitare, ut eam e

manu ipsius tollam, quæ se. nimio oneri est, eumque in sudorem dare posset; ita grave ac ponderosum est solidum illud ex auro Victoris simulacrum. Hic locus, hæc irritis sacrilegi principis fuit. *Faber.*

§ 6 *Jovis curiam simulacrum*] *Asnob.* VI. adv. G. p. 267. hoc sacrilegium tribuit Antiocho Cyziceno, 'quem fuerunt decem cubitorum Jovem ex delubro aureum sustulisse, et ex aere bracteolis substituisse faciatum.' *Bern.*

A laironibus capitar] *Cl. Bochart.* II. 16. *Phileg.* putat hanc historiam pertinere ad Alexandrum Balam, quum Justinus hic agat de Alexandro, cui cognomen fuit Zabine. *Gron.*

§ 7 *Quæ cum, &c.*] Simillimum exemplum est ap. *Liv.* VIII. 18. cujus meminit quoque *Val. M.* II. 5. 3. et *Orosius* III. 10. Plura collegit *Ph. Camerar.* *Centur.* I. 9. quibus add. *Paul. Diac.* II. 15. *Bern.*

Cupiditate dominationis] *Ita XXXVII. 1. 4. Idem.*

Venienti ab exercitatione] *Cl. Usser.* in *Annal. Ætat.* VI. p. 124. mallet ab *exercitu.* At nihil mutand. *Exercitatio* enim *luctam* notat. XXXVII. 4. 'Non in *advocationibus* sed in *exercitationibus.*' *Plut.* in *Pomp.* p. 640. *Καὶ γρηγορῶς αὐτοῦ τῶν περὶ τὸ στρατόπεδον.* *Liv.* X. 11. 'T. Manlius, vix dum ingressus hostium fines, quum exerceretur inter equites, ab rapido cursu circumagendo equo effusus, extemplo prope expiravit.' *Gron.*

§ 8 *Predictis*] Non placet hic *predictis*, et vitiosum esse liquet vel ex eo, quia sequitur 'jam ante,' quod *τῶν predictis* otiose apponitur. Malo scribere *proditis*. *Schef.*

CAP. III. § 1 Quam Syria regnum esset] *F. leg. g. S. futurus ess.* *Gron.*

§ 3 *Cyzic.*] *Antiochus* hic *Cyzicenus* cognominatus fuit, quia *Cyzici* ap. *Craterum* hospitem fuit educatus. *Vid. Vales.* ad *Excerpt.* *Porphyrog.*

ex *Diod.* p. 19.

Exercitus Cyri sollicitum] *Mss.* et *Junt. Grypi.* Et hoc verum comæo. *Sollicitantur* enim *exercitus aliorum*, ut in nostras transeant partes; non vero qui nostris sumptibus colliguntur in aliis regionibus. *Gron.* In *Mss.* est *Grippi*, unde facile intelligas scribendum esse *Grypi*. Quod et in ed. illa optima *Junt.* apparet. *Faber.* *Grævio* placet *Grypi*. Mihi vero *Cyri* rectum videtur. Paulo post enim eund. illum exercitum, 'peregrinos exercitus qui in certamina fratrum adducti sunt,' vocat. *Vorst.* Recte *Faber.* Nam *sollicitantur* aliorum exercitus. Si scripsisset *Cyri collectum*, aut *conscriptum*, et libri vet. nihil moverent, vulgata scriptura nos adversaremur. *Gron.*

Velut dotalem] *Virgil. Æn.* IV. 104. 'Liceat *Phrygio* servire marito, *Dotalesque* tuæ *Tyrios* permittere dextræ.' Et *IX. 737.* 'Non hæc *dotalis* regia *Amatæ.*' *Gron.*

§ 5 *Requiri jussit*] *Prætulerim Junt.* *scriptionem, req. duxit.* *Græv.* *Junt. duxit*, i. e. putavit, judicavit. Male. Neque enim dicimus *duxit illam requiri*, sed *requirendam esse*. *Memoria* certe nulla exempla occurrunt, quæ id suadeant. *Faber.* *Editur vulgo jussit.* Sed mihi placet *duxit*. *Sensus* manifestus est: *Tryphænam* nihil antiquius duxisse quam sororem *Cleopatram* requiri: estque ita 'antiquius,' ut alias, adjectivum nomen comparativi gradus. Si autem *jussit* legas, non pro nomine adjectivo, sed pro adverbio habendum erit: idque sine exemplo fere. *Vorst.* *Nihil antiquius*] Huic non recte jungitur verbum *jussit*, quod est in vulgatis. Itaque *Juntæ* ediderunt *duxit* pro eo, quod probant viri docti. Ego præfero lectionem *Mss.* in quo habetur *nihil ante, quam*. Nimirum illi *ante* adscripserat aliquis voculam *præ*, quæ deinde juncta priori, factumque *anteprius*, ita natum *antiquius* ex inge-

nio emendatoris. Certe verbum *jussit* Mss. servant omnes. *Schef.* Tritius est hoc loquendi genus, 'duxit requirendum.' Sed et illud ferri potest, quod liquet, si reflexoris infinitum in verbum finitum, 'nihil antiquius duxit quam et requiratur.' Verum non minus insolens est *nihil antiquius jussit*, quam *duxit requiri*. Græv.

§ 8 *Quippe ipsius, qua tam cruenta sciat, sororem equidem germanam esse*] Malim ego interpungere et scribere *q. ipsius, q. t. c. sciat, sororem; et quidem g. esse*, quomodo erit oratio non paulo vehementior. Neque enim soror uterina tantum, aut eod. patre sed matre diversa erat edita: sed utroque parente eod. nata. Dicitur enim a germine 'germanus.' Festus: 'Germen est, quod ex arborum surculis nascitur: unde et germani, quasi eadem stirpe geniti.' *Mod.*

§ 9 *His tot necessitudinibus sanguinis*] Antiquiores typis expr. *necessitatibus*. Nec est hoc insolens 'necessitatem' pro necessitudine poni, ut in Notis ad Val. M. docuimus. *Vor.*

§ 10 *Sed quanto G. a. t. soror muliebri pertinacia*] XXII. 4. 13. 'Feminarum contumaces animi.' Elliptice dictum 'quanto' pro, quanto magis. *Bernegger.* Statuendum potius 'quanto' et 'tanto' esse posita pro, quantum et tantum. Saepe enim talia permutantur. Vid. Sciopp. Ep. 5. Parad. Literar. *Vorat.*

Vocatis ipso militibus] F. leg. *vocatos i. milites mittit*. Gron.

§ 11 *Excellere*] Scribend. *avellere*; et mox cum *exsecratione parricidarum*. Idem.

§ 12 *Tryphenam quæ*] Mss. una voce auctius legunt vel *impie namque*, vel *impiam quæ*; quod posterius rectum, nec f. hic omittend. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Cum gravaretur socio regni*] Leg. cum Gron. *socium*. Græv. Emendavit sup. Gronov. *socium*. Faber. Gronov. leg. censet *socium*, quomodo xx. 2. 11., 'longinquam mili-

tiam gravati,' pro, longinqua mil. grav. ad quem l. Notas vid. *Vor.*

Arcessite minore filio Alexandro] Contra jus gentium, et nominatim Ægyptiorum. Nam etiam ap. hos viguisse jus primogeniturae, nec a Ptolemæis introductum, sed ab ultima Pharaonum memoria observatum fuisse, patet ex his quæ leguntur Exodi xi. 5. 'Occidam omne primogenitum, a primogenito Pharaonis, qui sedet in solio ejus, usque,' &c. *Bern.*

§ 2 *Nec fil., &c.*] Vincent. vi. 94. 'Sed nec filium ... persequitur. Unde eo pulso interficit.'

§ 5 *Occup. &c.*] Saxo vi. p. 106. 85. 'Ab eodem occupatus occiditur.'

CAP. V. § 1 *Qui neque*] In Ms. quodam legitur *quod neque*, unde suspicor lect. veram esse *quia n.* *Schef.*

§ 2 *Frater ejus ex pellice*] Ptolemæus Apio dictus populum Rom. testamento heredem reliquit; Euseb. in Chronicis. *Bongars.* Item Appian. in fine Mithrid. *Bernegger.* Vid. Tac. xii. 18. et Henr. Vales. ad Marcell. p. 248. Gron.

§ 3 *Provincia facta*] Ejus regni civitates liberas esse senatus voluit, Liv. Epit. lxx. contra Auctorem nostrum. *Bongars.* Sigonius de Antiquo Jure Provinciar. viii. 16. contradictionem hanc ita conciliat: Cyrennos, liberos a senatu relictos, post a tyrannis oppressos esse: atque inde populum Rom. Cyrenaicæ in provinciam redigendæ occasionem arripuisse. *Bern.*

Creta Ciliciaque] Bellum piraticum et maritimum, a P. Servilio, qui, expugnato Isauro arce Ciliciæ, Isaurici cognomen reportavit, captum Pompeius confecit, mira felicitate et celeritate, intra 40. diem nimirum, aut, ut alii 49. Vid. Plut. Appian. Cic. pro L. Manil. Cretam Q. Cæcil. Metellus debellavit, qui inde Creticus: Flor. iii. 7. *Bong.*

§ 4 *Quo facto*] Ms. quidam Q. *pacto*, quod videtur rectius. Mallet tamen

scribere *Q. fato*, quia sup. de fortuna Romanorum cœpit loqui. *Schef.*

Bellis quærere] *F. bello q. Gron.*

§ 5 *Assiduis prœliis consumpti*] Atqui prœcedit 'et Syriæ et Ægypti regna,' quo hoc referend. Num ergo Noster rem, quam verba, magis habuit in animo, cum ista scriberet, et, pro regnis, incolas regnorum intellexit? an potius scripsit *consumpta*,

idque post mutatum est in *consumpti* propter sequens 'in,' quod ab i initium habet? *Schef.*

§ 6 *Erotimus*] Non dubito quin hic sit Aretas, ut ab aliis vocatur. Meminit ejus sæpe Josephus: erat autem hic fil. Obodæ, ut testatur Steph. in *Abapa. Voss.*

Divisia] Præfero, quod in multis Mss. legitur, *diversis*. *Schef.*

LIBER XL.

CAP. I. § 1 *Filiis inimicitiis parentum succedentibus*] More priscorum Germanorum, ap. quos 'suscipere tam inimicitias seu patris seu propinqui, quam amicitias, necesse est.' Tac. G. 21. Quomodo Cato major, quum in adolescentem, qui defuncti patris inimicum involverat infans, in foro post judicium ambulanti incidisset, dextera data dixit: 'ita parentibus esse parentandum: non agnis, non hædæ, sed inimicorum lacrimis damnationibusque.' Plut. in Cat. Maj. 28. Sen. tamen de Ira II. 34. pronuntiat 'nihil iniquius, quam aliquem heredem paterni odii fieri.' *Bernec.* Antiquiores typis expr. *filiorum*: ut 'inimicitias,' quod expressum est, sit sexti casus; et, inimicitias, tertii casus sit subaudiendum. Si legatur *filiis inimicitiis p. s.* est hoc concisæ dictum pro, *filiorum inimicitiis inimicitiis p. s.* et simile illis quæ ad I. 7. 14. et II. 14. 10. notavimus. *Vorst.* Impr. Vett. habent *filiorum*, quod nonnulli probant. Atqui *filiorum succedentibus* non congruit. Puto Just. scripsisse et mox *filiorum, iis inimicitiis p. s.* Librarius rudis illud *iis* emendationis gratia putavit adjectum, quasi, pro *filiorum, filiis* esset scribendum, atque sic, mutato illo, hoc *iis* penitus excludit. *Schef.* Cum in antiquioribus

edd. legatur *filiorum*, laborarunt viri docti in h. l. constituendo et explicando. Discutientur omnes nebulæ, si cum Junt. legas et mox *filiorum inimicitiis succedentibus*. Ex marg. irrepsit *parentum*. Facile enim intelligebatur filios hos esse eorum fratrum, qui mutuis odiis flagrant. *Græv.*

Et reges et regnum Syria consumptum esset] Existebat adhuc Antiochus, Antiochi Cyziceni filius: quem regem sumere, eique tutorem dare, donec adolevisset, utique potuissent. *Vor.*

§ 3 *In Tigranem*] Tigranes, Syria ultra Euphratem et Cilicia potitus, 'rex regum' dictus est: Appian. Syr. p. 118. Strab. XI. f. Eo a Lucullo superato, Antiochus, *Ἐδραβης*, h. e. Pius, dictus, Cyziceni filius, *ἄρχη τῶν Ἀρμενίων*. Duxerat is patris uxorem Selenem, quam deinde Tigranes interfecit. Strab. XVI. *Bong.*

CAP. II. § 3 *Ademit Pompeius*] *Ὁτι τοὺς Σελευκίδας ἐν τῷ Τρυφῶντος ἐκτελέσας οὐκ ἐλάς ἢ ἐν Συρίας ἄρχων μάλα, ἢ Πυρράδου Τρυφῶντος νεώτερος*, Appian. Syr. p. 119. b. De Luculli autem et Pompeii rebus in Syria contra Mithridatem et Tigranem gestis, leg. præter Appianum, Plut. in utriusque Vita, et Dion. *Bong.*

Alieni operis præmia] Fabius ap. Liv. X. 24. 8. 'Quam arborem con-

seruisset, sub ea legere alios fructum, indignum esse' dixit. *Bern.*

§ 4 *Ut habenti regnum non adem-rit*] Quomodo hæc stare possunt cum superioribus, ubi dicit a Lucullo 'regem Syriæ appellatum?' An hoc proprie et stricte accipiend. de appellatone nuda, non immissione simul in regnum? Videtur: sed sic legem, *adimeret*. *Schef.*

Quo cesserit] Non improbo; quia tamen quidam Mss. habent *quod cesserit*, suspicor scripturam veram esse, *quod cesserit*, regnum sc. *Schef.*

§ 5 *Redigit*] An *redegit*? ut respondeat superioribus 'ademit,' 'respondit,' propter insertam conjunctionem 'Atque.' *Schef.* Consentit Juntina. *Græv.*

LIBER XLI.

CAP. I. § 1 *Parthi*] Vid. Strab. XI. et Dionys. et quæ in eum notavit Eustathius, et Agathiam II. et Jornandem, qui hunc l. citat ex Trogo. Strabo eos dicit *ἀπὸ τῶν Περσῶν κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. Bongars.* Add. cum primis Marcellinum XXIII. 16. *Bernec.*

§ 2 *Scythico sermone Parthi exules*] Cum Parthi Scythicæ, s. ut Jornandes de Reb. Get. & specialius exprimit, Gothicæ, h. e. Germanicæ sint originis, a vero non abluere videtur amici mei veteris, Casp. Simonis Franci, linguarum et politioris litteraturæ scientissimi, conjectura, dictos Parthos, quasi *dit fahrtet*, sive *fahrende*, h. e. vagabundos, erronea, non lausitata litterarum p et f commutatione. Quomodo dicimus *dit fahrende Schuster*. Affinis eid. originationi vox Hispanica *farandulero*. Certe minus absurdum hoc etymon, quam commentitium illud Græcorum, Parthos dictos *ἀπὸ τοῦ πορθῆν*, quod vastando omnia perdant. Habuit autem Parthica lingua multa communia cum Germanicæ: vid. Reineccii partem III. p. 218. m. *Bern.* Suid. v. *Ἰσθμίου*. *Καὶ κατέφυγον ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ χεῖρα. Ἰσθμίου ἄνδρας μυριάδας φ', ὅτι οὐκ ἐλάθησαν Πάρθοι, ὅ ἐστι Περσικῇ γλῶσσῃ*

ἰσθμίου, καὶ μέχρι σήμερον ἔχουσι τὴν σκελὴν καὶ τὴν λαλίαν καὶ τοὺς νόμους τῶν Ἰσθμίου.

§ 4 *Cum imperium Orientis, &c.*] 'Sic omnia verti Cernimus, atque alias assumere pondera gentes, Concidere has,' Ov. M. xv. 420. *Bern.*

§ 6 *Per virtutem*] *Per* v. desideratur in Juntis, et posset non incommode abesse. Dein [n. 11.] iid. cum aliis impressis ut non immensa tantum jam ac profunda camporum. *Græv.* Ex ratione debent hæc verba *per* v. deleri. *Faber.* *Per* v. videtur saneglossoma esse, quod ex marg. irreperit in textum. *Vor.*

§ 7 *Trinis bellis per maximos duces*] Crassum et Antonium; tertium adhuc quæro. An Cesennium Pactum? Sed is inferior ætate Trogi. Itaque *binis* f. rectius legas. *Bern.*

§ 8 *Et opulentissimum illud urbium*] Scrib. ut est in aliis, et *op. illud urb. mille*. *Bong.*

Et opulentissimum mille urbium, &c.] Strab. xv. p. 686. ex Apollod. *Ἐκπαρτίδαν τοὺν πάλαι χιλίους ἐφ' ἑαυτῇ ἔχων.* Sed inter has pleræque Indis. *Gronov.* Mss. *op. illud*, unde *Bongarsius* *op. illud urbium mille*, ut legi ait in quibusd. Mallem tamen credere Just. transposite scripsisse *op. illud*

mille urbium, vel ob hanc solam causam, quoniam alias vocabulum *illud* non fuisset abolitum, si simillimum ei 'mille' non aretissime habuisset sibi conjunctum, per quod extinctum est. *Schef.*

Longinqua bella vicissè] Multum dubito Justinum sic scripsisse; certe, vincere bella, num reperiatur alibi usurpatum ignoro. Nec est oppositio, quam hic facere Justinus videtur, inter 'imperium Bactrianum' et *longinqua bella*. Itaque crediderim fuisse olim *bello*: ut 'longinqua' referatur ad, imperia, vel regna, de quibus præcedit. Ita enim elegans existit oppositio inter, emergere inter regna, in quibus constituti erant Parthi, et, vincere longinqua, a quibus procul aberant. *Bello* quoque *vincere* convenientissimum et receptiss. loquendi genus, Nostro etiam alibi usitatum. *Idem.*

§ 9 *Præterea*] Hoc vitiosum esse, mihi non est dubium, cum significatio hic ejus nulla sit. Rectius scriberetur *Præsertim*: verum ita scripsisse Justinum haud contenderim. *Schef.*

Cum gravibus Scythiis et vicinalibus bellis assidue vexati] Mss. *Scythiis*: h. e. cum vexarentur a Scythiis, qui iis graves erant, et vicinalibus bellis. IV. 3. 'Catinienses quoque, cum Syracusanos graves paterentur.' Horat. III. 5. 'Adjectis Britannis Imperio, gravibusque Persis.' Et I. 9. 'Quo graves Persæ melius perirent.' *Grav.*

§ 10 *Et Daas et Arcos et Spartanos et Maianos*] Ut nihil pudet hæc tam manifesta errata in libris publicare, cum nemo nesciat esse falsa. Legend. est *et Daas et A. et Carmanos et Margianos*. Quis unquam Spartanos in Asia posuit? *Maianos* autem gentis nomen non facile reperias ap. Geographos. In Margiana autem Ptolomæus et Daas et Tapuros et Massagetæ ponit. *Glar.*

Et Dahæ, et Arcos, et Spartanos, et Maggianos] Vett. librorum Mss. lec-

tionem exhibui. Legend. autem *et D. et Arios, et Arianos, et Margianos*, ex Strab. Ptolem. et Plin. VI. 25. ubi Parthi, inquit, 'habent ab ortu Arios, a meridie Carmaniam et Arianos.' *Bongars.* Hanc emendationem Bongarsii confirmat et Salmasius in Solim. p. 1198. A. 2. *Bernec.* Codd. Mss. teste Bong. habent *et Dahæ, et Arcos, et Spartanos, et Maggianos*. Putat autem Bong. pro *Arcos* legend. esse *Arios*. Verum, si hic ita legend. sit, sup. quoque XIII. 4. 22. legend. ita erit. Quia vero supra *Arei* sunt tolerati, et hic tolerari, 'credo, possunt. Græcè dicuntur 'Αρειοι. Unde Latine æque *Arei* atque *Arti* dici possunt. Porro *Arianos* et *Margianos* pro *Spartanos* et *Maggianos* legend. esse facile accredo. *Vorst.*

Spartanos] Sic alicubi memini legere. Barbarum nomen; sed hic nulli esse Spartani possunt. Ortelius putabat legend. esse *Arianos*, qui populi Cadusii finitimi sunt. *Faber.*

§ 11 *Intercedentibus*] H. e. veteranibus; vox tribunitia. Intercedimus verbo: prohibemus manu et opere. *Bern.*

In tantum] 'In tantum' plena locutio pro, tantum. Sic et XLIII. 8. 13. 'In tantum enituerunt.' Et judicat Sciopp. 'quantum,' 'tantum,' et id genus alia regulariter cum præpositione dici. Liv. XXII. 27. 'In tantum suam virtutem enituisse.' Virgil. *Æn.* VI. 'Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet avos.' Vid. Sciopp. Parad. Literar. Ep. 6. quam sub nomine Paschasii Grosippi edidit. *Vorst.*

Profunda camporum] Vid. Flori Indicem, quem brevi dabit Freinsheimius, in 'Diversa terrarum.' Ita XXXVIII. 1. 8. legend. videbatur *incerta belli*; quod ipsam est in Tac. IV. 28. 6. *Bernec.* Cl. Pricæus ad Apul. M. I. legit *immensa tantum jam ac porrecta camporum*. Porro 'im-

mensa camporum' Auctor dixit, ut Cic. II. de N. D. 89. 'Immensitates camporum:' et 64. 'Immensa camporum.' Gron.

Ardna montium] Tac. XI. 9. 'ardua castellorum:' et Varr. II. de R. R. 'montium arduitate' dixit. *Idem*.

§ 12 *Pleraque finium*] Vocem *finium* glossatoris puto esse, tractam huc ex superioribus, 'Fines deinde.' *Schef.* Nix enciclis includit Ed. Bong.

CAP. II. § 1 *Administr. &c.*] Saxo XIV. p. 260. 41. 'Adm. deinde provincie sub nostris reg. esse cepit.'

Populorum ordo est] Scrib. *optimatum* o. est. I. 9. 'Ostanes optimatibus Persarum rem indicat:' et XLII. 5. de Phrahate: 'Cum infestis sibi optimates propter assidua scelera videret.' Vid. Strab. XI. p. 515. Gronov. Mihi nihil certius, quam vocem *populorum* esse vitiosam. Quales enim illi populi, et quis unquam 'ordinis' vocabulum usurpavit de populo? Quid vero substituit pro eo debeat, in hoc defectu historiae Parthicae, noudum potui videre. Nisi *optimatum* velis, ex XLII. 5. 2. *Schef.*

§ 3 *Et utrique*] F. ex utr. Freinsh. Mallem *utrimque*. Gron.

Et utrique mixtus] Ita Bong. et post eum alii edidere. Maj. et Sitchard, ediderant *et ex utroque*. At Bechar. *utrimque*: quod ad *utrumque* propius accedit. Ego cum Freinsh. legend. puto *ex utrique*. Solent enim 'utrique' plurali numero dicere pro, uterque. Exempli gratia 'utrique Dionysii' pro, uterque Dionysius. Vid. Ind. in Nep. *Vorst.* Legunt alii *ex utrique*. Puto junxisse Justinum, et scripsisse *et ex utrique*. *Schef.*

§ 4 *Vestis olim, &c.*] Julianus δ παρβαρνης, in Oratione de Constantii Gestis: Διασέζονσι καὶ ἀπομυμνῶνται τὰ Περσικὰ, οὐκ ἔχουσιντες, ἐμοὶ δοκεῖ, Παρθυαῖοι νομίζεσθαι, Πέρσαι δὲ εἶναι προσποιώμενοι, ταῦτά τοι καὶ πολλὰ Μηδικῇ χάλρουσι. Statim post ap. Just. se-

quitur: 'Armorum patrias ac Scythicus mos.' Quod f. Trogi vero verum fuit, sed Julliani non item. Ait enim ille, quod Parthi ἐς μάχας ἔρχονται, ὅμοιοι Μήδοις, ὅλοισ τε ἀγαλλόμενοι τοιοῦτοις, καὶ δεικνύμασι δεικνύουσιν, καὶ ἀπομυμνῶνται. *Voss.* Hinc Apuleio Flor. 5. dicuntur 'fluxi vestium Arsacidæ.' 'Posteaquam accessere opes,' sc. his, quod eleganter subintelligi solet. Vid. Avam ad Liv. XXXVIII. 17.

Fluida] Tac. G. 17. 'Veste distinguuntur, non fluitante, sicut Sarmatæ ac Parthi, sed stricta.' Herodian. IV. 20. de Parthis Antonini dolo oppressis: 'Nec evadere fuga poterant, impediende cursum fluxa veste ad pedes deducta.' Lucan. VIII. 367. 'Illic et laxas vestes, et fluxa virorum Vela-menta vides.' De vestitu Persarum ac Medorum, unde Parthi suum accipere, multa Brisson. Regn. Pers. II. *Bern.*

§ 5 *Servorum*] Mss. præferunt *servitiorum*. Quod probō. Ita enim semper solet Just. *Voss.* Junt. et Ms. *servitiorum*. Sic scripsit Just. XXII. 6. 'Eodem congestis etiam servitiis,' h. e. servis. Ita et 'ministeria,' pro ministris, Tac. XIII. Opera, pro operariis, Horat. 'Accedas opera agri nona Sabino.' 'Famulatio,' pro famulis, Apul. VI. M. et Græcis *θεραπεῖα*, Matth. XXIV. 45. pro *θεράποντες*. 'Matrimonia' Just. XII. 3. pro uxoribus, et mille talia. Gronov. Mss. *servitiorum*: familiaris Justino loquendi ratio. Et docti viderunt. *Faber.* Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, et Junt. *servitiorum*: id quod a stylo Justinii minime abhorret. *Vorst.*

Equitare et sagittare] Et hoc ex instituto Persarum hausere, de quibus Herod. I. 136. 'Liberos suos, a quinto anno incipientes usque ad vicesimum, tribus tantum instituunt, equitare, arcu sagittas excutere, vera loqui.' Porro, ne quis de Latinitate verbi 'sagittare' dubitet, utitur eo quoque Curt. VII. 5. 64. *Bern.*

§ 7 *Obsecras expugnare urbes*] Lucan. viii. 377. 'Non aries illis, non ulla est machina belli: Hand fossas implere valent: Parthoque sequente Murus erit, quodcunque potest obstare sagittæ.' Tac. xii. 45. 4. 'Nihil tam ignarum barbaris, quam machinamenta et astus oppugnationum.' Add. de Gothicis Marcellin. xxi. 18. et 22. *Idem*.

Pugnant autem proc.] Præstat Juntas sequi, qui legunt *P. aut p.* Græv. Junt. aut: idque convenienter τῇ 'aut,' quod sequitur. *Voret*.

Fugam simulant] Tac. vi. 85. 2. 'Cum Parthus, sequi vel fugere pari arte suetus, distraheret turmas, spatium ictibus quæreretur.' Atque de hac fugæ simulatione capiendi. illud Propertii iii. 8. 54. 'Parthorum astutæ tela remissa fugæ.' Quem ad l. vid. notata ab eruditiss. Gebhardo: quibus add. Lucan. viii. 376. Plut. Cræso 46. Appian. Parth. p. 144. c. Ceterum hoc astutæ fugæ genus tribuit etiam Ætoliis Thucyd. iii. 15. 18. Persis Xen. iii. Exp. Cyr. p. 306. d. Thessaliis Curt. iii. 11. 26. Germanis, et præcipue Cæsar, Tac. i. 56. 8. et G. 6. 8. Sed et Plato in Lachete Scytharum exemplum, qui fugientes, non stantes, cum hoste pugnant, adducit contra fortitudinis imperfectam illam descriptionem, quod sit ea vis, qua quis in acie stans fortiter pugnat. Homerus item Il. viii. 108. Æneam hoc nomine commendans, *μήστορα φόβοιο*, 'fugendi rite peritum,' appellat. *Bern*.

§ 8 *Nec pugnare diu possunt*] Facit tales et Germanos Germanicus ap. Tac. ii. 14. 8. ipseque Tacitus G. 4. 2. Par elogium Gallorum in Liv. x. 28. 4. et Flor. ii. 4. 2. *Idem*.

9 *Ut, cum, &c.*] Saxo v. p. 95. 21. 'Que fit, ut, cum victoriam tibi cessasse putes, discrimen imminet.'

§ 10 *Loricæ plumatæ*] H. e. ex laminis ferreis in modum plumæ factis consertæ. Virg. Æn. xi. 770. 'Spu-

mantemque agitabat equum, quem pellis ahenis In plumam squammis auro conserta tegebat.' Ubi Serv. vide: præterea Turneb. Advers. xi. 25. Lips. de Mil. Rom. iii. 6. et Stewech. in Veget. iii. 23. *Bern*. Incertus Auctor ap. Suid. v. Θώραξ: Θώραξ δὲ ἱππέας Πάρθου τοιοῦτος ἐστὶ· τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ πρόσω στέρνα (Ms. Leid. στέρνον) τε καὶ μηρὸς καὶ χεῖρας ὅππας καὶ κνήμας καλύπτει· τὸ δὲ ὀπίσθεν γυνέ τε καὶ τὸν ἀχίνα καὶ τὴν κεφαλὴν ἐκασαν· περὶναι δὲ αἰσι πρὸς ταῖς πλευραῖς πεποικιμέναι, αἷς ἑκάτερον τῶν μερῶν συμπρηγθὲν ὅλον σιδηροῦν ποιεῖ φαίνεσθαι τὸν ἱππέα. κοιλίαι δὲ οὐδὲν ὁ σιδηρὸς οὐτε τὰς ἐκτάσεις τῶν μελῶν οὐτε τὰς συστολάς· οὕτως ἀκριβὲς πρὸς τὴν τῶν μελῶν φύσιν πεποικηται. ὁπλίζουσι δὲ καὶ τὸν ἵππον ὁμοίως σιδήρῳ πάντα μέχρι τῶν δούχων, διότι οὐδὲν αὐτοῖς ἐφέλος ἂν εἴη τῶν ἰδίων ὅπλων, εἰ δὲ ἵππος αὐτοῖς προεπόλεοντο.

CAP. III. § 2 *Feminis non convicia, &c.*] Vid. Notam vii. 3. 3. *Bern*.

§ 3 *Venatibus*] De Parthorum acris studio venandi meminit et Herodian. vi. Unde Vononem ap. Angustum, cui a Phrahate obsecratus fuerat, educatum, petitum Roma acceptumque regem, quamvis gentis Arsacidarum, ut externum tamen aspernatos Parthos Tac. ii. 1. narrans, addit: 'Accendebat dedignantes et ipse, diversus a majorum institutis, raro venatu, segui equorum cura.' Suet. Calig. 2. ait, 'Regum regem [h. e. Parthicum] ad indicium maximi luctus, exercitatione venandi abstulisse.' *Idem*.

§ 5 *Sepultura, &c.*] Etiam inhumatus hic humani ritus ad Parthos defluxit a Persis, de quibus Herod. i. 140. enimque postremis quoque Persarum temporibus in usu fuisse patet ex Procop. i. Pers. et Agathia ii. Consulendi Cic. Tusc. i. 44. et 45. Kirchman. in Append. ad lib. de Fun. Rom. 2. C. Barth. Advers. xlii. 10. *Idem*.

Sepultura vulgo aut avium aut canum laetatus est] Perperam pnto hunc morem Parthis attribui, cum is Hyrcanorum proprius sit. Scio quidem id. fere Herod. asserere de Persis: *ὁ πρότερος ἐστέραι ἀνδρὶς Πέρσων ὁ νεώτερος, πρὶν ἢ ἐπ' ἐπιφύῃ ἢ κενὸς ἀκνωσθῇ*. De canibus nescio an verum sit. De avibus constat. Quamvis id. habent et alii. . Moris enim semper fuit Persis, s. Parthis, ut immatura morte defunctis os oculosque lacte oblinerent: inde equo impositos, instigatoque eo, corvorum praeda exponerent. Quod si ab iis, quibus ejus rei negotium incumberet, animadversum fuisset, dextrum ejus oculum prius a corvis maceratum, felicem judicabant: sin. sinistram, contra. Cum senibus aliter agebatur. Eos enim ad montana deferebant, fameque enecabant: et omnes, qui hoc fato defungerentur, felices existimabantur. Strabo, qui Caspiis illud tribuit, videtur hæc duo mortis genera confudisse. Ait enim xi. *Κάσπιοι δὲ τοὺς ἐντὶν ἰσθμοῦ κεντὰ ἐν λιμνοστροφῶσιν εἰς τὴν θρηλίαν ἐκτιθέσιν. ἔπειτα δὲ σκοπεύοντες, ἃν μὲν ἐπ' ἐπιφύῃ κατασπυμίνους ἐπὶ τῆς κλίτης ἴδωσιν, εὐδαμονίζουσιν· ἃν δὲ ἐπὶ θρηλίαν ἢ κενὸν, ἤτοι δὲ ἐπὶ μὴδεσιν, καταδαιμονίζουσι*. Videsis Petrum Teicheram in Compendio Mircondi. Voss.

§ 6 *Præcipua omnibus*] Insigniter hunc l. restituit Gronovius, qui legit *gr. annibus*, h. e. præcipue religiose amnes et fluvios venerantur; quod ex Herod. Plin. Tac. Arnob. et aliis probat scriptoribus iv. Obs. 10. *Græv.* Præclara Gronovii emendatio ap. Voss.; nam et Parthi et Scythæ et omnes ferme Septentrionales populi fluvios venerabantur. *Faber*. Certiss. est emendatio Gronovii. Persas et Parthos veneratos fuisse fluvios variis Veterum testimoniis ostendit ille iv. Obs. 10. Ceterum inepta quoque locutio esset, si dixisset, præcipuam

omnibus venerationem esse, i. e. præcipuam omnes venerationem habere in superstitionibus et cura Deorum. Quid illud est, venerationem esse aliam in superstitionibus, in cura Deorum? Veneratio Deorum enim, superstitio, et cura Deorum, unum et id. sunt. At recte et concinne dictum fuerit, *in superstitionibus et cura Deorum præcipuam omnibus venerationem esse*, i. e. inter superstitiones et culturas Deorum ap. Parthos, præcipuam amnes s. fluvios venerationem habere, s. præcipua veneratione eos frui. *Vocat*. Veriss. lect. est *amibus*, quod cl. Gronov. primus ostendit. *Schæf.*

§ 8 *Ad faciendum, quam, &c.*] Sall. Cat. 8. 6. de Romanis: 'Optumus quisque facere quam dicere malebat.' Marcellin. xxi. 8. 'Plus audire quam loqui militem decet, actibus coalitum gloriosia.' Add. notam ii. 10. 23. *Bern.*

§ 9 *Principibus, &c.*] Sarrab. 'Prince. m. u. p. vel religione par.'

In libidinem projecti] Quo argumento dissuaserunt amici Pompeio fugienti Corneliam uxorem formosam ad Parthos ducere. Plut. Pomp. 126. et Appian. Civ. ii. *Bern.*

§ 10 *Quatenus expedit*] Pestilens Lysandri dictum ap. Plut. Apoph. Lacon. 94. 'Veritatem nihilo meliorem esse mendacio: sed utriusque dignitatem et pretium usu definiri.' *Idem*.

CAP. IV. § 1 *Stagenori*] Legend. *Stagenori*, ut XIII. 4. 22. cui tamen Drancas et Areos tribuit, (ut et Diod. xviii. 3.) Parthos autem Nicanori assignavit. Diodorus Parthiam et Hyrcaniam Phratarfni evenisse refert: et Strabo a Macedonibus Hyrcaniam Parthiam junctam scribit. *Bongars.* Ms. *Stagenori*. Junt. *Stasnor*: optime, ut XIII. 4. *Græv.* *Stasnor* emendavit Bong. pro *Stagam*. sed et *Stasnor* probum est, et ex analogia

linguæ Græcæ, ut 'Phthisaner,' et alia ejus formæ. *Faber.* Rescripsi audacter *Stasanori* ex ed. Junt. Bong. edidit *Stagnori*. Sed addit tamen legend. esse *Statanori*, ut XIII. 4. 23. legitur. Sed et Græv. pro *Stasanori*, quod in ed. Junt. ipsa reperit, cum Bongarsio *Statanori* legend. putat. Verum quidni ipsum *Stasanori* repoznamus, postquam editionem Junt. sic habere, ceterosque omnes tum Latinos tum Græcos, qui ejus hominis mentionem facere, sic eum appellare scimus? Vid. et sup. Notas ad XIII. 4. 23. *Forst.*

[*Externo socio*] Vocabulum *externo* mihi suspectum est, cum omnes socii sint externi, sic accepto externorum vocabulo. Num apposuit glossatorum aliqua, quia præcedit 'nullo Macedonum?' *Schef.*

§ 2 *Deductis*] *F. did.* Freinsh. Placeat mihi quoque *did.* Noster ipse xv. 4. 23. 'Et, cum de præda non convenirent, iterum in duas factiones diducuntur.' *Schef.*

§ 3 *Pronepote Seleuco*] Male: nepos enim fuit, ipso Justino teste. Hic enim Seleucus Antiochi filius est XXVII. 1. 1. hic vero Seleuci primi s. Nicatoria XVII. 2. 10. *Freinsh.*

Bulsone, M. Attilio] Vett. plerique *Bulsione*. Legend. *Vulsone*. In Fastis est C. Attilius, non M. Attilius. [In fastis Capitolinis a Pigbio suppletis est M. Attilius.] Constitutum est Parthorum imperium, et conditum, Seleuco Callinico Asiam obtinente. Strab. XI. Euseb. Chronico. Labet adscribere ortum regni Parthici ex Georgii Monachi Chronico, cujus mihi copiam fecit præstantiss. vir Fr. Pithæus. *Συρίας καὶ Ἀσίας δ' ἔθρουσαν Ἀντίοχος ἐπισηλοῦς Καλλίνικος, δ' αὐτὸς καὶ Σέλευκος.* Et paulo post: *Ἐπὶ τούτου τοῦ Ἀντιόχου Πέρσαι τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀντιόχων ἀρχῆς ἀπέστησαν ἐπ' αὐτοὺς τελούμετες ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ πρῶτου διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀρσάκης τις καὶ Τηρεδάτης ἀδελφοί, τὸ*

γένος ἔκαστος ἀπὸ τοῦ Περσῶν Ἀρταξέρξου, ἐσθραβέυσαν Βακτρίαν, ἐπὶ Ἀγαθοκλήους Μακεδόνης ἐσθραχὸν τῆς Περσικῆς δὲ Ἀγαθοκλῆς ἐρασθεὶς Τηρεδόνῃ, δὲ Ἀρσάκης φησὶν, ἐκὼς τῶν ἀδελφῶν, καὶ τὸν νεώτερον συνεβίβησαν ἐπιβουλῶσαι, διαμαρτήσας ἀγρήθη παρ' αὐτοῦ καὶ Ἀρσάκου ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ βασιλέως Περσῶν Ἀρσάκης, δὲ οἱ Περσῶν βασιλεῖς Ἀρσακίδα ἐχρημάτισαν, ἐγγ' β', καὶ ἀναμείνται καὶ μετ' αὐτὸν Τηρεδάτης ἀδελφὸς ἐγγ' λζ'. Integrum locum adscripsi, quia editus non est, et narrationem continet memoria dignam. *Bongars.* Hisce Suidas obstrigillat, qui scribit, 'Arsacem Parthum, imperio Persarum potitum anno 208. [sc. ab initio Cyri] ejectis Macedonibus, regnum Parthis tradidisse.' Atque illo annos 208. abest a Consulatu Vulsonis et Reguli (quem Noster terminum statuit) annis 17. Major discrepantia ap. Marcellin. XXIII. 16. qui Seleucum Nicatorem ab hoc Arsace debellatum perhibet, ac tum Arsacidarum imperium iniiisse. Tac. H. v. 8. 4. sub Antiocho Epiphane hec contigisse refert. *Bern.*

§ 5 *Theodotus*] Straboni XI. p. 355. 20. *Audoros. Bong.*

§ 6 *Arsaces, vir, sicut inserta originis, ita virtutis expertus*] Georg. Monachus in allato jam modo l. dicit Arsacem et fratrem Tiridatem ab Artaxerxe, Persarum rege, genus ducere. *Berneccer.* Doctissimus Schi-card. in Tarich Regum Persiæ, putabat originem trahere Arsacem a Dario Codomanno: quod tamen non videtur. Nam in Chronico Persico, quod penes cl. Elichmannum est, dicitur esse ex semine Chaichoaron, qui est Cyrus. Pater vero ejus vocatur Darius quidam. Quæ potuit erroris causa fuisse. *Voss.*

§ 7 *Parthos ingressus*] Credo legend. *P. aggr. Fab.*

Andragoram] Unum ex Andragoræ posteris, de quo snp. XII. 4. 12. quem Arrian. III. Ammynapen vocat. *Geor-*

gins hunc vocat Agathoclem. Beng.

§ 8 *Ita duarum civitatum*] 'Civitates,' h. l. sunt, regiones; ut sup. 'penalem civitatem,' i. e. Hyrcanos. *Feb.*

Imperio prœditus] Sallustiana phra-
sis: Cat. 51. 1. 'Qui, imperio præ-
diti, in excelso ætatem agunt.' Bern.

CAP. v. § 2 *Urben quoque nomine Dorem in monte Tabertino*] Hæc nomina mihi plane suspecta. Strab. xi. Parthorum optima inquit loca Aria et Mariana. Ptolemæus Dorem in Niphate monte ponit supra Assyriam: item in ipsa Assyria Dartheno, in Susiana Dorem ad montem. F. de hac nunc loquitur. *Glor.*

Daram in monte Zapaortenon] Scripturam veterem expressi, ut ex ea veram lect. quilibet assequi conetur. Pro *Daram* putavi aliquando legend. *Choaram* ex Plinii vi. 15. sed vident lector, an ex cap. 16. facilius possit erui vera lectio. 'A Caspis,' inquit, 'orientem versus regio est Zapavortene dicta, et in ea fertilitatis inclytus locus Dariæum dictus.' Ibi Hermolaus *Dasen* h. l. legit, non *Daram*. Bongars. Vid. Salmas. in Solin. 962. b. Quem refutat Petavius in Misc. Exercit. p. 382. *Bern.*

Daram in monte Apavarticeno condidit] Sup. quoque meminit Daram, ut nos ostendimus. H. vero l. pro *Dara* doctiss. Schicardus ex sua Tarich Persica putabat rescribend. *Aacs*, quod reperisset Aracem urbem condidisse, quam de suo nomine appel-

larit اشك. Sed hæc alia est. Dara

enim ad Caspias Pylas, hæc vero in Hyrcania. Videtur huj. meminisse Isidorus Characenus: 'Ἐστὶν δὲ Ἀσ-
ταπὴρ σχόδοις ζ'. ἐν ζῷ κῆμας ιβ'. ἐν αἰς
σταπμοὶ ιβ'. πάλιν δὲ Ἀστακ, ἐν ζ' Ἀρ-
σάκης πῶτος βασιλεὺς ἐπεδείχθη καὶ
φυλάττεται ἐνταῦθα τῶν ἰδιωτῶν. Ita
enim legend. est ille i. Alii tamen
Arsaciam vocant urbem illam, et

cand. ac Ragas, Earopum, Durum
faciunt. Sed plures suo nomine in-
signitas urbes constat Arasem con-
didisse. Verum hæc confusissima.
Alibi de his erit fusior dicendi locus.
Foss.

In monte Zaportenen] Legend. videtur *Zaportens*. Regio *Zaportens* vocatur a Plin. vi. N. H. 16. *Gronov.* Lucas Holsteinius legend. existimat *Apoartenen*. *Aravapuri* fuit Parthim regio, ut auctor est Isidorus Characenus. Corrupto ap. Plin. scribitur *Zapavertens* pro *Apovertens*: in hoc situs est mons *Apavartenon* dictus. *Gron.*

§ 3 *Ut tutela loci nullis defensoribus
egret*] Vix ita scripsit Just. Quam
enim horrida ista, et inconvenientia :
Locus cingitur rupibus, ut tutela loci
non egret defensoribus ? Et quid est
tutela egret defensoribus ? Itaque
persuasum habeo adscripsisse aliquem
in margine, velut argumentum eo-
rum, qui verbis hiis proponuntur,
'tutela loci,' quasi diceret : Agitur
hic de tutela loci, et quomodo is locus
redditus sit tutus. Postea id argu-
mentum transumptum esse in ipsum
textum. *Schef.* Tut. h. l. sexti casus
esse existimabat Jenson, sc. ut, per
tutelam loci, quae sunt rupes, nullis
defensoribus egret.

§ 4 *Jam festumque ac silvarum*] Junt. *Nem f. et s.* Sed nihil muta. *Jam* saepe vanitate usurpatur in connexionibus. Cic. i. de Orat. 'Jam vero narrationem quod jubent verosimilem,' &c. Id. III. Fin. 'Jam membrorum, id est, partium corporis aila videatur propter eorum usum naturae esse donata.' Grev. Angl. illud *Jam* non agnoscit. Ego tamen in vulgatis nihil mutem. Solent enim optimi scriptores hac particula sic uti, ut a glossatore vix videatur intrusa. Ipse Noster v. l. 16. in descriptione Siciliæ: 'Jam ipsa Italiae Siciliæque vicinitas, jam promontorium altius

tudo ipsa ita similis est,' &c. Locus nostro huic simillimus. *Schef.*

§ 6 *Arasacis nomine*] Ap. Parthos inquit Strabo xv. p. 453. 23. 'Αρσάκου καλοῦνται πάντες ἱεῖς δὲ δὲ μὲν Ὀρδάνης, δὲ δὲ Φράτης, δὲ δὲ ἄλλοι τι. *Bongars.* Serv. ad illa Virgil. *Æn.* xii. 529. 'Murrhanum hic, atavos et avorum antiqua sonantem Nomina, per regesque actam genus omne Latinos,' &c. 'Hoc est,' inquit, 'cujus nomine majores omnes Murrhani dicti sunt, et reges fuerunt. Scimus enim plerumque solere fieri, ut primi regis reliqui nomen etiam possideant. Ut apud Romanos Augusti vocantur: apud Albanos Silvii: apud Persas Arsacidae: apud Ægyptios Ptolemæi: apud Athenienses Cecropidae.' *Medius.* Add. eund. Serv. in *Æn.* vi. 760. Curtium viii. 12. 23. Marcellin. xiiii. 16. Suid. in 'Arsaces,' Isidor. Origiu. ix. 3. et Freinshemii Ind. in 'Regis.' *Bern.*

§ 7 *Hujus filius et successor regni, Arasces et ipse nomine*] Alii huj. Arasacis nos meminerunt. Persæ tamen norunt. Quemnam vero *Pripatium*, aut *Pampatium*, Justinus vocet, ignoreo. An est *Pharnapatius*? In Parthorum sane regum catalogo, quem habeo, a cl. Joanne Ellichmanno, nihil simile apparet. Labet hic eorum nomina apponere, quoniam non parum lucis Græcorum Historia inde potest mutuare. Mancus namque multis in locis fuit Catalogus ille, quem edidit Schicardus; quod vel hinc apparebit: 'Askan filius Darii est primus Asfaniensis rex, et totam familiam ab eo denominant. Tempus regni ejus x. anni. Ascan, filius Ascan, regnavit annis xx. Behran, fil. Siabur, xi. annis. Belas f. Behram xv. annis. Hormoz f. Belas xix. annis. Nuscha f. Belas xvii. annis. Feruz filius Hormoz xii. annis. Chosrû f. Belas xiiii. annis. Ardavan f. Belas xiiii. annis. Ardavan f. Asfan xv. annis.

Belas f. Asfan xii. annis. Gjudar fil. Asfan xxx. annis. Barschi f. Gjudar xv. annis. Gjudar filius Mehraz ii. annis. Beri filius Gjudar xv. annis. Gjudar filius Beri ii. annis. Beri f. Gjudar xx. annis. Ardavan xxxi. annis. Et hic ultimus Asfaniensis est, quem Ardxir Babek e medio sustulit.' Tempus autem imperii Parthorum s. Asfaniensium circiter 250. annorum faciunt: juxta alios vero 430. annorum. *Voss.*

Antiochum] Magnum nempe, Seleuci Callinici filium, de quo xxix. 1. 3. et toto lib. xxxi. *Bern.*

§ 8 *Pripatius*] Gronov. iv. Obs. 10. censet legend. esse *Phripatus*; aut certe *Parapitus*; quoniam Arrian. in Parthica ap. Phot. commemoret *Φριπαττον* quendam, et ap. Xen. iv. H. Gr. Parapita Persicum mulieris nomen sit. Sed non magna eorum nominum est differentia; nec mirum, si in literis vocalibus Justinus ab aliis nonnihil discrepet. *Vor.*

Nam omnes, &c. usque ad cognom.] Posteriora Trogi non esse suspicabatur Rupert. in Epist. xl. ad Reines. p. 324.

§ 9 *Mors gentis*] *M. gentium* hic legend. censuit Bong. Not. ad xxi. 1. 2. *Bern.*

Phrakates mors gentis, hæres regni, Mardos, validam gentem, bello domuit] Mardos in Characem urbem transtulisse, auctor est Isidorus Characenus: *Εἰς δὲ τὴν Χάρακα πρῶτος βασιλεὺς Φρακῆς τοὺς Μάρδους ἔκτισε.* Ita leg. *Voss.*

§ 10 *Fratri potissimum*] 'Gala rege mortuo, regnum ad fratrem ejus Desalcem, prægrandem natu (moris ita apud Numidas est), pervenit.' Liv. xxix. 29. 3. Attamen plurium gentium jura nepoti favent, subscribente Lycurgo, qui regnum Charilao fratris filio cessit, quod in manu ejus erat, omnium gratia, tenere. Noster sup. iii. 2. 5. Plut. Lycurg. 4. Cui simili-

mum Ferdinandi, Aragoniæ et Siciliæ regis, exemplum refert Th. Fazellus de Reb. Siculis decad. posterior. lib. ix. *Bern.*

Mithridati] Sextum ab Arsace facit Oros. v. 4. *Bong.*

Plus regio, quam patrio, &c.] Motius ad Imp. Tacitum ap. Vopiscum 6. 'Ingens est gloria morientis principis, repub. magis amare quam filios.' Ap. Tac. i. 43. 1. Germanicus: 'Non mihi uxor aut filius patre et repub. cariores sunt.' *Bern.*

CAP. VI. § 1 *Eucratides*] Ejus meminit Strabo init. lib. xv. et lib. xi. *Bong.*

§ 3 *Sogdianorum et Drangaritanorum*] Scrib. *Drangianorum*. Voss. Ms. et Junt. *Sogdianorum et Arachotorum et Drangianorum*. Arachoti sunt Arachosii. Nam Arachosia dicitur et Arachoti, et incolæ Arachoti: vid. Strab. et Steph. Superius XIII. 4. corrupte legitur *Aracossi* pro *Arachoti*, aut *Arachosii*. Græv. Voss. *Drangianorum*. Vere. *Faber*. Codex Ms. teste *Bong.* et Junt. teste Græv. *Sogdianorum et Arachotorum et Drangianorum*. 'Αραχωτοι, Arachoti, ut Arrianus appellat, s. Arachosii, et sup. XIII. 4. 22. nominantur: quam ibi ex edd. vulgaribus *Aracossi* retentum. Sed et, qui hic *Drangaritanii* vocantur, jam supra memorati, et quidem Dracæ appellati videntur. *Vorst.* Mihi duorum populorum vocabula videntur coaluisse in unum. Unius certe verum nomen non *Drangaritanii*, verum *Drangæ*. Itaque, quod

reliquum est in hac voce, pertinet ad gentem aliam. Quale autem illud fuerit, nunc non est otium inquirere. *Schef.* Sed, cum Juntæ quoque *Drangianorum* legant, merito illos sequimur. *Græv.*

Ab invalidioribus] Videri possit *valid.* scribendum, quia validiorem invalidi non opprimunt. Sed retinenda lect. vulgata, nam *invalidiores* debent intelligi non respectu ejus temporis, quo Bactriani redditi erant exsangues per bella cum Sogdianis et aliis, sed reliquorum omnium, quibus semper Bactriani eos superabant viribus. *Schef.*

§ 4 *Adsidia, &c.*] Oros. vi. 31. 'Hi Vaccæos ada. erupt. populantur.'

§ 5 *Per sanguinem ejus currum egit*] Jange Tulliæ exemplum ap. Liv. i. 48. et Flor. i. 7. 3. ubi *Freinsb. Ber.*

§ 7 *Bacasia*] F. decurtatum est ex *Bacabazum*. *Fab.*

§ 8 *Elymaeorum rege*] De horum potentia et viribus, quibus frati Parthorum imperia contemnebant, Strab. XVI. p. 512. 36. *Bong.*

§ 9 *Arreptus*] In Ms. legitur *correptus*, quod sine dubio est præferend. Factum autem ex eo *arreptus*, quia littera initialis *c* per præc. finalem *e* ob similitudinem omisa est. Tum enim ex *orreptus*, quod remanserat, *arreptus* per emendationem sc. est formatum. *Schef.* *Correptus* stabilit etiam Juntina: sic sup. XXIII. 3. *Suet. Jul. 72.* ut notavit *Scheff.* in Auctuario Notarum. *Græv.*

LIBER XLII.

CAP. I. § 1 *Post necem*] 'Nex' raro exemplo de morte naturali. Nam

in fine lib. præc. dicitur hunc 'fate decessisse.' Ita *Sen. ad Marc. 21.*

fin. 'Fata nobis sensum nostræ necis auferunt.' Et Suet. Cæs. 5. 2. 'Post necem Consulis' Lepidi, quem morbo extinctum constat ex Flor. III. fin. *Bern.*

Rex constituitur] Mss. plures Bong. habent *statuitur*, quam preinde lect. puto esse veram. Nam et alibi sic Noster; ut XII. 4. 'Parthis deinde demitis præfectus his statuitur ex nobilitate Persarum Andragoras.' Tò *constituitur* est glossatoria. *Schef.*

§ 2 *Delentes tantum iis itineris*] *Leg. del. 4. sibi it. &c.* Faber. *Iis* pro, sibi: quæ pronominum permutatio in auctoribus est frequens. Contra 'sibi' et 'suis' dicunt pro, illi et illius. Vid. lib. de Latinit. f. susp. 5. *Vor.*

§ 3 *Hymærum quendam*] Athenæo X. est 'Ἰμπερ. Eum vid. *Voss.* Scripseram in libro meo *Himærum*. Sed ita prior, in suo, *Vossius*, et sic legend. Add. quod ita in Impr. quibusd. legitur, et Græca origo approbat. *Faber.*

Pueritia flore] *Clandian.* in *Eu-trep.* I. 342. 'Parthica ferro Luxuries vetuit nasci lanuginis umbram, Servatoque diu puerili flore coëgit Arte retardatam Veneri servire iuventam.' *Bernescer.* Liv. XXI. 2. 'Floris ætatis primo sibi conciliatus.' Plura exempla congestit *Mercer.* ad *Non. Marcell.* p. 96.

Importuna vexabilis] 'Importunus,' 'importune,' et 'importunitas' verba sunt quæ in tyrannum accidunt, et extremæ atque effrenatæ impotentis odorem habent. *Cic. Liv. Flor. Faber.*

§ 4 *Ipsæ autem Phrahates exercitum, &c.*] Non temere atendum milite qui causas habet cur animo sit a nobis alieniore. *Polyb.* v. 54. pr. simile huic nostro proponit exemplum *Molonis, Susiane* et *Babylonis* populis recens a se nec opinata victoria subactis, infelicitè utentis adversus *Antiochum* regem, a quo ipse antea defecerat. *Bern.*

§ 5 *Inclinatam, &c.*] *Saxo* v. p. 89. 40. 'Incl. Hunnorum ac. conspicatus.' *Add.* VII. p. 122. 30. XIV. p. 265. 50.

Captivitatibus, &c.] *Id.* IV. p. 62. 1. 'Quam [ultionem] se parum bello exequi posse credentes:' et VIII. p. 166. 26. 'Fraternam ult. quia viribus nequibat, fraude exequi pertemtabat.'

CAP. II. § 1 *Contenti victoria*] *Mss.* mei *Fuld.* mire mira syntaxi *cont. victoria*: de qua locutione nos cum *Deo* alibi. *Modius.* Huj. locutionis exemplum vix aliud invenias: nisi quod *Claudius JC.* etiam ita locutus est L. 37. §. 4. in fin. D. de Legatis III. 'Quoniam in his expressit, ut contentus esset partis dimidiæ dotis.' *Bern.*

§ 2 *Sed Artabæus bellum Colchataris*] *Colchatarii* qui sint, non est clarum. *Strab.* XI. *Chalachenan* ponit extra *Armenis* montes, de qua hic eum loqui nunc puto. Item post aliquot versus *Justinus Armeniorum* regem *Artoadisten* nominat. Quem *Plutarchus Artasaden.* *Strab.* jam dicto lib. *Artabaden Tigranis* filium appellat. Sed in barbaris non est multum momenti. *Glar.*

Sed Artabæus] Mallem quod habent *Mss.* Bong. *Sed et A.* ut fieret respectus etiam ad *Phrahatis* breve imperium. Cui alias hoc opponitur, si non ita scribatur, cum tamen oppositio sit nulla. *Schef.*

Thogariis] Ita libri vett. Quidam tamen *Teogariis*: unus *Thocaris*. *Tocharios* *Scythicum* genus commemorat *Plin.* VI. 17. et *Toxapous* *Dionys.* *Perieg.* et *Ptolemæus.* *Bongers.* Antiquiores typis expr. *Colchataris*: et paulo post *Artoadisti* pro *Ort.* *Vor.*

§ 3 *Quippe, &c.*] *Saxo* præf. p. 2. m. 'Ita antecessorum famam atque opinionem operum magnitudine supergressus.'

Claritatem parentum] *Cic.* Off. III.

13. 'Si quis ab ineunte ætate habet causam celebritatis et nominis, aut a patre acceptam,' &c. Add. sup. Notam ad xxix. 1. 9. *Bern.*

§ 6 *Artaxiadisti*] *Ἀρταξιάδης* Armeniæ regis nomen est in Strab. xi. et Plut. Antonio 66. De Armenia leg. Strab. xi. Plin. vi. 9. Dionys. et Eustath. qui in magnitudine ab Auctore nostro dissentiant. *Bongars.* Junt. *Artaxiadisti*. Quod propius ad verum accedit. Appellatur enim, ut ex Strab. et Plut. Bongarsius ostendit, Artavasdes; sicut et, qui Tigrani postea successit, ejusd. nominis fuit, ut ex Joseph. et aliis liquet. *Græv.* In *Ms. Artaxiadisti*, unde sane pronum Bongarsio fuit restituere ex omnibus historicis *Artaxiadæ*, quo nomine multi Armeniorum reges olim dicti. *Faber.* Junt. *Artaxiadisti*, quod factum ex *Artavade*, vero nomine, ut ex Strab. ac Plut. docet Bongarsius, Grævius arbitratur. *Schæf.*

§ 7 *Paullo, &c.*] Oros. vii. 9. 'Namque ut p. a. repetam.'

§ 8 *Cum fines ejus post Parthium*] *Ms. Bong. cum f. p. P. F. leg. ejus f. p. P. Gron.*

§ 9 *Undecies centum millia patet*] Rideas magnitudinem, quam tribuat Armeniæ. Sed hæc alibi. *Voss.*

§ 10 *Ab Armenio*] Armenum vocant Strabo et Eustathius, & *Ἀρμενίου πόλεως* *Θερραλικῆς*. Stephanus, ex Antipatro, Rhodium fuisse dicit. *Bong.*

Quem cum perditum, &c.] His illustrandis faciunt illa Val. Flacci i. Arg. 29. 'Super ipsius ingens Instat fama viri, virtusque haud læta tyranno. Ergo anteire metus, juvenemque extinguere pergit *Æsonium*: letique vias ac tempora versat,' &c. Ead. via grassati, per speciem honoris suspectos aut æmulos amoliri tentarunt, Saul Davidem, Joseph. Antiq. vi. 11. Cumani Aristodemum, Dionys. vii. 4. Hiero Polyzelum fratrem, Diod. xi. 48. Dionysius Lep-

them fratrem, *Æneas* Poliercet. 10. Alexander Clytium, Curt. viii. 1. 48. *Bern.*

Ex bello, &c.] Saxo xiv. p. 329. 15. 'Prof. bar. piratæ.'

§ 11 *Principes juventutis*] 'Juventus' hic de virili ætate dicitur: unde mox hi ipsi 'fortissimi viri' audiunt. Romanis 'Juniore,' ex instituto Servii, ad annum xlv., ultra 'Seniores,' Dionys. iv. 20. et Liv. i. 43. 1. Hinc Plin. in Paneg. 8. Imp. Trajano 'juventam' tribuit: qui tamen agebat ætatis annum 44. Et cap. 22. factis tribus ætatis gradibus, inquit: 'Te parvuli noscere, ostentare juvenes, mirari senes.' Itemque cap. 69. Consulatus Candidatos 'juvenes' vocat: at illi utique jam viri, quemodo Suetonio Aug. 34. 3. Germanicus post susceptos jam aliquot liberos 'juvenis' dicitur. Ita Tibullo i. 4. 33. 'juvenis' est ein altliche Frau um ihr vierzig Jahr. Nam adolescentiores uxores 'puellas' appellari patet ex Horat. Ov. Sen. Quin et Pythag. in Diog. Laërtio, virilis et constantis ætatis hominem *νεανίας* vocavit. Et Herodian. sub init. lib. iv. Οἱ τῆς *νεότητος* *ἐκλεκτοὶ νεανίας*, 'Senatorii ordinis lectissimi juvenes.' *Bern.*

Principes juventutis totius ferme orbis concurrerent] De expeditione Argonautica loquitur Justinus; quare falsum est quod legis, ut ex toto orbe juvenus concurrerit. Nulli enim huic interfuerant, nisi qui Græci nominis erant, ut ex Apollodoro, Apoll. Rhodio, et aliis constat. Id cum ita sit, scribend. est *totius Græciæ*; quis enim credat in re adeo pervulgata, et quam in Scholis pueri dicebant, Justinum ita turpiter lapsum fuisse? Dicitur tamen contra, Junt. ipsum pauculis post lineis dicere, multitudinem ex 'omnibus gentibus' sequitam esse Jasona, cum Colchidem repetivit. Fateor. Sed in Græcia

quot gentes? quot populi erant? Itaque gentes illæ erant non homines Siculi, non Itali, non Asiatici, &c. sed Græci. *Fab.*

§ 12 *Medea*] Cujus historiam, præter Euripidem et Apoll. Rhod. habet Ov. M. vii. Cic. de N. D. iii. 26. et pro L. Manil. 9. *Bernegger.* *Medea* per divortium decesserat ab *Ægeo*, rege Athenarum. Vid. sup. ii. 6. 14. *Ver.*

Medio] Ita boni libri; unus *Medo*, quomodo eum Strab. Steph. et Eustath. vocant. *Bongars.* Hesiod. in Theog. 1001. *Μήδισσιν* illum appellat. *Gron.*

Socerumque etiam] Scrib. *socerumque Ætæam*. Vid. Higin. Fab. 27. *Idem.* Tetrum ulcus in h. l. est, quod a nemine animadversum et sanatum fuisse vehementer miror. De illo nuper scriptum est ad Grævium nostrum, sed antea ad Borellum; Epistola est in fine harum notularum. Sed absolvamus cetera, et hinc tandem emergamus; nam paucula supersunt. *Fab.*

CAP. III. § 1 *Et filium Ægialium*] Hic Apollonio et Straboni vii. est *Abeyrius*. *Bongars.* Quidam impressi et *filium Cetae*. Male. Alii *filium Ætæe*. Male positum pro *Ætæe*. Sed est glossoma. Nam præcessit *ejus*. Hoc pertinet ad emendationem, quæ a me in extremo fine posita est. *Faber.* Num reperiatur usquam *Ægialius* ignoro. *Ægialeus* legitur, sed *Adrasti* filius. Num errore glossatoris adscriptum in margine, ac dein transsumtum in textum? Ita malo credere. Nam *ejus* Fabri nimis longe abit a vocabulo *Ægialium*. *Schef.*

§ 2 *Primusque humanorum*] '*Humani*' pro hominibus. Cic. Att. xiii. 21. '*Possum falli ut humanus*.' Ov. ii. F. '*Pulcher et humano major*.' Lucret. iii. '*Et sæpe usque adeo mortis formidine vitæ Percipit humanos odium lucisque videndæ*.' Pari

modo vernaculum nostrum *menssch* proprie nomen adjectivum est pro *mennisch*, nihilque aliud quam humanum et ad hominem pertinens significat; sed ex adjectivo factum deinde est substantivum: ut in cap. 2. Obs. in Ling. Vernac. demonstravimus. *Ver.*

Cæli plagam] An soli legendum. *Freinskh.* Mihi vocula *cæli* ab inepto glossatore intrusa videtur, qui alias, nisi *cæli* plagas nescivit. *Schef.*

§ 3 *Frudium et Amphistratum*] Straboni et Eustathio '*Πενὰ καὶ Ἀμφιστράτους, ἐλ τῶν Διοσκώρων ἡρώων*', a quibus populi isti Heniochi dicti. Solinus 20. Marcell. xxii. 15. '*Amphitus et Telchius Spartani, aurigæ Castoris et Pollucis*.' *Bongars.* Antiquitus impressi *Phrygium* habent, manifestis vestigiis veræ lect. quæ est *Rhecium*. Salmas. in Solin. 193. F. 1. *Bernegger.* Junt. *Recam* et *Amphistratum*. Strab. sane et Eustath. *Recam* appellant. *Græv.* Bechar. et Maj. pro *Frudium* edidere, *Phrygium*. In quo Salmas. vestigium esse putat veræ lect. quæ sit *Rhecium*. At Juntæ *Recam* habent, quod cum appellatione Strabonis et Eustathii, utpote quibus '*Πενὰ* est, optime omnium congruit. *Ver.*

Recam] Bong. ex Strab. et Eustath. ita restituit; quæ vera lect. est. Antea legebatur *Frudium*, quod monstrum unde advectum fuerit nescio. *Fab.*

§ 4 *Qui Herculem*] Tac. vi. 24. Hiberos et Albanos Thessalis ortos scribit. *Bongars.* Plinius vi. 13. m. Nostro propius accedens, '*Albanos ortos ab Jasone*' dicit. *Bern.*

§ 5 *Jasoni totus, &c.*] Orientales enim servitio nati, et summi adulandi artifices, principes suos adorabant, et pro Diis habebant. Curtius mens: '*Persas non solum pie sed etiam prudenter reges suos inter Deos colere: majestatem enim imperii, salutis esse tutelam: quem tamen mo-*

rem etiam Romani exceperere, apud quos ille, qui, si Diis placet, dominus audire nolebat, ut Deus colebatur; templisque et aris honorabatur: cuius tamen rei invidiam ut non nihil mitigaret, non soli sibi permisit templa statui, sed conjunctim sibi et urbi Romæ. Ita enim a communi Asiæ Pergami statutum templum illi, de quo vid. Tac. iv. ubi elegantissimus Lipsius etiam denarios extare hodieque ait, cum forma ipsius templi et inscriptione COM. ASIÆ. ROM. ET AVG. i. e. Commune Asiæ Romæ et Augusto. Item lapides in quibus legatur FLAMINI ROM. ET AUG. Modius. Junge Strab. xi. p. 526. p. 531.

Templaque constituit] 'λαρόντα vocat Strabo, et 'λαρόντα ἡρώα, τιμώμενα ὀφείδρα ὅτ' τὸν βασιλέα: qualia multa reguli everterunt: Parmenion autem id, quod erat Abderis, diruit. *Bongars.* De his capiendus Tac. vi. 34. 6. 'Multa de nomine Jasonis' (sc. appellata templa sacellaque) 'celebrari.' *Bern.*

Post multos annos] Quot annos? Circiter 900. *Fab.*

§ 7 *Thalastrem]* De qua ii. 4. 33. et xii. 3. 5. *Bern.*

§ 9 *A cujus montibus]* Mss. illud e non agnoscunt; itaque crediderim Just. scripsisse e; verum illud e a seq. litera e absumptum esse. *Schef.*

Tigris] Præter Strab. leg. Plin. vi. 27. et Solin. 40. et libellum Plutarchi de Fluvio. *Bongars.* Add. Diod. xix. 17. Curtius iv. 9. 33. a celeritate fluxus ita dictum ait, quia Persica lingua Tigrim sagittam appellant. *Bern.*

Sub terras mergitur] Ejusmodi fluminum, terras subeuntium, et post longius intervallum emergentium, exempla vid. ap. Plin. ii. 103. pr. et iii. 16. pr. Strab. vi. p. 190. 1. Curt. vi. 4. 6. &c. *Idem.*

CAP. IV. § 1 *A senatu Parthico, regno pellitur]* Est qui interpretetur,

a senatu (sc. Romano) Mithridatem depulsum Parthico regno. Verum non dubie *senatu Parthico* legendum, de quo xli. 2. 2. *Bern.*

§ 2 *Orodes]* Ab hoc fratrem regno pulsum scribit Appian. Parthic. et Syriac. Hist. sed in hac 'Ἡρόδης' editum est. Plutarcho in Crasso 33. dicitur 'Ἡρόδης, in Antonio 48. 'Ἡρόδης. *Bong.*

§ 4 *Plus hostem, quam fratrem cogitant]* Simile fere in Tac. xii. 14. 8. Add. Notam ad xix. 2. 6. *Bern.*

Crassumque] Præter Plutarchi Crassum, de h. bello videndi Liv. Epit. cvi. Appian. Parthic. Flor. iii. 11. Eutrop. vi. 31. Oros. vi. 13. Tangit etiam Plin. ii. 56. et v. 24. Lucan. passim: Propert. iv. 6. 83. *Idem.* Athenæus vi. 14. ex Nic. Damasceni libro xiv. Crassum ab Andromacho Laodiceno, qui eum adulari solebat, et quicum consilia sua communicare solebat, Parthis proditum fuisse narrat.

§ 5 *Hujus fil. Pacorus]* Πάκορος in Græcis codd. legitur. Quidam 'Pacorus,' ut ap. Horat. iii. C. 'Jam bis Moneses et Pacori manus Non auspicatos contudit impetus.' Id. de Phraate ii. C. 'Redditum Cyri solio Phraatem Dissidens plebi numero beatorum Eximit virtus.' Et de Tiridate i. C. 'Quid Tiridatem terreat, unice Securas.' Ut lector syllabarum rationem eo diligentius notet, hæc adducere placuit. *Glar.*

Hujus fil. Pacorus missus] Hoc ipsum quoque testatur Cic. ad Att. Sed perperam ap. eum hoc Orodi tribuitur, non filio ejus Pacoro. Verba ejus v. Ep. 21. 'Maximum bellum impendet. Nam et Orodes, regis Parthorum filius, in provincia nostra est,' &c. Sed scribend. erat Nam et Orodis regis Parthorum filius, &c. Nil certius. *Voss.*

A Cassio] Leg. Cic. ad Att. v. 20. Oros. v. 13. Patern. ii. 46. De Pa-

coro a Ventidio cæse Plat. in Antonio: Appian. in Parthic. alii. *Bongars.* Cassii meminit Cic. Phil. xi. 14. 'Magnus ille res gessit ante Bibuli, summi viri, adventum, cum Pacori nobilissimos duces maximasque copias fudit, Syriamque immani Parthorum impetu liberavit.'

§ 6 *Cujus, &c.*] Lips. margini ed. Bong. adscripserat: 'Immo is interceptus est cum eo.'

§ 7 *Et Cassio, &c.*] Appian. iv. B. C. p. 1001. Καὶ ἀπὸ [Κασσίου] τοῦ καὶ Παρθύλου ἰσχυροτέρου συνεμάχων, δέξαντες ἑαυτοὶ παρὰ τοῖς Παρθύλοις, ἐξ οὗ Κράσους ταμειῶν ὑπερσπόντορας ὄψετο τοῦ Κράσους γενέσθαι.

§ 8 *Simulatio timore*] Captus arte sua Parthus. 'Nam ea gens præter armorum fiduciam callida simulat trepidationem.' Flor. iv. 10. 3. Cæsar strategematis exemplum insignem vid. ap. Cæsar. B. G. iii. 18. et 19. *Bern.*

In div. *abiere*] Saxo v. p. 91. 29. 'In div. fugere.'

§ 10 *Ventidius*] Tac. G. 37. 7. 'Infra Ventidium dejectus Oriens.' Quo dicto non obscure cladem istam Parthicam exaggerat a Ventidii victoris ignobilitate, de qua Agell. xv. 4. vid. Ceterum de h. bello Liv. Epit. cxxvii. et cxxviii. Patere. ii. 78. Flor. iv. 9. Val. M. vi. 9. 9. Plut. Antonio, Appian. Parthic. Entrop. vii. 5. Oros. vi. 18. alii. *Bern.*

§ 11 *Orodes p. P.*] Gregor. Syncll. Chron. p. 304. 'Ὁς [Ἀντίγονος] ἀποστὰς λαβὼν τινὰ τῶν ἐν τέλει Παρμίων ἔτα τῶν ἐν Προῦτον καὶ Κάσσιον πρὸς Ἡράδην Περσῶν βασιλεῖα φυγόντα, καὶ Ῥωμαῖοις πολέμῳ πείσαντα: et p. 305. de Antigono: Καὶ κατέγεται διὰ Πακρόν παιδὸς Ἡράδου εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Leg. πρὸς Ὀρόδην, et παιδὸς Ὀρόδου.

§ 13 *Post multos, &c.*] Vid. Avum ii. Obs. 21. p. 306.

Pacorus, &c.] Simile exemplum refert Hegesipp. i. 37. f. de Herode:

'Et, ubi ira cecidit, amor successit: et passio resuscitata est: tantumque incanduit fervor cupiditatis, ut defunctam [Mariamnen] non crederet, atque in excessu mentis positus quasi viventem alloqueretur. Et sicut ad eam, quam viveret, pueros dirigebat, rogans ut depositis similitudinibus ad sese veniret et redderet se conjugali gratiam.'

§ 16 *Fecit*] F. leg. *fact.* Gron.

Solemne est, reges parricidas habere] Ut hodie in Turcico imperio, quod illi quasi successit. *Berneccer.* [Quæd. edd. *habere.*]

Phrahates] Φραδάτην vocat Plutar. Antonio 49. quem leg. et Appianum. Totus hic l. explicat quod Horat. Od. ii. 2. ait: 'Redditum Cyri solio Phrahaten:' et quod Od. i. 26. 'Quid Tiridatem terreat, nunc Secur.' Quod primus notavit Glareanus, non tam ineptus, quam eum quidam haberi volunt. *Bong.*

CAP. V. § 1 *Frates, &c.*] Zonar. x. 26. 'Ὁ δὲ [Φραδάτης] ἀποσπώντας γηγενὲς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὀλοφύροντι, καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα δυσαναχωροῦντα εἰς αὐτοὺς ἀπέκτεινε.

Triginta] In Mas. est *omnes triginta*, quod probō; nec obstat, quod objicitur, τὸ *triginta* esse ex inepta glossa, cum Phrahates ipse fuerit unus de triginta. Nam, ut Jan. Rutgersius V. L. i. 8. demonstrat, in antiquis scriptoribus novum non est, ut, quoties alienus sodalitati fit mentio, etsi, unum dominando, eum e numero reliquorum excepiisse videantur, postea tamen universum totius collegii numerum ita ponant, quasi is, quem exceperant, includeretur. Exempla vid. i. Cor. 15. 5. Val. M. ix. 2. 6. Ext. ex correctione indicata sup. i. 9. 9. item Rutil. Numatian. 300. *Bern.*

§ 3 *Antonius, &c.*] Præter Plutarchi Antonium, vid. Liv. Epit. cxxx. Flor. iv. 10. Appian. Parth. Entrop. vii. 7. Oros. vi. 19. alios.

que. *Id.*

§ 5 *Maximo*] Freinsh. *maxime*, sc. præ finitimis civitatibus: placet. *Id.* Non dubito, quin cum Freinsh. hic *maxime* sit legend. *Schef.*

§ 6 *In Hispaniam bellum gerentem*] *Leg. in Hispania*: vid. III. 1. *Faber.*

§ 7 *Mittit, servum*] *Mallet mittit, et servum*; quia verisimile conjunctionem a syllaba ultima vocis præcedentis per similitudinem esse interceptam. *Schef.*

§ 8 *Si ejus regnum muneris eorum fuisset*] 'Fuisset' pro, esset: quæ temporum permutatio, ut sup. monuimus, frequens est. 'Esse muneris aliquorum' talis *ἥσως* est, qualis 'esse juris,' 'esse ditionis aliquorum.' Deinde dicunt 'facere aliquid muneris,' 'juris,' 'potestatis aliquorum,' pro, facere ut sit muneris, juris, potestatis aliquorum; ut sup. ostendimus. *Vor.*

§ 10 *Motum Phrahati incussit*] *Junt. injunxit.* Sic, injungere, interdum est, inferre. Injungere injuriam, Cic. III. de N. D. 'Ita ab inopia temeritatem in Deos, in homines injunxit injuriam.' 'Injungere detrimentum' eid. pro, damnum inferre. 'Injungere inimicos' Livio. *Græc.* Rescripsi andacter *injunxit*; quod in antiquioribus typis expressis, et inter ceteros, Jantino est. Bong. maluit *incussit*: quod, credo, in aliquibus codd. Mss. ille reperit. Sed ego non dubito quin hoc alterius modo interpretamentum sit, et ex marg. in textum irrepserit. Solent enim minus

nota aliis notioribus explicari, et in illorum locum deinde hæc succedere. Injungere, pro, inferre, imponere, non rarum. Brutus in Ep. ad Cic. 'Ne quid detrimenti reip. injungant.' Vid. et sup. Notas ad III. 5. 8. Ipse Cic. III. de N. D. 'In homines injunxit injuriam.' Sic Livius dicit 'injungere alicui onus,' 'stipendium,' 'militiam,' 'servitutem,' 'ignominiam.' Usus et Val. M. non semel; ut in Notis in hunc ostendimus. *Vor.*

§ 11 *Tota Parthia*] Meminit Strab. VI. et XVI. Suet. Octavio 21. Horat. IV. Od. ult. de Augusto: 'Et signa nostro restituit Jovi,' &c. Suetonii locus confirmat antiquam scripturam *Crassiano*. Vulgo enim legitur *Cassiano*. Bongars. Vid. Flor. IV. 12. 63. *Bern.*

§ 12 *Fili Ph.*] Quorum unus *Se-raspadanus*, alter *Rhodaspes* appellatur in inscriptione, quæ extat in hortis Medicæis, publicata ab illustri Scaligero III. Isagog. p. 523. Strab. XVI. p. 748. de Phrahate scribit: *Και, καλέσας εἰς σύλλογον Τίτιον τὸν ἐπιστατοῦντα τότε τῆς Συρίας, τέτταρας παῖδας γρησίου ἐνεχείρισεν ἑμῆρα αὐτῷ Παρσπιδὴν καὶ Κερσπιδὴν* (Mss. *Cassand. Κερσπιδὴν*) καὶ Φραδὴν (Mediceus *Φραδρ.*) καὶ Βοδῆν.

Magnitudine nominis, &c.] Hoc sc. est 'fama bella profligare,' ap. Tac. G. 13. Qua de re Gruteri Diss. VII. ad Tac. operæ pretium est inspicere. *Bern.*

LIBER XLIII.

CAP. I. § 1 *Explicatis*] *Junt. nec non vet. edd. aliæ expeditis*: quod elegans est. Nullus dubito quin *ex-Delph. et Var. Clas.*

Explicatis sit expositio τοῦ *expeditis*. Solent enim minus trita, quæ non intelligunt, delere librarii et scoli, ac vul-Justin.
S T

gatoria, et quæ exponendi gratia sunt adscripta, supponere. Cic. pro-œm. de N. D. 'Sin autem quis requirit, quæ causa nos impulerit, ut hæc tam sero litteris mandaremus, nihil est quod expedire tam facile possimus.' Sall. Jug. 5. 'Priusquam hujuscemodi rei initium expedio.' Cic. Fin. 'Istiusmodi autem res ornate velle dicere, puerile est: plane autem et perspicue expedire posse docui et intelligentis viri.' P. Mela pro-œm. 'Ac primo quæ sit forma totius, quæ maximæ partes, quo singulæ modo sint, atque habitentur, expeditam.' Plant. Amphit. III. 2. 'Cur dixisti? inquires; ego expeditam tibi.' Græv. Al. *explicatis*. Al. ed. et illa Junt. *expeditis*; optime, si quid mihi credend. Faber.

Ingrati civis officium] F. melius *indicium* dixisset. Nullum enim ingratitude officium est. Freinsh. Rectissime Freinsh. observat ingrati nullum esse officium. Sed, quod pro *officium* existimat *indicium* legendum, haud persuadet. Potius deleverim vocabulum *officium*, ex glossa natum. Nempe accidit h. loco, quod sup. XL. 5. notavimus. Adscripserat aliquis in margine tanquam argumentum 'civis officium,' quasi diceret ostendi verbis hisce, quodnam civis sit officium, illustrare sc. vel præcipue res patriæ suæ. Inde extiterunt, qui vocem *officium* putarent abesse, atque ideo receperunt in textum. Schef.

De sola tantum patria taceat] Angl. vocem *tantum* non exhibet. Probo. Nam, qui de sola patria tacet, in tantum de patria tacet. Glossa est igitur illud *tantum*. Idem.

§ 2 *Breviter, &c.*] Oros. VI. 6. 'Sed hanc historiam nunc a nobis brev. fuisse perstrictam sat est.' Saxo I. p. 9. m. 'Quorum summatis opera perstricturus.' III. init. 'Pulchrius enim pleniusque extrema annorum illius curricula perstringitur, ubi prima silentio non damnantur.'

Caput totius Orbis] Liv. I. 16. 7. et XXI. 30. 11. 'Roma caput Orbis terrarum.' Bern.

§ 3 *Aborigines*] Hos describit Sall. Cat. 6. 'Genus hominum agreste, sine lege, sine imperio, liberum atque solutum.' Lucem adferet huic toti I. Dionysius I. 10. et seqq. Idem. Cedren. p. 147. Οἱτος [Ρόμυλος] μετανόμασε τὴν πόλιν καὶ τὸ ἔθνος τῇ ἰδίᾳ δυνάμει Ῥωμαίους, πρότερον λεγομένους Λατίνους, πρὸ δὲ τούτου Ἀβορίγιντας. Georg. Syncell. p. 194. Πρὸ δὲ γε τούτου Λατῖνοι μὲν ἀπὸ Λατίνου παιδὸς, ὅς φασιν, Ἡρακλέους ἐλέγοντο, καὶ πρὸ Λατίνου Ἀβορίγιντας ἐκ τῶν πρὸ Λατίνου Ῥωμαίους γενεαρχησάντων προσηγόρευον· οὕτω γὰρ ἐμνηνεύεται παρὰ Ῥωμαίοις ἡ τῶν Ἀβορίγιντων προσηγορία, ὅτι αὐτόχθονες φασιν Ἰταλίας.

Indivisa omnibus] Tibull. I. 3. 43. de Saturnio regno: 'Non domus ulla fores habuit: non fixus in agris Qui regeret certis finibus arva lapis.' Add. Macrob. Sat. I. 8. Bern.

§ 5 *Saturnia, &c.*] Vid. Tertullian. Apolog. 10. f. Macrob. Sat. I. 7. Idem.

Et mons, &c.] J. Canabutz Comment. Ms. in Dionys. I. 68. Οὕτω δὲ οἱ τοῦ Ἡρακλέους Ἕλληνες κατοικοῦντες εἰς ἓνα λόφον, ἦγον εἰς βουνίον μικρὸν, ὅς τότε ἐλέγετο Χατούρνιος ἀπὸ τοῦ ἐνόματος τούτου τοῦ Χατούρνου, ὅτινα λέγουσιν οἱ Ἕλληνες Κρόνον, Λατῖνοι δὲ Χατούρνον. Νῦν δὲ ὁ λόφος ἐκεῖνος λέγεται Καπιτωλῖνος, καὶ ἐστὶ σήμερον ἐντὸς τῆς Ῥώμης.

§ 6 *Sub quo, &c.*] J. Canabutz. Τρίτος στόλος Ἑλληνικὸς ἀπῆλθεν εἰς Ἰταλίαν, καὶ οὗτος τῆς Ἀρκαδίας, ἀπὸ πόλεως Παλαυτίου ὀνομαζομένης. Ταύτης γὰρ τῆς πόλεως ὁ λαὸς ἐπασίασε, καὶ ἐμερίσθη εἰς δύο. Τὸ γούν ἐν μέρος μὴ ὑπομείναν τὴν καταφρόνησιν τοῦ ἐτέρου ἐποίησαν ἡγεμόνα καὶ ἐρχηγὸν εὐαγρόν τινα δυνάμει, καὶ ποιήσαντες πλοῖα διεσκήρῃσαν· καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἰταλίαν εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῆς Ῥώμης, καὶ κατέφκησαν ἐκεῖ μετὰ τῶν Οἰνωπρίων καὶ τῶν Πελασγῶν, Ἑλληνικῶν ἐθνῶν, περὶ ὧν εἶπομεν.

Κατὰ φῆσαν δὲ οὗτοι εἰς τὸν Τίβερην ποταμὸν, ὅστις πέρι σήμερον διὰ μέσης τῆς Πόλεως.

Pallanteo] Steph. Παλάτιον, πόλις Ἀρκადίας. De Palatio vid. Virgil. viii. *Æn.* Varr. iv. de L. L. et Festum, Ovidii Fastos, Propertii lib. iv. *Bong.*

Palatinum] Ms. *Palantium*. Junt. *Palatinum*. Scrib. *Palantium*. Festus: 'Palantium mons Romæ appellatus est, quod ibi pascens pecus balare consueverit: vel quod palare, id est, errare, ibi pecudes solerent: alii quod ibi Hyperborei filia Palanto habitaverit, quæ ex Hercule Latinum peperit.' Virgil. *Æn.* viii. 'Posnere in montibus urbem Pallantis proavi de nomine Pallanteum:' vid. ibi Serv. *Græv.* Antiquiores typis expr. *Palatinum*. Unde *Græv.* legend. censet *Palantium*: quomodo Festus appellat. *Vor.*

[§ 7 *Lyceo*] Ov. F. ii. 424. 'Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.' *Bern.*

Nudum, caprina pelle amictum] Hæc ἀνιφαντὰ videri queant; non sunt tamen. Sen. Benef. v. 13. 'Qui male vestitum et pannosum vidit, nudum se vidiisse dicit.' Tac. G. 20. 'In omni domo nudi:' h. e. explicante Cæsare Gall. vi. 21. 'Pellibus aut parvis renonum tegumentis utuntur; magna corporis parte nuda.' *Id.*

[§ 8 *Fatua*] Soror eademque conjux Fauni: quam 'Fatuum' nominatam tradit C. Bassus, quod mulieribus 'fata' canere consuevisset, ut Faunus viris: Lactant. i. Vid. Serv. in illud *Æn.* vi. 775. 'Castrumque Inui, Bolumque, Coramque:' et vii. 47. 'Hunc Fauno et nympha genitum Laurente Marica Accipimus.' Quo l. Virgilius a Trogo dissidet: facit enim Latinum Fauni et Maricæ filium. *Bongars.* Varr. vi. de L. L. 'Fauni Dii Latiorum; hos versibus, quos vocant Saturnios, in silvestribus locis traditum est solitos fari.' Nescio quis

inter obscæni carminis auctores: 'Fronte et comantes Arcadas vides Faunos.' *Modius.* De Fatua scribit Lactant. i. 22. 9. 'Faunus in Latio sororem suam Fatuam Faunam eamque conjugem consecravit, quam Gaius Bassus Fatuam nominatam tradit, quod mulieribus fata canere consuevisset, ut Faunus viris.'

Velut per furorem futura præmonēbat] Serv. ad illud Virgil. *Æn.* iii. 443. 'Insanam vatem adspicies, quæ rupe sub ima Fata canit:' 'Insanam vatem, alii,' inquit, 'magnam dicunt: sed melius est, Deo plenam et vaticinatricem intelligamus: a Græcorum tractum etymologia, qui μῦθος ἀπὸ τῆς μάγας appellaverunt. Nam supra sensus humanos intelligentia, furor et insania dicitur, teste Cicerone de Divinatione [i. 31.]. Huic præstantissimæ rei nomen nostri a 'Divis,' Græci (ut Plato interpretatur) a 'furorē' dixerunt, prorsus furoris divinationem Sibyllinis maxime versibus contineri arbitrati.' *Modius.* Sane Picas Mirandula lib. ix. de Prænotione, futura prænoscenti et revelandi monus feminis præ maribus ideo datum arbitratur, quod magis fatuus ille sexus sit. Exempla sunt in Tac. xiv. 32. 2. Curt. viii. 6. 22. Zonare Leone Armenio, et passim. *Bern.*

Futura præmonēbat] Gronov. præfert Ms. lectionem, *f. præcinebat*. Canere enim est vatum futura prædicentium. xxx. 4. 'Quo prodigio territis omnibus vates cecinere:' iii. 4. 'Hoc enim modo recuperare illos patriam suam posse, Apollinem Delphis cecinisse:' vii. 6. 'Propter vetera Macedoniæ fata, quæ cecinerant, uno ex Amyntæ filia regnante, florentissimum fore Macedoniæ statum:' xi. 7. 'Antiqua fata cecinisse:' xviii. 5. 'Cui cum inspirati vates canerent.' *Græv.* Cod. aliquis Ms. *præcinebat*. Quod Gronov. alteri præfert; quia 'canere' vatum est futura prædicentium. *Vor.*

Qui inspirari solent] Virgil. 'Mag-
nam cui mentem animumque Delius
inspirat vates.' *Mod.*

§ 9 *Ex filia Fauni et Hercule*] Ali-
ter Virgilius, qui ita tradit: 'Rex
arva Latinus et urbes Jam senior lon-
ga placidas in pace regebat. Hunc
Fauno et nympha genitum Laurente
Marica Accipimus.' Sed quis in
hisce talibus a Poëta juratores exi-
gat, cum etiam historici inter se non
convenient? qua de re dicam, si erit
operæ, ad Livium meum. *Modius.*
Serv. ad Virgil. viii. Æ. 314. 'Hic
Faunus habuisse filiam dicitur Omam
castitate et disciplinis omnibus eru-
ditam, quam quidam, quod nomine
dici prohibitum fuerit, Bonam Deam
appellatam volunt.'

§ 11 *Commune utriusque*] Rectius
Junt. utrique. Dein lid. urbem ex no-
mine uxoris Lavinium condidit. Græv.
Utrique magis placet. *Vor.*

§ 12 *Jus victoria*] Flor. ii. 7. 4.
'Ultra jus victoriæ in templa aras, et
sepulcra ipsa sæviret.' Vocant et
'Jus belli.' *Vor.*

Lavinium] Bongarsius *Laviniam*.
Unde pessime non semel editum est
Lavinia. Bechar. et alii *Lavinia*.
Sed optimum *Lavinium*. *Vorst.* *Lavi-*
nium emendavit *Vorstius* Græv. præ-
eunte. *Schef.*

13 *Qui Lavinio, &c.*] Georg. Syncell.
Chron. p. 194. ex Diod. vii. Τὴν δ'
ἀρχὴν διαδεξιόμενος Ἀσκάνιος υἱὸς ἔκτισεν
'Ἀλβαν τὴν νῦν καλουμένην Λάγγαν, ἣν
ᾠόμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ τότε μὲν
'Ἀλβὰ καλουμένου, νῦν δὲ Τιβέριος ὀνο-
μαζομένου.

Trecentis annis] Virgil. Æn. i. 376.
de Albano regno: 'Hic jam ter cen-
tum totos regnabitur annos.' Strab.
tamen v. p. 158. 46. quadringentos
annos ab Albæ conditu ad Amulium
Numitoreque, postremos Albæ re-
ges, numerat. *Berneccer.* *Trecentis*
annis] Falsum est: sed Virgilium se-
quitur: 'Hic jam ter,' &c. *Faber.*

CAP. II. § 2 *Amulius cum ætate*
priorem, &c.] Leg. ex Ms. Am. cum vi
ætate pr. Gronov. Antiquiores typis
expr. *potiorem.* *Vorst.*

Filiam ejus Rheam] Quæ et Silvia.
Ap. Ælian. vii. V. H. 16. mendose
legitur Σαρβία pro Σιλβία. Quæ hic
de urbis origine referuntur, pervul-
gata sunt. *Bongars.* Ἰλίαν præter
alios scriptores Romuli ac Remi ma-
trem vocat Zonar. vii. 2. Syncell. p.
192. Ῥῶμος καὶ Ῥέμυλος ἐγενήθησαν
'Ἀρσὶ καὶ Ἡλῳ τῇ Ἐμψήροπος: ubi in
marg. emendatur Ἰλῳ τῇ μητρὶ. Ve-
rum Syncell. scripsisse videtur, Ἰλῳ τῇ
Νουμύροπος. De variis nominibus, qui-
bus hæc Numitoris filia appellatur,
egerunt eruditissimi viri J. Perizon.
et T. Ryck. in Epistolis Æliani libro
vii. V. H. subjunctis.

Addita injuria specie honoris] Leg.
addita injuria, vel, *additæ injuriæ specie*
honoris. Voss. Quid est *injuria*
specie? dein unde pendet aut 'ho-
noris,' si 'specie' pertinet ad *in-*
juria: aut unde *injuria*, si refertur
'specie' ad 'honoris?' Sine dubio
legend. *addita injuria s. h.* Sub specie
honoris, dum eam in perpetuam virgi-
nitatem demersit, Virginitatem enim
Vestaliū magnus erat honor, injuria
illam affecit, cum invitam coëgit sa-
cerdotem esse. *Græv.*

§ 5 *Fortuna origini Romana præsci-*
ciens] Manil. Astron. iv. pr. ostensu-
rus, quod 'Fata regant orbem, certa
stent omnia lege,' postea subjicit:
'At, nisi fata darent leges vitæque
necisque, Fugissent ignes Æneam,
Troja sub uno Non eversa viro fatis
vicisset in ipsis, Aut Lupa projectos
nutrisset Martia fratres.' *Bern.*

§ 7 *Martius pueros fuisset*] Hoc *Mart-*
ius vix sanum puto. 'Martium' sa-
ne Latinis non semper quod ex Marte,
sed et quod Marti simile, ut notum.
Unde 'martii homines,' 'martia in-
genia,' &c. Cur ergo adhibetur hic
vocabulum ambiguum? Lego *petina*

Martis eos p. f. Ex Martis eos junctum scriptis, factum post est Martios. Schef.

Eniri sunt] Notandum, passive. *Faber.*

§ 9 *Vclati ipse esset, quod in aliis prohibebat]* Vereor ne hæc perverteriat librarii. Num dicimus? Ipse sum, quod in aliis prohibeo? Imo sic loquimur, et Vett. sic loquebantur: Ipse ago, quod in aliis prohibeo, Censeo igitur Just. scripsisse, v. *ipse fecisset, q.* Græv. 'Quod' non ad substantiam, sed ad qualitatem significandam pertinet. Sic XVIII. 3. 'Quod ipse non erant, liberos procreant.' Vid. et lib. de Lat. f. susp. 5. *Vorst.*

Crimini datur] Alter ex Mas. Fuld. *criminatorque:* de quo etiam viderimus alias. *Mod.*

§ 10 *In vindictam ex. r. armantur]* Pro, armant se. Estque hoc illud quod sup. quoque alicubi legend. dicebamus. *Vorst.*

CAP. III. § 2 *Constituitur: tunc et]* Vocula tunc delenda est, quippe nata ex syllaba tur, quæ præcedit. *Schef.*

§ 3 *Reges hastas pro diademat habebat]* Inde Homero *σκηπτοῦχος* reges. Sup. XXIII. 4. 10. cum Hieroni 'aquila in clypeo, noctua in hasta consediasset, consilio cautum, et manu promptum, regemque futurum significabatur.' Pans. in Bæoticis Chæronenses refert ex Diis sceptrum colere, quod Vulcanus Jovi fabricavit, et id 'hastam' vocare. *Bongars.* Unde est illud Virgilianum: 'Nunc, o numquam frustrata vocatus Hasta meos:' et sic ap. *Æschyl.* Parthenopæus per hastam jurat, et eam colit pro Deo; notaque est hasta Cænei, etiam proverbio celebrata, quam ille a civibus et viatoribus coll, et ejus nomine jaserandum concipi jubebat. Val. Fl. 'Hanc ego magnanimi spoliis Didymæois hastam, Quæ neque jam frondes virides, neque proferet umbras, Ut semel est avulsa jugis, ac

matre perempta, Fida ministeria et duras obiit horrida pugnas, Testor:' quæ est imitatio Maroniana ex *Æn.* XII. *Med.* Add. Turneb. Adv. XXII. 13. ubi tamen quod mulieres non solitas dicitur hastam gerere, diversum habet scientissimus antiquitatis Apollinaris C. II. 432. Add. Chrysost. 69. C. *Ælian.* XII. 17. *Arrian.* v. 1. 2. Max. Tyr. Diss. 33. ubi *Διογένης βακτηρίων* opponit *Ἀλεξάνδρου τῷ δόρτι. Bernegger.* Sebastianus Mugius, vir nobilis genere ap. Argentoratenses meos, litteris vero Græcis pariter ac Latinis summopere doctus, in suo codice, qui una cum bibliotheca ejus emptionis jure meus factus est, sic ad hæc verba notaverat: 'Forte cum diademat, legendum. Nam et diadema gestasse, indicio sunt Numæ nummi. Aut certe Numam primum id usurpasse, hinc dicendum. Vide, quæ notat B. Leand. Ital. p. 157.' *Schef.*

Pro Diis hastas colere] Turnebus Adv. VIII. 16. ex Virgil. *Æn.* XII. 98. *Æschyl.* Sept. ad Th. 483. et Val. Fl. III. 707. Add. *paræmiographos* in 'Cænei hasta.' *Bern.*

§ 4 *Temporibus Tarquinii regis]* Jam ante illa tempora Cyri et Tarquinii deductam esse a Phocænsibus Massiliam, testatur Aristoteles, ap. Harpocrat. in voce *Μασσαλία*. Hoc ipsum quoque testatur Scymnus Chius: *Μασσαλία δ' ἔσ' ἐχομένη Πόλιν μεγίστην Φυκαίων ἀπουσία. Ἐν τῇ Ἀργυστικῇ δὲ ταύτην ἔκτισαν Πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Σαλαμῶνι γενομένης Ἑρεσὺ πρότερον, ὅς φασιν, ἑκατὸν ἔκισσι.* Sic leg. Tempus igitur, quo condita est Massilia, incidit in annum 1. Olymp. 45. Errat autem Agathias, qui ait, regnante Dario Hystaspæ Massiliam conditam. *Voss.*

Phocensium] *Φυκαίων* scribant Græci, i. e. Phocænsium, a Phocæa Ionis urbe. Gell. x. 16. 'terram Phocidem' dixit. *Bongars.* Hinc Luciano III. 301. 'Phocais juventus' pro Massiliensibus: et Silio IV. 52.

'Phœcaica ora,' i. e. Massilienses: quorum ager anurbicarius in Itineraria Tabula 'Græcia' dicitur. *Bernegger*. Scribere volui *Phocænsium* per æ; Phocenses enim, per e simplex, in medullio Græciæ sunt; Phocæenses autem in ora Ioniz. Hic error in omnibus libris emendari debet. Debet quoque emendari titulus Epistolæ D. Pauli ad 'Colossenses;' vitiose enim scribitur, cum dicendum sit, *Colossæenses*. Fit enim a 'Colossæ,' non a 'Colossi;' res ex Geogr. veteri notissima esse debet. *Faber*.

Massiliam] De Massilia vid. Strab. iv. Solin. 8. Ammian. xv. 23. et Gell. x. 16. Hi conditam Massiliam a Phocænsibus Persicam servitutem fugientibus referunt, cum ipsorum urbs ab Harpalo (Harpagum vocat Herod. 1.) obsideretur. Plut. in Solone 3. conditam scribit a Proto: eum Justinus Protin vocat. Plutarchi sensum non sunt assequuti Interpp. *Bongars*. Massiliæ a Phocænsibus conditæ meminit et Thucyd. i. 3. 9. item Liv. xxxiv. 9. 1. Urbis etymon ex Timæo Steph. indicat. Ejus de conditu accurate Scaliger Animadv. in Eusebii Chronicon p. 80. et seq. *Bern*.

§ 5 *Nam Phocenses exiguitate ac macie terræ coacti*] Atqui Phocænsium tractus non sterilis, sed quam maxime fertilis, omniumque rerum abundans. Sed Phocensium regio (quos hic confundit cum Phocænsibus) arida et sterilis erat, maximaque ex parte montibus obsita. Unde Dorienses, qui eand. cum Phocensibus regionem incolebant, *Λιμνιδριεῖς* audiebant, διὰ τὸ λιμνιδρεῖν. Contra Phocænses Asiatici, quibus e terræ fecunditate morum quoque luxuria accessit. Hinc quoque Massilienses, eorum ἀπόγονοι, θηλυγενεῖς Ciceroni dicuntur ad Att. x. 11. 'Massiliensium factum cum ipsum per se luculentum est, tum mihi argumento est, recte esse in Hispaniis. Minus enim auderent, si

aliter esset: nam et vieti et diligentes sunt.' Emendarunt alii, et *θευλογενεῖς* sunt. Noli dubitare, quin Cic. scripserit nam et vieti et *θηλυγενεῖς* sunt. *Voss*.

Latrocinio] Hinc illa ap. Homer. Od. iii. 71. unica interrogatio, 'An prædones estis?' ex qua Thucyd. i. 1. 22. probat latrocinium ap. vett. Græcos probro non fuisse; quod et de priscis Germanis asserit Cæs. B. G. vi. 23. itemque de Tartariis Sigism. Herberstenius in Commentar. Rer. Moscoviticar. Vid. L. ult. D. de Collegiis. *Bern*.

§ 8 *Duces classis Simeoq et Protis fuerunt*] Athenæus ex Aristotelis libro περὶ τῆς Μασσαλιωνῶν πολιτείας, affert hanc historiam lib. xiii. Sed variat nonnihil in nominibus. Quem enim Justinus hic Protin, ille Euxenum, Nannum Nannum, Gyptin Pettam, s. mutato nomine, Aristoxenam vocat. Filium vero Euxeni et Aristoxenæ facit Protin; unde ejus posterii Protiadæ dicti sint. Sed Plutarchus ipsum conditorem Πρωτῶν vocat in Solone: Ἔνιοι δὲ καὶ πόλειον οἰκιστὰς γενέσθαι μεγάλων, ὅς καὶ Μασσαλίας Πρωτίς, ἐκδὲ Κελτῶν τῶν περὶ τὸν Ῥαδαῶν ἀγαπήσει. Ita legend. Vulgo enim male Μασσαλίας πρωτῶν, tanquam Massalies esset conditoris nomen. *Voss*.

Segobrigiorum] Quidam Vett. *Segobriorum*. Qui sint hi Galli populi, non memini legere. Plin. iii. 3. Segobrienses in Celtiberia collocat, et Strabo Segobrigam. In Gallia Narbonensi sunt Segalauni, qui Plinio iii. 4. dicuntur Segovelhauni: quo pacto hic f. reponend. est. *Bong*.

Regem Segoriegiorum Senanum nomine] Ptolemæus ad Rhodanum ponit Segalaunos, quos Celtica lingua putè dictas *Sigland*. Ex land i. e. regio. Ptolemæus fecit 'Launus,' Justinus 'Regio.' Et utrumque quadrat; et *senan* durat adhuc hodie in Helvetiorum lingua, quem hic 'Senanum' fecit. Latinis enim exterarum genti-

um linguæ in parva cura erant, ut videre licet ap. Cæs. *Glarean.*

§ 9 *Nuptum tradere illic parabat*] Junt. *ille.* Græv. Nescio, quid hoc *illic* hic faciat. Viderunt, qui adornarunt vett. editiones, et pro eo substituerunt *illi.* Sed et hoc est otiosum. Quid enim est *electo genero illi tradere parabat*? Aut me fallunt omnia, aut Just. scripsit, *tradere illico parabat*, i. e. sine mora inter electionem et ipsas nuptias intercedente. *Schef.* Paulo ante ‘more gentis,’ ut ap. Saxon. xv. p. 368. 33. ‘M. g. misso per omnes stipite.’

§ 10 *Ad nuptias invitati omnes processissent*] *Procedere ad nuptias* semper perinvolens mihi visum, et alienum a Lat. linguæ indole. Si loqueretur de pompa nuptiali, cum in publico ducitur, nullus esset scrupulus. Sed de pompa hic ne sit quod cogitemus, sequentia vincunt, quæ de invitatione hic loqui Justinum indicant: ‘rogantur etiam Græci hospites ad convivium.’ Jam quinam sunt illi omnes qui ad nuptias erant invitati? Itaque ante multos annos hic l. mihi fuit suspectus, veram autem lect. nobis servarunt Juntæ, ap. quos rectissime legitur *omnes proci essent.* Qui ambiabant virginem, erant ex more gentis invitati, ut ex iis maritum sponsa caperet et eligeret. Hoc ostendunt sequentia clare: ‘Introducta deinde virgo, cum juberetur a patre aquam porrigere ei quem virum eligeret,’ nimirum inter procos. Nullus dubito Just. ita scripsisse: nec cunctatus sum ei suam restituere lectionem: nec in posterum ullus dubitabit, quin recte restituerim, etsi dubitator sit magnus, si modo hunc l. accurate expendit. Sed et pro *rogantur ad nuptias* mallet *vocantur.* xii. 6. ‘Amicos in convivium vocat.’ Græv. Nil melius quam quod in Junt. est. *Faber.* Junt. et Maj. *proci essent*: quod minime contemnend. *Vorst.* Vera lect. *proci essent.* *Schef.*

Rogantur etiam Græci hospites ad convivium] Græv. mallet *vocantur*: credo, quod ‘rogare ad nuptias’ Germanismi nomine suspectum ipsi sit. Loquitur tamen ita et Ambros. Serm. 21. de Epiph. ut in cap. 17. lib. de Latinit. f. susp. ostendimus. *Vorst.* Sed auctoritas Ambrosii valet quidem in capitibus Christianæ religionis, non in Lat. linguæ proprietate asserenda. Græv.

§ 11 *Aquam Proti porrigit*] Alter ex manu exaratis cod. Fuld. *aq. manibus* P. p. Mod.

§ 13 *In tant. en.*] Ita Liv. xxii. 27. ‘In t. suam felicitatem virtutemque enituisse.’

In captivis agris] Ms. et Junt. *in captis ag.* Quis non probet? Græv. Mss. habent *captis.* Utrumque rectum est. Virg. ‘Captivæque vestia,’ et ‘Captivas naves’ sup. v. cap. 7. *Faber.* Junt. *captis.* At Bechar. et aliorum *Captivis*, quasi nomen proprium sit. *Vorst.*

Colonias constituerent] Ad coercendos nimirum hostes. Qua causa coloniam sedem servitutis vocat Tac. Ag. 16. 2. ‘Æqui coloniam ægre patiuntur velut arcem suis finibus a Romanis impositam.’ Liv. x. 1. 7. Oppida ab Alexandro condita ‘velut freni domitarum gentium erant,’ Cart. vii. 10. 16. Condita ab Alexandro urbes, et colonis repleta, ‘res novare cupientibus obstant,’ Id. x. 2. 8. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Ab his igitur, &c.*] Massiliensium instituta præclara tradit Val. M. ii. 6. 7. et Strab. iv. sub initium. Tac. Ag. 4. ‘locum’ vocat ‘Græca comitate et provinciali parcimonia mistum, beneque temperatum.’ Add. Cic. pro Flacc. 26. *Bern.*

§ 2 *Tunc et vitem putare*] Lips. ad ‘vit. p.’ ascripserat: ‘Imo diu post.’ Macrob. ii. Comment. in Somn. Scip. 10. ‘Galli vitem vel cultum oleæ Roma jam adolescente didicerunt.’

§ 3 *Mortuo rege Nanno* (al. *Manno*)

Segobrigiorum, ... *affirmante regulo quodam, quandoque, &c. subnectit et illam fabulam, &c.*] Ad h. l. Grævius, qui ed. Junt. habet, ita scribit: 'Junt. *affirmat Ligur quidam.*' Tam isthæc Jantarum scriptura vera est, ut de illa dubitari non possit; alioqui esset gravissimum peccatum contra orationis puritatem; unde enim peteres easum, qui præcedere debet illud verbum, 'subnectit?' nam tollend. omnino punctum est. Est etiam alius error tantillulus, nam verba male collocata sunt. Scrib. *Mortuo Segobrigiorum rege Nanno.* Faber. F. leg. *affirmare regulus quidam.* Gronov. Junt. *affirmat Ligur quidam.* Græv. Junt. a. l. q. Et sane verbum indicativi modi hic plane necessarium est: neque aliud, hac quidem in periodo, visitur. Illud de *Ligure* perquam item verisimile est. Apparet enim ex proximis sequentibus, Ligures fuisse qui Massiliæ insidias struxerant atque comprehensi sunt. *Vor.*

Comanus] Ptolemæus Massiliam vocat Κομνην πόλιν, f. ab h. rege, aut ejusd. nominis alio: Plinius tamen circa Massiliam Cenomannos habitasse in Volscis, refert: unde dubito, an in Ptolemæo mendum sit. *Bong.*

§ 4 *Subnectit et illam fabulam*] Nihil ad h. fabulam Interpp. Ea autem ap. Phædr. est i. 19. 'Canis parturiens cum rogasset alteram, Ut factam in ejus tugurio deponeret,' &c. *Faber.* Expressit eam Phædrus i. 19. *Vorst.* Satis ostendunt hæc verba, non contemnendam lect. Junt. in superioribus, qui habet *affirmat Ligur quidam.* Schef.

Canem aliquando partu gravidam locum, &c.] Vid. Adagium, 'Hospes indigenam.' Exempla sunt ap. Thucyd. ii. 13. 4. Liv. iv. 37. 3. &c. *Bern.*

§ 6 *Extruit*] Scrib. *struit.* Gron.

Plures scirpeis latentes] Optime Gronov. pl. in *sirpeis* l. Sirpæ enim erant cophini ex viminibus texti in

plaustris. Ov. iv. F. ex emendatione Salmasii: 'Et in plaustro sirpæa lata sunt.' Nam et ibi legebatur *scirpea*. Varr. iv. de R. R. 'Sirpæ quæ virgis sirpatur, id est, colligando implicatur, in qua stercus aliudve quid evehitur.' Cato sæpius utitur. Græv. Qui Plautum legerant, sciant illi scribend. esse *sirpeis*. Vid. Interpp. Mox, *miserata formæ*. Impr. habent *formam*. Faber. Editur vulgo *scirpeis*. Sed antiquiores typis expr. habent *sirpis* aut *sirpeis*. Ipsumque *sirpeis* Gronov. et Græv. genuinum judicant. Fuere autem sirpæ cophini ex viminibus texti in plaustris. Varr. i. de R. R. 'Ut habeas vimina, unde ntendo quid facias: ut sirpæas, vallos, crates.' Est et verbum 'sirpare' pro, colligare, eid. Varroni non semel usurpatum. *Vor.*

§ 7 *Nocte a prædictis*] Leg. a. prædicta. Gron.

Somno ac vino sepulta] Mutuo sumptum a Virgil. *Æn.* ii. 265. *Bernæcc.* Saxo ii. p. 22. 12. 'Urbs vino sepulta diripitur.' xiv. p. 251. 21. 'sepulti somno milites.'

§ 8 *Mulier quodam*] Sæpius a mulierculæ arcana conjuratorum in vulgus manare, Piccart. Obs. Dec. vii. 3. exemplis nonnullis ostendit: quibus addantur relata a Liv. xxvii. 17. 9. Plut. Alex. 86. et Orat. ii. de Fortun. Alex. 17. Nostro v. 2. 5. *Bern.*

Adulterare] Alii, 'adulterari:' ut Cic. Off. dixit: 'Adulterari turpe est.' Frequentius tamen est ap. auctores illud. *Mod.*

Miserata formæ ejus] Iterum alii, 'miserata formam ejus:' quomodo Cæsar B. G. i. 39. ait: 'Cum familiaribus commune periculum miserabantur:' et Virg. *Æn.* xii. 243. 'Turni sortem miserantur iniquam.' *Idem.* Et Auctor ipse viii. 5. 13. et xii. 5. 4. &c. Rectius fuerit opinor *miserata formæ*: ut et xv. 3. 6. *Bernæcc.* Junt. ut conjecerat Modius. *miserata for-*

nam *q̄us*. Mox *lid. insidias aperit*. Græv. Rescripsi *formam*, ut in antiquioribus typis expressis est, et usus obtinet: qua forma vulgari VII. 5. 13. et XII. 5. 4. ipse quoque Noster usus est. Bong. maluit *formæ*. Vorst.

§ 9 *Patef. ins.*] Oros. v. 6. 'Patefacta Catilinæ conjuratione.'

§ 11 *Curas habere*] H. e. curiose scrutari. Non dissimiliter 'curas agere' posuit Lampridius in Al. Severo 64. ubi Salmas. *Bernecc.* Antea dixit 'vigilias agere'; hic autem scriptum arbitror fuisse *excubias agere*. Aliud enim excubias, aliud vigilias. *Faber.* Explicat *Bernecc.* curiose scrutari. At jam præcesserat 'peregrinos recognoscere,' ut hoc sit supervacuum. Mihi persuasum est scripsisse Just. *curas habere*. Notum genus hoc, et usurpatum Suetonio aliisque. Infinitivi sunt pro nominibus, ut 'curæ habere recognitionem,' atque ita et in cæteris. *Schef.*

§ 12 *Ad eo illuc, &c.*] Cf. hisce Græcos Emporitis habitantes, ap. Liv. XXXIV. 9. 4. et seqq. *Bern.*

CAP. V. § 2 *Carthagin. quoque exercitus*] Thucyd. I. 13. 9. *ἡ τῶν Καρχηδονίων ἐκ τῆς πόλεως ἐκείνης*. Bongars. Add. Herod. I. 166. *Bern.*

§ 3 *Fadus summa fide custodierunt*] 'Custodiro' pro, servare, præstare, satis Latinum. Vid. Lex. Rhodii in Largum. Sic et Græci suum *φύλακον* usurpant. Videsis lib. nostrum de Hebraïsmis N. T. c. 6. *Vorst.*

§ 4 *Gloria virente florere*] Valde dubito, scripsisse sic Justinum, et vocabula duo id. significantia junxisse. Mallet pro *virente* scribere *nitente*, aut potius totum delere, cum suspicer ex glossa τοῦ 'floreret' esse formatum. *Schef.*

§ 6 *Simulacro Deæ*] Quod sedens fuisse in Massilia, Strabe refert XIII. *Bong.*

§ 9 *Publico funere*] Indicto sc. a senatu justitio publicoque lactu. De

hoc honoris genere vid. Kirchman. Fun. Rom. I. 4. *Bernecc.* Existimo Just. scripsisse *p. lactu*, non *p. funere*. *Faber.*

§ 10 *Immunitas*] Sc. a tributis et vectigalibus. Ap. Suet. Aug. 40. Augustus Livis, pro quodam tributario Gallo roganti, 'civitatem negavit, immunitatem obtulit,' pnta ne posthac esset tributarius. Quales an Romanis Massilienses antea fuerint, haud ab re dubites: quippe socia civitas et amica: quam Cæsar et secuti Principes etiam post graves offensas liberam conservarunt, teste Strab. IV. p. 125. 40. Vid. tamen immunitatis libertatisque discrimen ap. Liv. XLV. 26. II. 12. 13. *Bern.*

Locus spect. &c.] Corn. Fronto de Diff. Vocum: 'Spectacula, loca sunt unde spectamus.' Cf. Lips. ad Tac. XIII. A. 54.

In senatu] Sic ait alibi Suet. 'in equite spectare,' h. e. inter equites: ut hic 'in senatu,' i. e. inter senatores. Vid. Lips. ad XIII. Tac. *Mod.* Ead. phras. sic usus Suet. Claud. 26. 16. dicit Armenios 'sedisse in senatu,' h. e. ut ibid. explicatur, in Orchestra, s. loco ad Theatri radices scenæ proximo, ex quo Senatores spectabant. Ita 'spectare in Equite' dixit Suet. Domit. 8. 7. h. e. in equestribus subsellis, s. Equitum canelis. Jungit Tertullianus in lib. de Spectaculis, 'arceri senatu et equite,' h. e. honestioribus theatri locis: de quibus omnino videndi Lips. *Amphith.* c. 14. et P. *Faber* Semest. II. 6. *Bern.*

§ 11 *Vocontis*] Vulgo inepte *Volcis*: cui lectioni Volcæ, Gallie ad Rhodanum populi, causam dederunt. Vocontii sunt in Gallia Narbonensi, qui in Ptolemæo mendose *Obontades*, pro *Obontariis*. Est et Massilia ejusd. Narbonensis Gallie civitas. Inde occasionem sumpsit Trogus originem suam edisserendi. *Bongars.* Plin. III. 4. fin. et VII. 18. Vocontios fæ-

deratam Romanis gentem appellat. *Bern.*

§ 12 *Legationum*] Legationes suscipere, et ad Principem admittere, sub ceterioribus Principibus fuisse munus Magistri officiorum, interdum Magistri epistolarum, observavit Auctor Notitiæ utriusque Imperii. Ap. Persas id muneris gessit chiliarchus s. tribunus militum, qui secundum imperii gradum tenebat; Probus in

Conone, et Ælian. Var. 1. 21. In Ægypto, Nicanorem excipiendis Legatis a Ptolemæo præpositum scribit Joseph. Antiq. xii. 2. m. *Bern.*

Anuli curam] Quam etiam ab Imp. Augusto Mæcenati atque Agrippæ, et Muciano a Vespasiano commissam, ex Dione et ejus epitomatore docet V. C. Joan. Kirchmannus de Anulis c. 6. *Idem.*

LIBER XLIV.

CAP. I. § 1 *Hispania*] Cf. Strab. III. Melam II. 6. Plin. III. 1. Solin. 26. Vid. et Curt. x. 1. 18. Iberiam quidem ab Ibero dictam putant, Herculis filio, fratre Celti: Eustath. in Dionys. *Bong.*

§ 3 *Hæc inter Africam et Galliam posita, Oceani freto*] Improperie loquitur inter Africam et Galliam. Sed de Sardinia id verius. Cæterum *Oceano* legend. puto, ac distinguend. post *Oceano*, ut tres terminos faciat Hispaniæ, a septentrione ac occasu Oceanum, a meridie Fretum Herculeum, et ab ortu Pyrenæos Montes, comprehendens Ibericum Mare in verbo 'freto.' *Glar.*

Fertitior] Fertilitas Hispaniæ commendatur etiam a Plin. Diod. Strab. Solin. Mela: sed nimirum 'quacunque ambitur mari,' ut ait Plinius xxxvii. 18. fin. qui quidem Bæticam ceteris Hispaniæ partibus anteposit. Nam, qua spectat Arcum, aspera est et sterilis: adeo ut quidam existiment a D. Paulo Rom. xv. 24. et locis aliis sup. xii. 13. 1. citatis *Ἰσπανίαν* vocari διὰ τὸ στείριον τῶν ἐνεργηδόνων, ob rerum ad vitam sustentandam necessariorum indigentiam. Unde 'duræ tellus Iberiæ' dicitur Horatio

iv. Od. 14. Cur autem hodie tantum videatur a prisca fertilitate degeneravisse, rationem reddit Ludov. Novius in Hisp. 5. fin. *Bern.*

§ 4 *Tempestivis imbris*] Apul. de Mundo p. 71. ed. Elmenh. 'Hinc tempestivi imbres, et spiritus haud infæcundi:' et Apolog. p. 289. 'Ad tempestivum imbrem agellum exarabat.' Lucret. ii. 877. et 928. 'Intempestivi imbres.' Levitic. xxvi. 4. 'Τὸς ἐν καρπῷ ἀβροῦ. Deut. xi. 14. 'Τὸς καὶ ὅταν πρῶτος καὶ ὅσμος. Neque aliter D. Jacob. v. 7. Hesiod. *Egy.* 410. ἔπος ἑυφρος. Athenæus xiv. Deipnos. 20. ὁπαία ὄσarra. Gronov.

§ 5 *Materia præcipua est*] Hoc præcipua quem sensum habeat, non intelligo h. quidem l. Putem potius Just. pro eo scripisse *preciosa*. Vix tamen quid mutandum; nam similiter cap. seq. 3. 8. *Schef.*

Equorum pernices greges] Vid. Symmach. ix. Ep. 23. ubi plura Juretus. *Bern.*

§ 6 *Nec summa tantum terræ laudanda bona*] Scrib. *summa*. *Summa terræ bona* sunt, quæ nascuntur in terræ superficie, ut oleum, vinum, frumentum, fruges; atque opponuntur metallis, quæ in mediis terræ visceribus

abditā latent. Sen. iv. Benef. 6. 'Latentium divitiarum in summa terra signa disposuit:' et Ep. 90. 'Cum incendio silvarum adusta tellus in summo venas jacentes liquefactas fudisset.' Varr. de R. R. i. 29. 'Seminaria omne genus ut serantur: putari in primis; circum vites ablataqueari; radices, quæ in summa terra sunt, præcidi.' Plin. xxi. 2. 'Abrotono radix una, et alte descendens: cetera in summa terra leviter hærens.' Strab. iii. p. 147. Τὸν δὲ κατ'ἑξῆς οὐκ ἐπὶ ἐπιτολῆς εἰδόμεθα φησὶν, ἀλλ' ὁρῶντεςθαί. Gronov.

Nec summa] Melius in Mss. sed nec summa. Multo elegantius quam in vulgatis. Istud autem bona posset deleri, et delend. reor. Summa terra, ut 'ardua montium,' 'strata viarum,' 'plana camporum,' &c. Faber. Gronov. scribend. præcipit nec summa t. t. i. bona, quæ in summitate terræ proveniunt, quibus opponuntur 'abstrusorum metallorum latentes venæ.' Græv. Placet conj. Gronovii pro summa legend. esse summa. Summa terra dicitur pro, summa pars terræ: ut 'ultima platea' ap. Terent. pro, ultima pars plateæ: et 'postremus liber' a Nostro XLIII. 5. 11. pro, postrema pars libri; et infinita id genus alia. Vorst. Gronov. summa tantum terræ, quod accipiunt viri docti. Schef.

Abstr. &c.] Anctor i. Maccab. viii. 3. Καὶ ὅσα ἐποίησαν [οἱ Ῥωμαῖοι] ἐν χώρα Ἰσπανίας τοῦ κατακρατῆσαι τῶν μετάλλων τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐκεί.

Lini spartique via] De sparto Plin. xix. 2. Agell. xvii. 4. 'Herbam Ibericam' dixit aliquis ap. Quintil. viii. 2. 2. a Cassio Severo propterea irritus. Bern.

§ 7 Auro, quod in paludibus vehunt] Quæ, malum, istæ paludes, in quibus aurum vehitur? Legend. si quid divinare scio, in balucibus. Balux: est, quæ Straboni (iii. p. 100. 54. ubi

de Hispania) χρυσῆς ἄμμος (nobis Goldsand). Plin. xxxiii. 4. m. de auro et Hispanis: 'Idem, quod minutum est, balucem vocant.' Minuta igitur ramenta, 'baluces' vel 'balucæ.' Glossæ: 'Χρυσάμμος, baluca.' Græcum est βάλλεξ, Latine 'ballux:' ut Βρούτιοι, 'Brutii:' Ερεβάντιον, 'Brundisium:' Σικελῆς, 'Siculus.' Hesych. Βάλλεκα, ψῆφον. Minutus igitur auri calculus, 'balux.' Hæc Salmas. ad Solin. p. 277. A. 1. Palluca dicitur χρυσάμμος. Pollux τὴν χρυσίδα φάμμον vocat arenam auream. Vet. Gloss. Palluca ἀχάνευτος γῆ, ἡ χρυσίδης: terra non conficta, aut aurea: γῆδιον χρυσοῦ ἀκαθάριστον, glebula auri non purgata. Libra obrusæ 12. uncias constat: libra bellucæ 14. quia multam imminuit inter purgandam, cum fornacibus excoquitur. Hæc Bülengerus de Imperat. p. 430. m. Bern. Nihil verius Salmasiana emendatione. Vid. Exercit. Plinianas. Tale est quod nunc ex Guinea in Europam adfertur aurum. Græv. Emendavit hunc l. Salmasius. Splendida correctio est, ac tanto viro digna, quam hausit Bernecerus ex Plinianis Obs. ad Solinum: est autem balux, s. baluca (nam utrumque dicitur), est, inquam, arena, s. terra, s. gleba auraria, i. e. ex qua aurum excoquitur. Faber. Quis dubitet legend. esse, ut Salmas. conjecit, in baluc. i. e. in minutis ramentis, in minutis calculis? Vorst.

§ 9 Quadrata] Hispaniam trigonam imperite faciunt Ethicus in Cosm. et Orosius i. 2.; sed Strabo, Mela, Ptolem. et alii comparant eam corio bubulo extenso: cujus partes ad colum pertinentes in adhaerentem ipsi Galliam porriguntur: inde dilatatur ad brachia, ab Nova Carthagine usque ad Cantabros: crura a Freto Herculeo usque in Gallæciam et Mare Britannicum: ultimum corii, ad modum caudæ, promontorium Sacrum, hodie S. Vincentii, quod in Oceanum Atlanticum extenditur. Bernec.

Sexcenta millia passuum] Quæ sunt stadia 4300. Strab. III. p. 111. 46. Tarracone ad Pampelonem ipsamque Oceani oram stadia numerat 2400. tantum. At vero Diod. IV. 35. Pyrenæos ait in longitudinem stadia fere 3000. extendi. *Idem*. Puta, spatium. At hoc per tautologiam dicitur: spatium montis efficit spatium tot passuum. Quanto igitur rectius in Mss. Bong. legitur *DC. M. passus*, i. e. *sexcenties mille passus*? Vitium ex eo, quod litteras numerales alius hoc, alius alio modo explicavit ex librariis. *Schef.*

§ 10 *Undique versus*] Vulgati et duo Mss. *undique adversus*. Malim u. *adversæ et*. Bongars. Acidal. in Velleianis lectionibus, sub finem, pro *undique versus*, addita copula, reponit Apuleianum, et *undique secus*, i. e. ab omnibus partibus. Lego tamen *undique versus* etiam ap. Apul. IV. M. et Apolog. nec video cur dammand. sit. *Bernaccer.* Et impressi et Mss. habent *undique adversi*, quod videtur melius. Sent autem *undique adversi*, qui undecunque veniant, habent status alios sibi adversos. Cujus rei causa, quia undique mari cineta Hispania excepto eo latere, quo Galliæ adhaeret. Cum ergo status surgant e mari, fit, ut, qui ab hoc orientur latere, aspiciant contra eos, qui surgunt a latere opposito. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Animi ad mortem parati*] Sil. I. 226. de Hispaniis: 'Prodriga gens animæ, et prosperare facilima mortem. Namque, ubi transcendit florescentes viribus annos, Impatiens ævi spernit novisse senectam, Et fati modus in dextra est.' *Bern.*

§ 2 *Si extraneus, &c.*] 'Nulla magna civitas nec ulla bellicosa natio diu quiescere potest. Si foris hostem non habeat, domi inveniet;' Liv. XXX. 44. 6. Quo consilio etiamnum ap. Hispanos, foris arma, domi quies. *Id.*

§ 3 *Fortior*] Scrib. *potior*. Gronov.

§ 4 *Celebratur etiam*] Vid. Liv. XXI.

2. 6. Val. M. III. 3. fin. *Bongars.* Exemplum Hisp. constantis in tormentis habet etiam Tac. IV. 45. Strab. III. p. 114. 25. Add. sup. II. 9. 4. et Plin. VII. 23. Sen. Ep. 47. 4. *Bern.*

§ 5 *Et arma sanguine ipsorum cariora*] Liv. XXXIV. 17. 6. Hispanos plerisque sibi manus attulisse refert ob adempta arma: 'ferox gens,' inquit, 'nullam vitam rati sine armis esse.' *Bongars.* Sil. III. 330. 'Nec vitam sine Marte pati: quippe omnis in armis Lucis causa sita, et damnatum vivere pacis.' Add. notata sup. ad XXXIII. 2. 3. et 4. *Bernac.*

§ 6 *Nullus epularum apparatus*] Plin. XVI. 3. scribit, eos ævo suo 'glandem in secundis mensis habuisse.' Quia ex glandium farina etiam panem confecisse docet Strab. III. Quamvis ditissimi aquam bibebant, ut videre est ap. Athenæum II. 6. *Idem.*

Aqua calida lavari] Id quod jam olim deliciarum nomine taxatum apparet ex Homeri Od. VIII. 248. et illo Hermippi Comici veteris: *Μὰ Δὲ ὁ μὲν τοι μέθεω τὸν ἄνδρα χρεὶ τὸν ἀγῶν, ὅδ' ἔθρμολοῦνται ἅ οὐ τοιεύς*: 'Sed inebriari non decet virum probum, Calida aut lavari: quæ facere tamen soles.' Sane Bundnica (quæ Tacito Boudicea) regina Britannica, in Oratione ad exercitum, 'Romanos nec viros,' ait, 'appellandos, quod calida laventur;' Dionis Abbreviator in Nerone p. 172. f. Quod Germanis excusatus est, 'ut apud quos plurimum hiems occupat,' Tac. G. 22. Qui idem inter delinimenta vitiorum, quibus Romani Britannos denique jugi patientiores reddidere, balnea quoque numerat, Ag. 21. Fortissimos Spartanos 'psychrolutas' (Senecæ verbo) facit Plut. in Alcib. 40. *Idem.*

§ 7 *In tantis seculorum serie*] *Ἐνθ' ὅτε γὰρ καὶ ληστροὶ ἐγένοντο τοῖς βίοις, τὰ μικρὰ γαμβύτες, μεγάλαις δὲ οὐκ ἐπιλαβόμενοι, &c.* Strab. III. p. 109. 7. *Bongars.*

Annis decem] Cum Viriatho bellum

gestum annos 14. Flor. II. 17. 25. et Oros. v. 4. scribunt. *Bongars.* Vid. omnino Lipa. Not. 172. ad Vell. II. *Bern.*

Adeo feris propiora] Hæc in parenthesis vulgo ponunt, sine causa, ut opinor, et f. quia mentem Auctoris hand percipiebant. Continent enim rationem, ob quam nullos duces magnos habuerint, videl. quia dncibus aliquibus detrectaverint parere, ferarum instar, quæ et ipsæ duces agnoscunt anillos, sed suo arbitrato per se vagantur. Itaque subjungitur, ne Viriatum quidem secutos, ut ducem, et a se electum, ut ipsi pareant, ceu superiori, verum quia ostendebat rationes effugiendi periculi. Debet itaque sic distingui totus locus: *qui a. d. R. v. fatigavit: adeo f. p. q. h. i. gerunt. Quem ipsa. non, &c.* Schef.

Ut cavendi, &c.] Dio in Excerpt. Constantini in Porphy. p. 614. Ἀγσθὴς τε γὰρ ἐκ πομπῆος καὶ μετὰ τοῦτο καὶ σπαρταγῆος ἀπεφύκει γὰρ καὶ ἡσυχροτάχιστος μὲν διαβαίτε καὶ φυγαῖν, λελυπέτατος δὲ ἐν σπαδίᾳ μάχῃ εἶναι.

§ 8 *Non vestis cultum]* Talis Otho ap. Tac. H. II. 11. 8. Talis Carinus, s. potius Carus, ap. Synes. Orat. de Regno p. 13. *Bernec.*

CAP. III. § 1 *In Lusitania]* 'Rem incredibilem' dicit Varro, 'sed veram,' II. de R. R. 5. et Colum. VI. 27. et Plin. VIII. 42. Vid. et Maronem G. III. 273. *Bongars.* Add. citatos et comprobatos a Lud. Carrione Emendat. I. 17. et II. 4. Franciscus tamen Fernandus de Cordova, Hispanus, illam narrationem de equabus Hispanicis vento concipientibus esse commentitiam, et auctoritate, et ratione, et experientia docet in Didascalica multiplici 48. In quam sententiam concedit et Joh. Wouwerius Polymath. II. pr. *Bern.*

Qua fabula] Imo rem ita se habere, neque fabulosum hoc esse, tradunt præter Varr. Virgil. Plin. et Colum. etiam Silius, cui, ut Hispanici generis

homini, maxime hic fides adhibenda videtur, his versibus: 'Mirabile dictu, Nullus erat pater; ad Zephyri nova flamina campis Vettonum educum genitrix effuderat Harpe.' Et Solinus, qui inquit: 'Tagum ob harenas auriferas ceteris amnibus prætulerunt: in proximis Ulyssiponis equæ lascivunt mira fecunditate: nam spirante vento Favonio concipiunt, et sitientes viros aurarum spiritu maritantur.' Item alibi: 'Edunt equæ ex ventis conceptos: sed hi numquam triennium ævum trahunt.' Martianus Capella de Ulyssipone agens: 'In ejus,' inquit, 'confinio equarum fetura ventis maritantibus inolescit:' quod autem ait, 'numquam triennium ævum trahunt,' adfirmat etiam Columella: 'Cum sit notissimum etiam in sacro monte Hispaniæ, qui procurrit in occidentem juxta Oceanum, frequenter equas sine coitu ventrem pertulisse, fetumque educasse; qui tamen inutilis est: quod triennio, priusquam adolescat, morte absumitur:' adfirmat, inquam, Columella; sed non etiam Silius idem, cujus sunt isti versus: 'At Vettonum alas Balaras probat æquore aperte. Hinc adeo, cum ver placidum flatuque tepescit, Concubitus servans tacitos grex prostat equarum, Et Venerem octultam genitali concipit aura. Sed non multa dies generi: properatque senectus: Septimaque his stabulis longissima ducitur æstas.' Ecce, septem annos illis dat: quibus alii vix tres, nisi quis audacior censeat etiam hic reponendum: 'Tertiaque his stabulis.' Quod mihi tamen non persuadebit. *Mod.*

Gallacia] Ita scribendum; non ut vulg. *Gallecia.* Vlitius in Notis ad Gratum mallet *Callacia.* Sed litteræ G et C, ut ejusd. instrumenti, facile permutantur. *Vorst.*

§ 2 *Galleci autem Græcam sibi originem asserunt]* Hoc non puto verum. Sed ut ap. Vett. Celtiberi

ex Celtis Galleci erant, arrepta ad Iberum fl. habitatione, et posterioribus temporibus Portugallia; ita Gallectos ex ead. Gallia fuisse, ac venisse in Hispaniam non est ap. me dubium. Eos tum Ptolemæus et Strabo Gallicos nominasse videntur. Et Ptolemæus eos duplices facit, et ad utrumque Oceanum septentrionalem ac occidentum ponit. Regionem eam hanc putant Galiciam vocari. Multa in h. lib. υπερβολικῶς quibusd. dicta videntur: ut quod Hispaniæ, Italiæ, urbiq. Romæ cunctarum rerum abundantiam suppetat, et adeo auro dives sit, ut etiam aratro frequenter glebas aureas excindant: quæ longe aliter hodie narrantur. Ego veras Hispanorum hodie laudes puto a sobrietate, a patientia, ab indefesso labore, a studio in Christianam religionem, cujus gentis auspicio totus Oceanus occidentus ac Indicus lustratus est, ac infinita gens ad Christianam fidem pervenit. *Glarean.*

Galleci] A quibus devictis Decimus Brutus 'Gallæcus' dictus. Hi Straboni III. p. 116. 24. sunt Καλλαικοί, et p. 105. 3. Brutus Καλλαϊκός. Id. p. 108. 30. non ipsum Teucrum ibi consedissee, sed τῶν μετὰ Τεύκρου στρατευσάτων τινάς. De Amphilochis leg. eund. *Bong.*

Teucrum, &c.] De Teucro id. refert Schol. Æsch. Pers. 896. Σαλαμῶνα τὴν ἐν Κύπρῳ φησὶν ἥτις ἡ μητρόπολις, ἥ ἐν τῇ Ἀττικῇ δηλαδὴ, ἡμῶν ἀκτῖα ἐστὶ τῶνδε τῶν στεναγμάτων. Ἀποκοί γὰρ εἰσὼ οἱ ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνιοι τῶν ἐν Ἀττικῇ. Φασὶ γὰρ οὐ τοῦ Αἰαντος αὐτόχειρος γεγονότος, [Ms. Leid. αὐτ. σφαγόντος ἐν Τροίᾳ,] δ Τεύκρος, δ αὐτοῦ ἀδελφός, ἐν τῇ Σαλαμῶνι τῇ αὐτοῦ πατρίδι ἀπελθόν, [Ms. Leid. κατελθόν,] οὐκ ἐδέχθη τῇ πατρί αὐτῶν Τελαμῶνι, ἀλλ' ἐβιάσθη ἀπὸ τῆς Σαλαμῶνος, ὥς μὴ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Αἰαντα καλέσας σφαγισθῆσόμενον ὑφ' αὐτοῦ. Κατελθὼν οὖν ἐν τῇ Κύπρῳ, ἀνεδείματο πόλιν, καὶ ταύτην καλέσας Σαλαμῶνα ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐν

Ἀττικῇ. Ms. Leid. δέματο π. καὶ ἐκάλεσε ταύτην Σαλαμῶνα ἐπ' ὄν. τῆς ἐν Ἀττ. Σαλαμῶνος.

§ 3 *Eurya. A. f.]* Ex Teccessa. Historia Trojana in Catalogo Mas. Biblioth. Offenbachianæ tom. I. cap. 32. p. 679. Αἶας ληΐζεται Θρᾷκην, κακῶδεν ἀχμᾶλῶτον ἔγει τὴν Τελεμῶσσην [leg. τὴν Τέκμησσαν]....καὶ τὸν Εὐρύσῃ-κην ἐκ ταύτης γενεῇ. Soph. Aj. 331. Τέκμησσαν, θεῶν, καὶ Τελετῶντος, λέγεις ἡμῶν.

Carthago nova] Sil. III. 368. 'Dat Carthago viros Teucro fundata vetusto.' Qnem versum cum historica veritate pugnare demonstrat Lind. Nominus Hispan. 66. *Bern.*

§ 4 *Amphilochi*] De his leg. Strab. III. p. 108. 33. *Bong.*

Minio, quod etiam] Minius amnis, Plin. IV. 20. qui et Βαῖνις Straboni: cui sacer mons est ἱερὸν ἀκροθῆριον, de quo id. init. lib. III. *Bong.*

Minio] Legend. est minii. Faber. Cur non minii, cum præcedat 'æris ac plumbi?' Nulla sane causa est, cur mutare casum hic debuerit. Sed credo aliter hæc distinxisse Justinum, ac ut fit in vulgatis, et hoc minio retulisse non ad antecedens 'uberrima,' sed subsequens 'ditissima,' hoc modo: Regio cum æ. ac pl. uberrima, tum et minio, quod e. v. fl. n. dedit, auro quoque ditā. Scheff.

§ 5 *Auro*] Meminit aurariarum Hispanicarum et sacra Scriptura I Maccab. 8. 3. *Bern.*

§ 7 *Feminæ*] Hunc ipsum et alios Gallæcorum mores graphice describit Silius III. 344. cum seqq. *Idem.*

Agror. &c.] Colum. XI. 2. 'Possit igitur ab Idibus Januariis auspicari culturarum officia.' Marcian. Capella VI. p. 226. 'Culturas et venatus amant.' Ammian. XXII. 15. de Nilo: 'Gargitum enim nimietate humectans diutius terras, culturas moratur agrorum.'

§ 8 *Nec ullum apud eos*] Ita antiquiores typis expr. Bongarsius ma-

init ad eos; credo, quod in quibusd. Mss. sic reperisset. Neque ego negem 'ad' interdum pro, apud, usurp. *Vorst.*

Chalybe] Is. Vossius vir magnus, in notis ad Catullum, Chalybem ait fluvium esse inter Anam et Tagum, qui a Ptolemæo et Marciano dicatur Καλιππος vel Κάλυπος. Quod credo verum esse. *Græv.*

§ 9 *Unde etiam Chalybes, &c.*] De his consulendus Hieron. Magius Misc. II. 8. *Bern.*

Ferroque] An legend. *ferro*, qui *cæteris*? num potius quid deest, ad quod *que* conjunctio referebatur? Hoc malo credere, ac scribere *Unde etiam Chalybes, fl. h. fin. appellati, acie ferroque p. d.* Dicitur Latinis 'acies,' quod Græcis ὀξύμυα. Vid. Plin. xxxiv. 14. Hæc autem vocula videtur sublata, quod proxime præcederet *at* litteris similibus, unde has otiosas et superfluas putarunt. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Tartessiorum*] Eorum regem Arganthonium, ad quem venerint Phocenses, commemorat Herod. I. 163. quem annos 120. refert vixisse. Meminit et Cic. de Sen. 19. Tartessios omnium bonorum affluentes esse; et cælo salubri, maximaque aëris temperie frui: ideoque longævos dictos, Strabo auctor est. *Bong.*

Curetes] Nulli in saltibus Tartessiorum *Curetes*. Sed *Cynetes*: et ita legend. esse h. l. ostendimus in Ptolemæo. *Voss.*

Curetes] Ridicula scriptura, sed quæ ab Is. Vossio V. C. optime mutata fuit in *Cynetes*. Poterat etiam dicere *Cunetas*; sunt autem Cunetæ in Hispaniæ parte, qua Anas fl. aquas suas in mare effundit. *Faber.* Nihil hic Curetibus loci. Corrige cum Vossio, *Cynetes*. Sic dicebantur incolæ Cunei promontorii proprie, qui postea fines suos protulerunt. Vid. Notas ejus ad Mel. III. 1. *Græv.* Scripsi auctoritate Vossii *Cunetes*: qui sunt Cunei promontorii incolæ. Vult

equidem ille *Cynetes*: sed quam facile Y in U transeat, notum; ita enim 'Sulla' pro, Sylla, et 'Synphax' pro, Syphax dixere. *Curetes*, ut vulgo editur, non Hispaniæ, sed Græciæ populus sunt: de quibus Paus. et alii. *Vorst.*

Gargoris] Joann. Episcopus Gerundensis Paralipom. Hispan. I. 'Gorgonium' vocat; ejus nepotem 'Abinum.' *Bong.*

§ 2 *Ex filia stupro*] Ms. ex f. astu. Scripsisse Just. censeo ex f. incestu. Inde sequitur 'pudore flagitii.' *Græv.*

Tot periculorum miseratione] Junt. *admirationse*. Ut paulo post: 'Admirationse tot casuum periculorumque ab eodem successor regni destinatione.' *Græv.* Rectius videtur *admirationse*. Sic paulo post, 'Admirationse,' &c. *Vorst.* Quænam illa *miseratio periculorum*? unde, aut in quo? Lego potius *iteratione*, sensu elliptico, pro, ex tot periculorum iteratione. Vocis *iteratione* adhæsit m in pr. ex fine vocis præc. Post, ex *miseratione*, *miseratione* factum, quod accidit in aliis similibus. *Admirationse* Juntarum est ex § 10. seq. *Schef.*

§ 4 *Simplici morte*] 'Simplicem mortem' dixere et alii; ut Suet. Cæs. 74. et Curt. VIII. 7. 8. Lucan. III. 751. 'mortem non unam' vocat. Vid. Notas Bernecc. ad Just. XII. 10. 2. *Vorst.*

§ 5 *Cum inviolatus esset*] Mallem cum non violatus esset; debet enim præcedere verbum. *Schef.*

§ 6 *Non solum non noceretur*] Ita recte et alii hic emendarunt, et nostri Mss. omnes habent: cum in edd. hactenus male non nocerent fuerit. Cic. Verr. IV. 'Confirmat curaturum se, ne quid ei per filium suum noceretur.' Et Colum. II. 'Non nocebitur ei nocturnis roribus.' *Mod.*

Non solum non noceretur] Ergo ex Justinii auctoritate dicere possumus 'nocere aliquem,' quod contra Cano-

nes receptos Latinitatis est. Sed et id. me ap. Plant. observasse scio, quod satis est. Franc. autem Modius ap. Bernecc. quamquam alias et doctrina et iudicio singulari præditus, hic aliquid humani passus est; erravit enim; quod monend. putavi, ne cui auctoritas illius imponat, si credulum lectorem nactus erit. Is ad huj. l. confirmationem affert ex Cic. in Verr. 'Confirmat,' &c. Tum et hoc ex Colum. l. 'Non nocebitur,' &c. Quod utrumque exemplum nil quidquam probat. Quid enim novi si dicamus 'noceretur Julio,' 'nocetur pudori?' nempe in activa significatione dicend. esset 'nocere Julio,' non *Julium*. At hic, inquires, est itid. 'noceretur,' ut ap. Just. Fateor; sed 'noceretur ei,' non *noceretur ille*, quod erat probandum. Sæpius legas ap. optimos scriptores 'statur,' 'quiescitur,' 'venitur,' neque tamen propterea unquam dicas *stor, curvor, quiescor, calor, venior*. Neque enim istæ per plures personas flectuntur. Quid igitur afferre poterat Modius? Hunc Plauti locum sc. 'Jura, te non nociturum esse hominem de hac re neminem:' tum vero rem plane confectam dedisset. *Faber*. [Vitruv. II. 7. 'Nocentur a tempestatibus petrae.']

§ 9 *Laqueo captus*] Vid. Not. ad Sen. Octav. 412. *Gronov.*

§ 11 *Nomen i. i. H.*] Ita Lactant. l. 13. ex Ms. Menardi: 'Adeo ut ei multarum rerum et artium scientia Trismegisti nomen imponeret.' Vulg. *Trismegisto cognomen*.

§ 12 *Hujus casus fabulosi viderentur*] Hominum *Onoprophon*, h. e. a feris educatorum, et agilitate feras æquantium exempla congeassit Phil. Camerar. Horar. Subcia. l. 75. *Bern.*

Lupa nutriti] XLIII. 2. 5. Liv. l. 4. Plut. Romulo 5. et de Fort. Rom. 12. Strab. v. Virgil. Æn. VIII. 630. et plerique, qui de origine urbis Romæ tradunt. Plin. VIII. 17. 'Quæ de in-

fantibus ferarum lacte nutritis, cum essent expositi, traduntur, aicut de conditoribus nostris a lupa, magnitudini fatorum accepta ferri æquius, quam ferarum naturæ, arbitror.' Id. visum Plutarcho Romul. 11. 'Suspectam quidam habent fabulam et commentum: nos quum cernamus, quanta vis sit fortunæ, non debemus ei fidem derogare, reputantes animo, rem Romanam sine divino aliquo auspicio et magno miraculo non fuisse eo potentia progressuram.' Add. Demeter. ad Rosin. p. 4. c. *Idem*.

Cane alitus] l. 4. 10. Lucian. in lib. de Sacrificiis 'post pr. Ælian. V. H. XII. 41. Aliter Herod. l. 10. *Id.*

§ 14 *Et quæ ex insulis*] Malim ea *quæ*. De Geryone quæ referuntur notiora sunt, quam ut quidquam notari ad ea debeat. Narratio extat in Diod. IV. 17. *Bongars.* Meminit et Plato in Gorgia. *Bern.*

Tanta pabuli latititia] Strab. III. p. 117. 14. scribit, ibi pascentium ovium lac aëro carere, multumque aquæ ob pinguedinem affundi, ut cascus cogi possit; et 50. dierum spatio pecus suffocari, nisi post quinquagesimum quemque diem sanguinis missione pinguedo castigetur. Similia de agro Catanæo in Sicilia tradit id. VI. p. 186. 3. et de Arabia Curt. v. l. 15. *Idem*.

Interpellata] Vid. notata ad XVIII. 5. 7. *Idem*.

§ 15 *Herculem ex Asia*] Herculem Tyrium intelligit. Vid. Arrian. II. *Bong.*

§ 16 *Porro Geryonem, &c.*] Aliter Serv. ad illa Virgil. Æn. VII. 661. 'Postquam Laurentia victor, Geryone extincto, Tirynthius attigit arva.' In hæc verba: 'Geryones rex fuit Hispaniæ, qui ideo trimembris fingitur, quia tribus insulis præfuit, quæ adjacent Hispaniæ, Balearicæ Majori, et Minori, et Ebusæ. Fingitur etiam bicipitem canem habuisse, quia et terrestri et navali certamine plurimum

potuit. Hunc Hercules vicit: qui ideo dicitur ad eum olla ærea transvectus, quod habuerit navem fortem et ære munitam.' *Mod.*

Uno animo regī] Imitatio Virgiliana, 'Dum spiritus hos reget artus.' *Fab.*

CAP. V. § 1 *Post regna deinde Hispania*] Quænam regna? Hispania namque, de qua hic sermo, unum tantum habuit. Videtur ergo istoc *regna* glossatoris esse. Id. censeo et de seq. *provincia* vocabulo, et utrumque arbitror delend. *Schef.* Atqui dixit in alia Hispaniæ parte regnasse Hæbidem, in alia Geryonem. Est tamen hic locus *δουλος*. *Græv.*

§ 2 *Cum Gaditani a Tyro*] Hæc prolixè narrat Strab. ext. lib. III. *Bongars.* Colonias a Tyriis conditas referunt Plin. v. 19. et Curt. iv. 4. 27. Add. Diód. xxv. 2. Arist. Mirab. 122. *Bern.*

Invidentibus incrementis, &c.] Add. sup. XLIII. 3. 13. et 5. 4. Liv. I. 9. 4. et I. 14. 6. Tac. iv. 63. 4. Amirat. xx. 10. *Idem.*

§ 4 *Hamilcarem*] Cujus cognomen 'Barcas.' Leg. Polyb. II. Appian.

Iberica p. 258. f. Probum in ejus Vita. De Hasdrubale a servo, ejus sup. hoc ipso lib. Auctor meminit, interfecto, vid. eosd. *Bong.*

§ 5 *A servo*] XLIV. 2. 4. Val. M. III. 8. fin. Appian. Annib. p. 814. Sil. I. 165. &c. Diod. xxv. 2. *Bern.*

§ 7 *Scipionibus*] Cneum et Publium intelligit, quos 'duo fulmina imperii Romani' vocat Cic. pro Balbo 15. Liv. xxv. De Hispania ab Augusto domita leg. Dion. Suet. Flor. Oros. Horat. III. Od. 14. Sed hic, ut Augusto bellicorum certaminum, ita et mihi commentationis hujus, laboriosæ quam gloriosæ magis, finis esto: et, vacuo tunc duellis orbe terrarum, Janus Quirini ab illo clusus, leve hoc, non futurum tamen inutile, opus claudat Feliciter. *Bong.*

§ 8 *Perdomita provincia*] Illa verba deleo; nata quippe sunt ex illis quæ in ead. periodo leguntur 'perdomito' et 'provinciæ.' Id quod adeo verum est, ut hinc quoque error alius manarit, qui in Mss. Codd. occurrit. *Faber.* Certissima est hæc Fabri elegantissimi conjectura. *Græv.*

TANAQUILLUS FABER

AD

ELIAM BORELLUM.

EPISTOLAM hodie ad Grævium scripsi, Mea Suavitas, in qua satis multa erant quæ ad Justini emendationem pertinerent; idque a me ideo factum est, (nam, ut nosti, alia poteram scribere,) quod ipse Grævius vir doctissimus, et mei amantissimus, nuperam

Delph. et Var. Clas.

Justini editionem a se procuratam, et feliciter emendatam, ad me per amicum miserat. Ex iis autem locis, (nam bene multi erant,) en tibi unum ex lib. XLII. cap. 2. in fine. Loquitur ibi Justinus de Jasonem, qui Colchidem, postquam in Thessaliam rever-

Justin.

3 U

sas fuerat, repetiit. 'Comite Medea uxore, quam repudiatam miseratione exilii rursum receperat, et Medio privigno, ab Aegeo rege Atheniensium genito, Colchos repetiit, socerumque etiam regno pulsum restituit.'

Quid autem, inquires, an est tibi quod reprehendas, quod emendari postules? Est vero, o Noster; et brevi una mecum senties. Sed prius audi carmen, si me amas, quod ipse pæne aliud agens, sed de te cogitans, tamen, ad Divam Criticen cecini, cum de hujus loci emendatione mihi gratularer ludibundus, nugabundus, et requiem animo querens, ut meus est mos scilicet.

AD DIVAM CRITICEN.

O Dea, quæ, tacitis residens sub rupibus, olim
Ringeris, æternum obrodens sub corde laborem;
Huc ades, o Critice mater; Te quatuor armæ
Hic, o Diva, manent, rusco urticaque revinctæ;
Carduus hic, spinisque frequens pallurus acutis;
Apsinthique latex acri confusus aceto,
Et quæ sopitos valeant pervellere sensus;

At pro Malobathri foliis et thure Sabæo

Juniperus mordax plena tibi fumat acerra.

Huc ades, o Regina, tunc si Numine dignum est

Carmenque, et Sacrum, tibi quod mea Musa paravit.

Sed tamen est aliud, quod et ipsa fatebere majus,

Et quod te invitet nigrantia linquere tesqua;

Scilicet ex imo redivivum sistimus Oreo,

Ante fores templi, regem, quem Colchica tellus

Phasidos ad ripas herbosæque pascua quondam

Auriferas vidit late regnare per oras.

Uno verbo, Mi Borelle, pro etiam apud Justinum legendum omnino est *Ætæam*, qui Medæ pater, Jasonis autem socer, invitus licet, fuit tamen. Vale. Vides me de Justino cogitare; neque aliter res est, et jam aliquid orsus sum; hujus autem principis nomen est lib. xxxiii. c. 3. 'Is-trorum gentem fama est originem a Colchis ducere, missis ab *Ætæa* rege ad Argonautas raptoresque filios persequendos.'

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS EDITIONUM JUSTINI,

AUCTIOR FABRICIO-ERNESTIANO, ET IN V. ÆTATES
DIGESTUS.

[EX ED. BIPONT. 1802.]

ÆTAS I. NATALIS s. ECTYPORUM.

1470—1497.

(1470) EDITIO princeps s. Romana i. sine anni et loci nota, sine sign. cust. pagg. et tit. 4. maj. s. fol. min. Initio operis impressum legitur: 'Justini historici politissimi Epitoma in Trogi Pompei historias præmium incipit.' Singuli librorum tituli sic habent: I. Ex Primo uolumine. II. Ex secundo uolumine Trogi Pomp. et sic deinceps. Ad calcem tria hæc leguntur disticha (notissima illa quidem, typographiæ præ calamorum usu præstantiam extollentia):

Anser Tarpei custos Iouis : unde : quod alia
Constrepere : Gallus decedit : Vltor adest.
Vdalricus Gallus : ne quem poscantur in usum
Edocuit pennis nil opus esse tuis.
Imprimit ille die : quantum non scribitur anno
Ingenio : haud noceas : omnia uincit homo.

Maittar. pag. 292. Panzer Tom. II. pag. 422. Editio elegans et rarissima, neque, quantum scimus, ab ullo recentiorum Criticorum consultâ. Nobis ejus conferendæ copiam fecit instructissima bibliotheca publica Argentoratensis, olim Schœpfliniana. Multas quidem lectiones cum Jensoniana et Romana II. communes habet; multas vero proprias et exquisitas. E. g. I. 8. post *satia te sanguine* non agnoscit v. *inquit*, quod vulgo ibi intrusum legitur. II.

10. cum in omnibus, quas vidimus, editionibus legatur, *fido deinde servo perferendas tradit, jusso, magistratibus Spartanorum tradere*; multo concinnius dedit, *fido deinde servo perferendas tradit magistratibus Spartanorum*. VI. 15. commodè omittit recte ante reputantibus. VII. 1. *subactis primo finitimis, mox populis nationibusque*, inter postrema duo verba addit *loginquis*. Sic I. 1. *longinqua, non finitima bella*. IX. c. 1. diserte habet *exhaustus pecunia, commercium, &c.* ut Schefferus volebat, pro vulg. *exhaustus pecunia commercium, &c.* XI. 10. pro *a qua postea susceptum*, legit *ex qua, &c.* XII. 6. *fin. condiscipulatu*, ubi in plerisque Mss. est *quondam discipulatu*, utrumque scribit *quondam condiscipulatu*.— Ex quibus facile colligitur, eam ex alio Codice descriptam esse. Nos ea diligenter usi sumus ad emendandum textum novæ hujus editionis; meminerintque, velimus, Lectores, si quam offenderint lectionis discrepantiam ab edd. recentioribus, præsertim Gronoviana secunda, eam antiquissimo huic codici deberi.

1470 Altera princeps Veneta I. s. Jensoniana. Fol. In ea titulus libri I. ita concipitur: 'Justini Historici in Pompei Trogi Historias liber primus incipit.' Ad finem libri XLIV: 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompei Historias liber XLIIII. feliciter. explicit. MCCCCLXX.

Historicos veteres peregrinaque gesta reuoluo

Justinus. lege me. sum Trogus ipse brevis.

Me Gallus Veneta Jenson Nicolaus in urbe

Formavit Mauro principe Christophoro.'

Panzer Tom. III. p. 70. Contulit eam Gronovius.

.... s. a. l. et typ. nemini bibliographorum memorata; quæ an anteverterit Romanam et Venetam, adeoque omnium princeps sit habenda, viderint quibus ejus accuratius examinandæ facultas data fuerit. Ea literis rotundæ formæ elegantibus, multisque scripturæ compendiis expressa fol. brevi, servatur in Bibl. Archiepiscopalis, prout nobis significavit vir clar. Andreas Lamey, illius præfectus, Consil. aulicus, et Acad. Scient. ab epistolis. Signatura quaterniorum, e quibus duplicatis oriuntur 8. folia, procedit ab a ad æ usque. Charta ipsa signata videtur cruce eleganter formata cum apice quodam tropæi instar.

1472 Romana II. fol. per Conradum Sweynheim et Arnoldum Pannartz. 'Justini historici politissimi Epitoma in Trogi Pompei historias prohemium incipit.' Initio libri I. 'Ex primo volumine';

et libri II. 'Ex secundo volumine Trogi Pomp.' Ad calcem libri XLIV. extant hæc disticha :

Aspicias illustris lector quicumque libellos

Si cupis artificum nomina nosse : lege.

Aspera ridebis cognomina Teutona : forsan

Mitiget ars Musis inscia verba virum.

Conradus Sweynheim, Arnoldus Pannartzque magistri

Rome impresserunt talia multa simul.

Petrus cum fratre Francisco Maximus ambo

Huic operi aptatam contribuere domum.

M. CCCC. LXXII. die XXVI. Septembris.

Maittar. pag. 313. qui quidem Justinum una cum Floro prodixisse in hac ed. ait: quod persuadere possit *rò libellos*, quæ vox extat in primo versu. Sed in duobus exemplaribus, quorum unum manibus oculisque versavit Gronovius in bibliotheca Meadi, alterum asservatur in bibliotheca Lugduno-Batava, desideratur Florus. Ejusmodi exemplum etiam extabat in bibliotheca Smithiana. Idem Gronovius, primum, qui Florum Justino comitem dedit, addito anni et loci indicio, Philippum Pincium Mantuanum suspicatur, in cujus typographia Justinus et Florus una fuerunt excusi Venetiis an. 1493. Panzer Tom. II. p. 431.

1474 Mediolanensis I. s. Zarotina: fol. quam Jensonianæ imitatrix esse, imitatio versuum illi subjectorum satis videtur indicare :

Historias veteres peregrinaque gesta revolve

Justinus. lege me. sum Trogi ipse brevis.

Quem manus Antoni Zarotho sanguine creti

Impressit solers, Insubribusque dedit.

'Justinii Historici clarissimi in Trogi Pompei Historias Liber XLIV. feliciter explicit MCDLXXIV. Idibus Junii.—Maittar. p. 335. Panzer Tom. II. p. 16.

1476 Mediolanensis II. fol. per Christoph. Valdarfer. 'Justinii Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias.' In fine: 'Impressum Mediolani per Christophorum Valdarfer Ratisponensem Anno Domini MCCCCLXXVI. Kal. Junii.'—Maittar. p. 361. Panzer Tom. II. p. 24. Quo curante facta sit hæc editio, æque cum aliis nescimus; sed e Codice perbono, eoque cum optimis Bongarsii libris conveniente, ductam esse bene vidit, qui eam contulit Jo. Frid. Fischerus, quem vide in Præf. Justinii sui an. 1757. editi, p. XIV.

1478 Veneta II. fol. Justinii Historiæ. Venetiis per Philippum Condam Petri. 1478. d. 12. Decembris.—Maittar. p. 394. Laire Ind. I. p. 444. Quam tamen eandem esse cum sequente suspicamur cum Panzero Tom. IV. p. 432.

1479 Veneta III. fol. In ejus fronte fol. 1. a. legitur: 'Justinii Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias exordium.' In fine: 'Justinii opere finis cum magna diligentia. Impressum per Philippum condam petri in ueneciis ducante Johanne mozenico inclito duce. M. CCCC. LXXVIIII. die XII. decembris.'—Maittar. p. 397. Crevenna Tom. V. p. 43. Panzer Tom. III. pag. 147: sq.

.... Justinus, cum Floro ex recens. Beroaldi: fol. s. a. l. et typogr. (circa an. 1480. Brixie per Henricum Coloniensem, ut quidem videtur Com. de Revický Cat. p. 183. coll. p. 192. ed. sec. Berol. 1794.) Ad finem Flori leguntur quatuor disticha: 'Aurea Justinii,' &c. dein repetita in edd. Sabellicanis.

1484 Veneta IV. fol. Memoratur Fabricio in Bibl. Lat. et post eum Fischero in Præf. p. xv.

1487 Epitome Justinii et Flori. Venetiis 1487. fol.—Maittar. p. 490. At in Indice omisit Maitt. hanc editionem, quæ forte ad an. 1497. pertinet. Panzer Tom. III. p. 248.

1491 Veneta V. fol. Justinii et Flori Epitome: Veneciis 1491. die 5. Novembris.—Denis Suppl. p. 309. Panzer Tom. III. p. 310.

1493 Veneta VI. fol. cum Floro. 'Venetiis, per Philippum Pin-cium 1493. die vigesima decembris.'—Maittar. p. 558. cujus tamen fidem suspectam facit Panzer Tom. III. p. 342.

1494 Veneta VII. fol.—Maittar. p. 574.

ÆTAS II. SABELLICI,

1497—1522.

a Marco Antonio (Coccio) Sabellico, qui primus critica ratione textum Justinii recensuit: e qua recensione cum Floro primum prodit Venetiis 1497. deinde s. a. et l. tum iterum Venetiis 1507. Imitatrices autem habuit ceteras hujus ætatis editiones, præter Bechariensem, et quæ illam secutæ sunt. Sabellici recensio tandem superata est ab Aldina 1522.

1497 Sabellicana I. Justinii cum Floro. Fol. Justinus historicus. Hæc in fronte fol. 1. Post librum XLIV. et ultimum: 'Justinii viri

clarissimi epithomatum in Trogi Pompei historias liber XLIIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. 38. legitur: 'Ad magnificum Petrum Mariam Rubeum Parmensem Philippi Berosidi Bononiensis Epistola;' post cujus finem eadem pagina L. Flori gestorum Romanorum epithoma incipit. In fine Flori:

Aurea Justini Lucique epithomata flori

Ære tibi modico candide lector eme.

Contrahit iste Titi numerosa volumina Livii.

Pompeii historias colligit ille Trogi.

Quam bene conjuncti: nempe hic ubi desinit: ille

Incipit: atque unum pene uidetur opus.

Rite recognovit quos Justinianus ad unguem

Romanus. Felix lector amice Vale.

'Venetiis. M. CCCXCXVII. die VIII. nouembriæ.' (sine nomine typogr.) Hæc excipit Epistola Sabellici ad Contarenum: 'Marcus Antonius Sabellicus Jo. Matthæo Contaræno viro patritio salutem. Recognovi his paucis diebus Justini: et Lucii Flori Epitomen: Fuitque ea mihi lectio parum jucunda, non quia non uterque sit amabilis: et ut hic ex Livii majestate multum referens: ita ille ex Trogi gravitate. Verum romanæ: Peregrinæque historiæ imaginem velut duplici tabella intuitus non sine dolore animi admonebar: quantum in duobus viris, quorum hi lineamenta verius quam typum expressere: amiserit posteritas. Cæterum si fatorum invidia ea fuit ut tanta hominum indole necessario careremus: haud vulgaris gratia debetur his: per quos demum consecuti sumus ut si non corpus: imaginem saltem tantarum lucubrationum teneremus: quamquam (proh dolor) ne hanc quidem umbram nisi mendosam: claudam: et corruptam: librariorum sive insoitiæ: sive incuria ad posteros transmisit. Scio ego. virum nostri temporis ingenio et eruditione florentem [Beroaldum seniore dicit] in hoc multum operæ adhibuisse, ut Florus ipse quam emendatissime legeretur: sed vel suo ipsius judicio: vel quod magis credo librarie officinæ vitio parum quod voluit effecit: Quod tu vir eruditissime ita esse facile deprehendes: si recentia exemplaria (nisi ego quoque pari fraude sum deceptus) cum veteribus illis contuleris. Nihil enim quod ad eam recognitionem attineret: quæ diligentissima esse potuit: a me prætermisum puto: nec Antonius Moretus,* vir summa diligentia: ac supra quam dici possit accuratus: gerendæ rei defuit: sed sic ego evenire arbitror: ut nihil quod a nolenti-

bus : et invitis fiat recte fiat. Tu vero quid in hac parte profecerimus vide : ac boni consule. Vale.' Hanc Epistolam scripsit Sabellicus die VIII. Novembris MCCCXC VII. Est ergo hæc prima inter edd. Sabellicanas ; recensuitque idem vir doctus lectionem Flori Beroaldinam. Cf. Gronovii Præf. in Justin. Maïttar. p. 490. Panzer Tom. III. p. 423.

* Hic fuit bibliopola Venetus, cujus quoque meminit Sabellicus in Epistola ad Rambertum Malatestam VIII. 26. 'Conveni, quod potui, Antonium Moretum bibliopolam hic longe principem mihi que familiarissimum.'

. . . . Sabellicana II. s. a. et I. fol. (per Bernardinum Rasinum Novocomensem) JUSTINI ET FLORI EPITHOMÆ. Hæc literis capitalibus fol. 1. Fol. 2. 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias Liber I.' Fol. 39. b. 'Justini historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. 40. præmissa Philippi Beroaldi ad Petrum Mariam Rubeum Comitem Parmensem epistola LUCII FLORI GESTORUM ROMANORUM EPITHOMA INCIPIT. In fine fol. 57. quatuor disticha : 'Aurea Justini,' &c. Fol. ultimo legitur M. Antonii Sabellici ad Jo. Matth. Contarenum epistola, supra a nobis adlata.—Cf. Gronov. in Præf. Maïttar. p. 761. Panzer Tom. IV. p. 149. Braunio P. II. p. 43. Not. de libris in bibl. Monast. ad S. Udalr. verosimile videtur, hanc ed. Venetiis prodierit.

. . . . Sabellicana III. s. a. et I. fol. Justinii Epitome Historiarum ; accedit Flori Epitome. In medio folio 1. a. JUSTINI HISTORICI. Sequitur JUSTINI HISTORICI CLARISSIMI IN TROGI POMPEII HISTORIAS EXORDIUM. In fine fol. 37. b. 'Justini historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. seq. a. incipit Florus, præfixa epistola Beroaldi ad Petr. Mariam Rubeum. In fine versus : 'Aurea Justinii,' &c. Hos excipit M. Ant. Sabellici epistola cum registr.—Panzer Tom. IV. p. 455.

. . . . Parisina I. 4. s. a. 'Justini Historia ex Trogo Pompeio collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor in decem Titi Livii decades. Sexti Ruffi ad Valentinianum Augustum de Historia Romana opus. Parisiis apud Joh. Petit.'—Sic legitur in Catal. bibl. Hassæ, Bremæ an. 1732. edito, p. 530. n. 75. sed in Catal. bibl. Zechianæ, Lips. 1780. p. 44 : 'impress. in vico D. I. Bellovacensis.' Nimirum Jo. Petit. s. Parvus habitabat 'in vico divi

Jacobi.' Servatur quoque in bibl. Francof. ad M. et extabat inter libros H. A. Werumei Jcti Groning. p. 99. n. 527. eadem forma. Alii tamen Parisinæ huic s. a. formam, quæ folio minus dicitur, ascribunt.

1502 Mediolanensis III. Justini in Trogi Pompei Historias Libri XLIIII. Lucii Flori Historia Romana in compendium redacta, ex recensione Philippi Beroaldi. Impressum Mediolani apud Alexandrum Minutianum MCCCCII. Idib. Januar. Fol.—Panzer Tom. VII. p. 379.

1503 Venetiis. Fol. Justinus Historicus: et Florus cum ep. Philippi Beroaldi Bononiensis ad magnificum comitem Petrum Mariam Rubeum Parm. Venetiis per Bartholomæum de Zanis de Portesio MCCCCIII. die tertio Febr. Justino præmittitur Epist. Sabellici ad Contarenum. Servatur hæc editio inter cimelia Bibl. Archipal. Manhem.

1505 Bononiæ. Fol. Justinii Historiarum ex Trogo Pompeio in epitomen redactarum Libri XLIV. una cum L. Floro a Philippo Beroaldo correcto. Bononiæ 1505.—Panzer Tom. IX. p. 413.

1506 Argentorati. 4. Justinus cum Floro et Plinio (vel potius Aurelio Victore) de viris ill.—Memoratur Fabricio in Bibl. Lat.

— Parisina II. fol. 'Justini Historia ex Trogo Pompeio quattuor et triginta epithomatis collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor quam cultissima in decem Titi Livii decadas. Sexti Ruffi C. V. ad Valentinum (sic) Augustum de historia Romana opus dignissimum. Parisiis 1506.'—Hujus contextus, ut testatur Gronovius, plurimum quantum differt a Sabellicano, et plerumque cum Bechariano conspirat; quod etiam haud obscure indicat titulus, quem communem habet cum parte tituli ed. Becharii, (cf. infr. an. 1510.) in qua tamen rectius editur *Valentinianum*. Anteverterit igitur oportet Bechariana prima hanc Parisinam; sed quo anno quoque loco lucem ea viderit, nobis non cognitum. Editio anni 1500. a Bechario curata, quam recenset Gronovius in Præfat. eadem est cum Juntina II. an. 1510. ubi vide.

1507 Sabellicana IV. fol. 'Justini ex Trogo Pompeio Historiæ cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice: quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendatæ.' In fine Justinii: 'Justini historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLIIII. et ultimus feliciter finit.' Sequitur Florus, præmissa epistola Phil. Beroaldi ad Petrum Mariam Ru-

Delph. et Var. Clas.

Justin.

3 X

beum. Subjunguntur quatuor disticha: 'Aurea Justinī,' &c. Post quæ tandem exhibetur Epistola Sabellici ad Contarenum, cum subscriptione: 'Impressum Venetiam (sic) per magistrum Joannem Tacuinum de Tridino M. CCCC. VII. die XVII. Maii.'—Index, quem promittit titulus hujus editionis, in ea non reperitur. Unde Gronovio orta suspicio, eam 'vivente quidem Sabellico prelum subisse, post mortem vero ipsius demum ad finem fuisse perduc- tam: siquidem anno MDVI. animam Deo reddidit illustre illud Italix literarum ornamentum.' Cf. Panzer Tom. VIII. p. 385.

1510 Juntina I. 8. curante Mariano Tuccio. 'Justinus una cum L. Floro nuper castigatus.' Fol. 1. b. 'Marianus Tuccius Florentinus Andreæ Maruppino juveni ornatissimo S.' In fine: 'Impressum Florentiæ, opera atque impensa Filippi de Giunta Florentini, 1510. tertio Galeodas (l. Calendas) Februarii, Petro Soderino perpetuo Vexillifero existente.'—Gronov. in Præf. Panzer Tom. VII. p. 12.

— Mediolanensis IV. fol. 'Trogii Pompeii Historia per Justinum in compendium redacta proxime quam emendatissime edita.' Justinum comitantur Florus et Rufus, in cujus fine additur: 'Habes Candide Lector in hoc volumine non minus utilia quam lepida Justinī in Trogo, et Flori in Livio: insuper Sexti Ruffi viri consularis Epithomas nuper castigatissime Mediolani impressas apud Leonardum Vegium. M. D. X. nonis Maiis.'—Gronov. ibid. Panzer Tom. IX. p. 534.

— Juntina II. 8. l. et typogr. 8. 'Justinī Historia ex Trogo Pompeio quatuor et triginta (sic) epithomatis collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor quam cultissima in decem Titi Livii decadas. Sexti Ruffi Consularis viri ad Valentinianum Augustum de Historia romana opus dignissimum. Nerva coecius ex dione Græco per Georgium Merulam Alexandrinum. Trajanus Nerva ex dione per eundem Merulam. Adrianus ex dione græco. Conflagratio Vesævi montis ex dione per supradictum Merulam. P. Victoris de regionibus urbis Romæ libellus unicus.' Sequitur librum rubrum, ex quo manifeste apparet, hanc editionem excusam fuisse Florentiæ in typographia Philippi Juntæ. Præfationem præmisit editor Augustinus Becharius Mortariensis Sacerdos. In fine P. Victoris legitur: 'Impressum fuit hoc opus Anno domini M. CCCC. decimo. Nono Kalend. Augusti.'—Gronovius, qui usus est hac editione, male eam retulit ad an. 1500. ideo merito reprehensus a Cre-

venna in Catal. Tom. v. p. 44. Ascribamus ejus verba: 'Gronovius n'a pas bien fait attention à la date de la souscription, qu'il marque 'M. cccccc. decimo nono Kalend. Augusti,' au lieu de 'M. cccccc. decimo. Nono Kalend. Augusti,' et par conséquent il la croit exécutée dans l'année 1500. au lieu de 1510. comme nous croions qu'on doit la noter, 1. parceque dans la dite souscription le *decimo* est imprimé avec un point après, comme nous le rapportons, et que la première *N* de *nono*, qui suit après le point, est grande, ce qui fait voir que le *decimo* appartient à l'année, et le *nono* à *Kalendas*. 2. parceque les *Kalendæ Augusti* ne vont pas plus loin que Dixsept, et que par conséquent *Decimo nono Kalendas Augusti* ne peut pas subsister, et seroit faux.' Quod quidem non animadvertens Panzer Annal. typ. Tom. I. p. 429. coll. Tom. VII. p. 19. duas statuit esse editiones, quæ nonnisi una erat habenda: eandemque errorem repetiisse videmus Harlesium in Suppl. ad brev. not. lit. Rom. Pars II. p. 155.

... Parisina III. s. a. 4. Justinus, Florus, et Sext. Rufus. 'Parisiis in Campo Gaillardo venalis apud Joannem Petit.'—Panzer Tom. VIII. p. 211.

1512 Venetiis. Fol. 'Justinus ex trogo pompeio historię cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice, quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendatæ.' Hæc in fronte. In fine Justinus: 'Justinus Hispani Historię—Epithomatum Liber XLIIII. Et ultimus feliciter finit.' Sequitur Florus, ad cujus calcem legitur: 'Impressum Venetiis per Joannem Tachuinum de Tridino M. cccccc. XII. die vigesimo tertio Septembris.'—Panzer Tom. VIII. p. 408.

1514 Lipsiæ. Fol. 'Justinus ex Trogo Pompeio historię cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice: quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendatæ.' In fine: 'Impressum Liptzk per Jacobum Thanner Herbipolitanum. Anno dni. M. cccccc. XIII.'—Rarissimæ hujus editionis notitiam dedit Freytag in Appar. liter. Tom. I. pag. 274. Cf. Panzer Tom. VII. p. 186.

1517 Viennæ Austriæ. 4. 'Justinus nobilissimæ Historię in Trogum Pompeium Libri quadraginta quatuor. Additus insuper est per Joannem Camertem ordinis Minorum Index copiosissimus, quo facile, quicquid in toto opere notatu dignum est, possit lector cum voluerit reperire.' Pag. 2. legitur Vdalrici Fabri Thornburgensis

Epistola dedicatoria ad Georgium Episcopum Viennensem, data nono Kalendas Julii 1517. in qua profitetur, corrigendorum Justini librorum curam sibi injunctam fuisse, quo exactius ederentur. In fine Justini: 'Impressum Viennæ Austriæ, per Joannem Singrenium. Expensis uero Leonhardi et Luce Alantse fratrum. Anno domini. M. D. XVII.'—Denis Wiens Buchdruckergeschichte p. 165. Panzer Tom. IX. p. 34.

1519 Parisina IV. Danesii. Fol. 'Justini Historici clarissimi Epitome in Trogi Pompei Historias; L. Flori de rebus Romanis Epitome; Sexti Ruffi V. C. libellus. Parisiis impressit Chalcographus fidelissimus Antonius Aussurdus impensis Joannis Parvi.' In fine Justini: 'Ad Idus Maias M. D. XIX.' Ad calcem Flori: 'Octavo Kalendas Julias, anno supra millesimum D. XIX. Venerunt in ædibus Joannis Parvi in via ad divum Jacobum sub signo aurei Lillii.'—Panzer Tom. VII. p. 54. Curavit hanc ed. Petrus Danesius, qui in epistola ad Aussurdum præmissa (a Maittario inserta Tom. II. P. I. p. 85.) se egregio Codice usum dicit, omninoque suam in hac ed. navatam operam prædicat. Fuit penes Gronovium. Cf. Jo. Frid. Fischerum præfantem suæ Justini editioni.

— Parisina V. 4. Florus cum Justino et Ruffo. 'Parisiis per Jacobum le Messier anno MDXIX. XI. Novembris.'—Maitt. Ind. I. p. 404. Panzer Tom. VIII. p. 59.

1520 Mediolanensis V. fol. Justinus, L. Florus, et Sext. Ruffus. 'Mediolani ex officina Minutiana. MDXX.'—Panzer Tom. VII. p. 399.

.... Parisina VI. s. a. fol. Justinus et Florus. 'Petrus Danesius ad vetus exemplar reposuit. Lutetiæ in ædibus Johannis Parvi.'—Panzer Tom. VIII. p. 211.

.... Parisina VII. 4. Justinus, Florus, et Sext. Ruffus. Parisiis in ædibus Anthonii Bonemere.—Panzer Tom. VIII. p. 217.

ÆTAS III. ALDINA,

1522—1581.

qua Franciscus Asulanus, Aldinæ curator, textum vulgatum non modo e superioribus edd. sed et ex scriptis, et ingenio passim mutavit. Novam hanc lectionem mox more suo arripuerunt Juntæ, et vulgatiorem fecerunt. Hac via progressi in Germania Georgius

Major et Car. Sichardus nova dedere exempla; præter quæ etiam Gryphianæ et Antverpienses celebrantur.

1522 Aldina I. 8. 'Trogæ Pompei externæ Historiæ in compendium ab Justino redactæ. Externorum imperatorum vitæ auctore Æmylio Probo' (s. Cornelio Nepote.) Præfationi Justini præmittitur Francisci Asulani ad Joannem Cornelium Georgii filium Epistola. Ad calcem Æmylii Probi legitur: 'Venetiis in ædibus Aldi et Andreæ Asulani Soceri, mense Jan. 1522.'—Panzer Tom. VIII. p. 471.

1525 Juntina III. 8. 'Trogæ Pompei externæ Historiæ in compendium ab Justino redactæ. Externorum imperatorum vitæ. Æmylio Probo auctore. P. Vellei Paternuli historiæ Ro. duo volumina nuper reperta diligentissimeque excusa cum indice omnium, quæ digna sunt notatu, copiosissimo.' In fine: 'Florentiæ, per hæredes Philippi Juntæ Anno Domini 1525.'—Panzer Tom. VII. p. 40. Hæc fautorem invenit Jo. Georg. Grævium in recensendo Justino; sed quam is illi auctoritatem tribuit, ea repetenda fuit ab Aldinâ, cujus est imitatrix.

.... Aldina II. s. a. 8. Justini Historiæ ex Trogo Pompeio cum Æmio Probo. Venetiis apud Aldum.—Panzer Tom. VIII. p. 560. ex Cat. Pinell.

1526 Sichardi I. 8. 'Justini Historici clarissimi in Trogo Pompei historias libri quadraginta quatuor, a Joan. Sichardo summa diligentia recogniti et illustrati. Quibus adjecimus certo consilio Sex. Aurelium Victorem, qui Cæsarum vitas a D. Augusto ad Theodosium usque, historia prosecutus est. Cum indice. Basileæ apud Andreæ Cratandrum An. M. D. XXVI.' In fine: 'Basileæ per Andreæ Cratandrum, Mense Januario Anno M. D. XXVI.'—Panzer Tom. VI. p. 255.

— Majoris I. 4. 'Justini ex Trogo Pompeio historia, diligentissime recognita et ab omnibus, quibus scatebat mendis, collatis ad auctorem Græcis et Latinis Historicis, repurgata. Cui præterea non parum lucis, ex iisdem transcriptis sententiis, et indicato historiæ ordine, accessit. Adjecta est Monarchiarum quoque ratio. Hagenæ apud Joh. Secer. Anno M. D. XXVI.' Præcedit epistola nuncupatoria Philippi Melanchthonis ad Christophorum Stalbergium. In fine: 'Hagenæ apud Joh. Secer. Anno M. D. XXVI.'—Panzer Tom. VII. p. 95. Textum ex aliis libris editis, maxime

ex Aldina s. Juntina non solum formavit, sed et Codice usus est. Vorstius ei multum tribuit.

1530 Parisina VIII. 8. Justinii Historiæ et Sextus Aurelius Victor. Parisiis apud Simonem Colineum.—Panzer Tom. VIII. p. 135.

— Sighardi II. 8. Justinus, cum Sext. Aurelio Victore. Basileæ, apud Andream Crataandrum M. D. XXX.

1533 Majoris II. 4. Justinii ex Trogo Pompeio historia, &c. Hagennæ apud Joh. Secer.—Panzer Tom. VII. p. 111.

— Eadem recusa Colonisæ. 8.

1537 Colonisæ. 8. Justinii ex Trogo Pompeio Historia. Diligentissime recognita, et ab omnibus, quibus scatebat mendis, collatis ad autorem Græcis et Latinis historiis, repurgata. Cui præterea non parum lucis, ex iisdem transcriptis sententiis, et indicato historiæ ordine, accessit. Colonisæ, apud Jo. Gymnicum.—Bibl. Argentor.

1538 Gryphiana I. 8. 'Justinii ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. His accessit ex Sex. Aurelio Victore De vita et moribus Romanorum imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium, 1538.'—Crevenna Tom. v. p. 45.

1539 Basileæ. 4. Justinii ex Trogo Pompeio historiæ. Basileæ apud Mich. Isengrinium. Curante Sim. Grynæo, qui præfatus est de utilitate legendæ historiæ.

1542 Gryphiana II. 8. cum Sex. Aurelio Victore. Lugduni, apud Seb. Gryphium.

1543 Parisina IX. 8. Justinii ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. Parisiis, apud Rob. Stephanum.

— Colonisæ. 8.

— Antverpiæ. 8.

— Basileæ. 8. Justinii ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIIII. diligentissime ex variorum tam Græcorum quam Latine-rum exemplarium collatione castigati, ac beneficio quorundam a mendis, quibus scatebant, repurgati. Præterea D. Jo. Sighardi castigationes, et Georg. Majoris annotationes, accesserunt. Item, ex Sexto Aurelio Victore De vita et moribus Romanorum Imperatorum Epitome. Cum indice copiosissimo tam rerum quam verborum delectu. In fine: Basileæ, apud Bartholomæum Westheimerum. An. M. D. XLIII.—Bibl. Argentor.

1546 Gryphiana III. 12. 'Justini ex Trogi Pompei Historiis externis libri XXXXIII. Item ex Sex. Aurelio Victore De vita et moribus Romanorum imperatorum Epitome, Lugduni, apud Seb. Gryphium 1546.'—Crevenna Tom. v. p. 45.

1549 Coloniz. 8. ex rec. Majoris; qua usus est Fiacherus.

1551 Gryphiana IV. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis libri XLIV. Accedit ex Sex. Aurelio Victore de vita et moribus Rom. imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium. —Biblioth. Emtinck. P. III. p. 449. n. 212.

1552 Antverpiæ. 12.

1553 Basileæ, 8. cum Sichardi castig. et cum annot. Majoris. — Gryphiana v. 8. Lugduni, apud Seb. Gryphium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 305. n. 539.

1554 Gryphiana VI. 8. Lugduni, apud Seb. Gryphium.

1557 Gryphiana VII. 8. ib. apud eund.

— Eadem, ibid. apud eund. 12.

1558 Parisiis. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XXXXIII. His accessit ex Sexto Aurelio Victore de Vita et Moribus Romanorum Imperatorum Epitome. Omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione castigata. Parisiis, apud Hieronymum Marnef.—Bibl. Argentor.

1559 Lugduni. 12. apud Anton. Vincentium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 449. n. 212.

1560 Parisiis. 12. apud Henr. de Marnef.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 450. n. 213.

1562 Basileæ. 8. cum præf. Sim. Grynæi de utilitate legendæ historiæ, subjectis ad voluminis calcem notis Henr. Loritti Glareani Patricii Claronensis.

— Gryphiana VIII. 8. Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV. His acc. supra Sex. Aur. Victoris Epitomen de vita et moribus Imp. exinde ad Caroli (v.) usque tempora compendium. Lugduni, apud heredes Seb. Gryphii.

1565 Antverpiæ. 8. Ex Trogi Pompeii Historiis externis Lib. XLIII. Accessit de vita et moribus omnium Imperatorum S. Aurelio Victori addita Epitome, ex variis hucque probatiss. auctoribus collecta. Antverpiæ, in ædibus viduæ et hæredum Jo. Stelsil.—Bibl. Argent.

1568 Lugduni. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis libri XLIV. Accessit de vita et moribus omnium Imp. Sexto Au-

relío Victori addita Epítome. Lugduni, ap. Joh. Frellonium.—Cat. de la Bibl. du Duc de Valliere.

1569 Gryphiana IX. 8. Lugduni. Recusa ex VIII.

1570 Coloniae Agripp. 8. Justini ex Trogo Pompeio historia, fidelissima recognitione nunc postremo, collatis ad autorem et Græcis et Latinis historicis, pristinae veritati restituta. Adjectæ sunt præterea et Monarchiæ ad calcem libri hujus, &c. Coloniae Agrippinæ, apud Gualtherum Fabricium et Jo. Gymnicum.

1572 Londini. 8. Justini ex Trogi Pompeii historia libri XLVIII. supra plurimorum editiones doctorum hominum opera castigatissimi. Cum eruditissimis scholiis et argumentis jam primum apte suo loco dispositis et insertis. Adjecimus monarchiarum omnium tabulam, ex fideliss. historiographis diligenter collectam. Londini, per Henricum Bynneman.—Brüggemann 'View,' &c. p. 706.

1573 Gryphiana X. 12. Justinus et Sex. Aur. Victor, additis Eliæ Vineti in Victorem notis. Lugduni apud Gryph.

1576 Coloniae Agripp. 8. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIV. Cui adjecimus monarchiarum omnium tabulam ex fidelissimis historiis collectam: et epitomen Sexti Aurelii Victoris de vita et moribus omnium Imp. Omnia cum Scholiis, Argumentis, et Indice rerum et verborum locupletissimo. Coloniae Agripp. apud hæredes Arnoldi Birckmanni.—Bibl. Argentor.

1577 Londini. 8. Repetitio ed. 1572.

1581 Antverpiæ. 12. cum Sex. Aur. Victore.

ÆTAS IV. BONGARSIO-MODIANA,

1581—1668.

a Jac. Bongarsio, qui Matth. Berneccero ad Justini præf. 'susceptor Justini unicus' dicitur, et Franc. Modio. Ille quidem e Cujacii, Puteani, aliisque sex Codd. Mss. diligenter collatis, adhibita etiam Aldina Asulani, vulgatam emendavit, et notis doctissimis tabulisque chronologicis scriptorem illustravit; sed et intempestivo emendandi studio abreptus aliquando, Jo. Scheffero judice, in pejus textum immutavit: hic vero correctis recensitionis Bongarsianæ quibusdam locis ex Mss. Fuldensibus, et animadversionibus additis, bene de Justino meritis est. Principes hos dein secuti

sunt Victorinus Strigelius, Theoph. Cangiserus, et paullo religiosior Bongarsii assecla, Matth. Berneggerus, illius et Strigelii et aliorum notas suis addidit, indicem a Freinshemio, genero, concinnatum subiecit, ab eoque etiam adjutus pluribus locis criticam rationem persecutus est. Dein Isaacus Vossius Justino uberiores notas et criticas, quas ad textum emendandum secuti sunt posteri, et historicas addidit; ipse tamen lectionis Bongarsianæ retinens fuit; uti M. Zuerius Boxhornius, Ant. Thysius, et Corn. Schrevelius Inter editores, post Bongarsium, Elias Vinetus, Janus Gruterus, et Dan. Pareus historiam tantum amplexi sunt.

1581 Bongarsiana princeps. 8. Justinus: Trogi Pompei historiarum Philippicarum Epitoma, emendatior et prologis auctior: in eandem notæ, excerptiones chronologicæ, et variarum lectionum libellus Jac. Bongarsii. Parisiis, apud du Val.

1585 Gryphiana XI. 12. Lugduni apud Gryph.

1586 Londini. 8. Justinus et Aurelii Victoris historia. Londini, typis Georgii Robinson.

— Venetiis. 8.

1587 Bongarsio-Modiana I. 12. Justinus: Trogi Pompeii historiarum Philippicarum Epitoma, nuper ex manuscriptis codicibus emendata et prologis a Bongarsio aucta; nunc vero secundo recognita et ad Mss. item librorum, Fuldensium maxime, fidem ex integro emaculata a Franc. Modio. In eandem Notæ, Excerptiones chronologicæ et variarum lectionum libellus Bongarsii, cum ejusdem Modii tam in Justinum, quam in prologos spicilegio. Francofurti, apud Joh. Wechel.

1590 Gryphiana XII. 12. Justinus ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. Sex. Aur. Victoris epitoma de vita et moribus Imp. Elie Vineti in eam epitomen notæ et castigationes, &c. Lugduni, apud Anton. Gryphium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 450. n. 214.

1591 Bongarsio-Modiana II. 12. ex priori repetita. Francofurti, apud Joh. Wechel.

1593 Lugduni. 8.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 305. n. 541.

1594 Lugduni Bat. 8. cum El. Vineti notis.

1596 Lugduni Bat. 24. ap. Rapheleng.

1602 Strigelii I. 8. Justinus. Trogi Pompeii Historiarum Philippicarum Epitoma, e J. Cujacii, Cl. Puteani, utriusque Pithœi, aliisque sex manuscriptis doctissimorum virorum optimis codicibus Delph. et Var. Clas. Justin. 3 Y

bus summo studio correcta, multisque scholiis illustrata. Accessit V. C. Victorini Strigelii commentarius, nunquam antehac editus, &c. Ursellis, ex officina Corn. Sutorii, sumptibus Lazari Zetzneri.—Bibl. Argentor.

1605 Lugduni. 12. Justini ex Trogi Pompeii externis historiis libri XLIV. Sex. Aur. Victoris epitome de vita Cæsarum. Eliæ Vincti in Victoris epitomen notæ et castigationes. Lugd.—Bibl. Emigick. P. III. p. 450. n. 215.

1606 Lugduni Bat. 16. ap. Rapheleng.

1609 Antverpiæ. 8. Justini ex Trogi Pompeii Historiis Philippicis Libri XLIIII. ex manuscriptis codicibus emendati, et Argumentis aucti. Accessit De vita et moribus omnium Imperatorum S. Aurelio Victori addita Epitome, ex variis iisque probatissimis autoribus collecta. Antverpiæ, apud viduam et hæredes Petri Belleri.—Bibl. Argentor.

—Aureliæ Allobrogum. Fol. Justini historiarum Philippicarum, et totius mundi originum, et terræ situs, ex Historia Trogi Pompeii Libri.—Inter Scriptt. Histor. Rom. Aurel. Allobr. 1609. Tom. II. p. 615. sqq.

1610 Ursellis 8. cum Strigelii et Bongarsii notis, additis Theophili Cangiseri Scholiis in x. libros Justini primores.

1612 Marpurgi. 8. cum notis Jani Gruteri.

1613 Argentorati. 8. Trogi Pompeii historiarum Philippicarum epitoma, e J. Cujacii, Cl. Puteani, utriusque Pithæi, aliisque sex doctiss. virorum Mss. Codd. correctæ, (cum singulorum librorum breviariis et notis marginalibus, cum notis Jac. Bongarsii, excerptionibus chronologicis, variis lectionibus, et in decem libros anteriores Scholiis Theoph. Cangiseri). Accessit Victorini Strigelii commentarius, nunquam antehac editus.

—Antverpiæ. 12. ex offic. Plantin.

1616 Bongarsio-Modiana. III. 12. Francofurti, ap. Wechel.

1620 Duaci. 8.

1621 Amstelodami. 24. ap. Cæsium.

1627 Argentorati. 8. sumt. hered. Zetzneri. Repetitio ed. 1613.

1630 Francofurti. 8. cum notis Dan. Parei.

—Amstelodami. 12.

1631 Bernecceriana 1. 8. Justini in historias Trogi Pompeii epitomarum editio nova accurante Matth. Berneggero. Argentorati. Sumptibus heredum Lazari Zetzneri.—Bibl. Argentor. Contextus

est a Jac. Bongarsio et Fr. Modio emendatus, in capita versiculosque distinctus. Bongarsii, Modii, Strigellii, aliorumque notas suis additas textui subiecit; prologos c. u. Bongarsii, Modii, Freinsheimii, tum Bongarsii Excerptiones chronologicas, et variarum lectionum libellum, &c. adjecit.

1635 Amstelodami. 16. Justinii historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. ex museo Jo. Is. Pontani. Amst. apud Jo. Janssonium.

1638 Boxhornii 1. 12.—ex recens. M. Zuerii Boxhornii. (qui paucas notas criticas adjecit.) Amstelodami ap. Jansson.

1640 Lugduni Bat. 12. Justinii historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. cum notis Isaaci Vossii. Lugd. Bat. ex officina Elzeviriana.

1644 Boxhornii 11. 12. Amstelod.

— Eadem Venetiis recusa. 12.

1646 Amstelodami. 12.

1650 Amstelodami. 24. cum notis Is. Vossii. Amst. ap. Elzevir.

— Lugduni Bat. 8. Justinus cum selectissimis Variorum observationibus, ex accurata recensione Ant. Thysii.

1653 Bernecceriana 11. 8. Justinii in historias Trogi Pompeii Epitomarum editio novissima, accurate Matthia Berneggero. Argentorati, sumptibus Joh. Joach. Bockenhofferi.

— Lugduni. 12.

1656 Lugduni Bat. 12. Justinii historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. cum notis Is. Vossii. Lugd. Bat. ap. Elzevir.

1659 Schreveliana 1. 8. Justinus cum notis selectis Variorum, Bernecceri, Bongarsii, Vossii, Thysii, &c. curante C. S. M. D. (Cornelio Schrevelio.) Amstelod. ap. Elzevir.

1660 Boxhornii 111. 12. Amstelod. apud Jo. Jansson.

— Schreveliana 11. 8. Vratislaviæ, sumptibus Ef. Fellgibetii. Repetitio. ed. 1659.

1662 Bernecceriana 111. 8. Argentorati.

1663 Hagæ Comitum. 8. min. Justinii historiarum libri XLIV. notis compendiosis, in usum studiosæ juventutis, dilucidati opera et industria Titi Livii. Quibus accedit illustratio quorundam locorum, nobis humanissime suppeditata a literatorum lumine Jo. Fred. Gronovio.

1666 Bernecceriana 11. 8. Argentorati.

1668 Bongarsii Comm. in Justinum separatim prodit, teste Fischeri præf. p. xxvi. idemque sic repetitus 1683. et 1694.

— Schreveliana III. 8. cum notis Varr. et Freinsheimii indice. Jenæ.

1669 Schreveliana IV. 8.—cum notis selectissimis Variorum, curante C. S. M. D. Amstelodami, apud Ludovicum et Danielem Elzevirios.

— Amstelodami. 12.

— Oxonii. 12. Justini historiæ Philippicæ, cum notis Isaaci Vossii.

1670 Schreveliana V. 8. 2 voll. c. n. Varr. Lugduni Bat.

— Lugduni Bat. 12. ex rec. Isaaci Vossii. (Sed Vossius textum ipse reliquit Bongarsianum, suasque emendationes in notis tantum suasit.)

1671 Amstelodami. 16. Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Amstel. ap. Elzevir.

ÆTAS V. GRÆVIO-GRONOVIANA,

1668—1802.

a duumviris Justini emendandi Jo. Georgio Grævio et Abrahamo Gronovio dicenda. Ille quidem textum Bongarsianum sæpius in-tempestiva immutatione veteris lectionis aberrantem ad eam reduxit, auctoritate maxime Juntinæ (quæ non est nisi repetitio Aldinæ) fultus, jam ab an. 1668. dein cum Tanaq. Faber, Jo. Vossius, Jo. Schefferus et Oxonienses, visis Grævii notis, suas quoque edidissent edd. præstantes, horum virorum curas superavit, adornata editione majore cum notis Varr. suisque; post. quam Oxonienses studio Thomæ Hearne Justinum, Ven. Abbas de Longue-rue Prologos olim a Bongarsio emendatos, denuo ad Mss. exegerunt. Tum Grævii vestigiis insistens Abrah. Gronovius novam editionem cum notis Varr. eamque auctiorem paravit, primam 1719. ut juvenis negligentius; alteram 1760. ut senior diligentius: unde optima processit lectio, quam secuti sumus. Præter eam, ut futilibus, quæ in Germania a sec. XVIII. ineunte obtinere coeperunt, editionibus Junckeri, et cum notis Germanicis Sinceri, derogaret, pulchre juventuti et literis consuluit Jo. Frid. Fischerus, edendo an. 1757. ex rec. Græviana et cum ejus ac Jo. Frid. Gronovii notis, libello Varr. lectt. Bongarsiano auctiore cett. Justino,

in cujus præfatione multa curatius, præsertim de edd. antiquis disputavit.

1668 Græviana 1. minor. Justini Historiarum libri XLIV. ex recensione Joannis Georgii Grævii, cum ejusdem notis et animadversionibus. Trajecti ad Rhenum. 12.

— Tanaq. Fabri 1. 8. M. Juniani Justini historia ex Trogo Pompeio: recensuit et emendationes addidit Tanaq. Faber. Salmuri.

1669 Amstelodami. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Editio novissima. Amstelodami, apud Jo. Janssonium a Waesberge et viduam Elizei Weyerstraet.

1670 Lugduni. 12. maj. 2 voll. c. notis selectis Variorum.

1671 Tanaq. Fabri 11. 8. Salmuri.

1673 Amstelodami. 12. cum notis Is. Vossii. Amat. ap. Elzevir.

— Lipsiæ. 8. Justini in historias Philippicas Trogi Pompeii epitomarum libri XLIV. ex recensione et cum notis Joh. Vorstii. Lipsiæ, impens. Ern. Gohlil.

1674 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIV.

— Oxonii. 8. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. e Mss. Codicum collatione recogniti. Oxonii, e theatro Sheldoniano.

1675 Amstelodami. 12. apud Elzevir.

1677 Parisiis. 4. Justinus de Historiis Philippicis, et totius mundi originibus. Interpretatione et notis illustravit Petrus Josephus Cantel e S. J. in usum Delphini. Parisiis, apud Fred. Leonard.

1678 Upsaliæ. 8. Justini historiarum Philippicarum Trogi Pompeii Epitome: recensuit novisque notis illustravit Jo. Schefferus. — Præstans admodum editio, recusa eod. anno

— Hamburgi et Amstelod. 12.

1680 Amstelodami. 12. ex rec. M. Z. Boxhornii.

1683 Græviana 1. major. Justini historiæ Philippicæ. Ex recensione Jo. Georgii Grævii, cum ejusdem castigationibus. His accedunt integræ notæ Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Berneggeri, Is. Vossii, Tanaq. Fabri, Jo. Vorstii, et Jo. Schefferi; et aliorum. Lugduni Bat. ex offic. Hackiana. 8.

1684 Oxonii. 8. repetita ex illa 1674.

1686 Rotomagi. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Li-

bri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Rotomagi, typis Richardi Lallemand.

— Londini. 8. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV. omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione recensita et castigata, in usum scholasticæ juventutis accommodata. Londini, exc. E. Horton.—In hac ed. variantes lectiones et chronologicæ excerptiones in margine sunt positæ, et notæ selectissimæ Vossii, Thysii, Bongarsii, &c. cuicumque paginæ subjectæ.

1688 Wratislaviæ Silesiorum. 8. Græviana major an. 1683. recusa apud Iesaïam Felgibeln.

— Amstelodami. 12. c. n. Is. Vossii.

1690 Lugduni. 16. Justini historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Lugduni, sumtibus Matth. Liberal.

1691 Amstelodami. 8. ex rec. Jo. Georg. Grævii.

1694 Eadem recusa ibid. 8.

1698 Bernecceriana v. 8. Argentorati.

1701 Londini. 8. Justinus de historiis Philippicis, et totius mundi originibus: interpretatione et notis illustravit Petrus Josephus Cantel, e S. J. Jussu Christianissimi Regis: in usum Ser. Delphini. Huic editioni accessere Jac. Bongarsii Excerptiones chronologicæ ad Justini historias accommodatæ. Londini, impensis R. Clavel, H. Mortlock, S. Smith, et B. Walford, in Cœmiterio D. Pauli.

— Lugduni Bat. 8. Justinii Historiæ Philippicæ. Ex nova recensione Jo. Georgii Grævii, cum ejusdem castigationibus, et notis Variorum. Lugd. Bat. apud C. Boutesteyn, J. du Vivie, J. Sever, et A. de Swart.

— Lipsiæ. 12. c. n. Chr. Junckeri ad modum Minellii.

1704 Londini. 8. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV.

1705 Oxonii. 8. M. Juniani Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. Mss. codicum collatione recogniti, annotationibusque illustrati. Oxonii, e theatro Sheldoniano. (Curante Thoma Hearne.)—In hac edit. ad Mss. codices quatuor diligenter post illas Oxonienses denuo recensita, in cujus ora editor annum, quo quæque gesta sunt, subinde ex Eduardi Simsoni maxime rationibus

chronologicis annotavit, Prologi etiam cum castigationibus et notis leguntur: ceterum ex Mss. Anglicanis, utpote valde inemendatis, vix quidquam subsidii ad illos castigandos exsculpere se potuisse fatetur. 'Qualescumque vero,' inquit, 'sunt isti Prologi, cum Justini abbreviatoris negligentiam detegant, et Historiarum Trogi seriem ostendant, pluraque exhibeant, quæ in Justino frustra quaramus, haud ab re visum fuit, ut simul cum abbreviatore nostro ederentur, præcipue cum codices nostri, et duo etiam e Bongarsianis, Justinum ipsum eorum auctorem agnoscant. Hoc vero a librariis imperitis adjectum puto; nomen quippe *Prologi* (in significatione qua hic usurpatur) est barbarum; ex quo et illud intelligere possumus, eorum auctorem, quicumque ille fuerit, eruditus illis temporibus non vixisse, quis honesta Latinitas vigeat. Phrasis ista in *excessu*, qua sæpissime utitur, nihil aliud denotat, quam *per digressionem*: unde suspicatur acutissimus et politissimus Tan. Faber, hominem Græculum fuisse, quippe ita Græci dicunt ἐν παρεξάσει, vel διὰ παρεξάσεως.'

1706 Amstelodami. 16. apud Janssonio-Waesbergios. In titulo dicitur: 'Editio ceteris emendatior et variantibus lectionibus auctior.'

1707 Amstelodami. 12. ex rec. Græviana.

1708 Trajecti ad Rhen. 8. c. n. J. Georg. Grævii.

1709 Parisiis. 12. cum pereruditis in Prologos in hist. Phil. Trogi Pomp. notis Abbatis de Longuerue; quas jam antea Bernh. Montefalconius ad calcem Diarii sui Italici reposuerat.

— Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1710 Trajecti ad Rhenum. 8. Justini Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georg. Grævii, cum ejusdem castigationibus. Trajecti ad Rh. typis Guil. vande Water et Guil. Brœdelet.

1712 Amstelodami. 24.

1713 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogo Pompeio Libri XLIV. cum indice. (Curante Mich. Maittaire.) Londini, ex officina Jacobi Tonson et Johannis Watts.

1715 Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri. Sumtibus Jo. Lud. Gleditschii.

1717 Augustæ Videl. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1719 Gronoviana 1. 8. Justini Historiæ Philippicæ cum integris commentariis Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Bernecceri, M. Z. Boxhornii, Is. Vossii, Jo. Fr. Gronovii, J. G. Grævii, T. Fabri,

Jq. Vorstii, Jo. Schefferi, et excerptis aliorum. Curante Abrahamo Gronovio. Lugduni Bat. apud Theod. Haak.

(1720). Parisiis. 16. Justinii Historiarum ex Trogo Pomp. libri XLIV. cum Prologis emendatis notisque illustratis. Paris. ap. Jo. Bapt. Brocas.

1721 Londini. 8. editio Petr. Jos. Cantel in usum Delphini recusa.

1722 Amstelodami. 16. ap. Janssonio-Waesberg. Editio ceteris emendatior et variantibus lectt. auctior. Repetita ex priori 1706.

— Amstelodami. 16. Justinii Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georgii Grævii. Cum Indice rerum locupletissimo. Amst. apud R. et G. Wetstenios. Sine notis. Adjectos vero habet Prologos in Trogum Pomp.

— Lugduni Bat. 12. cura Petri Burmanni, cum varr. lectt. et cum præfatione eximia, quæ habet disciplinam scriptorum veterum recte tractandorum atque edendorum, similem ei, quæ Phædro præposita est.

1723 Londini. 12. ex ed. Mich. Maittaire 1713.

— Basileæ. 12. eadem recusa.

1725 Lipsiæ 12. c. n. Junckeri.

1727 Dublini. 12. M. Juniani Justinii Historiæ Philippicæ cum notis Jac. Bongarsii.

1729 Londini. 12. Repetitio ed. Mich. Maittaire.

1730 Rotomagi. 8.

— Londini. 8. cum interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel, in usum Delphini. Editio nova ab innumeris erroribus emendata. Londini, impensis W. Innys.

1731 Berolini. 8. Justinus explicatus, s. Historiæ Philippicæ ex Trogo Pompeio libri XLIV. recte tandem captui juventutis accommodatæ, oder : deutliche und nach dem Begriff der Jugend endlich recht eingerichtete Erklärung des Justinii, &c. nach Art dess durch Emanuel Sincerus edirten Cornelii Nepotis und Q. Curtii. Berlin, bey Joh. Andr. Rüdiger.

1732 Edinburgi. 12.

— Londini. 8. cum versione Anglica Nic. Bailey. Vid. Versiones ad h. a.

— ibid. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

— Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1734 Berolini. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1735 Londini. 12. M. Juniani Justinii ex Trogi Pompeii Histo-

riis externis Libri XLIV. quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione recensiti et castigati, et notis optimorum Interpretum illustrati. Quibus adjicitur Chronologia ad historiam accommodata, cum Indice rerum et verborum præcipue memorabilem. In usum scholæ Mercatorum Scissorum. Editio secunda accurate recognita. (Cura Tho. Parsell.) Londini, impensis J. et J. Bonwicke et J. Walthoe.

1739 Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1740 Berolini. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1741 Rotomagi. 16. Justinii Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. accuratissime editi. Rotomagi, apud Nicolaum Lalemant.

1742 Londini. 8. c. interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel in usum Delphini.

— ibid. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

1743 Heidelbergæ. Fol. in collectione Scriptorum veterum Latinorum historiæ Romanæ, curante Bennone Casp. Haurisio.

1747 Halæ. 12. impensis Orphanotrophei.

1748 Berolini. 8. ap. Ambr. Haude et Spener, curante J. P. Millero.

1752 Amstelodami. 24.

1756 Londini. -12. editio Mich. Maittaire recusa.

1757 Lipsiæ. 8. Justinii Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georg. Grævii, cum ejusdem et Jo. Frid. Gronovii animadversionibus. Additus est præter Prologos Historiarum Philippicarum Trogi et Excerptiones chronologicas Jac. Bongarsii, libellus variarum lectionum, cum epistola Segim. Frid. Dresigii super locis quibusdam Justineis. Curante Jo. Frid. Fischero. Lipsiæ, apud Wiedmann.

— Londini. 8. cum interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel in usum Delphini.

1758 Augustæ Vindel. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1760 Lugduni Bat. 8. maj. Justinii Historiæ Philippicæ, cum integris Commentariis Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Berneggeri, M. Z. Boxhornii, Is. Vossii, Jo. Fr. Gronovii, J. G. Grævii, T. Fabri, J. Vorstii, J. Schefferi, et excerptis H. Loriti Glareani atque Editoris Oxoniensis. Curante Abrahamo Gronovio. Editio secunda. Lugduni Bat. apud Samuelem et Joannem Luchtmanns.— Editio hæc non solum multo emendatior est priore, sed et auctior

Delph. et Var. Clas.

Justin.

3 Z

multum, cum in ea diligentius præstiterit, quæ in illa negligentius egerat. Præfationi suæ priori addidit curatorem, et Codd. (vi. Lugdunensium, v. Anglicanorum, et trium Italicorum) et vet. edd. descriptionem: tum præter Grævianam et Schefferianam præf. etiam illas Glareani, Bongarsii, Modii, Bernecceri, Boxhornii, Vossii, Fabri, Vorstii, et ed. Oxon. 1684. subiecit. Commentariis prioribus accedere Henr. Glareani notæ excerptæ. Ipsius editoris autem curæ propriæ longe auctiores pro ætate viri et amplioribus doctrinæ instrumentis, quibus adjutus fuit. Index quoque novis curis perfectior evasit.

— Parisiis. 16. Justinii Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Cum Prologis ab eruditissimo Abbate de Longuerue emendatis Notisque illustratis. Editio novissima, ab omni obscenitate expurgata a D. G. ex Universitate. Parisiis, apud Paulum Dionysium Brocas.

1770 Parisiis. 12. ap. Jo. Barbou.

— Halæ Magdeb. 12. impensis Orphanotrophei.

— Londini. 12. ex ed. Mich. Maittaire.

1772 Londini. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

1775 Norimbergæ. 8. min. ex offic. Riegel.

1778 Moguntiæ. 8. Justinii historiarum Libri XLIV. scholis accommodati. Moguntiæ, sumptibus Gymnasii Electoralis.

1780 Halæ Magd. 12. impensis Orphanotrophei. Editio III.

1781 Fuldæ. 8.

1784 Biponti. 8. maj. studiis Societatis Bipontinæ. Ex typographia Societatis.

1790 Manhemii. 12. Justinii historiæ Philippicæ et totius mundi, secundum optimas novissimasque editiones.

— Wirceburgi. 8. Chrestomathia Justiniana; in usum studiosæ juventutis.

1793 Lemgovicæ. 8. Justinus zum Gebrauch der ersten Anfänger, mir kurzen historischen und grammatischen Anmerkungen, wie auch mit einem Wörterbuch versehen von Albert. Christ. Meinecke. Lemgo, im Verlage der Meierschen Buchhandlung.— Lexicon separatim etiam prodiit ibid. 1794. 8.

V E R S I O N E S.

PORTUGALLICA.

1726 Justino Lusitano, por Troillo de Vasconcellos da Cunha. Lisboa. Fol.

HISPANICA.

1586 Justino abreviador de la historia general del Trogo Pompeio, traducido en lengua Castellana, (per Georgium de Busta-
maule,) en Anvers. 8.

ANGLICÆ.

1564 Justin translated by Arthur Goldinge. Imprinted at London by Tho. Marshe. 4.

1570 Thabridgemente of the Histories of Trogus Pompeius, gathered and written in the Latene tung, by the famous Historiographer Justine, and translated into Englishe by Arthur Goldinge: a worke conteyning breffly great plentye of moste delectable Histories, and notable examples, worthy not only to be read, but also to bee embraced and followed of al men. Newlie conferred with the Latin cōpye, and corrected by the Translator. Anno Domini 1570. Imprinted at London by Tho. Marshe. 4.

1578 Eadem, *ibid.* ap. eundem. 4.

1606 Justin's History of the World, translated into English. London. Fol.

1654 The History of Justin, taken out of the forty four Books of Trogus Pompeius, containing the Affairs of all Ages and Countries, both in Peace and War, from the beginning of the World until the time of the Roman Emperors. With an account of Justin, and the time when he flourished, from G. J. Vossius; and a List of the Kings and Emperours of the several Monarchies. Translated into English by Robert Codrington. London. 12.

1664 Eadem, *ibid.* 12.

1672 Eadem, *ibid.* 12.

1682 Eadem, *ibid.* 12.

1689 Eadem, the fifth Edition. London, printed for W. Whitwood. 12.

1712 Justin's History of the World, from the Assyrian monarchy down to Augustus Cæsar, translated into English, with Remarks, by Thom. Brown. London 12.

1719 Justin's History of the World, &c. translated into English, with Remarks, by Thom. Brown. The second Edition. Revis'd by Mr. O. Dykes. London, printed for Will. and John Innys. 12.

1732 Justinus ex Trogi Pompeii Historiæ externis Libri XLIV. quam diligentissime ex variorum exemplorum collatione recensiti

et castigati. To which is added, the Works of Justin disposed in a grammatical or natural order, in one Column, so as to answer, as near as can be, Word for Word to the English Version, as literal as possible in the other. Designed for the easy and expeditious learning of Justin, by those of the meanest capacity, and without Fatigue to the Teacher. With chronological Tables accommodated to Justin's History. And also an Index of Words, Phrases, and most remarkable Things. For the Use of Schools. By Nicolas Bailey. London. 8.

— Justinī Historiæ Philippicæ. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

1741 Justin's History of the World, &c. translated into English by Thom. Brown. London. 12.—Repetitio ed. 1719.

1742 Justinī Historiæ Philippicæ. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

1746 Justin's History of the World, translated into English by Mr. Turnbull. London. 12:

1772 Justinī Historiæ Philippicæ. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

BELGICÆ.

1610 De historien Justini uyt Trogo Pompeio vergadert, getranslateert uyt den Latyne door Florens van Wee. Tot Arnh. 8.

1682 De historien von Justinus uyt Trogus Pompeius, vertaelt door F. v. H. tot Dordr. 12.

GALLICÆ.

1538 Les Œuvres de Justin vray hystoriographe sur les faictz et gestes de Trogue Pompée, traduictz de Latin en François par Guill. Michel dict de Tours. à Paris. Janot. Fol. caractere Gothico cum figg.

1540 Justin vray hystoriographe sur les hystoires de Trogue Pompée, contenant XLIII. livres, traduictz du Latin en François par Guill. Michel dict de Tours. à Paris, par Denys Janot. 12.

1554 Les histoires universelles de Trogue Pompée, abregées par Justin, translâtées de Latin en François par Claude de Seyssel. à Paris, de l'imprimerie de Vascosan. Fol.

1559 Eadem, ibid. ap. eundem. Fol.

1666 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en

abregé par Justin, et traduite en François par le Sr. de Colomby. à Rouen. 12.

1669 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abregé par Justin, et traduite en François par le Sieur de Colomby. Nouvelle edition revue et corrigée. à Lyon, chés Jean Girin et Barthelemy Riviere. 8.

1672 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abregé par Justin, et traduite en François par le Sr. de Colomby, revue et corrigée par Mr. le Fevre. à Saumur. 8.

1675 L'Histoire universelle de Trogue Pompée reduite en abregé par Justin, et traduite en François par le Sieur de Colomby. Revue et corrigée en cette derniere edition. à Rouen, chez Pierre Amiot. 8.

1693 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abregé par Justin, traduction nouvelle, avec des remarques, par Mr. D. L. M. (Louis Ferrier de la Martiniere.) à Paris. Guillain. 2 voll. 12.

1708 Histoire universelle de Justin, traduite par Mr. l'Abbé A. à Paris. 2 voll. 12.

1737 Nouvelle Traduction de l'Abregé historique de Justin, avec deux Cartes geographiques des pais dont parle cet auteur, ensemble un petit Dictionnaire de ces mêmes pais, suivant l'ancienne et la moderne Geographie, par l'Abbé Favier. à Paris. 2 voll. 12.

1755 Histoire de Justin traduite par M. l'Abbé Favier, avec des explications allemandes. à Liegnitz. 12.

1774 Histoire universelle de Justin, extraite de Trogue-Pompée; traduite sur les textes Latins les plus corrects. Avec de courtes notes critiques, historiques, et un Dictionnaire géographique de tous les pays dont parle Justin. Par M. l'Abbé Paul. à Paris chez J. Barbou. 8. 2 voll.

GERMANICÆ.

1531 Des Hochberühmptesten Geschichtschreibers Justinî wahrhaftige Hystorien, die er auss Trogo Pompeio gezogen, vnd in vierzig vier Bücher ausgeteylt, darinnen er von vil Kunichreichen der Welt, wie die auff vnd abgang genommen, beschriben. Die Hieronymus (Boner) der Zeyt Schultey zu Colmar aus dem Latein inn diss volgend teutsch vertolmetschet hat, welche nit allein zu lesen lustig, sonder einem yeden menschen zu wissen nützlich

und not ist. Gedruckt zu Augsburg durch Heinrich Steiner. Fol. c. figg. ligno incis. s.

1532 Eadem, ibid. apud eandem. Fol.

1656 Der verteutschte Justinus, &c. von Schweser. Cassel. 8. —Prima hujus versionis editio in Bibliotheca Fabriciana referatur ad an. 1649. qui error inde propagatus videtur in Bibliothecam Schummelio-Schlüterianam.

1660 Der verteutschte Justinus, oder XLIV. Bücher derer Geschichtsbeschreibungen des Justinus auss dem Pompeius Trogus; vor dessen in das teutsche übergebracht, und auf gnädiges Begehren einer hohen fürstlichen Person vor fünf Jahren erstlich zum Druck befördert, von Joh. Friedr. Schwesern. Itzo aber aufs neue übersehen, von seinen vorigen Druckfehlern gesäubert und fleissig corrigiret. Cassel, gedruckt bey Salom. Schadewin. 8.

1675 Der verteutschte Justinus, &c. vor etlichen Jahren, auf gnädigstes Begehren einer hohen Fürstl. Person, ins teutsche übersetzt, und hernachmahls zum Drucke befördert. (von Schweser.) Itzo aber von dem Uebersetzer, aufs neue, gegen den Lateinischen Text gehalten, und fleissig übersehen, auch von denen Druck- und andern Fehlern, gesäubert. Die dritte Ausfertigung. Cassel, in Verlegung Joh. Ingebrandt. 8.

1697 Eadem. Vierte, verbesserte Ausgabe. Cassel, bey Salomon Kürsnor. 8.

1781 Justins Weltgeschichte, übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen begleitet von J. P. Ostertag. Frankfurtam M. bey Joh. Christ. Hermann. 8. 2 Theile.

1793 Eadem, ibid. apud eandem. 8. 2 voll.

ITALICÆ.

1477 Justino vulgarizato iustissimamente qui comincia. Prologo. In fine: Finisse il libro di Justino abreviatore di Trogo pompeio posto diligentamente in materna lingua. Et impresso in l'alma citade de venesia ale spese di Iohanne da colonia: et Iohanne gheretson compagno ne gli anni del Signore M. CCCC. LXXVII, ali giorni. x. septembr. Andrea vendermino felicissimo duce imperante. Fol.—Auctor hujus versionis est Hieronymus Squarzacicus Alexandrinus, quantum ex epistola dedicatoria colligere licet.

1524 Justino historico Clarissimo, nelle historie di Trogo Pompeo, novamente in lingua toscana tradetto: et con summa diligen-

tia et cura stampato. In fine: Finisse il Libro di Justino Historico abreviatore di Trogo Pompeo posto diligentemente in materna lingua. Et Stampato nella inclita Citta di Venetia per Nicolo Zopino e Vicentio compagno. Nel. M. D. XXIIII. Adi x. de Novembre. Regnante lo inclito principe Messer Andrea Gritti. 8.— Ex superiore expressa, mutatis tantum quibusdam ad orthographiam et interpunctionem spectantibus.

1526 Justino, &c. In fine: Finisse, &c. Et Stampato in Vinegia per Gregorio de Gregorj. Ne l'anno M. D. XXVI. del mese di Aprile. 8.—Repetitio ed. antecedentis.

1535 Giustino Historiographo clarissimo, nelle Historie di Trogo Pompeo, Nuovamente in lingua Tosca tradotto et con somma diligenza et cura stampato. In fine: Finisse, &c. Et Stampato in Vinegia per Pietro de Nicolini da Sabio. Ne l'anno M. D. XXXV. Del mese d'Ottobrio. 8.

1542 Justino, &c. (ut 1524.) In fine: Finisse, &c. Et stampato in Vinegia per Bernardino de Bindoni Milanese. MDXLII. 8.

1561 Giustino Historico nelle Historie di Trogo Pompeo, tradotto per Thomaso Porcacchi. In Vinegia, appresso Gabriel Giolito de' Ferrari. 4.

1590 Giustino Historico illustre, ne le historie esterne di Trogo Pompeo, tradotto dal Sig. Bartolomeo Zucchi, da Monza. Coll' aggiunta de gli Argomenti a ciascuno Libro, con le Postille in margine de le cose, che vi si trattano; e con due copiosissime Tavole: Una di tuto quello piu segnalato, che in queste Historie si comprende: L'altra de le Provincie, Popoli, Città, Castella, Monti, Mari, e Fiumi, de' quali si fa mentione; co' lor nomi antichi, e moderni, a gusto di chiunque si compiace de la Geografia, e de le Historie. In Venetia, presso il Muschio. M. D. LXXXX. 4.

1730 Giustino, &c. (ut 1561.) per Thomaso Porcacchi. In Vinegia, appresso Christoforo Zane. 8.

PRÆCEDENTIA exhibent editiones Justinì per sæc. XV. multiplicatas, et eas a Bipontinis sedulo recognitas ad a. 1802. Quædam hic et inde sparsa, ab iisdem omissa, colligenda manent, et in serie lectori apponenda.

Harlesius notat (Brev. Not. Lit. Rom. p. 494. Lips. 1789.) doctissimum editorem Bipontinum pronuntiare, in Indice Editionum Justini, Editionem Principem esse sine a. et l. et *quondam* Principem haberi Romanam per Udalr. Gallum: at quidem in nova editione Bipontina, 1802. hæc editio per Udalr. Gallum, sine anni nota, pro Principe Editione accipitur. Utcumque vero hæc sint, annus quem ponit (per conjecturam) editor Bipontinus 1470. eum ponit Audiffredi (Catal. Histor. Crit. Romanarum edd. sæc. xv. p. 70.) 1471. et eundem vindicat.

In Museo Britannico est versio Hispanica quæ nomen fert Juan de Medina, Anvers 1542. 12mo. Præfigitur Præfatio vel Dedicatio, 'Al Illustrissimo el Condestable de Castilla, por Juan de Medina, Librero,' et subjungitur fertilis Index Alphabeticus. Sed videtur esse una tantum ex editionibus infra notatis, etsi nomen de Bustamante nec in titulo, nec in Dedicatione occurrit, sed tantum bibliopolæ, Juan de Medina.

Justini, &c. Colon. Agripp. 12mo. 1556. Mus. Brit.

Justinus, &c. 8vo. Par. 1585. Catal. *White-Knights*, N. 2227.

Notant Bipontini versionem Hispanicam: 'Justino abreviador de la Historia general del Trogo Pompeio, traduzido en lengua Castellana (per Georgium de Bustamante) en Anvers 8vo. 1586.' Secundum Pellicer (Ensayo da una Bibliotheca de Traductores Espanoles) editiones hujusce versionis sunt quinque. Prima in Alcala 1540. fol. Secunda in Anvers 1542. 8vo. Alia in Anvers 1609. 8vo. ut ante in 8vo. 1586. et in Bruxellis 1608. 8vo. Hæc editio in Indice Expurgatorio inserta est ab Inquisitore Generali, ob ea quæ Justinus tradidit de Judæis, præcipue de Abrahamo, Josepho, et Moyse. Hinc fortasse rarior est, sed nec (secundum Pellicer) admodum bona, et Paraphrasis potius est quam versio.

Justini Hist. cum comment. Victor. Strigelli, &c. ac notis Bongarsii. Ursellis 1611. 8vo. Biblioth. Bodl.

Justini Hist. Anglice versa a Rob. Codrington, Lond. 8vo.

1612. Cui subjungitur versio etiam Angl. S. Aurelii Victoris. Cum Indice alphabetico. Bipontini, secuti Brugemannii 'View,' &c. notant varias edd. hujusce versionis, hac prima excepta. Penes nos est, si modo titulus recte se habeat.

Justini Hist. &c. ab Abbate de Longuerue, 16mo. Par. 1625. cum Privilegio Regis. Mus. Britan. Sub finem adduntur, Prologi Historiarum Philippicarum Trogi Pompeii emendati, cum notis et variis lectionibus. Illi Prologi collati sunt a D. Bernardo de Montfaucon cum libris quinque Mss. Diarium Italicum p. 452. usque ad finem.

Justini Hist. &c. Lugd. Bat. 1626. 24mo.

Justini Hist. &c. Lugd. Bat. apud Elzevir. 8vo. 1634. Biblioth. Askenian. p. 88.

Justini Hist. &c. cum notis Berneggeri, Bongarsii, &c. 8vo. Stav. 1660. Catal. Universal. Librorum, Lond. 1701.

Justini Hist. &c. cum notis variorum selectissimis, 8vo. Norib. 1666.

Justini Hist. &c. 8vo. Paris. 1670. Catal. Universal. Librorum, &c. Vol. I. B. 66.

Justini ex Trogi Pompeii Historiis Externis Libri XLIV. Omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione castigata. Novissima editio 12mo. Lond. 1678. Cum Privilegio Regis. Textus merus cum marginalibus indicibus.

Justinus de Historiis Philippicis, &c. Illustravit P. J. Cantel, in usum Delphini. Editio quarta, ex nova recensione Davidis Durandi, R. S. S. Repetita fuit in 8vo. maj. Lond. 1774.

Germanice transtulit Justinum Christ. Frid. Schmidt. Lemgov. 1786. 8vo. Felicius vero Ostertagius, cujus versionem notant Bipontini.

Optime audit editio Bipontinorum, 1802. qui postea doctos suos labores prosecuti sunt Argentorati. Editio eorum, ut agnoscunt ipsi, multum debet editioni Udalrici Galli.

Sequentes editiones confectæ sunt ad usum scholarum :

Justinus, Trogi Epitomator, Christianæ Juventuti accommodatus. Edidit T. Chr. Zembsch, Lips. 1805. 8vo. Expurgata est editio.—Fran. Xav. Schoenbergeri, Vindob. 1806. 8vo.—Darmstadiensis, 1808. 8vo. maj.—Haliensis, 1815. 8vo.

Justinus Hist. &c. ex recensione Christ. Frid. Wetzen. Lignit. 1806. Magna laude hæc editio accipitur a literaturæ Romanæ studiosis, tam ob textum, a Græviano præcipue, sed non penitus, constitutum, quam ob annotationes criticas. Hæc editio, secundum Catal. Treuttel et Würtz 1819. repetita fuit Lips. 1817. 8vo.

Justinus de Historicis Philippicis, &c. Editio nova ex recensione Davidis Durandi, R. S. S. Accessere Jacobi Bongarsii Excerptiones Chronologicæ ad Justinus Historiam accommodatæ. Edinb. 8vo. maj. 1814. Repetitio est Delphinicæ.

Inter ea quæ de editionibus et versionibus memoratone digna sint, notanda etiam est versio in hodierna Græca lingua, quæ *Ῥωμαϊκὴ* vocatur, cui tit. *Ἐπιτομὴ τῶν Φιλιππικῶν τοῦ Πομπηίου Τρόγου νῦν πρῶτον ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν Αἰολοδαρικὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον μεταγλωττισθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἀποπειρογράφου τῆς Ῥουμουνίας. Ἐν Λειψίᾳ παρὰ τῷ Ταύχιντζ.* 1817. 8vo. maj. Cum annotationibus. Jam olim Græci neoterici suos libros *Ῥωμαϊκοὺς* excuderunt et ediderunt Venetiis, ubi vulgatus fuit *Ὁ Χρονογράφος, τουτέστι, Βιβλίον Ἱστορικὸν Συνοπτικὸν*, apud Græcos hodiernos per multos annos celeber, apud nos rarissimus. Penes nos est, et eo potius hic loci notandus quia Justinus historię persimilis, incipiens ἀπὸ δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πλέον ἐπέκτεινα. Venet. 1670.

Justinus Hist. &c. ex editione Abrahami Gronovii, cum Sallustio ex editione G. Cortii. Edidit J. Carey, LL.D. Lond. 1818. 18mo.

Dissertationes et Disputationes criticas paucas de Justino adjicimus :

A. H. L. Heeren *Comment. de Trogi Pompeii, ejusque continuatoris Justin, fontibus et auctoritate. In Commentariis Societatis Gotting. Class. Phil. Tom. xv.*

Observationes crit. in Justin. in tractatibus J. Jortin, S.T.P. Lond. 1790. 8vo. vol. II.

Crit. Inquisit. in Vitam Alexandri, ex antiquis historicis refictam, Gallice a Barone de Croix, vel Anglice a Ricardo Clayton, Baronetto, cum annot. et tabula geographica. Bathoniæ 1793. 8vo.

Disputationes Academicæ duæ a M. J. Gottlob Graesse. Viteburg. 1800. 4to.

RECENSUS CODICUM MSS.

JUSTINI,

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

Codices in Museo Britannico.

IN *Biblioth. Reg.* 15 A. XIII. Justinii Epit. Trogi Pompeii. Cod. membran. sæc. xv. Præfigitur codici utilis omnium Librorum XLIV. syllabus.

15 C. I. cod. chartaceus, 4to. pp. 30. cui titulus: In Trogum Pompeium sive Justinum Chorographia ad excellentissimum et illustrissimum Dominum D. Eduardum Walie Principem: a. 1546. Auctore Petro Olivario Valentino. Huic subjicitur, ut etiam puerili ætati apta, similis Chorographia in Epistolas Familiares Ciceronis: a. 1546.

In *Biblioth. Harl.* N. 5076. cod. chartac. Justinii, cum aliis Historiis et Orationibus, sæc. xv. in Italia scriptus: habet hic et inde indices marginales.

N. 5279. cod. membran. Justinii, sæc. xv. illumin. et eleganter scriptus Italico caractere. Sine gloss. et indice marginali.

Alii sunt codices inter Harl. membran. et chartac. elegantes, usque ad decem numero: nempe, N. 2487. 2657. 2705. 2718. 2740. 2762. 4099. 4822. 4922. 5292.

Inter *Burneianos* N. 329. cod. est Justinii chartac. fol. pp. 128. nonnullis sententiis collatis cum editione Abr. Gronovii quæ Lugd. Bat. edita fuit 1760.

Alii septem codd. Justinii hic asservantur, chartac. et membran. omnes similiter habentes paucas pagg. collatas ad ed. Gronovianam.

Codices Oxonienses.

In *Biblioth. Bodl. Laud. Lat. Auct. F. 2. 29.* cod. membran. bene scriptus, pulchre illuminatus, pictisque tabulis ornatus. Sæc. XIV. sine gloss. et var. lectionibus.

Laud. Lat. 57. cod. membran. nitide scriptus: sine gloss. et nott.

Inter codd. *Canonici Lat. 145.* sunt quatuor sequentes: *Justini, Abbrev. Trogi Pomp.* cod. membran. nitide scriptus, sæc. XIV. illum. cum paucis indicibus aut notis marginalibus, ad initium.

147. cod. chartac. sæc. XIV. cui subjungitur *Julii Solini Grammatici Polyhistor, sive de Mirabilibus Mundi, et Caii Plinii Secundi, Oratoris Veronensis, de Viris Illustribus:* omnes cum indicibus aut notulis marginalibus.

148. cod. membran. bene conscriptus et illumin. sæc. XV. cum indicibus aut notulis marginalibus ab alia manu.

149. cod. chartac. 4to. sæc. XIV. vel XV. cum indicibus aut notulis marginalibus ab eadem manu.

Inter codd. *Dorvillianos* sequentes se præbent: *x. 1. 1. 14. Justini Epitome Trogi Pompeii,* cod. membran. ff. 109.

x. 1. 3. 32. Justini Epitome Trogi Pompeii, cod. membran. ff. 130. De hoc et duobus aliis *Justini* codd. *Dorvillianis* consulendus est (ut monet editor doctus *Codd. &c. Dorvillianorum Descriptionis*) T. Wopkens. *Ohss. Misc. Nov. p. x.*

x. 1. 3. 33. aliud exemplar ejusdem operis cod. membran. fol. pp. 129.

x. 1. 6. 35. J. G. Grævii Dictata in Justini Historiam: ff. 89.

x. 2. 4. 15. In Justinum notæ, manu J. P. *Dorvillii* scriptæ, pp. 814. in 4to. Hæc de *Dorvillianis* referenda sunt editori codicum *Mss.* et impressorum *Dorvillianorum*, cum notis *Mss.* olim *Dorvillianis, Descriptionis, Oxon. 1706.* Notitia etiam *Historiæ Justini,* cod. membran. pp. 140. inter *Clarkianos*, eidem viro docto referenda

est; cujus industriæ Catalogum etiam codicum Clarkianorum debemus.

In Biblioth. *Corp. Christ. Coll.* Mss. abundanti, est Justinii Epitome Historiarum Trogi Pompeii, 4to. cod. pulcherrimus, membran. Sub initio: 'Incipiunt Cronica Justinii in Abbreviationibus Trogi Pompeii.'

In Biblioth. *Colleg. Nov.* pretiosos quosdam Mss. tenente, Trogi Pompeii Epitome Historiarum, continens Libros XLIV.

Codices Cantabrigienses.

In Biblioth. *Publica* N. 2375. cod. qui continet inter alia (Art. 14.) Trogum Pompeium quem exscripsit Justinus. Versus qualiscumque in principio libri:

'In Trogi sequitur Justinii Epithoma Libellus.'

In Biblioth. *Trin. Coll.* cod. asservatur, qui, cum aliis, continet Historiam Ptolemæi, quæ videtur esse Justinii Abbreviatio. Membran. sæc. XIII.

Codex Edinensis.

In Biblioth. Advocatorum, Justinus Historicus: Historiarum Philippicarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Cod. Ms. 4to. Hic, ni fallimur, unus est ex multis iis codicibus quos collegit vir apud Scotos jure celeberrimus, Jacobus Balfour, Baron de Kinnaird. Memoria Balfouriana, Edinb. 1699. p. 21.

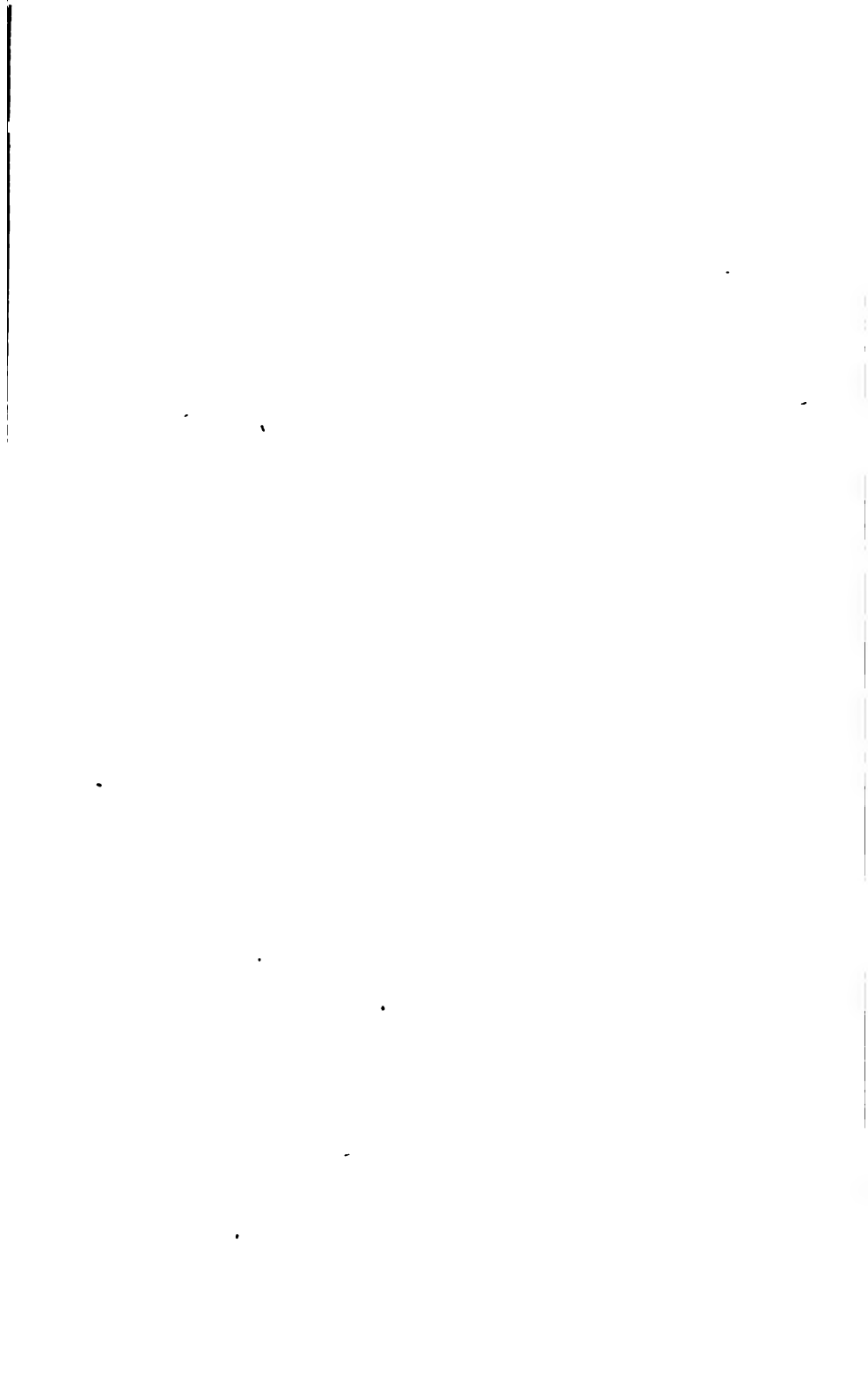

De Codicibus in exteris Bibliothecis asservatis consulat lector Gronovii Præf. supra p. 3. sqq.

I N D E X

I N

J U S T I N U M.

INDEX

IN

JUSTINUM,

AUCTORE

JOANNE FREINSHEMIO,

MULTO PLENIOR REDDITUS A

JOANNE VORSTIO, ET JOANNE SCHEFFERO,

ALIISQUE.

Primus numerus Librum, secundus Caput cujusque libri, tertius Tmematia seu
Sectiunculas capitum denotat.

A TERTIO ponere partem exercitus i, 6, 10 (pro quo mox : post terga). a frontibus i, 6, 11 a principio Sicilia patria Cyclo-
pum fuit iv, 2, 1 a prioris fortunæ pro-
cella animi ad spem certaminis revocan-
tur iv, 5, 4 a fastigio majestatis in ser-
vitutem redacta xlii, 1, 5 a castris pro-
fugus xxii, 8, 8 a Sicilia abire xxiii, 3,
10 Demetrium a Macedonia arcescere
xxvi, 3, 3

Ab hostibus quam a filio tutior x, 1, 7
ab ipso limine patriæ abducti xiv, 3, 9
Abdalonimus ex hortulano Sidoniæ rex
xi, 10, 8

Abditæ insulæ ii, 12, 16

Abducere virgines ante nuptias xxi, 2,
10 filiam alicujus xxii, 3, 1. xiv, 3, 9
abductus in secretum xviii, 7, 9 abducta
in Italiam juventute xvii, 2, 15 abducta
el sorore xxxix, 4, 1 abductis captivis
xxix, 4, 6

Abellani Chalcidensium coloni xx, 1,
13

Abesse a liberis ii, 5, 1 paulum a ca-
Delph. et Var. Clas.

picada urbe abfuit ii, 8, 4 abest motus
(non timet) ii, 10, 23 Vorst.

Abjici ossa in mare jussit iii, 3, 12
corpus insepultum xli, 6, 5 in Oceanum
xliv, 4, 6 abjectus partus xi, 12, 6 ab-
jectæ epistolæ totis castris xiv, 1, 9 ab-
jectis armis viii, 2, 4

Abire in regnum ii, 13, 2 in exilium
vi, 4, 7 in diversa xlii, 4, 8 Sicilia iv, 5,
2 convivio vii, 3, 4 a Sicilia xxiii, 3,
10

Ablegatus ab avo in Persas i, 5, 8

Abnuere totum ix, 2, 8 collationem
xvi, 3, 9 munus libertatis xxxviii, 2, 8

Abolere invidiæ famam viii, 3, 7 cla-
dem acceptam nova victoria xxxi, 6, 8
maculam segnitiei xxxvi, 1, 2 injuriam
xlii, 3, 1

Aborigines primi Italiæ cultores xlii,
1, 3 Aboriginum pastores Romulus et
Remus xxxviii, 6, 7

Abraham rex Damasci xxvi, 2, 3

Abrupta quo nomine Græce pronun-
tiantur iv, 1, 7 terræ mota portio montis

Ind. Just.

abrupta xxiv, 8, 9

Abrupte agere (hoc est, calide, inconsideranter) ii, 16, 4 Freinsh.

Abcisis auribus, naso, labiisque xv, 3, 4

Abcondita intra nodos capita ornamentorum xi, 7, 16

Absens Athenis insimulatur v, 1, 1
absentis nutricia Alexandrum maxime pudebat xii, 6, 10 absente patre xxvi, 2, 11 absente Pacoro xlii, 4, 5 et 7 absente Phrahate xlii, 6, 6 absentibus viris iii, 4, 4

Absentiam Arcadum speculati vi, 6, 6
absentiam ejus aucupantes xxix, 4, 10 amisso per absentiam regno xvii, 3, 3
filium per absentiam Mithridatis Laodice uxor enixa fuerat xxvii, 3, 6 regnum Syriæ per absentiam Demetrii Trypho occupaverat xxxviii, 9, 3 per absentiam regis a Demetrio deficient xxxix, 1, 3

Absolutionem contemnere ix, 4, 10
nota absolutiois xxlii, 2, 7

Absolutus rex xxxii, 2, 5

Absorbuit solidas civitates terræ motus xxx, 4, 3

Abstinentia alieni ii, 2, 11 canes multorum dierum abstinentia cruciati xlv, 4, 5 abstinentia interpellata sagina xlv, 4, 14

Abstinerè imperio i, 1, 7 bello xii, 2, 11 regii honoris ornamentis xii, 2, 13 regno pupilli xxxi, 1, 2 Ægypto xxiv, 3, 1 manus a regno Ægypti xxx, 3, 3 a proximis manus viii, 6, 4

Abstrusorum metallorum felices divitiæ xlv, 1, 6

Absumere: aquarum illuvies majorem partem Græciæ absumsit ii, 6, 10 duces vestros armis absumsisit xiv, 4, 14 tempestas grandine et frigore saucios absumsit xxiv, 8, 10 solida intercipi absumique navigia iv, 1, 16 exercitu absumto ii, 4, 32

Abundantia xxiv, 7, 4 vini ceterarumque cibiarum xxiv, 7, 7 aquarum xli, 5, 4 opum xlii, 5, 4 cunctarum rerum xlii, 1, 4

Abundare opibus et multitudine xviii, 4, 2 auro xxv, 1, 10 abundante multitudine ii, 5, 11 et xxiv, 4, 1 servi multitudine abundantes xviii, 3, 6

Abutens valetudine viri xiv, 5, 2

Abydos ii, 13, 5 et 8

Ac si xxxii, 1, 7 et 9 perinde ac si xxxi, 5, 7 non secus ac si xix, 2, 8

Acarnanes Alexandrum Pyrrhi in regnum restitunt xxvi, 3, 1 Romanorum auxilium implorant contra Ætolos xviii,

1, 5 soli Græcorum auxilia contra Trejam non miserunt xxviii, 1, 6

Accedere ad montem xii, 7, 8 ad dormientem xv, 4, 17 accedere cum percussoribus ausi non sunt xiii, 3, 8 accessit exercitus animus ingens i, 6, 12 huc accedit quod Æc. ii, 10, 6. xiii, 3, 6. xlii, 5, 5. xxx, 3, 2 accesserat quotidiano labori fames ii, 13, 11 accedunt hæ vires Lacedæmonia iv, 3, 5 vires ejus sibi accessurus xlii, 5, 15 accessum illis, (quæ subigeretur) pro ignobili momento Macedonia vii, 3, 1 accedere viribus alicujus viii, 3, 14 accesserat stupri indignitati fœditas ix, 6, 5 accessere viribus Persarum non modico momentum xi, 4, 12 accesserat penitentiam recordatio xii, 6, 10 accedit ævum insolentia xvi, 5, 7 ne tertius sibi hostis accederet xvii, 2, 10 socius alicui parti accedit xvii, 2, 11 postremus ille domus suæ ramum cumulus accessit xvii, 2, 1 his malis deletus cum imperatore exercitus vellet quidam ærumnarum cumulus accessit xlii, 7, 1 accessit tantus ardor animis regis adventu illius xxxi, 3, 6 accessit ad regni administrationem xxvii, 3, 1 in hac (Cleopatra) accedere necessitudinem sanguinis xxxix, 3, 8 accessere opes xli, 2, 4

Accendere animos in spem xlii, 7, 6 (hoc est, spe implere, ut auctor loquitur xi, 1, 8). accendi (subaudi ira) xiv, 6, 7 Freinsh. (sic et xi, 8, 9). accensus incredibili ardore mentis xi, 5, 4 accendere aliquid ostentatione divitiarum (pro excitare) xi, 9, 4 Vorst. non odio, sed dignitatis gloria accensus xv, 2, 8 querelæ accenditur senatus in aliquem xlii, 3, 6 accensus favore juvenis xxiv, 2, 3 accendi pertinacia xxxix, 3, 10 emulatione virtutis xlii, 2, 3

Acceptissimus (hoc est, gratissimus) xlii, 2, 8. xviii, 3, 9 Freinsh.

Accidit xiv, 1, 13. xlii, 6, 2

Accipere puerum in manum (hoc est, brachiis excipere. Auf die Arm nehmen) i, 4, 12 non accipere pacem (non est recusare, sed non posse consequi) v, 4, 4 Ita, affirmate: accipere veniam ab aliquo xli, 8, 6 provinciam xlii, 4, 12 et 21 (pro consequi). accipere (pro admittere) xi, 6, 9 (pro audire) iii, 7, 7 cujus inter clarissimos viadices urbis nomen accepimus (id est, audivimus aut legimus) vii, 1, 5 accipere herbam in potu (pro adhibere, sive sumere, quod Plinius frequens est) xli, 10, 3 Freinsh. accipere exercitum (id est, regendum accipere) i,

8, 9 vulnus (id est, cladem) i, 8, 10. v. 6, 3 (Contrarium) dare valens, ibid. valens ii, 11, 19 accipere nuntium i, 9, 9 parvam manum (id est, parvum exercitum) i, 10, 21. Vort. accipere gente manus xi, 10, 10 accipere jugum xlv, 5, 8 patienter jugum servitutis xi, 14, 7 respondens xii, 3, 8 incommode laudes paternas xii, 6, 6 in deditionem xii, 6, 10. xii, 7, 18 imperium xii, 10, 9 aurum xiii, 5, 9 precepta virtutis ab aliquo xv, 3, 6 pecuniam xvi, 4, 9 et 20 conditionem pro manifesto omine xviii, 5, 3 partem regionis in portionem belli xxviii, 1, 1 aliquam in matrimonium xvii, 2, 10. xxviii, 3, 10 cladem xxvi, 6, 8 ignominiam bello xxxii, 3, 16 accipere opinionem veteris fabulae xlii, 7, 7 opinionem patris mortis xlv, 3, 2 non accipiendum bellum statuit, sed inferendum xxxi, 4, 10

Accipitris ritu xvii, 2, 8

Accire auxilia v, 9, 14. xxviii, 1, 2 accitus ad prodenda memoris acta xii, 6, 17 accitus in civitatem xxii, 1, 6 in regnum xxiv, 4, 3. xl, 1, 4

Acclamaré i, 6, 6. xxiv, 5, 4

Accolis parietis xxviii, 4, 9

Accusare crudelitatem alienius ii, 16, 6 crudelitatem alicujus xiv, 6, 6 accusare Deos xix, 3, 3 accusari proditoris vi, 4, 7 affectati regni xviii, 7, 18. xxi, 5, 11

(Accusativus cum infinitivo, ut aliquid subaudiatur: e. g. Quid non miratur?) tantum in eo virtutem fuisse ii, 9, 19 tantum famae velocitatem fuisse ii, 14, 9 tantum in uno viro fuisse momenti v, 4, 12 tantum facinus admisisse ingenia viii, 2, 13

(Accusativi Genii) Zopyriona ii, 3, 4 Ionas ii, 12, 1 Lacedaemona v, 1, 3 Elemina v, 10, 4 Concha vi, 1, 9 Macedoniae vii, 2, 7 Phrygia xi, 7, 9

Acerbas Elissae maritus a Pygmalione natus xvii, 4, 9

Acerbi cruciatus xviii, 4, 14 acerba et lucrosa res xxviii, 6, 14

Acerrius inter recedentes xii, 7, 2 acerrius puer xii, 16, 7

Acerime cives bellum ii, 12, 20 acerime pugnare xi, 14, 5

Acessus annis xii, 9, 1

Acheri Perusinum conditores xx, 1, 11 a Philippo ad Romanos desolacum xxix, 4, 11 bellum gerant cum Nabide xxi, 3, 3 cum Messentis xxii, 1, 4 cum Romanis xxiv, 8, 1 per civitates veluti per membra divisi sunt xxiv, 1, 2

Acherontem inter se conspiratio, fides, et potentia xxiv, 1, 1

Achaia iii, 6, 13

Acheron. Acheron Italiae xii, 2, 14 Epiri xii, 3, 3 (ubi Acherusius amnis dicitur adjectivo ab Acheronte deducto: quod non advertit. Ortelius in voce Acheron. Freinsb.)

Acies sumpere i, 6, 11 in prima acie dilaicare iv, 5, 7 acie decernere vi, 7, 10 aciem sustinere vi, 7, 7 ordinare xi, 9, 8 producere xi, 13, 1 exercitum in aciem producere xxx, 4, 6 primam aciem toto praefragere vi, 8, 2 in aciem procedere xiv, 2, 1 in aciem descendere xiv, 3, 2 inter duas acies ii, 9, 11 in acie Persarum plus praedae quam periculi xi, 13, 11

Acilius consul Romanus Antiochae vincit xxxi, 6, 5

Acquirere inimicis suis hestes iii, 6, 11 acquirere alieni periculum ex invidia, infamiam ex suspitione proditoris iii, 7, 8 acquirere incrementa regni vii, 6, 12 viribus auctoritatem regiam xii, 6, 4 regionem xvi, 2, 2 novi matrimonii gratiam xxviii, 1, 3 viribus suis regnum xxix, 7, 2 acquisiti viro regni termini i, 2, 8 habitus aequalis ad misericordiam commovendam acquisitis iv, 4, 1

acquisita classes v, 4, 17 acquisita latrocinatibus regna xxxviii, 7, 10

Acta Alexandri (pro rebus gestis) xii, 6, 17 acta Herculis xii, 7, 13 Verus.

Actor (pro histrione) vi, 9, 4 Freinsb.

Actus (hoc est, actiones): xxxi, 2, 1 (Ita in Orat. quae fertur Ciceronis in Balbium num. 4. item in secunda Agraria sub fin.) Freinsb.

Acut animos injuria et indignitas iii, 6, 4 visce militum labore xx, 1, 2 ad acuendos snorum animos xxiv, 7, 10

Acuti sagittarum ix, 2, 13

Acuminis plena oratio ix, 6, 10

Ad instar (vid. I.) ad libidinem (hoc est, pro arbitrio) vdi, 9, 7 ad meliora patriae tempora se reservare ii, 11, 5. xxviii, 4, 9 ad postremum vi, 2, 12. xii, 8, 10. xiv, 3, 1. xvi, 4, 3. xxiv, 3, 6. xxx, 3, 13. xlv, 4, 4. ad pugnam (hoc est, ut pugnaretur) xi, 13, 2 ad sepulturam redimere ii, 16, 19 sua agenda xxviii, 10, 8 dilabi ii, 12, 19 (Ita Tacit. iv. Ann. 73, 1 ad sua agenda digredi.) Freinsb. ad terrorem omnium interficere aliquem v, 9, 2 ad metam ceterorum xv, 3, 5 ad conspectum alicujus (dam aliquem conspici) xv, 6, 8 Vort. ad ultionem segnitiae xxxii, 3, 16 ad aequitatem alicujus. aliqui aliquid adducere

xxviii, 2, 6 ad reatum revocatus iv, 4, 4 (ob reatum ut tanquam reus accusaretur. Scheff.)

Adapti subiguntur ab Alexandro xii, 5, 9

Addere: adduntur vocibus lacrymarum ii, 8, 9. iv, 4, 2 instrumenta luxuriae xxx, 1, 9 hasta Deorum simulacris xliii, 3, 8 virtute Orithyae tantum famae et gloriae Amazonum additam est ii, 4, 18 exilio addita orbitate ii, 4, 4 additis muneribus xv, 1, 8 precibus xviii, 1, 1 addito in auxilium adoptionis officio xvii, 3, 20 ad superiores conditiones additum xxi, 8, 8 addito ei rectore xxviii, 1, 10

Addictae civitates titulo pacis xii, 3, 4

Addiscere (pro intelligere ex relata aliorum) ii, 3, 13 Freinsh.

Adducere aliquem eo usque desperationis iii, 5, 6 in summam desperationem xviii, 7, 6 in suspicionem xliii, 2, 10 adduci in spem regni iii, 1, 2 filiis in solatia longinquae expeditionis secum adductis xviii, 1, 3

Adeo ii, 1, 10. v, 7, 5. vi, 8, 6 adeoque x, 1, 7 adeoque xi, 5, 5. xxiv, 3, 4 adeo ut ii, 1, 15. ii, 10, 11. vii, 6, 16

Adesse praesto cum securibus i, 6, 4 adesse senatui grassanti in populum xvi, 4, 12 adesse ad insidias xliii, 4, 7 fides mortis ejus adfuit xiii, 1, 4

Adhaeret Sicilia Italiae fœnibus iv, 1, 1 Hispania Galliae xlv, 1, 8

Adhibere (pro adjungere) viii, 4, 6 in auxilium iii, 6, 2. Freinsh. vi, 6, 7 in convivium vii, 3, 3 adhibere Lacedaemonios (ut deprecantar pro aliis) viii, 4, 6 Vorst. adhibere ludos ix, 4, 1 aliquem in consilium xlii, 6, 10 vim xiv, 4, 8 adhibito exercitu xxxii, 2, 1

Adhortationes xxii, 6, 1. xxx, 4, 15

Adhuc i, 1, 5 et 10. ii, 9, 4

(Adjectiva in 'bundus' terminata cum accusativo construuntur. Vid. Meditabundus)

Adigere aliquem sacramento xxii, 4, 5 per suum corpus Mago ferrum jussit i, 9, 22 adacti iurejurando viii, 4, 11

Adicere imperio regionem, civitatem i, 2, 8. i, 9, 1. v, 4, 6. xxvii, 1, 9. xlv, 5, 3 gentem regno xli, 6, 8 adiecit Siciliensi ruinae naufragium maris xliii, 3, 12 adjecta laude testestris belli v, 4, 7 adjecto honore verborum xv, 1, 8

Adimere alicui dignitatem regni i, 2,

6 scutum vi, 8, 11 regnum viii, 6, 3. xxviii, 2, 6 et 5, 3. xxxix, 2, 4 auxilio fugae adempto xxii, 6, 4 iustis dominis ademptum solum xviii, 2, 8 adempto vagandi arbitrio xxxix, 5, 4 adempta restituere v, 10, 2

Adire opacationem ii, 15, 9 gentem xii, 16, 11 regionem xxviii, 7, 9 oraculum xx, 2, 5

Aditu regis obtento xxi, 6, 5 aditus omnes obsidere i, 5, 10

Adjungere regno alicujus captas civitates xlii, 3, 1 victorie Deorum socios se adiungunt xxiv, 8, 7 adiunxit exercitui suo robur Thesalorum equitum vii, 6, 8 Africam Persico regno (i. e. post subjugatam regnum Persicum et Africam subjugare) Vorst. xxi, 6, 1 ne discessus suus adiangi nepotis parricidio posset xliii, 2, 7

Adjurare (pro jurare) xxiv, 2, 8 Freinshem.

Adjutores xlii, 6, 15

Adjuvare bellum non gregarii militis opera, eod imperatoris virtutibus v, 2, 1 adjuvare privatis viribus v, 9, 8 vindicem communis libertatis v, 10, 1 adjuvandum ea manu rex ix, 5, 4 adjutus enixe alterius opera v, 11, 6 opera meretricis xviii, 3, 11 adjuti externis viribus xxviii, 2, 5

Administrare tutelam iii, 2, 7 regnum iv, 2, 5. vii, 2, 5 res domesticas agrorumque culturas xlv, 3, 7 majestas regni per servum administrata iv, 2, 5

Administratio republicae Spartanae ii, 2, 14. iii, 3, 1 regni xiv, 5, 3. xxviii, 1, 1. xxxvii, 2, 4 gentis xli, 2, 2

Admirabilis virtus vi, 5, 8 origo xv, 4, 2 casus xxiii, 3, 11 admirabile ii, 2, 14 admirabilis xi, 6, 3

Admirabiliter insignis i, 8, 14

Admirari v, 4, 11 admirantes pondus auri xxv, 1, 5 admiratus constantiam i, 5, 3

Admiratio: cui admiratio eximia servatae virginis fuit ii, 4, 17 admiratio tanta ejus fuit xx, 4, 18 quantum nomen admirationis, tantum antiquae terroris dedit iv, 1, 16 contemptum hostis in admirationem vertere xi, 3, 4

Admittere facinus (pro committere) xv, 2, 4 Freinsh. (Subaudiendum autem in se, quod interdum diserte additur. Vide Ind. Nepotis.) admitti (subaudito, ad regem) i, 3, 2 Vorst. admittere equum equus i, 10, 7 admittere ad conspectum suum milites xii, 15, 2 admissum facinus majori scelere tegere xxxvii, 3, 7

Admodum (hoc est, circiter) xi, 14, 11. xvii, 2, 4. xviii, 5, 5. xiv, 1, 6 et 7 admodum puer iii, 1, 3. viii, 6, 7. xvi, 2, 11. xxi, 1, 8 (*καταλαβὼν λέων* dixit Strabo lib. xvii. pag. 648. lin. 10. et Diodor. xx, 24. Freinsh. Sic Florus xi, 6, 10. 'prætextatus admodum filius.' Item Nepos xxi, 1, 1. 'admodum adolescentulus:' pro quo idem alibi 'peradolescentulus' xviii, 1, 4.) Vorst. admodum parvulus xvii, 3, 17

Admonere aliquem cognationis, sacrorum communium v, 10, 3. xi, 3, 1 admoneri libertatis (recuperandæ puta) virtutis alicujus ii, 9, 5 Vorst. admoneri exemplo alicujus ut tibi consulas iv, 5, 11 admonitus orbitatis dolore i, 5, 8 haruspicum responsa xxiii, 4, 9

Admovebant impuberes aris xviii, 6, 12

Adniti xxii, 8, 6

Adolescere i, 5, 8

Adolescens i, 5, 6. iii, 1, 3. ix, 6, 4

Adolescentis vitia xxvi, 1, 1 adolescentia juvenis permotus xliii, 2, 10

Adoptare aliquem in successione regni ix, 2, 1 adoptatus xxii, 7, 5

Adoptio testamenti xxxviii, 5, 4 (a testamento sive per testamentum facta.) Scheff. adoptione Dei lætus xi, 11, 8 adoptione liberorum promissa xvii, 2, 8 adoptionis officio in auxilium addito xvii, 3, 20

Adorare Deos xi, 4, 6. xliii, 5, 6 adorari soliti Persarum reges vi, 2, 13 adorari se jubet Alexander xii, 7, 1

Adoratio xii, 7, 1

Adores Damasci rex xxvi, 2, 3

Adrastii campi xi, 6, 10

Adrestæ superantur ab Alexandro xii, 8, 9

Adria urbs Italica, Græcæ originis xv, 1, 9

Adrehere secum Deos xx, 2, 14 advehi et advectæ copiæ v, 8, 2

Advenæ ii, 6, 4 advenas recipere ii, 1, 6 domines velut advenas finibus prohibent ii, 5, 3

Advenisse xxiv, 8, 4 advenienti venenum paravit xxvii, 2, 7 advenienti occurrunt xxxviii, 10, 5

Adventare xi, 8, 1. xxi, 6, 7. xxxii, 1, 7 adventat dies xviii, 3, 12

Adventus hostium i, 8, 2. vi, 7, 3 regis ii, 3, 9

Adversarius ix, 6, 8

Adversum bellum ii, 13, 3 prælium iii, 5, 11. v, 1, 4 ex adverso stant classes ii, 14, 8 adversis vulneribus cadunt

ix, 3, 10 adversis nummibus tanto scolare xviii, 7, 1

Adversus aliquem mitis vii, 6, 16 adversus hostes incundus vii, 6, 16 adversus alios melioris fidei esse viii, 2, 3 adversus Carthaginienses portas aperiendas xxviii, 2, 2

Adulari aliquem viii, 4, 8

Adulatio hostis (hoc est, qua hosti adulamur) xi, 12, 12 Ita, vulgi xiii, 3, 2 Freinsh. magnitudinis alicujus xxx, 4, 18 adulationum assentationes xxxi, 6, 3 et seq. humili adulatione xxii, 7, 5 adulationis effectus xxxi, 6, 3

Adulter i, 7, 18. vii, 4, 7

Adulterare xliii, 4, 8

Adulterium Alcibiadis v, 2, 5 adulteria apud Parthos graviter puniuntur xli, 3, 1

Adultus filius xlii, 5, 2 adulta ætas ii, 6, 14. iii, 2, 5. xvii, 3, 21 adulti xxii, 6, 1. xxvii, 1, 4. xliii, 2, 8

Adunare (pro conjungere) ii, 12, 18. xv, 4, 22. xvi, 2, 1 (pro colligere) v, 9, 6. vii, 1, 12. xi, 5, 4. xii, 2, 16. xxiv, 1, 5. xxiv, 6, 2 Freinsh.

Advocare concionem ii, 8, 8

Advolare Cyrenas xxvi, 3, 4 cum viribus xvii, 1, 6

Æacides Molossorum rex xiv, 5, 9 regno pellitur xvii, 3, 17

Æacides Herculis Thebani progenies xi, 4, 5 plerumque intra trigesimum annum defuncti xii, 15, 2 gens antiquissima xii, 16, 3

Ædes Junonis xx, 4, 11 ædes Dianæ et Minervæ xxiv, 8, 5 ædes vacuæ xxviii, 8, 7 ædes Apis ceterorumque Deorum Cambyes dirui jubet i, 9, 2

Ædificare ii, 14, 3. xlii, 4, 11

Ædificia ii, 12, 11 et 14

Ædiles Corinthii xxi, 5, 7

Æeta Colchorum rex xxxii, 3, 13

Ægææ urbs Macedoniæ, quæ prius Edessa vii, 1, 10

Ægeatæ vii, 1, 10

Ægæ senex xxvii, 2, 6

Ægeus Thesei pater ii, 6, 14. xlii, 2, 13

Ægialius Medes frater xlii, 3, 1

Ægre (pro vix) ii, 4, 32 ægre ab eo obtentum xii, 8, 6 ægre quievit precibus victus xvii, 5, 6 Vorst.

Ægritudo (pro morore) xxxii, 2, 8. xxxviii, 2, 2 ægritudo animi xxxii, 3, 4 Vorst.

Ægyptus a Cambyse subacta i, 9, 1 foecundissima ii, 1, 8 (Hinc illud Augusti decretam, apud Tacitum ii. Ann.

-80, 6. *Freinsh.*) magna impensa regum munita ii, 1, 20 occupatur ab Alexandro xi, 11, 1 in divisione imperii Alexandri Ptolemæo cedit xiii, 4, 10 temperata semper fuit ii, 1, 7 stracta magnis moribus adversum vim insurrectionum aquarum ii, 1, 20 fossis contina, ibid. ejus paludes ab ipse prohibebant Scythas ii, 2, 14 Ægypti rex Lacedæmonios jutat vi, 2, 2 ideoque bello a Penia postur vi, 6, 3

Ægyptus rex ii, 8, 8 juvenis xxix, 4, 4 Ægyptium mare ii, 1, 19 Ægyptiorum superstitiones i, 9, 2 cum Scythis contentie de vetustate generis ii, 1, 5 studia, astronomia. xi, 4, 3 et magia xxvi, 2, 7 fœdus cum Romanis xix, 2, 8

Æmilius Hannibalem navali prælio vincit xxii, 6, 9 ejus palchrum facinus xxi, 8, 7 Penem vincit xxiii, 2, 6 leges Macedoniam dedit xxiii, 2, 9 Æmulari cui vi, 9, 2 (ubi Modium vide. *Freinsh.*)

Æmulatio inter Cononem et Pisanndrum vi, 3, 3 virium inter Athenienses et Lacedæmonios iii, 2, 4 virtutis et animorum inter Lacedæmonios et Messenios iii, 5, 13 muliebilis xiv, 5, 2 gloriose bellorum causa xvii, 1, 8 æmulatio gloriæ, Pref. 1 æmulatio ætatis iii, 5, 13 (Ut inætas amec.) Vorst.

Æmulator virtutum Agesilaus Pisanndrus vi, 3, 3

Æmulus regni ix, 7, 3. xxix, 2, 10 (hoc est, competitor, et ut supra viii, 3, 14). peticaps xi, 2, 3 *Freinsh.* æmulus virtutis alicujus xlii, 8, 6 æmuli inter se Lacedæmonii et Thebani viii, 4, 9 æmulorum edia v, 2, 6 æmulos removere xlii, 4, 9 æmuli imperii, gratiæ imperantis (sic enim legendum arbitror) viii, 4, 9 Vorst.

Æneas Latinos condidit xi, 1, 12 in Italiam venit xliii, 1, 7 pugnavit contra Mesentium occubuit xlii, 1, 21

Æolides insula nativis ignibus frequentes iv, 1, 11

Æquales (qui sunt ejusdem ætatis) ix, 6, 6. xxvii, 4, 1 Vorst.

Æqualitas diffidit electionem facit i, 10, 2 discordiam parit, vel æget xlii, 2, 2 patrimoniorum apud Sparanos iii, 3, 3

Æqualiter iii, 3, 3

Æquare convexa vallium ii, 10, 24 æquata patrimonialia iii, 3, 3

Æquor ii, 13, 10

Æquum jus ii, 10, 8 æquum censere

xii, 11, 5 æquum est xxiv, 3, 7 æquo Marte (hoc est, pari fortuna bellum) iii, 5, 9 *Freinsh.* æquo animo xv, 2, 14. xxi, 1, 8 æquis conditionibus pacem facere xlii, 8, 15 æquis legibus pacem facere xlii, 1, 5 æquo jure pacem facere xlii, 2, 14 æquo jure fœdus percutum xlii, 5, 10

Ær tepidas xxvi, 3, 5 æris spiritus xlii, 1, 10

Ærariæ artis fabrica xxvi, 4, 3

Æropas Macedonum rex infans in cunis ad aciem suorum deferatur vii, 2, 3

Ærumæ xviii, 7, 11. xlii, 7, 1

Æs statum ix, 2, 13 æris uberrima regio xlii, 3, 4

Æstimare (pro deliberare); utros potius dignetur, æstimat viii, 4, 10 *Freinsh.* æstimare aliquem non veteri fama, sed presentibus viribus xxx, 4, 10

Æstimatio sortis humane ii, 13, 10 æstimatio in ira locum succedit xii, 8, 5

Æstivi solis ardores ii, 1, 7 æstivi saltus viii, 5, 7

Æstare (h. e. angere, dubitatione torqueri) i, 10, 15 *Freinsh.*

Æstaria (vel pro ipse exustatione, vel locis, per quos in flumina incurrunt) xlii, 1, 7 *Freinsh.*

Ætas (pro nimio calore) xii, 1, 2 (pro fluxu maris) xii, 10, 5 ætas periculorum xlii, 3, 8 æstu (subaudi, cursum) xi, 13, 3 *Freinsh.*

Ætatis privilegium ii, 10, 2 ætatis gradus iii, 3, 9 ætas militaris (pro ætatis militaris hominibus) v, 6, 6 Vorst. supra ætatem virtus ejus admissibilis est vi, 5, 3 ætas imbellis (pro hom. imbell.) vi, 7, 3 effectus ætatis viri vi, 7, 4 a parvula ætate xii, 4, 9 ætatis senioris rectores xix, 1, 8 ætas adulta, ætas immatura (Vid. Adultus et Immature)

Æternitas: ut æternitatem legibus suis daret iii, 3, 11

Æternam fundata possessio iii, 4, 17

Æthiopia i, 2, 8 cum imperio adjacet Semiramis, ibid.

Æna Sicilis mons ignifer iv, 1, 5 ejus rei ratio iv, 1, 14 et 15

Æneorum bellum cum Syracusanis xlii, 1, 11

Ætoli Brundisium condunt xii, 2, 7 bellum in Græcia movent xlii, 5, 1 Chiorum exules recipiunt xxvi, 1, 6 postquam Acarnanum Epirotis expulsi conantur xlvii, 1, 1 Romanis intercedentibus superbe respondent xxvii, 2, 1 bellum cum Philippo gerunt xlix, 1, 13. xlix,

4, 5 Antiochem in Romanam bellam impellunt xxx, 4, 19. xxiii, 1, 1 libertatem amittunt xxii, 1, 2. Ætolorum quingenti pastores novem millia Laomedoniorum cedunt xiv, 1, 6. Ætolorum civitatibus pecuniam imperat Pyrrhus xiv, 1, 6. cesarem universus senatus Romanus missus xxxiii, 2, 8.

Ætolia xiv, 1, 6.

Ævum (pro etate, vita) ii, 4, 17. Freinsh. in omni ævum, ibid. xxvi, 2, 14 (ut Græci εἰς αἰῶνα τὸν αἰῶνα), et, omnia propositione, omni ævum xiv, 4, 14. Vorst.

Affatum i, 8, 4. xlv, i, 7.

Affectare imperium vi, 1, 1. regnum ii, 15, 14. xviii, 7, 18. xiv, 5, 14 tyrannidem xxi, 5, 11.

Affectus verbis voluntaria ii, 8, 7. affectus varie his xii, 1, 5. affecti verberibus i, 5, 2.

Afferre arma ii, 4, 16. favorem vel odium (pro concillare) xxvii, 1, 10. vim (pro inferre) xviii, 7, 8. Freinsh. afferre: magnum malum Siciliæ xii, 5, 5.

Affinitas vii, 3, 9. vii, 6, 12. xxiv, 1, 8. xi, 1, 3. affinitates connubiorum xii, 17, 2. affinitatibus auxilio opes paravit xvii, 3, 5.

Affirmare ii, 8, 9. xi, 3, 8. xi, 6, 8. xiv, 3, 5. xviii, 2, 1. xxi, 2, 8. xlii, 5, 8.

Affirmatio: fidem facere affirmationi suæ i, 7, 17. ad affirmationem maiestatis xxiv, 6, 6.

Afflicta partes (hoc est, debilitata) xiii, 8, 9. res (hoc est, inclinata; sive, ut Livius amat loqui, accisa) iv, 5, 2. Freinsh. afflicta gemino vulnere funerum xxviii, 3, 3 (ubi vulnus pro dolore). Vorst.

Affluere (pro accedere) xvi, 2, 3. Freinsh.

Afrā legatos ad Alexandrum mittunt xii, 18, 1. bella cum Carthaginiensibus gerunt xix, 1, 4. Carthaginiensibus stipendium remittunt xix, 2, 4. ad Agathoclem deficiunt xxii, 6, 18. Dionysio militat xiii, 1, 11.

Africæ vasta regio xiii, 7, 3. castella et urbes in planis, abaque montibus xxii, 5, 8. descriptio xiv, 1, 3. tertia pars mundi xix, 4, 9.

Africanus Scipio xxi, 7, 1. Africani copie vox xxi, 7, 5. moderatio in recipiendo filio xxi, 7, 9.

Agamemnonis filius Orestes xvii, 3, 7.

Agathocles Lysimachi a patre occiditur xvii, 1, 4.

Agathocles ex humili genere factus Sicilia tyrannus: xxi, 1, 1. hic exul xii, 1, 16. Syracusas obsidet xxi, 2, 2. cum Ponia bellum gerit xii, 3, 8. in Africam trajicit xxi, 5, 1. navibus incensis. apem fugam sustulit xxi, 6, 4. Ponia cecidit xii, 6, 6. Cyrenarum regem interfecit xxi, 7, 5. Ponia Sicilia pellit xxi, 8, 3. ex Africa fugit xxi, 8, 8. in Italiam trajicit xxi, 2, 1. et 19. morbo corruptus xxi, 2, 3. obit xxi, 2, 12. ejus divitum xxi, 2, 6.

Agathocles Ptolemæi Philopateris socerum xxx, 2, 2.

Agathoclia meretrix ejus socer xxi, 1, 7.

Agenor Pithonæ pater xii, 4, 21.

Ager: deducti in agrum iii, 3, 6. pecunia grandis in eo agro præparata xxi, 2, 4. agrorum divisionem sagitare xvi, 4, 2. agrorum vastitas xxi, 6, 9. sterilitas xxvi, 2, 9. cultus xlii, 4, 1. cultum: xlv, 3, 7. agria privari viii, 1, 8.

Agere procul (pro esse et degere) xi, 5, 2. agere in latere xxiv, 4, 5 (pro pellere) ix, 4, 9. Ita, agere in fugam xvi, 2, 3. in exilium ii, 9, 6. in, 4, 7. xvi, 4, 4. xvii, 3, 1. 5. xxi, 1, 16. xxix, 5, 3. ad naves ii, 9, 17. Freinsh. cursum circa metum xii, 10, 5. agere omnem vitam hostem labori similem i, 6, 6. agere primos annos in luxuria, in laboribus iii, 3, 6. actis quindecim annis in regno xiv, 5, 9. tutum exilium alicubi agere v, 9, 5. agere periclitum alicubi xi, 4, 5. agere animum alicuius precipitem. xvii, 1, 2. agere exilium (pro degere in exilio) iii, 3, 12. conventum xii, 13, 2. prædas (Reuthen maches) xxi, 6, 8. nepotem magis quam victorem agere in aliq(uo) (hoc est, gerere se nepotem) i, 6, 16. tutorem vii, 5, 9. propugnatorum. sceleris viii, 2, 11. agere (pro tractare, handelen) ii, 14, 10. nihil jure sine illi agi potest ii, 15, 6. (pro degere) iii, 3, 6. agi (pocudum proprium, tergiversantibus militibus nec inepte attribuitur) i, 6, 10. acta res (hoc est, gesta) iv, 5, 4. (vide L. 19. et 58. de V. S. Freinsh. 'Male arte res' dicitur ibi pro 'male gesta res': ammirum 'agere' saepe est pro 'gerere'). actum melius cum republica ix, 4, 9. nihil actum, al. (pro frustra) xii, 3, 3. Venst. nihil actum xxviii, 1, 1. nulla sub tactis acta socer xxiv, 8, 13.

Agessilaus claudens altero pede vi, 2, 5. ejus res gesta vi, 4, 9.

Aggerationes (pro aggerum confectio-nibus) ii, 1, 20. Venst.

Aggredi rem magni et animi et operis, Præf. 1 aggredi orbem terrarum (descriptione), ibid. 2 eadem aggredi i, 6, 1 aggredi aliquem (de eo qui hortaturus est) ii, 12, 1 Vorst. aggredi aliquem dolo iii, 1, 2. xviii, 4, 10 securum aliquem aggredi xiii, 8, 6 aggredi prælium xxiii, 2, 1 exercitum xxxviii, 10, 8 castra xlii, 4, 9 aggredi eandem viam crudelitatis v, 10, 5 aggredi bella Scythica ix, 2, 10 aggredi periculosissima quæque xi, 14, 5 Agis rex Lacedæmoniorum v, 2, 5

Agis rex Lacedæmoniorum alter pro Græciæ libertate contra Antipatrum pugnas interficitur xii, 1, 10

Agitare (pro agere) i, 5, 5 (pro cogitare) ii, 12, 3 agitare animo (idem) viii, 3, 14 (pro tentare) xiv, 4, 12 (pro concutere, jectare) xviii, 6, 10 agitare conviciis xiv, 3, 8 agitatus status urbis variis discordiarum casibus xviii, 6, 10 agitatus parricidiorum furis xiv, 4, 8 agitare fastigium magnarum urbium (hoc est, comparare inter se et quasi librare, earum dignitatem, opes, potentiam) viii, 4, 10 (sicut simili fere phrasi Suet. Cæs. xlvii, 1. 'exigere pondus' dixit. Freinsh. Legendum potius 'agitare fastidium,' uti editum est. Vorst.) agitare imperia (hoc est agere) xix, 2, 6 (sic in Sueton. Vesp. i, 6. est 'agere publicum,' pro quo alii male, 'publicanum.' Similis phrasis est in Tacito Germ. xxvi, 1. 'agitare fœnus,' et Livio i, 23, 7. 'agere regnum.' Hæc ex Cl. Berneggeri, præceptoris mei, Notis ad Suetonium.) Freinsh.

Agmen (pro exercitu) ii, 4, 12. ii, 10, 21 (sic Liv. xxviii, 7, 16. et auctores passim. vid. Barthii Advers. 72. f. Freinsh.) agmina xii, 1, 10 senatorum agmina xviii, 4, 15 divinis agminibus xxiv, 4, 6

Agnoscere i, 5, 4. xii, 15, 1. xviii, 7, 14 agnito nomine xiii, 7, 11 nepos agnitus xlv, 4, 9

Agrestis vita xliiii, 2, 6 cibus xlv, 4, 11 agrestes xxi, 7, 6

Agreus Apollinis et Cyrene filius xiii, 7, 7

Ajax xlv, 3, 4

Alacrior i, 6, 6 alacrius i, 6, 10

Alacritas animum ii, 9, 11

Alba Longa conditur xliii, 1, 23

Albani ab Hercule conditi xlii, 3, 4 (Meminit horum et Florus iii, 5, 46. Freinsh.)

Albi equi xx, 3, 8

Alcetas Perdicæ frater xiii, 6, 15 ab exercitu hostis appellatur xii, 8, 10

Alcibiades dux Atheniensium in Sicilia iv, 4, 3 revocatur ad reatum iv, 4, 4 et v, 1, 2 Elidem in exilium proficiscitur v, 1, 2 Lacedæmonios ad bellum contra Athenienses instigat v, 1, 4 et ipse eorum civitates ad defectionem compellit v, 2, 2 adulterata Agidia uxore, ad Darii præfectum confugit v, 2, 5 pulcher et eloquens v, 2, 6 ad Atheniensium partes redit v, 3, 1 ab exilio revocatur v, 3, 6 Lacedæmonios bello petit v, 3, 9 mari v, 4, 1 terraque vincit v, 4, 3 ingenti civium favore excipitur v, 4, 9 vincitur v, 5, 2 denuo in exilium abit v, 5, 8 interficitur v, 5, 12

Alere contentiones civitatum viii, 1, 3 ali aberibus animalium xlv, 4, 6 alitur ipais undis incendium iv, 1, 11

Alexander Amyntæ F. vii, 2, 13 Persicorum legatorum libidinem ulciscitur vii, 3, 4 regnum Macedoniæ egregie ampliat vii, 4, 8

Alexander alterius Amyntæ F. vii, 4, 5 Philippum fratrem Illyriis obsidem dat vii, 5, 1 insidiis matris occumbit vii, 5, 4

Alexander, Olympiadis frater, Epiri rex viii, 6, 5 Cleopatram Philippi ducit ix, 6, 1 bellum in Italia gerit xii, 1, 4. xii, 2, 1 occiditur xii, 2, 14 cum omnibus copiis xliii, 1, 15

Alexandri Magni dux Zopyrion, cum omni exercitu a Scythia deletur ii, 3, 4. xii, 1, 5. xxxvii, 3, 2 Alexandri prima rudimenta ix, 1, 8 Alexander M. cum Amazone concumbit ii, 4, 23 suæ stirpis ultimus, et quare vii, 2, 4 Athenas proficiscitur ix, 4, 5 cædis paternæ conscius ix, 7, 1 comparatur cum patre ix, 8, 13 incipit regnare xi, 1, 9 dux Græcorum fit xi, 2, 5 Thebas diruit xi, 4, 7 ab Atheniensibus duces et oratores petit xi, 4, 10 Tyrum capit xi, 10, 14 Jovis Hammonis filius salatur xi, 11, 7 Alexandriam condit xi, 11, 13 Darium tertio vincit xi, 13, 1 Persis jugum servitutis imposuit xi, 14, 7 Persepolim capit xi, 14, 10 illacrymatur defuncto hosti xi, 15, 14 lætatur morte æmulorum regum xii, 1, 5 habitum Persicum sumit xii, 3, 8 sævit in suos xii, 5, 1 Clitum interficit xii, 6, 3 inedia mori vult xii, 6, 15 vult adorari xii, 7, 1. xi, 11, 11 Saxum, quod Hercules non poterat, expugnat xii, 7, 13 Porum vincit xii, 8, 5 in urbem hosticam solus desilit xii, 9, 5. vulneratur xii, 9, 12 Statiram Darii F. ducit xii, 10, 9 æs alienum militum solvit xii, 11, 1 eorum seditionem campe-

cæt xii, 11, 8 satellites ex Peris legit xii, 12, 4 Hephæstionem sepelit xii, 12, 12 venenum bibit xii, 13, 8 militibus valedicit xii, 15, 2 moritur xii, 16, 1 ejus elogium xii, 16 per tot. mortem ejus consequentia xiii, 1 et seqq. corpus ad Hammonem delatum xiii, 4, 6 Alexandri etiam mortui reverentia apud suos xiii, 4, 4. xv, 2, 14 Græcorum exules restituit xiii, 5, 2 Athenas deleturus erat, si vixisset xiii, 5, 7 Alexandri favor xiii, 6, 12. xiv, 1, 8 terror apud Carthaginienses xii, 6, 1 post eum omnes duces fastidiunt Argyraspides xiv, 2, 7 Alexander militum opera magnus factus xiv, 2, 10 Alexandrum mortali manu cadere, fas non fuit xiv, 4, 12 Lysimachum leoni objicit xv, 3, 7 Saudrocottum interfici jubet xv, 4, 16 ejus tota domus a Cassandro sublata xiv, 6, 12. xv, 2, 3. xvi, 1, 15 eodem modo vindicatur xvi, 2, 6 Alexandri nomen, quasi numen in auxilium vocatur a Macedonibus xxiv, 5, 9 Alexandri Magni filius Indorum rex xii, 7, 10 Alexandri multi (pro similibus Alexandri) xiii, 1, 15 Vorst.

Alexander Lyncestarum frater xi, 2, 2 (hic Curtio est Alexander Lyncestes vii, 1, 6). propter insidias Alexandro paratas in vincula conjicitur xi, 7, 2 occiditur xii, 14, 1 Freinsh.

Alexander Cassandri F. xvi, 1, 5

Alexander Pyrrhi F. xvii, 1, 3 cædem parentis ulciscitur xxvi, 2, 11 Macedoniam occupat xxvi, 2, 12 et amittit xxvi, 2, 13 restituitur xxvi, 3, 1 sororem suam in matrimonio habet xxviii, 1, 1

Alexander Persei F. cum patre capitur xxxiii, 2, 6

Alexander falsus (Βάλλης dictus Josepho) Demetrium Syriæ regno, et vita exuit xxv, 1, 9 et seqq. xxix, 1, 6 occiditur xxv, 2, 4 Freinsh.

Alexander (Zabina Josepho dictus) a Ptolemæo Physcone in regnum Syriæ subornatur xxxix, 1, 6 occiditur xxxviii, 2, 7 Freinsh.

Alexander Ptolemæi matrem interficit xxxix, 4, 7 propterea a populo in exilium pellitur xxxix, 5, 2

Alexandria in Ægypto ab Alexandro M. conditur xi, 11, 13 Carthaginis æmula xxi, 6, 3 ædificata a Cleomene xiii, 4, 11

Alexandria ad Tanaim conditur xii, 5, 12

Alexandrini regi suo tutorem a Roma petunt xxx, 2, 8

Alias : nusquam alias iv, 1, 9 (ubi

Delph. et Ver. Clas.

alias pro alibi, alio loco. Sed usitatus est pro alio tempore.) Vorst.

Alibi xxii, 5, 11

Alienare (pro occultare) xviii, 3, 9 alienatis rebus (hoc est, recedente fortuna et mutato priore rerum statu) xiii, 6, 10 Freinsh. Alienare a se aliquem i, 7, 18 alienatus vocibus alterius vi, 1, 7

Alienum concupiscere ii, 2, 9 alienum imperium ii, 3, 1 alieni abstantia ii, 2, 11 de alieno largiri xxxvi, 3, 12 aliena qui affectat, propria sæpe amittit xxxix, 1, 3 alienis excubare sedibus viii, 4, 7

Alimenta ii, 1, 8. ix, 2, 7. xii, 4, 8 alimentorum fœdam mercèdem reddere xii, 6, 11

Aliquando ii, 1, 14. xliii, 4, 4

Aliquantisper in Scythiam processit i, 8, 3 aliquantisper quievit victi iv, 2, 6 insultare Parthos aliquantisper passus est xlii, 4, 8

Aliquantum xxv, 4, 10. xxviii, 2, 6. xxxviii, 4, 7

Aliquis xlii, 2, 3 aliqui ii, 9, 4 aliquos xxxi, 5, 5 aliquid ii, 10, 15. xxxi, 5, 1

Aliquoties xlii, 2, 5

Aliter ii, 13, 3 et 6. iv, 1, 12 aliter quam xv, 3, 13

Alites i, 4, 10. ii, 13, 13

Alius : nemo alius ix, 7, 10 ille—, alius xlii, 2, 11 ostendere alius canitiem, alius vulnera, alius ætate consumpta corpora, alius cicatricibus exhausta xli, 8, 13

Allegare (hoc est, præterere ; *vorwenden*) xvi, 1, 10 (L. 9. D. de Procur.) Freinsh.

Alligare vulnus (pro obligare) xv, 3, 13 Freinsh. Alligari in societatis fœdera per legatos xxiv, 1, 2

Alloqui xiv, 2, 8 et 12. xlii, 4, 12

Alloquio postremo aliquem dimittere xix, 3, 11 in alloquio blandus xliii, 4, 15 insidiosus alloquio ix, 8, 8

Alludere : infans veluti ad notam aliusit i, 4, 12 (quod 'risu cognoscere,' eleganter dixit Virgil. Eclog. 4. in fin.) Freinsh.

Alpes a Tuscis occupatæ xx, 5, 9 post Herculem a Gallis superatæ xxiv, 4, 4 (falso igitur hoc sibi ascribit Annibal apud Appian. in de Bell. Syriac. pag. 91. in fin.) Freinsh.

Altaria xvii, 3, 7. xx, 2, 4

Alter—alter i, 1, 6. ii, 9, 1 alter ex filiis xxxix, 3, 1 alteri (plur.) xx, 3, 8. xxx, 4, 15 altera (pro alterutra) xi, 12, 10 (non pro alia, meo quidem animo.

τὴν ἰστέραν τῶν δυνάμεων ὀυρανίας habet Diod. vii, 64. Ita infra xvi, 6, 16) Freinsh. Alternare (hoc est, variare) xxxvi, 4, 1 Freinsh.

Alterum xxxix, 4, 6 alternis ii, 4, 12

Altissima crux xviii, 7, 16

Altior vii, 6, 11

Altitudo promontiorum iv, 1, 16 altitudinis miræ saxum xii, 7, 12 media montis altitudine xxiv, 6, 9

Altius (pro longius) xlii, 2, 7 Freinsh.

Altum (pro mari) xviii, 4, 12

Alveus xxxii, 3, 14

Alumen xxxvi, 3, 7

Amadas (amicus Alexandri) xii, 12, 8

Amari malle, quam metui ix, 8, 17

Amaritudo xxxviii, 5, 5

Amarum ac triste convivium xii, 6, 13 amari minister regni, quam ipse rex (hoc est, asperior, immittor, officiorum tributorumve exactor) xvi, 1, 14 Freinsh.

Amazones Scythas ii, 1, 3 earum origo ii, 4, 1 et 27 mores ii, 4, 4 quare ita dictæ ii, 4, 11 durant ad Alexandram usque ii, 4, 22 ad quem earum regina proficiscitur ii, 4, 22. xii, 3, 5 Amazonum regio ii, 4, 20

Ambigere de regno i, 10, 1 ambigere cui rei primum occurras xxix, 4, 9

Ambigeri regis subditi, tela veneno tingunt xii, 10, 2

Ambiguum periculum xxiii, 2, 6. xxxi, 8, 7

Ambitio vulgi, (sicut sup. adulatio vulgi) xii, 16, 11 (Vide quæ notavit Cl. Berneggerus ad i, 1, 1 Freinsh. ubi ambitio popularis) magna ambitione segre obtinere i, 2, 2

Ambitiosæ apud populares xvii, 2, 6 ambitiosæ pulchritudinis scortum xxx, 2, 2

Ambo vi, 2, 10

Ambrī superantur ab Alexandro xii, 9, 4

Amici (hoc est, consiliarii, proceres) xxxiv, 2, 3 (Ita forte xxxvii, 2, 8. quamvis et his specialius, pro amastis, accipi possent. et xxxviii, 9, 5 et xlii, 5, 7. Vide Cl. Berneggeri Notam ad Sueton. Cæs. 72. c. Ita ix, 4, 5 et xii, 12, 8). Amicos Alexander ad recipiendas Asiæ civitates mittit xi, 10, 4 amicos longam vestem sumere iubet xii, 3, 9 unus ex amicis Darii xii, 6, 10 amicior ii, 10, 13

Amiciri pelle xliii, 1, 7

Amicitia jure patet alicui regis iii, 1, 2 amicitia regis fiducia aliquid facere xii, 6, 2 amicitia regis palmam tenere xii, 6, 2 amicitiam jungere ix, 4, 5. xliii, 2, 2 facere xii, 7, 6 amicitia regis fra-

gilitas xii, 6, 2 amicitia utilitate, non fide colere ix, 8, 9 amicitiam jura, succensus a plerisque, non fide, ponderantur xxii, 7, 2

Amiculum xv, 3, 8

Amissio regni i, 4, 2 urbis iii, 4, 16

Amittere imperium iii, 6, 10 castra iv, 5, 1 patriam vi, 2, 6. vi, 1, 7 quæsitæ spes vi, 2, 9 spem pacis xi, 12, 6 libertatem xxxii, 1, 2. xli, 6, 3 classem naufragio xvi, 2, 10. xxvii, 2, 1 regnum cum vita xvii, 2, 5 cum exercitu xxvi, 2, 10 amissus exercitus iv, 5, 10. xii, 1, 5 amissa dominatio vi, 2, 5 amissæ classes v, 4, 17 cum amissis parta imperia pensare v, 2, 3 amissis felicitis militiæ quaestibus xiv, 2, 10

Amnis ii, 4, 2. xii, 2, 5. xxiii, 2, 15

amnes xlii, 4, 20. xxxi, 5, 7

Amoenitas fluminis xi, 8, 2 loci xlii, 7, 5. xlii, 8, 9. xlii, 8, 7

Amoenius xxxviii, 7, 6. xli, 5, 2

Amor tantus Croci apud omnes urbes erat i, 7, 10 amor memoris ejus apud omnes erat iv, 2, 5 amor popularium vii, 2, 5 amoris non misericordiae verba xxxix, 2, 10 amorem populi juveni conciliavit xvii, 2, 6

Amovere statem imbellem (pro alio mittere) xi, 10, 14 Vorst.

Amphictyon rex Atheniensium ii, 6, 9

Amphilochi Gallaciæ populus xiv, 2, 6

Amphipolitana arx xiv, 6, 18

Amphistratus Castoris et Pollucis an-riga xlii, 2, 8

Amphora xxxii, 4, 4

Amplecti spe improba regnum totius Africæ xxii, 7, 4. xxix, 2, 2

Ampliare regnum virtute, liberalitate Persarum vii, 4, 2 terminos imperii acquisita urbe aliqua xlii, 6, 20 fines regni xxv, 1, 1 spe ampliandi regni xlii, 1, 17

Amplitudine rerum gearum invidia superatur i, 2, 5

Amplus circulus xxxiv, 2, 2 res gestæ Scytharum amplæ magnificæque ii, 1, 1 amplior xxii, 5, 6. xxiv, 6, 8

Amplius (tam magnitudinis est, quam continuam vocant, ut alibi, quam numeri) iii, 2, 5 Freinsh. Non amplius una veste (pro non pluribus quam una veste) iii, 2, 5 non amplius centum viri vi, 7, 4 non amplius quam in biennii usum xvii, 2, 14 (Vid. et Ind. in Nep.) Vorst. Amputare moras xxiv, 7, 2 (quod Virgilio est rumpere Æn. ix, 18. et alibi) Freinsh. Amputata dextra ii, 9, 18

Amulus fratrem regno perfit xlii, 2,

2 interficitur a Romulo xlii, 3, 1
 Amyntas Macedonum rex vii, 2, 18
 Amyntas alter Menelai filius vii, 4, 3
 Amyntas dux Philippi in Asia ix, 5, 8
 Amyntas Alexandri consobrinus ab eodem interfectus xii, 6, 14 (videtur autem fuisse idem cum superiore.) Freinsh.
 Amyntas Alexandri praefectus, in divisione imperii ejus Bactrianos sortitur xiii, 4, 23
 An i, 6, 6 et 11. i, 9, 15. xi, 9, 4. xi, 12, 14. v, 4, 13 et 8, 3. vi, 2, 4. vii, 8, 4. xi, 6, 3
 Anaxarchus philosophus xii, 13, 5
 Anaxilaus tyrannus Siculus, insignis justitia iv, 2, 4
 Anceps certamen (hoc est, dubium) ii, 3, 11. xi, 9, 11 Freinsh. Praemium xii, 9, 11. xxi, 2, 8 accipiti periculo circumventi xvi, 1, 10
 Anchora sceleris et generis ejus naturalis nota xv, 4, 9
 Ancilla xlii, 4, 6. xxxvii, 3, 8
 Andragoras nobilis Persa, praefectus Parthorum constituitur, regii Parthorum sanguinis auctor xii, 4, 13 ab Arsace oppressus xli, 4, 7
 Andromache Hectoris, mox Heleni conjux xvii, 3, 6
 Anfractus rupis xxiv, 6, 9
 Angulus Ciliciae xl, 2, 3 maris xliii, 3, 12
 Angustiae Thermopylarum ii, 11, 2. viii, 4, 12 Salaminii freti ii, 12, 18
 Angusto tramite xlii, 4, 4 angusta et ignobilis patria xxv, 5, 6 angustae fauces iv, 1, 1 angustis terminis insulae claudi iv, 1, 12. xxiii, 1, 2 angustis sibi metis inclusi videbantur xvii, 1, 12
 Anhelans inopia (hoc est, summa) ix, 1, 6 Freinsh.
 Animadvertere ii, 12, 1. viii, 5, 1. xii, 9, 5. xliii, 5, 7 animadverso xxi, 5, 2
 Animalia ii, 1, 11 et 18
 Animatus sic iii, 5, 12 circa aliquem animatus xiv, 1, 3
 Animosi Tyrri fiducia Carthaginensium xi, 10, 12
 Animus minax i, 5, 5 ingens i, 6, 12 animus non deest alicui in auxilium sui i, 9, 20 animus ad moriendum paratus ii, 11, 9 animus parcendi victis promptus ix, 8, 20 caede satiatus xii, 6, 5 sicuti in hostem, ita in mortem invictus xii, 15, 4 animus in eam rem inclinat xvi, 1, 2 animus ad aliquid intendit xxi, 1, 4 facinorosum animus ad domestica scelera convertit xxiv, 2, 1 animus ad Deorum templa convertit xiv, 6, 4 ani-

mus regis fregit xxxiv, 3, 4 animus senis pellices obsidebant xlii, 4, 1 animus nubendi omittere ii, 4, 5 animus vivendi capere ex superstitutione vii, 3, 10 animi plus alicui est quam alii xi, 10, 12 animo magnificentior ix, 8, 13 animo concordi ii, 10, 9 inbecillo secundam fortunam ferre viii, 1, 4 animo quendam agitare viii, 3, 12 anime prospicere ix, 1, 1 revocato ad bellum animo xi, 6, 18 animi (pro animo) xxi, 3, 6 animorum (pro animi, et hoc pro audacia) xiii, 5, 13 animos (pro animum, et hoc pro consilio) xxi, 6, 1 Freinsh. Animos ceterorum defectio fregit ii, 12, 25 animos injuria et indignitas acuit iii, 5, 4 animos extollit nobilitas i, 4, 4 animorum alacritas magna est aliquibus ii, 9, 11 tantis animis concursum est iii, 5, 12 tantum animorum vi, 7, 5 hostiles animos deponere vii, 3, 9 ea res animos eorum in spem condende urbis accendit xlii, 7, 6 animi juveniles utrique erant xvii, 1, 11 animi minores quam xviii, 1, 2 luporum animos habere xxxviii, 6, 6
 Annus insignis Athenarum expugnatione et Darii morte et Dionysii exilio v, 8, 7 anno eodem quo Roma a Gallis capta, pax tota Graecia extitit vi, 6, 6 anno eodem tres summi imperatores mortui xxi, 4, 13
 Annum vectigale tributum xiii, 1, 9 annum vectigal xviii, 5, 14 annui magistratus ii, 7, 2 successores iii, 8, 1
 Antandrus Agathoclis frater xlii, 7, 2
 Ante diem (pro ante dies, hoc est, aliquod tempus) vi, 7, 7 (nisi est eodem die ut 'ante Kalendas' in L. 13. et L. 56. §. 5. D. de V. O. Freinsh. Ante experimentum belli minimum suis viribus sedit Xerxes ii, 10, 15 ante jactam sagittarum ad hostem veniunt Athenienses ii, 9, 11 ante annum Trojanæ cladis (pro anno ante Trojanam cladem) xviii, 3, 5 Vorst. Ante omnia (*für allen dingen*) xi, 2, 1 (Loquitur ita Marcianus in L. 23. D. de Probat. et Valens L. 22. de Alim. legat. et Sueton. in Calig. xxi, 5) Freinsh.
 Anteacta v, 10, 11
 Antecedere aliquos nobilitate xxxiii, 1, 1 aliquem etate xxiv, 3, 7
 Anteoire omnes feminas molitia corporis i, 3, 2 (Sic in malam p. usurpatur. Alibi in bonam. Ut, anteoire viros virtute i, 2, 6) Vorst.
 Antelucanum tempus i, 6, 9
 Antenor Venetorum conditor xx, 1, 8
 Antepondere spem praemii fidei sacra-

menti xiv, 1, 10 periculoso regno secun-
nam et tutam vitam xxxix, 4, 3

Antequam viii, 6, 8. xviii, 9, 8

Antesignani Dii xxiv, 8, 7

Antidota xxxvii, 2, 6

Antigones amicus Alexandri xii, 12, 8

Antigonus in divisione imperii Alex-
andri majorem Phrygiam consequitur
xiii, 4, 14 bellum cum Perdicca gerit
xiii, 6, 8 Eumenes vincit xiv, 2, 3 ite-
rum, et Argyraspidas xiv, 3, 2 a quibus
traditum xiv, 3, 11 in custodia habet
xiv, 4, 21 sociis prædæ partem negat xv,
1, 2 rex appellatur xv, 2, 10 occiditur
in prælio ab Seleuco xv, 4, 22 Philippo
et Alexandro regibus in omni militia so-
cius xvi, 1, 12

Antigonus modo dicti nepos xvii, 2,
10 a Ptolemæo Macedonia pellitur xxiv,
1, 9 revertitur xxv, 1, 1 Gallos cædit
xxv, 2, 10 pellitur a Pyrrho xxv, 3, 5
Peloponneses subjugat xxvi, 1, 2 Ga-
lios cædit xxvi, 2, 8 bellum Athenien-
bus infert xvi, 2, 10 Macedoniam amit-
tit xxvi, 2, 11

Antigonus ultimus, Philippi tutor
xxviii, 3, 10 diadema projicit xxviii, 3,
12 iussu populi regnat xxviii, 3, 16 La-
cedæmonios vincit xxviii, 4, 3 Spartam
capit xxviii, 4, 12 moritur xxviii, 4, 16
Antiochenses xxxv, 1, 3 et 5. xxxix,
1, 3

Antiochia a Seleuco, ex nomine patris
condita xv, 4, 8 a Grypo capitur xxxix,
3, 7 contra Demetrium conspirat xxxv,
1, 2. xxxix, 1, 4 ad filium ejus deficit
xxxv, 3, 3

Antiochus Seleuci pater xiii, 4, 17
clarus inter Philippi duces xv, 4, 3
Antiochus (Soter), Seleuci filius xvii,
2, 11 pacem cum Ptolemæo facit xxiv,
1, 8

Antiochus (Deus) xxvii, 1, 1

Antiochus Hierax xxvii, 2, 8 ab Eu-
mene Bithyno vincitur xxvii, 3, 2 a la-
tronibus interficitur xxvii, 3, 12

Antiochus (Magnus), Asiæ rex adhuc
impubes xxix, 1, 3 Ægyptum aggreditur
xxx, 1, 4. xxx, 2, 9 ab Ætolis in
Romana bella impellitur xxx, 4, 18
Ægyptum occupare statuit xxxi, 1, 1
vincitur ab Acilio xxxi, 6, 5 donat Sci-
pioni filium xxxi, 7, 4 debellatur a Sci-
pione xxxi, 8, 9 interficitur xxxii, 2, 2
Antiochus (Epiphanes) Magni F. a
Popillo circumscribitur xxxiv, 3, 3

Antiochus (Deus) Pseudo-Alexandri
filius a tutore Tryphone occiditur xxxvi,
1, 7

Antiochus (Soter) Demetrii frater Try-
phonem regno exiit xxxvi, 1, 8 Judæos
subigit xxxvi, 1, 10 in Parthos ducit
xxxviii, 10, 1 Babyloniam occupat
xxxviii, 10, 6 occiditur xxxviii, 10, 10
corpus ejus remittitur a Parthis xxxix,
1, 7

Antiochus (Grypus qui et Philometor),
Demetrii filius xxxix, 1, 9 (Reliquæ
vide in Grypus)

Antiochus (Cysicenus) modo dicti
frater uterinus xxxix, 2, 10

Antiochus (Asiaticus) Cysiceni F. reg-
no Syriæ, quod Lucullus dederat, a Pom-
peio privatur xl, 2, 3

Antiope Amazonum regina ii, 4, 20
captam ab Hercule sororem traditis armis
liberat ii, 4, 25

Antipater inter amicos Philippi ix, 4,
5 Macedonia præfectus xi, 7, 1 Agi-
dem et Spartanos vincit xii, 1, 12 cum
supplemento tironum ad Alexandrum
evocatur xii, 12, 9 auctor necis Alex-
andri, et quare xii, 14, 1 nascendo regi
tutor constituitur xii, 2, 1 Græcis præ-
ponitur xiii, 6, 8 Antigonum contra Per-
diccam juvat xiii, 6, 9 Eumeni auxilia
mittit xiv, 2, 4 Macedonum insidiis pe-
titur xiv, 4, 11 amarior semper minister
regni fuit, quam ipsi reges xvi, 1, 14

Antipater Cassandri filius, Antipatri
superioris nepos, matrem occidit xvi, 1,
1 regno exiit xvi, 1, 19 interficitur a
Lysimacho socero xvi, 2, 4

Antiquitas xii, 2, 11 Sicilia fabulosa
(hoc est, antiquorum de Sicilia narrati-
ones) iv, 1, 8 Freinsh. Omnis antiquitas
fabulosa ii, 6, 7

Antiquus xiii, 4, 4 antiqua patria re-
petita xxxvi, 2, 14 antiqua et obsoleta
gloria xxx, 4, 15 antiqua oracula xi, 7,
4 ab antiquis in dulcedinem fabulæ com-
positum iv, 1, 17 antiquius templum xi,
10, 11 temporibus antiquiores i, 1, 6
gens antiquissima ii, 1, 5 antiquum
xxxix, 3, 5 (pro eo quod alicui maxime
curæ est. *Angelegen*. Aliter tamen ex-
ponit Barth. *Advers.* pag. 1338. pr. ita
in L. 19. §. 7. D. de Captiv. et Postlim.)
Freinsh.

Antistites (pro sacerdotibus) xi, 11, 7.
xxiv, 8, 3) Freinsh.

Antonius bellum Parthis infert xli, 2,
9 a Parthis vincitur xxiv, 5, 5

Anulus cum insculpta anchora, inven-
tus in lecto matris Seleuci xv, 4, 5 anuli
curam sub C. Cæsare Trogi pater habuit
xliii, 5, 12 anulum suum Perdiccæ tra-
dit moriturus Alexander xli, 15, 12

Anus xxxvi, 4, 1
 Anxle (hoc est, diligentissime) i, 4,
 11 Freinsh.

Anxius ambiguo periculo xliii, 3, 6
 anxium tenere xliii, 3, 10

Apamēni a Demetrio deficiunt xxxix,
 1, 3

Aperire portas refugiis aliorum xi, 4,
 9 portas adversus aliquos xxviii, 3, 2
 mandata regis xviii, 6, 4 consilium suum
 omnibus xxii, 5, 1 aperta vi ix, 8, 12
 aperto prælio dimicare iii, 7, 15

Aperte v, 8, 14. v, 10, 13. v, 11, 7.
 ix, 8, 12

Apes Hieronem nutriunt xliii, 4, 7
 apium usus ab Aristæo inventus xlii, 7,
 10

Apis Ægyptiorum Deus i, 9, 2
 Apollo Seleuci pater creditur xv, 4, 3
 virginum raptor xlii, 7, 7 pro Delphis
 suis contra Gallos pugnat xxiv, 8, 4
 Apollinis templum ii, 12, 8 spoliatur a
 Phocensibus viii, 1, 8 Apollini conse-
 cratur gladius Pausaniæ, quo Philippus
 occidit ix, 7, 13 campi Antiocheni di-
 cantur xv, 4, 8 munera a Massiliensibus
 mittuntur xlii, 6, 9 Apollinem legum
 suarum auctorem facit Lycurgus iii, 3,
 10

Apollonia xv, 2, 1
 Apollonienses pro Scythia auxilium a
 Philippo petunt ix, 2, 1

Apparatus epulis invitare aliquem i,
 6, 5

Apparatus belli ii, 3, 13. vi, 2, 10.
 xi, 2, 7. xxxi, 4, 9. xxxviii, 3, 9 diviti-
 arum xi, 10, 1 apparatus regius xxi, 2,
 8 apparatus (plural.) iv, 5, 3. ix, 6, 5 et
 6, 2 apparatus ludorum vi, 9, 3 epula-
 rum xii, 3, 11. xxxviii, 8, 4 armorum
 quam conviviorum apparatus studio-
 sior ix, 8, 4

Apparere i, 4, 12. ii, 9, 15. xi, 1, 9
 et 14, 10. xx, 3, 8 apparere prodigia
 xii, 16, 4

Appellare regem (pro facere, aut de-
 clarare) xlii, 3, 1. xliii, 3, 2. xl, 2, 2
 Ita, hostem xlii, 10, 8 Freinsh. Ab ar-
 genteis clypeis Argyraspidas appellavit
 Alexander xii, 7, 5 urbem Sidona a pis-
 cium ubertate appellavere xviii, 3, 4 ex
 nomine Judæ Judæos appellavit xxxvi,
 2, 5 servitatem non matrimonium appel-
 lantes (pro servitute habentes) ii, 4, 5
 Vorst.

Appellatio xvii, 2, 8

Appetere aliquem veneno xxxvii, 2, 5
 appetere aurum ii, 2, 8 prius sue defen-
 denda, quam aliena appetenda xxviii, 2,

1 appetitus insidialis (hoc est, petitus)
 vii, 5, 4. xxxix, 2, 7 Freinsh.

Appius Claudius pacem cum Pyntho
 dissuadet xviii, 2, 10

Applicuit ad littus (hoc est, appulit.
Er ist angeländt) ii, 4, 21 applicitur
 ii, 12, 2 applicare (active, pro admovere)
 xi, 15, 6 applicuit se trunco xii, 9, 9
 applicito captivo xi, 15, 6

Appropinquant vespere xxxi, 2, 3

Appulsus littoribus xlii, 3, 3

Appulsus (substant.) xviii, 5, 1

Apricitas loci xxxvi, 3, 5

Apte ii, 1, 12

Aptus regno xi, 5, 2 aptior visus Ti-
 saphernes vi, 1, 3 aptior locus xviii, 7,
 11 gloria xxi, 8, 9

Apud eum nulla ratio vincendi turpis
 ix, 8, 7 apud eum cupiditas non termi-
 natur ullo modo xxi, 6, 4 apud ædiles
 iurgari adversus lenones xxi, 5, 7 apud
 Aristotelen condiscipulatu familiaris xii,
 6, 7

Apulorum bellum cum Alexandro
 Epirota xii, 2, 5 fatum xii, 2, 10

Aqua diutissime humilimo solo immo-
 rata ii, 1, 17 aqua bitumine stagnatur
 xxxvi, 3, 7 aqua ferro violentior xlii, 3,
 8 ingenti dulci aqua inventa xii, 10, 7
 aquam porrigere xliii, 3, 11 in aqua frigi-
 da venenum habuerant xii, 14, 9 aqua
 calida lavari xlii, 2, 6 aquarum illuvies
 ii, 1, 14. ii, 6, 10 aquarum concursus iv,
 1, 15 concretis aquarum molibus xxxi, 5,
 7 aquarum abundantia irrigatur xli, 5, 4
 cum calidis aquis insula emerit xxx, 4, 2

Aquila in acie Locrensis contra Cro-
 tonienses xx, 3, 7 in clypeo Hieronis
 xxii, 4, 10 aquila in auspiciis quid sig-
 nificet xliii, 4, 11 aquilæ duæ in cul-
 mine domus nascente Alexandro xii, 16,
 2 aquila aurea Clearcho in publicum
 prodeunti prælata xvi, 5, 9

Aquileia ab Istris habitata xxxii, 3, 15

Aquilius consul xxxvi, 4, 10

Aquilus Romanorum legatus a Mi-
 thridate vincitur xxxviii, 3, 8 et 14 id-
 que in Bithynia xxxviii, 4, 6

Arabia pars in divisione imperii Alex-
 andri Ptolemæo cedit xlii, 4, 10

Arabum rex Erotimus magnum nomen
 Arabum fecit xxxix, 5, 8 Arabum gens
 xxxix, 5, 5

Arachosii in divisione imperii Alexan-
 dri Sibirio cedunt xlii, 4, 22

Aræ Dianæ xxviii, 3, 5 aræ duodecim
 a veniente in Asiam Alexandro statuae
 xi, 5, 4 ad ostium Indi xii, 10, 6 aræ in
 juramento tactæ xxiv, 2, 8

- Arare ii, 6, 5 bubus conductis xi, 7, 5
 Arathis sepulcrum pro templo colunt
 Syri xxxvi, 2, 2
 Aratio inventa ab Atheniensibus ii, 6, 5
 Aratro aureas glebas excindunt xlv, 3, 5 aratro boves domare xlv, 4, 11
 Aratus juventutem ad subolem generandam domum remittendi auctor Spartani fuit iii, 4, 8
 Araxes fluviu*s* i, 8, 2
 Arbaces Medorum praefectus i, 3, 2 rex fit, imperio ab Assyriis ad Medos translato i, 3, 6
 Arbitrator pacis et belli Graecorum quomodo factus Persarum rex v, 2, 11 (Arbitrium autem hic potestas est, ex sola arbitri voluntate dependens, ut et alias, 'arbitrium vitae, et necis,' et similia. Contra 'arbitrium pacis suscipere,' est interponere se pro mediatore xxi, 2, 5).
 arbiter (pro teste) xxiv, 2, 5 (pro iudice) xxvii, 3, 4 Freinsh. Sine arbitris interficere aliquem xxi, 4, 3 arbiter iurijurandi xxiv, 2, 5
 Arbitrari xiv, 1, 12. xviii, 4, 9. xxi, 1, 2. xxiv, 2, 7 pares se crudelitati senatorum arbitrabantur xvi, 4, 13
 Arbitria principum pro legibus i, 1, 2 (Ita ii, 7, 3 libido regum, pro legibus arbitria, pro imperiis i, 1, 2. Ita Tacit. A. vi, 51, 6, et aliis locis, quae demonstrat Ind. in voce Arbitr.) Freinsh. Arbitria regni permittere victori xi, 12, 4 arbitria pacis suscipere inter aliquos xxii, 2, 5
 Arborea opobalsami xxxvi, 3, 4 piceae, ibid. Arborum genera pro conditione regionum variata ii, 1, 12
 Arcadiae regnator Aristos mellis usum primus invenit xiii, 7, 10 (vide Virgil. in Georg.) Freinsh.
 Arcades Spartanos vincunt vi, 6, 10
 Arcanorum regis princeps Harpagus i, 4, 6 (Ita apud Curt. vi, 8, 14. 'arcanorum regis arbiter Philotas.') Freinsh.
 Arcere hostem finibus regni xi, 6, 9 arceri ii, 1, 20
 Arcesilaus in divisione imperii Alexandri Mesopotamiam sortitur xiii, 4, 23
 Arcesilaus Archagathum occidit xxi, 8, 14
 Arcessere xxvi, 3, 3 filiam ad se arcessit i, 4, 5 filium ix, 1, 8 classem Lacedaemone cum auxiliis arcessit iv, 4, 10 arcessit puerum in Macedonia viii, 6, 5 regem ad defensionem patriae arcessunt vi, 4, 9 arcessendus xi, 1, 2 arcessiti xviii, 2, 4 arcessita xiv, 5, 1 arcessitis auxiliis xi, 10, 14 arcessitis ad se principibus xviii, 6, 1 arcessitis servis xxvi, 1, 9 arcessito filio xxix, 4, 1
 Archagathus Agathoclis F. xxi, 5, 1 occiditur xxi, 8, 14
 Archaismi: Glandem vesci ii, 6, 5 (Vide Vesci). nihil frui viii, 2, 11 ultionem potiri ix, 7, 12 (cujus generis plura vide in Potiri)
 Archelaus Amyntae F. vii, 4, 5 occiditur a fratre Philippo viii, 3, 10
 Archidamus dux Lacedaemoniorum vulneratur in praelio vi, 6, 8
 Archidamus Amyntae F. vii, 4, 5 occiditur a fratre Philippo viii, 3, 11
 Archon in divisione imperii Alexandri Pelasgos consequitur xiii, 4, 23
 Arctare (pro circumscribere, definire) xxxix, 5, 4 Freinsh. Arctantibus freti littoribus xlv, 1, 9
 Arctissima cognatione junctas alicui viii, 6, 4 arctissima custodia servari xvii, 3, 10 arctissimis societatis vinculis juncti vi, 5, 11
 Arcus locus Judaeae, ubi balsamum nascitur xxvi, 3, 2 (Sed legendum videtur 'Hierichus.' Vide Not.) Vorst.
 Arcus stridor xxiv, 8, 6
 Ardere terrae nimio fervore solis ii, 1, 6 ardentes tanto odio Phocensium viii, 4, 5 ardentissimus sol xxvi, 3, 5
 Ardor ex desperatione singulos cepit xx, 3, 5 ardor militum recens xxvi, 2, 8 tantus ardor animis regis accessit xxxi, 8, 6 ardorem militibus iniecit iii, 5, 10 ardore incredibili mentis accensus xi, 5, 4 in ipso ardore certamina xli, 2, 9 ardore aetivi solis ii, 1, 7
 Ardui laboris opus, Praef. 2 ardua montium xli, 1, 11
 Areas Spartanorum dux contra Aetolos xxiv, 1, 5
 Arei xli, 1, 10 in divisione imperii Alexandri Stasanori cedunt xiii, 4, 22
 Areae vice bitumine interstrato i, 2, 7 areae onera xviii, 4, 12 arearum moles i, 9, 3. iv, 1, 6. xv, 3, 11
 Argenteus locusus xxxix, 1, 6 argentea culinaria instrumenta xxviii, 10, 4 argentei clypei xii, 7, 5
 Argentum ii, 3, 7 argenti usus iii, 2, 12 argenti metallum in Thracia viii, 3, 12 argenti grande pondus xxv, 1, 5 argento fulgens acies xi, 13, 11 argento arma inducere xii, 7, 5 argento referta castra xxv, 1, 9
 Argaeus rex Macedonum vii, 2, 2
 Argi receptaculum exalum Atheniensium v, 9, 4 eloquentia Demosthenis persuasi Atheniensibus junguntur xiii, 5, 10 obsidentur a Pyrrho xiv, 5, 1
 Argonautae xlii, 2, 11 navem suam

hameda per montes transportant xxxii, 3
14

Arguere aliquem xxii, 3, 3

Argumentum (pro signo, indicio) xii, 15, 3. xv, 4, 9. xvi, 5, 19 Freinsh. argumentis superari ii, 1, 21 velut manifestis argumentis xliii, 2, 7

Argyraspidēs xii, 7, 5 vincuntur ab Antigono xiv, 3, 2 Eumenen produunt xiv, 4

Ariamenes Cappadociæ rex xxvii, 3, 7

Ariarathes Artaxerxis F. x, 1, 1

Ariarathes Cappadocum rex xliii, 6, 1

Ariarathes Armenien F. puer adhuc, Cappadocum rex xxix, 1, 4

Ariarathes Cappadocum rex fratrem Oroferen regno pellit xxv, 1, 2 contra Demetrium Syrum conspirat xxv, 1, 6 Romanes iuvat contra Aristonicum xxvii, 1, 2 interficitur xxviii, 1, 1

Ariarathes superioris F. ab avunculo Mithridate interficitur xxviii, 1, 11

Ariarathes modo dicti frater, a Mithridate vincitur xxviii, 2, 2

Ariarathes Mithridatis F. xxxviii, 1, 12

Arida loca xii, 10, 7

Aridæus Philippi F. Alexandro succedit ix, 8, 2 quamvis ab ipso præteritis xii, 15, 9 nominatur pro successore a Méléagro xlii, 2, 8 recusatur a Ptolemæo xlii, 2, 11 rex appellatur a militibus xlii, 3, 1 necatur ab Olympiade xiv, 5, 10

Arietis pellis gentibus memorabilis xli, 2, 10

Ariobarzanes rex Cappadocum xxviii, 2, 8 a Tigraño pellitur xxviii, 3, 4

Aristæus Cyrenen condit xlii, 7, 1 mellis usum invenit xlii, 7, 10

Aristides proditorem Pausaniæ detegit ii, 15, 16

Aristonicus Eomenis naturalis F. xxxvi, 4, 6

Aristoteles Alexandri Callisthenisque præceptor xii, 6, 17 Aristoteles doctor inclytus omnium philosophorum xii, 16, 8

Aristotimus Eliorum tyrannus xxvi, 1, 4

Arma Amazonum inter Herculis stipendia ii, 4, 18 arma Parthorum xli, 2, 5 armis, non pretio summovendus hostis vi, 1, 6 armis, non muris, defensa Sparta xiv, 5, 6 arma movere ii, 8, 1 arma (pro bellis) vii, 2, 7 Freinsh. Arma convertere ab externis bellis voluit in viscera sua iii, 2, 1 arma transferre ad hostem xlii, 1, 5 armorum apparatus ix, 8,

4 palchritudo xi, 13, 8 armorum quam conviviorum apparatus studioior ix, 8, 4 non armorum decore, sed ferri virtute victoria quaeritur xi, 13, 11

Armare sagittas veneno (hoc est, tingere, imbuere) xli, 10, 2 (Ita, 'ferrumque armare veneno,' et 'calamos armare veneno,' Virg. *Æn.* ix, 773. et x, 140.) Freinsh. Armat aliquos fortuna in perniciem mutuam xlii, 1, 15 armati in vindictam regni xliii, 2, 10 armati conveniunt Alexandri amici xlii, 2, 4 in armatam concionem inermis desiluit xli, 11, 8 armatae virgines xxiv, 8, 5

Armenia xlii, 2, 9 Armenia major et minor xxxviii, 7, 2 Armeniæ rex Tigrañes xxxviii, 3, 1. xl, 1, 3 Armeniam condit Armenius xlii, 8, 8 Armeniæ bellum xlii, 4, 1

Armenii in divisione imperii Alexandri Phrataferni cedunt xlii, 4, 23 Armenii regni descriptio xlii, 2, 7

Armenius Jasonis comes xlii, 2, 10

Armenta pascere ii, 2, 3 habere ii, 2, 6 armenta per Italiam Hercules duxit xlii, 3, 4. xliii, 1, 9 armenta per transitum angustum commeabant xlv, 4, 4 armenta Geryonis xlv, 4, 15

Arpi a Diomede conditi xx, 1, 10

Arripi adversa valetudine (pro corripit) xli, 6, 13 Freinsh. Arripit aliquem somnus xi, 13, 1 arripere occasionem xxvii, 2, 7 materiam quietis xxx, 1, 7 arrepta lingua feram exanimavit xv, 3, 8

Arrogantie odium xlii, 8, 2 arrogantia crudelitati accedit xvi, 5, 7

Arrybas rex Molossorum a Philippe regno exiit vii, 6, 12. viii, 6, 7 regnum suum novis legibus instruit xvii, 3, 13

Ars bellandi xix, 1, 1 (Ita Florus i, 3, 2.) Freinsh. Ars imperatoria xxxi, 4, 9 arte quaesitis remediis locorum vitia molliantur ii, 1, 6 arte alicui adulari xvii, 2, 10 artes (pro doli) xlii, 1, 18 Freinsh. Artes ludicræ i, 7, 12 artes dissimulationum xxi, 5, 11 artibus bella tractare ix, 8, 12 artes imperatorum, oratorum vi, 5, 5 magicæ i, 1, 9. xxxvi, 2, 7

Arsaces Parthorum rex xli, 4, 8

Arsaces omnes Parthorum reges dicti xli, 5, 6

Arsacides Parthorum rex xxxvi, 1, 3 ejus crudelitas, ibid.

Arsinoë Cyrenarum regina cum genere concumbit xxvi, 3, 6

Arsinoë Lysimachi uxor privignum veneno tollit xvii, 1, 4 a fratre in matri-

monium petitur xvii, 2, 7. xxiv, 2, 1 in exilium abiit xxiv, 3, 9

Artabanus Xerxen obruncat, et ab Artaxerxe occiditur iii, 1, 3

Artabanus Parthorum rex xlii, 2, 1 Artaphernes Darii frater litem inter

Xerxen ac fratrem ejus dirimit iii, 10, 9 Artaxerxes (Longimanus) iii, 1, 3

Artaxerxes (Mnemon) Persarum rex v, 8, 13 Darii F. v, 11, 1 bellum cum fratre gerit v, 11, 5 Conona classi suae praeficit vi, 1, 9 Graecos ab armis discedere jubet vi, 6, 1 filios 115 habet x, 1, 1 ex quibus multos insidias sibi struentes interficit x, 2, 5 (Artaxerxes Persis idem quod *μῆγας ἀπῆρος*, 'magnus bellator,' ut docet Herodotus vi, 90. sive ut Ammian. Marcell. xix, 4. 'bellorum victor.') Freinsh.

Artemenes cum fratre Xerxe de regno disceptat ii, 10, 2

Artemisia, reginae Halicarnassi, audacia ii, 12, 23

Artifex in seria et jocos ix, 8, 8

Aruas Mosis F. xxvi, 2, 17

Arx Thebana a Lacedaemoniis occupata viii, 1, 5 arx Amphipolitana xiv, 6, 13 arcem occupare xxi, 2, 9. xxiv, 3, 7 in arce collocatus xvi, 4, 11

Ascalonii cum Phoenicibus bellum gerunt xviii, 3, 5

Ascanius Aeneae F. xliii, 1, 13

Ascendere torum sororis xxxviii, 8, 4

Asciacere (pro assumere) xliii, 1, 10 in matrimonio aliquam xxxviii, 8, 5 ascitus in civitatem inter incolas xxii, 1, 6

Asia subacta a Cyro i, 8, 1 a Scythia ii, 3, 1 iis per 1500 annos vectigalis ii, 3, 17 in ditone Atheniensium iv, 3, 5 (dubium tamen. Vide, Graecia in dit. Athen.) Freinsh. Affectatur a Spartanis vi, 1, 1. vi, 2, 7 vastatur ab Alcibiade v, 4, 6 Gallorum plena xxv, 2, 11 Asia Persarum juris ix, 5, 8 Romanorum facta, eos corrumpit xxxvi, 4, 12 Asiae civitates quaedam ab Amazonibus subactae ii, 4, 14 quaedam motu terrae absorptae xxx, 4, 3 Asia inter fines Tauri xxvii, 2, 6 Asiaticae deliciae xxxi, 8, 9 Asia major xv, 4, 1 Asia velut regum praeda xxvii, 3, 4

Asianus exercitus xxxviii, 3, 8 Asiana expeditione ii, 5, 1 Asiani milites xxxi, 6, 9 Romanis impares xxxi, 2, 12 Asiana bella xxxviii, 3, 10

Aspasia Cyri peller x, 2, 2

Aspectus regis vi, 2, 13

Aspera gens xxiv, 4, 4 gens laboribus et bellis aspera ii, 3, 7 caelum aspe-

rius ii, 1, 13 asperum praedium v, 9, 10

Aspergi sanguine alicujus xiv, 4, 12 aspergere fundamenta murorum sanguine xxvii, 2, 10

Asperitas haec animum regis fregit xxiv, 3, 4

Aspernari (hoc est, dedignari) i, 6, 4 Freinsh. xiii, 6, 4 aspernantes regem xxix, 1, 5

Asphaltites lacus xxxvi, 3, 6

Aspicere solem xviii, 3, 12

Assentari xii, 6, 2 assentantium adulationes xxi, 6, 3

Assequi virtute (ne seignior videare) ii, 4, 27

Asserere senatui quid xxxviii, 2, 5 sibi originem Graecam xlv, 3, 2

Asseratio xxiv, 8, 1

Assidua consuetudo iii, 2, 10 assiduum res xlv, 36 assiduum inter pares discordiae malum xvi, 3, 1 assiduum colloquium xxi, 4, 4 et 9 assidui circa Hannibalem fuere xxxi, 4, 6 assidui imbres xxiv, 8, 14 status xlv, 1, 10 assidue injuriarum xix, 1, 9 dissensiones xx, 5, 7 assidua bella ix, 4, 9. xviii, 2, 11 et 3, 16 certamina viii, 2, 6. x, 5, 14 damna belli iii, 4, 4 funera v, 8, 3 pericula xiii, 1, 7 scelera xlii, 6, 2

Assidue xxix, 1, 10. xxxviii, 4, 11. xli, 1, 9. xliii, 1, 8

Assiduitas disputationum xx, 4, 11

Assignare alicui provinciam (pro decernere) xiii, 4, 14. xv, 3, 15 custodibus (pro dare in custodiam) xiv, 4, 21 assignare (etiam proprie significat speciatim dividere, ut in colonias) xlii, 3, 1. xliii, 1, 1 (Ita Livius iv, 11, 9. et sepius, Frontin. de Re Agrar. cap. de Agror. Qualitat. in Princ. Plin. x, 10. f. Vide etiam Calvin. Lexic. Jurid. in voce Ager subsec.) Freinsh. Assignare copias ducibus (tradere perducendas) aliquo ii, 13, 11 Vorst. Assignatur alicui cura castrorum xiii, 4, 5 assignare violentiam viris, mansuetudinem mulieribus xli, 3, 7

Assistere inter ceteros (stare, consistere) iii, 1, 8 Vorst. Assistentes xxiii, 2, 11

Assolet xxxix, 1, 3

Assuetus imperio xxi, 1, 8. xxxvi, 1, 3 assuetus feras cursu fugare xxvii, 2, 8

Assumere socium coeptis (quod in societatem asciscere Curt. viii, 6, 12 dixit) i, 6, 1 assumere in matrimonium (hoc est, ducere) ii, 4, 24 in societatem consilii iii, 1, 6 facinoris x, 1, 5 assumere (pro sumere) xii, 3, 8 assumere comitem i, 6, 3 assumere aliquem ducem iii, 4, 8

assumere habitum Persarum, diadema xli, 3, 8 (pro quo mox simplex, sumere xli, 3, 9) assumere mores Persarum xli, 4, 1 Vorst. assumtus in societatem ejus xli, 5, 7

Assyrii 1300 annis imperarunt i, 2, 13 postea Syri dicti i, 2, 13 Assyriorum rex Ninus ii, 3, 18 Assyriorum regum origo Damascena xxxvi, 2, 1 Assyrium stagnum a Phœnicibus habitatum xviii, 3, 3 Assyria regna xli, 1, 8

Asteropæus pro Trojanis pugnat vii, 1, 5

Astricta parsimonia xlv, 2, 1

Astruere (pro struere, hoc est, cumulare) xxiii, 3, 12 Freinsh.

Astu eum falce convulnèraverat ii, 6, 20 astu Philippi vincuntur Scythæ ix, 2, 14 astu agere xi, 6, 8 quasi astu inspicienda præberentur, quæ omni studio occultanda forent xxxviii, 8, 10

Astyagis somnium i, 4, 2 crudelitas ia Harpagum i, 5, 6 bellum cum Cyro i, 6, 10

At postremo i, 10, 22 at ubi vii, 5, 10 at si xii, 13, 5 at vos xiv, 4, 10

Atheas Scytharum rex ix, 2, 1 Philippi astu vincitur ix, 2, 16

Athenæ veluti templum literarum ii, 6, 6 patria communis eloquentiæ v, 9, 9 Minervæ sacræ ii, 6, 9 ex integro conduntur ii, 15, 1 capiuntur a Spartanis v, 8, 5 a Persis dirutæ, Persicis spoliis; a Lacedæmoniis, Laconicis restituntur vi, 5, 10 alter oculus Græciæ v, 8, 4

Athenienses Amazonas vincunt ii, 4, 2 Atheniensium origo ii, 6, 1 laus viii, 2, 12 cupiditas imperandi ii, 3, 5. v, 1, 6 nomen unde ii, 6, 9 bellum cum Dario ii, 9, 7 ducentas naves fabricant ii, 12, 12 primam gloriam ex victoria Persica reportant ii, 14, 10 Xerxes vincunt ii, 15, 20 bellum cum Lacedæmonibus gerunt iii, 2, 1 classem in Ægyptum mittunt iii, 6, 6 Syracas obsident iv, 4, 5 statum mutant ii, 7, 1 iterum v, 3, 4 omnem ditionem amittunt v, 7, 3 tyrannos exigunt ii, 9, 6. v, 10, 4 ab omnibus odio habentur v, 1, 10 vincuntur a Philippo vii, 6, 7. ix, 3, 10 bellum Lamiacum in Græcia movent xiii, 6, 1 bellum cum Antigono gerunt xvi, 2, 10 Athenienses eloquentes v, 2, 6 superbi v, 3, 6 periti rei nauticæ vi, 1, 8 Atheniensium virtus cum Epaminonda extincta vi, 1 simulata cum Doriensibus ii, 6, 16 bellum cum Antipatro xiii, 5, 8

Atilius Regulus xli, 4, 3

Atropatos in divisione imperii post

Delph. et Var. Clas.

Alexandrum Mediam majorem consequitur xlii, 4, 13

Attalica præda xxxvi, 4, 8 Attalicæ gazæ xxxvi, 4, 9 Attalicum regnum xxxviii, 7, 7

Attalus dux Philippi in Asia ix, 5, 8 Pausaniæ illudit ix, 6, 6 ab Alexandro interficitur xii, 6, 14

Attalus alius, Alexandri dux xiii, 3, 2 Attalus Pergami rex xxix, 4, 8 populum Romanum hæredem instituit xxvi, 4, 5

Attaminare (pro contaminare, polluerè) xxi, 3, 4 Freinsh.

Atterenda domesticis bellis Græcia v, 2, 12 attritus bellis xli, 6, 4 attritus vires xvi, 3, 6

Atthis, Cranaï filia, Atticæ nomen dedit ii, 6, 8

Attici fines iii, 7, 2. v, 9, 6

Attingere gentem xxxviii, 7, 2

Attonitus i, 10, 16 attonitus fortuna majestatis prioris xiv, 6, 10 attonita admiratione xxv, 4, 5 attonita periculo legio xxxi, 8, 7

Attributis insulæ innoxii incolis xviii, 3, 19

Avaritia bellorum mater ii, 2, 12 tyranni xviii, 4, 14 inconsultæ avaritiæ poenas dedit xxxvi, 4, 8 avaritiæ sollicitatus xxxii, 2, 1

Auctor (pro historico), Præf. 2 (ita Livius xxix, 25, 1). pro suasore ii, 9, 10 et 21. ii, 12, 15. iii, 3, 10. iii, 4, 8 (Ita Curt. iv, 7, 39. 'quamvis auctor augustius quid sit.' Vide Sueton. Tiber. 27, 5). pro duce iii, 4, 9 (ibi, 'sic ipsum apeli sum,' sc. auctorem: nam eodem loco, ibi, 'nascendi auctorem' pro suasore ponitur). pro causa v, 4, 12. xiv, 3, 4. xxxii, 4, 14 pro teste xi, 2, 8 (ita apud Flor. i, 16, 20). pro inventore v, 14, 1 auctores (pro conditoribus) xxviii, 1, 11 Freinsh. (Observanda et constructio): auctor non expectandi auxilii ii, 9, 10 auctor maximi imperii subversi et rursus recepti v, 4, 12 auctor nuntii v, 7, 4 auctor consiliorum viii, 2, 11 Vorst. auctores regali capræ vii, 1, 9 auctor originis urbs xxi, 6, 2

Auctoritas patris xxxii, 2, 7 matris xxxix, 1, 9 auctoritas ne successibus deesset ii, 4, 13 ne minoris auctoritatis apud suos haberetur xv, 2, 11 auctoritatem alicujus sequi xii, 1, 6 auctoritatem regiam viribus acquirere xii, 6, 4 auctoritate nominis sui civitates ad defectionem compellere v, 2, 5

Aucupari absentiam alicujus xxix, 4, 10

Ind. Justin.

c

Audacia virilis in muliere ii, 12, 24
mira audacia xxii, 4, 2 audacia metet-
triciæ xxx, 2, 1 nec audaciæ ejus eventus
defuit ii, 9, 11 puer virilem sumit auda-
ciam xxvii, 2, 7

Audax xxiv, 4, 4

Audere aliquid ix, 7, 10 audendum
aliquid pro patria vel cum periculo v,
9, 6 ausæ singulare exemplum ii, 4, 6

Audire xxxviii, 4, 6 et 11 cupide ali-
quid audire i, 4, 9. xi, 3, 2 audire stri-
dorem arcus xxiv, 8, 6 audire (pro in-
telligere) vii, 8, 12. xlii, 4, 6 et 5, 11
dicentem intentus audit xvi, 5, 15 Ro-
manorum audire, non sensere arma ii,
3, 5 *Ætoli* legationem Romanorum su-
perbe audire xxviii, 2, 1 non invitæ
verba sororis audit xlii, 4, 11 quasi
audienti confiteri dementiam xii, 6, 8 au-
diebantur ululatus et querelæ xix, 2, 11
audiri hominum clamor multiplex, am-
pliorque, quam editur, resonare solet
xxiv, 6, 8 auditus lattratus iv, 1, 13 au-
dita regis fuga (audito regem fugisse) ii,
13, 5 audito genere belli iv, 4, 8 quibus
auditis (de his qui ad reges admittuntur)
xi, 3, 5 Vorst.

Aveci xxxii, 3, 15

Aversari aliquem xviii, 4, 9

Avertere amnes xxxi, 5, 7 *aversas*
tanto scelere numinibus xviii, 7, 1

Aves omnis generis eum circumvolare
cœperunt xi, 7, 5 ducibus avibus xxiv,
4, 3 avium aut canum laniatus xli, 3, 5
Aufert conspectum metus et fumus
xxiv, 1, 6 auferunt multo plura quam
amiserant iii, 7, 5 protiosissima quæque
auferentes xxvi, 1, 7

Augere præmiis ii, 15, 1 *augere* glo-
riam patriæ ii, 14, 10 cladem suorum
dedecore captivitatis iv, 5, 11 auget ali-
cui animos exemplum alicujus xi, 10, 13
auget metum hæc res xxi, 6, 2 augeri
præmiis belli et gloria ii, 15, 1 aucti vi-
ribus v, 5, 2 hinc illi aucta insolentia xi,
11, 12 auctus auxiliis Gallorum xx, 5, 6
Augurandi studio Galli præter ceteros
callent xxiv, 4, 3

Augurem consulere xi, 7, 6

Augurium xi, 7, 6

Augustus Hispanos perdomuit xlv, 5,
13 Augusto signa militaria remittuntur
a Parthis xlii, 5, 11

Augusti omnes Romanorum Impera-
tores dicti xli, 5, 8

Avide materiam quietis arripuit xxx,
1, 7 nec avidius victorem Achæi vidis-
sent, quam victum hostes viderunt xxxii,
4, 8

Avidus vini ix, 3, 15 *avida* gens xiv,
1, 1 *avida* Asia xxxviii, 7, 8 *avidi* præ-
dator Galli xxv, 2, 1

Avitus mos i, 1, 4 *avitum* paternum-
que odium v, 1, 7. xlii, 8, 9 *avitum* reg-
num xxxi, 3, 3. xxxvii, 1, 9 *aviti* lares
xxi, 8, 4 *avite* sedes xi, 5, 9

Auræ marinæ status xlv, 1, 10

Auraria (hoc est, aurifodinae) viii, 3,
12 Freinsh.

Aurata vestis Persarum proceribus xli,
3, 9 *auratæ* vestes xx, 4, 11

Aures pertrectare dormienti i, 9, 17
absicis auribus xv, 3, 4

Aureus torques xlii, 5, 7 *aurea* aquila
xvi, 5, 9 *corona* xvi, 5, 10 *aureum* vel-
lus xlii, 2, 11 *aureis* comeditibus victi
reges v, 11, 4. xi, 15, 1

Aurigæ Castoris et Pollucis xlii, 3, 3

Aurum argentumque scelcerum materia
iii, 2, 12 *aurum* Tolosanum xxxii, 3, 9
auri et *argenti* nulla cupido Scythiis ii, 3,
7 nullus usus Parthis nisi in armis xli, 2,
16 *auri* ferax Hispania xlv, 3, 8

Auspicii rem ab aliquo (pro incipere,
a veteri more, quo pleræque auspicio
incipere solebant) v, 8, 12. xxxviii, 1, 1
tyrannidem in suos prius, quam in exte-
ros auspiciatus xxi, 1, 7 Freinsh. *auspi-
cata* sedes xviii, 5, 16 *auspicatissima* toto
orbe urbs (id est, felicissima) xviii, 5, 7
Vorst. *auspicatum* male bellum iv, 5, 3

Auspicio urbes condere viii, 2, 11

Auspicium (pro initio) xxvii, 1, 1.
xlv, 5, 5 *auspicium* (pro quovis omine)
xv, 3, 14 Freinsh. *felix* auspicium do-
mino equus emisit i, 10, 8 *audito* au-
spicio (hinnitus equi puta) i, 10, 9 non
virtute, sed auspicio superari i, 10, 17
bellantibus auspicia sui regis desunt vii,
2, 9 sub auspiciis alicujus militare viii,
3, 2 *auspicia* omnia regis Alexandri An-
tigono tradunt Argyraspides xiv, 4, 17
in auspiciis pugnae hostias cedere xxvi,
3, 2 *auspiciis* regni a parricidio cœpit
xxvii, 1, 1

Autariatæ fugati a ranis xv, 2, 1

Autochus Apollinis F. xlii, 7, 7

Avunculus idemque gener xviii, 4, 8

Avus i, 5, 8 *avus* maternus ii, 10, 6

Auxilantes vi, 4, 3. xxiv, 2, 2.
xxxviii, 1, 8

Auxiliaries ii, 9, 9

Auxilium (pro refugio) v, 9, 4 *auxi-
lium* ferre xlii, 6, 9. xv, 2, 16. xxx, 6,
9. xlii, 1, 2 in auxilio alicujus esse v,
11, 10 *auxilium* alicui eripitur v, 9, 3
auxilia (tam pro propriis viribus, quam
sociorum, insuper machinis, pecunia, et

quicquid bello gerendo est) i, 6, 10 (vide *Florum* xi, 8, 23) *Freinsh.* addito in auxilium adoptionis officio xvii, 3, 20 mitti in auxilia quorundam iv, 4, 3 auxilia contrahere in Græcia, in Sicilia iv, 4, 8 instar omnium auxiliorum in illo est iv, 4, 7 auxilia deprecari adversus aliquem xii, 2, 1 ante adventum auxiliorum xxvii, 1, 7

Azelus Damasci rex xxxvi, 2, 3

B.

Babylon conditur i, 2, 7 vincitur a Cyro i, 7, 4 capitur a Seleuco xv, 4, 11 ab Orode xlii, 4, 2 in divisione imperii Alexandri Peucesti cedit xlii, 4, 23 Babylone mortuus Alexander xii, 16, 1

Babylonia, pro Babylone i, 2, 7. xi, 12, 1. xii, 10, 1. xii, 13, 6 (Vide *Salmas.* in *Solin.* pag. 1225. D. 2.) *Freinsh.* Babyloniolorum studium *Astronomia* xx, 4, 3

Bacabacus Artabani consilia prodit iii, 1, 5

Bacasis Mediæ præfectus xli, 6, 11

Bactri xxx, 4, 6. xli, 6, 1 Bactriani Scytharum progenies ii, 1, 5. ii, 3, 6 a Seleuco expugnantur xli, 4, 9 libertatem et omnia amittunt xli, 6, 3

Bactriana ulterior in divisione imperii Alexandri priores præfectos retinet xlii, 4, 19 citiorem Amyntas sortitur (nisi forte hic pro 'Bactrianos, Bactrianos,' ut apud *Curt.* iii, 2, 9. legendam sit) xlii, 4, 23 *Freinsh.* mille urbium Bactrianarum præfectus xli, 4, 5

Bactrianum imperium Scythæ condiderunt ii, 3, 6 mille urbium imperium xli, 1, 8

Bala xxxv, 1, 6 *Freinsh.*

Balsami historia xxxvi, 3, 1

Balucibus aurum vehunt xlv, 1, 7

Barba et capilli promissi, ad movendam misericordiam iv, 4, 1 reorum habitus xxxvi, 4, 2 (adde *Liv.* xxvii, 36, 4 et xlv, 19, 5)

Barbaria (pro regionibus Barbarorum, sicut hodie dicimus *die Barbarea.* *Thucydidi* i, 1, 31 et alibi est *τὸ βαρβαρικόν*) xii, 6, 16 pro Barbaris xii, 13, 3 (pro rudi et agresti vivendi ratione) xlii, 4, 1 barbaries (pro barbaris) ix, 5, 7 barbaries Scythica cultus Græcorum moribus melior ii, 2, 14 *Freinsh.* culti mores in culte barbariæ collatione superantur ii, 2, 14 barbaria orientalis xii, 3, 3 barbaria profunda xlii, 2, 10 *Vorst.*

Barbarus populus xlv, 4, 11 et 5, 8 barbari et ferarum more viventes xviii, 6, 3 barbaræ gentes xi, 1, 6

Barce i, 7, 7 alia ab Alexandro condita xii, 10, 6

Barsene Alexandri conjux xi, 10, 2. xlii, 2, 7 *Freinsh.* jussu Cassandri occiditur xv, 2, 3

Bastarnæ Getas vincunt xxxii, 3, 16 Mithridati contra Romanos auxiliantur xxxviii, 3, 6

Battos Aristæi muti cognomen xlii, 7, 1

Belgius Gallorum dux xxiv, 5, 1

Bellare xlv, 2, 8 bellare in acie xx, 5, 5 bellantium fas xxxix, 3, 8 bellantibus regis auspicia defuerunt vii, 2, 9 bellandi ars xix, 1, 1 causæ xxxi, 4, 7. xxxviii, 5, 10

Bellicæ laudis gloria vii, 2, 6 bellici labores xxlii, 1, 9

Bellicosus populus xviii, 5, 16 belliosa gens xxiv, 4, 4

Bellicum canere (hoc est, classicum) xii, 15, 11 *Freinsh.*

Bellum similis xxxviii, 8, 9

Bellum (pro prælio) ii, 4, 29. ii, 12, 23. ix, 4, 4. xv, 4, 1. xviii, 1, 11. xxii, 8, 8. xxiv, 8, 1 *Freinsh.* bella longinqua, finitima i, 1, 7 bellum est alicuius ali quo i, 1, 9 bellum Græciæ (quod Græcia infert) i, 7, 10 bellum Antigoni xv, 4, 21 (quod geritur contra eum). bellum Armeniæ xlii, 4, 1 profundæ barbariæ xlii, 2, 10 (quod est contra eam) *Scheff.* bella patrata non modo ultra spem gerendi, verum etiam ultra gesti fidem ii, 6, 1 hæc Xerxi belli causa nobiscum est ii, 12, 5 bella domestica, externa v, 2, 12 bellum non diu dilatum (pro prælio) vi, 7, 9 *Vorst.* bellum deserere, repetere xx, 5, 10 belli certamen inceptus ii, 3, 11 belli tempestas iii, 6, 12 (ita *Florus* ii, 6, 16 et iv, 2, 4) *Freinsh.*

Bene habet se res vi, 8, 13 bene existimare xvi, 3, 12 bene instituta xliii, 4, 12

Beneficii grata memoria iii, 4, 18. quam ultionis honestior occasio xvi, 2, 11 beneficio alicuius servatus i, 5, 8 beneficii sui facere manus imperii xlii, 4, 9 beneficia privata a publicis secreta xxxi, 7, 5 beneficio fides obstringitur ii, 15, 14 beneficiis qui vincitur, vere victus est xi, 12, 8

Benigne excipi vii, 3, 3. xxvii, 3, 3 prosequi xi, 12, 6 haberi xxvi, 1, 6

Bergomum Italiæ urbs a Gallis condita xx, 5, 8

Beroë Pythi nutritrix xvii, 3, 19
 Beronice Cyrenalca Demetrium spon-
 sum interfecit xxvi, 3, 7
 Beronice a Seleuco privigno interfici-
 tur xxvii, 1, 2
 Beronice Attali sponsa xxxvi, 4, 1
 Beasus Daril interfector excruciatu-
 r xii, 5, 10
 Bestiæ illecebris sollicitatæ ii, 13, 12
 Bibere antidota xxvii, 2, 6
 Biformis Cecrops, et quare ii, 6, 7
 Bilbilla Hispaniæ fluvius durando ferro
 aptus xlv, 3, 8
 Bis illatum bellum ii, 16, 13 bis in exi-
 lum actus xxii, 1, 16
 Bithynia Cappadociæ finitima xxxviii,
 1, 3 Bithyniæ rex Eumenes xxvii, 3, 1
 Nicomedes xxxviii, 1, 2 Chrestos xxxviii,
 5, 8 Bithyniæ pars Gallo-græcia xxv, 2,
 11
 Bithynus Eumenes xxvii, 3, 5
 Bitumen ex quo muri Babylonis i, 2,
 7 bitumen apud Babylonem e terra ex-
 aestuat i, 2, 7 bitumine stratum intrinse-
 cus solum Siculum iv, 1, 3
 Blande corrigere xiv, 2, 12 blande
 exasperatum relinquit xv, 4, 17
 Blandientes oculi xxiv, 2, 10
 Blandimenta pacis xxxi, 7, 9 infanti-
 tia xvii, 3, 20 blandimentis agere xiv,
 2, 8
 Blandus alloquio ix, 8, 8 blandum al-
 loquium xxii, 7, 5. xxiii, 4, 14 blandis
 verbis permulsiit xxii, 8, 5
 Boeotia ii, 14, 3 vetus Macedoniæ
 appellatio vii, 1, 3 (modo vera sit lectio,
 et non potius 'Pæonia' legendum)
 Vorst.
 Boeotium imperium perdunt Thebani
 iii, 6, 10
 Boeotii Heracleam condunt xvi, 3, 7
 Boeotii (pro Thebanis) viii, 4, 4
 Freinsb.
 Bomilcar Carthaginensium dux cruei
 suffixus xxii, 7, 8
 Boni iii, 2, 6 inter bones spectata
 moderatio i, 1, 1 bona naturalia xii, 7,
 7 terræ bona xlv, 1, 6 bonorum rapina
 viii, 5, 9
 Bosphorus xxxviii, 7, 10
 Bovis corio tectam Carthaginis solum
 xviii, 6, 9
 Brachia muri (hoc est, partes in lon-
 gitudinem, brachiorum instar, porrectæ)
 v, 8, 5. v, 9, 12 (ita Livius xxi, 26, 8.
 Τα ὀρέα, crura, sunt Græcis) Freinsb.
 Brennus Gallorum dux xxiv, 6, 1
 mortem sibi consciscit xxiv, 8, 11

Brevi post tempore i, 7, 19
 Brevitas operis xxxviii, 3, 11
 Breviter perstringere xliii, 1, 2
 Brixia a Gallis condita xx, 5, 8
 Brundisium iii, 4, 12 ab Ætolis con-
 ditur xii, 2, 7
 Brutii cum Tarentinis bella gerunt
 xli, 2, 1 Alexandrum Epirotam cadunt
 xxi, 12, 14 Græcorum soboles xx, 1, 14
 Bruttiorum gesta xliii, 1, 5 Bruttia mul-
 lier nomen dat genti xliii, 1, 12
 Brutus et Cassius Parthici auxiliis ad-
 juti xlii, 4, 7
 Bubares Persæ Amyntæ Macedonum
 regis filiam ducit vii, 3, 9
 Bubulum caput in fundamentis Cer-
 thaginiis xviii, 5, 16
 Bucephale urbs ex nomine equi xii,
 8, 8
 Balse consul xli, 4, 3 (apud Livium
 xxxiii, 10, 1 et 28, 6. xxxv, 9, 7. xl, 59,
 4. cognomen hoc Manliorum, 'Vulso,'
 per V scribitur, sed hoc fit ex cogna-
 tione literarum, de qua vide Lipsium in
 de Pronunt. Ling. Latin. Ita xxxii, 3,
 8. nostro est 'Sabus,' qui aliis 'Savus')
 Freinsb.
 Bursia urbs trans Euphraten xii, 13, 4
 Byrsa quare dicta xviii, 5, 9
 Byzantium obsidetur a Philippo ix, 1,
 3 obsidio solvitur ix, 2, 10

C.

Cacumen montis xxxviii, 4, 8 sum-
 mum montis ii, 11, 5
 Cadaveribus viæ implentur ii, 13, 12
 Cadere (pro petire in prælio frequen-
 tissimum): occiderunt cum hoc vires
 reipublicæ vi, 8, 1. xxvii, 2, 11 cadere
 (de eo, qui quocumque modo interficitur)
 xiv, 4, 6 et 12 regnum cadit teme-
 ritate alicujus xxiv, 4, 11 Vorst. dimi-
 tans cadit iv, 6, 7 occidit xxv, i, 11
 Caduca bona xix, 3, 6
 Cadusii x, 3, 2
 Cædem edere ii, 11, 3 cæde senatus
 peracta xxii, 2, 12 cæde exultans xii, 6,
 4 cæde satiatu animus xii, 6, 5 magna
 cæde Illyrios fudere vii, 2, 12 cæde
 penas luere xvi, 2, 5 cædibus fatigatus
 ii, 9, 19 cædibus exhausta urbs v, 9, 11
 cædibus supplicia lære viii, 1, 4 penas
 pendere viii, 2, 4
 Cædere hostem xxvii, 8, 7 hostias
 (pro immolare) xi, 5, 6 et alibi Vorst.
 occisione cæsi 22, 7, 2. xxvi, 2, 5.

xxviii, 2, 1 in acie multa millia cecidit
xxv, i, 10

Cæpio consul Rom. propter ablatum
aureum Tolosanum punitus xxxii, 3, 11

Cæte, urbs Italica Græcæ originis xx,
1, 12

Cæsar Augustus xlv, 5, 8

Cæsares omnes Romani Imperatores
dicti xli, 5, 8

Caius Cæsar xliii, 5, 12 Cæsaris bel-
lum cum Pompeio, in quo Parthi Pom-
peianarum partium fuere xli, 4, 6

Calamitatis ludibrium xix, 2, 8 adver-
sus calamitates contendere xi, 12, 12

Calcere gentem quam adeas xii, 16,
11

Calida lavari a Romanis Hispani docti
xlv, 2, 6 calidæ aquæ xxx, 4, 2

Caligas auro figere xxxviii, 10, 3

Callent (hoc est, solertes sunt in eo
genere) xxiv, 4, 8 Freinsh.

Callida commenta xxi, 3, 7

Callide ix, 4, 1. xiv, 1, 11

Callimander amicus Demetrii, et ejus
fides xxviii, 9, 5 et 7

Callisthenes Alexandrum a morte re-
vocat xii, 6, 17 interficitur xii, 7, 2. xv,
2, 2

Calor solis ii, 1, 16 caloris ac frigoris
incrementa ii, 1, 11 adversus calorem et
frigus velamenta corpora inventa ii, 1, 6
calore temperato fecunda Hispania xlv,
1, 4

Calumnia (pro falsa et captiosa inter-
pretatione) xlii, 1, 3 (Ita capiendum est
verbum 'calumniari' in L. pen. D. ad ex-
hib.) Freinsh. calumniæ litium xxxviii,
7, 8

Cambyses Astyagis gener i, 4, 4

Cambyses Cyri F. i, 9, 1

Campani a Græcis conditi xx, 1, 14
bellum gerunt cum Syracusanis xxii, 1,
12

Campaniæ tractus xx, i, 14

Campus Cirrhæus Apollini sacratu
xlv, 1, 4 campi Themiscyrii ii, 4, 2 (de
his Solust. Incer. v. 21) Freinsh. Mara-
thonii ii, 9, 9 Adrastii xi, 6, 10 in cam-
pum procedere xviii, 2, 10 camporum
profunda xli, 1, 11

Candaules rex Lydorum i, 7, 14

Cænere bellicum xii, 15, 11 Apollo
occidit (id est, prædixit) iii, 4, 14 Vorst.
fata cecinerant vii, 6, 1 oracula cecine-
runt xi, 7, 4

Canina vesci solitum Carthagine xix,
1, 10

Canis Persis (Spacos) i, 4, 14 canis
cum Callisthene cavernæ inclusus xv, iii, 5

canum laniatus sepultura Parthorum xli,
2, 5 canis femina i, 4, 10

Canities xli, 8, 12

Capere (pro recipere, amplecti) ii, 10,
19. ii, 12, 10 pro occupari, metaphora
ab urbibus, &c. ad animum ii, 9, 10 (ita
ferre) ii, 14, 7 pro recipere xv, 7, 0
pro decipere viii, 5, 1. xiii, 6, 5 ca-
pere arma ii, 11, 15 gaudium x, 1, 2
prædam v, 4, 8 spem vi, 7, 1 consilium
xxiv, 4, 1. x, 1, 4. xxxvi, 1, 3 (ubi 'ce-
pit consilium pellere,' pro pellendi). ani-
mum vincendi vii, 2, 10 (Ita ferre 'im-
petum moriendi' Suet. Oth. 9, 6. ita
Senec. Epist. 78. 'saepe impetum cepi
abrumpendæ vitæ.' Vide Indic. Taciti in
Capere). capi amore vii, 2, 9 cupidine
xii, 7, 12 Freinsh. capere exemplum ex
amicis quid hostibus cavendum i, 10, 18
omnium animos capere ii, 7, 12 capere
tristitiam ex incensa, lætitiæ ex recipi-
rata patria vi, 5, 8 capere bellum cum
aliquo xxiv, 1, 2 somnum xxxii, 2, 16
capere spem occupandæ urbis vi, 7, 1
capit aliquem tantus ardor x, 2, 4 cap-
tus fraude alicujus viii, 5, 1 captus dolo
xviii, 6, 5 capit aliquem fiducia ii, 9, 10
æquor non capit aliquem (non sufficit
alicui) ii, 12, 10 Vorst. Siellia, Italia
non capit aliquem xx, 5, 14 capit ali-
quem luxuria divitiarum ii, 14, 6 capit
aliquem metus xi, 1, 5 cupidio urbis po-
tionandæ xi, 7, 4 captus amicitate suavi
xi, 8, 2 capi admiratione rerum xi, 10, 1
captus somno xv, 4, 17 capit aliquem
amor faciendi aliquid xviii, 6, 12

Capessere fugam vi, 2, 11. viii, 2, 4
pugnam ii, 11, 2 prælium ii, 12, 21
Capillus, et barba promissi ad moven-
dam misericordiam iv, 4, 1 reorum habi-
tus xxxvi, 4, 2 capillis et veste crura
contegere xiv, 6, 12
Capital (hoc est, capitale facinus) ii,
7, 8 (Ita Plaut. in Menæchm. 'tametsi
capital fecerit') Freinsh.

Capitolium Jovis templum xliii, 1, 9

Cappadoces absque rege vivere non
possunt xxxviii, 2, 11 a Perdicca vioti,
conjuges seque ipsos et omnia sua per-
dunt xlii, 6, 2

Cappadocia ii, 4, 2 a Philippo occu-
patur viii, 2, 6 a Mithridate xxvii, 2, 3.
xxviii, 1, 12 in divisione imperii Alex-
andri Eumeni cedit xlii, 4, 16 Armenii
regni limes est xlii, 2, 9

Capere pro ducibus ante signa vii, 1,
9

Caprina pelle amictus xliii, 1, 7

Captare risum xxi, 5, 5 captare non

reciperandi regni spem, sed salutis latebras xiv, 3, 8

Captivitas iii, 5, 2. xi, 3, 7 captivitas poena xi, 14, 11 jus iv, 3, 3 dedecus iv, 5, 12 mala xxxix, 3, 5 ultio xlii, 1, 5

Captivus de se ipso triumphum ducit xiv, 4, 16 captivum facere vii, 2, 11 captivum ex imperatore facere xiv, 4, 3 captivum circumducere xxxii, 1, 7 captiva classis ii, 8, 3 captivæ opera ferre xxxix, 3, 5 captivi senatores xvi, 5, 5 captivi sub corona venduntur xi, 4, 7 recollecti xlii, 5, 11 captivos remittere ix, 4, 4. xviii, 1, 10 vendere ix, 4, 6 inter captivos esse xi, 9, 12 captivæ navæ v, 7, 2 in pretium captivarum regnum petit xi, 12, 2 captivarum consuetudine teneri xii, 4, 2

Caput Cyri in utrum sanguine plenum conjicitur i, 8, 13 Ptolemæi lancea fixum in acie circumfertur xxiv, 5, 6 Pyrrhi ad Antigonum deferitur xxv, 5, 2 caput (pro homine) xii, 9, 6 pro duce xiii, 3, 3 loramenti (pro extremo apice) xi, 7, 16 (pro principe urbe aut metropoli) Ita caput Ægypti Alexandria xi, 11, 13 Persici regni Persepolis xi, 14, 10 totius orbis Roma xliii, 1, 2 Latinorum Alba xliii, 1, 13 (Similia in Indice Floriano) Freinsh. caput imperii Alexandri Macedonia xlii, 6, 11 caput bubulum, mox equinum inventum in fundamentis Carthaginiis xviii, 5, 15 et 16 nefandissimum caput (pro nefandissimo homine) xviii, 7, 10 devota capita xiv, 4, 10 Vorst.

Caranus vii, 1, 7 primus Macedonum rex vii, 1, 11. xxxiii, 2, 7

Caranus Philippi F. ab Alexandro fratre interficitur xi, 2, 3

Carcere nexis replere xxi, 2, 2 carcerem experiri xxxviii, 6, 6 in carcerem conjici ii, 15, 19 recludi xxvi, 1, 7 duci xxxii, 1, 9 in carcere retinere xxi, 2, 7

Carere omni servorum ministerio ii, 13, 10 carere liberis xxii, 8, 14 devictis acquisitisque xxv, 4, 3 vita xxxvi, 3, 7 sensu xxxiv, 2, 7 spe victoriæ xxxviii, 4, 2

Caria xlii, 4, 15. xlii, 6, 14

Cariades dux Atheniensium in Sicilia iv, 3, 6

Carior imperio libertas xxx, 4, 7 amici cognatis cariores v, 7, 7 carissimarum rerum damna xxii, 6, 9 arma Parth. sanguine ipsorum cariora xlv, 2, 5 carius alicujus pretium facere xvi, 4, 19

Carmina Tyrtæi iii, 5, 9

Carnæ venatibus quæzita vescuntur Parthi xli, 3, 3

Carpere (hoc est, paulatim debilitare) xv, 2, 15 Freinsh. carpi sermonibus suorum xii, 5, 2

Cartago Carthaginiensis a patre in crocem tollitur xviii, 7, 15

Carthaginienses Siculum imperium tentant iv, 2, 6. v, 4, 5. xviii, 2, 11. xx, 5, 10 pelluntur xxii, 8, 3 redeunt xxii, 2, 13 legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1 Persis parent xix, 1, 13 Græcas literas Scto prohibent xx, 5, 13 ducem suum Hannonem cum tota familia interficiunt xxi, 4, 1 Hamilcarem tacitis suffragiis damnant xxii, 3, 6 Bomilcarem patibulo adfigunt xxii, 7, 8 Hamilcarem Rhodanum injuste interficiunt xxi, 6, 7 Romanis auxilia mittunt xviii, 2, 1 Syracusæ obsident xxii, 4, 1 bellum cum Pyrrho gerunt xxii, 3, 4 vincuntur a Massiliensibus xliii, 5, 2 imperium Hispaniæ primi occupant xlv, 5, 1 homines immolant xviii, 6, 12. xix, 1, 10 canina vescuntur xix, 1, 10 consulem habent xxxi, 2, 6 dictatorem xix, 1, 7

Carthagini origo xviii, 3, 1. xviii, 5, 14 ætas xviii, 6, 9 Carthago capitur xviii, 7, 16

Carthago Nova in Hispania xlv, 3, 3 Caspium Mare: vide Mare

Cassander Antipatri F. venenum ad necem Alexandri habet xii, 14, 6 in divisione imperii Alexandri satellitibus præficitur xlii, 4, 18 regni administrator fit xiv, 5, 3 Olympiada necat xiv, 6, 12 bellum contra Antigonum instruit xv, 1, 4 omnem Alexandri familiam interimit xv, 2, 3 et seqq. xvi, 1, 15 rex appellatur xv, 2, 12 moritur xv, 4, 25 Cassandri domus Alexandro poenas luit xvi, 2, 5

Cassander (forte alius) Caris præficitur xlii, 4, 15

Cassandra urbs xxiv, 2, 1. xxiv, 3, 3 Cassius Parthos credit xlii, 4, 7

Castellum occupare v, 9, 6. xxi, 4, 6 castella Africæ xxii, 5, 5 castella incendere xxii, 6, 5 expugnare vi, 6, 6. xxii, 6, 8. xxiii, 1, 12 munire xli, 5, 1 in castella perfugere xiv, 3, 2

Castigare (pro increpare) ii, 15, 11 Freinsh. castigare milites xii, 11, 7 (Sequitur 'nunc lenibus verbis monere' pertinet ergo et 'castigare' ad verba) a regina castigati xviii, 6, 4 Vorst.

Castigatio (pro increpatione) i, 6, 15 Castor et Pollux Locrænsibus adsunt xiv, 3, 12 Castoris et Pollucis aurigæ xlii, 3, 3

Castra Alexandri solito magnificentiora

xi, 8, 16 castra amittere iv, 5, 1 capere ii, 14, 6 irrumpere ii, 11, 15 metari i, 8, 4 ponere xiv, 2, 1 statuere xxii, 6, 9 castrorum captivi xi, 9, 12 eorundem castrorum socii xiii, 3, 9 castrorum lustratio apud Macedonas xiii, 4, 8 tribunatus xiii, 4, 17 cura xiii, 4, 5 castrorum eorundem homines iii, 2, 2

Castrense exilium (pro perpetua militia) xiv, 4, 14 Freinsh.

Casus quasi germani (hoc est, admodum similes) xxvii, 3, 12 Freinsh. casus tam indignae fortunae xxvii, 1, 5 casus varius utriusque populi fuit xli, 6, 6

Catenatus xiv, 4, 1

Catenis vinciri xi, 15, 1

Caternae stratorum hostium ii, 11, 18

Catinienae contra Syracusanos implorant Athenienses iv, 3, 4. iv, 4, 1

Catonis fortitudo xxxiii, 2, 1

Catuli adulti xliii, 4, 4 catulos educare xliii, 2, 6 ad catulos reverti xliii, 2, 6

Catumandus Massiliam obsidet xliii, 5, 5

Caucasus regni Parthici limes xli, 6, 8 Cascaei accolae subiguntur ab Alexandro xii, 5, 9 in divisione imperii Alexandri Extarchi cedunt xiii, 4, 31

Cavea xv, 3, 5

Cavere periculum xxxi, 2, 2 cavere ab aliquo xi, 8, 6 cavendum ipse esse exemplum xxix, 2, 5 cavendi sciens xlii, 2, 7

Cavernarum spiramenta iv, 1, 6 cavernis terra penetrabilis iv, 1, 2

Cauponiae et ludicra artes i, 7, 12

Causa belli Graecorum cum Persis ii, 12, 5 causas belli adversus potentes querere, Romanis usitatum xxx, 3, 1. xxiv, 1, 3 causa et origo bellorum Cyro quae res fuerit i, 7, 2 causa non Darii, sed exempli, communisque omnium regum xi, 15, 12 in altero iustitiae ejus, in altero utilitatis causa versatur, ibid. causa occidendi alicujus xii, 6, 5 virtutis causa aliquem provehere xiii, 4, 11 causa veniendi in Italiam intestina discordia fuit xx, 5, 7 victoriam de Persis causam majoris belli fore ii, 12, 12 quod ex causa factum xxxvi, 2, 15 causae morbi xii, 13, 10 causas querens i, 10, 16 causas belli ostendere ii, 4, 27 praetendere xxiv, 1, 3 circumspicere xxxi, 1, 8 querere xxxiv, 1, 3 sperans, causas belli futuras xxxviii, 1, 6 regem se Macedonizae causis iustitiam fore xvi, 1, 11

Causari inclementiam caeli ix, 2, 7

Cautum est, ut recumbant servi cum dominis xliii, i, 4

Cautos consilio xliii, 4, 11

Cecrops Atheniensium rex biformis ii, 6, 7

Cedere alicui regnum, pellicem x, 2, 8 imperium xxii, 7, 4 regno, idem. xxix, 2, 6 Ita i, 10, 12 cedere Italia velut fonte virum xxxi, 5, 7 terris, ibid. cedit alicui tribunatus castrorum (id est, evenit, datur) xlii, 4, 17 Freinsh. cedit admiratio in satisfactionem xv, 3, 9 cedere alicui victoriam xxii, 4, 7 in ditionem alicujus xxxiii, 2, 7

Celare fraudem xxiv, 3, 6

Celebrare theatra (id est, frequenter ire ad theatra) vi, 9, 4 sacra ii, 8, 2 nuptias ix, 6, 1 et xxiv, 3, 1 Vorst. scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Celebrem reddere xliii, 5, 1 celebre facinus xviii, 3, 17

Celeritas equi Alexandri xv, 3, 11 Sandrocotti Indi xv, 4, 16

Celeriter v, 2, 5 celeriter advolare xvi, 3, 4

Censeri ix, 2, 9. xi, 11, 8 (Ita Tacitus O. xxxix, 8. Vide Notas et Calvini Lexic. Jurid. in voce Censere) Freinsh. Censere, ut abestur Sicilia ii, 5, 2 (ubi 'censere' idem quod suadere). censeri virtute, duritia corporis, opibus (pro matremari) ix, 2, 9 hoc se patre censeri jubet (pro ejus filio haberi se) xi, 11, 8 censere expectari aliquid xlii, 2, 5 Vorst.

Centum triremes vi, 2, 2 centum triginta naves iv, 5, 9 centum millia equitum xi, 9, 1

Centurio xxii, 1, 10 centuriones principesque xiv, 1, 7

Cera superinducta delere ii, 10, 13 vacua desuper cera inducta xxi, 6, 6 ceras fingere xxxvi, 4, 4

Ceraunus Clearchi tyranni Heracleae F. xvi, 5, 11

Ceraunus Ptolemæi cognomen xxiv, 1, 1

Cereris sacra Initiorum v, 1, 1 Ceres ignes tangere, in juramento xxii, 2, 8

Cernere ii, 12, 24. xi, 6, 6. xxxi, 6, 5

Certamen Olympium vii, 2, 14 Olympicum xii, 16, 6 certamen (de regno) deferitur ad iudicem ii, 10, 9 certamen (pro prelio) xxii, 7, 7 certamina (pro bellis) vii, 2, 6. vii, 6, 6. xlix, 3, 5 Freinsh.

Certare iustitia cum aliorum crudelitate iv, 2, 4 certant secum ipsi, utrum, an v, 4, 13

Certatum xiv, 1, 14. xvii, 1, 7. xlii, 3, 6. xlii, 8, 3

Certe viii, 4, 7. ix, 7, 9. xlii, 3, 9. xlii, 5, 12

Certo anni tempore xxvii, 3, 4 certior quandoque insperata victoria, quam sperata xx, 5, 3 certiorum alicujus rei facere aliquem ii, 13, 7

Cerva puerum alens xlv, 4, 18

Cervicibus Asiae et Graeciae regnum Macedoniam imponitur vi, 9, 7 esse in cervicibus (sicut nos quoque dicimus, *auff dem Halse liegen*) xxix, 3, 7 Freinsh. cervicibus jugum servitutis excutere xv, 4, 12

Cessare xi, 13, 6 nec cessasse, quoad regis sobolis stirpem deleret xvi, 1, 15 cessant odia xlii, 3, 6 nec in filiis cessant parricidia xlii, 5, 1 cessante imperatoria arte xxi, 4, 9 nec cessatum est deinceps, quin iii, 7, 12

Cessim ire (pro cedere) ii, 12, 7 Freinsh.

Cetera imbellis aetas vi, 7, 3 ceteros gentes xi, 1, 6 ceteras civitates xlii, 5, 10. xviii, 1, 9. xxxi, 1, 2

Ceterum i, 1, 6. ii, 1, 14. xi, 12, 15. xlii, 2, 1

Chalcidenses aliquot populorum Italiae conditores xx, 1, 13

Chalybs fluvius Hispaniam durante ferro aptas xlv, 3, 8 (hinc Sidon. *carm. ii, vers. 46*) Freinsh.

Chalybes hujus accolae xlv, 3, 9

Chaonum regnum xvii, 3, 6

Charilaus Lycurgi ex fratre Polydecte nepos iii, 2, 6

Charybdis fabula unde orta iv, 1, 13

Cherroneso copias transposuit xiv, 4, 4

Chersonensium civitates a Philippo expugnatae ix, 1, 7

Chion et Leonides tyrannicidae xvi, 5, 12

Chodion Arsinoes legatus ad Ptolemaeum xxiv, 2, 7

Choraceni subiguntur ab Alexandro xii, 6, 18

Chrestos Bithyniae rex xxxviii, 5, 8

Cibus Scytharum ii, 2, 8 Bruttiorum xxiii, 1, 10 Parthorum xli, 3, 3

Cicatricibus exhausta corpora xii, 8, 12

Ciere bellum (pro praefari) ii, 12, 23 (ita 'cientes praedium,' Livius x, 28, 8 et 'pugnam ciens,' Tacit. A. iii, 41, 5 et 'belli simulacra ciere,' de ludicra et imaginaria pugna, Virg. *Æn. iii, 586* et 674. quod ex Lucretii quarto excerptum dicit Macrobius vi, 1.) ciere bellum (pro instruere) xxii, 7, 6 Freinsh.

Cilicia occupatur ab Alexandro xii, 11, 1 (quamvis suspecta sit haec mihi lectio. Bongarsius 'Rhodium' suspectam habet, injuria fortassis) Freinsh. in divisione

imperii Alexandri Philotes cedit xlii, 4, 12 mox Philoxeno xlii, 6, 16

Cimbri Mithridati auxiliantur contra Romanos xxxviii, 3, 6 Cimbrici Germani xxxviii, 4, 15

Cimbricum bellum, rapti a Romanis auri Tolosani poena xxxii, 3, 11

Cimon Atheniensium dux ii, 15, 18

Cingere obsidione ix, 1, 2. xlii, 5, 8. xiv, 6, 4 urbes moribus xlii, 4, 1 praeruptis rupibus cingitur mona xli, 5, 3

Circa se animati (pro in se, erga se) xiv, 1, 3 Freinsh. circa Hannibalem assidui fuerunt xxxi, 4, 6

Circulo inclusus xxiv, 3, 3

Circumdare murum urbi i, 2, 7 circumdata via sylva i, 6, 4 circumdata obsidio v, 8, 1 munitio iv, 4, 5

Circumduocere captivum xxii, 1, 7

Circumferre aliquem in caeca xv, 3, 5 tota acie circumferri xxiv, 5, 6

Circumfluentibus quietis felicitatis insignibus (id est, abundantibus) xviii, 7, 10 Vorst.

Circumjacens solem xli, 5, 3

Circumire suos (dicuntur duces in acie) xi, 15, 6

Circumscribere sacrilegium (hoc est, palliare, tegere) xxxix, 2, 5 Freinsh.

Circumspicere (subaudi 'animas,' est considerare, perpendere) xiv, 2, 6. xxi, 5, 10 peregrinos reges (sicut Germani: *sich nach fremder Hülff umbsehen*) xi, 1, 1 Freinsh. latebras i, 3, 4 fugam ii, 12, 26 externa auxilia xxii, 5, 4 novas causas belli xxi, 1, 6

Circumstantes percontari xii, 15, 5 a circumstantibus requirere vi, 8, 11 circumstantia mala xxix, 1, 7

Circumstrepit undique formido belli vi, 5, 7

Circumvehi exercitum (sc. equo) xi, 9, 3

Circumvenire (hoc est, decipere) i, 8, 9 Freinsh. circumventus insidius alicujus x, 1, 7. xxxii, 3, 2 a tot exercitibus circumventus xvi, 2, 6 anceps periculo circumventus xvi, 1, 10. xxxii, 4, 7 circumventus dolo xvii, 1, 7

Circumvolant aliquem aves xi, 7, 5. xx, 3, 7

Cirrus Aristaei pater xlii, 7, 2

Cirrhæus campus Apollini sacer xiv, 1, 4

Cista xxxviii, 8, 13

Citato gradu (hoc est, celeriter) xi, 2, 5 cursu, idem. ii, 9, 11. xi, 16, 3. xiv, 6, 4 impetu iv, 1, 9 Freinsh. itinere mittere v, 8, 13 citato agmine xxiv, 8, 12

Citharista xxxvi, 4, 6
Cito xviii, 4, 1. xxiii, 3, 10. xli, 4, 9
citius xxiii, 2, 2

Civile bellum Caesaris et Pompeii xlii,
4, 6 civili fraude (hoc est, civium. Florus
iii, 22, 14. appellat 'domesticam') xii,
6, 12 Freinsh.

Civis (pro conterraneo) i, 4, 4. xi, 15,
6 (ein *Landman*) Freinsh. civium tuo-
rum dux xviii, 7, 12

Civitas in civibus, non ædificiis posita
ii, 12, 14 (et hoc prætenderunt Romani,
cum Carthaginem delere vellent. auctor
Appianus in de Bell. Pun. pag. 52. f.
Vide et Strabonem lib. viii. pag. 246. qui
poëtas citat, qui totas regiones 'urbis'
nomine appellarunt). civitatem percipere
(hoc est, jus civitatis accipere) xliii, 5,
13 civitates (pro populis) xxxii, 1, 2.
xli, 4, 8. xlii, 5, 5 (ita Cæsar ii. Bell.
Gall. sub fin. 'Carnutes, Andes, Turo-
nes, quæ civitates,' &c. et alibi sæpius.
Vide Scalig. in Euseb. pag. 136, 1)
Freinsh.

Clades virorum ii, 4, 27 dominorum
xviii, 4, 2 cladem acceptam nova victo-
ria abolere xxxi, 6, 8 cladem augere de-
decere captivitas iv, 5, 11 cladibus in-
signes vi, 8, 3

Clam interceptus xxxvi, 2, 6

Clamor horridus xxxii, 2, 2 hostium
xxxiii, 2, 4 clamore solito sacra cele-
brare ii, 8, 2 clamorem edere xxxiii,
2, 4

Clandestina conjuratio xx, 4, 14

Clarent Scythæ virorum imperio, fœ-
mimarum virtutibus ii, 1, 2

Claritate nominis sui patriam illustrem
reddidit xxv, 5, 6

Clarius xxxiii, 1, 1

Clarus domi Alcibiades (hoc est, no-
tus, nobilis, etiam potens) v, 2, 3 (Ce-
terum hic Alcibiades, si hoc nomen pro
Scanri ponas, a Sallustio Jug. 15, 6. pla-
nissime describitur. Porro elegantius
hoc loco loquitur Justinus, quam ipse
fortasse crediderat. inter 'claros' enim
magis erat hic Alcibiades, quam inter
'bonos,' ut loquitur Tacitus H. ii, 10, 2.
Sallustius Jugurth. 8, 1. Lælius viii, 27,
8) Freinsh. clarus vir i, 4, 4. xv, 4, 3
cujus virtus bello clara xviii, 6, 10 clara
femina patris nomine xiv, 6, 3 clarior
majoribus suis xxxvi, 2, 4 colluvie con-
venarum xxxviii, 7, 1 fama rerum gesta-
rum clarissimus xii, 2, 7 clarissimi vin-
dices urbis vii, 1, 5

Classis Xerxis ii, 10, 20 classem facere
iv, 3, 5 (Vide etiam in Facere). classes

Dolph. et Var. Clas.

acquisitis v, 4, 17 classes ex adverso
stant ii, 14, 8

Claudere alicui portas ix, 1, 2 clau-
dere se Daphnæ xxvii, 1, 4 vallis mon-
tibus clauditur xxxvi, 3, 2 clausus in
cavea xv, 3, 5 in urbe xxv, 5, 1 in regia
xxviii, 3, 11 clausos intercludere iv, 4,
5 clausa in luco xliii, 2, 3 clausæ domus
xix, 2, 9 clausa Deorum templa xix, 2,
9 clausum vehiculum (hoc est, undique
tectum) xi, 15, 3 Freinsh. clausi (pro
obsessis) xvi, 5, 7 Vorst.

Claudicare incessa vi, 2, 6 claudicat
regnum imperio, ibid.

Claudus pede iii, 5, 5. vi, 2, 5

Cleodæ Thebani oratio ad Alexandrum
xi, 4, 1

Clearchus Heraclensium tyrannus xvi,
4, 4 occiditur xvi, 5, 10

Clementia Cyri in Cræsum utrique
utilis i, 7, 8 clementia mitis xxxviii, 9,
10

Cleomenes rex Spartanorum xxviii,
4, 7

Cleomenes Alexandri jussu Alexandri-
am ædificat xiii, 4, 11

Cleopatra Philippi regis conjux super-
inducta Olympiadi ix, 7, 2 ab ipsa ne-
catur ix, 7, 12

Cleopatra Philippi filia, Alexandri
Epiri regis uxor ix, 6, 1 a Perdica in
matrimonium petitur xiii, 6, 4 ejus apud
Macedonas auctoritas xiv, 1, 7

Cleopatra Demetrii (Nicatoris), mox
fratris ejus conjux xxxvi, 1, 9

Cleopatra Mithridatis filia, Tigranis
uxor xxxviii, 3, 2

Cleopatra Ægyptia duorum fratrum
uxor xxxviii, 8, 2 a posteriore repudiat
ur xxxviii, 8, 9 ad generum suum con-
fugit xxxix, 1, 5

Cleopatra (proximæ filia) matris pellex
xxxviii, 9, 1 regno præponitur xxxix, 3,
1 majorem filium pellit xxxix, 4, 1 a
minori necatur xxxix, 4, 7

Cleopatra hujus filia Cyziceno nubit
xxxix, 3, 4 sororis jussu interficitur xxxix,
3, 12

Cleophris regnum concubitu Alexandri
redimit xii, 7, 11

Clientela (pro clientibus) viii, 4, 8
Freinsh.

Clientes xvi, 5, 13

Clitos ab Alexandro inter pocula occi-
ditur xii, 6, 3

Clitos amicus Alexandri dimittitur xii,
12, 8 Clito cura classis traditur xiii, 6, 16

Cludere sanguinem (pro sistere) xv,
3, 13 Freinsh.

Ind. Just.

d

- Clypei argentei xii, 7, 5 in clypeo
 Hieronis aquila concessit xxiii, 4, 10
 Coaequales xxiii, 4, 9
 Coagulum quis invenerit xiii, 7, 10
 Coalere regum iustitia Judaei xxxvi,
 2, 16
 Cocculus primus Siciliae rex iv, 2, 2
 Coccinea paludamenta xx, 3, 8
 Cocto latere murum urbi circumdedit
 i, 2, 5
 Codomannus, qui postea Persarum rex
 et Darius x, 3, 7
 Codrus rex Atheniensium ii, 6, 19
 Coelesta portenta xxvii, 2, 1
 Caelum asperum ii, 1, 13 caeli tempe-
 ramentum ii, 1, 10 cum si queant, in
 caelo posuisse cupiunt v, 4, 15 de caelo
 missus v, 4, 10 caelo tenus extollere
 (hoc est, ad caelum usque) xii, 6, 2
 Freinsh.
 ad Cenam invitatus xviii, 2, 9. xxiii,
 2, 2. xxv, 1, 4
 Cenari xxiii, 4, 10
 Cæpi (per pleonasmum), cum prohi-
 beri cepisset (pro cum prohiberetur) xiv,
 5, 9 (Vide et Ind. in Nep.) Vorst. cæpi
 censere iv, 6, 2 (censuit) Scheff.
 Cæptis socium assumere i, 6, 1 cæpta
 bella xxxviii, 4, 3 capræ cæptorum du-
 ces vii, 2, 9
 Cœercere matrimonia iii, 3, 8
 Cætus clandestinae conjurationis xx,
 4, 14
 Cogere aliquos in pacem xxxii, 4, 6
 coactos fame in deditionem compellit
 xlii, 4, 2
 Cogitare imperia xix, 2, 6 (ita fere)
 hostem, fratrem xlii, 4, 4 (quamvis alii
 priori loco 'agitarent' rescribunt; nec
 male, ut opinor). cogitare non minus in
 secundis adversa, quam in adversis se-
 cunda xxxi, 2, 2 non cogitare rei utilita-
 tem xxxi, 6, 1 cogitata res xxi, 4, 4
 (Vide Cl. Bernec. Cæs. Suet. 75, 8. a.)
 Freinsh.
 Cogitationes xxxviii, 1, 2
 Cognati ii, 11, 2. xxi, 4, 8
 Cognatio Dario juncta cum pristinis
 regibus fuit i, 10, 13 cognatio Bubaris
 (pro affinitate) vii, 4, 1 Vorst. cognati-
 onis fiducia xlii, 4, 3 arctissima cogna-
 tione junctus alicui viii, 6, 4 cognatio-
 num arbitria xxxviii, 6, 2
 Cognitionis virtutis ignorantia vitiorum
 minus proficua ii, 2, 15
 Cognomen xxxix, 1, 9. xlii, 2, 3
 Cognomentum xxi, 6, 1
 Cognominare (pro nominare) iv, 2, 1.
 xv, 1, 1. xv, 2, 11 Freinsh.
 Cognoscere (pro rescire) iii, 5, 5 cog-
 noscere adulterio aliquam v, 2, 6. xii,
 1, 13 cognito (hoc est, ubi cognitum
 est) ii, 5, 13. xxvii, 3, 8. xxiii, 1, 12.
 xxxii, 2, 16 (Similia vide inf. in Petitio
 et Quæsito) Freinsh.
 Cohibere xxi, 4, 5
 Cohors regia (*Die Leibgarde*) v,
 11, 9 cohors Alexandri xvii, 2, 2
 Coire cum aliquo (pro societatem inire)
 v, 1, 8 pro convenire ix, 6, 1 Freinsh.
 in hunc locum res tot coire miræ iv, 1,
 8 coitura auxilia omnium adversus unam
 urbem xxii, 5, 6
 Colchi Istrorum conditores xxii, 3, 15
 Colere amicitias utilitate, non fide ix,
 8, 9 hastas pro Diis veteres colere so-
 liti xliii, 3, 3 sepulcrum pro templo co-
 lere xxxvi, 2, 9 ager manus cultus xii, 7,
 7 culti mores ii, 2, 14 cultior vite usus
 xlv, 5, 8 cultior vita xvii, 3, 13 cultio-
 res victus xviii, 6, 2
 Collatio (pro comparatione) ii, 2, 14
 pro contributione seu indictione xvi, 3, 9
 Freinsh.
 Collidere iv, 1, 13
 Colligere infamiam e matrum adulte-
 rio (pro haurire, trahere) iii, 4, 10 vocem
 et spiritum (hoc est, recipere) vi, 8, 11
 Freinsh. colligere corpus xxxii, 2, 2 in-
 firmitatem ex egritudine xxxviii, 2, 2
 Collis montis Pelii xiii, 7, 7 prærupta
 collium xli, 1, 11
 Collisio: ex collisione partus abjecti
 mortua xi, 12, 6
 Collo samenta gerens ii, 6, 19
 Collocare filiam (pro elocare) ix, 6, 2
 Freinsh.
 Colloqui cum aliquo xxxi, 4, 8. xli, 3,
 4 colloquendi copiam habere ii, 12, 2
 Colloquium assiduum xxxi, 4, 4 et 9
 ad colloquium sollicitari xxxviii, 1, 9 vo-
 cari xliii, 1, 10 colloquio regis prohiberi
 vi, 2, 13
 Collectari cum aliquo xlii, 3, 8
 Colluvies populi passim collecta ii, 6,
 4 Freinsh.
 Colluvio hominum v, 6, 6 (sic et 'al-
 luvio' dicunt) Vorst.
 Coloni xlii, 7, 3. xx, 1, 13
 Colonia Macedonum in Ægypto xi,
 11, 13 in Indis xlii, 4, 21 Herculi sacra
 xvi, 3, 4 colonie erga conditores suos
 amor xxviii, 1, 6. xxxi, 8, 1. xxxvii, 1, 1
 Colus: colo purpuram nere i, 2, 2
 Comanus regulus Gallus xliii, 4, 3
 Comes cursus xv, 3, 11 fugæ xviii, 4,
 5. xxxiv, 3, 8 comites naufragii xxvii,
 2, 2

Cometes Magus i, 9, 7
 Cometes insignis magnitudinis apparet
 xxxvii, 2, 2
 Comitus prælii xli, 2, 7
 Comis xlii, 2, 8
 Commissatio (*Schlaffstruck*) xii, 13,
 7 (Vide Cl. Bernecc. Domitian. Sueton.
 21, 4) Freinsh.
 Comitari ii, 4, 12 (passive) xxx, 2, 4
 Comitatus et obsequio gratiam Tisa-
 fernis demeretur Alcibiades v, 2, 5
 (Adde Curtium viii, 8, 12) Freinsh.
 Comitator (hoc est, qui plures habet
 comites) xxvii, 2, 7 Freinsh.
 Commecare xlii, 4, 4
 Commecatus: marinis commecatus
 hostes intercludere iv, 4, 5 commecatus
 maligne præbere v, 2, 14 (ante dixerat).
 stipendia præbere. commecatus instruere
 aliquos xvi, 3, 11 prohibere commecatus
 xviii, 7, 6 commecatum a populo petere
 (id est, abundi licentiam) xviii, 7, 9
 Vorst.
 Commemorare militum decora xix, 4,
 13 beneficia xii, 12, 2
 Commendare aliquem apud alterum
 (hoc est, fidei ejus committere, sive de-
 ponere: ut explicat Ulpianus in L. 186.
 D. de V. S.) xxv, 2, 1 Freinsh. com-
 mendat cum pulchritudo formæ xxxvi,
 2, 11
 Commentum (pro arte, invento) xxiii,
 3, 1. xxii, 3, 8. xxii, 4, 6 pro consi-
 lio, *da Anschlag* xxi, 4, 2 pro inven-
 tione, sive modo inveniendi xii, 4, 3
 Freinsh.
 Commmercium pecuniæ mutuari de pi-
 ratia ix, 1, 5 rerum mutuarum commer-
 cium xviii, 5, 8;
 Commilitium v, 10, 3 (Vide Savaronem
 in Apollinarem pag. 462. in Flor. iv,
 4, 3) Freinsh. reges ad commilitium se-
 cum trahit xi, 5, 3
 Commilito xiv, 2, 11. xxxi, 8, 7
 Comminatio belli xli, 2, 9. xvii, 3, 20
 Committere bellum (pro pugnam) v, 4,
 1. xxii, 8, 8 prælium ii, 14, 9. xxxi, 6,
 9. xxxi, 8, 5. xxxix, 3, 4 sacrilegium
 xxxii, 2, 1 (pro incipere) ii, 12, 7. xv, 4,
 23. xlii, 6, 6 (adde Flor. Ind. ita Virg.
Æn. v, 113) Freinsh. committere ali-
 cui summam belli i, 6, 6 judicium de se
 religioni et fortunæ i, 10, 3 salutem na-
 vibus ii, 12, 15 tutelam filiorum alicui
 iv, 2, 5
 Commodata ab Jove Victoria xxxix, 2, 5
 Commodum navigationis ii, 10, 24
 Commodior fugientibus fortuna xiv,
 8, 13

Commovere misericordiam iv, 4, 1
 Communicare cum peregrinis (neutra-
 liter pro conversari) xxxvi, 2, 16 Freinsh.
 Communis eloquentiæ patria Athenæ
 v, 9, 9 communis libertatis vindex adju-
 vandus v, 10, 1 communis hostis com-
 munitis viribus summovendus ix, 3, 7
 communi facto levantur crimina xii, 10,
 10 commune Græciæ concilium viii, 1,
 4 communia auxilia iii, 2, 3
 Commutare cum aliquo lorica iii,
 1, 8
 Commutatio xxii, 6, 3
 Comparare odium alicui xxxii, 2, 6
 comparare classem xxvii, 1, 8. xvii, 2,
 1 exercitum xlii, 2, 11 insidias alicui
 xxvi, 3, 6 seu nobilitate illis comparetur
 xxviii, 7, 1 fortunæ Candauli nullus
 comparandus i, 7, 14 facinus nulli tyranno
 comparandum iv, 3, 2 comparatum par-
 ducum vi, 2, 7 (Verbum gladiatorum.
 Vide Lipsii Saturnalia ii, 19. p. et Cl.
 Bernecc. ad Cæsar. Sueton. 10, 3. b. ita
 Livius xxx, 28, 6. 'Scipio et Hannibal
 velut ad supæum certamen comparati
 duces.' 'Paria componere' vocat Petron.
 in Satyr.) Freinsh.
 Comparatio Epaminondæ cum telo vi,
 8, 2 Cononis cum tempestate vi, 2, 16
 item Xerxis vii, 4, 1 Ætolorum cum
 Romanis xxviii, 2, 4 Philopœmenis cum
 Flaminio xxi, 3, 4 Romanorum cum
 Mithridate xxviii, 7, 1 in comparatione
 damnorum plura fuit ultio quam injuria
 iii, 7, 6
 (Comparativus pro positivo. Vide infra
 Dexterior) Petulantius vii, 3, 4
 Compeditibus aureis fratrem suum vin-
 cit Artaxerxes v, 11, 4 Darium duces
 sui xi, 15, 1
 Compellere in fugam (pro pellere) iv,
 4, 9 Freinsh. ad defectionem compellere
 civitates v, 2, 2 in deditionem oppidanos
 compellit xlii, 4, 2 compelli ad hanc nec-
 essitatem viii, 1, 10 compelli pacem
 petere xxx, 3, 7 compulsus precibus
 amicorum redire ix, 7, 6. xii, 12, 5
 compulsus a populo regnum susceptus vii,
 5, 10
 Compensiosus tramites xxxviii, 9, 6
 per Compensium ducere maria ad na-
 vigationis commodum ii, 10, 24
 Compensatio mercium (hoc est, per-
 mutatio) in usu Laced. iii, 2, 11 Freinsh.
 Comperit (audit, discit, *Sie erfährt*)
 ii, 4, 26 compertum est xxxix, 5, 1 com-
 perta stupri (hoc est, manifesta, et quasi
 convicta) xi, 11, 5 (Ita Livius xii, 57.
 2) Freinsh.

Compescere petulantiam alicujus ferro vii, 3, 6

Competere (pro simul petere, et hinc 'competitores') xiii, 2, 1 Freinsh.

Compingere in vincula xvi, 4, 17

Complecti animo conjugem et liberos xii, 3, 2

in Complexu matris xxxviii, 8, 4

Complorationem edere xi, 9, 13

Compluribus locis iv, 1, 4

Componere (pro diversa colligere), Praef. 3 historiam (pro conscribere), Praef. 1 insidias in montibus i, 8, 11 non compositum hoc est in dulcedinem fabulae ab antiquis (pro confictum) iv, 1, 17 Vorst. compositis ordinatisque Macedoniarum rebus viii, 6, 3 componere leges, senatum, annuos magistratus, reipublicae formam xvii, 3, 12 pacem cum aliquo xviii, 2, 6

Comprehendere epistolas (pro intercipere) xx, 5, 12 Freinsh. comprehensus morbo toto corpore xxiii, 2, 4 lae pestifera xxxii, 3, 9

Comprimere bellum v, 10, 6

Comum Italiae, Gallorum colonia xx, 5, 8

Conantur occupare imperium xxx, 2, 6 omnia frustra conari xxxviii, 10, 11

Conatus fallunt xxxvii, 2, 5 conatibus alterius obviam ire ii, 15, 16

Concedere aliquo (hoc est, proficisci) iii, 4, 12. v, 6, 10. xii, 13, 4. xxxii, 3, 15 in imperium alicujus (hoc est, venire in potestatem) iv, 2, 3 Freinsh. concedere alicui vitam, patrimonii partes et urbem aliquam i, 7, 7 alicui victoriam xv, 2, 6 concedere in matrimonium alicujus xxiv, 2, 10 in lectum alicujus xxvi, 3, 7 concedebat adduci se posse ut Romanis pareat xxx, 3, 9 concedere vacationem quinquennii xxxviii, 3, 9

Conceptio per plures viros maturior, ex sententia Spartanorum iii, 4, 6 (Adde Strabonem lib. vi. pag. 193) Freinsh.

Conciliare (pro parare) v, 2, 7 Freinsh. conciliat aliquem alicui cognatio alicujus vii, 4, 1 conciliare favorem popularium xxxix, 1, 6 conciliavit sibi tantum favoris apud omnes xi, 1, 10 pax Agathocli conciliatur xxii, 2, 7 pueritiae flore sibi conciliatus xlii, 1, 3

Concilium Graeciae viii, 1, 4 a Philippo lectum ix, 5, 2

Concio (pro cœtu, *Versammlung*) xxii, 7, 11 pro auditoribus ii, 8, 8. ii, 15, 9. iv, 4, 1. xi, 2, 8. xii, 11, 8 Freinsh. ad concionem vocare xiv, 1, 10

in concionem vocare xvi, 1, 9 conciones directae xxxviii, 3, 11

Concionari xxii, 7, 9

Concipere iram animis v, 10, 13 concepit Olympias Alexandrum non ex Philippo, sed ex serpente xi, 11, 3

Concitare aliquem xxi, 4, 7 servitia xxi, 4, 6 concitatus leo xv, 3, 8

Concitor belli ii, 9, 21 (ita 'concire milites' Livius iii, 53, 4. quamvis in reliquis edition. 'concitator' reperitur, proximior ad Justinum genium formula, ut et v, 1, 1) Freinsh.

Concordare i, 10, 1. xxvii, 3, 6 (a Musica petita translatio, sicut apud nos *Übereinstimmen*) Freinsh.

Concordiae vires xvi, 2, 1. xxxiv, 1, 1 concordiam alicujus deprecari (id est, consensum) xvii, 2, 9 Vorst.

Concors animus ii, 10, 9

Concreta nix gelu xxiv, 8, 14 concretæ aquarum moles xxii, 5, 7

Concubia nox xxii, 8, 8

Concubita redemptum regnum xii, 7, 9 ex concubitu concipere xv, 4, 3

Concupiscere nihil alienum ii, 2, 9 nihil victores præter gloriam concupiscunt ii, 3, 7

Concurrere iii, 5, 14. xxix, 3, 2 et 5 (proprie est 'prælium auspicari,' quod cursu fere fieri solebat, ut telorum jactum anteverterent, at ii, 9, 11 quale exemplum extat in Tacit. A. vi, 3, 5. Appian. de Bell. Parth. pag. 159. 2. et affia. vel aliquando, 'ut citius ad gladios, tanquam certiora, gravioraque tela devenirent,' quæ verba fere sunt Taciti, alio quodam loco. Tertia ratio est Appiani in de Bell. Civil. lib. ii. pag. 477. b. vel, quoniam procursu plurimum concitantur tela, teste Livio xxxiv, 38, 3) Freinsh. concurrere ad arma iii, 5, 8. xii, 1, 6 concurrunt vires totius Orientis ad unam urbem opprimendam v, 1, 9 concurrunt omnia regna Graeciae ad commune incendium extinguendum v, 1, 5 concurrere inter se (pro præliari) xiii, 1, 15 populi concurrunt ad aliquem (id est, decurrunt, opem implorant) xix, 1, 9 prælio concurrere xxx, 4, 15 Vorst.

Concursu Barbarorum interficiuntur Amazones ii, 4, 16 concursu satellitum servatur xii, 8, 4 concursu multitudinis interfectus xxv, 4, 9

Concussit civitates terræ motus xxx, 4, 3 concussi principio adventus opinionis ejus xxiii, 2, 1

Condere (pro occultare) xxiv, 6, 3 (ita Virgilius Æn. iv, 177. pro sepelire).

vii, 2, 1 (pro reformare, et quasi ex integro condere: ut noster ii, 15, 1 loquitur) xviii, 4, 1. xix, 1, 1 (ita accipiend. Plin. vi, 14. p.) Freinsh. condere regna ii, 1, 3 urbes ii, 4, 15 conditum dicitur genus hominum a Deucalione ii, 6, 11 velut novam civitatem legibus condere ii, 7, 4 condere mœnia ii, 12, 4 urbem ex integro ii, 15, 1 condere corpus alicujus in templo xii, 15, 7 coloniam xvi, 3, 7 conditur genus urbis ex integro xviii, 3, 19 condere imperium Pœnorum xix, 1, 1 condere intelligentiam somniorum xxxvi, 2, 8

Condicere inducias (pro facere) iii, 7, 14 Freinsh. tempus, locum cœdendi xv, 2, 16

Condiscipulatus xii, 6, 17

Conditio (pro statu, ratione vivendi) vi, 3, 12 Freinsh. conditionem proponere i, 6, 6 conditio regionum ii, 1, 12 conditio naturalis fatorum ii, 2, 13 statutus conditionibus (paciis puta) vi, 1, 3 cum conditionibus pacis aliquem mittere aliquo viii, 4, 2 conditionem accipere xviii, 5, 4 conditiones pacis exponere xxx, 3, 8

Conditore regni Persarum Cyrus ii, 10, 7. xxxviii, 7, 1 conditores Romanorum xlv, 4, 12 Phocœenses conditores Massiliensium xxxvii, 1, 1 conditores imperii Macedonici xxxviii, 7, 1

Conducere militem viii, 1, 9 conducta mercenaria manu xxv, 3, 7 bubus conductis aractis xi, 7, 5 conducto exercitu xxx, 1, 6

Conferre in historiam (hoc est, historice conscribere), Præf. 1 conferre se aliquo (hoc est, proficisci) iii, 4, 12 in aliquem aliquid (hoc est, dare alicui quid) x, 1, 3 Freinsh. regnum septem virorum virtute quæsitum in unum collatum est i, 10, 11 collatis viribus prælium capessere ii, 12, 21 pecunia collata ab universa Græcia in stipendium belli iii, 6, 4 conferre cupide ad præsidium salutis suæ xvi, 8, 9 studium placendi a virgine in matrem xxvi, 3, 4

Conferatissimi (hoc est, densissimi) viii, 1, 13. xi, 14, 5. xii, 3, 5. xxiv, 8, 9 Freinsh.

Confessio i, 5, 4 confessione contenti vi, 6, 10

Confestim i, 10, 9. xi, 10, 12. xiii, 2, 14. xiv, 3, 11. xxiv, 7, 1

Conficere bellum (hoc est, finire) ii, 14, 10 Freinsh. conficere iter xii, 3, 5 omne bellum in aliquo xxxii, 1, 7 confici curis xi, 13, 1

Confidere propriis viribus iii, 2, 3

mœnibus, armis i, 10, 19

Configere telo xii, 13, 8

Configit insidias sibi paratas xxxii, 2, 9 confictæ epistolæ xiv, 1, 11

Confinis xiii, 4, 12

Confirmare sua voce aliquem (pro in officio continere) xiv, 1, 7 Vorst. se invicem xv, 2, 16

Confiteri dementiam xii, 6, 8

Conflagrat cœlum omne xxxvii, 2, 2

Configere cum copiis xi, 13, 3

Confluunt auxilia ad commune incendium extinguendum i, 7, 9 confluent bella, velut conspiratione quadam, ad opprimendam Macedoniam vii, 6, 4 confluentia auxilia (sunt undique convenientia) i, 7, 9 (sunt undique ingruentia) vii, 6, 4 Freinsh.

Confluens Danubii et Savi xxxii, 3, 8

Confodere aliquem xiv, 6, 11. xxxix, 3, 10 confossus multis vulneribus xi, 15, 5

Confugere (pro fugere) xiv, 2, 2 (et hoc frequens est Latinis, adde et nostratibus, compositum pro simplici poni. Vide etiam Senec. epist. 58. p.) Freinsh. confugere ad arma viii, 5, 1 ad aram xxviii, 3, 5

Confusus turba querelarum (id est, perturbatus) xxxii, 2, 3 Vorst. confusa corporum lineamenta spatio temporis iii, 5, 11

Congesta pecunia xii, 1, 3 congestum mel xxiii, 4, 7 congesta servitia xiii, 6, 3

Congredi prælio iv, 4, 9. xv, 2, 6. xxxviii, 4, 3 congredi cum hoste xii, 16, 11

Congregari ad portum xix, 2, 10 congregati pastores admodum quingenti xxiv, 1, 6

Congressio (pro prælio) vi, 4, 12. viii, 1, 12. xii, 16, 10. xxii, 3, 9. xxvii, 3, 2. xxxiii, 1, 6 congressio navalis prælii ii, 12, 8 navalis certaminis iv, 5, 1 prima belli congressione (hoc est, primo statim conflictu) xv, 1, 6. xxxi, 6, 7 Freinsh.

Congruens temporibus expositionis ætas xliii, 2, 10

in Conjectura hæerere ii, 10, 16 in conjectaris sagacissimus i, 9, 14

Conjicere aliquem in carcerem ii, 15, 19

Conjugem amissum flere xxviii, 4, 4 conjuges cum liberis interfectis x, 2, 6

Conjunctio (pro affinitate) vi, 3, 8

Conjurare in tyranni necem xxvi, 1, 10 conjurati i, 9, 21. i, 10, 6. xxvi, 1, 9

Conjuratio septem Persarum adversus Magos i, 9, 19

Connubia pastorum xliii, 3, 2 connubiorum affinitates xii, 12, 2

Conon Atheniensium dux v, 5, 4 victus, Cypri exulat v, 6, 10. vi, 1, 7 classi Persarum praeficitur vi, 1, 9 Xerxen adorare noluit vi, 2, 13 Athenas restituit vi, 5, 9

Conquievit animus caede satius xii, 6, 5

Consalutare aliquem regem xi, 7, 12

Consanguinei xviii, 5, 12. xviii, 6, 3

Consistere pyram xviii, 6, 6 equum xxi, 2, 8 navem ii, 8, 1. ii, 12, 16. iii, 7, 5. xxi, 2, 5. xxxiv, 3, 8 conscensa nave xxiii, 2, 2. xxi, 4, 3 conscensis navibus xii, 10, 1. xviii, 7, 4

Conscientia vis viii, 2, 4 conscientia delictorum terri, ibid. conscientiam publicam purgare xxi, 4, 3

Consciscere sibi mortem (hoc est, se ipsum interimere) xlii, 1, 5. xix, 3, 12 Freinah.

Conscius insidiarum xv, 3, 3 conscii conjunctionis i, 9, 19 caedis ii, 9, 8. xi, 2, 1 mulieres male sibi conscia ii, 5, 7

Conscribere exercitum ex colluvione hominum v, 6, 6

Consectari (pro insectari) ii, 12, 20 ix, 7, 4 Freinah. consectari aliquem stricto gladio, ibid.

Consensere in foeninarum turba i, 2, 11 in exilio vii, 6, 12

Consensu tacito vi, 7, 1 veluti ex placito consensa a praelio discedit vi, 7, 12 consensu multitudinis xiv, 3, 3

Consentire in aliquem regem xlii, 4, 2 consentiunt legati militibus xlii, 3, 2 consentiente exercitu xxii, 6, 4

Consequi Graeci praeceptis philosophorum nequeunt quod Scythia natura dat ii, 2, 14 consequi ultionem ii, 4, 8 gloriam vi, 3, 6

Conserere praelium vii, 2, 12. xxlii, 3, 9. xxiv, 5, 5. xxxiii, 1, 7 manum ix, 8, 15

Considerare gloriam alicujus xxxlii, 1, 3 res gestas ii, 1, 4

Considerare in regione aliqua ii, 4, 2 (Nostris, *sich niederlassen zu wohuen*) Vorst. juxta Aquileiam consedere xxxii, 3, 15

Consilium (hoc est, mentem, *seyns Meynung*) ii, 10, 16 Freinah. consilii dubius ii, 12, 1 consilium in futura formare i, 10, 16 consilium inire pontis interrumpendi ii, 12, 5 consilium capere interficiendi alicujus xxiv, 4, 1 consilio vincere aliquem (persuadere alicui) ii,

12, 7 in consilio deliberatur (in ipso cœtu consultantium) xi, 2, 8 Vorst. consilia belli deteguntur ii, 10, 17 consilia ad insidias transferre xxxvii, 1, 8

Consistere cum aliquo xlii, 4, 12 consistit in eo propositorum alicujus summa xiv, 4, 5

Consobrinus xii, 6, 14

Consolari aliquem frequenter xi, 12, 7 consolatus (passive) xxii, 6, 4

Consortium regni, spiritus xxi, 1, 7. xxiv, 2, 4 imperii xxxviii, 4, 12

Conspetus regimæ xii, 3, 6 conspectus penatium vi, 7, 5 in conspectu legatorum necari xii, 10, 8 in conspectu urbis xviii, 7, 15 in conspectu populi xxi, 4, 7 templum in conspectu habere xxiv, 7, 1 a conspectu summoveri xxxviii, 9, 8

Conspicari e montibus xxiv, 1, 6

Conspicere xii, 9, 6 securum eum conspexit xi, 8, 9 conspici in populis xxi, 5, 4 in turba puerorum conspectus xxiii, 4, 9 conspecte opes xxiii, 4, 5 conspectioris ingenii (hoc est, alacrioris, erectioris) xi, 5, 3 Freinah.

Conspirare in necem alicujus xvi, 5, 12 in destinatum mortem xi, 3, 4

Conspiratio (pro concordia) xxxiv, 1, 1 Freinah.

Conspiratus (hoc est, ardentius, et magis unanimi consensu) iii, 5, 3 Freinah.

Constare: constat apud aliquem ratio otii alicujus, Praef. 5 constant fatis praedicta xii, 13, 5

Constans fama xxv, 5, 3

Constantia morientis Olympiadis xiv, 6, 12 constantia (pro animositate) xlii, 3, 8. xiv, 1, 4. xv, 3, 9 Freinah.

Constanter restitit xii, 9, 7 praefatus est xiv, 1, 4 constantius libertatem tuam ix, 1, 4

Constituere templum (pro statuere, edificare) xlii, 1, 7 Freinah. constituere aliquem regem i, 10, 10 constituere aedes in aliqua regione iii, 4, 11 constituere fundamenta incrementorum crescenti regno vii, 1, 12 constituere unum regnum ex multis gentibus viii, 6, 2 constituere magistratus xxxlii, 2, 7 constituere divinos honores et templa alicui xlii, 3, 5 constituitur rex a populo x, 3, 5 a senatu xxxviii, 2, 8 constituit se regem laborabat xxviii, 3, 10 senatus eorum seniorum constituitur xliii, 3, 2 tutores ponantur xvii, 3, 10 rex in locum fratris constituitur xxxix, 4, 1 constituta dies i, 10, 7 constitutum regnum xli, 5, 5

Consuscendi (hoc est, assuescendi)

legibus tadium metus religionis evincit iii, 3, 10 Freinsh.

Consuetudo stupri viii, 6, 6 consuetudo solennis ix, 8, 9

Consul creatur xxi, 7, 2 ad bellum missus xxi, 6, 4 consules Carthag. xxi, 2, 9

Consulere (pro deliberare) ii, 15, 4. xxxiv, 3, 3 pro statuere i, 7, 10. ii, 15, 8. v, 3, 6 pro consilium petere iii, 3, 11. iii, 5, 4 pro mereri vi, 6, 2 pro facere xlii, 5, 4 oracula (hoc est, interrogare) xi, 11, 2 in rem (hoc est, consilia, opemque rei accommodam præbere) ii, 16, 16 Freinsh. consulere quid crudelias in aliquem i, 7, 10 gravius in aliquem ii, 15, 8 laboribus Græciæ (curare ut labores Græciæ desinant) vi, 6, 2 Vorst. consulant sibi ipsi xvi, 4, 15 consultum velle salutis suæ xi, 14, 4

Consultare : in utrumque pronus consultat xxiii, 3, 6

Consultationem ad amicos referre xxiv, 3, 3

Consulto cedere hostibus i, 10, 21

Consumere (pro sensim conficere) xii, 5, 8 consumi (pro perire, confici) v, 1, 10. v, 6, 5 consumiti bello (pro prælio cæsis) ix, 4, 4 Freinsh. consumere urbem incendio v, 8, 4 consumere noctes in stupris, dies in conviviis xxx, 1, 8 prælium consumit omnes iii, 5, 11 stella cometes, cum oritur occumebetque, quatuor horarum spatium consumsit xxvii, 2, 3 consumpta morte corpora xii, 8, 12

Consummare (pro perficere) ii, 15, 6. xii, 5, 12 Freinsh. consummare operis totius gloriam ix, 8, 21

Consurgere in emulationem xii, 15, 11 consurgens ex Italia nubes xxix, 3, 1

Contagionis metus xxvi, 2, 15

Contegere crura veste xiv, 6, 12

Contemnere infantiam regis (id est, regem tanquam infantem) vii, 2, 7 Vorst. legem et regem contemnere ix, 5, 3 prædicta Magorum xii, 13, 5 contemni a finitimis vi, 4, 2 a non timentibus xxi, 5, 8 Contemptus religionis i, 9, 6 victi hostes xi, 14, 1 metus xxix, 1, 10 contemptum hostium sibi demere vii, 6, 5 admiratio in contemptum vertitur xxii, 6, 11 in contemptum venire xxxix, 5, 5 cum contemptu hostium resistere xxiv, 8, 2

Contemplatio liberorum (pro consideratione, respectu) vii, 5, 7 Vorst. contemplatio iustitiae viii, 3, 14

Contendere (hoc est, ire) ii, 8, 3 (pro-ficisci) v, 2, 2. xi, 2, 5 Ita contendere res xxi, 2, 6 (pugnare) iv, 5, 4 (niti).

vi, 3, 6 (affirmare). ix, 4, 9 Freinsh. contendit manere in Sicilia iv, 5, 4 contendebat ne vi, 3, 8 contendere vario indiciorum genere vii, 2, 14 contendere adversus vires bestium, non adversus calamitates xi, 12, 13 donec inter se contendere xv, 2, 8 contendere armis cum aliquo xxiv, 2, 4 equo, curru, viribus xxvii, 4, 1

Contentio inter Xerxen et Artemenon admodum fraterna ii, 10, 10 contentio est inter aliquos de aliqua re ii, 1, 5 alere contentiones civitatum viii, 1, 3

Contentus præsentis statu iii, 1, 6 fortuna præsentis xxviii, 2, 13 non contentas summovere bella vii, 6, 13 non contenta regni terminos tueri i, 2, 8

Conterere ossa et postremas reliquias iii, 4, 13

Continens (terra, quæ insulis opponitur. Thucyd. i, 1, 19. *ἡρσπον* vocat. Nostrates *das veste Land*) xi, 5, 10 Freinsh.

ex Continenti (continuo) i, 9, 19. v, 3, 7. v, 5, 4 (Hinc hodierni Galli habent suum incontinentem) Vorst.

Continentia morum bonorum mater ii, 2, 9 continentiae Romanorum exempla xviii, 2, 8 et 9 continentia Viriathi xiv, 2, 8

Continere : continentur ejus libris omnium seculorum res gestæ, Præf. 2 quos vincula, non castra continuerant v, 6, 9 parvus ad continendam civitatem exercitus v, 8, 11 quibus epistolis bellum Agidis continebatur xii, 1, 4 contineri meretricis audacia non potest parietibus regis domus xxx, 2, 1 continere se (id est, non aggredi quos possis) xlii, 4, 8 Vorst.

Contingere : quod cum non contigisset (pro non factum esset, non fieri potuisset) v, 9, 14 Vorst. sorte alicui contigit Occidens xii, 2, 1

Continuare : non tantum bellorum continuaretur ii, 2, 12 continuatis mansionibus xiii, 8, 5

Continua militia xii, 8, 13 continuas mortes (hoc est, parvo intervallo altera alteram subsequentes) xvi, 1, 1 Ita continua prælia xxi, 3, 1 bella vii, 6, 3. xxxviii, 4, 11 Freinsh. continuas frigoribus uruntur Scythæ ii, 2, 9 continuus montibus vallis clauditur xxvi, 3, 2

Contra decus regium (pro secus quam regem decebat) xii, 12, 12 Vorst. contra (adverb.) ii, 1, 10. viii, 4, 11 contra versa vice xlii, 1, 7

Contrahere perjurium (pro committere) iii, 7, 15 Ita nefas xxiv, 3, 8 auxilia

(pro congregare et convocare) i, 6, 10. iv, 4, 8. viii, 5, 2. xii, 2, 13 Ita milites xii, 1, 8 et exercitum xiii, 5, 8 odium (pro parere) v, 1, 6 Ita invidiam v, 2, 4 et offensam xxviii, 1, 3 morbum ex agitudine xxii, 3, 4 morbum ex dolore (pro incurere) x, 2, 7 Ita offensam xvii, 3, 16 Freinsh. invidiam apud aliquem xxxii, 2, 7 et contentum xxxvi, 1, 1 inopia multorum dierum contrahit pestem ii, 13, 12 contrahere minus perjurii iii, 7, 15 plus invidiæ quam gratiæ contrahit virtus alicujus apud aliquos v, 2, 4 contrahere exercitum et naves xiii, 5, 7 sanguinem corporis, oculorumque valetudinem ex luxuria xxi, 2, 1 senatum in gymnasium xxii, 2, 10 fidissimos amicorum domum contrahere xxvi, 1, 8 uno in loco contracta Græcia ii, 12, 19 matrimonium contrahere xxvi, 3, 3

Contremuit Hannibalem Romano bello tonantem Italia xxxii, 4, 10

Contribuere in unam cohortem (hoc est, conjungere) xii, 5, 8 (Vide Lipsii notam 37. in Senecam vi. de Benef. Adde Livium xxi, 30, 5. xxiii, 5, 5 et 19, 4. xxxiii, 20, 8. xxvii, 35, 9. xxxix, 26, 2. et Curtium v, 3, 26) Freinsh.

Controversia inter Xerxen et Artemenem de successione ii, 10, 3 controversiam referre (pro movere) xxxvii, 4, 5 Freinsh. Sic: controversiam referre de aliqua re ii, 10, 3

Contueri v, 5, 10. xxxii, 1, 8

Contumaces xiii, 7, 4 foeminarum animi xx, 4, 13 urbes contumaces xxxiv, 1, 5 contumaciior xxxii, 3, 1

Contumacia viii, 5, 10

Contumelia regis, ut parentis, æquo animo ferenda xv, 3, 10 (Simile dictum extat in Liv. xxvii, 36, 12) Freinsh. contumelias honoribus explent v, 4, 16 contumeliis alicujus se satiare xii, 12, 6

Contumeliosius v, 4, 13

Convalescere (pro adolescere, robur acquirere) iii, 2, 7. iii, 4, 1. xviii, 4, 1. xxvi, 2, 18 Freinsh. convalescere ex vulnere ix, 3, 4

Convenarum colluvies xxxviii, 7, 1

Convenire (pro complacere) ix, 5, 3 pax non convenit (pro de pace non convenit) xxx, 3, 10 (vide etiam Nonium in Convenire) Freinsh. conveniunt vultus similitudo, et expositionis tempora et pastoris confessio i, 5, 4 quæ pax non ipsis civitatibus convenit, sed a victore fertur, non pax, sed servitus habenda ix, 5, 3 cum de præda non conveniret xv, 4, 23 convenit alicui cum aliquo de pace xxi, 2, 6 convenerunt

legati ad Antiochum xxxi, 4, 5

Conventum orbis terrarum acturus xii, 13, 3

Conversatio nutricis xlv, 4, 8 Parthiæ crudelitatis xxxix, 1, 3

Convertere (pro vertere) iii, 2, 1 convertit (pro vertit, hoc est, versum est) xxxvi, 2, 15 (ita Sallust. in Catil. 6, 10) Freinsh. convertit hoc in disciplinam religionemque xxxvi, 2, 15 oculos, suspensa ora in aliquem convertere v, 4, 10 convertit exercitum Thebas xi, 3, 6 conversum est auxilium eorum in exitium xvi, 4, 18 converti ad destinatum faciendum (pro convertere se) xxi, 1, 6 convertere animum ad templa (scil. spolianda) xxiv, 6, 4 Vorst. convertere vires suas in perniciem mutuum xxxix, 5, 4

Convexa vallium (pro concavis, hoc est, cavæ valles) ii, 10, 24 (ita videtur usurpare Virg. Æn. i, 314. et iv, 451) Freinsh.

Convicia non decent miseros xiv, 4, 4 conviciis agitare (pro incessere) xiv, 3, 8 Freinsh.

Convivæ ix, 6, 6. xii, 6, 2

Convivia publica Spartæ iii, 3, 4 convivia credula habere inter se ii, 10, 10

Convolvere xxxiii, 2, 3

Convulnerare (pro vulnerare) ii, 6, 20 Freinsh.

Copia (pro facultate) ii, 12, 2. xxix, 2, 1 pro numero xxxi, 2, 5 copia (pro commentu, cibariis) v, 8, 2. xxxviii, 10, 8 (ita Cæs. de Bell. Gall. iv. 4. Frontin. Strateg. iii, 4, 3. Veget. de Re Milit. iii, 3. p. pro exercitu) xii, 2, 17. xv, 3, 17. xxiii, 1, 17 pro substantia, bonis xiii, 6, 2 copiarum præbitio (Commiaz) xxxviii, 10, 8 Freinsh.

Coqui xxxviii, 10, 2

Corcyra a Ptolemæo Pyrrhi F. cum 60 tantum viris capitur xxv, 4, 8

Corinthii Lacedæmonii irati et quare v, 10, 13 Demosthenis eloquentia persuasi favent Atheniensibus xii, 5, 10

Corinthi concilium totius Græciæ ix, 5, 2. xi, 2, 5 exulat Dionysius xxi, 5, 2 Corinthus diruitur xxxiv, 2, 6

Corium bovis in tenuissimas partes secare viii, 5, 9 coris tecta plaustra ii, 3, 4

Cornu (pro acie) v, 11, 10 Freinsh. cornua xx, 3, 8

Corona aurea, gratulationis ergo offertur Alexandro a Tyriis xi, 10, 10 (et hoc frequens fuit apud veteres. Apud Curtium unam invenias exemplam iv, 5, 19 et Diodorum xvii, 48. f. et 49. p. apud Livium prope infinita. Vide Lipsium in Admirand. ii, 9). Pausanias regidæ

imponitur ab Olympiade ix, 7, 10 legatis Romanis donatur a Ptolemæo xviii, 2, 9 gestatur a Clearcho Heracleensium tyranno xvi, 5, 10 cornis laureis milites suos instruit Philippus contra sacrilegos viii, 2, 3 coronas post victoriam sumi solitas ix, 4, 1 (ideoque etiam qui prædæ partem Diis ferebant, 'coronati' id agebant) xviii, 7, 13 Freinsh. sub corona vendere viii, 3, 2. xi, 4, 7. xxxiv, 2, 6 coronas inter epulas solebant sumere ix, 4, 1

Coronati vitrico suo occurrunt Lysimachi filii xxiv, 3, 5

Corpora ad sepulturam poscere, victorie concessæ signum Græcis vi, 6, 9 (et hic mos ex Thucyd. passim apparet) Freinsh. corpora duo sunt de uno populo iii, 2, 2 civitas per multa membra dissipata in unum corpus redigitur v, 10, 10 veluti unum corpus Macedoniæ fecit vii, 1, 12 unum corpus equitum pedestriumque copiarum invicti exercitus facere vii, 6, 9 unus ex corpore militum xiv, 2, 11 regem ex suo corpore creare xviii, 3, 9 Achæi unum corpus et unum imperium habent xxiv, 1, 2

Corpusculum florum (pro fasciculo), Præf. 4 Freinsh.

Corrigere veterem offensam alicujus novis meritis xxv, 2, 3 correctæ vitia xxi, 4, 5

Corripere (hoc est, invadere) xv, 1, 9 corripere (pro urgeri multitudine, *Übermannt werden*) i, 9, 22 pro comprehendi ad penam iii, 1, 8 Freinsh. xii, 11, 8 correptus adversa valetudine xli, 6, 9 infirmitate xxviii, 3, 2

Corrumperè vires otio ii, 15, 13 corrumpi ab hoste (de eo cui præmia promittuntur) xiv, 1, 13 corruptus successu rerum xxvi, 1, 1 corruptior vir muliere i, 3, 1

Cothurni regum tragicorum xvi, 5, 10

Cranaus Atheniensium rex ii, 6, 8

Crassus (vide Licinius) cum omni exercitu cæditur xlii, 4, 5

Crateros in Antipatri locum Macedoniæ præficitur xii, 12, 9 nascendo regitur constituitur xlii, 3, 14 regis pecuniæ custos xlii, 4, 5 Antigonum juvat contra Perdiccam xlii, 6, 9 occiditur (quamvis ibi legatur Polyperchon; sed hic Justinus error est) xlii, 8, 7

Creare magistratus iii, 2, 2 sibi odium apud regem aliqua re xxi, 4, 8 primo prætor, mox dux creatur xxii, 2, 1 sacerdos, mox rex creatur xxvi, 2, 16 consul

Delph. et Var. Clas.

creatur xxi, 7, 2

Crederè se fidei medici xi, 8, 7 custodiam corporis sui alicui xli, 12, 3 aurum terræ xviii, 4, 6

Credibilia in eo omnia faciebat vigor ingenii v, 5, 7

Creditores xli, 11, 2

Credula multitudo ii, 8, 9 credula convivia ii, 10, 10

Cremare mortuos ix, 7, 11. xix, 1, 11 Alcibiades vivus crematus v, 8, 14

Crepundia instrumenti Musici genus xxx, 1, 9

Crescere ad summa a sordidis initis ii, 6, 2 crescit desperatio alicui xi, 9, 3 crescit dolor dissimulatione viii, 5, 11 crevit Alexander sub Aristotele doctore xii, 16, 8 crescit seditio xlii, 3, 3 licentia xxx, 2, 1 crescent alieni animi xix, 1, 8 crescent opes ex vectigalibus xxxvi, 3, 1 ebrietate crescente inter epulas vii, 3, 2

Creta iii, 3, 12. xx, 4, 4. xxxii, 4, 3

Cretenses Demetrium Soteren in regnum restituant xxxv, 2, 2 Cretensium legum celebritas xx, 4, 4

Crimen facinorosum xxi, 1, 5 accepti auri xlii, 5, 9 crimini alicui dare viii, 1, 5 propter crimina interfici xli, 5, 3

Criminari aliquam rem apud aliquem vi, 1, 4. xxxii, 2, 8

Criminationes xli, 14, 3

Crines sparsi xxi, 3, 9 et 8, 3

Critias Atheniensium tyrannus savissimus v, 9, 15

Cræsus rex Lydorum i, 7, 3 capitur i, 7, 5

Crutona Pythagoras venit xx, 4, 5

Crotonienses Græcorum coloni xx, 2, 3 vincuntur a Locrensisibus xx, 3, 6 Crotoniensium torpor xx, 4, 1 bellum cum Dionysio xx, 5, 1

Cruci affixus a patre suo Cartago Carthagine xviii, 7, 15 crucibus supplicia uni Scytharum servi ii, 5, 6 et Hanno Carthaginiensis xxi, 4, 7

Cruciat aliquem major sollicitudo vi, 3, 9 cruciari scelere, innoxia morte alicujus xxxii, 3, 3 cruciatus tanto dolore xli, 13, 9

Crudelis xlii, 4, 4 crudele ministerium i, 9, 7 discidium xxiii, 2, 11 crudeles casus v, 9, 7

Crudelitas Parthica xxix, 1, 3 crudelitatem Astyagis perfidia compensat Harpagus i, 6, 9 Cyro exprobrat Tomyris i, 8, 13 ob crudelitatem Mithridates Parthus regno a suis pellitur xlii, 4, 1 crudelitate alienantur socii xlii, 4, 1

Ind. Just.

- Crudeliter in plebem consulere v, 3, 6
 truncata crudeliter membra xv, 3, 4
 bello captum crudeliter tractare xlii, 1, 4
 Cruescente ira viii, 4, 4
 Cruente sœvire xxxix, 3, 8
 Cruentus cœde filii xxxviii, 8, 4
 cruenta cœdes xlii, 1, 5
 cruenta sacrorum religio xviii, 6, 11
 cruenta parricidia xxiv, 3, 10
 cruenta et sanguinaria bella xxix, 3, 3
 Cruore hostium madens xxviii, 4, 7
 Crura velamentis tegere i, 2, 3
 veste contegere xiv, 6, 12
 crura fracta xxi, 4, 7
 Cubantem cœnare inusitatum Hannibali xxxii, 4, 10
 Cubiculum v, 8, 14
 Culinarum instrumenta in exercitu Antiochi argentea xxxviii, 10, 4
 Culmen domus xii, 16, 5
 culminis aperta fastigia xxiv, 8, 4
 culmina urbis editissima xviii, 3, 12
 Culpa credulitatis xi, 4, 2
 culpæ penas pendere xv, 3, 6
 brevis momenti culpa vi, 3, 8
 Cultius progredi iii, 3, 5
 Cultores Italiæ xliii, 1, 3
 Culturæ agrorum xlv, 3, 7
 Cultus (pro forma vestium, *la mode*) xii, 3, 10
 Freinsh. cultus literarum utriusque similis ix, 8, 18
 iuxta cultum pristinae fortunæ haberi xxvi, 1, 6
 Cum : fortuna regis non est mutata
 cum duce (una cum duce, quamvis mutata dux sit) ii, 14, 5
 Vorst. cum amore popularium administrare regnum vii, 2, 5
 cum contemptu hostis in ferrum ruere xi, 14, 1
 cum belli comminatione aliquid postulare xii, 2, 9
 cum stupore regis sine noxa discurrit exercitus xii, 7, 8
 cum summo labore et periculo xii, 7, 13
 cum gratulatione reverterunt xii, 8, 17
 cum multis lacrymis et lamentatione flebili xviii, 6, 5
 cum admiratione navigantium xxx, 4, 16
 Cumulare xxxiii, 3, 12
 Cumulus postremus domus suæ ruinæ accessit xvii, 2, 1
 his malis deletus exercitus, velut quidam ærumnarum cumulus, accessit xxii, 7, 1
 Cunnæ vii, 2, 8
 Conctari xlv, 8, 7
 cunctantes i, 6, 14
 xxvi, 1, 9
 Cunctationem belli eximere xxx, 3, 5
 Cuncta possidere ii, 1, 14
 prosternere vi, 2, 16
 Cunei confertissimi xxiv, 8, 9
 Copere aliquem perditum xlii, 2, 11
 ampliora cupientes vi, 1, 1
 cupitus (hoc est, desideratus) xlii, 1, 9
 (ita 'capito reditu' Vell. ii, 43, 5) Freinsh. cupita ultio xlii, 2, 5
 Cupbites Indi xii, 6, 10
 Cupide parere xii, 2, 1
 cupidus xii, 2, 4
 xxxi, 4, 8
 Cupidine captus Hercules acta superare xii, 7, 13
 Cupiditas Alexandri xxi, 6, 4
 imperii odium parit v, 1, 6
 divitiarum est, ubi et usus ii, 2, 11
 cupiditas non terminatur apud hunc ullo modo xxi, 6, 4
 Cupidos in bellum hortari xxxi, 4, 1
 cupidior gloriæ vi, 8, 7
 Cura salutis, quam dignitatis potior v, 3, 4
 curam habere annuli xliii, 5, 12
 in superstitionibus atque cura Deorum præcipua omnibus veneratio est xli, 3, 6
 Curare vulnera xii, 8, 6
 Curatio vulneris xii, 9, 13
 Curetes Hispani xlv, 4, 1
 (Legendum potius Cunetes) Vorst.
 Curiosus xxxviii, 1, 9
 Currere (pro accurrere, advenire) ix, 7, 10
 Freinsh.
 Cursus circa metam actus xii, 10, 5
 cursum agere iv, 6, 7
 cursus amicum xlv, 1, 7
 cursus comes xv, 3, 11
 cursum in Africam dirigere (de itinere maritimo) xxii, 5, 1
 xxxi, 2, 5
 Cuspis hastæ xv, 3, 13
 Custodia regis pecuniæ xiii, 4, 5
 custodia legum iii, 3, 2
 corporis ii, 8, 10
 xii, 12, 3
 arcis xxv, 3, 4
 custodia aliquem eripere xxxvii, 1, 5
 filiam in custodiam tradit xvi, 2, 4
 arctissima custodia servari xxvii, 3, 10
 arctioribus custodiis observari xxxviii, 9, 7
 Custodire pacem cum aliquo factam summa fide xxxi, 4, 6
 in arcem custodiendos mittit xiv, 6, 13
 Custos legum apud Spartanos senatus iii, 3, 2
 custodes corporis etiam ex Persis legit Alexander xii, 12, 4
 custodibus assignari (pro tradi in custodiam) xiv, 4, 21
 custodia regis (hoc est, incolumitas) ii, 6, 18
 Freinsh. ad custodiam corporis sui satellitum auxilium obtinere ii, 8, 10
 Cyclopes olim in Sicilia iv, 2, 2
 Cydnus Ciliciæ fluvius xi, 8, 3.
 xi, 14, 4
 Cynægiri Atheniensis virtus ii, 9, 16
 Cyneas Pyrrhi legatus ad Romanos xvlii, 2, 7
 Cyprî xviii, 5, 4
 Cyprî virginis dotem vulgato corpore quærebant xviii, 5, 4
 Cyprus in ditione Ptolemæi xv, 1, 5

Cypri (pro, in Cypro) vi, 1, 7 Freinsh.
Cyra, mons Africae xlii, 7, 8

Cyrene acquiritur a Ptolemæo xlii, 6,
20 conditur xlii, 7, 1 nomen a virgine
accipit xlii, 7, 11 Cyrenis regnabat
Ptolemæus xxxviii, 8, 2 Cyrenarum reg-
num testamento ad Romanos devenit
xxxix, 8, 4

Cyrus exponitur i, 4, 7 nutritur a
cane i, 4, 10. xlii, 4, 16 Persas concit-
tat i, 6, 4 avo regnum aufert i, 6, 17
Babylonios vincit i, 7, 3 Cræsum i, 7,
5 cæditur a Scythia i, 8, 10. ii, 3, 8.
xxxvii, 3, 2 regnavit annos triginta i, 8,
14 ejus capiti insultatur i, 8, 13

Cyrus minor Lydiæ præficitur a patre
v, 6, 1 compedibus aureis vinctus v, 11,
4 bellum cum fratre gerit v, 11, 6 in-
terficitur v, 11, 9

Cysicenus bellum cum fratre gerit
xxxix, 8, 4 Tryphenam interficit xxxix,
3, 12

D.

Daci Getarum soboles xxxii, 3, 18
Dædali montes xli, 7, 9

Dahæ subiguntur ab Alexandro xli,
6, 18

Damasco Syracusanus dux xxii, 1, 12
Damasus urbs Syriæ, ex nomine regis
xxxvi, 2, 2

Damnare aliquem inauditum xxii, 3, 7
damnari cædis xlii, 5, 2 prodicionis xx,
5, 12 pecunia viii, 1, 7 damnata omnia
privata officia xix, 2, 9

Damnnum pulchritudinis i, 7, 16
damno reipublicæ cadere ii, 11, 10
damna matrimoniorum xiv, 3, 7 damnis
ditiore redditus xxvii, 2, 4

Danubii et Savi confluentis xxxii, 3, 8
Daphne (Antiochiæ suburbium) xxvii,
1, 4

Dara, urbs Parthiæ clarissima xli, 5, 2
Dardani expugnantur a Philippo viii,
6, 3 compescuntur ab Antigono xxviii,
3, 14 assidui Macedonum hostes xxix,
1, 12 Macedoniam populantur, et 20,000
hominum abducunt xxix, 4, 6 Dardano-
rum regis dictum de Ptolemæo Cerau-
no xxiv, 4, 11

Dare æternitatem legibus iii, 3, 11
timorem (hoc est, facere, incutere) iii,
5, 18 terga (hoc est, fugere) iv, 1, 10.
xli, 1, 11. xli, 2, 11 vulnus (hoc est,
cladem inferre) v, 5, 3 pacem (hoc est,
concedere) v, 8, 3 ita: transitum ix, 3, 1
penas (pro luere) xviii, 7, 18 liba-
menta (hoc est, libare) xli, 10, 4 spiri-

tum (hoc est, mori) xxxix, 4, 5 (ita
Virgil. *Æneid.* ix, 704). ultionem tot
gentibus (hoc est, tot gentes ulcisci)
xli, 9, 6 documenta (hoc est, exemplum)
iii, 2, 8 dono iii, 7, 9 crimini viii, 1, 5
Freinsh. dare occidendum aliquem alicui
i, 4, 6 spatium in penitentiam i, 9, 19
victoriam facilem hostibus ii, 4, 22 ori-
ginem urbi ii, 6, 4 nomen regioni ii, 6,
8 nomen civitati Athenas ii, 6, 9 victo-
riam dare hosti dolis suis (facere ut
hostis victoriam adipiscatur) ii, 8, 5 dare
indiciu ii, 10, 14 dare incrementum
urbi ii, 15, 2 res dedit non timorem, sed
æmulationem mutuam lii, 5, 18 quan-
tum nunc admirationis, tantum antiquis
terroris dedit iv, 1, 16 dare victoriam v,
2, 14 dare vulnus v, 5, 3 (Contrarium,
accipere vulnus, ibid. Utrumque de
clade bellica). dare civitatem peregrinis,
libertatem servis, impunitatem damnatis
v, 6, 5 dat hæc res alicui incrementa
egregiæ indolis vii, 5, 2 dat hæc res
gloriam alicui apud omnes nationes viii,
2, 5 dare iudices civitati ix, 4, 8 alicui
immunitates xi, 6, 18 potestatem respi-
randi equis xi, 15, 5 aliquot dies otio
xli, 3, 7 libamenta Oceano xli, 10, 4
dabat illis tantam moriendi patientiam
metus regis, vel huic tantam exlendi
supplicii constantiam disciplina militaris
xli, 11, 9 dare successorem patri xlii,
2, 5 ferrum huc date (pro porrigite) xiv,
4, 8 Vorst. tales vobis exitus dent Dii,
quales vos ducibus vestris dedistis xiv,
4, 10 dare alicui venenum in remedia ca-
lamitatum xv, 3, 6 dare experimenta sua
alicui xxii, 1, 11 hæc res virtutis admi-
rationem et immortalitatis fidem dedit
illi xxiv, 4, 2 dare pacem xxiv, 5, 2 dat
dilationem hæc res xxiv, 7, 5 spem
alicui restituendæ fortunæ xxxi, 6, 7
nihil dare gratiæ xxxi, 7, 6 venenum
alicui xxxii, 1, 9 dare auxilium ad-
versus aliquem xxxviii, 5, 3 discordia
regum dedit illis impunitatem xli, 4, 4

Darius Hystaspis rex Persarum fit i,
10, 6 fugatur ex Scythia i, 10, 23. ii,
3, 2. vii, 3, 1 contra Jancyrum Scytham
bellum gerit ii, 5, 9 Asiam et Macedo-
niam domat ii, 5, 12 vincitur ab Athe-
niensibus ii, 9, 10 obit ii, 10, 1

Darius (Nothus) Persarum rex Lace-
dæmoniorum socius contra Athenienses
v, 1, 7 moritur v, 8, 7. v, 11, 1 Car-
thaginienses humanas hostias immolare,
et canina vesci prohibet xli, 1, 10

Darius ultimus Persarum rex x, 8, 7
vincitur ab Alexandro xi, 6, 10 iterum
xi, 9, 9 tertium xi, 14, 1 ejus fiduciam

xi, 6, 8 exercitus primo praelio xi, 6, 11 secundo xi, 9, 1 tertio xi, 12, 5 industria in ordinando exercitu xi, 9, 8 opes xi, 10, 1 Darius aureis catenis a suis vincitur xi, 15, 1 et occiditur xi, 15, 5 sepelitur ab Alexandro xi, 15, 16 ejus mors vindicatur xii, 5, 10 filia Alexandro nubit xii, 10, 9 mater capitur xi, 9, 12 et audito Alexandri obitu, mortem sibi consciscit xiii, 1, 5

(Dativi vis :) vincere sibi, patriæ ii, 8, 6 (id est, in commodum suum, patriæ). generandis ignibus materia iv, 1, 3 Vorst.

De regno (hoc est, ex regno) ii, 10, 18 de uno populo (hoc est, ex uno) iii, 2, 2 ita, de Siculis, de Pœnis (pro Siculorum, Pœnorum) xxii, 6, 6 de rege captivum facere vii, 2, 11 de spectatoribus captivi facti xxiv, 2, 5 de tergo (pro, a tergo) xx, 5, 5 de piratica (pro, a piratica) ix, 1, 7 Freinsh. de ergastulo servus i, 6, 2 duo de conjuratis i, 9, 21 unus de intersectoribus i, 10, 15 (ita partitioni inservit) trecenta millia de auxiliis armavit ii, 10, 18 Vorst.

Dea sanctissimæ religionis xxxvi, 2, 2 Deæ simulacrum xxxix, 3, 11. xliii, 5, 6 pro Dea culta xviii, 6, 8

Debetur vita patriæ xviii, 6, 4 patriæ ab optimo quoque spiritus xxxi, 4, 7 naturæ debentur xii, 13, 5 regnum ei debebatur i, 9, 9 plus regio quam patrio nomini deberi ratus xii, 5, 10 obsequium debitas pietatis implere xliii, 2, 8

Debilitas v, 7, 5

Debilitate vires xxxiv, 1, 1

Debitor maximorum beneficiorum xi, 15, 7

Decedere (pro mori) i, 1, 10. ii, 10, 1. iv, 2, 5. vi, 8, 1. vii, 4, 8. ix, 8, 1. xii, 12, 11. xviii, 4, 3. xxvi, 3, 2. xxviii, 3, 2 et 9. xxviii, 4, 16. xxxiv, 3, 5. xxxvi, 2, 5 Freinsh. (subaudiendum autem 'de vita' quod diserte addit Cicero in Orat. pro Rab. Vide et Vallam v. 95). decessit invidia obtreactionis, Præf. 6 decedit Darius in ipso apparatu belli ii, 10, 1 non decedere a rebus gestis alicujus et splendore gloriæ vi, 3, 8 Vorst. per divortium ab Ægeo decedens Medea ii, 6, 14

Decem tyranni Athenis v, 10, 4 et 7 decem millia civium ii, 9, 9 Græcorum v, 11, 10 equitum xi, 9, 10

Decennis belli sumtus xxxiii, 1, 3

Decere: miseris convicia non decent xiv, 4, 4

Decernere praelio xlii, 8, 4. xxxi, 6, 8 decernitur classis ingens iv, 4, 3 decernunt fortunam maris experiendam v, 6,

7 decernunt revocandum Ageilaum vi, 2, 17 decernere acie vi, 7, 10 decernitur alicui bellum adversus aliquem (pro defertur, demandatur) xlii, 8, 10. xiv, 1, 1 Freinsh. decernere occidendum aliquem xiv, 6, 7 decernere omnibus viribus xxiii, 3, 8 decernitur alicui Asia xxxvi, 4, 7

Decidere: cum præceps in terram decideret xii, 8, 4

Decidi de jure patriæ non potest xxi, 7, 6

Decimæ prædæ Tyrio Herculi mittuntur a Carthaginiensibus xviii, 7, 7 Apollini Delphico voventur a Crotoniensibus xx, 3, 3

Decipere aliquem inanibus promissis xiv, 3, 9 decipi insidiarum fraude vii, 5, 6 perjurio xxiv, 2, 6 deceptus pacis simulatione xxvi, 1, 5 decepta somnio xii, 16, 2

Declinare fatorum pericula xii, 2, 4 impetum invidiæ iii, 7, 9 declinatum est facinus, non vindicatum xxi, 4, 4 declinare victorem hostium exercitum xvi, 2, 7

Decretum commune civitatum iii, 4, 12 decretum senatus xxxii, 2, 5. xxiv, 1, 6. xxxiv, 3, 3 decreta Macedonum xiv, 1, 5 majestas Alexandri testis decretorum xlii, 4, 4 decretorum amaritudo xxxviii, 5, 5

Decurrere ad aliquem (pro, alicujus opem implorare) xiv, 2, 6. xvi, 3, 1. xvi, 4, 4 Vorst. xx, 2, 11. xxvii, 3, 9. xxviii, 1, 1 decurrere per vestigia paternæ virtutis xix, 1, 2 quo habitu Romæ Lupercalibus decurritur xliii, 1, 7

Decus regium xii, 12, 12 decora belli xix, 3, 3 majorum xxx, 4, 13

Dedecus captivitatis iv, 5, 11 majore dedecore quam periculo xxi, 8, 6

Dedere se pacta salute viii, 5, 3 dedere se hostibus xlii, 5, 8 deditus (qui dedit se) xxv, 5, 2 Vorst.

Deignari aliquid facere vii, 3, 8 deignari connubia xlii, 3, 2

Deditio: in deditionem accipere xii, 6, 18. xii, 7, 13. xii, 9, 2. xxv, 3, 6 per deditionem exercitum alicui tradere i, 6, 9

Deducere (hoc est, deorsum ducere, sicut degressi, et hoc genus aliæ) ii, 10, 25 pro deferre, sive inferre xlii, 4, 6 Freinsh. deducere auxilia iv, 4, 2 præidia ab urbibus xxviii, 1, 6 deductus in insidias xlii, 5, 4 deducuntur præsidia hostium vi, 3, 11. xxvii, 1, 6 deducta res est eo xi, 4, 11 deductus ad regem xxxviii, 9, 7

Decet rex solus ad pugnam xi, 13, 2

non deesse vindictae civium xvi, 4, 14 non defuit fides ostentis xvii, 1, 4 non virtus, sed fortuna ei defuit xviii, 7, 5 bellantibus regis auspicia desunt vii, 2, 9 ne quid regiae majestati deesset x, 3, 5

Defectio (pro imminutione) xli, 2, 1 Freinsh. defectio subditorum ob dominorum discordiam impunita xli, 4, 4 perfidia defectionis i, 6, 9 a defectione desistere xxv, 1, 5

Defectores persequi xvi, 1, 13. xli, 4, 4. xli, 4, 9

Defectus solis aut lunae, quid significent xxii, 6, 3. xxxiii, 1, 7

Defendere regni terminos ii, 4, 12. xxx, 4, 12 agere adversus finitimos se defendere ii, 4, 32 canis defendens infantem a foris alitibusque i, 5, 10

Defensio sceleris xxxix, 2, 8 ad defensionem patrie regem arcessunt vi, 4, 9

Defensor senatoris causae xvi, 4, 10 defensor Asiae nemo inventus xxvii, 3, 5 urbs deserta a defensoribus xii, 9, 5 tutela loci nullis defensoribus eget xli, 5, 3

Deferre (pro ferre) i, 4, 11 pro afferre, adferre iii, 3, 10 pro indicare xxxi, 4, 7 certamen ad judicem ii, 10, 9 querelam alicui (pro queri) i, 5, 2. ix, 6, 8 deferri (pro venire) iii, 4, 11. xvi, 3, 7 ita: delata in Africa vinum xviii, 5, 8 naufragio in ea loca delatus xx, 1, 10 Freinsh. delatus in Syriam xxiv, 3, 9 deferri navibus Syracusas xlii, 8, 11 Samothraciam defertur xxiii, 2, 5 defertur ad eum indicio captivi xi, 7, 1 regnum defertur alicui xi, 7, 13 deferre summum imperium ad aliquem xvi, 4, 16 deferre civibus suis non modica solatia xix, 3, 4 deferre querelas de aliquo Carthaginem xxii, 3, 2

Deficit quotidie regis majestas (decrevit) iii, 1, 2 deficere a fide societas iii, 6, 4 ab aliquo ad aliquem xi, 2, 7. xi, 6, 14 non studiis alicujus quam annis deficere (pro destitui) xii, 8, 14 deficere (de moriente) xii, 16, 8 Vorst.

Definire alicui praemia xiv, 1, 9

Deflere (pro flere) xviii, 4, 13 Freinsh. (pro deplorare, queri) v, 7, 7. v, 8, 1. xix, 3, 2 Vorst.

Deformis habitu ii, 7, 10 militiae damnis (hoc est, ut vi, 8, 3 loquitur, claudibus insignis) vii, 3, 1 vultu xxviii, 8, 9 deforme ac miserandum spectaculum xv, 3, 4 deformes (hoc est, squalidi et sordidati) iv, 4, 1 Freinsh.

Defungi somnio (hoc est, ut Curtius iii, 1, 22 fore loquitur, 'implere sortem

somni') i, 5, 5 Freinsh. defungi responso oraculi xii, 3, 10 (Sic et 'fungi periculo.' Vide Fungi). parvo defungi (pro parum praestare, parum dare) ix, 2, 8 Vorst.

Degenerare a patre xii, 4, 1 a majoribus xiv, 5, 8

Degere vitam i, 7, 7. iii, 3, 7

Dehonestamenta (pro turpitudine) xxviii, 2, 9 Freinsh.

Dehonestari praeflo foedus gentis vii, 3, 8

Deidamia Aecidae Epiri regis filia xiv, 6, 3

Dejicere murum (pro diruere) v, 8, 5 Freinsh. dejectis muris xii, 9, 11

Dein i, 6, 4. ii, 16, 6

Deinceps ii, 6, 15. iii, 7, 12. xvi, 3, 3. xxxvii, 3, 3

Delabi equo xxxiii, 2, 1

Delata, delatus: vide Deferre

Defectari emulatione glorie, varietate operis, Praef. 1

Delere exercitum (est ad internecionem cadere, *auff das Haupt erlegen*) ii, 3, 4. ii, 6, 2. vi, 4, 13. xi, 3, 8. xiii, 3, 4. xix, 3, 3 moenia (pro excedere) ii, 12, 4 regna (pro evertere) xii, 2, 9 Freinsh. tabellas ligneas superinducta cera ii, 10, 13 manus illa deleta est imbribus et fulminibus ii, 12, 10 ut cum exercitu deleteretur ii, 13, 5 delere omnem stirpem regiae sobolis xvi, 1, 15 civitatem xxi, 2, 7 ignominiam bello acceptam virtute xxxii, 3, 16

Deliberare de statu republicae xviii, 3, 9 de excidio urbis xi, 3, 8 diu inter Spartanos sociosque deliberatum, an pax daretur v, 8, 3

Delicta regum xxxviii, 6, 1 nulla delicta adulterio gravius vindicant Parthi xli, 3, 1 conscientia delictorum viii, 2, 4

Deligare (pro ligare, alligare) iii, 4, 10 (ita Livius viii, 7, 20 'I, lictor, deliga ad palum') Freinsh.

Deligere (pro eligere) ii, 15, 14 Freinsh. iii, 6, 12 rex sorte delectus i, 9, 7

Delinimentis animos sollicitare xxi, 1, 5

Delitescere xliii, 4, 7

Delos insula sanctorum Graecorum iii, 6, 4

Delphi urbem suam permuniunt xxiv, 7, 8 plus in Deo, quam in viribus respondent xxiv, 8, 2 Delphos diripi jubet Xerxes ii, 12, 8 dispiant Phoenices viii, 1, 8 idem tentat Brennus Gallorum dux xxiv, 6, 5

Delphicum oraculum ii, 11, 8. xvi,
3, 4 Delphici templi descriptio xxiv,
6, 8

Demandare (pro concedere) ii, 12, 16
Freinsh.

Demaratus exul Lacedaemoniis con-
silia Xerxis detegit ii, 10, 13

Demaratus Pythagorae pater xx, 4, 3

Dementia ii, 12, 3 subitam demen-
tiam simulat ii, 7, 9 dementia confite-
ri xii, 6, 8

Dementium privilegia ii, 7, 9

Demere: demit victoria alicui con-
tentum hostium vii, 6, 5 demere alicui
metum xi, 1, 8 metum mortis xi, 9, 15
invidiam praeceptorum contentu praesen-
tium xxi, 5, 10 demere injuriam xxxiv,
1, 4

Demersit eam in perpetuam virginita-
tem xliii, 2, 2

Demetrius (Polliorcetes) Antigoni filius
xv, 1, 6 rex appellatur xv, 2, 10 patrem
amittit xv, 4, 22 Alexandrum Cassandri
interficiit xvi, 1, 8 rex Macedoniae fit
xvi, 1, 18 Seleuco se dedit xvi, 2, 6

Demetrius alter prioris nepos Macedo-
niam et Epirum occupat xvi, 2, 11
neptem Pyrrhi ducit, jam uxorem habens
xxviii, 1, 2 moritur xxviii, 3, 9

Demetrius modo dicti patruus, a sponsa
sua interficitur, xxvi, 3, 7

Demetrius (Soter) Antiochi M. filius,
Syriae rex xxiv, 3, 8 occiditur xxv, 1,
11

Demetrius (Nicator) Soteris filius Alex-
andrum vincit xxv, 2, 4 capitur a Par-
this xxvi, 1, 5. xxviii, 9, 2 fugam
tentat xxviii, 9, 4 et 9 dimittitur xxviii,
10, 8 occiditur xxix, 1, 9

Demetrius Illyriorum rex a Paulo
Rom. consule victus xxix, 2, 1

Demetrius Philippi ultimi filius a
patre occiditur xxxii, 2, 10

Demetrius Indorum rex xli, 6, 4

Demigrare v, 9, 12

Demissa (hoc est, pertinentia, deduc-
ta) v, 8, 5 Freinsh.

Demonstrant filii caede quid sperare
de rege suo debeant xxviii, 8, 15 na-
vium praesidium demonstratum ratus ii,
12, 14

Demophoon Thesei filius ii, 6, 15

Demortuus xxii, 1, 12

Demosthenes Atheniensium dux in
Sicilia iv, 4, 11 mortem sibi consciscit iv,
5, 10

Demosthenes orator corruptus a Persis
xi, 2, 7 exul revocatur ab Atheniensibus
xiii, 5, 11

Deni armati xi, 13, 7

Denique xlii, 2, 10. xxiii, 1, 11 (uti-
tur autem hoc vocabulo auctor, sicut
Florus i, 16, 15. ubi vide Salmasium: uti-
tur et Papinianus L. 13. D. de Adopt.)
Freinsh. denique (pro breviter) ii, 10,
24. ix, 3, 1 (Vide et Ind. in Nep.)
Vorst. victus denique ad postremum est
xii, 16, 12. xxxvii, 1, 9

Dentibus dimicare ii, 9, 19 dentibus
lacerata viscera xxviii, 3, 8

Denuntiare alicui i, 6, 11. xxxiii, 1, 2
denuntiare bellum xxxi, 1, 4 militiam
cui xlii, 2, 10 finis imperii denuntiabatur
vi, 2, 5

Denuntiatio (non simplex modo nun-
tium valet, sed et sententiam) v, 3, 8
(ita apud Petron. in Satir. 'fulminatus
hac pronuntiatione') Freinsh.

Denuo ii, 15, 7. iv, 3, 6. xxi, 4, 6.
xxxviii, 9, 8

Depensum stipendium xxii, 8, 8

Deperire (hoc est, ardentissime amare)
i, 7, 15 Freinsh.

Deponere (pro exponere) iv, 5, 8
bellum (pro deserere) v, 2, 14 imperium
(pro abdicare) xxi, 2, 4. xxviii, 3, 15 ita:
tyrannidem xxi, 2, 6 rudimenta pueritum
vii, 5, 3 tirocinii ix, 1, 8 Freinsh. studia
belli i, 2, 11 metum somni i, 4, 5 exer-
citus in terram iv, 5, 8 hostiles animos
vii, 3, 9 offensam erepti regni xvii, 2, 9
vestes auratas xx, 4, 11 hostilia odia
xxii, 2, 3 armorum onus xxviii, 4, 8
militiae studia xxx, 1, 3 barbariem xliii,
4, 1

Depopulari fines regni ii, 15, 13.
xxviii, 2, 14 depopulandus vi, 5, 6 de-
populatus (passive) xlii, 2, 1

Deportare (pro apportare) xx, 2, 14
exercitus (pro adducere) xxiv, 2, 1
Freinsh. exercitus in Italiam (pro trans-
vehere, trajicere per mare) xvii, 2, 13.
xxxvi, 4, 9 deportatus in Aegyptum
(itinere terrestri scil.) xxxvi, 2, 7 Vorst.

Deposcere dedicationem alicujus xxxii,
4, 3 deponere aliquem xxxii, 4, 8 sibi
regem deposcit xii, 8, 3

Depraedari urbem iii, 7, 5 agros xxiv,
6, 3

Deprecari aliquem (pro precari. *bis-*
ten) vii, 6, 16. xi, 4, 5. xii, 2, 1. xii, 8,
10. xvi, 1, 1. xvii, 2, 9. xx, 2, 11. xx,
3, 1. xxiii, 2, 7. (pro precari, ne fiat,
abbitten) viii, 4, 6 et 7. xi, 3, 6. xi, 4,
10. xi, 10, 11 (in utraque significatione).
xi, 9, 14 Freinsh. deprecatum bellum
xvii, 5, 4 (passive)

Deprehendere aliquem in scelere vii,

5, 5 deprehensus cum sociis x, 2, 5 in sacrilegio xxxix, 2, 6

Dercyllides Lacedæmoniorum dux vi, 1, 2 Asiam invadit vi, 2, 4

Derelinquenda loca viii, 5, 7

Derisus aliqua re (cum aliquid factum in ignominiam alicujus) ix, 2, 10 Vorst.

Derivare annes a fontium primordiis xxi, 5, 7

Descendere ad aliquem per ordinem successionis (dicuntur regna) i, 4, 1. ii, 6, 12. xvii, 3, 9 in bellum xv, 1, 2. xv, 4, 21. xxxviii, 8, 1 in prælium xxi, 2, 5 in sordidissimum vitæ genus xxi, 5, 3 in aciem xiv, 8, 1 in periculum belli xv, 1, 2 in bella Romana xxxviii, 8, 1

Desciscere (hoc est, deficere) v, 1, 11 Freinsh. xxxvi, 1, 5. xxxvi, 3, 9

Describere (pro notare, et ut Flor. i, 6, 5 loquitur, 'in tabulas referre') ix, 5, 4 Freinsh. describere tributum in tutelam classis xvi, 3, 9

Deserere bellum (pro omittere) ii, 8, 1. ii, 12, 19. v, 2, 10. ix, 2, 5 Freinsh. victoriam xiv, 3, 6 deserta urbs a defensoribus xii, 9, 5 deserta salus xxii, 8, 9 deserta castra xxv, 2, 3

Deserta Arabiæ xxxvi, 2, 14

Desertor exercitus sui rex xxii, 8, 12

Deses xxxv, 2, 2 desides xxv, 1, 2

Desiderabat in regnum restitui xlii, 5, 8 desideratus civibus suis v, 4, 7

Desidere totis diebus xxi, 5, 4

Desidens (hoc est, subsideus) iv, 1, 10 et 18 Freinsh.

Desiderium fœminæ i, 10, 8

Desidia i, 7, 18 otio ac desidia corrupti marcebant xxx, 1, 3 periculosa desidia exercitus xx, 1, 1

Designata persona xxi, 4, 5

Desilire equo i, 10, 9 in templum xxiv, 8, 4 in urbis planitiem xii, 9, 5 e tribunali in concionem armatam desiliit xii, 11, 8 amici ad eum desiliunt xii, 9, 10

Desistere a defectione xxxv, 1, 5

Desolatus (pro deserto, exuto castris et exercitu) i, 7, 3 Vorst.

Desperare xxiv, 5, 12

Desperationem in virtutemvertere ii, 13, 6 desperatio victoriæ causa Locrensisbibus xx, 3, 6 desperationem rerum pacem petere ii, 13, 5 magna desperatio fuit apud eos v, 5, 4

Destinare sibi hostes aliquos xi, 1, 4 ad destinatum facinus converti xxi, 1, 6 destinare aliquem regem xlii, 4, 14 destinato supplicio tradere viii, 3, 11 destinatus supplicio dies ix, 6, 4 velut

destinato sibi regi adulari xii, 13, 2

Destituere spem alterius (est aliter quam pro spe illius se gerere) iv, 5, 4 Freinsh. destitutus transitione militum xxvi, 2, 10 destituti auxilio xxxii, 1, 1

Destruere regnum alicujus xxxix, 2, 2 destructus fortunæ impetu xxxv, 2, 4 jejuna et destructa luxuria xii, 3, 11

Desuper xxi, 6, 6

Detegere consilia belli ii, 10, 17 detectum aurum xlv, 3, 6

Detergere xv, 4, 17

Deterrere animos labantium xiv, 1, 13

Detestandus conspectus xi, 14, 12

Detineri Romano bello in Italia xviii, 2, 5 diu detentus xxxiii, 2, 8

Detrahere statuas (pro dejicere) xxxviii, 8, 12 (ita Sueton. in Domit. 23, 4. vide Excurs. Lipsii ad Tacitum A. vi) Freinsh.

Detrectare prælium (pro subterfugere) xlii, 5, 8 Freinsh.

Detrimentum omne pervenit ad summam unius imperii vi, 1, 5 detrimenta infligere civitati iii, 6, 8

Deucalion generis humani conditor ii, 6, 11

Devehi per fluvium in Oceanum xii, 9, 1

Devenire xliii, 3, 6

Devincere Orientem xxx, 4, 11 Macedonum devicti Orientis gloria xxix, 3 8 devictarum nationum præfecti xii, 14, 4 devictæ gentes xii, 6, 12 ad devincenda regna invictus xxv, 4, 3

Devincere aliquem beneficiis obsequiisque xlii, 6, 19. xiv, 5, 4 devinctus illecebris xxx, 2, 3

Devorare oculis xxi, 5, 6

Devovere (pro obstringere) xiv, 4, 7 Freinsh. devoveretur diris Alcibiades v, 1, 3 execrationibus Deorum devoveri v, 4, 14 devota spolia ix, 3, 3 capita xiv, 4, 10

Deus Persarum Sol i, 10, 5 Dii patriæ ultores ii, 9, 21 regales xi, 15, 10 Dii pro hominum vita rogari solent xviii, 6, 12 Dii cum hominibus consentiant in exitum parricidarum xxvi, 2, 6 Diis antesignanis hostem cadere xxiv, 8, 7 Diis proximis viii, 2, 7 Dii patriæ majestatis ultores x, 3, 5 perjuratorum vindices xiv, 4, 10 patrii xxiv, 2, 5 ipsos Deos ferre obviam (signis, simulacra) v, 4, 14 Dii penas repetunt (dum in prælio aliquis cadit) ii, 9, 21 Vorst. Dii immortales xi, 15, 2. xxviii, 3, 6. xliii, 3, 3

Dextera fidei pignus xi, 15, 13. dexteram osculandam præbere xii, 15, 2

dexteram alicui ferendam dare xi, 15, 13

Dexterior (pro dextro) ii, 4, 11 ita : dexterius cornu xxii, 8, 6 (sic 'sinister' Soeton. in Domit. 17, 3) Freinsh.

Diadema Macedonibus regibus ante Alexandrum insolitum xii, 3, 8 ejus loco veteribus hasta xliii, 3, 3

Diana pro Delphis pugnat xxiv, 8, 5

Dicare campos Deo xv, 4, 8

Dicere alicui legem parendi ii, 3, 8 diras atque inferias xiv, 4, 13 non dico patrem, ducent certe civium tuorum sprevisi xviii, 7, 12 dicere alicui leges pacis xxx, 3, 9

Dictatura apud Carthaginienses xix, 1, 7 (adde Frontin. Strateg. xi, 1, 4 ubi Stewechius 'ducatores' legit, forsitan non omnino bene. [Adde A. Gellium x, 24. ex Caton. Orig.] Freinsh.

Dicterium Brenni xxiv, 6, 3 Alexandri Zebinae xxix, 2, 5

Dictitare ii, 13, 6

Dictum regis Dardanorum de Ptolemaeo Cerauno xxiv, 4, 11

Dido : vide Elissa

Diduci in duas factiones xv, 4, 23 ductus Macedonibus in bellum civile xli, 4, 2

Didymæus Jupiter spoliatus ab Antiocho xxii, 2, 1 (si modo bona est lectio. vide inf. in Dodonæo. Freinsh. Legendum Elymei. Vorst.)

Diem de die proferre (hoc est, de die in diem differre negotium) ii, 18, 6 diem fungi (pro mori) xix, 1, 1 Freinsh. ante diem (pro antea) vi, 7, 7 in eam diem (pro usque ad illud tempus) viii, 5, 13 sic et, post eam diem, ibid. dies hæc finit alicui famem erroremque xxxvi, 2, 14 Vorst.

Differre (pro summovere) ix, 6, 8 (ita Flor. iv, 12, 26) Freinsh. differre populationis injuriam in tempus ultionis iii, 7, 4 differri variis frustrationibus (pro in aliud tempus rejici) ix, 6, 8 Vorst.

Difficile (adverbialiter, pro difficulter) xxvii, 3, 2 Freinsh.

Difficilis expugnatio urbis i, 10, 15 solutio pariter et exactio xii, 11, 2 difficilem electionem aequalitas facit i, 10, 2 difficile judicium ii, 9, 14 difficilior fuga i, 8, 3 longiori et difficiliori spatio xxviii, 4, 10

Difficultates xxviii, 7, 5

Difficulter vi, 5, 13

Diffidentia simulata (desperatio) i, 8, 10 sic : diffidere viribus suis iv, 3, 4 Vorst.

Diffidentias xxviii, 7, 4

Diffusi armis xiv, 5, 6 viribus propriis xvi, 4, 14 Epirotis xxviii, 1, 5 diffusi Macedonibus xiv, 6, 2

Diffusus spiritus per spiramenta terræ iv, 1, 15

Digesta serie rerum, Pref. 3

Dignari : nullus dignatur imperium Parthicum xli, 4, 1

Dignatio (hoc est, dignitas, ut quidem sæpe usurpatur, et hoc loco Bongarsius exponit : verum hic pro 'gratia' poni existimo, et ad Ptolemæum referri 'dignatio regis' ita enim conjuncta sunt) xxviii, 4, 10 Freinsh.

Dignitas imperatoria ii, 9, 15 dignitatis quam salutis minor habenda ratio v, 3, 4 dignitati alicujus succedere iii, 5, 7 dignitati ornamentum dare vi, 8, 8

Dignus imperator deerat tanto exercitui vi, 2, 3 dignus, qui picula exigeret viii, 2, 6 dignus majestate iii, 7, 7 dignissimo imperium relinquit Alexander xli, 15, 8

Digredi (pro abire, discedere) ix, 2, 12 Vorst. xv, 4, 1

Dilabi ad sua tuenda ii, 12, 19 demum ii, 12, 27 in fugam xvi, 4, 17 pro sensim dissolvi, et pessum ire vi, 2, 14 Freinsh. copiae dilabuntur in urbes xiii, 5, 17

Dilatatio ultionis ix, 8, 14 periculi xi, 8, 4 belli viii, 4, 6 mortis xi, 9, 14 variis dilationibus frustrati viii, 3, 9

Diligentissime i, 1, 9

Diluvium tempore Deucalionis ii, 6, 10

Dimicare armis prope usque interitum ii, 7, 7

Dimittere exercitum domum ii, 4, 15 dimittere exercitum xiv, 2, 3 dimittere a bello (pro remittere) iii, 6, 8 Freinsh. ab armis dimittis (hoc est, statuti conditionibus adduci, ut arma deponas) vi, 1, 3 Vorst. dimittere victos incolumes sine pretio vii, 6, 6 dimittere aliquam repudio xi, 11, 5 aliquem e carcere xxi, 1, 5 dimitti ad regnum petendam xxiv, 3, 7 incolumis dimissus est xxix, 4, 2 Phrygia et Paphlagonia dimissa xxviii, 5, 6 dimissa a matre divortio viri xxxix, 8, 3

Diocles Atheniensium tyrannus interficitur ii, 9, 1 (Hic tamen a Thucydide vi, 9 et A. Gellio xvii, 21 'Hipparchus' appellatur) Freinsh.

Diomedes Brundisii conditor xii, 2, 7 et Arporum xx, 1, 10

Dionysius Siciliae tyrannus bellum in Italia gerit xx, 1, 1. xx, 5, 1 interficitur xx, 5, 14

Dionysius minor Siciliæ tyrannus xxi, 1, 1 exulat Corinthi v, 8, 7. xxi, 5, 2

Dira supplicia xviii, 4, 14 portentum dira portendebat Lysimacho xvii, 1, 3

Diræ atque inferæ xiv, 4, 13 diris per omnium sacerdotum religiones devotus v, 1, 3

Direptio civitatum ix, 1, 1. xxii, 5, 8

Dirigere cursum in Africam xxii, 5, 1 ad aliquem xxxi, 2, 5 directæ conciones xxxviii, 3, 11

Dirimit mora contentionem xxxvi, 4, 11

Diripere templum ii, 12, 8 civitates viii, 3, 2. xiv, 1, 6 naves xxv, 2, 6 virginibus ad stuprum direptis xxvi, 1, 7

Diruere sedes Deorum i, 9, 1 urbem xi, 3, 10. xi, 4, 7. xxxiv, 2, 6 diruta a Lacedæmonii patria vi, 5, 8

Discedere ab armis vi, 6, 1 (id est, a bello desistere) Vorat. discedere a prælio vi, 7, 12 æquo Marte utrimque discessum iii, 6, 9

Disceptare de minimis rebus xxi, 5, 5 Disceptatio inter Demetrium et legatos civitatum Græciæ xxxii, 2, 3

Discere (pro rescire) ii, 3, 13. xi, 10, 13. xiv, 2, 4. xvii, 1, 4. xxix, 4, 1 Freinsh.

Discessus Xerxis ex Græcia ii, 11, 1 discessum alicujus ægre ferre xii, 11, 5 post discessum vii, 4, 1. xxxviii, 8, 11

Disidium (pro divisione) xxiii, 2, 11 Freinsh.

Disinctus tunica servili incedit xix, 3, 1

Disciplina (pro institutione) xl, 7, 7 Freinsh. militaris Alexandri xxii, 11, 9 Carthaginiensium xix, 1, 1

Discipuli Platonis xvi, 5, 13

Discordie effectus viii, 4, 8 discordiæ malum inter pares assiduum xvi, 3, 1 discordiarum oblivio apud Athenienses jurejurando sancita v, 10, 11

Discrepatio est inter aliquos (id est, dissensio, lis) xxxii, 2, 3 Vorst.

Discrimen inter servos et liberos xli, 3, 4 discrimen imperii inter se facere bello xxix, 2, 9 discrimen subire (pro periculo) xli, 2, 9 Vorst.

Discurrere in duas partes (pro dividi) xiii, 6, 17 Freinsh. discurrere per urbem v, 7, 4

Discursus militum viii, 5, 9

Discutere consilia (est detegere et impedire) ii, 15, 16 Freinsh.

Dispensare bella (hoc est, partiri) vii, 6, 4 Freinsh.

Dispicet status præsentis fortunæ xxii,

Delph. et Var. Clas.

Ind. Just.

4, 3

Disponere aras hostiasque xxiv, 3, 4

Disputationum assiduitate aliquid consequi xx, 4, 11

Disseminare aliquid causam morbi (pro evulgare, in vulgus spargere) xii, 13, 10 Freinsh.

Disensio Græcorum ii, 12, 18 dissensionis mala xvi, 3, 8

Dissentire (pro discrepare): mortis ratio non dissensit ab hoc vitæ proposito vi, 8, 10 Freinsh.

Dissidere inter se bello xxiv, 1, 1

Dissimulatus animus xxi, 1, 4

Dissimulatio dolorem auget viii, 5, 11 dissimulatio belli v, 11, 4 per dissimulationem v, 11, 5

Dissipata civitas per multa membra v, 10, 10 cunei dissipati ruebant xxiv, 8, 9

Dissolvere leges (abrogare) iii, 3, 12 (ut Græci λέγει τοὺς νόμους) Vorst. dissolvere corpus Achæorum xxiv, 1, 5

Distare sedibus xxxviii, 4, 9

Distenta ubera xliii, 2, 6

Distineri multis bellis eodem tempore xxix, 2, 8 ne uno tempore duplici bello Romanas vires distinerentur xxxi, 1, 6

Distinxit natura incrementa caloris ac frigoris regionibus ii, 1, 11 distinguitur sylva palmeto et opobalsameto xxvi, 3, 3

Distrahere merces ix, 1, 6

Distribuere milites in colonias xii, 5, 8

Ditare: terra non patrimonii ditat Scythas ix, 2, 7

Ditionis Atheniensium nihil præter urbem reliquit v, 7, 3 in ditionem alicujus cedere xxxiii, 2, 7 venire xxvi, 3, 8 populis in ditionem redactis xli, 6, 8

Diu ii, 1, 5. ii, 10, 15. ix, 3, 4. xiii, 8, 8 diutissime ii, 1, 17

Divelli ab aliquo xxiii, 2, 7

Diversa (hoc est, contraria) iii, 4, 16. xv, 1, 1 et 9. xxx, 1, 1. xxxi, 5, 1 (ita Sallust. Catil. 5, 9. et auctores passim) Freinsh. diversis artibus quam (pro aliis quam) vi, 3, 6 e diverso instructis hostibus (pro e regione) xxx, 4, 6 Vorst.

Dives ex inope factus xxii, 1, 14 ditior damnis redditus xxvii, 2, 4 ditissima auro regio xiv, 3, 5

Dividere (pro distribuere) viii, 6, 1 Antigonus Argyraspidas exercitui suo dividit (hoc est, inter exercitum suum, inter ordines suos) xiv, 4, 20 Sic: xii, 1, 1 Freinsh. divisa temporibus componere,

f

Præf. 3 dividere fundos omnium equaliter inter omnes lii, 3, 3 dividitur aliquid cum aliquo vi, 9, 5 dividere vices noctium inter aliquas xii, 3, 10 Achai per civitates velut per membra divisi xxiv, 1, 2

Divinitatis originem acquirere xi, 11, 6

Divinum et humanum jus xxxvi, 2, 8 divinum munus xvii, 2, 2 divino spirita impleta xliii, 1, 8 divini honores Phalanto decernuntur iii, 4, 18 divinis honoribus onerant Alcibiaden v, 4, 13

Divisio regnorum noxia xxi, 1, 2

Divitiæ Xerxis ii, 10, 21 divitiarum luxuria, unde primum Græcis ii, 14, 6 divitiarum cupido ibi est, ubi et usus ii, 2, 10

Divortium: per divortium discedere ab aliquo ii, 6, 14 divortio viri a matre dimissa xxxix, 3, 3

Diuturnus (hoc est, diuturnus) xxxvii, 1, 4 Freinsh.

Diuturnum imperium xxii, 5, 4

Divulgare xv, 1, 3 divulgatur opinio in Macedoniam xii, 5, 5 fama deleti exercitus xxxiii, 6, 10 divulgata opinione tam gloriosæ expeditionis xlii, 2, 11

Docere pueros in trivio xxi, 5, 8 docebat pudicitiam Pythagoras xx, 4, 9

Doctior majoribus xvii, 3, 11

Doctor Alexandri Aristoteles xii, 16, 8

Doctrina (pro institutione) xx, 4, 8 Freinsh.

Documenta legum primus in se dedit Lycurgus (hoc est, quod aliis præcipiebat, ipse primus fecit) iii, 2, 8 (simile est Claudiani monitum: 'In commune jubes si quid, censesve tenendum, Primus iussa subi'). Documenta pietatis in Cimonem futuræ magnitudinis indicia ii, 15, 18 Freinsh. virtutis alicujus magna documenta existunt ii, 4, 31

Dodonæus Jupiter xii, 2, 3. xvii, 3, 4. xxxii, 2, 1 (ultimo loco legendum Elymsei) Vorst.

Dolere repudium, stuprum ix, 7, 2 mortem alicujus xxxii, 3, 2 orbitatem anissorum filiorum dolere xxiv, 5, 9 dolendi Tyriorum casus xviii, 3, 1

Dolor ipsa dissimulatione crescit viii, 5, 11 dolor orbitatis i, 8, 9

Dolus subest xxxviii, 3, 2 sub specie venationis dolus latet i, 5, 10 dolis suis hosti victoriam dant Megarenses ii, 8, 6 (ita apud Tacit. ii, 20, 1. 'Astus hostium ipsis in perniciem vertebat') Freinsh.

Domare boves aratro primus docuit Habis xlv, 4, 11 domitarum gentium barbaries ix, 5, 7

Domestica gloria (pro gentili, hoc est, sua gentis) ii, 4, 28 bella (pro civilibus) v, 2, 12 Ita: domesticæ vires xxi, 2, 6. xxxii, 1, 3 domesticus judex (pro cognato, et ex eadem familia) ii, 10, 9 Freinsh. domestica sedes xii, 4, 3 domesticis imperiis uti xxxvi, 1, 10

Domina multarum urbium Græcia viii, 4, 7

Dominatio (pro dominis, sive ipso dominorum collegio) v, 10, 5 (Vide etiam Ind. Flor.) pro imperio v, 10, 9. ix, 3, 11 Freinsh.

Dominus naturæ ii, 10, 24 Asia xxxvii, 3, 5 dominus et tyrannus xxii, 3, 3 domini necem ulcisci xlv, 5, 5 domini Græciæ Athenienses v, 6, 6 domini regionum xliii, 4, 5 dominos cum victoria reversos finibus prohibent servi ii, 5, 3

Domitores orbis xiv, 4, 20

Domus (pro regia familia) xii, 15, 1. xvi, 1, 15. xvi, 2, 5. xvi, 5, 2 (quomodo Xerxis familiam Thucydides i, 22, 8 *oikos* appellat, nec aliter vernacula nostra). domi (hoc est, in sua civitate) ii, 3, 10. ii, 5, 1. v, 2, 3. xx, 5, 7 hinc: domi nobilis v, 9, 6 (quo vocabulo et Cicero pro Cluent. cap. 23. Curt. iii, 13, 28. Sallust. Catil. 17, 5. utuntur) Freinsh. domum ferre prædam (id est, in patriam) xii, 11, 1 Vorst. regis domus parietibus contineri meretricis audacia non potest xxx, 2, 1 honestissimæ domus xvi, 5, 2 planstris pro domibus utuntur Scythæ ii, 2, 4 patentibus domibus saucios excipiunt xxvii, 4, 5 ut prædam domos ferant xii, 11, 1

Donare statuis equestribus (hos, qui in prælio ceciderant) xi, 6, 13 alicui causam xxxii, 2, 4 donatus filio pater (id est, patri condonatum propter filium) xxxii, 2, 5 donare aliquem memoris patris xxxviii, 6, 6 Vorst. donatus est militibus donis xxiii, 4, 13 torque aureo donata Dea xliii, 5, 7 donatis refectisque militibus xl, 14, 8

Donec iv, 1, 15. xii, 6, 15. xiv, 6, 11

Donum peculiare ferens filium xxi, 7, 4 agros dono reipublicæ dederat iii, 7, 9 dono datus xlv, 4, 9 donis inter bella contendebant xv, 2, 8 donatus est militibus donis xliii, 4, 13

Dorienses bellum cum Atheniensibus gerunt ii, 6, 16

Dormiens inventus quasi somnum fingeret iii, 1, 4 dormienti caput pertractare i, 9, 17

Dorsum unum montis Pyrenæi xlv, 1, 8

Dos nulla virginibus Spartanis iii, 3,
8 dotis franis tenentur mariti, ibid. dotes
formas pueritiaeque xii, 13, 11

Dotalis exercitus xxxix, 3, 3 dotalem
pecuniam corporis obsequio quaerunt Cy-
prae virginis xviii, 5, 4

Dotata sanguine mariti i, 7, 19

Dracem xii, 5, 9 in divisione imperii
Alexandri Stasanori traduntur xiii, 4, 23

Drangaritani xli, 6, 3

Dromichastes rex Thraciae xvi, 1, 19

Dubito: non dubito facere (non ve-
reor) i, 9, 5 Vorst.

Dubius consilii ii, 13, 1 dubia spe
xix, 3, 11 dubia fide xxxiii, 2, 8 dubiae
res viii, 2, 11 dubii belli exitus xi, 12,
12 partus dubii xiii, 2, 6 dubiae civitates
xxxi, 2, 6

Ducatus (pro dignitate dacia, aut im-
perat.) ii, 15, 14. ix, 6, 8. xxx, 2, 5
Freinsh.

Ducenta millia i, 8, 11. ii, 9, 20. xii,
8, 10 ducenta jugera xxxviii, 3, 2 du-
centae naves ii, 10, 2

Ducere (pro credere, putare) ii, 9, 10
pro estimare *rechnen* xi, 5, 9 uxorem
(pro ducere, absolute) vii, 6, 10. xxxviii,
10, 10 sorte (pro legere sorte) xxi, 3, 5
Freinsh. ducere castra non aliter quam
patriam, neque pugnam aliud quam victo-
riam xii, 4, 10 ordines xi, 6, 6 exerci-
tum xii, 7, 7 ad supplicia aliquem ducere
xii, 11, 9 triumphum de se ipso xiv, 4,
16 bellum xv, 2, 15 turmas equitum
xliii, 5, 12 duci in theatrum xxii, 1, 8
duci penitentia x, 2, 4

Dudum iii, 4, 9

Dulcedo fabularum, earundem mater
iv, 1, 17 praedis v, 5, 2. xxiii, 3, 12

Dulcis aqua xii, 10, 7 dulcis infantia
risus i, 4, 12

Dum (pro donec) ii, 3, 12 et alibi
Vorst. ii, 9, 14. xiii, 3, 6

Dummodo iii, 6, 11

Duntaxat (pro saltem) i, 5, 5

Duo corpora sunt de uno populo iii,
2, 2

Duplex parricidium xviii, 7, 18 bellum
xxi, 1, 6 duplicis imperii omen xii,
16, 5

Duplicatae Lacedaemoniis vires opum
Atheniensium accessione vi, 1, 1

Dura et astricta parsimonia xlv, 3, 1
duriore (hoc est, fortiora) ii, 1, 13
Freinsh. duriore corpora, ingenia (id est,
quae ferre possunt aspera) ii, 1, 13
(Praedit, quanto caelum asperius)
Vorst.

Durare: Incendium Aetnae montis per

tot saecula durat iv, 1, 5 Amazones usque
tempora Alexandri duravere ii, 4, 32
durare corpus ad omnem virtutis patien-
tiam xxxvii, 2, 9 exercitum ad patientiam
laboris xxxvii, 4, 2

Duritia corporis, non opibus censetur
Scythae ix, 2, 9

Durus de rege opinati xii, 5, 8

Dux (*führer*, *Wegweiser*) vii, 1, 9.
xxxviii, 9, 5 (Vide, quae notavit Cl. Ber-
necc. ad Cæs. Suet. 31, 2, d.) Freinsh.
dux Graeciae Philippus ix, 4, 2 Alexan-
der xi, 2, 5 opulenti populi dux (de
rege) ii, 3, 10 dux belli Miltiades ii, 9,
10 Alcibiades v, 1, 1 tanto agmini dux
defuit ii, 10, 21 (duces etiam plures in
uno exercitu). Xerxes tradit ducibus mi-
lites perducendo ii, 13, 8 (etiam integras
civitates 'duces' didicuntur) iii, 2, 1
Vorst. Alexander M. dux universae gen-
tis Thessalorum creatur xi, 3, 2 veteres
duces xi, 3, 4 duces Atheniensium in
exilium pelluntur xi, 4, 11 duces fac-
tionis xv, 2, 15

E.

Eatenus bellum sustinendum, ne inopia
deseratur v, 2, 10

Ebrietatis intemperies Alexandri morti
obstant xii, 13, 10 ebrietate vincuntur
Scythae i, 8, 7 inter epulas ebrietate
crescente vii, 3, 3

Ecbatana xii, 1, 3

Edere caedem ii, 11, 3. xxi, 8, 7
stragem xii, 5, 11 edere iustitiam (pro
parere) ii, 2, 9 Freinsh. hinnitum i, 10,
8 complorationem xi, 9, 13 clamorem
xii, 9, 6 egregium spectaculum hostibus
xiii, 3, 10 magnas strages xxxiii, 2, 2

Edessa Macedoniarum urbs vii, 1, 7

Edicere (pro denunciare) xiii, 4, 7
Freinsh.

Edictum xix, 1, 10 edicto peregrinos
solicitat xxxviii, 8, 7 edicta xxviii, 2, 12
Edisserturus viam gerendi belli xxxi,
5, 2

Editior ii, 1, 19 editissimus (hoc est,
altissimus) xii, 15, 2 Freinsh. ii, 1, 17.
xviii, 3, 13

Edocere (hoc est, certiorum facere)
xv, 4, 6 Freinsh. (ob oculos ponere)
xiii, 3, 8 Vorst. edoctus de origine sua
xv, 4, 6

Edomare: Asia edomita ii, 4, 26 (Vide
infra Perdomare)

Educare xvii, 3, 10. xliii, 4, 4

Educatio liberorum apud Spartanos iii, 3, 6 Lucanos xxiii, 1, 7 infantis educatio xxiii, 4, 3

Educere exercitum in aciem xviii, 1, 4. xxviii, 1, 8. xliii, 1, 10 Cappadocia eductus xxxvii, 5, 6

Effectu maiora quam voto ii, 6, 1

Efferre aliquos magnis funerum impensis xii, 1, 1 elatus victoria xv, 2, 10 elatus impetu fortunae (id est, in altum sublatus) xxxv, 2, 4 Vorst. elatus e convivio xii, 13, 9

Efficit sexcenta millia passuum spatium montis xlii, 1, 9

Effodere: oculum regis effodit sagitta vii, 6, 14 effossis oculis xi, 4, 7

Effeminata gens mollitie et luxuria i, 7, 13

Effusa ætas (pro senili, ita dicta, quod fœtui, hoc est proli, amplius non sit apta) vi, 7, 4 Freinsh.

Effundere (pro impertinenter et absque ratione impendere) vi, 9, 3 Galli in Græciam se effundunt (hoc est, irruunt, irrumpunt, ab aquarum vi petita metaphora) xxiv, 6, 1 Freinsh. non effundere orbitatis dolorem in lacrymas i, 8, 9 effusus in lætitiâ xii, 13, 7. xxiv, 3, 3 effusus obviam populus xxxii, 1, 7 effusa omnis multitudo obviam procedit v, 4, 9 effundere redditus publicos in apparatus ludorum vi, 9, 2

Egere vindicta ix, 2, 4 opibus xxiv, 6, 5 eget nullis defensoribus tutela loci xli, 5, 3 egens humanæ opis xxiii, 4, 7

Egerunt moles arenarum iv, 1, 6

Egestas xxiii, 2, 10

Egredi in prælium ii, 9, 9 annos pubertatis xxii, 1, 4. xxxv, 2, 2

Egregie viii, 3, 6. ix, 1, 2

Egregius adolescens iii, 1, 9 egregiæ indolis incrementa vii, 5, 2 egregia indole clarius vii, 2, 13 inter multa egregia ii, 7, 6

Ejurare nomen patriæ xii, 4, 1

Elabitur gladius e manu xxxiii, 2, 3 deceptis custodibus elabatur xxvii, 3, 11

Elaboratum a parentibus imperium i, 2, 11

Electio inter æquales difficilis i, 10, 2

Elephantus ferus ultro se offert Sاندروکتو xv, 4, 19 dux belli et præliator, ibid. elephantorum terror Pyrrho victoriam adversus Romanos dat xviii, 1, 6 elephantos suos Gallis ostendit Antigonus, terroris causa xxv, 1, 6

Eleusina sacra ii, 8, 1

Eleusis ii, 6, 12

Eligere ducem viii, 2, 1. xliii, 5, 5

milites xi, 6, 4 iudicem viii, 3, 14 martium xliii, 3, 11 electus iudicio populi xlii, 2, 7 dux in hanc militiam electus vi, 1, 2 non tam ad societatem belli, quam in successionem regni electi xii, 1, 13 non ex una gente, sed ex toto orbe electi terrarum xlii, 1, 11 electæ pulchritudinis pellices xii, 3, 10

Elfi tyrannidem patiuntur xxvi, 1, 4 (Perperam enim ibi leg. Ephorum) Vorst.

Elimæi populi xxxvi, 1, 4 (legendum potius Elymai) Vorst

Elissa (alias Dido) xviii, 4, 3 in Africam fugit xviii, 5, 8 Carthaginem condit xviii, 5, 14 mortem sibi consciit xviii, 6, 7 a Carthaginiensibus pro Dea colitur xviii, 6, 8

(Ellipsis:) ut differant bella quam gerant (subaud. 'potius') vi, 1, 5 mitere per regna qui opinionem serant (subaud. 'aliquos') viii, 3, 8 quarta die sanitatem recepit (subaud. 'post') xi, 8, 9 ('tam' omittitur sequente 'quam') xii, 8, 14 Vorst.

Eloquentia Alcibiadis vitiorum tegmen v, 2, 7 Demosthenis xiii, 5, 10 eloquentiæ patria Athenæ v, 9, 9 eloquentiæ præcæ vir Trogus, Præf. 1

Eluxit miseris casus suorum xix, 2, 11 Elymæi populi xxxvi, 1, 4 Elymæus Jupiter xxii, 2, 1

Emanus Gallorum dux xxiv, 7, 2

Emathia nomine Emathionis regi cognominata, postea Macedonia vii, 1, 1

Emerere omnia compensatione mercium iii, 2, 11 dilationem belli ab aliquo viii, 4, 7 periculo spiritus sui, ut extremos spiritus alicujus excipias xxiii, 2, 3

Emergit nomen Macedonum inter otia Græcorum vi, 9, 6 emergit insula xxx, 4, 2

Emerita stipendia (id est, finita, cum stipendia facere seu mereri non amplius deberet) xiv, 3, 8 emeritæ militiæ plerique xi, 6, 4 Vorst.

Emetiri multa millia passuum xi, 15, 5 emensum tantum itineris xlii, 1, 2

Emicat inter ceteros alicujus gloria ii, 9, 15

Emigrare v, 10, 4 et 9. xliii, 4, 2

Emittere voces incassum xi, 15, 6 emittere partem legionis in securos et lætos xlii, 4, 8

Emolumentum: ad hujus emolumentum pertinet ix, 1, 2

Enatam vitem ex naturalibus filiæ per somnum vidit i, 4, 2

Enimvero v, 4, 12

Enituerunt in tantum pericula propul-
sando xliii, 3, 13 enituit virtutis indoles
in his regibus xxix, 1, 8

Enixe (hoc est, summo studio) v, 11,
6. xv, 1, 4 Freinsh. nec auxiliis iuvand-
os Lacedæmonios nimis enixe v, 2, 10

Enixus (passive, pro nato) xliii, 2, 8
Freinsh. (Cujus generis plura vid. in
Participia) Vorst. filiam enixa xxxvii,
3, 6 duos pueros xliiii, 2, 3

Enuntiare (hoc est, evulgare) v, 1, 1
Freinsh.

Eo, quo (pro ideo, quia) iii, 5, 3 eo
desperationis (pro in tantam despera-
tionem) iii, 5, 6 Freinsh. eo se semper
ingerebat xi, 14, 5 eo secutus ii, 14, 4
eo missus xxii, 8, 2 eo usque discordia
sua redacti viii, 4, 8 eo res deducta xi,
4, 11 eo plura cupientes quo plura ha-
bent vi, 1, 1 eo promptius quod, &c. ix,
2, 6 eo indignus quod, &c. xxxix, 4, 1

Epaminondæ virtus vi, 4, 4 is Spartam
tentat vi, 7, 1 moritur vi, 8, 1 ejus en-
comium vi, 8, 2 laus vii, 5, 3

Epeos Metapontum condit xx, 2, 1

Ephesia pellex xxxvi, 4, 6

Ephesus ab Amazonibus condita ii,
4, 15

Epigoni xii, 4, 11 (Hoc primitus fuit
nomen iis, quorum parentes ad Thebas
occubere. Vide Strabonem lib. vii.
pag. 226. et ix, 284 et 285) Freinsh.

Epiri historia xvii, 3, 1

Epirotas antea Pyrrhidæ dicti xvii, 3,
3 Epirotis diffusi Acarnanes xxvii, 1, 5

Epistolæ exenterato lepori inseritur i,
5, 10 epistolæ (pro epistola) i, 6, 1. xi,
12, 9. xii, 1, 4. xvii, 2, 9. xx, 5, 12.
xxix, 4, 2 Freinsh.

Epulari opulentius iii, 3, 5 epulandus
(hoc est, devorandus) i, 5, 6 (Ita Virgil-
lius Æn. iv, 602. 'patriisque epulandum
appondere mensis') Freinsh.

Epularum immodico apparatu delecta-
tus Alexander xii, 3, 11 veluti ad epulas
non ad prælium venisset i, 8, 6 inter
epulas ebrietate crescente vii, 3, 3 ludos
inter epulas adhibuit ix, 4, 1 inter epulas
et pocula occisus xii, 6, 5 apparatus
epulis i, 6, 5

Equæ Scythicæ ix, 2, 16

Equidem xxxviii, 5, 3. xxxix, 3, 8

Equitare xxxvii, 2, 4. xlv, 2, 5

Equitatum delere xliii, 3, 4 cum equi-
tatu ingenti ii, 4, 28

Equites fugæ comites xiv, 3, 7 Thesa-
salorum equitum robor vii, 6, 8 equitum
corpus vii, 6, 9

Equus Philippi per corpus ejus
interficitur ix, 3, 2 Alexandri xii, 8, 4
ejus celeritas xv, 3, 11 ex ejus nomine
urbs conditur xii, 8, 8 equus Trojanus
xx, 2, 1 equo feroci Mithridates a tuto-
ribus imponitur xxxvii, 2, 4 equorum
usus Parthis assiduus xli, 3, 4 equorum
in Hispania copia xlv, 1, 7 præstantia
xlv, 4, 2 equi ex vento concepti xlv, 3,
1 equus Soli sacer apud Persas i, 10, 5
equi caput in fundamentis Carthaginis
inventum xviii, 5, 15

Erasa cera ii, 10, 17

Erechtheus Atheniensium rex ii, 6, 12

Ergastulum i, 6, 2 (vide Lipa. Elect.
xi, 15. pag. 483) Freinsh.

Erigere se ad spem libertatis xi, 1, 2
erigi ad spem imperii vi, 4, 4 fortunæ
prioris v, 5, 1 libertatis xi, 1, 2. xxiv,
1, 3 quibus rebus erectus xi, 2, 5 eri-
guntur animi militum adhortationibus
xxii, 6, 1 erigi victoria xxiii, 1, 14 spe
pristinæ libertatis erecta Græcia xxx,
3, 7

Eripere populo conditionem servilem
vi, 3, 12 (Ita res quoque mala et incom-
moda eripi dicitur). eripere victoriam
hostibus vi, 4, 13 Vorst. eripi præsentii
morti xiii, 1, 3

Erotinus Arabs septingentorum fili-
orum pater xxix, 5, 6

Errare per incultas solitudines ii, 2, 3

Errorem dies finierat xxxvi, 2, 14

Erulescere nominibus xxxviii, 6, 7

Eruat flammam, vaporem, fumum,
Sicilia iv, 1, 4

Erudiri virtutibus aliorum vi, 9, 7
studiis literarum xii, 16, 7 erudiri ad
virtutem præceptis magistri xvi, 5, 13
erudiendi gratia (passive, hoc est, ut
erudiretur) xvii, 3, 11 (Ita Sallust. Jug.
62, 8. et ibi notata, 'ad imperandum.'
Ita 'ad fructum capiendum' in L. præ-
tum D. de V. S.) Freinsh.

Eruerè oculum vii, 6, 14

Erumperè in jurgia x, 2, 5

Eruptiones assiduas xli, 6, 4

Ese questioni ii, 10, 15 contemptui
iii, 1, 1 prædæ et rapinæ iii, 6, 4 spec-
taculo xi, 13, 4. xxxviii, 8, 16 admi-
rationi xii, 3, 5 exitio xii, 7, 3 terrori
xiv, 1, 4 fraudi xxi, 3, 6 saluti xxii,
1, 15 pluriis iii, 7, 6 in occulto iii, 3, 4
in ore (hoc est, memorari) v, 4, 17
Freinsh. in auxilio alicujus v, 11, 10 in
luctu xxxix, 1, 1 in exemplum xxiii, 3,
12 est alicui scientia belli, eximia admi-
ratio servatæ virginitatis ii, 4, 17. pluriis
fuit ultio quam injuria iii, 7, 6 est procul

insipientibus ea natura loci (videtur) iv, 1, 18 Vorst. sunt in aliquo artes vi, 5, 5 est mihi certamen vii, 2, 6 quantum in illo fuit ix, 4, 1 esse hujus constantia ut ix, 4, 9 est vile patrum nomen apud filios x, 1, 7 est mihi bellum cum aliquo xii, 2, 5 esse sine lacrymis, et sine ullo tristioris mentis argumento xii, 15, 3 est illi tanta magnitudo animi xii, 15, 9 sunt in thesauris, in annuo vectigali, tot millia xiii, 1, 9 esse ejus virtutis et venerationis xiii, 1, 10 est in aliquo ea magnitudo virum et sapientiae, ea pulchritudo formae et proceritas corporis xiii, 1, 11 esse sine fide xxii, 1, 6 saluti ei fuit xxii, 1, 15 esse in imperio xxii, 3, 6 esse dubia fide xxxii, 2, 8 partium Pompeianarum xlii, 4, 6 esse in partibus alicujus, ibid. est regnum muneris aliorum xlii, 5, 8 esse tantae famae xlii, 4, 15 tanta in illis venecandia fuit xv, 2, 14

Etiannunc viii, 4, 7

Etrusci bellum cum Aenea gerunt xliii, 1, 13

Etsi i, 7, 7. v, 9, 8. vi, 1, 8

Evadit patronus plebis ex defensore senatoris causae xvi, 4, 10

Evaginare gladium i, 9, 8

Euagoras Cypri rex v, 6, 10

Euander in Italiam venit xliii, 1, 10

Eucratides Bactrianorum rex xli, 6, 1

Evehi ratibus ad aliquem ii, 6, 11

Evellere aureum Jovis simulacrum xxxix, 2, 6

Evenire alicui (pro cedere, dari) xiii, 4, 16. xiii, 5, 8 Freinsh. evenit alicui sorte provincia xiii, 5, 8 eveniunt viri denis armatis singuli hostes, si divisio fiat xi, 13, 7

Eventilatur terrestris spiritus xlii, 1, 10

Eventus audacis ejus non defuit (de prospero eventu) ii, 9, 11 eventus aliter fert ii, 13, 3 de eventu belli oracula consulere ii, 6, 16. iii, 5, 4 de eventu futurorum xi, 11, 2 audite belli eventu viii, 2, 8 non meliore eventu quam omne xxvi, 2, 4

Euergetæ xii, 5, 9

Eversa urbs xvii, 1, 2

Eumenes xiii, 4, 16 Neoptolemum occidit xiii, 8, 8 hostis a Macedonibus judicatur xiii, 8, 10 vincitur ab Antigono xiv, 2, 2 denuo cum Argynaspid. xiv, 3, 1 Antigono deditur xiv, 3, 12 xiv, 4, 15 ab eoque in custodia habetur xiv, 4, 24 Eumeneis strategema xiv, 1, 10

Eumenes Bithyniae rex Antiochum

Hieracem et Gallos vincit xxvii, 3, 2 Asia majorem partem occupat xxvii, 3, 6 Romanis auxiliatur contra Antiochum xxxi, 8, 5 contra Perseum xxxiii, 1, 3 cum Prusia bellum gerit xxxii, 4, 2 Eumeneis in Romanis meritis, et horum ingratitudo xxxviii, 6, 3 et 4

Eumenes Demetrii filius xvii, 3, 10

Evocare (hoc est, nominatim vocare) xii, 12, 9 (hinc Evocatorum apud Rom. nomen est, de quibus vide Lips. Mil. Rom. i, 6) Freinsh. evocare aliquem e convivio vii, 3, 4 evocantur omnium civitatum legati Corinthum ix, 4, 1. xxxiv, 1, 6 evocatus ad penam xii, 14, 6

Evolare in publicum ii, 7, 10

Euphrates fluvius xi, 12, 10. xii, 13, 4 Parthici regni limes xli, 6, 13 Tigris recipit xlii, 3, 11 paludes Euphratis xlii, 3, 11 in Bursiam urbem trans Euphratem concessit Alexander xli, 13, 4

Europae major pars sub Amasonibus ii, 4, 14 Europae terminus Hispania xlii, 1, 1

Europus regnum in Europa, an Epire? tenet vii, 1, 6 Freinsh.

Eurydice Philippi mater vii, 4, 5 maritum insidiis petit vii, 4, 7 filios Alexandri vii, 5, 4 et Perdiccam per insidias interfecit vii, 5, 6

Eurydice Aridae uxore xiv, 5, 1 occiditur ab Olympiade xiv, 5, 10

Eurydice Lysimachi filia xvi, 3, 4

Eurydice Ptolemæi (Philopatoris) uxor, eademque soror, ab eo occiditur xxx, 1, 7

Eurylochus ab Alexandro interfectus xii, 6, 14

Eurymedon Atheniensium in Sicilia dux iv, 4, 11 fortissime dimicans cadit iv, 5, 7

Euryope Amyntæ filia vii, 4, 6

Eurysaces Ajacis filius xlii, 3, 3

Ex adverso stant classes ii, 14, 8 ex integro urbem condunt Athenienses ii, 15, 1 ex integro bellum adversus Græcos instituit Xerxes ii, 15, 17 ex altera parte (pro ab altera parte) iv, 3, 1 ex utraque parte (hoc est, utrumque) iv, 4, 12 ex continenti (hoc est, statim) i, 9, 19. v, 3, 7. v, 5, 4. vi, 7, 10. xi, 4, 12 Freinsh. ex persona sociorum indacias rumpere iii, 7, 14 ex commodo utrorumque pax facta viii, 4, 2 ex hac causa xii, 2, 9. xii, 13, 3. xii, 14, 8 ex desperatione salutis redditus (pro post) xii, 10, 1 Vorst. ex quibus rebus arbitrabatur xii, 14, 5 ex fuga pugnam repetere xli, 2, 9 urbem ex nomine equi Bocephalus

vocavit ii, 8, 8 ex nomine aliojus urbem condere xliii, 1, 12 ex promissa pars accepta xlii, 7, 6 nobilis ex Macedonibus adolescens ix, 6, 4

Exacerbat indignitas injuriarum aliquem xlii, 1, 4 exacerbatus hinc x, 2, 5

Exactio et solatio utrisque difficilis xii, 11, 12

Exaquare vires partium v, 2, 12 utriusque ordinis conditionem xxii, 4, 5 exequato omnium jure xliii, 1, 4

Exastuat e terra bitumen i, 2, 7 exastuat Aegyptus torrenti ardore solis ii, 1, 16

Examine aliquo Asiam implere Galli xxv, 2, 8

Examinare forum xv, 2, 8

Exardescere (subandi 'ira') xi, 10, 11 Freinsh. in bellum v, 10, 6 bellum exardescit ab Africa, ex Sicilia xlii, 5, 6

Exauctorare (pro dimittere) xii, 12, 7 Freinsh.

Exaudire gemitum iv, 1, 10

Excedere (hoc est, procedere) i, 2, 6 (ut 'excursare,' pro procurare, apud Curt. iii, 1, 3) Freinsh. ceteros excedere (pro antecellere) xlii, 2, 2 Vorst. excedere annos quatuordecim xv, 2, 2 excedere modum historiarum xxxviii, 2, 11 modum propositi operis xliii, 1, 2 convivio excessit ix, 8, 16

Excellentem ingenium xxxvi, 2, 6

Excellent (hoc est, antecellere, ante esse) xlii, 2, 3 Freinsh.

Excelsior dignitatis locus xi, 5, 1

Excidere sylvam i, 6, 4 excoiso Illo xx, 1, 10

Excidium finitimorum ii, 4, 8 excidii metu civitates ad belli societatem pelli- cere xxii, 5, 5 quod sacrilegium causa excidii fuit xxxii, 2, 11 excidium minari viii, 5, 2. xi, 10, 11 excidia urbium xi, 2, 8

Excipere vicos alienius (pro alicui sacrodero) xi, 5, 7 Freinsh. excipere aliquem tergo xv, 4, 19 excipere extremos spiritus viri xlii, 2, 8 favore aliquem excipere xxxiv, 2, 9 excipi bello ii, 5, 1. xi, 10, 12. xliii, 1, 10 excipi magno civium gaudio vi, 5, 8 excipi majore virtute mulierum quam virorum xxv, 4, 6 exceptis vulneribus xxxiii, 2, 4

Excitare aliquem, ut armis contendat xxxix, 2, 10 aegre excitatus xi, 12, 2 excitatis militibus xxxviii, 8, 1

Excitus repentino tumultu ii, 4, 22

Exclamare v, 10, 1. xliii, 5, 6

Exclusus Nileus (aggressionibus pota) ii, 1, 20 Vorst.

Excolere arbores xxxvi, 2, 4 ingenia omni doctrina exculta viii, 2, 12

Excoquiare (hoc est, exquisitis supplicis punire, exornificare) xii, 5, 11 Freinsh.

Excubare (quo reddam, aptius verbum non reperio, quam illud nostrum, *ausarten*) viii, 4, 7 Freinsh. excubare alienis sedibus, ib.

Excurrere (de eo, qui belli causa in remotissimas terras proficiscitur) xlii, 5, 7 Vorst.

Excusare necessitatem belli (id est, excusandi sui causa necessitatem afferre) xviii, 7, 16 Vorst.

Excusatus xxi, 1, 4. xxxii, 2, 1

Excutere jugum servitutis cervicibus xv, 4, 12

Execrari (hoc est, detestari) xlii, 1, 7 Freinsh.

Execratio (hoc est, devotio) iii, 4, 1. v, 4, 14 (hoc sensu Sallust. in Catil.) Freinsh. execratio Patriciae superbis xxxviii, 10, 5 patriciarum xxxix, 2, 11 execrationes precibus explere v, 4, 16 execrationes inauditis ultimisque xxiv, 2, 8

Exemplum singulare omnium saeculorum Amasones ii, 4, 6 fragilitatis humanae Scieucus xvii, 2, 3 exemplo et institutione legum aequae clarus Lycurgus iii, 2, 7 exemplum statuere xviii, 7, 14 (quod Plaut. in Mostell. vers. 1106. 'exempla facere' dixit) Freinsh. exemplum id secuti posteri i, 2, 12 exemplum capere ex amicis, quid hostibus cavendam i, 10, 16 exemplum alicujus imitari ii, 12, 17 exemplo legum clarus iii, 2, 7 exemplo prioris dominationis nihil terrore v, 10, 5 exemplo patris evocat civitates, dux creatur xi, 2, 5. xi, 2, 2 ad exemplum ceterorum humari (id est, ut ceteri intelligerent, quid ipsis creaturum esset, si forte in praedio caderent) xi, 6, 13 Vorst. exemplum pessimum statuere in se xiv, 1, 12 cavendum alicui exemplum xxix, 2, 5 exemplum orationis inserere alicui operi xxxviii, 2, 11 id exemplum sequi xi, 4, 5

Exenteratus lepus i, 5, 10

Exequi publicae religionis officia xviii, 7, 7 ultionem diu cupitam xlii, 1, 8 executio regis imperio (passive) vii, 2, 2

Exequis xi, 2, 1 exequias prosequi xi, 12, 6 exequiarum officium xlii, 2, 8

exequias regio more facere xxxviii, 8, 15

Exercere iudicium (hoc est, potestate iudicandi uti) viii, 1, 7 Freinsh. piraticam viii, 3, 13. xxii, 1, 14 agrum ii, 2, 3 cauponias et ludicras artes, lenocinia i, 7, 12 regna in amicis ix, 8, 17 nefandissima quæque tyrannicæ crudelitatis xvi, 4, 11 vitam separatam a ceteris civibus xx, 4, 14 severitatem sibi solitam xxi, 2, 9 studiosius mare quam terras xliii, 3, 5

Exercitatio virtutis xx, 4, 1

Exercitio quotidiano indurati vii, 2, 6

Exercitus Philippi ex peditibus Macedonicis et equitibus Thessalis vii, 6, 9 ex variis gentibus xi, 1, 1 Alexandri xi, 6, 2 Xerxis contra Græcos ii, 10, 18 Mardonii ii, 13, 3 Græcorum contra Mardonium ii, 14, 4 exercitus magni otium periculosum xx, 1, 1

Exhaustare reliquias urbis cædibus et rapinis v, 9, 1 exhaustum regnum continuis bellis vii, 6, 3 exhaustus longa obsidionis mora ix, 1, 5 exhaustur Macedonia in supplementa militum xii, 4, 5 exhausta cicatricibus corpora xii, 8, 12

Exhibere (pro præstare) xvi, 5, 13. xvii, 2, 12 vitam xi, 10, 9: xxii, 1, 3 populum alimentis (pro instruere) ix, 2, 7 exhibere se (*sich erwehren* l. ii. §. 1. D. ad Exhib.) Freinsh. exhibere professum ducem Græciæ adversus aliquos viii, 4, 4 exhibere virtutem patriæ xvi, 5, 13 pro auxilio bellum, pro fratre hostem xxvii, 2, 10

Exhortationes xxxviii, 3, 10

Exigere (pro requirere, postulare) v, 11, 6. xviii, 6, 4. xxxi, 2, 4. xxxviii, 9, 10 ultionem infantis (pro ulcisci infantem) i, 4, 7 ultionem ab aliquo (pro sumere) ix, 6, 8. xvi, 1, 16 Freinsh. exigere piacula viii, 2, 6 supplicium xii, 11, 9 rationem rerum gestarum xix, 2, 6 pœnas a singulis membris xxi, 4, 7 promissa assiduis precibus xxix, 4, 8 exacta pueritia (pro transacta) xii, 16, 8 exacto mense xiii, 2, 5 Vorst.

Exigua planities xxiv, 6, 9 exigua patrimonialia ii, 11

Exiguitas terræ (pro angustia terræ) xliii, 3, 5 Freinsh.

in Exilium proficisci v, 3, 8 in exilium voluntarium proficisci v, 5, 8

Eximia pernicitas xlv, 4, 8 virginittas admiratio ii, 4, 17 juvenes eximia magnitudine xx, 3, 8 virgo eximie pulchritudinis xi, 7, 6. xiii, 7, 7

Eximit hæc res omnem cunctationem

alicui xxx, 3, 5 eximere pericalis xxiv, 2, 1 exenta comitate, quam Græcorum literis didicerat xi, 11, 12 exentus digito annulus xii, 15, 12

Exinanire distenta ubera xliii, 2, 5

Exinde morem gens tenet (pro ex eo) i, 2, 3 exinde cædes Persarum secuta est (pro post) xi, 9, 10. xii, 7, 11 Vorst. exinde impium animum ad scelera convertit xxiv, 2, 1 Deamque exinde sanctissimæ religionis habent xxxvi, 2, 2

Exire xxiv, 3, 3

Existere (pro esse) iii, 4, 8 Freinsh. ignarus existit ix, 7, 1 extiterunt illi omnium virtutum ornamenta (profuerunt) vii, 2, 14 solus extitit dignus viii, 2, 6 Vorst. nunquam inferior, plerumque etiam victor extitit xxv, 5, 5

Existimare ii, 15, 4. iii, 2, 10. x, 1, 2. xii, 4, 3. xxiv, 1, 7. xxv, 1, 7 dissensionem populi occasionem invadenda tyrannidis existimans xvi, 4, 6

Exitiosa fuga xxxi, 2, 7

Exitium machinari xxxix, 4, 5 et 6 exitii initium vii, 6, 11 causa xxviii, 10, 8 quæ res illi exitio fuit xii, 7, 2 auxilium in exitium conversum xvi, 5, 16 in mutuum exitium sine modo ruentes viii, 1, 2 in mutuum exitium bellum reparant xxvii, 3, 6

Exitus belli dubii xi, 12, 12 tales robis exitus dent Dii xiv, 4, 10 exitus rei non invenitur, diu re tractata xvi, 4, 3 exitus admirabiles urbis et initia xvi, 3, 3

Exolescit favor xxxvi, 1, 8

Exorare aliquem xxii, 2, 5 exorari a cæde filii (hoc est, ne cædet filium) ix, 7, 4 Freinsh.

Exornare classem v, 6, 1 convivium ludis xii, 3, 11 juvenes exornati matronali habitu vii, 3, 6 industria colentium exornatus mons xii, 7, 7 venationum voluptatibus exornatur locus xii, 5, 4

Exortus ei est novus hostis xxv, 1, 1

Exosus (active, pro eo qui odit) xiii, 8, 2 Freinsh. (atque is vocabuli usus est antiquissimus. Vorst.)

Expectare auxilium ii, 9, 9 responsum xxxi, 4, 6 partum xii, 2, 5 et 14 nec expectandum, ut ab hoste circumvenirentur ii, 11, 12

Expectatio orbitatis xix, 2, 11 expectatione longa fellæ ii, 5, 2

Expedit sibi fugam alicunde xxxviii, 7, 3

Expediit clara iii, 7, 7 expeditio adversus Dardanos xxix, 4, 10

Expellere (pro repudiare) ix, 5, 9 Freinsh. matrem toro expulit xxxix, 4, 6

sedibus Theos expulerunt xx, 5, 6
 Pœnos Hispania expulerunt xlv, 5, 7
 filium regno expulsiæ contenti xxxix,
 4, 2 expulsus patria xxi, 6, 5

Expensa in hos sumtus tot talenta xii,
 11, 3

Experfactum blando reliquit xv, 4, 7
 Experimenta virtutis vii, 1, 1. xv, 3,
 1. xxx, 4, 15 ætatis xvi, 1, 11 experi-
 menta sui dare alicui xxii, 1, 11 experi-
 menta ejus tanta fuerunt xxxvi, 2, 10 si
 quem aliena magis exempla, quam sua
 experimenta moveant xxviii, 4, 5 ex-
 perimentis plura reservare xi, 1, 9

Experienda fortuna ii, 11, 6. v, 6, 7
 expertus (passive) viii, 4, 5 ita: experta
 virtus xli, 4, 1 experiendus animus xiv, 1,
 11 experiri conceptionem per plures viros
 iii, 4, 6 experiri supplicia xi, 3, 7 ex-
 periri pietatem filii in aliquo xlii, 1, 6
 carcerem et spectaculum triumphî xxxviii,
 6, 6

Expers consilii xxxi, 4, 9

Expetere pugnam iii, 7, 3 expetitus
 concubitus xii, 3, 6 expetita Asia xi, 9, 5
 Expiari hoc debet orbis viribus viii,
 2, 6 Deorum minas expiare cæde suorum
 xxvi, 2, 2 expiatur regni infamia suppli-
 cio alicujus xxx, 2, 8

Explere contumelias honoribus, de-
 trimenta muneribus (pro pensare) v,
 4, 16 Freinsh. nollas sibi opes esse,
 quibus tantum regem expleat ix, 2, 7
 explebit spes omnium urbs capta xxii,
 8, 6 explere pondus alicui xliii, 5, 9
 expletur numerus militum v, 6, 3

Explodere (pro rejicere, respuere) xii,
 7, 3 Freinsh.

Exploratis ejus consiliis xxi, 6, 6

Expoliata omnibus rebus xxvi, 1, 7

Exponere (narrare) iii, 7, 16 puerum
 (i. e. abjectum restituere) i, 4, 7. 13.
 xlv, 4, 7 exponere (*ans Land setzen*)
 xviii, 1, 3. xxii, 5, 2 Freinsh. exponere
 conditiones pacis xxx, 3, 8 exponere obli-
 quam orationem xxxviii, 3, 11 Expo-
 siti qui in insignes viros evaserunt, Cy-
 rus i, 4, 7 Hiero xxiii, 4, 6 Romulus et
 Remus xliii, 2, 4 Habis xlv, 4, 5

Exposcere pacem Deorum xviii, 6, 12

Expositio regii infantis i, 4, 9 exposi-
 tionis tempora i, 5, 4. xliii, 2, 10

Exprobrantes illis Pœnos et Gallos
 xxvii, 2, 1

Exprobratio crudelitatis i, 8, 13 pue-
 rilis levitatis xxxviii, 9, 9

Expugnare (pro debellare) iii, 4, 11.
 iii, 5, 1. viii, 6, 1 Freinsh. xv, 4, 11.

Delph. et Var. Clas.

Ind. Justin.

xx, 5, 1 expugnat Theosaiam vii, 6, 8
 Arestas xii, 8, 9

Exquisitiones adversus insidias remedia
 xxxvii, 2, 6

Exsanguis (id est, bello fractus) xxxi,
 3, 1. xli, 6, 4 vires exsangues xxxix, 5,
 6 Vorst.

Excindere urbem viii, 2, 11 glebas
 anreas aratro xlv, 3, 5

Exsiccare flumina xxxi, 5, 7

Exsolvi tanta pecunia non poterat viii,
 1, 7

Exstruere insidias (pro struere) xliii,
 4, 6 Freinsh. exstruere monia v, 7, 12
 exstructa pyra i, 5, 6. xviii, 6, 6

Extâ hostiarum xvi, 2, 2

Extarches in divisione imperii Alex-
 andri Parapammenos accipit xliii, 4, 21

Extare (pro esse) vii, 2, 14 Freinsh.
 extant ejus prima experimenta virtutis in
 illis locis vii, 1, 1 ne quod vestigium
 tanti sceleris extaret x, 2, 6 Pentheilem
 magna virtutis documenta extitere ii, 4,
 21

Extemplo ii, 7, 12. xxxiv, 2, 1

Extendere pretium non ex ementium
 commodo, sed ex inimicorum odio xi, 4, 8

Exteri xxi, 1, 7 extera auxilia xlii, 5,
 4. xl, 1, 1 regna xxxviii, 7, 10 bella
 xxxix, 3, 7

Externa dominatio xv, 4, 14 in exter-
 nos aut domesticos motus inquieti xli,
 3, 8

Exterritus responso i, 4, 4 somno i, 9,
 5 periculo alicujus xxvii, 1, 6 exemplo.
 crudelitatis xxvii, 1, 9 exterriti voraci-
 bus pelagi desidientis iv, 1, 13 successu
 rerum Alexandri M. xxi, 6, 1 per quietem
 exterritus specie torvæ mulieris xliii,
 5, 5

Extinctor regis domus Cassander xvi,
 1, 15

Extinguere (pro interficere) xxvii, 2,
 11. xxxvii, 7, 5. xliii, 1, 16 extingui
 (hoc est, mori) xlii, 1, 1. xliii, 5, 14. xxi,
 1, 1 Freinsh. extinguere seditionem xi,
 2, 4 extinctus in ipso flore ætatis xlii, 1,
 1 extinctus ignis ii, 1, 15

Extirpato servili germine xviii, 3, 19

Extollere pueritiam alicujus supra vir-
 tutem veterum ducum xi, 3, 4 extollere
 cælo tenus magnitudinem rerum suarum
 xii, 6, 2 extollit animos alicui nobilitas
 i, 4, 4 omnia in majus fama ii, 12, 2 ne
 fama rem in majus extolleret xiv, 1, 2

Extorquere xvi, 3, 10

Extorres xxxii, 3, 6 inopes extorresque
 xiv, 4, 14

Extra hanc summam est ix, 5, 6 extra terminos antiquæ possessionis xx, 4, 17 extra vallum progredi xxxi, 5, 6 extra ordinem bellum ei decernant xxxiii, 1, 6

Extraneus hostis xlv, 2, 2 regnum in extraneum translatum i, 10, 14 extranei milites v, 9, 12

Extremæ sortis juvenis xxv, 1, 6 extremo anni tempore xxxvi, 4, 8 populos in extremis regni terminis statuit viii, 6, 1

Exturbare omni ex animo memoriam alicujus rei xv, 8, 11 (sed legendum fortasse extirpare) Vorst.

Exuere aliquos castris viii, 1, 12 urbe, imperio, provinciis xxxi, 5, 9

Exulare apud aliquem ii, 10, 13. xxii, 2, 1

Exulis populi misericordia permotus v, 10, 7 exules recipere v, 9, 4

Exultabundus xviii, 7, 10

Exultare victoria i, 8, 9. xxiv, 5, 12 morte alterius xxviii, 3, 14

F.

Fabrica ærariæ artis xxvi, 4, 4

Fabricare statuas xx, 2, 7 naves xxix, 4, 1 Epeos equum Trojanum fabricavit xx, 2, 1

Fabricius Luscinus Romanorum ad Pyrrhum legatus xviii, 2, 6

Fabula de cane gravida xliii, 4, 4 de equabus vento concipientibus xlv, 3, 1 (quamvis hoc affirmare videatur Plinius v, 22. viii, 42 et 16. xxvi, 25.) de Scylla et Charybdi iv, 1, 13 fabulæ (pro narratione et rumoribus) xi, 2, 11. xii, 6, 12. xiii, 7, 2 fabularum dulcedo, earumdem mater iv, 1, 17 Freinsh.

Fabulosa antiquitas ii, 6, 7. iv, 1, 8 fabulosi casus xlv, 4, 12

Facere amicitiam xii, 2, 6. 12 capitulum vii, 2, 11 classem (pro comparare) iv, 3, 5 discordiam v, 3, 3 fidem i, 7, 17 finem belli xii, 5, 10 fœdus xii, 2, 12 genus (hoc est, propagare sobolem) ix, 2, 16 impressionem (hoc est, impetum dare) i, 6, 15 literas (pro scribere) xxvii, 2, 7 moram (hoc est, morari) vi, 2, 16. xii, 6, 4. xiv, 2, 2. xvi, 1, 6. xviii, 1, 5. xxxiii, 1, 10 nuptias vii, 3, 9 pacem iii, 7, 13. iv, 2, 7. viii, 4, 2. xii, 2, 6. xiii, 6, 9. xlii, 8, 16. xxxi, 1, 7 pactionem xv, 2, 2. xv, 4, 21 parricidium (pro committere) i, 9, 5 prælia (hoc est, præliari) i, 10, 21. v, 4, 6. xi, 15, 4. xviii, 1, 11. xix, 2, 7. xxiii, 3, 4. xxx, 1, 6

quingenta stadia curia (hoc est, consistere, explere) xi, 8, 2 regem ix, 6, 1. x, 1, 2. xi, 10, 9. xlii, 4, 21 stipendia (pro mereri) xxiv, 4, 10 tumultum xii, 12, 12 (Ita Virg. Elog. v, 42. 'et tumultum facite') Freinsh. electionem facere difficilem i, 10, 2 regionem facere vegetilem ii, 3, 15 non facere potestatem pugnae ii, 5, 10 facere bellum alicui iii, 6, 5. xxxii, 2, 5 societatem cum aliquo v, 1, 7 facit in eo omnia credibilia vigor ingenii v, 5, 7 non magnam moram facere bello (imbecillitate sua facere, ut brevi bellum finiatur) v, 6, 4 Vorst. non moram facere rebus agendis vi, 2, 10 facere Persas victores vi, 2, 7 facit hunc residuum spei patriæ scelus matris vii, 6, 2 facere templa, muros viii, 3, 8 solita sacra ix, 4, 1 conjurationem cum aliquo x, 2, 5 potestatem alicui redimendorum captivorum xi, 12, 1 pacem et amicitiam cum aliquo rege xii, 2, 6 fœdus amicitiamque xii, 2, 12 metum et odium sui facere apud aliquos xii, 6, 12 non moram facere pugnae xii, 8, 4 facere aliquem heredem regni xii, 15, 8 facere fiduciam sui militibus xii, 16, 10 facere aliquid palam ix, 7, 14 facere beneficii sui munus imperii xii, 4, 9 facere magnos motus xiii, 5, 3 aliquem ex victore victum xiv, 4, 3 cades principum xiv, 7, 1 insidias xvi, 1, 10 officium regi inter satellites xvi, 2, 9 hostem se subitum facere ex socio xvi, 4, 10 facere moram certamini xviii, 1, 5 conspirationem xviii, 3, 7 sacrificium xx, 2, 12 plus negotii xxi, 4, 4 pretium alicujus carius xvi, 4, 19 magnam spem omnibus de se xxii, 1, 12 facere regnum sui muneris xxiv, 2, 4 nec quicquam residuum alicui xxvii, 2, 2 literas ad aliquem xxvii, 2, 6 discrimen imperii inter se bello xxix, 2, 9 motum magnum parva manu xxx, 3, 2 alicui grave bellum xxxii, 3, 5 ministeria alicui xxxii, 3, 16 facere singulas urbes juris proprii xxxiv, 1, 5 facere hostibus copiam pugnandi xxiv, 2, 1 facere alicui exequias xxxviii, 10, 10 ex inope repente dives factus xxii, 1, 14

Facessere privatam amicitiam jubet xxxiv, 3, 2

Facetis joci sacrilegium circumscribens xxxix, 2, 5

Facies (pro statu et conditione rerum) viii, 5, 8 Freinsh.

Facile superantur iii, 6, 6 vincuntur iv, 6, 6 non facile dixerim vi, 2, 7 imperium tam cito amisit, quam facile quaesierat xxiii, 3, 10 facile Romanis de afi-

eno largientibus xxxvi, 3, 9 facillime educari ii, 1, 9

Facilem victoriam hostibus dare ii, 4, 22 bello dubium facili magis, an uberi xxxviii, 7, 6 facile bellum et mediocre vii, 3, 7 facilius pugna i, 8, 3

Facilitas inventionum ix, 8, 10

Facinorosus xxiv, 2, 1 facinorosior exilio redditus xvi, 4, 6

Facinus Himeranorum iv, 3, 2 servorum Tyriorum xviii, 3, 17 Ptolemæi xxix, 1, 5 M. Catonis xxxiii, 2, 1 facinoris crimen xxix, 1, 5

Factio (pro partibus in quas dissentiens respublica aut quodlibet corpus scinditur) xiii, 5, 4. xv, 1, 9. xv, 2, 15. xv, 4, 23. xxxviii, 4, 14 Freinsh.

Factum prorsus egregium xxxviii, 1, 5 pigere cum facti cepit xii, 6, 5 facti memoria ex animo exturbata xv, 3, 11

Facultas (pro divitiis) xxi, 2, 4 Freinsh. facultatem victoriæ deprecari xx, 3, 1

Facundia Perdicæ xiii, 4, 1

Falcati currus xxxviii, 1, 8

Falce aliquem convulnere ii, 6, 20 Falisci Chalcidensium coloni xx, 1, 13 Fallere iudicium hominum (est, aliter se gerere quam illi iudicaverant) ii, 15, 20 Freinsh.

Falsus xix i, 9, 18 falsis nominibus aliena regna furari xxxviii, 3, 6

Fama in majus omnia extollit ii, 13, 2. xiv, 1, 2 fama celeritas, in clade Mar-donii ii, 14, 9 in victoria Locrensi xx, 3, 9 fame loquacitas xviii, 4, 7 fama veteri non sunt estimandæ gentes, sed præsentibus viribus xix, 4, 10 fama venit ad exercitum ii, 14, 8 fama loquitur hanc rem xviii, 4, 7

Fames in Epito propter eandem Laodamiæ xxviii, 3, 7 in Ægypto xxxvi, 2, 9

Familia (pro servis) xv, 1, 8 familia (pro genere) magna imperatorum gravis liberæ civitati xix, 2, 5 Freinsh.

Familiaris Alexandro condiscipulatu xii, 6, 17

Familiaritas (pro arctiore amicitia) vii, 3, 3. xvi, 5, 16 Freinsh.

Familiariter prænuntiat hoc ei xx, 5, 13 familiaris nosse meretricem xxvii, 3, 11

Famosus apud utrumque sexum xxii, 1, 5

Fana et templa viii, 3, 8

Fas (pro jure) xxxix, 3, 8 Freinsh. neque enim tantum regnum præteriri fas est xlii, 2, 8

Fasces epistolarum xii, 5, 7

Fasciæ xxxviii, 1, 9

Fastidire (pro dedignari) xiv, 2, 7 Freinsh. fastidire milites suos xii, 11, 7 fastidite sororis nuptiæ xxxv, 1, 2

Fastidium agitare alicujus xiii, 4, 10 (pro quo supra male Freinshemine, 'agitare fastigium') Vorst.

Fastigium majestatis regiæ i, 1, 1 (Vide Barth. Advem. 1334. pr.) Freinsh. a fastigio tantæ majestatis in captivitatem redacta xiii, 1, 5 in tanto fastigio regni collocatus xiv, 4, 1

Fata (pro oraculis) xiv, 5, 6. xvi, 3, 7

Ita : fatum vi, 5, 10. vii, 6, 1. xii, 2, 11 fatum (pro morte, ut vocant, naturali) ix, 8, 3. xxxix, 4, 5 pro inevitabili lege xii, 15, 1 Ita : fatum urbis (pro immutabili felicitatis interitusve ejus lege) xii, 2, 6 Ita : fatum Trojæ fuisse Herculis sagittæ (hoc est, fatum Trojæ constitit, fuit, in sagittis) xx, 1, 16 (Tria fata Trojæ recenset Plautus Bacchid. vers. 917).

Freinsh. fatorum naturalis conditio ii, 3, 13 fata antiquitatis venerari xii, 2, 11 fatorum auspiciis aliquo deferri xvi, 3, 7 fati munere liberari xxii, 3, 7 fatorum pericula declinare xii, 2, 4

Fatalis locus (hoc est, fato, sive immutabili necessitate destinatus) xii, 2, 14. xii, 13, 3 Ita : fatale munus xiii, 4, 24 Freinsh. fatale Romanis malum xxix, 1, 7

Fateri i, 2, 5

Fatigare aliquem per epistolas (pro sæpius interpellare) vi, 3, 12 precibus i, 4, 10 Freinsh. xviii, 1, 1 fatigare aliquem legationibus ix, 3, 6. xviii, 1, 1 fortunam suam nimis onerando (pro nimium considerare fortunæ suæ) xii, 8, 15 Vorst. fatigare aliquem oculis xxiii, 2, 9 fatigare aliquos varia victoria xliiv, 2, 7 varis cladibus xliiv, 5, 6 fatigare bellis xviii, 3, 6. xliii, 3, 13 querellis sociorum xliii, 1, 11 fatigatur Gallia assiduæ ventis xliiv, 1, 4

Fatigatio xv, 4, 17

Fatua, Fauni uxor xliii, 1, 8

Fatuari (quid sit) xliii, 1, 8

Fauces (pro isthmo) iv, 1, 1 Freinsh.

Faunus tertius Italix rex xliii, 1, 10

Favor hominum eodem quo fortuna se inclinat v, 1, 11 vulgi incertas xiii, 2, 2 favorem militum ambitiose veniunt Alexandri duces xii, 15, 11 favore omnium procedere (pro, cum favore omnium) x, 3, 3 Vorst.

Faustus omnibus profecti xx, 2, 14

Faustulus pastor Romuli nutritus xliii, 2, 10

Fautores xxxviii, 8, 3

Fax nuptiis filiae accensa xi, 1, 4
Felicitas regni xi, 7, 8 armorum in-
vieta felicitas xxv, 2, 10

Felicitas rebus gestis v, 7, 1. xxx, 1,
2 rebus provenientibus vii, 6, 10 cupi-
dus quam felicitas bellum gerunt v, 1, 1
felicitas hostem quam cognatos sortitus
xi, 13, 7

Felix auspiciis domino equus emisit
1, 10, 8 felix filiorum proventus xxxvi, 2,
4 felix militum quæstus xiv, 3, 10 felices
metallorum divitiis xlv, 1, 6 felices et
tempestivi imbres xlv, 1, 4 felices obli-
viscantur humanitatis xvi, 5, 9 rex quam
pater felicior x, 2, 7 feliciores prioris ur-
bis ruinas ducentes v, 7, 11

in Femore vulneratus i, 9, 8. xv, 4, 5
in femore Seleuci figura anchoræ xv, 4, 9
Fera infantem nutrit i, 4, 10. xliii, 2,
6. xlv, 4, 10

Forax minii terra xlv, 1, 6 feracissima
regio Ægyptus ii, 1, 8 tyrannorum Sici-
lia iv, 2, 3

Fero v, 11, 1. xv, 2, 3. xxxiv, 4, 1

Ferinae pelles ii, 2, 9

Feritas animorum xliii, 1, 6 feritas
successu felicitatis incensa xxiii, 1, 6
truci feritate aliquem respicere xviii, 3, 8
Ferre iv, 1, 2. v, 4, 2. xvii, 1, 1.
xviii, 2, 8. xxiv, 1, 2

Ferramenta (pro instrumentis fabri-
bus) xx, 2, 1 Freinsh.

Ferocissimus leo xv, 3, 7 ferocissimæ
gentes xvi, 3, 11

Ferociter xlv, 5, 3

Ferre auxilium (hoc est, auxiliari) iv,
3, 1 fructum (hoc est, commodum repor-
tare) iv, 2, 4 pacem (pro constituere
cum imperio, sicut 'leges ferre' dicimus
ix, 5, 3) fertur (hoc est, dicitur) vii, 1, 6.

xiv, 6, 14 Freinsh. ferre Cyro leporem
(pro ad Cyrum) i, 5, 10 ferre graviter
aliquid iii, 6, 3 inimicitias tam longum
otium non tulerunt iii, 7, 1 ferre sociis
auxilia iii, 7, 15 (Ita numerus pluralis
sepe pro singulari ponitur). non ferre
consentiam (male consensum sibi esse)
v, 1, 2 non ferre indignitatem rei, ibid.
ferre imbecillo animo fortunam secundam
viii, 1, 4 ferre penam captivitatis trun-
cata corporis parte (pro dare, pendere)
xi, 14, 11 ferre utero xii, 16, 2 ferre
magno animo contumeliam regis xv, 3,
10 palmam virtutis consensu omnium
xv, 3, 16 ferre prae se (pro dicere) xx,
4, 13 Vorst. suffragia ferre de aliquo
xxii, 3, 6 ferre magno animo crudelitatem
alicujus xxii, 7, 9 ferre impetum aliquo
xv, 4, 3 fortunam magno animo xxviii,

4, 3 in bellum majorum gloriam xxx,
4, 15

Ferrum (pro gladio frequentissimum)
i, 6, 10. i, 9, 19 ferrum et arma ii, 2,
13 Vorst. in ferrum ruere xi, 14, 1 fer-
rum in remedia poscere xii, 3, 9 ferri
virtute victoria quaeritur xi, 13, 11 ferri
auxilio indigere xxv, 1, 10 præcipua
ferri materia xlv, 1, 5. xlv, 3, 8

Fertilior terra xlv, 1, 3 solum fertilius
xxviii, 7, 6

Fervens æstus (hoc est, effervescens et
exurgens) iv, 1, 10 Freinsh.

Fervor solis ii, 1, 6

Ferus: fero equo impositus xxxvii, 2,
4 feros animos rabies invaserat xxvi, 2,
2 feri victorum animi xxix, 2, 4

Fessus longa expectatione ii, 5, 2 fessi
bellis Græci vi, 6, 4 fessi via xxiv, 7, 1
Festinare xviii, 1, 4 Babyloniam festi-
nans xii, 13, 3 festinata velocitate
xxxvi, 4, 10 festinato xxxviii, 10, 11

Festinatio: in qua festinatione quin-
genta stadia cursu fecit xi, 8, 2

Festivissimum convivium xxxviii, 8,
14

Festum diem agere xxxvi, 7, 6 indicare
xxiv, 3, 4

Fictiles lagæne xxxii, 4, 6 fictilibus
dimicare xxxii, 4, 7

Fidelis in socii filios xxxvii, 1, 3

Fides beneficium obstringitur ii, 15, 14
Persarum tam in suos reges, quam Alex-
andrum xii, 12, 2 fidem facere i, 7, 17
servare iv, 4, 1 ('Fidel' non eadem in
his notio. Nam 'fidem facere affirma-
tioni suæ' i, 7, 17 idem est quod facere,
ut affirmationi suæ credatur: at 'fidem
servare' idem quod promissum servare,
promissa facere) Vorst. fides ostentis non
defuit xvii, 1, 4 mortis ejus fides affuit
xiii, 1, 4 ea primum fides inopie Scythi-
cæ fuit ix, 2, 15 fides pacis non servata
iv, 4, 1 in fide tenet aliquos metas dubias
belli fortunæ v, 7, 3 pactio ejusdem
fidei, cujus deprecati belli promissio viii,
5, 4 fides sacramenti xiv, 1, 10 sine fide
esse xxii, 1, 6 fide dubia esse xxxiii, 2,
8 fides dictis promissisque nulla xii, 3,
10

Fidior: fidiore aliquos sibi reddere
xvi, 5, 2 fidissimi amicorum xxvi, 1, 8

Fiducia aliquem capit ii, 9, 10 fiduciam
alicujus habere vi, 4, 10 fiduciam sui
facere militibus xii, 16, 10 fiduciam in
aliquo habere xxxi, 7, 2

Fieri: insula Atheniensium fit ii, 7, 12
(Ita 'fieri' eodem modo construitur quo
'casus' cum casu secundo puta) Vorst.

Figere aliquem in cruce (vel ut alii codd. 'in cruce') xxi, 4, 7 (Vide Suffigere) Vorst. figere caligas auro xxxviii, 10, 3 caput lancea fixum xxiv, 5, 6

Figulus Agathocles pater xxii, 1, 2

Figura anchoræ xv, 4, 5

Filia in gremio Cleopatæ matris interfecta ix, 7, 12

Filii pietatem mater in eo experta xiii, 1, 6 dedecus adolescentis filii xiii, 7, 2 filiorum ingens numerus x, 1, 1. xxxix, 5, 9 filios interfecerant, Lysimachus xvii, 1, 4 Demetrii (Nicanoris) uxor xxxix, 1, 11 Malchus Carthaginiensis xviii, 7, 15 Laodice xxxvii, 1, 4 Ptolemæus (Physcon) xxxviii, 8, 18 et 20 Phrabates xlii, 5, 2

Fingere somnum iii, 1, 4 gratiam in odio ix, 8, 9 protectionem xxv, 2, 3 venandi studium finxit xxvii, 2, 7 fletus lacrymæ xxxix, 1, 6

Finire: finirebantur intra suam cuique patriam regna i, 1, 3 finire vitam ferro, suspendio ii, 5, 7. ix, 7, 12. xviii, 6, 7 finivit hic dies Græciæ gloriæ dominationis et libertatem ix, 8, 11 finivit vitam pariter cum Persarum regno x, 3, 7 finire imperium ultimo Oriente (pro imperium usque ad ultimum orientem extensum habere) xii, 7, 4 finire bellum cum Ætolis xxix, 8, 6 Orbis bella in uno capite xii, 9, 6 privato periculo finire publicum xvi, 1, 9 finiri (pro mori) xxvii, 3, 12 Vorst. finita est omnis ira alicujus fuga alicujus xxviii, 4, 13 finitum certamen inter successores Alexandri xv, 1, 1 bellum solutione pecunie non armis finitum xix, 1, 5 finito bello xvi, 2, 7. xlii, 5, 10 finito orbitatis luctu xxviii, 9, 1

Finis discordiarum xi, 7, 10 sine Orientis (hoc est, Orientem tenus) xxx, 4, 6 hoc sine victoriis contentos fore xxix, 3, 5 finibus aliquem prohibere ii, 5, 3. xiv, 5, 9 hostem regni finibus arcere xi, 6, 9 finibus Græciæ hoste pulso xlii, 5, 17 transitis finibus xxxviii, 4, 10 fines montis (pro radicibus) xlii, 4, 21 Freinsh. fines imperii tuebantur magis, quam proferebant veteres i, 1, 2

Finitimus Italix xxix, 2, 4 finitimi populi xxix, 1, 10. xliii, 5, 4 finitima bella xxxviii, 2, 3

Firmare (pro hortari et confirmare adversus certam periculum) ii, 11, 9 (Ita Tacitus in fin. Annalium: 'in ea tempora natus es, quibus firmare animum expediat constantibus exemplis') Firmare (prope-

modum assuescere) iii, 2, 9 Freinsh. firmare magnitudinem quæsitæ dominationis continua possessione i, 1, 7 regnum regalibus nuptiis i, 10, 14 firmat militum animos victoria vii, 6, 5 firmare animos in obsidionis patientiam xlii, 4, 3

Firmius futurum regnum xxi, 1, 2

Fistulis penetrabilia terra iv, 1, 2

Flagella et virgæ ceteraque servilis motus paranda instrumenta ii, 5, 4 contumaces flagellis cadere i, 5, 2

Flagitare missionem xii, 11, 5 ultionem xxix, 4, 8 novas tabulas et agrorum divisionem xvi, 4, 2

Flagitatione uxorum revocantur ii, 3, 16

Flagitii exemplum singulare xlii, 8, 12 pudor flagitii xlii, 4, 2

Flagrare bello xxxi, 3, 10 cupiditate alicujus rei xxxviii, 1, 1

Flamininus consul xxx, 4, 8 prorogato imperio xxxi, 1, 7 Nabidem vincit xxxi, 3, 1

Flammæ cruciat mons Ætna iv, 1, 4

Flatus ventorum iv, 1, 2 suræ marinis xlii, 1, 10

Flebilis lamentatio xviii, 6, 5 ululatus xlii, 2, 9 flebiles querelæ xix, 2, 11

Flebiliter xlii, 4, 13

Flere morientem patrem xlii, 2, 9 fientes regem advenit xii, 12, 6

In Fletus progressus xii, 6, 8

Florere proventus clarorum virorum xlii, 1, 12 fama rerum gestarum, abundantia opum, et virum gloria virente xliii, 5, 4 florentes opes Atheniensium v, 1, 9 florentes successu rerum Carthaginienses xviii, 6, 1 florentes imperio terrarum xxviii, 2, 12 florentissimis temporibus xli, 1, 7 (hoc est, ut Cæsar de Bell. Gall. i, 30. loquitur, 'florentissimis rebus') Freinsh.

Floraliorum (ut Bacchanaliorum) xliii, 4, 6 Freinsh.

Flos ætatis ac victoriarum xlii, 1, 1 pueritiam xlii, 1, 5 florem virentem recentibus experimentis virtutis in bellum ferre xxx, 4, 15 flore ætatis insignis v, 2, 6

Fluere: fluit annis per mediam urbem xi, 8, 3 supra vota res fluunt xlii, 3, 12

Flumen Armeniæ Tigris xlii, 3, 9 Cappadociæ Thermodon ii, 4, 3 Epri et Italiæ Achæron xii, 2, 4 Galliciæ Bithyllis, et Chalybe xlii, 3, 8 Gallis Rhodanus xliii, 3, 13 Indiæ Acesines xii, 9, 1 Lusitanis Tagus xlii, 3, 1 Scythiis Araxes i, 8, 2 Ister ix, 2, 11 Phasis ii, 2, 1 Tanais xi, 5, 12 summa ab exercitu Xerxis siccata ii, 10, 19 Hispaniæ

aurea vehunt xlv, 1, 11 *Aegyptus* in *Maeotis*, inde in *Aegyptum* et *Ponticum* maria decurrunt ii, 1, 19 flumina consumuntur multitudine hominum ii, 10, 22

Fluxu sanguinis deficere xii, 9, 12

Fodere hortos xxxvi, 4, 3

Fœcunditas Gallorum xxv, 2, 8 Hispaniae xlv, 1, 4 uxorum absentibus viris nulla est iii, 4, 4

Fœcundum solum ii, 1, 9 Hispania in omnia frugum genera fœcunda xlv, 1, 4

Fœdare regnum cadibus xxxvi, 4, 1

Fœde vexare xxii, 3, 2

Fœdera societatis xxiv, 1, 2 rupto fœdere xxxii, 4, 2

Fœditas morientium (pro copia morientium) ii, 12, 12 Freinsh. hæc fœditas accesserat indignitati stupri ix, 6, 5

Fœdus luctu funeris dies ix, 6, 4 turpis ac fœdus discessus ii, 11, 1 fœda gens (hoc est, sordida, ignobilis) vii, 8, 8 merces (hoc est, mala et indigna) xii, 6, 11 Freinsh.

Fœmina canis i, 4, 10 ex desiderio fœminae i, 10, 8 talis fœmina (pro tam effœminatus vir) i, 3, 3 Vorst. fœminarum Persicarum facinus i, 6, 14 Scythicarum virtus ii, 1, 2 fœminae in castris xii, 4, 2 fœminis convivia virorum et conspectum interdicitur Parthi xii, 3, 2

Fœtus vento concipiunt equæ in Hispania xlv, 3, 1

Fons regni Macedonia (hoc est, imperii Alexandri caput et principium) xiii, 6, 11 Freinsh. fontium liquor xxiii, 1, 9 primordia xxxi, 6, 7

Foramen terre xxiv, 6, 9

Forent (pro essent) xi, 3, 11 Vorst.

Fores obsecrare xix, 3, 12

Foris bellum gerere (extra patriam) ii, 4, 20 Vorst. foris invicti, domi fragiles xxxi, 6, 8

Forma (pro magnitudine, statura) xv, 4, 17 formæ veneratio v, 2, 6 ('formæ dignitatem' hoc sensu dixit Tacitus ix, 61, 56) Freinsh.

Formare (pro informare, edocere) xviii, 3, 10 urbem (hoc est, ut Florus i, 1, 25 loquitur, 'statum urbi imponere,' legibus et moribus instruere) v, 8, 6 Ita: regnum xli, 5, 1 statum rerum ix, 5, 1. xiii, 2, 4 Freinsh. consilium in futura i, 10, 16 populum in obsequia principum iii, 2, 9 principes ad iusticiam imperiorum, ibid. urbem formandam tradere alicui v, 8, 6 ingenia formata legibus institutisque pulcherrimis viii, 2, 12 formare verum presentium statum ix, 5, 1 milites in disciplinam Macedonum xii, 12, 4

Formido belli vi, 6, 7

Fors praelii v, 11, 8 fors ita tulit xxv, 3, 1

Fœritan iv, 5, 3. xxiv, 7, 3

Foste i, 4, 8. ii, 14, 7. viii, 3, 14

Forti viro alium, quam virum fortem, succedere nefas est xii, 15, 10 strenuus et manu fortis xxii, 1, 9 fortior taciturnitatis cura quam vite xlv, 2, 3 fortissimi militis officio fungitur vi, 7, 11

Fertiter multa agit vi, 2, 10 sequi aliquem fortiter xxxviii, 7, 9 fortius urbs defenditur, quam oppugnatur xxii, 2, 5 fortius victus xxv, 4, 7 fortissime dimicans xxxv, 1, 11

Fortitudo mortis xix, 3, 6

Fortuna nimis onerando non est fatiganda xii, 8, 15 quo se inclinat, eodem favor etiam hominum v, 1, 11 virtute iuvanda xxx, 1, 6 fortuna Alexandri xxi, 6, 4 Romanorum xxx, 4, 16. xxxix, 5, 8. xliii, 2, 6 fortuna (pro statu, condicione vite) ii, 10, 6. xiv, 6, 10 Freinsh. fortunæ inconstantia xxv, 2, 4 procella iv, 5, 6 varietas xxvi, 2, 12 ludibrium, Seleucus xxvii, 2, 5 fortunam publicam magis quam privatam lugere convenit xviii, 4, 6 secundam imbecillo animo ferat Theban i, 1, 4 fortuna presentem contentos esse decet xxvii, 2, 13 fortuna ietum regente Magas interficitur i, 9, 23 fortunæ iudicium de se committere i, 10, 3 fortunam maris experiri ii, 11, 10. v, 6, 7 fortuna regis cum ducē mutata non est ii, 14, 5 fortuna belli dubia v, 7, 3 fortuna dedit illis paria omnia vi, 2, 9 fortuna atrumque ab altero invictam servavit, ibid. fortunam obsidionis subire (pro obediendi) xiv, 2, 3 Vorst. fortuna apud hunc non terminatur ullo modo xxi, 6, 4

Forum iii, 3, 6 in medio foro Carthaginis patibulo suffigitur Bomilcar xlii, 7, 8

Fossa et vallo munita castra xxv, 1, 9 in transitu fosse xxxii, 1, 5 fossis concina *Aegyptus* ii, 1, 20

Frænis dotis teneri iii, 3, 8

Fragilis terra iv, 1, 2

Fragilitatis humanæ exemplum xvii, 2, 3

Frangere animum minacem in aliquo i, 5, 5 frangere urbes xxiv, 1, 6 fragit regis animum asperitas alicujus xxiv, 3, 4 defectio Ionum animos ceterorum fregit ii, 12, 25 frangi malis iii, 7, 1. v, 8, 3 fractæ opes Atheniensem vi, 1, 6 franguntur animi xlii, 6, 7 fractus bello xxx, 4, 17

Frater patruelli vii, 6, 11 fratres interfecerunt Philippus viii, 3, 12 et 15 Dionysius junior xxi, 1, 6 Orodas Parthus xlii, 4, 4 Phrabates xlii, 5, 1 fratres parricidas x, 3, 1 caedes fratrum vii, 6, 3

Fraterna adeo contentio fuit ii, 10, 10 fratrum bellum (pro, cum fratre) x, 2, 2. xxxv, 1, 4. xxxviii, 9, 1 Vorst. fraternae crudelitatis rabiem provocare xxiv, 2, 6

Fraudare milites stipendio vi, 2, 11 fraudate nuptiae (hoc est, fraude interceptae) xlii, 1, 11 Freinsh. fraudare socios portiones praedae viii, 5, 6 fraudari mercede xlii, 1, 2

Fraudulenta ingenia xli, 3, 7

Fraus concordiae xxiv, 2, 2 (simulatio) Scheff.

Frémere (pro, dicere cum comminatione) xlii, 5, 5 Vorst.

Fremitas ferventis aestus iv, 1, 10

Frequenter (pro, cum multitudine) iv, 3, 6 Vorst. xx, 4, 3 frequentius vi, 9, 4 Frequentia hominum xviii, 5, 11. xxiv, 6, 6

Fretum Siculum iv, 1, 9 Gaditanum xlii, 1, 2

Frigida spiritus xxiv, 6, 9 in aqua frigida venenum habuerunt xii, 14, 9

Frigoribus uri ii, 2, 9 rigere ii, 1, 15

In fronte vulnerare xv, 3, 15 a frontibus (pro, a fronte) i, 6, 11 Vorst.

Fructuosa terra xviii, 5, 15

Fructus: fructum ferre (hoc est, commoda percipere) iv, 2, 4 Freinsh. sine fructu quae erant, Praef. 3

Fragilitas, virtutum genetrix xx, 4, 10 inter leges Spartanorum iii, 2, 10

Fruges xxxvi, 3, 9

Frui praeda ingenti et parricidii voto viii, 3, 11 nihil praeter incendiū spectaculo frui xlii, 6, 3

Frumentū satio reperta ii, 6, 13 frumenta sulco querere xlii, 4, 11

Frustra: Asiam frustra edomitam dicit, et Graecorum rapinis pateant ii, 4, 26 ne frustra arma movisse viderentur ii, 8, 1 spes non fuit frustra xvi, 2, 3

Frustrari aliquem xlii, 2, 2 frustratus variis dilationibus viii, 3, 9

Frustrationibus variis differri ix, 6, 8

Fuga (pro exilio) v, 9, 3 (Ita Florus ii, 16, 5. et Tacit. iii, 24, 2. et iv, 70, 3). fugam capessere (pro fugere) vi, 3, 11. vii, 2, 4 tentare xiv, 3, 7 in fugam verti (pro fugari) xv, 4, 22 Freinsh. in fugam agere xvi, 2, 3

Fugare hostem xxv, 1, 10 feras xxxvii, 2, 3 fugatis copis xxv, 1, 3

Fugere iii, 7, 11 fugere victorem v, 10, 1 capre imbrem fugientes vii, 1, 7 in castra fugere xlii, 8, 8

Fugitivi servi ii, 5, 5

Fulgere auro et argento xi, 12, 11

Fulgor solis xviii, 3, 12 fulgore sui solis nitorem vigerat xxxvii, 2, 3

Fulgure prociha terra xlii, 2, 6

Fulminans procella xlii, 3, 1

Fulminaibus et imbribus manus deleta ii, 12, 10

Fultus praesidio domestico xlii, 4, 4

Fumum et flammam cruciat Aetna iv, 1, 4

Fundamenta jacere xv, 4, 20 fundamenta incrementorum valida constitueret crescenti regno vii, 1, 12

Fundata possessio (hoc est, armata, et stabilita) iii, 4, 17 Freinsh. securitas xlii, 5, 8

Fundere exercitum i, 7, 5 Illyriorum magna caede vii, 2, 12 tantum sanguinis fusus est praelio xi, 14, 2 tantum sanguinis duobus praetis fusi xi, 18, 9 quantum sanguinis Macedonia sit fusura xii, 15, 6 fusus (hoc est, victus et fugatus) iii, 5, 6 Freinsh.

Funditus victus (auf das Haupt geschlagen) xxv, 3, 8 Freinsh.

Funeatam regiam facere xxxii, 2, 10 faenestae calamitates xvi, 5, 4

Fungi imperio (hoc est, imperata exequi) ii, 4, 26 diem (hoc est, mori) xix, 1, 1 Freinsh. fungi periculis vii, 4, 3 (pro quo et 'defungi' dicunt) fungi voto (pro, facere et praestare quod voveris) ix, 2, 12 Vorst.

Fanus: fanere magnifico amissos milites honorat Alexander xii, 1, 1 publico incendium Romae prosequuntur Manditantes xlii, 5, 9 faneri sanctas defuit vi, 8, 6

Furari aliena regna xxxviii, 2, 6

Furentes aestus xlii, 4, 7 furentium morem imitantur dissidia xlii, 6, 17

Furiae parricidiorum aliquem circumveniant xxvi, 2, 5

Furor id videtur xviii, 3, 11 in furorem verti xviii, 3, 8. xxxiv, 1, 8. xlii, 4, 11 velut per furorem futura praemonebat xlii, 1, 8

Furtim substractus xvii, 3, 18

Furtiva victoria (hoc est, quam astu et dolis consequimur) xi, 6, 8 Freinsh.

Furtum, gravissimum apud Scythas crimen ii, 2, 6

G.

Gaditani Carthaginensium consanguinei xlv, 5, 3

Galama (Vide Gama. Legendam potius Gamala) Vorst.

Galatia xxvii, 4, 6

Gallaci Græci xlv, 3, 3

Gallæcia eorum ferax xlv, 3, 3

Galli Romam capiunt vi, 6, 5. xxiv,

4, 2. xxviii, 2, 6 legatos ad Alexandrum

mittunt i, 13, 1 multas in Italia urbes

conducunt xx, 5, 8 totam fere Italiam occu-

pant xxviii, 2, 6 Ptolemaum (Cerammon)

cædunt xxiv, 6, 6 apud Delphos pereunt

ii, 4, 8 per tot. augurandi studio callent

xxiv, 4, 3 cæduntur ab Antigono xv, 2,

10 ab Eumene xxvii, 3, 2 cum Massili-

ensibus bella gerunt xliii, 5, 1 Galli Scor-

diaci xxii, 3, 5 Tectonagi xxii, 3, 9

Gallorum res gestæ xxiv, 4, 1 multitudo

et virtus xv, 2, 11 aviditas xxv, 2, 1

virtus xxvii, 2, 12 perfidia, ibid. Gallo-

rum formæ gentes xliii, 3, 8

Gallia ab Hispania Pyrenæis montibus

divisa xlv, 1, 3 assiduus ventis inquieta

xlv, 1, 4 Gallia Transalpina xxxviii,

4, 9

Gallica virtus xxv, 2, 10 feritas xliii,

3, 4 Gallici nominis terror xlv, 4, 7.

xxv, 2, 10

Galligræci Bithyniæ pars xxv, 2, 11

bellum cum Antigono gerunt xxvi, 2, 1

Mithridati auxiliantur contra Romanos

xxxviii, 3, 7

Gangaridæ xii, 8, 9

Gargoris Curetum rex xlv, 4, 1

(Legendum potius Cunetum) Vorst.

Gaudere mutuarum rerum commercio

xviii, 5, 8 gaudere deceptis hostibus ix,

8, 12 malis eorum hostes gaudere, non

gloriarî poterunt xix, 3, 4

Gaudium reportare parentibus (id est,

aliquid de quo gaudeant) xi, 14, 12 (Sic

'odium,' 'amor,' 'cura,' pro his in quæ

affectiones istæ feruntur. Vide Odium)

Vorst.

Gasa (ita enim, non Galama legend.

ut Bongarsius docet) xv, 1, 6 Freinsh.

Gedrosii xii, 4, 23

Gelo Siciliæ tyrannus xxiii, 4, 4

Gelu xxiv, 8, 14

Geminæ originis memoriam consecrare

xv, 4, 7 geminæ sobolis illecebræ xxx,

2, 3 gemino funerum vulnere afflicta

xxviii, 3, 3 gemino mortis vulnere in-

terfecti xii, 10, 2

Gemitus dolentis ætus iv, 1, 10

Gemma annuli xv, 4, 4 plangentium

gemitas xix, 2, 11

Gener (pro sororis marito) xviii, 4, 8

Freinsh. gener ex hospite factus xliii,

3, 11

Generasse (id est, instar stirpium)

terras homines (produxisse, credidere ve-

teres) ii, 1, 6 Sic et, generare animalia

ii, 1, 18 generare sobolem ex aliquo ii,

4, 33 (Vide et Gignere). generandis

ignibus materia iv, 1, 3 Freinsh.

Genetrix virtutum frugalitas xx, 4, 10

Genitivi varia vis: bella Atheniensium

(id est, cum Atheniensibus gerenda) iii,

6, 10 Sic: bella Messeniorum iii, 6, 6

bellum Alexandri xii, 5, 9 hortamenta

virtutis (pro, ad virtutem) iii, 5, 9 præ-

lium Siciliæ (pro, in Sicilia) v, 1, 4 pro-

missio deprecanti belli viii, 5, 4 lætitia

victoriæ (id est, propter victoriam) ix,

4, 1 iurgia patris (pro, cum patre) x,

2, 5 dolor amissi exercitus xii, 1, 6

pœnæ temere illati belli xii, 2, 17 pudet

Alexandrum nutriticiæ xii, 6, 10 (Nestri,

Er schämet sich für ihr). ululatus Dei

(pro, in honorem Dei) xii, 7, 8 successio

regni (pro, in regnum) xlii, 1, 13 munus

concabitus (pro, munus pro concabitu)

xv, 4, 4 naufragium repentinas tempe-

statis xvi, 3, 10 offensæ crepti regni (id

est, odium propter ereptum regnum)

xvii, 2, 9 maiorem gloriam alicuius vic-

toriarum quam lætitiâ habere (id est, ex

aliqua victoria) xviii, 1, 7 appallus

terræ (pro, ad terram) xviii, 5, 1 sumtus

prædæ (id est, ex prædis) vi, 5, 9

nuptiarum sumtus (pro, in nuptias) xxi,

4, 3 origo Antiochi (pro, ab Antiocho)

xxiv, 2, 4 latrocinium maris (pro, in

mar) xliii, 3, 5 Vorst.

Gens Cappadocum sine rege vivere

nescit xxxviii, 2, 8 Scytharum innoxia

xii, 2, 17 gentes nationesque i, 1, 1.

viii, 6, 2 gentes variorum populorum

vii, 1, 12 gentes barbaræ v, 11, 11. xi,

1, 6 inter confertissimas gentes itinere

confecto xii, 3, 5 gentium terror xxxix

iii, 1, 1

Genu posito præliatus xii, 9, 12 ge-

nibus Alexandri provolutæ xi, 9, 14

Genus (pro sobole) ii, 4, 27. ix, 2, 16

urbis (pro incolis) xviii, 3, 19 Freinsh.

generis vetustas ii, 1, 6 genera arborum

et frugum pro conditione regionum va-

riata ii, 1, 12 audito genere belli iv, 4,

8 genus varium ludicrorum vii, 2, 14

Gerens bellum ii, 4, 20. xlii, 3, 1
res magnas vi, 4, 9 gerere se regem
xxxii, 3, 1 (ita Florus 'gerere se matrem'
i, 1, 3) Freinsh. gerere cupiditatem in-
satiabilem xvii, 1, 11 gerere ingenia
feris propiora quam hominibus xlii, 2, 7
virgam in manu gerebat xxiv, 3, 3 dum
hunc in Persia gerantur iii, 2, 1 res ob-
scuro loco gerebatur i, 9, 22 res gestæ
ii, 1, 4. xii, 6, 3. xxxi, 4, 7. xlii, 5, 6
gloria rerum gestarum vi, 2, 9

Germani quasi canes (hoc est, admo-
dum similes) xvii, 3, 14 Freinsh.

Germania xxxviii, 4, 15

German (pro stirpe, sobole) xviii,
3, 19 Freinsh.

Geryon xlii, 4, 14 et 16

Gesteani xii, 8, 9

Gestire (pro flagrantem capere) ii, 9, 4.
vii, 6, 8. viii, 3, 10. xix, 1, 13 Freinsh.

Getæ superati a Gallis xxv, 1, 3 Da-
coa condiderunt xxvii, 3, 16

Gignere ex aliqua ii, 4, 24. ix, 8, 2
ignis qui et mundum genuit ii, 1, 14
in Persia genitus i, 6, 3 genitus apud
Thebanos Hercules xi, 4, 5 filius ab eo
genitus xii, 7, 10 fratres ex novena,
geniti viii, 3, 10

Gisco Hamilcaris filius xix, 2, 1 in
exilium pellitur xlii, 7, 10

Gladius Philippideæ Apollini conse-
cratus ab Olympiade ix, 7, 13 gladio
filium consecratur Philippus ix, 7, 4
gladio sua sponte evaginato Cambyses
occumbit i, 9, 8 gladium amittere, ig-
nominiosum xxxiii, 2, 3

Glandem vesci ii, 6, 5

Glaucus Illyriorum rex xvii, 3, 19
(rectius Glaucum) Vorst.

Glebus aureus xlii, 3, 5

Gliacere (pro oriri) xii, 15, 12 Freinsh.

Gloria, bellorum animæ Scythia ii, 3, 7
nam gestarum vi, 2, 8 navalis ex
antiquo penes Athenienses v, 4, 7. vi,
1, 8 bellicæ laudis penes Macedonas
vii, 2, 6 gloria bellica Carthaginensium
xviii, 6, 10. xviii, 7, 19 gloria recepti
regni i, 10, 1 gloria patris cum aliquo
orta et extincta vi, 8, 3

Gloriari imperio xix, 4, 15 origine
ii, 6, 3 malis alterius xix, 3, 4

Gloriosa militiæ xii, 11, 7 recordatio
xli, 6, 9 senectus xli, 6, 9

Gloriosius est repellere bellum, quam
non admittere xi, 6, 9

Gnara artis xi, 7, 7

Gnidias hospes xxv, 3, 1

Gobryas i, 9, 22

Gordie Phrygiæ urbs xi, 7, 3 (rectius
Dolphi. et Var. Clas.

Gordiam, vel Gordianum, vel Gordien)
Vorst.

Gordina Phrygiæ rex, et ejus historia
xi, 7, 5

Gordius Cappadox xxxviii, 1, 1

Gorgias amicus Alexandri xii, 13, 8

Gracilis vox i, 2, 2

Gradus ætatis iii, 3, 9

Græci Xerxem viciunt ii, 15, 20
veteres Persarum hostes xi, 9, 4 totam
fere Italiam habitant xx, 1, 5 Romanis
se jungunt contra Philippum xxx, 3, 9
Trojam capiunt xliii, 1, 10 Græcorum
philosophia natura Scytharum inferior
ii, 2, 14 (Justinus sic, 'Græci longa
sapientium doctrina, præceptisque phi-
losophorum consequi acquirunt quod
Scythia natura dat'), enervitas contra
Mardonium ii, 14, 4. Græcorum virtus
v, 11, 10 otia Macedonici imperii causa
vi, 9, 6 scripta comitatem docent xi,
11, 12 Græci pacem injungit Artaxerxes
vi, 6, 1.

Græcia major in Italia xx, 2, 2 Græ-
cis partem majorem aquarum illavies
absoruit ii, 6, 10 regnum affectat Pan-
sanias ii, 15, 14 bellum intestinum iii,
2, 1 ærarium Deios iii, 6, 4 commune
concilium viii, 1, 4 janua Thermopylæ
viii, 2, 3 læs viii, 4, 7 fatalis dies ix,
3, 11 dux Philippus ix, 4, 2 Alexander
xi, 2, 5 vires ix, 5, 6 omnia Græciæ
regna concurrunt v, 1, 5 Græcia (pro
Græciis) xiii, 6, 3 Freinsh.

Græcus sermo, Pref. 1 Græcus histo-
riæ, ibid. Græca discere (id est, linguam
Græcam), ibid. 4 Græca leguntur lin-
gua Latina (id est, res Græcæ, ibid.
1 Græce leguntur Latine, ibid. Græci no-
minis Italiam possidentes xx, 1, 4 Vorst.

Gramina (pro herbis) xxvi, 4, 3 Frein-
shem.

Grandis pecunia xxi, 2, 4 exercitus
xli, 4, 8 grande pondus auri xlii, 1, 8.

xv, 1, 5 grande flumen xlii, 3, 9

Grandine et frigore sæciæ xxiv, 3, 10

Grassari adversus Deos i, 9, 6 grassari
sevitia xxi, 2, 2 grassari in aliquo arte
aliqua xxviii, 6, 1 quoniam ferro in
homines non potuit, in ædificia igne
grassatur ii, 12, 11 grassatur senatus in
populum xvi, 4, 12 grassatur humore
pestifer per omnes nervos xxvii, 2, 4

Grate accipere munus xi, 10, 10

Gratia legationis xxii, 3, 6 pacem

gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

Gratiæ legationis xxii, 3, 6 pacem

gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

Gratiæ legationis xxii, 3, 6 pacem

gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

Gratiæ legationis xxii, 3, 6 pacem

gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

Gratiæ legationis xxii, 3, 6 pacem

gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

Gratiæ legationis xxii, 3, 6 pacem

gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

Gratiæ legationis xxii, 3, 6 pacem

gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

ab hoste supervacanea xi, 13, 11 gratias agere xiv, 1, 10

Gratis remittere captivos (sine ulla redemptione) ix, 4, 4. xviii, 1, 10

Gratulabundus patriæ vi, 8, 13 (Talia nomina eundem casum asciscunt, quem verba, unde sunt derivata) Sic: mediatbundus bellum xxxviii, 3, 7 Vorst.

Gratulari in acie cæsis xxviii, 4, 4 vires ejus accessisse sibi gratulabatur xiii, 5, 15

Gratulatio mutua xxi, 8, 1 gratulatio adventus xxxvii, 3, 7

Gratus apud regem xii, 14, 2 grata voluntas (pro grato animo) xxiv, 6, 10 Vorst. grata legatio fuit xx, 5, 6. xxx, 3, 1 gratiores mulieres reducturus vii, 3, 5 gratus habiturus xxix, 2, 6

Gravare obsequium multitudine (hoc est, graviolem et minus tolerabilem facere) xiv, 2, 3 Freinsh. gravari longinqua milita (vel, ut Gronovius legendum putat, longinquam militiam) xx, 2, 12 gravati prebitione copiarum, injuriis militum xxxviii, 10, 8 socio regni (vel, ut Gronovius legendum putat, socium regni) xxxix, 4, 1 Vorst.

Gravida i, 4, 5 gravida partu canis xliii, 4, 4

Gravis (pro, moleste imminente) iv, 3, 4 gravem alicum pati iv, 3, 4 nuptiæ graviores repentinis funeribus xvi, 5, 3 gravis luctus memoria xxxiv, 2, 4 grave prælium (hoc est, magnum, ingens) xviii, 7, 1 Freinsh. exercitus terris graves ii, 13, 10 graves victo leges dixit xxxiii, 1, 5 gravibus bellis vexati xli, 1, 9 curatio vulneris gravior ipso vulnere fuit xii, 9, 13 bellum gravior vii, 6, 6 gravissima execratione se obstringere iii, 4, 1 gravissima supplicia miserimæ captivitatis xi, 3, 7

Gravitas respectu vii, 3, 4

Graviter castigare alicum ii, 15, 11 graviter ferre iii, 6, 4. xix, 3, 8 sauciari vi, 4, 13 gravior in alicum consulere ii, 15, 8

Gregarius miles in potentissimum regem evadit xiii, 4, 11 gregariam militiam sortitus xxii, 1, 8

Gregatim (hoc est, catervatim) xiii, 8, 2 Freinsh.

Gremium xxiv, 3, 7

Grex speciosus magis, quam utilis xiv, 6, 3 pellicum regiarum greges xii, 3, 10 scortorum greges xxxv, 2, 2 cervorum xlii, 4, 8

Grinus rex Theræ insulæ xliii, 7, 2

Grypus Demetrii filius xxxix, 1, 12 Syriæ regnum cæso Pseudo-Alexandro

reciperat xxxix, 2, 7 bellum cum fratre gerit xxxix, 2, 3 et deinceps

Gygæa Amyntæ uxor vii, 4, 5

Gyges i, 7, 17

Gylippus iv, 4, 7

in Gymnasium contracto senatu xxii, 2, 10

Gyptis Segobrigiorum regia filia xliii, 3, 16

H.

Habere alicum (hoc est tractare, *halten*) xxxvi, 3, 6 ante oculos (hoc est, in recenti memoria) v, 6, 1. xli, 2, 6 bellum aut pacem xxxviii, 4, 1 curas (*Sorg haben*, hoc est, caute agere) xliii, 5, 12 fidem (hoc est, credere) xlii, 1, 2. xxiv, 5, 3 fiduciam alicujus (hoc est, alicui fidere) vi, 4, 10 in vinculis xi, 7, 2 (ita Florus ii, 2, 31). mentionem (quod alias facere) x, 2, 2. xiii, 2, 10 necesse (hoc est, cogi) iv, 3, 3 necesse, bellum inferre xl, 1, 4 potentiam (pro tenere, possidere) vi, 4, 1 questionem (pro torquere) xii, 5, 3 supplicia (pro statuere) xii, 14, 4 terras (pro possidere) xlii, 4, 20 Freinsh. obvium alicum i, 6, 1 et 2 receptacula habere castra sociorum ii, 4, 3, 4 convivia inter se ii, 10, 10 habere fidem alicujus suspectam iii, 6, 3 milites sparsos sine insidiarum metu v, 5, 2 alicum suspectum preditionis v, 9, 12 habere capras ante signa vii, 1, 9 alicum ducem captorum, auctorem regni, ibid. habere fiduciam in aliquo xxxi, 7, 2 odium ex superbia xxxvi, 1, 1 habere majora obsequia in aliquo viii, 6, 6 habere equos præparatos ix, 7, 9 habere alicum in vinculis xi, 7, 2 originem alicunde xii, 4, 12 potestatem discedendi xiv, 1, 4 remp tacitam xx, 3, 3 doctrinam matronarum separatam a viris xx, 4, 8 habere iter (proficisci) xxiv, 8, 16 habere bellum cum aliquo xxviii, 4, 13 consilium de bello xxi, 5, 1 cœtum conjurationis xx, 4, 14 non honestiorem poertiam quam principia originis xlii, 1, 2 non habere in fortunis quod amittas, nec in verecundia quod iniquitas xlii, 1, 7 habere pari cura servos ac liberos xli, 3, 5 incertum utrum munimentum loci, an majestas Dei plus hic admirationis habeat xxiv, 6, 7 habet status plus prædæ in pondere quam in specie xxiv, 7, 10 habet hoc plurimum momenti xxi, 5, 5 habetur benigne et juxta cultam pristinae fortunæ xxvi, 1, 6 habetur id

apud Permas pignus ut fœdus hospitii vii, 3, 3 Philippus obses habitus Thebis vi, 9, 7 habetur res gloriæ xliii, 3, 6 habiti ludibrio legati xxxvii, 4, 9 habere curam epistolarum, legationum, annuli xliii, 5, 12

Habis Hispaniæ rex xlv, 4 per tot.

Habitare in brachiis muri v, 9, 12

Habitus (pro vestimentis) xii, 3, 8 habitus squaloris (hoc est, forma, species) iv, 4, 1 Freinsh. (pro vestitu vili) Vorst.

Hactenus (hoc est, ea lege, sub illa) conditione. *So fern* xxxix, 1, 9 Freinshem.

Hadria (seu Adria) urbs Italiæ Græcæ originis xx, 1, 9

Hadriaticum (seu Adriaticum) mare xx, 1, 9

Hæmus mons vii, 4, 1

Hæreditarium regnum xxxvii, 4, 5 Attalicæ gentis hæreditariæ populi Romani xxvi, 4, 9

Hæreditas scientiæ paternæ xxxvi, 2, 11 (quæ rara esse solet; unde in suo ingeniorum examine solertissimus ille Juan Huard, 'Cosa es,' inquit, 'muy usada entre los hombres, pagar el hyio la mucha sabiduria del padre') Freinsh. hæreditas regni alicui tradita x, 3, 1 regna hæreditatibus acquisita xxxviii, 7, 10

Hæres in conjectura (est rem conjiciendo non assequi) ii, 10, 16 Freinsh. hæres lateri alicujus xxix, 4, 8

Hæres voce nuncupatus xii, 15, 13 hæres testamento institutus xxvi, 4, 5 hæres regni xli, 5, 9 hæredibus institutis xviii, 4, 3

Halicarnassi regina Xerxi auxiliatur ii, 12, 23

Hamilcar Magonis filius xix, 1, 1 in Sicilia cum omni exercitu perit iv, 2, 7. xix, 2, 1

Hamilcar alius societatem cum Agathocle jungit xxi, 2, 6 ideoque a Carthaginiensibus tacito suffragio damnatus xxii, 3, 6 opportune moritur xxii, 3, 7

Hamilcar Gisconis filius xxii, 3, 6 Agathoclen vincit xxii, 3, 10 Syracusas obsidet xxii, 4, 1 occiditur xxii, 7, 1. xxii, 8, 2

Hamilcar Rhodanus explorator Carthaginiensium apud Alexandrum xxi, 6, 1

Hamilcar Carthaginiensium in Hispania imperator xlv, 5, 6

Hammon Jupiter xi, 11, 2 Alexandri pater creditus xi, 11, 7. xii, 11, 6 Hammonis templum i, 9, 3 in Hammo-

nis templo sepeliri vult Alexander xii, 15, 7

Hannibal Hasdrubalis filius xix, 2, 2

Hannibal alter, sive Magnus, dux Carthaginiensium xxix, 1, 7 Romanos vincit xxix, 2, 7 iterum xxix, 4, 1 ad Antiochum fugit xxxi, 2, 8 cui Romanorum fraude suspectus redditus xxii, 4, 4 sententiam tamen suam candide dicit xxxi, 5, 5 vincitur ab Æmilio xxi, 6, 11 ad Prusiam profugit xxxii, 4, 2 per serpentes victoriam procurat xxxii, 4, 7 venenum haurit xxxii, 4, 18 ejus encomium xxxii, 4, 10 res gestæ xlv, 5, 6 Alexandro non postponendus xxx, 4, 9 annis 16 Italiæ victor immoratur xxxviii, 4, 8

Hanno Hamilcaris primi filius xix, 2, 1

Hanno dux Carthaginiensium contra Dionysium xx, 5, 11 tyrannidem affectat xxi, 4, 1 et propterea cum tota familia interficitur xxi, 4, 7 et 8

Hanno alius contra Agathoclen pugnans occiditur xxii, 6, 5

Harioli consulti ab Astyge i, 4, 3

Harpagus Astyagis amicus i, 4, 6 Cylum servat i, 4, 7. i, 5, 6 et adversus Astyagen concitatus i, 5, 9 Medorum exercitum prodit i, 6, 9

Harpalus Alexandri M. crudelitatem fugit xiii, 5, 9

Haruspices Sabinorum xxxviii, 6, 7 haruspicum responso admonitus xxiii, 4, 8. xxiii, 3, 9

Hasdrubal Magonis filius xix, 1, 1 ejus virtus et laudes xix, 1, 7

Hasdrubal superioris filius xix, 2, 2

Hasdrubal Hannibalis pater a servo necatur xlv, 5, 5

Hasta (Græcis *σάκτρον*, antiquis pro diademate) xliii, 3, 3 hastæ cuspede aliquem vulnerare xv, 3, 13 noctua in hasta conedit xxiii, 4, 10

Haud secus, quam si xx, 2, 14. xxii, 8, 9

Hebetatæ vires reipublicæ vi, 8, 2

Hedera vestitus mons xii, 7, 7

Helenus Priami filius xvii, 3, 6

Helenus Pyrrhi filius xviii, 1, 3 ex filia Agathoclis xxiii, 3, 2 abeunte ex Italia patre, Tarenti custos relinquitur xv, 3, 4 arcescitur a patre xxv, 3, 6 post cujus necem Antigono deditus, ab eodem in regnum remittitur xxv, 5, 2

Hellanicus Elius contra tyrannum Aristotimum conspirat xvi, 1, 9

Hellespontus v, 4, 17 regio Hellespontii xvii, 1, 1

Hephæstion xii, 12, 11

Heraclaea obsidetur ab Atheniensibus xlii, 5, 8

Heraclaea Pontica xvi, 3, 3 et seqq. sub regno tyrannorum xvi, 5, 18 Heraclaeotarum egregium factum xvi, 3, 11

Heraclitus Agathodolis filius cum patre in Africam trajicit xlii, 5, 1 occiditur xlii, 8, 13

Herba in remedia veneni monstrata xii, 10, 3

Herculeae audacia, Praef. 2

Hercules Amazonum arma assesse jubetur ii, 4, 18 ab expugnatione saxi cajuadam in India terra motu prohibetur xii, 7, 12 Hiacensanas Silcosque in India condidit xii, 9, 2 primus Alpes superavit xiv, 4, 4 Orientis rex fuit xlii, 3, 2 Latine genuit xlii, 1, 6 Geryonis arma rapuit xiv, 4, 15 Herculis sagitta fatam Trojae fuisse xi, 1, 16 ejus militia ab Alexandro superata xii, 7, 8 Herculi statum vomit Philippus ix, 2, 10

Hercules Thebanus Aesidarum genitor xi, 4, 5

Hercules Tysias xi, 10, 10 ejus sacerdos primas a rege xviii, 4, 5 ei Carthaginienses praedarum decimas mittunt xviii, 7, 7

Hercules Alexandri ex Barine filius xi, 10, 3 ab ipso praeteritus xii, 15, 9 cum Olympiade in Pydnam urbem fugit xiv, 6, 3 ibique captus a Cassandro in Amphipolitana arce custoditur xiv, 6, 13 ejusque jussu occiditur xv, 2, 3

Mercynio Aegypti rex vi, 2, 1 classe et comatu Lacedaemonios juvat vi, 2, 2 ideoque bello ab Artaxerxe petitur vi, 6, 3

Hesternus labor i, 6, 6 hesterno metro sancii xiv, 8, 1

Hiacensanas ab Hercule conditi, Alexandro se dedunt xi, 9, 2

Hierax (Antiochi cognomen) xlvii, 2, 9

Hiero Siciliæ rex xxiii, 4, 2

Hierocles Hieronis pater xxiii, 4, 4

Himeramorum acelus iv, 3, 1

Himeri, Pirahatis vicarii, superbia et crudelitas xlii, 1, 3

Hinnitas equi i, 10, 17

Hippias Atheniensium tyrannus ii, 9, 2 ab Atheniensibus in exilium agitur ii, 9, 6 Persarum dux adversus patriam ii, 9, 7 occumbit ii, 9, 21

Hippolochus Atheniensium tyrannus sevisimus v, 9, 15

Hippolyte Amazon ii, 4, 23 uxor Thesei ii, 4, 24

Hippolytus Thesei ex Hippolyte filius ii, 4, 24

Hispani propiora feris quam hominibus ingentia gerunt xlv, 2, 7

Hispania Boeotiae urbis horreum xlv, 1, 5 Europæ terminus xlv, 1, 1 ab Hispano nominata xlv, 1, 3 Hispaniarum legati ad Alexandrum xii, 12, 1

Hispanicæ bellum xlv, 5, 7

Hispanus Hispanicæ nomen dedit xlv, i, 2

Historiam scribere, arduum, Praef. 2 in historiam conferre res Græco sermone, Praef. 1 historiam componere Latino sermone, ibid.

Historici Græcorum, Praef. 3

Hoc indignior carcer quod (pro te indignior) vii, 5, 8 Voræ.

Hodiernæ epulæ i, 6, 6

Homines immolati Carthagine xviii, 6, 12 donec a Dasio inhibetur xiv, 1, 10 hominum favor eodem quo fortum inclinatur i, 1, 11

Honestæ negare x, 2, 4 mori xvi, 2, 6 x, 3, 6

Honestam bellum suscipere xv, 1, 3 parcendi victis animus illi promptus et honestus ix, 8, 20 honestior occasio beneficii, quam ultionis xvi, 3, 11 honestissimus doctus xvi, 5, 2

Honor maximis scribis habitus Spartæ iii, 3, 9 ipse auctor sic: Maximus honor omnium fuit, non divitum iii, 3, 9 honor verborum xv, 1, 8 honores divini Phalante a Partheniæ decreti iii, 4, 18 honores humani, divini v, 4, 13 honoris causa recipere munus xviii, 2, 9 honores secundus a rege xviii, 4, 5 honores gerere i, 8, 8 divinos honores consequi xiv, 2, 10 totius forme Oriens Jasoni divinos honores ac templa constituit xli, 3, 5 contumeliam explere honoribus v, 4, 16

Honoratius aliquem revocare v, 4, 13

Honoratus ducatu ix, 6, 6 honoratorem locum nunquam cunctus habet quam Spartæ iii, 3, 9 honoratissimum nomen xxxviii, 6, 7

Honorifice suscepas xlvii, 4, 16

ad Heram statutum convenire i, 10, 3 brevi horarum momento x, 14, 9 meridianis horis ii, 14, 9

Horrea et thesauri xxiii, 1, 3

Horreæ nomen alioque xviii, 2, 12

Horridus clamor xxiii, 2, 3

Hortamenta virtutis iii, 5, 9

Hortari (hoc est, compellere) xi, 2, 1 (pro consolari et animare) xiv, 2, 4 hortandus xi, 9, 13 hortante succorum (hoc

est, ut Sueton. Ner. xx, 4 loquitur, 'blandiente prefecto' xlv, 4, 6 hortantibus primas expeditionis auspiciis xlv, 5, 4 Freinsh. hortatur milites suis scribere (pro, ut suis scriberent) xli, 5, 6 Voss. hortari in vindictam patriæ xvi, 1, 8 hortari bellum xiv, 2, 5

Hortator xxxviii, 9, 5 hortatores xxi, 1, 3
Hospitaliter ingredi ad penates vii, 3, 4

Hospites Græci xliii, 3, 10 apud hospitum aliquem commendare xxv, 2, 1 factus ex hospite gener xliii, 3, 11

Hospitii jus xlvii, 4, 9 hospitii pignus ac fœdus apud Persas id habetur vii, 3, 8

Hostia xxiv, 3, 8

Hostias cædend. xi, 5, 6 in auspiciis pugne xvi, 2, 2 humanas hostias immolabant Persi xix, 1, 10 ars et hostias disponere xxiv, 3, 4

Hostilis pavor viii, 5, 9 terra xi, 5, 11 nihil hostile metuentes ii, 4, 21. xxi, 2, 7. xxii, 3, 1. xxv, 2, 2 nihil hostile in alios facere xi, 12, 9 hostili more xii, 5, 1 hostiles exercitus iii, 2, 2 agri vi, 3, 16 animi xlii, 1, 4 hostiles animos deponere vii, 2, 9 hostilia edia xlii, 2, 3 Hostiliter occupare civitates vii, 3, 2 diripere xiv, 1, 6

Hostis appellatur a Macedonum exercitu xlii, 3, 10 hostium ministerio possessio Tarenti Partheniis fundatur ii, 4, 17 hostes ipsorum armis vincere v, 2, 11

Hajuscemodi oratio xxix, 2, 7

Humana mortalitas xii, 16, 3 humani (pro hominibus) xlii, 3, 2 Freinsh. humani ingenii mos est, quæ plura habet, eo plura cupere vi, 1, 1 humanorum sacrificiorum immanitas xviii, 6, 12

Humanitas Alexandri erga defunctam Darii uxorem xi, 12, 16 non amoris, sed humanitatis causa xi, 12, 16 pia misericordie humanitate aliquem respicere xviii, 3, 6

Humati xi, 6, 18

Humeris naves transfere xxii, 3, 14

Humi concessit xxviii, 4, 8

Humilioris xxvii, 3, 5 (infirmitates) Scheff. humillima quæque tutissima xxi, 5, 3 (ita figurate) At proprie: humillimo solo aqua diutissime immota ii, 1, 17 Voss.

Humor pestifer xxiii, 2, 4 humoris nutrimenta ignem ætas alunt iv, 1, 12 Hyberna: exercitus per civitates in hyberna dividere xxviii, 10, 8

Hyberni et æstivi ætus viii, 5, 7 hyberna tempestates ii, 12, 9 hyberna

signa ii, 1, 7

Hydaspes annis Indis xlii, 4, 20

Hyemal exortus xxviii, 10, 9

Hyems (pro tempestate) ii, 2, 4 Voss. hyeme imminente xxvii, 4, 1 per hyemem in luxuriam lapsus xxi, 6, 3

Hyperides Atheniensium legatus ad Peloponnesenses xlii, 5, 10

Hyppena, rex Thessaliæ xlii, 7, 8

Hyrcania ab Alexandro subigitur xii, 3, 4 in divisione imperii ejus Philippe cedit xlii, 4, 23 ejus amplitudo i, 6, 17

Hyrcanorum maxima gens i, 6, 16

I.

Jacent urbes in planis campis xlii, 5, 5 cum victis et jacente lactori xxi, 5, 5 jacentem incensiores non aut xxi, 2, 1, 6 cadentem velut jacentem obstruaturus xxiii, 2, 2

Jacere fundamenta future magnitudinis xv, 4, 20 jacta sagitta vii, 6, 14 jacto telo in transcurrentem xlii, 4, 12

Jactare se alicui xviii, 7, 10. xxiv, 5, 3 jactari per varios casus iii, 4, 11 jactans (pro amplius dicere) xli, 12, 5 Voss. jactari per multa bella xli, 6, 3

Jactura illa inter damna augmenta mea est ii, 5, 11

Jactus sagittarum ii, 4, 11. ii, 6, 11

Jaculari xxvii, 2, 4

Jaculum in hostem terram jecit xi, 5, 10

Jam tunc (hoc est, ex illo statim tempore, ætas damna) xlii, 5, 5. xxviii, 5, 3 (ita Plin. lib. xvi. cap. ult. 'quæ jam tum magnitudine electa est') Freinsh. Jam (pro amplius): nec jam tunc bello ii, 5, 2. xi, 15, 12 (pro pueri) jam ipsa Italia vicinitas iv, 1, 16 jam sternerum studium, jam philosophiæ doctrina vi, 3, 9 Voss. jam pridem xli, 6, 2 meritarumque jamjam videretur xii, 10, 3

Jancyvus, Scythiarum rex ii, 5, 8

Jarbas Mastanorum rex Elicum in matrimonium petiit xviii, 6, 1

Jasonis historia xlii, 2, 2

Iberus Hispanis fluvius xiv, 1, 2 inde Iberia, quæ jam Hispania, ibid.

Ibidem ii, 2, 10

Ictus xlii, 5, 14

Idcirco ii, 11, 9. xxi, 4, 10

Idem alio: Ut in eundem ipsis morum ii, 4, 10 Voss.

Idemidem xi, 9, 7

Ideo tantum v, 5, 6 illic quia iv, 1, 7

Jejunio diem sanctum xxvi, 3, 14

Jejunus divitiarum animus (pro semper famelico et capido) xxxviii, 6, 8 Freinsh. jejunis canibus aliquem obicere xlv, 4, 5

Ignarus paterum necis ix, 7, 1 ignarus ducibus xiv, 3, 11 hæc res terrorem ignaris rei affert xiv, 6, 8

Ignis mundum genuit ii, 1, 14 ignes *Ætnæ* perpetui iv, 1, 11 ignes *Cereris* in juramento expositi tactique xxii, 2, 8 ignibus generandis apta *Sicilia* iv, 1, 3

Ignobilis xxiv, 5, 13 ignobilis patria xiv, 5, 6 pro ignobili momento vii, 3, 1

Ignominia mortis xiv, 4, 6 ignominiam virtute delere xxxii, 3, 16

Ignorare rem xviii, 4, 7

Ignoratio vitiorum, virtutis cognitione magis proficua ii, 2, 15

Ignotus *Scythiis* lane usus ac vestium ii, 2, 9 ignota mortalibus xii, 13, 5

Illensium et Romanorum matris gratulatio xxxi, 8, 1

Ilia regio Trojanorum xliii, 1, 10 Ilium delatus *Alexander* interfectorum heroum manibus parentat xi, 5, 12

Illacrymari mortem (pro morti) xi, 13, 6 Freinsh.

Illecebre ii, 13, 12. xli, 7, 12 (ab illiciendo dictæ) Freinsh. (Dicantur ita cædavera ii, 13, 12 quod aves et bestias illiciant, ut exercitum sequantur) Vorst.

Illobata libertas xxviii, 4, 2. xxxii, 2, 2

Illicere dubias civitates xxi, 6, 4 gentes variis beneficiorum munericibus xxviii, 3, 7

Illinere materiam alumine xxxvi, 3, 7

Illudere Deos (pro ludum facere, *verspotten*) xvi, 5, 11 Freinsh. miseriis patris xviii, 7, 14

Illustrare (pro, celebrem reddere): regna majorum illam illustrarent xii, 16, 3 illustravit *Tragus* res gestas omnium gentium xliii, 1, 1 Vorst.

Illustris urbe xi, 14, 10 patriam toto orbe illustrem reddere xrv, 5, 6 illustres viri xxv, 5, 3 Athenienses vetustate gentis et rebus gestis illustres iii, 2, 3 illustra initia ii, 1, 2 sexus illustrior ii, 1, 4

Illuvies aquarum ii, 1, 14 majorem populorum *Græciæ* partem absorbit ii, 6, 10

Illyricum xxxii, 3, 12. xxxviii, 4, 10 Illyricum mare xi, 1, 9

Illyrii bella cum Macedonibus gerunt vii, 2, 7 cum *Amynta* vii, 4, 6 cæduntur a *Philippo* vii, 6, 7 sunt sub ditione Macedonica xi, 1, 6 in exercitu *Alexandri* xi, 9, 4 in cuius imperii divisione *Philoni* assignantur xlii, 4, 12

Ilyias Macedo xlii, 8, 10

Imago quedam larium et domesticæ sedis in castris xii, 4, 3 imagines et status xxxviii, 8, 12

Imbecillitas ætatis v, 7, 5 imbecillitate sociorum potentiam querere ii, 15, 11

Imbecillo animo ferre fortaniam secundam viii, 1, 4

Imbellis ætas v, 6, 4. vi, 7, 3. xi, 16, 14. xxxix, 5, 5 Asia xxxviii, 4, 7

Imber cruoris xxix, 3, 1 imbrem fugientes capras vii, 1, 7 assidei imbres xxiv, 8, 14 plaustra coris imbrum hyemisq; causa tecta ii, 2, 4

Imbutus odio Romanorum a poëria xxix, 1, 7

Imilco Carthaginiensium dux in Sicilia amisso exercitu xix, 2, 1 et 7 mortem sibi conciscit xix, 3, 12

Imitari scelus xxi, 4, 8 cultum *Persarum* xii, 8, 10 exemplum ii, 12, 17 hoc solo imitatus virum i, 3, 5

Imitatio in luxuriam verituti iii, 3, 5 Immanitas frigoris ii, 1, 6 a tanta immanitate non revocat aliquem paterna majestas x, 1, 6

Immaturus i, 2, 1 immatures juvenis xxiv, 4, 10 immatura ætas vii, 6, 3. xxix, 1, 7 (*ἄσπερ ἄσπερ* dicit *Plutarchus* in *Ærotic*, cap. 9. et 'immaturam virginem' *Ulpianus* L. 26. D. de *Injur.*) Freinsh. immatura mors vii, 2, 5 immaturæ ætatis puer xxx, 4, 12

Immemor xii, 3, 12. xlii, 1, 4 non immemores pristinae gloriæ ix, 3, 10

Immensa milita (hoc est, quæ neque modum neque finem habet) xxviii, 4, 16 Freinsh. immensa millia ferorum populorum xxviii, 4, 15 immensa corporum vires ii, 3, 7

Immergere se in confertissimos hostes (Quod *Virgilius* significantius 'injacere' dixit *Æn.* ii, 408. et 'ruere' *Æn.* i, 729) xi, 14, 5 Freinsh. immergere manum in os leonis xv, 3, 8 inter mucrones hostium se immergere xxxiii, 2, 4

Immerito ii, 10, 19

Imminere Macedonibus majore belli mole xxix, 4, 10 imminente periculo belli v, 3, 4 hyeme xxxvii, 4, 1

Immittere aliquem (hoc est, subornare) ix, 7, 1 Freinsh. immittere aliquos, ut alius bellum faciant iii, 6, 5 immissis militibus aliquos spoliare xxi, 3, 7 immittere alicui percussores xxvi, 3, 6 immittere indices xxxii, 2, 9

Immobilitas aquæ xxvi, 3, 6

Immoderatum imperium v, 1, 6

Immolare homines, ut victimas xviii, 6, 12 humanas hostias xix, 1, 10

Immorari pacandæ Asiæ tot annos ii, 3, 16 (Nostri, *So viel Jahr dauet subri-gens*) Vorst. immorari exemplis xxxviii, 4, 13

Immori tormentis pro silentio xlv, 3, 3

Immortale odium est alicui cum aliquo xxix, 1, 10 immortalē gloriam consequi xiv, 2, 10 ut invictum regem, ita immortalē esse crediderunt xlii, 1, 2 immortales Dii ii, 12, 9. viii, 3, 4. xxiv, 6, 4 et 5. xliii, 5, 7

Immortalitatis fides xxiv, 4, 4

Immunitas omnium rerum præter militiæ Macedonibus ab Alexandro conceditur xi, 1, 10

Immutabilia xii, 13, 5

Impares viribus adversus alios xxxii, 1, 1

Impatentius dolere xii, 15, 3. xxxii, 3, 2

Impedire iter hostium xi, 14, 4 ne sagittarum iactus impediretur ii, 4, 11

Impellere omnes in spem sui xi, 1, 8 impellere aliquem ad facinus ix, 7, 8 in bellum xlii, 5, 9. xxviii, 1, 4 impellit regem Lacedæmoniorum ultro bellum inferre Atheniensibus Alcibiades v, 1, 4 impellit Artaxerxen parricidium parricidio vindicare iii, 1, 3 impellente fato iv, 5, 4 impulsus ad spem regni hoc prodigio xv, 4, 18 impulsus in eadem regis i, 9, 18

Impendens ruina (hoc est, imminens) xvii, 1, 5 Freinsh. impendens undique rupes xxiv, 6, 6

Impendio privato alicujus munificentie respondere xxxi, 7, 6

Impensa ii, 1, 20 impensas belli alio bello reficit Philippus ix, 1, 9 impensas obsidionis portionem ab aliquo petere ix, 2, 5 impensa propria solvere res alienum xii, 11, 1

Impensæ humati ad ceterorum exemplum xi, 6, 13 impensius exornatus xxi, 3, 7

Imperare naves (hoc est, pro imperio petere) xlii, 5, 7 Freinsh. pecunias xiv, 1, 6 imperator ci perpetua pudicitia sacerdotio x, 2, 4

Imperator Romanus xxxi, 3, 4 dignus imperator vi, 2, 3 ex imperatore captivum facere xiv, 4, 3 miles imperatore opulentior xlv, 2, 8 imperatorum magnæ familiæ graves liberis civitatibus xix, 2, 5

Imperatoria dignitas ii, 9, 15 imperatoria arte cessante, totus belli apparatus inutilis xxxi, 4, 9 imperatoriæ virtutes Alcibiadis v, 2, 1 Amyntæ Macedoniæ regis vii, 4, 4 imperatoriæ artes Iphicra-

tis vi, 5, 5

Imperium primum regium i, 1, 1 Assyriam ad Medos transfertur i, 3, 5 imperium Scytharum illustre ii, 1, 2 Asiæ ter quæsiere Scythas ii, 3, 1 Parthicam et Bactrianam Scythas condiderunt ii, 3, 6 Boeotiorum Thebani perdunt iii, 6, 10 Siciliæ tentant Carthaginenses iv, 2, 6 et Athenienses iv, 3, 5 Imperium (pro jussu) ii, 11, 7 (hinc 'imperio fungi' est imperata exequi ii, 4, 25). imperiorum justitia (hoc est, justitia in imperio observanda) iii, 2, 9 in imperium concedere (hoc est, in potestatem venire) iv, 2, 3 Freinsh. imperium sibi quærere i, 1, 7 imperio abstinere, ibid. imperium immaturo tradere i, 2, 1 palam tractare, ibid. imperium venit ad aliquem i, 4, 7 imperii nimia cupiditas odium parit v, 1, 6 peregrina imperia xxxviii, 7, 2 imperia acquirere xxv, 4, 3 parva imperia cum amissis pensare v, 2, 3 imperia recusanti ingesta sunt vi, 8, 7 longa et matura imperia xi, 5, 7 universi Orbis imperia xxix, 1, 1

Impetrare xiv, 4, 7

Impetus Parthorum validissimus xli, 2, 8 impetum omnem belli convertere in aliquem ii, 5, 13 non minore impetu fortis destructus quam elatus xxv, 2, 4 qua impetum tulisset Pyrrhus xxv, 4, 2

Impius et facinorosus animus xxiv, 2, 1 impio sanguine luere penas viii, 1, 13

Implere uterum xli, 3, 7 implere regionem religionibus xi, 7, 14 officium exequiarum xxlii, 2, 8 ut Asiam omnem velut examine aliquo implerent xxv, 2, 8 impleta divino spiritu xliii, 1, 8

Implicare se bello alicujus xxvii, 1, 3 impliciti duobus bellis iii, 6, 11

Implorare auxilium alicujus xxvii, 2, 6 fidem societatis xxxiv, 2, 8 imploratus contra aliquem iv, 8, 1 imploratus ad alicujus rei auxilium xlii, 2, 3 imploratus in auxilium xliii, 3, 1 imploratus Agathocles xliii, 1, 17

Imponere tributum ii, 3, 15 finem tributi pendendi ii, 3, 18 necessitatem deponendi belli v, 2, 14 præsidium castello vi, 6, 6 regnum Macedoniæ cervicibus Græciæ velut jugum servitutis vi, 9, 7 imponit finem lacrymis necessitas protectionis xliii, 2, 13 imponere alicui nomen xlv, 4, 11 imponitur alicui necessitas aliquid faciendi xxi, 4, 10 impositus est magnus nitor hominibus et rebus xliii, 4, 2 ut hoc exemplo ceteris civitatibus metus novarum rerum imponeretur xxiv, 2, 6

Importune vexare xlii, 1, 3
 Impossibile ii, 4, 18
 Impetens alieni (poe, in aliquem) xxvi, 3, 4 Vorst.
 Impotenter sagittas xvi, 4, 2
 Impressionem facere (hoc est, impetum facere) i, 6, 15 ('impressionem dare,' dixit Livius iv, 28, 8) Freinsh.
 Improvisus expugnat regionem vii, 6, 8 ex improvisio civitatem aggredi xii, 3, 1
 Imprudentia : non pueros imprudentis domi tenet v, 7, 5
 Impuber : relicto impubere filio i, 1, 16 impuberes armantur Athenis v, 6, 2 impubes adhas Antiochum Magnam Asiam rex constituitur xxix 1, 3
 Impudentia xxxviii, 2, 5
 Impudicum foris antiquam regem viii, 6, 8
 Impugnare aliena xxi, 4, 2 impugnati intestino bello xxi, 2, 4
 non Impune laturns, si &c. xviii, 5, 7. non impune se Nicomedi lacandum praeiit xxviii, 5, 10
 Impunitas stupri ix, 7, 8 defensionis xii, 4, 4 impunitatem damnata dare v, 6, 5
 Imputase alicui quae alius facit xxviii, 6, 8 impuniti alicui victim Hannibalem xxviii, 6, 5
 In (pro contra) v, 1, 7 pro erga xii, 12, 2 in adulterium sollicitare i, 7, 18 auxilium venire ii, 12, 1 bellum proficisci ii, 11, 9 castra irrumpere ii, 11, 15 majus omnia extollit fama ii, 18, 2 manus accipere (vid. sup. in Accipere). matrimonium assumere (hoc est, decere) ii, 4, 24 matrimonium dare i, 4, 4 i, 7, 1 planum dedecore ii, 10, 24 publicum progredi ii, 8, 7 pugnam ire ii, 9, 11 premium egredi ii, 9, 9 regno susceptus (hoc est, patre regnante) ii, 10, 1 regnum susceptus (hoc est, in spera regni) ii, 10, 3 rem consulere ii, 15, 16 speciem xxvi, 2, 1 summa (hoc est, ex fin. ad postremum) xii, 8, 8. xxviii, 3, 8 Freinsh. in auspicio pugnam hostias credant xvi, 2, 2 in ultionem mortis pugnare ii, 11, 16 in uno viro maximum interdum ad imperia momentam v, 4, 12 in dulcedine fabulae compositum iv, 1, 17 in supplestantia militum exauritur regio xii, 4, 6 in successores Alexandri mansit haec consuetudo xii, 4, 7 velut in finem victoris xii, 8, 16 in monumenta rerum a se gestarum urbem condere xii, 10, 6 in disciplina Macedoniae formare milites xii, 12, 4 in annuo vectigali, in thesauris anni tot

millia xii, 1, 9 in dies graevior crudeliterque xxi, 6, 1 in modum triumphi (Vid. Modus). in morem vinearum excollere arbores xxxvi, 3, 4 in auctores facinus vindicare xixvii, 3, 8 in senatu alicui locus spectaculorum datus xlii, 5, 10 in omnia frugum genera succunda terra xlv, 1, 4 in orbem xlii, 1, 8 in exemplum hoc fuit xlii, 3, 11 in illo fregit animum minacem i, 6, 5 in illo nepotem, victorem egit i, 6, 16 in tantum (hoc est, adeo, eo usque) xli, 1, 11. xlii, 3, 13 (utitur et Volleius i, 9, 3 et 12, 7 et ii, 14, 12) Freinsh. in tetum xxxii, 1, 9
 Inania promissa xiv, 3, 9
 Inaudita (hoc est, audita) xxii, 3, 7 Freinsh. inaudita damnare xii, 3, 7 inauditis ultimisque execrationibus adjuvare xlv, 2, 8
 Incassum xi, 15, 6
 Incensum interficere xxi, 7, 5 incensis omnibus xii, 2, 7 incensiores adversum vulnera xii, 2, 7
 Incantus xiv, 2, 6
 Incedere (pro latrare) : si jam incensisset, excensere juberet xxiv, 3, 1 Vorst. incedere equis xii, 3, 4
 Incendere : incensa juvenis virtute et gloria sonum vi, 7, 16 incensus aliqua re (de eo qui avarum alicujus concupiscit) xvii, 4, 8 incensa foemina eorum successu felicitatis xxi, 1, 16 incensus studio emulationis Alexandri xxix, 3, 8 incendiar regis lecta xixviii, 8, 14
 Incendium Aetnae per aliquot saecula durans iv, 1, 6 in incendium mittere se et divitias suas i, 3, 5 (incendium metaph.) Ita : incendium belli ad vicinos transit ix, 3, 5 incendium Graeciae Athen. v, 1, 5 velut ad commune incendium extinguendum auxilia contra Cyrum confuunt i, 7, 9 velut ad extinguendum commune incendium omnia regna Graeciae concurrunt v, 1, 5 sic et xlii, 5, 4 veluti vicino incendio, excidio urbis alicujus terrae xiv, 5, 6
 Incertus quid ageret xlii, 3, 6 incertus favor xii, 2, 2 incertum belli xixviii, 1, 8 (ita Tacitus iv, 23, 6) Freinsh. (Non enim dicunt 'incertitudo.' Vide nostrum lib. de Latinitate M. Sup. cap. 7) Vorst. incertum stupro, an ex Marte xlii, 2, 3 (similem loquendi formulam apud Florum, 'dubium an.' Vide in ipsis Indico) Freinsh. fuit incertum, vis melior an dux esset vi, 8, 4 incerta Mageram praedicta xii, 12, 5
 Incensit omnes stupor et admiratio xii, 6, 11

Incessa claudicare vi, 2, 6
Inchoata reconciliatio xvi, 1, 8 inchoatum bellum xi, 2, 6
Incidere in eadem vitia xxxvi, 1, 9
Incipere auspicia belli a parricidio xxvi, 2, 2
Incitare milites ad bella xxviii, 3, 10 populum in aliquem xxxix, 4, 1 incitantur animi ad prædam xxv, 2, 1 ex integro incitatis militum animis xii, 3, 4
Inclementia cæli ix, 2, 7
Inclinare : inclinatio statu iv, 4, 8 (sic Cic. lib. i. ep. 1. ad fam. 'inclinata res est') Vorst. inclinat se favor hominum eodem quo fortuna v, 1, 11 inclinatus in aliquam rem animus xviii, 1, 2 inclinatio acies xlii, 1, 5
Inclinatio fortunæ fit cum eo v, 4, 12
Includere urbem murorum præsidio xiv, 5, 6 includitur Scythia Ponto ii, 2, 1
Inclutus omnium philosophorum Aristoteles xii, 16, 8 inclutus opibus ii, 4, 12 inclutæ Minois et Lycargi leges xx, 4, 4
Incognitum xxxvi, 2, 8
Incolæ Superi maris xx, 1, 8 accitus in civitatem inter incolas xlii, 1, 6
Incolere saltus xlii, 4, 1 littus xviii, 3, 3 eodem innati solo, quod incolunt ii, 6, 4
Incolomis effugit xxxii, 1, 9 incolomis relinquitur xii, 3, 3 incolumem in regnum remisit xii, 8, 7 incolumes sine pretio dimisit vii, 6, 6
Incompositi (hoc est, palantes, et, ut Florus i, 17, 9 appellat, 'inconditi') i, 3, 4 Freinsh.
Incredibile quantum viii, 2, 5. xxxvi, 2, 16 (Vide Vechneri Hellenolexiam pag. 55. et seqq.) Freinsh. incredibile prorsus tanta patientia cessasse eo i, 10, 12 incredibile dictu est ut xii, 9, 8 incredibili famæ velocitate xx, 3, 9
Incrementa infima vi, 4, 4 incrementa urbis xv, 8, 7 calor et frigoris ii, 1, 11 tantum incrementi illis (Atheniensibus) dedit ruina urbis ii, 15, 2 magnis sapientis incrementis ornatus xx, 4, 3 incremento gloriari ii, 6, 3 crescenti regno valida incrementorum fundamenta constituit vii, 1, 12 magna incrementorum materia xlii, 4, 24
Increpare (pro castigare verbis) xi, 3, 5 pro obijcere xi, 3, 9 Freinsh.
Increvit animo mirus tumor xi, 11, 12
Incruenta victoria xviii, 1, 7 incruentum bellum i, 1, 10
Incurare prædæ xxiv, 7, 8
Incultæ barbaria ii, 2, 14 incultæ soli-

tudines ii, 2, 3
Incumbere (hoc est, invehi) iv, 1, 6 Freinsh. (de vento dictum) Vorst.
Incunabula majorum xxxi, 8, 4
Incurrentium aquarum vis ii, 1, 20
Incutere : metum Phrahatis incussit xlii, 5, 10 incussit aliquibus odium Romanorum rapacitas Proconsulum xxxviii, 7, 8 incussa populo superstitione ix, 7, 11
Indecorum xi, 15, 12. xiv, 6, 12
Indere nomen urbi xxxv, 1, 7. xxxvi, 2, 2
Index (de homine qui aliquid defert) : ad rei probationem immittit indices xxxii, 2, 9 Vorst. indice prolatum xxxix, 2, 8 indices torquere xxxii, 3, 2
India invaditur ab Alexandro xii, 7, 4 in divisione imperii ejus priores præfectores retinet xlii, 4, 19 jugum excutit xv, 4, 12 occupatur ab Eucratide xli, 6, 4 Indis nemo præter Semiramidem et Alexandrum bellum intulit i, 2, 9 (Strabo tamen lib. xv. pag. 496. Cyrum iis in locis belligerantem facit). India (pro Indis) xv, 4, 12 Freinsh.
Indicæ colonis in divisione imperii Alexandri Pithoni traduntur xlii, 4, 21
Indicare rem alicui i, 9, 18. xiv, 1, 2
Indicere (pro præcipere) xli, 3, 1. xxiv, 3, 4 Freinsh. indicere bellum alicui ii, 3, 8
Indicio captivi ad eum deferatur xi, 7, 1 indicio territi xxxv, 1, 5 ex indicio titulorum sepulturae tradi iii, 5, 11
Indigere auxilio adversus aliquem xviii, 1, 1 indigere auxilio ferri xxv, 1, 10
Indigna res (pro injusta et indignatione digna) xxvii, 1, 8 Freinsh. indignior vii, 5, 8 indignum vii, 5, 7 indigna illo fastigio mors xi, 15, 14 indignorum imperio subijci xlii, 2, 12
Indignantes i, 5, 2. v, 10, 8. xvi, 5, 12. xx, 2, 10 indignati xlii, 3, 1
Indignatio xii, 4, 1 cum dolore et indignatione ii, 11, 4
Indigne perempti vii, 6, 3. xxvii, 1, 10 rem indigne ferre xviii, 7, 8. xxxvi, 1, 3 eo indignus xxxix, 4, 1
Indignitas animos acuit iii, 5, 4 indignitas (pro infami scelere) ix, 6, 5 Freinsh. indignitatem rei non ferre v, 1, 2
Indivisa et communia xliii, 1, 3
Indoles imperatoris dignitatis in Theomistocle etiamnum adollescente apparet ii, 9, 15 indoles egregia Alexandri Amyntæ filii vii, 2, 13 Philippi primi vii, 5, 2 in suorum quibusque majorum vestigia nitentibus magna indoles virtutis enituit xxix, 1, 8

Indolescere tactum (hoc est, dolore affici ex tactu) xii, 13, 9 Freinsh.

Indubitata hostis, xix, 4, 8 morbus xi, 8, 7 indubitata mora xii, 16, 1

Inducere (pro trahere, illicere) xiv, 1, 5. xviii, 1, 1 argento phalaras, &c. (hoc est, ornare, variare: *beschlagen*) xii, 7, 5 Freinsh. inductus precibus, spe xviii, 1, 1 inducere ceram desuper xxi, 6, 6 inducere veliculis in urbem xliii, 4, 6 (quæ significatio maxime propria) Vorst.

Inducere (Vide magnum illum Grotium de Jure belli lib. iii. cap. 27. num. 2) tactum vi, 7, 1 inducias condicere iii, 7, 14 Freinsh. rumpere, ibid.

Induere vestem xxiii, 1, 8

Indulgentia (pro gratia regia) i, 9, 13. xi, 3, 6 Vorst.

Indulgere non plus quam sextario vini xxii, 4, 10

Induratus multis expeditionibus Agostilæ exercitus hostem facile vincit vi, 4, 13 indurata assiduis bellis Macedonum virtute facile vincuntur Athenienses ix, 3, 9 indurati armis Illyriorum Macedones præstantissimi milites evadunt vii, 2, 6 indurati ad labores bellicos quomodo Brutii xxiii, 1, 9 indurati periculis laboribusque xii, 4, 10

Indus fluvius xiii, 4, 20

Industria gentis vii, 1, 4 insignia industria vir xxi, 3, 3 insignis industria vii, 4, 4 industria colentium exornatus ager xii, 7, 7

Industrie xiii, 2, 9. xliii, 5, 3

Industrius et promptus in bella xxix, 3, 8 industria gens i, 7, 13

Inedia quadriduo perseverata xii, 6, 13 corpora hominum ad inediam parata xlii, 2, 1

Inermis xii, 11, 8. xii, 16, 10

Inerm: non inerti neque inermueto bello cadere v, 1, 10

Inertia principum contemptum parit xxvi, 1, 9

Inesse: ibi tepidi æris naturalis quedam ac perpetua apricitas inest xxvi, 3, 5

Inexpiabile bellum xxxviii, 6, 6. xi, 1, 1

Inexplebiles sanguinis atque impetii xxxviii, 6, 8 inexplebile desiderium xxi, 8, 4

Inexpugnabilis exercitus xxxvii, 4, 2

Infamia insidiarum xii, 13, 10 proditiōis iii, 7, 8 infamie maculam subire xvii, 1, 3

Infans i, 4, 6. iii, 2, 7

Infantilia blandimenta xvii, 3, 30

Infelices miseris xviii, 7, 14 infelicio-
ra bella iv, 5, 3

Infelicitas xxxviii, 9, 8

Infelicitate iii, 1, 1. xi, 4, 2. xxxi, 1, 4

Infensus seditiōis auctoribus xiii, 4, 7

Inferis (hoc est, victimis Inferis sive Manibus dato) xiv, 4, 13. xviii, 4, 13. xviii, 6, 6 (ita Virgil. *Æn.* x, 528) Freinsh.

Inferiores auxilio levandi ab eo, qui utrorumque libertati imminet v, 2, 12 et hoc Philippus facit viii, 1, 3 inferiores (pro imbecillioribus), ibid. Vorst. inferior aliquo felicitate, non virtute xii, 1, 10 haud inferior velocitate xlii, 4, 8

Inferre bella i, 1, 5. i, 3, 4. i, 8, 1. ii, 4, 4. ii, 4, 20. ii, 6, 1. ii, 9, 7. v, 1, 4. xii, 2, 17. xiii, 6, 1. xlii, 2, 2. xlii, 5, 6 invidiam (pro parere) viii, 1, 10 Freinsh. desperationem xxii, 7, 7 inferre reliquias alicujus majorum tumulis xi, 15, 15

Inferum nemina xi, 15, 10

Inferi maris ora xi, 1, 7

Infestare regionem xxxvi, 1, 10 greges xliii, 2, 9

Infestas: alicui i, 5, 6. xxxv, 1, 2. xxxviii, 8, 3 urbe Pœnis infesta xii, 3, 4 infesta arma contra aliquem ferre xxxvii, 1, 1 regionem latrocinia infestam reddere xi, 2, 4 infestiora castra xxi, 8, 6 infestissimus hostis ix, 3, 6 infestissimæ civitates ix, 3, 6

Inficere pocula veneno xxi, 4, 3 ac nulla paludium gravi nebula inficitur xlii, 1, 10 gramina infecta veneni succo xxxvi, 4, 3

Infidæ mentis gentes xi, 1, 6

Infima incrementa vi, 4, 4

Infinita magnitudo (pro insigni et rara) xv, 4, 19 Ita: infiniti ponderis simulacrum xxxix, 2, 6 (Ita 'infinitum pretium' dixit Ulpianus in L. 61. D. ad Leg. Falcid. et 'infinitam æstimationem.' L. 40. D. de Damn. infect. et 'infinitam pecuniam' L. 192. de V. S.) Freinshem.

(Infinitivus pro imperfecto) xxx, 1, 5. xxxi, 4, 12 (pro præsentis) xxxvi, 4, 2. xli, 3, 4 Freinsh. ii, 3, 7. v, 7, 4. (Infinitivus pro gerundio): captus cupidine Herculis acta superare xii, 7, 13 Vorst.

Infirmas (pro morbo) ii, 15, 6. xi, 8, 6. xvi, 2, 8. xxvi, 3, 2. xxviii, 3, 2 Freinsh.

Infirmum senum foeminarumque vulgus xi, 4, 3

Infatus (hoc est, tumidas, superbus) ii, 10, 23 Freinsh. xxxiii, 1, 3

Infligere detrimenta civitati iii, 5, 8

Infrequens multitudo (non magna) ii, 4, 21 Vorst.

Infulus (pro regio insigni) xi, 10, 6 pro sacerdotali xviii, 7, 9. xxiv, 8, 3 Freinsh. xi, 10, 6 (Infulus potius pro insignibus supplicum accipiendæ sunt. Quod ipsum quoque Freinshemium agnovisse Berneggerus in Notis testatur. Mirum igitur quod hic secus scripsit) Vorst.

Infundere aurum statuis xxii, 4, 5

Infuscare (pro obfuscare, maculare): infuscare gloriosam militum seditionibus xii, 11, 7 infuscatur gloria victoris macula servitii xii, 5, 5 Freinsh.

Ingeniacere xii, 13, 8

Ingenia Hispanorum feris quam hominibus propiora xlv, 2, 7 ingenii humani mos est, quo plura habeat, eo plura cupere vi, 1, 1 ingeniorum ingeniorum et servilium differentia xviii, 3, 14 ingenii gentis justitia culta (id est, natura gentis) ii, 2, 5 (hinc paulo post, n. 14. 'hoc illis naturam dare'). Vorst. ingenium ejus spondet magnum virum vii, 6, 1 ingenio Punico cum ea egerunt xvii, 6, 2

Ingens dulcis aqua (hoc est, ingens copia dulcis aquæ) xii, 10, 7 Freinsh. ingens pecunia xi, 8, 6 ingentibus animis prælium committitur xi, 9, 9 ingentes stratorum hostium cæterve ii, 11, 18 ingentes epularum apparatus xii, 3, 11 prædæ ingentes xxii, 6, 8 ingentia auxilia iv, 4, 12. vi, 2, 2. xxxix, 1, 5. xxxix, 2, 3. xxxix, 4, 4 munera xviii, 2, 9

Ingenui homines i, 5, 2 virtus ingenui pudoris xvi, 5, 4 ingenuæ servilibus ingenia præstant xviii, 3, 14

Ingerere imperia recusanti (*Auffürigen*) vi, 8, 7 ingerere se oculis (quod Sallustius in Jug. 31, 12 'incedere per ora' dixit) xviii, 7, 9 Freinsh. ingerere omnibus fragilitatem xx, 4, 10

Ingratus animus xxi, 6, 7. xxv, 1, 3. xxxvii, 1, 3 ingrati civis officium xlii, 1, 1

Ingređi bella (pro aggredi) xxxviii, 7, 6 Freinsh. pronam ad regnum viam i, 5, 9 imperium vii, 6, 1 ad penates publicos privatosque hospitaliter viii, 3, 4 diversam conditionem belli xxxviii, 7, 6 fines regionis ix, 2, 13 templum xi, 11, 7 regiam iii, 1, 2 urbem xix, 8, 11. xxviii, 4, 8 rari iter ingressus i, 6, 2 Parthos ingressus xli, 4, 7

Inhiare Asia xxvii, 3, 4

Inhibere remis ii, 12, 7

Injicere ardorem militibus (hoc est, addere, animare milites) iii, 5, 10 Freinsh. injicitur his metus ex dolore, et illis stupor ex gaudio vi, 7, 12. xxv, 1, 7

Inimicitie longum otium non ferunt iii, 7, 1 inimicitias parentum filiis succedentibus xi, 1, 1

Inimicus xx, 5, 12 inimicorum odium xi, 4, 8 inimicis suis hostem acquirere iii, 6, 11

Iniquus iudex ix, 6, 8

Inire concubitus (sicut inire matrimonium) ii, 4, 9 Freinsh. bella viii, 2, 11. xii, 11, 6. xv, 1, 9 convivium xxvi, 4, 2 societatem xxvii, 4, 3

Initia: primis initia i, 2, 4 inter initia xxi, 1, 3 prima initia prospera fuerant iv, 3, 6 illustra initia ii, 1, 2 inter prima initia vii, 5, 1 initia et exitus urbis admirabiles xvi, 3, 3 initia Romani imperii perstringere xliii, 1, 2 ex sordidis initia ad summa crevere ii, 6, 2

Initiorum noctes quate institutæ Athenis ii, 6, 13 nullo magis quam silentio solennes v, 1, 1

Initiari sacrorum solennibus xi, 7, 14

Injuria animos acuit iii, 5, 4 ex injuria vinculorum decedere xlii, 2, 4 injuria militis xlii, 3, 1 (active) parentum xlii, 2, 5 (passive) injuriis militum gravari xxxvii, 10, 8 injurias alicujus queri xxx, 3, 5 de injuriis alicujus questum venire xxxii, 2, 3

Injurious xviii, 7, 16

Injesta servitute oppressi xi, 1, 2 injustam necem alicujus ulcisci xlv, 5, 5

Innati eodem solo ii, 6, 4

Innixa deabus ancillis xiv, 6, 9

Innocentiam simulare v, 11, 4

Innocentis exilium xii, 7, 10 ne innocentior fratribus parricidis haberetur x, 3, 1

Innotuit oraculum Apulis xii, 2, 10 quod ubi omnibus innotuit xxxiv, 1, 8

Innoxia gens xii, 2, 17 mors xxxii, 3, 3

Innumera cædes ii, 9, 17

Inopiam recreare (hoc est, sublevare) ix, 1, 6 Freinsh. inopia dilabuntur bella vi, 2, 14 inopia multorum dierum contrahit pestem ii, 13, 12 fides inopie ix, 2, 15 metu inopie iii, 4, 8

Inopinanti regi se offert i, 10, 15 inopinantes ii, 4, 19. ii, 5, 5. viii, 3, 15 inopinata præda xlii, 1, 8 inopinatum bellum ii, 10, 13

Inops pecunie et sedis xxxviii, 7, 5 inops inter quotidianas rapinas ix, 6, 6

Iniquus (pro inquieto) xliv, 2, 5 (Ita Sallustius Hist. i, 1, 6. Ita Tacitus Annal. iii, 4, 1) Freinsh.

Inquietus in motus externos xli, 3, 8

Inquilini xliii, 4, 5

Inquinari xlii, 1, 7

Inquirere (pro querere) iii, 4, 10 Freinsh.

Insatibilis alicujus rei i, 8, 13 insatiabilem imperii cupiditatem gerere xvii, 1, 11

Inscitia ducum, cladum causa iv, 5, 6

Insculpere nomina tessaris iii, 5, 10

Insectari hostes xv, 3, 11

Insepultus xv, 5, 2. xli, 6, 5

Insequi delicta, majestatem, vires, regnum xxxviii, 6, 1 (persequi) Scheff.

Inserere conciones operi xxxviii, 3, 11 exemplum brevitati operis, ibid. epistolam exenterato lepori i, 5, 10 insita genti superbia (hoc est, innata) v, 3, 6 Freinsh.

Insidiæ in insidiatores veras xiii, 8, 6 insidiarum fraus i, 8, 9. vii, 5, 6 (Ita 'insidiarum fallacias' dixit Florus ii, 6, 13). insidias instruere xxiv, 2, 1 exstruere (idem) xliii, 4, 6 insidiis mandare aliquam rem (est, illam per insidias tentare) v, 2, 5 Freinsh. per insidias interficere xvi, 1, 8 insidias facere, insidias occupare xvi, 1, 10 insidias alicui parare, insidias in aliquem vertere xvi, 4, 8 in insidiis deductus xlv, 5, 4 insidiæ tenduntur insidianti regi xliii, 4, 8 insidiis perit Alexander xii, 13, 10

Insidiari libertati alicujus viii, 1, 3 secus vi, 6, 6

Insidiatores xiii, 8, 6

Insidiosus alloquio ix, 8, 8

Insignia majestatis (hoc est, ornamenta regia) x, 1, 3 Freinsh.

Insignis annus aliqua re (hoc est, notabilis, memorabilis) v, 8, 7. vi, 6, 5. xi, 10, 8 Freinsh. non virtutibus, sed cladibus insignes fuere vi, 8, 3 insignis præter ceteros xi, 10, 8 insignis paucitas aliorum xlii, 7, 4

Insigniter clarus vii, 2, 13 insigniter dimicare xxxiii, 2, 1

Insilire quinquagemem ex scapha xxv, 4, 8

Insimulare (hoc est, accusare) v, 1, 1. xxi, 5, 11 Freinsh.

Insinuare se alicui (hoc est, gratiam et benevolentiam illius nancisci) v, 2, 5 Freinsh.

Insolentes divitiæ xx, 5, 3 victoria insolentior redditus xlii, 5, 4

Insolentia xi, 11, 12 accedit sævitiæ

insolentia xvi, 5, 7 superba insolentia xxxix, 2, 1

Insolentum animi rebus secundis xxxi, 8, 8

Insolitus formæ habitus xii, 3, 6 insoliti versus ii, 7, 11

Inspectante exercitu xxxiii, 2, 4. xxxvii, 1, 10

Insuperata victoria, sperata quandoque certior xx, 5, 3

Inspicere (pro perustrare, beschen) xxxviii, 8, 11 ad inspicienda sociorum regna legatos mittunt Romani xxxviii, 8, 11 et ad inspicendas sociorum res xxxiv, 1, 4 ad inspicendam rem legatos mittere ii, 16, 7

Inspirari xliii, 1, 8 inspirati vates (hoc est, Deo et spiritu pleni) xviii, 5, 7 (quod Ovidius ad Poëtæ, qui et Vates dicuntur, transtulit in illis: 'Est Deus in nobis: agitante calescimus illo. Sedibus æthereis spiritus iste venit')

Instantius vi, 2, 11

Instar (hoc est, similitudo, species: hic autem pro vi et efficacia sumitur): in quo inatar erat (Ita legend. Nomen enim est, non adverbium) iv, 4, 7 (Vide etiam Ind. Flor.) instar civitatis xviii, 5, 11 (Ita 'instar equi' apud Suetonium in Cæs. 61, 3. 'instar obtinere' §. 1. Inst. de Donat. L. 17. D. de Mort. caus. donat.) ad instar (hoc est, ad similitudinem, ad exemplum) xxxvi, 3, 2 (Servius tamen ad Æn. ii, 15. et vi, 865. ita dicendum negat: sed ipsa illa ratio quam affert, contra ipsum pugnat) Freinsh.

Instaurare bellum ii, 10, 1. iii, 5, 2. xxxvii, 1, 8 bellum ex integro xx, 5, 6 bellum Italici xxxi, 8, 8 instaurata commensatione xii, 13, 7

Instinctus in ululatus Bacchi Alexandri exercitus xii, 7, 8

Instituere bellum ex integro (hoc est, ut ii, 10, 1 loquitur, 'instaurare') ii, 15, 17 leges (hoc est, condere) iii, 2, 7 Freinsh. aliquem heredem vii, 2, 5 convivium xii, 13, 6 bene instituta xliii, 4, 12

Instituta (pro legibus) iii, 2, 4 Freinsh.

Instrenue xvii, 2, 1

Instruere bellum (hoc est, adornare) ii, 10, 12. viii, 5, 2. xiii, 6, 1. xv, 1, 4. xv, 2, 16 classem vi, 3, 1 exercitum vi, 6, 7 insidias xxiv, 2, 1 maves (pro, ad prælium parare) v, 4, 1. xxix, 4, 4 victoriam alienam (pro adjuvare) v, 2, 10 Freinsh. instructis decem millibus civium ii, 9, 9 instruere milites suo stipendio v, 9, 9 instruere quia inter concordantes ix,

8, 9 instructo paratoque exercitu opprimere Græciam xi, 2, 10 instruere aliquos commeatibus auxiliisque xvi, 3, 11 stipendio, frumento instruere victorem xxii, 6, 12 instructus militibus vi, 1, 3 omnibus imperatoris virtutibus vii, 4, 4 instructor opibus quam militibus xvii, 2, 13 instructus legibus (de eo qui leges cognovit et didicit) xx, 4, 5 Vorst. instructus ad obaidionem ferendam xxii, 4, 1 instructus viribus Ægypti xxxix, 2, 4

Instrumentum (pro qualicumque suppellectili) xv, 1, 8. xv, 2, 7. xxi, 5, 2 Freinsh. instrumentum regale xxiii, 2, 6 instrumentum luxuriæ Musica xxxviii, 10, 4 instrumenta luxuriæ tympana et crepundia xxx, 1, 9 vestes auratæ xx, 4, 11 proxima quæque victoria instrumentum sequentis i, 1, 8 instrumenta culinarum in exercitu Antiochi Soteris argentea xxxviii, 10, 4 instrumenta servilis metus ii, 5, 4 instrumenta bellorum alicui sunt opes ix, 8, 5

Insaeti i, 8, 6

Insula nova e mari enata xxx, 4, 2 Cyprus insula xviii, 5, 1 abdite insulæ ii, 12, 16 Æolides insulæ iv, 1, 11 pars Hispaniæ quæ ex insulis constat xlv, 4, 14

Insulares (id est, qui insulam seu separatam ab aliis domum inhabitant) xxxii, 2, 2 Vorst.

Insultare (pro exultare) ii, 10, 10 Vorst. insultare fortunæ hostium v, 7, 1 insultare apud victos ix, 4, 3 insultare Parthos aliquantisper passus est xlii, 4, 8

Insuper ix, 6, 8. xiv, 6, 12. xv, 1, 8. xv, 3, 5. xxii, 3, 4. xxiv, 4, 9. xlii, 1, 4

Intacti ab alieno imperio (qui non infestantur) ii, 3, 1 Vorst. intactæ ab aliis gentibus ii, 4, 30 agros intactos relinquere iii, 7, 8 intactis munimentis xiv, 2, 5

Integer : ex integro condere urbem ii, 15, 1 integer viribus xxvii, 3, 2 civitates in integrum restituere xxii, 1, 3 ex integro bellum instituere ii, 15, 17

Intelligere iii, 2, 6. xxxi, 5, 2 apud intellectuum loqui xi, 15, 6 intelligi (pro animadverti) : ne intellectos se sentiant ii, 8, 2 Vorst.

Intelligentia somniorum (pro scientia interpretandi somnia) xxxvi, 2, 8 Vorst.

Intemperies ebrietatis xii, 13, 10

Intendere (subaudi mentem) i, 8, 9 Freinsh. (Videtur potius àρδ νοεῖν repetendum 'orbitatis dolorem' et conjugandum cum his, 'in ultionis solatia') Vorst. intendere oculos in vultum alicujus xi, 8, 8

animum ad favorem alicujus conciliandum xxi, 1, 4 opes suas ad occupandam dominationem xxi, 4, 1 vulnera alicui xxiv, 3, 8 intendere ad nuptias alicujus xlii, 6, 4

Intentus in aliquid ii, 12, 18. xx, 5, 5. xxix, 1, 8 intentus magnis rebus xxx, 1, 1 intentior prædæ, quam bello xxxvi, 4, 8 intentior cura xvii, 3, 10

Intentare verbera ii, 5, 5

Inter initia xi, 2, 4. xxi, 1, 3 inter solis ortum i, 10, 4 inter epulas et pocula xii, 6, 6 inter bibendum xi, 8, 8 inter hæc viii, 4, 9 inter omnes auctores constans fama est xxv, 5, 3

Intercapedo xxi, 3, 10

Intercedere (pro vetare, inhibere) xli, 1, 11 Freinsh. xvi, 4, 12. xxiv, 3, 3

Intercidere (pro perire) ii, 4, 16 et 83. iii, 4, 4. vi, 9, 1 Freinsh.

Intercipere aliquem (ne scilicet aufugere et elabi possit) v, 8, 13 Vorst. Joseph clam interceptus xxxvi, 2, 6 interceptus repentina morte xxxvii, 1, 6

Intercludere redditum alicui ii, 5, 10. ii, 13, 5 intercludere hostes ii, 13, 6 intercludere hostes marinis commeatibus in urbe clausos iv, 4, 5 interclusa voce xi, 8, 4 intercluditur pons fluminis xi, 14, 4 (si modo vera lectio : id quod non videtur) Vorst.

Interdicere omnem opem humanam (videtur hic dicere auctor, quod meliores 'igni et aqua') v, 4, 15 ('aqua et igni arceret' dicit Tacitus iii, 23, 3. et 50, 6) Freinsh. interdicere alicui conspectum alterius xli, 3, 2 patriam alicui xvi, 4, 5

Interdictum regis xi, 4, 9

Interdum (pro interim) xi, 9, 2 Vorst.

Interea ii, 8, 1. ii, 12, 22. iii, 5, 1. v, 10, 12. ix, 6, 1

Interesse bello xv, 2, 17 civilibus discordiis xvi, 4, 13 neque illius interest xiv, 4, 6

Interfector (hoc est, percussor) i, 3, 5. ii, 9, 2. xi, 11, 9. xvi, 1, 17 (utitur hoc vocabulo etiam Plinius vii, 29. p. et xiv, 22. m. et Curtius viii, 7, 36) Freinsh.

Interficere aliquem vii, 6, 6. xli, 5, 10. xxxviii, 1, 6. xxxix, 3, 12. xli, 6, 5. xlii, 3, 1 per corpus regis equus interfectus ix, 3, 2

Interjectis diebus (hoc est, post aliquot dies) iii, 7, 5. v, 4, 2 Ita : interjectis mensibus xxxviii, 1, 6 interjecto tempore i, 5, 8. i, 7, 11. ii, 6, 1. ii, 15, 6. iv, 4, 1 Freinsh.

Interimere xiv, 4, 12 interementorum manes xxvi, 2, 5

Interire cum aliquo vi, 8, 2 inter altaria Dei xvii, 3, 7

inter Interiora spiritus cum igne luctante iv, 1, 4

Interitus urbis xi, 14, 10 populi xxviii, 3, 6 regum xxviii, 5, 4 cades et interitus xvi, 2, 2

Intermittere omnia officia militaria xxv, 1, 9 regis majestatis officia xxiv, 2, 7

Intermixta mulieribus ii, 8, 3

Internecivum bellum xxvi, 2, 3 interneciva odia vi, 6, 2. xi, 9, 4

per Internuntios data responsa i, 2, 13 cum rege Persarum agit Conon vi, 2, 14

Interpellare (pro prohibere, interrompere) xv, 3, 3. xviii, 6, 7. xxvii, 2, 10. xlv, 4, 14 (Ita apud Senecam in Consol. ad Marc. cap. 22. 'Accusatores queruntur mori Cordam, interpellantes quod coegerant.' quod verbum quia non intellexit, pessime detorquet in novis (vere novis) cogitationibus ad Tacitum A. pag. 472. p. 1) Freinsh.

Interposita pactione bella componere vii, 6, 4. xii, 3, 3

Interpres xx, 5, 13

Interrogare aliquem xxi, 5, 1 interrogatus xviii, 2, 10

Interrogationem poscere xi, 11, 10

Interrumpere pontem ii, 13, 6

Interstrato bitumine arenae vice i, 2, 7

Intervenire iii, 5, 9. xii, 6, 8

Interventus xi, 1, 7

Intestinum bellum iii, 4, 2 malum v, 3, 9

Intolerabilis superbia xxxix, 1, 3

Intolerandi xli, 2, 8

Intra patriam cuique suam regna finiebantur i, 1, 3 intra nodos abscondita loramentorum capita xi, 7, 16 intra trigessimum annum defuncti xii, 16, 1

Intractabilia loca frigore xxiv, 4, 4

Intrare castra xviii, 7, 10 portas xxv, 2, 4 urbem xv, 5, 6

Intrepidus xxiv, 4, 8

Intrinssecus (*Inwendig*) iv, 1, 3 Freinshem.

Introducta virgo xliii, 3, 11

Introire urbem xii, 13, 3

Introitus Xerxis in Græciam terribilis ii, 11, 1

Intueri Occidentis regionem xviii, 3, 10

Invadere (hoc est, occupare) v, 8, 12 pro aggredi vi, 2, 11 Freinsh. invadit illum seditio militum, ibid. invadere tyrannidem xvi, 4, 6 invasit bello civitates xxii, 3, 2 invadit animos tanta rabies

xxvi, 2, 3 invadit aliquem sollicitudo xlii, 4, 14 invasit terror nominis Alexandri universum orbem terrarum xii, 13, 2

Invalidiores Parthi xli, 6, 3

Invehi ostio fluminis secundo aestu xii, 10, 5 alveo fluminis xxii, 3, 14

Invenire uxorem xviii, 2, 9 artes magicas i, 1, 9 solstitiales ortus sideris xlii, 7, 10 victoris viam xxii, 4, 3 inveniri inferiorem ea parte virum qua superior sis vi, 2, 14 nemo inventus est quem, &c. x, 1, 6

Inventa Atheniensium ii, 6, 5 Aristæi xlii, 7, 10 Gargoris xlv, 4, 1 Trip-tolemi ii, 6, 13

Inventione et exemplo legum aequè clarus Lycurgus xii, 2, 7 inventionum facilitas ix, 8, 10

Invicem munera mittere (pro, sibi invicem) ii, 10, 10 invicem metueri (pro, se invicem) viii, 3, 14 invicem se timebant xlii, 2, 2 invicem se amplexæ xi, 9, 13 Vorst.

Invictus ad devincenda regna xxv, 4, 3 invictus exercitus xii, 4, 10 invictus sicuti in hostem, ita et in mortem xii, 15, 4 invicta juga Alpium xxiv, 4, 4 invictæ opinionis exercitus (hoc est, exercitus pro invicto habitus opinione hominum) xxiii, 1, 3 Freinsh.

Invidere incrementis urbis xliii, 3, 13. xlv, 6, 2 invideri (imperson.) ii, 15, 4 spei urbis invideri, ibid.

Invidia ex virtute v, 2, 4 invidia superatur amplitudine rerum i, 2, 5 decedit apud posteros, Præf. 6 invidiam impetum declinare iii, 7, 9 plus invidiæ quam gratiæ contrahit virtus alicujus apud aliquem v, 2, 4 invidia (pro odio et mala existimatione) xii, 6, 12 Freinsh. invidiam inferre (vide Inferre)

Invidiosus (hoc est, iniquiore animo) xii, 3, 9 Freinsh.

Invidiosus xii, 14, 2 invidiosa oratio (hoc est, oratio ad invidiam movendam comparata) ii, 8, 9 invidiosa tyrannorum nomina xxi, 5, 9 invidiosiora (hoc est, odiosiora) xii, 7, 1 Freinsh.

Inviolatum nullum jus prætermittere viii, 3, 13 inviolata statua ix, 2, 13

Invisus apud incolas xxvi, 2, 15 invisæ tyrannorum nomina xxi, 5, 9 militibus invisæ res xxvi, 3, 5 invisior xxi, 2, 3

Invitare se epulis i, 6, 5. xii, 13, 7 (Ita Livius i, 9, 8.) Freinsh. (Ipse Justinus priore loco habet, 'invitat eosdem apparatus epulis' ut non se, sed alios invitasse Cyrum dicat. Sed et in altero

loco non de sui ipsius, sed alterius invitatione agitur) Vorst.

Invitus xviii, 4, 11 ne se regem illas terras invitus accipiant xi, 5, 11

Invocare nomen alicujus mortui cum multis lacrimis xviii, 6, 5 invocare aliquem in auxilium xxv, 2, 11

Involucris involuta arenæ onera xviii, 4, 12

Involuta amiculo manus xv, 3, 8 involuta involucris onera arenæ xviii, 4, 12

Inulti xx, 3, 8 nec Alexandro cædes inulta fuit xxxix, 6, 1 nec ei inulta scelera fuerunt xiv, 3, 10

Inundat populus regionem xxxviii, 4, 15

Inusitata elephantorum forma xviii, 1, 6. xxv, 1, 6

Inustus parvulo corporis notæ xlv, 4, 9 inustus infantum mamma ii, 4, 11

Inutilis turba (timida et non exercitata) ii, 11, 3 Vorst.

Jocari scurriliter xxiv, 6, 4

Jocus Mithridatis xxxviii, 1, 9 Pseudo-Alexandri xxxix, 2, 5 jocos temperare vii, 3, 4 in seria et jocos artifex ix, 8, 8

Iollas Antipatri filius venenum propinat Alexandro xii, 14, 6 et 9

Iones vincuntur a Dario ii, 5, 12 a Themistocle persuasi Xerxen in pugna deserunt ii, 12, 25 Ionii ii, 5, 13. v, 2, 9

Joseph Israelis filius xxvi, 2, 6

Iphicrates viginti annorum adolescens, Atheniensium imperator vi, 6, 2

Ipsæ (post relativum) : quibus ne ipsa quidem animus defuit i, 9, 20

Ira potentior fuit, quam preces xi, 4, 7 irarum stimuli ix, 7, 8

Iracunde accipere paternas laudes xii, 6, 6

Iracundus adversus hostes vii, 6, 15

Irasci potentiss alicujus xvi, 4, 16

Iratus provocatusque v, 4, 11

Ire cessum (hoc est, cedere) ii, 12, 7 Freinsh. in pugnam ii, 9, 11 obviam conatibus alterius ii, 15, 16 ultum xxxviii, 5, 15 plaustrum xi, 7, 11 super equos xii, 3, 4 per publicum xvi, 5, 9

Irrigare hortos xi, 10, 9 aquarum abundantia solum irrigatur xli, 5, 4

Irrigui vineis campisque cursus amnium xlv, 1, 7

Irritamenta belli xxxi, 7, 9

Irritati animi ix, 2, 14 irritatæ bello gentes xii, 6, 16

Irumpere in castra ii, 11, 15 in regionem xlii, 3, 4

Ismenias Thebanorum princeps v, 9, 8

Israel Damasci rex xxvi, 2, 3

Ister Scythias fluvijs ii, 5, 10. ix, 2, 11. xxxii, 3, 16

Istri originem a Colchis ducunt xxii, 3, 13 unde appellati xxxii, 3, 16 eorum origo xxxii, 3, 16

Istriani bellum cum Scythijs gerunt ix, 2, 1 Istriatorum rex ix, 2, 2

Ita (id est, ea conditione) : ita remisit illis bellum, ut xi, 4, 10 Vorst.

Itali legatos ad Alexandrum mittant xii, 13, 1

Italia olim Saturnia xliii, 1, 5 magna ex parte Græcis habitata .xx, 1, 4 fere universa a Gallis occupata xxviii, 2, 6 nunquam satis fida Romanis xxviii, 4, 14 nisi Italicis viribus non subigitur xxxi, 6, 7 Italie et Siciliae vicinitas iv, 1, 16 Italie horreum Hispanie xlv, 1, 6 primi cultores Aborigines xliii, 1, 3

Italicum bellum Alexandri Epirotæ xii, 1, 4. xii, 2, 1 Italici socii xxiii, 3, 5 captivi xxxi, 2, 5 Italice originis memores xlii, 3, 4 Italici maris littora xx, 1, 3

Item xxv, 4, 8. xxxviii, 7, 2

Iter ferro patefacere ii, 13, 6 ruri iter ingressus i, 6, 3 felix iter ii, 13, 11 iter facere xii, 10, 7 Delphos iter vertit xxiv, 6, 5 terrestre iter iv, 5, 8 per tanta itineris spatia v, 11, 11 tantum itineris iis frustra cœmensum xlii, 1, 2 iter habere per varias gentes xxiv, 8, 15

Iterare (hoc est, repetere) v, 7, 6. xviii, 1, 1. xxix, 4, 1 Freinsh. xxi, 5, 1

Iterato (hoc est, iterum) v, 4, 3. v, 9, 14. xi, 7, 11. xv, 2, 6. xvi, 2, 1. xvi, 3, 6. xviii, 1, 11. xxi, 2, 6. xxii, 7, 6 Freinsh. xliii, 4, 4

Iterum i, 7, 12. v, 6, 7. vi, 8, 13. xxi, 6, 4 semel atque iterum i, 10, 21

Jubere xi, 13, 9. xii, 11, 5. xii, 11, 6. xiv, 3, 11. xxxvii, 6, 4 juberi xlii, 7, 2. xliii, 3, 11 jussis matronis solito clamore sacra celebrare ii, 8, 2 jussu exercitu subsequi xi, 15, 4

Jucunda convivia ii, 10, 10

Jucunditas vitæ xix, 3, 8

Judeorum historia xxvi, 1, 10

Judas-Israelis filius xxxvi, 2, 5

Judices Carthaginiensium xix, 2, 5

Judicare xix, 2, 5 judicari hostem ab aliquo xiv, 1, 1 princeps civitatum testimonio judicatus ii, 14, 11

Judicium difficile est cuius laus prima sit ii, 9, 14. judicia legesque respicere xix, 2, 6. judicium de se religioni et fortune committere i, 10, 3 populus secutus judicium principum i, 10, 10 nec in

bello iudicium diligentium fecellit ii, 15, 20 iudiciorum potestas Spartæ penes magistratus iii, 3, 2

Jugum plaustrum xi, 7, 15 juga montis (pro jugo, et hoc pro apice, cacumine) xiii, 7, 7 Freinsh. jugum servitutis accipere xi, 14, 7 jugum accipere xlv, 5, 8

Jugera xxxvi, 3, 2

Jungere amicitiam xliii, 5, 3 jungere aliquem alicui matrimonio ii, 6, 7 junctus alicui vinctus societatis vi, 5, 11 junctus alicui arctissima cognatione viii, 6, 4 jungere se causæ alicujus ix, 3, 5 pacem amicitiamque cum aliquibus ix, 4, 5 diei noctem pervigilem xii, 13, 7 Corinthum eloquentia sua jungere Atheniensibus xiii, 5, 10 jungi alicui (pro jungere se, de societate bell.) xv, 4, 24 Vorst. jungere societatem cum aliquo xxii, 2, 6. xxix, 4, 2 jungere affinitatem cum aliquo xxiv, 1, 8 consortium regni xxiv, 2, 4 junctus regis lateri xxx, 2, 5

Junonis sedes xx, 4, 11

Jupiter Hammon xi, 11, 2 Dodonæus xii, 2, 3. xvii, 3, 4 Elymaeus xxxii, 2, 1 Jupiter secundus Italici rex xliii, 1, 5 Jovis filium se nuncupat Clearchus xvi, 5, 8

Juramenti apud veteres solennia xxii, 2, 8. xxiv, 2, 8 (est ipsa vox 'juramenti' tamen hic non extat: nec est ea tam antiqui ævi. V. c. 22. lib. de Lat. M. Susp.) Vorst.

Jurare in obsequia alicujus xiii, 2, 14 non in regis, sed ducis nomen xxiv, 5, 14 jurati xxi, 3, 4

Jurgare cum aliquo ix, 7, 3 more jurgantium xvi, 5, 14

Jurgium ix, 3, 2

Jus (pro ditione) ix, 1, 3. ix, 5, 8. xxxi, 1, 2 juris Atheniensium urbs habita ix, 1, 3 juris Mithridatis esse cepit Capadocia xxxviii, 3, 3 jus captivitatis iv, 3, 3 cognationis (hoc est, necessitudo, ut explicat Paulus L. pen. in fin. D. de Just. et Jur.) viii, 6, 8 Freinsh. familiaritatis vii, 3, 3. xvi, 5, 15 hospitii xliii, 4, 6 jus sodalitiæ xx, 4, 14 in æquo jure fratres relinquit pater ii, 10, 8 materno jure et avito vincere, ibid. jure amicitie patet alicui regis iii, 1, 2 jura pletath plus valent apud bonos quam opes iii, 2, 6 jura populi (pro republica, imperio) v, 3, 7 Vorst. jura affinitatis vii, 3, 9 jure cognationis obtinere aliquid xxviii, 1, 2 in jure societatis retinere aliquem xxix, 4, 9 jure belli civitates factæ populi Romani xxxi, 1, 3 jura patræ non liberis tantum, verum etiam vitæ ipsi

præponuntur xxxi, 7, 5 non jure defensionis, sed patrocinio pudoris obtinere veniam xxxii, 2, 4 juris proprii facere singulas urbes xxxiv, 1, 5 jure victoriae potiri populo aliquo xliii, 1, 12 jus gentium et naturæ, majorem ex filiis parenti succedere xvi, 2, 7. xxi, 1, 2. xxxiv, 3, 7 jus humanum (hoc est, naturale sive gentium) xviii, 4, 8 Freinsh.

Jusjurandum Spartanorum de legibus Lycurgi non mutandis iii, 3, 11 de Messenia expugnanda iii, 4, 1 Græcorum, de Thebis diruendis xi, 3, 10 jurejurando aliquem obligare iii, 3, 11 (Alibi, obstringere sacramenti religione. Vid. Obstringere). jurisjurandi religione solvi iii, 3, 12

Jusus (substant.) xiv, 5, 10. xxxii, 3, 16. xxxix, 1, 8

Justinus Romæ scripsit hanc epitomen, Præf. 4

Justitia imperiorum (hoc est, in imp. observanda) iii, 2, 9 morum (hoc est, rectitudo) ii, 2, 9 Freinsh. justitia religione permixta multum ad incrementa populi facit xxxvi, 2, 16 justitia Scytharum ii, 2, 5 ingenius Scytharum culta, non legibus, ibid.

Justus rex jam videtur xxxvi, 4, 7 justus hæres xv, 2, 14 justus in negotio xxiii, 4, 14 justo matrimonio suscepti x, 1, 1 justior rex ætatis experimentis, causis xvi, 1, 11

Juvare fortunam virtute xxx, 1, 6 aliquem auxiliis xxxiii, 1, 1

Juvenis magnæ indolis vi, 5, 2 juvenes matronali habitu amicti vii, 3, 6 juvenibus non amplius una veste uti toto anno permisit Lycurgus iii, 3, 5

Juveniles animi xvii, 1, 11

Juventus (pro juvenibus) ii, 4, 1 Freinsh. vi, 7, 10. xviii, 5, 5 Phocænsium juvenus xliii, 3, 4 principes juvenutis xlii, 2, 11

Juxta nocturnum visum (id est, ut per somnum viderat) i, 7, 1 Vorst. juxta amnem considerare ii, 4, 2 juxta præceptum alicujus ii, 12, 25 regiam magnificentiam xii, 3, 11 imperii terminos xxix, 2, 4 cultum pristinae fortunæ haberi xxxvi, 1, 6

L.

Labare (hoc est, nutare, vacillare) xiv, 1, 13 (Ita Virgil. *Æn.* iv, 432) Freinsh.

Labes (pro ruina) xxx, 4, 3 pro initio ruinæ xvii, 1, 5 (Vide Lexicon Calvini in hac voce) Freinsh.

Labi in luxuriam i, 7, 13. xx, 4, 5 in segnitiam xxi, 2, 1. xxxvi, 1, 1

Labia sibi præcidi jubet i, 10, 15 abscisis auribus ac naso labisque xv, 8, 4

Labienus cum Parthis societatem contra Romanos init xlii, 4, 7

Labor militiæ facilior frugalibus iii, 2, 10 labore militum vires acciuntur xx, 1, 2 laboribus Græciæ consulere (id est, calamitatibus) vi, 6, 2 Vorst.

Laborare (hoc est, conari, niti) xxi, 5, 10 Freinsh. discordia iv, 3, 1 pestilentia xvi, 3, 4 laborantis regis pestes xxx, 1, 10

Laboriosa urbs xviii, 5, 15

Lac in potu Scythis ii, 2, 8 et Bruttiis xliii, 1, 9 lactis usus ad coagula inventus xlii, 7, 10 lacte ferarum nutritus xlv, 4, 3

Lacedæmon ii, 15, 4 muris ciagitur xiv, 5, 6 nunquam ante Antigonem (Philippi ultimi vitricæ) capta xxviii, 4, 14 Lacedæmon (tam pro regione quam urbe ponitur, quod notavit et Strabo lib. viii. pag. 253) Freinsh.

Lacedæmonii ad Thermopylas ii, 11, 3 Lacedæmonii bellum gerunt cum Atheniensibus iii, 2, 1. iii, 6, 8. iii, 7, 2 et 14. v, 1, 4 Messeniis iii, 4, 1. iii, 5, 3. iii, 6, 10 Pensis ii, 15, 13. v, 11, 6. vi, 2, 7 Thebanis vi, 4, 3. vi, 6, 7 Athenienses morient, ne urbem resciant ii, 15, 3 Pausaniam damnant ii, 15, 16 Messenop expugnant iii, 5, 1 oraculi monito ducem ab Atheniensibus petunt iii, 5, 4 auxilia Atheniensium tanquam supervacua domum remittunt iii, 6, 3 inducias cum Atheniensibus faciunt iii, 7, 1 denuo iii, 7, 13 vindices se libertatis Græciæ proficuntur v, 2, 13 Athenas capiunt v, 8, 6 Asiam ingrediuntur vi, 1, 4 auxilia a rege Ægypti petunt vi, 2, 1 Agosilaum in Asiam mittunt vi, 2, 7 revocant vi, 2, 17 vincuntur ab Epaminonda vi, 4, 5 iterum vi, 4, 1 accusantur apud commune Græciæ conciliam, et damnantur viii, 1, 4 et 7 Philippum soli Græcorum contemnunt ix, 5, 3. xviii, 4, 1 ab Alexandro ad Persas deficiunt xi, 2, 7 omnem ferme Græciam commoveant xii, 1, 6 Byzantium condunt ix, 1, 3 Tarentum xx, 1, 15

Lacera membra xxxviii, 8, 15

Lacerari verberibus i, 10, 15 lacerato corpore ii, 8, 7 dentibus laceratis visceribus xxxviii, 3, 8

Laceratio feda i, 10, 16

Lacerti (pro brachiis) xi, 6, 7 Freinsh.

Lacessere aliquem xxix, 1, 10. xxxi, 5,

Delph. et Var. Clas.

6. xliii, 3, 4 lacerantium clamor xli, 9, 8

Laches Atheniensium dux in Sicilia iv, 3, 6

Lacrymæ ad movendam misericordiam efficacissimæ iv, 4, 2 lacrymæ Alexandri in morte uxoris Darii xi, 12, 6 in morte ipsius Darii xi, 15, 14 lacrymis aliquem deprecari xli, 8, 10 lacrymæ pro contumacia habentur viii, 5, 10

Lacrymare xli, 15, 3

Lacus Thrasymenus xxix, 2, 7 Toloensis xxxii, 3, 9 lacus in Judæa, qui Mortuum mare dicitur xxxvi, 3, 6

Lætare morte alicujus xlii, 5, 15

Lætitia pabuli tanta xlv, 4, 14 lætitia serena xlv, 2, 4 totus in lætitiâ effusus xlii, 13, 7

Lætus adoptione Dei xi, 11, 8 victoria xxiv, 7, 4 haud lætus eventus fraudis xxlii, 2, 3 securi lætique ii, 11, 12. xlii, 4, 8 lætior factus xi, 8, 9 lætiora convivio inire xxxvi, 4, 2

Lævinus consul Romanorum a Pyrrho vincitur xviii, 1, 6

Lævinus Prætor Romanus contra Philippum xxix, 4, 4

Lagenæ fictiles xxii, 4, 6

Lamachus Atheniensium dux in Sicilia iv, 4, 3 occumbit iv, 4, 9

Lamachus Atheniensium dux ab Heracleotis hostibus suis insigne beneficium accipit xvi, 3, 11

Lamentatione flebili invocare nomen alicujus xviii, 6, 5

Lampedo Amazonum regina ii, 4, 12

Lamponius Atheniensium dux in Sicilia iv, 3, 5

Lanæ ac vestium usus Scythis ignotus ii, 2, 9 lanam tractare i, 3, 3

Lanæsa neptis Herculis, Pyrrhi Achilles filii uxor xvii, 3, 4

Lancea fixum caput xxiv, 5, 6

Laniatum corpus i, 10, 17

Laniatus avium aut canum, Parthorum sepultura xli, 3, 5

Lanificium ii, 4, 10 Atheniensium inventum ii, 6, 5

Laodamia ultima ex Æacidarum gente a populo interficitur xxviii, 3, 5

Laodice Seleuci (Nicatoris) mater xv, 4, 3

Laodice Seleuci (Callinici) mater xvii, 1, 1

Laodice Mithridatis soror et conjux veneno, quod in ipsum paraverat, perit xxxvii, 3, 8

Laodice Arjarathis uxor quinque filios

Ind. Just.

k

- necat xxvii, 1, 4 et propterea a populo perimitur xxxvii, 1, 5
 Laodice Mithridatis soror Ariarathis (modo dicti filii) xxxviii, 1, 1 mox Nicomedis uxor xxxviii, 1, 4
 Laomedon in divisione imperii Alexandri Syriam accipit xlii, 4, 12
 Lapidea simulacra xx, 2, 7
 Lapis: quinto lapide castra statuere xxii, 6, 9
 Laqueo captus xlv, 4, 9
 Lares (pro domibus) xli, 4, 3 Freinsh. patris lares iv, 3, 3 lares aviti xxxi, 8, 4
 Largiri de alieno, facile xxxvi, 3, 9 largiri Deos oportet hominibus xxiv, 6, 4 largiantur magnos spiritus patria et penates vi, 7, 6
 Largitiones i, 9, 13
 Larissa nobilissima urbs a Philippo capitur vii, 6, 7
 Lariassa saltatrix Aridei ex Philippo mater ix, 8, 2 (quæ a Ptolemæo 'Lariassæum acortum' appellatur xlii, 2, 11)
 Lascivia oculorum i, 3, 2 per lasciviam aliquem flagellis cedere i, 5, 2
 Lascivit plebs nimio otio xvi, 4, 3
 Lassitudo xxiv, 8, 14
 Lassos reficere xxviii, 4, 5
 Late regnare in regione xlii, 7, 10 in Latebris agere xxiv, 4, 5
 Latere cocto urbem circumdare i, 2, 7
 Latere: vitia morum latent sub umbra eloquentiæ v, 2, 7 res aliquem non latet xlii, 8, 6
 Latini ab Ænea conditi xx, 1, 12
 Latinus Hercules filius xliii, 1, 9
 Latitudo ii, 2, 2. xlii, 2, 9
 Latius solum xxxviii, 4, 7
 Latratus in Siculo freto iv, 1, 13
 Latrocinium maris (pro piratica) xliii, 3, 5 Freinsh. latrocinii vitam mutare xxii, 1, 5 latrocinii infesta regio xl, 2, 4 latrocinii et rapto vivere xli, 4, 7
 Latronis more xxvii, 2, 7 non judicis more, sed fraude ac scelere latronis viii, 3, 15 latrones summovere xliii, 2, 9
 Latus: lateri alicujus hæerere xxix, 4, 8 lateri alicujus junctus xxx, 2, 5
 Lavari calida a Romanis didicerunt Hispani xlv, 2, 6
 Laudare virtutem xx, 4, 6 res gestas alicujus xxxi, 4, 7 summæ terræ laudanda bona xlv, 1, 6
 Lavinia Æneæ conjux xliii, 1, 10 ex cujus nomine Lavinium urbs condita xliii, 1, 12
 Laureæ coronæ militibus Philippi contra sacrilegos pugnaturis viii, 2, 3 tot bellorum laureæ xlv, 4, 17
 Laus terrestria belli v, 4, 7 laudes pa-
- ternæ xli, 6, 6 bellicæ gloriæ xvlii, 7, 19 magnis scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16
 Laxamentum xli, 5, 1
 Laxare vincula xiv, 4, 1 laxat dolor vocem xlii, 4, 13
 in Lecto annulus inventus xv, 4, 5 in lectum socrus concessit xxvi, 3, 6
 Legare testamento (pro relinquere) v, 11, 2 Freinsh.
 Legatus Romanus xxxi, 2, 8 legatus Scipioni datus frater Africanus xxxi, 7, 2 Legati Achæorum ad Pyrrhum xxv, 4, 4 Ætolorum necantur ab Apulis xli, 2, 10 ad Aristotimum Eliorum tyrannum xxvi, 1, 5 Aforum ad Alexandrum xli, 13, 1 Antiochi ad Scipiones xxxi, 7, 4 Argyraspidum ad Antigonum xiv, 3, 11 Artaxerxis ad Græcos vi, 6, 1 Atheniensium ad Alcibiaden v, 3, 2 Philippum viii, 4, 1 et 6 Pyrrhum xxv, 4, 4 Attali ad Romanos xxx, 3, 5 Bratiorum ab Agathocle decipiuntur xlii, 2, 1 et 2 Carthaginensium ad Alexandrum xli, 13, 1 ad Romanos xxxi, 4, 3 Catiensium ad Athenienses iv, 4, 1 Corinthiorum ad Spartanos v, 10, 12 Dardanorum ad Ptolemæum (Ceraunum) xxiv, 4, 9 Darii (primi) ad Carthaginenses xix, 1, 10 Dionysii ad Syracusanos xxi, 2, 6 Eumenis ad Antipatrum xiv, 2, 4 Gallorum ad Alexandrum xli, 13, 1 ad Antigonum (juniorum) xxv, 1, 3 ad Ptolemæum (Ceraunum) xxiv, 5, 1 Græcorum ad Philippum (primum) viii, 4, 3 Corinthi ix, 5, 1 Hispaniarum ad Alexandrum xli, 13, 1 Itolorum ad Alexandrum, ibid. ad Pyrrhum xliii, 3, 5 Lacodæmoniorum ad Athenienses ii, 15, 3 et 7 ex sententia Themistoclis vincuntur ii, 15, 8 ad Philippum viii, 4, 6 Locrensiem ad Spartanos xx, 2, 13 Megabyzi ad Amyntam Maced. necantur vii, 2, 7 Messeniorum ad Pyrrhum xxv, 4, 4 Philippi I. ad Athenienses viii, 4, 2 Philippi III. ad Hannibalem a Romanis capiuntur et dimittuntur xxix, 4, 3 Phocensium ad Philippum viii, 4, 6 Phrahatia ad Cæsarem xlii, 5, 8 Pyrrhi ad Antigonum xxv, 3, 1 Rhodiorum ad Romanos xxx, 3, 5 Romanorum ad Ætolos xxviii, 1, 5 superbum responsum referunt xxviii, 2 per tot. in Africam xxxi, 2, 1 ad Antiochum xxxi, 1, 2 iterum xxxi, 4, 4 Hannibalem regi suspectum reddunt xxxi, 4, 9 in Græciam xxxiv, 1, 5 violantur ab Achæis xxxiv, 1, 9 ad Mithridatem et Nicomedem xxxvii, 4, 4 ludibrio habentur xxvii, 4, 9 Sardorum ad Alexandrum xli, 13, 1

Siculorum ad eundem, *ibid.* Sesostria ad Scythas ii, 3, 8 Tarentinorum ad Pyrrhum xviii, 1, 1 Thebanorum ad Spartanum v, 10, 12 Tyriorum ad Alexandrum xi, 10, 10 uxorum ad Scythas ii, 3, 16

Legationes (pro legatis) viii, 4, 3. xxx, 3, 5 Freinsh. in legationem proficisci ii, 15, 6 legationes audire iii, 4, 11

Legere (pro eligere) ii, 7, 4. v, 3, 3. xiii, 1, 13 Ita : lecta (pro electis) ii, 13, 3. xiii, 1, 13 Freinsh. in militiam lecti xii, 11, 5 lectissima manus xii, 10, 1 exercitus lectissimorum virorum xliii, 5, 5 legere sortem vitæ i, 6, 6 (ubi itidem pro eligere est) Vorst. legere concilium omnium veluti unum senatum ex omnibus civitatibus ix, 5, 2 lectis epistolis i, 6, 1

Legio Romana xxi, 8, 6 partem legionis emittere xlii, 4, 8. xlii, 4, 10 legiones conscribere xxxiii, 1, 2

Leni salo xlv, 4, 7 lenes cursus amnium xlv, 1, 7 lenibus verbis monere xii, 11, 7

Lenocinia et artes ludicras loco armorum exercere jubentur Lydi i, 7, 12 lenocinia (pro, ut sup. v, 11, 7 appellat, 'venia patrociniis') xi, 12, 12 Freinsh. lenocinia querere in leges pacis, *ibid.* (pro querere ea, quibus leges pacis faciliores reddantur) Vorst.

Lenones xxi, 5, 7 (pro legatis) ii, 3, 8 Freinsh.

Leo dormientem Sandrocottum lambit xv, 4, 17 leo ferocissimus ab inermi Lysimacho interficitur xv, 3, 8

Leonatus nascendo regi tutor constituitur xiii, 2, 14 in divisione imperii Alexandri minorem Phrygiam sortitur xiii, 4, 16 occumbit xiii, 5, 14

Leonida Lacedæmoniorum rex ii, 10, 16 Thermopylas contra Persas occupat ii, 11, 2 et 9 post egregiam pugnam cum suis ceditur ii, 11, 18

Leonidas Spartanorum regis frater, Siculorum dux adversus Carthaginenses xix, 1, 9

Leonides tyrannicida xvi, 5, 12

Leontii xii, 2, 2

Leontiscus Ptolemæi filius xv, 2, 7

Leophron Rheginorum tyrannus xxi, 3, 2

Leosthenes dux Atheniensium xiii, 5, 12

Lepidus Ægyptio regi tutor datur xxx, 3, 4

Lepori exenterato literæ inditæ i, 5, 10

Levare auxilio inferiores v, 2, 12 le-

vatur crimen communi facto xii, 10, 10

Levi momento i, 10, 11

Levitas puerilis xxxviii, 9, 9

Lex : legem parendi alicui dicere ii, 3, 8 legem pacis alicui statuere ix, 5, 2 (in quibus 'lex' pro conditione.) Vorst. sub legibus vivere æquo animo xxxi, 1, 8 lege victi impensas belli suscipere xxxiii, 1, 5 leges nullæ Atheniensibus antiquis ii, 7, 3 et Scythis ii, 2, 5 imo omnibus antiquissimis i, 1, 2 leges Lycurgi iii, 2, 7 et deinceps. legum Creticarum et Laconicarum celebritas xx, 4, 4 leges (pro conditionibus pacis) v, 8, 6 leges pacis xxx, 3, 9 Freinsh. in leges pacis lenocinia querere xi, 12, 12 leges alicujus respuere xii, 1, 7 in leges alicujus transire xii, 3, 8

Libamenta dare Oceano xii, 10, 4 Dem solvere xviii, 5, 4

Libentius xxi, 5, 6

Liber pater xii, 7, 6 Orientis rex xlii, 3, 2 Liberi patris militia ab Argyræpid. superata xiv, 2, 8

Liber postremus xliii, 5, 11

Libera civitas xix, 2, 5 potestas xxii, 4, 2 provincia libera facta est xxxii, 2, 7

Liberalitas xxxviii, 7, 10 Pyrrhi xviii, 1, 10

Liberare matrem infamia xi, 11, 6 aliquem obsidione xv, 1, 3 patriam xvi, 5, 12 liberari bello ii, 6, 21. v, 3, 9 metu belli xxv, 1, 4 liberatus magno metu xi, 13, 3

Libratio (hoc est, in libertatem assertio) v, 8, 12 Freinsh.

Liberi liberorumque matres xxvi, 2, 3 suscepti liberi xxxviii, 2, 4. xxxviii, 9, 8

Liberius regionem depopulari xvii, 2, 11

Libertas aliorum, tyrannorum servitus v, 10, 8 libertas militum nimia formidabilis xiii, 2, 2 libertas nullo pretio venalis ii, 14, 3 libertas Ætolorum ad Romanos usque illibata xxxii, 1, 2 Græcorum expirat ix, 8, 11 libertate a Romanis donatur Græcia xxxi, 3, 2 Macedonia xxxiii, 2, 7 libertatis Græciæ vindices v, 2, 13 libertatis penas pendit Callisthenes xv, 3, 6 (Ita 'libertas' est pro libertate loquendi ; ut 'moderatio' pro moderatione animi) usurpare libertatem (pro libere loqui) ix, 4, 10 Vorst.

Libido (pro voluntate) ii, 7, 3 (Sicuti superioris sævi Germania *Muthavill* in bonam partem accepit) Freinsh. (Sallustius B. Cat. 'Magis in decoris armis et militaribus equis libidinem habebant.' Et

sane ipsi vocis origini id consentaneum est) Vorst.

Libyæ termini i, 1, 5 pars Libyæ provincia facta est xxxix, 5, 8

Licentia immoderata militaris xxi, 1, 8 ut non tam sacrilegii ultor extitisse, quam sacrilegiorum licentiam quæsisse videretur viii, 8, 5

Licet (verbum) ii, 2, 6. viii, 8, 12 et 5, 11. xiii, 2, 6. xiv, 8, 12. xxxviii, 4, 1. xliii, 5, 6

Licet (conjunctio) xxi, 5, 9. xxxiv, 1, 2

Licialus Crassus consul ab Aristonico vincitur xxxvi, 4, 8

Lignæ tabellæ ii, 10, 13. xxi, 6, 6 hignei muri ii, 12, 13

Ligortas Achaorum præfectus xxii, 1, 9 (Scrib. potius Lycortas) Vorst.

Liguros Massiliensium assidui hostes xliii, 8, 13. xliii, 4, 9. xliii, 5, 1

Limina domus xlx, 3, 11

Linum ii, 1, 20

Lineamenta oris, corporis i, 2, 2. i, 9, 10. iii, 5, 11 lineamentorum alicujus similitudo xliii, 2, 10. xlv, 4, 9

Linguae obligatio xlii, 7, 1 linguae usum accipere xlii, 7, 2 linguae nodi soluti xlii, 7, 6

Lini spartique vis ingens xlv, 1, 6

Liquor fontium xliii, 1, 9

Lis: ipso litis tempore ii, 10, 10 calumnie litium xxxviii, 7, 8

Litare hostias xx, 2, 14

Literæ occultæ ii, 10, 15. xxi, 6, 6 literæ Græcæ (hoc est, lingua Græca) xx, 5, 13 literas facere (pro scribere) xxvii, 2, 6 Freinsh. literæ Athenas veluti templum habent ii, 6, 6 (ubi pro tota doctrina, et artibus liberalibus). literarum studium vi, 8, 9 homo inter literas natus, ibid. Vorst.

Littorales (hoc est, littoris accolæ) xii, 10, 6 Freinsh.

Littus Amazonum ii, 4, 21 Adriatici maris xxii, 3, 14 mari proximum litus incolere xviii, 3, 3 rus propter litus maris xxi, 2, 3 littora Oceani xii, 10, 1 et 13, 1 Italici maris xx, 1, 8 Hispaniæ xlv, 3, 3 arctantia freti littora xlv, 1, 9

Livius a Trogo reprehensus xxxviii, 3, 11

Lixarum in exercitu Antiochi ingens numerus xxxviii, 10, 2

Locare juventutem in insidiis ii, 8, 2 locare magna pecunia templa facienda viii, 3, 8. xvi, 5, 13

Locrenses ad Spartanos decurrunt xi, 2, 11 Leophronis Rheginorum tyranni bello premuntur xxi, 3, 2 Locri a Romanis ad Pyrrhum deficiunt xviii, 1, 9 ingentem Crotoniensium exercitum cadunt xx, 8, 6 expugnantur a Dionysio majore xx, 5, 1 subiguntur a Dionysio minore xxi, 2, 9 et spoliuntur xxi, 3, 7 Dionysium ejiciunt xxi, 3, 9

Loculus argentens xxxix, 1, 6

Locuples negotiator xx, 4, 8 locupletes Diæ xlv, 6, 4 ex plebe locupletissimi xxii, 2, 12

Locus: in locum alicujus eligere aliquem belli ducem vi, 1, 7 in locum omnium solus successit vi, 1, 12 in locum alicujus creatur dux viii, 1, 14 in locum alterius præesse aliquibus xii, 12, 9 evocare aliquem in locum alicujus, ibid. locum unum competunt omnes (id est, dignitatem, honorem) xlii, 2, 1 Vorst. quo in loco positis sint Syracasæ xxii, 5, 8 locum primum gratias apud regem occupare xxi, 6, 1 post hanc tertio loco regnavit xliii, 1, 6 locus spectaculorum in senatu datus xliii, 5, 10 loca bello opportuna occupanda iv, 4, 8 ad locorum patientiam animalia generat natura ii, 1, 11 locorum vitia quæsitis arte remediis molliuntur ii, 1, 6 illustri Macedoniæ loco natus xv, 3, 1 suffectis in loca eorum novis regibus xi, 10, 7

Longe plaris vitio fuit quam injuria iii, 7, 6 qua parte virum longe superior sit vi, 2, 14 longe major militum numerus ix, 3, 9

Longinqua militia xi, 1, 2 longinqua a domo militia xi, 5, 9 expeditio xviii, 1, 3 longinqua bella i, 1, 7. xli, 1, 8

in Longitudinem et latitudinem multum patet Scythia ii, 2, 2

Longus luctus xlii, 4, 14 longa militia (pro longinqua) xviii, 1, 2 obsidio xiv, 6, 5 navigatio xvi, 3, 5. xxii, 3, 15. xlii, 2, 10 longæ naves xlii, 5, 7 longum otium (pro diuturno) iii, 7, 1 Freinsh.

Loquacitas nuntiorum ii, 15, 15

Loqui fortius quam facere xxviii, 2, 14 apud intellectum loqui xi, 15, 6 loquitur fama hanc rem xviii, 4, 7

Loramenta xi, 7, 16

Lorica brevior iii, 1, 8 loricae plumatae Parthorum munimentum xli, 2, 10

Lucani bellum gerunt cum Alexandro Epirota xii, 2, 12 cum Locrensisbus xxi,

3, 3 Pyrrhum in Italiam vocant xviii,
1, 1 a Brutiis, progenie sua, vincuntur
xxiii, 1, 5 Lucanorum mores xxiii, 1, 8

Lucri spe xviii, 5, 10

Luctatur spiritus cum igne inter inte-
riora iv, 1, 4

Luctuosa (hoc est, tristia, lugubria,
damnosa) ix, 3, 3. xxxviii, 8, 14
Freinsh.

Luctus exercitui indictus xii, 3, 1
Orodis ob cædem Pacori xlii, 4, 14 ni-
mius luctus est contra decus regium xii,
12, 12

Lucallus summus imperator xxvii,
1, 8 Tigranen vincit xi, 2, 2

Lucus Marti sacer xliii, 2, 3

Ludeates i, 5, 2

Ludibrium fortune Seleucus (Callini-
cus) xxvii, 2, 5 ludibrium omnium in-
ter seuales aliquem reddere ix, 6, 6
in ludibrium favoris aliquem ostendere
xxvi, 1, 5 ludibrium (pro opprobrio)
xix, 2, 8 Freinsh.

Ludicra artes i, 7, 12

Ludimagister ex rege Dionysius xxi,
5, 8

Ludus sunt illa omnia xxix, 3, 2 ludi
in conviviis xii, 3, 11 inter epulas ix,
4, 1 in nuptiis Cleopatæ Philippi filis
ix, 6, 3

Luere supplicia (hoc est, pœnas dare)
ii, 5, 6. viii, 1, 4 pœnas, idem. i, 9, 8.
viii, 1, 13. xvi, 2, 5 Freinsh. (Exprimi-
tur et modus supplicii: ut) luere supplicia
crucibus ii, 5, 6 (Additur et casus ter-
tius): luere pœnas alicui xii, 2, 17
Vorst.

Lues (pro peste) xx, 5, 10 Freinsh.

Lugere xxiii, 2, 10 lugere fortunam
publicam xxviii, 4, 6 lugentia castra
xviii, 7, 10

Lugubri veste induti Olympiada ac-
cusatores xiv, 6, 6 (scilicet ad conci-
tandam mulieri invidiam. Tangit hunc
morem etiam L. 16. §. 27 D. de Injur.)
Freinsh. lugubre spectaculum xxxiv, 2, 4
lugubres nuptiæ xvi, 5, 3

Luna nocte defecit xxxiii, 1, 7

Lupa Marti sacra xliii, 2, 7 Romulum
et Remum alit xliii, 2, 6 (Hinc):

Luporum animi Romanis xxxviii, 6, 8
Lupasar: stare in lupanari xxi, 3, 4
conspici in popinia et lupanaribus xxi,
5, 4

Lupercus Romanis, qui Græcis Pan
est xliii, 1, 12 (Hinc):

Lupercalia xliii, 1, 7

Lupus Hieronî puero tabulam eripit
xxii, 4, 9

Luscinus Fabricius: vide F.

Lusitanorum equorum celeritas xliv,
3, 1

Lustrationis castrorum apud Macedo-
nas mos xiii, 4, 7

Lux: lucis splendor xxi, 2, 1

Luxuria (pro luxu) iii, 3, 4 et 5 (pro
levitate quasi et nequitia) v, 5, 7 (Vide
A. Gellium vii, 11) Freinsh. luxuria di-
vitiarum ii, 14, 6 opum xxxi, 8, 9 in
luxuriam lapsus i, 7, 13. xx, 4, 5. xxi,
6, 3 revolutus xxx, 1, 7 luxuria Antiochi
(Soteris) ducentis in Parthos xxxviii,
10, 2

Luxuriati xx, 4, 7

Luxuriosa convivia xi, 10, 2

Luxus (pro inutili vestium magnificen-
tia) xii, 3, 10 Freinsh.

Lycaus, qui alias Pan, Romanis Lu-
percus xliii, 1, 7

Lycaonia dono Romanorum Ariarathis
filiis cedit xxvii, 1, 2

Lycia in divisione imperii Alexandri
Nearcho evenit xiii, 4, 15

Lycortas Achæorum dux xxiii, 1, 9

Lycurgus Spartanorum legislator iii, 2,
4 auctorem legum suarum Apollinem
Delphicum fingit iii, 3, 10 easque volun-
tario exilio firmat iii, 3, 12

Lycurgus alius Spartanorum rex xxix,
1, 6

Lydi rege Cræso cum Cyro bellum
gerunt i, 7, 3 ante Cyrum invicti i, 7,
13 rebellantes lenocinia et artes ludicras
exercere iubentur i, 7, 12 Tuscos condant
xx, 1, 7

Lydia in divisione imperii Alexandri
Menandro evenit xiii, 4, 15

Lyncistaram familia xi, 2, 2. xi, 7, 1.
xii, 14, 1 (Legendam potius Lyncista.
V. Not.) Vorst.

Lysander Spartanorum dux Alcibiadem
vincit v, 5, 2 et Cononem v, 6, 4 Athe-
nienses omni ditione exiit v, 7, 3 ipsam-
que urbem obsidet v, 8, 1 et capit v, 8,
6 interficitur vi, 4, 6

Lysias orator et exul Syracusanus 500
milites suo stipendio conductos Athe-
nensibus auxilio mittit v, 9, 9

Lysimachia urbs terras mota evertitur
xvii, 1, 2

Lysimachus in divisione imperii Alex-
andri Thraciæ et Pontopreficitur xiii, 4, 15
bellum contra Antigonum instruit xv, 1,
4 a Cassandro secis in auxilium mittitur
xv, 2, 17 leonem interficit xv, 3, 8 et
generum suum Cassandri filium xvi, 2, 4
et filium suum Agatheclæ xvii, 1, 4
Pyrrhum Macedonia pellit xvi, 3, 2 Ly-

simachi vita et laudes xv, 3, 1 cum Se-
leuco bellum et comparatio xvii, 1, 8
mors xvii, 2, 1

Lysimachus superioris filius ab avan-
culo Ptolemæo occiditur xxiv, 3, 7

M.

Macedones inter otia Græcorum emer-
gunt vi, 9, 6 regem infantem in cunis in
aciem deferunt vii, 2, 8 sub Alexandro
omnium rerum præter militiæ immunes
xi, 1, 10 gaudent amisso Alexandro xiii,
1, 7 Olympiada occidendam decernunt
xiv, 6, 7 Macedonum indurata bello vir-
tus ix, 3, 9 virtus xi, 6, 11 laus xi, 9, 6
instituta ad comitatem xi, 11, 12 reges
vii, 1, 11 ante Alexandrum diademate
non usi xii, 3, 8 salutantur non adorantur
xii, 7, 3 Macedonia regum sepulcra
vii, 2, 2 numerus xxxiii, 2, 6 virtus vii,
1, 4

Macedonia vii, 1, 1 et seqq. caput
imperii Alexandri xiii, 6, 11 Macedonia
nobilitas xxxiii, 1, 1 status turbatus
xiv, 6, 8 Macedonia (pro, ex Macedonia)
xii, 1, 4 (Vide Notam Bernecc. ad xiv,
5, 9) Freinsh.

Macedonicus invictæ opinionis exerci-
tus xxxiii, 1, 3 Macedonicum imperium
xxxvi, 1, 10. xxxviii, 7, 1 bellum xxix,
4, 11. xxxiii, 1, 1 et 6 Macedonico metu
soluti Romani xxix, 3, 7 Macedonici
regni finis xxxiii, 1, 7

in Macello perstare xxi, 5, 6

Machinari alicui exitum xxxix, 4, 5
et 6

Macies terræ (pro siccitate et asperi-
tate) xliii, 3, 5 Freinsh.

Macula segnitæ (Id est, ex segnitia)
xxxvi, 1, 2 Vorst. sevitiæ xii, 5, 5

Madere suo pariter et hostium cruore
xxviii, 4, 7

Mæotis ii, 1, 19

Magas rex Cyrenarum xxvi, 3, 2

Magi regnum Persarum invadunt i, 9,
9 occiduntur a septem i, 9, 22 Magorum
Babyl. dexteritas in vaticinando xii, 13,
3 Magorum predicta contemnere xii,
13, 5

Magia Ægyptiorum studium xxxvi, 3,
7 Zoroastria inventum i, 1, 9

Magiæ artes i, 1, 9

Magis (comparativo junctum) iii, 2, 7,
xii, 11, 2 (Ita 'magis clarior' L. fin. C.
de Jure domin. impetr.) Freinsh. (Plura
id genus congescit Berneccerus in Notis
ad iii, 2, 7) non mœnibus magis quam

armis (pro armis æque ac mœnibus) i,
10, 19 Sic et: non magis virorum impe-
rio quam fœminarum virtutibus ii, 1, 2
(Vide et iii, 2, 7) Vorst. maxime xii, 6,
2 et 6, 10

Magister nequitæ xxx, 1, 9 præcepta
magistri xvi, 5, 13

Magistratus Spartanorum ii, 10, 14
magistratus annui ii, 7, 2 creare magi-
stratus iii, 3, 2 ad magistratus rem deferre
xliii, 4, 9

Magnanimitas Alexandri xi, 12, 13

Magnifica xvi, 3, 8 res amplæ magni-
ficæque ii, 1, 1 magnificentior anime ix,
8, 13 magnificentiora castra solito xii, 8,
16 (majora) Scheff.

Magnificencia ludorum ix, 6, 3

Magnitudo (pro excellentia) ii, 15, 18
Ita: magnitudo Alexandri xii, 16, 4,
xiv, 5, 10 Mithridatis xxxvii, 2, 1 (pro
potentia) xxxvii, 4, 6 (pro mole corporis)
xi, 13, 5 et 8 Freinsh. magnitudo Cyri
prænuntiata fuit i, 4, 3 magnitudine ani-
mi aliquid facere xi, 12, 13 ea magni-
tudine virium et sapientiæ fuit in omnibus
xiii, 1, 11 magnitudinis infinite elephan-
tus xv, 4, 19

Magnus (pro multo) xxii, 7, 6 magnus
apparatus belli vi, 2, 10 nitor xliii, 4, 2
dux magnus xlii, 3, 7 magna cura vi, 3,
2 indoles vi, 5, 2 ambitio i, 8, 2 magna
voce exclamare v, 10, 1 magni vortices
pelagi iv, 1, 13 corona aurea magni pon-
deris xi, 10, 10 magnæ res gestæ vi, 2,
10. xii, 4, 2 magnæ opes xviii, 4, 6
laudes ii, 9, 16 magnis funerum impensis
aliquem efferre xii, 1, 1 magnis sapientiæ
incrementis ornatus xx, 4, 3 major impe-
tus (hoc est, acerrimus, et cui resisti non
potest) iv, 1, 1 (Ita 'major casus' L. 1.
D. de Edendo. 'major malitas' L. 5. D.
Quod metus causa. 'major vis' L. 3. §.
1. D. Naut. Caup. Stab. et L. 25. §. 6.
D. Locati). major valetudo xviii, 2, 11
majoris belli causa ii, 12, 12 majoris im-
perii studium iv, 3, 5 majores spiritus vi,
7, 5 in majus omnia extollit fama ii, 13,
2. xiv, 1, 2. xxv, 1, 8 (Ita fere Livius
iv, 1, 8 et 24, 7) Freinsh. Athenarum
restitutio in majus ii, 14, 2 maximum
pervigiliæ malum xxiv, 8, 14 maximi
imperii subversi et recepti auctor v, 4,
12 maximis plurimisque urbibus regionem
possidere xxxviii, 4, 7 maximi duces xii,
1, 7 maxima Hyrcanorum gens i, 6, 16
maximæ opes ix, 8, 5 maximam gloriam
invenire iii, 7, 10 maximarum gentium
viribus succinctus vi, 1, 2

Mago xviii, 7, 19. xix, 1, 1

Mago Carthaginiensium dux Romanis auxilio missus xviii, 2, 1

Majestas regia i, 7, 7. i, 9, 11 Africanus xxi, 7, 7 majestas Deorum vindicata per illum viii, 2, 7 sine majestate numinis Apollinis nihil unquam gesserunt Athenienses viii, 2, 11

Majores xi, 4, 6 majores paterni xxxviii, 7, 1

Malchus Carthaginiensis exul xviii, 7, 2 patriam obsidet viii, 7, 6 filium suum cruci affigit xviii, 7, 15 occiditur xviii, 7, 18

Male agere rem (pro infelicitate) iv, 5, 4 (Vide et Ind. Nep. in Male) Vorst.

Maligne præbere comæatus (*Nicht zu lieb werden lassen, durch den rauffen geben*) v, 2, 14. (Ita Plinius vii, 50 'Malignum et breve est hoc munus naturæ (vitam intelligit) etiam in iis, quibus largissime contingit.' Ita Seneca Benef. vi, 34 'Maligne aperte forea.') Freinsh.

Malle: qui se feminam malit esse quam virum i, 3, 3 (Ita Nepos: 'Cupit se tecum affinitate conjungi,' pro cupit tecum aff. conjungi. V. Ind. in Nep. v. Cupere, et Postulare) Vorst.

Malum (pro infortunio) xvii, 1, 5 malum intestinum v, 3, 9 malum discordiæ (hoc est, pontum Eridiæ) xii, 15, 11 Freinsh. tanti mali sensus ad omnem ætatem penetravit v, 7, 5 causa et origo mali viii, 1, 4 mali labe xvii, 1, 5 finis mali xx, 2, 6 alterum alterius malo crescit xxiii, 2, 6 mala iv, 5, 2. xvi, 4, 1. xviii, 6, 11 fessus malis iii, 7, 13 mala captivitatis iii, 5, 2. xxxix, 3, 5 dissensionis xvi, 3, 8

Mamma (etiam virorum est): sagitta sub mamma trajectus xii, 9, 12 Vorst. dexteriores infantum mammas inurebant Amazones ii, 4, 11

Manat origo alicujus ab aliquo xxiii, 4, 4 omnia sanguine manant xxxviii, 8, 5

Mandare (hoc est, jubere dici, *zuentscheiden*) xxiv, 3, 4 insidiis (hoc est, uti insid.) v, 2, 5 Freinsh. mandare aliquem interficiendum v, 2, 5 mandare adoptionem (pro, mandare ut aliquis adoptetur) ix, 2, 3 Vorst. mandare alicui curam alicujus xii, 6, 10 ultionem sui violatis numinibus xxxix, 3, 11

Mandata alicui dare ad parentes ejus xii, 15, 3 mandata occulta data sunt legatis xxiv, 1, 5 mandata occultis societatem inire cum aliquo xxi, 1, 7 mandatis tacitis alicui præcipere xxxi, 2, 1

Mane: primo mane i, 10, 4

Manere: fortius mansisse, quam dimi-

casae ii, 11, 11 ab alieno imperio intacti aut invicti mansere ii, 3, 1 consuetudo hæc in successoribus mansit xii, 4, 7 originis ejus argumentum etiam in posteris mansit xv, 4, 9 Atheniensibus etsi fractæ sint opes, manere tamen navalem usum vi, 1, 8

Manes interfectorum placare xx, 2, 6 Manium pacem occupare xx, 2, 7 Manes interentorum obversantur ante oculos xxvi, 2, 5 Manibus interfectorum penas pendere xxxvi, 4, 2 Manibus alicujus parentare xxxix, 3, 12

Manifesta damna ii, 3, 11 manifesto quodam numine xlv, 4, 7

Manifestare: quantum in juventute profligatum sit, victi contumaces foeminarum animi manifestant xx, 4, 13 manifestant munera gratam voluntatem reddentium vota xxiv, 6, 10 hoc ipsorum vocabulo manifestatur xli, 1, 2

Manipulus hostium xxlii, 2, 2

Manlius Vulso consul xli, 4, 3 (Vide etiam Bulso)

Manlius Maltinus a Mithridate vincitur xxxviii, 3, 8 idque in Cappadocia xxxviii, 4, 4

Mansiones (pro itineribus, hoc est contrarium pro contrario, quæ quomodo idem quandoque significant, dicit aliquid A. Gellius lib. vii, cap 21) xlii, 8, 5 mansiones (possunt etiam dici castra, quod in iis manetur. Vide Livium xlv, 38, 8. idem ergo est 'continuatis mansionibus,' quod 'cont. castris.' Vide Notam Bernecc. ad h. l.) Freinsh.

Mansuefacta barbaria xliii, 4, 1

Mansuetudo xv, 4, 19 mansuetudinem mulieribus assignant Parthi xli, 3, 7

Manubiæ (pro omnibus quæ bello capta sunt) v, 10, 12 Freinsh.

Manumittere servos iii, 5, 6. xvi, 5, 1 manumittendi potestas nulli permessa apud Parthos xli, 2, 5

Manus abstinere a proximis viii, 6, 4 in manibus alicujus pueritiam agere xii, 6, 11 (Nostri, *auff iemandes Armen.*) Sic: in manum accipere i, 4, 12 manu promptus xxiii, 4, 11 manu fortis xv, 4, 8 Vorst. manus (pro copiis, exercitu) ii, 12, 10. ii, 13, 3. xii, 10, 1. xiii, 5, 7. xviii, 2, 5. xxx, 3, 2 (pro multitudine, turba) xvi, 3, 7 Freinsh.

Marathon ii, 15, 18

Marathonia pugna ii, 11, 2 et 12, 12 Marathonii campi ii, 9, 9

Marcere: otio et desidia corrupti marcebant xxx, 1, 3 marcens quotidiana luxuria xxxiv, 2, 7

Marcus Lepidus: vide L.

Mardi subiguntur ab Alexandro xlii, 3, 4 a Phrabate xli, 5, 9

Mardonius cum exercitu in Græcia remanet ii, 13, 3 Olynthum expugnat ii, 14, 1 vincitur et fugatur ii, 14, 5

Mare Adriaticum xx, 1, 9 Ægyptium ii, 1, 19 Caspium xlii, 2, 9 Inferum xx, 1, 7 Mortuum xxvii, 3, 6 Ponticum ii, 1, 19 Superum iv, 1, 1. xx, 1, 8 maria pontibus a Xerxe strata ii, 10, 24 maris latrocinium (pro piratica) xliii, 3, 5 Freinsh.

Marem fœminæ matrimonio junxit primus Cecrops ii, 6, 7 mares ii, 4, 10

Margiani xli, 1, 10

Marmi commatus iv, 4, 5 marinæ aureæ status xlii, 1, 10

Maritus : uxor mariti sanguine dotata i, 7, 19 corpus interfectoris super mariti reliquias cremavit Olympias ix, 7, 11 memoria mariti xiv, 5, 10 post mortem mariti xvi, 1, 2 uxor maritum oculis fagebat xxiii, 2, 9

Maritima urbs ix, 1, 2

Marpesia Amazonum regina ii, 4, 12 interficitur ii, 4, 16

Mars Amazonum pater ii, 4, 13 item Romuli et Remi xliii, 2, 3 Marte æquo discessum est utrinque (id est, æquo prælio) iii, 6, 9 (Sic et dicunt, aperto Marte, cæco Marte dimicare. Pro quorum priore noster, aperto prælio. V. Aperto) Vorst.

Marsicum bellum xxxviii, 4, 13

Masiniassa Numidiæ rex Romanorum socius xxxiii, 1, 2 Masinisse in Romanos merita xxxviii, 6, 4

Massilia conditur xliii, 3, 4 et 12 insidiis a Comano petitur xliii, 4, 6 obsidetur a Catumando xliii, 5, 5

Massilienses pro Phocænsibus conditoribus suis deprecantur xxxvii, 1, 1 cum Gallis et Liguribus bella gerunt xliii, 5, 1 Carthaginienses vincunt xliii, 5, 2 Romæ incendunt publico funere prosequuntur xliii, 5, 9 Massiliensium instituta xliii, 4, 13

Mater Alexandri : vide Olympias. Darii : vide D. matres suas interfecerunt Antipater Cassandri filius xvi, 1, 1 Alexander Ægyptius xxxix, 4, 5 Grypos xxxix, 2, 8 Ptolemæus Philopator xxix, 1, 5 studium placendi a virginæ in matrem conferre xxvi, 3, 4 in uteros matrum refugere i, 6, 14 infelicitum matrum ululatus xix, 3, 11 liberi in gremio matrum occisi xxvi, 1, 7

Materia scelerum auri argentique usus iii, 2, 12 (ubi 'materia' pro occasione.) Sic et : materia seditionis xi, 5, 2 mate-

ria (vocatur litumen) i, 2, 7 generandis ignibus soli Siciliæ naturalis materia iv, 1, 3 non minorem rerum materiam habere in Italia, quam alius in Persis xii, 2, 2 materia magna incrementorum est aliquid alicui xliii, 4, 24 materiam quietis avidè arripere xxx, 1, 7 materia uberior (belli) Italia xxxi, 5, 4 Vorst.

Materna nobilitas i, 4, 4 vitam per ubera materna deprecari xvi, 1, 1 maternæ fraudis vestigium xvi, 1, 3 in ultionem maternæ necis bellum gerere xvi, 1, 5 armari xliii, 2, 10 materni majores xxxviii, 7, 1 maternæ sordes xliii, 2, 11 maternum genus xxiii, 4, 5

Matertera xxxix, 3, 8

Matrimonii origo ii, 6, 7 in matrimoniis non habenda ratio pecuniæ iii, 3, 8 matrimonia (hoc est, uxores) iii, 3, 8. iii, 5, 6. xiv, 3, 7. xviii, 5, 5 Freinsh. matrimonii reticenda i, 7, 15 in matrimonium dare i, 7, 1 tradere i, 4, 4 matrimonio jungere marem fœminæ ii, 6, 7 in matrimonium accipere aliquam xvii, 3, 15 in matrimonium recipere. (V. Recipere). ex matrimonio alicuius liberos tollere xvii, 3, 4

Matronarum ornamenta pudicitia, non vestes xx, 4, 12 matronæ principum xiv, 6, 3

Matronali habitu amici Macedones Persicorum legatorum libidinem puniunt vii, 3, 6

Matura ex aliquo (hoc est, vicina partui) xlii, 2, 5 matura senectute decedere xli, 5, 5 maturum (pro eo, quod ad perfectionem suam dudum pervenit, et jam corruptioni opportunum est) xi, 5, 7 maturior conceptio (id est, celerior) iii, 4, 6 Freinsh. matura imperia xi, 5, 7 maturior indoles vi, 3, 4

Maturare fugam ii, 13, 7 (Ita Virgilius Æn. i. 141.) opus ii, 15, 5 et 7 (De hac voce vide Macrob. Saturn. vi, 6) Freinsh.

Maturius (celerius) iii, 1, 3 Vorst.

Matutino tempore ii, 13, 9

Mauri Carthaginiensium hostes xix, 2, 4

Medea conjux Ægei ii, 6, 14 Jasonis xlii, 2, 12 Colchos redit, ibid.

Medea urbs xlii, 3, 6

Medela xi, 1, 7

Medi quamdiu regnaverint i, 6, 17 subiguntur a Parthis xli, 6, 6 Medi (pro regione Medorum) i, 6, 16 Freinsh. (Vide et Parthi et Persæ)

Mediæ major et minor xli, 4, 13

ex Medicis unus xi, 8, 5

Medicus sermo xli, 2, 3 Medica Per-

sicaque regna xli, 1, 8 Medici imperii origo i, 3, 6. xlii, 3, 6 finis i, 6, 17

Mediocre (pro modico, parvo) vii, 3, 7 Freinsh. mediocris vir (non illustri loco natus) i, 4, 4 haud mediocris fructus (non exiguus, magnus) iv, 2, 4 Vorst. haud mediocris metus capit aliquem xi, 1, 5 non mediocris populus xxxii, 3, 12 non mediocre momentum accedere viribus Persarum xi, 4, 12 non mediocre momentum partium xlii, 6, 12 cum mediocri turba popularium venit in Italiam xliii, 1, 6

Mediolanum Gallorum colonia xx, 5, 8 Meditabundus bellum xxxviii, 3, 7 (Ita Sallustius 'vitabundi tela' Jug. 60. 4. et 'classem' Hist. iii, 3, 7) Freinsh.

Meditari bellum xxv, 4, 1 fugam in regnum xxxviii, 9, 4

Medius: media saxi rupes xxiv, 6, 7 media inter utramque regionem xlii, 1, 4 flumen per mediam urbem influens xi, 8, 3 medio tempore (*mitterweil*, hoc est, interea) iv, 3, 1 Freinsh. ii, 4, 1. iii, 2, 7 medii tūneris loca arida xii, 10, 7 media potione (dum bibis) xii, 13, 8 Vorst.

Medius Thessalus xii, 13, 7

Medus Ægei ex Medea filius ii, 6, 14 (qui et Medius appellatur xlii, 2, 12) Freinsh.

Megabysus ad subigendam Thraciam a Dario missus vii, 3, 1 Buharen cum exercitu in Macedoniam mittit vii, 3, 7

Megara a Pisistrato pæne capta ii, 8, 4

Megarenses Atheniensium inimici ii, 7, 7 strategemate vincuntur ii, 8, 3

Mel inventum xlii, 7, 10. xlii, 4, 1

Meleager xlii, 2, 6. xlii, 3, 2 summæ rerum præficitur xlii, 4, 5

Melior (hoc est, aptior) v, 2, 7 (Ita Virgilius Georg. i, 286. et Æn. v, 68. hoc est, fortior) ix, 2, 4 (et ibi notata) xi, 13, 9 (sicut etiam 'bonus' pro forti ponitur, 'ut' apud Sallustium Jug. 53. 10. et Tacitus i, 3, 1) Freinsh. meliores versificatores iv, 9, 4 ad meliora patriæ tempora se reservare ii, 11, 15. xxviii, 4, 9

Membra lacerata xxviii, 8, 15 civitas per multa membra divisa v, 10, 10 Achæi per civitates veluti per membra divisi xxiv, 1, 2 corpus in membra divisum xxxviii, 8, 15 uribus veluti regni membris anissis xxx, 4, 17

Meminisse xi, 13, 9. xxviii, 2, 3. xxxvi, 2, 15 nec belli periculorum meminerant (pro, non cogitabant de bello gerendo) xi, 5, 9 Vorst.

Memor adhuc Darium vivere xi, 10, 4 memores, se ejus opera adjutos v, 11, 6

Delph. et Var. Clas.

memores originis xlii, 3, 4

Memorabilis Parthis Arsaces xli, 5, 5 pellis arietis memorabilis gentibus xlii, 2, 10 in qua victoria etiam illud memorabile fuit i, 8, 12 hujus viri inter multa egregia et illud memorabile fuit ii, 7, 6 reges variis casibus memorabiles i, 7, 14 memorabiles alicujus casus xxxviii, 9, 1

Memorare: quem bellum Græcis intulisse memoravimus xx, 5, 1

Memoria patris aliquem donare xxxviii, 6, 6 memoriæ alicujus honorem tribuere xli, 5, 6 in memoriam somni revocari i, 5, 3 in memoriam alicujus facti revocari: Vide Revocare

Menalippe Amazon ab Hercule capta ii, 4, 23 traditis a sorore armis redimitur ii, 4, 25

Menander in divisione imperii Alexandri Lydium sortitur xlii, 4, 15

Mendacio Deos illudere xvi, 5, 11

Menelaus (Alexandri Magni abavus) vii, 4, 3

Menelaus (Philippi primi frater) vii,

4, 5 ab eodem occiditur viii, 3, 11

Menelaus (Ptolemæi primi frater) a Demetrio primo captus fratri remittitur xv, 2, 7

Mens: gentes mentis infidæ xi, 1, 6 ardore mentis incensus xi, 5, 4 repentinus impetus mentis xii, 7, 8 sine ullo tristiciæ argumentum xii, 15, 3 mentes vatium in vecordiam vertit xxiv, 6, 9

Mensis: mense octavo exacto xlii, 2, 5 post menses admodum septem xvii, 2, 4 ante menses xx, 5, 4 interjectis mensibus xxxviii, 1, 6

Mentionem habere (pro ment. facere) x, 2, 2 Freinsh. mentio orta rerum gestarum inter ebrios xii, 6, 2

Mentiri sexum i, 2, 4 originem alicujus xxv, 2, 4

Mercari ab aliquo, ut differat bella vi, 1, 5 (quod alibi, redimere bellum). Vorst. mercari pacem ingenti pecunia xxiv, 4, 7 Mercatores peregrini xxxvi, 2, 6

Mercatus Olympiacus xlii, 5, 3 (Mercatus autem dicitur, quia tam celestri in conventu mercaturam et nundinas exerceri occasio fuit: hinc quidam nostrum vocabulum *dis Messe*, a *Missæ* derivatum nec absurde putant, quod eo potissimum tempore, cum *Missæ* legebantur, quod priusquam villosos esse cœperant, bis aut ter quotannis fiebat, propter frequentiam eo venientium nundinæ committebantur) Freinsh.

Merces: tam fœda ei merces reddita xli, 6, 11 pacta mercede bellum redi-

1

Ind. Just.

mere vii, 5, 1 mercede fraudari xlii, 1, 2

Mercenarius miles viii, 1, 9 exercitus xxvii, 2, 10. xxxviii, 8, 11 mercenarii xvii, 2, 12 mercenaria manus xiv, 3, 7. xxvii, 3, 5

Merere : tardius, quam temeritas ejus meruit, occisus est xiv, 4, 10 vitam ferro, ut meruerat, amisit xxiv, 3, 10 memor quæ meruisset a fratre xvii, 3, 9

Meretrix quædam Antiochum Hieracem custodia Ptolemæi liberat xxvii, 3, 11 supplicio meretricum expiata regni infamia xix, 2, 8 meretrices in aula Ptolemæi potentia xxx, 2, 1

Mergere naves ii, 12, 27 (quod alibi, suppressimè) Vorst. mergi in profundum xxxvi, 3, 7

Mergis, Cambysis frater, ejus jussu interficitur i, 9, 5

Meridianæ horæ ii, 14, 9

Meritum alicujus in aliquem (de eo qui est male meritis) i, 6, 8 Vorst. novis meritis offensam corrigere xxxv, 2, 3 meritorum officia xi, 15, 7

Mero saucius xxiv, 8, 1 solutus ix, 6, 6

Merces (plur.) : mercium compensatione, non pecunia emi singula jussit Lycurgus iii, 2, 11 distractis mercibus ix, 1, 6 Mesopotamia in divisione imperii Alexandri Arcesilao sorte venit xiii, 4, 23

Messena urbs iii, 4, 1

Messenii post decennalem obsidionem iii, 4, 3 nec virtute sed insidiis a Spartanis expugnantur iii, 5, 1 rebellant iii, 5, 2 denuo vincuntur iii, 5, 15 et rebellant iii, 6, 1 legatos ad Pyrrhum mittunt xxv, 4, 4 Philopœmenem capiunt xxxii, 1, 6 vincuntur ab Achæis xxxii, 1, 10

Messes (pro frugibus, frumento) xxiv, 7, 6 Vorst.

Meta : curru circa metam acto xii, 10, 5

Metalla argenti in Thracia viii, 3, 12 metallorum in Hispania copia xlv, 1, 6

Metapontini Græcorum coloni xx, 2, 1 fœdus cum Alexandro Epirota jungunt xii, 2, 12

Metari castra i, 8, 3 opportuna quæque victoriæ suæ xxvii, 3, 5

Metellus Romanorum ad Ptolemæum legatus xxxviii, 8, 8

Metiri vitæ finem non annorum spatio, sed imperii terminis xvii, 1, 12

Metuere certamina iii, 1, 5 offensam xlii, 8, 8 excidia urbium xxiv, 5, 9 arma alicujus xxx, 3, 2 nihil hostile metuentis ii, 4, 21 contemnendus magis quam metuendus xxi, 5, 7 metuentibus nulla quies ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 metuenda arma xxviii, 4, 1

Methona urbs vii, 6, 14

Metus auxiliorum potentium major quandoque, quam qui ex hoste est iv, 3, 7 metus religionis tardium assuescendi legibus vincit iii, 3, 10 metus capit aliquem xi, 1, 5 metum alicui demere xi, 1, 8 injicere xxv, 1, 7 metus sustinere xxvi, 1, 3

Mezentius Enemæ hostis xliii, 1, 13

Micythus servus Anaxilai, et ejus liberorum tutor iv, 2, 5

Mida Phrygiæ rex xi, 7, 14

Midas Macedoniæ regulus vii, 1, 11

Migrare ad aliquem v, 10, 7. xviii, 4, 10

Migrationis ministri xviii, 4, 12

Miles gregarius v, 2, 1. xxxviii, 10, 3. xlv, 2, 8 militem se expeditionis offerre xxi, 6, 5 fortissimi militis officio fungitur vi, 7, 11 Ptolemæum ex milite gregario virtutis causa provexit Alexander xlii, 4, 10 militum vires labore acuntur xx, 1, 2 miles (pro militibus) v, 6, 9 Vorst. xi, 14, 5. xxii, 3, 1. xxxi, 2, 2. xli, 5, 1

Militare sub auspiciis alicujus viii, 3, 2 cum aliquo xi, 6, 4

Militaris disciplina (vide Disciplinam). militaris ætas v, 6, 5. xxii, 4, 5 militaris scientia v, 6, 9 militaria dona xxiii, 4, 13 officia xxv, 1, 9 signa xlii, 5, 11

Militia (pro expeditione) xi, 1, 3 Freinsh. (pro exercitu) xxxii, 2, 2 ad militiam Persicam ire xv, 4, 6 Vorst. militiam remotior xii, 5, 6 peregrina xii, 2, 4 gravior sub magno duce vi, 1, 2 militiam Dei secutus Alexander xii, 7, 6 dux in hanc militiam electus vi, 1, 2 militiæ labor assiduæ frugalitatis consuetudine facilius iii, 2, 10 militiæ vacatio Persis a Magis conceditur i, 9, 12 præter hanc omnia Macedonibus ab Alexandro conceduntur xi, 1, 10

Mille trecentis annis imperium tenuerunt Assyrii i, 2, 13 mille passus inter duas acies ii, 9, 11 mille ducentæ naves ii, 10, 20

Milo amicus Pyrrhi xxv, 3, 2

Milo Laodamiæ percussor xxviii, 3, 8

Miltiades Atheniensium dux Darium vincit ii, 9, 13 in carcere moritur ii, 15, 19

Minæ legatorum xviii, 7, 4 Deorum minas expiare xxvi, 2, 2 minis populi aliquem subtrahere xvi, 4, 20 Deorum minis victus xviii, 5, 6

Minari alicui xxviii, 2, 3 et 7. xxxi, 8, 6

Minax animus i, 5, 5 scditio xxviii, 3, 11

Mindarus Lacedæmoniorum dux v, 4, 1

Minerva pro Delphis pugnat xxiv, 8, 5
Massiliensium hostem terret xliii, 5, 6
panificiis placatur xx, 2, 7 Minervæ sacræ Athenæ ii, 6, 9

Minium in Hispania nascitur xliv, 1, 6. xliv, 3, 4

Minister impensæ vi, 2, 15 liberorum regis xvi, 1, 13 regni amarior quam ipse rex xvi, 1, 14 ministri migrationis xviii, 4, 12 res magistratibus per ministros proditor xxi, 4, 4 talibus ministris, Orbis terrarum victus xiii, 1, 14

Ministerium consilii offerre xxxi, 5, 8 ministeria facere xxiii, 3, 16 ministeria servilia xliv, 4, 13

Ministra Arsinoë noverca, Agathoclen filium interficit Lysimachus xvii, 1, 4

Ministrare regi xii, 14, 6

Minithya ultima Amazonum regina ii, 4, 33. xii, 3, 5

Minois leges xx, 4, 4

Minor viribus (hoc est, inferior) xxxix, 4, 2 Freinsh. minus perjurii contrahere iii, 7, 15 minore damno reipublicæ cadere xxii, 6, 2 minores animos habere xviii, 1, 2 minores copiæ xxxviii, 1, 8 minimus natu xvi, 2, 7 ætate xxxvi, 2, 6

Minuere : minuerat hostiles animos captivitas xlii, 1, 4 minuuntur vires discessu sociorum ii, 12, 19 animi Romanis xxii, 8, 8

Minus i, 7, 8. v, 2, 6 nihil minus quam bellum metuere vii, 6, 8 non minus quam ii, 1, 2. ii, 12, 27

Mirabile vii, 8, 9

Miracula Siciliæ iv, 1, 3

Miranda res ii, 13, 10

Mirari v, 1, 9. xiii, 1, 14. xxxvii, 4, 5

Mirus (pro magno) : mirus tumor xi, 11, 12 Vorst. mira fortunæ inclinatio v, 4, 12 audacia ix, 4, 10. xxii, 4, 2 mira virtute pugnare xli, 5, 7

Miscere quærelam publicam cum privatis casibus v, 7, 7 victos victoribus affinitatibus connubiorum xii, 12, 2 mixtus ex utrisque sermo xli, 2, 3

Miseros convicia non decent xiv, 4, 4 misera res xxvii, 2, 3 misera et inops senecta xiv, 3, 10

Miserrima servitus v, 7, 10 gravissima miserrimæ captivitatis supplicia xi, 3, 7 Miserabiles lacrymæ xxiii, 2, 9

Miseranda facies viii, 5, 8 res xi, 4, 9 miserandum spectaculum viii, 4, 7. xv, 3, 4 alia sollicitudo miserandum senem invadit xlii, 4, 14

Miserari (cum accusat.) viii, 5, 13. xii, 5, 5. xxvii, 1, 5. xxviii, 4, 12 (pro miserari, nisi forte ita legendum) v, 9, 7. xv, 3, 6. xliii, 4, 11 Freinsh. miserari vicem suam, vicem filiorum (pro queri de fortuna) viii, 5, 13 Vorst. miserari casum senis xii, 5, 4

Miseratio alicujus tenet aliquem vii, 2, 11

Misere vitam exhibere xi, 10, 9

Misereri alicujus xv, 3, 6

Miseriæ infelices xviii, 7, 14

Misericordia in eo et perfidia pari jure dilectæ ix, 8, 7 pia misericordiæ humanitate aliquem respicere xviii, 3, 8 misericordiæ verba xviii, 3, 8 misericordia alicujus permoveri v, 10, 7 misericordiam movere iv, 4, 1 misericordia motus i, 4, 11 nulla misericordia sanguinis permotus x, 3, 1

Misericors populus iv, 4, 2

Missio : ab ipsa missione rursus in militiam milites revocare xiv, 3, 8 flagitare missionem xii, 11, 6

Mithridates Ponticus Heracliensium hostis xvi, 4, 8

Mithridates alius Romanorum socius xxxvii, 1, 2

Mithridates (Eupator) superioris filius xxxvii, 1, 7 ejus pueritia xxxvii, 2, 4 administratio regni xxxvii, 3, 1 bellum cum Romanis cupit xxxvii, 4, 6 Ariarathen ex sorore nepotem interficit xxxviii, 1, 10 ejus fratrem Cappadocia pellit xxxviii, 2, 3 Nicomedem filium regno pellit xxxviii, 3, 6 Romanorum legatos vincit xxxviii, 3, 14 Mithridatis oratio ad milites xxxviii, 4, per tot. genus et nobilitas xxxviii, 7, 1 parricidia xxxviii, 1, 1

Mithridates Parthorum rex xli, 6, 1

Mithridates Parthorum rex cognomento Magnus xlii, 2, 3 regno a suis pulsus, a fratre interficitur xlii, 4, 4

Mitigare : vix mitigatus est patri revocanti (pro, vix adductus est, ut ad patrem in regnum rediret) ix, 7, 6 Vorst. mitigare animum alicujus xiii, 3, 2 mitigare populum xvi, 1, 18 aliquem alicui xxi, 4, 4 mitigato vultu xviii, 4, 9

Mitis in aliquem clementia xxxviii, 9, 10 miti ingenio xviii, 3, 8 mitior victoria i, 7, 6 mitior in populares xxxviii, 8, 5 mitiora vaci xlv, 4, 11

Mittere (pro jacere) i, 3, 5 vocem (hoc est, edere vocem) xlii, 4, 12 Freinsh. auxilia adversus aliquem vi, 6, 3 alicui xviii, 2, 5 mitti in auxilia quorundam iv, 4, 3 mittere malum discor-

die inter aliquos xii, 15, 11 mittere sub jugum xxxviii, 4, 12 mittere ad corpus requirendum xlv, 4, 3 mittit se venturum v, 3, 7 (pro, qui nuntiarent, se venturum) Scheff. de coelo missus v, 4, 10 ad senatum missus xxxi, 4, 3 in bellum xxi, 6, 7 scrutator regio more missus xxxviii, 1, 9 quo decimas Herculi ferre missus erat xviii, 7, 7 in eam rem missi xxi, 2, 7

Mitylenæus Laomedon xiii, 4, 12

Mobilitas militum xxvi, 2, 12

Moderate administrare regnum vii, 2, 5 moderate regna dividere ii, 10, 11

Moderatio Ptolemæi xv, 1, 7 moderatio similis utinam reliquis mortalibus esset ii, 2, 11 (in quibus 'moderatio' est pro moderatione animi. Sic et Valerius Maximus iv, 1. et alii sæpius. Vide et nos-trum i, 1, 1) Vorst.

Moderatus (qui justam mediocritatem servat) vii, 6, 16 Freinsh. moderatus in imperio xxiii, 4, 14 moderata polliceri xi, 1, 9

Modestia aliquid obtinere xii, 12, 7. xxii, 2, 4

Modia frumenti vi, 2, 2

Modicus (pro exiguo) ii, 3, 15. vii, 1, 2 Vorst. modicæ urbes ix, 1, 1 non modica solatia xix, 3, 4

Modo personam occisi, modo causam occidendi considerans xii, 6, 5 (pro tantum) xi, 8, 4. xiii, 2, 11. xlii, 8, 6. xxxviii, 7, 9

Modulari nervorum oblectamenta xxx, 1, 9

Modus ultionis ix, 8, 14 in modum triumphi v, 7, 2. xvi, 5, 5 modum statuere sumptibus nuptiarum xxi, 4, 5 in modum reorum xxvi, 4, 3

Mœnia condere ii, 12, 4 exstruere v, 7, 12 patria municipes sunt, non mœnia ii, 12, 14 mœnia majora complecti ii, 15, 2 urbes mœnibus cingere xliii, 4, 1

Mœror viii, 5, 10. xii, 3, 1

Mœsta civitas xix, 2, 8 mœsta castra xviii, 7, 10

Moles (pro aggeribus contra vim aquarum) ii, 1, 20 (Sic Cic. ii. Off. 'Moles fluctibus opposita'). majori mole reparare bellum xxi, 3, 9 Vorst. moles arenarum iv, 1, 6 aquarum xxxi, 5, 7

Moliri (pro aggredi) ii, 15, 1 Freinsh. moliri aliquid in aliquem xiv, 4, 11

Molitiones castrorum xii, 8, 16

Mollior labor (hoc est, tolerabilior) xii, 4, 4 Freinsh.

Moliri vitia locorum arte ii, 1, 6

Mollitia corporis feminas antecire i, 2, 2 effeminata mollities i, 7, 13

Molossi, qui postea Epirotæ xvii, 3, 2

Momentum (pro pondere, robore) xi, 4, 12. xiii, 6, 12. xvii, 2, 11 pro tempore ii, 14, 9 pro vi, efficacia v, 4, 12 ignobile (pro re non magni laboris aut usus) vii, 3, 1 Freinsh. momenti tantum in uno viro v, 4, 12 brevis momenti culpa vi, 3, 8 non modicum momentum victoriæ in repentino metu hostis xxii, 5, 7 plus momenti persona filii quam auctoritas patris habuit xxxii, 2, 7

Monere aliquem xii, 11, 7. xiv, 2, 12 summis obsecrationibus xxiv, 8, 7

Monitus (substant.) xviii, 5, 2. xxxvi, 2, 9

Mons sacer apud Nysam xii, 7, 7 Palatinus xliii, 1, 11 aureus in Hispania xlv, 3, 6 Zapaortenon in Parthis xli, 5, 1 montes Dædali xii, 7, 9 Rhipæi ii, 2, 1 montes in plana deducti a Xerxe ii, 10, 24 montium refugia ii, 6, 10 juga xxxii, 3, 14 ardua xli, 1, 11 diversis montium regionibus pernoctare xxxvii, 2, 8

Monstra in freto Siculo iv, 1, 13

Monstrare: monstro alicui arare ii, 6, 5 regi monstrata in remedia veneni herba est xii, 10, 3

Monumentum suppliciorum xxi, 7, 8 in monumenta rerum gestarum urbem condere xii, 10, 6 Herculis monumenta superare xiv, 2, 9

Moram facere (hoc est, morari. Vide Facere). pro resistere v, 6, 4 (Non absimiliter Virgilius: 'pugnæ nodumque moramque') Freinsh. Moram facere rebus agendis vi, 2, 16 (pro differre quæ agenda sunt). non magnam moram facere bello v, 6, 4 (pro facere imbecillitate sua, ut brevi bellum finiatur. Simile illud Virgilii, 'pugnæ nodumque moramque') Vorst. nec mora congressioni fuit xxxviii, 10, 6 una hæc mora est illi a Græcia xxix, 2, 9

Moratur ea res victoriam i, 10, 6 nec dicta res morata ii, 3, 13 morari in radice montis (pro habitare) xii, 5, 9 Vorst. nec facultas, nec inopia moratur fugam xxi, 2, 4

Morbi causa xii, 13, 10 vis xliii, 2, 3 cura xliii, 2, 6 morbum ex Solis fervore contrahere xxxvi, 4, 5

Mori (de morte tantum naturali) xi, 11, 9 Freinsh. moriens (morti vicinus, animam agens) lii, 3, 12 Vorst. moriendi voluntas xii, 6, 9 patientia xii, 11, 9 parato ad moriendum animo ii,

11, 9 aut vincendum aut moriendum vi, 7, 6. xlii, 6, 4 mortuorum corpora cremare xix, 1, 11

Mors honestissima in castris hostium ii, 11, 18 mors ambigua predicta xii, 2, 3 et 14 voluntaria iv, 5, 10 indubitata xii, 15, 1 morti succumbere xiv, 6, 12 mortem sibi consciscere xlii, 1, 5 mortem alicujus dolere xii, 6, 15 in mortem invictus animus xii, 15, 4 mortes xii, 1, 5. xvi, 1, 1. xix, 3, 6. xxxii, 4, 9

Morsu navem detinet Cynægrius ii, 9, 18

Mortales (pro hominibus) ii, 2, 7 et sapius (quomodo et alii. Vide Ind. in Nep.) Vorst. mortali manu cadere xiv, 4, 12

Mortalitas: humana mortalitate majus opus xii, 16, 3

Mortuos cremare: vide Cremare

Mos Cypriorum, prostituere virgines suas xxi, 3, 2 Græcorum, ut qui corpora cæsorum petit, pro victo sit vi, 6, 9 Lucanorum in instituendis liberis xxlii, 1, 7 Macedonum salutare reges, non adorare xii, 7, 3 Persarum in eligendo rege x, 1, 3 Segobrigiorum in elocandis filiabus xliii, 4, 3 mos ingenii humani, quo plura habet, eo plura concupiscere vi, 1, 1 mores Amazonum ii, 4, 4 Hispanorum xlii, 2, per tot. Laconum ante Lycurgum soluti iii, 3, 10 Parthorum xli, 3, per tot. Philippi primi ix, 8, 4 Scytharum ii, 2, 3 morem vestis exindii gens universa tenet i, 2, 3 more ingene sui viii, 3, 15 in morem vincarum xxxvi, 3, 4 vestis sui moris xli, 2, 4 armorum mos, ibid. moris Græci vestigia ostentare xx, 1, 6 more recordium ii, 7, 10 more judicis viii, 3, 15 more negotiantium ix, 1, 9 gentis xliii, 3, 9 procellæ xxxviii, 4, 15 culti mores incultæ barbaris collatione superantur ii, 2, 14 patriæ mores subvertere xii, 5, 2 diversi mores xxx, 1, 1 regis mores secunda regia xxx, 1, 2 morum justitia ii, 2, 5 luxuria v, 9, 7 vitia v, 5, 7 solutis moribus iii, 3, 10

Motus siderum i, 1, 9 diversi motus animorum xi, 1, 1 ne quis motus in Macedonia oriretur (pro tumultu) xi, 7, 2 Vorst. motum opprimere xii, 1, 8 facere xxx, 3, 2 ex motu universorum consilium sumere xiv, 1, 3 inter turbatarum provinciarum motum xxvi, 1, 4

Movere arma ii, 8, 1 bellum adversus aliquem v, 2, 1. xlii, 5, 1 moveri miscordia i, 4, 11 domestica gloria ii, 4, 28 seditionem movet fama adversi belli

ii, 13, 2 movere aliquem (ut aliquid faciat) iv, 4, 2 movere agnem vii, 1, 9 motus ix, 3, 8 (*der sich bewegen läßt*). movebat hæc multitudo hostium Alexandrum xi, 9, 2 (id est, percellerat). motus pietate mulierum xi, 9, 15 moveri multitudine hostium (pro terri) xi, 13, 8 Vorst. moveri justis precibus xii, 8, 16 bellum movet discordia xvi, 3, 1 moveri fortuna alicujus xviii, 3, 8 movendi belli occasio xxii, 3, 8 motus pudore xxviii, 3, 16 verecundia alicujus xxxii, 2, 4

Mox (pro postea) xliii, 3, 2 (Ita Seldon. Apollin. Carm. ix. vers. 53) Freinsh. Rursus noster ii, 4, 4. ix, 7, 3 (Nec semper ad tempus refertur, sed interdum ad solum ordinem) xii, 12, 11 Vorst. mox deinde i, 3, 4

Moyse Josephi filius xxxvi, 2, 11

Mucro teli vi, 8, 2 inter mucrone hostium se immergere xxxiii, 2, 4

Muliebris emulatio xiv, 6, 2 audaciæ exemplum Artemisia ii, 12, 23 Eurydice xiv, 5, 4 Semiramis i, 2, 1

Muliebriter i, 8, 2. xiv, 6, 11

Mulier non fœminas modo virtute, sed et viros anteibat i, 2, 6 mulier, regis cognata xliii, 4, 8 Brutia mulier xliii, 1, 12 mulieribus mansuetudinem assignant Parthi xli, 3, 7 mulierum bello Spartan. major virtus quam virorum xv, 4, 6

Multiplex sonitus xxiv, 6, 8 multiplici bello premi xxvi, 2, 1

Multiplicato metu xliii, 2, 4 multiplicata victoria xliii, 5, 1

Multitudo obsessorum ipsis nocet xiv, 2, 3 multitudo credula (pro plebe) ii, 8, 9 Vorst. omnis multitudo obviam procedit v, 4, 9

Multo post ii, 15, 16. vii, 5, 4

Multum auri argentique xxxviii, 3, 9 ante multum temporis xxxviii, 3, 1 multi populi xii, 7, 12 inter multa egregia ii, 7, 6 per multa membra civitas dissipata v, 10, 10 multa fortiter, multa felicitè agit vi, 2, 16 multarum gentium conspiratio vii, 6, 4

Mummus consul Achaos vincit xxxiv, 2, 1 Sp. Mummus legatus Rom. ad Ptolemæum xxxviii, 8, 13

Mundus: si mundi, quæ nunc partes sunt, aliquando unitas fuit ii, 1, 14 tertia pars mundi Africa xxx, 4, 9

Municipes (pro civibus) ii, 12, 14 Freinsh.

Munificentia (pro liberalitate) xii, 11, 2. xxxviii, 7, 10 (pro magnificentia)

xxv, 1, 4 Freinsh.

Munimentum loci xxiv, 6, 7 satis munimenti in divitiis habere xxv, 1, 9 munimenta hostibus bellicae receptacula non exstruenda ii, 15, 3

Munita civitas ii, 15, 3 munium castellum xiv, 2, 2. xxi, 4, 6 castra vallo fossave munita xxv, 1, 9 nihil munitiones neque amoenius xli, 5, 2

Munitiones (pro operibus, loricis nempe et fossis, &c.) iv, 4, 5 Freinsh.

Munus imperii beneficii sui facere xiii, 4, 9 fatale munus xiii, 4, 24 munus concubitus xv, 4, 4 libertatis xxxviii, 2, 8 in cuius muneris honorem noctes Initiorum sacratae ii, 6, 13 in portionem muneris aliquem vocare v, 2, 9 munificentia insignis titulo muneris xii, 11, 2 munera invicem mittere ii, 10, 10 munera ingentia spernere xviii, 2, 9 muneribus detrimenta explere v, 4, 16 donis muneribusque contendere xv, 2, 8

Mures Abderitis pellunt xv, 2, 1

Murgantini Syracusanorum hostes xxii, 2, 1

Murinæ pelles ii, 2, 9

Murus sex millium passuum intra septimum decimum diem consummatus xii, 5, 12 murus urbi civium virtus xiv, 5, 7 muri brachia v, 8, 5. v, 9, 12 vallis continuus montibus velut muro quodam clauditur xxvi, 3, 2 intra muros urbium se condere xxiv, 6, 3 muris quando primum inclusa Sparta xiv, 5, 6

Mutare morem veterem nova imperii cupiditate i, 1, 4 veluti sexum cum matre mutasset i, 2, 11 nihil mutato vultu i, 5, 3 mutare genus pugnae ii, 5, 4 mutare nihil de legibus alicujus iii, 3, 11 quid addendum, mutandum legibus, ibid. mutare ducem Alcibiaden Conone v, 5, 4 mutare locum sepulturae vii, 2, 4 rex non nisi morte mutatur apud Persas x, 1, 2 corpus hominis, non virtutem regis mutare xi, 1, 10 mutare vitam luxuria xx, 4, 2 latrociniiis xxii, 1, 5 mutantur imperia nova regum successione xxix, 1, 1 mutata fortuna cum loco xxxi, 5, 9 mutare cultum armorum, vestis, victum xlii, 2, 8

Mutatio regni xxvi, 4, 1 rerum xi, 1, 5 animorum xxvii, 2, 3 ne qua temporibus mutatio decesset xxix, 1, 7

Mutgo rex Tyri xviii, 4, 3

Mutuari de piratica commercium pecuniae ix, 1, 5

Mutuo petere ab aliquo naves xvii, 2, 13

Mutus factus xlii, 4, 12

Mutuos: mutua vulnera accipere xiii, 8, 8 mutuarum rerum commercium xviii, 5, 8 mutua virtutis æmulatione xxii, 4, 5 in mutuum exitum ruere viii, 1, 2 mutuum bellum reparare xxvii, 3, 6

Mysale mons (sive potius promontorium) Asiae ii, 14, 7 Freinsh.

Myrtale, quæ postea Olympias, mater Alexandri M. ix, 7, 13

Mysteria Cereris evulgare nefas v, 1, 1

N.

Nabis Lacedæmoniorum tyrannus xxx, 4, 5 multas Græciæ civitates occupat xxxi, 1, 5 vincitur a Flaminio xxxi, 3, 1 bellum cum Achæis gerit xxxi, 3, 3 Nannus Segobrigiorum rex xliii, 3, 8

Narrare: ne res per quenquam narraretur i, 9, 19 de origine regni ejus pauca narranda xvii, 3, 1

Nasci (pro fieri, existere) xxxix, 2, 10 nata est discordia inter aliquos xv, 1, 1 nascuntur nova bella ex integro xv, 4, 25. xix, 1, 9 natus in ludibrium fortunæ xxvii, 2, 5 nasceretur (pro natus esset) xliii, 2, 11 nascendi auctor (hoc est consilii, ex cuius executione ipsi nati sunt) iii, 4, 9 Freinsh.

Nasum alicui præcidere i, 10, 15 abscisis auribus et naso xv, 3, 4

Natali die ejus xxxviii, 8, 13

Nationes indomitæ v, 11, 11 gentes nationesque viii, 6, 2. xxiv, 8, 15 populi nationesque vii, 1, 4

Natu maximus ii, 10, 2. xxi, 1, 1 minimus xvi, 2, 7

Natura ad locorum patientiam animalia quoque generavit ii, 1, 11 Scythia dat quod nec philosophia Græcis ii, 2, 14 natura (pro operibus naturæ) ii, 10, 24 natura loci (hoc est, situs, forma, ingenium loci) iv, 1, 18 Freinsh. naturæ jus est, primogenitum succedere ii, 10, 2. xxi, 1, 2 cui tanta virtutum ornamenta natura extiteret vii, 2, 14

Naturalia (pro genitalibus) i, 4, 2 pro sponte natis xii, 7, 7 sidera (necio quomodo pro Sole et Luna) xxii, 6, 3 naturalis materia (hoc est, ipsa natura apta) iv, 1, 3 Freinsh. naturalis conditio factorum (de tempore mortis) ii, 2, 13 Vorst.

Navale bellum iv, 4, 10. vi, 1, 7 prælium vi, 4, 5. xv, 2, 6 auxilia navalis belli petere vi, 2, 1 navalis gloria vii, 4, 7 navalis usus manet Atheniensibus vi, 1, 8

Naufragium maris xliii, 8, 12 *naufragii comites* xxvii, 2, 2 *ducenta millia Persæ eo prælio sive naufragio amisere* ii, 9, 10 *victus veluti ex naufragio profugit* ii, 14, 5 *naufragio repentina tempestatis classem anittere* xvi, 3, 10 *in naufragio misericordiam versæ* xxvii, 2, 3 *naufragio in ea loca delatus* xx, 1, 10

Navigare : in *Ambros* navigat *Alexander* xii, 9, 3 *navigantium admiratio* xxx, 4, 2 *navigantibus sol defecit* xlii, 6, 1

Navigatio longa xvi, 3, 5 *navigationis patiens* xxxvi, 3, 7 *quædam maria ad navigationis commodum per compendium ducebat Xerxes* ii, 10, 24

Navigio parvo trajicere xxxi, 7, 4 *in exiguo navigio latere* ii, 13, 10 *solida navigia* iv, 1, 16

Navis : *navem hostilem amissis manibus morsu retinet Cynægirus* ii, 9, 18 *naves mercium* ix, 1, 6 *rostratæ* xxxi, 6, 9 *navium Xerxis numerus* ii, 10, 20 *naves captivæ* v, 7, 2 *longæ* ii, 4, 19 *et sæpius. naves conscendere* ii, 8, 1

Ne quid mali deesset xvi, 5, 2 (*frequens auctoribus locutio. Pollio in Galien. cap. 6. et alii complures. Ita Florus* iii, 19, 11) *Freinsh.*

Nearchus in divisione imperii Alexandri Lyciam et Pamphyliam sortitur xlii, 4, 16

Nebula paludium aër inficitur xlii, 1, 10 *imbrium et nebulae magnitudo* vii, 1, 7

Nec non et iv, 1, 3. vi, 3, 2. xxix, 4, 8 *nec solum* iv, 1, 9. xxviii, 4, 8. xlii, 1, 5 *nec tantum* vii, 6, 16. xxiv, 8, 6

Necare partum sub avi oculis i, 4, 5 *aliquem sub conspectum legatorum* xii, 10, 8 *parricidali veneno* xxxvii, 1, 4

Necessarius : *epulis necessaria* i, 8, 5 *Necesse habere (hoc est, cogi)* iv, 3, 3. xvi, 1, 19. xxv, 3, 2. xl, 1, 6 *Freinsh.*

Necessitas animum augeat i, 6, 12 (*Ita Flor. 'aucta necessitate virtus'* iii, 3, 8) *Freinsh.* *necessitatis vis* xvi, 4, 5 *necessitate auxiliorum solvere aliquem* ix, 2, 2 *necessitas calamitatum tanta* xvi, 4, 5

Necessitudo (hoc est, amicitia) xi, 3, 1 (*pro consanguinitate*) xii, 15, 9. xxxix, 3, 8 *Freinsh.*

Nedum : *vix patienter uni viro, nedum feminæ parere* i, 2, 1 *ne volenti quidem Syriæ, nedum recusanti, daturum se regem* xl, 2, 3

Nefandissima quæque xvi, 4, 11 *ne-*

fandissimum caput xviii, 7, 10 *nefanda lucus* xix, 3, 10

Nefaria domus xxi, 4, 8

Nefas nubendo contrahere xxiv, 3, 8

Negare (pro denegare) x, 2, 4 *Vorst.* xvi, 5, 2. xxiv, 1, 4 *negare de aliquo* xlii, 1, 16

Negligens in patrem xxxii, 3, 1

Negligentia xiv, 1, 8

Negligentius custoditus xlii, 5, 6

Negligere causam xi, 15, 12 *neglecti consilii pœnitere cœpit* xxxi, 6, 6 *apud eos neglecta omnia et soluta* xxiv, 2, 2

Negotantium more ix, 1, 9

Negotiator xx, 4, 7. xxxix, 1, 4

Negotium : *nullo negotio (pro facile)* i, 7, 5 *nihil negotii superesse (pro, rem esso facilem)* i, 10, 6 *Vorst.* *velut nihil negotii suscepissent* xxiv, 2, 2

Nemo Gallorum, qui Delphos oppugnarunt, evasit xxiv, 8, 16

Neoptolemus Eumenis socius xlii, 6, 15 *proditor* xlii, 8, 5 *interficitor* xlii, 8, 8 *Neoptolemus Olympiadis pater* vii, 6, 10

Nepos ex filia stupro provenit xlii, 4, 2 *Romani Iliensium nepotes* xxxi, 8, 3 *filii nepotesque Phrahatis obsides Augusto dati* xlii, 5, 12

Neptis xvii, 3, 4

Nequaquam viii, 2, 8

Nere purpuram colo i, 3, 2

Nereis ultima Æacidarum xxviii, 3, 4

Nervi (pro fidibus) xxx, 1, 9 *Freinsh.* *nervos occupavit rigor* xi, 8, 4 *per omnes nervos articulosque humore pestifero grassante* xliii, 2, 4

Nescire : *ut hoc nesciat* xli, 15, 6 *qui imperare illis nesciat* xxviii, 3, 12 *quod tueri nesciat* xl, 2, 4

Neuter : *dum duas uxores quærit, neutram obtinuit* xlii, 6, 7 *neutria quicquam hostile facientibus* vi, 7, 1

Nex : *ad necem quæri* xvii, 3, 18 *in necem tyranni conspirare* xvi, 5, 12 *parricidia a nece uxoris auspicari* xxxviii, 1, 1

Nexi (hoc est, vincti) xxi, 1, 5. xxi, 2, 2 *Freinsh.* *nexi sodalitii juris sacramento* xx, 4, 14

Nexus (pro nodo) xi, 7, 4 *Freinsh.*

Ni ii, 3, 16. ii, 6, 17

Nicæa urbs Indiæ ab Alexandro condita xli, 8, 8

Nicanor in divisione imperii Alexandri Parthos sortitur xlii, 4, 23

Nicias Atheniensium dux in Sicilia iv, 4, 3 *Syracusanos duobus præliis victos*

obsidet iv, 4, 5 vincitur iv, 5, 6 capitur iv, 5, 11

Nicomedes Prusie Bithyni filius patrem interfecit xxxiv, 4, 5 inita cum Mithridate societate Paphlagoniam occupat xxxvii, 4, 3 Cappadocia a Mithridate pellitur xxxviii, 1, 5 Paphlagoniae possessione privatur xxxviii, 2, 6

Nicomedes prioris filius ex saltatrice xxxviii, 5, 10 regno a Mithridate pellitur xxxviii, 3, 4 supplex Romanus venit, ibid.

Nihil difficile persuadere persuasus mori ii, 11, 14 nihil ex victoria præter gloriam concupiscunt Scythæ ii, 3, 7 nihil ei regnum deesse, præter regnum videretur xliii, 4, 14 nihil parant quod amittere timeant, ibid. nihil negotii xxxiv, 2, 2 nihil aut privatus aut publicus rei viii, 2, 11 nihil frui præter, &c. xiii, 6, 3 nihil non (hoc est, omnia) xiv, 5, 4 Freinsh. ne per omnia nihil a Cæsare obtentum videretur xlii, 5, 9

Nihilominus ii, 1, 20. xii, 4, 9. xxxviii, 5, 8

Nilus ii, 1, 20

Nimis potens xxiv, 1, 1 nimis enixe v, 2, 10 nimis placere xxvi, 3, 4

Nimius fervor solis ii, 1, 6 nimia subtilitas perlucide vestis xxxviii, 8, 10 nimia sagina xxiv, 2, 7 luxuria xxi, 2, 1 nimium otium xvi, 4, 3

Ninus Assyriorum rex ii, 3, 18 primus bellum gessit i, 1, 5 totum Orientem vicit i, 1, 8

Ninya Nini filius i, 1, 10 ignavus, effeminatus i, 2, 11

Niti in vestigia majorum xxix, 1, 8

Nitor solis xxxvii, 2, 3 nitor magnus impositus est hominibus et rebus xliii, 4, 2

Nix concreta xxiv, 8, 14 nix montes infestat xli, 1, 12

Nobilis vir i, 9, 14. xliii, 4, 4 imperator xxxii, 1, 5 nobilis urbs vii, 6, 7. viii, 3, 11. ix, 1, 2. xxii, 6, 12 nobile regnum xxix, 2, 5 nobiles eques ix, 2, 16 nobilissimi viri i, 10, 11 juvenes xvi, 5, 12 actores vi, 9, 4 nobilissima civitas xxvi, 2, 1

Nobilitas Macedonum xxxiii, 1, 1 Mithridatis xxxviii, 7, 1 nobilitas paterna maternaque animos extollit i, 4, 4

Nocere xliii, 8, 2. xliv, 1, 7 nocendi vim telo auferre vi, 8, 2 noceri xliv, 4, 6 Noctu ii, 8, 1

Noctua in hasta Hieronis xxiii, 4, 10

Nocturnus visus i, 7, 1

Nodi linguae (pro vinculis, sive impedimentis) xlii, 7, 6 Freinsh.

Nolani Chalcidensium coloni xi, 1, 13

Nolle i, 6, 16. xxxvi, 4, 7

Nomen (pro causa, respectu) xlii, 2, 8. xxiv, 3, 3 (pro fama) v, 2, 2. xlii, 5, 6. xli, 1, 4 (pro solo titulo, absque vi) xlii, 2, 11 (Ita Curtius iv, 13, 13. Sallustius Rep. ii, 65). (pro tota gente) v, 6, 4. v, 8, 4. xxv, 2, 10. xliii, 5, 4 (Vide Vech. Hellenol. pag. 270. p.) invisum nomen (pro invisio homine) xxi, 2, 1 nomine Dionysius xxi, 1, 1 Europus vii, 1, 6 Hercules xlii, 2, 7 Hippas ii, 9, 2 Nannus xliii, 3, 8 (Ita Plinius 'nomine Hylas' x, 16. et 'nomine Oleni' x, 22 p. et Velleius 'nomine Contrebian' ii, 5, 3). nomina tyrannorum invisa xxi, 5, 9 nominis sui magnitudine plus effecit Cæsar, quam alius imperator armis xlii, 5, 12 nominis sui terrore plures quam armis vincit Alexander xi, 6, 15 nominibus falsis aliena regna furari xxxviii, 2, 6 (Tacit. Agr. xxx, 12 simili fere phraasi sed diversa sententia 'rapere falsis nominibus imperia' dixit). Freinsh. nomine proprio condicere inducias iii, 7, 14 nullius nomine quam filii clarior xii, 16, 3 non suo tantum, verum et patris nomine acceptissimus cunctis xlii, 2, 8 clara patris nomine xiv, 6, 3 nomine quam opibus amplior urbs xlii, 5, 6 nomine tutorio regnum administrare xxx, 3, 4

Nominare aliquem ii, 9, 3. xii, 7, 10 ne caset, qui nominari rex posset xlii, 5, 2

Nomius Apollinis et Cyrenes filius xlii, 7, 7

Non modo (pro, non modo non) ii, 1, 6. ix, 2, 6 (Ita Cicero pro Flacco cap. 4. pro Cluent. cap. 24. Livius i, 40, 1 et ix, 19, 14. L. unic. §. 15 C. de Rei ux. act. L. 14 C. de Question. Eodem modo 'non tantum' L. 1. §. 3 D. de V. O.) Freinsh. Apud nostrum rursus: non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi inveniebatur xi, 8, 4 Vorst. non nisi x, 1, 2. xxxi, 5, 4. xxxiii, 2, 6. xli, 3, 3 non immerito xliv, 3, 1

Nonaginta xxxiii, 2, 6

Nonas prædæ Apollini vovet Locrenses xx, 3, 3

Nondum iv, 5, 2. xi, 1, 5. xlii, 7, 2. xxi, 7, 0

Noningenti anni xxxiii, 2, 6

Nonnulli xi, 1, 4 nonnulla seditiones

xi, 2, 4 nonnulla prodigia apparere xii, 16, 4

Nota (pro macula) iii, 4, 7 Freinsh. nota absolutiois (pro absolute ipsa) xxii, 2, 7 Vorst.

Notus: veluti ad notam puer allusit i, 4, 12 notior xxi, 3, 10

Novare aliquid xxxiii, 2, 8

Noverca xvii, 1, 4 frater ex noverca genitus viii, 3, 10 susceptus ix, 7, 3. xi, 2, 3. xxxiv, 4, 1

Novercalia odia xvii, 1, 4. xxxiv, 4, 1 Novissime ix, 7, 13. xxi, 5, 8

Novitas coloris (pro colore insueto) xi, 13, 8 Freinsh. novitati regis periculosum otium xxxv, 1, 1 novitatem sequi soleant sociis xii, 6, 12

Novus exercitus xxi, 8, 2 hostis xxv, 1, 3. xvi, 2, 1 novus populus (hoc est, ignobilis et nuper cognitus, sicut novus homo) xxvi, 1, 8 Freinsh. novo contumelie more xxxviii, 4, 12 novo commento xxxii, 4, 6 nova urbs xviii, 5, 17. xxi, 1, 12 nova imperii cupiditas i, 1, 4 novam civitatem legibus condere ii, 7, 4 novi reges xi, 10, 7 mariti xvi, 5, 4 motus xli, 5, 1 novæ res xxiv, 2, 6 tabulæ xvi, 4, 2 novas sedes querere xx, 5, 7 nova pietatis exempla x, 1, 4 nova Macedonum monstra xviii, 1, 6 novis meritis veterem offensam corrigere xxxv, 2, 3 novis nuptiis quotidie deditus xxi, 6, 3

Nox ii, 11, 12 per noctem reversus i, 8, 8 noctem sub tectis agere xxiv, 8, 13 nocte concubia xxi, 8, 8 noctes in stupris consumere xxx, 1, 8 noctes Initiorum quare institutæ ii, 6, 13 noctes (pro concubitu) xii, 3, 10 Freinsh.

Noxa (pro crimine) xxii, 7, 8 sine noxa discurrit xii, 7, 8 Freinsh.

Noxia innoxiiis permiscere xxxvi, 4, 3

Nubere alicui xxxix, 3, 3 nubendi animum omittere ii, 4, 5 conjuges Scytharum servis nubunt ii, 6, 2 sine dote nubere iii, 3, 2 nubendo nefas contrahere xxiv, 3, 8 nubendo non prosperæ tantum, sed omnis fortunæ societas inicitur xxi, 2, 8 filiam nuptum tradere xliii, 3, 9

Nubes belli xxix, 3, 1

Nudum corpus xxvii, 2, 2 nomen xxxix, 3, 3 Dei simulacrum xliii, 1, 7 nudam uxorem sodali Gygi ostendit Candaules i, 7, 17 nuda ossa xli, 3, 6

Nullas hostium xii, 16, 10 militum xxi, 5, 1 nullo modo xi, 1, 6 nullo (pro nulla re) v, 1, 1 Freinsh. nulla mentibus quies ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 nullæ hominum adversus Deos vires ii,

12, 10 nullis legibus teneri i, 1, 2

Num i, 6, 14. vi, 8, 11

Numen Minervæ xx, 2, 6 ex præcepto numinis quædam deferre iii, 3, 10 majestas numinis viii, 2, 11 velut numine quodam reservati xviii, 3, 15 manifesto numine xlii, 4, 7 violatis numinibus ultionem sui mandare xxxix, 3, 11 numina superum inferumque xi, 15, 10

Numerare stipendia xii, 11, 5 populum in partem suarum virium numerare xxxviii, 4, 9 jactura hæc inter damna numerata non est ii, 5, 11

Numero 1200. naves (an der zahl) ii, 10, 20 (Ita Livius ii, 16, 10 'trecenti numero.' Sic 'nomine' supra) Freinsh. unus ex numero suo (unus ex ipsis) v, 9, 2 Vorst. tot numero x, 1, 7 ex numero amicorum aliquem relinquere xii, 10, 6 in numerum satellitum legere aliquos xii, 12, 4 plures numero xxxii, 1, 2 numerum militum explere v, 6, 3 numerus captivorum copiam servorum agebat xxi, 2, 5

Numidæ xiv, 2, 4. xxii, 8, 10

Numitor a fratre regno pellitur xliii, 2, 2 restituitur a Romulo xliii, 3, 1

Nunc (de tempore quod olim præsens fuit, cum res gereretur) viii, 3, 9 (Vide et v. Præsens. Sic et 'etiannunc' viii, 4, 7) Vorst.

Nuncupare aliquem heredem xii, 15, 8 et 13 aliquam reginam xxiv, 2, 9 reges suos Arsacis nomine nuncupant Parthi xli, 5, 6

Nunquam v, 4, 18. xii, 12, 2. xiii, 1, 15. xx, 3, 7. xxix, 2, 8

Nuntiare aliquid alicui xlii, 3, 2. xiv, 6, 4. xxxix, 4, 4. xxxi, 7, 9. xxxviii, 1, 3 et 10, 9 per epistolas xiv, 5, 3 nuntiare victoriam xx, 3, 9 res domi nuntiata xliii, 5, 9

ne Nuntius quidem ex clade Cyri superfuit i, 8, 12 nuntium trepidum referre xxi, 2, 8 nuntio fidem habere xlii, 1, 2 nuntii ne rem prodant interfecti ii, 15, 15

Nuptiæ (pro matrimonio) ii, 5, 9 nuptias alicujus non obtinere, ibid. Freinsh. nuptiæ Carthaginiensium sine dote iii, 3, 8 nuptiarum sumptibus decreto Carthaginiensium modus statutus xxi, 4, 5 ad nuptias invitatus xliii, 3, 10

Nurus xiv, 6, 2

Nusquam honestior mors quam in castris hostium ii, 11, 13 profugo nusquam tutus locus xxvii, 3, 9

Nutrimenta humoris i, 1, 12 ignis iv, 1, 15

Nutrire puerum i, 4, 12 ferarum lacte

nutritus xlv, 4, 3 lupa nutriti xliii, 2, 7. xlv, 4, 12

Nutrix: Nutrici Cyri Spacos cognomen fuit i, 4, 14 nutriticis recordatio xii, 6, 10 nutriticem se infantibus præbuit lupa xliii, 2, 5

Nysa urbs Indiæ a Libero patre condita xii, 7, 6

O.

Ob honorem virtutis (pro in honorem, ut Florus i, 3, 1 loquitur) xii, 8, 7 Freinsh.

Obiectare alicui mortuo patrociniū alicujus (hoc est, exprobrare) xii, 6, 4 Freinsh. alicui proditiōnem xxxii, 2, 8

Obiectus: fluminis objectu fuga hostibus difficilior i, 8, 2

Obijcere hosti tot millia sociorum xi, 14, 4 obijcere alicquem canibus xlv, 4, 5

Obire bella, convivia, officia publica et privata xli, 3, 4

Oblectamenta nequitiae xxx, 1, 9

Oblectari: ære fundendo oblectabatur xxxvi, 4, 4

Obligare civitatem jurejurando iii, 8, 11 obligare se quibus aliquis vult obsecrationibus apud Deos patrios xxiv, 2, 5 Obligatio linguæ (pro vinculo, impedimento) xlii, 7, 1 Freinsh.

Obliqua oratio xxxviii, 3, 11

Obliviscitur se hominem xvi, 5, 8 oblitus (cum accusativo): oblitus magnitudinem nominis et majestatis xxx, 1, 8 oblitus dignitatis suæ (non rationem habentes) iv, 2, 5 Vorst. oblitus cladum suarum vii, 4, 5 conjugum xi, 5, 9 necessitudinum xii, 15, 9 juris humani xviii, 4, 8

Oblivio injuriarum Athenis jurejurando sancita v, 10, 11

Oblocare operas ad puteos exhaurientes (pro locare) xi, 10, 9 Freinsh.

Obruere alicquem armis xxiv, 8, 2 mortuorum corpora terra obruere xv, 2, 3. xix, 1, 11 multitudine obrui xii, 9, 1 fluvies aquarum terras obrutas tenuit ii, 1, 14 obrutus multis vulneribus xii, 8, 5

Obsecra corporis i, 6, 14

Obscurum Macedonum nomen vi, 9, 6 obscura gens i, 4, 4 obscuro loco reagebatur i, 9, 22

Obsecrationes (pro execrationibus) xxiv, 2, 5 Freinsh. summis obsecrationibus alicquem monere xxiv, 8, 7

Obsequendi gratia se alicui insinuare v, 2, 5

Obsequium alicui præbere xxxviii, 5,

6 obsequia principum (hoc est, obsequia principibus debita) iii, 2, 9 Freinsh. majora obsequia in aliquo habere viii, 6, 6 in obsequia alicujus jurare xii, 2, 13 ad obsequia cogi xxxiv, 1, 5 obsequiis regi percarus xii, 12, 11 obsequiis alicquem devincire xlii, 6, 19

Obscrare fores xix, 3, 12. xxvi, 1, 9

Obscrare aliquid religiose vii, 1, 9 alicquem regem obscrare xi, 7, 11 obscrare alicquem diem solemnem xli, 4, 10 observari arctioribus custodiis xxxvii, 9, 7 observatur id ab omnibus xxi, 4, 5

Obsces vi, 9, 7. vii, 5, 3. xxi, 2, 4. xxxiv, 3, 6. xxxviii, 2, 1 obsides Romæ regum filii xxxii, 2, 4. xxxiv, 3, 2. xxxiv, 3, 6. xxxiv, 4, 1. xlii, 5, 13 obsides sibi dari postulare in pignus futuræ pacis vii, 3, 2

Obsessores urbis xxi, 5, 12

Obsidere (pro assidendo custodiæ) i, 5, 10 Freinsh. obsidere apinū alicujus xlii, 4, 21 obsidere urbem xii, 16, 11 præsidia Macedonum obsidentur xi, 2, 9 obsidere populum immissis militibus xxi, 2, 11 obsessus tot et tantis rebus xxix, 4, 9

Obsidio Antiochiæ xxxix, 3, 6 Argorum xxv, 5, 1 Athenarum iv, 4, 5. v, 8, 1 Babylonie xlii, 4, 2 Byzantii ix, 1, 2 Carthaginis xviii, 7, 6 Daphnes xxvii, 1, 5 Heracleæ xlii, 5, 8 Messeniæ iii, 4, 1 Pydnæ xiv, 6, 4 Syracusarum iv, 4, 5. xxi, 2, 2. xxi, 4, 1. xxi, 8, 1 obsidione circumdata v, 8, 1 obsidione cingere ix, 1, 2 obsidio gravatur multitudinæ xiv, 2, 3 ab obsidione recedere xiv, 2, 4 obsidio (pro custodia) xv, 1, 3. xxxix, 1, 1 Freinsh. ii, 12, 6

Obsignare sententias xxi, 5, 6

Obsistere voto alicujus iii, 1, 2

Obsoleta gloria xxx, 4, 15

Obstare imperio alicujus xxxviii, 4, 6

Obstinatus venit aliquis ad alicquem xiv, 6, 9

Obstringere alicquem sacramenti religione i, 9, 18 fidem alicujus beneficio ii, 15, 14 se gravissima execratione iii, 4, 1 obstringi jurejurando v, 10, 11. xi, 3, 10 Obstruere vias xxiv, 7, 3

Obtentus (pro specie, prætextu) v, 8,

12 Freinsh. xlii, 6, 5

Oterere miseræ reliquias belli xxiv, 8, 14

Obticere xxxii, 2, 3

Obtinere: segre obtineo admiti i, 3, 2 nuptias alicujus non obtinere ii, 5, 9 obtinere auxilium satellitam ad custodiam corporis ii, 8, 10 aditum regis xxi, 6, 5 alicui veniam xxxv, 1, 1

Obtrectationis invidia decedit, Præf. 6
obtrectationis odium xxxii, 2, 6

Obtrectatores sententiæ xxxi, 6, 1

Obtruncare aliquem ix, 9, 6. xvi, 5,
15. xxxii, 3, 2

Obvenit Antipatro pars Macedoniae
xvi, 1, 19 hereditarium patri suo regnum
obvenisse xxxvii, 4, 4 Adde xxxviii, 5, 4

Obversari in oculis hominum xxxi, 2,
3 ante oculos xxvi, 2, 5

Obviam ire conatibus alicujus ii, 15,
16 prædæ ii, 5, 12 obviam occurrere i,
6, 18 procedere v, 4, 9. xiv, 6, 9 vadere
xi, 12, 5

Obvius: obvium habere aliquem i, 6,
2. xi, 7, 6. xi, 10, 6

Obumbrari i, 4, 2

Occasio beneficii honestior, quam ul-
tionis xvi, 3, 11 occasione data xxiv, 1,
2 sua xxxviii, 5, 2 occasione utendum
xxxviii, 5, 1 in occasionem recipiendæ
libertatis ad arma concurrere xii, 1, 6

Occasus xxix, 3, 1

Occidens xii, 2, 1. xlii, 5, 7. xxix, 2,
9 in occidente solis ortum querere xviii,
3, 11 occidentis regio xviii, 3, 10

Occidere (de his qui in prælio cadunt)
ii, 14, 8. xii, 2, 14 et iv, 9, 2 si quorum
patres occidissent xii, 4, 9 (id est, occisi
fuissent) Scheff.

Occidere aliquem ii, 11, 18. ii, 14, 8.
xiv, 5, 10. xvi, 5, 17. xvii, 2, 4. xxii, 8,
14. xxxviii, 1, 1 occidendum aliquem
decernere xiv, 6, 7 occisus (dictum de eo
qui veneno perit) xlii, 2, 1 Freinsh.

Occidione occidere ii, 14, 8 occidione
cæsi xlii, 7, 2. xxvi, 2, 5. xxviii, 2, 1.
xxviii, 4, 12

Occulere: apud Persas persona regia
sub specie majestatis occultitur i, 9, 11
occulta mandata xxi, 1, 7. xxxiv, 1, 5
occulta consilia victoriæ furtivæ conve-
niant xi, 6, 8 occultis insidiis exitum ali-
cui machinari xxxix, 4, 5

Occultare aliquid novo habitu i, 2, 3
mortem alicujus xix, 2, 6 occultare se
in sylva xrv, 2, 3 occultatum sub veste
ferrum i, 9, 19 inter fascias xxxviii, 1, 9

Occulte v, 11, 3 et 5. xlii, 4, 8. xvi,
4, 20. xviii, 3, 9

Occumbere (pro mori) vii, 5, 4 oc-
cumbit stella xxxvii, 3, 3

Occupare regem (hoc est, prævenire)
xii, 14, 6 insidias xvi, 1, 10. xxxiv, 4, 2
occupare bellum (hoc est, prius inferre)
ii, 3, 10. xxxviii, 10, 1 exercitum (est
in suam potestatem redigere) xxii, 7, 6
facinus (pro celeriter exequi) i, 9, 9
transitum (pro celeriter rapere, priusquam

impediatur) ii, 13, 7 angustias ix, 6, 4
occuparunt hæc Historici inter sese gre-
gatim, Præf. 3 occupare tyrannidem per
dolum ii, 8, 6 arcem iii, 4, 10 urbem
vii, 1, 7 bona alicujus ix, 4, 7 regnum
xvi, 3, 3. xxix, 2, 6 regnum insulas iv,
2, 2 ni occupasset pater generum filiae
nuptiis ix, 7, 7 occupavit nervos ejus
rigor xi, 8, 4 occupare classem xi, 10, 3
Manum pacem xx, 2, 7 dominationem
xxi, 4, 1 occupatus (hoc est, præventus)
ii, 12, 21 (oppressus) v, 8, 14 Freinsh.
occupatus præda xxxi, 6, 6 Messeniorum
bello iii, 6, 5 insidiis alicujus vii, 4, 7
occupatus in bello xxvi, 2, 9 in apparatu
nuptiarum xliii, 3, 9 belli xi, 2, 7 in aliis
bellis i, 7, 11

Occurrere (pro, in memoriam redire)
xii, 6, 14. xl, 1, 2 Freinsh. occurrere ob-
viam i, 6, 13 occurrere memoriæ (pro,
in mentem venire) xiv, 6, 10 Vorst. cui
rei primum occurreret, ambigebat xxix,
4, 9 securis occursum est xlii, 8, 6

Oceani littora xii, 10, 1. xii, 13, 1
ultima ora xliii, 3, 6 fretum xlv, 1, 3
Oceano libamenta data xii, 10, 4

Ochus Artaxerxis filius Persarum rex
x, 3, 1 ejus crudelitas x, 3, 2 et obitus
x, 3, 7

Octavius Perseum capit xxxiii, 2, 6

Oculus Græciæ Athenæ v, 8, 4 oculi
Græciæ duo (Sparta puta et Athenæ)
ibid. oculis aliquid devorare xxi, 5, 6
sub oculis alicujus (in conspectu) i, 4, 5
Vorst. vaticinari ac pæne oculis videre
xii, 15, 6 in oculis hominum obversari
xxi, 2, 3 ante oculos obversari xxvi, 2,
5 oculorum lascivia i, 3, 2 valetudo ex
nimia luxuria xxi, 2, 1

Odisse xx, 4, 2. xxxii, 4, 9

Odium arrogantis Perdicae plus nocet
quam hostium vires xlii, 8, 2 odium pa-
rit nimia imperandi cupiditas v, 1, 6
odium Atheniensium et Persarum pater-
num avitumque v, 1, 7 Dardanorum et
Macedonum velut immortale xxix, 1, 10
Thessalorum et Thebanorum adversus
Phocenses viii, 4, 5 Hannibalis in Roma-
nos xxix, 1, 8 odium non regium, sed
hostile xlii, 5, 1 (Ita Livius ii, 58, 4
'odisse plebem plus quam paterno odio.'
Adde nostrum xvii, 1, 4) Freinsh. odium
(pro eo quem odio prosequeris): odium
omnium populorum esse xi, 3, 10 (sic
'amor,' pro eo quem amamus: 'cura,'
pro eo de quo curam gerimus) Vorst.
odium internecivum cum Persis xi, 9, 4
odia procerum inter sese xlii, 3, 6 odia
instruere inter concordantes ix, 8, 9 odi-

sionibus ii, 10, 2 per ordinem successi-
onis descendit regnum ad aliquem i, 4,
1, ii, 6, 12 ordo civilis disciplinae ii, 6, 6
per ordines dividere administrationem
rei publicae iii, 3, 1 ordines ducere xi,
6, 6 ordinum doctores apud Alexan-
dram omnes sexagenarii xi, 6, 6

Orestes Agamemnonis filius Pyrrham
occidit xvii, 3, 7

Oriens universus subactus a Nino i,
1, 8 a Cyro i, 8, 1 ab Alexandro xiv,
4, 19. xviii, 1, 8 immoderate calidus
ii, 1, 6 Orientis totius vires contra
Athenienses v, 1, 9 in orientem spectare
xviii, 3, 10

Orientalia barbara xii, 3, 3 Orienta-
les reges Antiocho occurrunt xxxviii,
10, 5 Orientalium periculorum socii
xiv, 2, 8 Parthici Orientalibusque rebus
expeditis xliii, 1, 1 Orientalia auxilia
xiv, 4, 18

Origo regnorum i, 1, 4 Ægyptiorum
ii, 1, 5 Amazonum ii, 1, 3. ii, 4, 1
Armeniorum xlii, 2, 7 Atheniensium ii,
6, 1 Bactrianorum ii, 1, 3 Carthagini-
ensium xviii, 3, 1 Dacorum xxxii, 3,
18 Epirotarum xvii, 3, 1 Gallæcorum
xlii, 3, 3 Heracleæ xvi, 3, 3 Istrorum
xxxii, 3, 15 Italiæ populorum xx, 1, 7.
xx, 5, 8 Judæorum xxxvi, 2, 1 Medo-
rum i, 3, 6. xlii, 3, 6 Parthorum ii, 1,
3. xli, 1, 1 Persarum i, 6, 18 Romano-
rum xliii, 3, 1 Scordiscorum xxxii, 3, 8
Scytharum ii, 1, 5 Seleuci xv, 4, 2
origo divitiarum apud Græcos ii, 14, 6
lanificii ii, 6, 5 matrimonii ii, 6, 7 olei
ii, 6, 5 vini, ibid. originem alicujus
requirere (de stirpe) i, 6, 3 originem dare
urbis ii, 6, 4 de origine sua consulere
occulum xi, 11, 2 originem divinitatis
acquirere cupiens xi, 11, 6 originem ha-
bere alicunde xii, 4, 12 originem ducere
ab aliquibus xx, 1, 11 origini suæ non
parcere (id est, illis a quibus originem
quis ducit) xlii, 1, 6 Freinsh. originis
suæ auctores xlii, 1, 13 origo alicujus
manat ab aliquo xxiii, 4, 4

Oriri: motus oritur xi, 7, 2 seditio
orta est xi, 7, 9 ne quis vindex regni ex
ea gente oriretur xliii, 2, 2 orientem
solum videre xviii, 3, 9 orientes sediti-
ones xi, 3, 4 orta mentio rerum gestarum
inter ebrios xii, 6, 2

Orithya Amazonum regina ii, 4, 17
Atheniensibus bellum infert ii, 4, 26

Ornamentum dignitati dare vi, 8, 8
ornamenta omnium virtutum alicui
existant vii, 2, 14 ornamenta matronarum
pudicitia, non vestes xx, 4, 12 orna-
menta victoriarum xix, 3, 3

Ornatus (subst.) i, 2, 3. xviii, 7, 15
ut nec ornatus facilitas, nec facilitati in-
ventionum deesset ornatus ix, 8, 10

Ornatus purpura xviii, 7, 9. xviii, 7,
10 magnis sapientie incrementis xx,
4, 3 ornatissima xxi, 3, 3

Orodes Parthorum rex fratrem interficit
xlii, 4, 4 Crassum cum exercitu, ibid.

Oroles Getarum rex suos male prædi-
atos qua pœna affecerit xxxii, 3, 16

Oropastes Magus Persarum rex i, 9,
10

Orophernes Cappadox benefactori suo
Demetrio insidias struit xxxv, 1, 2 et 3

Orphei sacra xi, 7, 14

Ortoadistes Armeniæ rex xlii, 2, 6

Ortus: inter solis ortum i, 10, 4 in
occidente solis ortum quærere xviii, 3,
11 in ipso ortu opprimere motum xii,
1, 8 in ipso ortu prodigia magnitudinis
ejus apparuerunt xii, 16, 4 in ipso ortu
urbem opprimere xliii, 4, 3 solstitiales
ortus sideris xlii, 7, 10

Os: non est illis in ore adversa pugna
Siciliæ, sed victoria Græciæ (id est, non
dicunt de adv. p., non mentionem ejus
faciunt) v, 4, 17 Vorst. os leonis
pro ricta) xv, 3, 8 ora civium (pro
oculis, conspectu) v, 4, 10. xvi, 5, 5.
xxxvi, 1, 5 Freinsh. ora suspensa con-
vertere in aliquem v, 4, 10

Osculantur Macedones Alexandri dex-
tram xii, 15, 2 scutum osculatus est
Epaminondas vi, 8, 12

Osculum Popilio offert Antiochus
xxxiv, 3, 2 oculis aliquem fatigare xxxii,
2, 9. xxiv, 3, 6 inter oscula trucidare
xxiv, 3, 7

Ossa patriæ in regnum suum refert
Helenus Pyrrhi filius xxv, 5, 2 ossa
regum ibi poni jussit vii, 2, 2 nuda do-
mum ossa terra obrunt Parthi xii, 3, 5

Ostanes vir sagacissimus i, 9, 14 frau-
dem Magorum detegit i, 9, 18

Ostendere (pro exponere, narrare) ii,
4, 27 Vorst. ostendere opes et negli-
gentiam regis xv, 1, 8 ostendere ob-
scena corporis i, 6, 14 nudam uxorem
i, 7, 17 belli causas ii, 4, 27 vulnera
populo ii, 8, 8 membra lacera xxxviii,
8, 15 fulgorem solis xviii, 3, 12 populo
se ostendere xxxvi, 4, 2

Ostentare prædam velut spoliū victi
hostis xix, 3, 6 ostentant urbes vestigia
Græci moris xi, 1, 6 ostentant Meta-
pontini in templo ferramenta Epei xx, 2, 1
Ostentatio divitiarum xi, 9, 4 fragili-
tatis humanæ xxiii, 3, 12

Ostenti prorsus genus x, 1, 6 (de re
mitra) triste ostentum xxxiii, 1, 7 cœ-

lestia ostenta xxvii, 2, 1 nec ostentis fides deficit xvii, 1, 4

Ostium Istri ix, 2, 11 Tiberis xliii, 3, 4 Rhodani, ibid. 6 Massilia prope ostia Rhodani annis condita xliii, 3, 12

Otiosum tempus iiii, 6, 10 otiosum se ratus xii, 2, 16

Otium novitati periculosum xxxv, 1, 1 otium in magno exercitu periculosum xx, 1, 1 otii quoque reddenda ratio, Præf. 5 otio corrumpuntur vires ii, 15, 13 (Adde Velleii xi, 78, 4) otio nimio plebs lascivit xvi, 4, 3 otium ac desidia superavit quos bella invictos præstiterant i, 7, 13 otia (pro desidia) vi, 9, 6 Freinsh.

P.

Pabuli lætitia xlv, 4, 14

Pacare (quasi pro subigere) xxxviii, 7, 3 Freinsh. et 9. ii, 3, 16 pacatum accessum petere ix, 2, 11

Pacificatus cum Carthaginensibus xxiii, 1, 1 pacificandum cum altero statuit vi, 1, 2

Pacificator xviii, 2, 4

Pacisci nuptias generi vii, 4, 7 cum aliquo nuptias filiae ejus, prodictionis premium ii, 15, 14 pacisci sibi perpetuum honorem sacerdotii xviii, 5, 2 pacisci cum aliquo iiii, 6, 10 inita societate xvi, 4, 7 inter se xxxviii, 3, 5 pacta mercede bellum ab aliquo redimere vii, 5, 1 pacta salute viii, 5, 3 pacta societate xx, 5, 6

Pactio ejus fidei fuit viii, 5, 4 pactionem interponere vii, 6, 4. xxii, 3, 3 pactionem facere xxii, 8, 13. xxx, 2, 8 pactionem inire xxv, 1, 5

Pacorus Orodii filius xlii, 2, 6 interficitur xlii, 4, 16 immodice lugetur a patre xlii, 4, 13

Pactum: eo pacto xxxviii, 10, 7 quo pacto xxiv, 8, 16

Pæne ix, 3, 3. xii, 15, 6. xxxviii, 4, 10

Pæonia vii, 1, 5

Palam hæc facta sunt ix, 7, 14 palam predicare xi, 11, 4 palam ferri epistola nequitab i, 5, 10

Palanthus iiii, 4, 8 (potius Phalantas legendum) Vorst.

Palari (pro sparsim fugere) xv, 3, 11 Freinsh. v, 5, 3. xxiv, 8, 15

Pallanteum Arcadiæ urbs xliii, 1, 6

Palatium mons xliii, 1, 6

Palmam ferre (hoc est, principem locum) xv, 3, 16 Freinsh. Sicut palmam tenere amicitiam regis xii, 6, 3 tot bello- rum palmæ laureæque (id est victoriæ)

xlv, 4, 17 Vorst.

Palmæ vitis i, 4, 2

Palmetum xxvi, 3, 3

Paludamenta coccinea xx, 3, 8

Paludes prohibere Scythas ab Ægypto ii, 3, 14 paludes Euphratis xlii, 3, 9 paludum gravis nebula xlv, 1, 10

Pamphylia in divisione imperii Alexandri Neareho evenit xii, 4, 15

Pan xliii, 1, 12

Panassagoras Scythia ii, 4, 26

Pandesia urbs Epiri xii, 2, 4 Italiae xii, 2, 14

Pangere pacem in tot annos iiii, 7, 1

Panificia xx, 2, 7

Pannonia a Gallis occupatur xxiv, 4, 3. xxii, 3, 14

Pannosus (hoc est, lacris vestibus) ii, 6, 19 Freinsh. xli, 5, 5

Paphlagonia in divisione imperii Alexandri Eumeni datur xii, 4, 16 occupatur a Mithridate et Nicomede xxvii, 4, 3 Paphlagonia regum nomen Pylæmenes xxvii, 4, 8 (Vide similia in Regum). libertate donatur a Romanis xxxviii, 2, 7

Par ducum bene comparatum vi, 2, 7 (Simile a re gladiatoria: vide etiam supra Comparare. Ita xvii, 1, 9. cui simile illud Flori iv, 2, 54. et Plinii istud viii, 21 'Naturæ nihil placuit esse sine pari'). par bellis (hoc est, sufficiens ad bella propulsanda, *Genachsen*) vii, 6, 4 Ita: crudelitati xvi, 4, 13 (Simile Flori i, 17, 1) Freinsh. aciei par universa juvenitas esse non potuit vi, 7, 7 par fortuna priori bello xviii, 1, 11 cui par odium in aliquem est xviii, 4, 9 viribus par alicui xxi, 4, 1 inter pares assiduum discordiæ malum xvi, 3, 1 illis paria omnia fortuna dedit vi, 2, 9

Parapammoni xii, 5, 9 in divisione imperii Alexandri Extarchi traduntur xii, 4, 21

Parare bellum alicui v, 11, 3. viii, 4, 11. xvi, 5, 1 parare deditionem, aciem (hoc verbum neutri bene convenit, cum utrique debuisset) xi, 12, 15 parare epulas i, 6, 5 (bene dictam. Inde 'apparatus' absolute pro apparatu conviviorum et opularum ponitur; sicut in illo Horatii: 'Persicos odi, puer, apparatus'). Freinsh. parare exercitum i, 5, 9 insidias iiii, 1, 6 copias reducere in regnum parat xi, 13, 4 persequi parabat xviii, 5, 6 parare insidias alicui x, 2, 5. xi, 7, 1 parare aliquid ex hoste xxii, 4, 4 parare magnas opes xvi, 3, 7 parare se prælio xxvi, 2, 2 paratus ad inedium, laborem, mortem xlii, 2, 1 paratus ad cavenda pe-

ricula xxxi, 2, 2 servilis metus paranda instrumenta ii, 5, 4

Parcere urbi xi, 4, 6 saluti in acie xxviii, 4, 4 vitæ pugnando xxxii, 1, 5 vitæ alicujus xxxv, 1, 4 parci oppidanis jussit xii, 7, 6

Parcus in cibum (hoc est, modico cibo contentus) xli, 3, 9 (Ita 'parcus pecuniæ' vi, 8, 6 pro non cupido pecuniæ, ut auctor ipse exponit, mox num. 7. Ita 'parcissimum vini' Suetonius dixit Cæs. liii, 1 et Aug. lxxvii, 1) Freinsh. parci somni xi, 13, 2 (vel enim pro 'cum' legendum 'ibi cuius,' vel subaudiendum est 'ejus,' aut 'illius') Vorst.

Parens: parentis sui interfectores ulcisci xi, 11, 9 regis velut parentis contumeliam magno animo ferre xv, 3, 10 ad necem utriusque parentis cæde fratris adjuncta xxx, 1, 2 parentes xiv, 6, 6 inter parentes et liberos postlongum tempus magna lætitia esse solet xxxi, 8, 2 gnara artis ex disciplina parentum xi, 7, 7 gaudium parentibus reportare xi, 14, 12

Parentare multis cæditibus alicui mortuo xii, 15, 6 sanguine suo manibus hostium xiii, 3, 10 uxoris manibus parentare supplicio alicujus xxxix, 3, 12

Parentatio Alexandri ad tumulos Heroum Trojæ xi, 5, 12 parentatio annua ix, 7, 13

Parere (pro summæ potestati subiectum esse) i, 3, 3 præceptis (id est, adhortationibus et consiliis) parere iii, 4, 15 Vorst.

Parere: fabulæ Scyllam et Charybdin peperere iv, 1, 13 parta victoria xxv, 2, 11 regni securitate xxxix, 2, 9 paco xliii, 5, 8 parta cum amissis pensare v, 2, 3 præmia longa militia parta xiv, 3, 3

Paries xxviii, 4, 9 parietes regiæ domus xxx, 2, 1

Pariter (pro simul): regnum cum vita pariter amittit xvii, 2, 5 Vorst. Adde x, 3, 7 blandus pariter et insidiosus alloquio ix, 8, 8 victoriam suis pariter et prope amissam gloriam restituit x, 3, 3

Parmenio dux Philippi in Asia ix, 5, 8 Alexandrum a medico cavere jubet xi, 8, 5 Pernicam classem occupat xi, 10, 4 pecuniæ præficitur xii, 1, 3 interficitur xii, 5, 3 Jasonis templa diruit xlii, 3, 5

Parnasus xxiv, 6, 6

Parricidæ x, 1, 5 in exitium parricidarum Dii cum hominibus consentiunt xxvi, 2, 6 in Parthia solenne est reges parricidas habere xlii, 4, 11

Parricidale scelus xxvii, 1, 10 venenum xxxvii, 1, 4 parricidales discordiam xxxix, 3, 1

Parricidium (pro cæde principis) ix, 7, 12 (Ita Curtius viii, 8, 33. Florus iv, 7, 2. Tacitus Annal. iv, 34, 7) Freinsh. parricidium (vocatur etiam quod nepos avo regnum eripit) xlii, 2, 7 Vorst. post sacrilegia parricidium facere i, 9, 5 parricidium parricidio vindicare iii, 1, 3 parricidium cogitare x, 1, 5 causa parricidii sceleratior ipso parricidio x, 2, 1 parricidio pœnas necis alicujus luere xvi, 2, 5 parricidiorum furæ xxiv, 4, 8. xxvi, 2, 5 parricidia a nece uxoris auspiciatus xxxviii, 1, 1 parricidia nullam justam causam habere possunt xvi, 1, 4

Pars terrarum ii, 1, 18 major pars exercitus v, 4, 2. iv, 2, 3 Asia vi, 1, 1. xi, 6, 14 equorum xii, 1, 2 convivarum xii, 6, 2 parte corporis truncata xi, 14, 11 partes (plur. pro sing.): patrimonii partes i, 7, 7 Orientis xv, 1, 6 nullæ partes consiliorum relinquuntur alicui xlii, 3, 1 partium vires exæquare v, 2, 12 partium exercitum prodere xlii, 8, 3 cunctos in studium partium suarum induxit xiv, 1, 5 Parthi Pompeianarum partium fuere xlii, 4, 6

Parsimonia (pro frugalitate) iii, 2, 10. xviii, 4, 1. xxiii, 1, 8 Freinsh.

Partheniæ iii, 4, 7

Parthi Scytharum progenies ii, 1, 3 Scythico sermone exules xli, 1, 2 Parthi Persici imperii successores xi, 15, 2 in divisione imperii Alexandri Nicanori sorte veniunt xlii, 4, 23 Demetrium capiunt xxxvi, 1, 5 Syriæ inhiant xxxviii, 9, 13 Antiochum occidunt xxxviii, 10, 14 ejus corpus in Syriam remittunt xxxix, 1, 7 Pompeium juvant xlii, 4, 9 Antonium vincunt xlii, 5, 3 Parthorum crudelitas xxxix, 1, 4 origo et historia 41 et 42 superbia xxxviii, 10, 5 Parthorum regum origo xii, 4, 12 Parthorum reges parricidæ xlii, 4, 22 Parthi (pro regione Parthorum) xlii, 3, 1 Freinsh.

Parthiæ descriptio xli, 1, 11

Parthici imperii conditores Scythæ ii, 3, 6 Parthicum exercitum fundit Ventidius xlii, 4, 7 Parthicum regnum format Arsaces xli, 5, 1 tentavit Antiochus xlii, 1, 1 Parthiæ superbiæ execratio xxxviii, 10, 5 Parthica bella xxxix, 1, 2

Particeps arcanorum regis i, 4, 6 regni viii, 3, 10 victoriæ xi, 3, 8

Participare cum aliquo regnum xxxiv, 2, 8

(Participia temporis præteriti verborum deponentium passive usurpata) etc.

cutum vii, 3, 2 consolatus xii, 6, 4
enixus xliii, 2, 8 professus viii, 4, 4
aggressor vii, 6, 5 expertus viii, 4, 5
pactus viii, 5, 3. vii, 5, 1 deprecatus
viii, 5, 4 Vorst.

Partim (iterat.) ii, 5, 7. iv, 4, 8 et 5,
9. xi, 4, 6

Partiri pensa inter virgines i, 3, 2 pa-
trimonia ii, 10, 11

Partum necare i, 4, 5 exponere i, 4,
12 canis partu gravida xliii, 4, 4 ex
partu obiecti collisione decessit uxor
Darii xi, 12, 6 partus dubii xiii, 2, 6

Parvulus filius vii, 5, 8. xviii, 3, 8.
xxi, 1, 1. xxxvii, 3, 6 frater xxvii, 1, 2
parvulus admodum vii, 2, 5. xxxiv,
3, 5 parvulum recolligere xxiii, 4, 8
parvula ix, 7, 13 a parvula etate (hoc
est, ab incunabilis) xii, 4, 10 Freinsh.
parvuli liberi xvi, 1, 7 parvulorum
sorte permutata i, 4, 13 parvula filiae
xi, 12, 7

Parvus ad continendam civitatem ex-
ercitus v, 8, 11 parvus numerus v, 8,
11 parva manus xvi, 3, 11. xxvi, 2, 2.
xxx, 3, 2 quasi parva supplicia cædibus
luisent viii, 1, 4 parvum navigium
xxi, 7, 4 parvo defungi ix, 2, 8 parvus
vires iii, 6, 6

Parum consulere reipublicæ (pro non
consulere) ii, 7, 9 Vorst. parum facine-
ris admittere xv, 2, 4

Parymæ subiguntur ab Alexandro xii,
5, 9

Passim ii, 6, 4. v, 9, 3. viii, 5, 5.
xiv, 6, 1. xlii, 3, 8. xliii, 1, 4

Passus: cum mille passus inter duas
acies essent ii, 9, 11 multa millia pas-
sum emensus xi, 15, 5 murus sex mil-
lium passuum xii, 5, 12

Pastor i, 4, 10 pastores Aboriginum
xxviii, 6, 7 inter pastores esse i, 5, 1
agitare regnum i, 5, 5 adulti xliii, 2, 8

Patefacere iter ferro, quod aliter non
patet ii, 13, 6 insidias xliii, 4, 9

Pater: patrem suum interficit Ptole-
mæus Physcon xxix, 1, 5 Nicomedes
Bithynus xxxiv, 4, 6 Bactrianorum rex
xli, 6, 7 Phrabates Parthus xlii, 5, 1
patrem vita functum sua captivitate ad
sepulcrum redimit Cimon ii, 15, 19
patrem regis esse, regno pulchrius xvi,
2, 9 Patres (S. R. nomen) xliii, 3, 2

Patere (pro obnoxium et opportunum
esse) ii, 4, 26 (vide etiam Ind. Flori).
pro licere xxii, 5, 10 pro extendi ii,
3, 2. xlii, 2, 9 Freinsh. patet multum
Scythia in longitudinem et latitudinem
ii, 2, 2 patet iter ii, 13, 6 patet Sicilia

tota statibus ventorum iv, 1, 2 non patet
domus alicujus muneribus xviii, 2, 7
patent bella his in illos xii, 5, 9 paten-
tes domus xxviii, 4, 5

Paternus hostis xvii, 2, 9 paterna for-
tuna xxxiii, 1, 2 Dii paternæ majestatis
ultores x, 2, 5 paternæ pietatis exempla
x, 1, 4 scientiæ hereditas xxxvi, 2, 11
paternæ mortis opinionem accipere xiv,
3, 2 paternum imperium ii, 9, 2 regnum
xvii, 2, 9. xvii, 3, 3. xxxviii, 1, 1.
xxxviii, 3, 1 paternum nomen vile apud
filios x, 1, 7 paterni milites xxv, 2, 3
paternæ laudes xii, 6, 6

Pati aliquem infestum (hoc est, ha-
bere infestum sibi) iv, 3, 4. ix, 4, 4
Freinsh. pati grave bellum i, 7, 10 pati
aliquos graves iv, 3, 4 aliquos hostes
vi, 5, 10 pati stuprum ab aliquo ix, 6, 6
pati valetudinem majorem xiii, 2, 11
adversa prælia alicujus xvi, 3, 6 bellum
ab aliquo xviii, 3, 2 sterilitatem, famem
xxviii, 3, 7 scabiem xxxvi, 2, 12 pati
insidias alicujus. xxxvii, 2, 4 obsidionem
xli, 6, 4 patiens navigationis aqua xxxvi,
3, 2

Patibulo suffigi xxx, 2, 7 patibulo
suffixus Bomilear Pœnorum dux xii,
7, 8

Patienter servire i, 2, 1. v, 10, 3

ad Patientiam locorum animalia quo-
que generavit natura ii, 1, 11 magna
patientia cedere aliqua re i, 10, 12 pa-
tientia servi bello Punico celebrata xiv,
2, 4 patientia virtutis xxxvii, 2, 9 la-
boris xxvii, 4, 2

Patrare scelera xxiv, 4, 8

Patria non liberis tantum, verum et
ipsi vitæ præponenda xxxi, 7, 8 patriæ
solum xi, 4, 5 patriæ ipsa vita debetur
xviii, 6, 4 patriæ ab optimo quoque
etiam spiritus ipse debetur xxxi, 4, 11
patriæ potius quam liberis consulendum
xli, 5, 10 pro patria aliquid vel cum pe-
riculo audendum v, 9, 6 patriæ conspec-
tus vires subministrat vi, 7, 5 patriæ
plura quam vita debere ac cœnet Leo-
nida ii, 11, 6 patriæ jura non liberis
tantum, verum vitæ ipsi præponuntur
xxxi, 7, 5 de jure patriæ nihil decidi
potest xxxi, 7, 6 patria Pyrrhi ignobilis
ipsius egregiis factis illustratur xxv, 5, 6
patria eloquentiæ, Athenæ v, 9, 9

Patrimonium (pro opibus, facultati-
bus) iii, 4, 7 patrimonium patriæ (hoc
est, opes paternæ) iii, 4, 8 Freinsh. pa-
trimonium privatum (quod pater adhuc
privatus habuit) ii, 10, 5 Vorst. patri-
monii non ditat Scythia ix, 2, 7 patri-

monia partiri ii, 10, 11 aequata patri-
monia iii, 3, 3

Patrius mos xvii, 1, 4 patrum solam,
ibid. Dii patrum xxiv, 2, 5 patrii fines
xxviii, 10, 6

Patrocinia veniae (hoc est, media ad
faciliorem veniam) v, 11, 7 sceleris (pro
defensione scel.) xvi, 1, 4 Freinsh. pa-
trocinium alicujus alicui mortuo objec-
tare (id est, exprobrare, quod aliquem
defendisset ac laudasset) xii, 6, 4 Vorst.

Patronus plebis xvi, 4, 10 patroni
appellantur Argyraspides ab Eumene
xiv, 2, 8

Patruelis vii, 6, 11

Patruus ii, 10, 9. xxii, 7, 10. xxiv,
3, 6

Pauci senes vi, 7, 7 paucorum civita-
tum direptio ix, 1, 1 pauca dicere de
aliqua re iii, 7, 16. xviii, 3, 1 post
paucos dies xviii, 2, 4. xviii, 7, 16
pauci a pluribus facile vincuntur xxiv,
6, 2

Pancitas xi, 9, 2. xiii, 7, 4. xx, 2, 5.
xx, 3, 4

Pavidi v, 7, 4 pavidi vecordesque
xxiv, 8, 3

Paulatim xxvi, 2, 15. xxxix, 2, 4.
xi, 2, 7

Pauliper xxi, 1, 4. xxvi, 3, 7

Paulo altius res repetere xviii, 3, 1.
alii, 2, 7 paulo ante v, 6, 8

Paululum xii, 8, 9

Paulum a capienda urbe abfuit ii,
3, 4

Paulus consul vincit Demetrium Illyri-
orum regem xxix, 2, 1 et Persea Macedo-
norum xxxiii, 5, 2

Pavor hostilis viii, 5, 9

Paupertas tantum virtutis adversus
insolentes divitias habet xx, 5, 3

Pausanias Lacedaemoniorum dux ii,
15, 14 Byzantii conditor ix, 1, 3 pro-
ditionis damnatur ii, 15, 16

Pausanias Lacedaemoniorum rex mo-
tum Atheniensium componit v, 10, 6

Pausanias Lacedaemoniorum dux pro-
ditionis reus exulat vi, 4, 7

Pausanias nobilis Macedo Philippum
interficit ix, 6, 4 forte immisus ab
Olympiade ix, 7, 2 a qua etiam in cruce
pendens coronatur ix, 7, 10 et annus
parentatione honoratur ix, 7, 11

Pax (pro induciis longi temporis) iii,
7, 13 et 14 (Sic etiam Liv. vii, 20, 11
illa confundit. Vide Alber. Gentil. de
jure belli lib. ii. cap. 12). pax Deorum
xviii, 6, 12 Dea et Manium xx, 2, 7
(ita 'pax Deum quassa,' Pollio in

Gallienis cap. 5. 'pacem Deum expor-
tere,' Livius iii, 5, 19. v, 7, 7 et alii)
Freinsh. pax subita universae Graeciae
vi, 6, 5 pacem statuere xxv, 1, 1 facere
(vide Facere). pacem petere, dare v,
8, 3 pacem alicujus spernere xii, 1, 7
pacem offerre xxiv, 5, 1 pacem dare
xxiv, 5, 3 pacem ab aliquo praestat alicui
opinio victoris xxv, 2, 7. xliii, 5, 3
pacia simulatione deceptus xxxvi, 1, 5

Pecudes ii, 9, 12

Peculatus Miltiadias ii, 15, 19

Peculiare donum (hoc est, privatam,
singulare) xxxi, 7, 4 Freinsh. pecularia
officia xxii, 2, 5

Pecunia Alexandri xii, 1, 3 pecunia
(pro opibus quibuscunque) iii, 2, 11
(Vide L. 178. D. de V. S. L. i. in fin.
D. de Calumna. L. ii. §. 2. D. de Re-
cept. Arb. Ita 'pecuniae populi,' L. 6.
D. de Contahend. empt.) Freinsh. pecu-
niae in matrimoniis non habenda ratio
iii, 3, 8 pecuniam ex republica sua
amovet Lycurgus iii, 2, 11 magna pecu-
nia xi, 12, 1 pecunias civitatibus im-
perare xiv, 1, 6

Pecus regum i, 4, 7 pecoris magna
vis ix, 2, 15 pecora pascere ii, 2, 3
pecora pastores nunc in hyernos, nunc
in aestivos saltus trajiciunt viii, 5, 7 servi
ad custodiam pecorum relictii ii, 5, 2
greges pecorum xlii, 2, 6

Pedestre praetium (hoc est, terrestre,
quod navali opponitur, non quod eque-
stri, ut apud Livium xlii, 49, 4. iv, 4, 4)
Freinsh. pedestres xi, 9, 10 pedestres
copiae ii, 13, 11

Pedites xi, 6, 12. xiii, 3, 1. xiii, 3,
5. xiii, 3, 8. xiii, 4, 1

Pelagi vortices iv, 1, 13

Pelasgi in divisione imperii Alexandri
Archo sorte veniunt xiii, 4, 23 Pelasgi
olivi, qui postea Macedones vii, 1, 3

Pelegonus rex Peoniae vii, 1, 5

Pelias Thessaliae rex xlii, 2, 12

Pelias Thessaliae mors xiii, 7, 7

Pellere aliquem terminis regni xxxvi,
2, 12 pelli regno ii, 9, 6. viii, 6, 4. xx,
2, 5. xxxv, 1, 3 hoste pulso finibus regni
xiii, 3, 17 pelli matrimonio alicujus
ab aliqua ix, 7, 12 matrimonio pulsa xxviii,
1, 4 pulsa aces i, 6, 13

Pellex: ex pellice susceptus xxxix,
5, 2 pellices (hoc est, concubinae) x,
1, 1 (Vide L. 144. D. de V. S.) Freinsh.
pellicum regis Pernarum multitudo xii,
3, 10

Pellicatus matris vii, 4, 7

Pellis arietis memorabilis in Colchia

xlii, 2, 10 pelles forinae, murinae ii, 2, 9

Pelopidas Thebanus vi, 6, 7

Peloponnesienses bellum gerunt cum Atheniensibus pro Spartanis iii, 6, 5 pro Siculis iv, 4, 12 per prodicionem Antigono (ultimo) traduntur xxvi, 1, 2 Peloponnesi iv, 4, 12

Penatium conspectus subministrat animos vi, 7, 5 penates publici privateque viii, 2, 4

Pendere in cruce ix, 7, 10

Pendere penas sanguine et cadibus suis (hoc est, dare, luere) viii, 2, 4. xv, 3, 6. xxxii, 1, 14. xxxvi, 4, 2 supplicia (idem) xi, 4, 2 tributa (hoc est, solvere) ii, 3, 18. v, 2, 9 Freinsh.

Penes aliquem est imperium i, 1, 1. xxi, 1, 2 victoria xli, 6, 6

Penetrabilis terra (quae facile penetrari potest) iv, 1, 2 (Diversa significatione reperitur apud Virgilium *Aen.* x, 780. pro eo quod penetrat: sicut apud Ammian. xiv, 26 'impenetrabilis') Freinshem.

Penetrare: penetrat ad omnem aetatem huius mali sensus v, 7, 5 penetrant omnem Hispaniam xlii, 1, 10 portio Gallorum Illyricos sinus per strages barbarum penetravit xxiv, 4, 3

Penitus iv, 3, 5. xxxii, 2, 14

Pensa inter virgines partiri i, 3, 2

Pensare imperia parva cum amissis (id est, tantum imperii rursus adeptum esse, quantum amisit) v, 2, 3 pensare damna amissa Siciliae acquisito Macedoniae regno xxv, 3, 6 Vorst.

Penthesilea Amazonum regina ii, 4, 31

Penuria seniorum xxix, 1, 7

Per dissensionem iv, 3, 1 divortium abscedere ii, 6, 14 per dolum ii, 8, 6 indulgentiam x, 1, 2 injuriam ix, 4, 8. ix, 6, 5 insidias ii, 4, 3. iii, 5, 1 lasciviam i, 5, 2 misericordiam viii, 3, 10 noctem i, 8, 8. xi, 15, 3 plures viros conceptionem experiri iii, 4, 6 quietem i, 9, 4. xii, 10, 3. xliii, 5, 5 tormenta cogi ii, 9, 3 varios casus jactari iii, 4, 11 per otium (in otio), Praef. 4 Sic: per quietem, per somnum videre (pro, in quiete, in somno) i, 4, 2 per noctem (pro noctu) i, 8, 6 per omnia contumax (id est, in omnibus) xix, 1, 12 per simulationem pietatis xxxviii, 1, 3 per omnia nihil xlii, 5, 9 per ea tempora (pro his temporibus) xliii, 3, 3 Vorst. per omnes casus servatus xlii, 4, 2 per biennium v, 1, 1 per triennium xxi, 1, 5

Peragere plene ultionem patris xi, 11, 9. xxxii, 3, 3 caedem alicujus xxii, 2, 12 peregrisset facinus, nisi amici intervenissent xii, 6, 8 peraguntur reliquiae belli xxii, 8, 6

Peragere littora xii, 10, 1 saltus xlii, 4, 8 peragrata India xii, 7, 12

Perangustus vii, 1, 2

Percarus xii, 12, 11

Percipere civitatem (hoc est, jus civitatis accipere) xliii, 5, 11 Freinsh. magicas artes percipere solerti ingenio xxxvi, 2, 7 percepta jam parte ex promissis (id est, accepta) xlii, 7, 6 Vorst. quod honestius a paterno hoste perceperit xvii, 2, 9

Percontari aliquem xi, 7, 6. xii, 15, 5. xix, 2, 10

Percellere aliquem ii, 5, 5 percussa muliebri emulatione xiv, 5, 2 percussus metu xxi, 2, 1

Percussor (hoc est, interfector) ix, 7, 9. xiv, 6, 9. xxiv, 3, 8 Freinsh.

Percutere (hoc est, interficere) ix, 7, 13 (quod etiam in nostra lingua obtinuit, ut Samuel. 1. David inquit, interprete Luthero, *hin, und schlage ihn*. Hinc etiam homicidium *Manschlatih* appellarunt majores nostri) Freinsh. percutere securi ix, 4, 7 gladio ix, 7, 12 percutere foedus cum aliquo xlii, 3, 4. xliii, 5, 11

Perdere virtutem pristinam i, 7, 13 virtutem cum imperio vi, 4, 2 universos xlii, 6, 15 exercitum xxii, 8, 7 defleta et prope perdita urbs v, 8, 1 res perditam ix, 5, 2. v, 6, 5 perditissimus xxi, 5, 5

Perdicca Macedoniae rex vii, 2, 1

Perdicca secundus vii, 4, 5 matris insidiis occumbit vii, 5, 6

Perdicca Alexandri commilito annulum a morituro accipit xii, 15, 12 summorum praefector a Macedonibus xlii, 4, 5 seditiosos necat xlii, 4, 8 provincias inter principes dividit xlii, 4, 9 Cappadoces vincit xlii, 6, 1 Alexandri sororem in matrimonium petit xlii, 6, 4 eodemque tempore Antipatri filiam xlii, 6, 6 ideoque neutram obtinet xlii, 6, 7 bellum cum Antigono gerit xlii, 6, 8 Aegyptum petit xlii, 6, 16 occiditur xlii, 8, 10 ab Argyrasp. xiv, 4, 11 Perdiccam arrogantia xlii, 8, 2 constantia xlii, 3, 3 facundia xlii, 4, 1 sententia de successore Alexandri xlii, 2, 5

Perdiscere siderum motus xx, 4, 3

Perdocere aliquem cultiores victus xviii, 6, 2

Perdomare regionem aliquam ii, 3,

16. xi, 1, 5. xxxix, 5, 8. xlv, 5, 8
Italia et Hispania Romana virtute perdomitæ xxx, 4, 8 perdomito Orbe xlv, 5, 8
Perducere milites (de ducibus) ii, 13, 8 aliquem ad angustias i, 8, 10 ad senatum xxix, 4, 3 perductus in convivium ix, 6, 6 in templum xxiv, 2, 8
Peregrinatio xliii, 1, 1
Peregrinus populus xxxviii, 1, 8. et 8, 11 rex xviii, 2, 1 peregrina militia xii, 2, 4 peregrina imperia xxxviii, 7, 2 peregrini milites xxxvi, 2, 15 mercatores xxxviii, 8, 7 cum peregrinis communicare xxxvi, 2, 15 peregrinos recognoscere (vide Recognoscere)
Perempti: cades indigne peremptorum vii, 6, 8 mors indigne peremptæ xxvii, 1, 10
Perfacundus xxii, 1, 9
Perferri hæc Alexandro jubet (pro significari, nuntari) xi, 15, 7 Vorst. perferri in iuga montis xiii, 7, 7 perferendas epistolas alicui tradere ii, 10, 14
Perficere bellum (pro finire, patrare) v, 2, 11 Freinsh.
Perfidia viii, 3, 6. xi, 3, 11 perfidia Philippi viii, 3, 1 Parthorum xli, 3, 10 perfidia defectionis i, 6, 9 perfidiæ culpa xi, 4, 2
Perfidorum victima xiv, 4, 13
Pergamum sive Pergamus Asiae castellum xiii, 2, 7
Pergere (hoc est, proficisci) vi, 2, 12. vi, 5, 8 (pro ire) xi, 15, 6 Freinsh. pergere in bellum adversus aliquos v, 3, 9 pergere ad regem vi, 2, 12
Pericles dux Atheniensium contra Thebanos iii, 6, 12 Spartam depredatur iii, 7, 5 agros suos hostibus intactos, ad vitandam suspicionem, patriam donat iii, 7, 9
Periclitari veneno xxxvii, 3, 7
Periculosa mors xii, 2, 14 navigatio xvi, 3, 5 regno Pelæ virtus Jasonis xlii, 2, 10 periculosum bellum xi, 6, 4. xxxii, 1, 6 otium xxv, 1, 1 periculoso regno tuta vita potior xxxix, 4, 3 periculosius xi, 9, 3. xxiii, 3, 7. xxxviii, 4, 14
Periculum ex invidia alicui acquirere iii, 7, 8 unde periculum quæsitum fuerat iii, 7, 10 in periculum belli descendere xv, 1, 2 periculum declinare xliii, 4, 8 periculi dilationem invenire xi, 8, 4 pericula navigationis xlii, 2, 10 inter pericula xi, 13, 2 fatorum pericula declinare xii, 2, 4 pericula propulsare xxxiv, 1, 2. xliii, 2, 13 in periculis timidos Xerxes ii, 10, 23
Periade ac ii, 2, 7. xxi, 5, 7
Perire ferro, fato ix, 8, 3 fame xxxvi, 2, 9
Peritus declinandorum periculorum xlv, 2, 7 ad prospicienda cavendaque pericula xxxi, 2, 2
Perjurium iii, 7, 15 perjurii passus xxiv, 3, 10 Dii perjuriorum vindices xiv, 4, 9
Perlicere aliquem ad societatem xlii, 5, 5
Perlucida vestis xxxviii, 8, 10. xli, 2, 4
Permiscere noxia innoxiiis xxxvi, 4, 3 iustitia religione permixta xxvi, 2, 16
Permittere (pro committere): administratio reipublicæ annuis magistratibus permixta ii, 7, 2 Sic et iii, 3, 2 permittere populo tributi et militiæ vacationem i, 9, 12 arbitria regali victori xi, 12, 4 potestatem alicui xli, 2, 5 Vorst.
Permoveri misericordia alicujus v, 10. 7. x, 3, 1 (Ita Tacit. Annal. iii, 23, 1 'permovere misericordiam') Freinsh. permotus adolescentia alicujus xliii, 2, 10
Permulcere aliquem blandis verbis xlii, 8, 5
Permutare (est munimentum ad finem deducere, perficere) ii, 15, 9 (Ita 'pervigere' apud Tac. Annal. iv, 34, 9. et 'perspectare' apud Sueton. Domit. iv, 7. Adde L. 166. §. 1. D. de V. S.) Freinsh. (Vide et infr. Perrogatis et Perpetrare) Vorst.
Permutata sorte parvulorum i, 4, 13
Pernicies mutua xlii, 1, 15. xxxix, 5, 4
Perniciosi xliii, 1, 14
Pernicitas xliii, 2, 8. xlv, 4, 8
Pernix velocitas xlv, 2, 5 pernices equorum greges xlv, 1, 5. xlv, 3, 1
Pernoctare xxxvii, 2, 8
Perorare xlii, 4, 1
Perosus xvii, 1, 4 (active, ut Erosus)
Perpellere aliquem ad stupri consuetudinem viii, 6, 6 ad belli societatem xxiii, 3, 5
Perpendere vires alicujus xxix, 3, 6
Perperam facta xiv, 2, 12
Perperna consul Aristonicum vincit xxxvi, 4, 9
Perpessi captivitatis mala iii, 5, 2 supplicia xviii, 3, 6
Perpeti nocte (hoc est, tota) v, 7, 6 (Ita Plaut. Amphitr. i, 1, 24) Freinsh. dum aquilæ tota die perpetes sederant

supra calmen domus xli, 16, 5

Perpetrare bellum (pro finire) xli, 3, 2
Freinsh. sacrilegium i, 9, 8 facinus xxvii, 1, 8

Perpetui Ætæ montis ignes iv, 1,
11 perpetua sedes xli, 2, 10 fides xli,
12, 2 apertas xxxvi, 3, 5 virginitas
xliii, 2, 2 in perpetuum amicitiam jun-
gere cum aliquo xliii, 5, 7

Perpetuitas iii, 4, 16

Perpetuo ii, 3, 1. xli, 2, 8. xviii, 5,
15

Perquirere (pro querere) xlii, 7, 8

Perrogatis omnibus (hoc est, cum
omnium sententiam rogasset) xxxi, 5, 1
Freinsh.

Persæ a Mediis deficient i, 6, 9 bel-
lum gerunt cum Alexandro xi, 2, 6. xi,
5, 1 cum Atheniensibus ii, 9, 3 cum
Græcis ii, 11, 4. ii, 14, 7 cum Parthis
xxvi, 1, 4 cum Scythia i, 8, 11. xxvii,
3, 2 Persæ in custodes corporis ab
Alexandro lecti xli, 12, 4 Persæ in di-
visione imperii Alexandri Tlepolemosorte
veniunt. xlii, 4, 25 Persarum clades i,
8, 11. xxvii, 3, 2. ii, 9, 3. ii, 14, 7.
xi, 9, 12 Deus i, 10, 5 gens obscura
quondam i, 4, 4 mos adorare regem
vi, 2, 18 mos in conviviis vii, 3, 3 in
electione regum x, 1, 2 Persarum re-
gum persona sub specie majestatis occu-
latur i, 9, 11 Persarum regum habi-
tum assumit Alexander xli, 3, 8 Per-
sarum regum ultimus Darius x, 3, 7
Persæ (pro Persia); cum dicitur In Persas
ablegare aliquem i, 5, 9 et 10 in
Persis genitus i, 6, 3 Vorst.

Perscribere quendam alicui ii, 10, 13.
xxi, 6, 6

Persepolis i, 6, 3 capitur ab Alexan-
dro xi, 14, 10

Persequi defectores xvi, 1, 18 belli
reliquias xxli, 8, 15 civitates, quæ defi-
ciunt xviii, 1, 9

Perseverantia belli iii, 4, 4

Perseverare in bello iv, 5, 3 perseve-
rata illi inedia est quatrinduo xli, 6, 15
perseverare in sevitia xvi, 4, 12 bellis
continuis xxviii, 4, 11

Perseus Philippi filius patrem ad par-
ricidium impellit xxlii, 2, 10 bellum
cum Romanis gerit xxlii, 3, 4 et undi-
que auxilia contrahit xxlii, 4, 1 vincitur
et capitur xxlii, 2, 5

Persicum aurum ii, 14, 6. xi, 5, 9
Persicum imperium perpetuum xi, 9, 8
Persicarum foednarum facinus i, 6, 14

Persimilis i, 9, 10

Persolvere præmia xxvii, 1, 2

Persona regis apud Persas sub specie
majestatis occulitur i, 9, 11 querere
de persona regis (id est, quis rex consti-
tuendus sit) xi, 7, 11 personam occisi
considerare (quantus vir fuerit) xli, 6, 5
Vorst. ex persona sociorum inducias
rumpere iii, 7, 14

Personant omnia ululatus xix, 2, 8
personantibus inter se rupibus xxiv, 6, 8

Perspicere quendam oculis xxiv, 8, 6
ægritudinem alicujus xxlii, 2, 9

Perstare in bello (pro perseverare)
xiv, 3, 5 perstare in macello xxi, 5, 6

Perstringere initia Romani imperii
(pro breviter exponere) xliii, 1, 2 Vorst.

Persuadere alicui xlii, 8, 5 persuasis
mori nihil difficile persuadere ii, 11, 14

Persuasio xxiv, 4, 2

Persæus vitam opulentam xxviii,
9, 4

Pertinacia muliebris xxxix, 3, 10

Pertinet ad hujus emolumentum egre-
gie ix, 1, 2 quod ad ultionem pertineat
(pro attineat) xi, 15, 12 quod ad hostes
pertinet xix, 3, 7 pertinent illi ad curam
Deorum xliiii, 5, 7 Vorst.

Pertractare caput i, 9, 17 inum ven-
trem xxviii, 1, 9

Pervagari regionem xxviii, 3, 4

Pervenire ad adultam ætatem iii, 3, 5
ad viginti annos viii, 6, 7 ad triginta
annos iii, 4, 8 pervenit detrimentum
omne ad unius summam imperii vi, 1, 5
pervenit regnum ad aliquem per ordinem
successionis vii, 4, 3

Pervigil nox xli, 13, 7

Pervigiliæ malum xxiv, 8, 14

Pervigilium noctis (est quando tota
nocte vigilatur) xlii, 8, 6 Freinsh.

Pervincere (pro obtinere) ix, 7, 7
Freinsh.

Persini Achæorum progenies xx, 1,
11

Pes: pede claudus vi, 2, 5 non in
pedibus cuiquam spes, sed in lacertis
fuit xi, 6, 7 servi Parthorum pedibus
incedunt xli, 3, 4

Pessimum exemplum in aliquem sta-
tuere xiv, 1, 12

Pestifer humor xxiii, 2, 4 pestifera
lues xxlii, 3, 9

Pestilens sidus xix, 3, 7

Pestilentia, in Bocotia Heracleæ urbis
causa xvi, 3, 4 in Thera insula Cyrenai-
cæ urbis causa xlii, 7, 4

Pestis ex fame ii, 13, 12 (Ita apud
Florum iii, 5, 27). in Crotone et Meta-

ponto ob violentam Minervæ numen ix, 2; 4 in Sicilia Carthaginiensium exercitum consumit xix, 2, 7 pestis apud Carthaginienses nefarium remedium xviii, 6, 11 (in omnibus autem his locis 'pestis' pro pestilentia ponitur: quod minus probatur quibusdam, quos refellit Becman. in Orig. ling. Lat. pag. 834). pestis (pro quovis malo) xx, 4, 6. xxx, 1, 10. xxxvi, 2, 12 (Ita apud Livium pro incendio xxiv, 27, 6) Freinsh. tacite pestes laborantis regis xxx, 1, 10.

Petere auxilium ab aliquo ii, 4, 27 pacem v, 4, 4. xxxi, 8, 8. xxxii, 1, 3 concubitum filii i, 2, 10 petere maturo ab aliquo naves xvii, 2, 13 ex manubiis portionem prædes v, 10, 12 petitur Persia his apparatusibus ix, 5, 5 petitus insidiis xxxii, 4, 12 petito (hoc est, cum petitas, sive subaudiendum est 'hoc' aut 'illo' xliii, 5, 6 (Ita apud Curt. vi, 5, 29. viii, 12, 9. et Liv. xxxi, 39, 5. et Tacit. Annal. ii, 9, 1. Similia vide supra in Cognito) Freinsh.

Petitio regni i, 10, 17 (ut 'petitio consularis' apud Romanos, cum tamen res valde discrepant) Vorst.

Petulantiam alicujus ferro compescere vii, 3, 6

Petalantias vii, 3, 4

Peucestes in divisione imperii Alexandri Babylonios accipit xii, 4, 23

Phalaris eorumque argento inducit Alexander xii, 7, 5

Pharabazus v, 4, 1. vi, 1, 2

Pharnaces Mithridatis avus xxxviii, 6, 2

Phalantas dux Partheniarum iii, 4, 8 Brundisium se contulit iii, 4, 12 divinos illi honores decreverant Parthenis iii, 4, 18

Philippus Argæi filius primus hujus nominis Macedonius rex vii, 2, 5

Philippus Amyntæ filius vii, 4, 5 sequendus hujus nominis Macedonius rex vii, 5, 10 imperio Macedonius Asiam et Græciam subigit vi, 9, 7 vincit Athenienses vii, 6, 6. ix, 3, 9 Dardanos viii, 6, 3 Illyrios vii, 6, 7 Phocenses viii, 2, 3 Scythas ix, 2, 14 Thessalos vii, 6, 8 Arrybam affinem suum regno Molossorum exiit vii, 6, 12. viii, 6, 7 oculum amittit vii, 6, 14 libertati Græcorum insidiatur viii, 1, 2 Cappadociam dolis subjugat viii, 3, 6 Olynthum exscindit viii, 3, 11 fratres interficit, ibid. piraticam exercet viii, 3, 18. ix, 1, 7 arbiter duorum regum, utrumque spoliatur viii, 3, 15 Phocenses contra datam

fidem cecidit viii, 5, 5 Bysantium obediens ix, 1, 2 vulneratur a Triballis ix, 3, 2 fugatur a Scythis xxvii, 3, 2 victoriæ gaudium dissimulat ix, 4, 1 dux Græciæ salutatur ix, 4, 2. xii, 11, 5 pacis leges Græciæ statuit ix, 5, 2 interficitur ix, 6, 4 Alexandrum cum gladiis insectatur ix, 7, 4 eumque filium suum non esse palam prædicat xi, 11, 4 Philippi ætas ix, 8, 1 comparatio cum Alexandro ix, 8, 11 existimatio apud Græcos viii, 2, 5 favor apud suos etiam post mortem xii, 2, 8. xiii, 6, 6 lædatio Clito exitibilis xii, 6, 3 liberi ix, 8, 2 moderatio vii, 6, 15 mores ix, 8, 4 nomen quasi numen in auxilium vocatum xxiv, 5, 9 perfidia viii, 3, 1. viii, 5, 5

Philippus Antigoni pater xii, 4, 13 Philippus Antipatri filius inter Alexandri interfectores xii, 14, 6 et 9

Philippus Aridæus (tertius hujus nominis Macedonius rex) xii, 3, 1

Philippus Cassandri filius (Macedonius rex ejus nominis quartus) xv, 4, 24 moritur xvi, 1, 2

Philippus Demetrii filius xviii, 8, 9 Macedonius rex (ejus nominis quintus) xviii, 4, 16 annorum 14. puer xxix, 1, 2 bellum gerit cum Ætolis xxix, 1, 13 cum Romanis xliii, 2, 7. xxx, 3, 7. xxx, 4, 5 vincitur xxx, 4, 16 moritur xxii, 8, 4

Philippus Lysimachi filius ab avunculo Ptolemæo occiditur xxiv, 3, 7

Philippus Lysimachi frater, ejusque mors xv, 3, 12

Philippus Persæ filius cum patre captus a Romanis xxxiii, 2, 5

Philippus amicus Alexandri in divisione imperii ejus Hyrcanos accipit xii, 4, 23

Philippus medicus Alexandri xi, 8, 5 Philo in divisione imperii Alexandri Illyrios accipit xii, 4, 13

Philoctetes Thurinorum conditor xx, 1, 16

Philomelus Phocensium dux templum Delphicum spoliatur viii, 1, 8 Thebanos castris exiit viii, 1, 12

Philopator (cognomen Ptolemæi) xxix, 1, 5

Philopomenus Achaëorum dux insidiis a Philippo petitur xxix, 4, 11 Flaminio comparatur xxxi, 3, 4 capitur a Messeniis xxxii, 1, 6 veneno perit xxxii, 1, 11 inter summos imperatores recenseatur xxxii, 1, 5

Philosophia non præstat Græcis, quan-

tum Scythia natura ii, 2, 14

Philosophus summus et imperator
Epaminondas vii, 5, 3 Calliathenes philo-
sophus xii, 6, 17 Pythagoras xx, 4, 2
philosophi Platoni discipuli xvi, 5, 13
philosophorum praecepta ii, 2, 14 Aris-
toteles, doctor inclytus omnium philoso-
phorum xii, 16, 8

Philotas Parmenionis filius quare in-
terfectus xii, 5, 3

Philotas alius in divisione imperii
Alexandri Ciliciam accipit xiii, 4, 12
et iterum amittit xiii, 6, 16

Philoxenus ademptus Philotas Cilicis
praeficitur xiii, 6, 16

Phocænsium coloni Mastilienses
xxvii, 1, 1. xliii, 3, 12

Phocænes a Thebanis apud commune
Græcie concilium accusantur viii, 1, 4
templum Delphicum spoliant viii, 1, 8
a Philippo vincuntur viii, 2, 4 contra
datam fidem cæduntur viii, 5, 5 Phocæ-
nensium et Thebanorum odium viii, 4,
5. xi, 3, 8

Phoenice in ditione Ptolemæi xv, 1, 5

Phoenices Tyri conditores xviii, 3, 2

Phrahates Parthorum rex xli, 5, 9

Phrahates alter xlii, 1 per tot. De-
metrium talis aureis donat xxxviii, 9, 9

Phrahates tertius patrem, fratres, et
filium interficit xlii, 5, 1 Antonium
vincit xlii, 5, 3

Phrataphernes in divisione imperii
Alexandri Armenios accipit xiii, 4, 23

Phrygia Major in divisione imperii
Alexandri Antigono traditur xiii, 4, 14
Minor Leonato xlii, 4, 16 Phrygiam
Eumenes praeficitur xiii, 6, 14

Phthia Pyrrhi neptis, Demetrii uxor
xxviii, 1, 2

Phyle castellum Atticum occupatum
a Thrasybulo v, 9, 6

Picula exigere (id est, pœnas qui-
bus delictum expiatur) viii, 2, 6 Vorst.

Pialus Pyrrhi filius, Epiri rex xvii,
3, 8

Piceæ arbores xxxvi, 3, 4

Pietas Cimonia erga patrem ii, 15,
18 mulierum xi, 9, 15 patris et filii
mentis xvi, 2, 9 pietas omnibus opibus
potior bonis iii, 2, 6 (Auctor sic,
'iura pietatis plus valent apud bonos
quam omnes opes.' Est autem hic 'pio-
tas' amor in proximos cognatos, etiam
in fratris filium), pietatis documenta ii,
15, 18 (ejus scilicet quæ in Cimone
fuit erga defunctum parentem), paternam
pietatem (pro patris in filium amore) x,
1, 4 Vorst. debitis pietatis obsequium

xxiii, 2, 8 pietatem filii in hoste experiri
xiii, 1, 6

Pigere (pro ponitere. Freinsah.): pigere
facti coepit xii, 6, 5 Aliibi: ponitere
coepit (omisso accusativo) xi, 3, 3

Pignus (pro liberis) xxvi, 1, 9 Frein-
sahem. fidei veluti pignora habere vulnera
corporis i, 10, 20 legatos tenere pig-
nus ii, 15, 8 in hoc pignus legatos
retentos ii, 15, 10 pignus fidei regis
dextra xi, 15, 13 velut pignus tenere
opes alicujus xxxii, 4, 5

Piratica apud veteres in laude xliii,
3, 2 piraticam exercet Agathocles xxii,
1, 14 Philippus secundus viii, 3, 15.
ix, 1, 5 de piratica pecuniarum commercium
mutuari ix, 1, 5

Piraticum bellum xxxix, 5, 3

Piræus (portus Atheniensium) v, 8, 5

Pisam Græcia colonia xx, 1, 11

Pisandrus Lacedæmoniorum dux vi,
3, 1

Piscatoria scapha Xerxes fugit ii, 13,
9

Pisces Phoenices Sidon vocant xviii, 3,
4 Sidon a piscium ubertate appellata
xviii, 3, 4

Piscosus Oceanus xlii, 1, 7

Pisistratus Atheniensium dux Mega-
renses cædit ii, 8, 3 patriam opprimit ii,
8, 10

Piutores xxviii, 10, 2

Pithon in divisione imperii Alexandri
colonias in Indiis accipit xiii, 4, 31 ab
exercitu Macedonum hostis appellatur
xiii, 8, 10

Pius animus xvii, 2, 7 pia misericor-
dia xviii, 3, 6

Placare manes viri xviii, 6, 6 inter-
sectorum xx, 2, 6

Placere: quibusdam placebat (de con-
sultantibus) xiii, 6, 11 studium placendi
a virgine in matrem contulerat xxvi,
3, 4 placere alicui fiducia pulchritudinis,
ibid.

Placitus consensus vi, 7, 12

Plaga cæli xlii, 3, 2

Plangentium gemitus xix, 2, 11

Planities xxiv, 6, 9 in plapitum urbis
desilire xii, 9, 5

in Planum montes deduxit Xerxes ii,
10, 24

Plataeae incenduntur a Xerxe ii, 12,
11

Plataenses Atheniensium contra Da-
rium socii ii, 9, 9

Plato discipulos suos ad virtutem eru-
diit xvi, 5, 13

Plautum Gordii xi, 7, 13 jugum

planatzi xi, 7, 15 planstra Seythis pro domibus ii, 2, 4

Plebs nimio otio lascivit xvi, 4, 8 novas tabulas et divisionem agrorum flagitat xvi, 4, 2 inter plebem senatumque maximo temperamento egit Solon ii, 7, 5 plebem accendere xvi, 4, 11

Plene perasta ultio xi, 11, 9

Plenus ira xiv, 4, 15 plenus pulveris et sudoris xi, 8, 8 plena solertie oratio ix, 8, 10

Plerique i, 7, 8. xlv, 1, 7

Plerumque iii, 5, 2. ix, 8, 14. xli, 2, 9

Plumata lorice Parthis xli, 2, 10

Plumbo repletis amphorae xxii, 4, 4 regio aëris et plumbi uberrima xlv, 3, 4

(Pluralis numerus pro singulari): Soluta ultionis i, 8, 9 ferre sociis auxilia iii, 7, 15 in auxilia quorundam mitti iv, 4, 3 veniae patrocinia querere v, 11, 7 ob haec decora x, 3, 4 epistolae (pro epistola) xi, 12, 9 (Vide Epistola), regna Cleophridis xii, 7, 9 herba in remedia veneni monstrata xii, 10, 8 in monumenta rerum a se gestarum urbem condere xii, 10, 6 dotes formae xii, 12, 11 in remedia ferum poscere xii, 12, 9 venenum alicui dare in remedia calamitatum xv, 8, 6 patrocinia accleris xvi, 1, 4 hostilia odia deponere xxii, 2, 3 Vorst.

Plus apud bonos pietatis jura, quam omnes opes valent iii, 2, 6 plus hominum ferrum quam naturalis fatum conditio rapuit ii, 2, 18 plus nocet ducibus arrogantia sua, quam hostium vires xiii, 8, 2 plus praesidii in celeritate, quam in sociis ii, 9, 10 plus regio quam patrio nomini debent reges xli, 5, 18 plus praedae quam periculi in acie Persarum xi, 12, 11 plura patriae quam vitae debere ii, 11, 6 plurimum momenti xxxi, 5, 8 inter plurima mala tyrannidem passi xvi, 4, 1 maximis plurimisque urbibus Italiam possidere xxxviii, 4, 7

Poculum veneni alicui offerre xxxix, 2, 7 pocula veneno infecta xxi, 4, 3

Poediculi, Italiae populus xii, 2, 12

Poenae (pro malis, afflictionibus) iii, 5, 2 poenas pendere viii, 2, 4. xv, 3, 6. xxxi, 1, 14. xxxvi, 4, 2 poenas imperati parricidii luere i, 9, 8 poenas repetunt Dii (dum in acie perit aliquis) ii, 9, 11 poenas sacrilegii sanguine luere viii, 1, 18 poenas violatae religionis pendere viii, 2, 4 poenas parricidii dare Diis x, 2, 5 poenas ferre xi, 14, 11

Poenalis civitas xxxviii, 9, 9

Poeni: vide Carthaginienses

Poenitentia ductus x, 2, 4 ad poeni-

tentiam accesserat autibus sam recordatio xii, 6, 10 dato in poenitentiam spatio i, 9, 19 in poenitentiam versus xii, 6, 7

Poenitet: quorum si illos poenitent (id est, quasi ipsi non sufficiant) xxviii, 8, 15 poenitere ceperunt xi, 3, 3 quem in eam diem vitae non poenituerat xiii, 1, 5

Poëta Tyrtæus iii, 5, 5 actores nobilissimi et poëtae vi, 9, 4

Polliceri: multa pollicitus est de se moderate xi, 1, 9 non polliceri sibi aliam victoriam, quam expertus sis xi, 12, 15 polliceri imperii societatem v, 9, 13 servis matrimonia interfectorum iii, 5, 6

Polydamas amicus Alexandri xii, 12, 8

Polydectes Spartanorum rex iii, 2, 5

Polyperchon amicus Alexandri xii, 12, 8 dimittitur, ibid. Graeciae et Macedoniae praepositur xiii, 6, 9 occiditur xiii, 8, 7 (Vide tamen supra vocem Crateros). Olympiadi favet xiv, 5, 1

Pompa: pompae ne quid deesset xiv, 4, 18

Pompeianae partes xlii, 4, 7

Pompeius Mithridaten vincit xxvii, 1, 8 Antiocho Syriam adimit xi, 2, 4

Pompeius Trogus: vide Trogus

Pondo argenti centum decem millia xxii, 3, 10

Pondus auri xiii, 1, 8. xiv, 1, 4 corona aurea magni ponderis xi, 10, 10 explere pondus xliii, 5, 9

Pone aciem vii, 2, 8

Ponere tirocinia et incunabula (hoc est, exire, exuere) xii, 4, 6 Freinsh. posita est civitas non in aedificiis, sed in civibus ii, 12, 14 ponere spem in ope alterius viii, 4, 7 posita est urbs inter Phrygiam Majorem et Minorem xi, 7, 8 urbes in montibus posita xxii, 5, 5 ponere castra xiv, 2, 1 positum templum in monte xlv, 6, 6 ponere sedes alicubi xlv, 2, 3 posuisse (pro ponere) v, 4, 15 posita genu (hoc est, flexo poplite) xii, 9, 12 Freinsh.

Pons Istri (qui in Istro factus) ii, 5, 10 Vorst. pontem Abydo fecit Xerxes ii, 12, 5 pons solutus tempestatibus ii, 12, 9 pontem Cydai interrumpi non vult Darius xi, 14, 4 pontibus maria sternere Xerxes conatur ii, 10, 24

Pontici xxzii, 4, 7

Ponticum mare ii, 1, 19 Pontici maris regiones xiii, 4, 16

Pontus regio Seythis propinqua ii, 2, 1. xii, 2, 16 in divisione imperii Alexandri Lysimacho datur xiii, 4, 16 Pontis sinus ab Amazonibus edomitus ii, 4, 26

Popilius Romanorum legatus ad Antiochum xxiv, 3, 1

Popinae xxi, 5, 4

Populari agros v, 5, 2. xvi, 3, 10 agros villasque xxiv, 6, 2

Popularis ambitio i, 1, 1 popularium favorem hæc res illi conciliavit xxxix, 1, 6

Populatio agrorum iii, 7, 8. xvi, 3, 12 Asiae xi, 6, 1 populationis injuria fil, 7, 4

Populus (pro multitudine filiorum) x, 1, 6 Freinsh. populus Romanus xxxvii, 1, 3 populus Corinthi sub corona venditur xxiv, 2, 6 populi Orientis i, 1, 8

Porrigere dextram osculandam xii, 15, 2 porrigere aquam xliii, 3, 11 porrigi (hoc est, patere, extendi) : porrigitur regio in latitudinem tot millia passuum xlii, 2, 9 Freinsh. porrecta in Orientem Scythia ii, 2, 1 porrigit se fortuna Romana ad Orientalia regna xxxix, 5, 8

Porro (pro verum, aut vero) ii, 10, 3. ix, 4, 6. xiv, 3, 7 Freinsh.

Porta xxiv, 3, 7 portæ urbium clauduntur xxiv, 5, 8 portas adversus hostes aperire xxviii, 2, 2

Portare ferrum et arma i, 3, 3 statuas secum xxxii, 4, 5

Portendo : portenditur ei regnum xi, 7, 7 amissio regni i, 4, 3 finis regni xxxiii, 1, 7 portendit hoc omen ei victoriam xii, 16, 6

Portentum xvii, 1, 3 portenti religio xii, 6, 1

Porticus xxi, 4, 3. xliii, 5, 6

Portio (hoc est, pars) v, 2, 9 (phrasin totam vide in Vocare) xli, 12, 4 Freinsh. xli, 1, 2. xxiv, 4, 2 et 3. xxiv, 6, 1. xxiv, 8, 9

Portus xix, 2, 10 portus consiliorum tutissimus xliii, 3, 8

Porus Indorum rex xii, 8, 1

Poscere debita vi, 2, 11 corpora interfectorum ad sepulturam vi, 6, 9 poscere interrogatione tertia xi, 11, 10 non cibum aut potum poposcit xxviii, 4, 8

Posse : non posse ferre potentiam victoris viii, 2, 1 quod non audere potuisset ix, 7, 10

Possessio (pro possessore) ii, 1, 15 Freinsh. possessio vacua xix, 3, 6. xxxi, 3, 2 possessio imperii xxix, 3, 6 possessiones voluptarias xxxi, 8, 9

Possidere regnum (hoc est, esse regem) ii, 6, 15 Freinsh. Galli Italiam plurimis urbibus possident xxxviii, 4, 7 ignis cuncta possedit ii, 1, 14 Parthi ab Antiochi possessi xli, 4, 3

Post necessitatem pugnandi (cum pug-

nareoogerentur) i, 6, 12 (Vid. et Ind. in Nep. in Post). amicior patriæ post fugam, quam regi post beneficia (quamvis in exilium pulsus esset, quamvis beneficium accepisset) ii, 10, 13 post arma et bellum locus legibus non relinquitur viii, 1, 6 (pro, cum arma sumta sunt) post nova paternæ pietatis exempla x, 1, 4 (pro postquam nova exempla edita sunt) post imperium tot annorum xi, 14, 8 post annos tres sumti regni xxxviii, 8, 1 Vorst. brevi post tempore i, 7, 19

Posteri i, 2, 12 posteris admirationem sui relinquere xii, 8, 16 in posteris Seleuci mansit argumentum originis ejus xv, 4, 9

Posteritas : in posteritatem ii, 3, 13 (in posterum) Scheff.

Postero die i, 6, 5 postera die i, 8, 4. i, 10, 8. xi, 15, 3. xiv, 2, 1. xviii, 2, 9 in posterum diem iii, 1, 7 in posterum xliii, 4, 7. xliii, 2, 2 postremus liber (pro extremo, hoc est, sine libris) xliii, 5, 11 Freinsh. postremus domus eum ruinæ cumulus accedit xvii, 2, 1 postremas preces xxxi, 1, 2 postremas voces emitte xi, 15, 6 postremo alloquio aliquem dimittere xix, 3, 11 mortis postrema vii, 2, 1 ad postremum i, 10, 22. xxv, 1, 11. xxvi, 1, 5. xxxviii, 3, 10 postremum (hoc est, postrema vice) xiv, 3, 12 Freinsh.

Posthac viii, 2, 12. xviii, 7, 14

Posthumus filius iii, 2, 8

Postponere aliquem altari xxx, 4, 9

Postquam xli, 6, 8. xlii, 4, 8. xxvi, 2, 10

Postremo xxviii, 4, 11. xli, 1, 5

Postulare obides sibi dari vii, 2, 2 postulari reum alicujus criminis ix, 4, 9 postulo aliquem cedere mihi aliquid x, 3, 3 (id est, volo, cupio. Vid. et Ind. in Nep. in Postalo) Vorst. alieni operis præmia postulare xi, 2, 3

Postulata xlii, 5, 8

Potare xxi, 5, 4

Potens i, 7, 13. xxi, 4, 4. xxxiv, 1, 1 potentior fuit ira quam preces xi, 4, 7 potentissimus Pernorum Summus xx, 5, 12 potentissimi quique ix, 4, 9

Potentia (pro captu) xli, 16, 1 Freinsh. potentia ex vulgi adulazione xlii, 3, 2 potentiam resumere vi, 4, 1 potentiam victoris ferre nequeunt viii, 2, 1 vir supra humanam potentiam animi magnitudine præditus xli, 16, 1

Potestas : potestatem pugnae non facere ii, 5, 10 potestatem bellorum regibus permittere iii, 2, 2 potestatem redi-

mendorum captivorum alicui facere xi, 12, 1 potestatem liberam discedendi alicui dare xxii, 4, 8

Potio xii, 13, 8. xii, 14, 9

Potior industria vir vi, 1, 8

Potiri administrationem regni xxvii, 1, 4 regnum xii, 7, 10 victoriam vi, 4, 8 ultionem ix, 7, 12 (Ita Tacitus Annal. iij, 73, 6. Florus i, 1, 28. Sallustius Jug. xiv, 10. adde Nonium in Casus pro casu). potiri rerum xxxii, 3, 8 Freinsh. potiri regno (pro regnare) i, 2, 10 Vorst. urbis potiuscupido xii, 7, 4 potius saxo xii, 7, 13

Potius quam iij, 7, 8 et 15. v, 10, 1. xix, 1, 11. xxv, 2, 5. xii, 5, 10 utros potius dignetur, aestimat viii, 4, 10 sub avi potissimum oculis i, 4, 5 et hoc potissimum facere Thebanos viii, 4, 9 (Nostri, und dass das eben die Thebaner thun) Vorst. quem potissimum augerem consuleret xi, 7, 7 quod a tali potissimum vinceretur xi, 12, 8

Potus xxiii, 1, 9 temperare potum xii, 14, 9

Præ se ferre ix, 4, 12

Præbere questum (hoc est, esse questui) v, 4, 4 ubera (hoc est, lactare) i, 4, 10 Freinsh. speciem captarum matronarum ii, 8, 3 risum xxi, 5, 8 sedem sepulcris xxviii, 2, 5 obsequium alicui xxviii, 5, 4 equites regi xii, 2, 6 opulentum sumtum xlii, 5, 9 admirationem sui xliii, 1, 10 nutricem se alicui xliii, 2, 5 se alicui comitem sociumque fortunæ xviii, 5, 1

Præbitio copiarum xxxviii, 10, 8

Præcedere xiv, 4, 15

Præceps ad terram decidit xii, 8, 4 præcipientem aliquem agere xviii, 1, 2

Præcepta philosophorum (id est, doctrinæ) ii, 2, 14 juxta præceptam Themistoclis ii, 12, 25 (pro consilio) præceptis parere iij, 4, 15 præcepta virtutis xv, 2, 6 Vorst.

Præoidere aures alicui i, 9, 17 manus xxxix, 3, 11

Præcipere (pro hortari) xviii, 6, 7 pro jubere xi, 9, 16. xii, 10, 7. xiii, 5, 7. xiv, 4, 21. xviii, 6, 4 et 7 iis occultis mandatis præcipit xxi, 2, 1 custodia regis præcipitur ii, 6, 18

Præcipitare se xlii, 6, 3 præcipitatus equo xxvii, 3, 12. xxxii, 1, 5

Præcipitua xxiv, 6, 7

Præcipua veneratio xli, 3, 6 materia ferri xlii, 1, 5

Præcipue xvi, 3, 8

Præclusa voce xii, 15, 12

Præco vi, 6, 9 pax præcones antepetores sollicitare viii, 3, 8

Præda dulcedo cladis causa v, 5, 2 qui præda Dardanis fuerint xxx, 4, 12 præda domesticis erat xxxi, 1, 1 conjuges liberique præda hostium fuisse xxiv, 2, 8 prædam recognoscere xi, 14, 8 præda sollicitati xxiii, 1, 10 prædaram sumtus vi, 5, 9

Prædari ex agris xxiii, 1, 10

Prædicare (pro testari, dicere) xi, 11, 4 Freinsh. ii, 3, 6

Prædiocre: prædixit insidias circa urbem et annum responsum Jovis xii, 2, 3 prædictis insidiis xxxix, 2, 8 Prædicta Magorum xii, 13, 5

Præditus magnitudine animi xii, 16, 1 imperio xli, 4, 8

Prædæ regni xliii, 2, 6 prædonas manus xli, 4, 7

Præesse populo xii, 12, 9 exercitibus xvii, 1, 7

Præfatus vii, 2, 3. xi, 5, 5. xi, 6, 1. xviii, 4, 12

Præfectura (pro satrapia) xlii, 4, 25 Freinsh. præfecturas ordinare xxi, 2, 5

Præfectus Parthia statuitur Andragoras xii, 4, 12. xli, 4, 7 Cappadocæ præfectorum libidines venati xxviii, 2, 1 præfecti Alexandri reges sunt xlii, 4, 25 præfectus Sardanapali i, 2, 2

Præferre: Atheniensium virtus ceteris prælata ii, 14, 10 præferre omen duplicis imperii (pro portendere) xii, 6, 5 Vorst. præferre prædium religioni, aurum offensæ Deorum xxiv, 6, 5

Præferre aliquem clami vi, 1, 9 sacerdotio x, 2, 4 stipulatoribus regis satellitibusque præficitur Cassander xlii, 4, 18

Præfrigidus (hoc est, admodum frigidus) xi, 8, 2 Freinsh.

Præfringere primam aciem telo vi, 8, 2

Præfulgere (hoc est, super omnia effulgere) xiv, 2, 6 Freinsh.

Prægnans xii, 16, 9

Prægredi aliquem xxiv, 3, 4

Prægustare potum xii, 14, 9

Præliari cum servis ii, 5, 4 præliati ad ultimam v, 1, 10 præliatum fuit (deponens imperiosius) xix, 1, 9

Prælium insignis xv, 4, 19

Prælium (pro bello) xii, 6, 11. iii, 7, 2 Freinsh. in prælium egredi ii, 9, 9

Præmium victoris ii, 3, 15. xlii, 1, 9 proditiōis ii, 15, 14 dati auxilii xxviii, 5, 2. præmia integra domos fere xii, 11, 1 præmia persolvere xxvii, 1, 2 alicui operis præmia postulare xi, 2, 3

Præmonere futura alii, 1, 8 præmonitus i, 6, 1

Præmonitio futurae majestatis ipsa educatio infantis fuit xxiii, 4, 3

Præsentare adventum exercitus xx, 5, 13 præsentata fuit magnitudo Cyri eo quod avus ejus per somnum vidit vitam enatam ex naturalibus filiæ i, 4, 3 et 3

Præoptare (hoc est, malle) viii, 4, 5. xi, 14, i. xvi, 3, 5 (Usurpat et Frontinus Strategem. iv, 5, 22) Freinsh.

Præparatos equos fugienti habuit ix, 7, 9 præparata in eam noctem senatorum agmina xviii, 4, 15

Præpetes aquilas xii, 16, 5

Præponere aliquem genti i, 6, 16. xli, 6, 7 præponere aliquem alicui (in controversia) ii, 10, 9 aliquem summæ rei vi, 2, 4 patris jura vite præponuntur xxxi, 7, 5 propositus Medii i, 8, 2

Prærupta rupes xli, 5, 3 prærupta collum xli, 1, 11

Præsignire: triste ostentum Persæ præsignientes xxxiii, 1, 7

Præsens: ad præsens tempus (pro tum) i, 5, 7 præsentis epulæ (quæ tum fuerunt) i, 6, 6 (Eodem sensu mox 'hodiernæ epulæ.' Et simile est quod ibidem 'heterus labor') in præsentii xiv, 1, 13 (quod fides est pro 'tunc temporis.' Vide et Ind. in Nep. et supra Nunc). præsentia studia in Persas xi, 3, 9 præsens mors xlii, 1, 3 Vorst.

Præsentia Dei xxiv, 8, 9

Præsentire adventum hostium vi, 7, 3 rem xlii, 8, 4 tempestatem xxv, 2, 3

Præsertim xxii, 6, 11

Præsidæ populi xii, 8, 9

Præsidium (pro auxilio) ii, 9, 10 (pro tutela) ii, 11, 6 Freinsh. præsidii plus est in aliqua re ii, 9, 10 præsidium navium ii, 13, 14 salutis xvi, 3, 9 præsidium imponere castello vi, 6, 6 præsidia fortune opes xxxii, 4, 4 præsidia naturalia xxiv, 6, 7 præsidia ab artibus deducere xxviii, 1, 6

Præstare: bella præstant invictos i, 7, 13 præstat pacem alicui cognatio alicujus vii, 4, 1 præstare aliqua re ii, 1, 14 præstare numero militum ix, 3, 9 præstat alicui pacem hujus victoriæ opinio xxv, 2, 7. xliii, 5, 8

Præsto edesse cum securibus i, 6, 4 'Præsumere pro conjicere, augurari' vi, 2, 11 Freinsh.

Præsumtio (pro fiducia, confidentia) iii, 4, 3 animorem præsumtio xi, 5, 3 Freinsh.

Prætendere causam belli xlii, 1, 3 insidias alicui xxix, 4, 11

Præter damnati (pro præterquam) xlii, 5, 2 (Ita Sallustius Cat. xxxvi, 2). præter illum nemo ditior (præ illo nemo ditior) xxiii, 2, 6 Freinsh. præter ceteros insignia invidiæ fama viii, 3, 7 præter ceteros solertia facundiaque insignis xxi, 6, 1 præter castra reverti xviii, 7, 7 Præterea ii, 15, 15. xli, 1, 9

Præterire: neque silentio præteriri tantum regnum fas est xlii, 2, 8 in prætereuntem sagitta jacta vii, 6, 14

Prætermittere nullum jus inviolatum viii, 3, 13 prætermittere silentio originem Urbis xliii, 1, 2

Præterquam incremento, etiam origine gloriari ii, 6, 3

Prætexi nulla satis justa causa potest in parricidio xvi, 1, 4

Prætextu hoc bellum finitum xxix, 3, 6

Prætor Agathocles creatur a Murgandis xxii, 2, 2 et Syracusanis xxii, 1, 6 prætor Rom. Lævinus xxix, 4, 4 prætor Achæorum Philopomenon xxi, 3, 3

Prætorium regis (pro tabernaculo regis) ii, 11, 15 (Curtius v, 1, 11 etiam 'prætorium' vocat, sed in nostro videtur esse pleonasmus) Freinsh.

Prævenit mors alicujus sententias de ipso latas xlii, 3, 7 prævenire legationem morte xxii, 4, 8 præventus morte xxii, 3, 3

Precari superum inferumque numina xi, 15, 10 prosperum in patriam reditum xli, 10, 4

Precario petere ab aliquo aliquid xliii, 4, 4

Preces xli, 6, 17 preces et minas legatorum xviii, 7, 4 preces fratrum movere senatum xxiv, 2, 8 amicorum precibus exoratus ix, 7, 4. xli, 6, 15 justia precibus motus xli, 8, 16

Premere bello ix, 2, 1. xvi, 1, 19. xxvi, 2, 1 servitio xv, 4, 14 neque hyberna frigora, neque æstivi solis ardores Ægyptum premunt ii, 1, 7

Pretiosissimæ res ii, 13, 16 pretiosissima quæque auferre xxvi, 1, 7

Pretium auxilii polliceri xxxix, 1, 2 pretio submovere hostem, nec armis, indignum vi, 1, 6 portio officii dare alicui ix, 2, 6 (ubi pretia, pro mercede). pretium extendere xi, 4, 8 Vorst. pretium arma regiæ accepit ii, 4, 25 pretium captivarum regnum omne, non pecuniam petit xi, 12, 2

Priamus xvii, 3, 6

Priapatus Parthorum rex xli, 5, 8
 Pridem xli, 6, 7. xxxi, 3, 10 (de tempore proxime præcedente)
 Pridie constitutum diem i, 10, 7 pridie quam xxliii, 1, 7
 Primo i, 3, 4. xxlii, 1, 4
 Primordium ii, 1, 14 primordia fontem xxxi, 5, 7
 Primores xxi, 3, 7. xxvi, 1, 5
 Princeps (pro præstantissimo) ii, 14, 11 (Ita Florus iii, 14, 1). principum arbitria pro legibus erant i, 1, 2 Freinsh. principes (pro proceribus, et senatoribus) xxi, 3, 8
 Principio rerum i, 1, 1. ii, 1, 14 principia mundi i, 1, 9 adventus xxlii, 2, 1 originum xx, 2, 3 principium repetere ab origine ii, 1, 1 illi principium cladis fuere ii, 11, 3 a principio v, 8, 10 principia castrorum xi, 6, 6 principia originis habere non honesta xxii, 1, 2
 Prior ætate xliii, 2, 2 apud illum plus prior offensæ valuit, quam recentia beneficia v, 5, 5 prior uxor xxviii, 1, 4 prior petitus ab aliquo xvi, 1, 10 priorem occasionem loci temporisque capere xxi, 5, 5 priores præfecti xlii, 4, 19 primus (pro precipue): cujus laus prima esset ii, 9, 14 prima acies (pro prima parte aciei) iv, 5, 7 (Subinde et redundat): ut, primam aciem telo præfringere vi, 8, 2 Vorst. primus flos ætatis xi, 6, 4 primi pubertatis anni ix, 6, 5 prima initia i, 2, 4. iv, 3, 6. vii, 5, 1 prima rudimenta vii, 5, 3 fundamenta xviii, 5, 15 incrementa xxlii, 1, 2 prima bella iniens xxiii, 4, 10
 Prisca eloquentia, Præf. 1
 Pristinus (pro priore): pristinam offensam metuere xlii, 8, 8 Freinsh. in pristinum statum restitui xxxvii, 4, 4 pristinæ libertatis spe erigi xxx, 3, 7 juxta cultum pristinæ fortunæ haberi xxxvi, 1, 6 pristinæ sordes xxv, 1, 9
 Privare aliquem possessione urbis xxiv, 2, 1 privari agris viii, 1, 8
 Privata beneficia a publicis secreta xxxi, 7, 5 privatum patrimonium (quod pater adhuc privatus habuit) ii, 10, 5 privatus fortunæ mater ii, 10, 6 avus maternus privatus, ibid. privatum hostem aliquem deposcere (id est, cum uno aliquo separatim congrédi velle) xli, 8, 3 Vorst.
 Privigna xiv, 6, 3
 Privignus ii, 6, 14. xxxvi, 1, 7. xlii, 2, 11
 Privilegium ætatis ii, 10, 2

Prius ebrietate quam bello vincuntur Scythæ i, 8, 7
 Pro concione (hoc est, in concione) iii, 5, 9. xi, 1, 8 pro ducatu (hoc est, loco ducatus) ii, 15, 14 pro Deo (hoc est, tanquam Deum) xi, 11, 11. xviii, 6, 8. xi, 4, 18 pro rege (hoc est, tanquam regem) xi, 11, 11 pro templo sepulcrum colere xxxvi, 2, 2 pro tempore (hoc est, pro conditione temporis) xi, 1, 8 (Ita Livius xxx, 10, 6. et Virgilius Eclog. vii. vers. 36). pro victo fagere xxlii, 3, 9 pro victoribus vagabantur (tanquam victores) xxiv, 7, 5 (vide quæ ad Sueton. Domit. ii, 9. Bernec.) Freinsh. pro conditione regionem ii, 1, 12 pro libertate quorundam bellum suscipere v, 2, 9 pro conjunctione alicujus (quia affinis alicujus sit) vi, 3, 8 pro ignobili momento accedere (tanquam ignobile mom.) vii, 3, 1 Vorst. pro amisso se victorem offerre xlii, 1, 3 pro silentio rerum creditarum immori tormentis xlii, 2, 3 permittite, quod vos facturos pro imperatore jurastis, imperatorem pro vobis sine religione jurajurandi facere xiv, 4, 8 ne ipsæ lacrymæ pro contumacia haberentur viii, 5, 10
 Proævus xxxviii, 5, 3
 Probari: timuit ne non probaretur ix, 7, 14 probatur verecundia alicujus omnibus xxlii, 2, 4 non probatur telum xlii, 2, 8 probato consilio xxi, 3, 6. xxxi, 6, 1. xli, 8, 7 rex justitiæ probatoris xxv, 5, 3
 Probatio rei xxlii, 2, 9
 Procacitas xv, 4, 16
 Procedere in aciem xi, 9, 1. xiv, 2, 1. xx, 3, 4
 Procella fortunæ iv, 5, 6 more procellæ xxxviii, 4, 15 fulminans procella xxix, 3, 1
 Proceres xlii, 3, 6. xxxii, 2, 3
 Proceritas corporis xlii, 1, 11
 Proclamare (pro exclamare) xxiv, 3, 8 Freinsh.
 Proconsulum rapacitas xxxviii, 7, 8
 Procreare: quod ipsi non erant, liberos procreant xviii, 3, 7 procreatus ex aliqua xxvi, 3, 3
 Procreatio x, 1, 3
 Procludere res xxxvi, 4, 4
 Procul videre iv, 1, 9 inspicere vi, 1, 8 procul aliquo agere xi, 5, 2
 Proculcare aliquem xlii, 4, 4 materiam xxxviii, 10, 3
 Procurrare in hostem ix, 8, 15 in mediam urbem xxv, 4, 9 in acie xlii, 8, 3

Pro (pro deservere) xii, 5, 10. xix, 3, 10 (pro tradere, scribere) xxviii, 4, 14 prodere memoria (idem) xii, 6, 17 Freinsh. prodere exercitum sibi creditum alicui i, 10, 22. xiii, 8, 5 prodit recens cera dolum ii, 10, 14 non immerito proditum est (memoria puta) ii, 10, 19 documenta pietatis prodiderunt magnitudinem ejus futuram ii, 15, 18 prodere fata civium (aperire) iii, 4, 14 prodere urbem alicui (pro tradere) v, 3, 8 scelere consilia vii, 4, 7 non prodere responsum (non divulgare) viii, 4, 11 prodere imperatorem suum (pro, hosti tradere) xiv, 4, 16 prodere rem magistratibus (pro indicare) xxi, 4, 4 prodere aliquem (pro manifestare) xxi, 4, 6 proditur (sc. memoria) urbs ab aliquo servata xxviii, 4, 14 proditor Titanas bellum gessisse xlv, 4, 1 proditus (pro manifestato) xxi, 4, 6 Vorst. proditum (hoc est, scriptum) ii, 10, 10 Freinsh.

Prodesse xii, 6, 17

Prodigium xv, 4, 18. xxx, 4, 4. xi, 2, 1 prodigiorum sagacissimus xxvii, 2, 8 prodigia (pro ominibus) xii, 16, 4 Freinsh. prodigia, quae in Alexandri orta evenire xii, 16, 4. 5 et 6 quae Hieroni obvenire xxiii, 4, 9 et 10 in ortu Mithridatis xxvii, 2, 2

Prodire xii, 10, 5 prodire per regionem xxviii, 4, 10

Proditio: per prodicionem capti xi, 10, 14 traditi xxii, 3, 3

Proditor xxii, 3, 3. xxxi, 4, 9 (hoc est, desertor) xxii, 3, 12 Freinsh.

Producere aciem xi, 13, 1 exercitum in aciem xxx, 4, 6 producto in concionem auctore xi, 2, 8

Proferre diem de die (hoc est, de die in diem differre negotium) ii, 15, 6 fines (hoc est, extendere, ampliare) xli, 1, 11 imperium vii, 1, 4 Freinsh. proferre fines imperii i, 1, 3. xx, 1, 2 prolatam, sicut erat catenatus, manum ostendit xiv, 4, 1 prolato indice eam arguit xxxix, 2, 8

Profectio xii, 1, 6. xliii, 2, 12. xxvi, 1, 6

Profecto ii, 1, 17. ii, 2, 12. xii, 16, 2

Profectione aperta bellum parare v, 11, 6

Proficere xii, 11, 8

Proficisci in bellum ii, 11, 9 in legationem ii, 15, 6 proficiscitur tacitus viii, 3, 9 (Nostris, *er reiset weg, davon*). quoad proficisceretur xviii, 5, 9 (Ita sine nomine loci ad quem itur, verbum

hoc usurpatur) Vorst. profectus regno (pro, ex regno) xxvii, 4, 4 Freinsh.

Profliteri viii, 5, 11. xx, 2, 6 professus (passive) viii, 4, 4 professus ludimagistrum xxi, 5, 8 professus se hostem xxix, 4, 1

Profligatis rebus (hoc est, afflictis) xxii, 8, 1 Freinsh. Carthaginiensibus xxiii, 3, 8 profligatum tantum in juventute (de malis moribus sublatum) xx, 4, 13 Vorst. profligatum bellum xxxi, 7, 3

Profluens sudor xv, 4, 17

Profugere xxvii, 4, 2. xxxix, 3, 9 (pro transfugere) xlii, 8, 2 Freinsh. xlii, 5, 6

Profugus xxvii, 3, 9 profugorum refugia xi, 4, 9

Profundo submersae terrae ii, 1, 17

Profundum terrae foramen xxiv, 6, 9 profunda barbaria xlii, 2, 10 profunda camporum xli, 1, 11

Progredi in aetas xii, 6, 8 in publicum ii, 8, 7 cultius progredi (subaud. in publicum) iii, 3, 5 Vorst. progredi ad colloquium v, 10, 9

Prohibere (pro intercedere) v, 11, 4 aliquem ab aspectu et colloquio alterius (hoc est, non-admittere ad aspectum, &c.) vi, 2, 13 transitu i, 8, 2 Vorst. Scythas ab Aegypto paludes prohibent ii, 3, 14 prohibere finibus ii, 5, 3. xiv, 5, 9 accessu xlv, 3, 1 prohiberi edicto alicujus aliquid facere v, 9, 4 ab expugnatione saxi terrae motu xii, 7, 12 prohiberi in conspectum venire xiv, 4, 21 prohibere comectus xviii, 7, 6 transitum xxix, 4, 4 quod in aliis prohibet, ipse est xliii, 2, 9

Projicere se in undam xi, 8, 3 projecta (hoc est, effusa) xxvii, 2, 7. xli, 3, 9 Freinsh.

Proinde i, 6, 11. xi, 12, 15. xvi, 4, 15. xxiv, 8, 7. xxxi, 7, 6. xli, 2, 8

Promiscui concubitus iii, 4, 5

Promissa exigere xxix, 4, 8 multis promissis aliquem impellere xxix, 4, 5

Promissio deprecati belli (id est, promissio quod bellum gerere nolle, quia alii id deprecati essent) viii, 5, 4 Vorst.

Promittere barbam, capillum (hoc est, permittere ut crescat) iv, 4, 1 Freinsh. promittunt vultus et blandientes oculi non minorem fidem quam jusjurandum xxiv, 2, 10

Promontorium Italiae et Siciliae par altitudo iv, 1, 16

Promovere exercitum in regionem al. (pro movere, ducere) xiv, 1, 6 promotum est tantum his vocibus (pro effec-

tum est) v, 10, 4 Freinsh.

Promtus ad injurias xxiii, 1, 3 manu (hoc est, fortis) xxiii, 4, 11 in orane facinus xxii, 1, 8 in bella xxix, 2, 8 promtissimus (hoc est, fortissimus) xxii, 2, 12. xxix, 2, 5. xxi, 2, 6 Freinsh.

Propeos xli, 4, 3

Pronuntiantur hoc nomine Græce (pro vocantur, appellantur) iv, 1, 7 Freinsh.

Pronus in utrumque xxiii, 2, 6 prona ad regnum via (pro facili) i, 5, 9 Freinsh. pronior in aliquem xxix, 2, 2

Prope fines regni xxviii, 9, 8 prope usque interitum dimicatum ii, 7, 7 prope ab initio xliii, 5, 3 sapientia utrique prope una vi, 2, 8 forma terre prope quadrata xlii, 1, 9

Propedium xxi, 2, 5. xxix, 4, 9

Propermodum xliii, 1, 1

Propeasior pro Alexandro (hoc est, in Alex.) xvi, 1, 2 Freinsh. (Sed 'pro' fortasse expungendum) Vorst.

Propinquæ ædes xxiv, 8, 5

Propitii Dii xxix, 2, 9

Proponere conditionem i, 6, 6 proponere sibi ante oculos obsidionem, famem, superbum hostem v, 7, 9 proponere mortem recusantibus xvi, 5, 2 proponere sedem urbibus imperioque suo xxviii, 2, 5 propositum opus xliii, 1, 2

Propositum vitæ vi, 8, 10 quo proposito fecerit (quo consilio) i, 10, 16 Vorst. propositorum alicujus summa consistit in eo xiv, 4, 5

Propria sæpe amittit, aliena qui affectat xxix, 1, 3 propiora fortis quam hominibus ingenia xlii, 2, 7 proximes Diis viii, 2, 7 proximus regi dignitate xii, 5, 3 proximus majestati regum, populorum ordo est xli, 2, 2 vitam proximam majestati regis degere i, 7, 7 proximam colo reddere patriam rerum gestarum gloria xxiv, 5, 11 proximi (pro, sanguine aut affinitate junctis) viii, 6, 2. xi, 14, 2 (Ita 'proximitas' Ovidio Metam. x. fab. 10. est consanguinitas) Freinsh. (Subaudienda autem videtur 'cognitione' 'affinitate,' aut simile quippiam. Dicuntur et 'propinqui,' voce potius gradus. Unde et 'propinquitas' dicitur, et 'propinqua cognatio.' Vid. Ind. in Nep.) Vorst.

Proprietates: de proprietate insulte armis dimicare ii, 7, 7 (Nostris, *sem sic zugehörte*) Vorst.

Propter litus (hoc est, ad, sive prope litus) xxxi, 2, 2 propter murum xii, 9, 9 Freinsh.

Propterea ii, 6, 11. ii, 11, 10. xvii, 2,

17. xxiii, 2, 10. xlv, 5, 2

Propugnatores sceleris viii, 2, 10

Propulsare bellum xxiv, 1, 10 pericula xxiv, 1, 2

Protergere alieni imperium xxii, 1, 7

Prorsus quasi i, 7, 16. ii, 12, 9. viii, 1, 6 prorsus ut ii, 1, 4 (Ita 'prorsus' aliis voculis permittitur. Sic et ii, 2, 14. Et valde noster vocem hanc frequentat). feliciores prorsus v, 7, 11 immemores prorsus viii, 2, 11 sedum prorsus viii, 4, 7 mira prorsus audacia ix, 4, 10 Vorst.

Prorumpere in bellum xxiv, 1, 2

Prosapia xiv, 6, 11

Proscissa fulgere terra xlii, 2, 6

Proscribere: symbolos proponi et axis proscribi curat ii, 12, 2

Prosequi (pro comitari) xiv, 5, 9.

xxix, 2, 11 Freinsh. prosequi exequias benigne xi, 12, 6 lacrymis mortem xi, 16, 14 rem publico funere xliii, 5, 9

Prosilire in prelium xxiv, 8, 8 de navi tripudianti similis prostruit xi, 5, 10

Prosperi eventus xx, 2, 1 prospera initia iv, 3, 6

Prosperè bella gerere xvii, 1, 4. xxix, 1, 2. xlii, 2, 5

Prospicere animo ix, 1, 1 prospicere pericula xxii, 2, 2 prospicit Fortuna origini Romanæ xliii, 2, 5

Prosternere aliquem i, 9, 9 omnia xxii, 6, 5 quasi tempestas cuncta prosternit vi, 2, 16 prostrata pudicitia (hoc est, profligata et perditâ) xii, 7, 11 Freinsh.

Prostituere virgines xxi, 2, 2

Protarchi negotiatoris filius Syriæ rex fit xxix, 1, 5

Protegere insidias risu xxviii, 1, 10

Proterere ferro omnia xxiv, 4, 6

Protervior xxi, 2, 2

Protiâ Phocænsium dux xliii, 2, 8

Protracta ex urbe cum duobus servilis xlii, 2, 9

Proturbare in exilium (pro exturbare, ejicere) iii, 4, 12 Freinsh.

Provehere aliquem ex gregario militum (pro evehere, promovere) xliii, 4, 10 Freinsh. provehere ad fastigium majestatis i, 1, 1 ad excelsiorem dignitatis locum xi, 5, 1 provehi ad felicitatem per virtutem xli, 1, 6 fuga fatigatus ad eorum provehitur xviii, 3, 7

Provenire (hoc est, nasci) ii, 10, 4. xlii, 4, 2 (pro succedere, eventire) vii, 6, 10 Freinsh.

Proventus filiorum (a provenire, quod est nasci) ii, 10, 4. xxxvi, 2, 4. xlii, 4, 2 clarorum virorum xlii, 1, 12 Freinsh.

Providere sterilitatem ante multos annos xxxvi, 2, 9 omnibus stansse populo xlvii, 2, 1

Provinciam imperium occupare xlv, 5, 1 regionem in formam provinciae redigere xxxix, 5, 3. xlv, 5, 8 ventis omnem provinciam penetrantibus xlv, 1, 10 turbatarum provinciarum motus xxvi, 1, 4 provinciis exui xxi, 5, 9 provinciarum inter Alexandri successores divisio xlii, 4, 9

Provocare (pro elicere) xx, 4, 7 (pro lacessere) v, 4, 11. xi, 1, 5 hostem iii, 7, 3 Freinsh. provocatus antea pari munere (de eo qui simile munus acceperat) xv, 2, 7 hostes ad praelium provocant iii, 7, 3 provocat misericordiam hanc setas xviii, 6, 13 provocare rabiem allicujus xxiv, 2, 6 arma xxviii, 3, 13 provocat crudelitatem patris xxiv, 4, 2

Provocator x, 3, 3. xxiii, 4, 12

Provolvi genibus (pro adolvi, accidere) xi, 9, 14 Freinsh.

Prout xxvi, 1, 3. xxxviii, 9, 10

Prudens consilio ix, 8, 13

Prusias Venator, Bithyniae rex, cum Eumene bellum gerit xxii, 4, 2 a filio interficitur xxiv, 4, 5

Ptolemæus Lagi (qui et Soter, et Magnus) venenata sagitta ictus, herba per quietem Alexandro monstrata sanatur xii, 10, 3 Aridæum regem recusat xlii, 2, 11 in divisione imperii Alexandri Egyptum et Arabiam, Africaeque partem accipit xlii, 4, 10 Cyrenæ acquirat xlii, 6, 20 bellum cum Perdica gerit xlii, 8, 1 cum Antigono xv, 1, 4 Demetrium vincit xv, 1, 6 et rursus ab ipso vincitur xv, 2, 6 rex appellatur xv, 2, 11 bellum cum Demetrio gerit xvi, 2, 1 regnum minori ex filiis tradit xvi, 2, 7

Ptolemæus Philadelphus (qui D. Hieronymo *φειλοφάδης*) regnum a patre accipit xvi, 2, 7 Freinsh. reconciliatur fratri xvii, 2, 9

Ptolemæus Ceraunus xxiv, 1, 1 Seleucum occidit xvii, 2, 4 sororem ducit xvii, 2, 7. xxiv, 2 et 3 per tot. ejusque filios vita, ipsam regno privat, ibid. Macedoniam occupat xlv, 1, 6 occiditur a Gallis xxiv, 5, 6

Ptolemæus Euergetes bellum cum Antigono minori gerit xvi, 2, 1 Beroicæ fratris filiam ducit xvi, 2, 2 sorori a Seleuco Callinico obsessæ auxilium venit xvii, 1, 6 Seleucum vincit xvii, 2, 6 sub specie sororis vindictæ Asiam inhiat xvii, 3, 4 Antiochum Hieracem ad se confugientem in custodia habet xvii, 3,

11 interficitur a filio xlvii, 4, 11. xlix, 1, 5

Ptolemæus Philopator parricida xxix, 1, 5 ejus vita et obitus xix, 1 et 2 per totum

Ptolemæus Epiphanes xxx, 2, 6 bello ab Antiocho petitur xxi, 1, 1

Ptolemæus Philometor ab Antiocho Epiphane avasculo suo bello petitur xxxiv, 2, 7 contra Demetrium Syriæ regem Balam quendam juvat xxiv, 1, 6. xxxix, 1, 5 mox contra hunc, Demetrii filium xxxix, 2, 3

Ptolemæus Euergetes, (qui et Physcon), superioris frater xxiv, 2, 8 rex Egypti sit xxviii, 8, 2 ejus mores et facinora, ibid. mors xxxix, 2, 1

Ptolemæus Lathurus regno a matre pellitur xxix, 4, 1 sed post ejus mortem a populo revocatur xxxix, 5, 3

Ptolemæus Apion Cyrenarum rex populum Romanum heredem instituit xxxix, 5, 2

Ptolemæus Pynhi filius xviii, 1, 3 Antigonus minorem vincit xiv, 2, 8 occiditur xiv, 4, 6 ejus præclara facinora xiv, 4, 8

Puberes pauci iii, 3, 6

Pubertatis ætati ix, 6, 5. xlii, 1, 4. xxv, 2, 2 initium xlii, 1, 8

Publicanorum sectio xxxviii, 7, 8

Publicare reticenda i, 7, 13 publicatus (pro detecto, patefacto) ii, 15, 17 Freinsh.

Publice convivari iii, 2, 4 publice redemptum corpus (id est, pecunia publica, pecunia totius populi) xii, 2, 16 Vorst.

Publicum (pro eo quod omnes omnino homines concernit) xviii, 3, 18 Freinsh. in publicum evolare ii, 7, 10 progredi ii, 8, 7 procedere xxviii, 3, 11 prodire xxvi, 4, 2 ire per publicum xvi, 5, 9 publici reditus vi, 9, 3 publica via xxviii, 2, 9 publica debita xxxviii, 3, 9 publica pecunia (quæ est populi et civitatis) iv, 5, 1 Vorst. publica inter populos, non private inter duces, bellandi causæ sunt xxi, 4, 7 publice funere Romæ incendium prosequuntur Massalienses xlii, 5, 9

Pudet Alexandrum amicis suis (hoc est, pudore afficitur, quod se tam male contra ipsam gesserit. *Er schämte sich für ihr*) xli, 6, 10 Freinsh. pudendum genus xxiii, 4, 5

Pudibundus vir xxviii, 2, 10

Pudicitia verum matronarum ornamentum xx, 4, 12 pudicitia sorora stacta ii, 9, 5 pudicitia ab omnibus viris

x, 2, 4 pudicitiam inter captivas habuit
xxii, 4, 11

Pudor (pro pudendo flagitio) iii, 4, 7
(Ita Ovidius: 'Ereniat nostris hostibus
ille pudor'). pudor regalis xxi, 8, 9 Frein-
shem.

Puella (etiam quam peperit, dicta)
xliii, 2, 4 (Ita apud Tacitum A. xvi,
36, 3. apud Virgilium etiam Pasiphaë
Virgo dicitur Eclog. 6. vers. 47 et 51.
Vide etiam Servium) Freinsh.

Puer immaturæ ætatis xix, 4, 12
pueri impuberes v, 6, 3 puerorum Spar-
tanorum institutio iii, 3, 6 Locanorum
institutio xliii, 1, 7 adoptione promissa
xvii, 2, 7

Puerilis levitas xxxviii, 9, 9

Pueritia xii, 4, 9 pueritiæ rudimenta
vii, 5, 3 dotes xii, 12, 11 flos xlii, 1, 3
Pugio xxiv, 8, 11

Pugna: spectator pugnae ii, 12, 22
non facere potestatem pugnae ii, 5, 10
pugnam capessere ii, 11, 2

Pugnare contra fortunam iii, 5, 8
non spe victoris, sed in mortis ultionem
ii, 11, 16 periculo alterius vi, 3, 6

Pulcher: tanto pulchrior hæc victoria
Antigono xiv, 4, 19 pulchriora mœnia
extruere v, 7, 12 pulcherrimæ leges
viii, 2, 12

Pulchritudo hominem commendat
xxvi, 2, 11 pulchritudo formæ i, 7, 15.
xlii, 1, 11 corporis xliii, 4, 14 puer
honestæ pulchritudinis viii, 6, 5 ambi-
tiosæ pulchritudinis scortum xix, 2, 2

Pulmentum iii, 3, 7

Pulvinaria (hoc est, lecti qui diis
sternebantur) xx, 2, 14. xxiv, 2, 8 Frein-
shem.

Pulvis xxi, 2, 1 pulveris ac sudoris
plenus xi, 8, 3

Punicum ingenium (pro astuto, vafro,
subdolo) xviii, 2, 4. xviii, 6, 2. xxi, 4,
4 Freinsh.

Pupillus xxviii, 4, 16. xxxiv, 3, 9.
xxxvi, 1, 7

Purgare publicam conscientiam (id
est, excusare) xxi, 4, 3 Vorst.

Purificare x, 3, 3

Purpuram colo nere i, 3, 2

Purpureæ vestis Persis xii, 8, 9 Clear-
cho Heracleote xvi, 5, 10

Putare turpius parvo defungi, quam
totum abusuere ix, 2, 8 quod majus vic-
toria putabat xvii, 2, 2 victores se pu-
tare xx, 2, 5 putare vitem xliii, 4, 2

Puteos exhaurire xi, 10, 9 facere xii,
10, 7

Pydna capitur a Cassandro xiv, 6, 4

Pygmalion Tyriorum rex sororem
suum necat xviii, 4, 8

Pylæmenes, nomen regum Paphlago-
num xxxii, 4, 8

Pyra extracta et incensa Sardanapalem
perit i, 3, 5 ita et Elissa Dido xvii, 6, 5

Pyrræus Athenarum portus v, 8, 4

Pyrenæi montes inter Hispaniam et
Galliam xlii, 1, 3 et 9

Pyrrhida (qui postea Epirotæ) xvii, 3, 3

Pyrrhus Achilles filius, Epirotarum
conditor xvii, 3, 3

Pyrrhus Æacida filius, Epiri rex,
Demetrium regno Maced. exiit xvi, 2, 3
sed inde a Lysimacho pellitur xvi, 3, 2
Ptolemæi Cerasni filiam docet xvii, 2,
15. xxiv, 1, 9 in Italiam trajicit xviii,
1, 3 Romanos vincit xviii, 1, 6 et 11 in
Siciliam navigat xviii, 2, 12 ejusque rex
appellatur xviii, 2, 11. xxiii, 3, 2 Sici-
liam amittit xxiii, 3, 10 Antigonum vin-
cit xiv, 3, 5 Macedoniam occupat, ibid.
facile acquirit regna, facile amittit xiv,
4, 3 cum Spartanis bellum gerit xiv,
4, 6 cum 5000. Macedonibus Romanos
ter vincit xxviii, 4, 5 Pyrrum infans
pericula xvii, 3, 18 vox de occiso filio
xxv, 4, 10 obitus et elogium xiv, 5, 2,
3, 4 et 5

Pyrrhus modo dicti nepos xxviii, 1, 1
regno Epiri a matre accepto, moritur
xxviii, 3, 1

Pythagoras xx, 4 per tot.

Q.

Quadraginta millia talentum xi, 14, 9
per quadraginta sex annos bella cum
Romanis gessit Mithridates xxxvii, 1, 7

Quadrata terræ forma xlii, 1, 9

Quadrigarum curras xli, 16, 6 status
cum quadrigis xxiv, 7, 10

Quadringenti tyranni Athenis v, 3, 5

Quærere (pro acquirere) i, 9, 13. ii,
4, 9. xi, 10, 13. xii, 3, 12. xviii, 4, 1.
xxi, 3, 9. xli, 3, 3. xliii, 3, 4 (Ita Sal-
lustius Jug. iii, 3. Ovidius de Arte lib.
ii. vers. 13. Livius i, 49, 2) Freinsh.

pacem annis quærere ii, 4, 9 quærere
stipendia ab hoste xxii, 8, 5 salutem
fuga xvii, 3, 8 quærere causas belli
usitatum Romanis xxx, 3, 1. xxvii, 1, 3

quærere liberos ex aliquo xii, 3, 5 spa-
tium consummando operi ii, 15, 6 sobo-
lem ex finitimis ii, 3, 16 quærunt vicisci
suos ii, 11, 3 periculum quærere ali-
cunde iii, 7, 10 (subaudiendus autem
Dativus). quærere gratiam apud aliquem

v, 11, 7. ix, 8, 9 favorem militum ambitione xii, 15, 11 potentiam ex vulgi adulatore xiii, 3, 2 non amplius a fratre querere (pro requirere, postulare) xvii, 2, 9, querunt honeste mori xx, 3, 6 querere hostem domi, si extraneus deivit xlv, 2, 2 Vorst. querere imperium sibi i, 1, 7 frumenta sulco querere xlv, 4, 11 quesitum (hoc est, preparatum, intentatum) iii, 7, 10 quesitis arte remediis locorum vitia molliuntur ii, 1, 6 quesito (hoc est, cum quævisset) xxii, 1, 9 Freinsh. (Similia vide supra in *Petito*)

Quæstio: questionem res diu fuit ii, 10, 16 quæstiones (pro tormentis) xii, 5, 3 Freinsh.

Quæstor xlii, 4, 5

Quæstus (pro acquisitione, sive ipso acquirendi actu) ix, 8, 6 pro lucro xiv, 3, 10 præbere quæstum (hoc est, esse lucro) v, 4, 4 (Diversa lectio hic est, 'præstare quæstam': quam cum Bernecero secuti nos sanius) Vorst.

Qualis xiv, 4, 10. xviii, 2, 10

Qualitas lineamentorum similis i, 2, 2

Qualitercumque (hoc est, utcumque) ii, 11, 11 Freinsh.

Quam (subaudiendo 'potius') v, 1, 1. vi, 1, 4 (apud Tacitum hoc frequens. Ita in L. F. D. Depos.) Freinsh. quam sæpe xiii, 1, 3 ut uxores filiasque suas in templum Veneris, quam possint ornatissimas, mittant xxi, 3, 3

Quamdiu xv, 2, 13. xviii, 6, 8

Quamvis iv, 5, 2

si Quando xiv, 6, 8. xlv, 3, 6

Quandoque (pro aliquando, olim) vii, 5, 5. xliii, 4, 3 et 5 Freinsh.

Quantus motus, quanta res xxxiii, 3, 2 quantum bellum xxxviii, 3, 6 tantus quantus ii, 15, 2. vi, 3, 10. viii, 1, 7. xxxi, 8, 2. xli, 2, 8 quantum in illo fuit ix, 4, 1 quanti populi xi, 9, 2 quanto, tanto (pro quanto magis, tanto magis) xxxix, 3, 10 Freinsh. tanto, quanto ii, 10, 15 quanto, tanto ii, 1, 13. vi, 4, 10 quanto ærior mala fortuna, tanto amarior xxxii, 1, 3 quanto plus iii, 3, 6

Quare xvi, 5, 17. xxi, 1, 4. xliii, 1, 16

Quasi: quippe quasi minus perjuri contraherent iii, 7, 15 prorsus quasi (vid. sup. in *Prorsus*). quasi vero v, 10, 8 non quasi victos, sed veluti victoris socios habere xii, 12, 2

Quatenus (hoc est, quousque) xii, 10, 5 Freinsh. xli, 3, 10 quatenus (hoc est, quoniam) xii, 11, 6 (Ita in *Sueton*.)

Claud. xxvi, 7. videtur legendum. Videatur etiam Acidalius in *Velleium* ad ii, 68, 4) Freinsh.

Quatridui religio apud Spartanos ii, 9, 9

Quis (pro quibus) xi, 1, 7 Vorst.

Quemadmodum ix, 4, 10. xi, 13, 10. xiv, 4, 6

Querela est regi delata i, 5, 2 querelam publicam miscere cum privatis casibus v, 7, 7 querelæ flebiles xix, 2, 11 turba querelarum xxli, 2, 3 querelas deferre xxii, 3, 2 querelas Spartanorum obtulit fortuna xxxiv, 1, 3

Queri crudelitatem regis i, 10, 17 injuriam exilii xviii, 7, 16 queri de impunitate stupri sui ix, 7, 6 questum de injuriis alicujus venire xxxii, 2, 3

Questibus iterant fortunam publicam v, 7, 6

Quicomque ii, 5, 6 quibuscumque delinimentis xxi, 1, 5

Quidam Philomelus (pro, quidam nomine Philomelus) viii, 1, 8 (Vide *Ind.* in *Nepotem*) Vorst. Himerus quidam xlii, 1, 3 Thridates quidam xlii, 5, 6

Quies metuentibus nulla ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 quies (pro somno) i, 9, 4. xii, 10, 3 Freinsh. xlv, 5, 2

Quiescere xxxviii, 4, 3 non quieturos post hanc victoriam Spartanos v, 2, 13

Quietus: quietæ felicitatis insignia xviii, 7, 10 quietam vitam agere xxxii, 4, 4 quietior status xxxix, 3, 1

Quilibet xxxix, 1, 5

Quin: non cessatum est, quin aut terra aut mari invicem se trucidarent lii, 7, 12 quin vero xxxviii, 4, 2

Quinquennium ii, 10, 12. xii, 16, 8 quinquennii vacatio xxxviii, 3, 9

Quinquere mis a Ptolemæo, Pyrrhi filio, cum septem viris ex scapha insilientibus capitur xxv, 4, 8

Quippe ut mellus fuerit iv, 3, 2

Quisque (additum eleganter superlativis): facillimis quibusque (bellis) aggressis vii, 6, 5 potentissimi quique ix, 4, 9 (Vide et xi, 3, 7) Vorst.

Quo: quo plus habent homines, eo ampliora cupiunt vi, 1, 1 quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat v, 1, 11 (adde *Livium* xliii, 22, 5) Freinsh. Quodammodo complecti animo xii, 3, 2 a laribus suis quodammodo abducti xiv, 3, 9

Quondam i, 7, 13. vi, 1, 3. xlii, 6, 4 Quotannis ix, 7, 11

Quotidianus labor ii, 13, 11 quoti-

diana luxuria xxiv, 2, 7 exercitatio
xxxvii, 4, 2 quotidianum exercitium vii,
2, 6 quotidianæ rapinæ ix, 8, 6
Quotidie iii, 1, 2. xx, 4, 6. xxxviii,
8, 5
Quoties xlii, 1, 3

R.

Rabies xxix, 3, 3 rabies Gallorum
xxvi, 2, 3
Radix montis xii, 5, 9. xliii, 1, 7
Ranarum apud Antariatias multitudo
xv, 2, 1
Rapacitas proconsulum xxxviii, 7, 8
Rapere: plus hominum ferrum et
arma, quam fatorum naturalis conditio
rapit ii, 2, 13 rapere telum ab aliquo
xii, 6, 3 raptus immatura morte vii, 2, 5
raptus spiritus vi, 1, 15
Rapidi cursus annuum xlv, 1, 7
Rapina bonorum viii, 5, 9 pecorum
xliii, 2, 9 a rapina hostium templa vin-
dicare viii, 2, 9 cædibus et rapinis pœ-
nas luere viii, 1, 4
Raptor virginum Apollo xlii, 7, 7 rap-
tores templorum viii, 2, 9
Rarior occasio xii, 5, 6
Raro i, 2, 11. iii, 5, 14. xi, 14, 2.
xxv, 5, 8
Rates ii, 6, 11
Ratio (pro forma et modo) vi, 8, 10.
ix, 8, 7 Freinsh. ratio apud aliquem
constat otii alicujus, Præf. 5 rationem
alicui reddere alicujus rei xvi, 2, 7
Ratus ii, 12, 14. vii, 6, 4. xi, 6, 9
rata i, 8, 2. xxxix, 8, 10 facilem expug-
nationem rati vi, 4, 8 servitutem, non
pacem rati ix, 5, 3
Reatus (est reorum status: interdum
etiam pro culpa ipsa ponitur: hic 'ad
reatum' idem est quod ad dicendam
causam) iv, 4, 4 Freinsh.
Rebellare xi, 14, 7 fiducia alicujus xi,
4, 10 rebellantes ii, 12, 5
Recedere: rupes in formam theatri re-
cessit xxiv, 6, 8 recedere a patria xxxi,
4, 6 ab insula xxxix, 4, 2 ab obsidione
xliii, 5, 6 victores recedere xix, 3, 7
Recens miles vi, 4, 13 recens victoria
i, 8, 9 cetera ii, 10, 14 recens incendium
xxviii, 2, 6 recentior ira (pro recens) i,
10, 19 (Ita sæpe comparativus pro posi-
tivo) Vorst. recentia beneficia v, 5, 5
Ægyptus terrarum recentissima ii, 1, 20
recentissima xxx, 4, 8
Receptaculum (pro loco in quem nos
recipimus) ii, 4, 80. ix, 1, 2 Freinsh.

receptacula futuri belli non exstruenda
ii, 15, 2

Recipere (pro accipere) ix, 5, 9 (pro
occupare) xi, 10, 4. xi, 11, 1 Freinsh.
recipere ab aliquibus jura populi v, 8, 7
(ubi vim denotat: sequitur enim, 'si
ipsi redderent'). recipere civitates, quas
defecerant v, 4, 6. vi, 3, 12 civitates vo-
luntarias v, 7, 3 exules v, 9, 4 spem re-
cipiendæ patriæ v, 9, 5 recipere do-
minationem v, 10, 9 sanitatem xi, 8, 9
recipere in societatem reges xi, 10, 7 re-
giones sine certamine (pro occupare) xi,
11, 1 Vorst. recipere in se tutelam
xxviii, 1, 1 recipere in matrimonium
(hoc est, ducere) i, 10, 14. ix, 5, 9. x,
2, 2. xii, 10, 9. xxii, 1, 13. xxxvi, 1, 9
Freinsh. regni administrationem in se
recipere xxviii, 1, 1

Reciperare (pro recipere aut accipere
in mercedem ejus, quod dederat, *darge-
gen bekommen*) xxii, 2, 6 (ita Repromit-
tere infra) Freinsh. reciperare sanitatem
xxxii, 3, 9 patriam iii, 4, 14. v, 9, 5 li-
bertatem xii, 1, 6 gladium xxxiii, 2, 4
reciperato regno xxvi, 1, 1

Reciperatio xxx, 1, 7

Reciprocantes undæ xlv, 4, 7

Recitare epistolam (pro legere) xlii,
5, 3 recitare sententias xlii, 3, 6 Vorst.
Reclamare xxiv, 2, 10

Recludere in carcerem xxvi, 1, 7

Recognoscere exercitum (est reco-
noscere, lustrare et in armis exercere. No-
tri, *munstren* et *trillen* vocant) iii, 1, 7
Freinsh. (Auctor habet 'recognoscere
numerum militum et in armis industrias
singulorum'). Porro: recognoscere præ-
dam xi, 14, 8 Vorst. peregrinos (est
diligenter quid et unde venerint exqui-
rere) xliii, 4, 11 (nam 'recognoscere' est
rem cum cura examinare. Ita in Proem.
Instit. fin.) Freinsh.

Recolligere parvulum xliii, 4, 8 gla-
dium xxxiii, 2, 4 multitudinem xlii, 5, 8
captivos xlii, 5, 11

Reconciliare gratiam pacis cum ali-
quo per aliquem vii, 5, 2 reconciliata
ejus gratia cum aliquo xxxi, 4, 9

Reconciliatio xvi, 1, 8. xxxi, 4, 9

Recordari ruinam urbis, captivitatem
et servitutem omnium v, 7, 10 (Et lo-
quitur ita de rebus adhuc futuris) Vorst.

Recordatio paternæ dignitatis xxvii,
1, 5 recordatio rerum bene gestarum de-
siderium libertatis augeat xxii, 1, 3

Recreare inopiam (pro levare) ix, 1, 6
Freinsh.

Recte ii, 15, 2. xliii, 4, 12 rectius xi,
10, 11

Rector xxxviii, 1, 10 rectores triginta Athenis v, 8, 9 trecenti Thebis ix, 4, 8 rectores xxix, 1, 8. xli, 2, 3

Recumbere in convivio cum aliquo xliii, 1, 4

Recurrere xxii, 8, 1

Recusare i, 10, 12. vi, 8, 7. xiii, 2, 11. xvi, 5, 2. xxviii, 3, 16. xl, 2, 3

Reddere sepulcrum corpora ix, 4, 4 reddere aliquem ludibrium omnium ix, 6, 6 reddere vota Herculi xi, 10, 10 reddere sœdam mercedem alicui xii, 6, 11 reddere reliquias aliorum paternis sepulcris xii, 8, 14 reddere aliquem in- visum, suspectum xxii, 2, 8 reddi (pro fieri) xxix, 4, 8 redditur (hoc est, præ- statur et conservatur) xlv, 1, 10 Freinsh. redditus salutis xii, 10, 1 reddere rati- onem servitutis xxx, 3, 9

Redigere in potestatem i, 8, 1. ix, 1, 2. xli, 6, 6 in exilium (pro exigere) ix, 4, 7 Freinsh. redigi ad tantam inopiam v, 6, 5 in pristinam sortem servitutis vi, 8, 1 ad summam desperationem vi, 6, 7 eo redigit, ut viii, 4, 8 redigi in captivi- tatem xlii, 1, 5 in ditionem xli, 6, 8

Redimere ad sepulcrum ii, 16, 19 bella (hoc est, pecuniam dare ne fiant) vi, 1, 6. vii, 5, 1. vii, 6, 4 pacem ab aliquo xliii, 6, 9 (Et res eodem recidit, sive dicas 'redimere pacem,' sive dicas 'bellum redimere.' Sensus enim est, dare aliquam pecuniam, ut pax detur, et ne bellum amplius geratur. Ita dicunt 'deprecari pacem,' et 'deprecari bellum'). redimere regnum concubitu xii, 7, 9 redimere se auro a prædonibus xxvii, 2, 12 urbem auro xxviii, 2, 4 Vorst.

Redire ii, 3, 16 in prælium i, 6, 15 domum xiv, 8, 8. xxxvi, 2, 13 in reg- num xxv, 3, 2

Reditus in patriam xii, 4, 3. xli, 10, 4

Reducere exercitum lii, 5, 8 copias in regnum ii, 18, 4

Redundare: hæc brevi ad ipsos re- dundatura xxii, 3, 5

Referre (pro asferre, deferre) xrv, 5, 2 (pro dicere) ii, 10, 3 (ideoque male quidam locum corrigunt). contro- versiam (hoc est movere) xxxvii, 4, 6 Freinsh. referre nuntium trepidum xxxi, 2, 8 victoriam de Romanis, aut æquas pacis conditiones xxxi, 3, 9 nihil referre ad aliquem xxxi, 4, 9 consultationem ad amicos xxxiv, 3, 3 paternos majores a Cyro xxviii, 7, 1

Refertus regalis opulentis ii, 14, 6 urbs spoliis referta xi, 14, 10 rura re- ferta comæatibus xxiv, 7, 4

Reficere impensas belli alio bello (hoc est, instaurare, supplere) ix, 1, 9 Freinsh. reficere lassos xxviii, 4, 5 donatis re- fectisque militibus xi, 14, 8

Refixum corpus (pro, soluto et ablato a cruce) ix, 7, 11 Freinsh.

Refugere i, 8, 10 in urbem v, 9, 11 in uteros matrum i, 6, 14

Refugia montium (pro refugiis in montes) ii, 6, 11 Freinsh. ('refugium' hic videtur esse ipse locus, ad quem re- fugitur. Alii enim, 'quos refugia mon- tium receperunt'), refugii quorundam aperire portas xi, 4, 9 refugium salutis alicuius (dicitur ipse homo) xiv, 2, 8 (ut 'refugium' sit ipse ille ad quem refu- gitur) Vorst.

Regalis opulenta ii, 14, 6 vestis xiv, 6, 9 majestas xv, 3, 14 munificentia xxv, 1, 4 regales nuptiæ i, 10, 14 re- gale instrumentum xliii, 2, 6 regales Dii (vide Dii). regalis pudor xxi, 5, 9

Regere (pro dirigere) i, 9, 23 Freinsh. rempublicam regere v, 10, 4 regere ex- ercitus xxii, 4, 12 equum regere xxxvii, 2, 5 regnum regere xxxvii, 3, 1 neque mundum posse duobus solibus regi xi, 12, 15

Regia xlii, 2, 4. xliii, 2, 11. xxxv, 2, 2. xxxviii, 3, 14 clausus in regia xxviii, 3, 11

Regina Scytharum Tomyris i, 8, 2 Amazonum Thalestris ii, 4, 33. xii, 3, 5. xlii, 3, 7 Halicarnassi Artemisia ii, 12, 23

Regio æris et plumbi uberrima xlv, 3, 4 regio Sophene xlii, 3, 9 urbium situm et regiones cognoscere xxxvii, 3, 4 diversis montium regionibus pernoctare xxxvii, 2, 8 domini regionum xliii, 4, 6

Regius mos xxxviii, 10, 10 regia mag- nificencia xii, 3, 11 majestas i, 7, 7. xiv, 1, 7 gens xxviii, 3, 4 in familiam regiam receptus xxxix, 1, 6 regiam pelli- ces i, 9, 15. xii, 4, 10 opes xv, 2, 14

Regnare vii, 6, 2. ix, 8, 17. xxi, 2, 9. xxxvii, 2, 2

Regnum oblatum recusat Sosthenes xxiv, 4, 14 regno periculoso tuta vita potior xxxix, 4, 3 regnum (pro toto Alexandri imperio) xlii, 6, 11 regnum tyrannorum (pro potestate tyrannorum) xvi, 5, 18 Freinsh. regnum possidere ii, 6, 15 tenere ii, 6, 14 regno pelli ii, 9, 6 regna avita xlii, 7, 9 vetus regnorum odium xxi, 1, 4

Regredi i, 6, 3. xx, 4, 4. xxxi, 2, 8

Religio firmissimum legum vinculum iii, 3, 10 religione quam armis tutior xi, 7, 14 religione permixta iustitia multum

ad salutem populi facit xxxvi, 2, 16 religio quadridui apud Spartanos ii, 9, 9 religioni iudicium de se committunt septem Persæ i, 10, 3 religio (pro cultu) ix, 2, 11. xii, 7, 6 (pro metu ex religione, hoc est, superstitione) xxii, 6, 1 (pro reverentia Deorum) viii, 2, 4 (pro sacris et ceremoniis) v, 1, 3 (pro superstitionibus) xi, 2, 14 Freinsh. religio sacramenti i, 9, 12. xxxv, 2, 3 jurisjurandi iii, 3, 12. xiv, 4, 8

Religiose vii, 1, 9. xxxix, 3, 9

Relinquare: exercitu cum omni apparatu belli relicto ii, 3, 13 (Nostri, *istlich gelassen*) Freinsh. relinquare filios parvulos iv, 2, 5 patriam relinquare alicui prædam iv, 3, 3 non aliud ditionis Atheniensium, præter urbem ipsam reliquit v, 7, 3 relinquare locum legibus viii, 1, 6 relinquare aliquos incolumes xii, 3, 3 ut nomen relinqueret his terris xii, 5, 12 relinquare admirationem sui hostibus xii, 8, 16 relinquuntur alicui nullæ partes consiliorum xiii, 3, 1 relictus alicui in auxilium xiii, 8, 3 relinquare gravem luctus memoriam xxxiv, 2, 4 quorum ne sepultura quidem relinquenda fuit xxii, 8, 9

Reliqui mortales (ceteri) ii, 2, 11 Vorst.

Reliquæ: ossa postremæque reliquæ alicujus iii, 4, 13 reliquias posteriorum condi alicubi vii, 2, 3 reliquias belli peragere xxii, 8, 6 persequi xxii, 8, 15

Remanere domi ii, 4, 7 in regno ii, 4, 32 ne qua materia seditionis remaneret xi, 5, 2 causæ popularis socium remanere xvi, 4, 15 solus de cohorte Alexandri remansit xvii, 2, 2 remanet regnum penes unum xxi, 1, 2

Remedium pestilentie xvi, 3, 6 remedium polliceri xi, 8, 6 remedii spes xi, 8, 4 quæsita arte remedia ii, 1, 6 in remedia veneni monstrata ei herba est xii, 10, 3 ferrum in remedia poscere xii, 13, 9 exquisitioribus remediis xxxvii, 2, 6

Remi: remis inhibere ii, 12, 7

Remiges et milites (subinde conjunguntur) vi, 9, 5. xxv, 2, 6

Remittere alicui bellum (pro condonare) xi, 3, 5. xi, 4, 10 Freinsh. remissa alicui est expeditio xi, 1, 3 remittere alicui funera pro beneficiis xii, 6, 11 remittere tributum, stipendium i, 9, 12. xix, 2, 4 remittere militiæ vacationem i, 9, 12 (pro permittere) Vorst.

Removere æmulos xiii, 4, 9 hostem non bello, sed pretio xxxviii, 4, 8 in remoto sinu, velut in angulo maris,

condita est Massilia xliii, 3, 12 resanior militia xii, 5, 6

Remus xliii, 2, 9

Renasci xxxi, 8, 3

Renovare luctus imaginem xviii, 4, 10 prælium xxxviii, 2, 2

Renuntiare ix, 2, 3. xviii, 2, 10. renuntiata legatione xxiv, 5, 4

Reorum habitus, barba et capillus summissi xxxvi, 4, 2

Reparare bellum iii, 6, 1. iv, 5, 5. xxiv, 1, 7. xxvii, 2, 6. xxxii, 1, 10 prælium iii, 6, 7

Repellere bellum xi, 6, 9 repulsus ab aliquo xxv, 5, 1

Repente v, 10, 8. vi, 6, 5. xi, 13, 1. xiii, 1, 3. xv, 4, 1. xviii, 1, 6

Reptentinus tumultus ii, 4, 22 adventus v, 5, 2 impetus mentis xii, 7, 8 luctus xxxviii, 8, 14 repentina mors xxxvii, 1, 6 securitas xi, 13, 3 tempestas xvi, 3, 10 repentinum bellum xxxi, 3, 3

Reperire capita loramentorum xi, 7, 16 indicium alicujus xi, 15, 6 sibi peris xiii, 1, 15 reperta apud Eleusin fragmenti satio ii, 6, 12

Repetere (pro poscere) xix, 1, 3 bellum (pro restaurare) xx, 5, 10 penas (hoc est, exigere): Diis patriæ ultionibus penas repetentibus ii, 9, 21 Freinsh. certamen i, 6, 10. vii, 2, 8 principium ab origine ii, 1, 1 originem urbis ii, 6, 1 originem urbis ii, 6, 1 originem alicujus paulo altius xlii, 2, 7 repetitum est convivium xii, 14, 8

Replere regiam cognatorum cæde x, 3, 1 omnes scenas repleverunt Thebani scelus fabulis xi, 3, 11 repleta a Deo virgo (hoc est, gravida facta) xii, 7, 7 Freinsh. naves repletæ serpentibus xxii, 4, 7 amphoræ plumbo repletæ xxxii, 4, 4

Reponere plus in Deo quam in viribus xxiv, 8, 2

Reportare non tam gaudium parentibus, quam detestandum conspectum sui xi, 14, 12 reportare exercitum in Italiam xxxi, 3, 2 reportare hostium spolia xxxiv, 2, 3

Reprehendere (pro rursus prebendere) xxxviii, 9, 8 Freinsh.

Reprimere: hac repressi castigatione i, 6, 15

Repromittere (hoc est, contra promittere in gratiam et mercedem ejus, quod nobis ab altero promissum est, *hingegen verheissen*) xxii, 2, 5 Freinsh.

Repudiare pacem xxx, 4, 5 sororem xxxviii, 8, 5. xxxix, 3, 2 repudiata a fratre xxxix, 3, 6

Repudium ix, 7, 2 repudio uxorem dimittere xi, 11, 5

Repugnare xii, 7, 6

Reputare (pro aestimare, judicare) ii, 15, 2, xi, 9, 2, xii, 5, 11 (pro cogitare) xii, 6, 12, xxxii, 1, 3 Freinsh.

Requirere ab aliquo (pro interrogare) vi, 8, 11 Freinsh. originem alicujus i, 6, 3 auctorem nuntii v, 7, 4

Res (pro causa sive lite) xxxiv, 1, 4 Freinsh. res exigit v, 11, 6 res novæ xxxiv, 2, 6 res gestæ ii, 1, 1. iii, 2, 3 res magni et animi et operis, Præf. 1 res Romanas in historiam conferre, ibid. initio rerum ii, 1, 6 principio rerum ii, 1, 14 gloria rerum gestarum eadem vi, 2, 8 nec dicta res morata ii, 3, 13 res afflicte, perditæ iv, 6, 2 perditæ et desperatæ v, 6, 5 quibus rebus effectum est, ut vi, 9, 6 res Macedoniam componere et ordinare viii, 6, 3 re autem vera (cum præcessit aliquid de falsa causa aut specie) xii, 13, 10 Vorst. rei militaris scientia xxiii, 1, 9 rem tanto majorem suspicantur homines, quanto occultior est ii, 10, 15 rem inspicere (*den Augenschein einnehmen*) ii, 15, 7 Freinshem.

Rescindere (pro abolere, refigere) xiv, 1, 5 Freinsh. vallum xiii, 5, 13

Rescribere xi, 12, 4

Reservare se ad meliora tempora (pro servare) ii, 11, 6, xxxviii, 4, 9 Freinsh. reservare plura experimentis xi, 1, 9

Residere in terris quibusdam xiii, 7, 8

Residuum hunc facit spei patriæ scelus alicujus vii, 6, 2 nec quicquam præter nudum corpus, spiritum, et paucos naufragii comites residuos illi fortuna fecit xxvii, 2, 2

Resistere bello xxi, 2, 4 paucitati hostium xx, 5, 2 resistente turbinibus bitumine xxxvi, 3, 7 resisti illis non potest xiii, 3, 5 resistendum est impugnantibus xxxviii, 4, 2

Resolutus in segnitiei torporemque vi, 9, 2

Respectus (pro consideratione) xii, 10, 8 Freinsh. vii, 3, 4, xi, 9, 2, xxiv, 8, 1, xxvi, 1, 8

Respicere annos militum (pro considerare) xii, 8, 11 Vorst. respicere contra quem arma sumseris xiii, 3, 9 respiciant vos Dii xiv, 4, 10 respicere dominos misericordiam humanitate xviii, 3, 8

Respirare : respirandi potestatem dare equis xi, 15, 5 respirandi spatium fugientibus datum xviii, 5, 7

Respondere (de barolis) xi, 11, 8, xxxix, 2, 1 respondere alicui ii, 15, 4, ix, 2, 7, xi, 12, 11, xviii, 7, 7, xi, 2, 9 respondere munificentiam alicujus xxi, 7, 6

Responsum ab oraculo redditum *Ætolis* iii, 4, 14 *Alexandris* xii, 2, 3 *Atheniensibus* ii, 12, 13 *Boeotis* xvi, 3, 4 *Carano* vii, 1, 7 *Crotoniatis* xx, 2, 6, xx, 3, 1 *Doriensibus* ii, 6, 17 *Grino* xiii, 7, 2 *Lacedæmonias* ii, 11, 8, iii, 5, 4, vi, 2, 5, xiv, 5, 6 *responsum* *Dodonæi Jovia* xii, 2, 3 *responsum* accipere xii, 2, 8 *responsa* *exteritis* i, 4, 4 *responsa* *fatorum* xiv, 5, 6 *responsa* *consensientibus* dare xxiv, 6, 9 *responsa* *Deorum* xxiv, 6, 10 ex *responsis* xiii, 7, 11

Respublica *Achaeorum* xxvii, 1, 2 *Lacedæmoniorum* iii, 3, 1 *Partherum* xii, 2, 1 *Scytharum* ii, 2, 3 *respublica* a populo transfertur ad senatum v, 3, 3 (paulo post, 'Imperium ad senatum transfertur'. Ergo *respublica* idem quod imperium. Vocat et jura populi v, 3, 7. Deinde ipsi quoque cives dicuntur *respublica* v, 8, 5). *invadere* *respublicam* v, 8, 12 Freinsh.

Respuere (hoc est, aspernari) xii, 1, 7 Freinsh.

Restare xi, 4, 3

Restaurare (pro instaurare) ii, 10, 1, iii, 5, 2, xx, 5, 6, xxxi, 3, 8, xxxvii, 1, 8 (quod inepte dici putat Servius ad *Æn.* ii, 15) Freinsh.

Restituere patriam civibus v, 10, 7 *restituere exules* v, 10, 8 *restituere patriam* vi, 3, 7 (*Nostri, wieder in den vorigen Stand bringen*). *restituere* populo dignitatem vi, 3, 12 *prelium* vi, 4, 12 *restituit* quæ incensa fuerant vi, 5, 2 *restituere libertatem* civitatibus vi, 6, 1, *aliquem in patriam* ix, 4, 8 *victoriam* eò prope amissam gloriam suis x, 3, 2 *restituere exules* *epistolis* xiii, 5, 2 *restituere* se imperio alicujus xxvii, 2, 3. *civitates in integrum* xxxi, 1, 3. *fortunam* xxxi, 6, 7 *omnem sumtum belli* alicui xxi, 7, 8 *aliquem in regnum* xxxv, 1, 3 *bellum* xxxv, 1, 10 *gentem in pristinum statum* xxxvii, 4, 4 Vorst.

Restitutio in majus ii, 14, 2

Resumere potentiam (pro recuperare) vi, 4, 1 Freinsh. *resumere vires* longo otio xx, 5, 1, xxiv, 7, 1

Resurgere : major clariorque instaurando bello resurgit xxxvii, 1, 8

Retia i, 5, 10

Reticenda matrimonii i, 7, 15

Retinere : retenti in *Bactriana* priores præfecti xiii, 4, 19 *retinere animos* la

bantium xiv, 1, 13 aliquem in jure societatis xxix, 4, 9 libertatem illibatam xxli, 1, 2 retentus mos xii, 7, 3

Retorquere aculem in auctorem, xxiv, 4, 2

Retrahere fugientem xxxviii, 9, 6 retractus (subaudi, ex fuga) xiv, 3, 12 (Ita 'retractus ex itinere,' Sallust. Cat. xxxix, 5) Freinsh.

Revertere xii, 8, 17

Reverti in gratiam (pro redire in gratiam) xvi, 1, 7 Freinsh. reverti in regnum xxxiv, 3, 5. xxxvii, 3, 6 reversus ab Hammone xi, 11, 13 ab India xlii, 5, 2 reversus in patriam xxi, 6, 7 in urbem xvi, 5, 6 de exilio xvi, 4, 9

Revocare aliquem in regnum xxxix, 4, 5 in praelium xxii, 1, 5 in amicitiam xxi, 6, 6 populum ad usum frugalitatis xx, 4, 5 non revocat aliquem a tanta immanitate paterna majestas x, 1, 6 revocari in memoriam alicujus rei (hoc est, recordari illius) i, 5, 3. vii, 1, 8 revocari ad reatum (domum scil. et ad causam dicendam) iv, 4, 4 Vorst. revocantur animi ad spem certaminis a prioris fortunæ procella iv, 5, 5 revocari a bello ad iudicium v, 1, 2 revocato ad bellum animo xii, 6, 18 revocari in concordiam xlii, 4, 2

Revolvi in luxuriam xxx, 1, 7

Rex Pisorum dictus Bomilcar, qui tantum dux erat xlii, 7, 7 (Ita apud Diodorum lib. xx. cap. 33. Amilcar etiam 'rex' dicitur). reges antiqui quales i, 1, 1 reges ex præfectis Alexandri xlii, 4, 35. xv, 2, 10 reges Lacedæmoniorum iii, 3, 2 Romanorum quales xxxviii, 6, 8 reges omnes odio Rom. xxxviii, 6, 1 regis contumelia, ut parentis, æquo animo ferenda xv, 3, 10 regis mores omnis regia sequitur xxx, 1, 3.—Regum Ægyptiorum nomen 'Ptolemæus,' Æthiopum reginarum 'Candace,' testibus Act. Apost. viii, 27. Plinio vi, 22. f. Albanorum 'Silvius,' Livio lib. i. regum Cappadocum 'Ariarathes.' Gothorum, teste Calvino in Lexico Jurid. voce Flavius, 'Flavius.' Indorum 'Taxiles,' teste Curtio viii, 13, 23. Paphlagonum 'Pylæmenes' xxxvii, 4, 8. Parthorum 'Arsaces' xli, 5, 6. Ponticorum 'Mithridates' et 'Pharnaces.' Romanorum 'Cæsar' et 'Augustus' xli, 5, 9. Syrorum 'Adadus,' teste Josepho Antiquit. lib. vii. cap. 6. Freinsh.

Rhætas, Tusculorum dux, Rhætiae nomen dedit xx, 5, 9 Rhætorum gentes, ibid.

Rhea Vestalis, Romuli et Remi mater xlii, 2, 2

Rhegini discordia laborantes auxilium suis cæduntur iv, 3, 1 Rhegini sub tyrannis xxi, 3, 2

Rhegium unde dictum iv, 1, 7

Rhipæi montes ii, 2, 1

Rhodanus Gallis fluvius xlii, 3, 12

Rhodanus Hamilcar: vide Hamilcar

Rhodii xxx, 3, 5 et 3 Rhodiorum legati Romæ queruntur de Philippo xxi, 3, 5

Rhodus occupatur ab Alexandro xi, 11, 1 terræ motu concutitur xxx, 4, 3

Rhoxane Alexandri conjux prægnans relicta xii, 15, 9. xlii, 2, 5 cum Olympiade et filio suo Pydnam fugit xlii, 6, 4 custoditur Amphipoli xiv, 6, 13 interficitur xv, 2, 5

Ridere xxiv, 5, 4 ridere in convivio ix, 4, 1

Ridiculus xxxviii, 8, 9 ridiculum xlii, 4, 7

Rigent terræ frigoris immanitate ii, 1, 6 Rigor hyemis ii, 1, 15 rigor nervos Alexandri occupat xi, 8, 4

Ripa xxx, 4, 1

Risus infantis i, 4, 12 risum præbere xxi, 5, 6 risu exultare xlii, 2, 4

Ritu accipitris xxvii, 9, 8

Robur Thessalorum equitum vii, 6, 8 Robustiore exercitu (hoc est, auctiore)

iv, 3, 6 Freinsh. robustissima pars exercitus xxv, 4, 6 robustissimi filii iii, 1, 2

Rogari solent Dii pro vita alicujus xviii, 6, 12 (Sic Phædrus fab. 41. 'Damnum haud recusant, tantum pro vita rogant.' Et Plinius lib. x. cap. 2. 'pro me rogabat.' Rursus noster, 'rogari ad convivium' xlii, 3, 10. de quo vide cap. 17. de Latin. f. susp.) rogare summis precibus i, 4, 9 rogare bellum (pro rogare ut bellum geratur) viii, 4, 7 Vorst.

Rogus xi, 1, 4

Roma conditur xlii, 3, 1 quando xviii, 6, 9 capitur a Gallis vi, 6, 5. xx, 5, 4 de Roma iudicium Cynæ xlii, 2, 10 Romana urbs vi, 6, 5. xlii, 1, 4 (pro urbe Roma. Sic Virgilius 'Parnasia rupes,' pro rupe Parnasso) Vorst.

Romani bellum gerunt cum Achæis xxiv, 2, 1 Ætolis xxii, 1, 1 Antiocho Magno xxxi, 6, 5 Mithridate xxxvii, 1, 7. xxxviii, 8, 1 Perseo xxxiii, per tot. Philippo xxx, 3, 7 Pyrrho xvii, 2, 13. xviii, 1, 1. xlii, 3, 1 Tarentinis xvii, 2, 13 Hannibali insidiantur xxi, 2, 1 eumque dedi sibi postulant xxii, 4, 3 ubique persequuntur et mori compellant xxxii, 4, 12 Antiochum Epiphanen bello Ægyptio abstinere jubent xxiv, 3, 1 Asiaticis moribus corrumpuntur

xxvi, 4, 12 causas bellorum querunt
xxx, 3, 1. xxxiv, 1, 3 continentes xviii,
2, 8 et 9 facile de alieno largiuntur
xxxvi, 3, 9 fœdus cum Alexandro Epi-
rota habent xii, 2, 12 foris invicti, domi
fragiles xxi, 5, 13 imperandi cupidi
xxiv, 2, 2 in secundis moderati, in ad-
versis constantes xxi, 8, 8 lupa aliti,
lupinos animos habent xxxviii, 6, 10
nihil nisi bello quesitum habent xxxviii,
5, 7 non, nisi suis armis vinci possunt
xxi, 5, 4 sub jugum missi xxxviii, 4,
12 vincuntur ab Hannibale xxix, 4, 1.
xxix, 2, 7 a Pyrrho xviii, 1, 6. xviii, 1,
11. xxxviii, 4, 7 Romanorum arma au-
divere, non sentire Scythæ ii, 3, 5 (Ita
Florus iv, 12, 87 et 88) Freinsh. Roma-
norum et Illiensium consanguineorum
mutua gratulatio xxi, 8, 1

Romulus xliii, 2, 7

Rostratæ naves xxi, 6, 9

Rudimenta pueritiæ deponere vii, 3, 3
rudimenta tirocinii deponere ix, 1, 8
(eadem phrasis in Frontino de Re Agrar.
statim a princip. in Sueton. Ner. xxii, 6.
'rudimenta ponere') Freinsh. Sic et:
'tirocinia ponere' xii, 4, 6 Vorst.

Rudis ac tiro xxxviii, 7, 4 rudes ad
resistendum populi i, 1, 5

Ruere in bellum iii, 2, 4. xxiv, 8, 1.
xxvi, 1, 3 in ferrum xi, 14, 1 (Ita Vir-
gilius *Æn.* x, 728) Freinsh. florescentes
opes Atheniensium ruunt v, 1, 9 ruere
in motum exitum viii, 1, 2

Ruina urbis ii, 15, 2. v, 7, 10 regni
xvii, 1, 3 ruina finitumorum xxix, 3, 3
gravis ruinarum labe xxi, 4, 3

Rumpere aciem i, 6, 11 fœdus iii, 7,
2. xxxii, 4, 2 inducias iii, 7, 14 pecora
rumpuntur, nisi interpellata sagina fuerit
xliv, 4, 14

Rupes xxiv, 6, 6 saxi rupes xxiv, 6, 8
præruptæ rupes xli, 5, 3

Rursum recipere (pro recipere solum)
v, 4, 12 (Ita apud Florum i, 3, 14
'rurus redire') Freinsh.

Rus: ruri iter ingressus i, 6, 2 rursus
tecto uti xxxvii, 2, 7 rura referta com-
mentibus xxiv, 7, 4

Rutulorum rex Turnus xliii, 1, 11

S.

Sabbata: Moyses septimum diem Sab-
bata appellatum in omne ævum jejuniis
sacrauit xxvi, 2, 14

Sabini Græcorum progenies xx, 1, 14
Sabinarum virginum raptus xliii, 3, 2

Sacer mons xliv, 3, 6 sacra pecunia
xxii, 3, 11 sacri Dei ululatus xii, 7, 8
Sacra Eleusinia ii, 8, 1 Herculis xviii,
4, 16. xliv, 5, 2 sacrorum solennibus
initiantur xi, 7, 14 cruenta sacrorum
religione pro remedio uti xviii, 6, 11

Sacerdos Herculis xviii, 4, 15 Jovis
xviii, 5, 2 sacerdos electa xliii, 2, 2 sa-
cerdotes et reges iidem apud Judæos
xxxvi, 2, 16

Sacerdotium Solis x, 2, 4 sacerdotii
honos xviii, 5, 2 infule xviii, 7, 9

Sacramentum (pro jurejurando) i, 9,
18 (pro formula, in quam se obligant so-
dales) xx, 4, 14 Vorst. sacramenti re-
ligio xxv, 2, 3 servos sacramento ade-
git xxii, 4, 5 sacramento solvi xii, 11, 5

Sacrare urbem Minervæ ii, 6, 9 sep-
timum diem jejuniis xxvi, 2, 14 equi
Soli sacri i, 10, 5 sacratus Apollini
Cirrhæus campus xxiv, 1, 4

Sacrificium Messeniorum iii, 4, 1

Sacrilegium Phocensium viii, 1, 8
Philippi viii, 3, 4 Gallorum xxiv, 8
per tot. punitur xxiv, 8, 9 Antiochi
Magni xxxii, 2, 1 punitur xxxii, 2, 2
Tectosagorum punitur xxxii, 3, 9 Ro-
manorum punitur xxxii, 3, 12 et 13 Alex-
andri Zebinæ xxix, 2, 5 et 7 punitur,
ibid.

Sæcula: tot bellis ac sæculis quasitum
imperium vi, 3, 8 Ægyptus tot regum,
tot sæculorum cura impensaque manita
ii, 1, 20 singulare omnium sæculorum
exemplum ii, 4, 6 tanta sæculorum se-
ries xliv, 2, 7

Sæpe ix, 8, 16. xiii, 1, 3. xxiii, 4, 12
sæpius xxii, 7, 5. xxxi, 4, 8

Severe in aliquem ix, 8, 15. xli, 6, 1
in feminas sevitum xxxix, 3, 7

Sevitia xvi, 4, 12. xxi, 2, 2 et 9

Sævus impetus (hoc est, periculosus,
noxius) iv, 1, 9 ('æsvum' pro adverso et
noxio, usurpat etiam Tacitus A. ii, 5, 2
et 26, 5) Freinsh.

Sagaciora ingenia i, 9, 4 sagacissimus
in conjecturis i, 9, 14 prodigiorum xxvii,
2, 8

Sagillus Scythias rex ii, 4, 27

Sagina corporis (pro pinguedine et
crassitie) xxi, 2, 1 Freinsh. ventris
xxxviii, 8, 9 abstinentia sagina inter-
pellatur xliv, 4, 14

Sagitta de muris jacta vii, 6, 14 sa-
gitta sub mamma trajectus xii, 9, 12
sagittæ Herculis xx, 1, 16 sagittæ vene-
no armatæ xii, 10, 2

Sagittare (sicut jaculari) xli, 2, 5
Freinsh.

- Salamina Cypri frbis xlv, 3, 2
 Salamina insula ii, 7, 7
 Salaminii freti angustia ii, 12, 18
 Salustius a Trogo repulsiensus xxxviii, 3, 11
 Saltatrix Larissæa Philippi Aridæi mater ix, 8, 2. xiii, 2, 11 saltatrix filius Nicomedes Bithyniæ rex xxxviii, 5, 10
 Saltem xi, 15, 6. xii, 8, 14
 Saltus æstivi et hyberni viii, 5, 7 (ita distinguuntur etiam L. 67. D. de Leg. 3. L. 3. §. 11. D. de Adq. possess. Saltus autem sunt loca pascua, ut patet ex L. 20. §. 1. D. Si serv. vindic.) Freinsh.
 Salubritas cœli xlv, 1, 10
 Salum xlv, 4, 7
 Salus imperatorum in omnium manibus xiv, 1, 12 salutis cura quam dignitatis potior v, 3, 4 ad salutis alicujus custodiam offerre operam suam xiv, 1, 14 (Ubi Salus, pro vita. Sic 'saluti parcere in acie,' est vitæ suæ parcere xlviii, 4, 4) Vorst.
 Salutare (pro adorare) xi, 11, 6 salutare aliquem (pro, certiorum de consilio suo facere, aut etiam, ei valedicere) ili, 4, 10 Freinsh. salutare aliquem regem (pro nominare, appellare) i, 10, 9. ii, 2, 2 fratrem xlii, 3, 4 Vorst.
 Salvus status xi, 12, 15 salva pietate stupra matris ulcisci xxvi, 3, 8
 Sami natus Pythagoras xx, 4, 3
 Samnites Pyrrhum evocant contra Romanos xviii, 1, 1 Samnites Græci xx, 1, 14
 Samothracia xxiv, 3, 9. xxxiii, 2, 5
 Sancire: nihil lege ulla in alios sanxit iii, 2, 8
 Sanctus: vir sanctioris vitæ xxv, 5, 3 Dea sanctissimæ religionis xxxvi, 2, 2 sanctissimum Jovis templum xxiv, 2, 8
 Sandrococtus Indiæ rex xv, 4, 13
 Sane iii, 3, 9
 Sanguinaria bella xxix, 3, 3
 Sanguis cludi non potest xv, 3, 13 ferrum ab hostili bello in civilem sanguinem vertere xiii, 6, 17 per sanguinem alicujus currum agere xli, 6, 5 magno utriusque exercitus sanguine superare aliquem xxii, 7, 6 (Ubi Sanguis, pro cœde) Vorst. sanguine cariora arma xlv, 2, 5
 Sanitas xlv, 1, 10 sanitatem recipere xx, 2, 9. xxxii, 3, 9
 Sappho Hasdrubalis filius xix, 2, 2
 Sapienter ii, 15, 16
 Sapientia vi, 2, 8. xviii, 3, 14 sapientiæ magnitudo xiii, 1, 11 incrementa xx, 4, 3
 Sapientum doctrina ii, 2, 14
 Sardanapalus Assyriæ rex ultimus i, 3, 1 nihil virile habuit, præter mortem i, 3, 5
 Sardes Lydiæ metropolis xiv, 1, 7
 Sardi legatos ad Alexandrum mittent xii, 13, 1
 Sardinia bello a Carthaginensibus petita xviii, 7, 1. xix, 1, 3
 Sarmatæ xxxviii, 3, 6
 Sarmenta (pro virgultis et materia vilior, *Reisig*) ii, 6, 19 Freinsh.
 Satellites Alexandri ex Persis xii, 12, 4 satellitibus post mortem Alexandri Cassander præficitur xiii, 4, 18 satellitum auxilium ad custodiam corporis sui obtinere ii, 8, 10
 Satiare: satia te sanguine, cujus insatiabilis semper fuisti i, 8, 13 satius cæde animus conquievit xii, 6, 5 (vid. et Saturare)
 Satio frumenti reperta ii, 6, 13
 Satis multi ii, 13, 6 satis habere xiii, 8, 14 satis constans fama est xxv, 5, 3
 Satisfacere (est tantum facere, quantum irato satis sit ad vindictam) xv, 3, 9 (Vide Berneccerum ad Suetonium Cæs. 73, 4) Freinsh. satisfacere senatui (pro defendere) xxxii, 2, 3 Vorst.
 Saturare se suppliciis, contumeliis aliorum xii, 12, 6 (vide et Satiare)
 Saturnalia xliii, 1, 4
 Saturnia quondam, quæ nunc Italia xliii, 1, 5
 Saturnius mons (a sede Saturni) xlii, 1, 5
 Saturnus Aboriginum rex xliii, 1, 3
 Satyrus Heracleensium tyrannus xvi, 5, 18
 Sauciatur vi, 4, 13
 Saucius (pro ebrio) i, 8, 8 Vorst. mero saucius xxiv, 8, 1 saucius ex congreptione xxvii, 3, 2
 Savus fluvius xxii, 3, 14 Saviæ Danubii confluentis xxii, 3, 8
 Saxum miræ altitudinis, (quod Hercules non poterat) Alexander capit xii, 7, 12 et 13
 Scabies xxxvi, 2, 12
 Scandentes e vertice montis xxiv, 8, 2
 Scapha piscatoria Xerxes fugit ii, 13, 9
 Sceleratus x, 1, 5 scelerata voluntas xxiv, 2, 3 audacia xxvii, 2, 7 causa paricidii sceleratorum ipso paricidio x, 2, 1 sceleratissimus omnium xlii, 4, 16
 Scelatus in aliqua re viii, 6, 7 scelerata violentiæ rabies xxvi, 4, 2
 Scelus paricidiale xxvii, 1, 10 in euctorum scelus retorquere xxiv, 4, 2 scelera domestica xxiv, 2, 1 in scelera alicujus concionari xxii, 7, 9 scelera

sceleribus tegere xxxvii, 8, 7 scelerum materia anrum et argentum iii, 2, 12

Scenam visere vi, 9, 4 Thebani scelerum fabulis scenas repleverunt xi, 3, 11 Scenici xxxviii, 10, 3

Scepta Græcia, quæ Latinis hæc xliii, 3, 3

Scientia belli ii, 4, 17 rei militaris xxv, 5, 4

Scilicet xv, 2, 5

L. Scipio (Asiaticus) consul xxxi, 7, 2 Antiochum vincit xxi, 8, 8

Scipio Africanus fratris legatus xxi, 7, 2 ejus vox magnifica xxi, 7, 5. xxi, 8, 8 legatus it ad Ptolemæum Physconem xxxviii, 8, 8 spectaculo est Alexandrinus xxxviii, 8, 11 moritur xxxii, 4, 9 Scipiones (modo dictorum patres)

Hispania Pœnos expellunt xlv, 5, 7 Scipionum laus xxi, 7, 1

Scire i, 9, 16. xii, 15, 6. xxix, 3, 5 sciens cavendi xlv, 2, 7

Sciscitari aliquem (pro, ex aliquo) v, 7, 4 sciscitari oracula (pro consulere) ii, 11, 8 Freinsh.

Scissa veste xxiv, 3, 9

Scolopitos Scythia domo pulsus ii, 4, 1 Cappadociam occupat ii, 4, 2 trucidatur ii, 4, 3

Scomma Brenni xxiv, 4, 5 Alexandri Zebinæ xxxix, 2, 6 Mithridatis xxxviii, 1, 10

Scordisci Galli xxxii, 3, 5

Scortum (de puero) ix, 6, 6. xxx, 2, 2 scortum regum appellata Cleopis xii, 7, 11 scortorum greges i, 3, 2. xxv, 2, 2

Scribere res gestas regum, Præf. 1. 2 ut nemo scribere sine interprete posset xx, 5, 13 scribere alicui i, 5, 8. ii, 15, 8 et 15. xiv, 5, 2 scribere epistolas xi, 12, 9 in Græciam xliii, 5, 2

Scriptor tragicarum iii, 6, 12 scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Scriptura ii, 10, 14

Scrutari xxv, 2, 5

Scrutator regio more missus xxxviii, 1, 9 Sculpta est anchora in gemma xv, 4, 4

Sculptura: annulus ejusdem sculpturae xv, 4, 5

Scurilis jocus xxiv, 6, 5

Scurriliter jocatus xxiv, 6, 5

Scutum suum osculatur moriens Epaminondas vi, 8, 12

Scyllæ fabula unde nata iv, 1, 13

Scynus inter successores Alexandri xliii, 4, 14

Scythæ Ægyptum usque victores veniunt ii, 3, 14 Alexandri præfectum cadunt xii, 2, 16. xxxvii, 3, 2 Amazo-

nibus auxilio contra Athenienses veniant ii, 4, 27 ante Mithridaten invicti xxxvii, 3, 2 Asiam domant ii, 3, 15 cum Ægyptiis de antiquitate contendunt ii, 1, 5 cum servis suis bellum gerunt ii, 5, 1 Cyrum occisione cadunt i, 8, 11. xxxvii, 3, 2 Parthos vincunt xlii, 1, 5 Phraaten in regnum restitunt xlii, 5, 5 Scytharum gloria bellica ii, 3, 1 mores ii, 2, 3 paupertas ix, 2, 7. ix, 2, 15 reges Atheas, Jancyrus; regina Tomiris: (quos omnes vide suis locis). Scythæ gens innoxia xii, 2, 17

Scytheus inter successores Alexandri xliii, 4, 23

Scythiæ situs ii, 1, 19

Scythicus sermo xli, 1, 2 Scythica inopia ix, 2, 15 Scythica bella ix, 2, 10. xli, 1, 9 spolia ix, 3, 3

Secare corium in tenuissimas partes xviii, 5, 9

Secernere: terra ab igne secreta ii, 1, 15 secreta sunt privata beneficia a rebus publicis xxi, 7, 5

Secreto xxi, 5, 8 secretius xxi, 4, 3

Secretas sermo xxxviii, 1, 10 in secretum abductus xviii, 7, 9

Sectari vitam (forte pro sustentare, tolerare) xxvii, 3, 8 Freinsh. sectari luxuriosa convivii et magnificentiam epularum xi, 10, 2

Sectio publicanorum xxxviii, 7, 8

Secum xxxviii, 10, 9 (apud se) Scheff. Secundus alicui, non par xi, 12, 14

secundus ab aliquo scientia rei militaris xxxii, 1, 9 secundo favore excipi xxiv, 3, 9 secundo eastu ostio fluminis invehi xii, 10, 5 secunda prælia i, 10, 21 secunda adversaque silentio tegere xli, 3, 8 non minus in secundis adversa, quam in adversis secunda cogitare xxi, 2, 2 secundis rebus insolescere xxi, 8, 8

Secundante vento xxvi, 3, 4

Securi (subst.) percussu a Philippo Thebani ix, 4, 7 præsto cum securibus adesse i, 6, 4

Securitas fundata xliii, 5, 8 repentina xi, 13, 3 securitas publica xviii, 3, 18

Securius v, 5, 2. v, 9, 10

Securus de aliquo iii, 1, 3 fugæ suæ xlii, 8, 5 securi insidiis opportuni vi, 6, 6. xxi, 3, 10 securiores facere ix, 2, 11

Secus: non secus ac si xix, 2, 8 hand secus quam si xlii, 8, 9

Sedare: gliscentem discussionem hæc res sedavit xii, 16, 12 sedatur pestis xx, 2, 8

Sedens (pro quieto) xxi, 3, 9 (Ita Virgilius Æn. xii, 15) Freinsh.

Sedes (pro tabernaculo) ii, 11, 15 sedes (in plur. pro loco habitationis) iii, 4, 10 (Ita Virgilius *Æn.* vi, 152. 'sedes' pro tumulo dixit, quod ibi mansuri essent manes). Freinsh. quæ illis sedes, eadem origo est ii, 6, 4 constituere sedes alicubi iii, 4, 11 sedibus suis expelli iii, 4, 12 (In his 'sedes' est pro loco habitationis). regni sedem statuere vii, 1, 8 sedes querere in Macedonia vii, 1, 7 sodes domestica xii, 4, 3 in aliquas sedes deferri xvi, 3, 7 sedes novas querere xx, 5, 8 sedibus aliquos expellere xx, 5, 7 sedibus aliquem expellere xx, 5, 8 avitas sedes amittere xx, 5, 9 sedes belli Græcia non placet alicui xxi, 5, 3 sedibus suis pelli xliii, 1, 5 Vorst.

Seditio inter Phrygas xi, 7, 9 Alexandri milites xii, 11, 7 seditiones corripere auctores xii, 11, 8 altera, post ipsius mortem xii, 3, 3 in exercitu Agathoclis xii, 7, 7. xii, 8, 4 in Ægypto xxvii, 1, 9 Macedonum adversus Antigonom xxviii, 3, 11 punitur xxviii, 3, 16

Seditiosa vita xxii, 1, 8 seditiosi xii, 5, 13. xiii, 4, 8 seditiosa ingenia xli, 3, 7

Segnis admodum xxxiv, 2, 7. xxxviii, 2, 2 segnes equæ i, 10, 8 segiores (pro securioribus) xxi, 7, 2 Freinsh.

Segnitia vi, 9, 2. xx, 5, 12. xxi, 2, 1. xxxvi, 1, 1 et 9

Segobrigii xliii, 3, 8. xliii, 4, 3

Sejungi (hoc est, disjungi) iv, 1, 18 Freinsh.

Selene Ptolemæo fratri in matrimonium data xxxix, 3, 2 mox ablata xxxix, 4, 1 Grypo nubit xxxix, 4, 4

Seleucia (Syrias urbs) xxxv, 1, 4

Seleucus (Nicator) summus castrorum tribunus xlii, 4, 17 bellum cum Antigono gerit xv, 1, 4 Demetrium capit xvi, 2, 6 Seleuci origo et virtus xv, 4, 1 et sq. posteri omnes cum anchora in femorenati xv, 4, 9 cum Lysimacho comparatio et bellum xvii, 1, 8 et sq. victoria xvii, 2, 3 cades xvii, 2, 4

Seleucus (Callinicus superioris nepos) xxvii, 1, 1 vincitur a Parthis xli, 4, 9 a Ptolemæo xxvii, 2, 5 a fratre suo xxvii, 2, 11 obit xxvii, 3, 12

Seleucus Demetrii Nicatoris filius, a matre interficitur xxxix, 1, 9

Semel atque iterum i, 10, 21 inclinatus semel animus xviii, 1, 3

Semianinis vi, 8, 11. xii, 13, 9 (Utitur hac voce Virgilius *Æn.* xi, 635) Freinsh.

Seminare gramina xxxvi, 4, 3

Semiramis i, 1, 10 res magnas gerit i, 2, 5 occiditur a filio i, 2, 10 Semiramidis genus xxxvi, 2, 1

Semper ii, 1, 21. ii, 1, 5 et 7. ii, 10, 23. iii, 1, 2. vi, 8, 5. ix, 8, 6. xi, 13, 2. xi, 14, 5

Senatores comprehensi xvi, 4, 17 captivi xvi, 5, 5

Senatoria causa xvi, 4, 10

Senatus Atheniensis superbus v, 3, 6 Græciæ, unus et supremus ex omnibus lectus ix, 5, 2 Parthorum Mithridaten Magnum regno pellit xlii, 4, 1 Romanus instituitur a Romulo xliii, 3, 2 Spartanorum, legum custos iii, 3, 2 universus xxxi, 4, 2

Senatusconsultum Carthaginiensium de non discendis literis Græcis xx, 5, 12

Senecta misera et inopæ xiv, 3, 10

Senectus iii, 3, 9 matura xli, 5, 5 gloriosa xli, 6, 9

Senex vii, 4, 8. xii, 5, 3. xxxvii, 2, 6 senes apud Spartanos honoratissimi iii, 3, 9 senes in casu necessitatis arma capiunt v, 6, 3. vi, 7, 3 senioris ætatis rectores xxix, 1, 8 seniorum penuria xxix, 1, 7 senatos centum seniorum Romæ constituitur xliii, 3, 2

Sensu hominis carere nimia sagina xxxiv, 2, 7

Sententia oraculi diversa iii, 4, 16 ea sententia alicujus aliquid agere xxxi, 5, 1. xxxi, 6, 6 sententiæ obtretractores xxxi, 6, 1 sententiarum numerum supplere xxxi, 5, 2 sententiæ in urnamjectæ xxii, 3, 6

Sentire præsentiam Dei xxiv, 8, 9 Romanorum arma audire, non sentire Scythas ii, 3, 5

Separatam matronarum a viris doctrinam habuit Pythagoras xx, 4, 8 separatam a ceteris vitam exercere xx, 4, 14 Separatim i, 9, 16. xii, 12, 1

Sepelire xii, 2, 10. xi, 9, 14 sepeliri xi, 15, 15 sepulta somno et vino urbe xliii, 4, 7

Septem magnates Persæ in eadem Magorum conjurant i, 9, 19 regem ex ipsa forte eligunt i, 10, 4 eorum moderatio i, 10, 9

Septemtrionalis pars frigidissima ii, 1, 15

Septimus dies apud Judæos jejunio sacros xxxvi, 2, 14 annus xlii, 5, 1 dies xii, 5, 13

Sepulcrum alicui facere xxxvi, 2, 2 sepulcrum Arathes pro templo cultum, ibid. reliquias funerum ad sepulcra

majorum deferre ix, 4, 4 reliquias paternis sepulcris reddere xii, 8, 14

Sepultura xv, 2, 3 (oppos. *q̄* corpora obruere terra) Scheff. sepultura Parthorum qualis xli, 3, 6 sepultura cura veteribus maxima iii, 5, 10 sepultura corpora reddere ix, 4, 4 sepulturam ipsam Thebanorum interfectorum vendit Philippus ix, 4, 6 sepultura tradere (pro sepelire) iii, 5, 11. xii, 2, 15 Freinsh. ad sepulturam redimere ii, 15, 19

Sequi iudicium principum i, 10, 10 auctoritatem alicujus xli, 1, 6 sequi jus naturae xxi, 1, 2 fortunam inconsultus xlv, 5, 4 sequens volumen i, 10, 23

Serena lætitia xlv, 2, 4

Serere opinionem (id est, famam) iii, 3, 8 Vorst. olivam xliii, 4, 2 frumenta ii, 6, 5

Series sæculorum magna xlv, 2, 7

Serius: in seria et jocos artifex ix, 8, 8

Sermo Parthorum qualis xli, 2, 3 sermone Græco res in historiam conferre (pro lingua), Præf. i, 1 sermo Latinus, ibid. Vorst. sermonibus alicujus carpi xii, 5, 2

Serpens ingentis magnitudinis Alexandri pater creditus xi, 11, 3. xii, 16, 2

Serpi vicinum malum ad aliquos xxxi, 3, 3 pestis ad plures xxxvi, 2, 12

Sertorianum bellum xliii, 5, 11

Serva urbs xviii, 5, 15

Servare fidem iv, 4, 1 virginitatem in omne ævum ii, 4, 17 pacem quam fecere; non nisi sex annis servaverunt iii, 7, 13 non servare jus cognationis viii, 6, 8 servare in aliquo auspiciū dignitatis sum xi, 2, 2 servare bene instituta xliii, 4, 12 servatus per omnes casus fortuna quadam xlv, 4, 2

Servator urbis xxxviii, 6, 5

Servi Scytharum cum dominis bellum gerunt ii, 5, 3 servi Lacedæmoniorum ad supplementum exercitus manumittuntur iii, 5, 6 et eadem de causa ab Agathocle xxii, 4, 5 servi Tyrionum dominos interficiunt xviii, 3, 7 servi cujusdam Hispani fides, et in tormentis constantia xlv, 2, 4 servorum exercitus Parthis xli, 2, 5 servus suis nubere coguntur Heraclenses fœminæ xvi, 5, 2 servi fiunt jure captivitatis iv, 3, 3

Servilis tunica xix, 3, 1 servile bellum ii, 5, 1 germen xviii, 3, 10 ministerium xxiii, 1, 8 vulgus xli, 1, 6 servilia ingenia multum inferiora ingenius xviii, 3, 14 servilia verbera ii, 5, 4

Servilius Romanorum legatus in Africam xxxi, 2, 1

Servire patienter v, 10, 3 armis, rapinis xlv, 3, 7

Servitia (hoc est, servi) xlii, 6, 3. xiv, 3, 6 Freinsh. xv, 4, 14

Servitus nulla sub Saturno xliii, 1, 3 servitus regia viii, 1, 3 servitus, non pax, quæ non ipsis civitatibus convenit ix, 6, 3 servitutis jugum patienter accipere xi, 14, 7

Serum auxillium in expectatione infantis erat vii, 5, 10

Servuli xxiv, 3, 9. xxxix, 1, 8

Seu ix, 5, 4. xxxviii, 7, 1 seu, seu iv, 3, 5. iv, 5, 4. xiv, 5, 10. xvii, 3, 20. xxi, 5, 6 seu, vel xxii, 1, 6

Severitatis antiquæ urbs vii, 6, 3

Severius iii, 3, 8

Sexcenti castra quingentorum millium irrumpunt ii, 11, 15

Sexdecim annis Hannibal victor Italiæ immoratus xxxviii, 4, 6

Sextarius vini xxxii, 4, 10

Sexus fœmineus a periculis bellorum immunis xxxix, 3, 7 veluti sexum cum matre mutasset i, 2, 11 virilis sexus nullus i, 4, 7 sexum mentiri i, 2, 4

Si: castigati si recusarent xviii, 6, 4 (quod recusarent) Scheff.

Sibyrtilus in divisione imperii Alexandri Arachosios et Gedrosos sortitur xlii, 4, 22

Sic i, 7, 13. ii, 15, 12. iii, 5, 12 ac ne sic quidem i, 4, 5

Sicania iv, 2, 1

Siccare: flumina ab exercitu Xerxis siccata ii, 10, 19

Sicilia iii, 7, 16. iv, 1, 1 Italiæ vicina iv, 1, 16 prius Trinacria, et Sicania nominata iv, 2, 1 bello a Carthaginensibus petitur v, 4, 5 Dionysio paret ax, 1, 1

Siciliensis præda xviii, 7, 7 ruina xlii, 3, 12 Siciliense bellum xix, 2, 1

Sicubi ii, 10, 24

Siculi legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1 Pyrrho totius insulæ imperium tradunt xviii, 2, 11 auxilium contra Carthaginenses a Spartanis petunt xix, 1, 9

Sicut erant cruenti ex suorum cæde xxvi, 2, 4 (sic de præsentī habitu loquuntur) Vorst. sicut erat catenatus xlv, 4, 1 sicuti generi, ita et magnitudini patris successerunt xix, 1, 2

Sicyon Peloponnesi urbs xlii, 5, 10 Sidon Phœnicum colonia xviii, 3, 4

Sidon Phœnicibus quid significet, ibid. Sidoniæ rex Abdalonimus, prius hortulanus xi, 10, 8

Sidus pestilens xix, 2, 7 solstitialis
ortus sideris xlii, 7, 10 siderum motus i,
1, 9 defectus naturalium siderum xlii, 6, 8

Signa militaria clade Crassiana capta
remittuntur a Parthis xlii, 6, 11

Significare xviii, 5, 16. xlii, 4, 11
significatum est ii, 9, 7. xxxii, 2, 5

Signum Victoris xxix, 2, 5 signum
pugnae dare ii, 12, 21 signum parcendi
dare vi, 6, 10 signum victoris traditæ,
ibid. signa ad hostem transferre xxxv, 2,
3 ante signa capras habere vii, 1, 9

Silei ab Hercule conditi, Alexandro
se dedunt xii, 9, 2

Silentium sacrorum Eleusiniarum v,
1, 1 silentio prætereire xlii, 2, 8 silentio
prætermittere xlii, 1, 2

Silere: sileri parricidium in tanto po-
pulo potuit x, 1, 6

Similis lineamentorum qualitas i, 2,
2 tripudians similis xi, 5, 10 facies ex-
cidio similis viii, 5, 8 literarum cultus
utriusque similis ix, 8, 18 similis forma
xxxvi, 3, 4 sagina ventris bellus similis
xxxviii, 8, 9 responsum ludibrio simile
xlii, 7, 8 si quid simile accidisset xiv, 1,
13 similis sibi rex xii, 15, 5

Similitudo vultus i, 5, 4 lineamento-
rum xlii, 2, 10. xlv, 4, 9

Simplex mors xlv, 4, 4

Simulacrum Jovis aureum infiniti pon-
deris Antiochiæ xxxix, 2, 6 simulacrum
Panis quale xliii, 1, 7 Deorum simula-
cra xxiv, 2, 8. xxxi, 8, 4 simulacris
Deorum quare addantur hastæ xlii, 2, 3

Simulare infirmitatem ii, 15, 6 fugam
xli, 2, 7 quemve simulasset i, 2, 5

Simulatione metus Pacorum vincit
Ventidius xlii, 4, 8 pacis decipitur Deme-
trius Nicator xxxvi, 1, 5 simulatio vi-
tiorum xxi, 5, 9 simulationum artes
xxi, 5, 11

Simulatum offensæ ii, 6, 16

Sin vero xvi, 4, 14. xxxi, 5, 7

Sincera fide xxiv, 2, 9

Sincerius (hoc est, verius) x, 1, 3
Freinsh.

Sine modo viii, 1, 2 sine noxa dis-
currit exercitus xii, 7, 8 sine respectu
amicitiæ necare aliquem xii, 10, 6 sine
ullo argumento (non sine omni) xii, 15, 3
(Vid. Ind. Nep.) sine respectu pietatis
xviii, 4, 8 Vorst.

Singula civitates viii, 1, 1. ix, 5, 2.
xxxiv, 1, 1 singula bella xxxviii, 4, 16

Singularis belli scientia ii, 4, 17 fa-
cundia xlii, 4, 1 industria xvii, 3, 6
singulare exemplum ii, 4, 6. xlii, 8, 12
(Singularis nuncius pro plurali): Non

is miles erat, qui nomen Atheniensium
tueretur v, 6, 9 Vorst.

Sinistra ii, 9, 18

Sinus littoris xxxi, 2, 4 Illyrici sinus
xxiv, 4, 3 ultimi Gallie sinus xlii, 3, 4
remotus sinus xlii, 3, 12

Siris urbe Italiae a Crotoniensibus ex-
pugnatur xx, 2, 4

Sirpes: sirpeis latentes xlii, 4, 6 de
sirpeis protrahuntur xlii, 4, 9

Sitire sanguinem i, 6, 13

Situs Delphorum xxiv, 6, 6 Mamilie
xlii, 3, 12

Sive naufragio li, 9, 20 (id est, et
naufragio) Scheff.

Smerdis i, 9, 4

Soboles xli, 4, 11. xviii, 5, 5. xxvi,
1, 8 sobolem ii, 4, 33 sobolis gemina
illecebræ xxx, 2, 3

Socer xlii, 4, 13. xvi, 2, 4. xlii, 2,
12. xlii, 3, 1. xlii, 3, 11

Sociari parricidium (dicitur, cum so-
cietatem parricidii quidam ineant) x, 1,
6 Vorst. sociata stupra xxx, 2, 2

Societas belli xxxix, 2, 3 societatis
arctissimis vinculis junctus alicui vi, 5,
11 in societatem aliquem recipere xv,
2, 2 in societatem parricidii aliquem
assumere x, 1, 5 ad belli societatem
aliquem pellicere xlii, 5, 5 societatem
jungere cum aliquo xlii, 2, 6. xxix, 4,
7. xxxi, 3, 1 inire xxxvii, 4, 3. xlii, 4,
7 omnis fortunæ societatem inire xlii,
2, 8

Sociusceptorum i, 7, 1 belli ii, 15,
16 causæ popularis xvi, 4, 15 socium
regni aliquem facere xli, 6, 5 sociorum
virtute, non imbecillitate, potentia que-
renda ii, 15, 11 socia civitas (foederata)
ii, 9, 8 Vorst. xxxi, 6, 8 socia matrimo-
nii et spei xi, 7, 7 querelaram xvi, 2,
4 socius externus xli, 4, 1 regni xli,
6, 5

Socrus xxvi, 3, 4. xxxix, 1, 2

Sodales xli, 13, 7. xxxvii, 4, 1

Sodalitii juris sacramento nexi xx,
4, 14

Sogdiani in divisione imperii Alexan-
dri Scythæo sorte veniunt xlii, 4, 23
bellum cum Bactrianis gerunt xli, 6, 8
in Sogdianis Bactrianisque duodecim
urbes condit Alexander xli, 5, 13

Sol Deus Persarum i, 10, 5 Soli

Persæ equos sacros ferunt, ibid. Solis
sacerdotio Aspasiam præfecit Artaser-
xes x, 2, 4 sol ejus regionis toto orbe
ardentissimus xxxvi, 3, 5 sole violento
torretur Africa xlv, 1, 4 solem orien-
tem qui primus vidisset, rex Tyri desi-

natur xviii, 3, 9 solis defectio militas Agathoclis terret xxii, 6, 1 solibus duobus mundus regi non potest xi, 12, 15

Solatum praesentis fortunae xi, 18, 6 modica solatia xix, 3, 4 solatia pro auxilliis deportare xx, 2, 14 ultionis solatia i, 8, 9 in solatia longinquam expeditionis xviii, 1, 3

Solennis consuetudo ix, 8, 9 solennis dies nuptiarum xxi, 4, 2 Floraliarum xliii, 4, 6 solennem diem observare xli, 4, 10 in Parthia solenne est reges parricidas habere xlii, 4, 16 solenne Messeniorum sacrificium iiii, 4, 1 mysteria Cereis silentio solennia v, 1, 1 solennia religionum xxxviii, 8, 4

Solenniter xii, 13, 6

Solidus (pro integro) xxx, 4, 2 Freinsh. solida navigia iv, 1, 16 solido auro fuisse status xxiv, 7, 10 solidum ex auro signum xxxix, 2, 5

Solitudines incultae ii, 2, 3 Scythicas xxxviii, 7, 4 (hinc illud apud Curtium vii, 8, 37) Freinsh. fugae xxv, 3, 8 solitudo patriae (quod uxor et liberi ab eo discedunt) xliii, 2, 10 Vorst. solitudines inter Hircaniam et Dahas xli, 1, 10

Solitus : solitam severitatem exercere xxi, 2, 9 solita sacra facere ix, 4, 1 castra solito magnificentiora xii, 8, 16

Solers industria xliii, 6, 18 ingenium xxxvi, 2, 7 solertior divitiarum quaestu quam custodia ix, 8, 6

Solertia xiv, 2, 12. xxi, 6, 1. xxxi, 6, 9 oratio solertiae plena ix, 8, 10

Sollicitatus (pro illecto) ix, 1, 1. xxiii, 1, 10 Freinsh. sollicitatus in adulterium uxoris alterius i, 7, 18 sollicitare in partes suas aliquem ii, 12, 1 sollicitatus illecebris bestiae ii, 13, 19 sollicitare aliquem in spem pacis, amicitiamque regis ii, 14, 2 sollicitare susceptores viii, 3, 8 sollicitatus spe regni viii, 6, 6 sollicitatus paucarum urbium direptione ix, 1, 1 sollicitatus in Italiam a Tarentinis xii, 2, 1 sollicitare aliquem in societatem armorum xiii, 5, 10 belli xxxii, 4, 1 in favorem sui moderationem xliii, 6, 19 sollicitata plebs his verbis xvi, 4, 16 in auxilium sollicitare xvi, 5, 1 sollicitare in amicitiam aliquem xviii, 5, 8 animos delinquentis xxi, 1, 5 Achaes in Romanorum bella sollicitat Philippus xxix, 4, 5 sollicitatus vacua possessione xxxi, 3, 2 avaritia xxxii, 2, 1 sollicitare ad colloquium xxxviii, 1, 9

Sollicitudo vi, 3, 9. xlii, 4, 14

Sollicitus de regno (adipiscendo) puta

i, 10, 6 Vorst. sollicitus, ne tacendo parum reipublicae consularet ii, 7, 9 sollicitus de aliquo xxii, 4, 5

Solon Atheniensium legislator ii, 7, 4. iii, 2, 4 ejus factum memorabile ii, 7, 9

Solstitialis sideris ortus xlii, 7, 10

Solvere metu ix, 3, 2 (Virgilius Ecl. II.

‘Irrita perpetua solvent formidine terras.’ Rursus noster :) solvi religione jurajurandi iiii, 3, 13 solvere necessitate auxilliorum aliquos ix, 2, 2 solvere obidionem ix, 2, 10 solvi sacramento xli, 11, 5 solvere aliquem jurejurando xiv, 4, 7 solvere libamanta Veneri pro reliqua pudicitia xviii, 5, 4 civitatem voto xxi, 3, 5 matrimonium xxvi, 3, 3 Vorst. soluti mores (hoc est, laxi, liberi, effractus) iiii, 3, 10 soluti religione (hoc est, liberati) iiii, 3, 13 Freinsh. solutus mero (ebrius) ix, 6, 6 solutus pons tempestatibus ii, 13, 9 solutior libertas (id est, major) xliii, 2, 2 solutus metu mortis xiv, 2, 5 neglecta omnia et soluta apud eos fore xxxiv, 2, 2 Vorst.

Solum finium occupare latius xxxviii, 4, 7 soli termini ii, 4, 12 materia iv, 1, 3 solum patriae xi, 4, 4 ademptum xxxviii, 2, 8 fecundum ii, 1, 8

Solus iv, 4, 7. v, 6, 10 in omnium locum solus successit vii, 1, 11 sola defensione xxxix, 2, 8 soli mortalium xlii, 5, 12 sola opes xlii, 4, 15

Solutio et exactio difficilis xli, 11, 2 solutio stipendiorum xxii, 8, 4 pecuniae xix, 1, 5

Somnium Alexandri xli, 10, 3 Astyagis i, 4, 2 Cambysis i, 9, 4 Catumandi xliii, 5, 5 Cyri i, 6, 1 Gaditanorum xlii, 5, 2 Laodices matris Seleuci xv, 4, 3 Olympiadis xli, 16, 2 somniorum intelligentiam primus Joseph condidit xxxvi, 2, 8

Somnus aliquem arripit xi, 13, 1 somni causa aliquid subternere vetitum pueris Spartanorum iiii, 3, 7

Sophene Armeniae regio xlii, 3, 9

Sophocles tragicodiarum scriptor, Atheniensium dux adversus Spartanos iiii, 6, 12

Sorbens aestus iv, 1, 13

Sordere xxiv, 6, 4

Sordes (pro vili origine) xlii, 2, 11 Freinsh. Sic : pristinorum sordium oblitus xxxv, 1, 9 Vorst.

Sordida milita (hoc est, vilis et pudenda, *verächtlich*) xiv, 2, 7 Freinsh. sordida vestis ad movendam misericordiam iv, 4, 1 sordidum genus Agathoclis xlii, 1, 1 sordida initia plerarumque

civitatum ii, 6, 9 Macedonum vi, 9, 6
sordidius matrimonium xi, 9, 16 sordida
clientelae pars viii, 4, 8 (id est, vilis pars
clientum) Vorst. sordidissimum vitas ge-
nus xxi, 5, 3

Soror eadem et uxor xvii, 2, 7. xxiv,
2, 2. xxx, 1, 7. xxxvii, 3, 6. xxxix, 2, 2
sororem suam occidit Ptolemaeus Philo-
pator xxx, 1, 7 Mithridates xxxvii, 3, 9

Sororia ultio xxvii, 3, 4

Sors mutata parvulorum i, 4, 13 sor-
tem vitae legere i, 6, 6 sortis humanae
aestimatione ii, 13, 10 sors servitutis vi,
6, 1 sortis extremae juvenis xxxv, 1, 6
sorte divisa provinciam inter Alexandri
successores xiii, 4, 10 sortiri (est sorte
consequi) xiii, 4, 15. xiii, 4, 23 sorte
ducere (pro legere) xxi, 3, 4 Freinsh.
sorte delectus rex inter ludentes i, 5, 2
sorte contingit alicui Occidens xii, 2, 1
sorte venit alicui Aegyptus xiii, 4, 10
sorte evenit alicui Gracia xiii, 5, 8

Sortiri (vide paulo ante in Sorte): sor-
tiri felicius hostem quam cognatos xi,
15, 7 sortiri Lyciam (pro, regendam ac-
cipere) xiii, 4, 15 Vorst. sortiri sedes
alicubi xviii, 5, 12 gregariam militiam
xxii, 1, 8 matrimonium xxvi, 3, 8

Soethenes Macedoniae a Gallis de-
fendit xiv, 5, 12

Spacos, Cyri nutrix i, 4, 14

Spargere: milites se per agros sparse-
rant xxiv, 7, 4 sparsi crines xxiv, 3, 9
et 8, 3 sparsi milites sine insidiarum
metu v, 5, 2 sparsi consumtique bello
fratres xxvii, 3, 1 sparsi hostes xxiv, 1, 6

Sparta (pro ditone Spart.) iii, 7, 5
Freinsh. Sparta, Spartani, (Vide Lace-
daemon)

Spatium respirandi fugientibus datum
xviii, 5, 7 spatium in poenitentiam datum
i, 9, 19 spatium consummando operi
quiescere ii, 15, 6 spatia itineris v, 11, 11

in Speciem castrorum xxvi, 2, 1 sub
specie venationis i, 5, 10 sub specie
majestatis i, 9, 11 speciem praebere
captarum matronarum ii, 8, 3 sub specie
sororis ultionis xxvii, 3, 4 specie ve-
nandi xxiv, 3, 8

Speciosus vi, 3, 6

Speciosus (pro pulchro): speciosus
magis quam utilis grex xiv, 6, 3 Vorst.

Spectaculum fedum prorsus et miso-
randum viii, 4, 7 spectaculum deforme
aliquem reddere xv, 3, 4 egregium
spectaculum hostibus suis edituri xiii, 3,
10 spectaculo digna res, Xerxis ex Græ-
cia fuga ii, 13, 10 spectaculorum locus

Massiliensibus Roma in senatu datos
xliii, 5, 10

Spectare siderum motus i, 1, 9 reg-
num, thesauros xiii, 1, 8 et 10 spectare
originem mundi xi, 4, 3

Spectata fides (hoc est, nota et pro-
bata) iv, 2, 5 Ita: spectata virtus iii, 6,
12 Freinsh. spectata inter bonos mode-
ratio i, 1, 1

Spectator pugnae ii, 12, 22

Specula viii, 1, 3

Speculari (pro cernere) xxii, 6, 9 specu-
lari consilia alterius (hoc est, explorare)
xviii, 2, 4 actus xxxi, 2, 1 animos xxi,
6, 1 Freinsh. eventus animi regni xxv,
3, 7 apparatus regis xxxi, 4, 4

Sperare iii, 7, 8. xxvi, 2, 2. xxii, 2, 1
sperare directionem xxi, 2, 5 matrimo-
nium xi, 9, 16 interitum alicujus xlii,
2, 10 sperare aliquid de aliquo xxxviii,
8, 15 inasperata victoria sperata certior
xx, 5, 2

Spernere aliquem per omnia xxxi, 5, 1
pacem alicujus (pro, nolle accipere leges
paci) xii, 1, 7 Vorst. spernere edicta
alicujus xxviii, 2, 12

Spes (pro fiducia) iv, 5, 5 spe aliquem
implere xi, 1, 8 Freinsh. spei urbis in-
videtur ii, 15, 4 ultra spem gerendi pa-
trata bella ii, 6, 1 in spem regni adduc-
tus iii, 1, 2 in spem fortunae prioris
erigere aliquem v, 5, 1 magna spei im-
perator vi, 5, 4 spem ponere in ope
alicujus viii, 4, 8 nec spes est in pedi-
bus, sed in lacertis xi, 6, 7 spes metam
vincit xi, 9, 2 non est magna spes salu-
tis xiv, 2, 5

Spina in Umbris, urbs Italiae xx, 1, 11

Spiramenta (pro poris et meatibus,
per quos spiritus, hoc est ventus, omitti-
tur) iv, 1, 6 et 16 Freinsh.

Spirans xi, 15, 5

Spiritus (pro vento) iv, 1, 4 Freinsh.
spiritus majores largiuntur praesentia,
quam recordatione sui patria et penates
vi, 7, 5

Splendere xviii, 3, 12

Splendor gloriae vi, 3, 8 lucis xxi, 2, 1

Spolia vi, 6, 10 spolia orbis terrarum
xi, 14, 10 Orientis xxiv, 6, 1 victi hos-
tis xix, 3, 6

Spoliare aliquem regno viii, 3, 15 for-
tunis, vita xvi, 4, 20. xxxv, 1, 9 spoli-
atus regno xxiv, 3, 10. xxiv, 4, 4

Spondere sibi tantum de viribus suis,
de fortuna iii, 4, 1 spondebat ingenium
ejus magnum virum vii, 6, 1

Sponsi xxi, 2, 10

Sponae xxviii, 1, 4 gladius sua sponae evaginatus i, 9, 8

Spurii Laedemone profecti xx, 1, 15

Spurius Mummius: vide Mummius

Squalidus xxi, 5, 5

Squalor ad movendam misericordiam iv, 4, 1

Stabula (pro tugurio) i, 4, 11 Freinsh.

Stadia quingenta cursu fecit xi, 8, 2

Stagnare (pro densari) xxxvi, 3, 7 (pro munire) xxxvii, 2, 6 Freinsh.

Stare (pro pugnare) vi, 7, 6 (Ita alicubi Virgilius, 'state viri') Freinsh. stant classes ex adverso ii, 14, 8 stare alicunde (pro, cum aliquo facere) v, 4 12 Vorst. stare ad fores xxvi, 3, 7

Stasenor in divisione imperii Alexandri Dracae et Areos sortitur xlii, 4, 22

Statim a principio superbus xxvi, 3, 4

Stationem in muris observare xliii, 4, 11 Statira Darii filia, Alexandri uxor xii, 10, 9

Statuam ponere ix, 2, 13 Herculi votare ix, 2, 10 statuam regis xviii, 2, 9 statuam cum quadrigis auro fuisse xxiv, 7, 10 statuam et imagines xxxviii, 8, 12 statuam equestres xi, 6, 13

Statuere de aliquo crudelius (pro decernere) ii, 15, 10 (pro sancire) iii, 3, 7 Freinsh. pacem v, 10, 8. xxv, 1, 1 diem statuere i, 10, 4 horam i, 10, 8 tempus xvi, 4, 9 statuit experiri fortunam maris ii, 11, 19 statutis conditionibus vi, 1, 3 diebus xviii, 5, 4 statuere alicui legem pacis ix, 5, 2 statuere alimenta pueris, praemia patribus pro numero filiorum xii, 4, 8 statuitur his praefectus xii, 4, 12 statuere sedes alicubi xviii, 5, 11 vectigal annuum xviii, 5, 14 exemplum in aliquo xviii, 7, 14 modum nuptiarum sumptibus xxi, 4, 5 castra xxii, 6, 9 regem xlii, 4, 16

Statura i, 2, 2. xxxviii, 8, 9

Status praesentis fortunae xxii, 4, 3 status urbis mutatus v, 8, 8 salvo statu terrarum xi, 12, 15 status urbis agitatus casibus discordiarum xviii, 6, 10

Stella cometae xxvii, 2, 2

Sterilitas in Epiro ob caedem Laodamiae xviii, 3, 7 sterilitas agrorum xxvi, 2, 9

Sternere (hoc est, caedere) ii, 11, 16 (Ita Virgilius Aen. vii, 692 et x, 781) strati hostes (sunt caesi) ii, 11, 18 Freinsh. sternere maria pontibus ii, 10, 24

Stimuli irarum (pro causa) ix, 7, 8 Freinsh.

Stimulare: veteri odio regnorum stimulante xxx, 1, 4 stimulare suos in praedium xxx, 4, 8

Stipatores (hoc est, satellites) xlii, 4, 18 Freinsh.

Stipendarii reges xi, 5, 3

Stipendium (pro opera, servitio) ii, 4, 18 (pro tributo aut pecunia voluntaria) xxii, 6, 12 (pro vectigali) xix, 2, 4 Freinsh. pecunia in stipendium Persici belli collata iii, 6, 4 stipendia praebere classi sociorum v, 2, 8 stipendio suo instruere milites v, 9, 9 non annos, sed stipendia alicujus numerare xii, 11, 5

Stirps regia xxvii, 2, 11. xxxvii, 4, 8 stirpis in Alexandro extincta vii, 2, 4 stirpis regis soboles xvi, 1, 15

Stolide ii, 3, 10

Strages occisorum v, 6, 4 principum x, 3, 1 hostium xii, 1, 10 magnas strages edere xxxiii, 2, 2

Stratagema Astyagis i, 6, 10 Cyri i, 8, 4 Demarati ii, 10, 14 Eumenis xiv, 1, 11 Hannibalis xxiii, 4, 6 Harpago i, 5, 10 Phalanti iii, 4, 13 Philippi viii, 2, 3 Pisistrati ii, 8, 2 et 4 Romanorum xxxiv, 1, 5 Spartanorum iii, 7, 8 Tomiris i, 8, 10 et 11 Ventidii xlii, 2, 8

Straton solus Tyrionum in communi dominorum strage a servo suo conservatus xviii, 3, 9 mox a ceteris rex creatur xviii, 3, 15 ejus progenies honoratur ab Alexandro xviii, 3, 19

Strenue i, 6, 5. xxxiv, 2, 1

Strenuus vir v, 9, 6. xliii, 4, 6 manu strenuus xxii, 1, 9

Streptitus ii, 8, 9

Stridor arcus xxiv, 8, 6

Stringere ferrum (hoc est, nudare gladium) i, 9, 22. xxxviii, 4, 2 Freinsh.

Struere fraudem xxiv, 3, 3 Aegyptus adversus vim aquarum tantis structa mobilibus ii, 1, 20

Studere Persis, patriae vi, 3, 4

Studium (pro affectu) v, 2, 7 studium majoris imperii (pro cupiditate) iv, 2, 5 (Ita Sallust. Cat. xi, 3) Freinsh. studia amicitiarum conciliare v, 2, 7 nunquam medicis studiis suorum exceptus est v, 4, 18 studia in Persas xi, 3, 9 in studium partium suarum aliquem inducere xiv, 1, 5 studium ad fragilitatem provocare xx, 4, 7 studia Aegyptiorum xx, 4, 2. xxxvi, 2, 7 Pythagorae xx, 4, 3 Gallorum xxiv, 4, 3 literarum studiis eruditus xii, 16, 7

Studiosior apparatus convivorum ix, 8, 4

Stopere xi, 13, 5. xviii, 1, 6 stopentes ad tam saevam dominationem xxvi, 1, 8 Stupor xii, 7, 8. xxii, 6, 11 stupor illis ex gaudio injicitur vi, 7, 12

Stuprare virginem per vim ii, 9, 1. xxxviii, 8, 5 stupratae virgines iii, 4, 1. xxi, 2, 10

Stuprum causa tyrannidis ejiciendae ii, 9, 1 et sq. stupri vitam patientia exhibere xxii, 1, 3 stupris vexari xi, 4, 3 in stupris noctes consumere xxx, 1, 8 ad stuprum rapi xxi, 2, 10 diripi xxvi, 1, 7 stupra facere xxx, 2, 2

Suadere parsimoniam alicui iii, 2, 10 suadere alicui quod vetatur ii, 7, 11

Sub specie majestatis regum Persarum persona occultatur i, 9, 11 sub specie venationis Harpagi servus ad Cyrum comeat i, 5, 10 sub specie insidiarum interfecti xii, 7, 2 sub Aristotele doctore crevit xii, 16, 8 sub persona regis subijci indignorum imperio xiii, 2, 12 sub belli comminatione xvii, 3, 20 sub belli desuntiatione xviii, 6, 1 sub aliquo turmas equitum ducere, militare, annuli curam habere xliii, 5, 12

Subdita rogo patris fax nuptiis filius accessit xi, 1, 4

Subesse: subest bellum v, 10, 13 fraus xxiv, 2, 10 dolus xxxviii, 3, 2

Subigere (pro domare) ii, 4, 14 Freinshem. i, 1, 8. i, 8, 1. vii, 3, 1. xxi, 3, 2. xxxiv, 1, 1 armis subigere ii, 4, 14 preliis xxi, 3, 1 subigi sub jugum xxx, 3, 9

Subjicere (pro supponere) i, 9, 9 Freinsh. aliquid libidini alicujus ix, 6, 6 subijci imperio indignorum xiii, 2, 12 subjectum tali foeminae tantum viro- rum i, 3, 3 subjecti campi ii, 4, 2 subiectus in officium alicujus (pro substituto) xii, 12, 5 armis subjectus (pro subacto, subjugato) xliii, 3, 2 Vorst.

Subire bellum (hoc est, pati) xi, 4, 11 Freinsh. regiam servitatem viii, 1, 3 fortunam obsidionis xiv, 2, 3 maculam infamiae xxvii, 1, 3 discrimen xli, 2, 9

Subitus ex socio hostis xvi, 4, 10 subita mutatio rerum xi, 1, 5 subitum bellum xxii, 6, 11

Sublegere senatum (pro supplere) iii, 8, 2 Freinsh.

Sublimis: in sublime ferri iv, 1, 10 expulsum spiritus xxiv, 6, 9

Submergere: submergere profundo terrae ii, 1, 17

Subministrare vi, 7, 5. xxii, 5, 4

Subnectere (pro annectere, addere) alii, 4, 4 Freinsh.

Subornare (pro monere, instruere) xi, 11, 6 in bellum (pro instigare) ix, 7, 7

Freinsh. xiv, 6, 6 in regnum xxiv, 1, 6. xxxix, 2, 1 subornat eum ad occu- pandum alterum xii, 14, 6 subornare testes xxli, 2, 9

Subsequi xi, 15, 4. xiv, 4, 18. xxxviii, 1, 6

Subaidium vi, 2, 17

Subsistere xiv, 6, 10

Substernere aliquid somni causa iii, 3, 7

Substituto aliquid tutorem alicui xxxvi, 1, 7 substituitur dux in locum ejus xi, 2, 5

Subtrahere se pugnae ii, 12, 26 periculo subtrahit aliquid equi fuga v, 11, 9

Subvenire alicui xxlii, 3, 6

Subvertere: brevis momenti culpa subvertit imperium vi, 3, 8 subvertere mores patriae xii, 5, 2

Succedaneus alicui xxxviii, 6, 2

Succedere (pro, ac subijcere) viii, 2, 2 succedere in locum vii, 1, 11 in regnum vii, 2, 2 regno in locum alterius ii, 4, 17. xvii, 3, 16. xliii, 4, 3 succedere non numero tantum amissorum civium, sed et dignitati iii, 5, 7 succedere in jura affinitatis vii, 3, 9 succedere externam dominationi viii, 2, 2 (alibi: subire servitutem). succedit in locum irae existimatio xii, 6, 5 succedere sicut generi, ita et magnitudini patris xix, 1, 2 Agathocles succedit magnitudini Dionysii xii, 1, 1 Vorst.

Succensere aliquid (pro, propter ali- quid) viii, 2, 12 Vorst.

Successio regum xxix, 1, 1 successio in patrimonium iii, 4, 8 in successionem regni aliquem adoptare ix, 2, 1 eligere xiii, 1, 13 ordinare xvii, 1, 4 per ordi- nem successionis i, 4, 1. ii, 6, 12 per gradum successionis xvi, 5, 18 successio- nes annuae iii, 3, 2

Successor regni xli, 5, 7. xliv, 4, 10 successores Alexandri xv, 1, 1. xv, 3, 15. xli, 4, 1

Successu rerum corrumpuntur animi xxxvi, 1, 1 ex successu continuo felici- tatis homines nos esse obliviscitur xvi, 5, 8 continuo totius temporis successu i, 8, 14 ne successibus decesset auctori- tas ii, 4, 13

Succinctus viribus maximarum gen- tium (hoc est, subnixus) vi, 1, 2 Freinsh. xxxv, 1, 9

Succumbere morti xiv, 6, 11 succum- bere vitis eorum, quos armis subegeris xii, 4, 2

Sudant arbores balsamum xxxvi, 3, 4

Sudor profluens xv, 4, 17 plenus pul- veris et sudoris xi, 8, 3

Sufficere (pro substituere in locum alterius, eligere) xxi, 1, 1. xxii, 1, 12. xxix, 1, 6 Freinsh. sufficere in loca eorum, quibus regnum ademeris, novos reges xi, 10, 7 sufficere urbi abundantiam rerum (pro suppeditare) xlv, 1, 4 suffectus alicui (hoc est, subordinatus, in locum alterius electus) v, 6, 1. xi, 10, 7 Vorst.

Suffigere patibulo xxii, 7, 8. xxx, 2, 7 suffigi in crucem xviii, 7, 15

Suffocatus iv, 1, 15

Suffragium i, 10, 21 tacita suffragia xxii, 3, 6. xxii, 7, 10

Sugambri vincuntur ab Alexandro xii, 9, 3

Sui: nec suis pepercit (id est, cognatis) xi, 5, 2 comitibus suis responsum (pro illius) xi, 11, 11 (reciprocum pro demonstrat. Vide cap. 5. lib. de Latinit. f. susp.) Vorst. ad suos (id est, socios) xxxiii, 2, 4 ad sua defendenda xxviii, 2, 7. xlii, 1, 1

Sulco querere frumenta xlv, 4, 11

Sulphureum solum Siculum iv, 1, 3

Sulpicius consul contra Persecum xxxiii, 1, 5

Sumere arma ii, 4, 4 coronas, unguenta ix, 4, 1 sumere vestem longam xii, 3, 9 (pro quo paulo ante 'assumere') Vorst. sumere cibum xii, 8, 6 consilium ex aliqua re xiv, 1, 3 vestem lugubrem xiv, 6, 6 spatium trium mensium in aliquid xviii, 6, 6 in manus altare xxiv, 2, 8 virilem audaciam xxvii, 2, 7 venenum xxii, 4, 8

Summa belli (hoc est, summum belli arbitrium) i, 6, 8. xlii, 6, 10 in summa (pro postremo) xlii, 8, 8. xxxvii, 1, 8 Freinsh. summa auxiliorum tot millia peditum fuere ix, 5, 6 summa propositorum alicujus consistit in eo xiv, 4, 5

Summittere barbam (hoc est, promittere) xxvi, 4, 2 Freinsh. summittere se alicui xlii, 2, 3

Summovere bella (est illata tantum reprimere) ii, 4, 4. vii, 6, 13 hostem ii, 3, 2. ix, 3, 6. xix, 1, 11 (idem: explicat hoc Florus iv, 12, 25) Freinsh. summovere aliquem ab Scythia turpi fuga ii, 3, 2 summovere hostem pretio, non armis vi, 1, 6 hostem a muris xii, 10, 2 latrones a rapina pecorum xlii, 2, 9

Summus philosophus vii, 5, 3 cum summo labore xii, 7, 13 summum civitatis fastigium xviii, 3, 12 imperii fastigium xli, 6, 2 imperium xvi, 4, 16

Delph. et Var. Clas.

summum cacumen ii, 11, 5 summa res (pro summa imperii): summæ rei aliquem præponere vi, 2, 4 (Sic Nepos: 'de summis rebus dimicare' xviii, 10. prode summa rerum, de summa imperii; adjectivum scil. pro substant. Vide et Ind. Nep.) Vorst. summi imperatores (hoc est, excellentissimi) xxvii, 1, 8 (Ita 'summus augurio,' apud Florum i, 6, 2) Freinsh.

Suntus (pro alimentis) xxxiii, 1, 3 sumtibus nuptiarum decreto Carthaginiensium statutus modus xii, 4, 5 sumtus belli v, 1, 7 prædarum (id est, ex prædiis) suntus vi, 5, 9 Vorst. suntus deest funeri vi, 8, 6 sumtum viæ dare alicui ix, 2, 6

Suniatus Carthaginiensis patriæ proditor xx, 5, 12

Super hæc (pro, præter hæc) iv, 5, 2. ix, 4, 5 Freinsh. super amnem condere urbem xii, 5, 12 super equos ire, consistere, mercari, colloqui xli, 3, 4

Superare invidiam amplitudine rerum gestarum i, 2, 5 superari argumentis ii, 1, 21 superantur culti mores incultas barbariæ collatione ii, 2, 14 superari beneficiis ab hoste xi, 12, 8 superare Herculis acta xii, 7, 13

Superbe viii, 1, 5. xviii, 7, 12. xxviii, 2, 1 superbe crudeliterque xlii, 1, 4

Superbia Parthorum xxviii, 10, 5 senatus Athen. v, 3, 6 superbia principum odium parit xlii, 8, 2. xxxvi, 1, 1 et 9. xxxix, 1, 3

Superbus hostis v, 7, 9 superba insolentia xxxix, 2, 1 superbum responsum xxxvii, 4, 5. xlii, 1, 2

Supercasse (pro superstitem esse) ii, 6, 11 superest unus sceleris alicujus iii, 1, 5 eo prælio superfuit solus v, 6, 10 superesse cædibus (pro, non una obtruncatum esse) xvii, 1, 7 Vorst.

Supergredi claritatem parentum magnitudine animi xlii, 2, 3. xlv, 6, 6

Superior Asfrorum fortuna fuit ix, 1, 4 conserto prælio cum superior fuisset xliii, 3, 9 saucii ex superiore congressione xxvii, 3, 2 superioris ætatis reges xxv, 5, 3. xxxvii, 1, 7 superioris militum injuriam abolere xlii, 3, 1

Supermittere alicui (pro addere, affundere) xli, 14, 9 Freinsh.

Superstes ix, 7, 10 superstes alicui xlii, 8, 14

Superstitionis vis vii, 2, 10 superstitionem incutere populo ix, 7, 11

Supertegere frondibus xlii, 4, 6

Ind. Just.

r

'Supervacaneus iii, 6, 3 supervacanea gratiarum actio ab hoste xi, 12, 11

Supervacaneus iii, 7, 4

Supervenire v, 8, 1. xiv, 2, 1. xviii, 1, 11. xviii, 2, 11 (utitur hoc verbo et Virgilius Eclog. vi. vers. 20) Freinsh. alia legatio supervenit xxi, 1, 3 superveniendum securis et lætis hostibus ii, 11, 12. xiii, 8, 5 ad iudicium, veluti ad bellum, instructo exercitu inopinantibus supervenit viii, 3, 15

Supervivere alicui xxviii, 3, 3 (utitur hoc verbo Florus ii, 2, 14) Freinsh. (Sic et dicunt 'superesse alicui,' et 'superstitem esse alicui.' Vide Superesse, et Superstes. Vorst.)

Superum mare iv, 1, 1. xx, 1, 8

Supplementum ii, 4, 5. iv, 4, 11. viii, 6, 1. xii, 4, 5. xii, 12, 9 in supplementum venire iii, 4, 5 supplementi gratia servi manumissi iii, 5, 6

Supplere exercitum junioribus xii, 11, 4 quantum juventutis bello intercidat, mulierum fecunditate suppleri iii, 4, 4

Supplex iv, 4, 2. xi, 12, 4. xx, 2, 11. xxxv, 1, 2. xxxviii, 3, 4 supplices preces xxix, 2, 1

Suppliciter xxiv, 8, 5

Supplicium exigere xii, 11, 9. xvii, 1, 6 supplicio aliquem tradere xiii, 4, 8. xxi, 4, 8 supplicia luere viii, 1, 4 ad supplicia aliquem ducere xii, 11, 8 locus suppliciorum monumentum xxii, 7, 8 dira supplicia xviii, 4, 14 scelerum supplicia vii, 5, 7 supplicis se saturare xii, 12, 6

Supponere juvenes in locum mulierum vii, 3, 6

Supprimere naves ii, 9, 13

Supra (adv.) ii, 9, 7. x, 2, 2. xx, 5, 1. xxxviii, 9, 2. xli, 5, 8

Supra (prep.): supra humanam potentiam xii, 16, 1 supra humanum modum xxiv, 8, 5 supra statem regni avidus xxvii, 2, 7. xxxvii, 2, 5

Supremus: in supremum (id est, in vesperam. Vorst. at legendum, 'in supremam') xxxi, 2, 3

Suscipere dolorem amissi exercitus, lætitiâ (pro haurire, percipere) xii, 1, 5 liberos (pro generare) ii, 10, 1. ix, 8, 3. x, 1, 1. xi, 2, 3. xi, 10, 3 negotium (est in se recipere) vii, 4, 7 Freinsh. bella iii, 6, 10. iii, 7, 10 virum occidendum vii, 4, 7 suscepti ex variis matrimonis ix, 8, 3 susceptus ab illa puer xi, 10, 3 suscipere pacis arbitria inter aliquos xxii, 2, 5 impensas belli xxxiii, 1, 5 suscipere facinus xxxiv, 4, 2 fœ-

mina liberos suscipit ex aliquo xxxvii, 1, 4 filii ex eo suscepti xviii, 1, 1 a quo honorifice susceptus xviii, 4, 10

Susceptores (qui templa facienda suscipiunt et redimunt) viii, 2, 8 Vorst.

Suscitare bellum xxxviii, 3, 6

Susiana gens in divisione imperii Alexandri Scyno assignatur xiii, 4, 14

Suspecta interdum nimis indulgentia i, 9, 14 suspectus proditiōis v, 9, 12

Suspensio vitam finire ix, 7, 12

Suspensus (pro dubio, ambigente) xxxiii, 1, 4 (pro sollicito) xxi, 6, 10 suspensa ora (hoc est, intentæ facies, et admiratione defixæ) v, 4, 10 Freinsh. suspensio metu xix, 2, 11 suspensa omnium expectatio xxxiii, 1, 4

Suspiciari xii, 15, 2. xxxii, 3, 2

Suspicio: falsa suspiciōe parricidii oppressus iii, 1, 6 propter stupri suspiciōnem ix, 5, 9 in suspiciōnem expositi nepotis adductus xliii, 2, 10

Sustentare afflictas partes transitione sociorum xlii, 8, 9

Sustinere bellum (pro alere, sustentare) v, 2, 10. xxx, 4, 7 Freinsh. non armis tantum, sed et muris ii, 15, 9 (ubi alia verbi notio). sustinere oculis turbam hostium xi, 9, 7 sustinere agmen xii, 9, 10 aciem vi, 7, 7 metus xxvi, 1, 3 Vorst.

Sybaris Cyri in expeditione sua comes i, 6, 3 Persis præficitur i, 7, 1

Sybaritani ceteros Græcos Italia pel-
lere nitantur xx, 2, 3

Sylla summus imperator xxxvii, 1, 8

Sylvam excidere i, 6, 4 sylvarum copia xli, 5, 4 per sylvas vagari xxxvii, 2, 8

Symbolum (pro symbolum) ii, 12, 2 Freinsh.

Syna mons xxxvi, 2, 14

Syracusæ obsidentur ab Atheniensibus iv, 4, 5 ab Agathocle xxii, 2, 2 a Carthaginensibus xxi, 4, 1 capiuntur a Dionysio xxi, 2, 10 Syrac. urbe de imperio Siciliae Carthaginis emula xxi, 8, 4 Syracusani Catinensibus imminet iv, 3, 4. iv, 4, 1 auxilium a Lacedæmonis petunt contra Athenienses iv, 4, 6 Athenienses vincunt iv, 5, 6 bellum cum Dionysio minore gerunt xxi, 2, 4 eumque urbe pellunt xxi, 2, 8 denuo xxi, 5, 2

Syri, qui prius Amyrii i, 2, 12 Syrii xxxix, 1, 5 Syri reges a Semirami orti xxxvi, 2, 1

Syria occupatur ab Alexandro xi, 10, 6 in divisione imperii Alexandri Laome-

donti cedit xiii, 4, 12 in provincia formam redigitur xi, 2, 5

Syria Dea xxvi, 2, 2

T.

Tabellæ lignæ ii, 10, 13. xxi, 6, 6

Tabulam puero lupus eripuit xxiii, 4, 9
novæ tabulæ xvi, 4, 2

Tacere de aliqua re (pro nihil scribere) xliii, 1, 1 Vorst.

Tacite iii, 4, 13. xv, 2, 3. xxxix, 2, 6

Tacito (pro tacite) xviii, 4, 9 Freinsh.

Taciturnitas Hispanorum xlv, 2, 8

Tacitus (pro tacite, secreto) i, 10,

16. xvi, 4, 7. xxi, 2, 8. xxxi, 2, 8. xxxi,

4, 8. xxxiv, 3, 8 Freinsh. xxxviii, 8, 11.

xxxviii, 9, 4 tacitus moror viii, 5, 10

tacita lætitia ix, 4, 8 voluptatam consoci-

entia i, 7, 15 tacita suffragia xlii, 3, 6.

xxii, 7, 10 taciti natura Parthi xli, 3, 8

Tactus xii, 13, 9

Tædium longe navigationis xxxii, 3,
15 tædium consuecendi vincit metus
religionis iii, 3, 10

Tagus Lusitanis fluvius xlv, 3, 1

Talanta vi, 1, 9. xi, 14, 9. xxxiii, 2, 5

Talis femina i, 3, 8

Talus: talis aureis in exprobrationem
puerilis levitatis donatur Demetrius Ni-
cator xxviii, 9, 9

Tamdiu xi, 9, 9. xv, 2, 13. xx, 3, 7.
xxviii, 3, 16

Tanais fluvius xii, 5, 12

Taneus Scythiæ rex i, 1, 6

Tandem iii, 4, 11. xii, 9, 10. xxiii, 2,
13. v, 10, 16

Tangere: tactus ignibus Cereris xxii,
2, 8

Tanquam vi, 1, 5. vii, 2, 9

Tanta clades i, 8, 12. xxiv, 8, 16
tanti mali sensus v, 7, 5 tantæ moles ii,

1, 20 vires iv, 4, 3. xxix, 3, 5 opes

xxxii, 1, 3 tantum virorum (pro tot viris)

i, 3, 3 tantum bellorum (pro tot bellis)

ii, 2, 12 tantum animorum (pro tantos

animos) xlii, 5, 13 Vorst. tantam stra-

gem xii, 1, 10

Tanto prius ii, 1, 18 tanto moderatius
quam ii, 10, 11 tot tantique duces vi, 5, 4

Tantum v, 5, 6. v, 10, 4. viii, 5, 6. x, 1, 1

Tarditas ii, 15, 6

Tardius xvi, 5, 16. xxv, 4, 10. xlii,

1, 2 tardissime ii, 1, 16

Tarentum occupatur a Partheniis iii,
4, 11

Tarentini veteres Brundisium migrant

iii, 4, 12 decipiuntur a Phalanto iii, 4,
16 Tarentini Lacedæmoniorum propago
xx, 1, 15 auxilia petunt adversus Brut-
tios ab Alexandro Epirota xii, 2, 1 ad-
versus Romanos a Pyrrho xvii, 2, 11

Tarquinius Tuscorum populi Thessalo-
rum soboles xx, 1, 11

Tarquinius Romanorum rex xliii, 3, 4

Tarsus (Cilicis urbs) xi, 8, 3

Tartessii Hispani xlv, 4, 1

Taurus Asiæ mons xi, 8, 2. xxvii, 2, 6

Taxare (hoc est, aestimare) v, 7, 11
Freinsh.

Taxiles Indis rex xlii, 4, 20

Tectosagi propter sacrilegia peste vex-
antur xxlii, 3, 9

Tectum ii, 2, 3 sine tecti munimento
ii, 2, 6 tecta in quibus geniti erant viii,

5, 12 tectorum ruinæ v, 7, 11

Tegere nefanda commenta (pro occul-
tare) xxi, 4, 2 Vorst. silentio xli, 3, 8

Tegmen ii, 10, 14

Telamon Ajacis pater xlv, 3, 2

Telum in se vertere xii, 6, 8 mucro
teli vi, 8, 2 telo primam aciem præstin-

gere vi, 8, 2 veluti telo confusus xii,
13, 8 magna vis telorum xii, 9, 8

Temere ix, 8, 15. x, 2, 4. xii, 2, 17.
xxii, 8, 8

Temeritas xxiv, 5, 11. xxv, 4, 10 te-
meritas immaturi juvenis xxiv, 4, 11

Temperamentum (pro moderatione) ii,
7, 5 Freinsh. temperamentum cœli non

esse argumentum vetustatis ii, 1, 10
temperamento aquæ ferrum acrius reddi-

tur xlv, 3, 8

Temperantia Hannibalis xxii, 4, 10

Temperare hospitum jocos vii, 3, 4
ita temperare inter tacitam lætitiā et

dolorem hostium ix, 4, 3 temperare po-
tum regis xii, 14, 9

Temperatus (de regione) ii, 1, 16
temperatus calor xlv, 1, 4 temperatius

cœlum xxviii, 7, 6

Tempestas (pro tempore) xv, 4, 20.

xix, 2, 3. xx, 1, 5. xx, 4, 4. xx, 5, 12

(Ita Sallustius Cat. xxiv, 3. et Jug. iii, 1).

tempestas belli iii, 6, 12 (Ita Florus ii,

6, 16) Freinsh. tempestas victoriæ xxix,

3, 1

Tempestive (hoc est, opportune) xxxiv,
1, 3 Freinsh.

Templum Delphicum ii, 12, 8 (plura
vide in D.) templum ex domo Pytha-

goræ factum xx, 4, 18 Hammonis i, 9, 3

templa Ægyptiorum a Cambyse diruta

i, 9, 2 templum quasi literarum Athenarum

ii, 6, 6 templa ac fana facere viii, 3, 8

templa exornare xxiv, 3, 4 templorum raptores viii, 2, 9 antistites xxiv, 8, 3

Tempus otiosum alicui relinquere iii, 6, 10 ad tempus (h. e. in præsens) xiv, 2, 5 tempore interjecto (vide I.) medio (vide M.) in hoc tempore (pro nunc), Præf. 6 Vorst. tempus non est ad contrahenda auxilia viii, 5, 2 brevi post tempore iv, 4, 4

Tendere insidias alicui xliii, 4, 10

Tenere (pro possidere) ii, 6, 14. ii, 9, 2. xv, 1, 5. xxviii, 2, 8 palmam amicitiae regiae (hoc est, principem locum) xii, 6, 3 tenet miseratio alterius (hoc est, misereor ipsius) vii, 2, 11 Freinsh. teneri nullis legibus i, 1, 2 tenere morem vestis exinde i, 2, 3 imperium tot annis i, 2, 13 teneri bello (pro detineri, occupatum esse) ii, 5, 2 teneri religione quadridui ii, 9, 9 tenere cacumen montis ii, 11, 5 quæ vos dementia tenet ii, 12, 3 teneri decem annis in obsidione urbis (pro detineri) iii, 4, 3 teneri non potuit quin (pro tenere se non potuit) vi, 7, 10 teneri consuetudine mulieris xii, 4, 2 tenet aliquis nomen regis, alius imperium xiii, 2, 11 tenere regnum xvi, 1, 17 orbem terrarum xvii, 1, 12 teneri clausum in regia (pro tenere se) xxviii, 3, 11 Vorst. tenere regem devinctum illecebris geminæ sobolis xx, 2, 3 tenet aliquem inexplibile desiderium videndi xxxi, 8, 4 tenet res aliquem anxium xliii, 2, 10 ne unius urbis expugnatione teneretur exercitus ix, 1, 7

Tentare imperium (hoc est, ut Florus ii, 17, 4. dicit, 'experiri') iv, 2, 6. iv, 3, 5 Freinsh. tentare fortunam xxi, 2, 6 aliquem insidiis xxxviii, 10, 7 in ultionem tentati ab Antiocho regni xlii, 1, 1

Tenuis terra iv, 1, 2 corium in tenuissimas partes secare xviii, 5, 9

Tenus : cælo tenuis quid extollere xii, 6, 2

Tepidus aër xxxvi, 3, 5

Tergiversantes milites ferro in hostem acti i, 6, 10

Tergo aliquem excipere xv, 4, 19 de tergo xx, 5, 5 a tergo i, 6, 10. ii, 2, 1 terga dare (hoc est, fugere) xii, 1, 10 Freinsh. vertere xi, 6, 11

Terminari oblivione (hoc est, perire oblivione) xxii, 5, 12 Freinsh. terminatur apud hunc nec cupiditas, nec fortuna ullo modo xxi, 6, 4

Termini regni i, 2, 8 in terminis Africae et Ægypti condita Alexandria xxi, 6, 3

Terra obnuere mortuos suos soliti Car-

thaginienses xix, 1, 11 terræ aurum credere xviii, 4, 6 orbis terrarum viii, 4, 7. xi, 14, 10 amnis sub terras mergitur xlii, 3, 9 terras exercere xliii, 3, 6

Terræ motus in Asia xxx, 4, 1 in Hellesponto et Chersoneso xvii, 1, 1 Delphis xxiv, 8, 9 in Europa xxv, 4, 1 in Phœnicia xviii, 3, 3 in Syria xi, 2, 1

Terrena spolia (hoc est, ex hominibus : opponuntur autem divinis et sacris) xxiv, 6, 4 Freinsh.

Terrere milites xiv, 1, 2 hostem xii, 8, 16 territus minis xxxvii, 4, 6 prodigio xxx, 4, 4 crudelitate xxxix, 4, 3 hac denuntiatione territi v, 3, 8

Terrestris spiritus xlv, 1, 10 terrestre bellum iv, 4, 10. v, 4, 7. xxxi, 7, 3. xxxii, 4, 6 prælium iv, 5, 2 iter xii, 10, 7

Terribilis finitimis xxiii, 1, 16 terribilis introitus ii, 11, 1 violentia xxxii, 1, 3 terribilior xii, 6, 13

Terror nominis Alexandri invaserat universum orbem xii, 13, 2 terror Gallici nominis xxiv, 4, 7 terrore nominis sui plures, quam armis vincit Alexander xi, 6, 15 terror gentium Xerxes iii, 1, 1

Tertia pars orbis xi, 10, 13 mundi xxx, 4, 9

Tesserae (hoc est, symboli) iii, 5, 10 Freinsh.

Testa xii, 14, 7

Testari (pro affirmare, asseverare) xii, 13, 3 Freinsh. testari Deos hominesque xviii, 7, 5

Testamentum Darii (Nothi) Persarum regis v, 11, 2 testamento regnum suum Romanis donat Attalus xxxvi, 4, 5 et Ptolemæus (Apion) Cyrenarum rex xxxix, 5, 2

Testis : ut majestas Alexandri testis decretorum xiii, 4, 4 testes subornare xxxii, 2, 9 testes indicesque torquere xxxii, 3, 2

Testimonium industriæ habere apud posteros, Præf. 6. testimonio civitatum hostis judicatus ii, 14, 11

Teucer Telamonis filius xlv, 3, 2

Texena Agathoclis uxor, ejusque erga maritum fides et pietas xliii, 2, 6 et seq.

Thalestris ultima Amazonum regina ad Alexandrum prolis querendæ causa proficiscitur ii, 4, 33. xii, 3, 5. xlii, 3, 7

Thara Parthorum vicus xi, 15, 1

Theatrum : media rupes in formam theatri recessit xxiv, 6, 8 theatra celebrare vi, 9, 4 populum in theatrum ad concionem vocari jubet xlii, 2, 10 ducere aliquem in theatrum xxxii, 1, 8

Thebæ Atheniensium exulum receptaculum v, 9, 4 antiquæ severitatis urbs vii, 5, 3 diruitur ab Alexandro xi, 4, 7

Thebani bellum gerunt cum Atheniensibus iii, 6, 10 cum Lacedæmoniis vi, 4, 3. vi, 6, 7 cum Philippo ix, 3, 5 cum Phocensibus viii, 1, 9 Thebani Lacedæmoniorum æmuli viii, 4, 9 servitutis Græciæ causa viii, 1, 4 Bœoticum imperium tempore Persici belli amittunt iii, 6, 10 cum Epaminonda omnem virtutem et potentiam perdunt vi, 8, 2

Themiscyrii campi ii, 4, 2

Themistocles clarus pugna Marathonis ii, 9, 15 Atheniensium dux ii, 12, 1 Ionas ab hostibus avertit, ibid. oraculum interpretatur ii, 12, 14 Xerxem specie benevolentis decipit ii, 12, 19. ii, 13, 6 primam belli laudem adipiscitur ii, 14, 11 Lacedæmonios ludificatur ii, 15, 4 a civibus ingenti gaudio excipitur ii, 15, 12

Theodotus mille Bactrianarum urbium rex xli, 4, 5

Thera insula xliii, 7, 2 apud Theram nova insula emergit xxx, 4, 1

Theramenus unus ex triginta Atheniensium tyrannis propter clementiæ et moderationis studium a collegis interficitur v, 9, 2

Therasia insula vicina Theræ xxx, 4, 1

Thermodon fluvius Cappadociæ ii, 4, 2

Thermopylæ ii, 11, 2. viii, 3, 8. viii, 4, 12

Thesaurus: thesauri xlii, 1, 8 in thesauris sunt tot millia talentum xlii, 1, 9 thesauri et horrea xxxiii, 1, 3

Theseus Hippolyten Amazonem capit ii, 4, 23 Atheniensium rex ii, 6, 18

Thespiæ incenduntur a Xerxe ii, 12, 11

Thespienses xi, 3, 8

Thessali Phocenses odio habent viii, 4, 4 et contra eos Philippum ducem eligunt viii, 2, 1 Tarquinius condunt xx, 1, 11 Demetrii morte exultantes compescuntur ab Antigono xxviii, 3, 14 Thessalia a Philippo subigitur vii, 6, 8 Thessaliæ auraria viii, 3, 12

Thessalicus equitatus vii, 6, 8

Thessalonica urbs Macedonum xxv, 3, 7

Thessalonice Philippi Aridæi filia xiv, 6, 3 Cassandro nubit xiv, 6, 12. Interficitur a filio xvi, 1, 1

Thessalorus Brenni dux xxiv, 7, 2

Thessalus medicus Alexandro venenum propinat xii, 13, 7 (Thessalus nomen gentile est; et nomen ejus proprium fuit Medius. V. Not.) Vonst.

Thogarii bellum cum Parthis gerunt xlii, 2, 2

Thracæ assidui Macedonum hostes vii, 2, 6 sub ditione Macedonum xi, 1, 6 in exercitu Alexandri xi, 9, 4

Thracia a Dario subigitur vii, 3, 1 in divisione imperii Alexandri Lysimacho datur xiii, 4, 16 Thraciæ argentæ fodinæ viii, 3, 12

Thrasylus pro patria pugnat v, 9, 6 tyrannos Atheniensium vincit v, 9, 10 iterum v, 9, 15 populum inclamat, et libertatis admonet 5, 10, 1

Thurii Alexandri Epirotæ corpus publice redemptum sepeliunt xii, 2, 15

Thurini a Philoctete conditi xx, 1, 16

Tiara (pro pileo alto et turrito, non illo regio, sed vulgari) i, 2, 3 (Vide Paschaliū de Coronis lib. x. cap. 1 et 2) Freinsh.

Tigranes Armeniæ rex xxxviii, 3, 3 societatem cum Mithridate init adversus Romanos xxxviii, 3, 10 Syriæ rex sit xl, 1, 4 a Lucullo vincitur xl, 2, 2

Tigris fluvius xlii, 3, 9

Timere hostem ii, 12, 27 se invicem xlii, 2, 2 vim regiæ majestatis viii, 3, 9 de fide alicujus i, 10, 20 timentes etiam falsæ pro veris habent xxxi, 1, 9 metum timentibus demere xi, 1, 8. xi, 9, 15 timendus hostibus xlii, 6, 20

Timide xxxi, 4, 6. xxxviii, 7, 4

Timidus in periculis ii, 10, 23

Timor muliebris ii, 12, 24 timore simulato xlii, 4, 8 in timorem versus xxvi, 2, 2

Tinguere xliv, 3, 8

Tridates Parthorum rex ad Cæsarem profugit xlii, 5, 6 eum sibi remitti postulat Phrabates xlii, 5, 7

Tirocinii rudimenta deponere ix, 1, 8 (vide etiam Ponere et Rudimenta. Ita Livius xlv, 37, 3) Freinsh.

Tirones xii, 4, 5 tironis immatura ætas vii, 6, 3 supplementum tironum xii, 12, 9. xiii, 6, 6

Tisafernes Lydiæ præfectus Lacedæmoniorum amicus v, 1, 7 ab Alcibiade persuasus maligne cum iis agit v, 2, 14 amovetur præfectura v, 5, 1

Tisafernes Artaxerxis præfectus vi, 1, 2 removetur vi, 1, 7

Titanes bellum cum Diis gerunt xliv, 4, 1

Titulus (pro prae-textu) v, 1, 8. xv, 4, 13. xxx, 3, 6 (pro nomine) xii, 11, 2 titulo officii (hoc est, specie officii) ix, 7, 10 Freinsh. transfugae titulo Babylo-niam proficiscitur i, 10, 16 magis in titulum imperii, quam in victoriae præ-mium tributum imponere ii, 3, 15 ex indicio titularum sepulture tradi iii, 5, 11 (Ubi 'tituli' dicuntur quæ deligata fuerunt brachiis occisorum, ut inde, quo-rum cadavera essent, agnosceretur) Vorst. titulum libertatis in servitutem vertere xv, 4, 13 titulus pacis xxii, 3, 4 titulo ferendi sociis auxilii xxx, 3, 6 titulus belli honestus xxxv, 1, 2

Tlepolemus in divisione imperii Alex-andri Persas sortitur xliii, 4, 23

Tolerare vitam xliii, 3, 5

Tollere æmulos xlii, 5, 15. xxi, 2, 1 aliquem veneno xxxix, 2, 10 se esse, quem primum in regno jam rex pater sustulit ii, 10, 5 ex ea tres filios sustu-lit vii, 4, 5 sublata veste i, 6, 14 sub-latis rebus xxxviii, 3, 3

Tolosa Tectosagorum patria xxxii, 3, 9

Tolosanum aurum xxxii, 3, 9

Tomyris, Scytharum regina i, 8, 2 Cyrus trucidavit i, 8, 11

Tonare bello xxxii, 4, 10 tonans ac fulminans ab occasu procella xxix, 3, 1

Tormenta ii, 9, 3. xlii, 2, 4 tormen-tis pro silentio rerum creditarum immor-tui xlii, 3, 3

Torpor vi, 9, 2

Torquere testes xxxii, 3, 2 mulieres ad prodendas virorum pecunias xxi, 3, 8

Torques aureus xliii, 5, 7

Torrens fretum (hoc est, impetuosum et tempestuosum) iv, 1, 9 Freinsh. tor-rens calor solis ii, 1, 16 torrens et ra-pidis annuum cursus xlii, 1, 7

Torretur Africa violento sole xlii, 1, 4

Torva mulier xliii, 5, 5

Torus xxxviii, 8, 4. xxxix, 4, 6

Tot numero filii x, 1, 7

Toties xi, 14, 1. xiv, 4, 7. xix, 3, 3

Totus in lætitiæ effusus xli, 13, 7 (Vide Ind. Nep.) Vorst. non in totum xxxii, 1, 9 totis castris (pro in totis, aut per tota) ii, 11, 16. xii, 4, 1 (similis locutio in Virgil. Æneid. x, 356. et Tacit. xi, 21, 5. et alibi sæpius. Freinsh. Alibi, 'universis castris.' Vorst.) totis viribus adversus aliquem proficisci xxvi, 2, 1

Tractare bella artibus, aperte (hoc est, administrare) ix, 8, 12. xxii, 5, 4 Ita imperium i, 2, 1 et regna ii, 4, 20 la-

nam i, 3, 3 Freinsh. vulnera (pro con-tractare) xii, 6, 8 rem in senatu xvi, 4, 3 de redimendo filio xxxi, 7, 7 Vorst. de Asia xxxvii, 3, 4 tractare aliquem crudeliter xlii, 1, 4

Tractus (pro regione) xx, 1, 14 Freinsh. vii, 3, 1

Tradere epulandum (pro apponere ep.) i, 5, 6 in matrimonium (hoc est, nuptiam dare) xxxviii, 1, 4 sepulture (pro sepe-lire) iii, 5, 11. xii, 2, 15 Freinsh. tra-dere alicui exercitum i, 6, 9. ii, 13, 4 ducibus milites perducendos ii, 13, 8 tradere victoriam vi, 6, 10 aliquem sup-plicio olim destinato viii, 3, 11 tradide-runt ei omnia vectigalia redditusque suos xi, 3, 2 tradere se cum magno auri pon-dere xi, 10, 4 (pro dedere). traditur alicui custodiam pecunie xlii, 4, 5 tradi supplicio xlii, 4, 8 tradere alicui pro-vinciam (pro deducere in provinciam) xlii, 4, 11 Vorst. traditur alicui cura classis xlii, 6, 16 tradere hominibus usum apium et mellis xlii, 7, 10 tradere se victori xiv, 6, 5. xxii, 8, 3 bellorum palmas laureasque una secum victori xiv, 4, 17 tradere aliquem in custodiam xvi, 2, 4 tradere se in servitutem xvi, 4, 16 tradere aliquam alicui nuptiam i, 4, 4 tradere uxorem xvii, 3, 6 aliquem supplicio xxviii, 3, 16 se luxurie xxx, 1, 2 tradere aliquem alicujus fidei pos-tremis precibus xxxi, 1, 2 mandata se-natus alicui xxxi, 4, 5 se fabricæ artis errarie xxxvi, 4, 4 se alicui in matrimo-nium xxxviii, 1, 4 se in potestatem ali-cujus xlii, 4, 3

Traductus per ora civitatum xxvi, 1, 5 traductus legibus ad cultiorem vite usum xlii, 5, 8

Tragici reges xvi, 5, 10

Tragediarum scriptor, dux belli iii, 6, 12

Trahere limum (pro agere, secum du-cere) ii, 1, 20 (ita apud Curtium iii, 1, 3. pro abducere) ii, 4, 1 (pro consequi) ii, 7, 5 (pro extrahere, protrahere) ii, 11, 17 stipendia (pro, in se derivare) xlii, 4, 9 Freinsh. trahere parem gratiam ab utraque ii, 7, 5 communia civitatum auxilia ad vires suas iii, 2, 3 traxit quas-dam civitates ad Philippum metus belli ix, 3, 8 trahit inde originem gens xi, 4, 5 captivos aliquos trahere in triumphi modum per ora civium xvi, 5, 5 agrum spiritum trahere xxviii, 3, 3 trahere sus-pensam omnium expectationem in favo-rem sui xxxiii, 1, 4

Trajicere (neutraliter, pro superare, transire flumen aut mare) ii, 13, 9. viii, 3, 6. xliii, 1, 17. xxi, 7, 4 (active, ut) *trajicere copias* i, 8, 3. xx, 1, 1 exercitum xviii, 2, 12. xx, 5, 1. xxix, 4, 1 (est cum exercitu mare aut fluvium superare). *trajicere pecora* (est transferre, in eis *andere Weyde schlagen*) viii, 5, 7 *trajicere aliquem gladio* (hoc est, transfigere, transverberare) iii, 1, 8 Freinsh. *trajectus sagitta* xii, 9, 13

Trames xli, 4, 4 *tramites compendios* xxxviii, 9, 6

Tranquillissimum regnum xi, 1, 4

Trans Euphraten xii, 13, 4

Transalpina Gallia xxxviii, 4, 7

Transcendere montem xi, 8, 2 *invicta juga* xxiv, 4, 4 in Bithyniam xxvii, 3, 5

Transfere bellum a mari in terras v, 4, 3 in aliam gentem vii, 6, 7 *transferre in se vincula* (hoc est, succedere in vincula loco alterius) ii, 15, 19 Freinsh. *transferre se a bello terrestri in navale* iv, 4, 10 *copias in aliquam regionem* ii, 14, 3 *translatum bellum in Siciliam* iii, 7, 16 *transferre arma ad aliquem* v, 1, 6 *transfertur respublica vel imperium ad senatum* v, 3, 2 et 5 *transfert se victoria eo*, unde ille stat v, 4, 12 *transferre populos et urbes* viii, 5, 7 *populos aliquo* xii, 5, 12 *administrationem regni in aliquem* xiv, 5, 3 *ultionem ad liberos* xvi, 1, 16 *bellum alio* xxix, 2, 8 in mare *prolium* xxxii, 4, 6 *signa ad aliquem* xxv, 2, 3 *consilia ad insidias* xxxviii, 1, 8

Transfuga titulo i, 10, 16 *transfuge* xxi, 7, 8

Transfugere xlii, 8, 3

Transire flumen (pro *trajicere*) i, 8, 2 Freinsh. *transire in leges eorum quos viceris* xii, 3, 8 in morem alicujus gentis xii, 12, 2 *transire ad aliquem* (parere alicui, imperium alicujus agnoscere) xiv, 5, 10. xxvii, 2, 3 Vorst. *transitis finibus* xxxviii, 4, 10

Transitio (pro defectione ab uno ad alterum) i, 5, 9 Sic: *transitione militum destitutus* xxvi, 2, 10 Vorst.

Transitus (pro itinere pervio) iv, 1, 18 Freinsh. *transitu prohibere* i, 8, 2 *transitum prohibere* xxix, 4, 4 *transitus fosses* xxxii, 1, 5 *transitum occupare* ii, 13, 7 *transitum in regionem facere* xv, 4, 12

Transmittere vitia xxxvi, 4, 12

Transponere exercitum in Italiam xlii, 3, 8 *copias Cherroneso* xxv, 4, 4

Transvehi in regionem xxxviii, 6, 3

Trasimenus lacus xxix, 2, 7

Trecentis annis Longa Alba caput regni fuit xliii, 1, 13

Trepidare xlii, 8, 9. xxx, 1, 5. xxxi, 2, 7

Trepidatio ii, 12, 27. xxviii, 4, 6

Trepidus ii, 13, 9. xxvii, 2, 5 *trepidi* viii, 5, 1. xlii, 2, 5 *trepidi a valentibus facile vincuntur* xxiv, 6, 2 *trepidi ex urbis incendio* xxviii, 2, 6 *militum trepidos animos firmavit* vii, 6, 5

Triballi Philippum vulnérant ix, 3, 2 *superantur a Gallis* xxv, 1, 3

Tribuere alicui generis nobilitatem xxv, 1, 8 *honorem memoris alicujus* ii, 7, 1. xli, 5, 6

Tribunal xii, 11, 8. xlii, 7, 9

Tribunatus summus castrorum xlii, 4, 17 *tribunatus ordinare* xxx, 2, 5

Tribunos militum xlii, 1, 10

Tribus (improprie, pro quavis hominum collecta multitudine) xlii, 3, 1 Freinsh.

Tributaria necessitas (pro inopia ex tributi pensione) xxxii, 3, 1 Freinsh. *tributarie civitates deficiunt ab Atheniensibus* v, 2, 2. v, 7, 3 a Carthaginiensibus xlii, 7, 3 a Cyro i, 7, 2

Tributum imponere (plane respondet illi nostro, *Auflegen*, imperare) ii, 3, 15 Freinsh. *tributum describere* Græcie in tutelam classis xvi, 2, 9 *annuum vectigale tributum* xlii, 1, 9 *tributa in petrociniū scelorum remissa* i, 9, 12. xxi, 1, 5 *grave tributum pacis* xxxii, 2, 1

Tridentam Italice urbs a Gallis condita xx, 5, 8

Triduo ii, 11, 4 *tridui luctus* xii, 3, 1

Triennium i, 9, 12. vi, 9, 7. vii, 5, 3. xiv, 3, 5

Triginta rectores Athenis in tyrannos degenerant v, 8, 9

Trina bella (pro tribus) xli, 1, 7 Freinsh.

Triacria, quæ jam Sicilia iv, 2, 1

Triptolemus frugum repertor ii, 6, 12 *Tripudianti similis* xi, 5, 10 (*Tripudium* est, interprete Livio i, 20, 8., solennis saltatus) Freinsh.

Triremes vi, 2, 2

Tristis memoria xi, 13, 9 *tristioris mentis argumentum* xii, 15, 3

Tristitia vi, 5, 8

Trivium: in trivio docere pueros xxi, 5, 8

Triumphatus (proprie est, de quo triumphatum est) ii, 15, 12 *triumphatus* (pro devicto) xli, 1, 5 Freinsh.

Triumphus: de se ipso triumphum ducere xiv, 4, 16 in triumphi modum aliquem per ora civium trahere xvi, 5, 5 circumducere xxii, 1, 7 triumphus munus xxxvi, 4, 10 spectaculum xxxviii, 6, 6 triumphus apud Carthaginienses xix, 1, 7

Troas Olympiadis soror vii, 6, 11

Trogus Pompeius priscæ eloquentiæ vir, totius orbis historias xlv. libris scripsit, Præf. 1 Sallustium et Livium reprehendit xxxviii, 3, 11 Trogi genus xliii, 5, 11 et 12

Troja a Græciâ expugnatur xliii, 1, 10. xx, 1, 8 Trojæ fatum, Herculis sagittæ xx, 1, 16 Trojæ ruina optabilis xxxi, 8, 3

Trojanus equus xx, 2, 1 Trojanum bellum ii, 4, 3 Trojani Romanorum conditores xxviii, 1, 6 et Venetorum xx, 1, 8 Trojanis temporibus xvii, 3, 3

Truci feritate aliquem respicere xviii, 3, 8

Trucidare aliquem i, 8, 11. ii, 3, 3. xii, 6, 3. xx, 2, 4. xxvi, 2, 2. xxxvii, 3, 2

Truncata corporis parte xi, 14, 11 truncatis membris xv, 3, 4

Trunco se applicare xii, 9, 9

Tryphæna Grypi uxor xxxix, 2, 3 sororem interfici curat xxxix, 3, 5 et sq. ab ejus marito rursus occiditur xxxix, 3, 12

Trypho (Diodotus) Syriæ regnum invadit xxvii, 1, 7. xxxviii, 9, 3 ab Antiocho (Sidete) bello vincitur xxxvi, 1, 8 Tryphone duce Antiochenses a Demetrio secundo deficient xxxix, 1, 3

Tuba xli, 2, 8 tubarum sonus xxiv, 6, 8

Tueri nomen Atheniensium (hoc est, gerere se pro fama et gloria Atheniensium) v, 6, 9 Freinsh. terminos regni i, 2, 8 tueri advenas (pro alere) ii, 1, 6 (V. et Ind. Nep.) tueri memoriam alicujus (ut eum alteri præferas) xii, 6, 3 Vorst. tueri se mœnibus urbis xlii, 5, 8 tueri libertatem xi, 10, 13

Tumere successu rerum xxxix, 2, 1

Tumida ingenia xli, 3, 7

Tumor (pro superbia) xi, 11, 12 Freinsh.

Tumultuari xii, 15, 2

Tumultus ii, 11, 16 belli xxxii, 3, 11 Tumulus Hephæstionis sumtuosissimus xii, 12, 12

Tunc (particula usitata admodum Justino, et interdum impertinenter, ut) xxxvi, 3, 9. xxxvi, 4, 5 Freinsh.

Turba feminarum i, 2, 11 hominum, virorum xi, 13, 10 querelarum xxxii, 2,

3 cum mediocri turba popularium venit in Italiam xliii, 1, 6

Turbatus adverso prælio v, 1, 4 turbatus Macedoniæ status xiv, 5, 8

Turbines xxxvi, 3, 7

Turmæ equitum xxviii, 10, 11. xliii, 5, 12

Turnus xliii, 1, 11

Turpis discessus xliii, 3, 12

Turpiter se dedere xvi, 2, 6

Tusci Lydorum soboles xx, 1, 7 a Gallis pulsi xx, 5, 8 Rhætos conduunt xx, 5, 9

Tutela: committere alicui tutelam filiorum iv, 2, 5 tutela classis xvi, 3, 9 castrorum xxxi, 8, 6 regni xlii, 1, 3 ad tutelam patriæ multitudo feminarum concurret xxv, 4, 7 tutelam alicujus in se recipere xxviii, 1, 1

Tuto xxxviii, 7, 9

Tutores Arrybiæ publici constituti xvii, 3, 10 tutores regis Syriæ pupillum occidunt xxxiv, 3, 9 in tutorum obsequia jurare xlii, 2, 14 tutorum insidiæ xxviii, 2, 4

Tutorio nomine regnum administrare xxx, 3, 4

Tutus adversus hostes 10, 1, 7 turta vita periculoso regno potior xxxix, 4, 3 tutior religione, quam armis xi, 7, 14 tutior ab hostibus, quam a filiis x, 1, 7 tutior fuga iv, 5, 8 fides xvii, 3, 9 in tutiora se recipere xxvi, 2, 7 tutissimus portus consiliorum xliii, 3, 8

Tyberis xliii, 3, 4

Tympanum signum pægæ apud Parthos xli, 2, 8 tympanum (pro instrumento musico) xxx, 1, 9 Freinsh.

Tyrannica crudelitas xvi, 4, 11. xlii, 1, 3 dominatio xvi, 4, 16 tyrannica vitia xxi, 5, 9

Tyrannicidia ii, 9, 1. xvi, 5, 15. xxi, 1, 10

Tyrannidis apud Heraclienses origo xvi, 4, 1 tyrannidem occupare ii, 8, 6 et 10 invadere xvi, 4, 6 in suos auspicari xxi, 1, 7 deponere xxi, 2, 6 tyrannidis impotentia v, 3, 6 affectatæ tyrannidis insimulari xxi, 5, 11

Tyranni Athenis triginta v, 8, 8 decem v, 10, 4 tyrannorum feracissima Sicilia iv, 2, 3 tyrannorum nomina invisa xxi, 5, 9

Tyrri Phœnicum propago xviii, 3, 2 a servis suis ad interecionem cæduntur xviii, 3, 7 ab Alexandro quasi denuo conditi xviii, 4, 1

Tyrri templi religio xxxix, 1, 8

Tyrtæus poëta pede claudus Lace-

asmoniorum dux iii, 5, 5 Messenios debellat iii, 5, 15

Tyrus urbs auctor Carthaginiæ xviii, 5, 14. xxi, 6, 2 occupatur ab Alexandro xi, 10, 11 Tyrus vetus, ibid. Tyri vetustas xviii, 3, 5

V.

Vacare : nullus locus urbis a crudelitate tyranni vacat xvi, 5, 6 vacans Asia possessio xxvii, 3, 1 regnum vacans xlii, 4, 2

Vacatio tributi et militiæ Persis a Magis conceditur i, 9, 12 præter vacationem militiæ omnium ferum immunitas Macedonibus ab Alexandro conceditur xi, 1, 10 vacationem quinquennii civitatibus suis concedit Mithridates xxxviii, 3, 9

Vacua cetera xxi, 6, 6 possessio xxxi, 3, 2 urbs vacua hominibus ii, 12, 11 vacui et quieti xxxviii, 5, 1

Vadere obvium alicui xi, 12, 5

Vagari pro victoribus xxiv, 7, 5 in publico xxi, 5, 4 per sylvas xxxvii, 2, 3 amisso rege xlii, 3, 8 adempto vagandi arbitrio xxxix, 5, 4

Vagus hostis xxxviii, 7, 5

Valere : valet apud alios plus prior offensa quam recentia beneficia v, 5, 5

Valerius Lævinus : vide Lævinus

Valetudo major (hoc est, morbus comitialis) xlii, 2, 11 Freinsh. adversa xli, 6, 9 valetudo oculorum ex nimia luxuria xxi, 2, 1 valetudine Aridæi abutitur uxor xiv, 5, 2 (in his omnibus valetudo dicitur pro valetudine adversa) Vorst.

Valida gens xli, 5, 9 valida incrementorum fundamenta vii, 1, 12 validum præsidium xviii, 2, 12 validior xliii, 4, 3 validissimæ legiones xlii, 5, 3

Vallia xxvi, 3, 2 convexa vallium ii, 10, 24

Vallum (pro castris) xii, 4, 5 vallum recindere (alii dicunt 'cedere') xv, 5, 13 Freinsh.

Vapor iv, 1, 4

Variante fortuna x, 3, 6 victoria ix, 1, 3 dolore xxvi, 1, 2 variata genera arborum pro regionum conditione ii, 1, 12 variato responso viii, 4, 12

Varie affectus xii, 1, 5 diu varieque fatigati xviii, 3, 6

Varietate rerum miranda res ii, 13, 10 (Cicero vi, 2. ad Fam. 'majore in varietate versata est tua causa'). magis

Delph. et Var. Clas.

varietate fortunæ consumpti quam victi v, 1, 10 Vorst. admirabili rerum varietate pristinarum sordium oblitus xxv, 1, 9

Varius utriusque populi casus xli, 6, 6 varia victoria (hoc est, dubia) ii, 6, 4. iii, 6, 9. iv, 3, 6. xix, 1, 9. xlv, 3, 7 Freinsh. varia præliorum fortuna iii, 7, 12 variæ libidinis dulcedo xli, 3, 1 variæ gentes xi, 1, 1

Vasta regio xlii, 7, 3

Vastare regionem v, 4, 6 agros vi, 2, 16 fines regni xxix, 4, 6. xlii, 1, 2

Vastitas agrorum xlii, 6, 9

Vates xviii, 5, 7. xxiv, 8, 3. xxx, 4, 4

Vaticinari xli, 15, 6. xxxiii, 1, 7

Ubera præbere (pro lactare) i, 4, 10 per ubera materna deprecari xvi, 1, 1 (Ita apud Ovid. Metamorph. x. fab. 9. 'Instat annus, canosque suos, et inaniam audans Ubera, per cunas alimentaque prima precatur') Freinsh.

Ubertior præda xxii, 5, 11 uberrima æris ac plumbi, et minii, regio xliiv, 3, 4

Ubertas prædæ xxiv, 7, 10 sylva ubertate et amenitate insignis xxvi, 3, 3

Ubi (pro quod) x, 1, 6 Vorst. ubi primum convaleuit ix, 3, 4 ubi primum compertum est xxxix, 5, 1

Ubique vii, 3, 1. viii, 6, 8. xxiv, 3, 4

Vecordes xxiv, 8, 3 vecordium more ii, 7, 10

Vecordia xxiv, 6, 9

Vectari equis xli, 3, 4

Vectigal annuum Carthaginienses pro solo urbe pendunt xviii, 5, 14. xii, 1, 3 remittitur xix, 3, 4 Freinsh. (sed hic Stipendium vocatur. Vorst.)

Vectigale (quod vectigal, id est, tributum pendit) ii, 3, 14 Freinsh. vectigale alicui ii, 3, 17

Vehere (pro vehi) xi, 7, 13 (Ita Sueton. Domit. xi, 3. Quadrigar. in 6. Freinsh. Non 'vehere,' pro vehi, sed modo participium 'vehens' significatione passiva posuit). vehitur illuc mare toto undarum onere iv, 1, 1 vehunt amnes aurum xliiv, 1, 7 Vorst.

Vehiculum : clauso vehiculo per noctem exportatus xi, 15, 3 in vehiculo xi, 15, 5 vehicula xxiv, 2, 3 vehiculis induci xliii, 4, 6

Vel (pro saltem, minime) : si non militibus, vel ipse sibi parcat xli, 8, 15 Freinsh.

Velamenta i, 2, 3. ii, 1, 6

Velatus ornamentis xx, 3, 4

Velle : urbi consultum esse velle xviii, 6, 4 ne volens quidem xxxvii, 2, 6

Ind. Just.

Velocitas famæ ii, 14, 9. *ix*, 3, 9
 velocitas genti pernix *xliv*, 2, 5 veloci-
 tate certare *xx*, 2, 8 festinata velocitate
 contendere *xxvi*, 4, 10

Velut (sæpe metaphoram notat): velut
 conspiratione quadam *vii*, 6, 4 velut me-
 dela quadam *xi*, 1, 7 Vorst.

Venalis pax *xxv*, 1, 3 libertas nullo
 pretio venalis ii, 14, 3 venalia multa
 spe lucri hospitibus inferebant *xviii*, 5,
 10

Venandi specie *xxiv*, 3, 8 venandi
 studium *xxvii*, 2, 7

Venatica præda *xxiii*, 1, 9

Venationis commoda *xxvii*, 2, 9
 venationibus aliquem exercere ii, 4, 11

Venatorio habitu literæ arcanae ad
 Cyrum deferuntur i, 5, 10

Venatus (pro venatione) *xli*, 3, 3
 Freinsh.

Vendere sub corona (vide Corona).
 vendere alicui victoriam carius *v*, 6, 6
 vendere sepulturam interfectorum *ix*,
 4, 6

Venditare (pro prodere, et vendere)
xxi, 6, 7 venditabat hanc operam civibus
 suis (hoc est, imputabat, jactabat apud
 cives suos, sua opera id factum) *v*, 3, 1
 Freinsh.

Venditione gloriæ suæ tantarum ur-
 bum fastidium agit *viii*, 4, 10 vendi-
 tare se omnibus partibus *xvii*, 2, 12

Venenum in mucronibus sagittarum
xii, 10, 2 venenum in remedium malo-
 rum datum *xv*, 3, 6 veneno perit Alex-
 ander *xii*, 14, 6 veneni, quo Alexander
 periit, violentia *xii*, 14, 7 veneno periit
 Hannibal *xxii*, 4, 8 Callisthenes *xv*,
 3, 6 Philopœmen *xxii*, 1, 9

Venerabile nomen *xlii*, 3, 6

Veneratio formæ *v*, 2, 6 magnitudi-
 nis *xiv*, 1, 8 senis *x*, 1, 6 apud Parthos
 præcipua omnibus veneratio est *xli*, 3, 6

Veneris voluptas i, 10, 7 Veneris
 templum *xxi*, 3, 3 pro pudicitia Veneri
 libamenta solvebant virgines Cypriæ
xviii, 5, 4

Veneti Trojanorum progenies *xx*, 1, 8

Venia: dementia venia aliquid fa-
 cere, dicere ii, 7, 9 veniam belli polliceri
 (pro polliceri bellum se non illaturum)
viii, 4, 11 orare veniam sepulture (Id
 est, gratiam) *xi*, 15, 11 Vorst. nulla
 venia illi est dilationis *xvii*, 2, 14

Venire in auxilium alicujus ii, 12, 1
xii, 9, 11 in potestatem *xi*, 10, 5 in
 supplementum *lii*, 4, 5 in contemptum
 fluitimorum *xxix*, 5, 5 venire (de im-

perio dictum, pro devolvi) i, 4, 7 Freinsh.

Ventidius Parthos vincit *xlii*, 4, 10

Ventrem inum portare *xxviii*, 1,
 9 sagina ventris *xxviii*, 8, 9

Ventus aeris incubuit *iv*, 1, 6 vento
 concipientes equum *xliv*, 3, 1 venti assi-
 dui in Gallia *xliv*, 1, 4 et Sicilia *iv*, 1, 2

Ver sacrum *xxiv*, 4, 1 (Vide Livium
xxiv, 43, 2) Freinsh. initio veris *ix*, 5, 8
 Veræ lacrymæ *xxxix*, 1, 6 vera orna-
 menta *xx*, 4, 12 re vera *xli*, 12, 10

Verbera in aciem afferre ii, 5, 4 ver-
 bera inopinantibus intantare ii, 5, 5
 corpus verberibus lacerum *xxi*, 4, 7

Verbum: in verba alicujus jurejuran-
 do obstringi *xiv*, 4, 3 verba misericor-
 diæ *xxxix*, 3, 10 lenibus verbis monere
xii, 11, 7 verbis nihil proficere *xli*, 11,
 8 honor verborum *xv*, 1, 8

Vere victus *xi*, 12, 8

Verecundia Demetrii *xxli*, 2, 4 vere-
 cundia prioris amictus *xiv*, 4, 21 ve-
 recundia dignitatis *xxii*, 1, 6 magnitu-
 dinis *xxxii*, 1, 9

Verecundias recedere *xv*, 4, 7

Vereri adventum alienjus *xvi*, 1, 7
 ingenium *xxvi*, 2, 6

Vernæ Tuscorum Romani *xxviii*,
 6, 7

Verona a Gallis condita *xx*, 5, 8

Versari in his cogitationibus *xxviii*,
 1, 2 utilitatis causa in eo versatur *xi*,
 15, 12

Versificatores apud Athenienses mag-
 no in pretio *vi*, 9, 4

Versus: Piræum versus *v*, 8, 5

Vertere (pro convertere) *ix*, 3, 13
 Freinsh. vertere desperationem in vir-
 tutem ii, 12, 6 contentum hostis vertere
 in admirationem *xi*, 3, 4 vertere terga
xi, 6, 11 vertere ferrum ab hosti bello
 in civilem sanguinem *xlii*, 6, 17 insidias
 in insidiatores *xlii*, 8, 6 preces in iram
xiv, 4, 9 favorem sui in odium *xiv*, 6,
 1 titulum libertatis in servitutem *xv*,
 4, 13 arma in semet ipsos *xv*, 4, 23
 odium in misericordiam *xvii*, 3, 21 ad-
 miratio vertitur in contentum *xxii*, 6,
 11 versa in aliquem invidia temere co-
 missi prælii *xxii*, 8, 8 vertere iter Del-
 phos *xxiv*, 6, 5 iram in aliquem *ix*, 6,
 8 arma in aliquem *xxvii*, 3, 11 verti
 (pro versari, esse) *xiv*, 1, 7 Freinsh.
 verti in fugam ii, 12, 26. *xv*, 4, 22.
xxix, 2, 6 iram, penitentiam *xli*, 6, 7
 vertitur imitatio in luxuriam *lii*, 3, 4
 non in timorem, sed in furorem verti
xxvi, 2, 2 vertuntur omnium animi in

aliquem xxvi, 2, 6 verti in misericordiam naufragii repentini animorum mutatione xxvii, 2, 3 versus in furorem xxiv, 1, 8 ex dolore in furorem xlii, 4, 11

Vertex montis xiv, 8, 2

Vesci (cum accusativo) ii, 6, 5. xlv, 4, 11 (Ita apud Sallust. incert. vi, 14. et Plin. x, 38. f. Similia in Plauto Pseud. et Rudent. 'qui id quod amat caret.' Ita 'uti aquam' in L. i. D. de Fonte. 'nihil egere' Censorin. in Praefat. ad Q. Caecellium) Freinsh.

Vespera prima xviii, 4, 12

Vespere appropinquante xxxi, 2, 3 vesperi iii, 1, 2

Vestigium (pro signo, indicio) xvi, 1, 3 Freinsh. vestigia Graeci moris ostentant urbes xx, 1, 6 in vestigia majorum intenti xxix, 1, 8 per eadem vestigia qua veneris, patriam repetere xxii, 2, 7 vestigia alicujus insequi xxiii, 3, 14 etiam per vestigia fominarum, favor nominis Alexandri quaeritur xiv, 1, 8

Vestiri i, 2, 3 mona vestitus naturalibus bonis, vite hederisque xii, 7, 7

Vestis Assyriorum i, 2, 3 Parthorum xli, 2, 4 Scytharum ii, 2, 9 vestis nulla Lucanorum pueris xxiii, 1, 8 tantum una toto anno juvenibus Spartanis iii, 3, 5

Veterani iv, 3, 1. xii, 11, 4 et 5 milites veterani xii, 12, 7

Veto: vetat utroque bellum parare viii, 4, 11 suadere coepit quod vetabatur ii, 7, 11

Vetus Macedonum gloria xxviii, 4, 2 vetus Graecorum imperium xxi, 4, 4 vetere infamia in via xi, 3, 11 veteres xlv, 1, 2 veteres penates viii, 5, 12 veteres Lydiae Ioniaeque opes xxxviii, 7, 7 veterum ducum virtutes xi, 3, 4 veterum judicia de rebus Sicilia iv, 1, 1 et sq. vetera exempla xxxviii, 4, 13 Macedonum fata vii, 6, 1 veterrima religio xlv, 2, 8

Vetustas generis ii, 1, 5 hominum ii, 1, 20 vetustatis argumentum ii, 1, 10

Vetustatum commilitium v, 10, 3 vetustissima libertas ix, 3, 11 vetustissimus Cunctum rex xlv, 4, 1

Vexari xlii, 14, 3. xvii, 1, 3. xviii, 2, 11. xviii, 3, 3. xlii, 3, 2. xlii, 1, 3 (de vi hujus verbi vide eleganter disserentem Agellium, sive in A. Gellius est, lib. ii. cap. 6) Freinsh. vexari stupris contumeliisque xi, 4, 3 bellis aliquorum xviii, 2, 11 peste, seditionibus xx, 2, 5 discordia intestina xviii, 2, 7

Vexatio (pro labore, für ihre Bemühung) xlii, 1, 2 Freinsh.

Vexores (leg. Sesostris) Aegypti rex i, 1, 6 bellum indicit Scythis ii, 3, 8

Via (pro ratione): ut: invenire viam i, 10, 3. xlii, 4, 3 aggredi eandem viam crudelitatis v, 10, 5 eadem via tyrannidem invadere xvi, 5, 18 Freinsh.

Vicarii officii oblitus xlii, 1, 3

Vice: versa vice vi, 5, 11. xlii, 1, 7 vices alicujus excipere xi, 5, 7 vicem suam dolere xxviii, 4, 4 vices noctium inter pellices dividere xii, 3, 10

Vicentia Italiae urbs a Gallis condita xx, 5, 8

Vicina urbs xi, 7, 6 Albanis vicinis Amazones xlii, 3, 7 vicinum malum xxi, 2, 3 bellum xxviii, 4, 14 ad injurias vicinorum promti xlii, 1, 3

Vicinalia bella xli, 1, 9

Vicini urbi campi xv, 4, 8 confluentibus deinde vicinis locorum xviii, 5, 10

Vicissim xxvi, 2, 12

Victima: ut pacis victimae trucidantur v, 10, 9 ultima perfidorum victima xiv, 4, 12

Victor tyranni ii, 9, 5 victorem in aliquo agere i, 6, 16

Victoria insperata sperata quandoque certior xx, 5, 3 victoria proxima instrumentum sequentis i, 1, 8. xv, 4, 11 victoria securus facit xlii, 8, 5 victoria Graeciae (hoc est, de Graecia: vocabulum enim medium est, et tam de victis quam victoribus dici potest, sicut alia non pauca) v, 4, 17 Freinsh. victoriam facilem hostibus dare (i. e. ita se gerere, ut hostes facile vincere possint) ii, 4, 22 Vorst. victoria fuit Lacedaemoniorum lii, 5, 16. vi, 7, 11 victoria varia fuit iii, 6, 8 victoria varia est aliquibus ii, 5, 4 Thebanorum diu victoria varia dimicatum iv, 2, 6 victoria penes aliquos est v, 4, 2 victoriam tradere vi, 6, 10 bellorum victoria vii, 6, 5. xi, 11, 10 victoria universarum terrarum xli, 16, 6 victoriam majorem gloriam quam laetitia habere xviii, 1, 7 victoria clementer militat Antigonus xlv, 5, 2 in victoriarum flore extinctus xlii, 1, 1 victoriarum tituli xviii, 7, 12 ornamenta xix, 3, 3 Victoria Dea xxix, 2, 5

Victrix classis v, 4, 6 Graecia gentium victrix viii, 4, 7 victrices undae iv, 1, 10 victricia arma xlv, 5, 8

Victus cultiores xviii, 6, 2

Vicus xi, 15, 1

Videlicet xxxix, 2, 1

Videre per, somnium (pro somnare) i, 4, 2 per quietem (pro eodem) i, 9, 4. xliii, 5, 6 videre (pro considerare, expendere) i, 6, 11 videri (videtur *πλεονάζειν*) ii, 4, 27 videri (pro esse) xxix, 3, 7. xxxvi, 2, 8 Vorst.

Viduas xxxix, 4, 6

Viduitas iii, 4, 3

Vigilias agere xliii, 4, 11

Viginti: ad viginti annos pervenire viii, 6, 7 (pro ad vigesimum) Vorst.

Vigor i, 4, 12 vigor ingenii v, 6, 7

Vile est paternum nomen apud filios x, 1, 7

Villarum incendia xxii, 5, 8. xxii, 6, 9 villas populari xxiv, 6, 2 vina villis efferre xxiv, 7, 6

Vincere bella xli, 1, 8 vincendo fatigati Lacedaemonii occumbunt ii, 11, 18 vincere aliquem jure materno ii, 10, 8 vincere aliquem consilio (persuadere alicui) ii, 13, 7. Vorst. tedium consuecendi vincit metus ii, 3, 10 vinci pecunia vi, 2, 14 vinci scelere sacrilegii ab aliquo viii, 3, 2 victi necessitate viii, 5, 3 vincere omnes gloria xii, 1, 11 vicit alicujus sententia xliii, 2, 13 victus alicujus precibus, minis xviii, 5, 6 vicit stella cometes fulgore sui nitorem solis xxxvii, 3, 3 vincere bella longinqua xli, 1, 8 vincere crudelitatem torquentium serena letitia xlii, 2, 4 vinci interdum, quam vicisse melius iv, 3, 2

Vincire legatos (in vincula conjicere) ii, 15, 8 Vorst. victus perducitur xii, 5, 10

Vincula in se transferre ii, 16, 19 vinculis societatis arctissimis junctus alicui vi, 5, 11

Vindex (pro custode) xvii, 2, 15 Freinsh. vindex regni xliii, 2, 1 vindex communis libertatis v, 10, 1 sacrilegii viii, 2, 6 vindices libertatis Græciæ Lacedaemonii v, 2, 13 vindices perjuriorum Dii xiv, 4, 10.

Vindicare eadem patris (hoc est, ulcisci) iii, 1, 9 se ab insidiis (hoc est, tueri, eximere) ibid. (Vide notam Berneceri ad xi, 9, 14). se a captivitate iv, 5, 10 vindicare sibi regnum (hoc est, capere et sibi habere) ii, 10, 5. iii, 3, 5 vindicare facinus in auctores (hoc est, vertere in auctores) xxxvii, 3, 8 (Simile illud Flori ii, 6, 55) Freinsh. vindicare parricidium parricidio iii, 1, 3 vindicata prisca navali gloria v, 4, 7 vindicat matrem liberorum contemplatio supplicii (id est, liberat) vii, 5, 7 vindicata per hunc Deorum majestas viii, 2, 7

vindicare aliquem ab hostium crudelitate (pro liberare) xi, 14, 11 vindicare libertatem bello xlii, 5, 5 vindicare sibi officia alicujus xiv, 5, 2 sibi regiam majestatem xv, 2, 12 vindicare facinus xxi, 4, 4 vindicare regnum mortui (subaud. sibi) xliii, 2, 5 Vorst. Asiam ad avitum regnum xxxi, 8, 3 victoriae gloriam xxxi, 8, 9 se in libertatem armis xxxvi, 1, 10 sibi proprietatem loci xliii, 4, 4

Vindicta pudicitiae sororis ii, 9, 5 finium xxiv, 4, 9 in vindictam patriæ aliquem hortari xxvi, 1, 8 in vindictam erepti regni armari xliii, 3, 10

Vines xlii, 1, 7 arbores opobalsami in vinearum morem excoluntur xxxvi, 3, 4

Vini usus Atheniensium inventum ii, 6, 5 vino defensi Delphi xxiv, 7, 4 vina villis efferre xxiv, 7, 6

Violare legatos xxxiv, 1, 8 violata religio viii, 2, 4 violata numina xxxix, 3, 11

Violentia Gallorum xxxii, 1, 3 violentiam viris assignant Parthi xli, 3, 7

Violentius oraculo usus xi, 7, 16 violentissime (hoc est, fortissimo) xxv, 5, 1 Freinsh.

Violentus sol xlii, 1, 4 violentior aqua ferro xlii, 3, 8

Vir (pro marito) i, 7, 19. xiv, 5, 2. xviii, 6, 5 et 7 a viris libidinem ad feminas transferre xlii, 1, 4 viri (pro militibus, *Mænnes*) xxv, 4, 6 Freinsh.

Virga xxxiv, 3, 3 virgæ ac flagella ii, 5, 4

Virginitas perpetua xliii, 2, 2 virginitatis admiratio ii, 4, 17

Virgo xliii, 7, 8 (de ea, quæ pepererat). virgines Lacedaemoniorum sine dote nubant iii, 3, 8 Cypriæ dotalem pecuniam corporis obsequio querunt xviii, 5, 4 virginum raptor Apollo xlii, 7, 7 virgines suas se prostitutas vocant Locrenses xxi, 3, 2

Viriati laus et res gestæ xlii, 3, 7 et 8 Virilis sexus i, 4, 7. xliii, 2, 2 virilis audacia in muliere ii, 12, 24 puer virilem sumit audaciam xxvii, 2, 7

Virtus Agidis xli, 1, 10 Cymagiri ii, 9, 16 Artemisii ii, 12, 23 fam. Heracliensium xvi, 5, 4 Spartanorum xxv, 4, 6 Gallorum xxv, 3, 10. xxvii, 2, 11 Græcorum v, 11, 10 et 11 Iphicratis vi, 5, 3 et sq. Periclis iii, 6, 12 Philopomenis xxi, 3, 4 Ptolemæi xlii, 4, 10 regum Macedoniæ vii, 1, 4 Viriati xlii, 2, 8 virtus invidiam parit v, 2, 4 virtute juvanda fortuna xxi, 1, 6 virtute,

non imbecillitate sociorum, potentia querenda ii, 15, 11 virtute animi censetur Scythiae, non opibus ix, 2, 9 virtutis cognitio vitiorum ignorantia minus utilis ii, 2, 15 virtutum genetrix frugalitas xx, 4, 10 virtus (pro fortitudine ejus, qui ne tormentis quidem a libertate deterri potest) ii, 9, 6 Vorst. virtutis exercitatio xx, 4, 1 virtutis amulatio xxii, 4, 5 virtutis beneficia xxiv, 5, 13 virtutis indoles xxix, 1, 8

Vis (pro numero) ix, 2, 15. xii, 9, 8 vis ingens lini xlv, 1, 6 vires hominum adversus Deos nullas ii, 12, 10 vires militum labore acuntur xx, 1, 2 vires otio corrumpuntur ii, 15, 13 vires (pro potentia) iii, 2, 3 Freinsh. viribus suis diffidere iv, 3, 4 illae vires accedunt Lacedaemoniis iv, 3, 5 vires totius Orientis concurrunt v, 1, 9 viribus aucti v, 5, 2 vires ejus accessisse sibi xlii, 5, 15 (Ita 'vires,' pro exercitu. Sic et) vires parare xxx, 1, 5 vires Romani detinentur duplici bello xxxi, 1, 6 (deinde et pro opibus, nummis): ea parte virum inferior vi, 2, 14 privatis viribus adjuvare v, 9, 8 vires republicae opibus suis superare xxi, 4, 1 Vorst.

in Viscera sua arma convertit Graecia iii, 2, 1 in viscera sua armatur Macedonia xiii, 6, 17

Visere aliquem xi, 9, 13 scenam, castra vi, 9, 4 monumentum ibi visitare xi, 1, 16

Visus (pro visione) i, 7, 1 (et simpliciter) visus xv, 4, 5 Vorst.

Vita (pro victu, sive adminiculis sustentandae vitae) xi, 15, 8 (Ita Galli 'gagner sa vie' dicunt, et 'ganar su vida,' Hispani. Freinsh. Ita Gronovius in phrasi 'vitam sectari' xxvii, 2, 8 vocem accipit) Vorst. vita debetur patriae xviii, 6, 4 vita tota periculo suo regno potior xxxix, 4, 3 vita cultior xliii, 4, 1 vitam sortem legere i, 6, 6 vita regia, majestati regis proxima i, 7, 7 vitam dare, eripere xi, 15, 8 in sordidissimum vitae genus descendit xxi, 5, 3

Vitare insidias xxix, 4, 11. xxxii, 2, 9 in Vitia incidere xxxvi, 1, 9 vitia cum opibus transmutare xxxvi, 4, 12 vitiorum ignorantia plus proficit Scythias, quam Graecis cognitio virtutis ii, 2, 15 vitia locorum ii, 1, 6

Vitligo xxxvi, 2, 12

Vitia i, 4, 2 mors vite bederaque vestitis xii, 7, 7 vitem potare xliii, 4, 2

Vitricus xxix, 1, 2

Vivere xi, 9, 15. xi, 10, 4 rapto vivere xli, 4, 7 vivere legibus, non armis

xliii, 4, 2 non ideo se in eam diem vivere, ut velit vivere xix, 2, 10 ferarum more viventes xviii, 6, 3

Vivus xlii, 5, 1. xxxiv, 3, 6 vivum aliquem e manibus dimittere xxxix, 4, 2

Vix eum aequor omne capiebat ii, 13, 10 vix libertatem tuebantur v, 6, 6 vix patienter uni viro paritura gentes i, 2, 1

Ulcisci hostem (pro ulcisci se de hoste) iii, 7, 4 (Ita Sallustius Jug. xxxiii, 22) Freinsh. ulcisci crudelitatem alicujus

perfidia defectionis i, 6, 9 ulcisci suos ii, 11, 2 ulcisci bellum sibi illatum ii, 15, 13 ultum se ire xxxviii, 5, 10

Ultior Bactriana xlii, 4, 19

Ultimus vetustate (id est, antiquissimus) ii, 1, 20 (Ita 'ultimus' pro primo. Vid. Ind. in Nep.) ad altimum praelari v, 1, 10 ultimas terras (pro remotissimis) xii, 5, 8 Vorst. ultima barbaria xii, 6, 16 ultimus Oriens xii, 7, 4 ultima litora Oceani xii, 12, 1 ultima saeculorum memoria xii, 16, 3

Ultio: exigere ultionem ab aliquo necati infantis i, 4, 7 ultionem consequi caesi viri ii, 4, 8 ultionem dare gentibus xii, 9, 6 in ultionem servati nepotis aliquid facere i, 5, 6 in ultionem mortis pugnare ii, 11, 16

Ultor sacrilegii Thebanorum viii, 2, 3 ultor publicae securitatis xviii, 2, 18 patris xlii, 4, 6 ultor desertor patriae xxvi, 1, 9 ultores patriae Dii poenas ab hostibus patriae repetunt ii, 9, 21

Ultra patrium morem, ultra humanam morem xvii, 1, 4 non ultra quam pugnatum est ix, 2, 8 ultra modum vera affectionis xxiv, 3, 6

Ultro (hoc est, sua sponte, non lacerati) ii, 2, 12 (Ita legend. in Flor. iii, 10, 24) Freinsh.

Ululatus sacri in Orgiis Bacchi xii, 7, 8 (Ita Ovid. Metam. lib. iii. fab. 9. 'festisque fremunt ululatus agri') Freinsh. infelicitum matrum ululatus xix, 2, 11 omnia ululatus personabant xix, 2, 8

Umbo xxxiii, 2, 4

Umbra: sub umbra eloquentiae morum vitia latebant v, 2, 7

Unda: in praefrigidam undam se projicere xi, 8, 3 undas latrare putant iv, 1, 13 undarum in se concurrentium pugna iv, 1, 10 velut ipsis undis alatur incendium iv, 1, 11

Unde (qua ex causa) ii, 14, 6 unde stetit (pro, a cujus partibus) v, 4, 12. iv, 1, 7 Vorst.

Undique i, 6, 10. v, 11, 5. xii, 9, 6 undique versus xlv, 1, 10

Unguenta sumere ix, 4, 1

Ungula equi xii, 14, 7
 Unicus filius i, 8, 9. xvii, 3, 10 unica
 filia xxvi, 3, 2 unica praesidia xiv, 2, 8
 Unitas mundi ii, 1, 14
 Universus populus i, 10, 10 universis
 castris (idem quod totis castris) xii, 5, 4
 Freinsh. universae copiae (totae) ii, 3, 4
 Vorst. commune universorum bellum
 xv, 2, 16 non singulorum, sed univer-
 sorum est hoc opus xxxi, 4, 2
 Usquam iii, 5, 14. viii, 2, 11. xi, 4,
 2. xii, 16, 11
 Unus ex captivis xi, 4, 1 ex medicis
 xi, 8, 5 ex amicis xii, 5, 10 e senibus
 xii, 6, 3 unum Deum credunt Solem i,
 10, 5 uno in viro maximum interdum ad
 imperia momentum v, 4, 13 unus de in-
 terfectoris (pro aliquis, quidam) i,
 10, 15 (Aliter) unus ex regis filius iii,
 1, 5 utas utrique una (pro eadem) vi,
 2, 8 Vorst. non ex una gente, sed ex
 toto terrarum orbe electi xiii, 1, 11 una
 mora xxix, 2, 9
 Vocabulum : hoc ipsorum vocabulo
 manifestatur xii, 1, 2 Istri a vocabulo
 annis appellati xxiii, 8, 15
 Vocare in portionem muneris (sive,
 ut meo iudicio bene legit Nob. Sebius,
 'oneris,' hoc est, partiri munus, onus, cum
 aliquo) v, 2, 9 (Ita, 'in partem cumrum
 ab Augusto se vocatum,' dicit Tiberius
 apud Tacitum i, 11, 4) Freinsh. vocare
 in auxilium iv, 3, 1. v, 2, 2. xxiv, 5, 9
 vocari in colloquium vi, 1, 3 vocare in
 convivium xii, 6, 1 ad concionem xiv,
 1, 10. xvi, 4, 13 in concionem xvi, 1, 9
 vocare urbem ex nomine alienas xv, 4, 8
 vocant fata urbis aliquem aliquo xviii, 6, 5
 Vociferari xiv, 6, 11. xxi, 7, 11
 Vociferatio xix, 3, 11
 Vocontii Trogi majores xliii, 5, 11
 Volucria (pro libris), Praef. 4 Vorst.
 Voluntarius : verberibus voluntariis af-
 fectus ii, 8, 7 voluntaria mors iv, 5, 10
 in voluntarium exilium proficisci v, 5, 8
 civitates recipere voluntarias v, 7, 3
 Voluntas moriendi xii, 6, 9 scelerata
 voluntas xxiv, 2, 3 grata voluntas xxiv,
 6, 10
 Voluptas possessiones xxxi, 8, 9
 Voluptas Veneris i, 10, 7 non major
 illi ex imperio quam ex bello voluptas
 xxv, 4, 2 voluptatum conscientia i, 7, 15
 voluptates venationum xli, 5, 4
 Volatilis cum serpente visa xii, 16, 2
 Vorago (pro vorcibus. *Würbel in dem
 Wasser*) iv, 1, 10 Freinsh.
 Vorare : oriens imperium Romanorum
 vetus Graecorum voraturum xxx, 4, 4

Vortices Siculi iv, 1, 11
 Voto majora Atheniensium opera ii,
 6, 1 votis non agendum, ubi pericula in-
 stant xxiv, 5, 12 ad vota belli aras sta-
 tuere xi, 5, 4 votis hostes vincere (id
 est, plus vovere) xx, 3, 3 Vorst. votum
 intermittere xxi, 3, 3 voto publico fungi
 xxi, 3, 4 supra vota res fluunt xxiii, 3, 12
 Vovere statum Deo ix, 2, 10 deci-
 mas, nonas xx, 3, 3
 Vox Africani xxxi, 7, 5. xxxi, 8,
 8 Alexandri quassiti quem heredem
 faceret xii, 15, 8 Dardanorum regis de
 temeritate Ptolemæi (Cerauni) xxiv, 4,
 11 Epaminondæ morientis vi, 8, 13
 Gobryæ i, 9, 22 Leonidæ ii, 11, 5 et
 11 Philopemenis morientis xxiii, 1, 9
 Pyrrhi de nece filii sui xxv, 4, 10 To-
 myris in morte Cyri i, 8, 13 Thraeybuli
 v, 10, 1 tyrannicidæ Athen. ii, 9, 5 vox
 (pro lingua, idiomate) xi, 15, 6 pro
 oratione xiv, 1, 5 Freinsh.
 Urbanus populus vi, 9, 5 rus urba-
 num xxxi, 2, 3
 Urbs (pro civibus) urbes transferre
 viii, 5, 7 urbi consultum esse velle xviii,
 6, 4 urbes se ei tradunt xxi, 8, 3 Vorst.
 modicæ urbes ix, 1, 1 mille urbes Bac-
 trianae xli, 4, 5 in supplementum urbium
 bello captos dividere viii, 6, 1
 Urere (etiam de frigore dicitur) ii, 2, 9
 (Ita Curtius vii, 8, 20. et Virgilius
 Georg. i, 93) Freinsh.
 Urgere fame obsessos v, 8, 1 urget
 immaturam statem alicujus inopia vii,
 6, 3 urgere fame et ferro xiv, 6, 5 ur-
 geri bello xxxviii, 9, 1 periculorum cer-
 taminiibus xli, 1, 9
 Urna : sententia in urnam conjecta
 xxii, 8, 6
 Usquam iii, 3, 9
 Usque Ægyptum (pro, usque ad Æ-
 gyptum) i, 1, 6 Ita : usque tempora
 Jancyri ii, 5, 8 usque intentum ii, 7, 7
 usque terminos patris v, 11, 11 usque
 terminos Orientis vii, 1, 4 (Usque, præ-
 positio postposita, ut) terminos usque
 Libyæ i, 1, 5 Freinsh. eo usque despe-
 rationis adducere iii, 5, 6
 Usurpare libertatem (pro, libere loqui)
 ix, 4, 10 imperium xiv, 2, 13 Vorst.
 Usus frugalitatis xx, 4, 5 usus vita
 cultioris xliii, 4, 1 usus vitæ cultior xliiv,
 5, 8
 Ut (pro quod) : sperans ut dux belli
 legeretur v, 3, 3 (Vide Lib. de Latinit.
 f. susp. p. 247). pollicetur ut ponatur, et
 inviolata maneat ix, 2, 12 obstrinxerunt
 se jurejurando, ut Thebas diruerent xi, 3,

10 incredibile dictu ut xii, 9, 8 Vorst.

Uter sexus ii, 1, 4 utri vicissent vi, 8, 13 utri parti accessisset Pyrrhus xvii, 2, 11

Uterque xi, 9, 9 ut uterque in regnum restituantur xxxviii, 3, 4 magni uterque viri xli, 6, 1 utrique populi xxix, 3, 3 utrisque (pro utroque) xxxi, 8, 1. xli, 2, 3 (Ita Florus iv, 12, 10) Freinsh. utraque aures i, 9, 17 utrique Pausaniam impulisse credantur (pro uterque) ix, 7, 8 (Vide et Ind. in Nepotem). Noster rursus: quæ utraque xli, 2, 4 Vorst.

Uterus: ut visa est uterum impleso xii, 3, 7 in uteros matrum refugere i, 6, 14

Uti aliquo auctore consiliorum (pro habere) viii, 2, 11 uti indulgentia xi, 3, 6 armis, non precibus, nec deprecatione xi, 3, 7 uti oraculo violentius xi, 7, 16 uti regibus (pro habere) xlii, 2, 6 Vorst. uti non meliore felicitate xxiii, 3, 11 uti victoria mitius xxv, 5, 2 uti occasione xxxviii, 5, 1

Utica Africae urbs, Tyriorum colonia xviii, 4, 2

Uticenses xviii, 5, 12

Utilis grex xiv, 6, 3

Utilitate amicitias colere, non fide ix, 8, 9 utilitatis causa xi, 15, 12

Utinam ii, 2, 11

in Utram sanguine humano plenum Cyri caput conjicitur i, 8, 18

Utrumque ix, 2, 14. xli, 1, 9. xxvii, 4, 2. xxx, 4, 16

Utrobique xx, 2, 8. xxxi, 7, 3

Utrum v, 4, 13. xi, 6, 3. xxxviii, 5, 2

Vulgo xli, 3, 5

Vulgus sine nomine xli, 1, 4 (Ita Sallustius Cat. xx, 8) Freinsh. vulgus senum, feminarum xi, 4, 3 vulgus militum xlii, 1, 8 vulgi ex adulatione potentia quæri solet xlii, 3, 2

Vulnerare aliquem in fronte xv, 3, 13 vulneratus xi, 2, 8 vulneratus in femore i, 9, 8. ix, 3, 2 in brachio xlii, 2, 2 vulneratum prælia remittunt ix, 8, 16

Vulnus (pro clade) i, 8, 10. ii, 11, 19. v, 5, 2 (Ita Florus iii, 11, 1) Freinsh. vulnere funerum afflicta (id est, dolore, agritudine) xxviii, 3, 3 Vorst. vulnera corporis i, 10, 20 vulnera mortui tractare xli, 6, 8 vulnera curare xli, 8, 6 saucii ex vulneribus xxiv, 5, 6. xxiv, 8,

10 multis vulneribus confossus xi, 15, 5 obrutus xli, 8, 5

Vultus: nihil mutato vultu i, 5, 3 vultus similitudo i, 5, 4 vultus promittit fidem (v. Promittere)

Uxoris erga Agathoclen egregia fides et pietas xxiii, 2, 7 et 8 uxorem suam occidit Ptolemæus Philopator xxx, 1, 7 Mithridates xxvii, 3, 8. xxviii, 1, 1 uxores liberosque suos cædunt Galli xxvi, 2, 2 uxores et liberi delinquentium interfecti x, 2, 6 uxores apud Peras convivilis adhibentur vii, 3, 3 uxores Heraclensium servis suis nubere coguntur xvi, 5, 2 uxorum querelis Scythæ ex Asia revocantur ii, 3, 16 et Lacones ab oppugnatione Measen. iii, 4, 3 uxores ducendæ, non pecunia iii, 3, 8

X.

Xerxes (hoc est, ἀρξής, Martius seu bellator, teste Herodot. vi, 90) Freinsh. cum fratre de successione litigat ii, 10, 3 bellum adversus Græciam instruit ii, 10, 12 cum Leonida pugnat ii, 11, 2 ad diripiendum templum Delphicum mittit ii, 12, 8 Athenas incendit ii, 12, 11 decipitur a Themistocle specie benevolentium ii, 12, 19. ii, 13, 7 fugit ii, 13, 8 bellum instaurat ii, 15, 17 denuo vincitur et fugit ii, 15, 20 trucidata a suis iii, 1, 2 omnem regionem inter Olympum et Hæmum Macedonia regi dono dat vii, 4, 1 primus Judæos subigit xxxvi, 3, 8 Xerxis copias ii, 10, 18 timiditas ii, 10, 23. ii, 12, 24

Y.

Ylinos nobilis Scythia ii, 4, 1

Z.

Zapaortenon mons in Parthis xli, 5, 2 Zopyri facinus immortale i, 10, 15 Zopyrion Alexandri dux cum exercitu toto deletur a Scythis ii, 3, 4. xli, 2, 16. xxxvii, 2, 2

Zoroastres (hoc est, ut Lærtius in proem. Vitarum ex Dione interpretatur, ἀστροθεός, astrorum cultor). Astronomus fuit, Physicus, et inventor Magia i, 1, 9 occiditur a Nino i, 1, 10 Freinsh.

Acme
Bookbinding Co., Inc.
100 Cambridge St.
Charlestown, MA 02129

THE BORROWER WILL BE CHARGED
AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT
RETURNED TO THE LIBRARY ON OR
BEFORE THE LAST DATE STAMPED
BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE
NOTICES DOES NOT EXEMPT THE
BORROWER FROM OVERDUE FEES.

